

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

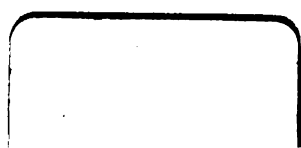
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

DAE L
L35.0-81
Justin

Digitized by Google

v. 2

JUSTINI
HISTORIÆ PHILIPPICÆ.

VOL. II.

**JUSTINI
HISTORIÆ PHILIPPICÆ**

EX EDITIONE ABRAHAMI GRONOVII

CUM NOTIS ET INTERPRETATIONE

IN USUM DELPHINI

VARIIS LECTIONIBUS

NOTIS VARIORUM

RECENSU EDITIONUM ET CODICUM

ET

INDICE LOCUPLETISSIMO

ACCURATE RECENSITÆ.

VOLUMEN SECUNDUM.

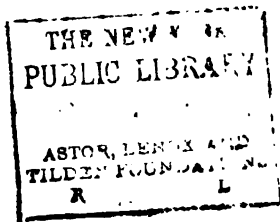
T

LONDINI:

CURANTE ET IMPRIMENTE A. J. VALPY, A. M.

1822.

p. 213

NOTÆ VARIORUM
IN
JUSTINI
HISTORIAS PHILIPPICAS.

EX EDITIONE A. GRONOVII,
LUGD. BAT. 1700. 8vo.

NOTÆ VARIORUM

IN

JUSTINI

HISTORIAS PHILIPPICAS.

PRÆFATIO.

§ 1 *Multi ex Romanis, etiam consularis dignitatis viri*] A. Postumium Albinum cos. anno ab U. c. 608. Cicero in Bruto refert Historiam de Rebus Romanis Græce scripsisse. Idem de eod. ait Gell. lib. xi. cap. 8. Florus in Livii Epitome lib. lxx. C. Julium senatorem, Dionysius H. in Præf. Hist. suæ Fabium Pictorem et L. Cincium, res Romanas Græco sermone scripsisse, commemorant. *Gl.*

Multi ex Romanis] Ut A. Albinus, referente A. Gellio Noct. Att. xi. 8. Vid. Macrob. init. Saturn. et Cic. Brut. c. 21. Hunc locum opportune suggestit eruditiss. Joh. Freinsh. cuius acri politoque judicio plurimum hæc notæ debere statim initio profiteri libet. Sic Lucullus Marsicæ Bellum Græce scripsit. Plut. Luc. c. 2. C. Julius senator Græce res Romanas scripsit, Liv. Epit. lxx. f. Annales Acilianos Græce scriptos et Latine versos refert Liv. xxv. 39.

14. Etiam Cic. Commentaria Consulatus sui Græce composuit l. i. ad Att. Ep. penult. *Bern.*

Pompeius] Ejus de genere Justin. inf. xliii. 5. 13. 14. 15. *Id.* Mentionem huj. et inf. facit xxxviii. 3. 11. et xliii. 5. 13. et priore quidem loco, quid Trogus in Liv. ac Sall. desiderarit; posteriore vero, quibusnam parentibus prognatus ille sit, exponit. Aliorum de eod. Testimonia, aut Judicia, supr. ipsi huc Epitomæ præmissa videas. Trogi nomen habuere et alii. Varro quidem lib. v. de L. L. 'T. Quinctium Trogum' nominat. *Vers.* Ia sub Augusti seculo vixit. Avus e Vocontis, Galliæ Narbonensis populo, Sertoriano bello civitate a Cn. Pompeio donatus; a quo et nomen accepisse videtur. Pater ejus sub Jul. Cæsare militabat. De his vid. inf. l. xliii. c. 5. Scripsit etiam de Animalibus, quo nomine sæpius a Plin. et Charis. laudatur. Ejus eti-

am meminere Servius, D. Hieron. Augustin. Oros. Priscian. alique. Ox.

Corporis] Hoc de *σωματολογίᾳ* accipe, non de robore corporis, ut Hispanicus interpretes. Bern.

Rem magni et animi et corporis adgressus] Scribe *animi et operis*. 'Res' enim 'magni operis' est quæ vario et multo labore constat: vox hæc ab architectura, sive vulgari sive militari, petita est: nam et *opera* sunt, quæ struuntur, ut ap. Suet. in Jul. 'Operibus exornare urbes': et ap. eund. in Octav. 29. 'Publica opera plurima extruxit': et Tib. 47. 'Princeps neque opera ulla magnifica fecit': et munitiones in oppidis opugnandis, ut 'Opere instituto' ap. Cæs. vii. B. G. 70. et Suet. in Jul. 35. 'Maximis obsessum operibus': et, prout structura multiplex est, *magni* vel *parvi operis* res vel munitio vocatur. Sen. Ep. 55. 'Speluncæ duæ magni operis': et Liv. xiii. 57. 'Oppidum magno opere munitum': et xxvi. 3. 'Quum jam parvi operis munitio esset.' Hinc igitur transfertur ad alias molitiones. Plin. xxxv. N. H. 10. 'Corpora enim pingere, et media rerum, est quidem magni operis.' Curt. vii. 13. 'Magni operis videbatur tam vastam voraginem explorare.' Gronov. Nihil facit corpus ad meditationes eruditiorum. Pygmaeus sit, an Polyphemus, qui ad scribendum se applicat, est perinde, modo valeat animo et ingenio, laboribusque ferendis par sit. Qui *corpus* hic accipiunt pro libro, illi Lat. linguæ genius adversatur. Non enim dixeris *rem magni corporis* seu *libri* aggredi. Ma. Marq. Gudii, et Juntarum ed. præstantissima, quam Bongars. et alii editores non viderunt: *rem magni animi et operis adgressus est*. Hæc Justinus est scriptura. Imitatur Livium, qui in Præf. 'Res est præterea immensi operis, ut quum supra quingentesimum annum repe-

tatur.' Quintil. Inst. i. 4. 'Quæ vel sola [ars] omni studiorum genere plus habet operis, quam ostentationis.' Ov. iv. ex Ponto: 'Quodque aliis opus est, hoc tibi ludus erit.' Sic et Græci *ἔργον* pro labore. Aristot. vi. de Hist. Animal. 'Ἔργον μὴ συνήθει ἔντι καταμαθεῖν ταῦτα: Res magni operis est rerum istarum insolenti eas perdiscere. Contra *οὐδὲν ἔργον* notat non est difficile. Philippus ap. Stobæum in Olynthia: Πότρυ τ' ἐπιτιμῶν οὐδὲν ἔργον μαχομένῳ; h. e. Reprehendere pugilem pugnantem non est difficile. H. locum H. Grotius δ *τάνυ* in Florilegio prava distinctione laborantem male interpretatus est: *Et castigare pugilem cum a pugna vaces; conjungens οὐδὲν ἔργον μαχομένῳ*. Sed Græcis hæc loquendi ratio est ignota. Quin et h. locum Justinus ex conjectura sic dudum restituit Gronov. Firmatur etiam auctoritate vetustissimi cod. Anglicani, testante id editore Justinus Oxon. Græv. Legendum *operis*, non *corporis*; rem 'operosam,' difficilem et arduam, suscipere illum significat, qui historiam universalem complecti, eamque ab origine rerum ad sua tempora velit perducere; id quod a Trogo Pomp. præstitum fuerat. Hæc lectio ex Juntarum ed. revocata est a J. Græv. Doctore præstantissima. Faber. Legebatur vulgo *rem magni et animi et corporis*. Sed optime locum h. restituit cl. Græv. quod ex cod. Ma. Marq. Gudii et vetere typis expresso Juntarum pro *corporis* rescripsit *operis*. Est autem *res magni operis* dictum ita, ut Liv. in Præf. dicit 'Res immensi operis.' Qui *corporis* legerunt, intellexerunt, vel de robore corporis, ut Interpres Hispan. vel de *σωματολογίᾳ* ipsius libri, ut Bernegger. et alii. Verum neutro sensu consistere vox hic potest. Magnitudo et robur corporis ad scribendos libros nihil quicquam faciunt. Et quia 'animi' antecedit τὸ *corporis*, si omnino legend. esset, non de libri,

sed de hominis, corpore intelligentum esset. *Vorst.* Ms. Gudli et Ed. Junt. *et animi et operis*, quod recte probant cl. Græv. et *Vorst. Schef.*

[§ 2 *Nomen nobis Pompeius*] Ms. Anglicanus non minus nobis. Sed a vulgatis non est recedendum. Nam et longe suavior est ista interrogatio, et pluribus Mss. iisque vetustiss. quibus præcipue Bongars. usus est, nititur. Sed nec loco movend. quod in optimis libris, tam editis quam manu exaratis, repetitur, *videri debet*. Est enim hoc priscae elegantiae. Cic. vi. Fam. 6. 'Quare, quando, ut augures et astrologi solent, ego quoque angur publicas ex meis superioribus prædictis constitui apud te auctoritatem angurii et divinationis mem, debet habere fidem nostra prædictio:' h. e. Si quid veri unquam dixi, hoc verum est, quod tibi scribo, et pro verissimo, quod certissime futurum est, habendum. Serv. Sulpicius ad Cic. in iv. Fam. 5. 'Hem nos homunculii indignamur, si quis nostrum interit, aut occisus est, quorum vita brevior esse debet, cum uno loco tot oppidorum cadavera projecta jaceant:' Natura hæc est hominum, ut necessario citius eis sit perendum, ut non possint tam diu durare. Petron. 'Hic boni nescio quid debet esse:' Quantum certis et veris conjecturis assequi possum, hic est aliquid boni. Hæc via est hujus verbi 'debet' in his similibusque locutionibus, quæ frequentiores in Tullio reperiuntur. Sic et scripsit in hac Præfatione Justinus. Sententia est: Si alii scriptores sibi videntur rem magni laboris aggressi esse, cum unius populi res gestas memorie mandant, Trogum Pomp. sane, si recte sentimus et judicamus, stupenda et plusquam Herculeæ audacia gentium omnium origines et facta describenda suscepisse, fatendum est nobis. *Græv.*

[§ 3 *Sæc gregatim*] Mire hic variant libri scripti; ego lectionem quam

sine litura habebant duo Mss. secutus sum, explosa vulgata, quæ nulli rei est, imo contra mentem Auctoris est. *Bongars.* Angl. *inter se gregatim*, quod notarum auctor explicat 'sine ordine.' Puto potius innui multitudinem eorum, quo appareat Herculeæ illa audacia unius colligentis labores tam multorum, de quo supr. Justinus. Itaque servo, et tantum scribo, *inter sæc gregatim*. Sane illud *se gregati*, quod est in ceteris, aut idoneum non habet sensum. At jam præcedit 'prout commodam culque visum,' quod illud *se gregati* satis ostendit. At 'gregatim' sic usurpat Noster etiam alibi: vid. xiii. 8. 2. *Schef.*

Occupaverunt] Lego, *occupaverunt*, et ita quidam impressi libri. *Fab.*

Omissa] F. leg. *admissa*. Cic. ii. de Orat. 4. 'Nam Græci, ut ingenio excelluerunt, ita hoc audiant, quod non adhibuerant semper iudicium.' *Gron.*

[§ 4 *Cognitione dignissima*] Tac. A. xiii. 31. 'Ex dignitate pop. Romani repertum est, res illustres memorim mandare.' Marcellin. xxvi. 1. 'Historia, discurrens per negotiorum celsitudines adneta, non humilium minutias indagat causarum,' &c. Add. Gunth. Ligur. lib. i. v. 14. Sc. huj. præcepti Justinum ipsum non ubique memorem, passim Lector attentus animadvertet. *Bern.*

[§ 5 *Ad te, non tam*] Vulgo editi, *ad te, Imperator Antonine, non tam*. Quam *εἰς σὺν ἡμῶν* Vir summus Jac. Bongars. Justinus sospitator amicis, in antiquis codd. inveniri negat: et obtrusam apparet ab iis, qui Justinum hunc epitomatores eundem putarunt cum illo philosopho et martyre, qui anno Chr. 153. Librum Apologeticum pro Religione Christiana Imp. Antonino obtulit. At hi non nisi nomine conveniunt; alter Christianus et Græcus: Gentilis alter et Latinus. Adde quod oblatam

Imperatori Librum 'emendandi causa' (nam hoc dicit Auctor) credi vix queat. In quibusd. codd. Mss. hic Noster dicitur *M. Iulianus Justinus*: item *Justinus Frontinus*: ex quo, simulque stylo, de ætate qua vixit, an quid erui possit, viderint qui genios auctorum seculorumque possident. Bern. Antiquiores quæd. edd. habent sic: *Quod ad te, Imperator Antonine*. Verum Bongars. illud *Imp. Ant.* expunxit; quod in Codd. Mss. id non reperiret. Et adstipulatur ei Bernecc. qui nec credibile esse ait, 'emendandi causa,' ut Auctor loquitur, librum oblatum fuisse Imperatori. Joh. Is. Pontanus tamen et Gerh. Joh. Voss. r̄ *Imp. Ant.* genuinum esse putant; neque offendere quemquam debere familiarem illam qua Imperatorem compellat orationem, quod constet Plinium item in Præf. N. H. ad Vespasianum eadem perthesia usum esse, dicendo, 'Vespasiano suo;' item 'Jucundissime Imperator.' Observandum autem et illud, quod Bongars. ex Codd. Mss. edidit: *Quod ad te, non tam cognoscendi magis quam emendandi causa*; et Berneccerus illud *magis* rursus expunxit. Mihi vero cum Voss. r̄ *magis* potius retinendum, et contra tam expungendum videtur, legendumque adeo: *Quod ad te, Imperator Antonine, non cognoscendi magis quam emendandi causa*. Vor.

Quod ad te, non tam] Sic scripsisse Justinum, non est verosimile; nomen enim ejus requiritur, ad quem scripsit, sive hic posuerit, sive in Præfationis huj. fronte. Igitur Voss. in Historicis Græcis existimat fuisse olim: *Quod, Antonine Im., non cognoscendi magis, quam emendandi, causa transmissi*, atque ex *Antonine Im.* factum esse *ad te non*. De re non abnuam; at emendatio non placet. Vett. ipso Voss. teste ita habent: *Quod ad te non tam cognoscendi magis, quam emendandi, causa transmissi*. Ex quibus

verbis colligo, lectionem veram ita sese habuisse: *Quod ad te non tam cognoscendi, Marce Antonine Caesar, quam emendandi, causa transmissi*. Error totus natus est ex compendio scripturæ, quo quis nomen *Imperatoris* per solas litteras initiales expresserat, h. modo: *m. a. cas.* Has litteras quia non intelligebat, qui debebat describere, conjunxit, et ex eis fecit *maces*. Post supervenerunt alii, qui emendarunt sc. et ex eo fecerunt *macis*, et postremo *magis*. Esse autem emendationem nostram illa altera meliorem, vel ex eo paret, quia retinet illa *ad te*, quam non possunt abesse, cum r̄ 'transmissi' omnino ea requiratur. Sed et tam respondet melius r̄ *quam*, quam *magis*. Quod autem hic objicitur, oblatum Imperatori librum emendandi causa credi vix posse, hoc ut alibi fortasse locum habeat, sic in Antonino valet nihil, quem est notum fuisse literarum omnium non modo amantissimum, sed et studiosissimum. Schef.

Cato] In princ. Originum M. Cicero pro Planc. c. 27. meminit et Columella sine lib. II. Bongars. Et Symmach. I. Ep. 1. Galbam contra Suetonius c. 9. 5. dicere solitum refert, 'quod nemo rationem otii sui reddere cogatur. Bernec.

Simul ut et otii mei, cujus et Cato reddendam operam putat, apud te ratio constaret.] Locus corruptus: lego, *simul ut et otii mei, cujus et Cato reddendam rationem putat, apud te ratio constaret*. Neque enim reddere operam otii sui, sed rationem, Latine dicitur. Adde quod et quæd. vett. Justinii edd. hanc lectionem secutæ sunt; quam ego a posterioribus editoribus rejectam fuisse deumiror. Faber. Cato ipse, ad cujus verba Noster alludit, usus videtur phrasi 'rationem reddere.' Cic. enim in Orat. pro Planc. ubi Catonis istud laudat, sic habet: 'M. Catonis illud, quod in principio scripsit Originum suarum, semper magnificum et

præclarum putavi, clarorum virorum atque magnorum non minus otii quam negotii rationem extare oportere.' Et Colum. ubi ad idem illud alludit, i. e. in ext. lib. xi. scribit: 'Tam otii quam negotii rationem reddere majores censulase.' Et sunt quoque edd. vet. Justin, quæ omnino sic habent: *cujus et Cato reddendam rationem putat*. Bongars. tamen, cum in Codd. Mss. reperiret *reddendam operam*, ita plane rescribend. putavit. Et habet quoque ita vetus typis expressus Becharii. Si igitur Justin. ita omnino scripserit, fecerit illud ideo, ne vocabulo *rationis* bis uteretur; cum mox additurus esset, 'apud te ratio constaret.' Sed quid sibi vult *operam reddere*? Aliis *operam reddere* nihil est aliud quam, operam edere, operari. Cic. xvi. Fam. 10. 'Tu Musis nostris para ut operas reddas.' 'Operas,' quas Musis suis Tironem reddere volebat Cic. erant ipsias Ciceronis aliorumve scripta recitare, scribere, evolvere, examinare. At Justin. *operam* posuit pro opere, i. e. pro eo quod per operam efficitur, postque eam relinquitur. Quæ notione ipsam quoque Ciceronem vocem usurpasse docuit me vir summus J. F. Gronov. Nimirum xv. ad Att. 13. verba ejus sunt: 'Quid queris? Exstabit opera peregrinationis hujus.' Pro quo v. 4. ad Att. legitur sic: 'Curabo ut hujus peregrinationis aliquod tibi opus exstet.' Vorst. Bongars. *reddendam operam*. Vetustiores alii pro *operam* habent *rationem*; quo modo et Cato ipse locutus videtur. Verum vix sic scripserit Justinus, propter sequens 'ratio constaret,' ingratissime repetitum. Ergo præfert *operam* Vorst. quoque, ac per, opus, putat explicandum, quomodo 'operam' pro opere usurparit ipse Tullius xv. ad Att. 13. Quamvis autem ita usurparit ipse, nihil tamen facere id arbitror ad locum præsentem, quippe cujus ita pareat sensus, quem Noster ex Catone proponebat. Longe nam-

que aliud est, 'reddere rationem otii,' et 'opus aliquod reddere' vel 'producere per otium.' Itaque nil certius, mea quidem opinione, quam scripsisse Justinum, *cujus et Cato reddendam putavit*, omisso vocabulo *rationis*, quod ex seqq. etiam hic intelligend. Certe illud *operam* a glossatore adjectum, qui putabat locum esse mutilum, constat vel ex eo, quia *rationem* alii pro eo substituere, sine prorsus eod., nisi quod rectius putarent ex seqq. huc posse transferri. *Schæf.* Non frustra manu exarati omnes, *operam*, ut et Junt. Impressi nonnulli vetustiores substituerunt *rationem* contra membranarum fidem. Non est vero simile, ut docti viri monuerunt, paucis verbis interjectis, eandem vocem usurpasse Justinum. Nihil igitur contra vetustorum omnium librorum, quos docti consuluerant, consensum est immutandum. Sicut enim Tullio 'opera protectionis' recte dicitur opus, quod elaboravit in protectione; quod ostendit, quomodo tempus, quo abfuit urbe, collocarit, in xv. ad Att. 13. sic et *opera otii* est opus, quod elucubravit in otio: quod declarat, quam bene sit usus otio. *Reddere autem operam* pro, edere operam seu opus, cur non licuit dicere Justino, cum licuit Terentio Andr. III. 1. et Suet. Domit.? Et 'reddere ludos,' pro, edere, et 'reddere justa,' Catoni pro, dare justa. Vere enim Celsus L. 94. de Verb. Signif. 'Verbum reddendi quamquam significatum habet retro dandi, recipit tamen et per se dandi significationem.' Ap. Petron. 'Apodixim defunctoriam reddere' est, specimen edere leve; ut recte vexatissimum locum exposuit δ πάλιν J. F. Gronov. lib. iv. Obs. Nec alia vocis *reddere* notio est in illo loc. quem Vorst. attulit ex Cic. Fam. 'Tu Musis' &c. Nam pro hoc Seneca dixit de Provid. c. 2. *edere operas*: 'Ferrum istud, civili bello purum et innoxium, bonas tandem ac nobiles

edet operas: quamvis locutio integra aliud notet quam hic operum otii reddere. Græv.

§ 6 *In hoc tempore*] Ita edd. antiquiores Becharii, Majoris, Sighardi. At Bongars. maluit *in tempore*, extruso pronom. demonstrativo. Quod tamen videtur abesse non posse; ut videl. designetur tempus, quod tunc erat, cum Auctor scriberet; quia mox de tempore futuro verbis 'apud posteros' subjungetur erat. Vor.

In hoc tempore] Sic recte Vorst. ex vett. edd. quibus adstipulatur Junt. et liber Angl. Græv.

Apud posteros &c.] Ov. i. Eleg. 15. 'Pascitur in vivis livor, post fata quiescit. Tunc suis ex merito quemque tuetur bonos.' Add. Martial v. Ep. 10. Sall. fin. Orat. ii. ad Cæs. Gebhard. ad Catull. p. 232. f. Tac. iv. A. 35. 3. 'Suam cuique decus posteritas rependit.' Bernac.

LIBER I.

Historiarum Philippicarum] Quarum *ἱστοριῶν* a Trogo esse vett. librorum consensus arguit. Philippicas autem quare inscripserit, difficile est iudicium. Nam velle ex hac Epitoma de integro Trogi opere judicare, desipere est: ita Trogum male accepit hic, quisquis fuit, Justinus. Qui dum resecare capit, quæ nec jucunda erant et minime necessaria, optimum autorem prorsus evitavit, ut vetus poëta loquitur. Ego putaverim Philippicam Historiam Trogo Macedonicam esse, princeps nempe huj. operis argumentum. Nam a vii. lib. ad xli. regnum Macedonicum describit: cujus a Philippo, Alexandri patre, dignitas capit, ita ut id 'Græciæ et Asiæ corvicihus, velut jugum servitutis, imponeret,' ut ext. lib. vi. Justinus: et eum Auctor Prologorum 'Magnum' vocat. Quæ autem Philippico imperio præmisit, arbitrari esse *Mundi origines*, quas vett. librorum titulus jactat: *Terræ autem situs*, quos eadem pollicetur inscriptio, esse descriptiones regionum, quæ in Justino fere nullæ, in Trogo frequentes fuerunt: ut indicant Prologi, quos ex Mss. codd. produxi in 'luminis oras.' *Ælæum* Theopompi citantur ab Athe-

næo passim; quibus historiam Philippi libri 58. complexus est, ut Diod. refert lib. xi. Quinque autem libros eum inseruisse a Philippi historia alienos, idem Diod. auctor est, e quibus tres res Siculas continebant. Non est autem aspernanda P. Pithæi conjectura, Trogum Theopompi emulatione atque exemplo Historias suas, ut Demosthenis M. Tullium Orationes suas in Antonium, Philippicas inscripssisse. Bong. Observat eruditiss. Notarum Anglicarum Auctor, in quibusd. Mss. legi: *Historiarum Philippicarum, et totius mundi originum, et terræ situs ex Trogo Pompeio*. Plane sicut quondam fuit editus a cl. Bernecce. M. Juniani prænomen alii omittant, et Justiniani vocabulo apponunt cognomen *Frontini*, de quo jam a Voss. est actum in opere de Scriptioribus Lat. *Schæf.*

CAP. I. § 1 *Principio rerum*] Totum h. locum transcripsit August. iv. 6. Civ. D. Compara hæc cum iis, quæ initio Catilinarii Sallustius, cujus studiosum fuisse Justinum, aut Trogum ipsum, et hic locus, et alii, satis indicant: et, quæ in princ. lib. ii. de rebus Scythicis, 'quæ satis amplè magnificæque fuerant,' eadem totidem verbis de Atheniensibus Sallust.

Vid. ad h. l. M. Cic. III. Leg. 2. et II. Off. 12. Arist. I. Polit. 1. Tac. III. A. *Bongars.* Arist. IV. Polit. 3. 'Primum maximeque divinum regnum.' Sall. Cat. 2. 1. *Bern.*

Hujus majestatis] Ma. Col. N. *tanta majestatis.* Oxon.

Ambitio popularis] Ea est, cum 'potentia ex vulgi adulatione quaeritur,' inf. XIII. 3. 2. De qua questus Sall. Cat. 52. 21. 'Omnia,' inquit, 'virtutis praemia ambitio possidet.' *Bern.* Interim Autor respicit duas factiones, quae et olim hodieque frequentes sunt in rebus publicis. *Gren.*

Moderatio] Cujus effectus est, ut 'recusantibus imperia ingerantur,' prout de Epaminonda loquitur VI. 8. idemque probat clare locus Livii V. 18. 'Licinium Calvum prerogativa tribus militem non potentem creant, moderationis expertum in priori magistratu virum.' *Idem.*

§ 2 *Populus nullis legibus, &c.]* Idem fere de Romanis tradit in Enchiridio suo de Origine Juris his verbis Pomponius JCTus. L. 2. § 1. 'Initio civitatis nostrae populus sine lege certa, sine jure certo, primum agere instituit: omnique manu a regibus gubernabatur.' Dionys. lib. x. Τὸ ἀρχαῖον δὲ βασιλεὺς τοῦτο νόμος ἦν. Vid. et Josephum contra Appion. lib. II. et Homerum, qui non utitur legum nomine, quod nullis tum legibus Graeciae populi tenerentur, inquit Cajacius. *Mos.* Idem fere de praecis Romanis tradit Tac. A. III. 26. Dionys. x. 1. Pompon. in Ech. de Orig. J. Homerus nusquam utitur 'legum' nomine, quod nullis tum legibus Graeciae populi uterentur, inquit Cajacius. Nec male hoc, ut in illa aevi simplicis innocentia. 'Leges in facta constituentur: quia futura in incerto sunt,' Tac. III. A. 69. Euseb. III. 23. *Bern.*

§ 4 *Primum omnium Ninus]* Ordo. II. 2. 'Omnes Historiae antiquae a Nino incipiunt: omnes Historiae Romanae a Proca exoriuntur:' ita habet Ma.

popularis mei P. Danielis, viri studii bonarum artium praeclearus, cum in impressis desit prius membrum. Est autem Ninus primus *ῥῶς* *ἡς* *λεωπλάς* *αὐτὸς* *ἢ* *ῥῶς* *ἡς* *λεωπλάς*. Diod. II. 1. quem vid. Et a Nino Chronici initium sumit Euseb. *Bongars.* Augustin. Quæst. ex utroque Test. cap. 118. T. IV. *Bernec.* Hic fortassis est ille, qui in sacris literis Nimrod vocatur. Sane Nimrodi ævo Nimive sive Ninus urbs jam extitit; atque a Nimrodo condita illa fuit; ut ex Gen. x. 11. apparet. Deinde quæ ab historicis sacro Nimrodo, et a Justino aliisque Nino, tribuantur, eadem fere sunt; ut enim Justin. scribit, 'Ninum veterem et quasi avitum gentium morem nova imperii cupiditate mutasse, et primum finitimis bellum intulisse:' sic de Nimrodo Moyses Gen. x. 9. quod 'inceperit potens esse in terris,' quodque 'potens fuerit venatione coram Domino,' i. e. quod bellator fuerit potens; ut in cap. XVII. Comment. de Hebraeismis N. T. *ῥῶς* exposuimus. Habuerit igitur Nimrodus duo nomina, et alio nomine dictus fuerit Ninus, atque ab ipso nomen interum altere urbem, quam condidit, Niniven, vel, ut scriptores profani appellant, Ninum, denominaverit. *Vorst.*

Avitum] Mos. *Avitum.* 'Habitus' pro, avitas, et 'habe' pro, ave, ascripsisse vet. notum est. Varro ap. Non. 'Quibus instabilis animus ardens instabiliter habet habere, et non habere:' ibi enim 'habet' est, avet. *Bongars.* Bongars. maluit *avitum* gentibus morem. Sed non video, quo istud tertii casus vocabulum referri possit. Neque enim videtur dici posse *mos avitus genti;* sed dicend. potius esse *mos gentis avitus.* Et sane antiquiores typis expressi, Bech. Maj. Sich. gentium habent. *Vorst.*

§ 5 *Rudes adhuc ad resistendum]* Thucyd. I. p. 51. 'Ἀδύνατοι ἀνίστασθαι. Ellan. VI. 5. de Animal. 'Ἐπὶ τῶν ῥῶς ἀνίστασθαι. *Gren.*

§ 6 *Temporibus antiquiores*] Angl. *temporibus antiquis*. Quam est præstantissima et historiæ convenientissima. Nam alias Vexorem Nino antiquiorem fuisse, falsum. Vid. Rupert. ad Besoldi Synops. Schaf. Minime sollicitanda est lectio vulgata. Nam si *temporibus antiquis* recipimus, perversa est ratiocinatio Justin. Quid enim hoc ad rem, quod antiquis temporibus post Ninum fuerint Sesostri et Tananus, qui longinqua bella gesserunt? Hæc vero est argumentatio ejus: Sesostri et Tananus fuerunt antiquiores quidem Nino, et bella gesserunt ante Ninum, sed longinqua, non finitima, ut Ninus. Erravit quidem Justin. in ratione temporis, sed in Ægyptiorum regum temporibus computandis alios est secutus auctores, quam Ctesiam, cujus probavit Historiam Assyriam falsissimam, æque ut ceteri. Græv.

Vexoris] Turnebus, quod nullam usquam hujus regis mentionem extare videret, quæque hic scribuntur, Herodotus lib. II. 'Sesostri' tribuat, ejusdem nomen quoque hic reponendum censet: præsertim, inquit, cum vetus scriptura sit *Suezores*, quæ ad *Sesostrem* propius accedit; ego, ut de suis quibusc. monet Bongarsius, reperio in meis quoque Mss. partim *Vizores*, partim *Vezores*. Mod. Turnebus, vir magnus, et veluti Sol quidam Philologus, lib. II. Advers. c. 15. quod nullam usquam huj. regis mentionem extare videret, quæque hic scribuntur, Herodotus lib. II. 'Sesostri' tribuat, ejusdem nomen hic quoque reponendum censet: et fecissem, nisi ipse mihi legem dixissem, nil absque Mss. Codd. autoritate temere mutandi. Variant autem illi ut plerumque in propriis nominibus: *Vizores*, *Vezores*, *Vexores*, *Vexoris*, *Suezosis*, quod postremum ad *Sesostrem* propius accedit. Tac. II. A. 60. 5. videtur 'Rhamsen' appellare. Bernec. In Mss. quibusd. legitur *Suez-*

sis: pro quo alii *Sesostri*, ut et Herod. lib. II. Malim scribere *Sesosis*, vel *Sesosis*, quod propius accedit. *Sesostri* sane a Diod. passim appellatur 'Sesostri.' Sed et aliis quibusdam sic dicitur. Nonnullis et 'Sesonchis,' vel 'Sesonchosis.' Vid. Scholia ad lib. IV. Apoll. Rhod. Quisnam vero sit, quem hic Justinus 'Tanauum' vocat, affirmare non possum. Herod. Melpom. primum Scytharum regem facit 'Targitaum.' Qui forte idem est. Voss. Libri *Vezores Ægyptius*. Sesostri, qui et Sesis, et Rameases et Ægyptus, Armais sive Danal frater, qui filii Amenophis, Græcis Beli, ejus ipsius, qui Israëlitis excedentibus Ægypto in Rabro Mari submersus est. Usserius ætate M. quarta p. 304. n. 2510. Grenov. Junt. ed. *Sesostres*: leg. *Sesostri*: ut recte jam olim Turneb. Sic enim Herod. dicitur lib. II. et Val. Fl. lib. IV. 415. 'Cunabula gentis Colchidos hic ortusque tuens: ut primo Sesostri Intulerit rex bella Getis; ut, clade suorum Territus, hos Thebas patriumque reducat ad amnem Phasidis; hos imponat agris, Colchosque vocari Imperet.' Sesostri eum regem esse, qui in obelisco ap. Marcellin. XVI. dicitur 'Rhamestes,' ab Euseb. et Joseph. 'Rameases,' a Maneth. 'Sesosis,' recte docuerunt Scaliger ad Euseb. et H. Valesius ad Marcellin. Istum Sesostri autem esse Sesacum illum, qui templum Hierosolymitanum diripuit, dubitare nos non sinunt, quæ nobiliss. Marshamus de ejus ætate in Ægyptiorum Chronologia disputavit accurate in Ægyptiaco Canone. Nam ante h. Sesostri Ægyptii nihil præclari patrios extra fines gesserant, nec tam victoriis, quam cladi-bus, fuerunt nobiles. Quin in ipsa patria sæpe peregrina Æthiopum et Arabum imperia per aliquot secula sunt passi. Non mirum autem eum spoliasse hostilia templa. Non tamen propterea lupi aut tyranni infamiam

subiit. Nec movere nos debet, quod tam longe feratur vixisse ante Ninum. Decepit Trogum, ut plerosque alios, mendacissimus Ctesias, qui primus Assyriorum regno tantam tribuit antiquitatem, ut ejus initia in secundum a diluvio seculum incident. Cum satis certo constet cum ex silentio scriptorum antiquissimorum, Mosis, Auctoris libri Josue, Judicum, Samuelis, Homeri, (qui, si tam illustre fuisset Assyriorum imperium, ut totius Asie fere per tantum tempus fuerit potitum, non potuissent non ejus mentionem facere, nec passi essent illi tam potentes reges, ant eorum præfecti, impune sibi eripi florentissimas regiones a Josua;) tum ex testimonio Herodoti, qui lib. i. tradit Semiramidem 5. generationibus floruisse ante Nitocrin matrem Labyniti, quem Cyrus vicit, h. e. vix 200. annis ante Cyrum regnum Assyriorum tum nondum fuisse ortum, cum a Ctesia scribitur deletum fuisse. Ne dicam id arguere inania regum, qui post Ninum et ejus uxorem commemorantur, nomina. Quando *Ægyptus* a Nino et Semiramide, si Ctesiam credimus, subacta jugum hoc excussit? Altum de his omnibus in *Ægyptiorum* historis silentium. Nihil falsius commentitia Assyriorum antiquitate. Verissimum videtur, quod Herodotus prodidit, per 500. annos Assyrios in Asia Superiore rerum potitos esse: nec tamen videntur regni huj. initia valde fuisse clara, sed perexigua. Tum autem floruit maxime, cum illius potentia in Sacris Litteris tantis laudibus extollitur, et factis ipsis ostenditur. Quo autem tempore maxime in Hebræorum libris commemoratur viguisse Assyriorum regnum, si Ctesiam sequimur, dudum nullum fuit, quippe quod ante fuerit a Medis exstinctum, penes quos rerum summam tum per 200. fere annos fuisse credunt et tradunt. Sed istarum notularum angus-

tim non permittunt ut hæc pluribus persequamur, quod alibi forte faciemus diligenter. Hæc tantum hic libuit annotare, ut scrupulum eximamus lectoribus, quem vir eruditissimus movit, cum propter temporum rationes, secundum Ctesiam calculos falsissimos, repudiandam censuit opinionem de Sesostri, qui corrupto Vexori erat substitutus. Græv. Dici vix potest quot et quantas hic locus turbas dedit; dum se omnes omnia scire postulant. Rem ego ad paucā contraham, neque me prolixior fecero. Turnebus pro *Vexoris* legendi censet *Sesostri*, quod ego omnes, ob tanti viri auctoritatem in literis humanioribus, amplecti video. Sed frustra et temere id ab Adr. Turnebo assertum est. At, inquit, in secunda Musa Herodoti multa de Sesostri, eaque sane perquam magnifica et illustra, referantur. Sed quid tum? An ideo Vexoris Justini repente fiet Sesostri Herodoti? At hoc nec fieri potuit, neque ferri potest. Proteus enim ex Herodoto ipso post Pheronem in *Ægypto* regnavit; ante Pheronem Sesostri; ergo res planissime falsa est, quam isti tam facile credidere. Dixerit aliquis, hæc, quæ a me dicuntur, nullam fidem facere. Imo autem vel maximam, atque adeo certissimam. Nam Proteus ex Herod. et Homero ipso, qui multo antiquior est, temporibus belli Trojani ap. *Ægyptios* florebat: unde necessario efficitur, Vexoris non posse esse Sesostri, cum Vexoris tam multis annis ante Ninum imperii Assyriaci conditorem vixerit. Plane enim et diserte hoc ponit Justinus, 'multo antiquiorem fuisse Nino.' Itaque, ut dicam quod sentio, Vexoris ille fabula ethnicorum fuerit, nihil aliud, nisi tu multa alia, eaque certiora, inter fabulas haberi voles; certe nobis ignotus est, neque Sesostri esse potest. Nam cum Ninus non multo post diluvium Noachi

ap. Assyrios regnare cœperit (quæ constantissima doctorum hominum sententia est), qui tandem fieri possit, ut tam multis ante ipsum annis Vexoris in Ægypto regnarit? Eod. quoque videtur referend. quod Tro-
gus, Justino teste, scripsit, Ninum tributum pendendi finem fecisse, quod Scythæ ceteris Asiæ populis imposuerant, per 1500. annos ante ipsum Ninum. Hæc enim nisi fabulis et commentis veterum accensebis, in multa, eaque gravia, incommoda tibi incurrendum fuerit, si te animi cogitatione ad rerum originem referes, qualis hodie ex fide libr. Sacrorum confirmata est et constabilita. Nunc alio etiam nostra convertatur oratio (quanquam nihil hæc ad Vexorin). Sunt, iique viri doctiss. qui ita dicant: Sesostrin Herodoti illum ipsum esse, quem Hebræorum monumenta 'Sesacum,' seu 'Susakeim,' vocant. Sed id fieri non potest; nam ille Sesac vehemens lupus, et merus rapacida, qui clypeos aureos, &c. sub primulam regni Hebræici divisionem floruit, quod a nemine posuit negari; at Sesostris ante bellum Trojanum bibebat, indebat, bel-
labat; excidium autem Trojanum sub finem Judicium, seu 'Αρχαίων' Judæcorum, accidit. Unde igitur ille Sesac, nobilis ille latro, unde is esse Sesostris potuit? Hæc autem a nobis ad intendendam Lectoris diligentiam, et ad exacuendum animi iudicium, scribenda esse existimavimus; quæ si labuisset diffundere, et latius ac prolixius spargere, multum illa temporis, multum chartæ, occupassent; sed is mos nunquam noster fuit. *Feb.* Inf. II. 5. 8. 'Vexoris rex Ægyptini.' Ceterum quæ Noster Vexori, ea Herod. Sesostris, tribuit. Unde Turneb. hic quoque *Sesostris* legend. censet. Et sane vetus ed. Junt. ut et Græv. testatur, manifeste *Sesostris* habet. Quod autem id. Græv. ed. istam Bongarsio non visam

putet, falli videtur. Notavit quoque ipse Bongars. ad II. 3. 8. Justinus ed. Florentinam et h. et altero l. habere *Sesostris*. Atqui ed. Junt. qua de id. Græv. testatur, ipsa Florentina est, utpote Florentinæ anno 1525. carata. Sunt et varia alia, ex quibus colligi licet, eand. illam Junt. atque Florent. ed. quam Grævio videre contigit, et ex qua optimas quasd. lect. Idem Auctor reddidit, et Bongarsio visam fuisse: etiam idem præstantiam codicis fortassis non sic ut par erat aestimaverit. *Vorst.* Nil hic mutem, etsi Junt. *Sesostris*, et revera hic fuerit qui aliis 'Sesostris.' Nomina enim propria variant in infinitum ap. scriptores. Ceterum hunc Vexorem non antiquiorem Ninæ, sed recentiorē, fuisse, pridem alii, interque ipsos etiam Rupertus ad Historiam Bæotidæ, docuere. *Schæf.*

Tamius] Is f. quem Jornandes 'Tausasin' vocat. *Bongars.* Idem testatur esse cum Targitao Herodoti. *Ox.*

[§ 7 *Longinquæ*] *Ἐσθίωνος σφαιρολά* Thucyd. I. p. 6. Strab. II. p. 511. *Ἐσθίωνος τινος τὸν τὰς πλεῖστον ἡμετέρας, τὰς δὲ καὶ ἑγρήθεον. Gron.*

Nec imperium sibi] Ita Scythæ inf. II. 3. 7. 'Victores nihil præter gloriam concupiscunt.' Flor. III. 10. 34. *Bern.*

Quarta, &c.] Saxo Grammaticus I. Hist. Dan. p. 204. 14. 'Nec quæsitæ dominationis felicitate contentus': XIV. p. 317. 9. 'Quippe Saxones, preferendi imperii cupiditate, victoriam lucra continua possessione firmare.'

[§ 9 *Zoroastre*] Diod. II. 6. dicitur *Ὀξάρτης. Bongars.* De hoc Phil. XXX. 1. D. Aug. XXI. 14. Clv. D. *Bern.* Scribit et Diod. lib. II. eum rege quodam Bactrianorum Ninum bellum geruisse: verum non Zoroastrem, sed Oxyartem, eum vocat. *Vorst.* De Zoroastri ætate incerta sunt omnia; tanta est opinionum discordia. Recentiorē fuisse, et in

initio imperii Persici vixisse, Agathum aliisque credendum videtur. Vid. Marsham. in Canon. Ægypt. ad Sec. ix. Græc.

Qui primus dicitur artes magicas invenisse, et mundi principia diligentissime spectasse] I. e. physicam, ut XX. 4. de Pythagora: 'Hic Sami Demarato locuplete negotiatore natus, magnisque sapientia incrementis ornatus, Ægyptum primo, mox Babyloniam, ad perdiscendos siderum motus originemque mundi spectandam, profectus.' Faber.

§ 10 Et ipse decessit] Ælian. V. H. VII. 1. ex Dione refert, Ninum ab uxore Semiramide interfectum esse, cum hæc imperium Asiæ ab eod. ad 5. dies impetrasset. Diod. tamen tantum in vincula coniectum scribit. Verat.

Ninua] Ita, uno excepto, vett. omnes: et Euseb. et Cassiod. Græcis est *Ninvas*, et ita ap. Agath. restituit Leunclav. lib. II. Variasse in hoc nomine auctores refert August. lib. XVIII. de Civ. D. cap. 2. *Bongars.* Qui et patris nomine 'Ninus' alii, et a patre 'Niniva.' Alii 'Zameim' quoque dixerunt. *Bernac.* *Ninum* plerique Mss. legunt. Conon lib. 9. ap. Phot. Cod. 186. historiam hanc longe aliter narrat. Oz.

Semiramide] Præter Diod. II. 4. vid. Plut. in *Æmiliæ* cap. 10. et Ælian. *Novæ*. *Iov.* VII. 1. *Bongars.* Conon ap. Phot. Narr. IX. tradit, Semiramidem, non uxorem Nini, sed filiam, fuisse. Ait præterea Justinus, illam, concubitum cum a filio petisset, ab eod. interfectam. Conon vero longe aliter. Scribit enim, cum imprudens et ignara cum filio coisset, re cognita, eid. nupsisse, et ex eo tempore licitum semper fuisse Persis commiseri matribus. Voss.

CAP. II. § 1 Tractare] Tac. II. A. 67. 'Qui regnum interim tractaret:' et Lucret. v. 930. 'Tractare vitam.' Gronov.

Vix patienter] Angl. *vix parentibus*. Quod videtur melius. Nam illud *patienter* superfluum, quia, ubi est impatientia, ibi nemo pareret. Deinde verba, sicut nunc se habent, agunt de futuro. At Semiramis colligebat ex præsentibus, quid sperandum metnendumve sibi esset. Itaque recte *parentibus*, tum scilicet et proxime ante vivo adhuc Nino. *Schæf.* Cave quicquam mentes contra tot codd. fidem. *Vix patienter pariturus* est, quæ gravatim egre parere soleant uni viro, nedum feminæ. Non movebit quicquam futurum. Non solum enim participia sunt omnium temporum, ut bene docuit Sanctius in Min. sed et futura sæpe in hac notione ponuntur, quæ 'parituræ' hic positum esse ostendi, ut pluribus monui in Leett. Hesiod. Græc.

§ 2 Lineamentorum qualitas] 'Qualitas' vox Ciceronis ævo nova, et ab eod. ad Græcū *παιδριες* vocabulum formata, ut ex Acad. Q. I. apparet. 'Qualitates appellavit,' inquit, 'quas *παιδριες* Græci vocant.' Quodque Cic. ibid. de vocabulo Græco dicit, 'non esse id apud Græcos vulgi verbum, sed philosophorum,' id ævo Ciceronis de ipso quoque Latino verum fuit. Usurparunt tamen vocem postea Scribon. Largus, Sen. Plin. Colum. Ver.

§ 3 Velamentis] Vett. alii *virilis vestis*: alii *calciamentis*; placet vulgata lectio. Lib. II. 'Præquam adversus calorem vel frigus velamenta corporis invenirentur.' Virg. VI. Æ. 221. 'Purpureasque super vestes, velamina nota, injiciunt.' *Bongars.* Retinui vocem usurpatam Auctori etiam inf. II. 1. 6. Quanquam cl. Salmas. *δ αμυδανος*, in illis consummatissimæ doctrinæ Notis ad Hist. Aug. 223. E. ex fide Mss. codd. hic reponit *calciamentis*, et explicat, *fascias crurales et feminales*. Quo modo Pollux etiam *βρόδρια* vocat τὸ πάλυτρον: et Hesych. ἀπρίρα, βρόδρια:

cum tamen ἀρήρ et πέλτρον pedulia sint potius, quam calcei. 'Αραξυπίδας certe s. braccas (Polluci proprium Persarum gestamen), ceterasque vestes illis coriaceas intio fuisse, tradit Herod. i. 71. *Bern.*

§ 4 *Mentita*] Saxo vii. p. 125. 37. 'Femineam mentitus effigiem.'

§ 7 *Hæc Babyloniam condidit*] Quod ipsum tradunt Strabo lib. xvi. princ. Diod. ii. 7. Solin. cap. 56. princ. et alii. Verum Hereennius Philo a Babylone Belli fil. conditam scribit, qui fuit 1800. annis antiquior, teste Steph. de Urb. in Βαβυλών. Curtius v. 1. 42. Belum, patrem Nini, conditorem facit, quem a Nimrodo non distinguunt Eusebius in princ. Chronic. Hieron. in c. 11. Osee. August. de Civ. D. xvi. 17. sed Herodotus (iniquè a Steph. d. l. reprehensus) rectissimo lib. i. 184. Babyloniam a multis Assyriorum regibus conditam fuisse paulatim. Unde Marcellin. xxiii. 20. 'Mœnia quidem urbis a Semiramide constructa esse,' ait: 'arcem autem ab antiquissimo rege Belo : ' et Oros. ii. 6. 'Babyloniam a Nemrod gigante fundatam: a Nino vel Semiramide reparatam.' At Nemrodum quidem primum conditorem faciunt et Josephus i. Ant. Jud. 6. Zonar. tom. i. et Cedren. in Hist. Comp. nec abeunt Sacræ literæ Gen. x. 10. *Bernec.* Hujus opinionis auctor est mendacissimus Ctesias. Babylon urbs condita est a regibus Assyriis longe post hæc tempora. Vid. Marsham. ad Sec. xvii. *Græv.*

Harena vice bitumini interstrato] Sequitur sum Cnjacii doctoris mei Codicem: quod in constructione murorum Babylonis nemo harenæ aut picis memiperit. Diod. τὰς πλινθίων ἐς ἀσφαλτὸν ἐδυσμύνη. Vid. Curt. Ruf. lib. v. Marcellin. lib. xxiii. Oros. ii. 7. Optimus optimi et clara. Viri Cl. Puteani liber habet *harenæ pice*. Asulani ed. *arenæ et calcis vice*. Bongars. Harenam intellige

calci permixtam: quo modo Plin. quoque xxxv. 15. m. 'Bitumen,' ait, 'calcis usum præbuisse, ita ferruminatis Babylonis muris.' Ubi item non calcem nudam intelligit, sed calcem arenatam. Alterutra enim sola in muris struendis locum non habet. Hinc de oratione non cohærente dictum a Caligula Suet. c. 53. 'arenam esse sine calce.' Perspicue magis quam necessario Ald. exemplar, *harenæ et calcis vice bit.* int. Salmas. δ πῶμμεγας in Solin. 1228. C. 2. legend. censet, *arenati vice bitumine interstr.* Bene, et admisissimè in textum, si vel unus Mss. Codd. addixisset. Est autem 'arenatum' Vitruvio vii. 3. fin. 'calx cum arena permixta.' Non placet quod est in ed. an. 1500. excussa, castigante Sabellico, *harena bitumine interstrata*: ut nec aliorum: *arena, pice, bitumine int.* quia in constructione murorum Babylonis harenæ et picis adhibitæ nemo meminit. Vid. Curt. v. 1. 43. Marcellin. xxiii. 20. Oros. ii. 6. *Bernec.* Ed. Ald. *harenæ et calcis vice bitumine interstr.* Et sane calcis ea in re præcipuus usus est. Unde Plin. xxxv. 15. solam 'calcem' nominat, ubi de eod. bituminis usu agit; scribitque 'bitumen calcis usum præbuisse,' &c. Ceterum quod Codd. Mss. *arenæ* tantum, vel *harenæ*, habent, Salmas. in Exerc. Plin. in Solin. p. 1228. conjecit legend. esse *arenati vice*: uti calx arena permixta intelligi possit. Est enim 'arenatum' Vitruv. et Catoni 'calx arena permixta.' *Vorst.*

E terra exastuat] Plerique vett. et erectæ statuas. Semiramidem in regia χαλκᾶς ἐκείνας ποθίσσε refert Diod. ii. 8. et 9. et in templo Jovis τρία, inquit, κατεσκεύασεν ἀγάλματα χρυσᾷ σφυρήλατα Διὸς, Ἡρᾶς, Ῥέας. Sed vulgata lectio confirmatur Cujacii libro. *Bong.*

§ 8 *Æthiopiam quoque regno suo adjecit*] Non concedet hoc Herod. lib. ii. qui Æthiopiam ab nemine externo

unquam victam scribit; neque ego etiam crede Semiramidem eo usque extendisse imperii terminos. *Glar.*

§ 9 *Sed et India bellum intulit; quo præter illam, et Alexandrum Magnum, nemo intravit*] Expeditionem Herculis hic Noster oblitus est, qui multis ante seculis id præstitit, quod postea Alexander. Atque adeo id miror etiam magis, quod ipse Justin. xii. 7. dicat: 'Peragrata India, cum ad saxum miræ asperitatis et altitudinis, in quod multi populi confugerant, pervenisset, cognoscit Herculeum ab expugnatione ejusdem saxi terræ motu prohibitum. Captus itaque cupidine Herculis acta superare,' &c. Neque vero Herculis tantum, sed et Bacchi, immemor fuit, cujus tamen ipsius ab eo facta est mentio, eod. lib. c. 7. 'Cum ad Nysam urbem venisset, oppidanis non repugnantibus, fiducia religionis Liberî Patria, a quo condita urbs erat, parcî jussit, letas non militiam tantum, verum et vestigia se Dei secutam.' *Fab.*

India] Libri script. *Indis*. Gron.

§ 10 *Interfecta est*] Injuste. Inf. xvi. 1. 4. Add. Oros. i. 4. August. Civ. D. xviii. 2. Ejus epitaphium habet Plut. in Apoph. et Stob. Sermon. x. Herod. tamen i. 178. Nitocri tribuit, quam Semiramide posterior est. *Bern.*

Duos et XL.] Præter unum Mss. omnes *duo et triginta*: duo antique pro *duos*. Et statim quidam vett. *regnum potita*: quomodo lib. xii. 'Qui postea regnum Indorum potitus est:' et lib. vi. 'Potiti victoriam:' et lib. x. 'Utionem potita:' et lib. xxxvii. 'Ne non diutinam administrationem regni potiretur.' Vid. Prisc. xviii. qui ex Jug. Sall. adfert, 'Adherbalis potiretur:' quo l. vetus cod. Sallustii habet *Adherbalem*. Bongars. Vid. etiam Ind. in *Potiri*. Bernegger. Ms. C. C. Coll. et W. legunt *triginta duo*. Oxon. Cum Mss. Bong. qui omnes præter unum, *duo et triginta*, Angli-

cani præcedant, in quibus scribitur *triginta duo*, non video, cur id sit respuendum. Dissensisse in annis imperii Semiramidis Trogum ab aliis, nihil miri, cum quidquid de Nino et Semiramide traditur sit incertissimum. *Græv.*

§ 11 *Elaborato, &c.*] Saxo x. p. 208. imit. 'Majorum virtute elaboratum finivit imperium.'

§ 13 *Assyrii, qui postea Syri dicti*] Imo *Syri, qui postea Assyrii dicti*. Nihil verius judicio Salmasii in Solin. 1238. A. 1. Sed, codd. Mss. consensum secutus, nihil mutandum duxi; potius est ut Autoris *σαρδάνα* quam librorum credamus. Vid. tamen Scalig. in Animadv. ad Euseb. p. 24. f. 1. et Selden. de Diis Syris Proleg. p. 4. f. Hieron. in xix. Iesaja: 'Quos veteres Assyrios, nunc vocamus Syros.' *Bernegger.* Hoc est commentum Ctesim, quo totum fere orbem fascinavit. Verius Herod. i. 95. prodidit Assyrios Asiæ superiori imperasse annos 520. cum Medi primi ab iis deficere cœperint. Hoc tempus incidit in Trojanum bellum, cum Gideon judex Hebræis præsesset. Hinc et Porphyrius ap. Euseb. de Præp. Evang. Semiramidis matrem ad Trojanam refert tempora. Illam Herod. scribit i. 184. ante Nitocrin vixisse ætates 5. quæ nondam annos 200. conficiunt. Nitocris autem mater fuit Labynti regis Babyloniorum, cujus tempore Babylon capta fuit a Cyro. Illa falsam Assyriorum regni antiquitatem primus impugnavit Hermann. Conring. lumen Germaniæ, in Adversariis Chronologicis de Asiæ et Egypti antiquissimis Dynastiis; postea magnus Usser. Armachanus in Annalibus Vet. Fœd. labefactavit; et tandem evertit illustris Marsham. in Canone Chronol. 'Syros' et 'Assyrii' Græci et Latini sæpe confuderunt, ut et Salmas. et Bochart. docuerunt. Sed Syris nomen longe recentius est, quam Assyriæ. Syri

enim appellati sunt a metropoli Tyro, quæ Hebræis Tsur dicitur, cum olim appellarentur Arimæi, Hesiodo et Homero Arimi; Assyrii vero in Sacris Litteris sunt filii Assur. Græv. Id. Salmas. prædicto loco putat vocibus transpositis legend. esse, Syri, qui postea Assyrii dicti. Nobis lectio vulgata proba, ac tum ipsi Auctoris menti, tum quoque veritati, consentanea videtur. Antiquius omnino videri debet integrum *Assyriorum*, quam quod ex eo decurtatum est *Syrorum*. Et exploratum prorsus est, unde integrum illud originem traxerit; videl. a nomine 'Assuria,' filii Semi, qui regionem eam, quæ Assyria dicta, occupavit. *Vorst.*

CAP. III. § 1 *Sardanapalus*] 'Tricesimus a Nino,' inquit Diod. Ut Vell. lib. 1. 'Tertius et tricesimus.' *Bongars.* Alias 'Thonosconcoleros' dictus, teste unico in Chron. Eusebio, qui eum a Nino 'tricesimum sextum' facit: at Diod. II. 28. 'tricesimum' tantum: Vell. 1. 6. 'tertium et tricesimum.' Causam diversitatis e divini Scaligeri ad Euseb. Animadv. colligere est: qui et affirmat, in omnibus libris Mss. per geminum Λ exprimi *Sardanapallum*; ut propter hominis turpitudinem obscena sit allusio ad $\pi\alpha\lambda\lambda\acute{\iota}\varsigma$, s. $\phi\alpha\lambda\lambda\acute{\iota}\varsigma$. Nos simplex ι retinemus, cum purum putum sit Assyriacum, cujus posterior vocula legitur etiam in medio nomine regis Assyrii Teglath-phal-Esar. *Bernegger.* Nomen hoc Assyriorum regis non simplex, sed compositum, videtur; et quidem ex 'Esar,' 'Haddon' et 'Phul:' suntque istarum nominis partium in ipsis Sacris Literis vestigia. Et prima quidem illarum est in nominibus 'Salmaneser,' 'Tiglat-phileser,' et 'Esarhaddon:' altera in eod. illo 'Esarhaddon:' et tertia denique legitur separatim II. Reg. xv. 19. estque etiam in prædicto 'Tiglat-phileser.' Et putat vir summus Sardanapallum esse ipsum illum Esar-

haddonem, qui in locum patris Sannacheribi, ab aliis 2. filiis interempti, successit. *Vor.*

§ 2 *Arbactus*] *Arbactus* inapte legitur pro *Arbaces*: est enim *Arbaces* Medorum, sicut 'Arsaces' Parthorum, nomen; nisi quis hæc etiam ap. Græcos aut corrupta, aut variata, fuisse credat. *Glaream.* Præfectus, qui hic *Arbactus*, in Prologo est 'Arbaces:' Diodoro II. 24. Strab. I. XVI. Athenæo XII. 7. Agath. II. 'Αρβάκης. Vell. I. 6. mendose *Pharnaces* pro *Arsaces*. Oratio 1. 19. et II. 2. 'Arbatus: quem,' inquit, 'alii Arbacem vocant.' *Bong.* Macrobi. in Somn. Scip. II. 10. Nicol. ap. Vales. p. 425. *Bernegger.* Junt. *Arbacus*, quod proprius a vero abest. Scribend. enim, ut in Prologis, et ap. alios scriptores, quos laudat Bongarsius, *Arbaces*. Justinus cum Troga in Medorum quoque regno, ut plerique alii, sequitur Ctesiam fidem valde sublestam, cum certiora sint, quæ de huj. regni orta et duratione tradit. Herod. I. 25. et seqq. Nimirum cum Assyriorum regnum intestinis tumultibus vexaretur ob eandem Sennacheribi, ab Assyriis defecisse Medos, et se in libertatem asseruisse; cumque suis fuissent legibus usi aliquamdiu sine rege, legisse tandem regem, qui dictus sit Deioeces, qui Ecbatana condiderit, et regnum usque ad fl. Halys protulerit, cui successerit Phraortes filius, qui Persas domuerit, sed ab Assyriis cæsus fuerit, tantum abest, ut tum fuerit extinctum Assyriorum regnum: Phraortis filium, Deioecia nepotem, fuisse Cyaxarem, qui Nium cepit, et Assyrios domuerit: hunc excepisse Astyagen filium, quem Cyrus vicerit, deleta regno Medorum, quod steterit 150. annos: hæc Ctesianis veriora esse multis adstruit Marsham. in Canone Chronol. Sæc. XVII. Græv.

Arbaces] Ita omnino scribend. non autem *Arbactus*: id dum rationes suadent: prima est quod *Arbactus* de-

scientiam Barbaricam non habet; altera quod manifeste scriptum est *Arbaces* in illis Prologis, qui e Mss. Codd. a Bongars. v. cl. publicati sunt. Adde hoc quod ita Chronologi paulo eruditiores. *Faber*. Ed. Junt. uti Græv. testatur, *Arbaceus*. Et ap. Oros. qui ex Nostro excerpit, i. 19. in Codd. Mss. ut Franc. Fabricius testatur, est *Arbatus*: quod quidem perperam pro *Arbaceus* scriptum apparet. Porro *Arbaceus* illud propius accedit ad verum *Ἀρβάκης*, *Arbaces*, quod præfecto huic alii tam Græci, tum Latini, auctores tribuunt. In veteri denique Prologo huj. libri manifeste est *Arbaceus*: ex quo ipsum Trogam Pomp. et fortasse Justinum, quoque sic scripsisse verisimile sit. Sunt enim Prologi isti, ut facile apparet, non in Epitomen Justin, sed in ipsas Historias Philippicas Trogi Pomp. confecti. *Vorst.* Junt. *Arbaceus*, unde Græv. et *Vorst.* *Arbaces*, quod vel ob lectionem similem in Prologis amplector. *Schef.*

Magna ambitio] ‘Ambitio’ hic pro studio, industria, et contentione aliquid faciendi aut impetrandi. *Nepos* x. 2. 2. ‘Magna cum ambitione Syracusas perduxit.’ *Cic.* i. ad Att. 1. ‘In quo uno maxime ambitio nostra nititur.’ Sic et derivatum inde *ambitiosus* non modo eum, qui honores affectat, sed et eum, qui magna contentione ac studio aliquid facit, significat. *Qv.* iii. de Pont. Ep. 1. ‘Sed tamen hoc factis adjuuge prioribus unum, Pro nostris ut sis ambitiosa malis.’ *Vorst.*

Purpurem] *Plat.* ii. de Fortuna Alexandri. *Bongars.* Non temere Mss. *purpuræ colo nentem*. *Horat.* ii. Od. 18. ‘Nec Laconicas mihi Trahunt honestæ purpuræ clientæ.’ *Græv.*

Oculorum lascivia] Quæ Petronio, ‘oculorum quoque mobilis petulantia.’ Unde *Sardanapalus* a *Max. Tyrio* Diss. xix. dicitur τὰ ὀφθαλμοὺς ἐκ-

Delph. et Var. Clas.

Justin.

verrῶν, h. e. Persii verbis, i. 18. ‘Patranti fractus oculo.’ *Cresoll.* Vacat. Autumn. 168. m. *Freinsheimius* referre mavult ad oculos picturatos, thictaque fūco supercilia, quæ *Sardanapalo* tribuit *Athenæus* xii. 7. p. 529. a. et *Medis* in more fuisse scribit *Xen. Cyripæd.* 1. p. 8. c. *Bern.*

§ 3 *Tractantique lanam*] Recte: ‘tracta’ enim in vet. Gloss. sunt *κατὰ ῥυθμὸν ἐπὶ λινῶν*. Sed ea dicta videntur a ‘trahendo.’ *Varro*: ‘Sed simul manibus trahere lanam.’ Vett. omnes excepto *Cujacii* cod. *tractantesque ferrum*, et arma habentes: et ita *Saresb. Policratii* vi. 14. *Bong.*

Tractantique lanam, ferrum et arma tractantes parere] Ita scribi curavi ex Mss. Codd. quos legerat *Bongars.* vir nobiliss. Illud autem *portantes*, quod prius legebatur pro *tractantes*, ex hac ed. ejici volui; primum quia Latine ‘portare arma’ (ut ap. *Sall.* ‘armorum portationibus,’ in Cat.) longe aliud ab illo est quod *Gall.* dicitur, *Porter les armes*, i. e. ‘militare,’ ‘militiam sequi,’ a. ‘stipendia merere;’ deinde quod homini *tractanti lanam* si qui viri opponantur, illi esse debeant qui arma tractent; id enim figuræ ratio postulat; et annotatum oportuit. Ita autem dixit *Justin.* *tractare arma*, ut *Cic.* ut *Liv.* alii. Ita et ‘tractare imperium,’ cap. 2. huj. lib. ‘Tractare rempublicam,’ *Cic.* ‘Tractare artem musicam,’ *Terent.* ‘Jus civile tractare,’ &c. *Fab.*

Ferrum et arma portantes] *Oxon.* ex Mss. præfert *ferrum et arma habentes*. Quod haud dubie est glossatoris. Est enim aptior oppositio inter *tractare lanam*, et *portare ferrum*, quam habere, cum alterum similiter actionem significet, velut masculam et virilem. *Schef.*

§ 4 *Bellum Sardanapalo inf.*] *Diod.* ii. 26. et 27. *Bern.*

Mox deinde cum paucis et incompositis in bellum progreditur. Victus in regiam se recipit, &c.] *Isthæc* mihi

2 R

- haud sane placent, et aliter 'collocanda verba ipsa Justinii videntur; h. modo sc. mox cum paucis et incompositis in bellum progreditur. Victus deinde in regiam re recipit. Faber. Saxo x. p. 203. 'Cum paucis et in-compositis adversus multitudinem manum conserere cunctatus non est.'

§ 5 *Et extracta*] Angl. *ubi extracta*, quod videtur præferend. *Schef.* Recte tres Angl. *ubi ext.* quod Oxon. recipit, adstipulante Junt. *Græv.*

In incendium mittit] Rem fuse narrat Athenæus xii. 7. Addit autem ex Clitarcho Sardanapalum senio obisse, Syriæ tamen imperio spoliatum. Ejus Epitaphium extat ib. et in Plut. ii. de Fortun. Alex. c. 8. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Astyagen*] Vid. Herod. lib. i. et Oros. i. 19. Astyagis filiam 'Mandanen' vocat Herod. i. 107. et Val. M. i. 7. quæ Eliano V. H. xii. 24. est Μανδάνη, inverso x. Sed videtur emendandus Valerius, quum inquit: 'Astyages duos prænuntios somnii frustra discutere tentavit;' legend. enim *duo prænuntia somnia*: ut in quodam Ms. legere memini. De Cyro præter Herod. et Oros. lege Ctesias 'Ἐκλογάς, et Xenoph. Κύρου Παιδείαν, quam quidem non ad historiæ fidem scripsit, sed ad effigiem justî imperiî, inquit l. ad Fratr. M. Cicero. *Bongars.*

§ 2 *Ex naturalibus filia*] Nomen ei Mandanes, ut ex Herod. i. 107. et Val. M. i. 7. ext. 5. constat. Nec multum discrepat Elian. qui V. H. xii. 41. Μανδάνην vocat. 'Naturalia' quæ Auctor vocat, Cic. ii. de Div. pari fere modo 'naturam' vocat. *Vorst.*

§ 4 *Cambysei mediocri vero*] Cambysem vilioris sortis virum fuisse, quam existimatur vulgo, Dio Chrysost. si ei credendum, ostendit, qui Orat. xv. de Servitute tradit, Cyrum ante regnum fuisse hominem, qui candelis faciendis quæstum, fecerit: 'Ἡ οὐκ ὁσθα, ὅτι Λυχροποιὸς ἦν ὁ Κύρος Ἀστυά-

γου, καὶ ὄντο γε ἡδυνήθη, καὶ βασιλεὺς ἐγένετο τῆς Ἀσίας ἀπώσης; An necis candelarum opificem fuisse Cyrum Astyagis filium, et liberum simul et regem factum esse totius Asiæ, et quando potuit, et quando sibi visum fuit? Alii tamen Cambysem fuisse genere Achæmenidam tradunt. Nobilissimam autem ap. Persas familiam Achæmenidarum, ut auctor est Herod. i. 107. et seqq. Diod. in Excerpt. Peiresc. illum a patre disciplina regia fuisse formatum tradit, ut jam alii notarunt. *Græv.*

In matrimonium tradidit] Angl. *tradit.* Probo, quia sic historici amant loqui, et sequitur mox 'arcessit,' simili tempore. *Schef.*

§ 5 *Arcessit*] Ea est omnium fere vet. librorum in hoc Auctore scriptura. Dicitur autem 'arcesso' ab 'arcio,' ut a 'capio,' 'capesso,' 'facio,' 'faccesso.' Priscian. lib. viii. Et 'arcio' est, accio: ἄρ pro ἀρ χαίρων. Vid. Scanrum de Orthogr. *Bong.*

§ 6 *Natus infans, &c.*] Hæc omnia prolixè Herod. exsequitur i. 107. et seqq. Ctesias negat ex Astyagis sanguine fuisse Cyrum. *Bern.*

Regis arcanorum participi] Non solum Junt. ed. sed et Mss. legunt, *regis amico et arcanorum participi.* Quod male mutarunt editores, ut dudum præcepit Gronov. Amici enim regum dicebantur olim, qui eis a consiliis sunt. In cap. 7. huj. lib. 'Quo facto et amicum in adulterium uxoris sollicitatum hostem sibi fecit:' et cap. 9. 'Magum quandam ex amicis delegit:' lib. xii. 15. 'Cum deficere eum amici viderent:' lib. xxxiv. c. 3. 'Cum cunctari eum videret, consultationemque ad amicos referre.' *Suet. Tib. 55.* 'Super veteres amicos ac familiares viginti sibi e numero principum civitatis depoposcerat, velut consiliarios in negotiis publicis.' *Græv.*

Regio amico et arcanorum participi] Ita ex uno cod. Ms. quem Bongars. vidit, et ex typis expresso Juntarum legend. videtur. Certe, qui regis arcanorum particeps, is ejusd. et 'amicus' est. Estque ea vocis 'amici' significatio non in hoc tantum, sed et in ceteris bonis auctoribus, passim obvia. Quin et inf. i. 5. 6. ipse ille Harpagus, de quo hic agitur, 'amicus regis' vocatur. Vorst. Recte Græv. ex Mss. et Junt. *regis amico et arcanorum*. Vorst. jam recepit in textum. Schef.

§ 12 *Quem ubi in manum mulier accipit]* Scribe omnino, in manum; neque enim dixeris accipere in brachium, sed in brachia, ita uti et Græci solent. Sed et ratio ipsa, abaque usu sit, hoc facile persuadeat. Faber. Gemina hinc p̄p̄is est inf. XII. 6. 11. 'In cuius manibus pueritiam egerat.' Ergo quod Germani mei dicunt, auf den arm nehmen, id Latini dicunt 'in manum accipere.' Vor.

Feluti ad notam allusit] Sic quatuor Mss. nostri. Impressi interponunt puer. Oxon. Recte Oxon. secutus quatuor Mss. puer deleuit, et Vorst. cum Scheff. in seqq. infantia. Sunt interpretum glossemata: blandientis est, cum blandiretur in alludendo. Græv.

Dulcis quidam blandientis infantis risus] Lege blandientis infantis: hanc enim lect. confirmant Quintil. Decl. XII. 'Quum adhuc rudis unci blandiretur infantia:' et Plin. XXXII. N. H. 2. 'Sarculli infantie alligati totellam habere creduntur.' Gronov. Mirum quod Bongars. adjecit infantis, cum in antiquioribus typis expressis id non inveniret, vocemque 'pueri' jam paulo ante positam videret. Vorst. Recte illud infantis a Vorst. deletur, cum libri vet. non agnoscant. Forsan et alterum blandientis delendum. Certe non cohærent satis commode apparuit in illo risus dulcis blandientis; rectius dixisset in illo

blandiente. Sed de hoc sic quisque statuatur, ut volet. Schef.

Uxor ultro] Oxon. ex Ms. ux. multum. Græv.

Quo suum partum pro illo exponeret] Hoc non est verisimile. Herodotus ait uxorem pastoris peperisse mortuum puerum, atque illum expositum pro Cyro, quod est vero similis: æque enim pastorum uxores ex se prognatos liberos diligunt, atque regnum suas proles. Sane multa in hac historia sunt variata ab Herodoti traditione, quæ longius prosequi non est nostri propositi. Herodoti enim descriptio est longe verisimilior, maxime ubi postea bellum est inter Cyrum et Astyagem. Glar.

Quo suum partum] Scio usurpári aliquando 'quo' pro, ut; at h. l. nescio, an sit conveniens: aspicior scripsisse Justin. ut pastorem uxor ultro rogaret quoque, suum partum. Oratio profecto longe efficacior et convenientior. Schef. Alii omittunt hæc verba, quo suum partum pro illo exponeret. Herodotus auctor est infantem pastoris mortuum fuisse natum; unde in orbitatis solatium permutatio ista vivi pueri loco defuncti non temere expetebatur. Oxon. Quo suum p. p. i. exp. et quod sequitur quo uncinis includit Ed. Bong.

§ 14 *Nutrici postea Spaco nomen fuit, quia canem Persæ sic vocant]* Cum et Trognus Pomp. et Herod. ipse traderint hæc voce canem ap. Persas significari, ab iis quæsi, quos in hoc genere scire aliquid credebam, utrum id hodieque verum esset? Negarunt, et alio nomine nunc canem Persice vocari affirmavere. At ego hoc scio, canem ap. Hyrcanos, qui sub ditione Persarum sunt, nunc quoque dici Spac; unde huj. appellationis vetustas apparet. Hoc didici ex Libris, a Relationibus, Wikfortil, viri clariss. atque elegantiss. quem virum populi principesque ambire, amplexari, possent, si illum satis nossent.

Faber. Junt. recte *Spaco*. Herod. *Ἰσπακὸς* i. 110. *Græv.* Crediderim legend. esse non *Spaco*, sed *Spaco*; quomodo ed. Junt. habere testatur *Grævius*. Certe Herod. qui primus hæc prodidit, ita vocat. *Vorst.* *Græv.* *Spaco* ex Junt. Forte *Spacus* Noster scripsit pro Græco genitivo *Ἰσπακοῦς*. *Schef.*

CAP. V. § 1 Cum inter pastores esset, Cyri nomen accepit] Non solum ed. Juntæ, sed et antiquus Cod. Bon-garsii legunt: cum inter pastores esset imperiosus, Cyri nomen accepit. Sic et codex Angl. Sed alius imperio usus. Hanc veram esse huj. l. lectionem puto, qua causâ redditur, cur dictus sit Cyrus, cum antea fuerit ei aliud nomen a pastore et ejus uxore, a quibus educabatur, impositum. Docet id etiam Herod. i. 118. *Τὸν δὲ ὕστερον τοῦτων Κύρον ὀνομασθέντα παραλαβούσα ἔτρεφε ἡ γυνὴ τοῦ βουκόλου, ὄνομα ἔλλοκου τὶ καὶ οὐ Κύρον θεμένη*: Alterum vero, qui postea Cyrus appellatus est, uxor bubulci sibi sumtum educavit, imposito illi alio quæpiam ac non Cyri nomine: et non longe post puer, quem Cyrus flagellis ceciderat, *κατελθὼν δὲ ἐς πόλιν, πρὸς τὸν πατέρα ἀποκρίψατο τῶν ἀπὸ Κύρου ἡρώσε. λέγων δὲ οὐ Κύρου (οὐ γὰρ καὶ ἦν τοῦτο τοῦνομα) ἀλλὰ πρὸς τοῦ βουκόλου τοῦ Ἀστυάγεος παῖδος*: In urbem vero cum contendisset, apud patrem questus est, quomodo a Cyro esset exceptus: non vero Cyrum appellavit, nondum ei hoc erat nomen; sed filium pastoris bouum *Astyagis*. Non igitur primis annis, quos inter pastores exegit, Cyrus fuit dictus, sed post illud tempus, quo inter pastores imperio erat usus in puerili illo ludo, Cyrus demum fuit appellatus, sive a pueris, cum quibus inserat, sive a veris parentibus, sive a civibus. Narrat deinceps Justinus, quomodo ex illo imperio seu regno inter pueros exercito fuerit agnitus ab avo: 'Mox rex inter ludentes sorte delectus, cum per lasciviam contumaces flagellis

cecidisset, a parentibus puerorum querela est regi delata.' Hæc ita sunt accipienda: mox a parentibus puerorum querelam esse regi delatam, cum in illo imperio, rex sc. inter ludentes sorte delectus, per lasciviam contumaces flagellis cecidisset. Vides igitur non frustra *imperiosus* inveniri in libris antiquis, quamvis emendatius legatur in uno, *imperio usus*. Doctissimi et amicissimi mihi, cum in vivis esset, viri emendationem, qui conjicit scribend. esse, *Puer deinde cum inter pastores esset in Persis Cyri nomen accepit*, probare non possum; quia pastores illi, ap. quos educabatur, et quibuscum versabatur, non erant Persæ, sed Medi. In Media enim natus erat Cyrus, in Media expositus, in Media ad decimum annum, quo imperium inter pastores exercuit, commoratus: vid. Herod. i. 10. Postea demum ad parentes in Persiam remissus est, ubi non inter pastores egit, sed ut regis Medorum nepos, et Mandanes filius, laute fuit habitus et educatus: vid. cap. 122. ejusd. lib. Et hoc est, quod ad eum scribit Harpagus, 'eum ablegatum fuisse in Persas.' Tum autem ei videtur hoc nomen impositum fuisse in Persia. Persis enim 'Cyrus' est, sol, ut notarunt Ctes. et Plut. Etiam nunc Char et *Churshid* ap. Persicos poetas solem significare viri doctiss. monuerunt. *Græv.* Vett. plurimi habent: i. p. esset imperiosus, quod et *Græv.* dicit, non temere spernendum. At quid sibi velit, hoc vero non declarat. Porro vox *imperiosi* vix hic obtinere potest locum. Hoc enim vitium significat: deinde quomodo imperiosus fuerit puer adhuc, et constitutus sub arbitrio pastorum? quod illud ejus esse potuit imperium? Et plane propositum hic Nostro, reddere causam, quare Cyrus dictus fuerit. At hoc non addiscitur ex illo *imperiosus*, quoniam Cyrus non *imperiosus*, verum *Solem*, denotat, ad quem

nihil facit vox imperiosus. Puto igitur sic legend. *Puer deinde cum inter pastores esset in Persis, Cyri nomen accepit.* Ostendit nempe illud 'in Persis,' cur ei Persicum nomen Cyri sit impositum, et non Medicum aliquod, videl. quia puer versabatur non in Media, sed in Persis. Porro locum h. sic esse legend. patet etiam ex seqq. in quibus Harpagus eum scribit 'ablegatum in Persas;' neque enim ista possunt intelligi, nisi locus h. ad istum modum legatur, cum de ista Cyri ablegatione in Persas nullum verbum alias præcesserit. *Schef.*

Cyri nomen] 'Cyrum' Persico sermone *Solem* significare auctores sunt Ctesias, Plut. in Artaxerxe cap. 1. Plethon in Expositione eorum, quæ in Magicis Zoroastris Oraculis obscurius dicuntur. Unde apparet Suidam, etymon exotici nominis petentem e Græcia sua, toto, quod aiunt, cælo errare. *Bern.*

§ 2 *Servilibus verberibus*] Inf. II. 5. 4. 'Verbera in aciem, non arma, ferenda, omnisque ferro, virgas ac flagella, ceteraque servilis metus paranda instrumenta.' Et recte Accursius ad L. 12. D. de Jure Fisci, 'servilia verbera' interpretatur, flagella: ut L. 10. §. pen. D. de In Jus Vocando, juncta L. 7. §. 2. D. de Injuriis, probat. Petron. 'serviles pœnas' dixit. Sall. I. H. 'Abunde libertatem rati, quia tergis abstinetur.' Vid. Senecam ext. Apolocynth. *Bongars.* Hinc 'verberibus fœdari' homines liberi dicuntur Tacito III. H. 77. Aliud est: 'puerili verberere moneri.' v. A. 9. Add. Brisson. Sel. Ant. Juris II. 9. *Berneccer.* 'Florus I. 23. 1. 'Servilliter in terga sævire,' et Noster inf. II. 5. 5. *Vorst.* Saxo XIV. p. 308. 12. 'Primo siquidem verberibus adfectus.'

§ 5 *Animum minacem duntaxat in illo fregit*] Pro *minacem* malim legere *minationes*; quomodo Major edidit. *Vorst.* Non displicet, quod ex cod.

Majoris probat *Vorst.* legend. *minatione* pro *minacem*, cum vix integer alias sit sensus. Et *minatione* pro comminatione ponitur eleganter, ut non pauca huj. generis alia. Sensus; 'fregit animum,' i. e. minuit iram, *minatione*, i. e. comminatione, qua Cyrum ab ulteriore conatu satis deterrere posse sibi visus est, 'duntaxat in illo,' i. e. eatenus saltem, quatenus iratum habuit animum erga Cyrum: non quatenus et erga Harpagum, cui non putavit sufficere ad delinimentum, si Harpago minaretur solum, sed damno simul aliquo in solatium ultionis afficiendum. *Schef.* Vetustarum add. lectionem, quæ *minationes* præ se ferunt, quod et in Jant. legitur, minime sequendam duco. *Animus minax* est, ira percitus, qui exitium minabatur et Harpago et Cyro. Non enim placatum ejus animum et mitigatum erga Cyrum statim fuisse, postquam eum agnoverat, patet ex Herod. qui I. 120. narrat, ut Astyages deliberarit cum Magis, tollendus ne Cyrus esset propter somnium, an vero servandus. Hæc tantum verbo, ut in compendio, tangit Justin. Sententia est: Astyagen iram illam minacem, si non erga Harpagum, saltem erga Cyrum, compressisse. 'Duntaxat,' Latinis est, saltem, minimum. *Græv.*

§ 6 *Filium ejus, &c.*] Commemorat et Sen. de Ira III. 15. *Bongars.* Et Ov. in Ibin. *Bern.*

Epulandumque patri tradidit] Theophilus ad Autolyum lib. III. non hoc Astyagi, sed Cambysii, tribuit. Perperam. *Voss.*

§ 7 *Ad præsens tempus*] Sufficit 'ad præsens,' et sic loquuntur Tac. quoque A. IV. 31. et 44. H. I. 44. et Suet. Tit. 6. nec dubitem a manu glossatoris esse *tempus*. Sed hoc editorum consensu nihil audeo mutare. *Berneccer.* Putat *Bernecc.* *tempus* esse a manu glossatoris; quod alii dicant 'ad præsens,' subaudito *tempus*. *Ve-*

rum quod ita loquuntur alii, non necesse erat et Nostrum ita loqui. Fit enim ut, quæ subaudiri solent, etiam diserte adjiciantur. Ita dicunt 'brevis' et 'brevis tempore.' *Vor.*

§ 8 *Ut ablegatus in Persas ab avo fuerit*] Optime Mss. *ablegatus*. Amant enim hoc verbum sic usurpare, ut adsit ei quædam invidia et malevolentia: genus loquendi, quo sæpe Liv. titur: ut v. 2. 'Remotam in perpetuum et ablegatam ab urbe et republ. juventutem:' et xxii. 25. 'Consulum alterum specie classis Punicæ persequendæ procul ab Italia ablegatum:' et xxiii. 31. 'Deinde ubi ablegatum velut de industria M. Marcellum viderunt.' Sed et de hac ablegatione exstat memorabilis narratio ap. Athenæum xiv. p. 633. petita ex Dinonis Persicia. Gronov. Maj. Bech. et alii ediderant *relegatus*; quod magis placet, et sine dubio itid. e Mss. haustum. *Vor.* Vorstio magis placet *relegatus*, quod nonnulli habent. Mihi vero *relegatus* glossa videtur alterius. Saltem *relegatio* non fuit illa Cyri dimissio in Persas, sicut quidem alias vox 'relegationis' sumitur pro ejectione infami e patria: tantum illuc mittebatur, ut retunderetur ejus spiritus, omnisque rei gerendæ ipsi adimeretur occasio. At hujusmodi senas vox *ablegationis* nota optimis scriptoribus. Terent. in Hecyr. 'Aliquo mihi est hinc ablegandus, dum parit Philumena.' *Schef.*

§ 10 *Exinterato lepori*] Ita Mss. Glossæ: 'Interata, *ἔτερπτοθρα*;' voce ab interioribus ducta. Bong. De historia consulendus Herod. i. 123. et Polyæn. vii. et Frontin. iii. 13. 3. Bern. Vix dubium, quin legend. sit *exinterato*. Higin. Fab. xxx. 'Hydrum Lernæam Minerva monstrante interfecit et exenteravit.' Plin. xxx. N. H. 5. 'Idque in exenterato proscissoque vivo [catulo] deprehendi.' Gron. Bongars. e Mss. maluit *exinterato*. Mihi magis placet

lectio vulgata: quæ et ap. Plant. observatur Epid. ii. 2. et v. 2. Est enim 'exenterare' sine dubio ex Græco *ἐξτερπλῆω* formatum; ipsum Græcum autem ab *ἐτέρα*, quod quidem viæcra significat, ortum. Vid. et Voss. in Etymol. L. L. *Vor.*

Ut sub specie venationis dolus lateret] Mihi magis placet quod in antiquioribus typis expressis est *venationis*, quam quod Bong. edidit *venatoris*. Sic et v. 8. 12. 'sub obtentu liberationis,' quod retinuit Bong. melius est quam quod in aliquo Cod. Ms. est *sub obtentu liberatoris*. Inf. xxxiv. 3. 8. pro, sub specie venationis, dicit 'specie venandi.' *Vorst.* *Vorst.* ex editis vetustioribus, *venationis*. Non displicet. *Schef.* Sic et Junt. Græv.

CAP. VI. § 1 *Eadem somnio aggredi jussus est*] Antiquiores edd. habent, *eandem viam s. a.* *Vorst.* Nihil hic mutand. Nam quod in quodam legitur *eand. v.* glossatoris est, qui hæc desumpsit ex verbis præced. in cap. 5. § 9. *Schef.*

Sed præmonitus] Mendum est sane lexiculum, at mendum tamen. Pro *sed* legend. et, quod Mss. Codd. Bong. habuere. *Faber.*

Quem primum postera die obvium habuisset, socium captis assumeret] Eæd. antiquiores edd. *haberet*: quod rectius videri possit propter id quod sequitur 'assumeret.' Sed non insolens tamen est ipsum plusquam perfectum tempus poni pro imperfecto: ideoque illud quod e Mss. sine dubio rescribere placuit Bongarsio, haud muto. *Vor.*

§ 2 *Antel. temp.*] Sic Saxo xiv. p. 248. 4. p. 285. 38.

Iter ingressus] Saxo xii. p. 282. 'Cum rex iter ingredi vellet.'

Nomine Sybarem] Ms. habet *Sebarem*. Legend. *Sebarem*. Et sic quoque inf. *Sebares* is est *Ἐβάρης, Ὀβάρης*. Utrumque enim dicitur. Sic Androcottus Sandrocottus, Indica Sindica, Merdis Smerdis, Osthaneas

Rocho est *Xanthos*. Alibi plura. *Voss.* Isaacus ille *Voss.* in quo mihi ingenium et doctrina ex æquo certare videntur, *Æbare* legend. esse ostendit, non *Sybare*; id quod et verum est, et, ni ipse occupasset, potuissim et ego ostendere. *Fab.*

[§ 3 *Persepolis regreditur*] Hoc sæpe miratus sum, quod et nunc demiror, unde isthæc appellatio Græcica urbis antiquissimæ, et quæ olim totius Orientis regia fuit. An a Baccho? an a Perseo? an denique ab Hercule? Somnia. Vellem autem, vellem, verum tam claræ urbis nomen edidissent vet. historici. Nam, aut valde fallor, aut Græculi homines morem suum in mutandis locorum nominibus secuti sunt; quod in exemplis pene infinitis nuper demonstravit incomparabilis ille noster amicus Sam. Bochart. in suo PHALEG, quod ego opus immortale futurum, si quid conjectura valeo, jam pridem auguror. *Fab.*

[§ 4 *Ibi convocato populo*] Frontin. i. 11. 19. *Bongars.* Herod. i. 125. et seq. Polyæn. lib. viii. Frontin. *Bern.*

[*Præsto cum securibus esse*] Malim cum *Mss.* meis, *p. c. s. adesse*, et sic odere malim, quam quomodo hactenus circumfertur, *p. c. s. esse*. Sed minuit hoc. *Mod.* *Adesse* restituit e *Mss.* suis *Mod.* Antea fuit *esse*, *Berneccer.* Antiqq. Edd. *esse*. Et retinuit eadem *Bong.* At *Mod.* quod in quibusd. *Mss.* reperit *adesse*, et secutus eum *Bernecc.* compositum istud pro simplici rescribend. censuerunt. Nobis simplex rectius videtur; quia 'præsto' antecedit, *Vorst.* *Esse* Juntina et Oxon. ex *Ms.* asserit. *Grav.*

[§ 5 *Postera die ad paratas epulas invitatur*] Cum et *Bong.* fateatur in manu exaratis suis *Codd.* exstare, *p. d. apparatus epulis* i. et ita nostri membranacei libri scripti antiquissimi habeant, ita ed. Cratandriana Basileensis, cui præfuit vir doctiss. Joann.

Sichardus, ita Italica A. 1510. quam recognoverat eruditiss. vir Sabellianus, emisit Augustin. Becharius, non video, cur ea scriptura rejici debeat: maxime cum ita etiam loquatur historicorum princeps Livius. *Mod.* Vulgo editi, *ad paratas epulas* i. Sed restitimus Auctori lectionem, quam et *Bong.* et *Mod.* fatentur in manu exaratis suis *Codd.* extare. Ita Sall. H. iv. 3. 18. 'Cum se cibo vinoque læti invitarent.' Imo Noster ipse xii. 13. 7. *Bern.*

[*Apparatis epulis invitatur*] *Bong.* maluit *ad paratas epulas*; credo quod in quibusd. *Mss.* id reperisset. Monuit tamen alios *Codd.* *Mss.* et antiquiores item typis expressos, habere *apparatis epulis*. Neque perpetuum illud est, ut dicatur 'invitare ad aliquid,' vel 'in aliquid,' sed dicunt etiam simpliciter 'invitare aliquem.' Noster xii. 13. 7. 'Instaurata comensatione et ipsum et sodales ejus invitatur.' Hic quomodo duo ablativi consequentiam designantes præmittuntur, sic et in altero illo factum videri potest: ut *apparatis epulis invitatur* sit pro, epulas apparat et invitatur. Vel potest *epulis* pro casu tertio haberi: qua ratione dicunt 'invitare aliquem tecto et domo,' 'invitare hospitio,' 'invitare poculis.' *Vor.*

[*Apparatis epulis*] Lectionem hanc asserit quoque quam sæpe laudamus Junt. ed. Nescio autem cur hic *Vorst.* tricetur. 'Invitare' hic non est, vocare ad epulas, ut vir doctus et alii existimant, sed, vino epulisque liberaliter hospites accipere. Cæs. i. B. C. 74. 'Interim alii suos in castra invitandi causa adducunt, alii ab suis adducuntur.' 'Invitandi causa' est, ut benigne eos excipiant amiceque. Liv. i. 9. 'Invitati hospitaliter per domos cum situm, mœniaque et frequentem tectis urbem vidissent,' h. e. laute et comiter tractati. Hinc et qui libenter vescuntur, et largius bibunt, *se ipsos in-*

vitare dicantur. Sall. 'Cum se cibo vinoque læti invitarent.' Plaut. Amphit. 1. 1. 'Mira sunt; invitavit se in cœna plasculam.' Suet. Octav. 77. 'Quoties largissime se invitaret.' 'Apparatæ epulæ' sunt, splendide, lætæ, opiparæ: ut 'Apparatus cœnare' ap. Plin. in Epist. et 'Profusissimi obsoniorum apparatus' ap. Suet. Vitell. 10. Inferius xi. 8. 'Fuit rex armorum quam conviviorum apparatibus studiosior.' Græv.

§ 6 *Utrius vitæ sortem legant*] Valde durus mihi locus hic videtur; certe nihil est, quod illi vitæ commodè respondeat: non enim vitæ laboris, nec vitæ epularum, jungi possunt. Cogitand. Igitur, an non scripserit Noster utriusque sortem, et non nemo illud vitæ apposuerit ex seq. 'omnem vitam.' Schef.

§ 8 *Meriti sui in Harpagum oblitus*] Quos offenderis, periculosæ summæ rei præfici, docet exemplum M. Livii, in Liv. xxvii. 42. 8. Bernec. Oxoniensis ex quatuor Mss. legit in Harpago: sed alii et Juntina stant recte pro vulgata. Græv. Angl. in Harpago, quam lectionem video et in suis reperisse Auctorem Fori Romani; vid. vocem Oblitus: scio equidem indifferenter præpositioni 'in' apponi modo quartum, modo sextum, casum. Suspicio tamen hic illud Harpago esse ortum ex scriptura antiqua Harpagos pro Harpago. Nam 'merita in Antonium,' non Antonio, dixit et Vell. ii. 96. Id.

§ 9 *Per deditionem tradidit*] Quidam typis expressi p. proditionem t. Quod consentaneum ei, quod sequitur, 'perfidia defectionis ulciscitur.' Vorst. Non probō, quod habent quidam per proditionem, propter hoc ipsum, quia sequitur 'perfidia defectionis,' ne idem dicatur. Tò deditionem modum declarat, quo tradiderit exercitum, opponiturque traditioni per certas leges et conditiones. Neque potest offendere verbum 'tradidit.' Nam

et Liv. 'In fidem deditionemque se unaque ipsi tradidere.' Schef.

Regique, &c.] Saxo xiiii. p. 244. 18. 'Invidiam fraterna prælatione conceptam perfidia defectionis exstians.'

§ 10 *Partem exercitus a tergo ponit, et tergiversantes ferro agi in hostes jubet*] Unus Ms. p. e. de tergo p. et terga vertentes f. a. i. h. j. ingrata auribus ejusd. vocis repetitione. Mod. Sic inf. xxxi. 8. 7. Liv. x. 36. 6. 'Necessitate acta virtus causa victoriæ est,' ait Flor. iii. 3. 13. Contra, 'Quanto plus spei ad effugium, tanto minor est ad resistendum animus,' Tac. H. iii. 18. Bern.

Tergiversantes] Juntæ scripserunt: et in terga vertentes ferro agi, ut in hostes jubet. Non male: vercor tamen ne hæc sint interpolata. Itaque hanc lectionem nec ipse magnopere probō. Rationes tamen, cur improbatur, nequeo laudare. Quam diu pugnabant, terga non vertebant. Sed si accidisset, ut terga verterent, erat alia acies civium post hanc aciem collocata, quæ terga vertentes retro ageret, ferrum in illos tanquam in hostes stringens. Si fugisset prima acies, terga vertisset hostibus, a quibus fugabatur, non civibus, qui, a tergo pugnantium positi, fugientes exciperent et repellerent. Nihil tamen, silentibus Mss. mutand. censeo. Græv. Emendand. putat vir doctiss. et terga, vertentes, quod probare vix possum. Saltem sermo est h. l. de pugnantibus: sic enim præcedit, 'pugnantibus suis partem exercitus a tergo ponit.' At alii pugnantes, alii terga vertentes. Deinde sequitur: 'post terga inventuros.' At, si jam terga verterant, non erant eos inventuri post tergum, sed a fronte. Schef.

§ 13 *Post necessitatem pugnandi*] Pro, postquam necesse habuerunt et coacti sunt pugnare. Ita concise scribit et alibi. Ut viii. 1. 'Prorsus

quasi post arma et bellam locum locibus reliquissent; pro, postquam arma jam sumpta sunt. Similiter Nep. Att. 9. 5. 'Neque post calamitatem versuram facere potuit.' Vide et Ind. in Nep. v. *Post. Vor.*

Animus exercitui ejus accessit] Friget hic *τὸ ejus*. Car respuerunt scripturam veteris libri? an. *ex. et vis a.* Vis est, virtus, fortitudo. Virg. 'Non ea vis animo.' Sæpe sic ap. Nostr. et alios. *Grav.*

§ 13 *Matres et uxores, &c.*] Refert et Plut. libello de Virt. Mulierum cap. 9. *Bongars.* Nec abimilia de Germanis Tac. cap. 8. princ. *Bern.*

§ 15 *Facta, &c.*] Saxo vii. p. 138. 20. 'Impressione facta ad eum acrius impetendum pudore coguntur.'

§ 16 *Nepotemque in illo magis quam victorem egit*] Bech. et alii pro *egit* habent *se gessit*. Vorst. Notant pro hoc *egit* alios habere *se gessit*. Verum hoc ex manifesta glossa est. Quod propterea notand. ut sub clarissimo exemplo pateat, non parum damni accepisse Nostrum ab intempestiva glossatorum manu. Certe sicut h. in l. *agere victorem*, ita alibi 'agere propugnatorem,' 'agere tutorem,' usurpavit, quod satis arguit esse genus hoc Auctori nostro receptum. *Schef.*

Maxima genti] Lectionem vulgatum, quam Cujacii codex et Orosius l. 19. comprobant, sequutus sum. Vett. enim plerique pro *maxima* habent *decimum*. Ex voce *maxima* solum X forte remanserat in eo lib. ex quo multi deinde transcripti sunt, cæteris litteris aliquo casu deletis; ea nota librariis imposuit: in cl. Putteani Ms. legitur *ducem*. *Bongars.* Legitur et *maxime* in ed. Colon. Gymnic. ut et Juntina. *Grav.*

§ 17 *Hic finis Medorum imperii fuit. Regnaverunt annos ccccl.*] Imo secundum calculum certiorum Herodoti, tantum annos 126. imperarant. Sed Marsham, docte ostendit 4. Medorum

reges fuisse, illorumque imperium fuisse 150. annorum. Vid. illius Canon. Chronol. Sæc. xvii. *Grav.*

CAP. vii. § 1 *Initio regni Cyrus*] Cyrus creditur primus rex fuisse Persarum. Sed ap. *Æsch.* in Pers. v. 767. duo commemorantur qui illum antecesserunt. *Μήδης γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγµένος σπαρτοῦ. Ἄλλος δ' ἐκείνου πατὴρ τὸς ἔργων ἦν οὖρα. Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Ἑκβος, ἐδδαµον ἀνὴρ. Μέδωσ ἐρατὸς πρῶτος δὲ αὐτοῦ ἐκείνου. Ἄλλος γὰρ ἦν οὖρα πρῶτος.* *Medus erat primus dux exercitus. Alter ejus filius opus perfecit. Tertius ab illo Cyrus felix vir.* Tum reliquos inde Persarum reges recenset usque ad Xerxem. Hæc primus observavit ill. Marsham. in Can. Chron. qui et docuit illum Medum, qui primus recensetur in serie regum Persicorum, esse Darium Medum, ejus sæpe meminerit Daniel, qui non fuit Babylonius, sed Medus. Cujus etiam meminit Suidas, cum ait: *Μήδης βασιλεὺς Περσῶν, Μέδωσ Βαβυλωνίων ἄρχων.* Et in *Δαρεικοῖς* *Εὐλοῖ* *μὲν χρονοὶ οὐασιπες οἱ Δαρεικοὶ οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ἡέξου πατρὸς, ἀλλ' ἀπ' ἐτέρου τῶνδε παλαιωτέρου βασιλεὺς ἐνομασθέντων. Δαρίκι οὐαὶ στατέρους αὐτοῖ, non a Δαρίο Xerxis patre, sed ab alio quodam antiquiore rege, denominati.* Cum vero inter Cyrum et Darium Hystaspis fil. nullus alius fuerit huj. nominis rex, necessario Darius fuit, qui ante Cyrum ap. Persas regnavit. Fuit iste Darius Cyaxaris fil. Hinc Danieli dicitur vi. 1. fil. Asveri de semine Medorum. Cyaxares est Asverus, ut Scalig. de Emend. Temp. docuit. Is fuit Phraortis fil. quem pater præfecit regno Persico, nomine ac potestate regia, quia Persæ jam pridem excutere volebant jugum dominationis Medorum, teste Herod. i. 127. Cyrus autem primus vulgo Persarum rex habetur; et quia pater ejus erat Persa, cum priores duo reges essent gente Medi; et quia res et gens Persarum ante tempora Cyri fuerant valde obscuræ, quas primus illustravit Cyrus homo Persa. Secundus anonymus Persarum rex

ap. Æsch. est Cyaxares Xenophontis, ut pluribus docet laudatus Marsham. in Can. Chron. in Sæc. XVIII. Græv.

[Capt. socium] Saxo VII. p. 131. 42. 'Captorum sociæ.'

§ 3 Cum adversus Babylonios bellum gereret] De Babyloniorum regno nihil commemorat Justin. nisi hæc de illius excidio et post rebellionem sub Dario Hystaspis fil. cap. ult. huj. lib. Ejus origine nihil est obscurius, quam tamen erudite, ut cetera, ex Can. Chron. regum Babyloniorum Ptolemæi eruit Marsham. præclare de doctrina temporum, si quisquam, meritis. Is Canon complectitur epocham s. annos Nabonassari, primi regis Babyloniorum. Is fuit Assyrius gente. A tempore Nabonassari fuerant duplices reges Assyrii. Alii, qui Nini sedem imperii habuerant, alii qui Babylone regnarent. Hiæc prima pars Canonis continet regum Assyriorum et Medorum seriẽm, usque ad initium Cyri. Illa complectitur annos 159. Altera Persarum reges, usque ad mortem Alexandri Magni, annos 215. ut totius regni Babylonici periodus fuerit annorum 424. Unde constat quoque Babyloniam non esse tantæ antiquitatis, ut vulgo creditur, et superius traditur a Justino. Originem debet Nabonassari. Is vixit seculo 17. post dilavium, anno circiter 750. ant. Chr. natum. Nabopolassar Nabopolassari fil. qui Ebræis dicitur Nabucodnosor magnus, vel secundus, eam mirificis operibus exornavit. Vid. Marsham. ad Sæc. XVII. Ultimus Babyloniorum rex fuit Nabonadins, quem expugnata Babylone cepit Cyrus, et Carmanix præfecit, ut auctor est Berosus ap. Joseph. lib. i. contr. Apion. Sed de regibus Babylonix, quorum meminit Canon Ptolemæi, ut et de iis, quos Daniel commemorat, vid. Marsham. ad Sæc. XVII. et XVIII. Græv.

Rex Lydorum Cræsus] Omnes tradunt, jam tum temporis Cræsum a

Cyro victum captumque fuisse, cum Babylonis bellum inferret. Quomodo ergo. lis opem tulerit, non video. Sed videtur Trognus, ut sæpe, alios secutus fuisse auctores. Voss. Herod. lib. i. prodidit, Assyriis et Babyloñi a Cyro tum demum bellum illatum, cum Cræsum idem jam vicisset, omnesque terras, quæ ditiosis ejus fuerant, occupasset. Quod si verum, ut sane videtur, non potuit Cræsus in auxilium venire Babylonis. Vid. et Scalig. de Emend. Temp. lib. vi. Ver.

Cujus, &c.] Saxo XIV. p. 266. 41. 'Cujus insignes ea tempestate vires fuere.'

Victusque jam de se sollicitus] Perstinaciter pertendunt etiam nostræ Membranzæ victusque j. ac desolatus; qua voce etai usus Virgil. ejusque similis Silius, et ante hunc Liv. nihil tamen muto. Mod. Val. Acidalius ad Vell. sub finem, ut in vett. ita scribend. hic monet victusque, nempe Babylonis, quibus auxilio venerat: non ipse victus. Ego victus præfero: nam mox sequitur, 'fortuna prioris prælii perculsum:' &c. Bernec. Jam pridem monuit Gronov. Obs. lib. iv. restituendum esse ex Mss. victusque j. ac desolatus, h. e. desertus, nudatus, exutus exercitu, castris, copiis omnibus. Vid. c. 20. Illius lib. Certissima est hæc vett. librorum scriptura desolatus, h. e. desertus a suis, qui fusi erant, et fuga, qua quisque poterat, suæ consulebant saluti, rege relicto. Græv. Legi oportere arbitror, de se sollicitus, in regnum refugit, Et hoc Latinissimum est. Neque eo opus sit quod in quibusd. lib. legitur desolatus, pro de se sollicitus. Tu tamen et Voss. videto et Græv. Faber. Omnino legend. e Codd. Mss. quos vidit Bong. victusque j. ac desolatus. Qua de re et Gronov. iv. Obs. 21. monuit. Vulgo legitur victusque j. de se sollicitus. Est autem 'desolatus' idem quod, desertus, nudatus, exutus

exercitu et castris. Dicunt sane ipsum quoque hominem 'desolatam,' ai, quibus ante stipatus fuerat, discedant, aut ab eo segregentur. Tac. i. A. 'Nonnulli opperientas Tiberii epistolas clamitaverat: mox, desolatus aliorum discessu, imminuentem necessitatem sponte praevenit.' Et lib. xii. 'Desolatus paulatim etiam servilibus ministeria.' In antiqua inscriptione ap. Grut. mater 'desolata' dicitur, cujus filius obiit, quaeque filio orbata fuit. Vid. p. 682. operis Gruteriani. Vor. Putant scribend. j. *ac desolatus*; Vorst. in textum quoque transsumit. Explicat autem per, nudatus, exatus exercitu, castris, copiis omnibus. Atqui hoc in Cræso falsum. Docet ipse Noster, quando exercitum ipsius scribit fuisse percussum fortuna prioris praelii. Hoc enim vix potest accipi de exercitu plane alio et novo, sed de veteri, qui semel ab hoste profligatus fuit. Suspendo igitur adhuc assensum meum, donec lectio ista codd. et pluribus et melioribus fuerit firmata. Et quoniam video in quibusd. pro *victisque* legi *victisque*, cogitand. aliis relinquo, an non scripserit Noster, *victisque j. ac desolatis*, in regnum refugit, ut ad Babylonios referatur, sitque sensus: Babylonios illo praelio sic fuisse fustos caesosque, ut nulla spes ipsis relinqueretur reficiendarum virium. Idcirco Cræsum non potuisse longius auxilio eis esse, sed, quod ex suo exercitu cladi superfuera, id redxissse domum. *Schef.*

§ 5 *Percussum*] Sic inf. ii. 13. 1. Male vulgati *percussum*. De re vid. Gruteri Dias. xiv. ad Tac. H. v. 16. 'Superesse, qui fugam animis, qui vulnera tergo, ferant.' Add. Liv. viii. 16. 6. xxxv. 2. 3. xxxviii. 26. 7. *Bern.*

Nullo, &c.] Oros. iii. 1. 'Putantes se vacuum praesidio civitatem nullo intraturos negotio.' Saxo xiii. p. 242. 31. 'Hostes nullo neg. fugavit.' xiv. p. 243. 1. 'Terga vertentes n. n.

undit.'

§ 6 *Tanto et mitior*] Flor. ii. 8. 26. *Bern.*

§ 7 *Urbs Barca*] *Barca* est in Africa, Pentapoleos oppidum in Cyrenaica, sed ea regio nondum erat sub Persis; quare hoc nomen suspectum est: non tamen aliud temere reposuero, nisi exemplari aliquo adjutus aut historico meliore. Cæterum Herod. alt Cræsum semper sub Cyro fuisse, ac post Cyri mortem Cambysi commissum. *Glarean.* Mas. quidam *urbs vero concessa*: alii *vero et concessa*: alii *Baragon cessa*: vulgata lectio probari non potest: est enim *Barca* in Cyrenaica provincia urbs Pentapoleos, quo Persarum arma victicia nondum pervenerant. Herod. lib. iii. init. Absurdus est *Barca*, quomodo Asulanus edidit: est enim oppidum Macedoniae, Ptolemæo Βάρβονα. Ctesias urbem Cræso dono datam *Barenem* vocat πόλιν μεγάλην, ἑγγύς 'Εκβαδίων, de qua et Steph. *Bongars.* Si vel unus librorum Mas. emendationali faveret, rescriberem *urbs Barca*, quam Mediae urbem, cujus et Steph. meminit, Cræso dono datam ostendit ex Ctesia Bong. Nam neque *Barca* Pentapoleos urbs in provincia Cyrenaica h. l. convenit, cum eo Persarum arma victicia nondum pervenerint, ut apparet ex Herod. iii. 1. nec item iHa ab Alexandro condita, de qua inf. xii. 10. 6. minime vero, quomodo Asulanus edidit, *Barca*, Ptolemæo Βάρβονα, Macedoniae oppidum. Ex cætt. quoque lectt. nihil sani erui potest: *urbs vero concessa*: *vero et concessa*: *Baragon cessa*: et, quod Sabellicus habet, *urbs Berse concessa*. *Bernec.* Non est dubitand. de emendatione Bongarsii, qui censet legend. esse *urbs Barca*. Sic Ctes. Καὶ δὲναι Κύρος Κροσὴ πόλιν μεγάλην Βαρβόνην ἑγγύς 'Εκβαδίων. Et dedit Cyrus Cræso urbem magnam *Barenem* prope Ecbatana. In ed. Junt. vestigia verum h. lect. deprehendere licet. In ea enim scribitur *urbs Barca*. Græv.

§ 10 *Passurusque Cyrus grave bellum Græcia fuit*] Oxonn. ediderunt ex Ms. ut *passurus g. b. ejus gratia fuerit*. Quam lectionem puto esse elegantissimam. Nam præterquam quod bellum Græciæ paullo dicatur insolentius pro, a Græciæ, etiam illud Græciæ superfluum: quoniam præcedit 'ex universa Græcia.' *Schef.*

§ 11 *Lydi, &c.*] De quibus et Pelyæn. Strateg. vii. Ad h. modum domuit Xerxes Babylonios ap. Plut. Apoph. Reg. cap. 6. Aristodemus Cumanos ap. Dionys. vii. 8. et Sesostris Egyptios, referente Schol. Sophoclis: Romanos certe 'voluptatibus plus adversus subjectos quam armis valuisse' Tacitus affirmat H. rv. 64. et est exemplum in Ag. c. 21. *Bern.*

§ 12 *Cauponias, &c.*] In libris antiquis legitur *cauponias, ludicras artes*, quod non negligend. Suspicio quippe, veram Justinī scripturam esse, *cauponias artes et lenocinia exercere*, atque illud *ludicras* ex glossa, qua quis illud 'cauponias' explicabat, irrepsisse. 'Cauponius' vocabulum est probum, ipsique usurpatum Plauto in Pœnulo, ubi 'puer cauponius' nominatur sensu non alieno ab h. l. pro puerili scorto vel cinædo. Nam 'cauponiæ artes' ap. Nostrum meretriciæ, quales olim in cauponis frequentissime solebant exerceri, ut est pridem demonstratum Casaubono ad Theophr. Charact. p. m. 184. Itaque hic conjunguntur cum lenociniis. Quanquam non meretriciæ solæ, sed et aliæ ad luxum atque voluptates pertinentes, plane sicut hodieque non raro in cauponis ista conjunguntur. 'Cauponium instrumentum' usurpavit quoque Marcianus Jctus in L. 17. §. 2. D. de Fundo Instructo, ut vix possit dubitari, quin hæc lectio Nostro sit restituenda. *Schef.* Vett. Codd. præ se ferre *cauponias et ludicras artes* olim monuit Val. Acidalius in lectt. Velleiani, et merito probavit, præfatus eod. modo formatam esse hanc

vocem, ut 'histrionius et præconius quæstus' ap. Cic. eamque inveniri apud Plaut. apud quem legatur 'cauponius puer.' Sic et *lenonius* ap. eund. Comicum Pseud. ii. 4. 'Oppidum expugnatum faxo erit lenonium.' Asseruit hunc lectionem etiam cl. Scheff. Sine hæsitatione illam recipi, ubi vidi in Justina dudum eam extitisse, quam seqq. editores interpolaverunt, quia huj. vocis rarioris exemplum eos fugebat. *Græv.*

§ 14 *Fuere Lydis*] Herod. lib. i. de Gyge; vid. et Plut. i. *Supernovatio. Bongers.* Lydorum regnum est antiquissimum. Ab antiquo illius terræ rege Mæone patre Cybeles populi Mæones olim dicti, et, quæ postea Lydia vocabatur, appellata fuit Mæonia, ut constat ex Herod. Strab. et aliis. Primus Mæoniæ rex fertur fuisse Menes, Jovis et Telluris fil. ut auctor est Dicyus. Antiq. lib. i. Post ibi rerum potitus est Atya, cujus fil. fuit Lydus, a quo mutato pristino nomine dicti sunt Lydi. Ab Atye vero prima regum Lydiæ familia fuit Atyadarum dicta, ad quam pertinet Omphale, Jordani filia, uxor Tmolī, cui servit Hercules 3. annos. Atyadarum familiæ successerunt Heraclidæ; Hercules tempore servitutis consuevit cum Omphale ancilla, quæ puerum ex illo sustulit, cui Cleolao nomen. Vid. Apollodor. Biblioth. lib. ii. Cleolai nepos fuit Argon, Alcæi fil. qui, extincta Atyadarum gente, regnum transtulit ad Heraclidas paulo ante bellum Trojanum. Herod. i. 7. Hi rerum potiti sunt annos 505. Ultimus huj. familiæ fuit Candaules Myrsi fil. de quo hic Justin. Tertia familia regum Lydiæ fuit Mermnadarum, cujus primus rex fuit Gyges, ultimus Cræsus, qui dicuntur imperasse Lydis annos 170. Hæc in tyronum gratiam. Pluribus exequitur ista cl. Marsham. Can. Chron. cap. 17. *Græv.*

Fortuna Candauli] Rectius f. *fortuna C.* Diffundit hanc historiam He-

red. r. 8. et seqq. Vid. et Plut. Sympos. l. Quæst. 5. Non absimilia de Othone Tac. A. XIII. 46. Bernes. Simpliciter h. locus est accipiendus, nempe ut nullius regis casus fuerit similis fortunæ Candauli; quod loquendi genus jam illustravimus iv. Obs. 8. Ceterum Candauli est secundi casus. Id enim placuit veteribus, ut in nominibus propriis, in *es* desinentibus, secundum casum efferrent per *i*, non per *is*. Ut Terent. 'Chremi.' Cic. 'Socrati.' Gell. 'Enripidi,' 'Sophocli,' et sic ap. alios: quia et Græcietiam nomina, alioquin in *is* desinentia, sepe per *es* fiebant. Gronov. Suspiciatur Bernese. legend. esse *fortuna*: idem et mihi pridem visum est, et certum puto. Nam Candauli est tertii casus: unde et mox legend. *cædes Candaulis*, non Candauli. Nam iste morio, iste fatuus, Princeps, Herodoto non ille quidem 'Candaules' dicitur, sed 'Candaulis.' Posset tamen et retineri istud Candauli in secundo casu, itid. ut dicimus 'Achilli' pro, Achillis; 'Ulyssi' pro, Ulyssis; 'Pericli' pro, Periclis; nempe per metaplasum, ut vocant grammatici, i. e. per variam declinandi nominis rationem. Fab.

Nullus tamen fortunæ Candauli comparandus] Berneggerus mallet *fortuna*; et ut Candauli sit casus tertii. Verum enimvero Candauli sine dubio casus secundi est; ut in illo, quod paulo post sequitur, '*cædes Candauli*.' Estque huiusmodi secundus casus ap. Auctores satis frequens. Nopos: 'Themistocles Neocli filius.' Plura habet Vechnerus in Hellenol. Deinde nec illud insolens videri debet; quod non *fortuna nullius*, sed *nullus fortunæ Candauli comparandus* dicitur a Nostro. Ita enim inf. II. 14. 10. 'Atheniensium virtus ceteris prælata,' pro, ceterorum virtuti præl. Et II. 15. 20. 'Non inferior virtutibus patri,' pro, virtus ejus non inferior virtutibus p. Etiam sic alii lo-

quantur. Plant. Asin. 'Hic quæstus noster auscpi est similimus,' pro, auspici quæstui. Cic. pro Flacc. 'Cajus ego civitatis disciplinam atque gravitatem non solum Græcis, sed hand scio, an cunctis gentibus anteponendam jure dicam,' pro, disciplinæ Græcis et cunctarum gent. Verat. Angl. *fortunæ Candauli*, quod præfero, quia respondet præcedenti casibus: *comparandus fortuna* idem est ac, comparandus in fortuna; genus loquendi simile illi Cicaronis pro Quint. 30. 'Non comparat se tecum gratia L. Quintius, Sex. Nævi, non opibus, non facultate, contendit.' Schef.

§ 15 *Quam propter formam pulchritudinem deperibat*] Junt. q. p. f. p. *nimium dep.* Græv.

Voluptatum, &c.] Saxo VII. p. 138. 23. 'Tacita fortunæ conscientia fretus.'

§ 17 *Ut affirmationi suæ*] Ms. habent, *affirmatione sua*: quod fortasse non repudiari debebat. Sententia est huic l. admodum accommodata: Veritatem nempe Candaulum, ne illi prædicationi suæ non haberetur fides, ideo adhibuisse Gygem velut testem, qui sua affirmatione posset convincere alios, ac efficere, ut crederetur verum, quod Candaulus prædicaret. Debebat facere fidem dictis et prædicationi Candaulis per suam affirmationem. Schef.

§ 18 *In adulterium uxoris sollicitatum*] Ms. Angl. et Juntina, in a. u. *illicitum*. Græv.

§ 19 *Nuptiarum præmium*] Et hic l. sanitatem debet Gronovio, qui in Obs. II. 25. egregie restituit *pretium*: quia *cædes pretium* fuit nuptiarum, quo emit quasi et consecutus est nuptias reginæ Candaules. Cædes enim non præmium nuptiarum fuit, sed nuptiarum præmium cædis. Nihil certius: vid. quæ ibi firmandæ huic lect. affert. In alia omnia it politiss. ille Faber, cujus memoria mihi semper erit desideratissima. Nec tamen per-

suaderi possum ut a doctoris mei sententia discedam. Nam licet demus *nuptiarum præmium* poni pro nuptiali præmio, ut 'munus funeris' pro munere funebri, tamen videtur ipsa huj. loci ratio postulare, ut legamus *nuptiarum pretium*. Cædes enim Candaulis non fuit præmium nuptiale; nam præmia nuptialia offerebantur, cum jam conditiones essent matrimonii acceptæ, et sponsa in mariti manum convenisset; sed pretium nuptiarum est res, qua mulieres conciliantur, ut in nuptias consentiant, res quæ viris puellas et illarum nuptias conficit. Sic vett. locuti. Flor. III. 1. 'Qui ubi diffusus rebus suis alienæ cladis accessio fieri timet, pretium fœderis atque amicitie regem facit.' Sicut hic rex traditus fuit pretium amicitie et fœderis, h. e. traditione Jugurthæ sibi concillavit fœdus et amicitiam Romanorum Bocchus, sic et cædes Candaulis fuit pretium nuptiarum reginæ. Exempla alia sunt in promptu: vid. Gronov. in Obs. laudatis. Græv. Ad hæc sic scribit Amicus meus J. Græv. Hic l. sanitatem [&c. V. supr. Citat usque ad 'sed nuptiæ præmium cædis.'] At mihi alia sententia est, nil mutand. sc. Ita enim Justin. scripsisse videtur ad morem Asiaticorum et vett. Græcorum respiciens, qui munera et grandem pecuniæ summam ad sponsum et illius parentes mittebant; quod ex libb. Mosis et ex Homero certum est; quæ dona et ipsi 'dotem' vocabant. Hinc itaque est quod mox ista regina 'sanguine mariti dotata' dicitur, quod Gyges Candaulen eo fine interfecerat ut illius nuptiis potiretur. Eo quoque respectum a Virgil. fuisse arbitror, cum dixit: 'Sanguine Trojano ac Rutulo dotabere, virgo.' Quem l. ante oculos habuisse videtur Justin. Illa autem s. præmia s. munera Græci homines *δωρα* vocabant, quod sexies septies ab Eustathio Homeri interprete ostensum est. Ad confirman-

dam illam vocem *præmium*, unice facit quod in xv. 4. anulum 'munus concubitus' et 'donum' ab Apolline accepisse dicitur Laodice. Priusquam ab eo, vid. mihi locum insignem Iliad. xi. 242. 243. 244. Quod dixi modo de donis procorum ap. vett. id hodieque ap. Turcas, Scythicum genus, usurpari didici ex Petro Bellonio III. 1. Faber. Gronov. II. Obs. 25. legend. censet *nuptiarum pretium*: cædem enim Candauli non præmium, sed pretium, fuisse, quo Gyges quasi emerit et consecutus nuptias fuerit; ipsas nuptias autem præmium fuisse cædis. Vorst. Vir summus Gronov. legebat *pretium*, quod Grævio probatur. Hæreo, et *præmium* accipio pro mercede laboris ob interfectum Candaulen. Quomodo *præmii* vocem usurpavit et Plin. ix. 8. 'Sed enixioris operæ quam in unius diei præmium concilii sibi [delphini piscatores adjuvantes] operantur in posterum.' Schef. Sed quid est *cædes Candauli fuit merces nuptiarum*? Imo nuptiæ fuerunt merces cædis, ut de Gronovii emendatione non sit dubitandum. Græv.

Et uxor mariti sanguine dotata] In Ms. quodam legitur et uxor m. F. scripsit Justin. et uxor e m. s. d. quod qui non intellexerant, fecerunt ex duobus vocabulis unum, et pro uxor e scripserunt *uxore*. Sane *dotata e sanguine* rectissime dicitur, per adjectionem præpositionis, quæ hunc casum unice regit. Nam casum sextum non aliunde, quam a præpositione, pendere, Sanctio tam clare probatum est, ut dubitandi causa nulla supersit. Quia tamen frequentissime omittitur, ideo pro uxor e, et post *uxore*, scholi fecerunt uxor. Schef.

CAP. VIII. § 2 *Tomyris*] Frontin. II. 5. et Jornand. in Geticis c. 10. et nostri Vett. omnes constanter *Tamiris*, uno excepto, qui habet *Tomoris*; Orosii Mss. II. 7. 'Thameris.' Valerii M. ed. postrema IX. 10. 'Thamyris.' Herodoto I. 207. et seqq. est *Tôμυρις*: aliis *Tôμυρις*. De Cyri morte

dissentit a ceteris Diod. lib. 11. in Scytharum historia. *Bongars*. Luciano in Charonte, et aliis, *Τάμυρις*. Historiam ex modo dictis auctoribus præcipue diffundit Herod. *Bernæ*. Juntæ illi Bongarsiano Ms. adstant, qui scribit *Tomyris*. Et sic omnino ex Lucian. et Herod. scribend. ubique. *Græc.*

Quæ nam, &c.] Saxo i. p. 6. 'Quæ [Gro], sponsum adesse rata, insolito cultus horrore muliebriter territa.'

Cum prohibere eos transitu *Araxis fluminis posset*] Nescio, quid Marcelino lib. XIII. in mentem venerit, quod scribat: 'Cyrum, Bospori fretum cum multitudine fabulosa transgressum, ad internecionem delevit Tamyris regina Scytharum, ultrix acerrima filiorum.' Araxem transgressum fuisse Cyrum, cum Tamyridi et Massagetis bellum inferret, ex omnibus constat. Bosporum vero trajecisse nemo dixit. Miror quoque, virum doctiss. h. l. reponere *Tomyris* pro *Tamyris*. Nam dicitur *Τάμυρις*, *Τάμυρις*, et *Θάμυρις*. Quamvis postremum hoc nomen viris attribuat, non feminis. Ita Polyænus Sacaram regem vocat. Ap. Æsch. quoque in Pers. aliquoties *Θάμυρις* pro *Θάμυρις* legend. esse, patet ex Schol. Et sane videtur esse commentum Græcorum, quod de hac, tanquam muliere, produnt. *Τειμυρ* namque masculinum nomen ap. Scythas semper fuit. Quin etiam multam ab eo abit, quod refert Lucian. in Macrobiis, auctoritate cipporum Persicorum et Onesicriti. Ait enim: *Κύρος ὁ Περσῶν βασιλεὺς δὲ παλαιός, ὃς ἐπὶ τοῦ Περσῶν καὶ Ἀσσυρίων ἔθρου, οἷς καὶ Ὀνησιμαχίτος, ὃ τὰ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου συγγράψας, συμφανῶν δοκεῖ, ἐκπονοῦντος γινόμενος, εἴηται μὲν ἴσα ἑκαστον τῶν φίλων. Μαθὼν δὲ τοὺς πλείστους διαφθαμένους ὑπὸ Καρβύσσου τοῦ υἱοῦ, καὶ φάσκοντος Καμβύσου κατὰ πρόσταγμα τὸ ἐκείνου ταῦτα ποιεῖσθαι, τὸ μὲν τι, πρὸς τὴν ἐμύνηται τοῦ υἱοῦ διαβληθεὶς, τὸ δὲ τι, ὡς παρανομοῦντα αὐτὸν αἰτιασάμενος. ἀδύναστας,*

ἀδύναστας τὸν βασιλῆα. Quamquam absurdissimum hoc multis videbitur. Ut pote cum Cyrus 40. annos natus regnare cœperit; imperarit annos 30; Cambyses vero annos 7- $\frac{1}{2}$. Fieri itaque non potuerit Cyrum centesimum annum ætatis implese, regnante Cambyse. *Voss.*

§ 4 *Dein postera die simulato metu, quasi refugiens castra deseruisset, ita vini affatim*] Hunc l. ex Oxon. et Junt. sic restitui: *D. p. d. cum, vin. m. q. r. c. d. vini affatim, et ea quæ erant epulis necessaria, reliquit.* Cum ex Juntina interposui, ita auctoribus Mss. Anglicanis et Juntina delevi. Paulo ante ead. ed. Junt. 'cum prohibere eos posset, vadum Araxis fluminis transire permisit.' sed *fluminis* irrepsit ex margine. Quis credat Justinum brevitatis tam studiosum in ead. periodo iterato sine necessitate usurum eadem voce? continuo enim sequitur: 'et sibi faciliorem pugnam intra regni sui terminos rata, et hostibus objectu fluminis fugam difficiliorem.' *Græc.*

§ 6 *Vino, &c.*] Saxo v. p. 94. f. 'Ingenti se oneravere vino.'

§ 7 *Ebriatate*] H. modo perierunt et Histri ap. Flor. 11. 10. Add. Frontin. 11. 5. 12. Videtur de simili eventu loqui Sall. H. 14. 3. 18. *Bern.*

§ 8 *Saucios*] Ea est vetus lect. Strabo (qui lib. 11. p. 353. pr. hæc in Sacis gesta scribit) *ἐξόνους καὶ παραπλήγας, vinolentos et stupidos*: Auctor inf. xxiv. 8. 1. 'mero saucios' dicit: quomodo Ennius et Lucret. 'amore saucios.' Inde ap. Tibull. 1. 2. 'Percussus tempora Baccho.' Qui Græcis dicitur *ὀνοναλῆς*. Plant. Casina 111. 5. 6. 'Quid est, nisi hæc meraclo Se uspiam percussit flore Liberi?' Ea videtur esse ejus loci vera lect. 'Flos Liberi' et Plauto sæpe, et Turpillio ap. Non. est vinum. *Bongars*. Plura Gruterus Suspicion. viii. 13. Impressi secures præferunt. Freinsh. *sopitos* legend. suspicatur: ut ap. Curt. viii. 6. 32. 'Sopitus mero ac

somno.' Est qui *anxius* ideo damnat, cum jam modo bis de ebrietate præcesserit. Sed nulla hic tautologia, quod ea vox stuporem, effectum ebrietatis potius, quam ipsam, designare videatur; inde ducta metaphora, quod admodum ebrii mente sic alienentur, ut nihil sentiant, prout solent graviter saucii. Pari fere translatione Archilochus ap. Athenæum xiv. 6. m. *Ὀῖον στυγεραὺς τοὺς φέρας, vino mentem attonitus.* Nec alia de causa Plant. Aulul. iii. 6. 89. 'deponere vino' dixit, quam quod ebrii non secus efferantur ac ii, qui jam animam effluunt. Certe 'saucius' absolute hoc significatu sumitur etiam a Martiale iii. 68. Apul. vii. M. Bernec. Videri posset dicend. esse *vino saucius*; nec id primus moneo. Certe ita locutus est Justin. xxiv. 8. 'Hesterni mero saucii.' *Faber.* Antiquiores typis expressi habent *secures*. At Bong. e Ms. restituit *saucios*. Et credo Auctorem ita omnino voluisse; quod videam inf. xxiv. 8. 1. pari modo eum scripsisse 'Hesterni mero saucii;' et Martialem item iii. 68. atque Apuleium lib. vii. ead. notione vocabulo nos esse. *Vorst.*

§ 9 *Et quod gravius dolendum*] *Et q. g. doleat*, legitur in altero Ms. Voss. *Græv.* Oxon. ex Ms. *et q. g. dolet*: probe. *Græv.* Angl. *et q. g. dolet*. Placet admodum, videturque repudiatum ab his qui hoc genus ne aciebant vetustioribus receptum. Arria ap. Plin. iii. Epist. 16. post extractum e pectore suo pignorem, ad maritum: 'Pæte non dolet.' Et Martialis rem eand. memorans: 'Vulnus, quod feci, non dolet.' *Schef.*

In ultionis solatio intendit] Ad 'intendit' Freinsh. subaudiri vult, mentem, ut ex Ind. quem in hunc Auctorem confecit, apparet. Mihi autem *ὁδὸς κοινὴ* repetend. videtur 'dolorem.' *Vorst.* Recte *Vorst.* hic non, animum, subaudiend. ait in verbo 'intendit,' sed referend. ad superius 'dolorem.' Sed quid est 'intendere

dolorem?' Id quod opponitur præcedenti 'effundere dolorem,' h. e. non finire dolorem, sed proferre, producere, eamque convertere in solatium, velut scopum aliquem, quemadmodum arcum intendere in aliquid dicimur. *Schef.* 'Intendere dolorem' est, augere, ut 'intendere vocem,' 'linguam,' ap. Tullium. 'Intendere dolorem in solatium,' est, acrius dolere ut solatium capias. Hæc vero balbuties est Justino et Trogo indigna. Recte Freinsh. vidit, animum, esse intelligend. ut alibi quoque hanc vocem addit huic verbo, alibi omittit, Justin. 'Intendere animum in ultionis solatio,' est, cogitare acrius de solatio doloris capiend. ex ultione. *Græv.*

§ 10 *Cyrum ad angustias usque perduxit*] Optime Juntæ *produxit*; est enim proprium verbum in hac re. Cæs. vii. B. G. 'Cum fuga vehementi Volusenum longius produxisset.' Id. iii. B. C. 'Elicuit naves Cælianas, atque ex his longius productam unam quinquerehem et minores duas in angustiis portus cepit.' Non potuit inveiri vox aptior et huic l. accommodatior, quam quæ in Junt. legitur, cujus vim cum non intelligerent seqq. editores, id immutarunt in notius, ut plerumque fit. Interpolationum enim præcipua causa ignorantia præcæ elegantie. Hinc recentiores aut descriptores aut editores exquisitoribus et parum tritis supposuerunt vulgatiore vocabula et locutiones. Nam quod aiunt 'producere' esse, porro ducere, verissimum est. An vero qui in frandem pellicit, cedendo fugiendoque, donec perveniat in locum ubi insidiam sunt structæ, an non is persequentem porro ducit, h. e. eo producit, quo scit esse qui in insidiis sunt collocati? *Græv.* Testatur *Græv.* ed. Juntinam habere *produxit*; quod mirifice et mihi placet. Sane ad h. modum Cæs. vii. B. G. *Vorst.* Mallet vir doctiss. secutus Juntas legere *produxit*.

Ego nihil mutem. Loca sane, quæ pro altera lect. afferantur, huc non quadrant. Aliud enim 'producere longius,' et aliud 'perducere ad aliquem locum.' Illud recte dicitur, quia 'producere' est quasi, porro ducere. At si adhiberetur in posteriori genere, sensui repugnaret. Nam qui ducit ad locum, is non ducit porro, is non producit, sed perducit. *Schef. Usque non habet Angl. Græv.*
 § 11. 12. 13 Cum ipso rege trucidavit. In qua, &c.] Atqui Cyrum regem in acie captum, et cruci affixum, scribit Diod. II. 44. Xen. tradit, placide in lecto obdormisse. Ctesias alio modo. *Bern.*

§ 13 *Satis te, inquit* Metuo ne illud inquit hic intrusum sit a sciolo. Nam quæ hæc loquendi ratio, regina jubet, inquit? debebat saltem conjunctio intercedere: jubet et inquit. Sed et si adderetur ea, haud quadraret illud 'hac' in verbis 'cum hac exprobratione.' Nam ostendit, exprobrationem nudam oportere sequi, non narrationem, ad quam spectat verbum inquit. *Schef.*

CAP. IX. § 1. 2 &c.] Fusius hæc omnia tractat Herod. lib. II. et III. *Bern.*

Cambyses] Quæ paucis auctor noster, ea Herod. lib. II. et III. tractat fusius. *Bong.*

§ 2 *Apis*] Mæ. nostri *Serapis*, quod pro eod. est: qui enim 'Apis,' is et 'Serapis' et 'Osiris' etiam, dictus. *Mod.* Bos Osiridi consecratus, i. e. Soli. Describunt Herod. III. 28. Diod. I. 86. Plin. VIII. 46. Marcellin. XXII. 33. et alii. *Bern.*

§ 3 *Ammonis, &c.*] Meminit et Plut. in Alexandr. c. 46. et Sen. N. Q. II. 30. *Bong.*

4 *Fratrem suum Smerdem regnaturum*] Miror sane in hac historia tantam nominum confusionem. Solius fratris Cambysis nomen ap. Herod. et Justin. est idem, nempe 'Smerdis;' reliqua variata. Nam occiso

Delph. et Var. Clas.

rem Smerdis Herod. 'Prexaspem' vocat, Justin. 'Comarim.' Hunc Comarim, perpetrata cæde, fratrem suum Oropasten Magdm, cum et ipso Magnus esset, subjecisse Cambysi, ac pro Smerde proclamasse, quoniam Smerdi, fratri Cambysis, persimilis fuerit. Herod. autem Magos vocat, alterum Patisthen, alterum Smerdim, qui ita fratri Cambysis et nomine et vultu persimilis fuerit, unde et ausos occupare regnum. Atqui talia in Justino omnia enumerare nimium laboris caperet: propterea multa nobis necessaria tacenda ac dissimulanda. Sed et Val. M. in libro II. de Fortitud. Dario adscribit, non Gobrie, lustrationem istam cum Mago. Id. tamen Val. lib. IX. cap. 2. de 6. illis, aut 4. ut Justin. habet, a Dario cæsis suspectam mihi historiam memoriæ reliquit. Judicet lector. *Glar.*

Fratrem suum Smerdim] Cambysis frater, qui hic in vett. est *Mergis*, ap. Herod. est *Χαίρης*, quo nomine etiam magum Oropasten vocat: et *Cometes* magus, qui in edd. vulgatis dicitur *Comaris*, contra libros ap. eund. Herod. est *Προξδων*: et *Ostanes*, qui vulgo *Orthanes*, Herodoto dicitur *Ὀρδών*: et Darius *Histaspis* fil. in vett. nostris est *Hyptasi*. Hæc, ut in Herod. habentur, edidit Asulanus. Sed *αὐτὸν δουλοῦν μεταστρέψας, καὶ μάλιστα τὸν βαρβαρικὸν, πολλὰ*, ut est ap. Strab. Et quanta est inter Trogum et Herod. varietas, tanta aut longe etiam major inter Herod. et Ctesiam in ipsa historia dissensio. *Bongars.* Non sine injuria posset aliquis suspicari, scribend. esse *Merdim*, et paulo post *Merdim* pro *Mergide*. Merdim enim et Merdiam appellant nonnulli Cyri filium, ut testantur Scholia ad Pers. *Æsch.* Ap. *Æsch.* ipsum male legitur *Μάρδης*, ut jam vidit Schol. Herodoto et Aristoteli est *Χαίρης*. Nam sæpe τὸ σ nominiibus propriis in principio affigitur. Ctesias est *Ταρκεδ-*

Justin.

2 S

αης. Ait enim: Κίρως δὲ, μύλλον τελευτῶν, ταυνοφόρον τὸν ποδῶν ἐν δασύτητι δασύτητι Βακτρίων, καὶ τῆς χιτῆρας, καὶ Χαρμυλίων, καὶ Παφίων, καὶ Καρμυλίων, &c. Sic legend. Oropastes ipsi est Ἰσπαδάβης. Voss. Junt. Smerdem: Ms. Smergin. Leg. Smerdim ex Herod. Grav.

Fratrem suum Mergim] Vett. edd. Bech. et Sich. habent *Mergidem*: quod et in Mas. quibusd. esse notavit Bong. Et congruit ei, quod paulo post sequitur, *Mergide*. Junt. ed. uti Grav. testatur, manifeste *Smerdem* habet, ut ab Herod. appellatur. Verum, quia bis deinde *Mergide* sequitur, putem Justinum et *Mergidem* vel *Mergim* per G scripsisse. Minime vero omnium placet *Smerdide*, quod Grævium in textum recepissee video. *Vor.*

§ 7 *Nomine Cometem*] Junt. et nonnullæ aliæ, *Præxaspen*. Ab Herod. sane 'Præxaspes' appellatur in Thalia c. 30. *Grav.*

§ 8 *Gladio sua sponte evaginato*] Strabo ext. lib. xv. a Magis sublatum tradit: ab Auctore nostro est Herod. iii. et Marcellin. xvii. cujus mihi locus de mendo suspectus est. *Bong.* Ab Auctore nostro est Herod. iii. 64. et Marcellin. xvii. 6. Sulp. Severus lib. ii. Hist. Sacre p. 116. Contrarius videtur Strabo, qui lib. xv. extremo, 'Cambysen a Magis sublatum' dicit, interp. Xylandro. Verum ibi τὸ παρελθόν, de imperio Cambysis a Magis intercepto, quam occiso ipso, malim accipere: quæ verbi notio Thucydidi, Xen. Herodian. &c. est recepta. Quanquam etiam Oros. ii. 8. Magos, sub nomine 'quem occiderant Regis,' regno obrepere ausos scribit. *Bern.*

In femore] Quum in Mas. omnibus legatur *in femur*, suspicor Auctorem hic usum fuisse Græcismo, et scripsisse *femur*, omissa præpositione. Nec aliter Liv. xxi. 7. 'Annibal ipse, dum murum incautus subit, adver-

sum femur tragula graviter ictus cecidit.' Suet. Octav. 20. 'Una acie dextrum genu lapide ictus: altera et crus et utrumque brachium ruina pontis consauciatus.' Val. M. iii. 2. 23. 'Tragula femur trajectus, saxique pondere ora contusus.' Auctor B. Afr. 78. 'Pacidianus graviter pilo per cassidem caput ictus.' Id. 85. 'Pompeius Rufus brachium gladio percussus:' eod. modo, quo Cambyses, occubuit Engelramus de Cusci, teste Matth. Paris. in Henrico iii. p. 862. *Gronov.* Lib. Mas. habent *in femur*, pro *in femore*; quod repudiatum videtur ab iis, qui hoc genus sermonis, quia infrequens est, non intelligebant. *Vulneratus in femur* plene dicitur, quod et per ellipsin posset formari, diciturque, *vulneratus femur*. Quomodo ap. Plin. est, 'Vulneratus humerum et femur,' vii. 28. 'Ipse vulneratus humerum ac femur.' Præp. in significationem habet Græci κάρᾱ, de quo vid. Sanctium lib. iv. Min. p. m. 408. *Schef.*

Parnasque, &c.] Saxo xiv. p. 307. 30. 'Luensque pœnas seu admissi seu tolerati parciditii.'

§ 9 *Magus ante famam amissi regis occupat facinus*] Magi duo fuerunt, ut ex Herod. constat et Oros. ii. 8. ap. quem vox *duo*, quæ est in Mas. docet in impressis: septem commemorat Val. M. lib. ix. cap. 2. et Marcellin. lib. xxiii. *Bong.* Duos tantum fuisse Magos, qui Persicum imperium occupaverunt, præter Nostrum asserunt Herod. iii. 61. Sulp. Severus lib. ii. Hist. Sacr. p. 116. Oros. ii. 8. Cedron. p. 118. 54. Const. Manasses in Annal. et alii. Atqui septem commemorant Marcellin. lib. xxiii. cap. 23. fin. et Val. M. ix. 2. Ext. 6. Verum auctoritas Ammiani, consensui plurimum impar, nec tanti, est: Val. vero Maximi locum feliciter emendavit ac Nostro conciliavit vir magnæ dignationis eruditionisque Janus Rut-

gersius Var. Lect. 1. 8. Cum enim vulgati sic habeant: 'Ne quem ex conjuratione, quæ septem magos cum eo oppresserat,' &c. ille transposita una, non amplius, vocula legit: *Ne q. ex c. septem, quæ m. c. eo c.* Septem, inquam, illorum, a quibus oppressi dno Magi, procerum Persarum, de quibus accipiendus et Florus III. 5. 2. Vid. H. Steph. Annotatt. in Plat. Tom. III. p. 68. 69. Bern.

§ 10 *Erut enim decorus et corporis lineamentis persimilis*] Malo, quo pacto et Bong. in Ms. libro esse profiteatur, et ego in Fuldensibus meis disertim exstare scio: *E. c. et oris et c. l. p.* quæ enim pars in homine, in qua major solet haberi lineamentorum ratio, quam os et vultus? *Mod.* Restitui locum ex sententia V. cl. Fr. Modii, qui disertim in Fuld. suis ita scriptum ait: quo pacto et Bong. in Ms. libro esse proficitur. Nec enim in homine pars est, in qua major solet haberi lineamentorum ratio, quam os, h. e. vultus. Antea vulgati: *E. c. d. et c. l. p.* Herodotus III. 61. *Hæ re δὲ ὅσους ἔδωκε.* De decore nihil. Bernec. Videtur legend. *Erant c. et oris et c. l. persimilis.* Gronov. Juntæ: *Erant c. oris et c. l. persimilis:* lege: *Erant c. ei oris et c. l. persimilis.* Græv. Edd. vett. ante Bong. habebant: *Erant c. decorus et c.* Unde suspicor, lect. veram Justinii fuisse: *Erant c. de oris et c. l. persimilis.* Ablativum regi a præp. sup. est ostensum. Ea sicut frequentissime omittitur, sic appositæ nonnunquam reperitur, quod hic accidisse puto. Scripserat autem, pro *de oris*, junctim quispiam ab initio *decoris*, quod per emendationem deinde factum est *decoris*. Tam nata lectio, quæ nunc habetur. *De oris* dictum, ut, 'De facie notus.' Schæf. Vincent. III. 27. 'Lineamentis Smerdi persimilis.'

§ 11 *Sub specie majestatis*] Similiter a Deioce rege Medorum institutum, Herod. 1. 99. tradit, ne conspici re-

gem fas esset: ne sc. assiduo conspectu vilesceat. 'Majestati major e longinquo reverentia,' Tac. A. 1. 47. 'Continuus aspectus minus verendos homines ipsa satietate facit,' Liv. XXXV. 10. 5. 'Quicquid in excelso fastigio positum est, humili et trita consuetudine, quo sit venerabilius, esse vacuum oportet,' Val. M. 1. 6. Ut sit, omnibus potius quam nemini patere debere principem, ostendit egregie Grut. ad Tac. Diss. XLV. Bern.

§ 12 *Ad favorem populi conciliandum*] Sic inf. XXI. 1. 4. et 5. Sc. 'novum imperium inchoantibus utilis est clementis fama,' Tac. H. IV. 63. Bern.

Tributa et militiæ vacationem in triennium permittunt] Quid hic est *permittit tributa*? Certe, permissis tributis favor populi non obtinetur. Eruditiss. Gronov. noster pro *tributa* legit *tributi*: tributum nimirum vacationem permittunt. Recte, si quid judico. Beæhorn. Omnino legend. *tributa et militiæ vacatione in tr. remittunt*: ipseque Auctore illam lectionem confirmante XI. 1. 'Alii tadio longinquæ militiæ remissam sibi expeditionem gaudebant,' et XXXVIII. 5. 'Debita civitatibus publica privataque remittit, et vacationem quinque annis concedit.' Et 'Delectum remittere' Liv. XL. 38. Gronov. Juntæ et unus Ms. *remittunt*. Quod probat Gronov. et pluribus asserit Obs. IV. 2. His accedunt tres Angl. in quibus *permittunt*. Retinenda vulgata, sed non ideo retinenda, quod *permittit* significet, remittere, quem doctorum virorum errorem dudum rejectit acerrimi iudicii vir J. F. Gronov. in 1. laudato; sed quod 2. pluribusve nominibus nonnunquam apponatur verbum, quod ad ultimum tantum potest referri, cum ad præced. sit aliud intelligend. Vid. quæ de his locutionibus notavi ad Flori III. 21. Locus Augustini, quem Vorst. attulit, nihil facit ad id, quum *permittit* conten-

dant poni pro, remittere, confirmandum. Hæc enim mens est Augustini: 'Deus neque permittendo,' sc. ut debeat, h. e. ut peccetur nimirum impune, 'neque exigendo quod debetur,' h. e. puniendo peccata, 'injustus est.' *Permittunt* igitur Magi *militia vacationem*, sed ad *tributa* intelligend. *remittunt*. Græv. In Mss. aliquot pro *remittunt* legitur *permittunt*. Veriorem tamen lect. esse crediderim *remittunt*, ut ipsemet Justin. xxi. 1. 'Tributa populo per triennium remittit;' neque sane aliter optimi quique scriptores loquuntur. Sed hoc sæpe demiror, quod hic legitur: *vacationem remittunt*. Nam *remittere* quidem *tributa* recte dixeris, quia 'tributum' res dura est, et onerosa, et, ut opinor, non magnopere optanda; at 'vacatio' res est et jucunda et in primis expetenda. Quamobrem ipse libentissime legerim, id quod, ut ingenue dicam, necessarium judico, *tributi et militia vacationem in tr. permittunt*: i. e. vacationem a tributo, vacationem a militia. *Faber*. *Remittunt* habent sane vett. typis expressi, quos curarunt Juntæ, Bech. Maj. Sich. Sed et unus Ms. quem vidit Bong. sic habet. Probantque lect. eam Gronov. atque Græv. Sane phrasî 'tributa remittere' usus Auctor xxi. 1. 5. similiterque xi. 1. 2. dicit 'expeditionem remittere.' Quæritur autem, quomodo dici potuerit *militia vacationem remittere*; quoniam ea fere tantum quæ molesta sunt, ut 'tributum,' 'expeditio,' 'remitti' dicuntur; non autem ea quæ sunt grata, ut 'vacatio militiæ.' Dicend. igitur, verbo *remittere* duplicem vim subjectam hic esse; et *militia vacationem remittere* idem esse quod, militiæ vacationem permittere. Quam vocis significationem notarunt Cnæcius in Obs. Lips. in Not. ad lib. 1. Taciti, et Gifan. in Obs. L. L. Quod autem unum idemque verbum ad diversa nomina relatum duplicem in-

terdum significationem habeat, ejus ipse Noster plura exempla suppeditat: III. 1. 9. in his: 'Et eadem patris, et se ab insidiis Artabani vindicavit;' et xi. 9. 14. in his: 'Non mortem, sed dilationem mortis deprecantur.' Sed Bong. quia in pluribus Mss. reperit *permittunt*, ita plane et rescribend. putavit. Si igitur legere quispiam malit *tributa et militia vacationem permittunt*, rō *permittunt* item notione non una, sed duplici, accipiendum erit: ut *tributa permittunt* sit pro, tributa remittere. Sed negat Gronov. eam verbi significationem usquam observari. Vid. iv. Obs. 2. Alii tamen, inter quos Gifan. eam observari asseverant. Quorum observationibus adjicio ego quod in Ep. 106. Augustini legitur: 'Deus' &c.] V. supr.] *Vorst*. Nihil mutem, etsi habeant alii *remittunt*, hocque probent viri doctiss. Nam cum sensu duplici accipiend. verbum sit, sive hoc, sive illud, ponas, male credere *permittunt* scripsisse Justinum, quam *remittunt*, quia id magis respondet propiori *vacationem*. *Schef*.

§ 13 *Indulgentia et largitionibus*] Sic male editi: omnes enim scripti libr. *indulgentia* l. eodemque modo inf. xvi. 1. 'Stirps subolis.' *Gron*.

§ 14 *Ostani*] Ostanes Pharnaspis fil. ejus filia Phædyma appellabatur Herod. lib. iii. cap. 68. Pedima L. Ampello. *Bern*.

In conjecturis sagacissimo] Non contemno, quod impressi quidam habent, *in conjectura*, quia firmat Ms. in quo *conjecturas* legitur. Ultima enim littera ex initiali sequentis vocabuli adhæsit. Sane cur de pluribus, quam hac una in præsentî negotio, conjecturis locus debeat intelligi, vix dari potest causa. *Schef*.

§ 15 *Filia*] Quæ ab Herod. *Φαδύμη*, a Zonar. *Φαδύμη*, vocatur.

§ 16 *Recludantur*] F. *occlud*. *Gron*.

§ 19 *Septem tantum*] Thucyd. vi. 9. 26. 'Pauci conjuraverant, quo tu-

tiore essent.' Add. Curt. viii. 6. 20. Tac. xv. 59. 5. Cæterum istorum 7. optimatum nomina recenset Herod. iii. 70. L. Ampel. inter quos tamen non est 'Αραῖς Diodori xxxi. Bern.

Per quemquam narraretur] Manu exarati codd. habent *per quemcumque*. Suspicio a prima manu fuisse *per quemquam enarraretur*: fuerat enim *enarrare* verbum admodum idoneum hoc l. pro, enuntiare, quod alibi usurpat, h. e. abditā narrando divulgare; qui sensus ejus primus principalisque est. *Schef.*

Occultato, &c.] Saxo i. p. 19. f. 'O. a. v. f. opportunum sceleri tempus expectabat.'

§ 20 *Animus, &c.*] Saxo i. p. 18. 37. 'Nec Tostoni in vindictam sui animus defuit.'

§ 21 *Duos de conjuratis interficiunt*] Atqui hos non interfectos a Magis, sed tantum læsos, scribit Herod. iii. 78. cujus quidem ob antiquitatem haud paullo major, quam Justini, auctoritas. Et patet ex seqq. ibi deliberationibus, duos illos ex vulnere convalesse. *Bernec.* Pro *interfice* videtur aliud quippiam legend. quod modo vulneratos duos illos significet; quia non Herod. tantum 2. ex conjuratis modo læsos scribit, sed ipse quoque Noster in seqq. non obscure significat, omnes 7. conjuratos deliberasse, atque pactos inter se fuisse, qua ratione regnum ad unum ex ipsis perveniret. *Vorst.* Putat *Vorst.* pro *interfice* aliud quid scribend. cum Herod. auctore fuerint tantum vulnerati. Verum non necesse est, ut Trognus secutus Herodotum solum credatur. Sed nec ex seqq. patet, omnes 7. deliberasse de regno, quod ait *Vorst.* Dicuntur quidem omnes perduxisse equos, omnes convenisse, sed illos omnes fuisse 7. numero, hoc non indicatur. Neque juvant ista: 'Regnum Persarum septem nobilissimorum virorum virtute quæsitum:' fuerat enim omnium 7. virtute quæ-

situm, licet per virtutem istam non omnes 7. etiam in vita se potuerint servare. *Schef.*

§ 22 *Gobryas*] Val. M. iii. 2. Ext. 2. Paulo post *fortuna tamen ita regente*; malim *ictum reg.* Magophonis meminit et Agathias lib. ii. *Bong.*

Med. am.] Saxo xv. p. 367. init. 'Arusiorum pontifex Sueno medium [regem] complexus.'

CAP. X. § 1 *Magna quidem gloria recepti regni principum fuit*] Mss. nostri expresse habent: m. q. g. *recepti* r. p. f. quam lect. veram præsto, non hic tantum, sed et v. 9. ubi item repono: 'Omnes se Argos et Thebas contulere; ibi non solum tutum exilium egerant, verum etiam spem recipiendæ patriæ receperunt.' Item ap. Liv. lib. v. 'Ferro, non auro, recipiari patriam jubet.' Sic enim et ibi reperias in membranis. Quid autem sit *recipere*, indicat his verbis Festus: '*Reciperatio* est, ut ait Gallus Ælius, cum inter populum, et reges, nationesque, et civitates peregrinas lex convenit, quomodo per recipiarios reddantur res, recipianturque, resque privatas inter se persequantur.' *Mod.*

Principium] 'Principium' dixit pro, principum, ut ubique 'civitatum,' 'penatum,' 'apium,' 'paladium,' 'sapientium,' antiquo genitivo, quem et Pandectæ Flor. et plerique libri vet. agnoscunt. *Hominium* dixit Sall. Ju. 74. 2. 'Neque illi res, neque consilium, aut quisquam hominum, satis placebat:' monuit flos delibatas litteratorum Scaliger. *Principium* pro, principum, scripsisse Licinium Tit. de Stupratoribus docuit me doctor meus Jac. Cujacius: 'Et ageste illud ad prisca conditoribus robor fracta molliter plebe tenuatum, convivium seculi; vel conditorum inrogare, vel principium.' *Leg. f.* *Et agreste illud ab conditoribus robor.* Quod quum indicassem ingenioso et erudito amico meo Anton. Arnaldo, subjecti eadem sententia dixisse Horat. iii. Od. 6.

87. 'Sed rusticorum mascula militum Proles.' *Bong.*

Cum de regno ambigerent] Liv. xxi.

81. 'Regni certamine ambigere.' Terent. Heaut. iii. 1. 93. 'Vicini nostri hic ambigunt de finibus.' Festus in v. *Silvii*. 'Quum inter eos de regno ambigeretur.' *Gron.*

Concordare] Nam alias natura 'in-sociabile regnum,' Tac. A. xiii. 17. 'Nec regna socium ferre nec tædæ sciunt,' Sen. Agamemn. 259. *Bern.*

§ 2 *Virtute et nobilitate, &c.*] Hinc intelligitur, quid sibi velint ista Val. M. vii. 8. Ext. 2. 'Darius sex adiutoribus ejusdem dignitatis assumtis,' &c. qui locus a V. cl. Casp. Gevartio Elect. i. 1. optime restitutus explicatusque, crucem doctis fixit hactenus. *Idem.*

§ 4 *Pactique, &c.*] Herod. explicatus iii. 84. et seqq. *Idem.*

Inter solis ortum] Antiquiores odd. habent ante s. o. Herodotus, ἥλιου ἐκπατέλλοντος, et ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνίστησι. Quibus magis congruit inter s. o. quod ex Mas. hausit Bongar. quam alterum illud. Nam inter s. o. nihil aliud est quam, dum sol oritur. *Vorst.*

§ 5 *Solem Persæ unum Deum esse, &c.*] 'Ne,' ut ait Ovidius alibi, 'cadat [detur] celeri victima tarda Deo.' 'Ratio enim victimarum,' quemadmodum scribit ad Virgil. Servius, (ibi 'Meritos aris mactavit honores,') 'sit pro qualitate nominum: nam aut hæ immolantur, quæ obsunt eorum muneribus, ut porcus Cereri, quia obest fragibus: hircus Libero, quia vitibus nocet: aut certe ad similitudinem, ut Inferis nigras pecudes, Superis albas,' &c. Porro huj. Dei antistes femina erat, cui pudicitia perpetua servanda erat: ipse Just. x. 2. 'Ut honeste negaret [Artaxerxes rex Persarum, puta] quod temere promiserat, Solis eam [Aspasiæ] sacerdotio præfecit, quo perpetua illi ab omnibus viris pudicitia imperabatur: nomina-bant autem [Mithren] s. 'Mithram.' Lutetius Grammaticus ad illud

Statii: 'Indignata sequi torquentem cornua Mithram:' 'Sol,' inquit, 'ap. Achemænios Titan, ap. Assyrios Osiris, ap. Persas, ubi in antro colitur, Mithra vocatur.' Unde intelligere licet istum Claudiani locum: 'Et vaga testatur volentem sidera Mithram.' Itemque alium Scriptoris nondum editi de Vita Alexandri Magni: 'Persis tamen multa contentio erat cupientibus regem [Alexandrum] in regno Persico sepelire, proque Deo Mithra religionibus consecrare.' Strab. lib. xv. Τιμῶσι [Πέρσαι] δὲ καὶ ἥλιον, ὃν καλοῦσι Μίθραν. Qui tamen idem Strabo, quod ipse sibi contrarius, per oblivionem indubie, ut et elegantiss. Lips. censet, eod. xv. lib. scriptum reliquit: 'Ὅσον τε θύουσι τῷ Ἀρεί, ὃν Πέρσαι σέβονται Θεῶν μόνον, in causa fuit, cur temerarii quidam et præposterii emendatores ap. Curt. quoque nostrum v. 13. etiam cum plausu imæ cavæ reponerent: 'Ipse [Darius] cum ducibus propinquisque agmina in armis stantium circuibat, Solem, Martem, sacrumque et æternum invocans ignem, ut illis dignam vetere gloria majorumque monimentis fortitudinem inspirarent.' Ubi *Solem Mithrem* legend. ad eund. Curt. ante annos septem octo doceni: nunc eo revertor, ut equum Soli Persas immolare solitos adfirmem: sicut præter allegatos jam etiam Xen. attestatur, cum lib. iv. περὶ Κίρου Ἀναβάσ. Καὶ ἵππον, ὃν εὐλόγει παλαιότερον, δίδωσι [Ξενοφῶν] τῷ καμάρχῃ ἀναβρέψασθαι καταβῆσαι, ὅτι ἤκουσαν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ ἡλίου, δεδοὺς μὴ ἀποδοῦναι, τὸν lib. viii. Κίρου παῖδ. Πρώτον μὲν ἤγοντο τῷ Δα ταῦροι πύγκαλοι εἰς τέσσαρας. μετὰ δὲ τοὺτους, ἵπποι ἤγοντο ὅμα τῷ ἡλίῳ. Atque hunc Persarum morem observasse etiam Massagetas auctor est Strabo lib. xi. ubi ait Θεὸν δὲ ἥλιον μόνον ἡγούμεναι, τοῦτ' δὲ ἱεροθεύουσι. Contra vero Romanis equus victima quidem fuit, sed non Soli, veram originis suæ, ut volebant, auctori Marti, sacra. 'Quod,' ut ait Festus,

‘per ejus effigiem Trojani capti sint: vel quod eo genere animalis Mars delectari putaretur.’ Sed nimis hic sum: nisi quod volui stabilire, quæ olim recte a me ad Curt. notata, temere, ut levissime dicam, a sciolis quibusd. reprehensa, et ut parum certæ fidei in disquisitionem revocata sunt: nunc pergo agere, quod ago. *Med.* Hoc ipsum Strabo lib. xv. p. 593. Macrobi. i. 6. et alii confirmant. At id. Strab. sub fin. lib. xv. Martem unum Persas Deum colere tradit: et Curt. iv. 13. 17. Martem a Dario facit invocatum. Sed Strabonem sui ipsius oblitum erroris arcessit Lips. Not. xcviij. ad Tac. vi. A. Curtio veterem, h. e. suam lectionem restituit *Med.* pro *Martem* sc. *Mithra* seu *Mithram* legendo. Sic enim Persas Solem appellare solitos, ex eod. Strabone, Suida, et pluribus notum est. Huj. Dei antistitem perpetuæ pudicitia feminam fuisse, patet ex Auctore x. 2. 2. *Bern.*

Et equos, &c.] Ita Xen. Cyrop. viij. 319. D. et Anab. iv. 333. B. Pausan. in Lacon. iii. 201. 14. Rationem reddit Ov. l. F. ‘Placat equo Persis radiis Hyperiona cinctum: Ne detur celeris victima tarda Deo.’ Quomodo et Herod. lib. i. ext. Massagetæ ait, equos ideo Soli mactasse, ‘quod Deorum perniciosissimo e quadrupedibus omnibus perniciosissimum conveniret.’ At Romanis equus non Soli victima, sed Marti, ‘quod per ejus effigiem’ [&c. V. supr.] Festus in *Equus*. Id. de Mysia Flor. iv. 12. 17. Add. Pontani Progymn. iv. 76. *Bern.*

§ 8 *Darii equus*] Unde postea Darium in sigillo habuisse sculptum equum, per quem hinnitum edentem rex factus fuerat, a Schol. Thucyd. est notatum. *Id.*

§ 8 *Tanta patientia cessisse eo, quod*] Bong. edidit *eos*. Sed prætuli lect. quam idem in variantibus e Ms. monstrat. Sc. hoc erat incredibile, proceres illos, regno, quod sum quisque vitæ periculo Magis eriperat, æquo

animo uni Dario cessasse. ‘Cedere alicui regno,’ dicit Auctor etiam xxix. 2. 6. et ‘Cedere regnum’ x. 2. 3. Freinsb. ita mallet: *eo, ob quod*. Vid. et Acidal. in Vell. p. 344. *Bernec.* *Bernec.* auctoritate unius cod. quem vidit Bong. scripsit *eo*, cum alii, tum typis expressi tum Ms. haberent *eos*; sc. verbo ‘cedere’ adjiçendi. putavit casum sextum rei, qua illi cesserint. Verrum reputand. erat, casum quartam personæ abesse itid. non posse. Ego quidem facilius concoxero, si casus sextus aut quartus rei absit, quam si casus quartus personæ: casus enim sextus aut quartus pronominis quo res notetur commode subaudiri potest, quoniam pronom. relativum ‘quod’ sequitur. Plena locutio foret, ‘tanta patientia cessisse eos illud’ vel ‘illo, quod:’ dicitur enim utrumque, ‘cedere aliquid’ et ‘cedere aliquo.’ Jam frequens plane est ante pronom. relativum omitti subaudiendumque relinqui pronom. demonstrativum. Nepos ii. 9. 1. ‘Quod ætate proximus erat, qui illorum temporum historiam reliquerunt.’ Ubi ante ‘qui’ subaudiend. est, illis. Id. x. 9. 5. ‘Miseranda vita, qui se metui malunt.’ Ubi ante ‘qui’ subaud. eorum. *Vor.*

§ 13 *Quoniam præter formam... hoc imperio dignum*] Delendam esse arbitror partic. istam *hoc*; debet enim esse enuntiatum universum de quovis imperio, non de uno aliquo; cum præsertim facile appareat Justinum sese cogitatione referre ad decantatissimum illum Euripidis locum, in quo gravis et plena dignitatis forma dicitur ‘digna imperio’ s. tyrannide. *Fab.*

§ 14 *Cyri regis filiam, &c.*] Atqui duas Cyri filias Atossam et Artystonam, nec non Parmyn Smerdis, et Phædimam Otanis, filiam, Darium daxisse refert Herod. iii. 88. Sed harum princeps fuit Artystona Dario maxime adamata, cujus etiam imaginem ex auro solido compactam ha-

bult. Herod. vii. 69. An forte rescribend. h. l. *filias*? Bern. Vox regis est a mala manu, nec Mss. Codd. Bongarsii illam agnoscunt, uti nec duo Voss. Codd. Gron.

Regalibus nuptiis] Sic inf. XIII. 6. 4. et Tac. Ag. 6. 'Domitiam, splendidis natalibus ortam, sibi junxit; idque matrimonium ad majora nitenti decus ac robur fuit.' Hoc spectans et Lycus ap. Sen. Herc. F. 345. 'Una sed nostras potest Fundare vires, juncta regali face Thalamisque Megara; ducet e genere inclyto Novitas colorem nostra.' Debeo locum hunc indicio nob. Alb. Sebsii, cujus sublime iudicium et meliorum autorum accurata lectio sæpe hic nobis subsidio fuere. Ita ap. Appian. 435. d. Cato vociferatur 'imperia parari nuptiarum lenociniis.' Bern.

§ 15 *Zopyrus*] Græcis Herod. Plut. 'Zopyrus;' π in φ. Ut III. 4. 'Palanthus,' qui aliter est 'Phalanthus,' et in Prologis 'Pœni' 'Phœni' dicuntur: sunt autem a Phœnicibus. Bong.

Zopyrus] Sic enim Herod. III. 153. et seqq. Plut. Apoph. Reg. c. 3. et alii id nomen scribunt, *Zôpyros*; Bongarsius, nec male, *Zophyrus* e Mss. expressit. Affines enim literæ sunt π et φ, sæpeque mutantur invicem: ut 'tropæum' et 'trophæum.' Sic III. 4. 12. 'Palanthus,' qui aliis est 'Phalanthus.' Ceterum huic facinori non assimile quid habet Flor. i. 7. 6. Bern.

§ 16 *Transfuge titulo, &c.*] Saxo II. p. 23. init. 'T. t. oppidum petit.' v. p. 88. 50. 'Trothomem t. t. petens.' XIV. p. 252. 45. 'T. t. Olavum petivit.'

§ 17 *In regni petitione*] Ita unus etiam ex Mss. nostris: alii aut *soritione* aut *soritione* pro *petitione* habent: adeo ut omnino legend. putem: in r. *soritione*: maxime, cum et ante dixerit: 'Ipsi igitur viam invenerunt, qua de se iudicium religioni et

fortune committerent,' &c. *Modius*. Ita Mss. fatente et Modio, qui tamen *soritione* legend. contendit; maxime cum n. 3. dicat Auctor: 'Ipsi,' &c. Verum hoc ipsum Zopyrus queri se simulat, in regni petitione non virtuti et iudicio hominum, sed auspicio sortitque, fuisse locum. Ad hæc si valeat emendatio Modii, sequetur sortitionem aliquam virtute et hominum iudicio regi: quod contra est. 'Sors deerat ad parum idoneos,' ait Tac. A. XIII. 29. 'Sorte et urna mores non discernuntur,' Id. H. iv. 7. Quidam impressi *portione* legunt, pro quo Sichard. in Ed. Basil. *partitione* mallet, contra mentem Auctoris et competitorum regni. Bernegger. Quidam impressi habent *portioni*. F. olim per compendium fuit scriptum *postione*, pro *postulatione*; et videri debet, quodnam vere sit Justinus, hoc, an, quod nunc legitur, *petitione*. Nam alterutrum est glossatoris, et, si meum interponere iudicium debeo, id ipsum, quod in textu hodie comparet. Schef. Mirum qui hoc viro docto potuerit in mentem venire. 'Petere regnum,' 'magistratum,' Latinis dicantur qui illa ambiunt. Sed quis unquam audivit candidatos 'postulare,' aut 'flagitare,' magistratus? Recte Cic. Phil. II. scribit 'petere' consulatum in laude poni, 'rogare' vero in vitio. Si 'rogare' in vitio ponitur, quid de 'postulare' existimand. sit omnes intelligunt. Græv. Saxo XIII. p. 243. 24. 'A quo se in regni petitione speratum videbat.'

§ 19 *Hortatur ne*] Ne est in antiquioribus edd. Bech. Maj. Sich. quomodo Terent. in Hecyr. 'Hortor ne cujusquam misereras.' Bong. tamen maluit non; subaudito, ante illud, ut. Vorst. Junt. quoque ne præ se fert. Græv.

§ 21 *Consulto*] Mss. habent ex e. quod præfero vulgatis, quia solet addere præp. Noster, quam omittunt alii, quod et supr. notavi. Schef.

§ 22 *Ad postremo*] Al. Ed. Ac p.

Utrumque misus bello. Legerem *Ad postremum*, ut saepe alibi. *Faber*. Ex Just. recepi *Ad postremum*, quod Oxoniensibus placuit ex Ms. et T. Fabro ex conjectura. *Græv.*

Exercitum Dario prodit] Similem prodicionem, vel geminam potius, ipse Darius, in Sacas movens, passus est a Risace equisone quodam Saca,

referente Polyano VII. Strateg. p. 491. *Bern.*

§ 23 Quod sequenti volumine referatur] Quidam habent *refertur*, alii *referam*. Quæ varietas lectionis facit, ut pœne credam, esse hanc appendicem non Justinî, sed alterius cœnascunquæ, cum præsertim nihil simile occurrat cett. in libris. *Schæf.*

LIBER II.

CAP. I. § 1 *Qua satis ampla magnificæque fuerunt*] Eadem verba usurpat et Sall. Cat. 8. 2. de Atheniensibus. Scythicum autem Darii bellum et Herodoto occasionem dedit res Scythicas altius repetendi initio lib. IV. *Bongars.* Add. Diod. II. 43. Arrian. IV. princ. Niceph. Gregoram lib. II. post princ. *Bern.*

§ 2 *Nec virorum imperio*] Uterque Cod. Ms. Voss. vocem postremam ignorat, ut nec in suis invenit *Bong.* *Græv.*

Quam feminarum] Sc. 'ne quis sexus a laude cessaret,' ut ait Flor. I. 10. 9. *Bern.*

§ 3 *Amazonum*] De quibus multa Diod. II. 44. Appian. in B. Mithrid. Noster inf. c. 4. et alii. Alb. Krantz lib. I. Hist. Suecica cap. 6. eas origine Gothicas, h. e. Germanas, fuisse contendit. At Strab. II. p. 348. et Arrian. lib. VII. p. 156. hoc mulierum genus unquam existitisse negant. De his accuratissime Reinocc. tom. I. p. 219. *Bernæ.* Amazonum quinam veterum mentionem fecerint, easque existitisse vel affirmant vel negant, studiosè observavit, et ad Curtii VI. 5. 24. docuit, *Freinsb. Ver.*

§ 5 *Scytharum gens antiquissima*] Herod. tamen IV. 5. ipsos Scythas ait dicere, *ρῶτατος ἀπάρτων τῶν Ἰνδῶν εἶναι τὸ σκῆτρον*. Et de gentis anti-

quitate Ægyptios non cum Scythiis, sed cum Phrygibus, certasse refert II. 2. quod confirmat in Eutropium Claudian. II. 261. Sed Marcellin. XII. 34. 'Ægyptiam gentem,' inquit, 'omnium vetustissimam, nisi quod super antiquitate certat cum Scythiis.' *Bongars.* Similem contentionem inter Athenienses et Argivos memorat Isocr. Panathen. *Bern.*

Quamquam, &c.] Damasc. in Vit. Isidori ap. Phot. Bibl. Cod. CCXLII. p. 1027. *Ἀγύπτιοι τοίνυν ὅτι μὲν παλαιότεροι ἀνθρώπων εἶναι, ἢς ἀκοῇ γινώσκωμεν, ἄλλογον τι πάντων οὐδαὶς οὐκ ἔστιν ἐκμαθεῖς, ἢς οὐκ πολλὴν ἀκρίβειαν λέγοντων τε καὶ γραφόντων.*

Contentio] Quam pluribus exponit Otho Heurn. in Indico c. 13. *Bern.*

Vetustate fuerit] Angl. *fuit*. Cic. Orat. pro Marcello: 'Quamquam istius amicus nunquam his angustis contentus fuit.' Vid. Vallam II. Eleg. 21. *Schæf.*

§ 6 *Non modo prima generare homines*] Pro, non modo non. Cic. II. Off. 13. 'Non modo illi invidetur ætati, verum etiam favetur;' vid. Mureti Var. Lect. X. 7. Sic inf. IX. 2. 6. Cic. pro Cluent. 34. 8. Läv. XXIX. 19. 11. *Bernæ.* Ita IX. 2. 6. 'Ne sumtum quidem viæ, non modo officii pretia, dederit;' pro, non modo non officii pretia, dederit. Sed hoc interest, quod 'non modo' hic sequi-

tur, 'ne' antecedit; cum in altero illo 'non modo' antecedit, 'ne' sequatur. Rursus XI. 8. 4. 'Non spes modo remedii, sed nec dilatio periculi, inveniretur;' pro, non modo non spes rem. Atque ita passim et alii. Liv. I. 40. 'Regnare advenam, non modo vicinæ, sed ne Italicæ quidem, stirpis.' *Vor.*

Generare homines] Ita mox inf. n. 18. Persuaserunt enim olim sibi profani Gentiles, ut etiamnum hodie Sinenses, homines initio cum cett. animantibus, non a Deo conditos, sed e terra, stirpium adinstar, ortos. Vid. Diod. I. 7. Eo spectat Atheniensium gloriatio, quam Diogenes Cynicus iis cum meribus et lumbricis communem dicebat, esse se *αβρόχθους*, h. e. ut Noster inf. II. 6. 4. ait, 'eodem in-natos solo.' Sed huj. profanitatem sententiæ refutat Lactantius de Falsa Relig. II. 12. *Bernæ.* Sic paulo post: 'Quanto prior quæque pars terrarum siccata fuit, tanto prius animalia generare cepisse.' Virgil. II. G. 'Cum primum lucem pecudes hausere, vi-rumque Ferrea progenies duris caput extulit arvis.' *Vor.*

Tueri] Cic. XIII. Fam. 11. 'Sarta tecta medium sacrarum locorumque communium tueri:' et I. Verr. 50. 'Ædem Castoris P. Junius habuit tuendam.' Jctus Valens in L. 12. D. de Legat. III. 'Stichus liber esto; et, ut eum heres artificium doceat, unde se tueri possit, peto.' Eadem ratione *tutelam* usurparunt optimi quique, ut inf. XVI. 3. 'In tutelam classis tributum describere:' et Sen. ad Helv. 9. 'Terra vix ad tutelam incolentium fertilis:' et Celsus in L. 30. D. de Legat. II. 'Reip. lego in tutelam vix.' *Græv.* 'Tueri' idem hic est quod, alere, sustentare. Cic. pro Deiot. 'Antea alere majores copias poterat, nunc exiguas vix tueri potest.' Nep. Epam. 'Ami-corum in se tuendo caruit facultati-bus.' *Vor.*

§ 8 *Nulla terra feracior*] Fertilitatem Ægypti prædicant et Isocrates in Laudat. Busiridis, Joseph. B. Jud. v. 11. &c. Egesipp. IV. 27. Tac. H. III. 5. Plin. Paneg. c. 30. et 31. cum aliis. *Bern.*

§ 9 *Ubi educari facillime possent*] Sic et Junt. Non audicendi sunt illi codd. qui expungunt *facill.* Ægyptiorum hoc fuit argumentum: Credibile esse, ibi primos homines prodiisse, ubi facillime potuerint propter cæli et soli benignitatem educari. *Facill.* est, in magna rerum affluentia, quas ibi fert terra in tutelam hominum. Illa soli fecunditas quam prædicant Ægyptii in verbis præcedd. significatur. Porcius Latro in Vita Terentii: 'Nihil Publius Scipio profuit, nihil illi Lælius, nihil Furius. Tres per idem tempus agitabant nobiles facillime.' Ipse Terent. Adelph. III. 4. 'Quam vos facillime agitis, quam estis maxime Potentes.' Theocr. Idyll. XI. 7. *Ὅτρῳ γοῦν πότῳ διὰ δ' ἐκείλῳ δ' ἐπ' ἡμῶν.* Sic Cyclops ap. nos *facillime* vixit. *Græv.* Angl. non agnoscit *facill.* et sane priora docent argumentum Ægyptiorum hoc fuisse: Homines primum natos ibi, ubi primum potuerint educari; in Scythia quia tum nondum fuerant inventa vestimenta contra frigus. De facilitate vel difficultate educandi sermo fuit nullus. *Schæf.*

§ 11 *Animalia quæque generasse*] Junt. sic recte, quod et Oxon. Ms. fidem secuti probarunt: vulgo, *quoque* g. *Græv.*

§ 13 *Quanto cælium, &c.*] Ingenia hominum ubique locorum situs format, Curt. VIII. 9. 26. 'Positio cæli corporibus habitum dat,' Tac. Ag. c. 11. Quem I. insigniter illustrat Grut. Diss. XLV. ad Tac. Addendus Erasm. Adag. 'Mores hominum regioni respondent:' et Veget. I. 2. *Bern.*

Ingenia duriora] Ingenium durum h. l. est, firmum, solidum, et quod s. spe s. meta haud facile permoveatur. *Fab.*

§ 14 *Illuvies aquarum*] Gronov. ad Liv. l. 4. scribend. censet et hic et in cap. 6. huj. lib. *cluvies*; quia 'illuvies' sordes sint exterius adpersæ, 'eluvies' vero inundatio. *Grav.* Alii emendant *cluvies*. Vid. quæ notabo ad cap. 6. *Schef.*

Ignis, &c.] Sen. vi. Benef. 22. 'Ignis cuncta possideat, quem deinde pigra nox occupet.'

Utriusque primordii Scythas origine præstare] Errare illos puto qui huic lect. acquiescunt, cum 'primordium' et 'origo' idem sint. Id quoniam verum est, si quis dixerit, 'Scythas utriusque primordii origine præstant Ægyptiis,' rem ridiculam dixerit; tantundem enim est ac si dicat, 'Utriusque primordii primordio, &c. Quod ut ineptum est, ita et explodead. judico. Sic autem emendari hic l. posset: *utriusque primordii Scythas ratione præstare Ægyptiis*. At 'ratio' et 'argumentatio' idem plane valent, et ita Cic. milles locutus est. Itaque hoc dixerit Just.: 8. ab aqua s. ab igne argumentum duxeris, &c. Scythas vincant necesse est. Ceterum paulo superius, ubi legitur *illuvies*, scribend. omnino, *cluvies*, ex observatione et judicio Gronovii. *Fab.*

§ 15 *Si ignis prima possessio rerum fuit*] I. e. si ignis primo omnia possedit. Estque hic 'possessio' pro possessore. *Ver.*

§ 17 *Quod si omnes, &c.*] Quod jam a me proferetur, id, opinor, non negligenter transilierint, qui sciunt bene et accurate legere. Postquam in priorie parte periodi dixit Just. 'decurrentibus aquis,' in altera ponit *eandem aquam*; idque cum nimis nimisque vitiosum sit, scriptum ab eo fuisse existimo non *eandem*, sed *stantem*; quæ huic rei, qua de agitur, valde propria est, nisi si *stagnantem* malis, quod magis etiam propriam fuerit; nam aqua stagnans est aqua reces. *Ver.*

§ 19 *Scythiam adeo editiorem*] Virgil. l. G. v. 240. 'Mundus ut ad Scythiam Rhiphasque arduus arces Consurgit; premitur Libyæ devexus in Austros.' Sed constat inter Mathematicos, in globo nullum esse alio editiorem locum. *Bong.*

§ 20 *Ægyptum autem (quæ tot regum)*] Mirum quomodo hic l. si ita legatur, sit intelligendus. Ut primum seposita parenthesi verba ordinemus: *Æg. aut. nec pos. vid. hom. vet. ult. quæ sine exagger. reg. sine N. tr. l. terr. rec. vid.* Quis horum verborum sensus, scire velim. Parenthesis adhuc obscurior, maxime in his verbis: *nihilom. celi, nisi excluso N. non pos.* Quidam pro *excluso* reposuerunt *expulso*; verum ead. obscuritate manente sensus. Ego, quod ad hæc ultima verba attinet, conjunctionem nisi expungerem: sed lectores judicant; nam ego me explicare non possum, indicare tamen dignum existimavi operæ pretium. *Glar.*

Ægyptum, &c.] Strato quidam ap. Strab. lib. 1. p. 34. *Ægyptum* ait τὸ πάλαι θαλάττη καλεῖσθαι, &c. *Bong.* Et sane, quod statuerent vet. *Ægyptum* ex limo, quem Nilus vehit, accumulato et exaggerato natam, exinde 'Nili donum' eam appellarunt. Eustath. in Dionys. Perieg. p. 81. pr. Videndi Herod. 11. 5. Aristot. Meteor. 1. 14. Plin. 11. 35. Sen. N. Q. vi. 26. Quibus contradicit Brodæus Miscell. 111. 5. ubi ait, nec 10. quidem mundi ætates ad spatium istud humo explendum sufficere. *Bernegger.* Sed falsissimam esse hanc opinionem pluribus docet Bochart. Geogr. Sacre iv. 24. *Grav.*

Tot fossis concisa] Sic merito Gronov. legend. censet ex antiquis edd. suffragante Junt. Ead. in verbis præcedd. *adversus vim decurrentium aquarum tantis instructa molibus*: optime, si vet. libri adstantur. Vulgati: a. v. incurr. a. t. *structa m.* Sed *Ægyptum*

struere molibus, quam Latine dicatur, videri, qui vulgatam defendant. *Græv.*

Tot fossis concisiss] Antiquiores typis expressi *concisæ*: quod magis placeat, neque mutaud. fuisse videtur. Legend. ita iudicat et Gronov. ad Plin. xxxiv. 8. citatque illud Cæsaris III. B. G. 'Pedestria itinera condita aestuariis.' *Vorst.* Alii et Gronov. *concisæ* legunt, quod et *Vorstio* probatur. Ego nihil mutem. *Schef.*

Cum his arceantur, illis recipiantur, *aquæ]* Huc respiciens *Isocrates*, in Laudatione *Busiridis*, 'Ægyptios' dixit 'imbrum simul et siccitatum, quorum aliis Jupiter promus condus est, per se ipsos potestatem habere:' dum sc. Niloticas aquas, quæ vicem imbrum Ægyptio præstant, pro arbitrio vel fossis in agros suos derivant, vel objectis molibus arcent. *Bern.*

Hominum vetustate ultimam] Terra 'hominum vetustate ultima' est, quæ prima homines habuit: ultimum enim etiam illud dicitur quod est omnium primum. *Virgil.* vii. *Æn.* 'Tu sanguinis ultimus anctor.' *Cic.* pro *Arch.* 'Pueritiam memoriam recordari ultimam.' *Vor.*

Aggerationibus regum] Inde *Titulus Codicis* 'de Nili aggeribus non rumpendis.' *Cic.* 'moles' vocat 'oppositas fluctibus,' *Off.* II. 4. *Bong.*

Quæ sive exaggerationibus regum, sive Nili trahentis limum, terrarum recentissima videatur] Edidit ita *Bernecc.* secutus, credo, *Bongarsium*. At *Gronov.* ad *Sen. Herc.* (Et. 1260. *Codd.* *Mss.* et meliores *Edd.* ait habere sic: *quæ agg. reg. sive N. t. l.* ut prius *sive absit*; quomodo *inf. lib. ix.* 'Ducenta millia Persæ, eo prælio, sive naufragio, amiserunt:' et *lib. xxxviii.* 'Eosque variis exhortationibus ad Romana bella, sive Asiana, incitat:' et *lib. xlii.* 'Captivi ex Crassi, sive Antonii, exercitu recollecti.' Porro in Antiquioribus *Edd.*

Beckl. et *Sich.* reperio *exagg.* ut sit una vox. At *Bernecc.* maluit *ex agg.* cuius causa non apparet: neque enim Latine dici videtur, *Ægyptus terrarum recentissima videtur ex agg. regum*; sed, si vocula *ex* locum habere debeat, dicend. fuerit, *ex agg. regum apparet, Ægyptum terrarum recentissimam esse.* Ceterum *agg.* vel *exagg. regum Ægyptus terrarum recentissima videtur*, recte dicitur: est enim *agg.* pro, propter aggerationes. *Vorst.* Non placet quod existimant, *exagg.* conjunctim legend. Neque proba conjectura, quando putant haud Latine dici *exagg.* et, si præp. adhibenda esset, scribend. fore *ex agg. reg. apparet.* Debet certe, etiam, si vel conjunctim legatur, ablativus regi non a verbo, sed a præp. sive apposita, sive subintellecta, quod jam dudum *Sanctius* et ex ipso *Sciopp.* docnere. At vero ea alia non potest esse, quam *ex præp.* Quod quodammodo agnoscunt ipsi, quando ablativum reddunt per, propter aggerationes. Quid enim hoc est aliud, quam *ex agg.*? Quomodo non uno l. ap. alios etiam illud *ex* usurpatur. Neque si legatur *divisim*, illud 'apparet' quidquam valet h. l. Stant per se, *terra ex agg. regum, terra ex agg. Nili*, significantque talem terram, quæ est terra, quæ terra extitit et facta est ex aggerationibus, s. quod idem est, per aggerationes, sive propter *agg.* istas. *Schef.*

Nili trahentis limum] *Angl.* quoque h. modo: sed observat notator, alibi legi *trahens*, quod intelligend. foret de terra, et videtur hoc convenientius. Terra enim debet trahere, ut evadat major, non flumen. Nisi velis dicere, illud *trahentis* esse positum non pro, attrahentis; verum, abstrahentis. *Schef.* *Cett.* librorum lectio *N. trahentis l.* longe est verior et certior. *N. trahentis l.* est id ipsum quod *Diod.* de hoc fl. dicit: *Τὸ Νεῖλον τῆν ἐξ Αἰθιοπίας ἰδὼν καταπόροντες. Νίλ*

ex *Ethiopia limum secum ferentis*. Curt. III. 11. de Maraya: 'Inde diffusus circumjectos irrigat campos, liquidus et suas undas trahens.' lib. IV. 9. de Tigri: 'Multorum torrentium non aquas solum, sed et etiam saxa, secum trahens.' Græc.

CAP. II. § 1 *Ripæis*] Non temere factum, quod scripserit librarius; ita jusseram, et ita scribi debet, non *Ripæis*, quod ille tamen Pseudo-Servius probat, nugator mirificus. Ita 'trophæum' in omnibus fere libr. reperias, et error est tamen ridiculus, etiam si ita Gallice pronuncietur. *Fab.*

Phasi flumine] Ita legend. etiam contr. libros, qui habent *Ithasi*. De Phasi vid. Plin. VI. 4. et Solin. cap. 20. et libellum de Fluminibus nomine Plutarchi editum. De Scythia præter Herod. lib. IV. vid. Diod. lib. II. et Strab. lib. VII. ubi eorum integritatem multis prædicat, de qua Horat. III. Od. 24. Vid. et pauca ap. Marcellin. XXII. 19. et cf. quæ XXXI. 5. et seqq. de Hunnis scribit et Alanis, quos cap. 7. 'discurrere' ait 'la-trocinando et venando.' Ita enim videtur locus ille supplend. *Bong.*

§ 4 *In planstris*] *Ἀναστρίδιον*. 'Planstra' autem ait 'coriis tecta,' pro quo Marcellin. XXII. habet 'corticibus,' nescio an recte. *Bongars.* Unde Scythæ *ἀναστρίδιον* et *ἀναστρίδιον*, h. e. in planstris viuentes: item *ἀναστρίδιον*, domus in planstris habentes. Bern.

Coriis] Vix inhibeo manum rescripturientem corticibus: quæ vox e curribus, quod *coriis* in Ms. quodam superscriptum Bong. affirmat, facili literarum ductu formatur. Certe planstra Scythica 'corticibus' tecta facit et Marcellin. XXII. 19. Idemque XXXI. 2. 'Alanos' ait 'vagari supersedentes planstris, quæ operimentis curvatis corticem [tanquam imbricibus] per solitudines conserunt.' Hippocr. de Aëre, Locis, et Aquis p. 74. 12. tradit curus illos Scythicos coactilibus ex

lana crassa compactis esse obductos. Ibid. alia multa de victa cultuque Scytharum invenias. *Bern.*

§ 5 *Justitia gentis, &c.*] *Δικαιοσύνη* Homero II. XIII. 6. Strabo VII. p. 200. et Arrian. IV. pr. Ideo inf. XII. 1. 17. 'gentem innoxiam' dicit. *Bongars.* Ceterum de priscis Romanis similiter Sall. Cat. c. 9. 'Jus bonamque apud eos non legibus magis quam natura valebat.' De Germanis Tac. c. 19. 'Plus ibi boni mores valent, quam alibi bonæ leges.' Idemque in universum de vetustissimis mortalium, A. III. 26. Bardelot. in Petron. P. 276. *Bern.*

Ingenio] 'Ingenium' vocat, quod paulo post 'naturam.' Nævius: 'Ita actu in frondiferos lucos, ubi Ingenio arbusta nata sunt, non obsita.' Notavit ad Auson. Scaliger I. 23. Petron. 'Crines ingenio suo flexi.' Tac. A. III. 26. 'Cum honesta suoapte ingenio peterentur.' alii. *Bongars.* Sall. H. lib. III. 'Pugna ingenio loci prohibebatur.' Et lib. V. 'Insulae suoapte ingenio alimenta mortalibus giguunt.' ita Flor. II. 6. 27. et II. 17. 5. *Berneccer.* Paulo post: 'Hoc illis naturam dare.' Ergo 'ingenium' hic pro, natura. Qui vocabuli usus et ap. alios observatur. *Vorst.*

§ 6 *Quid saluum esset*] Ita Vett. Edd. Matorum traduces. Melius, opinor, quam quod Bong. edidit, *quid inter silvas superesset*? Nam ratio ista generalis est, non silvarum propria. Add. quod non in 'silvis,' [ubi vehiculorum incommoda vectio] sed planitie morari soliti Scythæ: unde 'campestres' eos vocat Horat. III. Od. 24. *Berneccer.* Mss. *quid inter sylvas superesset*. Edd. vett. *quid saluum esset*, quas sequitur Bernecc. Sed *inter sylvas*, quod retinent omnes Mss. non erat ejiciend. sed reponend. suo l. cum Junt. ap. quos recte legitur: *Nullum scelus apud eos furto gravius, quippe sine tecto munimentoque pecora et armenta inter sylvas habentibus. quid*

animum esset, si furari liceret? Hærent hic viri eruditi sine causa. Nam *inter sylvas* Latinissime dici pro, in sylvis, non puto exemplis hoc declarand. cum obvia sint et trita. Nec frustra *inter sylvas* additur. Quid saluum esset, si furari liceret, cum sine tecto munimentoque in sylvis perpetuo degant cum pecoribus, in *sylvis*, inquam, in quibus facilius fures possunt latere, et grassari minore cum periculo in illic agentium bona? Hinc semper *sylvæ* et luci fuerunt receptacula latronum, aliorum facultatibus et vitæ insidiantium. Propterea callium et saltuum cura Romanis mandabatur magistratibus. Hæc itaque verba *inter sylvas* augent id quod dixerat, Scythas non furari, quamvis furandi fenestram quasi aperiant *sylvæ*, in quibus cum pecoribus vivant semper sine ullo tecto et munimento. Mss. quoque tres Angl. stabiliunt hanc scripturam, quamvis *inter sylvas* non his verbis adjecta sint, sed seqq. Sic enim in illis extare testantur Oxonn. *sine t. munimentoque pec. et arm. hab. quid sal. inter sylvas superesset, si fu. li.* Et sane hæc quoque non potest damnari lectio, quamvis illorum libr. quos Ald. et Junt. sunt secuti, sit elegantior. Græv. Antiquiores Edd. Junt. Bech. aliæque, *sine t. munimentoque*: quod magis placet. Porro pro *quid sal. esset*, Bong. ediderat *quid inter silvas superesset*. Quod adeo non probatum fuit Berneccero, ut *rd inter silvas* prorsus eliminaret. Verum genuinum illud satiusque commodum esse, dummodo inter proxime præcedentia consistat, ostendit Ed. Junt. quæ, ut cl. Græv. testatur, sic habet: *sine t. munimentoque pec. et arm. inter silvas hab. quid sal. esset?* Vorst. Bong. ex Mss. pro his ediderat, *quid inter silvas superesset*. Græv. reponit, *pec. et arm. inter silvas hab. quid sal. esset*: quod et Vorstio probatur. At ego vellem respondissent objectioni Berneccerianæ, qui dicit non

ex eo nihil potuisse salvi esse, quod haberent pecora inter silvas, sed generatim, quod haberent sine munimento, et ideo illud *inter silvas* otiosum esse. Addo, quod ne quidem satis commode dicatur *arm. habere inter silvas*, pro, in silvis. Mihi lectio Bongarsii videtur optima, sed paulo aliter explicanda, quam accepta est a Bernecc. videl. ut illud *superesset* non intelligamus simpliciter, sed cum respectu ad victum, quem vult nullum potuisse habere, si furta fuissent frequentia, et addit rationem, quia habitabant *inter silvas*, ubi nulla alia dabantur alimenta, quam ex solis pecoribus. Ut quid tale voluisse Nostrium credam, facit quod in Mss. legatur, *pec. et arm. et alimenta hab. vel pec. et alimenta hab.* liquet enim, præcessisse quid de alimentis, quod ostenderit non potuisse ea haberi sublati pecoribus in ista silvarum fertitate. Unde quoque patem locum totum ita esse scribend. *quippe sine t. munimentoque pec. et arm. alimenta hab. quid inter silvas superesset, si fur. lic.* Eleganter *arm. habentes alim.* de his, qui pecora sua et armenta adhibent in alimenta, qui alimenta ex iis capiunt. Schef.

§ 7 *Aurum et argentum non perinde aspernantur*] Ita Vett. omnes. Tac. de Germanis, cap. 6. 'Possessione,' inquit, 'et usu [auri et argenti] hant perinde afficiuntur.' Bongars. Edd. quædam vett. et e Bong. Mss. unus, f. melius, *per. asp. ac r. m. a.* Qualis antithesis est etiam L. I. C. Theod. de Annon. et tribut. 'Auferrî id sibi cum tanta instantia depoposcit, quanta illi pascere consueverunt.' Berneccer. Juntæ cum nonnullis Mss. et Edd. *Aur. et arg. per. adsp. ac r. m. a.* Adstipulantur tres Anglicani. Græv. Melius et elegantius impressi libri et manu descripti, *Aur. et arg. per. asp. ac r. m. a.* vera lectio, et quæ in textum ipsum operis recipi debuit. Faber. Antiquiores edd. ut Junt.

Bech. alimque etc: per. asp. ac r. m. a. Nec aliter unus Mss. quos Bong. vidit. Et mihi quidem hoc genninum videtur. Vorst. Junt. ac alii, arg. per. asp. ac, quod probant Bernoec. Græv. Voss. me non repugnante, Schef.

§ 8 *Lactē*] Inde Homero II. XIII. v. 6. γαλακτοφάγος, lactivori. Strabo lib. VII. et XI. addit carne, et caseo, equino maxime. Bong.

§ 9 *Lanae* *ius* *usus*, &c.] Sic lego: d. *ius* u. ac *vestium* *ignotus*, *quanquam* *continuis* *frigoribus* *urantur*. *Pellibus* *tamen* *ferinis* *aut* *murinis* *utuntur*. Particula *et* interposita ante '*quanquam*' totam loci sententiam turbat, quæ plana fit ea sublata. Sal.

Lanae *ius* *usus* *ac* *vestium* *ignotus*: *et* *quanquam* *continuis* *frigoribus* *urantur*, *pellibus* *tamen* *ferinis* *aut* *murinis* *utuntur*] Locus sine dubio corruptus. *Quanquam* enim *et* *tamen* non bene hic opponantur: quod quisvis videt. Bong. pro *tamen* rescripsit *tantum*. Acidalius vulgatam lect. retinet, *et* *tamen* idem hic quod, *tantum*, esse existimat. Neuter eorum recte. Ex male interpunctione *et* *est* in *et* mutato laborat locus. Itaque, me auctore, sic lege: *L. ius* u. ac v. ign. *est*, q. c. f. u. p. t. f. a. m. u. Nihil planius. Bech.

Quanquam *continuis* *frigoribus* *urantur*] Ms. Anglicanus: *Lanae* *ius* *usus* *ad* *vestium* *ignotus*. Sed hæc interpolavit sciolus, qui nescivit per τὸ δὲ δύο *lanae* *ac* *vestes* dici pro, *lanam* *vestes*. Nullis *utuntur* *lanceis* *vestibus*, ut Græci, Romani, ac pleræque gentes, sed *pelliculis* *tantum*. Huj. schematis ignoratio viros doctos quoque in errorem induxit, ut hærent in seqq. *pellibus* *tamen* *ferinis* *aut* *murinis* *utuntur*: ibi non male Juntæ pro *utuntur* scribant *vestiuntur*, sed male pro *ferinis* reposuerunt *felinis*. '*Ferinae*' *pelles* sunt *majorum* *animalium*, ut *luporum*, *ursorum*; '*murinae*' vero *minorum*, ut *vulpium*, *leporum*, *cuniculorum*, ut recte monu-

erunt viri docti. Græv. Sic legerem: *Lanae* *ius* *usus* *ad* *vestem* *ignotus*. I. e. *vestibus* *utuntur* *quidem*, *sed* *non* *lanceis*, *at* *pelliculis* *tantum*. Falsum enim est veteribus illis *Scythiis* *vestium* *usum* *ignotum* *fuisse*. Dices: *Vestes* *non* *habebant*, *sed* *pelles*, *quæ* *pro* *veste* *utabantur*. *At* *hoc* *minus* *vere* *asseratur*; *nam* *bracæ* *illud* *genus* *habebat*; *quin* *etiam* *vestem* *aliquando* *ad* *oculos* *usque* *adducebant*, *ut* *se* *a* *nimia* *frigoris* *immanitate* *tutarentur*, *in* *quam* *rem* *tam* *certus* *quam* *infelix* *testis* *esse* *potest* *Ovidius*. *Dein*, *si* *quis*, *neglecto* *aut* *ignoto* *lanæ* *usu*, *sese* *pellibus* *togat*; *an* *ille* *adeo* *vestem* *habuisse* *negabitur*? *At* *non* *habet* *lanæam*? *Sed* *pelliceam* *habet*. *Qui* *serica* *aut* *bombycina* *veste* *utitur*, *non* *ideo* *nulla* *veste* *uti* *dicetur*, *quia* *lanæam* *non* *habet*. *Faber*. *Lego* *cum* *Salm. q. c. f. u.* *expuncta* *vocula* *et*, *quæ* *erat* *ante* '*quanquam*.' *Quod* '*urere*' *et* *frigus* *dicitur*, *etiam* *aliunde* *notum*. *Vorst.* *Notat* *Vorst.* *hoc* *tamen* *non* *opponi* *proximo* '*quanquam* *urantur*,' *sed* *præcedenti* '*vestium* *usus* *ignotus*,' *quod* *probum* *est*. *Sed* *omittit* *illud* *et* *ante* '*quanquam*,' *quod* *et* *Græv.* *facit*. *Quia* *tamen* *retinent* *antiqui* *libri*, *propterea* *scribend.* *censeo*: *L. ius* u. ac *vestium* *ign. est*, q. c. f. u. *Pell. tamen*, &c. Schef.

Pellibus *tamen*] Malim *tantum*. *Pelles* *Nomadicas* *merces* *commemorat* *Strabo* *lib. II.* *De* *Hunnis* *Marcellinus*, '*Indumentis*,' *inquit*, '*operiuntur* *linteis*, *vel* *pellibus* *silvestrium* *murium* *consarcinatis*.' *Bongars.* *Mallet* *Bong.* *tantum*: *sententia* *certe* *requirit*. *Sed* *Val.* *Acidalius* *ad* *Vell. II.* *28. 6.* *contendit* *et* *isthic*, *et* *alibi* *passim* *in* *veterum* *scriptis*, '*tamen*' *accipi* *quandoque* *pro*, *tantum*. *Ipe* *viderit*: *est* *h.* *sensu* *ap.* *Frontin. I.* *1. 4.* *Liv. XXIX. 35.* *Ulpian. Tit. XXII. §. 9.* *Bern.*

Pellibus *tamen* *ferinis* *ac* *murinis* *utuntur*] *Sen. Ep. xc.* '*Non* *hodieque*

magna Scytharum pars tergis vulpinum induitur ac murium, quæ tactu mollia et impenetrabilia ventis sunt?' Hincque lucem accipit Claudiani vs. ille: 'Castra cruore nantant, moritur pellita iuventus.' Prudentius autem huiusmodi pellitas vestes *mastrucas* videtur vocare, dum lib. II. contr. Symmach. sic canit: 'Tentavit Geticus nuper delere tyrannus Italiam, patrio veniens juratus ab Istro, Has arces æquare solo, tecta aurea flammis Solvere, mastrucas proceres vestire togatos.' Neque aliud intellexit Cæsar B. G. dum nescio quos populos 'rhenonibus' ait vestiri solitos. Sunt enim et hi nihil aliud, quam detractæ feræ pelles, ut recte tradit Isidorus. *Mod.* Vir magnus *murinis* hic legend. suadet, cum et in Tac. G. c. 17. sit: 'De pellibus belluarum, quas exterior Oceanus gignit.' Vix persuadet: magis Turnebus Adv. xv. 28. 'mures' antiquos intellexisse, non tantum domesticas illas bestiolas omnia rodentes ac penori infestas: sed et silvestres ferasque bestias minoris formæ pelle commendabiles: quo in genere sunt martes et hermelinæ. Facit huc illud Sen. Ep. xc. 38. 'Magna Scytharum pars' &c. Eginhardus in Vit. Caroli M. 'Ex pellibus lutrinis vel murinis thorace confecto humeros ac pectus bieme maniebat.' Ammian. xxxi. 3. Hunnia item 'indumenta' tribuit 'ex pellibus silvestrium murium consarcinatis': ubi Notæ eruditissimas V. c. Fr. Lindenbrogii vid. Ceterum de pelliceis tegumentis huc pertinentia multa, nec aspernanda, concessit Hieron. Magius Miscell. III. 7. *Berneccer.* In quibusd. codd. legitur *felinis* pro *ferinis*. Totum autem h. l. sic emendavit cl. Salmas. *Lana iis usus* [&c. V. supr.] Scythas enim, sive Parthos, murinis pellibus, conficiendis tunicis, usos fuisse, testatur Hesych. *Χιτωνὰ παρὰ Πάρθους καλεῖται τὸ μὲν ἄγριον εἶδος, ὃ ταῖς δοραῖς χρίσται, πρὸς χιτῶνας.* Huiuscemodi

tunicas *μυροδὸς* appellabant. Sed non possum hic præterire, quæ de hoc animali ad me perscripsit vir divinus cl. Salmasius. De Simore, inquit, verum est, quod tibi in familiari sermone dixi, hodieque a Persis hoc nomen dari animalculo cuidam parvo

feli non dissimili. Arabes *سمور* *Simor*, cuius pellem calidiorem esse corpori humano, quam cujuslibet alterius animalis, scribunt, sed nec eod. modo præparari. Puto esse, ut illud animal describunt, quam Martem Zibellinam vulgo appellamus, Hungari et Poloni, Germanique *Sobel*, vel *Zobel*. Sed ut feli similis sit hæc bestia, non ideo tamen admiserim scripturam, quam in quibusd. scriptis Justinianus exemplaribus reperiri ais, *felinis* aut *murinis*. Quis enim non videt, ab imperito aliquo esse excogitatam, qui cum videret *murinas* ibi *pelles* nominari, statim putavit *felinas* pro *ferinis* dicendas, quas Auctor una commemoraret? Atqui certum est vet. Latinos murium nomine, cum *murinas pelles* dixere, et feles ipsos, omne genus domesticos ferosque, comprehendisse, et majora etiam animalia, quorum pelles ad vestitum usurpantur. Cum pantheras Romani mures Africanos. vocarunt, nonne earum pelles murinas posse vocari verisimile est? Puto tamen Justinum per *murinas pelles* intellexisse minorum omnium animalium, ut sunt martures, meles, feles feri, vulpes, simores Parthici, et alia. Per *ferinas* vero, grandiorum ferarum, ut sunt lupi, leones, leopardi, et similia. Marcellin. xxxi. 2. notat, 'Hunnos indumentis operiri linteis, vel ex pellibus silvestrium murium consarcinatis.' Ad quem l. Henr. Vales. scribit has pelliculas odoratas fuisse, et citat Hieronymi verba, quæ de alio plane mure intelligenda. Nam animal Moschi etiam mus est, et Zibethum quoque murem appellarunt; sed eorum pellibus ad

vestitum non sunt usi; et silvestres illi mures, ex quorum pellibus sibi vestes Hunnos consarcinasse tradit Marcellinus, de martis vel marturibus accipiendi, et vulpeculis, quarum hodieque in illis pelles ad amictum expetuntur, et in alium orbem, nostrumque, inde importantur. Hactenus Salm. Voss. Quidam Mss. habent *felinis*, quod est cur non videtur contemendum. Et certe mures etiam sunt feræ, adeoque pelles eorum *ferinæ*. Nihil tamen temere mutand. quia *ferinæ* pelles hic intelligendæ de feris majoribus, ut *murinæ* de minoribus. *Schef.*

Pellibus tamen ferinis aut murinis utuntur] Quod adversum huic est, id non in proximis illis 'Quamquam continuis frig. urantur,' sed in paulo remotioribus apparet; et quidem in his: 'Lanæ iis usus ac vestium ignotus.' Et fit sane ut *tamen* ipso periodi initio ponatur. Ut II. 4. 30. 'Receptaculum tamen habuere castra sociorum.' Et XXIX. 4. 9. 'Omnibus tamen propediem auxilium se missurum pollicetur.' Vid. et Nep. II. 8. 1. et Val. M. VIII. 1. 10. Porro pro *utuntur* ex antiquioribus edd. malim legere *vestiuntur*: ut hoc sit pro, vestiunt se. Ita 'lavari' dicunt pro, lavare se; et 'exerceri' pro, exercere se; et infinita id genus alia. *Vorst.* Mallet *vestiuntur* *Vorst.* Atqui præcesserat 'vestium usus ignotus iis.' Si vestium usus ignotus fuit, ergo ne vestiebantur quidem: hoc enim verbo ille vestium usus exprimitur. Retinend. ergo illud *utuntur*, et accipiend. de usu qualicunque, qui in vicem vestimentorum adhibebatur. Hoc vult: non habuisse arte quadam confectas vestes, sed pelles illas quoquo modo injectasse corpori, eis corpus quoquo modo circumdedit, atque ita defendisse a frigore. *Schef.*

Morum quoque justitiam edidit] H. e. peperit. Cic. 'Qui nihil possunt dignum hominum auribus efficere at-

Delph. et Var. Clus.

quo edere.' Ap. eund. est 'edere magnam ruinam,' 'edere fructum.' Juntina tamen: *vl. q. j. dedit*: et Oxonn. ex duobus Mss. *m. q. j. addidit*. Sed *addere justitiam* Latinis genus loquendi est insolens. *Græv.*

§ 13 *Neque plus hominum, &c.*] Inf. VI. 8. 3. 'Qui partim fato, partim ferro, periire.' Et XXXIX. 4. 5. 'Spiritus non fato, sed parricidio, dedit.' Ergo 'fato periire,' 'fato spiritum dare,' et 'naturalem factorum conditionem rapere, aliquem,' illud est, quod nos dicimus *Natürliches Todes sterben*. Tac. A. II. 71. 2. dicit 'fato concedere.' *Vor.*

§ 14 *Inculca barbaria*] Oxonn. ex uno Cod. malunt in. *barbariei*; et mox pro *proficit* ex duobus *profecit*: sed causæ nihil est ut ab aliis Codd. et Vulgatis discedamus. *Græv.*

CAP. III. § 1 *Quasivere*] H. e. acquirere; pro composito simplex. Ita supr. I. 9. 13. Vell. II. 18. 7. et alii. *Bernegger.* *Querere* pro, acquirere, frequens Nostro. Ut II. 4. 9. 'Pace armis quæsitæ.' Cetera loca vid. in Ind. ubi et alios sic locutos invenies. *Vor.*

§ 2 *Turpi fuga*] Ead. prope verba inf. VII. 3. 1. *Id.*

§ 4 *Zopyrion*] Cum Græci scribant *Zopyrion*, et in antiquioribus typis expressis, imo et Mss. quibusd. nomen hoc per Z scriptum reperitur, non video cur scribend. potius sit *Sopyrion*, quomodo hic et alibi edidit Bernec. *Vor.* Adstipulatur ceteris Junt. *Græv.*

§ 6 *Parthicum et Bactrianum imperium ipsi condiderunt*] Hæc verba omnino delenda; sunt enim petita ex huj. lib. initio, ubi sic scriptum est (*quippe cum ipsi Parthos Bactrianosque condiderint*). Ubi studiosus aliquis ad imam paginam, ut fit, quia phrasis ipsa esset paulo insolentior, atque minus consueta, *condere Parthos, condere Bactrianos*, glossema suum addidit (i. e. *Parthicum et Bactrianum imperium ipsi condiderint*); quæ verba

2 T

Justin.

posterius in contextum operis sine iudicio recepta sunt. Ut ut erit, ut ut iudices, sunt isthæc expungenda; et fontem ipsum erroris videor aperuisse. Ad id confirmandum quod a me dictum est superius, delendam esse sc. lineam illam (*Parthicum et Bactrianum imp. i. condiderunt*), hoc apprime facit, quod in impressis quibusd. legitur, (*Max Parthicum et Bactrianum, &c.*) Ubi nemo non videt, isthuc *Max* ex barbaria illorum seculorum natum esse pro, modo, s. paulo superius, &c. Quo glossemate studiosus aut alios aut seipsum ad locum illum superiorem remittebat; at tu, lector, cogitabis. *Fab.*

§ 7 *Genus et laboribus et bellis aspera*] Hoc genus loquendi, ut perquam Auctori nostro, sic et aliis Scriptoribus placuit, nempe *ἡ δὴ δυνάμει*. Pro quo XIII. 1. 'Labores bellicos.' Sic tamen et Ov. III. M. 32. 'Martius angulis erat cristis præsignis et auro.' et Virg. XI. Æ. 126. 'Justitiæne prius mirer, belline laborum?' Supr. cap. 2. 'Lanæ ac vestium usus:' et XII. 6. 'Quantum fabularum et invidiæ.' Gronov. Mss. aliqui *et laboribus et bellis*, quod non displicet, ob emphasin oppositionis, quæ perit pæne per omissionem conjunctionis alterius, cum præsertim 'labores' significatione strictiori notent molestias in pace, ex incerto isto cultu agrorum et laboriosa pastione pecorum, de quibus cap. præc. *Schef.*

Parare] Pro, parant; infinitum pro finito. Sic et XXXVI. 4. 2. et XLI. 3. 8. *Vorst.* *Parare* pro, parant, inquit *Vorst.* Mallem ego cum seq. 'concupiscunt' construere. *Schef.* Tres Angl. *paravere*. Græv.

Nihil victores, &c.] Supr. 1. 1. 7. Pulchra in hanc rem dissertatio Phil. Camerarii Hor. subcis. Centur. 1. 78. *Bern.*

§ 8 *Bellum indixit*] Oxonn. ex uno cod. ediderunt *b. intulit*. Græv.

Vexoris] Ita boni libri: alii *Viro-*

ris: quidam *Bessaris*. Oros. MA. I. 14. 'Vesoges.' Florent. ed. h. l. et I. 1. 6. supponit *Sesostres*, cont. libros, opinor, quia Herod. lib. II. refert, eum Scythas subegisse. Jornandi est 'Vesosis,' *Bong.*

Vexores rex Ægyptius] Lege quoque hic, ut supr. *Sesosis*. Sed miror equidem, quod Just. hic dicat, Scythas vicisse Sesosin, sive Sesostrem, et in regnum repulisse; cum Herod. Di-cæarch. Diod. et alii prodiderint hunc Scythas subegisse, omniumque, quas adierit, gentium fuisse victorem. Trogum tamen secutus est Val. Fl. lib. V. 'Ut prima Sesostri Intulerit rex bella Getis; ut, clade suorum Territus, hos Thebas patriniq. re-ducatur ad amnem; Phasidos hos imponat agris, Colchosque vocari Imperet.' *Vos.*

Lenonibus] Hanc vocem omnes præter unum vett. agnoscunt, et probat P. Danielis Ms. Glossarius. 'Leno, i. e. mediator,' inquit: 'qui ap. Italos dicitur *Ambassador*. Unde Trogus Pomp. in secundo Historiarum: 'Præmissis lenonibus, qui hostibus parendi legem indicerent.' *Bongara.* Nec abeunt Glossæ Isidori. Neque vero mirand. *lenones*, flagitii propugnique ministros, de re honesta usurpari: sicut contra 'conciliator' et 'concoiliare,' voces honestæ, ad hoc turpe ministerium postea sunt tractatæ. Nam et Plato in Gorgia oquo oratorem assimilat. Certe Socrates ap. Xen. in Conviv. testatur, uno 'lenocinio' se confidere vel maxime: ea est ars conciliandi amicitias. Atqui ea legati ars est inter præcipuas: vid. Burdelot. in Petron. p. 203. m. *Bernegger.* Reposuerunt Oxonn. ex tribus Mss. veterum edd. scripturam, *missis primo legatis*, quam et Juntina agnoscit. Sed cum *lena* in bonam accipiat partem pro conciliatrice, ut ap. Ov. 'Maxima lena mora est;' et *lenocinium* ap. Nostr. XI. 12. 'Nec a se quicquam factum

in hostis adulationem, nec quod in dubios belli exitus aut in leges pacis sibi lenocinia quæreretur,' h. e. quæ facilis sibi pacem sint conciliatura, et veniam impetratura: et lenocinari supe: Cic. de Orat. 'Ipsa sollicitudo commendat eventum, et lenocinatur voluptati:' cur ergo non 'leno' quoque in bonam accipiatur partem, pro pacis conciliatore? Igitur non repudianda lect. quam in antiquis. Mss. eruditi viri invenerunt. Græv. Scribend. est *legatis*, non *lenonibus*. Cur ita sentiam dum res faciunt. Prior, quod jam dicit Justinus, 'Scythæ legatis respondent,' (non *lenonibus*). Altera quod ita in duobus Mss. legitur. Aliud item est amplius quod moneam; pro *missis* legend. *præmissis*; ut lib. ix. 'Scythica bella aggreditur, præmissis legatis.' Quare autem isthuc *primo* non placeat, facile videas. Si enim *primo* ponas, oratio postulat ut addas *mox, dein, post paulo*, et quæ sunt ejus generis. Faber. Antiquiores edd. *missis prius legatis*: sed Bong. subjicit *lenonibus*, quod in omnibus Mss. præter unum id reperiret. Ipse tamen Just. *mox* et 'legatos' appellat. Vor.

Legem dicerent] Eod. modo Liv. xiii. 49. 'Neminem alium quam ipsos legem dicturum.' Gron.

§ 10 *Stolide*] Ms. *colendi*. Unna *italide*, quod ad vulgatam lect. proxime accedit, quam sequutus est Orosius. Hic locus explicat, quod Scythicus legatus ap. Cart. vii. 8. 27. ait 'suis patuisse iter usque in Ægyptum.' Bongers. Mss. plures hic habent *colendi*, aliquis et *italide*, unde suspicabar Nostrum forsitan scripsisse *calide*, eo sensu, quo imprudenter, incogitanter, et præcipitanter factum denotat, et quomodo 'calida consilia' ipse Cic. usurpat. Sane illud *stolide* darius videtur, quam ut negotio huic conveniat. Schef.

§ 11 *Belli certamen*] Alii habent *bellu*, unde quis conjiciat, id verbum

hic intrusum ex glossa, cum præsertim paulo ante præcedat idem vocabulum in istis, 'occupasse bellum.' Id.

§ 13 *Nec dicta res morata*] Ita Flor. iii. 8. 9. 'Nec segnius quam minui fuerant,' &c. Bernegger. Ov. iv. M. 846. 'Res dicta sequuta est.' Et Apoll. Rh. iv. 108. 'Ἐὸς ἔρος ἤδη καὶ ἔργον ὁμοῦ πέλων ἐκσυμμένον.' Gron.

In regnum se recepit] Augli ex tribus Mss. in r. *trepidus se rec.* Sic et ed. Junt. Græv.

15 *Asiam, &c.*] Hegesipp. v. 16. p. 855. ed. Colon. 'Nostri sacerdotales infulas Babylonis vestigiales fecere.' Saxo viii. p. 147. 41. 'Jutiam vœtigalem effecit.'

§ 16 *Per legatos denuntiantibus*] I. e. cum illæ denuntiarent; idque per ablativum liberum et absolutum, ut vocant. Scio quidem ex regulis artis scribend. fuisse *denuntiantium*; sed et sic alibi locutus est Just. ut xviii. 1. 'Additis Samnitium et Lucanorum precibus, et ipsis auxilium indigentibus.' Ubi manifeste dicere debuisset *indigentium*, si præcepta Grammaticæ, quam animi sui judicium, sequi maluisset Justinus; sed aliter enim l. interpretari debes; sic videlicet cum et ipsi Lucani auxilium indigerent. Ita vi. 2. 'Sed Cononem seditio militum invadit...eo instantius debita poscentibus, quod,' &c. En tibi et aliud exemplum xxx. 3. 'Huc accedebat quod Romani, Pœnis et Annibale superato, nullius magis arma metuebant; reputantibus, quantum motum Pyrrhus parva manu Macedonum in Italia fecisset.' Vides, 'Romani,' 'reputantibus'; quod posterius abstractum est et divalutatum a suo subjecto, 'Romani:' neque h. l. variant edd. ullæ, neque Codd. Mss. Et tamen istud 'reputantibus' pro corrupto haberi debere crederes, nisi hanc loquendi consuetudinem secutus esset Justinus. Addo amplius, quod ego inprimis animadvertendum

arbitror; ut interdum ablativis liberis utitur Just. ita et nominativis: xxii. 4. 'Hujus consilii non minus admirabile silentium quam commentum fuit; populo hoc solum professus, invenisse se victoriæ viam,' &c. Ibi enim 'professus' nominativ. est absolutus. Ita et alibi: 'Hæc considerans, pigere eum cœpit,' pro, Cum hæc consideraret, tum eum pigere cœpit. Est quoque aliud exemplum in vii. Cujus hand equidem commemini satis. At in xi. 7. hoc expressum est, et disertum: 'Percontatus eam quem potissimum angurem consularet, illa respondet,' &c. Denique et multa ejus generis ap. Homerum literarum parentem animadverti; sed in hoc oppido Græcos characteras non habeo quæis uti possim nisi invitus. *Faber*. Aliquis Cod. Ms. et antiquiores typis expressi, ut Junt. Bech. et alii, habent *denuntiantium*: id quod Grævio et placet. Et assentire ipse, nisi Auctorem et alibi casu sexto participii ita usum, et casum sextum pronominis subaudiend. reliquiasse, scirem. Inf. viii. 5. 10. 'Ventibus ne ipsæ lacrymæ pro contumacia haberentur.' Rursus xxiii. 2. 5. 'Ex qua desperatione bellum inter filium nepotemque ejus, regnum jam quasi mortui vindicantibus, oritur.' Ubi Grævius ex ed. Junt. legere mallet *vindicantes*. Sed vid. plura id genus inf. in Notis ad viii. 5. 10. *Vorst.* Alii *vindicantium*. Sed mutand. nil videtur. Consule *Vorst.* h. l. *Schef.*

Nec passuras, ut in posteritatem] Freinsh. rescribit ita: *nec p. in posterum, ut, &c.* Bene, ut puto: si tamen Just. ita scripsit, qui non ubique nimis bene. *Berneccer.* Jo. Peyraredus, nobilis Aquitanus, legit, *nec p. ut sine posteritate, &c.* Voss. Freinsh. legi malit, *in posterum*; idque ante 'nt.' Verum quia nullus Ms. qui sic habeat, laudari potest, retinend. potius *in posteritatem*. Quod tamen

nihil aliud hic esse potest quam, in posterum, deinceps. *Vorst.* Cogitand. an non a Justini manu fuerit: *in posteram ætatem*, post compendioso scriptum, *in poster. ætatem*: mox conjunctim *posteræ ætatem*, et sic factum *posteritatem*. *Schef.*

§ 17 *His igitur....imposuit*] Hoc etiam arripere poterant isti Præadamitarum Somnatores. Hinc enim planissime conficitur, Scythas invasisse Asiam Meridionalem annis 1500. (non adeo multi desunt) ante diluvium univrsale; quod quale sit omnes videre possunt: cum illa eluvies acciderit A. M. 1656. et post paulo regnarit conditor ille Assyriorum Ninus. Sed hæc, uti dicebam superius, inter fabulas referre, quam inter certa et stabilia veteris historiæ monumenta, multo fuerit consultius. Nam isthuc plane verum est, Ethnicorum antiquitatem totam pene fabulosam esse; quod primi illi Ecclesiæ Christianæ Doctores multis sæpe argumentis probavere. *Faber*.

CAP. IV. § 1 *Duo regii juvenes*] Totum h. l. cf. cum Oros. i. 15. Et de Amazonibus quædam Herod. iv. Multa Diod. ii. et Strab. ii. qui hæc fabulosa judicat. Vid. et Ammian. xxii. et Eustath. in Dionysium, et Steph. in *Ἐφεσος. Βongars. Ὑλινον* Oros. ubi hæc excerptit, i. e. lib. i. c. 15. vocat 'Plinon.' Estque ita in antiquioribus quoque typis expressis. *Vorst.*

§ 2 *Cappadociæ*] Oros. Capp. Pontica. Legend. ex Ms. Pontique. Bong.

Thermodonta] Hinc. et Ov. iv. Pont. 10. 'Et tu feminæ Thermodon cognite turmæ.' Et Propert. iii. 2. 'Qualis Amazonidum nudatis bellicæ mammis Thermodonteis turba lavatur aquis.' Gronov. Junt. *Thermodonta*. Utrumque dicitur, *Thermodon* et *Thermodoon*. Græv. Diod. iv. 16. 'In Pontum vela facit [Hercules] et Thermodontis fluvii ostiis invectus prope Themiscyram urbem, in qua regia

Amazonum erat, castra ponit.' Steph. *περὶ Πολ. Θεμισκυρα πόλις ἥ ἐστιν ἄνθρωποι θεμισκυριοι, καὶ οἱ οἰκοῦντες τῇ πόλει θεμισκυριοι.* Legend. autem non ut quidam edidere, *Themiscyrea*, sed *Themiscyrios*. Id enim et analogia requirit, et, ut Bong. in V. L. notavit, habent codd. Mss. Sed et Oros. prædicto l. habet, 'Campis Themiscyriis sibi subjectis.' Sed idem Oros. τὸ 'subjectos' non recte cepisse videtur; neque enim Just. ipse habet sibi *subjectos Themiscyrios campos*; sed 'subjectosque' ipsumque encliticum 'que' argumento est, Justinum τὸ sibi non addidisse. Vorst.

§ 6 *Singulare omnium seculorum exemplum.* *Auxere remp. sine viris*] Cum Mss. omnino omnes præferant *exemplum auxæ remp. s. v.* aut certe *ex. agere semper s. v.* ausim reponere *Sing. o. s. ex. auxæ.* *Auxere remp. sine viris*: ut ita dixerit *audere exemplum* Just. ut 'audere pugnam' Tac. Virgil. vero, 'audere in prælio' vid. Novantiquas nostras Epist. xcix. *Mod.* Secutus sum nixam fide Mss. emendationem Fr. Modii, nisi quod post *auxæ* punctum in subdistinctionem mutavi. *Audere exemplum* eo modo dicitur, ut ap. Tac. A. XIII. 36. 1. 'audere pugnam' et alibi, 'audere codicillos,' 'machinas,' 'oppugnationem,' 'stuprum,' 'ultionem,' &c. Ceterum, non tam vero quam hæc narrationi similia, de puellis Bohemicis, Velasca duce, principatum in viros occupantibus, habet Æn. Sylvius Bohem. cap. 7. *Berneccer.* Gronov. ex vestigiis Mss. legit: *Sing. o. s. ex. auxæ, remp. agere s. v. jam etiam cum contentu virorum se tuentur*: aut, quod elegantius existimat: *Sing. o. s. ex. auxæ, remp. s. v. jam, &c.* Obs. IV. 14. *Græv.* Antiquiores edd. *auxæ* non habent. Quod autem Modius in Mss. id observasset, in textum recepit *Berneccer.* Observavit et Gronov. Sed miratur idem, quod *Mod.* et *Berneccer.* non offensi fuerint τῇ *auxera*,

idque simul consistere posse crediderint; cum et ratio et Mss. Codd. illud improbent. Codd. Mss. uti Bong. in Var. Lect. testatur, habent, *ex. auxæ semper agere s. v.* et *auxæ remp. agere s. v.* Unde Gronov. legend. putat, *Sing. o. s. ex. auxæ remp. agere s. v.* Phrasi *remp. agere* usi et alii. Jul. Capitolinus Antonino Pio: 'Maxime cum et semper rempublicam bene egisset Antoninus.' Vopisc. in Probo: 'Exemplar agendæ reip.' Illud *auxere*, quod edd. vet. habent, quodque Bong. et *Berneccer.* retinuerunt, conflatum videtur ex eo quod in Codd. Mss. apparet, *auxæ agere.* Vorst. Probo emendationem Gronovii legentis, *auxæ remp. s. v. &c.* et illud *auxere* natum suspicor ex præced. *auxæ*, pro quo supinus librarius fecit *auxe*, cui deinde ex seq. voce alius syllabam *re* adposuit. Sed mox in verbis *virorum se tuentur* illud *se* expungo, cum alias oratio non recte cohæreat. *Schef.*

§ 7 *Viros interficiunt*] Inde *Ολόπρατα*, h. e. *ἀνδοκτόροι*, Herod. IV. 110. *Bong.*

§ 9 *Pace, &c.*] Saxo 2. p. 249. 27. 'Ericus quæsitam armis pacem justitiæ ornamentis excolere cupiens.'

Ne genus] Angl. *ne gens*, quod est ex glossa. Nam vocem *genus* ita usurpat et in seqq. ubi servat et Angl. 'Genus Scytharum esse.' Sic Nepos in Regibus 2. 'Ex Macedonum genere duo.' Sic alibi sæpiissime. *Græv.*

Concubitum] Oxon. *concupitus*. Id. 10 *Interfíciebant*] Aliter Jornand. Getic. c. 8. 'Quicquid partus masculini edidissent, patri reddebant,' &c. Qua ratione adhuc hodie præcipuas Africani regis Monimopatæ legiones; quas ex mulieribus in certam aliquam insulam detrusis conscribit; femellas sibi reservare, masculos patribus transmittere, scribit Eduard. Lopez. lib. II. de Regno Cong. cap. 9. *Bern.*

In eundem ipsi morem] Ita in Mss.

credo, legit Bong. Ante ipsam editam fuerat in e. ipsum m. Est autem in e. ipse m. pro, in e. m. in quem ipse; et quidem per Græcismum: quo de Vechnerus in Hellenolexia agit. Græci dicunt *καὶ δὲ αὐτῶν*, eorumque exemplo Latini, *idem illi*. Lucret. III. 'Eadem aliis sopitus quiete est.' Horat. ad Pis. 'Invitum qui servat idem facit occidenti.' Vid. et lib. nostrum de Latinit. Mer. Susp. p. 227. Vorst.

§ 11 *Dexterioribus mammis*] *Dexterior* pro dextero, et similiter *sinisterior* pro sinistro dicunt. Sic et xxxi. 8. 6. 'Dexterius cornu.' Galba in Epist. 30. lib. x. Epist. Cic. 'Dexterius cornu,' 'sinisterius cornu.' Varro II. de R. R. 'Dexterior pars cervicis.' Vid. et Suet. Tib. 6. Id.

§ 12 *Marthesia et Lampeto*] Scribe *Marpesia et Lampedo*. Græcis *Μαρpesία καὶ Λαμπεδοῦ*. Hæc Lampedo inter Pleiadas olim relata est: sed postea alia in ejus locum substituta est. Verum hæc nos alias. Voss. Ms. unus Bongarsii, *Marcesia*. Legend. *Marpesia*, ex Jornande et Vett. edd. Diod. IV. 16. 'Marpen' videtur appellare. Recte Voss. *Lampedo*, et sic Junt. Ceterum et Oxonn. ex uno Ms. pro *duæ in his reginæ* reposuerunt *duces iis fuere*. Græv. Dixeram librario scribend. esse *Marpesia*, nec dixeram modo, sed et manu ipse mea prænotaveram; id tamen neglectum fuit. Sequi autem veras lectt. decrevi, quæ fide vel historiæ vel fabulæ nituntur; alias nil moror. Inde est quod inf. excudendum curavi *Otrera* pro *Orithya*, quod et falsum est et contra fidem historiæ. Poterat tamen et *Otrere* scribi et *Otrercia*, quemadmodum dicimus 'Penelope,' 'Penelopa,' 'Penelopea,' et 'Penelopeia,' atque alia ad eam formam; de qua Græculi magistri ad fastidium usque. Ceterum seu *Lampedo* scribas, seu *Lampeto*, nil sane interest; imo et *Lampito* legi posset. At hoc

naqueo tacere; cum et 'Otrera,' et 'Lampeto,' et 'Hippolyte,' et 'Penthesilea,' et 'Menalippe,' et 'Antiope,' &c. nomina omnia sint Græcanticæ originis, vel hinc facile apparent, quæ de Amazonibus dicuntur, ea esse otiosorum hominum somnia; nil aliud. Quomodo enim Græcæ appellationes ad Scythas? Itid. plane ac si quis e Turcis principibus Bernardus aut Wilhelmus diceretur, aut Bertramus. *Faber*. In Codd. Mss. Orosii, et, unde is excerptit, Justinii, legi *Marpesia*, testatur Franc. Fabricius. Et vocat quoque ita Jornandes. Sed et ipsi Græci *Μαρpesία* vocant. Alterius reginæ nomen in antiquioribus typis expressis est *Lampedo*: et in auctoribus Græcis item *Λαμπεδοῦ*. Vorst. Angl. *duces iis fuere*: placet. *Schef.*

Vicibus gerebant] Hoc vicibus mihi est suspectum, cum nec positum alt suo loco, si cum 'alternis' cohereret, quod arbitrantur. Ego potius existimo ex glossa natum, qua quis illud 'opibus' per, viribus, exposuerat. Ex, viribus, deinde ab emendatore quodam factum *vicibus*. Locum totum denique sic distinguo: *quæ, in duas partes agmine diviso, inclitæ jam opibus gerebant bella sola, terminos alternis defendentes*. Gerebant bella solæ, i. e. solitarie, una quævis per se sine societate alterius, idque alternis, dum alternis defendunt fines. *Schef.*

Sola terminos] Scribe soli h. e. ditionis. Freinsch. Freinsheimius soli, i. e. agri, finium, regionis. *Faber*. Angl. soli. Probarem si adjectum haberet cujus soli. Nam sic simpliciter positum est ambiguum, de patrone an peregre quæsito debeat intelligi: vid. notas nostras. *Schef.*

Alternis] Sc. vicibus. Ita Vett. edd. Bong. *altarne*, quod nescio an idem sit cum, alternatim. Paulo ante pro *sola* Freinsch. legit *soli*, h. e. ditionis. Valde probabiliter. *Bernegger*. Alt

Bernecc. ad *alternis*, pro quo Bong. *alterno* edidit, subaudiend. esse, vicibus. Sed dicerte id. illud hic apparat, et modo tractatum videtur. Quid si ergo legamus, *Alternis vicibus gerebant bella?* Pro *sola* in antiquioribus edd. est *solicite* aut *sollicite*. Sed Freinsh. conjecit pro *sola* legend. esse, *soli*, i. e. regionis, terminos defendentes. Vorst.

§ 13 *Et ne successibus*] Inde votum Alexandri ap. Curt. viii. 8. 28. 'Ultimam Indi quoque Deum esse me credant. Fama enim bella constant,' &c. De D. Augusto Philo Judæus lib. de Legatione ad Caium: 'Accepti divinos honores, non quod probaret: sed quia videbatur hoc postulare ampliando imperii, cui veneratio quendam parabatur his artibus.' Videndus omnino D. August. Civ. D. iii. 4. ubi de sententia Varronis, 'utile esse, ut se homines ex Diis genitos mentiantur.' Bern.

Genitas se Marti] De una tantum id narrat Diod. cujus nomen non exprimit: et Apollonius ii. Amazonas Martis et Harmonis Naiadis genes esse tradit. Quæ hic *Martialis* dicitur, eam Jornand. 'Marpesiam' vocat. Bongers. Hygin. cap. 30. Hippolyten, et c. 112. Penthesileam, Martis et Otrerae filiam facit. Vorst.

§ 14 *Majore parte Europæ*] Inde est, credo, quod Poëtæ Amazonas 'Threicias' vocant, et sagittas item 'Threicias' illis tribuunt. *Id.*

Asiæ] Suet. Cæs. 22. 4. 'Magnam' inquit 'Asiæ partem Amazonas tenuisse quondam.' Asiam accipe Minorem, non illam, quæ tertia pars Orbis habetur. Berneccer. Asiæ Minoris puta: in qua, ut sequitur, novas quoque civitates condidere. Vor.

§ 15 *Ibi Epheso multisque urbibus conditis*] 'Otriram' Amazona, Martis uxorem, templum Dianæ condidisse prodidit Hygin. cap. 225. et 225. Vor.

Dimittunt] Edd. vett. *remittunt*. Vor.

§ 17 *Orithea*] Sic est in omnibus scriptt. lib. et impressis quibusd. Vulgo *Otrera*: et ap. Apollonium lib. ii. 'Ἀμαζώνων βασίλει, Ὀτρήρη τε καὶ Ἀντίστη. Sed in hac historia mire variant auctores. Vid. Plut. in Theseo, et Diod. ii. et iv. Pausan. in Atticia. Bongers. Amazonis hoc nomen transpositis litteris corrumpitur. Scribend. enim *Otriria* pro *Orithea*. Græcum est Ὀτρήρη Apollonio, pro quo alii dixere Ὀτρήρια, ut Καλλιόπη, Καλλιόπεια. Inde *Otriria* vel *Otriria* Trogo. Grotius hoc certissimum habet. Nam *Orithea* Atticum nomen est. *Sal.*

Filia ejus Otrera regno succedit] In Ms. supr. scriptum erat, legend. esse, *Sinope*. Et sic quoque legerunt antiquioris ævi scriptores, huj. compilatores. Sinopen Amazonum unam fuisse, et ab ea urbem dictam, testatur Andron ap. Etymologici Magni auctorem, in voce *Χωάνη* 'Ὁ δὲ Ἀνδρῶν φησὶν, μὴν τῶν Ἀμαζόνων φυγεῖνσαν εἰς Πόντον παρὰ τὴν βασιλεία τοῦ τόπου, πίνουσάν τε κλειστόν οἶνον, προσγορευθῆναι Χωάνη. Μεταφράσει δὲ τοῦτο σημαίνει τὴν πολλὰ πίνουσαν. Atqui ἥον Χωάνη significat τὴν πολλὰ πίνουσαν, sed *Χωάνη*, quomodo ei scribend. fuerat. Auctor Schollorum ad ii. Apollonii librum: 'Ἐπεὶ δὲ οἱ μύθοι σαφέα λέγονται παρὰ Θραζίν, ἢ διαλέκτῳ χρῶνται καὶ Ἀμύζονες, κληθῆναι τὴν πόλιν Χωάνη. ἔπειτα κατὰ φθορὰν Χωάνη. Sic scribend. Hesych. *Χωάνη τὴν ἐνὶ τῇ Χιόῳ*. Sic lege. Vulgo enim conspurcatissimus locus iste Hesychii. Voss. Recte vidit Bong. legend. *Otrera*. Corrupte ap. Hygin. Fab. CLXIII. *Ὀτρήρη* dicitur. Grav.

Filia ejus Orithea] Bech. edidit *Otrera*: et rectius Sich. *Otrera*. At Bong. in codd. suis Mss. reperit *Orithea*, idque pro altero substituend.

putavit, quem Bernegg. et alii sunt secnti. Judicium Salmasii est, Amazonis istud nomen *Orithya* transpositis literis corruptum esse ex *Otreria*; ipsum vero *Orithya* esse nomen Atticum. Vid. notas Berneggeri posteriores ad h. l. Apollonius lib. 11. manifeste '*Orphipp*' vocat. Neque aliter Hygin. Ut cap. 112. 'Penthesilea Martis et Otrerae filia:' alibi tamen una litera mutata *Otriram* vocat. Ut c. 223. et 227. 'Amazon Otrira Martis conjux.' Rursus c. 30. 'Hippolyten Amazonam Martis et Otriræ reginæ filiam: cui reginæ Amazoni balneum detraxit, tum Antiopam captivam Theseo donavit,' Hercules putat; cap. 163. ubi plures Amazones recensentur, corrupte *Otrepte* dicta videtur pro *Otrere*. Vorst. Codex Angl. *Otreria*, ut optime conjecit Salmas. Græv.

§ 18 *Rex, cui duodecim stipendia debet*] De 12. certaminibus, quæ tamquam stipeidia Euristheo debebat Hercules, ut immortalitatem consequeretur, legendæ fabulæ, et Diod. iv. *Bong.* Servius ad illa Virgil. vi. *Æn.* 'Tartareum ille manu custodem in vincula petivit:' 'Hercules,' inquit, 'a prudentioribus mente magis quam corpore fortis inducitur, adeo ut duodecim ejus labores referri possint ad aliquid: nam, cum plura fecerit, duodecim ei tantum adsignantur propter agnita duodecim signa.' Ludit autem egregie in his Sen. de Morte Claudii, ubi de eod. Hercule ait: 'Putavit sibi decimum tertium laborem venisse.' Cæterum præter ea, quæ Servius affert, de prompta ex capsis magni illius oratoris Isocratis, notand. etiam hic illud videtur, 'stipendium' non tantum illud esse, quod victis imponitur tributum vel æs militare, aut annos militiæ; velut cum decem duodecimve stipendiis aliquem meruisse dicimus: sed etiam, quod hic locus indicat, militiam et laborem

ac ærumnam ipsam; non secus atque ap. Horat. Epod. xvii. ubi legere est: 'Quæ finis? aut quod me manet stipendium? Effare, jussas cum fide pœnas luam.' *Mod.* Hic 12. Herculis labores, 'stipendia' 12. sine controversia vocantur. Unde 'pœna' et 'labor' dicitur. Horat. Epod. xvii. 'Quæ finis?' &c. Hæc Turneb. Adv. xxx. 27. De 12. porro laboribus seu certaminibus, quæ rex Eurystheus instinctu Junonis imperabat Herculi, casibus eum objecturus, legendæ fabulæ, et Diod. iv. Tangit etiam Plin. Paneg. c. 14. fin. æt. alludit Sen. in Apocoloc. 'Putavit sibi decimum tertium laborem venisse.' *Bern.* Liv. xxx. 28. 'Annibalem exercitum æqualem stipendiis suis ducere:' et Sall. Ju. 65. 'Homo veteris prosapiæ ac multarum imaginum et nullius stipendii.' Hæc autem 'stipendia' Cic. 11. Fin. 35. vocat 'ærumnas:' Virgil. 'labores:' alii 'expeditiones.' Gron. 'Duodecim stipendia' vocat, quæ alii 'duodecim labores' et 'certamina' appellant. Et 'stipendorum' vox consentanea ei quod mox sequitur verbo 'debere.' *Stipendium* enim inter alia tributum significat, quod ut debitum gentes devictæ pendunt. Suet. Cæs. 25. 'Omni Galliam in provinciæ formam redegit, eique quadringentes stipendii nomine imposuit.' Hinc 'provinciæ stipendiariæ' dicuntur, quæ tributum pendunt. *Vorst.*

Quasi impossibile] Hanc vocem qui damnant, si mihi fastidiosuli et delicatuli videntur, enim eam usurparint et Apuleius et Quintilian. cujus ap. me auctoritas, ut debet, semper gravissima erit. *Fab.*

§ 19 *Profectus longis nocem navibus*] 'Longæ naves,' ut Isidor. xix. 1. ait, 'dictæ eo quod longiores sint ceteris.' Erant autem naves bellicæ, et ab onerariis discernebantur. Liv. xxv. 22. 'Bomilcar centum triginta

navibus longis et septuaginta onerariis profectus est.' Cæs. v. B. G. 25. 'Naves longas paululum removeri ab onerariis navibus ac remis incitari jussit.' *Vorst.*

§ 20 *Dux tum sorores Amazonum regna tractabant*] Antiquiores typis expressi, *D. ex quatuor tum sor.* quod ei, quod sequitur, satis est consentaneum. Sequitur enim, duas sorores Antiope, Menalippen et Hippolyten, captas esse. Fuere igitur istæ quatuor, Antiope, Otrere, Menalippe et Hippolyte. *Vorst.* Junt. stat quoque pro hac lect. *Græv.*

§ 21 *Nihil, &c.*] Saxo xiv. p. 286. 26. 'Tunc Absalon Rugiam nihil hostile metuentem cognoscit.'

§ 22 *Repentino, &c.*] Saxo xv. p. 368. 32. 'Hac fama Scaniæ populus excitus.'

§ 23 *Sorores captæ sunt*] Illud *captæ sunt* Mss. non agnoscunt, et præcedit proxime *captæque*; itaque rectius, et elegantius, cum omittitur. *Scheff.* Assentior Scheffero qui *captæ sunt* perperam repetitum hic existimat, cum id ἀπὸ κοινῶν ex verbis proxime præced. sit repetend. quod cum et Mss. confirment, quid est cur dubitemus veterem eamque sanam lect. reponere? *Græv.*

§ 24 *Obtenta in præmium captiva, &c.*] Forte legend. *obtentam in p. captivam, &c.* ut habent quidem multi ex antiquis Codd. sed immodice retinent *eandem*, quæ vox tum delenda est. *Græv.*

§ 25 *Menalippen accepit*] 'Pretium' pro mercede, *λῶτρον*, ut sæpe. Fuit autem balteus: Hyginus cap. 30. 'Hippolyten Amazonam, Martis et Otrere filiam: cui reginæ Amazonum [*sic enim legend. videtur*] balteum detraxit, dum Antiopam captivam Theseo donavit.' Diod. iv. 16. Herculem de captivis Antiopam Theseo donavisse; Menalippen vero balteo sese redimentem liberam dimisisse scribit. *Vorst.*

Pretium, &c.] Oros. et Frec. 'Et arma reginæ pretio redemptionis accepit.' Leid. 1. *Frœculphi pretium.*

§ 26 *Hortatur comites*] Antiquiores typis expressi addant in *ullionem*: quod genuinum esse, nec abesse posse, videtur. *Vorst.* Angl. *auctius hort. com. in ult.* Puto esse hoc augmentum ex glossa. Nam et alibi Noaster illud *hortari* ponit ita absolute, ut n. 3. 'In transitu hortatus Thessalos fuerat.' *Scheff.* Juntina cum vett. edd. nonnullis, *hort. com. in ult.* quod probat *Vorst.* et Oxonn. receperunt ex tribus Mss. in quibus lavenerere. Sed non dubito, quin hæc verba in *ult.* a sciolis et indoctis descriptoribus fuerint addita, qui ignorarunt 'hortari' simpliciter esse, confirmare, animare. Just. xi. 1. 'Quels rebus velut medela quædam interventus Alexandri fuit, qui pro concione ita vulgus omne consolatus hortatusque pro tempore est, ut et metum timenlibus demeret, et spe omnes impleret.' In seq. cap. 3. 'In transitu hortatus Thessalos fuerat:' et xiv. 3. 'Eumenes, qui auctor cladis erat, nec aliam spem salutis reliquam habebat, victos hortabatur.' Nep. Milt. 6. 'Ut in decem prætorum numero prima ejus imago poneretur, isque hortaretur milites, prælinimque committeret.' Sane sapit æquiorum temporum Latinitatem *hortari in ult.* Trogus, et qui ejus premit vestigia, Just. scripsisset, credo, *hortari ult.* aut *ad ult.* Poëtis tamen testimonium, ni fallor, denuntiare possunt, qui vett. edd. lect. tenendam insciunt. In Auctuario Notarum suarum Schefferum quoque vulgatam defendere video. *Græv.*

Si Græc., &c.] Saxo xiv. p. 287. 14. 'Periculo se quam rubori patere malle:' p. 350. 6. 'Ceterum insidiarum periculis patere malle.' Sæcaber. vii. Policr. 2. init. 'Cum et professio scissa sit, et pro parte tam risui pateat quam errori.'

§ 27 *Cladem virorum*] Quod viri ea-

ram conspiratione populorum per insidias trucidati essent, ut scribit supra II. 3. 4. *Vorst.*

Asseductasque virtute] Angl. *per virtutem*. Alterum est ex glossa. Lect. vulg. mihi genuina videtur. *Scheff.*

§ 31 *Penthesilea*] Servius ad Hlud Virgil. 'Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens:' 'Furentem ideo,' inquit, 'dixit, quia sororem suam in venatione confixit, simulans se cervam ferire. Sed hoc per transitum tangit: nam hic furor bellicus intelligitur, aut *furens*, quia majora viribus audebat. Hæc autem Martis et Otroris filia fuit, quam Achilles cum adversus se pugnantem peremisset, post mortem ejus admaavit, honorificeque sepelivit.' Hæc, inquam, ad illum Virgilii locum Servius noster manu exaratus Fuldensis, non Pseudo-Servius ille vulgaris, ap. quem pleraque et meliorem horum partem non invenias. *Mod.* Amazonum regina, quam auxilio Trojanis venisse proditum, et ab Achille occisam. Quam cum, sepulcro ut condecorarent, Græcia persuadere vellet Achilles, atque Thersites eidem opprobria objiceret, ictu pugni occisus. Tunc Diomedem, Thersitæ cognatum, in Scamandrum fl. projecisse cadaver Penthesileæ proditum est. *Berns.* At Penthesileæ tamen nusquam meminit Homerus. Sed Virgil. I. *Æn.* 'Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens, mediusque in millibus ardet, Aurea subnectens exertæ cingula mammæ Belatrix, audetque viris concurrere virgo.' Cum autem multa ab Homero mutuatam esse Virgilium pueri sciunt, hoc quoque ex eod. fonte haustum esse crederent; sed moniti non facient. Hic nuper gravissime erravit vir clariss. Inter scriptores nostros, quem parcam appellare. *Faber.* Penthesileam hanc ipsius Otroræ et Martis filiam fuisse proditum est. Vid. Hygin. cap. 112. *Vorst.*

§ 32 *Usque tempora*] Angl. u. *ad t.* Nil arbitror mutand. Noster statim ab initio: 'Terminos usque Libyam perdomuit.' Et paullo post 5. 8. 'Usque tempora Jancyri regis,' locutione simillima. *Græv.*

§ 33 *Conoubiū Alexandri per dies XIII. ad sobolem ex eo generandam obtento*] Ita emendavi dudum ex Curtio meo, quia: 'XIII. dies in obsequium desiderii ejus absumti sunt:' nec hic tantum ita emendavi, sed et XII. 3. ubi male antea legebatur: 'Ob hoc XXX. diebus otio datus, ut visa esset iterum implese, discessit.' Vid. notas meas ad Curt. Raf. Hb. VI. *Mod.* Inf. XII. 3. 5. et XLII. 3. 9. Curt. VI. 5. 42. *Bern.*

CAP. V. § 1 *Scythæ, &c.*] Vid. Herod. Init. IV. qui non octo annos, sed viginti octo, domo afuisse Scythas narrat: quod sane probabilius est. Hic tamen contra consensum librorum nihil muto. *Bongars.* An eadem cum his? certe simillima sunt, quæ Sal. Neugebaverus Commentar. Moscoviæ sub finem cap. 3. refert ex Annalibus Russorum: ubi de *Chlopigero*, h. e. *servorum castris*, quem in I. servi ab heris in fugam versi se receperunt: vid. Arnis. de Rep. p. 186. f. *Bernecker.* Consentaneum ei quod supr. II. 3. 1. scribit, 'imperium Asiæ Scythas ter quæsisisse,' i. e. acquisivisse. *Vorst.*

Cum annis octo] Herod. IV. annis 28. Scythas domo abfuisse scribit. Cumque Justinum, ipsamque Trogam, ex antiquioribus hausisse hæc necesse sit, non absurdum fuerit hic mendum statuere, et legere *annis viginti octo*. *Vor.*

Liberis abfuisse] In Ms. quodam legitur *l. longe fuisse*. quod eruditius est, quam ut scribæ aut glossatori possit tribui. Sed neglexerunt, ut suspicor, qui hoc genus loquendi nescivere, ac substituerunt notias. Plin. Paneg. 26. 'Expectatum est provsumque, ne quis æger, ne quis occu-

patna, ne quis denique longe fuisset.' Schef.

§ 3 Qui *reversos cum victoria*] Illud cum v. delend. nam et minus Latinum est, et ex linea inferiore hac translatum fuit per incogitantiam exscriptoria. *Fab.*

§ 4 *Dominorum jure*] *Dominorum* forte scripsit Noster, ut Sen. II. N. Q. 32. 'Jus dominiumque.' *Gren.*

Verbera in aciem, non arma, adferenda] Juntæ cum aliquot editis juxta et Mss. libris: *non tela ferenda*: quod miror mutatum ab editoribus recentioribus. 'Tela' sunt quævis arma, ut JCTi notarunt. Pro sica posuit Cic. I. Cat. pro hasta Ov. XIV. M. pro cornu uri, Id. XIV. M. pro lapide: pro venabulo Val. M. VI. 3. pro funda Liv. XXVIII. 'Fundis ut nunc plurimum, ita tunc solo eo tele utebantur.' Plin. IX. 45. 'Solidas habent ungulas, quæ non sunt cornigera: igitur eis telum ungula est.' Ov. VI. M. 686. de Borea: 'Quid enim mea tela reliqui, Sævitiæ et vireæ, iramque animosque minaces?' *Græv.* In collectione variantium *Lectt.* positum est, *non tela*, quod quidem scio esse Latinißimum, et *Grævio* summo nostro probari; tamen inclinatur animus ut ed. vulgatam retineam, ob hæc opposita sc. (*non armorum jure*) (*sed dominorum*), (*verbera illis*) ergo (*non arma adferenda*). Id quod artifices rhetorici hand improbabant. Nam figuram sequi debuit Justianus, qui et rhetor fuit (ut ex infinitis pene locis olfecisse videor): quod facere non poterit, nisi si lib. verbis utatur. *Fab.*

Verbera in aciem, non arma, adferenda] In antiquioribus edd. Junt. puta, Boch. Sich. imo et in quibusd. Mss. pro *arma* est *tela*. Estque vox ea satis commoda. 'Tela' enim cujuscunque generis arma dicant, quibus occidi aliquis aut preterni potest. Nec tantum quæ ensibus jaciuntur, sed et quibus comibus pugnatur, ipsique

gladii et secures, 'tela' dicuntur. *Nep.* Datam. 'Telum quod latebat protulit, nudatumque vagina veste texit.' *Vor.*

§ 5 *Perculerunt*] Ita Mss. *Herod.* IV. 4. Οἱ δ' ἀνκλαγόντες. *Bong.*

Fugamque ... capesserunt] Sic VI. 3. 'Spartiani [Spartani rectius: sed *Leodamonii* rectissime] fugam capessunt.' *Gren.*

§ 8 *Jancyri*] Ea est sex Mss. constans lect. Hunc regem *Oros.* II. 3. vocat 'Attyrum.' Mss. *Acstrum.* *Herod.* IV. 123. Ἰσθόδωρος. qui et Σαυασω et Τάλας, duarum aliarum Scythiarum partium reges, commemorat. *Ctesim.* c. 17. Σαυάλας dicitur: 'Antriregyrus' *Jornandi* in *Geticis* cap. 10. *Bongars.* Ap. *Jornandum* tamen pro *Antriregyrus*, *Grut.* e Mss. *Palatinis* *Jancyrus* substituit. Ap. *Herodotum* vero Ἰσθόδωρος f. pro Ἰσθόδωρος, et ap. *Nostrum* *Jancyrus* pro *Indathyris*, vel *Idanthyrus*, scriptum ait *cl. Salmas.* ad *Solin.* 846. A. 1. Ἰσθόδωρος est nomen illius Scythici regis ap. *Clementem.* *Bernegger.* Omnino scribend. *Idanthyr.* *Herodoto* est Ἰσθόδωρος, ut et *Arriano* lib. VII. *Straboni* Ἰσθόδωρος. *Plutarcho* in *Apoph.* Ἰσθόδωρος. Multis enim vocabulis inseritur εἰσφωρίς ergo, et plenioris toni, τὸ ν; ut, Ἀρίας Ἀρτίας, Ἀμωσος Ἀμωσος, *Thymodas* *Thymondas*, *Indigetes* *Indigentes*, *Carpetani* *Carpetani*, *Callatia* *Callantia*, et 600. ejus generis. *Voss.* Ex tribus Mss. Angli repocuerunt *Janthyr.*: ut nallum dubium sit, legend. esse cum *Salmas.* et *Voss.* *Idanthyr.*, aut *Indathyri.* *Græv.* *Is.* *Voss.* legend. censet *Idanthyr.* Quod ante et *Salmasio* visum fuerat in *Exerc.* ad *Solin.* p. 846. Et facit huc nonnihil nomen Ἰσθόδωρον, *Scytharum* regis, quod ex *Arriani* *Parthicis* memorat *Photius*. Ceterum in lib. *Rerum Indicarum* ex *Megasthene* *Arrianus* Ἰσθόδωρον *Scytharum* regem nominat. Quod nomen nihil fere discrepat ab eo quod in lib.

iv. Herod. legitur, Ἰνδαθόρου puta. *Vor.*

§ 9 *Cum filia, &c.*] Hanc tamen injustam belli causam recte decernit H. Grotius de J. B. et P. II. 22. 7. *Gron.*

§ 10 *Armatis, &c.*] Frec. 'Cum sexcentis millibus armatorum.' Leg. ex utroque Ms. Leid. et Oros. *Cum septingentis m. a.* Herod. iv. 87. Τουτέων μυριάδες ἐξηραμύθησαν χωρὶς τοῦ ναυτικοῦ ἐβδόμηκορτα σὺν ἰππεύσι· νέες δὲ ἑξακόσιαι συνελέχθησαν. Diod. II. 3. Darium μετὰ ὀγδοήκορτα μυριάδων Scythiam ingressum refert.

§ 12 *Inde Asiam et Macedoniam domuit*] Hem nova res et plane inaudita. Nam unde redit Darius? Scythia Istriana. Ita est. Qua transeundum ipsi fuit? An per Asiam et Macedoniam? Nil magis falsum nec ridiculum magis. Legend. Igitur est: *Inde Thraciam et M. d.* Circa hanc vocem bis quoque erratum fuisse inf. demonstrabimus, cum eo deventum fuerit. *Fab.*

Ionas] Herod. vi. init. *Bongars.* Reusneri Isagoga p. 209. *Bern.*

Navali pr.] Vincent. III. 34. 'navali bello.'

CAP. VI. § 1 *V. Ultra gesti fidem peracta*] Malim retinere vulg. lect. *patrata*: quod elegantissimo culque veterum pro, perficere, in usu fuit. Quintil. VIII. 3. 'Ductare exercitus, et patrare bellum, apud Sallustium dicta sancte et antique, ridentur a nobis.' Idem Sall. in De Rep. ord. 'Ea magis fortibus consiliis, quam bonis praeliis, patrata sunt:' et Tac. nescio quo l. 'Si patranda neci venenum mitteretur.' *Mod.* Bong. *peracta*. Sed monitu F. Modii retinui- mus vulg. hactenus lect. *Patrare* pro, perficere, elegantissimo cuque veterum in usu fuit, ut Sall. Cat. 56. 5. 'incepta patrare.' Liv. XXV. 'patrare facinus.' Tac. II. A. 82. 'patrare necem.' *Bern.*

Ultra spem gerendi] Notari hoc po-

tuist, neque attigissem nisi alii non attigissent; nimirum istud 'gerendi' in notione passiva sumtum est. Sic alibi de quodam Macedonum Principe: 'Athenas quoque erndendi gratia missus,' pro, ut erudiretur. Ita *videndi*, Virgil. pro, dum videtur, dum aspicitur: 'Uritque videndo Femina;' neque aliter Plaut. et Terent. optimi dicendi magistri, olim loquebantur. *Fab.*

Effectu majora quam voto] Inf. xxv.

4. 1. 'Nec eo, ad quod votis perveniendum fuit, erat contentus.' De votis bellicis Brisson. lib. I. Form. *Vor.*

Paucis origo urbis] Impressi vett. habuerunt *verbis* pro *urbis*, quod f. repudiari non debuit. Certe illud 'crevere' nec ad *urbis* nec ad 'origo' potest referri. Quemadmodum, nec quod sequitur, 'soli gloriantur.' *Schef.* Sed quia refragantur Mss. non est loco movenda lect. vet. Seqq. sensum respiciunt, non verba, ut sæpissime ap. Nostrum et alios. *Græv.*

§ 4 *Advena*] Junt. *advena*. Id.

Eodem innati solo] 'Indigenæ' ἀ-τόχθονες, γηγενεῖς: *terrigena* Ausonio in Catalogo Urbium: 'Nunc et terrigenis patribus memoremus Athenas.' Cic. pro L. Flacc. c. 26. 'Athenarum urbs vetustate ea est, ut ipsa ex sese cives suos genuisse dicatur. *Bongars.* Add. Plat. in Menexeno, Thucyd. I. 1. 8. Demosth. Orat. Funeb. et Eurip. Ione. Quidam tamen colonos Saitarum Athenienses dictitabant. Diod. I. 28. *Bernec.* Pro, in eodem innati solo, vel, eidem innati solo. Horat. 'Neglectis urenda filix innascitur agris.' Ceterum antiquiores edd. simplex *nati* habent; quomodo et sup. II. 1. 9. legitur: 'Ibi primum homines natos videri debere, ubi educari facillime possent.' Quod autem homines terris generatos vett. crediderint; apparet etiam ex iis quæ sup. II. 1. 6. et 18. Auctor de Ægyptiis scribit; 'prædicasse' eos,

terras ceteras 'non potuisse primas generare homines.' Privatum vero de Atheniensibus prodidere alii, esse eos *αὐτόχθονας, γηγενεῖς, terrigenas. Vor.*

§ 5 *Primi*] De Atheniensium inventis Lucret. vi. init. Ælian. V. H. III. 38. Cic. pro Flacc. c. 36. *Bongars.* Ut et Paus. in Atticis. Strab. XIX. Thucyd. 1. Vell. Diod. I. Euseb. Chron. et alibi passim. *Ox.*

Serere frumenta] Inde 'frugum patrens' hæc urbs appellatur a Flor. III. 5. 16. *Bern.*

Glandem] *Glandem* in Codd. credo, Mss. reperit Bong. ideoque sic scribend. putavit. Antiquiores typis expressi habent *glande*. Alteram tamen constructionem et inf. XLIV. 4. 11. reperiās. Habentque talia et alii. Vid. Ind. v. *Vesci.* *Vor.*

§ 6 *Literæ certe*] Qua causa Diod. XIII. 27. pr. Athenas vocat *κοινὴν πᾶντων ἀνθρώπων παιδείην*, communem omnium hominum scholam: Thucyd. II. 8. 38. *παιδεύειν τῆς Ἑλλάδος, Græciæ informatricem*: Cic. de Orat. I. 4. 'doctrinarum omnium inventrices:' et IV. Fam. 12. 'nobilissimum orbis terrarum gymnasium.' *Bern.*

Literæ certe ac facundia] Mirum, quam hic varient Mss. omnes. In plurimis Codd. legebatur *Ceriæ*. In Ms. Lugd. quem vidi, legebatnr, *Literæ gregæcerte*. Unde ego conjiciebam, *Literæ egregiæ certe, ac facundia, et hic civilis ordo disciplinam, &c.* Quas 'literas egregias' vocet Justinus, nemo non videt. Voss. Noli dubitare quin verissima sit lect. *Literæ, ceremonia, ac facundia, &c.* Hanc lect. præfert etiam cod. Thuanæus. *Id.*

§ 7 *Regem habuere Cecropem*] De statu et mutationibus reipublicæ Atheniensium, multa paucis Strabo lib. IX. Vid. et quæ Paterculus I. 2. Primum regem faciunt Cecropem: alii Actæum, s. Actæonem *αὐτόχθονα*. Paus. Atticis, Eustath. in Dionys. alii. De variis appellationibus Atheniensium, præter jam citatos, vid.

Herod. VIII. 44. *Bong.*

Ut omnis antiquitas fabulosa est] Inf. IV. 1. 8. *Bernec.* 'Fabulosum' hic certe, non idem est quod falsum, quod commentitium; sed id, quod, etsi verum est, fabulas tamen in sese admixtas habet, aut de quo multæ fabulæ narrantur. Hinc est quod IV. 1. leges: 'Nec mirum si fabulosa est loci hujus antiquitas, in quem res tot coiere miræ.' Sic et ap. Horat. *Hydaspes fabulosus*: 'Vel quæ loca fabulosus lambit Hydaspes.' Non quod Indus fluvius non sit Hydaspes, (nam e vet. Geographia constat, ejus regionis fluvium esse Hydaspem) sed quod de illo multa fabulati essent, vel Poëtæ vel illi nugatores Græculi, qui aut Alexandri, aut Bacchi, aut Persæi, (si illuc quoque Persæi,) expeditiones scriptis suis prodiderant. Neque vero aliter Horatius, cum alicubi scripsit, 'Mefabulosæ columbæ texerunt [palumbes Texere].' Neque, iterum dico, aliter, cum cecinit: Jam te prement nox, fabulæque Manes.' I. e. Manes, de quibus boni viri tam multa sibi in animo finxere, ut aliis terriculamenta objicerent. Ridiculus enim esset Horatius, si quem ab eo premi diceret quod esset nihil, i. e. si esset fabula. *Fab.*

Biformem] *Διφυή*. Euseb. et Hieron. in Chronicis. Plut. de Sera Num. Vind. c. 11. Eustath. in Dionys. Vid. et Diod. I. 28. de Pete Mnesthei patre. *Bongars.* Plures huj. appellationis rationes habet Suidas in *Κέκροφι*. *Bern.*

§ 8 *Athis*] Scribe *Attis*. *Bernec.* Scribe *Attis*: nam *Ἀτθία* vocant Græci. Vid. Apollod. III. et alios. *Voss.*

§ 9 *Amphictyon*] Vett. *Amphictyonides*. Vulgo *Amphitryon*: et ita Oros. Ms. I. 9. Verum nomen ex Pausania restituit Fr. Fabricius in Oros. et Justino. Et ex Mss. emendanda est ed. Chronicorum Eusebii, quæ *Amphitryonem* quintum Atheniensium regem facit; quum sit *Amphic-*

tyon III. *Athen.* Errori causam præluit *Amphictyone* Thebanorum rex, vulgo notior *Amphictyone*. De tempore diluvii Deucalionis discrepat ab Auctore nostro Varro, et Eusebius, quod notavit August. XVIII. Civ. D. 10. *Bong.*

Minerva, &c.] Hegesipp. I. 35. 'Ut homini templum sacret.'

Nomen civitati Athenas dedit] Atqui Theseum Athenis dedisse nomen, auctor est in ejus Vita Plutarchus. Rursum Hygin. Fab. CLXIV. et CCLXXV. Minervam Athenas et condidisse et ex suo nomine sic appellasse dicit: vid. Scalig. in Euseb. p. 26. p. 2. *Bern.*

§ 10 *Aquarum illuvies*] Gronov. ut sup. cap. 2. ita hic legi malit *eluv*. Vorst. Valde dubito, ut hic quid mutari debeat, et pro *illuv. eluv.* scribi. Sane ut *eluvies* est excursus et effusio aquarum, ita quid impediatur, cur *illuvies* sit incursus et infusio earum, haud displicio. Et, quæ uno loco effluunt, eas alio loco influere, necesse est. De quibus influentibus quia usurpatur 'inundatio,' cur non et *illuvies* usurpari posset, equidem haud intelligo. Sed obicitur, *illuvem* significare, sordes extrinsecus aspersas. Verum, cum hoc notat, oritur a 'lavo,' quasi 'illuvies sordium a non lavando,' inquit Agrætius. At, cum illud 'alterum, a 'lno,' quod est idem atque 'fluo,' quod ex 'interlino,' 'circumlino,' et similibus apparet. *Illuvies* sane ap. Nostrum etiam est cap. 2. neque ulla in his locis scripturæ varietas in codd. antiquis reperitur, *Scheff.*

Gracia] Oros. I. 9. 'Thessaliæ.' *Bong.*

§ 11 *A quo propterea genus hominum conditum dicitur*] Alii *g. humanum*, quod non adspernor. Sic enim et Cic. dixit in Verr. 'Quod est aliud in illa provincia genus humanum?' Notandum autem ad illud, 'quos refugia montium receperunt,' quod scribit, auctore Servio ad illa Virgil.

I. III. *Æn.* 578. 'Fama est Enceladi æmulum fulmine corpus Urgeri mole hac,' Varro: 'In diluvio confugisse aliquos ad montes cum utensilibus, qui, bello postea lacescit ab his qui de aliis veniebant montibus, facile ex locis superioribus vicerunt: unde fictum, ut Dii superiores dicerentur, inferiores vero terrigenæ, qui, quia ex humillimis ad summa reptabant, dicti sunt pro pedibus habuisse serpentes.' *Mod.*

§ 12 *Erechtheum*] Vett. in h. nomine varie corrupti sunt. Ab h. rege Homerus II. II. 547. Athenienses vocat *Ἀρηγόριον* *Ἐρεχθίδιον*. Hic a Paus. Euseb. quem August. Civ. D. XVIII. 11. sequitur, dicitur 'Erichthonius.' Quod hic ait 'per ordinem successionis,' repugnat Pausanias Atticis, quem vid. et Diod. I. 29. qui eum ait *Ægyptium* fuisse. *Bong.*

Satio apud Eleusin a Triptolemo reperta est] Hoc Bazygi heroi Attico tribuunt alii. Vid. Plin. lib. VII. Hist. cap. 56. et Hesych. in *Βουκόλῳ*. Epimenidi quoque adscribit hoc Ausonius in Epistolis: 'Hoc si impetratum munus abs te accepero, Prior colere quam Ceres. Triptolemon olim sive Epimenidem vocant, Ant Bullianum Buzygem.' Ita legendi hi vv. Quis enim sit *Medes*, neminem scire puto: neque etiam quare Buzyges *Tullianus* dicatur. Omnino ita scribend. *Bullianus*, sive *Bulianus*, a Bullia civitate Attica. Recte autem hic Just. frumenti sationem repertam esse ait sub Erechtheo, non sub Erichthonio, ut alii ferme omnes, Erechtheum cum Erichthonio eund. facientes, cum hic quartus, alter vero septimus, Atheniensium rex fuerint. Marmor Arundellianum: ΑΦ ΟΤ ΑΗΜΗΤΗΡ ΑΦΙΚΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΠΤΙΟΝ ΕΨΤΕΡΕΝ ΚΑΙ ΠΡ...ΠΡΑ...ΟΤΗΔΑ... ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΤ ΤΟΤ ΚΕΛΕΟΤ ΚΑΙ ΝΕΑΙΡΑΣ ΕΤΗ ΧΗΑΔΑΔΗ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΟΣ ΑΘΗΝΗΣΙΝ ΕΠΙΧΘΕΩΣ ΑΦ ΟΤ ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΣ ... ΕΞΗΕΙΡΕΝ ΕΝ ΤΗ: ΠΑΡΙΑ: ΚΑΛΟΤΜΕΝΗ: ΕΛΕΥΣΙΝΙ ΕΤΗ

ΧΗΑΑΑΔΔΠ. Raria, in qua primum Triptolemus seminasse hic dicitur, est campus in Eleusinae. Steph. *Ῥάριον πεδῖον ἐν Ἐλευσίνι, καὶ Ῥάρια γῆ, καὶ Ῥάριος, ἡ Δημήτηρ*. Male ap. Hesych. *Ῥάριον, παιδίον*, pro *παιδίον*. Nomen hoc inditum erat illi campo a patre Rharo. Hesych. *Ῥάρος, λειχυρὸς, καὶ ὄνομα τοῦ Τριπτολέμου πατρός*. Filius hic erat Cranai, ut id. alibi; *Κρανίου υἱὸς Ῥάρος*. In hac tamen inscriptione Triptolemus, non Rhari, sed Calei, fil. fuisse dicitur. Et sic quoque Pans. Alii autem Celenum regem Eleusinis faciunt, Triptolemo comensum; alii pauperem hominem. Similia quoque variatio in nomine metris, quæ hic Nemra dicitur, cum aliis quoque Metanira, Polymnia, et Deiope vocetur. *Voss.*

Noctes Initiorum] Quod, ut ex præcedd. intelligitur, ap. Eleusin illud factum fuit, 'Eleusina sacra' inf. 12. 8. 1. dicuntur. Quodque in honorem Cereris agitata fuere, 'mysteria Cereris' inf. v. 1. 1. et 'Ceresia sacra' Vell. 1. 4. 3. appellantur. *Voss.*

Cum Medo filio] Vid. inf. XLII. Boni libri *Medio*. Bongars. Bong. *Medo*. Sed retinuiamus lect. quam ipso Bong. teste Mss. bonæ notæ agnoscunt, quæque etiam XLII. 2. 16. extat. Sic *Medos* Mss. etiam est *Media*. Bernec. Antiquiores typis expressi *Medo*: quod et Bong. retinuerat. Bernec. tamen maluit *Medio*; quoniam in Mss. quibusd. sic esse testatur Bong. et quia inf. XLII. 2. 16. ita legitur. Reputand. tamen erat quod Strabonem, Stephanum, atque Eustathium 'Medum' cum vocasse Bongarsius monuit. *Voss.*

§ 16 *Demophoen qui auxilium*] Hic variat historia. Mnesthei Atheniensium regis anno XVIII. captam Trojam auctor est Euseb. at Homerus in Catal. Nav. II. 12. 552. et Diod. lib. 1. eund. faciunt Atheniensium duces. Collocatur autem inter Theseum et Demophoontem. Bong.

§ 16 *Dortenses*] Herod. v. 76. Vid. et Val. M. v. 6. et August. Civ. D. XVIII. 18. Pausanias Atticis et Achaicis, Orosius 1. 18. 'Peloponneses' vocant, et Euseb. in Chronicis: Vell. 1. 2. 'Lacedæmonios': quæ ead. sunt. Fuit autem Codrus Melanthi exsulis filius: Plut. de Exsilio c. 24. Strab. lib. 12. Hunc locum transcripsit Saresber. Policrat. IV. 3. *Bongars.* Historia, præter auctores citatos, ex his quoque petenda: Cic. Tusc. 1. 48. Marcellin. XXII. 13. Polyæn. Strateg. 1. Tzetz. Chil. 1. Hist. 4. Lactant. III. 12. Serv. ad Ecl. Virg. IV. Bern.

De eventu prælii oracula consuluerunt] *De eventu belli* alii, quod probo: aliud enim longe est 'vincere bello,' aliud 'vincere prælio': illudque prius est de quo fere oracula consulti solent, cum 'victus prælio' sæpe victorem postea vincat, 'victus bello' in victoris sit potestate. *Mod.*

§ 17 *Responsum, &c.*] Saresb. 'Responsum est superiores fore, nisi r.'

§ 19 *Qui et, &c.*] Saresb. 'Qui r. D. et p. h. c. mutato r. h. sarmenta c. g.'

Pannosus] Sumta veste lignatoris, ut vult Polyæn. pastoris, ut Vell. 'Famularem vestem' vocat Cic. quomodo et in Valerio legend. censet Mod. pro *familiarem*. Bern.

Sarmenta] Quasi sarpimenta. Liv. VI. 10. 'Fascibus sarmentorum ex agro collectis.' Varr. 1. R. R. 31. 'Ut vitis firmiore sarmento e terra exeat.' Cic. II. de N. D. 21. 'Sarmenta vitium.' Dionys. VII. Ant. Rom. 10. *Ἀρακάλλους φρυγάνων κομίζων*. Et Polyæn. 1. Strateg. 24. *Ἀρχῆμα φρυγανιστῆρος λαβόν*. Thucyd. III. p. 119. *Ἐξελθόντες ἐπὶ λαχνησμένῳ καὶ φρυγάνῳ συλλογῆν*. Festus: 'Sarpta vineta, putata, unde et virgule abscissæ sarmenta.' Hinc apparet error Becmanni, qui perperam 'sarmentum' ab 'sarrire' deducit, cui et 'sarmenta' sunt quisquiliæ scopis

collectæ, imo sunt virgæ et vimina. 'Sarriuntur' enim agri, 'sarpuntur' vineæ: vid. Salinas. ad Solin. p. 1350. Gron.

§ 20 *Astu*] Angl. omittit. *Schef.*

Convuls.] Saresb. 'In turba obs. a m. q. f. percusserat.' Verbum *convulnerare* occurrit ap. Hegesipp. i. 45. 'Tot parricidiis convulnerantur.' Ita Ms. et margo ed. Gualtheri.

Cognito] Sebisius legit *agnito*. Latinitas certe poscit. Sic II. 8. 4. *Bernæc.* Sed probum est *cognito*. Sic Liv. xxiv. 16. 6. Add. Varronis vs. citatum inf. II. 12. 7. *Idem.*

CAP. VII. § 2 *Administratio reipublicæ annuis magistratibus*] Paterc. i. 2. et Euseb. in Chron. post mortem Codri principes aiunt constitutos, quos mors finiebat: multis autem post annis constitutos annuos magistratus. *Bongars.* H. l. graviter errat Just. qui non meminerit post Codrum Melanthi filium fuisse primo Archontas perpetuos, dein decennales, dein annuos, a quo errore procul abfuisse Trognum Pomp. dejerare possim. Vid. omnino librum Joan. Meursii, viri inter Batavos doctissimi; ei libro materia de Archontibus. Opus est exactissimum, et tanto viro dignissimum. *Fab.* Quod post ultimum regem Codrum 'magistratus' illico 'annuos' collocat, id minus recte factum dignoscitur. Reges enim secuti fuerant Archontes, primo quidem 13. perpetui, deinde 7. decennales. *Vorst.* In Mss. legitur *annua*, ex qua varietate colligo esse verum, quod notavit Meursius in Archont. Athen. excidisse aliqua hoc l. verbaque, quibus agebatur de Archontibus perpetuis et decennialibus ante magistratus annuos, desiderari. *Schef.*

§ 3 *Nulla leges*] Ex Plutarchi Solone et aliis notum, Draconis legibus usos Athenienses ante Solonem. Vid. A. Gell. xi. 18. *Bong.*

Libido regum] Supr. i. 1. 2. *Bern.*

§ 5 *Tanto temperamento*] Dicere

enim solebat, τὸ ἱσον πόλεμον οὐ ποιεῖν. Vid. Plutarchi et Laërtii Solonem; ejusque de legg. præter ceteros Herodotum i. 29. et II. 177. Emendandus Ammian. xvi. 'Ex rhetris Lycurgi, i. e. Axonibus.' Leg. et *Axonibus*; ut 'Rhetra' Lycurgi, ita 'Axones' Solonis; Plut. *Bong.*

Ut ab utrisque] Similem moderationem Liv. tribuit Fabio III. 1. 4. et mensariis VII. 21. 8. et Ov. de se, Tr. II. 96. 'Res quoque privatas statui sine crimine iudex: Deque mea fassa est pars quoque victa fide.' *Bern.*

§ 8 *Capital*] *Θανάτι* ζημιουῦσθαι Plut. Solone 10. Festi mutilator Paulus: 'Capital facinus, quod capitis pena luitur.' Ea est plerisque locis ap. bonos auctores veterum libr. scriptura. *Bong.*

Capital] Ita jam pridem correxeram, non hic tantum, sed etiam ap. Sil. meum: 'Prævetitum namque et capital committere Martem Sponte viris.' Ubi antea ineptissime legebatur: *P. capiti pœna com. M.* Et sic Plaut. Men. 'Tametsi capital fecerit, facile asservabis:' vel, ut alii allegant, 'Numquam hercule effugiet, tametsi capital fecerit.' Lucil. lib. xxvi. 'Facile deridemur; scimus capital esse irascier.' *Mod.* Val. M. v. 1. Ext. 1. 'Id ei salutare futurum dicens, quod apud Persas capital extitisset.' Curt. VIII. 9. 'Quas [arbores] violare capital est.' Sen. iv. Benef. 88. 'Quo [decreto] cavetur ne miseros tecto juvare capital sit.' Cf. notam Avi ad Sen. Controv. VIII.

§ 9 *Censendo*] Verbum illud proprie dicitur de senatore, quum sententiam dicit de eo quod sibi videtur: 'assentiri' vero, si alienam sententiam probat; quem verbi usum varii indicant auctores, ut Seneca de Tranq. An. cap. 3. 'Qui de pace et bello censet.' Plin. iv. Ep. 9. 'Consurgere ad censendum.' Suet. Claud. 20. 'Per tædium ac dissensionem diversa

censentium: et Liv. III. 40. 'Censendo enim quoscunque magistratus esse, qui senatum haberent, judicabat.' Gron.

Aut censendo sibi periculum afferret] Ita antiquiores typis expressi. Bong. *ut periculum afferret* expunxit, ediditque, *ne aut tacendo parum reipublicam consuleret, aut censendo sibi: ut utrumque parum consuleret* ad utrumque referatur. Mihi, si ipse Auctor ita voluisset, idem videtur scripturus fuisse hunc in modum, *ne aut tacendo reipublicæ, aut censendo sibi, parum consuleret*. Nunc quia *ut parum consuleret* in priore commate est, in posteriore aliquid aliud, et quidem *ut periculum afferret*, positum voluisse videtur. Vorst. Sed Mss. et quos Bong. et Angli viderunt, adversantur, in quibus *periculum sibi afferret* non reperiantur. Græv.

Dementiam] Inprimis versutum et callidum factum Solonis vocat Cic. de Off. I. 10. Versus ejus vid. ap. Laërt. Totam historiam quære ap. Plut. in Solone c. 10. &c. Meminit et Paus. in Atticis, et Ælian. VII. 19. Ubi interpres *ὁδο νεῶν Μεγαρίδων κρατήσας* male vertit, *captis duobus templis*, cum sit, *duobus Megarensium navibus potius*. Vid. etiam Frontin. IV. fin. Controversiam de Salamina insula exponit Strabo lib. IX. ubi de Megara. Bong.

Cujus venia] Ita 'Drusus, alienationem mentis simulans quasi per dementiam, funesta Tiberio imprecatur,' Tac. A. VI. 24. 'Octavius quidam valetudine mentis liberius dicax,' Suet. Jul. 49. §. 5. Bern.

§ 11 *Factoque concursu*] Hæc Græce expressit S. Lucas in Act. Ap. XXIV. 12. *ἐπιστάσας τοῦτων*. Cavere enim solent leges ne concursus fiat, quo publica quies violari possit: ut L. 4. D. ad Leg. Jul. de Vi priv. 'Legis Julæ de vi privata crimen committitur, quum cætum aliquis vel concursus fecisse dicatur, quo minus in jus quis produceretur:' et ap. M.

Delph. et Var. Clas.

Sen. Epit. Controv. III. 8. 'Qui cætum et concursum fecerit, capital esto:' ratio autem huj. cautionis est ap. Liv. XXXIX. 15. Gron.

Insolitis sibi versibus suadere populo capis] Salamis inscribebatur poema illud Solonis, et constabat 100. versibus: quorum principium habes ap. Plut. in Solone, et Diog. Laërtium, quamvis aliter: sed minus recte. Versus, quibus maxime persuasit populo, ap. Diog. exstant. Sic vero sunt legendi: *Ἐὴν δὴ τότ' ἐγὼ Φολεγάδριος, ἢ Σικινίτης, Ἀττί γ' Ἀθηναίου, πατρίδ' ἀμειψόμενος. Ἀλλὰ γὰρ ἂν φάτις ἦδε μετ' ἀνθρώποις γένοιτο, Ἀττικὸς οὖτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμναφετῶν*. Non, ut vulgo, *τῶν Σαλαμῶν ἀφέντων*. Voss.

CAP. VIII. § 1 *Megarenses*] Ead. Frontin. Strateg. IV. 7. 44. et prolixè Æneas in Poliorcet. cap. 4. Bern.

Memores illati Atheniensibus belli et deserti] Hæc lect. non potest tolerari. Megarenses non bellum intulerant Atheniensibus, sed Athenienses inflammati a Solone Megarensibus. Itaque cum nec belli illati nec deserti possint dici memores fuisse, recte Mss. Anglicani pro *deserti* scribunt *veriti*; quibuscum sentit Junt. sed illa legit quoque *mem. ill. ab Ath. belli*: quod si est ex antiquis codd. probò; sin. vulg. lect. non est sollicitanda: ejus. enim est sententiæ. Nec hæc ellipsis infrequens est optimis scriptoribus. Tac. I. A. 'Sed veteris populi Romani prospera vel adversa claris scriptoribus memorata sunt:' h. e. a claris scriptoribus. Sic et locutus est Suet. alique idonei Latinæ lingue auctores. Græv.

Et deserti] Belli puta. Ita quidem Bong. ex Codd. credo Mss. Mihi tamen magis placet quod in antiquioribus typis expressi, qui et ipsi utique codd. Mss. referunt, legitur, *et veriti ne frustra arma moriuse viderentur*. Vorst. Vett. alii legunt *deserti* pro *veriti*, minus apposite. Oxon. Puto nil mutand. Est enim 'dese-

Justin.

2 U

facile omisisse. *Schef.* Junt. stat ab illis vetustioribus edd. quas laudavit Vorst. *Græv.*

§ 5 *Post vindictam pudicitia*] Unus Angl. *p. vindicatam pudicitiam*: Græv.

§ 6 *Hujus, &c.*] Saxo v. p. 78. f. 'Quo dicto Ericus propulsandæ fraudis admonitus.'

Tandem Hippas regno pulsus] 3. annis post interfectum fratrem Hipparchum tyrannidem tenuit; quarto autem accepta fide publica Sigænm et inde Lampsacum ad Æantidem profectus est, et illinc ad Darium regem Persarum; ut ex Thucyd. vi. scire licet. *Vorst.*

§ 8 *Auxilium a Lacedæmoniis*] *Περ φειδωνίδην ἡμερόδομον*. Herod. vi. 105. Probus in Miltiade. Meminit et Plato iii. de Legg. De quadridui religione Lycurgi legem commemorat Lucian. de Astrologia. Vid. et Strab. lib. ix. Cf. cum Auctore nostro Oros. ii. 8. *Bong.*

Petiverunt] Mss. omnes habent *perduraverunt*. Quare suspicor, Justinum esse *postulaverunt*: quod tanquam minus usitatum alius exposuit per *petiverunt*. Sane verbo isto sic consuevit ubi Nepos quoque, præsertim ubi petitio est vehemens, sicut fuit h. in l. *Schef.*

§ 9 *Quos ubi viderunt quadridui teneri religione*] Isthæc religio a lunæ observatione erat; nam quemadmodum semper post exortum solem Persæ agmen movebant, ita et Lacedæmonii lunam sequebantur, aut crescentem, aut plenam, ubi aliqua expeditio suscipienda erat. Unicum arbitror esse huj. rei testem. Is Pausanias. Si fallor, ubi unicum dico, alius me moneat. *Fab.*

Non expectato auxilio, instructis decem millibus civium] Etiam illud *auxilio* abest ab omnibus tam Bong. quam meis Mss. et absit sane, ut dixerit Just. *non expectato*, i. d. m. et quemadmodum Sall. 'Audito consulem in Ciliciam tendere:' neque enim

semper Scriptores, præsertim ut optimus quisque est, servant in his Grammaticos canones. *Mod.*

In campos Marathonios] Marathonem, Atticæ urbem, ad quam pugnatum est, Pomp. Mela lib. ii. 'magnarum et multarum virtutum testem' cognominat. De pugna Marathonica (quam Plut. a 300. auctoribus descriptam affirmat) porro consulendi Herod. vi. Paus. i. Æmil. Probus in Themist. et Milt. Gell. xvii. 21. *Berneccer.* Pro, in campum Marathoniam, ut Nep. loquitur. Nimirum ex nominibus propriis locorum formantur adjectiva, eaque aliis vocabulis latioribus adjiciuntur. Ad h. modum dicitur 'Parnassia rupes' pro, rupes Parnassus; 'urbs Romana' pro, urbs Roma; 'flumen Acherusium' pro, flumen Acheron. *Vorst.* Mss. habent *campis Marathoniiis*, quod non contemno. Debet autem commate distingui a seqq. ut sit sententia: Egressos adversus tot hostes, qui tum erant in campis Marathoniiis constituti. *Schef.*

§ 10 *Dux belli*] *Στρατηγός*, unus e decem. *Πολέμαρχος* autem erat *Καλλίμαχος Ἀφιδναίος*. Herod. vi. 109. et Paus. Lacon. *Bong.*

Auctor, &c.] Saxo x. p. 235. 35. 'Committendi prælii auctorem agere postulatus.' xvi. p. 374. 35. 'Eumque dividendi inter pupillos regni auctorem habiturus.'

Tanta, &c.] Saxo iv. p. 62. 49. 'Tanta autem Atisium fiducia ceperat, ut,' &c. xiv. p. 312. 19. 'Quem tanta fiducia ceperat, ut plus remedii in celeritate quam in sociis duceret.'

§ 11 *Citato cursu*] Sic et inf. xi. 15. 3. Parique modo 'citato gradu' xi. 2. 5. 'citato impetu' iv. 1. 9. et 'citato itinere' v. 8. 13. Est autem 'citato' id. quod, incitato. Quæ ratione Liv. 'citato equo vadere' dicit, et Cæs. 'citare equum' pro, incitare. *Vor.*

Ejus] *Suus* legit Acidal. ad Vell.

II. 55. 2. *Berneccer.* Acidal. optime: *Nec audacia suus eventus defuit*, i. e. suum eventum audacia habuit, sc. qualem sperari æquum fuit. *Faber.* Angl. vocem *ejus* non exhibet. *Græv.*

§ 13 *Mullæ suppressæ*] Angl. *m. submeræ*, per glossam manifestam. Liv. xx. 9. 'Dux primo concursu captæ erant Punicæ naves, quatuor suppressæ.' *Schef.*

§ 15 *In quo jam, &c.*] De eod. The-mist. præclare *Ælian.* III. V. H. 21. Vere quippe *Vopisc.* in *Probo* cap. 8. fin. 'Neminem,' inquit, 'unquam pervenisse ad virtutem summam jam maturum, nisi qui puer seminario virtutum generosiore concretus aliquid ineluctum designasset.' *Bern.*

Indoles futura imperatoris virtutis] Est sane ita in antiquioribus typis expressis Codd. Sed *Bong.* pro *virtutis* scripsit *dignitatis*; quod, credo, in quibusd. Mss. ita reperisset. Mihi tamen factum infid. haud probatur. Fit sane ut Codd. Mss. etiam in his quæ manifeste inepta aut falsa sunt consentiant: ipseque etiam *Bong.* plurima id genus repudiavit. Vid. modo II. 8. 5. II. 9. 20. XII. 14. 7. XIII. 1. 5. Quid ergo? Non solis Codd. Mss. præsertim si unus modo atque alter sit, est standum; sed stylas quoque Auctoris et *ovtveia* consideranda. Quoniam igitur observo Auctorem inf. XXIX. 1. 8. scripsisse 'magna indoles virtutis enituit,' ipsaque *indoles* rectius virtuti, ut quam internum quid est, quam dignitati, congruit; nihil dubito id, quod in antiquioribus typis expressis est, resumere, et hic item scribere *ind. virtutis* pro eo, quod *Bong.* scripserat, *ind. dignitatis*. Observo et alios ita scribere. *Nep. Eumene*: 'Fulgebat jam in adolescentulo indoles virtutis.' *Vor.*

§ 16 *Cynagiri*] De quo præter *Herod.* VI. 114. *Valerius* III. 2. et *Am-mian.* XXVI. 23. qui eum et *Callimachum* vocat 'Medicorum bellorum

fulmina.' *Bongars.* *Cynægirum* imitatus est *Acilius* in navali pugna ad *Massiliam*, teste *Suet.* Jul. 68. 9. *Bern.*

§ 17 *Manum*] Hanc vocem ignorat 1. Ms. *Voss.* *Gronov.* *Uncinis* inclaudit *Ed. Bong.*

§ 19 *Duabus manibus amissis*] Rectius fortasse et hic est quod in antiquioribus typis expr. reperitur *ambabus m. a.* *Vor.*

§ 20 *Ducenta milia*] *Herod.* e barbaris *ἑκατοχίλους καὶ τετρακοσίλους*, ex *Atheniensibus* vero 192. cecidisse auctor est. *Bongars.* Sex M. ducenta [quadringenta q. ?] tantum scribit *Herod.* VI. 117. sed eorum sc. qui prælio occubuerunt: *Noster* naufragio haustos adjicit, quorum ingentem fuisse numerum etiam ex *Diod.* XI. 12. et 13. colligitur. Itaque pro *sine naufragio* quod omnes habent edd. monitu *Freinsheimii* rescripti *sive n.* quod nisi recipimus, nimio opere discordabit ratio. *Berneccer.* *Sive n.* *Bernec.* ait se monitu *Freinsheimii* rescriptissè, cum omnes edd. haberent, *sine n.* Sed observo antiquiores edd. *Bech. Maj. Sich.* adhuc pejus, et quidem *sine navigio*, habere. Illud *sine nauf.* est fortasse a *Bong.* qui ex Codd. Mss. ita scripserit pro *sine navig.* Ceterum rō *sive nauf.* laudat et *Gronov.* in *Notis* ad *Senecam* Tragicum; eoque inter alia probat, quod *sive* non semper geminetur, sed subinde modo semel ponatur. *Vorst.*

§ 21 *Cecidit et Hippas*] Idem confirmat *Cic. lib. ix.* ad *Att.* 12. *Bongars.* Et *Tertullian.* adversus *Gentes.* *Suid.* vero, nescio quo auctore, tradit, ex hac pugna *Hippiam* elapsam, fuga in *Lemnum* pervenisse; et *ibid.* oculis captum, effluente per illos sanguine, acerba morte periisse. *Bern.*

Concitor] *Quidam conditor*, vulgo *concitator*, ut et initio libri v. Sed illud Mss. approbantibus malo. *Tac.* A. IV. 'Missosque in *Galliam* *conci-tores belli.*' *Bong.*

CAP. X. § 1 Cum bellum restauraret] Recepi cum Oxon. editore ex membranis Angl. c. b. *instauraret*. Gaudeo hunc nævum ex Justino Cod. veteris ope deletum esse. Nam *restaurare* ignorant meliores Lat. linguae auctores. Græv.

§ 2 Artemenes] Heród. vii. 2. 'Αρτεμένης vocat: et hanc controversiam vivo patre motam, et ab ipso Dario judicatam esse refert. Idem paulo post 'Αχαιμενέμ' nominat Darii filium, Xerxis fratrem. Plutarchus in Artaxerx. c. 2. ab Arsica, qui postea Artaxerxes dictus est, et Cyrocand. quæstionem renovatam scribit, et Darii contrariam huic sententiam commemorat. *Bongars*. Cujus quidem sententiæ posterioris æquitatem (ut sc. ætate primi præferantur) exemplis, legibus, rationibusque confirmant P. Greg. Tholosanus de Republ. lib. vii. cap. 9. et Arnis. lib. ii. cap. 2. sect. 11. Adjungenda Franc. Hotomanni illustris Quæstio 2. *Berneccer*. Plut. in Apoph. et lib. de Amore Fraternali est 'Αρτεμένης. Et sic in M. Just. Voss. Alii ex Græcis Scripto-ribus et Mss. Just. emendarunt *Ari-menes*, quod magis Persicum videtur quam illud prius; est enim plane Græcanicum. *Faber*. Junt. *Artoboza-nas*. Græv.

Maximus, &c. et § 8. *materno tamen*, &c.] Hunc l. imitatur Saxo xi. p. 213. 37. 'Qui etsi virtuti maturior videretur, se tamen naturæ ordine ætatisque privilegio vincere.' ii. p. 42. 24. 'Quippe regnum ejus avito sibi jure competere.'

Natura ipsa gentibus dedit] Quid dedit gentibus natura? regnum: at de hoc non quæstio h. l. Mss. habent, *eum gent. assignavit*, vel *assignarent*. Lect. genninam puto esse, *regnum sibi vindicabat, quod jus, et ordo nascendi, et n. i. cum g. assignatis*. Veteris lect. sensus est: Jus illud de maximo natu ad regnum admovendo dedisse gentibus ordinem nascendi. At vero

nulla verborum istorum est sententia. Quomodo enim ordo iste gentibus hoc dare potuit? Non itaque hoc agitur, ut appareat, quid gentibus dederit jus illud, sed unde jus illud acceperit Artemenes. Id autem secundum lect. nostram intelligitur factum ex causa triplici; primo ordine nascendi, secundo natura, tertio gentibus s. gentium consuetudine. Quæ sententia optima locoque huic est maxime accommodata. *Schæf*. Nihil hic mutem. Sensus est: Jus illud succedendi parenti natu maximo filio dedisse et ordinem nascendi, quia primus provenerat, et naturam ipsam ap. omnes gentes. Naturale enim est, ut minor natu frater majori pareat, non vero major minori: quod eveniret, si minor majori antefere-retur in successione et hereditate paternorum bonorum, in primis regni. *Jus hoc dedit gentibus natura*, est: Jus hoc omnibus gentibus inævit natura, ut seniores præferrentur junioribus. Græv. *Dedit* uncinis includit Ed. Bong.

§ 3 Xerxes, &c.] Saxo xi. p. 213. 36. 'Si non cum dignitate posteriorem sors ipsa nascendi fecisset:' et paulo post: 'Quem nascendi serie priorem sciat.'

§ 5 *In regno jam rex pater sustulerit*] Isthæc verba delenda in regno: est enim puerile et redundans dicere: Pater meus jam rex in regno me primum sustulit. Nam si quis 'jam rex' liberos tollat, quid opus est addere 'in regno?' Rogabis, unde tamen illa verba hæc intrusa sint. Ex glossemate sc. quod istis verbis 'jam rex' superadditum fuerat, i. e. *in regno*. *Faber*. Impressi quidam sine dubio meliores secuti codd. habent *in regnum*, quod valde placet. Nempellect. vulg. huj. loci nihil habet aliud, quam quod præcessit, 'se regi primam natum.' Atqui non de eo agebatur his verbis, sed de illo, quod hinc sequitur, natum nempe regi reg-

num quoque debere habere. Docetque hoc ipsa quoque oppositio; præcedit namque de cett. 'non regnum sibi vindicare posse,' cui proinde tanquam diversum debebat subjici, se regnum vindicare posse sibi, non vero, se a rege natum esse. Subjicietur autem, si pro in regno legemus in regnum. Nam sublatus in regnum, est, sublatus propter regnum, regni causa, ut regnet, qualis utique sibi vere vindicare potest regnum. Error videtur natus ex eo, quia olim fuit scriptum in regnum pro in regnum, vetusta consuetudine, quod scriba imperitis intelligere non potuit. Schef. Junt. quoque in regnum. Græv.

§ 8 *Et si in æquo*] Antiquiores edd. in omittunt: videturque id elegantius. Vorst. Angl. itaque si. F. jungend. utrumque, itaque et si. Schef. Jantina quoque in omisit. Græv.

Materno tamen se jure] Immo magis potentia matris, quam jure: ut jam ostendit H. Grotius II. de J. B. et P. 7. 19. Gron.

§ 9 *Hoc...Artaphernem*] Herod. VII. ab initio, ait Darium patrem, ante in Græciam expeditionem, de hac contentione protulisse sententiam, ac Xerxem declarasse regem, nihil de Artapherne commemorans; quod quidem est magis verisimile. Glar.

Artaphernem] Ita ex Herod. emendavi. Vett. habent *Ariafernem*, facili lapsu. Uni supr. scriptum, legend. esse *Tisaphernem*. Bong.

§ 10 *Credula*] Freinsh. *crebra* mallet: cum suspecta jucunda esse non possint. Si tamen *credula* retinemus, videri queat ita legend. *jucunda quoque inter se, non solum credula*. Bern.

Jucunda quoque inter se, non solum credula] Ita rursus antiquiores edd. Bong. nescio qua de causa mutavit sic: j. q. i. se non solum, sed *credula, convivia habuerunt*. Jucunda inter se convivia habere omnino plus est quam credula habere. Possunt enim credula esse, quæ non adeo jucunda sint.

At jucunda esse nequeunt, nisi et credula sint. Quare rectius rō 'non solum' rō *credula* quam rō *jucunda* adjectum putabitur. Vorst. Angl. et j. q. i. se non solum, sed *crebra* corr. Scio, quomodo hic *credula* corr. ut vulgati habent, accipiant. Sed an sic Latini unquam usurpaverint, hoc vero nescio. Deinde credula fuisse convivia h. sensu cur significand. fuerit, non video, cum antecedd. omnia monstrent, odia inter ipsos fuisse nulla, et idcirco nullas diffidentiam alicuj. caussas. Itaque Angl. rectius. Habuerunt, ait, non solum jucunda inter se convivia, sed jucunditatem illam crebro frequenterque renovaverunt conviviis repetitis. Schef. Pedibus ergo quoque in hanc irem sententiam, et emendationem eruditissimi Freinshemii amplecterer; is enim primus conjecit legend. esse *crebra*; si libr. vett. annuerent. Sed cum in omnibus, quos Bong. Mod. alique evolverunt, nec non in Junt. melioribus edd. aliis constanter legatur *credula*, non puto id rejciend. quamvis translationis huj. ab hominibus ad res exempla in ista voce vix alibi occurrant. Alia ratio, quæ præter significationem vocis offertur, cur *credula* debeat immutari, mihi non probatur. Quamvis enim de regno ambigentium videatur animus fuisse concors, pro ingenio tamen humano solent competitores imprimis regni semper alteri diffidere, et vereri, ne alter 'spem vultu simulat, premat alto corde dolorem,' et malit quacunque ratione licet fronte lætissima molestum rivalem amovere, quam incerto controversiæ exitu suspensum cruciari. Græv.

Judicium, &c.] Vincent. III. 36. 'Sine arbitris vel c. f.' Saxo XI. p. 213. 39. 'Igitur fraternæ contentionis certamen sine arbitris aut judicibus solis partium suffragiis gerebatur.'

§ 11 *Tanto moderatius, &c.*] Usus est eod. quasi epiphonemate, certe similis

formula concepto, xv. 2. ubi ait : ' Tanto honestius tunc bella gerebantur, quam nunc amicitie coluntur.' *Mod.*

§ 12 *Quinquennium instruit*] Vulgo per q. et Oros. ii. 9. sed antiqua scriptura recta est : inf. xii. 3. 1. ' Tri-duum luctum indixit.' Lex 12. Tab. ' Usus, auctoritas fundi biennium esto.' Quintil. Decl. 196. ' Ex lege in exilium quinquennium missus est.' Notavit Jac. Cujacius, cum interpretaretur Titulum Cod. de Usucap. pro Empt. vel pro Transact. *Bong.* Tres tantum annos in isto apparatu Xerxem consumsisse, inquit Diod. Julianus vero ὁ παραβάρης Orat. i. de Laud. Constantii, inquit, τὸν ἑλέτην χρόνον ἐρῶν οὐκ ἐλάσσονα δέκα πρὸς τὸν πόλεμον ἐκείνον παρασκευάζεσθαι. Quod esse non potest, cum sexto anno, ex quo regnum adeptus est, bellum in Græcos moverit Xerxes. *Vos.*

§ 13 *Demaratus*] Herod. fin. lib. vii. Fugam ejus ad Persas explicat vi. 70. *Bongars.* Add. Sen. Benef. vi. 31. *Bern.*

Ne inopin. &c.] Saxo xiv. p. 261. 14. ' Inopinatum hostem opprimere.' xvi. p. 376. 11. ' Subiti inopinatique belli fama percussus.'

In tabellis lignis] Sic inf. xxi. 6. 6. *Bern.*

Magistratibus perscribit] Nec illud probare possum, quod, cum antiquiores edd. haberent *magistratibus*, *Bong.* maluit *magistratui*. Etsi enim nec illud probem, quod Gronov. ad Liv. xxxiv. 61. in Addend. scribit, ' magistratam pro collegio vel numero hominum, consilium publicum constituentium, dicere nostri seculi esse,' (aliud enim vel ex Nepotis Lysandro intelligi potest, ubi ephori non singuli sed universi ' maximus magistratus' dicuntur,) tamen, quia antiquiores edd. *magistratibus* numero plurali habent, idemque et in Mss. quibusd. a *Bong.* observatum fuit, ac præterea a stylo Justinii id alienum non est,

mutatio facienda fuisse non videtur. Vide sis supr. ii. 7. 2. et inf. iii. 3. 2. Quo itid. posteriore loco *Mod.* ex uno Cod. Fuldensi legi mavult *magistratui* quam *magistratibus*: verum itid. sine causa. *Vorst.* Junt. aliæque edd. *magistratibus*, uti et paulo post ' magistratibus Spartanorum tradere,' approbante Gronov. Magistratus enim in numero unitatis nunquam consilium publicum, seu collegium, sed semper unum hominem, magistratam gerentem aut officium, notat. Sic cap. 15. huj. lib. ' Magistratibus scribit Atheniensium,' et iii. 3. ' Regibus potestatem bellorum, magistratibus judicia.' Non aliter vett. et idonei Lat. linguæ auctores. Nec est, ut nos moveat exemplum, quod ex Nepote ad hanc obs. convellendam affert eruditiss. *Vorst.* Id enim repugnat et ipsius Nepotis et ceterorum omnium idoneorum scriptorum melioris seculi consuetudini, quibus ' magistratus' in unitatis numero non nisi unum hominem significat; quando vero de collegio loquuntur, utantur numero multitudinis. In Pelopida ' maximum magistratum obtinere' dicitur Polemarchus, unus homo. Contra de collegio in ead. Vita : ' Diem legerunt, quo maximi magistratus simul consueverunt epulari:' et sic perpetuo. Hinc et ' magistratum capere,' ' gerere,' dicitur unus homo. Nullas itaque dubito et in Lysandro legend. esse *maximos magistratus*: sæpe enim librarii et correctores, secuti nostri temporis depravate loquentium consuetudinem, id corruerunt, ut in his Justinii locis, etiam contra vett. librorum fidem; aut per *maximum magistratum* intelligitur Ephorus natu maximus, seu primus, cui libellum hunc tradidit, qui postea cum suis eum communicavit collegis. *Græv.*

Magistratibus] Sic recte Gronov. *Græv.* *Vorst.* quos vid. *Schæf.* Angl. *magistratui scribit.* A glossa, qua

compositum pro simplici hic usurpatur, indicabatur. Hirtius ap. Suet. Jul. 36. 'Nos etiam, quam facile aut celeriter eos [commentarios Cæsaris] perscripserit, scimus.' Nep. Datame 6. 'Hæc Pandates perscripta ei mittit.' *Id.*

Eademque cera] Nam, si cera inducatur, non ita olet, ac si liquida superfundatur. Hoc est quod dicit Polyæn. *Demaratum ἐς πύχνα ἀκρήρων γράφοντα ἐπικρήσασαι.* Quamvis Herod. aliter. Doctiss. Gronov. ap. Just. malebat *eademque cera*. Quod ego non puto. Explicat hanc rem Jul. Africanus cap. 54. *περὶ κρυφίας ἐπιστολῶν εἰσορμητῆς.* Cujus verba adscribam: 'Ἄλλων πάλιν ἐν τῇ τῆς δόλου ἐλπίδι γράφοντες, κηρὸν ἐπέχεον, καὶ ἄλλα εἰς τὸν κηρὸν ἔγραψαν. Ἐξτα ὅτε ἦλθε, πρότερον δὴ τὸν κηρὸν ἀκυρήσας, καὶ ἀναγνοὺς, ὁμοιοτρόπως ἀναπέστειλε. Voss. Junt. *eademque cera*: quod probō. Cera sc. abrasa, ipsi tabellæ lignæ, quæ rescire volebat suos cives, inscripserat Demaratus, eademque cera superinducta deleverat, quæ scripsit; ne, si nulla cera illita fuisset tabulæ, in manus Persarum ubi incidisset, suum consilium patriæ significandi apparatus bellicum adversus Græciam, aut, si recens cera esset inducta, stratagema ejus, proderetur. Non nego verba Justinī obscuriora esse. Videtur aut Just. aliquid omisisse, aut descriptores. Forte Trogus scripserat: 'Omnia in tabellis lignæ magistratibus perscribit erasa cera, eademque superinducta scripturam delet.' Car vero recens cera magis prodere potuerit dolum, quam vetustior, rationes procul dubio plures potuissent dari, si consuetudo tabulis lignæ utendi non exolevisset. Non odor tantum sed et color veterem aut recentem ceram distinxit. Cum igitur vetus cera, diu ante illita, in tabellis reperiebatur, nemo facile poterat suspicari sub illa cera aliquid latere recenter scriptum, quia vetus-

tas ceræ nihil tale præ se ferebat, cum recens cera, vacua litteris, facile potuisset suspicionem movere, non frustra illam modo infusam esse, sed sub illa procul dubio aliquid occultari, quod, si eraderetur, palam fieret. Hæc mea de isto l. sententia est. Ap. Petron. 'Nondum umbraticus doctor ingenia deleverat:' h. e. nondum perdididerat. 'Delere ingenium' est, extinguere vim ingenii. *Delinere*, pro, collinere aut, illinere, non legitur ap. ullum scriptorem vet. Dein, licet reperiretur, quid tamen est *delinere* aut *collinere ingenium*? Si scriberetur *hac* vel *illa arte collinere ingenia*, posset forte ferri, ad exemplum illius locutionis, 'imbuere ingenium scientia:' simpl. vero *collinere ingenium* (nam *delinere* tanquam ignotum veteribus vocabulum plane est respiciendum) non potest probari. *Græv.* Plus habet difficultatis hic locus, ubi diligentius paulo attendenda, quam prima fronte videtur. Primum enim, quis hoc cum judicio dixerit *delere tabulas cera*? Dicend. enim *tegere*, non *delere*. Dein, quæ isthæc ratio Justinī est, *cera inducta tabulas delet, ne recens cera dolum prodatur*? Quo vel recentior cera est, vel vetustior, eo ne fiet ut vel facilius dolum vel difficilius aperiatur? Huic difficultati obviam ire voluit cl. Voss. 'Nam,' inquit, 'si cera inducatur, non ita olet, ac si liquida superfundatur.' Sed cera recens nonne æque superduci potest ac illa, quæ sit vetustior? Dein, si cera recentis usus esset Demaratus, neque in ea quidquam scripsisset, an ideo citius prodita res fuisset, quam si vetustiore uti voluisset? Præterea qui videt ceram veterem, in qua nihil scriptum appareat, ille, si qua in suspitione doli erit, non ideo minus ceram illam eraserit, quam si recens fuerit. Add. quod si quis dicat ceram superinductam tabulis lignæ, ex eo non effici illa ut sit vetustior, recentior, durior, liquidior.

Namque isthuc *superinducta* neque illud probat, neque illud. Dices: Tamen hoc scimus, Veteres hac arte usos fuisse. Fateor, et pauci ignorant; at hic non de usu agitur, sed de illa ratione, quam affert Justinus, 'ne recens cera delum proderet.' Adde hoc quoque, ceram illam *superinductam* fuisse, non autem *superinfusam*, ideoque vel pollice vel rotando aliquo ligno extensam et ductam fuisse. Sentio vim verbi, et scio quid sit id, quod 'ductile' vocamus; sed et cera recens ita quoque tractatur digitis et extenditur; itaque semper eodem referimur. Quamobrem sic existimo, aut Justinum aliquid omisisse, quod dictum oportuit amplius, aut minus clare et minus expresse locutum fuisse quam debuerat. Sed ad primam illam difficultatem remigrat oratio, *tabellas ligneas cera superinducta delet*; quæ res, uti ab initio dicebam, absurda est. Delere certe tabulas nolebat Demaratus, sed tegere tantum, et id satis erat ad consilium, quod ipse in animo formaverat; unde et mox scribit Justinus, 'ne aut scriptura sine tegmine...' Eam autem difficultatem cum Elias Borellus animadvertisset, quo ingenio est et iudicio, (utrumque autem in eo singulare est,) id profecto reperit, quod mihi placet maxime, quodque adeo aliis communicandum esse putavi. Supponit igitur ille Trogum Pomp. cujus Historiam contraxit Just. ita olim in libro suo posuisse: 'Omnia in tabellis ligneis magistratui perscripsit, easdemque cera superinducta delevit.' quod *delevit* optimum est, ut mox videbis, et longe aliud quam quod prima fronte videtur. At hic Noster, inquit Borellus, quod Trogus per tempus præteritum explicaverat, ad præsens tempus transtulit, uti solemus, cum narrationem breviorum facere et vividiorum studemus. Sed in eo, inquit Amicus meus, gravissimo lapsus est Just.

quod illud *delevit* ap. Trog. a 'deleo' ortum esse arbitratus est, cum a 'delino, delevi, delitum' descendat tamen. Hoc autem probat (quanquam mihi quidem non tantopere videtur probatione opus esse), probat inquam, ex A. Gell. qui in simili argumento eod. verbo usus est, mutata tantum præp. nam ap. Trog. est *delet*, ap. Gell. collevit, a, collino. Locus est XVII. 9. 'Literas in lignum incidisse; postea tabulas, uti solitum est, cera collevisse.' Hæc autem, quæ legisti modo, quam ea mihi ingeniosa, tam et ea mihi vera esse videntur: et, si ipse talia invenissem, inventis gaude-rem. Addidit et aliud etiam Borellus in fine Epistolæ: Numquid illi mihi errare viderentur, qui patarent dici Latine posse, 'Malus Rhetor ingenia delet'; ex eo sc. quod ap. Petron. legimus: 'Nondum umbratica doctor ingenia deleverat'; in quæ sagaciter olfecit, quod res est; nam illud 'deleverat' Petronianum non a 'deleo' est, sed a 'delino.' Ceterum pro magistratui in loco superius posito legend. *magistratibus*, ex libris impressis. *Magistratus* autem sunt Ephori. Ut finem huic notæ imponam, hoc etiam addam; dum perlustro beulis cl. Vossii notas, incidi in locum quendam Africani scriptoris Græci, quem ipse nunquam habui; in eo error est, qui a librario sit, an a Ma. Cod. haud scio. Nam pro ΕΚΚΗΝ-ΧΑΞ, (i. e. cum emovisset seu removisset) legend. ΕΚΚΗΝΧΑΞ; i. e. cum erasisset; Græce enim ΕΚΚΗΝΘΕΙΣ eradere est. Ne quis autem ea reprehensione Justinii offendatur, quæ superius posita est, nonne alibi, ut uno exemplo nunc contenti simus, ex *Africio*, qui vir insignis fuit in comitatu Alexandri, medicum fecit, quia se oculis suis non semper belle et acriter in legendo Troge utebatur? Sed et alia quædam a nobis observata fuerant: neque adeo mirum, hominem aliquem errare posse; omnes

possunt. *Faber.* Bong. et hunc secutus Bernoec. edidit *eandemque*; ut referatur vox ad tabellas, de quibus prædictum. Sed rectius ad. Junt. ut cl. Grav. testatur, habet *eandemque*; ut id referatur ad 'omnia.' Et emendaverat sic ex conjectura summus Gronov. Sane non tabellæ ipsæ 'deberi' recte dicentur; sed quæ scripta in iis sunt. Sed quomodo Demaratus ea, quæ in tabellis ligneis inque ipso adeo ligno scripserat, deleverit? Superinducta cera illud factum Auctor ait. Nimirum, cum cera superinducta fuit, ipsa scriptura legi hunc potuit; tantundemque illud fuit ac si scriptura deleta fuisset. Ut autem scriptura legi posset, superinductam ceram necesse fuit eradi: id quod regis Leonidæ sororis consilio factum Justinus et addidit. Inf. xxi. 6. eand. rem exprimit his verbis: 'In tabellis ligneis, vacua deinceps cera inducta, civibus suis omnia percrebit.' Ubi ceram, quæ superinducta fuit, quæque nihil in se scriptum habuit, et 'vacuam' vocat. Fuit et alius *κρυπλὰς ἐπιστολῶν εἰσπομπῆς* modus, ut ex Jul. Africano Is. Voss. docet; ut videl. et in ligno et superinducta cera scriberetur: ut res eo minus suspecta esset. *Vor.*

§ 14 *Aut recens cera dolum proderet*] Quid sibi τὸ 'recens' velit, non intelligo, sed vid. Herod. ad fin. lib. vii. si forte inde sensus inveniri queat. Ceterum Herod. hanc Gorgo, Leonidæ uxorem, fuisse, ac fratris ejus Cleomenis filiam. Cleomenes enim ac Leonidas ex Anaxandrida nati erant. Just. Leonidæ sororem facit. Longum esset discrimen copiarum Xerxis, aliter ap. Just. aliter ap. Herod. enumeratarum, demonstrare. Veram hoc nunc non agimus. *Glar.*

Aut recens cera dolum proderet] Hic l. licet aliis intactus mihi admodum suspectus est. Quid enim 'recens' cera? Num recenter inducta? At-

qui talis fuit, qua scriptura tegebatur, et tamen ea tegi dolus debnit. Quid igitur hic eum dicitur prodere? Certe velle hoc videtur potuisse ceram, sic recenter inductam, præbere occasionem suspicandi, quod videl. non gratis ita sit inducta. Quam rem qua evitaverit arte Demaratus, ap. Nostr. non ostenditur. An ergo abest aliquid, num potius in voce *ταῖς* latet vitium aliquod? Dignus sane locus est, quem ingeniosiores examinent. *Schef.*

§ 15 *Diu questionem res fuit*] Sic de re hactenus non intellecta etiam Gell. xx. 5. 'Mihi quoque est jam diu in perpetua questione.' Gronov.

§ 16 *Soror regis Leonidæ*] Herod. vii. fin. est uxor Leonidæ, Γοργὼ, ejus meminit Plut. in Apoph. Lacon. Bong.

§ 18 *Septingenta millia*] Variant in numero auctores. Herod. vii. 184. Diod. xi. 5. Isocrat. Panath. Plin. xxxiii. 10. Quomodo autem exercitum Xerxes diueneraverit, vid. Herod. vii. 60. et Plin. iv. 11. *Bongars.* Plut. Parall. c. 2. Ctes. in Pers. c. 23. *Probus Themist. Bern.*

§ 19 *Ut non immerito proditum*] Herod. enumeratis copiis, *ὅρως ὀδὴν μὲν ὁδὸμα*, inquit, *πλοῦταται προδόντων τὰ πλοῦτα*, &c. *Bongars.* Aristides Sophista de apparatu Xerxis ita: 'Tellis obtegebatur ipse sol: mare navibus, terra copiis pedestribus, ær sagittis, redundabat.' *Bern.*

Flumina ab exercitu ejus siccata] Fusc ea de re Herod. vii. qui prodit, Echedorum (male ap. eum legitur *Χελδωπος*) flumen potantibus defecisse. Quo respicit Alexander ap. Curt. iii. 'Cum adiret Græcos, admonerat, ab illis gentibus illata Græciæ bella; Darii prius, deinde Xerxis, insolentiae, aquam ipsam terramque populantium, ut neque fontium haustam nec solitos cibos relinquerent.' Ubi nonnulli pro *populantium* ex Ms. reponunt *possentium*. Sed male. Neque enim

cohæret cum seqq. Quamvis non ignorem, Persas aqnam terramque postulare solitos: quod tamen video alios sollicitos habuisse, cum Herod. testetur Megabazum, Darii satrapam, nuntios ad Alexandrum, Amyntæ fil. misisse, ἀπὸς αὐτοῦ γῆντε καὶ ὕδωρ Δαπέλης βασιλεῖ. Id ipsum quoque legitur in Epistola Aristippi ad Philippum regem; nisi quod ibi sit 'Ἀλέξανδρος δ' Ἀλλοῦ male pro 'Ἀλέξανδρος δ' Ἀμύντου. Passim obvia sunt ejus rei exempla. Voss.

§ 20 *Naves quoque decies*] Navium numerus in vett. omnibus depravatus. Arbitror legend. *mille ducentas*: litteris quibusc. immutatis et vocibus inversis. Convenit numerus cum Herod. Diod. Probo, Isocrate, Oros. qui tamen onerariarum s. *τρηκοστίων* addunt 3000. et *ἑξαγώνων* 860. Ut ille superior numerus sit triremium, seu rostratarum, ut Oros. vocat. *Bongars.* Oros. 'Rostratas [ita legend. ap. Frec. pro vulg. *Prostr.*] etiam nav. m. d. onerarias autem tria millia num. hab. narratur.' Oros. etiam sequitur Albertus Stadensis Chron. p. 136. ap. quem legitur 'ter mille.'

Naves quoque decies centum millia numero habuisse dicitur] Nugæ meræ, emendandumque ut in ed. mea Coloniensi A. 1582. emendaram: *N. q. mille ducentas h. d.* Quam meam emendationem ne ad se trahant, qui anno ante hunc Auctorem ediderunt, lubet adscribere verba mea, hac de re adjecta per occasionem a me Curtio, item in Ubiorum Colonia edito A. 1572. ad illum ejusd. Curtii locum v. 7. de Persepoli: 'Patria tot regum, unicuique quondam Græciæ terror, molita mille navium classem, et exercitus, quibus Europa inundata est,' &c. hic inquam ego: *Adhuc excusi*, molita decem millium navium classem: *sed nihilne pudere vanitatis cum etiam, qui mendacissimi inter Græcos sunt, nunquam eo impudentiæ processerint, ut mille ducentis*

navibus rostratis classem Xerxis ampliore numero fuisse dixerint? verum ita cogitant, quid faciant, qui in typographiis præsident, homines mehercule pietrino digni: ut qui etiam ap. Justinum lib. 11. (quasi parum esset in Curtio negligenter fuisse) ausi sunt scribere: Naves quoque decies centum millia numero habuisse dicitur. Credo, quia exercitus Xerxis decies centena hominum millia explebat, voluisse etiam singulis hominibus suam navem esse. Sed hæc præpostera liberalitas mihi nequaquam placet, quare et hic reponendum censeo, Naves quoque mille ducentas numero habuisse dicitur. Facilis fuit ad errorem via, &c. neque enim omnia, quæ tum juvenilliter effudi, hic repetenda sunt, ubi satis habeo meum mihi adseruisse. Mod. Non dubitavi recipere in textum emendationem loci, pridem a F. Mod. ad Curt. v. 7. 8. propositam, præsertim approbatam etiam a Bong. et congruentem cum Herod. Diod. Probo, Isocrate, Oros. qui tamen onerariarum s. *τρηκοστίων* addunt 3000. et *ἑξαγώνων* 860. Ut ille superior numerus sit triremium, s. rostratarum, ut Oros. vocat. Edd. hactenus habuerunt: *Naves decies centum millia numero.* Ita sc. singulis hominibus e Xerxis exercitu singulæ naves evenerint. Quod asserere nec Græculorum impudentissimus quisque sustinuit. Born.

§ 21 *Huic tanto agmini, &c.*] Ut Antiocheno exercitui ap. Flor. 11. 8. quem etiam huic comparat ibid. n. 19. *Id.*

Si regem spectes] Vitia Xerxis præpostera Darii patris educationi adscribit Plato VII. de Leg. *Id.*

§ 22 *Opes tamen regis*] In Ms. legitur, *optamen regis superessent.* Puto veram lect. esse, *opes tamen regi sup.* Nam regi melius respondet præced. 'si regem spectes,' quam *regis.* Schef.

§ 23 *Ipsæ, &c.*] Contra de Ateslo

scribit Saxo iv. p. 61. 15. 'Cum is ante omnes bella gesserit primus, fuga vero postremus inceserit.'

[*In periculis timidus*] Ita fere Liv. iv. 28. 4. 'In otio tumultuosi, in bello segnes.' Et vii. 15. 2. 'In castris feroces, in acie pavid.' Contra Tac. H. i. 84. 'Fortissimus in ipso discrimine exercitus, qui ante discrimen modestissimus.' Qualis Livianus iste Manlius vii. 10. 9. qui nulla voce aut minis in Gallum ibat: 'sed pectus, animorum iraque tacitæ plenum, omnem ferociam in discrimen ipsum certaminis distulerat.' Bern.

§ 24 *Convexa vallium*] Turneb. Adv. lib. xxx. cap. 27. ad illud Virgil. *Æn.* iv. 'Tædet cæli convexa tueri.' 'Annotant,' inquit, 'Grammatici quidam, convexum cæli cerni non posse, sed ejus concavum. Ac denique 'convexa' pro concavis dixisse Poëtam: cum sit convexum, curvum cavo oppositum. Sed convexum cavum esse reor, quod e Justino ii. 10. intelligi potest, scribente de Xerxe, 'Et montes in planum,' &c. et ipso Marone i. *Æn.* 310. 'Classem in convexo nemorum sub rupe cavata Arboribus clausam circum atque horrentibus umbris Occulit.' Mod.

Quadam...ducebat] Hoc de perfosso Atho vult intelligi, idque a multis aliis factum fuisse proditum fuit. Et tamen falsum est, ut ex Petri Bellonii descriptione constat, qui oculatus testis fuit. An quia illis temporibus mare *Ægæum* navibus non patebat? Huj. generis est miraculum illud Anibalæ, a quo Alpes ruptas, disjectas, et dispulveratas aceto ferunt, quasi calcem aqua aspersam. 'O Pater, o hominum Divumque æterna potestas! Quantum aceti opus fuit! Plus certe quam quantum aquæ pater Oceanus continet. Faber. Marcellinus xxxi. fabulosam quoque habet hanc Athonis perfosionem. Sed vid. quid Bellonio et Ammiano respondeat Is. Voss. in notis ad P. Melam ii. 2.

Græc.

CAP. XI. § 2 *Leonida*] Leg. præter Herod. vii. 219. Diod. ii. 4. et Oros. ii. 9. Strab. lib. ix. *Ælian.* iii. V. H. 25. Valerium iii. 2. et Paus. *Lacon.* Meminit et Seneca Ep. lxxxii. fin. Vid. et Ctesias Excerpta. Variat hic multum a ceteris. *Bengars.* Add. Cic. Tusc. i. 24. Agell. iii. 7. Tzet. Chil. ii. 32. Bern.

Marathonia pugna interfecti, &c.] Decennio ante. Sup. cap. 9. 20. *Id.* § 5 *Recedant*] Sic inf. xxviii. 4. 9. *Id.*

§ 8 *Aut regi Spartanorum, aut urbi, cadendum*] Istiusmodi fore oraculum in causa quoque Atheniensium aliquando editum fuit; videl. 'superiores fore Dorienses, ni regem Atheniensiam occidissent.' Tantundem enim hoc est ac si dictum esset, aut Atheniensium regi Codro, aut populo, cadendum esse. Vid. sup. ii. 6. 17. *Vorst.* Angl. *responsum regi Sp. fuerat, a. u. aut regi.* Etiam hic servanda lect. vulg. Nec enim tam regi fuerat responsum, quam sciscitantibus, ut superiora ostendunt. Ac hi fuere Delphi, non rex privatim. *Schef.*

§ 9 *Ita suos firmaverat*] Non satis hoc intelligo. An enim, ut quis faciat aliquid, ad id opus habet, ut firmetur? At dicit Noster, ita firmasse Leonidam suos, ut scirent, se (Leonidam sc.) ire animo parato ad moriendum. Atqui facere hoc poterat simplici indicio. Quare suspicor scripasisse Nostrum, i. s. *formav.* i. e. informaverat. Et sic Noster quoque xviii. 3. 'Ab eo formatus, cum medio noctis omnes in unum campum processissent, ceteris in orientem spectantibus, solus occidentis regionem intuebatur.' Sane adhortatio, qua eos firmat, paulo post demum ap. Nostr. sequitur, ut appareat, ante non *firmasse*, sed *formasse*. Idem.

§ 10 *Ut cum paucis, &c.*] Ita mox cap. 13. 3. Bern.

§ 11 *Qualitercumque praeliatis*] Monet Bong. in uno Ms. se reperisse, q. *praliatis*. Quod cum ipse quoque in antiquiss. Fuldens. membranis inveni-erim, nihil dubitem ita legere. Cic. ad Att. 'Acriter et vehementer praelatus sum.' *Mod.* Antiquiores typis expressi, q. *praliarentur*: quod non minus elegans et fortasse rectum. *Ver.*

§ 14 *Nihil erat difficile*] Sen. Ep. 4. 'Quisquis vitam suam contempsit, tunc dominus est.' Et Sen. tragedus Herc. Cæt. 'Contempsit omnes ille, qui mortem prius.' *Bern.*

§ 15 *Statim arma capiunt*] Angl. *raptim a. c.* Placet. Auctor ad Herenn. 'Ipse se raptim domum suam confiecit.' *Schef.*

Sexcenti] 'Quingentos' habet Diod. xi. 2. quem in hac narratione fere expressisse Auctor noster videtur. Cic. Fin. ii. 30. 'trecentos:' et Sen. Suas. ii. et *Ellian.* iii. V. H. 25. cujus interpres *ἑξακοσίους* imperite vertit *triginta*. Bongars. 'Trecentos' item habet Herod. vii. 224. et Plut. Parall. cap. 4. 'Mille' autem Lacedæmonios eduxisse primo Leonidam sine sociis, refert Diod. xi. 4. et Isocr. Panathen. et Archidamo. *Bern.*

Regis prætorium] Diod. xi. 9. *ῥῆν τοῦ βασιλέως σκηνήν*. Bongars. Curt. iii. 11. 38. 'tabernaculum' vocat: itemque 'prætorium' v. 2. 11. *Bern.*

§ 16 *Tumultus, &c.*] Saxo xiii. p. 244. 36. 'Cumque totis in castris tumultus exoriretur.'

§ 17 *Diei*] Ms. *die*, antique pro *diei*. Sall. Ju. 97. 3. 'Vix decima parte die reliqua.' Vid. quæ notat Gell. ix. 14. quæ Priscian. lib. vii. ex prima Historia Sallustii, et quæ Probus in Catholicis. *Bong.*

§ 18 *Non victi, &c.*] Sic 'Athenienses consumti magis quam victi' inf. v. 1. 10. et Oros. ii. 15. 'Nemo trecentos Fabios victos dicit, sed occisos: et Regulus captus est a Pœnis, non victus: et quisquis alius, sævien-

dis fortunæ vi ac pondere oppressus, non submittit animum.' Sen. Benef. v. 3. Similiter Bernhard. iii. de Consid. de Apost. 'Occumbebant, non succumbebant.' *Bernæ.* Nullus dubito hic excidisse unam syllabam, quam sequens earund. literarum abscorsit, ut sæpe factum. Victi enim tandem sunt utique, quia omnes sunt cæsi. Legend. igitur cum Gronovio: *Ad post. non vi victi.* Græv.

Inter ingentes stratorum hostium catervas] Hanc lect. confirmat Lucan. ii. 135. 'Aut Collina tulit stratas quoque porta catervas.' Et Liv. vii. 36. 'Circa jacentem ducem sterne Gallorum catervas.' Gronov. Hoc a doctis hominibus, qui ante me ad Just. scripserunt, emendari decuit. Lego i. i. s. *cadaverum* [Q.?] *acervos*, non autem *catervas*. Nam 'caterva' de jacentibus, aut mortuis non dicitur; 'acervus' autem semper. Exemplis parco, nil enim frequentius. *Faber.* Mihi quoque hic l. diu fuit suspectus. Noram enim, quod in Romanorum copiis esset 'cohors,' id dici in barbararum gentium exercitu 'caterva.' Sed postea tamen deprehendi 'catervam' etiam usurpari de multitudine cæsorum, s. mortuorum. Stat. Th. xii. 'Non longum cæde recenti Lætatus videt innumeris forvere catervis Tellurem, atque nos gentem exspirare ruina.' Græv.

§ 19 *Duobus vulneribus*] Sic l. v. e. 6. 'Plus vulneris eo prælio acciperent, quam superioribus dederant.' Item XLII. 4. 11. 'Nec ullo bello majus vulnus acceperunt.' Ita 'vulnus' pro clade bellica et interitu exercitus est. Et 'vulnus accipere' dicitur is, cujus exercitus est, qui perit: 'dare' vero is, qui exercitum alterius fundit. Etiam proprie accepta *phœris* ista frequens est: dicantque 'vulnus accipere in capite.' Alia rursus metaphora est, quod Nepos scribit Dione: 'Accepit gravissimum parens vulnus morte filii.' *Ver.*

[*Experiri, &c.*] Saxo x. p. 203.
 ‘*Belli fortunam experiri.*’ xiv. p. 261.
 ‘*Armorum f. e.*’

CAP. XII. § 1 [*Ionas*] Herod. viii.
 Plat. Themist. Ortos autem Ionas ab
 Atheniensibus notum ex Herod. i. et
 alia. Bong.

§ 2 [*Symbolos*] ‘*Symbolam*,’ et ‘*sym-
 bola*,’ et ‘*symbolus*’ dicunt Latini.
 Plant. Psend. i. 1. 53. et Bacchid. ii.
 3. 31. Ms. una h. l. habet *symbolas*,
 quomodo et Plaut. saepe. Bongars.
 ‘*Symboli*’ Græcis σῆμα. Schol.
 Soph. Elect. v. 723. Σῆμα, κυβανδὲς
 λίθαι, ἐντυφλούμενὰ τῶν ὅρκωντες. Gron.

Et *saxio proscribi*] Angl. et in s. per-
 scribi. De *proscribi* dixi supr. x. 13.
 Vulg. tamen se tuetur per illud Suet.
 Ner. 39. ‘*Multa Græce Latineque
 proscripta aut vulgata sunt.*’ Ubi
 Torrent. quoque *proscripta* censet ser-
 vand. contr. *proscripta*, quod in Ms.
 uno invenitur. Causa satis ab ipso
 explicatur. Atque ita et hic faciend.
 arbitramur. Schef. Sane *proscribi* non
 est sollicitand. Proprie enim et ele-
 ganter ‘*proscribi*’ dicantur, quæ
 in tabella aut charta scripta publice
 affiguntur, ut ab omnibus legi possint.
 Sic ‘*proscribere ædes*’ est, publica
 tabula affixæ significare venales ædes
 esse. Sic et ‘*proscribi*’ Romæ dice-
 bantur olim, quorum nomina in fe-
 rali tabula scripta erant, ut impune
 ab omnibus possent necari. Sic et
 Græcis προγράφειν, unde ‘*program-
 ma.*’ Ead. vis est in τῶ ‘*proponere.*’
 Id enim est in publico loco exponere
 omnibus videndum aut legendum.
 Grav.

§ 4 [*An ideo*] Vetus Poëta: ‘*Men
 servasse, ut essent qui me perderent?*’
 Bongars. Hæc Pacuv. in *Armorum
 Judicio*, citatus a Suet. Jul. 84. Liv.
 ii. 40. 7. Bern.

§ 5 [*Quid si*] Alii habent, *Quod si.*
 Mihi neutrum placet; mallem scri-
 bere *Quasi*. Schef.

§ 6 [*Obsidione*] ‘*Obsidio*’ pro cap-
 titate. Et significatur Ionas in

classe Persica non ut milites, sed ut
 captivos, agere. Sic et xv. 1. 3.
 ‘*Obsidione Amphipolitana liberare*’
 est pro, captivitate Amphip. liberare.
 Amphipolim enim filium Alexandri
 cum matre custodiendū Cassander
 miserat. Et xxxix. 1. 1. ‘*Obsidione
 Parthorum liberatus*’ dicitur Deme-
 trius, quem Auctor xxxvi. 1. 5. simu-
 latione pacis deceptum a Parthis
 captum dixerat. Ver.

§ 7 [*Aut, si hoc parum tutum est, at
 vos, &c.*] Emendationem Gronovii il-
 lustriss. amici nostri in textum recepi.
 Prius legebatur *A. si h. p. t.*
extat, vos, barbare et imperite. Faber.
Optime Gronov. A. si h. p. t. est, at
vos commisso bello [Q. ?] ite cessim. Sic
 quoque Jant. ed. et merito recepit
 T. Faber. Grav. Cl. Gronov. parum
 Latinum esse putat *tutum extat*, et
 legend. esse *A. si h. p. t. est, at vos*
comm. prælio i. c. quomodo in uno
quoque Ms. diserte lectum fuisse in
Var. Lect. testatur Bong. Illud at
 post *si non, si parum*, plane elegans
 est. Cic. iii. Verr. ‘*Si, quemadmo-
 dum socii populi Rom. a magistrati-
 bus nostris tractentur, non laboratis:*
at vos communem P. R. causam
suscipite atque defendite.’ Vid. et
 Gronovii Obs. iv. 26. itemque Notas
 ad Liv. xxiv. 37. *Vorst.* Gronov.
tutum est, at vos; quod recte Grævio
 probatur et aliis. Schef.

Cessim] Ita recte libri vett. Varro
 ap. Non. ‘*Vereor ne me quoque,
 cum domum ab Illo Cessim revertero,
 præter canem cognoscat nemo.*’ L.
 52. D. ad L. Aquil. Ead. ratione
 Plant. Casina ii. 8. 7. ‘*Recessim ce-
 dam ad parietem.*’ Bongars. Πρόμῳ
 κρῖνόςθαι est Thucyd. i. 9. 24. ubi
 Schol. vid. Bern.

Inhibete remos] Pulchre restituit
 Gronov. *inh. remis*. ‘*Inhibere remis*’
 est nautica locutio, qua significatur,
 nave non conversa, retro remigare:
 quod faciebant aut appulsuri ad lit-
 tua et portum, aut in proelio fugam

adornantes: vid. Obs. ejus iv. 26. Græv. A Gronov. quoque est *inh. remis*: quem in Obs. videre poteris. Faber. Id. Gronov. modo dicto Obs. loco contendit legend. esse *inh. remis*: id quod nobis item vero perquam simile videtur. Subaudiend. autem fuerit vocabulum quarti casus, et quidem, navem vel naves. Quod quidem subinde diserte et adjiciunt, sic tamen ut *remis* rursus omittant. Liv. xxvi. 'Cum rostris concurrissent, neque retro navem inhiberent, nec dirimi a se hostem paterentur.' Et xxx. 'Ut quæque retro inhibita rostrata onerariam hærentem unco traheret.' Dicunt et *inhibere*, neque *navem* neque *remis* addito. Liv. xxxvii. 'Cum divellere se ab hoste cupientes inhiberent Rhodii.' Afranius ap. Non. in *Cymba*: 'Tum conscendo cymbam interibi loci piscatoriam, venio, jaciatur anchora, inhibent leviter.' Rursus omisso *navem*, adjectoque *remis*, scribit Curt. iv. 4. 'Plures deinde Macedonum naves superveniunt, et rex quoque aderat, cum Tyrii inhibentes remis ægre evellere navem, quæ hærebat, portumque omnia simul navigia repetunt.' Quid autem est '*inhibere remis*,' et '*inhibere navem*,' et '*inhibere*?' Nihil aliud quam, navem non modo reprimere, ne amplius antrorsum et in proram procurrat, sed et retro eam agere: quorum quidem utrumque *remis* fit. Liv. diserte addit *retro*, dicitque '*retro inhibere navem*.' Deinde apparet etiam ex eo, quod, si hærent, et evellendæ aut ab aliis dirimendæ naves essent, *remis* eæ inhibebantur. Denique et ex eo, quod ap. Just. præcedit '*ite cessim*.' Vid. plura et egregia in hanc sententiam observata et Gronovio iv. Obs. 26. Vim verbi huj. fuit cum ne Cic. quidem satis teneret, ut ex xiii. ad Att. 21. apparet. Vor. Gronov. et Græv. *inh. remis*. Dicam pluribus in libris de Militia Navali, si un-

quam lucem poterunt videre. Schef.

§ 8 *Ante navalis*] Hæc vid. ap. Herod. Plut. Diod. Æmil. Probum, Oros. ii. 10. ap. quem initio cap. vox *bis* abest a Ms. et sane inducenda est. Bong.

§ 10 *Quæ, &c.*] Cf. Herod. viii. 37. et 38.

§ 11 *Et quoniam ferro*] Crudele facinus, et quod tale magis apparebit, si componatur cum Antigoni moderatione, inf. xxviii. 4. 15. Bern.

§ 14 *Themistocles*] Cic. x. ad Att. 7. 'Consilium Themistocleum.' Frontin. i. 3. 6. Aristot. i. Rhet. 15. Bong.

Municipes esse] Ms. *municipia esse*, quod respondet elegantius sequenti *mænia*. Et suspicor, alterum ex glossa natum, qua quis notaverat *municipia* hic posita pro *municipibus*. Schef.

Mænia] Ead. ac. quæ *οἰκοδομημένα* vel *αἰθρία* alias vocantur, et pari ratione inf. v. 7. 'Non exercitum, cuius ope servati pulchriora possent mænia extruere.' nec aliter Flor. i. 4. 'Mænia muro amplexus est:' et iii. 10. 'Incensis mœnibus salis.' Vid. Obs. ii. 12. Gron.

Civitatemque] Thucyd. vii. 14. 22. 'Ἀνδρες, πόλις, καὶ οὐ τοῖς τειχεῖ. Tac. H. i. 84. 'Quid? vos pulcherrimam hanc urbem, domibus, et tectis, et congestu lapidum stare creditis? Muta ista,' &c. Huc pertinet oratio Lentuli ad exercitum intra Caudinas furcas conclusum, ap. Liv. ix. 4. Cic. ad Att. vii. 9. 'Non est in parietibus resp.' Bern.

§ 16 *Conjuges liberosque abditis insulis, &c.*] Ms. *additis*, ex quo nobiliss. Sebisius ingeniose et f. recte fecit *aditis*: cum in illa festinatione vicinas quam remotiores et abditas insulas eos circumspexisse sit credibilis. Firmat conjecturam Herod. viii. 41. ubi Salaminem et Æginam insulas nominat, itemque Træzenem: add. Diod. xi. 13. et Frontin. i. 3. 6. Bernec. Senes in insulas deportasse, inquit

Aristides in Oratione *ἐπὶ τῶν τερρῶν*. Conjuges vero et liberos Træzenem misisse, non in insulas. *Abditas* autem vocat insulas illas, quoniam in intimo recessu sinus essent sitæ. Voss. Genuinum videtur *abditas*, neque cum Sebisio et Bernecc. mutand. in *aditis*. Sunt autem *abditas insulae*, quæ, ut Voss. ait, in recessu sinus intimo fuere sitæ, Salamis putata et Ægina: quas Herod. VIII. et nominat. Indidem post fugam Xerxis et repetita Thucydides prodidit. Vorst.

§ 18 *Adunata*] 'Adunare' verbum Nostro valde frequentatum; ut vel ex Ind. apparet. Alibi vero paulo rarius est. Utilitur tamen Cyprianus in Ep. 63. quæ ad Cæcil. est: 'Quomodo nec corpus Domini potest esse farina sola, aut aqua sola, nisi utrumque adunatum fuerit et copulatum.' Sed et ap. Plin. reperias XIX. 2. N. H. 'Vulsum,' inquit, 'fascibus in æcervo adunatum biduo.' Sic enim legend. sine dubio; non *animatum*. Vorst.

§ 19 *Per servum fidum*] Frontin. II. 2. 13. *Bong.* Herod. VIII. 75. Πέμπει ἐς τὸ στρατοπέδον τὸ Μήδων ἄνδρα πολλοῦ, ἐντελέμενος τὰ λέγειν χρεόν τῷ ὄντομα μὲν τῷ Σίκωνος, οὐκέρτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς τῶν Θεμιστοκλῆος παίδων.

§ 22 *Spectator*] Mss. *expectata*: unde Val. Acidal. ad Vell. II. 14. 5. facit *expectator*, antique pro, *aspectator*. Sicut 'ascendere' Tac. et Sen. pro, ascendere: et Vet. Glossarium 'ecceessere.' Bernecc. Saxo XIV. p. 255. f. 'Pro dnce pugnae spectator effectus.'

§ 23 *Artemisia*] *Θυγῆτρις Ἀργεῖδος*. Herod. VII. 99. Paus. Laconicis. Unus e Mss. *Artemidora* scriptum habet; quomodo et Oros. II. 10. *Bong.*

Inter primos duces] Antiquiores typis expressi i. *primores d.* quod sane contemnend. non est. Non tantum enim 'primores' dicuntur, qui primi

sunt tempore aut loco; sed et qui primi sunt dignitate. Horat. 'primores populi,' et Silius 'socium primores,' dicit. Vorst. Vorst. ex vetustioribus legit *primores*. Schef. In Junt. quoque *primores* habetur. Grav.

§ 24 *Quippe ut in viro muliebrem timorem*] Hoc Xerxes non sibi sed suis aptans, 'Viri quidem,' inquit, 'extiterant mihi feminæ: feminæ autem viri.' Herod. VIII. 88. et ex eo Suid. in voce 'Apræputa, qui tamen Artemisiam contra Persas militasse falso scribit. Bern.

§ 25 *Animos ceterorum*] Mss. plerique habent *ceteros*. Puto sic scripsisse Just. et verba an. cet. glossatoris esse, non ipsius. Schef.

§ 26 *Circ. f.] Saxo IX. p. 170. 32.* 'Quæ res inspectantibus oculis gravissimam circumspectiendæ fugæ sollicitudinem attulit.'

§ 27 *Multa mensa naves*] Ducentæ, inquit Diod. XI. 19. *Bongars.* Angl. *submersæ*, ex glossa. Lucan. III. 'Æquora discedunt mersa ducta carina.' Item: 'Pars maxima classis Mergitur.' Plin. IX. 44. de ariete: 'Cymbas occultus adnatans mergit.' Add. libros nostros de Militia Navali, ubi pluribus hoc firmamus. Schef.

CAP. XIII. § 2 *Ne quid seditionis*] Tac. H. II. 97. 'Prosperis nostris rebus, certaturi ad obsequium, adversam fortunam ex æquo detrectant.' Bern.

Fama adversi belli, in majus, sicuti mos est] In omnibus quotquot viderim edd. extat *et in majus*. Monitu Sebisii expunxi *et*, quod manifeste parèllei, nullique rei est. De re Tac. A. III. 44. 1. 'Cuncta, ut mos famæ, in majus credita.' Et Curt. IX. 2. 21. 'Nunquam ad liquidum fama perducitur: omnia, illa tradente, majora sunt vero.' Freinshemio restituentum videtur illud *et*, et hic esse sensus: Fama non modo adversa belli narrabit, sed et in majus angebit.

Delph. et Var. Clas.

Justin.

2 X

Nondum plene consentio : possumus arbitros. *Idem*. Nihil mutand. Sic quoque initio lib. xiv. 'Ne fama aut rem in majus extolleret, aut militum animos rerum novitate terreret.' *Voss*. Bernecc. monitu Sebisi expunxerat et, ut quod manifeste redundet. At mihi cum Freinab. videtur vocula illa abesse hinc non posse. Illud 'in majus omnia extollens' non tantum famæ adversi belli, sed et famæ prosperi, competit. Phrasi utitur et inf. initio lib. xiv. *Vorst*.

§ 3 *Si aliter evenus ferat*] *Mss.* pluri habent *fuert*, quod videntur rejecisse, qui putarunt hand Latinum esse, quando dicitur *evenus est aliter*. Atqui eo *aliter* pro *aliis* cum verbo est utuntur optimi scriptores. Terent. in *Phorm*. 'Ego isti nihilo sum aliter, ac fui.' Et in *Adolph*. 'Aliter de hac re ejus est sententia.' *Schef*.

§ 6 *Themistocles timens*] *Frontin*. II. 6. 8. *Bong*.

Ns interclusi, &c.] *Veget*. III. 21. 'Clausis ex desperatione crescit audacia; et, cum spei nihil est, sumit arma formido. Ideoque Scipionis landata sententia est, viam hostibus, qua fugiant, muniendam.' *Bern*.

Et iter, &c.] *Hegesipp*. v. 4. 'Nec aliter nisi ferro iter aperiendum.' *Helmodus* I. *Chron. Slav*. 37. 'Videntes ergo li se immensa multitudine circumfusus, viamque ferro aperiendam.'

In Græcia] Non muto; quia tamen *Mss.* multi habent *in Græciam*, cogitandum puto, an non ita scripserit *Iust*. aliquæ, qui hoc genus ignorabant bonis scriptoribus receptum, immutarint. Add. inf. III. 1. 1. *Schef*.

§ 7 *Vincere consilio*] *Liv*. VI. 23. 'Patere te vinci consilio:' et *Tac*. II. H. 40. 'Titianus et Proculus, ubi consilii vincerentur, ad jus imperii transibant.' *Nep*. *Iphic*. I. 'Semper consilio vicit:' et eod. modo ipse *Herod*. IX. 41. *Κρατεὺς γράψας*. *Gron*.

Eundem servum] *Sicinnum* nomine,

Herod. At *Diod*, ait fuisse pædagogum filiorum ipsius: ad instituendos liberos utebantur servorum opera *Veteres*. *Plut*. in *Arist*. *Arnaen* vocat eunuchum. *Bongers*. Sc. de quo *supr*. cap. 12. 19. quem *Sicinnum* nominat *Herod*. VIII. 75. eumque *Themistocles* ait fuisse et servum et liberorum pædagogum. At *Diod*. hunc a superiore diversum facere videtur lib. XI. cap. 17. et 19. *Bern*.

Occupere, &c.] *Oros*. IV. 18. 'Cum maturato adventu descendisse jam ex Alpibus consulibus proditus caset.' *Saxo* v. p. 73. 32. 'Ericus maturato recessu Lesso insulam subit.'

§ 10 *Sortis humana, rerum varietas miranda*] Hic l. mihi est suspectus. Equæ namque horum est constructio verborum: Erat res digna spectaculo et miranda æstimatione sortis humanæ? Hæc se bene habent. At quo referenda illa 'rerum varietate?' Si ad *miranda*, debet addi conjunctio et. Sed vidend. annon ex glossa hæc irreperierint. *Schef*. Recte vidit *Schef*. l. h. esse contaminatum. Labes tamen omnis detergebatur, si scripseris: *E. r. sp. dig. et æst. s. h. rer. cur. miranda*: h. e. erat res, unde poterat humana æstimari sors, propter tantam varietatem et mutabilitatem miranda; unde poterat perspicui, quam fragilis esset sors humana, et quantis et quam miris varietatibus esset obnoxia. *Ed. Junt*. longius abit ab aliis libris, quæ legit: *E. r. sp. dig. et ad æstimationem rer. hum. sortis cur. miranda*. Si ex vet. membranis est profecta hæc lect., non facile debet reprobari, vulgatæ sane præponi: sed tamen veriorum ducio emendationem, quam modo ostendi, quippe quæ non longe recedit a priscis membranarum, nisi quod nna littera perperram omisa adjiciatur. *Græv*.

Quem paulo ante viæ, &c.] 'Gravem illum et mari et terræ *Xerxem*, nec hominibus tantum terribilem, sed *Neptuno* quoque compedes et *Cælo*

tenebras imitantem.' Val. M. III. 2. Bern.

§ 11 *Negue enim ulla est*] Similis fore locus de Gallis XXIV. 8. 18. Id.

§ 12 *Inopia contraxerat et pestem*] Ita Flor. III. 5. 27. Idem. Suspicio contraxerat scribend. Nec enim inopia contraxit, verum copias pedestres ex inopia. Schef.

Inopia contraxerat et pestem] Sic recte legitur: h. e. fames et inopia, ut sit, excitaret pestem, in exercitu sc. Celus III. 'Tristitiam contrahere dicitur bilis atra.' Alia passim exempla sunt obvia. Grav.

Esca illecebris sollicitata] Reposui ex antiquioribus typis expressis eas: quæ vox itid. videtur abesse non posse; ut intelligatur, cujus generis illecebræ illas fuerint. Vorst. Recte hoc reposuit Vorst. ex antiquioribus. Absumserat similitudo literarum in voce præced. Schef. Consentit Junt. Grav.

CAP. XIV. § 1 *Olynthum*] Artabaro, non Mardonio, id tribuit Herod. VIII. 127. Bongars. Errorem hunc primus ostendo. Legend. est in *Thracia*, quod vet. Geographi et Demosthenis interpp. probabunt. Fab.

§ 2 *Athenienses quoque*] Herod. fin. lib. VIII. et Diod. XI. 28. Bong.

§ 5 *Fortuna regis, &c.*] Insigniter hoc dictum illustrat Gruteri Dissertatio I. ad Tac. Add. eund. ad Hist. August. p. 2. 128. m. 1. Bern.

Victus Mardonius] Hæc est memorabilis illa Græcorum ad Platæas victoria, de qua Herod. IX. Diod. XI. 31. Plut. in Arist. Emil. Probus in Aristide et Pausania, quos vid. et Elian. lib. II. et Strabo lib. IX. et Pausan. Laconicis et Bœoticis. Interfectum eo prælio Mardonium, præter Ctesiam scribunt omnes: hunc sequitur Auctor noster. Bong.

§ 6 *Castra referta regalis opulentia*] Val. M. I. 6. 2. 'Bina castra Punicis opibus referta.' Zonar. tom. III. Ann. p. 184. *Μεγάλη ὁρμή πλούτου παρ-*

αυτοῦ καὶ πολυπλοῦδες βασιλικαὶ Γρονναί.

Regalis opulentia] Nam Xerxes e Græcia fagione aureos et argenteos lectos, atque mensas, omnemque regium apparatus reliquerat ap. Mardonium. Herod. IX. 81. Bern.

Unde primum, &c.] Flor. III. 12. 9. 'Syria prima nos victa corrumpit.' Add. Nostrum XXXVI. 4. 12. Liv. XXXIX. 6. fin. Id.

§ 7 *Mycale*] Libr. scripti h. l. omnes depravate legunt *Mesia*, alii *Mesia*, alii aliter. Valg. lect. contra liberos retinui ex Herod. et Diod. Est autem Mycale mons Ionis et urbs Stephano. Bong.

§ 8 *Mardonii copias occisione cecidisse*] Malim, ut est in edd. omnibus aliis, *occidisse*; qua locutione utebantur Vett. quoties significare volebant, exercitum aliquem ad internecionem esse deletum. Liv. lib. XXVIII. 'Duo exercitus eorum prope occisione occisi:' similique fere ratione dictum a Tac. 'Copiæ tum occisione occubissent.' Mod. Bong. *cecidisse*. Sed Modii iudicium secutus retinui Mstis firmatam aliarum edd. lectionem. Ea locutione utuntur Vett. exercitum ad internecionem deletum significaturi. Liv. XXVIII. Similique fere ratione Tac. A. XII. 'Copiæ' &c. Bernéc. 'Occidisse' *παθηκὺς* pro, cecidisse, delatas esse, ut sæpe in hoc Auctore. Inf. XXVIII. 4. 12. dicit 'occisione cæsi.' Et Liv. 'occisione occisi.' Tac. vero 'occisione occumbere.' Vorst.

§ 9 *Tantam famæ velocitatem*] Hanc famæ velocitatem redarguit Diod. XI. 35. Ait enim rumorem istum sparsum a Leotychida, *σπαρτήματα ἔκρινεν*. Vid. Plut. in Emilio c. 41. Et hic, ut et Diod. notavit, deficit Herodoti historis. Bongars. Simile tamen famæ velocitatis exemplum habet Noster XX. 3. 9. Add. Suet. Neron. 1. et Domitian. 6. Flor. III. 8. fin. Elian. IX. V. H. 2. Bernéc. 'Ταν-

tam famæ velocitatem fuisse,' puta, ferunt, ant memorant. Sed nil præcedit, quod hanc expletionem ellipsoes monstrare possit; neque scio, an alibi sic positus infinitivus temere inveniat. Ideoque mihi quidem non nihil suspectus est hic l. *Schef.* Miror viro doctiss. quem vivum amavi, mortuum colo, hic hæsisse aquam. Nihil frequentius Justino aliisque optimis scriptoribus in admirationibus uti infinitivis, omisso 'mirandum est,' ant alio huj. notæ verbo. In h. lib. cap. 7. 'Tantum in eo virtutem fuisse, ut non tot cædibus fatigatus, non duabus manibus amissis victus, truncus ad postremum, et veluti rabida fera, dentibus dimicaverit.' VIII. 2. 'Tantum facinus admisisse Iugenia omni doctrina exulta, pulcherrimis legibus institutisque formata, ut quid, posthæc succensere jure barbaris possent, non haberent.' XIV. 5. 'Tantum eos degeneravisse a majoribus, ut, cum multis seculis murus urbi civium virtus fuerit, tunc salvos se fore non existimaverint, nisi intra muros laterent.' Notavi nonnulla alia exempla in Animadvv. ad Epistolas ad Att. in quibus peccarant imprudentia huj. elegantie aut librarii aut correctores. *Græv.*

§ 10 *Atheniensium virtus ceteris prælata*] Cujus generis plura notata sunt supr. ad I. 7. 14. Quibus add. illud Cic. vi. Fam. 19. 'Otium [domus] omni desertissima regione majus,' pro omni desertissimæ regionis otio. Sunt et in sacris literis talla. Ut Joh. v. 36. 'Habeo testimonium majus Johanne,' pro testimonio Johannis. *Vorst.*

CAP. XV. § 2 *Cum mania*] Præter Diod. XI. 39. vid. Thucyd. I. 15. et Frontin. I. 1. 10. Meminit et Paus. lib. I. initio. *Bong.*

Recte reputantibus] Mss. *r. putantibus*: ex quo Sebisius *reputant.* facit, omisso *recte*, quod nec abest incommode. *Bern.*

§ 3 *Munimenta hostibus et receptacula*] Sebisius mallet m. A. in *receptaculum*, vel m. *receptacula*, per appositionem. *Bern.* Mss. *receptacula futurum bellum.* Credo scripsisse Just. et distinxisse, ne m. A. *receptacula futura*, in *bellum extruant.* *Schef.*

§ 4 *Non abrupte agendum*] Marcel. lin. XXVI. 32. 'Aleam omnium periculorum jecit abrupte:' proque eo Liv. XXIII. 20. 'Nihil raptim nec temere agendum:' et S. Lucas in Act. Ap. XIX. 36. *Μὴτεν ἄπορρες ἀπάρται.* *Gronov.*

§ 6 *In legationem*] Mss. plerique in *legatione*, quod non puto contemnend. Solent enim casus ita permutari, quomodo cap. 18. ad verba 'in Græcia' observavimus. Add. quæ notata nobis ad Fragm. Petronii Tragarianum, et Hyginum. *Schef.*

Ag] Sebisius præfert *agere*, ut referatur ad Themistoclem. *Bern.*

§ 7 *Athenis maturari*] Mss. *Atheniensis.* An scribend. *Athenienses maturare?* nam *Atheniensis* vetus ratio est pro *Athenienseis* vel *Athenienses.* Et potest ortum esse vitium ex eo, quia *Athenis* cum lineola in capite fuit scriptum pro *Atheniensis*, idque oscitans librarius non observavit. *Schef.*

§ 8 *Vinciant*] Sc. ut illos tantum servant in custodia. Virg. VIII. Æ. 652. 'Et fluvium vinculis innaret Clœlia ruptis.' Ubi hæc Serv. 'Vincula pro custodiis accipimus, quia obsides non ligantur.' *Gron.*

§ 9 *Adiit deinde concionem*] Mss. *At id d. in c.* Puto veram lect. *Adiit d. in c.* Sed repudiarent, quoniam *adiire* putarunt male sociari. At vero scire debebant, *adiire* compositum significationem simplicis habere, atque ita præp. in eo esse supervacuum. Quomodo et Cic. ad Att. alicubi 'adiire in jus' pro, ire in jus, usurpavit. Et occurrunt alia similia ap. alios scriptores. *Schef.*

Permutitas] *Per* in compositione

subinde rei perfectionem et consumptionem significat. Ita XII. 3. 2. dicit 'perpetrare bellum:' et XXXI. 5. 2. 'perrogare omnes.' *Vorst.*

§ 14 *Ducem*] *Ναβαρχον* constituerunt. Thucyd. I. 22. Diod. XI. 46. Probus, quos lege. *Bongars.* De quo facto et Plut. in Themist. et Parall. Æmilii Probus in Themist. et Pausania. Quod mox sequitur, 'pro ductu regnum affectasse Pausaniam,' est, honore ducis non contentum regem Græciæ constituere se voluisse. Quod ideo monend. ne quis cum Hispano interp. sequins hæc accipiat. Add. inf. IX. 4. 2. *Bern.*

§ 15 *Quoscunque ad se nuntios*] Libri vett. optimi alii *pontios*, alii *potios*; barbaram vocem, aut Justini ætate usitatam, aut Persicam, quis fortasse suspicetur. Nihil mutare ausus sum, quum vulg. lect. duobus Mss. confirmetur, non tamen antiquissimis. *Bongars.* Freinsh. istinc eruit *conscios*: probabiliter, ut arbitror; imo probe. Sed absque magna causa quicquam immutare religio est. *Berneccer.* Casparus Simonis δ πολυγλωσσος fere persuasit mihi retinend. quod constanter extat in Mss. notæ opt. *pontios* aut *potios*, esseque vernaculum nostrum *Pōt*, h. e. nuntius. Omnino persuasurus id fuerat, si reperissem etiam inter Persico-Germanica a Lipsio collecta Centur. III. Epist. 44. ad Belgas, et Raphelengii Persico-Belgico-Germanica, ex Pentateucho Persico contracta. Illud quidem certum est, cum teste Auctore nostro XXIV. et XXV. Strabone XII. et Pausania in Phocicis, omnem Asiam Celtæ velut examine quodam impleverint, nec sine illis reges orientis ulla bella gesserint, eo commercio linguas quoque gentis utriusque permixtas fuisse: neque casu accidisse, ut, dum illi Tigrin biberant, hi Rhenum, Istrum, Albimve, tam multa vocabula tam exacte communia habeant: sed necessario vel a Persis illa Celtæ, vel

a Celtis Persas, hausisse. Porro 'potios' et 'pontios' promiscue dicitur, ut 'frango,' 'frago,' unde 'naufragus:' 'tango,' 'tago,' unde 'tagax,' et 'contagium:' 'pungo,' 'pugo,' unde 'pugio:' 'ranceo,' 'raceo:' 'laurentum,' 'lauretum.' Ita Galli ex 'laterna' faciunt *lanterne*, et contra ex 'mensura,' *mesure*: 'mansio,' *maison*. Hetrusci, 'sponsus,' *sposo*. Hisp. 'sensus,' *seco*: 'ansa,' *asa*, &c. Ceterum de Pausaniæ cum Persis epistolico commercio vid. quoque Thucyd. I. 22. 4. *Idem.* Mss. omnes melioris notæ ignorant τὸ *nuntios*, proque eo habent *potios*, *pontios*, *pontion*; *nuncios pontios*. Unde suspicatur magnus Bong. vocem hic Barbaram, aut Justini ævo usurpatam, aut Persicam, latere. Proinde Gronovius noster legit *portitores*: *quoscunque ad se portitores misisset*. Monstra illa vocabulorum, ex contracta scribendi ratione, *pōtiōes*, nata possint videri. Vocabulo igitur ævi sui usus fuerit Just. 'Portitores' *γραμματοφόρους* appellabant. Sed hæc viderint eruditi. Causam nondum video cur vulg. lect. debeat mutari. *Boxhorn.* In omnibus Mss. legebatur *pontios* vel *potios*. F. scriptum fuit *protinus*. Error autem ortus est ex literarum compendio. *Voss.* Mss. omnes optimi habent *potios* vel *pontios*, pro *nuntios*, quod Bong. putat barbaram aut Persicam esse vocem. Ego *Pontios* existimo se rectissime habere, sed de iis, qui ex Ponto sunt, oportere accipi. Fuit nempe Pausanias constitutus in Hellesponto, cum scriberet ad Xerxem, ut ex Thucyd. manifestum. Inde igitur qui mittebantur, erant Pontii, Græcis *Πόντιοι*, ut ap. Steph. est legere. Nisi putes utrumque jungend. quod in quibusd. reperitur, *nuntios Pontios*, ut sint *nuntii Pontii* nuntii ex Ponto s. Hellesponto missi. *Schef.* Latini tamen malunt *Ponticus* quam *Pontius*. Sic sane P. Mela, Florus, alii. *Græv.*

§ 16 *Belli socius*] Angl. una voce auctius, *b. s. electus*. Schef.

Conatibus, &c.] Gell. v. 10. 'Potui hinc tunc tam ancipiti captioni isse obviam.' Saxo viii. p. 159. 4. 'Nequaquam a se regalibus institutis obviam itum esse.' Hegesipp. i. 6. 'Quis conatibus ejus obviare aude- ret?'

§ 17 *Ex integro bellum instituit*] *Bellum instituere* quam Latine dicatur, viderint peritiores. Mihi nullum dubium legend. esse ex i. *b. instruit*, quamvis libri renitantur. Sup. ii. 10. 'Igitur Xerxes bellum a patre cep- tum adversus Græciam quinquen- nium instruxit.' Est familiaris Jus- tino locutio. *Græv.*

§ 18 *Cimonem*] Cujus vitam vid. ap. Plut. et Probum. De eo et Herod. ext. lib. vi. Val. M. v. 8. *Bongars.* Add. Aristidem Orat. Platonica ii. *Bern.*

§ 19 *Patrem*] Vir magnus in var. lectt. Auctori contrarium facit De- mosthenem, qui non patris causa, sed 'ob affectatam tyrannidem,' mulcta- tum Cimonem scribat in Orat. contr. Aristocratem. Utrumque factum cre- do, sed diversis temporibus. Vid. Val. M. v. 4. 2. Ext. *Idem.*

§ 20 *Xerzem*] Ad Eurymedontem, *ἄνθρωπος ἀλλήγης δαυδς, ἡμέτερος μὴ δὲ κα- θ' ἑρμῆος ἀγνώστου*. Plut. in Cimone. Vid. et Thucyd. i. 16. 14. Diod. xi. 61. *Bong.*

LIBER III.

CAP. I. § 1 *Bello in Græcia infeli- citer gesto*] Omnes omnino Mss. tam mei quam Bongarsii migrant hic Grammaticos canones, habentque, in *Græciam*: nec hic tantum, sed, quod huc reservavi, etiam proximo superiore libro, quo loco est in edd. 'satis multos hostes in Græcia ma- nere dictitans,' referunt ead. opt. membranæ in *Græciam manere*; qua figura dicendi cum constet etiam ip- sum Cic. usum, quidni eam nos quo- que hic admittamus? *Mod.* Bongar- sius, ceteræ edd. in *Græcia*. Prætulī quod est in Mss. omnibus et Bon- garsii et Modii. Dictum ita vel pro- prie pro, adversus Græciam: vel per antiptosin, qualis est ap. Suet. Aug. 19. 3. 'Sepulturam in volucrum fore potestatem.' Curt. iii. 5. 13. 'Da- rium in Ciliciam fore nuntiatur.' Ita sæpe Cic. Plant. alii: quin Auctor ipse supr. ii. 13. 6. 'Satis multos hostes in Græciam manere dictitans:' ut volunt Mss. *Bernecor.* Mss. In

Græciam. Melius tamen et usitatius, quod impressi præ se ferunt, in *Græ- cia*. Sic XLII. 5. ubi vid. conjecturam meam. *Faber.* Bernecoerus maluit in *Græciam*; quoniam in omnibus Mss. quos Bong. et Mod. viderunt, ita fuit. Est autem in *Græciam* vel idem quod, adversus Græciam; vel per antiptosin pro, in Græcia: quo- modo dicunt 'in potestatem esse' pro, in potestate esse. *Vorst.* Junt. habet in *Græcia*. *Græv.*

§ 2 *Quippe Artabanus, &c.*] Legen- dus Diod. xi. 79. et Ctes. in Persicis Excerpt. c. 29. et seqq. et Probus. Qui hic 'Bacabasus,' illis 'Mega- byzus,' dicitur. 'Artabanus' autem Aristoteli v. de Republ. est 'Atrand- rns. Bongars. Ctesias 'Atrapanus.' *Bern.*

Robustissimis] Respectu annorum, non virium vel roboris. Inf. xi. 6. 'Non juvenes robustos, nec primum florem ætatis, sed veteranos, elegit.' Suet. Ner. 20. 'Quinque amplius

milis e plebe robustissimæ juventutis undique elegit.' Flor. Proem. 'Hæc jam ipsa juvenia imperii, et quasi quædam robusta maturitas.' Gron.

§ 3 *De Artaxerxe*] Cui cognomen 'Longimano.' Alius est inf. v. 11. 1. &c. Bern.

§ 7 *Peratum esse armatum exercitum jubet*] Mihi magis placet quod antiquiores edd. habent *p. e. ex armatumque j.* Vorst.

§ 8 *Jubet, &c.*] Saxo IV. p. 66. 27. 'Tam Frogerum Frotho arma secum permutare jubet.'

§ 9 *Et eadem patris*] *Tis porta roturps.* Diod. Nam illa et necem fratris absunt a vett. Bong.

Vindicavit] Notand. autem hic verbum 'vindicare' ad duo ista 'et eadem patris et se' diverso plane sensu referri: quomodo etiam inf. XI. 9. 14. 'Non mortem, sed dilationem mortis, deprecantur.' Bern.

Et eadem patris et se ab insidiis Artabani vindicavit] Ms. *et c. patris, eneces fratris.* Junt. *Et c. patris, et necem fratris, et se.* Quod cum et in aliis edd. antiquis conspiciatur, non puto esse rejiciend. Græv. Antiquiores edd. et inter cett. Junt. ut Græv. testatur, *Et c. p. et necem fratris, et se.* Cujus lect. vestigia et in uno manu exaratorum fuit, quos Bong. vidit. Ceterum verbo 'vindicare' duplex vis et notio subjecta est; quod semel idem est quod 'ulcisci,' deinde idem quod 'liberare.' Cujus rei exemplum supr. I. 9. 12. jam apparuit, et inf. XI. 9. 14. adhuc apparebit. Vorst. Ms. *eneces fratris, non eadem patris.* Juntæ liber, *et eadem patris et necem fratris.* Illud *eadem et necem* pravam est. Cur enim repetat rem eandem? Itaque Glossatori alterum, non Justino; debetur, qui sententia mea ita scripsit: *Atque ita egregius adolescens et necem patris et fratris, et se ab insidiis Artabani, vindicavit.* Sensus: Vindicavit et se et neces. Quorum neces? patris et fratris. Schef.

Angl. *eadem patris et necem fratris, et se.* Ita habent et alii, de quo dixi in Notis. Idem.

CAP. II. § 3 *Propriis viribus confidebant*] In Ms. legitur *urbibus* pro *viribus*. Et sane *viribus* hic usurpare voluisse haud videtur, cum præcedat paulo ante 'ad vires suas.' Quid igitur, si pro *urbibus* aut *viribus* legamus *civibus*? Et potest vitium ex eo esse natum, quod pro *civibus* antiquè *cibibus* esset scriptum in cod. veteri, ex quo postea *urbibus* fecere alii, alii mutarunt in *viribus*. Idem. Nihil mutem. Nam illa ipsa *urbibus* venusta, 'Lacedæmonii communia civitatum auxilia ad vires suas trahabant, Athenienses' vero 'suis viribus confidebant,' satis arguit veram esse, quæ in vulgatis obtinet, lect. Græv.

§ 5 *Namque Lycurgus cum fratre suo Polybite*] In Herod. et Paus. Echestratus et Lycurgus fratres produntur. Echestrati fil. Labotas in linea Eurysthenis. Pro *Polybite* igitur legend. videtur *Echestrato*, ac pro *Charilao* *Labota*; a Plut. tamen etiam variata sunt nomina. Ideoque et nos in medio relinquimus. Gler.

Namque Lycurgus] De quo in ejus Vita Plut. et Herod. I. 65. et Strabo lib. x. et Pans. Laconicis. Bong.

Polybite] Ita Veteres. Græci Πολύβιτος. At 'Charilins,' quomodo et Heraclides, illis est 'Charilaus.' Herod. I. 65. *Χαρίλλης.* Bongars. Juntæ cum Græcis *Polydectæ*, et pro *Charillo*, *Charilao*, quos sequor. Græv.

Polydectæ] Revocavi lect. quorumd. [impressorum, in quælis ita legitur; nam illa altera *Polybite* plane vitiosa est. Faber. Græci vocant *Polydecten*. Estque ita manifeste, uti Græv. testatur, in edd. Junt. Nostri. Vorst. *Polydectæ* et mox *Charilao* probe cum Vorst. Schef.

Regnumque sibi vindicare potuissent] An in successione regni nepos ex filio priore filio posteriori sit præferendus, breviter, ac nervose, solide-

que, ut omnia, decidit vir magnus, etai cum maximis comparatur, H. Grotius de J. B. et P. II. 7. 30. Add. Lipsii Monit. et Exempl. II. 4. 3. et inf. Not. XII. 5. 10. *Bern.*

Charilao] Alii quidem aliter; sed ita scribend. Vid. *Laconica* Pausaniæ, et seriem regum Lacedæmoniorum ap. meliores Chronographos. *Faber.*

Charillo] Hunc Græci 'Charilaum' vocant, quomodo rursus non Junta-rum tantum, sed et Bech. alisque Edd. vett. habent. *Vorst.*

§ 6 *Ut intelligerent omnes, quanto plus apud bonos pietatis jura, quam omnes opes valerent*] Lego: ut int. homines, q. plus piet. j. q. o. o. Quamobrem id dicam, ii facile videbunt, qui sciunt, quid sit stylus et scriptio. *Faber.*

§ 7 *Convalescit*] H. e. crescit, robur acquirit. Sic inf. III. 4. 1. et XVIII. 4. 1. Liv. I. 14. 6. *Berneccer.* 'Convalescere' pro crescere, robore augeri: quomodo non Noster tantum, sed et alii verbum hoc non raro usurpant. Cic. VII. ad Att. 3. 'His ille [Cæsar] rebus ita convaluit, ut nunc in uno cive resp. ad resistendum imbecilla sit.' Vid. et Liv. I. 14. *Vorst.*

Spartanis leges instituit] De quibus præter citatos, vid. Xen. in *Polisrelq* Lacedæmoniorum. Strab. lib. VIII. et x. *Bongers.* Ait Herod. I. 65. Spartanos ante Lycurgum fuisse *κακονομάρχους σχεδόν πάντων Ἑλλήνων*, ex omnibus Græcis pessime moratos, ut Valla vertit: rectius, *pessimis legibus usos*. *Berneccer.* Hæ leges proprio nomine *ῥήτρας* dictæ, i. e. *pacta*: nam 'lex est communis reip. sponsio,' ut loquitur Papinian. L. I. D. de Leg. et SCt. Hinc Liv. XLV. 28. ait, 'Lacedæmonem, non operum magnificentia, sed disciplina institutisque, memorabilem.' *Gronov.* August. II. Civ. D. 16. 'Quamvis Lycurgus Lacedæmoniis leges ex Apollinis auctoritate se instituisse confinxerit.'

Magis clarior] Contra Grammaticos canonas. Hac præter alias de canassa malæ Latinitatis Auctori dicam scribunt. Scribant igitur et aliis: ut Flor. IV. 2. 72. 'Minus admirabilior.' Plaut. Stich. v. 4. 'Magis dulcius.' Virgil. in Culice v. 78. 'Quis magis optato queat esse beator ævo?' Quem ad locum Fr. Taubmann. plura id genus exempla Pleonasmī Græcisantis annotavit. *Berneccer.* 'Magis clarior' dicitur per pleonasmum. Sic et inf. XII. 11. 2. 'Magis gratius.' Nec ap. Nostr. tantum, sed et ap. alios talia reperiuntur. Vid. *Vechneri Hellenolex.* p. 76. *Vorst.*

§ 8 *Nihil lege ulla*] Lævin. ap. Liv. XXVI. 36. 2. 'Si quid injungere inferiori velis, id prius in te ac tuos si ipse juris statueris, facilius omnes obedientes habeas.' Tac. A. III. 28. 'Gn. Pompeius suarum legum auctor idem ac subversor.' *Bern.*

Documenta] Mss. habent *documentum*, quod præfero, quia refertur ad 'nihil' et 'cujus,' quæ sunt singularia. *Schef.*

§ 9 *Principes ad justitiam imperiorum formavit*] Ut nihil iniqui ab populo exigenter; nec aliter Flamininus ap. Liv. XXXIV. 18. 'Non cogitavit modo imperavitque quæ in rem essent, sed pleraque per se ipse transegit, nec in quemquam omnium gravius severiusque quam in semet ipsum imperium exercuit.' *Gronov.* *Formavit* rescripsit *Berneccer* auctoritate unius Cod. quem vidit Bongarsius. Alii tam typis expressi quam Mss. Codd. habent *firmavit*. Quam lect. et Freinsh. secutum video in Ind. Nec tamen displicet *re-formavit*. Eo enim Auctor et inf. XVIII. 3. 10. utitur pro, informare; siquidem *Motis* standum sit. *Vorst.* *Formavit* est quoque in Junt. *Græv.*

§ 10 *Parcimoniam, &c.*] Vett. omnes *Parcim. omnibus. Item existimans, &c.* quæ lect. quid velit non video. *Paterc.* I. Lycurgum vocat 'disciplinæ convenientissimæ virum:' ma-

ita continentissimas. Bongars. *Parcim. omnibus suasis, exist.* Pro hoc habent omnes libri: *Parcim. omnibus, item exist.* Illud *suasis* in nullis compareret libris. Putaverim emendand. in *parcimonium omnes idem, exist., &c.* repetend. ex proximo, formavit. Populum formavit in obsequia Principum, Principes ad justitiam imperiorum, omnes in idem *parcimonium*; pro *parcimoniam*, ut 'sanctimonium.' Glossis etiam id notatur: 'Parcimonium, μικρολογία. Parcimoniam, φειδωλία.' Salmas. Pro *suasis* plerique Mss. habent *item*. Codex Bibliothecæ Leydenensis *item suasis*. F. Justinii scriptura est, *Parcimoniam omnibus utilem suasis*. Boxhorn. Ita quidem vett. typis expressi. Et Bong. id retinuit. Sed Codd. Mss. omnes, quos id. ille vidit, habent sic: *Parcimoniam omnibus item existens*. Quod quid sibi velit, non videre se fatetur. Boxhorn. tamen in Ms. Leidensi reperit *Parcimoniam omnibus item suasis*; ut *suasis* diserte sit additum. Et conjicit id. ille legend. esse, *Parcimoniam omnibus utilem suasis*. At ego vocibus modo transpositis malim legere, *Parcimoniam item omnibus suasis*. Vor.

CAP. III. § 2 *Magistratibus*] Alter ex Mss. Fuldens. *magistratus* habet, ut monet in suis etiam Mss. exstare Bongarsius; alter disertim, ut idem f. legend. dixit, *magistratus*, quod recipias, an prae eo causam lect. probes, manum non verterim. *Mod. Magistratus* legit e Fuldensi Ms. Modius. *Bernegger.* Mss. quidam *magistratus*. Quod in Ms. Fuldensi et manifeste reperit Modius. Et patitur sane Latinitas, ut jam supr. monuimus. Quia tamen mox numero plurali sequitur, 'creandi quos vellet magistratus'; et vox numeri pluralis a Nostro sæpius usurpatur: putem hic quoque ab eod. scriptam eam fuisse. *Vorst.* Hic l. valde obscurus est. Certe, si de omnibus accipias magistratibus, falsum, quod fuerint annui. Sed nec judicia

sic proprie ac peculiariter ad magistratus pertinent, ut de his seorsum mentio hic fieri debuerit. In Mss. plerisque pro *magistratibus* legitur *magistratus*, ex quo Modius et alii fecerunt *magistratus*. Sed hæc quidem emendatio nec necessaria est; nec illustrat obscuritatem loci. Mihi placet illud *magistratus*, sed cum præpositionis in adiectione, quam videtur absumsisse litera m, quæ proxime præcedentem claudit vocem. Lego: *regibus potestatem bellorum, in magistratus judicia per annuas successiones, &c.* Intelligo autem per *judicia* in *magistratus* potestatem eam, quam Græci Ephoremiam vocant. De Ephoris enim agere h. l. solis, neque aliis magistratibus, est certum, vel ex temporis significatione, quo huic muneri dicuntur præfuisse. *Schef.* 'Magistratus' in unitatis numero Latinis non denotare collegium magistratum, sed unum hominem, magistratum gerentem, supr. docui. Verum viri doctissimi emendationem legentis, in *magistratus judicia per annuas successiones*, probare nullo modo possum. Prætermitteretur enim, quod prætermitti nullo modo debebat, cui *dederit judicia in magistratus*; cum de ceteris dixerit: Regibus dedit potestatem bellorum, senatui dedit custodiam legum, populo dedit sublegendi senatum potestatem, quomodo dicere potuit in *magistratus judicia per annuas successiones*, non addito, cui hæc judicia dederit. Non itaque movenda est codd. plerorumque scriptura: *magistratibus judicia per annuas successiones*: nisi malis cum Juntina, *magistratibus judicia et annuas successiones*. Sed tamen vulgatam lect. huic præfero. Per *magistratus* autem intelliguntur Ephori, qui, etsi non de omnibus negotiis, de potissimis tamen et maximi momenti rebus judicabant. Græv.

Per annuas successiones] Hanc lect. e vestigiis vetustorum codd. eruisse se dicit Acidal. ad Vell. II. 180. 6.

Bong. edidit et annuos successores, quod non convenit seq. verbo 'permisit': cum successores, ut frangum immo- dicæ potentie, soleant imponi. Vid. Sall. Cat. 6. 10. Liv. III. 39. 9. et IV. 5. 8. et XXXIII. 32. 6. Bernegger. Legend. annuos successores: male enim ista mutavit ex Acidal. ad Vell. Bernecc. Vult Auctor magistratus tales fuisse, quibus annuos successores crearent: eoque sensu 'annui magistratus' dicantur Liv. III. 39. Gron.

§ 4 *Convincari omnes publice iussit*] Unus ex Mas. nostris mordicus retinet, *Convincerent* a. p. j. unde fecero, si mei arbitrii res sit, *Convincerent* a. p. j. ut dixit Plant. Amph. 'Misti ad navem Sociam, ut hodie tecum conviveret.' Porro quod subjungit, 'me cæjus divitiæ vel luxuria in occulto essent:' ead. de causa et vett. severioresque illi Romani non tantum in atris conabant apertis januis, sed etiam in illis opes omnes suas positas habebant, ut tradit egregie non vulgo vulgatus, sed membranaceus, meus Servius ad illud Virgil. *Æn.* I. 'Vocemque per ampla volutant Atria,' his verbis: 'Tangit,' inquit, 'morem Romanum. Nam, ut ait Cato, et in atrio et duobus ferculis epulabantur antiqui; unde ait Juvenalis: 'Quis fercula septem Secreto cœnavit avus?' ibique etiam pecuniam habebant, unde qui honoratiores erant liminum custodes adhibebantur, ut 'Qui Dardanio Anchisæ Armiger ante fuit, fidusque ad limina custos,' et calina erat. Unde et atrium dictum, quia atrum fumo erat. Alii dicunt Atria Etruriam civitatem fuisse, quæ domos amplas vestibulis habebat, quæ, cum Romani imitarentur, atria appellaverunt. Alii atria magna et sedes capacissimas tradunt, unde Atria Licinia, et Atrium Ilibertatis.' Hactenus qui penes me est man- ex- ratus Servius, ubi legend. putem, qui *servi honoratiores erant, liminum custo- des adhibebantur*: adde etiam de meo,

hos ab iisd. 'atris' 'atriensæ' dic- tos, ut vel ex solo pluribus locis Plan- to probari potest, quæ ideo non ad- scribo, quia jam nunc hic nomine mei oblitus videri possim. *Med.*

Ne cæjus divitiæ vel luxuria] Id. spectantes 'Romani veteres impera- runt, ut patentibus januis pransitare- tur et cœmitaretur: ut sic, oculis ci- vium testibus factis, luxuriæ modus fieret:' Macrobi. Saturnal. II. 13. pr. Vld. Val. M. II. 5. 5. Contr. Sen. Ep. 43. f. 'Vix quemquam invenies, qui possit aperto ostio vivere.' *Bern.*

§ 5 *Una veste*] 'Unam vestem' sim- plicem interpretatur Schef. ad *Ælian.* VII. V. H. 13.

Verteretur] Nobiliss. Sebisio sub- scribo, rescribenti *verteret*, absolute, ut Tac. et optimi quique sæpe. Sic inf. XXXVI. 2. 16. Bernegger. Sebisianus conjectit legend. esse *verteret*, ut inf. XXXVI. 2. 16. 'convertit,' et similiter ab aliis scriptum reperitur. Verum nihil opus illo. Non, quia interdum sic loquuntur Auctores, idem perpetuum est putandum. Quoties dicant 'vertit,' aut 'convertit,' pro, verti- tar, aut convertitur, subaudiend. *omni- no, se.* Certe Sosipater illud Virgilii 'Genibusque volutans Hærebat' explicat sic, volutans *se. se.* At pro verbo activo et pronomine reciproco Latini sæpissime passivum usurpant: ut 'lavari' pro, lavare *se*; 'exerceri' pro, exercere *se*; 'parari' pro, parare *se.* Quidni ergo et hic *verteret* pro, verteret *se*, scriptum pu- taremus? *Vor.*

§ 6 *Sed in opere et in laboribus*] Angl. *sed inopia*, quod non contem- nend. Nam luxuriæ rectius opponi- tur inopia, quam labor, et inopia, socia vitæ rusticæ. Vellem autem scribi *sed in inopia.* Schef. Angl. li- bri hic non sunt anteferendi vulgaris. *Opus* est labor rusticus, ut sæpissime: quamvis sine pulmento viverent, non tamen in inopia vivebant. Primos, inquit, annos non in luxuria, ut Ro-

nam pueri in forum ducti, pretextam deponebant, et puram inducebant togam, sed in agris, in opere rustico, et laboribus perpetuis transigebant. *Græc.*

§ 7 *Et citam sine pulmento degere*] Plin. lib. XVIII. cap. 8. 'Pulte autem, non pane, vixisse longo tempore Romanos manifestum, quoniam inde et pulmentaria hodieque dicuntur.' Hæc illa. 'Puls' cibus ex farina factus; a 'pulte' 'pulmentum,' i. e. obsonium. Cic. l. v. Tusc. 'Cebile terra, pulmentum famæ, erat Anacharsis philosopho.' Horatius II. Sat. 2. *pulmentaria* pro quovis saavi cibo posuisse videtur, cum inquit: 'Te pulmentaria querere sudando.' Quomodo et h. l. Justinus 'pulmento' usus appareret. *Glareus* 'agere.'

Sine pulmento] Quod genus est ex delicatissimis obsoniis. Hæc vox non a 'pulte,' sed a 'pulpa,' deducenda est, ut sic 'pulmentum' sit quasi, *pulpamentum*. Plaut. Rud. IV. 2. 32. 'Sed hic rex cum aceto pransurus est et sale, sine bono pulmento.' *Pulpamentum* occurrit ap. Terent. Eumuch. III. 1. 'Lepus tute es, et pulpamentum queris:' de eo, qui in aliis querit, quod ipse habet: lepores enim lumbis et clunibus suis pulpamentum de se præbent. Sic Plaut. Stich. v. 4. 31. 'Nimis vellem aliquid pulpamenti.' Glossæ Gr. Lat. 'Xapupa, pulpamentum.' Hinc etiam 'pulpamen' in Epit. Liv. XLVIII. *Græc.*

§ 8 *Sine dote*] Refert etiam *Ælianus* VI. H. V. 6. At Aristot. II. Polit. 9. Spartanos reprehendit, quod magnas dotes dent. Nimium quia jam tum a legibus institutisque Lycurgi sui desciverant, ut iis exprobrat Plutarchus in *Lysandro*, *Cleomene*, et *Agide*. *Bernegger*. Saresb. 'Statuit virginem sine dote nubere.'

Matrimonium suum] H. e. uxores suas. Sic inf. III. 5. 6. et XIV. 3. 7. et XVIII. 5. 5. et Impp. in Codice sæ-

pica. Ita 'clientelam' pro clientibus, 'servitia' pro servis, et id genus infinita. *Bern.*

Dotis frons] Titinnius: 'Viri enim, [ita legend. arbitror,] dotibus delimiti, utro etiam uxoribus ancillantur.' Plaut. passim. *Bongars*. Vid. Sen. Controv. I. 6. *Bern.*

§ 9 *Sed pro gradu ætatis*] Recte illud 'pro gr. æt.' Nam, quod a fœdissimo Satyrographo scriptum est, verum fuit Lacedæmone. Ibi enim qui vel uno anno vel mense etiam major esset, illi homines et probetria ab altero deferrebat. *Fab.*

Nec sens usquam, &c.] Romanis tamen mire habitam in honore ætatem seram, discimus vel ex Ov. v. F. 58. 'Magna fuit quondam capitis reverentia cani: Inque suo pretio,' &c. Et Juv. XIII. 58. 'Credebant hoc grande nefas et morte plandum, Si juvenis vetulo non assurrexerat,' &c. Et plura hiedem tribuit Agellius II. 15. Verum illis de aureo sæculo sermo, et innuunt, ævo suo virtutem eam minus cultam; sicut et isto nostro, contra præceptum divinum Levit. XIX. 32. *Bernegger*. Pro 'terrarum' habet 'terra' Saresb. et in § 11. 'antequam' pro 'priusquam.'

§ 10 *Auctorem eorum Apoll. Delphi. Agis*] Val. M. I. 2. Sed Plut. Lycurgo, et Strabo lib. x. hæc non ficta, sed acta, referunt: et Herod. I. 65. recitat versus Pythiæ ad Lycurgum sciscitandi oraculi ergo adventantem. Et si idem adserat cum Paus. in *Læcon*. quod nonnulli harum legum non Lycurgum, sed *Minoem*, auctorem, atque a Cretensibus eas ad Spartanos per Lycurgum translatas existiment. *Bern.*

§ 11 *Ut æternitatem legibus suis daret*] Steterunt autem illæ per annos fere 800. ut ex Livii locis aliquot discere est; XXXVIII. 34. 9. *Mod*. Quingentos tantum refert Plut. Lycurgo cap. 56. pr. *Bern.*

§ 12 *Proferre autem Cretem*] In

Samo vita excessisse Lycurgum, auctor est Heraclides. Λυκούργος ἐν Σάμῳ ἐτελεύτησε, καὶ τὴν Ὀμήρου ποιήσῃ, παρὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Κρεοφύλου λαβὼν, πρῶτος διεκίμωσεν εἰς Πελοπόννησον. Scio quidem auctores dissentire de loco mortis et sepulture Lycurgi: in Samo tamen obilisse nemo dixit. Quin et seqq. reclamant, ubi dicitur, libros Homeri a posteritate Creophyli (male ap. Plut. in Lycurg. legitur Κλεοφύλου) acceptos, primus in Peloponnesum deportasse. Omnino itaque scrib. ἐν Σάμῳ ἐτελεύτησε, ut est in Ms. Sami enim aliquandiu egit. Vid. Plut. Voss. Nicol. Damasc. in Excerpt. Porphyrog. p. 448. de Lycargo ait: Καταβὰς δὲ εἰς Κρίσαν (Κρίσαν Suid. v. Λυκούργῳ τῷ νομοθ.) δαυτὸν διεργάζεσθαι. Plut. Vit. Lycurg. f. Τελευτῆσαι δὲ τὸν Λυκούργον οἱ μὲν ἐν Κίβρῃ λέγουσιν. Ἀπολλόθεμης δὲ εἰς Ἥλῳ κομισθέντα. Τίμαιος δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Κρήτῃ καταβίβσαντα, καὶ τὰφῃ Ἀριστοτέλους αὐτοῦ δεικνυσθαί φησιν ἐπὶ Κρητῶν τῆς Περγαμίας περὶ τὴν ξυνηκτὴν ὁδόν.

Ibique perpetuum, &c.] De loco mortis ac sepulture dissensus auctorum ostendit Plut. Lycurgo ext. *Bern.*

Abjicique, &c.] Gualterus: 'Moriensque projici ossa sua in mare jussit.'

CAP. IV. § 1 Cum Messeniis propter stupratas] Strab. lib. vi. et viii. Pans. lib. iii. et iv. Oros. i. 21. habet 'propter spretas virgines:' vitiose. Strab. enim ἐπὶ τῷ φθορᾷ τῶν παρθένων. De hoc bello varie Serv. P. Danielis in iii. Æneid. Bongars. Add. Lactant. i. 20. qui nonnihil variat. *Bern.*

Messeniam] Error est. Legi debet *Messeniam*, vel *Messenem*. Nam Messenia est ager seu territorium Messeniorum, at Messena, s. Messana, s. etiam Messene, est urbs ipsa territorii princeps, aut, si ita velis, metropolis. In Mss. est *Messenium*, quod, quanquam corruptum, veteris tamen scripturæ vestigia retinet. *Faber.*

Plin. iv. N. H. 5. 'Ibi regio Messenia duodeviginti montium, annis Pamiae. Intus autem ipsa Messene.' Add: Melam ii. 3. et Steph. de Urb. Schef.

§ 3 *In obsidione*] Ms. in *obsidionem*: nec displicet. Vid. quæ notavi supr. ii. 13. *Id.*

§ 4 *Mulierum fecunditate suppleri*] Sen. Hippol. 469. 'Excidat agendum rebus humanis Venus, Quæ supplet ac restituit humanum genus.' Grou.

Sibi et belli damna assidua] Ms. unus longe optimus *insidua*: quod nisi a mala manu est, quid sibi velit, demiror equidem: maxime cum in uno etiam suo Cod. vet. repererit Bong. s. et b. *indamna assidua, &c.* Porro de Partheniis vid. Serv. ad illud ex Virg. Æ. iii. 'Hinc sinus Herculei (si vera est fama) Tarenti Cernitur.' *Modius.* Mss. plerique habent *bellia*. F. scripsit Noster *et ex bellis damna assidua*, et per *bella* intellexit, prælia: ut fecit locis aliis. *Schef.*

§ 7 *Parthenia*] Ita Vett. et Græci; non *Parthenii*, ut vulgo. Vid. præter cett. Eustathium in Dionys. *Bongars.* Add. Serv. in Virgil. iii. Æ. ubi tamen inepte 'Partheniatis' hos dictos ait. 'Ο παρθένια plane respondet nostrati, ein Jungfräwkind. 'Η παρθένος, virgo. 'Spurio' hos appellat Auctor xx. 1. 15. Scalig. in Enseb. p. 78. f. 1. *Bernec.* Pro *Parthenia* vulgo legitur *Parthenii*; quæ lect. jure damnari non potest; nam puer e puella natus, qui patrem appellare non possit. Homero Parthenios dicitur, alias Parthenias; quare utrumque probum est (locus Homeri II. xvi. 18. legitur). Sed nunc aliud dicam, quod ad Just. ipsum, fateor, non pertinet quidem, sed ad Virgil. Imo ad Interpp. Virgili, et qui Vitam ipsius nobis reliquere. Sic scribit Sebastian. Corradus, ubi de Virgili nomine agit: 'Nos Antonio Thylesio præceptoris nostro potius assentimur; qui putabat a virginali modestia et verecundia Virgilium

dictum fuisse. Hanc ejus sententiam eo libentius sequor, quod poeta (ut Asonius Vita scriptor et Servius affirmant) ex moribus etiam Græce cognomen accepit; nam Parthenias est appellatus. Hinc in libris Mss. pene omnibus illa est inscriptio, *Publii Partheniasii Virgilii Maronis Liber.* Hæc Corradus; qui utinam nihil tale scripsisset, nam ipsum semper feci maximi, vel ob solam Ciceronis Vitam, quæ ab ipso conscripta est, et quæ mihi ob iudicium et exquisitam quandam hominis diligentiam tantopere placet. Sed in illa, quæ ipse accepta ab aliis sua comprobavit assensione, bis prefecto peccat. Primum, quia non viderit Parthenian ap. Græcos nil esse aliud, si proprie loqui velis, quam spurium, s. filium puellæ, quæ virgo putaretur, cum non esset tamen; quo in genere vel Mercurius ipse pater ingeniorum decipi possit. Itaque nomen est probrosum Parthenias, quod Virgilius, si viveret, haud sane libenter acciperet. Alterum est, quod putaret Corradus 'Parthenias' posse formare *Partheniasis* in casu patrio, quæ res nescio qua possit ratione excusari; nam 'Parthenias' itid. infectitur ac 'Lycias' et 'Æneas.' Sed unde igitur Virgilius dictus est 'Parthenias,' et a quibus orta illa appellatio? Uno responso rem confecero. Grammaticastri, qui se doctos perhiberi studebant, illi non poterant nescire Virgilium libenter victitasse ad Neapolin, quam ipsemet Parthenopen vocat, in fine Georgicon: 'Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope, studiis florentem ignobilis oti.' Inde Virgilium, ut se bellos homines facerent, et Græce scire viderentur, 'Parthenian' vocavere; sed, quod ipsi honoris causa faciebant, id probri et ignominie metu poterant non dixisse; neque enim multum ad honorem Virgilii videtur pertinuisse, ut spurius et meretriciæ proles diceretur, i. e. ut

interpretor, Parthenias. *Faber.* Inf. vocantur 'spurii,' quales revera et erant. *Vorst.*

§ 8 *Qui cum ad annos triginta pervenissent*] Suspectus hic mihi numerus videtur. Ego *viginti* legend. puto. Nam juvenes post 10. obsidionis annum Spartam missi fuerant, et Messeniam 19. tandem anno expugnatam scribit ex Ephoro Strabo lib. vi. ubi de Tarento. *Glar.*

Nulli enim pater] 'Andropes, et spurii filii. Inf. lib. xx. *Bong.*

Palantum] Græci *Φάλαντος*, et Horat. ii. Od. 6. Eustathio *Φάλαντος*. De Tarentinorum origine vid. etiam Pausaniam in Phocicis. *Idem.* Junt. *Phalantum*. Ut Græci, quibus 'Phalantus.' Et statim iid. cum omnibus Mss. 'Arati' pro *Araci*. Græv. Aliis 'Palantus,' aliis 'Phalantus,' dicitur. In Ms. *Phalantus*, vitiose quidem, sed propius ad veram lect. Nam omnino scribend. est *Phalantus* per octavam Græcorum litteram Θ, ut et plus uno loco ap. Pausaniam, auctorem in hoc genere, cui tuto credi possit. At, qui ab aliis 'Aracus' dicitur, is ab aliis 'Aratus.' Illud prius magis placet. *Faber.* Quoniam Græci *Φάλαγρος* scribunt, et Junt. ed. ut Græv. testatur, manifeste ita habet, ita omnino et rescribend. putavimus. Deinde quia Mss. omnes, ut *Bong.* testatur, habent *Arati*, nec aliter vetus ed. Junt. illud item hic resumpsimus. *Vorst.* *Phalantum* recte *Vorst.* ex Junt. Grævio suatore; item *Arati*. *Schef.*

§ 11 *Sedes ibi constitunt*] Angl. s. *sibi c.* Probo. *Schef.*

§ 12 *Proturbatus*] Antiquiores edd. *perturbatus*. Et dicunt sane 'perturbare' pro, proturbare. Val. M. i. 8. Ext. 8. 'Inventurum equum, sed at eo perturbatus periret.' Cms. vii. B. G. 'De vallo perturbare.' Auctor ad Herenn. iv. 'Præcipitem perturbare ex ea civitate.' Vid. et Giffanii Obs. L. L. *Vorst.*

§ 13 *Hic*] Rectius Ms. Bong. *Hic*. Gron.

§ 16 *Promiserat*] Angl. una voce auctius *prom. Deus*. Sed glossatoris est; præcedit proxime de oraculo, quo verbum hoc referend. *Schef.*

§ 17 *Fundata*] Liv. III. 60. 'Rebus urbanis compositis, fundatoque plebis stata.' Gron.

CAP. V. § 2 *Deinde cum per annos octoginta gravia servitutis verbera*] Ita h. l. distinguendus est: *D. c. p. a. LXXX. g. servitutis, verbera plerumque et vincula, ceteraque captivitatis mala, perp. essent, &c.* Voss. Id quod nobis quoque sit verisimile. Inf. XI. 3. 7. similiter fere, 'Gravissima quæque supplicia miserimæ captivitatis.' *Vorst.* Pans. in Messeniæ Messenicum bellum secundum anno XXXIX. post primum fuisse motum tradit. Sed a Just. stat Euseb. in Chronicis: quod confirmat Tyrtæi ætas, ut observat magnus Valesius ad Excerpta Diodori. Ipse enim Tyrtæus cecinit se tertia γυνή s. ætate post primum bellum ab Atheniensibus missum esse ad Lacedæmonios: γυνή vero erat 30. annorum, ut tres γυναικες sint 90. anni. *Græv.*

Plerumque] Sebiasius, nec male, plerique. Bern.

Captivitatis] Ita Ms. et quæd. Edd. et ipse rursus Auctor inf. XI. 3. 7. Bong. edidit *capto civitatis*. Id.

Panarum] Hæ sunt calamitates, quas victi a victoribus patiuntur, eaque notione hanc vocem usurpat Sen. Hippol. 439. 'Me cura sollicitat tui, Quod te ipse pœnis gravibus infestus domas.' Gron.

§ 3 *Conspiratus ad arma concurrunt*] Ms. Leyd. *concinitus*. Viderint eruditi an non ab Auctoris manu sit *concitatus*. Certe hoc placet præ illo *conspiratus*. Boxhorn. Boxh. legend. censet *concitatus*: Sebiasius autem *confirmatus*. Nobis nihil mutand. videatur. *Vorst.*

Quo adversus, &c.] Val. Acidal. ad

Vell. II. 130. 8. emendat, *quod advenit* forsitan hic altera vox deest, quæ ex opposito respondeat τῇ *conspiratus*. Bernec. Pro quo cum Acidal. legend. puto *quod*. Placet item quod in uno Ms. reperit Bong. *dimicandum videbatur*. Est autem 'dimicaturi videbantur,' et 'dimicandum videbatur,' pro, dimicaturi erant, et dimicandum erat. 'Videri' pro, esse, non rarum, ut Græcorum δοκῆν pro εἶναι. *Vorst.* Recte vidit Acidal. et *Vorst.* scribend. esse, *quod adversus servos*: et sic Junt. Legitur in ead. ed. paullo ante *tante conspirantius pro conspiratus*: male. *Græv.*

§ 4 *Oraculo Delphis*] Præter Strob. VIII. leg. Pans. IV. Bong.

§ 5 *Claudem pede*] Mss. plerique habent *claudē*, quod fortasse rejici non debuit. Horat. III. Od. 2. 'Rare antecedentem scelestum Deservit pede pœna claudō.' *Schef.*

§ 6 *Fuses*] Sic omnino ex Ms. rescribend. Jam enim, antequam Tyrtæus adveniret, fugati erant. Gron.

Servos suos manumitterent] Ap. Thucyd. tamen v. 7. 12. Spartani servis demum e bello reversis libertatem donarunt. Quod et Romani fecere. Liv. XXIV. 16. 8. Bern.

§ 7 *Dignitati succederent*] Eod. modo 'succedere caritati' dixit Liv. XXIV. 5. Hos vero servos, quibus illa pollicebantur, *ἐνεδόκους* vocarunt, quod lectis dominorum successerant, teste Athenæo VI. 20. Delpn. p. 271. Gron.

§ 8 *Majora detrimenta civitati infligerent*] *Infligerent* scripsit Bernec. auctoritate unius Cod. Ms. quem vidit Bong. Alii omnes *infunderent*: quod idem in antiquioribus quoque typis expressis est. Ego non dubito quin Auctor scripserit *injungerent*. *Detrimenta injungere* cum minus notum esset libraribus, scripserunt pro eo *infunderent*: quomodo et Inf. XLII. 5. 10. pro *injunctis* scripserunt *incussis*. Brutus in Ep. ad Cic. 'Ne quid detri-

monti reip. injungant.' Cujus generis multa et in Livio aliisque reperiantur. *Vorst.* Mss. omnes fere habent *infunderent*. Idem servant edd. vett. Ex quo *Vorst.* se non dubitare ait, quin Auctor scripserit *injungerent*, cum et Cic. sic loquatur, s. Brutus ad Cic. xi. Ep. 18. Ego vero illud *infunderent* non repudium vel propter ipsum illum librorum consensum, cum praesertim Cic. *infundere vitis in civitatem* dixerit ratione haud dissimili. Verba extant de LL. III. 'Non solum vitia concipiant ipsi, sed ea infundant in civitatem.' Nec abijt multum *infundere agmen urbi*, quod est ap. Flor. III. 31. ubi de Sylla: 'Collesque porta geminum agmen urbi infudit.' *Scheff.* Junt. stat pro vulgato *infigerent*. *Infundere detrimentum civitati* nemo dixerit. Verissimam doce et ingeniosiss. emendationem *Vorstii*. Ignotior significatio vocis *injungere* h. l. interpolatrices manus admovit. *Græw.*

§ 9 *Tyrtæus, qui, &c.*] Horat. in Arte: 'Tyrtæusque mares animos in martia bella Versibus exacuit.' Huj. partim meminere, partim versuum fragmenta proferunt, Plato non semel Libris de LL. Paus. Messenicis: Strab. vi. Plut. in Lycurgo: Quintil. i. 1. Polyæn. Strateg. i. Stob. in Eclogis: Lycurg. rhetor Orat. contra Leocratem: Max. Tyr. Disa. xxi. Said. Laconem eum aut Milesium fuisse scribit: Noster Atheniensem, beneficio forte, non origine. Nam et postea Lacedæmone quoque factum civem Plato tradit. Corrigendus h. l. Sex. Ampelius: 'Tertiusque Messenio bello, ex oraculo Apollinis, dux ab Atheniensibus per ludibrium missus, *perausens* vota militum animos concitavit, ut tam diuturnum proelium victoria consummarent.' lege *Tyrtæusque*, et mox *poimante noto*, aut tale quid, at certe *poimate*. Bern.

Pro concione] Sic et Cic. dictum 'pro rostris,' quod aliis 'in rostris.'

Eidem III. Fam. 8. 'pro tribunali agere.' *Gron.*

§ 10 *Tesseras insculptis suis et patrum nominibus*] Fuerunt tabellæ lignæ; quas Polyæn. i. 17. ead. de re agens *συναλλας* vocat. *Heasych.* in *Χαλασόν*, sed de alio agens: *Παρύων τήνων εὐρυγγραμμάτων ἐν δρομῶν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τερπλεῖ*. Nomina patrum simul insculpere necesse habuerunt, quia cognominibus carebant; neque aliter agnosci potuissent. *Vorst.*

CAP. VI. § 1 *Tertium quoque bellum*] De quo præter cett. ad III. 4. 1. jam citatos, Diod. xi. 64. et xv. 68. *Bong.*

§ 2 *Eodem*] In Ms. legitur *eodem*, quod videtur vulgato præferend., quia dicitur majori emphasi et convenientiori memorandis. Quasi diceret: Ab eo ipso bello, ad quod paulo ante evocaverant. Id quod auct. injuriam, quia poterant non evocasse. At languet illud, si *eodem* legas. *Scheff.*

§ 3 *Athenienses*] Inter quos erat Cimon Miltiadis fil. Paus. in Messen. et Thucyd. i. *Id.*

A Delo] Id enim commune Græciæ ærarium esse voluerunt. Probus in Aristide. Thucyd. i. 16. 3. *Bongars.* Solitos autem vett. in fani publicas privatasque pecunias suas deponere patet etiam ex Cic. ii. de LL. 16. et Plant. Bacchid. ii. 3. 72. et 78. Vid. Brodai Misc. iv. 17. et Nep. in Hannib. Bern.

§ 4 *Peloponnesiacum*] Bellum Peloponnesiacum 8. libris a Thucyd. comprehensum: de quo et Plat. in Pericle, et Diod. xii. *Bong.*

Bellum, &c.] Similiter Gell. vii. 3. p. 378. 'Bellumque eo illis faciendum censerent:' p. 384. 'Quod bellum populo Rom. facere voluissent:' xvii. 21. p. 796. 'Bellum populo Rom. facturum.' Macrobi. i. Sat. 2. init. 'Quas [copias] bellum populo Rom. facturum comparaverat.' Saxo xiv. p. 280. 48. 'Bellum Sclavis facturum.'

§ 6 *Parva tunc*] Hunc l. male ac-

cepit Oros. lib. 1. fin. 'Athenienses autem,' inquit, 'missa in Ægyptum parva classe.' Auctor noster non 'parvam classem,' sed 'parvas vires,' dicit Atheniensibus fuisse, missa classe 200. navium in Ægyptum. Thucyd. 1. 18. 16. *Bongars.* In auxilium Ægyptiorum, qui mortuo Xerxe a Persis defecerant, regemque sibi Inarum constituerant, ingentem classem Athenienses tunc miserant, ut ex Diod. xi. 71. apparet. *Vorst.* In Ms. ple-riusque pro *erant* legitur *addiderant*. Vix est dubium mihi, quin divisim scripserit Just. vires Atheniensium ad id *erant*, et intellexerit de bello. Vires erant parvæ ad id bellum sustinendum. Optime. *Schef.*

§ 7 *Classis*] Sebisins, classe. Bern.

§ 10 *Cum Thebanis paciscuntur, ut Boeotiorum imperium, &c.*] Sebisins hunc l. ita censet restituend. ut B. i. *hi restituerent, quod temporibus Persici belli amiserant: illi Atheniensium, &c.* Bernec. I. e. paciscuntur atque promittunt, imperium in Boeotias se Thebanis restitutos. Atque ita emendatione Sebisii, quam Bernec. refert, nihil est opus. Sic inf. v. 3. 3. 'Spe-rans ut dux belli ab omnibus legeretur,' pro, se ducem belli lectum iri. Et ix. 2. 12. 'Pollicetur ut ponatur,' pro, positum iri. Et xi. 3. 11. 'Obstrinxerant se jurejorando, ut Thebas diruerent,' pro, se Thebas diruturos. Et xxi. 3. 2. 'Voverant, ut virgines suas prostituerent,' pro, se prostitu-turos. *Vorst.*

§ 12 *Periclem &c. et Sophoclem*] Meminit Cic. Off. 1. 40. qui 'Prætores' vocat *σπαρτηγούς*. *Bong.*

CAP. VII. § 1 *In annos triginta*] Paus. Eliacis prioribus. Vid. et supr. notas. *Bongars.* Thucyd. 1. 19. 5. et ii. 1. 2. *Bern.*

§ 2 *Itaque quinto decimo anno*] Mira hic scriptorum codd. varietas. Aliqui *extra duodecim annos*, alii, quos secuti sunt impressi quidam, *intra vel inter quindecim annos*. Causa sine dubio, quia numerus signatus fuit litteris,

nec expressus integris vocabulis. Hinc alii *anno*, alii *annos*, fecere, prout eas litteras numerales explicabant. Ego suspicor scripsisse Just. *Itaque intra quintum decimum annum rupto fodere*. Eleganter, quasi diceret: Non passi sunt 15. annos, et sic tempus dimidium induciarum, præterire. *Schef.* Hanc emendationem valde probo et laudo, a qua non longe abit Junt. in qua scribitur: *Itaque intra xv. annos*. Gr.

§ 4 *Consilio Pericli*] Ms. et hic et paulo post *Pericli*, ut superius 'Candanli;' ap. Nep. 'Neocli;' et infinita talia, quæ pridem docti viri collegerunt. *Græv.* Uaus Cod. Ms. quem Bong. vidit, et hic et paulo post habet *Pericli*. Quod geminum esset ei quod supr. 1. 7. legitur 'Fortunæ Candauli,' 'Cædes Candauli.' *Vorst.*

Ducti] Sebis. *ducti*. Ego prorsus expungerem ut irreptitiam glossam. Freinshemio lect. placet vulg. *Bern.*

Supervacuum pugnam existimantes] In Ms. legitur *æstimantes* pro *existimantes*, quod f. non debebat contemni, quoniam h. sensu verbo *æstimare* utuntur optimi etiam et Latinissimi scriptores. Phædr. noster iii. 8. 'Ridicule magis hoc dictum quam vere æstimo.' Quo l. vid. quæ a me prolixius annotata sunt de h. verbo: vid. inf. x. 2. *Schef.*

§ *Totam Spartam*] Urbem ipsam? Vix credi queat. Opt. si quid video, Sebis. emendat, *oram Spartanam*: nec aliud habet Thucyd. ii. 7. 1. Simili strategemate Nero Cos. Annibalem, et Agathocles Pænos Syracusan obedi-entes, elusit. Liv. xxvii. 45. et xxviii. 48. 16. Noster xxii. 4. &c. *Bernec.* Sparta hic intelligenda est regio Spartam circumjacens, ut xii. 2. 'Troja,' pro agro Trojano. Hæc ratio loquendi etiam elegantissimis placuit, inter quos Homer. II. ii. 711. ipso Eustathio iudice: *Φερά πολίς Πελοποννησίαν, ἔτι δὲ καὶ χεῖρα*. Et Schol. ad Pind. Olymp. iii. p. 75. *Τὴν ἄλλην Ἀττικὴν Ἀθήνας εἶπεν*. Strab. viii. p. 358. *Ἐκαλεῖτο καὶ ἡ χεῖρα Μεσ-*

ἄγρῃ. Gron. Memini me alicubi legere 'Lacedæmonem' pro territorio, s. agro Laconico, *Spartam* autem non memini. Itaque, qui cum sensu et iudicio legunt, hoc notare poterunt. Certum enim est Spartam a Justino hic pro Laconia usurpatam esse. *Fab.*

§ 6 *Pluris fuerit ultio quam injuria*] 'Pluris esse' pro, plus efficere, plus præstare. *Nep.* xv. 10. 4. 'Unum hominem pluris quam civitatem fuisse.' *Plant.* *Truc.* ii. 6. 8. 'Pluris est oculatus testis unus quam auriti decem.' *Vorst.*

§ 8 *Hujus agros, &c.*] *Idem* Fabio *Max.* cum Annibal ad urbem esset, accidit. *Plut.* in Fabio; et *Civili*, *Tac.* v. H. 23. qui 'notam artem ducum' vocat. *Bong.* *Add.* et *Liv.* ii. 39. et xxii. 23. *Polyæn.* ii. et iv. *Frontin.* i. *Strat.* 8. *Thucyd.* ii. 4. 1. *Leonis* *Tactica* cap. 20. 22. *Bernec.*

Sperantes acquirere se illi posse] Non ideo agros Periclia intactos reliquisse Archidamum, ut eum suspectum redderet Atheniensibus, sed quoniam ei amicissimus erat, inquit *Polyæn.* *Voss.*

§ 11 *Navali prælio*] Ad Naupactum, duce Phormione. *Thucyd.* ii. 16. 1. *Bong.*

§ 13 *In annos quinquaginta*] *Thucyd.* v. 4. 4. *Idem.* *Contaren.* *Var.* p. 59. pr. *Bern.* *Suid.* *Nudus* 'Ἀθηναῖος (Ms. *Leid.* 'Ἀθηναῖον) στρατηγός. Οὗτος Εὐθύρα τὴν νῆσον εἶλε, καὶ περὶ τῆς Σαρόνης εἰς φέρον κατέστησε Λακεδαιμονίους, ὥς καὶ φρουρὰν αὐτοῦς ἐν τῇ πόλει καταστήσαι· εἰρήνην δὲ λατὼ (Ms. *Leid.* πωτήκοντα) ἐπὶ ταῖς πόλεσιν ἐκρυπτόμενον.

Sex annis] Et præterea 10. mensibus, teste *Thucyd.* ii. 5. 15. *Bern.*

§ 14 *Inducias, &c.*] An jure hoc, vid. *Alb. Gentilem* de Jure Belli lib. iii. fin. cap. 18. *Idem.* Male 'condicere inducias' damnat C. Sciopp. Vid. *Gronov.* i. Obs. 1. ubi eradite defendit *Justinum.* *Gron.*

§ 15 *Si ferentes*] *Mss.* mei plerique *si ferrent*, de quo sane non multum pugnaverim. *Mod.*

Quam si aperto] *Angl. q. si ipsi aperto.* Placet, quia elegans est oppositio inter *socios* et *ipsi*, ut plane vocula omitti non posse videatur. *Schef.*

LIBER IV.

CAP. I. § 1 *Siciliam ferunt*] Vid. *Thucyd.* vi. 1. *Melam* ii. 7. *Plin.* iii. N. H. 8. *Diod.* v. pr. quem *ἠγορεύοντες βίβλον* vocat. *Strab.* vi. *Solin.* cap. 11. *Virgil.* iii. *Æn.* 418. *Eustath.* in *Dionys.* *Lucretium* i. *Claud.* i. de *Raptu.* De incolis Siciliæ vid. *Paus.* in *Eliacis.* *Bongars.* *Munster.* *Cosmog.* i. 3. *Scalig.* *Exerc.* 37. 2. *Bern.*

Direptam velut a corpore] S. mavis *direptamque.* *Virg.* *Æn.* iii. 417. 'Hæc loca vi quondam et vasta convulsa ruina Dissiluisse ferunt,' &c. Vid. *Plin.* ii. 89. *Diod.* iv. 87. *Bernec.* *Quidam* *Codd.* *direptamque præfe-*
Delph. et Var. Cias. *Justin.*

runt, quod probō. Nec aliter *Liv.* xxiv. 9. 'Hispania angusto direpta freto.' *Gronov.* Vel scrib. *dereptam*, ut ego, vel *direptam*, ut alii. *Faber.* *Quidam* *Mss.* quos *Bong.* vidit *direptam.* Sed præfero *direptam.* Memini enim 'diripere' idem quoque esse quod, eripere, abstrahere. Ita dicunt 'diripere ensem vagina,' 'vestem a pectore,' 'victoriam.' *Vorst.*

Direptamque velut a corpore, majore impetu] Servant vulgo omnes hanc distinctionem. At ego habeo persuasissimum τὸ 'majore' non ad 'impetu' sed 'corpore' pertinere, atque

2 Y

sic post ipsum, non ante, comma esse ponend. Vult enim: Siciliam esse quasi particulam corporis majoris sive continentia. Et huc spectat usus comparativi, qui plane nullus est, si ad vocem 'impetus' refertur. *Diraptam* etsi non contemniam, mallem tamen legere *diruptam*. Schef.

Majoris impetu, &c.] Serv. ex Sall. 'Italiam,' inquit, 'conjunctam Siciliam constat fuisse; sed medium spatium aut per humilitatem obrutum est, aut propter angustiam acissum; ut autem tam curvum sit, facit natura mollioris Italiam, in quam asperitas et altitudo Siciliam mestum refudit.' *Mod.* 'Major impetus' est via, cui resisti non potest, et Θεω βία nominatur ab Jctis, ut L. 26. §. 5. D. Locati, et Paul. 1. Recept. Sentent. 7. 7. 'Impetus major,' quem locum emendare vult Cujacius, sed male. Nam eod. modo Cic. 11. de Invent. 33. 'Vis major.' Gron.

§ 3 *Naturalis materia*] Antiquiores typis expressi pro *materia* habent *vis*: quod magis placet. *Vorst.*

§ 4 *Spiritu cum igne inter interiora luctante*] Mira discrepantia in omnibus Mss. Quidam codd. habent, *inter interita*. Non dubito quin Justinus scripserit, ut *sp. c. ig. inter intra luct. &c.* Hoc verbum cum insuetum esset Isidoro, qui hæc citat, rescripsit *intertrous*. *Inter intra* vero, ut 'circum-circa,' 'præterpropter,' et alia. *Voss.* Mss. plerique habent hic vocabulum *abrupta*, vel *rupta*, quod ostendit locum, sicut vulgo legitur, non esse integrum. Lect. veram puto: *quæ res facit, ut sp. c. ig. in interiora raptò luct. &c.* vel, *inter interiora abrepto*. Ea sententia: Ut luctante spiritu raptò inter interiora, vel, ut luctante spiritu cum igne inter interiora constituto, postquam abruptus est spiritus ad interiora, s. in interiora. *Schef.*

Frequenter et compluribus locis] *Leg. ex c. l. ut et Junt. Grav.*

Eructet] Mss. *eructuet*. Serv. ad

illud Virg. *Æn.* 111. 576. 'Interdum scopulos avulsaque viscera montis Erigit eructans,' notat 'eracto, eructas,' tantum dici. *Bong.*

§ 7 *Rhegium*] Διὰ τὸ συμβῆναι πόδες τῇ χερσὶ ταύτῃ. ἀποφασίζου γὰρ ἀπὸ τῆς ἡπείρου τὴν Σικελίαν ἀπὸ σαρμάων. Strabo. Dicitur ergo διὰ τῆς ῥήξεως Eustath. Sall. ap. Serv. in *Æ.* 111. 'Hæc loca vi quondam,' &c. *Bongars.* Strabo VI. p. 178. 19. ex Æschylo confirmat hoc etymon, dictum sc. 'Rhegium' a ῥήγνυσθαι, *rumpi*, quod hic violentia terræ motuum Siciliam ab Italia divulserit. Subjicit autem, aliis videri 'Rhegium' dictum ob splendorem, quasi 'Regiam.' Sed ipsi Romani aliter judicarunt, et Græcam esse vocem eo ipso fassi sunt, quod perpetuo cum aspiratione scripserunt, ut docet in Orthographia sua Manutius. Describit urbem Cassiod. Variar. XII. 14. *Bern.*

§ 9 *Torrens fretum*] Impetuosum et tempestuosum exponunt. Sed Just. proprie id intellectum voluit, cujus undæ mira varietate nunc in hanc, nunc in illam, feruntur partem. Id quod quidem accidit in omni freto, dum venti per angustias ejus nunc ab supero mari, nunc ab infero, aquas propellunt, prout vel ab hac, vel ab illa, parte sunt validiores, verum maxime in Siculo. Vossio est, *metuosum*; paulo melius; sed nec sic quidem satis evidenter redditum, cum 'torrens' sit dictum, quia ejus undæ torrentis instar feruntur magna vi aquarum. Itaque sequitur 'non [nec] solum citato impetu,' respectu nempe ad id 'torrens,' quod præcedit. *Schef.*

Nec solum citato impetu] Est ex Mss. qui h. totum l. ita exhibet: *nec sol. citatum impetu, verum etiam vorax*. Quæ lect. mihi quidem placet multum præ vulgata. Et primum quidem illud *citato*, quod vulgo habent, natum ex antiqua scriptione *citatom*, in qua simul litera ultima ob similitudinem sequentium deleta videtur. Deinde

caum sapit glossam rō 'voracis,' quod quia non intelligebant, repudiarent licet genuinum. 'Vorax mare,' quod haurit omnia gurgitibus per vortices. Cic. Phil. II. 'Quæ Charybdis tam vorax,' &c. elegantissime. Et scire sequitur de undis, gemitu in voraginem descendentibus. *Idem.*

Procul videntibus] Præfero *visentibus*, quod in Mss. et impressis quibusd. habetur, quia magis convenit rei, et attentionem videntis insinuat, quæ hic innuitur. *Idem.* Sic et Junt. *Græv.*

§ 10. 11. 12. 13. 14.] Hæc ab Auctore male digesta sunt: aut ab aliis transposita. Nam vetus ordo sic legi postulat: 10. 13. 11. 12. 14. *Freinsk.*

§ 10 *Undarum porro in se concurrunt*] Conjecteram legend. esse *inter se conc.* cum deinde observavi, antiquiores typis expressos ita plane habere. *Vorst.* Optime! adstipulatur Junt. *Græv.*

Terga dantes] Ita boni libri: alii, *Virgilius in immum desidere*: alii, *vorticibus*. Error inde manavit, quod quis f. ad oram libri *Virgili* nomen notaverat, quod in contextum assumptum transiit in *vorticibus*: alii, ut sententia constaret, ad rō *Virgilius* addiderant *scribat*. Certe videtur in hac Siciliæ descriptione Auctor noster ex III. *Eneid.* imitatus pleraque observatu facillima. *Bongars.* Juntæ quoque: *vorticibus mergi ac in immum desidere*. Sed hoc glossema est natum ex verbo *Virgilius*, quod in Mss. legitur nonnullis. Id vero studiosus aliquis margini alleverat, significaturus esse locationem Virgilianam. Potest etiam interpretatio esse magistri, qui sic hæc verba 'in immum desidere' exposuit; quæ postea ex marginibus in contextum irrepsit. *Græv.*

§ 11 *Ætne*] Vid. præter locos supr. notatos Plin. II. N. H. 106. Lucret. v. De Scylla et Charybdi vid. præterea Sallustii Fragmenta ap. Serv. III. *Eneid.* *Bong.*

§ 12 *Nisi humeris nutrimentis aleratur*] Angl. nisi et humeris. Probo. Non enim vult, humore solo nutriri, sed præter alia humore. Itaque sup. tanquam rarum et singulare, 'velut ipsis undis alatur incendium,' cum præmiserit de regionis solo, 'intrinsicus stratum sulphure et bitumine:' &c. 'Inde Ætnæ montis per tot sæcula incendium.' *Schef.*

§ 13 *Hinc latratus auditus*] Juntæ cum nonnullis adila impressis *audites*. Ms. *auditis*: leg. *latratus auditi*. *Græv.* Probo quod *Grævio* nostro probatur, *latratus auditi*; est enim ex doctrina Longini rhetoris multo grandior sermo, et magis factus ad terrorem. Tantum rhetorem vid. ubi agit de Plethyniticis, s. ut nos dicimus, de Plurativis. *Fab.*

§ 15 *Nam aquarum ille concursus*] Ms. *Leyd. mille*. Non male. Paulo post, vulgo legitur: *promontorium altitudo ipsa ita similis est*. In Ms. *Leyd.* disertim exaratum invenio ita simul est. Et ita legend. postulat sententia loci. Statim enim subdit *coëstantibus in se promontoriis solida intercepti abœumque navigia*. Pro *intercepti* idem Ms. habet *intercidi*. *Elegantius*, ut opinor. Sed et sub finem ejusd. cap. dicit: 'discedere ac sejungi promontoria, quæ juncta fuerant, arbitrare.' *Boz.*

Terræ diffusis nutrimenta] Hæc desunt in Ms. I. Voss. *Gronov.* Uncinia includit hæc et illud jam quod sequitur rō 'vicinitas' Ed. *Bong.*

§ 16 *Altitudo ipsa ita similis*] Junt. *ipsa ita sibi similis est*. *Græv.*

§ 17 *Neque, &c.*] *Macrobi.* v. Sat. 17. 'Ut conniveant tamen fabulæ, et intra conscientiam veri fidem promentes malint pro vero celebrari, quod pectoribus humanis dulcedo fingentis infudit.'

Metu, &c.] Tac. A. II. 24. 'Visa, sive ex metu credita.' *Bern.*

CAP. II. § 1 *Trinacria nomen fuit*] Propter tria *æpa*, i. e. promontoria,

Lilybæum, Pachynnum, Pelorum. Latine autem 'Triquetra' dicitur Servio auctore. *Mod.*

Postea Sicania cognominata est] Plin. III. N. H. 8. pr. ex Thucyd. vi. 1. 5. *Bernec.* Mas. quidam et impressi pro his habent *præterea*, item *terra*, id quod facit, ut suspectam habeamus lect. vulg. Et fortasse scripsit Jnst. *post ex Iberia Sicano Sicania denominata est.* Sicanum Iberiæ fl. esse, cujus primum accolæ venerint in Siciliam, et de se insulæ fecerint nomen, Thucyd. testatur. Potuerunt autem duæ voces *Sicano* et *Sicania*, tanquam eadem, facile sic ab ineptis scribis habitæ fuisse, ut alterutram ceu superuacnam liceret omittere. Ex *Iberia* quoque vocabulo non satis noto monachis nil mirum est, si factum sit *terra*, et per correctionem *terra*, item *præterea*. *Denominata* manifeste in quibusd. impressis habetur, unde similiter apparet vulg. lect. esse corruptam. *Schef.* *Denominata* præ se fert etiam Junt. *Græv.*

§ 2 *Cyclopus*] Thucyd. vi. 1. 3. Παλαίφατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τῇ τῆς χάρας Κύκλωες καὶ Παιονόγιοιες. *Bongars.* Serv. ad illud Virgilii: 'Vos et Cyclopea saxa Experti revocate animos: 'Aut,' inquit, 'quæ Cyclops in Ulyssem jecit, aut certe Siciliam dicit: quæ plurimis locis saxosa promontoria habet, quia ibi Cyclopes habitaverunt, ut ipse: 'Centum alii curva hæc habitant ad litora vulgo Infandi Cyclopes:' aut Ætnam possumus accipere, quæ propria Cyclopus fuit: nam et ipse in III. ait: 'Noctem illam tecti silvis immania monstra Pertulimus.' Quidam tamen hæc saxa inter Catanam et Tauro-menium in modum metarum situ naturali dicunt esse, quæ Cyclopea appellantur, quorum medium et eminentissimum Galatæ dicitur.' Lubuit adscribere totum locum, quia in edd. non tantum contaminatissimus est, verum etiam meliore sui parte mutilus

et hians. *Mod.* Idque declarant portentosa eorum cadavera, et monstrosi specus, quæ in hunc usque diem pro ostentis visuntur. Fazellus Rer. Sicul. I. 6. *Bern.*

Cocalus] Ita Vett. omnes et historia. De Cocalo leg. Diod. IV. 81. et XVII. 9. Strab. VI. Euseb. in Chron. ap. quem *Cotalus* dicitur, librariorum, arbitror, errore. *Bong.*

§ 4 *Anaxilus*] Ὁ τύραννος τῶν Ἐργύρων. Strabo, Thucyd. VII. *Bongars.* Malim *Anaxilas* cum Thucyd. VI. 5. et Strab. VI. p. 178. 10. quem ille 'tyrannum,' hic 'ducem,' Rheginorum appellat. *Bern.*

Justitia, &c.] Saxo I. 6. m. 'Cum aliorum regum fortitudine, munificentia, et liberalitate certabat.'

§ 5 *Micytho servo*] Herod. ita inquit: Ὁ δὲ Μίκυθος, οὐκ ἐπὶ τὸν Ἀναξίλειον, ἐπίτροπος Ἐργύρων, i. e. *Ipse Micythus famulus erat Anaxilai, procurator Rhegii.* Jnst. *servum* interpretatus est, ego *familiarem* malim. Nam servo tantam curam commendasse minus verosimile. *Glar.*

Micalo servo] Herod. VII. 170. Μίκυθον vocat Anaxilai οὐκ ἐπὶ τῷ. Et Straboni pr. lib. VI. 'Micythus' quidam est Messanæ princeps. Vid. Macrob. I. 11. Saturn. *Bongars.* Junt. *Micytho*, cum Herod. et Macrob. *Græv.* Antiquiores edd. Junt. Bech. Maj. *Micytho*; prorsus ut Herod. VII. 170. vocat. Et mirum quod Bong. id mutavit. *Vorst.*

§ 6 *Carthaginenses*] Ad id a Xerxe incitati. Diod. XI. 20. et seqq. ap. quem initio narrationis legend. Στρατηγὸν εἰλοντο Ἀμίλκα, non Ἀμίλκων. Vid. et Herod. VII. 66. *Bong.*

Dimicatum] Freinsh. *dimicant*, ut respondeat antecedenti sequentique verbo. *Bern.*

§ 7 *Victi*] Omiserim si res mei sit arbitrii. An f. caput hoc est sequentis periodi? *Idem.*

CAP. III. § 1 *Veterani*] Quinam sint Himerenses isti veterani, querend.

Seblais aliquid hic subesse mendii non ab re suspicatur. *Idem.*

Ab altera parte] Bong. eumque secutus Bernec. ex a. p. Verum rectius videtur, quod antiquiores typis expressi habent, *ab a. p.* Verbis passivis nomina sexti casus adjiciuntur intercedente 'a' vel 'ab.' 'Ab Himera' dictum pro, Himera. Solent enim nominibus quoque urbium subinde præpp. præmitti. Stephanns: *Ἰμέρα, πόλις Σικελίας.* Est autem et nomen amnis ejusd. insulæ, qui ferme eam dividit, uti Liv. xxiv. 6. alt. *Vors.* Mss. plerique habent ex *alia p.* Quod contemni non debuit. Atque suspicor, illud *altera* glossatoris esse, non Justinii. *Alium* pro, altero, usurpasse vett. etiam optimæ notæ Scriptores, certum est. Plant. Captiv. 'Captus fuit in pugna Hegionis filius; Alium quadrimum fugiens servus vendidit.' *Schef.*

§ 2 *Nulli tyranno comparandum]* F. n. *tyrannorum patrund.* Freinsh. Omnino legend. est, n. *tyranni comparand.* Voss. Junt. *tyrannico.* Freinsh. n. *tyrannorum patrund.* Nihil muta. N. *tyranno comparand.* est, n. tyrannorum facinori comparand. Est locutio antiqua et optimis scriptoribus familiaris, quam pluribus asserit Gronov. ad Liv. Epit. XLVII. *Græv.* Sc. non potuerant Freinsh. et Voss. concoquere, quod facinus non facinori tyranni, sed ipsi tyranno, non comparandum dicitur. Debebant autem meminisse, quod non Noster tantum, sed et alii subinde sic loquantur. Vid. supr. Notas ad I. 7. 14. et II. 14. 10. *Vors.*

Quippe ut Rhæginis] Hæc verba mihi parum integra videntur; certe illud 'quippe' sic per se non solet alibi poni. Suspicio autem præcessisse particulam *tantum*, eamque per duas syllabas *randum*, in voce 'comparandum,' proxime videl. antecedentes, et in Ms. eod. fere modo pingi solitas, esse consumptam, dum supini

scribæ unam dictionem putant vicibus duabus male fuisse propositam. *Schef.*

§ 3 *Exulare, &c.]* Saxo III. p. 42. 4. 'Ad Gevarum decurrere necesse habuit:' et XIV. p. 256. 26. 'Qui in regis oculis pugnam edere necesse haberent.'

§ 4 *Catinenses]* Ita vett. ferme omnes, et Oros. Ms. II. 14. Quidam *Cathenienses.* Græcis *Καταναῖοι;* et *Κατὰν* Latinis plerumque *Catina.* Cic. v. Verr. 'Catina Venus.' Bong. Quomodo et in aliis A Græcum a Latinis in I mutatur: ut *ῥάκκωρος*, *fascinus:* *κἀναστρω*, *canistrum:* *κατὰν*, *patina*, &c. Bernec. Junt. *Catinenses.* *Græv.*

§ 5 *Quod Asiam Græciamque penitus occupaverant]* Legend. arbitror quo A. G. p. *occuparent:* aut, quo A. &c. *occupaverant.* Ut dicat: Athenienses, studio illo majoris imperii, Asiam et Græciam animo jam, et præsumptione quodammodo, penitus occupasse. Bong. Aut si mavis, quo (sc. studio) A. &c. *occupaverant.* Ut dicat: Athenienses, studio illo majoris imperii, Asiam et Græciam animo et præsumptione quodammodo jam occupasse, et spe penitus devorasse. Utraque lect. ab ingenio Bongarsii est: quarum in textum admissam quo A. G. p. *occuparent* ideo prætulit, quod seqq. verbis, 'ne Lacedæmonii illæ vires accederent,' magis respondeat, ut utrobique causa finalis exprimat. Hactenus editi: quod A. G. p. *occupaverant.* Acidal. ad Vell. II. 130. 8. F. inquit, legend. *occupatu irent.* Sic namque scribebant pro, occupatum irent, quod erroris potuit origo fuisse. *Bern.*

Lamponium ducem] 'Lamachum' ducem nominat Thucyd. VI. ubi et Niciam et Alcibiadem. Paulo post in hoc Auctore *Lachete* et *Chariade* legend. *Charocade* ex eod. Thucyd. *Ἀρχὴς δὲ Μελαρόβρου, Χαροιδῆς δὲ Εὐβοῶν.* *Glær.*

Sub specie ferendi, &c.] Alcibiades ap. Thucyd. vi. 3. 26. de Atheniensibus: 'Auxilium impigre tam Barbaria quam Græcis implorantibus ferendo, imperium nos nostrum, et si qui alii habuerunt, comparavimus.' De Romanis Cic. iii. de Repub. 'Noster populus sociis defendendis terrarum jam omnium potitus est.' Exempla sunt alia inf. xviii. 1. 1. xxvii. 3. 4. xxxviii. 1. 3. et viii. 3. 8. *Idem.*

Tentarent] Melius f. *tentaret*. Id.

§ 6 *Caritate*] Ita Vett. Thucyd. iii. 86. *Xapodidn* vocat, et hos non Catiensibus, sed Leontinis, in auxilium missos scribit. *Bong.* Scripsi cum Junt. *Chariade*: Græcis enim est *Xapodidn*. *Græv.*

§ 7 *Pacem cum Syracusanis*] Hoc est deludere corvum hiantem. Exemplum haud absimile Liv. xlv. 11. habet. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Acquisito*] Hoc mihi est suspectum. Et video, impressum aliquem habere *accersito*, quod ostendit satis locum non omnino esse sanum. Puto autem Just. scripsisse *adacito*, vel potius *accito*, quod qui non satis intellexit, compendium putavit esse verbi *acquisito*. *Accersito* autem esse ex glossa *roû accito*. *Schef.* Merito *acquisito* suspectum est *Scheffero*. *Squaloris habitum acquirere ad misericordiam commovendam* vix ferent aures Latinæ: f. Just. scripsit *conquisito*. *Græv.*

§ 3 *Nicias*] Thucyd. vi. Diod. xii. fin. et xiiii. init. Plut. et Probus Alcibiade; ille etiam in Nicia. *Bongars.* Ap. *Freec.* i. 4. 11. pro *Micea* et *Miceam* reponend. est *Nicia* et *Niciam*, atque, pro *Jamacho* et *Jamachum*, *Lamacho* et *Lamachum*.

Ut ipsi terrori] Id cavend. semper ducibus, ne ita externis credant auxiliis, ut non plns sui roboris suarumque proprie virium in castris habeant. Liv. xxv. 33. 5. Id. xlii. 31. 9. et xliv. 26. 13. Videatur omnino

Veget. iii. 1. fin. Leonis Tact. cap. 20. n. 62. Vid. inf. xxvii. 2. 11. *Bern.*

§ 4 *Revocato ad reatum*] Inf. v. 1. 'Revocatus a bello ad iudicium.' Nep. 'Absentem quod sacra violasset reum fecerunt.' *Vor.*

Revocato qd reatum] I. e. ut reus fieret; ita namque hoc genus usurpari solet etiam in aliis, ut 'Vocatus ad consulatum,' &c. Sed hoc quidem haud conveniens, quia esse reus debuit, antequam posset revocari. Quare suspicor hic mendum aliquod latere. Impressus quidam, sed et *Ms.* aliquis, adscriptum tamen alteri lect. habet, ob r. quod, ut præferend. vulgato, ita nescio an Justinl esse certo possit tradi. Videtur potius aliquid deesse. *Schef.*

§ 5 *Munitionibus deinde circumdati, hostes etiam marinis, &c. clausæ*] Hæc *Sebisio* glossam saplunt; necessaria quidem certe non sunt. L. totum ita restituend. puto: *m. d. circumdatos h. e. m. c. intercl.* Rectum est *munitionibus circumdati*. Sic v. 8. 1. 'Obsidione circumdata.' Liv. xxi. 42. 1. 'Circumdato ad spectaculum exercitu.' Et iii. 26. 5. 'Munitiones circumdant.' Possis tamen et *munitionibus circumdatos* tueri his exemplis. Liv. xxiii. 28. 2. 'Naves vallo circumdatæ.' Tac. Ag. 20. 4. 'Civitates præsidiiis castellisque circumdatæ.' Flor. iii. 10. 43. 'Civitatem ingentiorica circumdatam.' *Bernec.* Suet. Jul. 68. 'Dyrrachina munitione.' Cæsar. viii. B. G. 11. 'Locum munitionibus claudi.' Hinc 'munitiones' Amm. M. xxi. 12. quos cl. *Vales.* uti et 'oppugnatores,' opponit 'clausis' et 'defensoribus.' Et *munitionem* ead. notione usurpat Liv. x. 9. 'Locus nec vi nec munimento capi poterat.' *Gronov.* Non modo dicunt 'circumdare urbem munitionibus,' sed et 'munitiones circumdare urbi:' ut 'Murum urbi circumdare,' supr. i. 2. 7. et 'Circumdata viæ alia' l. 6. 4. *Vor.*

§ 7 *Ab his mittitur Gylippus solus, sed in quo instat omnium auxiliorum erat*] Ms. habet A. A. M. G. *classem Laedemoniorum solus, sed, &c.* Supr. *τὸςολος* scriptum est a librario VACAT. Adeo ut laborantem et hiulcum l. notet. Illud *solus* in lect. vulg. mihi non placet. Boeck.

Sed in quo] Ita et Oros. II. 14. Vett. nostri *sed quo*; f. qui. Bongars. Testatur Bong. Codd. Mss. habere *sed quo*: et conjicit legend. *esse qui*. Bech. et Sich. ediderunt *sed quidem*. Ubi *quidem* corruptum videri possit ex qui idem. Vorst.

Instat omnium] Unus enim Gylippus tantum poterat, quantum multa M. militum. Cic. Brut. 51. 'Plato mihi unus instat est omnium.' Liv. XXVIII. 17. 'Parvum instat eorum.' Virgil. VII. E. 707. 'Magnique ipse agminis instat.' Gron.

§ 8 *Is audito genere belli, &c.*] Angli ex Mss. *Is a. in itinere belli jam inclinatus status*. Vix de veritate lectionis huj. dubito. Nam in vulg. nullus sensus est idoneus. Quod enim illud genus belli, aut quis ille status? At *status belli inclinatus* dicitur eleganter. Schef. Haj. l. emendationem pulcherrimam et certissimam debemus Oxoniensibus. Nihil verius. Merito probavit quoque Scheff. δ *μακροφύς*. Græv.

Inclinatus status] Cms. I. B. C. 52. 'Fortuna se inclinaverat:' idque Græco more expressit Hesiod. Theog. 711. Ἐκλινθεὶ δὲ μάχη. Gron.

In Græcia, &c.] Antiquiores Edd. in *Græciam*, in *Scilliam*. Quam similia forent ei quod sup. III. 1. l. legitur, 'Bello in Græciam infelicitè gesto.' Vor.

§ 10 *Classem Laedemonens arcessit*] Antiquiores Edd. a *Lac.* Quod simile esset ei quod sup. IV. 3. l. legitur, 'ab Himera:' Nominibus quoque urbium præp. additis natus. Id.

§ 11 *Demosthenen, &c.*] Thucyd. VII. 2. et reliqui. Bong.

CAP. V. § 2 *Censere*] Ang. *consulere*,

quod doctus Anglicanarum Notarum Auctor putat esse convenientius, quoniam 'censere' sit superioris. Sed 'consulere' pro, suadere, non opinor facile inveniri. Quare a vulgata non recedo. Schef. Recte Scheff. *Censere* enim Latinis est aut in senatu aut in concione sententiam de re, de qua deliberandum, dicere. Superius II. 7. 'Sollicitus igitur Solon, ne aut tacendo parum reipublicæ consuleret, aut censendo sibi.' Græv.

Forent] Ita boni auctores loquuntur: et inprimis Sall. Jug. 21. 6. 'S. P. Q. R. verbis nuntient, velle et censere eos ab armis discedere: ita seque illisque dignum fore.' Vulg. Edd. *ess.* Bong.

§ 3 *Perseverandum, &c.*] Mallet sic distinguere: *perseverandum; esse domi*, cum præsertim videam, illud *esse* in quibusd. repetitum post vocem 'bella.' Schef.

§ 4 *Destituta spei*] Liv. I. 51. 'Morando spem destituit.' Id. XXVI. 18. 'Destituta expectatio:' et Quintil. Decl. XII. 'Nihil gravius quam destituta spes torquet.' Gron.

§ 5 *Et animi a, &c.*] Literarum unius nec mutatione, tantum trajectione, restitui locum; nullo aut turbido sensu hactenus ita vulgatum, et a nimia: quomodo et Bong. in Mss. haberi confirmat. Ipse edidit *et animata*. Bern.

Et animi a prioris fortuna procella] Liber noster habet *animata*. Alii a *nimia*. Rescribo *ab irata pr. f. p. F.* tamen Just. scripsit *animati*. Magnitudo enim acceptæ cladis sæpe animos ad ultionem accendit. Boeck. Recte legitur *et animi a, &c.* Liv. VII. 15. 'Alienatis a memoria periculi animis.' Gron.

Et animi] Sic clare Junta qui confirmant Berneggeri emendationem. Is enim primus hunc l. sic restituit, cum antea legeretur *et a nimia*, aut, ut Bong. ediderat, *et animata*. Græv.

Et animi a prioris fortuna procella]

Ita legend. esse coniecit Bernecc. pro eo quod ante editum erat *et a nimia*. Et testatur Græv. veterem Junt. ed. manifeste sic habere. *Vorst.* Ante verba *et animi* Mss. libri habent *duo*, quod videtur repudiatum ab iis, qui non intelligebant compendium scripturæ. Legend. enim sine dubio, *Rep. ig. nav. bellum denuo, et animi, &c.* Schef.

§ 7 *Eurymedon*] Miror Mss. omnes h. l. mendose prorsus legere *Euryloca*, quomodo et Oros. Ms. Ego in vulg. lect. cont. historiam nihil mutare ausus sum. *Bong.*

Triginta] Oros. 'undecim.' *Id.*

§ 9 *Centum triginta*] Oros. II. 14. totidem. At Thucyd. VII. 18. 24. Atheniensibus ex postrema clade

tantummodo 70. naves reliquas fuisse scribit. *Bern.*

§ 10 *Demosthenes, &c.*] Utrumque a Syracusanis interfectum refert Thucyd. VII. fin. et Plut. *Bong.*

A captivitate gladio, &c. se vindicat] Elegantius, ut omnia, Flor. IV. 9. 4. 'Ne veniret in potestatem, a gladio suo impetravit.' Thucyd. tamen VII. 16. 20. una Niciam et Demosthenem a Syracusanis necatos scribit: quem l. citat et negat Plut. in Nicia sub finem. *Bern.*

§ 11 *Nicias*] Angl. *N. vero, etiam Demosthenis, ut s. c. adm. exemplo, cl. su. captivitatis ded. cumulavit.* Etiam hic nollem temere deserere vulgatam. *Schef.*

LIBER V.

CAP. I. § 1 *Alciabades abiens*] Thucyd. VII. 10. Diod. XIII. 5. Plut. et Probus in Alcib. *Ælian.* XIII. V. H. 38. Accusatur et de Hermis aut truncatis, ut Thucyd. VI. 5. aut dejectis, ut Probus. *Bongars.* Initiorum enuntiatorum crimine purgat Alcibiadem, in Orat. de Bigis, præco laudum ipsius Isocrates. *Bern.*

Mysteria Cereris Initiorum sacra] Persuasum habeo *myst. Cer.* certe quidem *myst.* obrepsisse textui (ut in Auctore plura), cum esset adscriptum explicandi causa, quid sint 'Initiorum sacra.' *Bernecc.* Retinenda omnino lect. vulg. *Myst. Cer. Init.* ut supr. II. 6. 'Simultatium offensæ.' Loquitur enim Auctor pleonastice. *Gronov.* Delend. omnino *myst. Cer.* glossema enim est horum verborum, 'Initiorum sacra,' quod me primum vidisse putabam: sed Bernecc. ante me vixit, et id vidit quod et ego, sed serius vidi et ipse, inquam, sine ho-

nore, quia alii viderant. Sed multa, spero, erunt, quæ nobis aliquid solatii afferre possint, si qua nos f. ambitio in h. genere tenere potest. *Faber.* Persuasum habet Bernecc. *myst. Cer.* vel certe *myst.* ex margine, in quo explicationis causa adscriptum fuerit, irrepsisse in textum. Putat enim *myst. Cer. Init. sacra τρωτολογία* habere, et *myst. Cer. et Init. sacra* unum et idem esse. At Freinsh. in Ind. Curtii, v. *Inire*, sic distinguend. censet: *myst. Cer. Initiorum, sacra nullo magis q. sil. sol.* Quod si verum ita sit, fortasse trajectionem quoque his factam credi possit, legendumque *myst. Init. Cer.* Supr. II. 6. 18. vocantur 'noctes Initiorum.' *Ver.*

Mysteria initiorum sacra, nullo] Quid est 'nullo?' An, re nulla? Ita vero non solent, qui probe loquuntur. Scribo igitur et distinguo: *myst. Cer. Init. sacro nullo magis, q. sil. sol. et nullo sacro magis solemnia significat:*

Non aliud sacrum, non aliam rem sacram, ritum, consuetudinem magis solitam et consuetam receptamve fuisse, quam silentium. Id quod verissimum. Alii aliter de h. l. mea hæc sententia; quam spero facile me probaturum accuratius cuncta expendentibus. *Schef.* Adsentior Bernecero et Tanaquillo consentibus delend. esse *myst. Cer.* 'Nullo' est, nullo ritu, aut negotio. *Sacro nullo*, quod Scheffero placebat, hic locum habere non potest. Nemo enim sic loquitur: *Mysteria hoc sacro insignia sunt.* Græv.

Cereris initiitorum sacra, nullo magis quam silentio solennia] Hinc Ov. in Arte II. sub fin. 'Quis Cereris ritus audet vulgare prophanis, Magnaque Threicia sacra reperta Samo?' Et Horat. III. Od. 2. 'Vetabo, qui Cereris sacrum Vulgarit arcana, sub iisdem Sit trabibus.' Causam autem, cur sileri debuerint huiusmodi mysteria, dicit his verbis Lactantius v. Div. Inst. cap. 20. 'Hinc,' inquit, 'fida silentia sacris instituta sunt ab hominibus callidis, ut populus nesciat quid colat:' licebat tamen initiatis ea quæ mysteriis tradebantur inter se vulgare, ut constat ex illo Cic. loco I. Tusc. ubi ait: 'Reminiscere, quoniam Initiatus es, quæ traduntur mysteriis:' atque hinc Augustus Athenis initiatus, cum postea Romæ pro tribunali de privilegio sacerdotum Atticæ Cereris cognosceret, ac secretiora quædam proponerentur, dimisso concilio, et corona circumstantium, solus, Suet. auctore, audiit disputantes: ne videl. prophanis initia vulgarentur. Sed hæc non sunt Notæ scribentis. Videatur plene de his aliisque huc pertinentibus B. Brissou. I. de Formulæ et Verbis Solennibus veterum Romæ. *Modius.* Anon. Paulino: 'Sed tu, juratis velut alta silentia sacris Devotus teneas, perstas in lege tacendi.' Proinde Imp. Augustus Athenis [V. supr. as-

que ad 'vulgarentur']. Suet. Ang. 93. Ipsa porro mysteriorum symbola, quibus initiati se invicem internoscebant, petenda sunt ex Arnob. v. Clem. Alex. Orat. Exhortat. ad Græc. Euseb. II. de Præp. Evang. et Materno Firmico lib. de Errore Profan. Relig. Qua de causa Diogoras, cum Initia narraret omnibus, evulgaret, et extenuaret, et eos, qui initiari vellent, dehortaretur, ab Atheniensibus ænea columna erecta proscriptus est: Said. *Bern.*

§ 3 *Sacerdotum*] Enmolpidarum et Cerycum. Thucyd. VIII. 9. 2. Prob. in Alcib. *Bern.*

Devotum] Et bonis exutum. Devotionis exemplum, quo testator esset memoria, in pila lapidea incisum, atque in publico positum, esse ait Probus in Alcib. *Bern.*

§ 4 *Utro bellum inferre*] Quod, munta a Lacedæmonii consilio Alcibiadis Decelia, 'Decelicum' appellatum est. *Bong.*

Bellum inferre. Quo facto] Nimis hæc sunt brevia, et nec integra fortasse. In Ms. quodam legitur, *bell. inferre parant Lacedæmonii*. Quod non negligend. Vera namque lect. videtur sic se habuisse: *ibique regem Lac. imp. t. A. a. S. p. u. b. inferre. Parant Lacedæmonii. Quo facto, &c.* Oratio longe elegantior apertiorque, quam vulgata, in qua ne illud *Quo facto* quidem habet quo satis commode referatur. Ejecerunt autem hæc verba, qui vitiosum illud *parant* viderunt non cohærere cum superioribus. *Schef.*

§ 5 *Omnia Græcia regna concurrunt*] 'Regna' posuit Just. cum 'respublicas' vellet dicere, s. 'civitates'; sed cum 'civitates' dico, ita intelligo, ut 'Civitas Allobrogum' Sall. 'Civitas Arvernorum,' &c. Cæs. Cic. &c. Ceterum nolim me tale aliquid imitatum esse, quale hic Justinus. *Faber.* Unus Cod. Ms. quem Bong. vidit, *concurrat*. Unde id. legend.

conicit *omnia Græcia*. Quid si legatur *omnia Græcia oppida*, per metonymiam quidem? *Vor.* Bong. qui in nonnullis legerat *concurrit*, putabat *omnia Græcia*, deleta voce *regna*, scribend. *Vorst.* censebat *omnia Græciæ oppida*. Sed hoc quidem nimis longe abit. In Ms. uno legitur *omnia ad Græcia regna*, quod vestigia lect. veræ videtur exhibere. Puto namque scripsisse Just. *Quo f. omnes ad Græciæ regnum, velut*. Sensus elegantiss. et convenientiss. *Regnum Græciæ* invidiose dicitur, quo Græcia cum libertate sua premitur; intelligitur autem imperium Atheniensium. Locum fecit obscurum et mendosum illud *omnis*, antiquæ scriptum, pro, omnes. Inde namque primum pro *concurrunt* factum *concurrit* in aliquibus; deinde deletum *ad*; et, quia *omnis regnum* non cohærebat, scriptum *regna*. Schef. Angl. *omnis Græciæ multitudo*, quod auspicor ex glossa esse; ac egregie firmat nostrum *omnes*: de quo in Notis. *Id.*

Velut ad extinguendum, &c.] Ead. supr. 1. 7. 9. Bern.

§ 6 *Tantum odium*] Junt. edd. Sic id. XII. 8. *Quantum mali*, pro vulg. *Q. malum*. Dein iidem: *consumti magis fortunæ varietate, quam vi, victi sunt*. Quod et in aliis antiquioribus edd. conspicitur, et verum est. Victi utique sunt Athenienses, sed non vi, sed fortunæ varietate sunt consumti et exhausti. Hanc lect. dudum etiam Gronov. probavit. *Grav.*

Immoderati imperis cupiditate] Mss. duo optimi i. t. *crudelitate*. Considerent docti: interim ego nihil mutand. censeo. *Mod.* Fastus et asperitas Atheniensium in eos, quos e sociis subditos fecerunt, e Thucydidis ac Diodori non uno loco perspicitur. Verumtamen, cum inf. demum n. 11. de sociis, hic de cett. Græcis, sit sermo, dubites, an non pro *crudelitate* rectius sit legere cum aliis Edd. *cupiditate*. Sed tum *immoderata*, non

immoderati, scribend. fuerit. Utrique lect. favet Thucyd. II. 2. 12. et VIII. 1. 9. cum seqq. *Berneccer.* Junt. ed. uti Græv. testatur, *tantum odii*. Pro *crudel.* codex Ms. quem Bong. vidit, habet *cupid.* Legend. ergo f. *immoderata imp. cupid.* *Vorst.* Bernecc. suspicatur, *immoderata imp. cupid.* quia *cupid.* est in aliis etiam Mss. *Id.* probat *Vorst.* Quid? si legas *immoderati*, ut est in illis aliis et Ma. referasque ad Athenienses. Sic est 'Alexander immoderatus,' ap. Cic. ad Att. XIII. 28. *Schef.*

§ 7 *Darius*] Cognom. 'Nothus,' quem Scaliger Hierosolymitani Templi restauratorem esse sentit. *Bern.*

§ 8 *Ne, victis Atheniensibus, ad se Lacedæmonii, &c.*] Omnino scribend. *ne, v. Lacedæmonii, ad se Athenienses, &c.* Quod si vulg. lect. retineatur, magnus erit Justinii error. Athenienses enim tunc adhuc erant principes Græciæ. *Gron.*

§ 10 *Quam victi*] Vulgo *vi victi*. Lucil. 'Populus Rom. victus vi, superatus præliis.' *Bongars.* Restitui voculam *vi*, quam antiquiores Edd. additam habent, neque expungendam fuisse et Gronov. in Notis ad Liv. censet. Ipse ille Bong. qui expunxit, geminum landat illud Lucillii: 'Populus,' &c. *Vorst.* Sed pridem ante in sua ed. haec vocem reposuerat. *Grav.*

§ 11 *Socii desciverant*] Diversus fuit Rom. Imperii status, cujus socios Annibal Pænus, cum omnia bello flagrant, fide tamen dimovere non potuit: 'videlicet quia iusto et moderato regebantur imperio; nec abnebant, quod unum vinculum fidei est, mellioribus parere,' inquit Liv. XXII. 13. 11. 'Capiani levi [an leni?] imperio habiti, et ob ea fidelissimi,' Sall. Ju. 89. 5. *Bern.*

CAP. II. 1. *Imperatoris virtutibus*] F. rectius *imperatoris*, ut respondent præcedenti 'militis.' *Sebis.* Legend. esse *imperatoris* (cum gregario militi

opponatur *imperator*) ante me alii viderunt; at hoc non viderunt, quod addam cap. 3. *Fab.*

§ 3 *Partaque cum amissis pensabant*

H. e. quamvis ap. Athenienses imperio excidisset Alcibiades, ap. Spartanos tamen æque magnum factum cogitabant. Pertinet hoc ad explicandum id quod modo dictum: 'nec exsilio videbant factum minorem.' Hispanus interp. aliter, et nisi fallor, absurde. *Berneccer.* Bong. edidit *pensare*: omnino recte, ut referatur ad rō 'Sciebant, nempe Alcibiadem. Ap. Vett. *pensare* nequam usurpatum fuit pro, cogitare: sed pro, æquare, et comparare. Sic Nostrer xxv. 3. et Sen. CEd. 490. 'Meliore pensans damna marito.' Liv. xxxvii. 1. 'Veteribus benefactis nova pensantes maleficia.' At *pensitare* pro, aestimare dixit Suet. Octav. 66. 'Amicorum suprema judicia morosissime pensitavit.' Gronov. Mss. *pensare*. Jantæ cum nonnullis aliis *pensantem*. Quos sequor. Hic est sensus: Viderunt tantum imperium cum recepisse, quantum amiserat. Imperatoriam enim dignitatem, quam ap. Athenienses amiserat, recuperaverat ap. Lacedæmonios. Sic 'adversa secundis pensare' ap. Liv. Flor. et alios: vid. Gronov. Obs. iv. 13. Græv. Georg. Major pro *pensantem* edidit *pensabant*: eumque secutus est *Berneccer.* et verbum istud de cogitatione explicavit. Sed legend. sine dubio vel *pensantem*, vel *pensare*. Jantæ edidit *pensantem*. Nec aliter Sich. At Bech. *pensarent*: quod sine dubio est ex *pensare*. In Codd. Mss. Bong. reperit et *pensaret*; itid. ex *pensare*. Sed quid illud est *paria cum amissis imperia pensare*? Nihil aliud quam tantumdem imperii nactum esse quantum amiseris. Sed verbi illa constructio est rarior; primo quod dicitur *paria pensare*, cum vulgo dicatur *damna p.* deinde quod dicitur *paria p. cum amissis*, cum vulgo dica-

tur *damna p. acquisitis*. Inf. xxv. 3. 'Damna amissæ Siciliæ acquisito Macedoniæ regno pensasset.' Sed altera tamen constructio et ipsa reperitur. Ex Ov. xiiii. M. laudat Gronov. 'Laudem ut cum sanguine pensent.' Et ex Claud. iv. Paneg. 'Laudem pensat cum crimine.' Deinde compositum *compensare* eod. modo constructum reperitur. Cic. v. Fin. 'Cum maximis curis et laboribus compensare eam quam ex discendo capiant voluptatem.' Ex quibus apparet non tantum 'mala bonis,' sed et 'bona cum malis, pensari' et 'compensari' dici. Vir cl. in Vell. ii. 12. 5. ubi legitur, *bona malis repensasse*, facillimè legi putat *mala bonis repensasse*. Sed manifestum est dici utrumque. Est autem 'pensare,' 'compensare,' 'repensare bona malis,' vel 'cum malis,' idem quod, bona malis æqualia facere, vel existimare. Quod etiam apparet ex his Plinii vii. 40. 'Bona malis paria non sunt, etiam pari numero: nec lætitia ullo minime morore pensanda.' *Vor.*

§ 4 *Sed apud, &c.*] Vid. Stephanium ad Saxonem vi. p. 103. 22.

Virtus Alcibiadis] Vid. de Xantippi sapiente facto prudens dictum Polybii i. 36. *Bern.*

§ 5 *Cognita re*] Gualter. 'Quo cognito.' Vincent. iii. 61. 'Quo cognito Alc. per Timeam axorem Agidia.'

Per uxorem Agidis] Timæam. Plut. in Alcib. c. 42. et de Tranquill. An. 10. Athenæus xiiii. 4. Sic Inf. xliiii. 4. 11. *Bern.*

Ad Tisaphernem] Thucyd. viii. alii supr. notati. *Bong.*

Præfectum] Quem Persica voce 'Satrapam' ut plurimum appellant auctores, Plin. Curt. Probus, Terent. alii. Curt. etiam, ut et Cic. 'Prætozem.' Porro regnum Persarum ejusmodi Satrapiis, s. Præfecturis, 127. constituisse docet Josephus Antiq. Jud. xi. 4. et 6. Quod et Sacris Literis Esdræ iii. 3. 2. Estheris i.

1. et VIII. 9. confirmatur. *Bern.*

Insinuavit] Gualter. 'adunavit.'

§ 6 *Eloquentia etiam, &c.*] Propter omissam in vulgatis edd. interstinctionem, vocabulo 'etiam' sua emphasis, et proinde dicto gratia, periit. Sic ap. Senecam, si recte memini, est qui dicatur 'vir magnus, etiamsi cum maximis comparetur.' At inter cæcos Iuscas rex est. Alcibiadis eloquentiam celebrat et Demosth. Orat. cont. Midiam: Probus 'neminem ei dicendo potuisse resistere' scribit. Certe belli Siculi suasor et auctor fuit, frustra dissuadente Nicia. Thucyd. vi. *Bern.*

§ 7 *Morum vitia*] Probus, 'Constat,' inquit, 'inter omnes, qui de Alcibiade memoriæ prodiderunt, nihil illo fuisse excellentius vel in vitis, vel in virtutibus.' Ejusmodi temperaturam ex adversis moribus tribuit quoque Catilinæ Cic. in Cæliana cap. 5. et 6. et Licinio Muciano Tac. H. i. 10. *Id.*

§ 8 *Persuadet*] Videndus Thucyd. VIII. 8. 8. *Id.*

§ 9 *Vocandos in portionem muneris Ionios*] Sebisius *oneris* legit. *Idem.* Eleganter hic *munus* pro onere Auctor usurpat, quomodo etiam Cic. v. Verr. 20. 'Cum hoc munus imperaretur tam grave civitati.' Ib. 21. 'Id quoque munus leve atque commune Mamertinis remisisti.' et Liv. xxv. 7. 'Dum ne quis eorum munere vacaret.' Id. xxvii. 9. 'Non enim detractionem eam munerum militiæ, sed apertam defectionem a populo Romano esse.' et xxx. 18. 'Utram vellet prætor muneris partem proconsule accipiente.' Vid. Pompon. in L. 239. §. 3. D. de Verb. Sign. *Grenov.* Ms. *Ionas.* Junt. *Ionas.* Muneris non est mutand. in *oneris.* 'Munus' enim est, onus. Sic 'munera' Jctis sunt onera civilia. Hygin. Gromaticus: 'Scholæ cohortibus primis, ubi munera legionum dicuntur, intra scamnum legatorum

contra aquillam dari debent.' Ubi 'munera legionum' sunt excubiæ, vallum, fossa, pabulum, materia, lignorum aggestus, et alia onera militaria. Tacit. i. A. 16. 'solita munia' dicuntur. Hinc 'manifest,' qui munera s. onera præstare cogitur, cui opponitur 'immunis.' *Græv.* Supr. quoque II. 5. 13. 'Ionis.' Juntæ tamen, ut cl. *Græv.* testatur, hic habent *Ionas*, et Codex item Ms. quem Bong. vidit, *Ionas.* Pro muneris Sebis. conjecit legend. esse *oneris.* At *Græv.* contendit nihil mutand. esse, propterea quod 'munera' ipsa quoque onera dicantur. *Vor.*

§ 11 *Dissentientibus Græcis*] Angl. *dissentientibus*, quod puto genuinum, cum vulgatum sit ex glossa. Noster xxiv. 1. 'Interim in Græcia dissentientibus inter se bello Ptolemæo Cerauno et Antiocho regibus, omnes ferme civitates ad spem libertatis erectæ.' Phædr. noster i. 31. 'Humiles laborant, ubi potentes dissent.' *Schæf.*

§ 12 *Græciam obterendam*] Hoc *obterendam* inconveniens videtur. Certe quorum exequantur vires, qui levantur auxilio contra alios, illi non obtentur. Nam 'obterere' est, concutere, pessumdare. In Ms. pro eo habetur *exercendam*, quod haud dubie genuinum. 'Exercere Græciam' eleganter est, occupatam perpetuis bellis tenere, nunquam sinere venire ad quietem et pacem. Vocabulum *obterendam* natum ex glossa videtur, ut non parca alia ap. h. Scriptorem. Quod tamen esse ineptum sequens 'vacet' ostendit, cui opponitur non *obterere*, sed *exercitum*, vel *exercitatum esse.* *Schæf.* Angl. *adterendam*, quæ lect. est egregia. Plus est in illo *obterendam*, quam quod Alcibiades suadebat. Obterit regionem, qui eam bello penitus conculcat et evertit. Quomodo de ala equestri Tacitus Ag. 18. 2. 'Alam in finibus suis agentem prope universam obtrive-

rat: h. e. deleverat. Hoc vero noluit Alcibiades, sed suavit bello fatigari. Quod proprie est *atterere*. Id. Tac. III. H. 50. 'Et ipsos in regione bello attrita inopia et seditiosum militum voces terrebant.' *Idem*. Optime Angli, Scheff. applaudente, *Græciam atterendam*. Suet. Aug. 'Attrito bellis civilibus patrimonio:' et Galb. 'Attritis facultatibus.' *Græv.*

§ 14 *Classem regiam*] Quæ Phœnicum navibus 157. constabat. Thucyd. VIII. 15. 3. *Bern.*

Ne victoriam daret] Antiquiores quidam typis expressi, *ne v. totam d.* Sed Bong. *totam* expanxit, quod in Codd. Mss. id non reperiret. Et videtur sane commode abesse. *Vor.*

Aut necess. &c.] Hegesipp. II. 20. 'Paratum ne ut incolumes servaret, si bellum deponerent.'

CAP. III. § 1. *Hanc operam civibus venditabat*] Hoc *vend.* mihi quidem parum isto l. conveniens videtur. Explicat quidem Freinsh. per, imputabat, jactabat ap. cives suos, sua opera id factum. Qui autem hoc potnerit ap. cives constitutus in exilio, et degens ap. Tissafernem? Neque nuncia vulgare licebat rem proditioni similem, et sic in periculum vitæ ipsum conjecturam. Quare præfero, quod legitur in impresso, *civibus vendicabat*, isto sensu: Quicquid agebat, id vertebat omne in commodum suorum civium, i. e. Atheniensium, id omne tribuebat ipsis. Error inde, quia scriba negligens *vendicare* et *vindicare* scribi promiscue nesciebat, et propterea *rd vendicare* putabat esse vitiosum. *Schef.* Mallet vir doctiss. cum antiquioribus edd. *hanc op. c. vindicabat*: cui minime hic auctand. Qui enim rescissent Athenienses, quo animo esset erga patriam, quam ante tot cladibus affecerat; et qui potuissent in animum inducere, ut legatos ad eum mitterent, nisi per litteras aut certos homines eis significasset, quid in eo-

rum gratiam ap. Tissafernem dixisset effecissetque? Hoc vero est *vendicare op. c.* quam sc. eis navarat ap. Persas. Si quid novand. mallet cum Junt. *h. o. c. indicat.* Séd nil venustius et pulchrius vulgata. *Græv.*

§ 2 *Si respublika*] Non repudio. Quia tamen scripti libri habent *res populo*, sive *res a populo*, ideo suspicor illud *publica* annexum a sciolo, neque genuinum esse. *Rem* simpliciter pro republica poni, frequens bonis scriptoribus. Sic 'potiri rebus,' 'præesse rebus,' passim, et ap. ipsum Nostrum 'res Macedonum' VIII. 6. 3. *Schef.*

§ 3 *Sperans, ut aut dux belli ab omnibus legeretur*] Pro, sperans se aut ducem belli ab omnibus lectum iri. Atque ita Noster non raro. Vid. III. 6. 10. Est autem 'ut' pro, quod, in talibus. Cujus generis multa et in Lib. de Latinit. F. Susp. cap. 24. concessimus. *Vor.*

§ 4 *Major salutis quam, &c.*] Liv. XXIII. 14. 4. 'Rebus extremis, honesta utilibus cedunt.' Val. M. VII. 6. 'Cedit interdum generosus spiritus utilitati, et fortunæ viribus succumbit, ubi, nisi tutiora elegerit consilia, speciosa sequenti concedendum est.' Sapienter in hanc mentem Thucyd. v. 16. 41. et Liv. XXII. 3. 3. *Bern.*

§ 5 *Imperium ad senatum*] Ad quadringentos, quorum meminit et Strab. IX. *Bongars.* Add. Thucyd. VIII. 11. Diod. XIII. 34. *Bern.*

Imperium ad senatum transfertur, qui cum, insita genti superbia, crudeliter in plebem consuleret, &c.] Hic vero, sicubi alias, experiundum arbitror, quid judicatrix illa facultas efficere possit. Neque enim dubitand. quin h. l. turpissimum mendum sit; id quod paucis a me ostendetur. Imperium deferretur ad senatum, ait Just. at Senatus cum insita genti superbia in plebem crudeliter consulere cœpisset, tum vero mutatio rerum consecuta est. Ergo senatus est gena,

quod magnopere falsum est. Nam gens et plebem complectitur et senatum. Quare mentem alio convertas necesse est. Quæro itaque an gens Attica sumi possit pro senatu? Haud sane, inquis. At senatus, quid? Nonne ille *nobilitas* est? Hoc negari non potest. Nonne plebs et *nobilitas* (i. e. senatus) perpetuo inter se dissidio laborant? Nonne hoc quoque perpetuum veritatis est, ut nobilitas sit superba et impotens in plebem? Hoc tale est ut eum esse in rebus publicis hospitem et peregrinum oporteat, qui de eo dubitandum putarit. Quare corrigendus necessario hic l. et sic legendus: *Imperium ad senatum transferatur, qui cum, insita nobilitati superbia, crudeliter in plebem, &c.* Vin' tu addi aliquid? En tibi oraculum non ex specu Trophonii, sed ex adyto Sallustii in Jugurth. opinor: 'Superbia solenne nobilitatis malum.' At Mss. tamen nihil habent, unde id confirmetur, quod dicis? Sed ratio, et iudicandi facultas, et veritas ipsa nullone in loco ap. te sunt? deberent certe, nisi te ab illis semotum esse profiteris. *Faber.* Genti intellige nobilium, quod adeo Fabro placuit, ut rofragante exemplarium consensu in textum admitti contenderet. Oxon. Puto locum aliter curandum. Nempe illud *genti* existimo corruptum per scripturam compendiosam, ac pro eo ponend. *gentili*, delend. autem *insita*, tanquam *roû gentilis* glossam. Est enim 'superbia gentilis,' quæ huic genti insita. Nisi retinere *insita* malumus, et delere alterum. *Schef.*

Qui cum, *insita genti superbia, crudeliter in plebem consuleret*] H. e. cum in plebem sævirent, ac impotenter inlhiberent imperium pro ingenio illius gentis, pro illa quæ insita est Atticis superbia, ut quicumque ex iis, sive sint ex populo, sive ex nobilibus, ad imperium provehantur tale, ut soli rerum potiantur, ceteros cives premant, vexent, superbeque habeant.

Nihil hic video difficultatis, cur contra omnium codd. auctoritatem hic l. sit interpolandus, aut mendæ suspectus habendus. Senatus non erat gens, sed erat ex illa gente, cui insita erat superbia, de qua et sæpe alii scriptores questi sunt: qui Thucydidem legerunt, id non possunt ignorare. Præterea nec in rep. Atheniensi nec Romana senatus fuit nobilitas. Multi legebantur ex plebe senatores, cum senatoria dignitas communicata fuit cum populo. Marius, Cicero, et quot alii fuerunt senatores, sed non nobiles, antequam ad majores magistratus eveherentur? *Græv.*

§ 6 *Revocatur*] Id valde contentende Pisandro, et aliis optimatum fautoribus. Thucyd. viii. 13. Probus a Pisandro destitutum scribit. *Bongars.* Annitente præcipue Thasybulo. Thucyd. viii. 13. 13. et Probus in Alcib. *Bern.*

Dux] Probus: 'Prætor.' *Ἰσχυρὸς* Plut. in Alcib. Huc usque Thucyd. quem excipit Xen. *Bongars.* Eam *συνέχου* notat et Diod. xiii. 43. *Bern.*

§ 7 *Athenas mittis*] Ms. et Junt. scribit. Sed cave vulgatum moveas. Nam *mittere* nonnunquam est, scribere, et s. litteris s. nunciis missis significare. Cic. xi. Fam. 16. 'Mitte ad Lupum nostrum, ut is nobis eas centurias conficiat.' et ii. ad Att. 2. 'Nam ita ad me mittant, Nigidium minari in concione, se iudicem, qui non adfuerit, compellaturum.' Sic et *ἐπιστάλλω* Elian. V. H. ii. 5. et 19. et *πέμπω* ap. Scriptores Novi Fœd. *Græv.* Mss. habent *scribit*, quod fortasse non rejiciend. Nam *mittis* æ venturum nescio an commode dicatur: alii profecto mallent, *mittis*, qui nunciarent, æ venturum. *Schef.*

A quadringentis jura populi] 'Jura populi' nihil aliud sunt, quam quod paulo ante 'imperium' et 'remp.' vocavit. Cic. quoque eand. rem *jus publicum* vocat. Ut iv. Fam. 4. 'Post-

quam armis disceptari ceptum est de jure publico.' Porro quadringentis illis, abdicata Democratia, imperium permiserant Athenienses tum cum in Sicilia male rem gessissent: ut ex Diod. XIII. scire licet. *Vor.*

CAP. IV. § 1 *Mindarus*] Ita Græci, et hic vulgati libri. *Mss. Zestromindarus.* Is navali ad Cyzicum pugna periit. Xen. I. 'ΕΛΛΗΝ. Diod. XIII. 51. Plut. Alcib. c. 58. a quibus historię huj. fusior explicatio petenda. *Bong.*

Jam Mindarus et Pharnabazus, Lacedæmoniorum duces] In omnibus *Mss.* legitur *Zestromindarus*: unde fac: *Jam Sesti Mindarus et Pharnabazus*, &c. Nam in Hellesponto factam esse hanc pugnam cum aliis, tum etiam Frontin. tradit II. cap. 5. 'Alcibiades dux Atheniensium in Hellesponto adversus Numidarum et Lacedæmoniorum ducem cum amplum exercitum et plures naves haberet,' &c. Sed ineptissima est hæc Frontini lect. Quis enim unquam prodidit, Numidas Lacedæmoniiis opem tulisse? Nihil certius est, quam rescribend. esse, *adversus Mindarum, Lacedæmoniorum ducem.* Voss. In *Mss.* Bongars. erat *Zestromindarus*, scriptura vitiosa. *Legend.* autem *Sesto Mindarus*, &c. *Sesto* autem positum a Justino fuit pro, ad Sestum (quæ urbs est Hellespontiacæ in ora Europæ), ut alibi *Abydo*, pro, ad Abydum (in ora Hellespontiacæ Asiæ): II. c. 13. 'Sed Græci audita regis fuga consilium ineunt pontis interrupe, quem ille Abydo velut victor maris fecerat.' Sic et alibi 'Cypro exulabat,' pro, ap. Cyprum ins. Sic et XX. 3. 'Nam eadem die, qua in Italia pugnatum est, et Corintho, et Athenis, et Lacedæmone nuntiata est victoria.' Porro istud *Lacedæmoniorum* delere debes. Nam Pharnabazus Persarum satrapes erat, non dux Lacedæmoniorum. *Fab.* Codd. *Mss.* omnes, ut Bong. testatur,

habent *Zestromindarus*: et vett. typis expressi Bech. et Sich. *Zestromindarus.* Unde cl. Voss. legend. censet *Jam Sesti Mindarus.* At ego mutata terminatione malim *Jam Sesto Mindarus*: quoniam in Codd. *Mss.* et antiquioribus typis expressis est *Zestro*; et quia non insolens Nostro nomina urbium secundæ declinationis, si motus in loco notetur, casu sexto ponere. Ut II. 13. 5. 'Pons quem ille Abydo fecerat.' Et XVIII. 4. 3. 'Cum interim rex Tyro decedit.' Et XX. 3. 9. 'Corintho est nuntiata victoria.' Bong. et Bernecc. nomen loci, ubi Mindarus et Pharnabazus expectarunt, prorsus neglexere. Verum facile intelligitur, quia Auctor instructis illos navibus expectatas scribit, eund. additum item voluisse, ubi expectarint. Nihil autem commodius, quam Sesto eos expectasse. Notum de cetero est pugnam illam ad Ioniam et in Hellesponto commissam fuisse. Ipse Noster inf. v. 4. 17. 'Non Syracusarum, sed Ionie Hellespontique, meminerunt,' i. e. rerum ap. Ioniam et in Hellesponto ab Alcibiade gestarum. Frontinus quoque II. 5. ita: 'Alcibiades in Hellesponto adversus Mindarum [sic enim legend.] Lacedæmoniorum ducem cum ampl. exerc. et pl. nav. hab.' Vocatur etiam pugna ad Cyzicum: qua de Diod. XIII. 51. *Vorst.* Sub Persici huj. Satrapæ auspiciis militare non erubuerant Lacedæmonii, unde non immerito inter eorum duces numeratur Pharnabazus. Eruditiss. Is. Vossius reponend. judicabat, *adv. Mindarum Lac. d.* cui lect. si *Ms.* accederet suffragium, calculum libentissime adjecerim. *Oxon.*

Jam Sesto Mindarus] Recepi hanc lect. quam firmant *Mss.* Angl. et probarunt Oxonn. et ante eos *Vorstius*: Is. tamen Vossio *τῶ πόντῳ* debetur laus huj. emendationis. Junt. quoque perinde ut multi codd. *Jam Zestromindarus et Pharnabazus.* Græv.

Pharnabazus] Persicum hunc Satrapam nescio quare 'ducem' Lacedæmoniorum appellet Auctor: socium rectius et amicum dixisset. *Bern.*

§ 4 *Quibus ea res quantum præbebat*] Diod. XIII. 53. pr. Οἱ πολέμοι οὖν αἰσώδεις, καὶ τὰς δημοσίας ταραχὰς ὅσας ποιοῦμενοι προσδίδουσ. *Bongars.* Sic ap. Liv. III. 66. 3. ut Æqui et Volsci cont. Romanos arma caperent, 'persuasuerant iis duces cupidi prædærum.' Hi tales nimirum, 'tanquam artifices improbi, opus quærunt, qui et semper ægri aliquid esse in republ. volunt, ut sit ad cuius curationem adhibeantur.' Liv. v. 3. 6. *Bern.*

§ 5 *Illatum a Carthaginiensibus*] De quo vid. Diod. XIII. 43. et seqq. *Bong.*

Domum] Abest a Ms. Unde suspicor adjectum ex interpretatione glossatoris. *Schef.*

§ 6 *Adjicit*] Mss. mei *addicit*: et mox *Alcibiadem miratur* pro vulgata *Alc. mirantur*; sed neutrum recipio. *Mod.*

Adjicit] Rectum hoc: sed Mss. alii *addicit*, alii *addicit*: quod posterius e Veterum pronuntiatione eat, et exterendi i vocalem consuetudine, de qua Agell. iv. 17. Sic Martial. idem verbum scripsit x. 82. 'Si quid nostra tuis addicit vexatio rebus.' Hæc Acidal. ad Vell. II. 130. 8. *Bern.*

§ 8 *His omnibus præliis*] 5. terrestribus et 3. navalibus. Probus. *Bong.*

§ 9 *Mirantur*] Per Synthesin. Modii tamen Mss. *miratur*. *Bern.*

§ 10 *De cælo missum*] Minut. Octav. 'In hodiernum inopinato visos cælo missos, ignobiles et ignotos terræ filios, nominamus.' *Bongars.* Et ex eo Lactant. I. 11. 'Virtute nobilitatos et inopinato visos cælo lapsos nominamus.' Cic. I. ad Q. Fr. 2. 'Græci sic te ita viventem intuebuntur, ut e cælo divinum hominem esse in provinciam delapsum putent.' Simillime Nostro Amm. M. XXII. 2. 'Ef-

fundebarur ætas omnis et sexus, tanquam demissum aliquem visura de cælo.' Lips. Antiq. Lect. II. 12. hoc dici putat imitatione Homeri Od. VIII. 173. *Bernec.* Angli una voce auctius, *quasi Deum de cælo*. Videtur non inelegans. Sed si recte examines, glossa est, nec ea satis apta. Sequitur enim 'ut ipsam Victoriam,' ubi illud 'ipsam' positum emphatice ostendit, plus inesse hisce verbis, quam antecedd. At si Deus missus dicitur, qui possit esse minor, quam missa Victoria? Hoc igitur non dixit Justinus, sed simpl. Alcibiadem missum de cælo, i. e. singulari gratia cælorum tributum Atheniensibus. *Schef.*

§ 12 *Tantum in uno viro*] Isocr. Orat. ad Philipp. *Bongars.* Sic Liv. VI. 8. 5. de Camillo: 'Quocumque se intulisset, victoriam secum haud dubiam trahebat.' Add. eund. Liv. II. 43. 8. et IV. 28. 9. et XXXIX. 49. 5. Probum fin. Epamin. *Bern.*

§ 13 *Onerant*] Quod e Mss. in variantibus lectt. adfertur *honerant*, esse legitimum, et pro *honorant* antique dictum, pertendit Acidalius ad Vell. II. 124. 5. *Bernec.* Non placet conjectura Acidalii, *honerant*, quod in Mss. quibusd. est, esse pro *honorant*. Est enim potius pro *onerant*. Neque novum est rebus quoque bonis atque acceptis *onerari* quosdam dici. Phædr. v. 86. 'Multis onerare laudibus.' Cujus generis plura in lib. de Latinit. vulgo ferè neglecta congestimus. *Vor.*

§ 14 *Ipoos illi*] F. rectius *ips. illos*. Freinsh.

Ipoos illi Deos] Admonent hæc verba loci, qui habebatur sup. cap. I. 3. ubi vulgo legitur, 'Etiam diris per omnium sacerdotum religiones devotum cognovit.' Videtur enim ex collatione huj. I. restituend. quod occurrit in Ms. *Etiam Diis iratis per, &c.* Nam 'devotus execrationibus Deorum' et 'devotus Diis iratis'

idem; non vero 'devotus diris.' Schef.

§ 15 *Omnem humanam opem interdixerant*] Suet. Ner. 52. 'Et cum interdixisset usum amethystini ac Tyril coloris:' et Domit. 7. 'Interdixit histrionibus scenam.' Nep. Hamilc. 3. 'Quod moribus eorum non poterat interdici socero gener.' Noster quoque xli. 3. 'Quamobrem feminis non convivia tantum virorum, verum etiam conspectum, interdiciunt.' Gron.

§ 18 *Nunquam mediocribus, nec in offensa, nec in favore, studiis*] Junt. quoque cum *Mss. offensam et favorem.* Græv.

CAP. V. § 1 *Lysander*] Post Xen. vid. Plut. et Probum in ejus Vita, Diod. xiii. 70. qui eum Sardis ad Cyrum profectum scribit. M. Cic. in Cat. Maj. c. 17. ex Xen. (Econom. Bong.

Cyrum Ioniam Lydiæque praecepit] Cum Cyro minore Darii filio Lysander, qui classi belloque praefectus a Lacedaemoniis fuit, amicitiam coluit, Sardibus eum visitavit, magnamque pecuniae vim ab eo accepit. Vid. Diod. xiii. 70. Vor.

§ 2 *Oppressere*] Non Alcibiadem, sed Antiochum, qui quidem erat ἀγαθὸς κυβερνήτης, ἀνθύπατος δὲ τ' ἅλλα καὶ πορνακός. Plut. Alcib. c. 66. et Paus. Bæoticis. Bongars. Add. Diod. xiii. 71. Bern.

§ 4 *Erat*] Cod. 1. Voss. *esset.* Gron.

§ 6 *Eis*] Hoc referend. ad Athen. Bern.

§ 7 *Morum luxuria*] S. Maximus Taurinensis Homil. ix. 'Dolendum plane est istos morum abjicere nolle luxuriam.'

CAP. VI. § 1 *Conon*] Ejus vitam descripsit Probus, qui eum praelio ad Egos fl. quo Atheniensium imperium concidit, non interfuisse scribit, contra quam Xen. ii. Hist. Gr. Plut. Lysandro, Diod. xiii. 106. Bongars. Quibus testis accedit Isocr. in Evagora, et ad Philippum: item Aristot.

Delph. et Var. Clas.

Rhet. ii. 23. In Orat. Demosthenis adv. Leptinem, res gestæ Cononis præcipue commemorantur. Bern.

Exornat] Vett. quidam typis expressi *adornat*. Et perinde est 'exornare,' 'adornare,' itemque simplex 'ornare;' idem quoque sunt quod, instruere. Cujus generis itid. varia in prædicto libello congegissimus. Vor.

§ 4 *Atheniensium deletum, &c.*] Hinc 'Athenienses tot cladibus exstinctos' criminatur Piso ap. Tac. A. ii. 55. Bern.

§ 5 *Servis libertatem*] Sup. iii. 5. 6. Id.

§ 6 *Ex qua, &c.*] Ita Ms. rectius, opinor, quam quomodo Bong. et alii ediderunt, *eaque*. Seqq. verba ordini suo restitui; cum in aliis edd. ita confunderentur: *Eaque in coll. hominum, dom. an. Græcia, consecr. exercitiu, vix lib. t. Idem.*

§ 8 *Ut, cum paullo ante salutem desperaverint, nunc non desperent victoriam*] Non tentarem hunc l. nisi in opt. notæ codice Leid. longe aliter hæc exarata invenirem: nempe h. modo: *ut paul. a. salutem, post speraverint vict.* Venusto et recto sensu. Primo de salute, mox de victoria, certavere. Non aliter Tac. Ag. de Britannis: 'Tum de salute, mox de victoria, certavere.' De salute certat, qui tantum hoc agit, ut diutius non sit sub victore; de victoria, qui cum victore mutare fortunam contendit, talemque sibi esse vult, qualis ipsi victus fuit. Barh.

Nunc non desperent victoriam] Miror, retinuisse h. lect. editos, cum sine dubio legend. sit *desperarent*. Quanquam mihi longe elegantior videatur lect. quæ occurrit in quibusd. *Mss. ut, cum paul. a. salutem desperaverint, post speraverint vict.* Schef.

§ 9 *Nomen*] Perizon. editionis Berneceri margini adscripserat: 'Nomen,' i. e. dignitatem. Sic Virgil. ii. Æn. 89. 'Et nos aliquod nomenque decusque Gessimus.' Hinc Sall.

Justin.

2 Z

'Vulgus sine nomine.' *Tueretur.* Ita Cic. XIII. ad Att. 49. 'Erat enim in consulatus petitione per te mihi pollicitus, si quid opus esset: quod ego perinde tuebar, ac si usus essem:' et Catil. III. 12. 'Illud perficiam profecto, ut ea, quæ gessi in consulatu, privatus tuear atque ornem.'

§ 10 *Solus*] Sc. e ducibus ac trierarchis. *Bern.*

Cum octo navibus] Plut. At Diod. XIII. 106. *Τὸν μὲν οὖν τριπλὸν δέκα μύρον διερέεον, ὃν μὲν ἔχον Κόρον δ' οὐρανγὸς, τὴν μὲν αἰς Ἀθήνας ἐκδροῶν ἀπέγνυ, &c.* *Bongars.* H. pugnam præter Diod. egregie describit Xen. Hist. Gr. II. Vid. Paus. III. p. 180. *Bern.*

CAP. VII. § 3 *Recepit*] Melius *recipit*, et mox *relinquit*, ut congruat præced. 'mittit.' *Freinsh.* Vid. not. ad v. 9. 11. *Bern.*

§ 4. 5. 6. &c.] Epitomatorem professo minime conveniens, et affectatione prope putida hypotyposis. *Id.*

§ 6 *Fortunam publicam questibus iterant*] H. e. denuo conquerebantur de fortuna publica. Sed an *iterare questibus fortunam* commodè dicatur, hæreo. Certe non tam fortuna ipsa iteratur, quam ejus memoria, ut saltem genus hoc sit paulo durius et insolentius. In Ms. quodam legitur *seuerant*, ex quo prope venio in h. sententiam, scripsisse Just. *questibus onerant*. Esset profecto h. lect. elegantior, et suetior Latinis. Sic enim et 'laudibus,' 'contumeliis,' 'injuriis,' 'maledictis,' 'probris onerare' passim legitur. Add. quod re vera querelas non iteraverint, cum de fortuna publica prius non fuerint conquesti, sed tantum anxii et dubii. *Schef.* Angli *onerant*; quod egregie firmat conjecturam nostram, quam in notis proposuimus. *Id.*

§ 7 *Cum privatis casibus querelam publicam miscant*] Pro, cum querela de casibus privatis querelam publicam miscant. Cujus generis plura

ad I. 7. 14. et II. 14. 10. notavimus. *Vor.*

§ 8 *Judicantes*] Angli. *judicant.* Nec displicet. *Vor.*

§ 9 *Sibi, &c.*] Saxo x. p. 203. f. 'Ut jam sibi victoriam ante oculos præponentes (leg. prop.) in prælium prosilirent.'

Superbum victoremque hostem proponentes] Ejiciendæ e textu scriptoris hæc dux voculæ *que hostem*; quod me pene pudet admonuisse, ita res clara est et manifesta. Legend. s. *victorem prop.* *Fab.*

§ 11 *Feliciores urbis ruinas ducentes*] Angli *dicentes*, quod et ipsum rectum videtur. Proponuntur enim hic eorum lamentationes et querelæ per suas partes. At illud 'ducere' ad secretum animi refertur judicium. Sic Noster alibi, ut xxrv. 4. 9. 'Actum de Macedonia dicens, si egeat.' Et xi. 5. 4. 'Se quoque non debere melius sperare dicentes.' *Schef.*

Taxata sint] H. e. constiterint, æstimatæ fuerint. Sen. ad Marc. c. 19. 'Tanti quodque malum est, quanti illud taxavimus.' *Bern.* Plin. xxxv. 11. 'Talentum Atticum xvi. M. taxat Varro.' Vid. et Flor. I. 12. 8. et II. 6. 18. Est autem 'taxare' idem quod æstimare. *Vor.*

§ 12 *Pridem*] Sup. II. 12. 16. *Bern.*

CAP. VIII. § 1 *Sic defleta*] Ea notione vox usurpata, ut Suet. Calig. c. 38. 'Diplomata ut vetera et obsoleta deflebat:' ubi male rescribunt alii *difflebat*. Nam 'deflendi' voca in eod. sensu utitur Suet. Calig. 30. 9. Ita verbum 'deplorare' ponitur ap. Liv. XLIII. 7. 4. Ita Sen. ad Marc. 26. pr. Curt. VIII. 6. 10. Vall. II. 110. 1. *Bernæ.* Vid. Diod. XIII. Xen. Hist. Gr. II. Plut. in Lysand. et Alcib. Ælian. IV. V. H. Thucyd. I. Strab. IX. *Ox.*

Obsidione circumdata obsessos famo urgent] Junt. *oboid. circumdatos s. u.* Sic scripsit Just. *Obsessos* est interpretatio τοῦ *obsid. circumdatos*, quæ

postea ipsis Justini verbis fuit immista. Mox *Pyræum* Junt. et hic et ubique recte scribunt. Græv. Quamquam hoc sit satis Latine, *obsidione circumdata obsessos*, nam dicimus 'circumdare urbem obsidione' et 'circumdare urbi obsidionem'; tamen validius placet, quod in opt. illa Junt. ed. qua unus est doctus amicus noster J. Græv. *Faber*. Bech. atque alim antiquiores edd. sic: *obsid. circumdatos et obsessos* f. u. Junt. autem, ut Græv. testatur, *et obsessos* ut supervacuum plane omittit. Si genuinam sit *obsid. circumdata*, erit id simile illi, quod supr. vidimus, 'munitionibus circumdata.' *Ver.*

§ 2 *Copiis*] Abest a plerisque Mss. unde suspicor ex glossa natum. Sed sic mox, pro *novas*, *novas* fuerit scribend. plane sicut in quibusd. antiquis scriptum reperitur. *Scheff.*

§ 3 *Quibus malis Athenienses*] Ita Mss. et Auctor etiam alibi, ut III. 7. 1. et v. 4. 4. Bong. et alii: Q. m. *rebus* Ath. Berneccer. Bong. ex suis, q. m. r. A. Alterutrum horum glossatoris est, non Justini. Bernecceras stat pro voce *malis*, quoniam et alibi sic Noster. Mihi potior videtur vox *rebus*, quoniam ipsa opus habebat explicatione per glossam, non altera, quæ per se intelligitur. *Id.*

§ 4 *Cum multi, &c.*] Huc spectat fragmentum Lycurgi ap. Suid. v. *Μηρόβοτος χάρις*. Εἰταὶ δὲ τοῦτομα καὶ τῷ (leg. ex Ms. Leid. καὶ παρὰ τῷ) Ἀντοόργῳ ἂν τῷ κατ' Ἀποκαλέους 'Ἀλλὰ καὶ μηρόβοτος τὴν Ἀττικὴν ἀνέκε' βουλευόμενον δὲ ὅπως τῇ πόλει χρῆσται, Ἀθηναῖον μὲν μηρόβοτον ἀνδρῶν συμβοῦλον. φακὸς δὲ ὠρεῖται οὕτως. Pro 'Ἀθηναῖος' Kusterus corrigit *θηβαῖος*, et pro *ἀνδρῶν* Ms. Leid. dat *ἀείροι*.

Multi] Lysander et Agis. Paus. in Lacon. *Bongars.* Præcipue vero Cozinthii ac Thebani, alique Græci non pauci. Xen. II. Hist. Gr. *Bern.*

Ex duobus Græciæ oculis] Ne sc. illa secret *ἐπεσφραγιστος*, lusa, ut notat

Plut. in Præc. politicis. Ea de re consultus etiam Apollo 'respondit, τὴν κοινὴν ἑστῖαν τῆς Ἑλλάδος μὴ κοινῶν.' Ælian. IV. V. H. 6. Haud abeunt illi figura Cimon Spartanis subveniendum arbitrabatur cont. Messenios, 'adhortatus eos, ne Græciam clandestam reddi, neu Urbem sociâ destitui, sine- rent.' Plut. in ejus Vita. *Id.*

§ 5 *Si demissa Piræum veritas*] Ὅσοι τὰ μακρὰ συνέλθῃ καὶ τὰ τεύχεα τοῦ Πειραιῶς περιελθῶν, inquit Diod. XIII. 107. Plut. Lysandro: quos vid. et Xen. Hist. Gr. II. Et ita bello Peloponnesiaco finis impositus, quod Thucyd. I. 1. 1. ἀξιολογέτατος τῶν προγεγενημένων et μακρότατος vocat. In annum enim xxvi. protractum est. *Bongars.* Ms. *dimissa*, quæ nec ipsa lect. mala est. Vid. Non. in *Dimittere*. Berneccer. *Piræum* scribend. est, non *Piræum*, non *Pyræum*; denique non aliter scribend. Ita Græci omnes. Et ita Muret. monuerat ad Terent. *Faber.* *Demissa* idem quod, deducta. *Piræus* scribend. non, ut quidam scribunt, *Piræus*. Græci enim Πειραιεύς scribunt. 'Brachia' vocat quæ muri partes in longitudinem porrectæ erant. Nec aliter inf. v. 9. 12. *Vors.*

Muri brachia] Hæc erant 5600. passuum. Plin. IV. N. H. 7. 'Brachium' autem in ædificiis notat omne id, quod extra ordinariam ædificii lineam et rectum ordinem excurrit. Stat. v. Th. 279. 'Gemini qua brachia muri Littus eunt.' Liv. IV. 9. 'Consul maro Ardere brachium inunxerat.' et XXII. 62. 'Brachio flumini objecto eos excludit.' Frontin. III. Strat. 17. 4. 'Brachiis a latere ductis.' Strab. XIV. p. 654. vocat *σκέλη*. *Gron.*

Navesque, quæ reliqua forent, traderent] Exceptis 10. quas, nec plures, illis possidere licuit. Diod. XIII. 107. *Bern.*

Ex semet ipsis] H. e. Atheniensibus. Quod non putassem notatu dignum, nisi hic etiam Hispanicus Auctoris interpres impigisset. Posset autem

et aliis accidere, quod illi potuit. *Id.*

§ 7 *Insignis hic annus*] Is fuit quartus Olymp. 93. ab U. C. 348. *Id.*

Exilio Dionysii] Orbis literarii phœnix Jos. Scaliger insigniter Auctorem et tempore et persona hic errare demonstrat, v. de Emend. Temp. p. 224. Tempore, quod 48. annis illud exilium post acciderit: persona, quod non Dionysius senior, Hermocratis fil. in exilium actus sit; sed Dionysius junior huj. filius. Sed Justinus habebat in animo, eo anno Dionysium victum a Carthaginiensibus fuisse: propterea cladem acceptam illius Dionysii cum filii exilio confuderit. *Id.*

§ 9 *Triginta rectores*] Vid. præter citatos ad § 5. Diod. init. lib. xiv. *Bong.*

Triginta, &c.] Sen. Ep. 104. 'Viginti et septem annis pugnatum est: post finita arma triginta tyrannis noxæ dedita est civitas, ex quibus plerique inimici erant.'

§ 10 *Quippe, &c.*] Vincent. III. 63. 'Adunatis sibi tribus millibus satellitum et septingentis millibus de exercitu victoriæ.' *Leg. et a. militibus de e. victore.* Oros. II. 17. 'Qui primo se tribus millibus satellitum stipant: mox etiam septingentos milites victoris exercitus lateribus suis circumponunt.'

§ 12 *Cædes deinde civium ab Alcibiade auspiciantur*] De morte Alcibiadis, ad cuius cædem 30. tyranni Lysandrum impulerunt, vid. Plut. Diod. Prob. Cic. de Divin. II. 62. Val. M. I. 8. *Bong.*

§ 14 *Vivus crematus, &c.*] Non vivus, sed mortuus jam et barbarorum telis confixus, juxta Prob. et Plut. in Alcib. *Berneccer.* Contra habent Plut. et Nep. ut jam vidit cl. *Berneccer.* Verba Cornelli in mendo cubant: 'Illi, cum eam ferro aggredi non auderent, noctu ligna contulerunt, circa domum samenam, in qua quiescebat; eam succenderunt,' &c. Non

attinet, virorum doctorum superhunc l. conjecturas apponere. *Lege circ. dom. Sanisenam.* Sanisene appellatur tractus in confinio Phrygiæ et Galatiæ. *Vos.*

CAP. IX. § 1 *Hocultoris metu*] Angli *ult. hujus m. Græv.*

Miseras, &c.] Saxo XIV. p. 258. 'Bona eorum, qui ad Canutum concesserant, rapinis exhauriunt.'

§ 2 *Theramenti*] Uni de 30. Vid. Xen. H. Gr. II. et Cic. Tusc. I. 40. *Bongars.* Item Plut. in Nicia et Consol. ad Apollon. cap. 9. *Bern.*

Ipsam quoque ad terrorem omnium] Angli rectius i. q. ad documentum ceterorum et terr. o. Ubi documentum ceterorum videtur intelligend. quod docere ceteros debet, qui nimirum ita grassabantur cædibus, ne et ipsis hoc inciperet displicere. At h. modo nescio, an facile ullibi reperias. 'Documentum alicujus' est, quod quis edit. Ita 'documenta egregii principis' ap. Suet. Galb. cap. 14. per quæ docet se talem futurum. *Hæreo igitur, nec satis scio, an hoc admitendum sit augmentum. Schef.*

§ 4 *Quod etiam ipsam auxilium cum miseris eriperetur*] Mss. nonnulli cum *Junt. q. cum etiam i. a. unicam mis. e. Græv.*

§ 6 *Thrasylulus*] *Τυράσιλος δρομώτης*. Diod. XIV. 33. Vid. Xen. H. Gr. II. Paus. Atticis. *Bongars.* Huic 'neminem præferre se fide, constantia, magnitudine animi, in patriam amore,' scribit in ejus Vita Probus. *Bern.*

Nobilitas] Prob. 'Multi eum nobilitate præcucurrerunt.' *Bong.*

Audendum, &c.] Saxo XIV. p. 258. 53. 'Audentum aliquid cum periculo ratas:' p. 357. 7. 'Pro patria difficilia audere solitus.'

Etiam cum periculo] *Ἀποκινδυνεύει* καὶ καθυπερβαίνει δει. Thucyd. I. 4. 5. et III. 9. 4. Quod dictum ad ancipitem febris hecticæ curam accommodat Galenus Meth. Med. x. 10. Et pro verbo jactatum patet ex *Æsch.*

Choëph. 803. Ἀρδασαὶ τὰθεῖν, Τρύχων μῦθος τὰδε φανεῖ. Bern.

Castellum Phylem] Steph. de Urb. *Xaplov* vocant Xen. et Diod. *Bong.*

§ 7 *Crudeles*, &c.] Bong. et alii *crudelis* ediderunt. Præ tull, quod Mss. codd. ipso referente Bong. probant, cum præsertim Auctor alibi quoque 'miserari' cum accus. jungat: ut VIII. 5. 13. XII. 5. 8. XXVII. 1. 5. XXVIII. 4. 12. *Berneccer.* *Crudelis* Bernecce. in *crudeles* mutavit; quod veretur, ne *crudelis* pro casu secundo num. sing. haberetur. Verum, si maxime *crudelis* legatur, potest id nihilominus pro vocabulo quarti casus et pluralis numeri haberi. Vor.

§ 9 *Lysias*] Paulo aliter Plut. in Vitis Rhetorum, quem vid. *Bong.*

Exultant] Non improbo; tantum relinquo cogitand. cum in Mss. sit *exultans*, utrum non Just. scripserit et distinxerit: et *Lys. Syr. orator, exul, tamen q. m. &c.* Efficacius sane esset. Tantum miseratus est Athenas, ut, licet esset exul, atque adeo ipse opus haberet subsidio aliorum, tamen tot miserit eis in auxilium. *Schef.*

Patria communis eloquentia] Cic. de Orat. I. 4. 'Athenis summa dicendi vis et inventa est et perfecta.' Id. in Bruto cap. 10. 'In ea urbe et nata et alta est eloquentia.' Add. Vell. I. fin. et Nostr. II. 6. 6. Bern.

§ 10 *Scurius pugnaretur*] Maluit Sich. olim legere *incurius pug.* credo quod ita in vett. libris (neque enim solebat temere aliquid in classicis scriptoribus immutare) hunc l. legi deprehendisset, et probam eam vocem censeret, et ad quem modum Apuleius 'agnum incuriosum' dixit pinguem, quasi curæ expertem; quod, qui cura vacant et solitudine, citissime pinguescant. Neque novum sane videri debet hoc: cum et Lucret. 'intactus' dixerit, et Ov. 'inambitiosus,' et Sen. 'inperpetuum,' et Tertull. 'inbonus,' et Arnob. deni-

que 'inodor.' *Med.* Accurata illa Sich. ed. Basil. habet *incurius*, ex quo Freinsh. facit *incuriosus*. Bernecce. Causa non est, ob quam τὸ *scurius* in *incurius* vel *incuriosus* debeat mutari. *Secure*, i. e. segniter; non serio pugnat ille, qui alienæ dominationis conatus bello cogitur promovere. Et ita loquuntur optimi Scriptores. *Boekh.*

§ 11 *Refugerunt*] Sebis. *refugiant*, ut tempora congruant. Sed Auctorem talium incuriosum passim deprehendas. *Berneccer.* Angl. *refugiant*. Probo, quia præcedit 'vincuntur,' item quia sequitur 'spoliant,' similibus temporibus. *Schef.*

Exhaustam cædibus suis, &c.] Hæc seq. modo videntur distinguenda: *exh. cædibus, suis etiam armis spoliant*. Gron.

§ 14 *Accitis*] Sebisius *acceptis* legit. *Berneccer.* Hoc *accitis* vix est sanum. Magis probo *acceptis*: nisi quia patet scripasisse Just. *excitis*. Et usurpat Noster alibi quoque tali sensu. Vid. II. 4. 22. *Schef.*

§ 15 *Critias*] *Τῆς ὑπεροχῆς ἔχων*, Diod. XIV. 34. 'Dux tyrannorum' Prob. 'Crudelissimum omnium tyrannorum' vocat Lactant. III. de Falsa Sap. *Bong.*

Hippolochus] Ita habent Vett. omnes. Ejus Diod. et Prob. non meminere. Xen. II. H. Gr. 'Hippomachum' vocat, quomodo habet Ed. vulg. *Bongars.* Ita sane Codd. Mss. omnes, quos quidem Bong. vidit. Sed legend. tamen f. *Hippomachus*, ut Xen. II. H. Gr. vocat. Habet ita Ed. Colon. et in marg. Ed. Sichardi. Paulus quoque Leopardus ita legend. censuit. Pari modo IV. 5. 7. *Eurylochus* erat pro *Eurymedon*. Vor.

CAP. X. § 1 *Major pars Atheniensium*] Lcan. X. 403. 'Pars maxima turbæ Plebis erat Latiae.' Liv. XXIII. 35. 'Ea maxima pars volonum erat.' Id. XXIV. 16. 'Et ea major pars

equitum,' &c. et XIV. 9. 'Et erant major pars Latini nominis sociorum-que.' Gron.

Magna voce Thasybulus] Non Thasybulus, sed Cleocritus κλεικρίτης ὁ κλεικρίτης. Xen. H. Gr. I. Bongars. Quo l. refertur hæc oratio. Bern.

§ 3 *Admonet deinde*] Mss. *Admonens* d. Sine dubio legend. *Admonens* d. cognationis, &c. nam *Admonet*, orat, non satis commode cohererent. Schef.

Sacrorum communium] Ita Curt. IX. 10. 28. 'Sacrorum societatem' vocat Plin. Paneg. c. 37. pr. Tac. II. A. 65. 5. Bern.

Tum vetusti] Hoc tum ignorant Mss. et videtur natum ex similitudine litterarum, in fine vocis præced. Schef.

Si tam patienter ipsi serviant] Mss. quidam *si tam servitutem pati, nec eripi si serriant*. Inde colligo lect. veram huj. l. esse, *si tamen servitutem patientur ipsi, nec eripi se sinant, serviant, reddant sibi patriam, aut patriam acceptam libertatem*. Vulgatæ sane non cohererent. Quis enim quæso sensus horum verborum, *si tam patienter ipsi serviant, accipiant libertatem*? Cur enim acciperent? qui libenter serviunt, libertatem negligunt, manent-que potius in servitute; frustra igitur libertas his offertur. At in nostra emendatione omnia sunt elegantia et emphatica, et convenientia rei. Nec in ea insolens aliquid. *Tamen* ipsum tam est, compendiosæ scriptum; *patientur* est ex *patienter*, iisd. pæne literis: *sinant* omissum videtur tanquam superfluum propter seq. *serviant* a librario indocto, cum ne litteræ quidem multum sint dissimiles. *Aut* absumsit antecedens in totidem constans lineis. *Patriæ* in plerisque Mss. reperitur. Schef.

§ 4 *His, &c.*] Saxo XIV. p. 290. 50. 'Cujus excellenti virtute tantum promotum est ut deinceps Schlavi,' &c. *Substitutis decem*] Prætoribus, Probus in Thasyb. Bongars. Vid.

Manassaci Notas in Harpocrat. p. 153. Bern.

Qui rempublicam regerent] In Mss. est *qui rem reg.* quod non displicet, vel propterea, quia simile quid occurrebat sup. cap. 3. ubi vid. quæ notavi. Schef.

§ 6 *In bellum Athenienses exarsisse*] Longe politius Britannii ex vetere cod. bell. *Athenis ex.* quod maxime probo. Grav. Bell. *Athenis ex.* non displicet. Schef.

Comprimendum] 'Comprimere bellum,' ut *comprimere motum* in Inscript. Plantiana ap. Grut. p. 453. *MOTUM ORIENTEM SARMATARUM COMPRESSIT.*

Pausanias] Et ante eum Lysander cum 40. navibus. Diod. XIV. 34. Hic autem pacem fecit non misericordia, sed φθόνῳ Ἀντιόχῳ, et ὁμοίᾳ τῇ Ἰνδοῦ Ἀντιόχῳ, &c. Vid. Diod. et Xen. H. Gr. II. Bong.

§ 7 *Per motus patriam*] Probo conjecturam docti viri, Bong. puto, qui legit, *p. et p.* item mox *Eleusina emigrare*; quoniam in Ms. est *p. et p.* item *Eleusina em.* Schef.

§ 9 *Per insidias comprehensi*] Manca est oratio; legend. *et per ias. comp.* &c. Fab.

§ 10 *Tantum*] An f. *tandem* legend.? Freinsh. *Tandem* pro eo quod quidam edidit, *tantum*, legend. censuit Freinsh. Habentque ita Sich. et Colon. edd. Vor.

Tandem] Ita recte Vorst. ex conjectura Freinshemii, et edd. vetustioribus. Schef. Receperant *tandem* Angli quoque ex Mss. et sic etiam Junt. Grav.

§ 11 *Discordiarum oblivionem*] Ἀπογοῖαν. M. Toll. Phil. II. 1. Val. M. IV. 1. Plut. Cic. Μὴ μνησκαζέτω. Xen. Et ita Sículos inter se pacem fecisse refert Thucyd. IV. 12. 33. ἔχοντες ἃ ἑκαστοὶ ἔχοντες. Bongars. Itemque Lacedæmonios cum Atheniensibus. Id. IV. 23. 7. In Dione XLIV. extat

Oratio Ciceronis, qua, Thrasybuli exemplo, Romanis 'Amnestian' a. 'Oblivionis legem' (ita Probo in Thras. vocatam, Floro iv. 6. 4. 'Abolitionem') suavit. Add. Suet. Claud. c. 11. pr. Vell. ii. 58. 4. Flor. iii. fin. Vopisc. in Aureliano cap. 39. *Bern.*

CAP. XI. § 1 *Darius*] Diod. xiii. 108. De Cyri (cognomento Minoris) *δυναστεία*, i. e. ut Hieron. loquitur, *ασέναι*, Xen. Diod. xiv. 20, &c. Plut. in Artaxerx. *Bongars.* Oros. ii. 18. *Bern.*

Artaxerxe] Qui ante regnum 'Arsican,' vel, ut Ctes. 'Arsaces,' dicebatur: post 'Mnemon' est cognominatus. *Bongars.* Alias sup. iii. 1. 4. *Bern.*

§ 2 *Regnum Artaxerxi*] Quippe natu majori, etsi patre adhuc privato genitus esset. Contr. Xerxes sup. ii. 10. 2. Ubi citatis auctoribus add. H. Grotium de J. B. et P. ii. 7. 28. *Id.*

Civitates] Lydiam et maritimas civitates. Plut. *Id.*

§ 3 *Judicium*] H. e. testamentum; quod et 'supremum judicium' dicitur in libris Juris, ut etiam ap. Suet. Aug. 66. 8. 'Amicorum suprema judicia morosissime pensavit.' Causa est, quod, si unquam homo, tunc certe, quando testamentum condidit, ad 'judicii' laudem omnia exigit. Quam in rem videatur egregius locus ap. Sen. iv. Benef. 11. item i. fin. *Berneccer.* Add. Cic. xiii. Fam. 46. 'Hominem probum existimares, qui patroni judicio ornatus esset.' Idem pro Domo 19. 'Denique etiam ille novicius Ligor, cum M. Papirii, sui fratris, esset testamento et judicio improbatum, mortem ejusse velle persequi dixit.' Et 'suprema judicia' Plin. vii. Ep. 20. et 31. *Gronov.* Vocabulo 'judicii' testamentum designat, cujus ante mentio facta. Sic et Valerio vii. 7. 4. 'suprema judicia' nihil aliud sunt, quam testamenta.

Vld. et Suet. Aug. 66. 8. *Vorst.*

§ 4 *Dissimulationis belli*] Explicari possunt, quod negaverit a se bellum ullum esse paratum. Mihi tamen ex glossa irrepsisse videntur. *Schef.*

Compedibus aureis] Ne sc. familiae regis honos non haberetur. Qua causa quoque Darium Bessi et Nabarzani conspiratione prehensum, aureis compedibus catenisque vinctum fuisse scribit Curt. v. 12. 26. et Noëter xi. 15. 1. Vid. Chrysost. Orationem ult. Appianum p. 214. Gebhard. in Catull. p. 185. m. *Bern.*

§ 5 *Capit: auxilia*] Suspicio ob literarum similitudinem hic excidisse et. *Schef.*

Auxilia undique contrahit] Justinus meo quidem judicio, quantumcumque in his rebus est, scripsit, *auxilia u. contractis*. Qui verborum collocationem sentiunt, et qui rhetorice sapinnt, non adversabuntur. *Faber.* Hoc nimis longe recedit a scriptura veteri. Propior est emendatio, quam jam indicavi in Notis. *Schef.*

§ 6 *Enixe se ejus opera*] F. *enixa*. Plin. ix. N. H. 3. 'Enixioris operum concilii sibi.' *Gron.*

§ 8 *Fors praelii*] *ἡ τύχη*. Diod. xiv. 24. *Bongars.* Ex antiquioribus edd. *sors* lego; non *fors*, ut Berneccer. et alii. *Vorst.* Junt. cum nonnullis aliis *sors*, quod perperam probat *Vorst.* *Fors praelii* est, fortuna praelii. Sensus est: Cum forte in praelio frater in fratrem incidisset. Liv. xxxi. 4. 'Castra quos fors tulisset loco, sine ullo discrimine aut cura manendi, posita.' Cart. iv. 15. 'Plura simul abrupta a ceteris agmina, ubicunque alium alii fors miscuerat, dimicabant.' *Sorti* hic nullus locus est. *Gron.*

Utrumque fratrem] Propter obscuritatem narrationis, quæ inest lectioni vulg. adducor, ut existimem scripsisse Nostrum *utrinque fr.* *Schef.*

§ 9 *A cohorte regia*] 'Cohors' h. l. non milites notat, sed comites, regique proximos, qui regem comitaban-

tur. Liv. xxviii. 5. 'Ibi exercitu omni relicto, cum cohorte regia Demetriadem se recepit.' Id. xl. 6. 'Proxima est regia cohors custodesque corporis.' Proprie enim *cohors* notabat provincialium magistratuum domesticos comitesque honoratiores, unde Horat. i. 8. 7. 'Laudat Bruttum, laudatque cohortem:' et Juv.

viii. 127. 'Sit tibi sancta cohors comitum.' Gron.

§ 10 *Decem millia*] 14000. numerat Frontinus iv. Strat. 2. 7. et 8. *Berneccer*. Dux eorum Xenophon fuit. Vid. *Ælian.* iii. V. H. 17. *Vor*.

In auxilio] Mss. habent *aux.* rejecta præp. quam lect. puto præferendam vulgatæ. *Schef.*

LIBER VI.

CAP. I. 1 *Quo plura habent, eo ampliora, &c.*] Sen. ii. Benef. 27. 'Eo majora cupimus, quo majora venerunt: multoque concitior est avaritia in magnarum opum congestu collocata, ut flammæ infinito acrior vis est, quo ex majore incendio emicuit.' *Berneccer*. H. sententiam planam esse non ignorabam. Sed hoc non planum est, quam belle dicatur, *Lacedæmonii eo ampl. cupientes, non contenti*. Ista duo participia sic jungi sine interposita copula non recte posse, qui Latine doctus est, et animus advertet, facile videbit. Sed si illa verba jungas, *more ingenii hum. quo plura habet, eo ampl. cupientis*, omnia liquida erunt et sana. *Lacedæmonii* non contenti accessione *Atheniensium vires* sibi duplicatas, totius *Asiæ imperium affectare cœperunt, more ingenii hum. quo plura habentis, eo ampl. cupientis*. Sic enim legend. nunc censeo. Nec offendi debemus hac locutione, quod *ingenium humanum* dicatur *habere multa*: sensum enim respexit ut *millies* et hic *Noster* et alii; ac si scripsisset, *More hominum, quo plura habentium, eo ampliora cupientium*. *Græv.* Sunt qui hic aliquid corruptum esse existimant; non ego. Nam nulla opus mutatione est, cum hæc sententia sit plana et perspicua: *Lacedæmonii quo*

plura habent, eo et ampliora cupientes, more ingenii humani, sc. &c. Deinde non satis ex usu bellæ Latinitatis videtur, ut dicas, *ingenium, quo plura habet, eo etiam et plura cupit*. *Fab.* Non aspernor emendationem *Boxhornii, Quo plura habet eo ampl. cupientis*; quam et cl. *Grævio* placere video. Altera tamen lectio jam ævo *Orosii* fuisse videtur. Habet enim et *Exscriptor* ille iii. 1. sic: 'Quo plura habeant, eo ampl. cupientes.' *Vorst.* *Græv.* *quo plura habet, eo ampl. cupientis*, nihilque ait esse certius. Ita olim et *Boxhorn.* Ego temere nil mutem, quia in isto *habent* non tam attendit ad ingenium humanum, quam, quod in animo erat, ipsos homines. Et occurrunt talia alibi. Vid. quæ notamus passim ad *Hygin.* *Schef.* 'More ingenii humani' etiam dixit *Hegesipp.* i. 36. et 37.

§ 2 *Hercyllides*] *Δερκυλλίδης* Xen. iii. Diod. xiv. 39. *Plut.* in *Artaxerx.* quos vid. Huc spectat *Trogi Fragmentum* ap. *Priscian.* vi. cujus etiam Mss. habent, 'ab *Herculide*.' *Oros.* iii. 1. vocat 'Hercilidem.' 'Dercyllidæ' meminit et *Plut.* in *Apoph. Lacon.* *Bong.* *Leopard.* contendit legend. esse *Dercyllides*. Et sane auctores *Græci* Xen. Diod. *Plut.* ita eum vocant. Quia tamen ipsius *Trogi Fragmentum* ap. *Priscian.* vi. in

manu exaratis codd. Itemque qui fest. exscripsit Orosius III. 1. habet 'Hercilidem,' ac præterea antiquus quoque Prologus in hunc lib. 'Hercalide,' nihil ausim mutare. Quod si non ipse Trogus, aut Just. ita appellaverit, mendum saltem antiquum id fuerit. *Ver.*

Maximorum, &c.] Saxo XIV. p. 255. 48. 'Quorum viribus succinctus:' p. 256. 39. 'Canutus magnis orientis viribus succinctus:' p. 271. 43. 'Alienorum viribus succinctus.' p. 282. 42. 'Rex magnis viribus succinctus.'

Pacifici, &c.] Prudentii huj. exempla alia vid. inf. VII. 6. 5. et XXIX. 2. 8. Thucyd. I. 10. 18. Pachymer. I. Hist. Byzant. 3. Apophthegma Imp. Radolphi I. 'Quicumque tres lites habet, duas, si poterit, componat,' refertur a Lipsio Miscell. Ep. III. 77. *Ber.*

§ 3 *Cyri quondam regis*] Mala hæc aut lectio aut scriptio. *Freinsh.* At ego non video quid desiderari hic jure possit. Intelligitur utique Cyrus Minor, Darii Nothi fil. qui sane quondam pro rege sese gesserat. *Verst.* Sed tamen rex non fuit, verum regiam dignitatem affectavit. Puto igitur verba *quondam regis* esse glossam, quæ a mala interpolatrice manu irrepserunt hominis, cujus menti observabatur Cyrus ille Magnus, non hic Minor. *Græv.*

§ 4 *Criminatur*] Oros. III. 1. 'Defert ut proditorem.' Ms. P. Danielis *differt*. Vid. Nonium Tac. I. A. 'Pars multo maxima imminentes dominos variis rumoribus differebant.' Petron. 'Alioqui mille causæ nos quotidie collident, et per totam urbem rumoribus differant.' Ita malo, quam *deferant*. Bong. Ita Tac. III. A. 12. et IV. 25. 'Differri per externos, per manipulos.' Suet. Aug. 14. 2. 'Rumore ab obtractatoribus dilato.' Planissime respondet nostrati *Ἀντίστασις* h. e. divulgare. In illo tamen Orosii loco retinend. *defert* non dubito. *Bern.*

Amerit] Notator Angl. ait in Ms. uno legi *assuorit*. Puto glossam esse, nam alterum elegans et receptum. Cic. Parad. 'Neminem esse divitem, nisi exercitum alere possit sine fructibus.' *Schaf.*

§ 5 *Mercaturus ab his, quæ differant bella, quam gerant*] Plauto familiaris locutio: subintelligend. *potius*, quod in uno Cod. reperitur, aut magis. Plant. Rud. IV. 4. 70. 'Tacita bona est mulier semper, quam loquens.' Terent. Eun. Prol. 'Qui placere se studeat bonis Quam plurimis.' Bong. Sall. Cat. 8. 1. 'Fortuna res cunctas ex lubrico quam ex vero celebrat.' Tac. III. A. 32. 'Nobilitatem sine probro actam honori quam ignominie habendam ducbat.' Græcismus est. Ita Thucyd. II. 18. 10. *τῇ θυμῷ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπὶ τῇ γῆνι ἐπέρχονται*. Nazianzenus: *Θέλω τῆς σταλαγμῆς, ἢ φρενὸς πόνου*. Sic inf. XII. 8. 14. Vid. B. Rhenani Thea. Locut. in Tac. p. 19. *Bernegger*. Ms. et Junt. *quæ g.* Leg. cum Gronov. m. *ab h. q. d. bella, quæ g.* Recte vidisse *τὸν πόνον* Ms. Anglicanus ostendit, ex quo receperant hanc lect. Oxonn. Mox opt. ex eod. Ms. iid. a *Tissoternæ alienatum*. Græv. In Mss. legitur, ut *diff. potius bella, quam g.* Quod jam aliquantulum lucis huic l. affert; sed et sic tamen aliquid vitii in eo superest; non quod necessarium videri debeat iis, qui Latine sciunt, isthuc *potius*. Ut ut sit, legerem, ut *differat, potius bella, quam gerat*. H. sensu: Deberet ipse bella gerere, non differre. At nihil tale ab ipso fieri video; imo et numerato pretio mavult dilationem emere, a timore præpeditus, s. id perfidia impulsus faciat. Sic igitur l. integer legeretur: m. *ab iis, ut differat potius bella quam ipse gerat*. Aliter Gronov. m. *ab his, quæ differant bella, quæ gerant*. Quod elegantius est; utrum verius sit, nescio. *Faber*. Vera lect. hæc est, ut *differant bella, quam gerant*: ac nihil mutand. videtur. Subaudi-

end. autem *potius*: quod in uno Ms. ut Bong. testatur, et diserte additum fuit. Frequens sane ellipsis vocum 'potius' et 'magis'; eaque imitatione Græcorum ita facta videtur. Vid. Hellenol. Vechneri i. 5. *Versat.* Angl. *qua gerant.* Placet admodum hæc lect. Nam vulgata habet eum sensum, quasi effecerint, ut bella gererent nulla, cum tamen pax spectaret ad solum Tissafernem. *Schef.*

Tuquam non ad unius summam imperii, &c.] Hoc summam mihi admodum suspectum fateor. Scio quomodo exponi posset, sed scripsisse ita Just. vix mihi persuaderi patior. Deliberent sagaciores. *Idem.* Non video, cur hæc cuiquam debeant esse suspecta: sensus et verba sunt elegantissima: Quasi non clades et damnum, quod hic vel ille præfectus regis faciat, pertineat ad salutem unius imperii. Augustus in Epistola ad Tiberium ap. Suet. Tib. 21. 'Te rogo, ut parcas tibi, ne, si te languere audierimus, et ego et mater tua exspiremus, et de summa imperii sui populus Romanus periclitetur.' 'Summa reipublicæ' est res, quæ spectat totam remp. ejusque salutem aut dignitatem: pro quo et sæpe dicitur *summa reipublica*. Liv. xxiv. 10. 'Cujus imperio consilioque summam rempublicam tuendam commiserunt.' Cic. v. ad Att. 'Rogatus ego sententiam multa dixi de summa reipublica.' De hoc loquendi genere plura notavi ad ipsum Tullium. *Græv.*

§ 7 *Tissaferni alienatum]* Angl. a *Tissaferne*. Ita Noster vii. 19. 'Et uxorem, velut tradito alii amore, a se alienavit.' Nep. Alcib. c. 5. 'Neque vero his rebus tam amici Alcibiadi sunt facti, quam timore ab eo alienati.' Ubi poterat omittere illud 'ab eo,' si probasset, quod nunc vulgo ap. Nostr. legitur. *Schef.*

Hortatur, ut in locum, &c.] Ita et Diod. xiv. 40. Pans. Atticis id Euragoræ Cyprio regi tribuit. Vid. Pro-

bum Conone. *Bong.*

Amisss bello patria] Quid est, *patriam amittere bello*? Num, in bello, au, ex bello, s. ob bellum? Neutrum satis historiam declarat: nam primum falsum; nec secundum sic simpliciter verum, quia non ob bellum, sed ob bellum male gestum, exulabat. In impresso quodam reperitur *amisso*, quam lect. puto esse veram, ejecta voce *Cypri*, quam ex glossa natam liquet etiam ex eo, quia sunt, qui pro ea *Cyprio* habent. Ceterum 'amissum bellum' est, amissum prælium; jam 'amittere prælium' est dictum, ut, *amittere causam, amittere litem*, ap. optimes scriptores. *Schef.* *Amisss bello patria]* est, quia patriam propter prælium infelicitè gestum amisserat: nam post cladem illam Conon sibi ipse voluntarium indixerat exsilium: vide fin. cap. 6. lib. superioris. *Græv.*

§ 8 *Fractæ sint opes]* Angl. *f. s. res et opes*. Non solet ita Noster. Ita alterutrum ex glossa natum. *Græv.*

Navalem usum] Hinc etiam Polyæn. v. Strat. p. 392. describit Lacedæmonios rās 'Arrachis quæruplas deidiōras. *Gron.*

CAP. II. 1 *Hercynione]* Vett. hic variant: quidam *Mercinioni*, alii *Mercimoni*, alii *Inercinioni*. 'Hercynione' habet etiam Oros. iii. 1. Eum Diod. xiv. 80. vocat *Nappa*. *Bong.* Quomodo fers Enseb. in Chron. 'Nepherites.' *Bern.*

§ 3 *Tanto exercitus]* Ita sup. ii. 10. 21. *Id.*

§ 4 *Ducem]* Non agnoscunt libri Mss. plerique, nec est dubitand. quin ex glossa irrepsit in textum. *Schef.*

Responsum oraculi] Quod exstat ap. Pans. Lacon. et Plut. Agesilao. Vid. etiam Xen. iii. H. Gr. et in Agesil. Vid. et Prob. ibid. *Bong.*

§ 5 *Cum regium claudicasset imperium]* Hoc oraculum, quod an ab aliquo ex gente Grammaticorum explicatum usque adhuc fuerit hant equi-

dem scio, id ego sic interpretor: Lacedæmonii duos reges habebant ex duabus familiis Heraclidarum, perpetua et non interrupta serie; idque eo fine (de duobus loquor) ut eo minus reges essent, quam si singulares illi fuissent. Quo enim plures fuerint reges in uno aliquo imperio, eo et infirmiores sint necesse est. At si unus tantum fuisset, tum vero grave et exitiale reipublicæ periculum imminerebat, ut putabant. Qui enim sine consorte rerum potitus esset, is et facile tyrannus evadere potuisset. Idque adeo oraculum præmonens Lacedæmonis cavend. esse dixit, ne quando ipsorum regnum claudicaret. Illi autem quod de rege claudicante aliquando dictum fuisse volebant, id ego non de rege, sed de regno, dictum fuisse arbitror. *Faber.* Mss. plerique habent *cum rege*: an scripsit Just. *cum in rege*? Sed f. nihil mutand. quis mox ponuntur tanquam diversa et contraria claudicatio regis et claudicatio imperii. *Schef.* Angl. *quam imperatore regnum.* Oppositio hanc apta, nec habet sensum idoneum. *Id.* Saxo xi. p. 207. 47. 'Sueonnis regnum ante admodum claudicaverat.'

§ 7 *Non facile, &c.* Saresb. vi. 14. imit. 'Cujus [militaris disciplinæ] quanta sit utilitas, non facile dixerim.'

§ 11 *Militum . . . pœcentibus* Videri possit legend. *pœcentium.* Sed de h. l. et aliis similibus dictum est ad ii. 3. *Fab.*

§ 13 *Adorare* Probus: 'Venerari, quod *προσκυνῶν* illi vocant.' *Bongars.* Add. Curt. vi. 6. 3. et viii. 5. 11. et viii. 5. 42. De Persico hoc adorationis ritu plura Brisson. l. de Regno Pers. *Bern.*

§ 14 *Dilabi* Bong. *del.* Præ tuli quod etiam in Ms. exstat. Ita Sall. Ju. 10. 8. 'Discordia res maximæ dilabuntur,' h. e. sensim dissolvuntur, pessum eunt. *Id.*

§ 15 *Ministram impensæ* Taplav Diod. xii. 12. *Bongars.* Male alii *ministerium*, et ad ipsum Cononem referunt. Nep. Con. c. 4. *Bern.*

§ 16 *Multa fortiter, multa feliciter, agit* Ubi hæc egerit Conon, Just. non indicat: at verba, quæ hic mox subjunguntur, perinde sonant atque: Conon in Europam venerit in Lacedæmonium imperium, ita et Lacones coacti fuerint revocare ex Asia Agesilaum. Verum non ita multo post Conon ex Asia revertitur ad populandos Lacedæmoniorum agros, ut hic Auctor scribit. Locus est bene perpendendus: non enim ab omnibus *ἀπὸ τοῦ ἑλίου* hæc percipitur. *Glar.*

CAP. III. 1 *Pisandrus* Ita Mss. omnes: vulgo *Lyander*, cont. historiam. Græcis est *Πισανδρος*. Xen. iv. Plat. Agesilao, et Probus. Diod. xiv. 84. est *Πεπλῆχος*, ut alii notant, mendose. *Bongars.* Ita dicitur *Pisandrus* pro, Pisander; ut 'Menandrus' pro, Menander; 'Euandrus' pro, Euander, et alia ejus commatis. *Fab.*

§ 2 *Magna* Non male Mss. *ex m.* Ita Flor. i. 9. 5. *Berneccer.* Mss. plerique habent *et m.* vel *ex m.* Vera scriptura *ex m.* videtur. Omiserunt præp. qui Latinis putarunt insuetum apponi. Atque tali modo ipse Cic. vel quisquis alius est Auctor librorum ad Herennium: iii. 'Potamus oportere ex ordine hos locos habere, ne quando perturbatione ordinis impediamur.' Hic 'ex ordine,' quod vulgo sine præp. 'ordine.' Sic paulo post: 'In locis ex ordine collocatis eveniet, ut in quamlibet partem, quæto quoque loco libebit, imaginibus commoniti dicere possimus id quod locis mandaverimus.' *Schef.*

§ 3 *Non tam ducum in eo prælio, quam militum* Cum omnes et *Bongarsii* et mei Mss. habeant *non duc. tantum in eo pr. &c.* et videatur illud *tantum* adjectum ab eo, qui aliqui parum plenam hanc locutionem puta-

bat, legerim *non duc. in eo pr. q. m. am. fuit.* Insane bene: enim subaudimus in hisce *rd tam*, qua de re multi multa, et nos in Novantiquis nostris dicere meminimus. *Modius.* Freinshemio, hæc ita transponenti, *non tam mil. in eo pr. quam duc. suffragatur n. sequens, et magis antecedd. dno. Mod. legend. censet non d. in eo p. q. m. ut subaudiatur rd tam.* Quomodo Curt. vii. 7. 39. 'Nec me ars mea quam benevolentia perturbat.' Et Just. ipse xxvii. 3. 10. 'Non amicus dedito quam hostis factus.' Cum omnia exputo, mens Auctoris, quicquid ipse scripserit, ita legi postulat: *tam duc. in eo pr. quam mil. vel, non tantum duc. i. e. p. sed et mil.* Nam ecce mox subijcitur assertionis ratio, primum de utroque duce, Conone et Pisanro; deinde n. 9. de militibus ipsis. *Berneccer.* Pugnans seqq. in quibus et ducum et militum par alacritas extolluntur. Quomodo alii hæc ant transposuerint aut correxerint, ap. alios videatur. Non dubito quin scribend. sit *non tantum duc. in eo pr. etiam mil. æmulatio fuit.* Boxhorn. Junt. quoque ut omnes Mss. *non duc. in eo pr. quam mil. am. fuit.* Pro quam mallem cum Berneccer. rescribere *sed et*, si Mss. eo inclinarent. *Grav. Freinsh.* legebat *non tam mil. in eo pr. quam duc. &c.* Faber. Omnes Mss. quos Bong. et Mod. videre, habent *non duc. tantum in eo pr. quam mil.* Nec aliter antiquiores typis expressi Junt. et Bech. At Major edidit *non tam duc. in eo pr. quam:* eumque Bong. et alii videntur secuti. Vernim lect. ea neque his, quæ antecedunt, neque his, quæ sequuntur, consentanea est: pluribus enim Auctor exponit, quantam curam duces adhibuerint. Quod considerans Bernecc. coniecit legend. esse, *vocula non omissa, tam duc. quam:* vel, *non tantum duc. sed et mil.* Mihi *rd non duc. tantum*, quia in tot Mss. et antiquioribus quoque typis expressis reperitur, omnino

retinend. videtur. Sed pro quam legend. tum *sed etiam;* quod ad *rd quam* paulo propius accedit, quam quod Bernecc. volebat *sed et.* Et fortasse *sed* ab Auctore plane omissum fuit, et scriptum modo *etiam;* quomodo xxiv. 8. 6. 'Nec oculis tantum hæc se perspexisse, audiasse etiam stridorem arcus,' pro, *sed etiam* audiasse: atque ita facillimus ad *rd quam* transitus fuit. *Vorst.* Omnes Mss. miro consensu habent *tantum.* At huic non respondet *quam:* itaque pro eo scribunt *sed et*, vel *sed etiam*, quod tamen quam recedat longe, videt quilibet. Mihi vitium in *tam*, ant *tantum*, esse videtur, proque eo, ut compendiosæ scripto, ponend. *tantum*, ut oratio sit elliptica, omissumque intelligatur *non tam*, sed, magis; quasi scripsisset: Summa igitur non magis tantorum ducum in eo prælio quam militum æmulatio fuit. Quod si pro *non* scriberetur *nec*, adhuc melius oratio se haberet. 'Magis' alias omitti ap. opt. scriptores in priori membro, notum. *Schæf.* Angli *Summa igitur in eo prælio tam duc. quam mil.* Accommodate ad sensum. Sed hanc esse genuinam scriptionem vix crediderim, cum recedant Mss. fere omnes. *Id.*

§ 6 *Eo speciosius*] Tac. Ag. cap. 35. 'Ingens victoris decus citra Romanum sanguinem bellare.' *Bern.* *Alieni imperii viribus dimicet*] Junt. *alienis vir. dim.* Græv.

§ 8 *Conjunctione Agesilai*] Erat uxoris ejus frater. *Bongars.* 'Conjunctionem' pro affinitate cognationeve sumit et Nep. in Vita Attici: 'Ipsam Pompeium conjunctum non offendit.' Quam lect. infeliciter alii laceassunt, assertam a Jano Rutgers. Var. Lect. 11. 8. *Bern.*

Ne a rebus gentis ejus, &c.] Videtur Auctor scripsisse, *ne reb. g. ejus et gloriæ splendore decederet.* Ita Horat. 11. Od. 6. 14. 'Ubi non Hymetto Mella decedunt.' Gron.

§ 9 *Eadem militum et omnium regum cura erat*] Quinam sunt isti reges? Spartanorum? an Persarum, aut alii? Nuge. Torait me, fateor, hic l. donec ingeniosiss. Sebis. suggestit pro regum legend. esse remigum. Ita rursus Auctor VI. 9. 5. 'milites' et 'remiges' conjungit. Confirmat emendationem Oros. III. 1, ubi Nostrum, ut solet, secutus, hac ipsa de re, 'Milites,' inquit, 'et remiges, ipsique ductores uno pariter in mutuum eadem ardore rapiuntur.' Geminum huic mendum detexit Lips. in Vell. II. 84. 2. 'Vigebat in hac parte miles atque imperator: illa marceant [ita Freinsh. optime, cum esset antea *illam ardebat*] omnia: hinc remiges [male reges], firmissimi: illinc inopia affectissimi.' Bernegger. Junt. *Eadem militum et omnium civium cura*. Probo Sebisii emendationem certissimam. Græv. Ingeniosa, ut solebat, Sebis. legebat remigum. Tamen cum addat Just. 'quos major [s. eo major, ut Bernecc.] sollicitudo cruciabat, non tam ne ipsi quæsitæ opes amitterent,' &c. et cum tam nobilis tamque heroica sollicitudo duces multo attingat propius quam remiges, vile hominum genus, et ad poscam et porcinam natum, hic l. et commodè et ex mente Justini sic mihi legi posse videtur: *E. m. et o. ducum c. c.* Faber. Nulla mihi religio fuit in textum recipere emendationem Sebisii, pro regum, quod vulgo legitur, rescribend. judicantis remigum. Quippe regum per se nihili hic est. Remiges autem in hac historia cum militibus conjungit et exscriptor Justini Oros. III. 1. Sed et ipse Just. inf. VI. 9. 5. et scriptores item alii 'milites' et 'remiges' subinde conjungunt. Vorst. Sebis. pro regum, quod hic est ineptum, legit remigum. Viri doctiss. certissimam hanc vocant emendationem, alii et in textum recipiunt. Nempe et alibi 'milites' et 'remiges' aiunt jungi.

At Mas. optimi vocem *militum* non agnoscunt, alii pro eo habent *civium*, ut Græv. testatur. Quæ res manifestissimo est indicio vocem eam non Justini esse, verum glossatoris. Manet ergo unica vox regum: de qua ecce, quæ sit mea sententia: existimo pro ea *gregariorum* legend. Vox est l. huic, si quæ ulla, accommodata, cum nil crebrius, quam duces et gregarios sibi mutuo opposi. Et docent glossæ *militum*, item *civium*, sic enim illud *gregariorum* putabant, nec inepte, posse explicari. Porro vitium ex eo natum, quod quis scripserat *gregum* per compendium, imposita in capite lineola, et, quia scribe indoctus ejus sensum assequi non potuit, mataverat in *regum*. *Remiges* seorsum hic nil faciunt. Schef. Angli et *omn. civium*. Græv. *Militum* uncinis includit Ed. Bong.

Quæ major sollicitudo cruciabat, non tam, &c.] Scribend. vel q. m. s. c. ne ipsi: vel potius q. s. c. non tam ne ipsi, &c. aut male cohærebit oratio. Bernegger. Verum non tam abesse non potest. Major autem et ipsum tolerari potest, si credamus positum id pro, magna: id quod frequenter sane fit. Nep. XXV. 4. 4. 'Si qua res major acta est.' Noster XIII. 2. 11. 'Valetudo major' pro, val. magna. Vid. et Gifan. Obs. L. L. Vorst.

§ 11 *Victi Lacedæmonii*] Ad Cnidum. Bong.

§ 12 *Eripiunt*] Ov. xv. M. 284. 'Nisi vatibus omnis Eripienda fides.' Et Cic. IX. ad Att. 8. 'Eripe mihi hunc dolorem,' x. 4. 'Me libente, eripies mihi hunc errorem.' Gronov.

CAP. IV. § 1 *Lacedæmonii habent*] Isocr. Orat. ad Philipp. de Conone: *Λακεδαιμονίους ἐξέβαλον ἐκ τῆς ἀρχῆς*, &c. Oros. III. 1. 'Magnitudine atque atrocitate belli istius, inclinatus ex hoc semper in posterum Lacedæmoniorum status. Prona namque ex illo fluere, et retro sublapsa referri

spes Spartanorum visa est.' Ita locus ille ex Ms. P. Danielis legendus est. *Bong.*

§ 3 *Thebani*] Et alii ad id pecunia Persarum inducti. Paus. iv. *Id.*

§ 4 *Ex infimis incrementis*] Ita quidam impressi, recte: alii *infinitis*. Mss. *fnitimis*. *Bong.* L. hic mihi quidem admodum suspectus est, nec scio satis, an *infima incrementa* recte dicantur. Sane, ubicunque incrementa, ibi factus jam processus est ex infimo. Add. quod Mss. omnes consensu miro pro *infimis* habeant *fnitimis*. Quid autem commodum possit substitui, quod ab illo *fnitimis* non longe recedat, hactenus me, fateor, non excogitasse. Nisi hoc obstaret, malleo pro *ex infimis* facere *eximius incrementis*. *Schef.*

Epaminonda] De quo præter cett. Plut. in Pelopida, et Probus in ejus Vita. Non vult Just. eum prælio interfuisse, quod Oros. iii. 2. putavit; sed ejus virtute auctam rem Thebanam. *Bong.*

§ 6 *Bello*] Angl. non agnoscit. *Schef.*

Lysander] Ap. Haliartum. Xenoph. iii. Plut. et Prob. Lysandro: Diod. xiv. 82. Paus. Lacon. *Bong.*

§ 8 *Potitæ victoria*] Sic Angl. Alii *p. victoriam*. Utrumque Nostro usurpatur. *Schef.*

§ 9 *Ex Asia, qui ibi*] Paus. iii. et iv. De pugna ad Coronæam vid. supr. citatos auctores: qui Agesilaum non supervenisse pugne, sed ab initio interfuisse, referant. *Bong.*

Qui ibi magnas res] Angl. ubi m. r. Bene. *Schef.*

§ 12 *Sed victis, &c.*] Sic inf. xi. 13. 19. Tac. iii. H. 1. 'Quamquam atrociter loquantur, minor est apud victos animus.' Et xiv. A. 36. 'Hostes statim cessuros,' Paullinus ait, 'ubi ferrum virtutemque viuentium toties fasti agnovissent.' Add. eund. v. H. 16. Sall. Ju. 106. 3. Liv. ii. 6. 15.

11. 65. 10. iv. 32. 1. viii. 16. 6. xxxiv. 20. 7. Vid. tamen, quomodo Nicias suos ex clade consternatos erigat, ap. Thucyd. vii. 11. 9. In primis autem vii. 17. *Bern.*

§ 13 *Indurato*] Sen. de Prov. 4. 'Deus quos probat, quos amat, indurat, recognoscit, exercet.' Inf. ix. 3. 'Assiduus bellis indurata virtute Macedonum vincuntur.' Diod. *Συρίδης τῇ κακωτάτῃ. Gron.*

CAP. v. § 2 *Iphicratem*] De quo præter superiores Probus in ejus Vita. Hoc autem bellum, quia circa Corinthum gerebatur, 'Corinthium' est appellatum, *Κορινθιακὸς πόλεμος. Bong.*

§ 5 *Non imperatoria, &c.*] Talis Alexandri M. pater; inf. ix. 8. 12. Cato ap. Plin. vii. 27. Cæsar ap. Suet. cap. 51. Plures alios eloquentiâ simul ac imperatoriis artibus excellentes memorat Auctor Dialogi de Oratoribus cap. 37. et Marcellina. xxx. 11. Rara copulâ. Nam fere 'viri, nati militiæ, factis sunt magni, ad verborum linguæque certamina rudes.' Liv. x. 22. 6. 'Auctoritas viro militari pro facundia,' Tac. xv. A. 26. Huc respicit Hercules, Ov. ix. M. 29. 'Melior mihi dextera lingua est.' *Bern.*

Artes fuere] Ms. *art. magnæ fuerunt*. Mod. & Bern.

§ 9 *Prædarum sumptu et exercitû Perarum restituit*] Libentissime fateor, me non capere, quid sit *prædarum sumptus*. Mss. inter se variant. Revoco lect. veram: *Itaque, quas incensas fuerant prædem, sum. et ex. P. r.* Vulg. quoque lect. reprobatur Xenophon, qui nihil de præda. Error autem ortus est ex scripturæ compendio. Voss. Hunc l. optime emendavit Voss. Opt. inquam, et ex fide historiarum. Add. quod *prædarum sumptus* res Latina non est. *Fab.* Non placet Vossio *prædarum sumtu*; proque, *prædarum* legi ille vult *pridem*.

Verum nihil id opus. Confirmatur lect. vulg. eo quod mox sequitur 'ex spoliis Lacedæmoniorum restituerentur.' *Vorst.* Nullam huic l. controversiam moveo renuentibus libr. omni. antiquis. *Suntus prædæ* est, qui contrahitur ex vendita præda. Latine proprie 'manebias' dici contendit *Favorin. ap. Gell.* Sed 'manubias' fuisse pecuniam ex vendita præda imperatori victori a Senatu in præmium virtutis donatam, quam tamen plerique impendebant in opera publica, *Asconio Pediano* potius credo, idque alibi docebo pluribus. *Prædæ sunt et exercitus Persarum* statim his verbis exponit, 'Persarum manibus et spoliis Lacedæmoniorum.' *Græv.*

§ 10 *Manibus*] Recte. Vulgo *manubias*, contra libros et mentem Auctoris. *Oros.* 'Persis edificantibus.' *Legendi Xen. iv. Diod. xiv. 86. Paus. Atticis. Bongars.* 'Manubiis' retinet et confirmat *Justus Rycquius Cent. ii. Ep. 25.* *Manibus* tamen rectius videtur ex illis verbis n. præc. 'Exercitus Pers. rest.' *Bern. Legend. omnino manibus*; non ut *Rycq. vult*, et in antiquioribus typis expressis est, *manubiis*. Firmat et hanc lect. contextus, quodque antecedit, 'quæ incensa fuerant, exercitu Persarum restituit.' Sed et codd. Mss. ita habent. *Vorst.*

Ex spoliis, &c.] Simile oraculum ap. *Esaiam XLIX. 17. Καὶ τὰς οὐλομένης, ὅς ἐν καθήκοντι.* *Græn.*

CAP. VI. § 1 *Artaxerxes*] 'Pax Antalcidæ' dicta, quod esset ejus opera impetrata. *Xen. v. Diod. xiv. 111. Plat. in Agesilao et Artaxerxe. Bongars.* Similem, sed effectum dissimili, *Tarentinorum legationem* refert *Liv. ix. 14. 1. Add. App. p. 10. 2. Tac. A. i. 23. 7. Liv. XLV. 14. 7. Bern.*

Subet, &c.] *Saxo xv. p. 369. init.* 'Plebs ab armis se discessuram promittit.'

§ 2 *Assiduisque bellorum internecivis*

editis] Non satis aptum videtur illud *assiduis internecivis* ed. Rarissime profecto adjectiva sic junguntur sine copula. In Mss. *internæ civis*, ex quo impressi quidam fecerunt *inter civos*. At ego censeo *Just.* scripsisse *internecivis* per *imesin*, non insolitam optimis scriptoribus figuram. *Conjunctionem* *re*, quæ hic valet idem ac, quæ, abominat *ne*, quod in *necivis* sequitur. *Schæf.*

§ 3 *Ægyptio bello*] *Κυριακὸν πόλεμον* commemorat *Diod.* in quod pace constituta incubuerit *Artaxerxes*. Nisi hæc de ea pace accipias, de qua *Diod. xv. 88. Ἀρταξέρξης μύλλον πόλεμὸν πρὸς Αἰγυπτίους, καὶ συνείδεν γενεῇ δόναμιν ἀξιόλογον συνετήσασθαι, διότι οὐκ ἔμελλε τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεμους, &c.* quæ compara cum *Justini* verbis. Sed de *Ægyptio bello* vid. *Gemistum*, et *Plat. Artaxerxe. Bong.* *Lacedæmonii* ab *Hercynione Ægypti* rege auxilia navalis belli petierant, ab eodemque 100. triremes et 600. M. modiorum frumenti impetrarant. *Vid. sup. vi. 2. 1. Vorst.*

Distinerentur] Junt: *distia*, quod præferend. esse vulgato, nemo non videt paulo humanior. *Tac. xiv. A. 26.* 'Quæ facilius proveniebant, quia Parthi Hyrcano bello distinebantur.' Et *iv. H. 56.* 'Omnes exercitus suis quemque bellis distineri.' *Græv.* Melius certe et haud paulo elegantius in ed. Junt. quam habuit *J. Græv. distia. Fab.* Mihi placet lect. vulg. 'Distineri' non ita nude et sine vocabulo quarti casus poni solet. *Vorst.*

§ 5 *Hic annus*] Is fuit secundus *Olympiadis 98.* ab U. C. 366. *Bern.*

Urbs Romana] *Strab. ext. lib. vi. Bong. Polyb. i. 6. Liv. v. 41. Flor. i. 13. Plut. Camillo, et plures. Bern.*

§ 6 *Lacedæmonii securis insidiantes, &c.*] *Lubet* ex Mss. voces aliquot *Orosio iii. 2.* restituerat. 'Lacedæmonii,' inquit, 'inquieti magis (quam strenui, et furore potius) quam virtute intolerabiles, post bella posita, ten-

tant furta bellorum.' *Bongars.* Im-
pressus quidam securi *insidiantes*, quod
fortasse non repudiand. Veterem
esse lect. hanc observo ex Auctore
Fori Romani, quippe qui pro auctori-
tate vocis 'insidianter' adducit hunc
ipsum 'Justini I. Sed et sententia
videtur elegantior. Cum, inquit, La-
cedæmonii facti essent securi, bello
per regem Persarum sublato, non po-
tuerunt manere quieti, sed speculati
sunt, quos adorirentur; ceterum ex-
hausti, cum aperte magnaque vi
agere non possent, per insidias hoc
faciunt. Estque hoc id ipsum plane,
quod Oros. ait: 'Lacedæmonii in-
quieti magis, quam strenui, et furore
potius quam virtute intolerabiles,
post bella posita tentant furta bello-
rum.' Sane ipse Noater ostendit in-
vasionis causam Lacedæmonii non
fuisse Arcadam securitatem, sed ab-
sentiam, quia tenebantur bello cum
Eleis. Absentes autem propter bel-
lum non possunt dici *securi*. Quia ta-
men vix invenies *insidianter* ap. alios
scriptores probos, nolo certi quid hic
definire. *Schef.* Securi, quibus insi-
diabantur Lacedæmonii, non soli
erant Arcades, sed omnes finitimi po-
puli, qui, sibi non metuentes, securi
erant. Primos autem invaserunt Ar-
cades, tum absentes. Et h. e. quod
dicit Oros. quod 'post bella posita
tentant furta bellorum,' h. e. quod
insidiati sint securis, et absentes inva-
serint. *Græv.*

Castellum] *Κράνον* Xen. H. G. VI.
Civitas est Peloponnesi Steph. De
h. bello vid. Xen. *Bong.*

§ 7 *Amisso bello*] Locus suspectus.
Mas. habent *amisso b.* vel *amissum bel-
lum*. Credo Just. scripsisse *amissum*,
bello, ut *amissum* referatur ad 'castel-
lum,' *bello* autem significet, prælio;
nam sequitur in eo prælio; quod os-
tendit de prælio ante locutum. Et
sunt Mas. qui hic quoque *bello* habent;
id quod rectius videtur. *Schef.*

§ 9 *Qui cum cædi suos jam ut victos*]

Qui cæduntur, nil novi est si cædan-
tur ut victi, neque enim ut victores,
puto. Lego itaque: *qui cum jam ce-
dere suos ut victos videret, &c.* *Cedere*,
i. e. terga vertere, non ut interdum
facere illi solent, qui ex arte militari
fugam simulant, quo gravius incautos
et exultantes successu persecutores
impetant; sed ut il faciant, qui ex
animo fugiunt, et qui, se nisi victos
fatentur, tales certe ex validissima
et strennissima cursura se ostendunt,
dom totis fugiunt viribus. *Fab.* An-
gli *cædi suos jam et victos*, sc. esse.
Proba lect. *Volgata victos jam dicit
cædes*, quasi primum sit victoria præ-
lio, post cædes. *Schef.* Potest de-
fendi vulg. lect. cujus est sententia:
Cum cædi suos pro victis videret, s.
tanquam jam plane victos. Cædun-
tur in præliis multi etiam, si acrius
pugnatur, in victorum exercitu. Ve-
rum qui cæduntur ut victi, s. ut Cæ-
sar loquitur, pro victis, non pugnantes
cæduntur, sed aut terga dantes, aut
ordinibus perruptis jam incompoti,
ut adversarios victores esse plane ap-
pareat. Verior est lect. librorum
Angl. *cum cædi suos jam et victos vide-
ret*, quibus suffragatur ed. Junt.
Græv.

§ 10 *Hoc est enim signum*] Diod.
XVII. 68. *ἀπὸ τῶν νεκρῶν* ait *περὶ
χρῶν ἤρτης δημολογῆσαι.* *Bong.* Id. XIX.
81. 'Eumeneas ad cæsos regredi pro-
posuerat, tollere eos maturans, ut
incipitem hactenus victoriam certo
alibi assereret.' Unde laudandi Ni-
ciæ sumpta materia Plutarcho in
eius Vita cap. 18. Nam licet in more
positum esset, ut, qui cæsorum cor-
pora per inducias recepissent, renun-
tiare victoriæ viderentur, adeoque ne
tropæum quidem erigere rite pos-
sent: (victores enim sunt, qui præva-
lent: nec prævalere videntur, qui
petunt quod suis viribus capere non
possunt;) maluisse tamen Niciam pro-
fundere lauream et decus, quam duos
cives inhumatos relinquere. Qualē

quid etiam de Atheniensibus memorat Thacyd. iv. 9. 18. *Bern.*

CAP. VII. § 1 *Tacito consensu induciam*] Quæ 'inducim tacitæ' dicuntur Livio II. 18. 24. et XXIII. 46. 5. *Bong.* Em sunt quæ, sine pacto, mutuo velut consensu sunt. *Bern.*

§ 2 *Principio noctis*] Vid. Plat. Agasilao: Frontin. i. Strat. 11. *Bong.*

§ 4 *Et adveniens, &c.*] Lector cogitat, nam bene habet numerus centum effatus atatis virorum, qui xv. M. Thebanorum a Spartæ mœnibus arcuarint. *Glar.*

§ 7 *Ante diem*] Ms. *Bong. dica.* Quod male; nam sic Jul. Capitol. in Pertin. 15. 'Stellæ etiam juxta solem per diem visæ sunt clarissimæ ante dies, quam obiret:' et Julian. Jctus in L. 17. D. de Manum. Testam. § 1. 'Post annos liber esse jussus.' Noster XL. 5. 'Ante menses:' et XXXVI. 1. 'Interjectis mensibus:' et XLIV. 4. 'Post dies.' Ut et L. Reg. XVII. 74. *Ἐξέστω μὲν ἡμέρας*, et D. Lucas in Evang. XXI. 11. *Κατὰ τόρους. Gron.*

§ 9 *Nec bellum diu dilatum*] Prælium ad Mantinæam, de quo Xen. VII. Diod. xv. 84. Plat. Agasilao, et Apoph. Lacon. Probus Epaminonda: Paus. Bœoticis: Strab. VIII. Præter quos de Epaminondæ morte legendus Cic. Fam. v. 12. Val. M. III. 2. Elian. XII. V. H. 3. Paus. Atticis et Arcadicis, quem sequitur Oros. III. 2. Huc usque Xen. cujus historiam prosequitur Diod. xv. et Gemistus Pletho. *Bong.*

§ 10 *Teneri non potuit*] Pro, tenere se non potuit. Passivum pro activo cum pronomine reciproco: ut 'exerceri luctando,' pro, exercere se: 'lavari,' pro, lavare se. Cic. XVI. ad Fam. 24. 'Vix teneor quin accurram.' Ov. iv. Pont. 1. 'Non potuit mea mens, easet quin grata, teneri.' *Var.*

§ 12 *His ex dolore metus, et, &c.*] Dele istud et; nam inelegans est, ac præter usum honestæ Latinitatis. *Fab.* Rectius. Faber, cui adstipulatur Delph. et Var. *Clas.*

Justina. Græv.

Ex placito consensu] F. *tacito*, ut est et hoc ipso cap. n. 1. *Bern.* Mihi secus videtur, atque illud *placito* tanquam glossa τοῦ 'consensu' penitus ejiciend. 'Placitum' pro, consensu frequens ap. novissimè in scriptores. *Schef.*

CAP. VIII. § 1 *Post paucos deinde dies, &c.*] Imo non post paucos dies, sed statim ut e prælio ad castra relatus est animam efflavit. Quod ex omnium consensu constat. *Voss. Leg.* *Post paulo deinde Epam. &c.* Nec ulus erit Auctoris nostri ab aliis dissensus. Eademque locatione utitur Liv. XXII. 60. 'Annibalem post paulo audistis.' *Gron.* Nepos et alii significant statim a prælio, et quam primum renunciatum esset vicissæ Bœoticis, animam exspirasse. *Var.*

Cum quo vires, &c.] Adeo vere Tac. G. cap. 30. 'Plus reponendum in duce quam exercitu.' Curt. x. 6. 18. 'Militaris sine duce turba corpus est sine anima.' Flor. II. 18. 15. 'Tanti est exercitus, quanti imperator.' Vid. Val. M. III. 2. 5. Ext. *Bern.*

§ 2 *Præfrigeria*] Ita Ms. rectius, opinor, quam hæctenus editi, *perfr.* Ita Liv. VIII. 10. 4. et XXXII. 17. 11. 'hastas præfringere.' *Id.*

Reliquo ferro] In Ms. est *ferrum*, quod efficit, ut hoc quoque suspicer ex glossa natum. Sane 'reliquo' intelligend. est de 'telo,' at id non est ferrum totum, sed mucro solum. Igitur *reliquo ferro* Justinus scribere non potuit, cum dento mucrone teli reliquum ait lignum. *Schef.*

Sic illo, velut mucrone teli, &c.] Idem translationis genus Tullio placuit, ut pro Cæcina 20. 'Hic est mucro defensionis tuæ:' et pro Client. 44. 'Ne censorium stilum, cujus mucronem multis remediis majores nostri retruderant, æque posthæc atque illum dictatorium stilum pertimescamus.' *Gron.* Demades in Orat. p. 180. *Ἐπαμινόνδου σάματι συνέβαλε τὴν δόρα-*

Justin.

3 A

μὴ τῶν ὀφθαλμῶν δ' αὐτοῦ. Hæc Jensius. Saxo X. p. 200. 85. 'Hebetatis pristinæ militiæ nervis.' XVI. p. 276. f. 'Militaris roboris nervos otio hebetari.'

Sic illo velut mucrone telii ablato duce Thebanorum, rei quoque publicæ] Distingue: *sic illo, v. m. telii, ablato duce, Thebanorum rei q. p. v. h. sunt.* Græv. Isthæc verba v. m. telii hinc exturbanda, non modo quia non sunt necessaria, sed quod et insulse addita, cum in prima parte periodi dixerit Just. 'Secuti telo si primam aciem præfergeris, reliquo ferro,' &c. Quare legend. est: *sic, illo abl. duce, Th. quoque reipublicæ vires heb. sunt.* Fab. *Duce* nescio an sit Justini; deinde 'Thebanorum' puto cum seqq. non præcedd. jungend. *Schef.* Notator Angl. docet verba hæc [*vel. muc. tel.*] a Fabro expungi, tanquam nata per glossemata ex superioribus. Non improbo. *Id.*

Cum illo interiisse] 'Unus homo pluris quam civitas fuit.' Probus Epam. fin. *Bern.*

§ 4 *Vir melior, an dux*] Quæ duo juncta non nimis frequenter invenias. 'Antonius Primus, pace pessimus, bello non spernendus,' inquit Tac. II. H. 86. 'Tarquinius injustus in pace rex; dux belli non pravus.' Liv. I. 63. 1. 'C. Marius, vir, si examinentur cum virtutibus vitia, haud facile sit dictu, utrum bello melior an pace perniciosior fuerit.' *Id.* Epist. LXXX. Et quidem Aristot. Politic. v. 9. in legendo duce, militaris peritiæ majorem quam virtutis aut morum rationem habendam esse tradit. *Idem.*

§ 5 *Nam et imperium non sibi semper*] Sebis. *semper non sibi*, alio et vero sensu. *Idem.*

Nam et imperium non sibi semper, sed patriæ quæsit] Vult Sebis. *semper non sibi.* Possumus sententiam juvare sola distinctione mutata, commateque non post 'semper,' sed post 'sibi,' collocato. Nec trajectio hujusmodi Nos-

tro plane incognita; præcedit quippe paulo ante, 'hunc ante ducem,' pro, ante hunc ducem, simili ratione. *Schef.* Vitiosiss. est et corruptiss. quoque hoc, *imp. non sibi semper, sed patriæ*, &c. ut multa alia in hoc Scriptore. Si enim *non semper* sibi imperium quæsit, ergo 'interdum' sibi quæsit, quod tanto viro indignum est ac planissime culpandum, et id tamen Justini consilium non esse intelligimus. Sebis. quidem, vir acri ingenio et acuto, coniecit legend. *sibi non semper*; quæ lect. Berneccero placet, mihi autem minime. Quid enim mox addit Justinus? 'Recusanti omnia imperia ingesta sunt.' Si recusavit omnia, nunquam igitur omnino quæsit; quamobrem sic a Just. hunc l. conceptum fuisse mihi persuasum est: *Nec sibi imp. unquam sed patriæ semper q.* Nihil a me verius excogitatum arbitror, ex quo has literas, pessimo meo fato, tractare cœpi. *Faber.* L. hunc esse contaminatum recte monuit acutiss. vir, T. Faber, et ante illum Sebis. qui pulchre vidit *semper* esse trajectum, coniecitque legend. esse: *Nam et imp. semper non sibi*, (non ut amicus noster scribebat, *sibi non semper*: hæc enim longe alius sunt sententiæ) *sed patriæ q.* Quorum verborum ead. mens est, quæ emendationis viri docti, qui contra librorum fidem intrusit unquam. Sed vera huj. l. lect. est in Junt. in qua vult: *Nam et imp. non sibi sed patriæ semper q.* Vides voculam hanc excidisse suo loco, quæ nunc in illam reposita omnes nebulas discussit. Facile enim, qui Latine docti sunt, vident hanc ejus esse sedem genuinam. *Græv.*

§ 6 *Et pecunia adeo parca*] I. e. adeo non cupidus, adeo acquirendæ non studiosus. Sequitur mox: 'Gloriæ non cupidior, quam pecuniæ.' Ita 'Parca somni,' qui parum dormit, XI. 13. 2. 'Parcus in cibum,' pro, parca cibi, i. e. qui modico cibo con-

tentus est xli. 3. 9. 'Parcus vini,' ap. Suet. Cæs. 53. 1. et Aug. 77. 1. Vor.

Ut sumtus funeri defuerit] Id. de Aristide Plin. in ejus Vita, c. 52. et de P. Valerio Liv. II. 16. 7. deque Menenio II. 83. 18. Bern.

§ 7 *Recusanti omnia imperia, &c.*] Imp. Trajan. 'Præfectum prætorii non ex ingentibus sed ex subtrahentibus legit.' Plin. Paneg. c. 86. Sed et de ipso Trajano c. 5. 'Recusabas enim imperare; recusabas, quod bene erat imperaturi.' Add. Lamprid. in Alex. Severo c. 19. Item L. 31. Cod. de Episc. et Cler. 'Sæpius' tamen 'recusare ambignam ac potius illam interpretationem habet, tanquam minorem [h. e. muneri imparem] te putes,' Plin. ib. c. 59. Id.

§ 8 *Sed dare ipsi dignitati videretur*] Angl. *ipsis dignitatem*. Liqueat ex diversitate lectionis vocem *dignitati* ex glossa irrepsisse. Scripsit Just. ut existimo, ut *ornamentum non accipere sed dare ipsis vid.* Dure *ipsis* sc. honoribus. Schef.

§ 9 *Litterarum studium*] In quo præceptorem habuit Lysidem Tarentinum Pythagoreum. Cic. de Orat. III. 34. Diod. XVI. 2. Diogenes Laërt. in Pythagora: Probus in Epam. Bern.

§ 10 *Hoc vita proposito*] *Propositum* auctoribus certa vivendi ratio est. Phædr. præf. lib. III. 'Mutandum tibi propositum est et vitæ genus.' Sen. Ep. 68. 'Aliud proposito tuo nomen impone.' Ubi 'propositum' vocat institutum Lucilli in secessu vivendi. Vor.

§ 11 *Id unum a circumstantibus requisivit*] De Philopœmene non dissimilia Liv. XXXIX. 50. 9. Bernegger. Ita, ut Just. cett. quoque omnes id narrant. Ælian. tamen longe aliter XII. V. H. cap. 3. ejus verba emendata apponam: 'Ἐπαμεινώνδας, ὅτι ἐπρόθη ἐν Μαρτυρίᾳ καυλῶν, εἰς τὴν σκῆπρον κομισθεὶς ἐπὶ ἔμπροσθεν Δαίφρωντος ἀνέλκει, ἵνα ἀποδείξῃ στρατηγόν. οἱ δὲ ἔφασαν

τεθῶναι τὸν ἄνδρα· ὅτι ἰσχυρὰ καλεῖται διὰ ταχέως ἔξῃ. Ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὸς διέχθη τεθῶναι, συνεβόησαν διαλύσασθαι πρὸς τοὺς πολέμους, καὶ φίλα θέσθαι, ὅτι μικρὴν στρατηγὸν καταλαμβάνοντον ἐν Θήβαις. Vulgo, ὅτι μ. στ. καταλαμβάνοντον ἐν Θ. Male. Vid. quoque Plin. in Apoph. Epaminondæ, qui ἰσχυρὰν, perperam, ut puto, vocat ἰσχυρὰν. Voss.

§ 12 *Allatumque velut laborum, &c.*] Magis placet, quod in antiquioribus typis expressis est, *allatum* v. l. *osc. osc. est*; omissa sc. *que*. Vor.

CAP. IX. § 2 *Amisso, cui æmulari consueverant*] Alii libri *quem* sc. c. et utroque modo loquitur Cic. illo II. Tusc. inquit: 'Obtractare alteri, aut illa vitiosa æmulatione, quam rivalitatis similis est, æmulari, quid habet utilitatis?' isto pro Flacco, dum ait: 'Omnes ejus urbis instituta' laudare facilius possumus, quam æmulari.' Volunt autem litteratores inter utramque locutionem hanc esse differentiam, quod cum accusativo in bonam partem, in malam cum dativo, accipiatur. Grammaticum acumen mihi vide. Mod. Ea nimirum de causa Scip. Nasica Carthaginem servandam, nec ex sententia Catonis excidendam, pronuntiavit, 'ne, metu ablato æmulæ urbis, luxuriari felicitas Urbis inciperet.' Flor. II. 18. 8. Bern.

§ 3. 4. 5] Junge Plut. de Gloria Atheniens. cap. 10. et 11. Idem.

Nam ut olim classem] Has delicias tam arcte sunt amplexi, ut capitis pœnam indicerent, si quis de pecunia publica ad militiæ priscum usum revocanda verba facere unquam auderet: quod Liban. refert in Argumento Olynth. 1. Demosth. Conatum tamen esse Demosthenem apparet ex prima ejus tertiæque Olynth. Idem.

§ 4 *Cum actoribus nobilissimis poetisque*] Junt. cum act. nobilissimisque poetis. Mox iid. cum aliis edd. *versificatores oratoresque meliores*. Græv.

Theatra celebrant] Pro, sæpe ad

theatra eunt. Cic. pro Mur. 'A quibus si domus nostra celebratur, diligenter adiri videmur.' Et pro Sext. 'Vix multitudine legatorum undique missorum celebrabantur.' Sic et 'celebris via,' 'celebris locus,' proque eo 'celebritas' dicunt. *Vor.*

Versificatoresque meliores] I. e. qui meliores versificatores quam duces essent. *Idem.*

§ 5 *Cum urbano populo dividi*] Sebis, *urbano populo dividi*, in casu dandi. Bene. Cic. ad Attic. i. 1. 'Nammos vobis dividere solebat,' h. e. distribuere. *Διεύμερτο τὰ χρήματα*, inquit Liban. in modo citato loco Demosth. Sic inf. xii. 1. 1. et xiv. 4. 20. *Berneccer.* Illud frustillum vocis cum delend. esse putat Sebis. idem et ipse puto. Intelligit autem Just. quod popello dabatur ex marario ad cicercula frixa, nuces, ficus aridas, et alia id genus obrodenda, ut in ædilitiis ludis fieri Romæ solebat. Horat. Cic. et Plut. in Vita Catonis Uticensis, &c. *Faber.* Sebis. malit

urbano populo, casu tertio. Idque probat *Berneccer.* et aliud verbi cum casu tertio constructi exemplum profert. Verum nihil mutand. Minime insolens est *dividere cum aliquo*. Inf. xxv. 2. 11. 'Regnum cum eo diviserant.' Et xxxvii. 4. 3. 'Paphlagoniam cum socio dividit.' Sic et *partiri aliquid cum aliquo* dicunt. Val. M. iv. 7. Ext. 2. 'Tam paucis verbis se cum comite suo partitus est.' Vid. et Librum de Latinitat. falso susp. p. 233. Quid quod plane aliud est 'dividers populo,' aliud 'dividere cum populo?' Illud dicitur, si populus id quod dividitur capiat totum: hoc vero, si ejus modo partem capiat. *Vorst.* Angli. est non exhibet. Et abest elegantius, quoniam mox sequitur, 'effectum est.' *Schef.* Sic et Junt. *Græv.*

§ 7 *Philippus obies*] Thebis ab Alexandro fratre datns. Oros. iii. 12. *Ber. Epaminonda*] Diod. xvi. 2. Aliter Plut. in Pelop. cap. 47. *Idem.*

Asia cervicibus] Ita Curt. vii. 7. 1. *Idem.*

LIBER VII.

CAP. I. § 1 *Macedonia*] Dicta a Macedone Osiridis fil. Diod. i. alias Jovis filio et Deucalionis nepote. Steph. de Urb. Solin. cap. 14. Eustath. in Dionys. ap. quem et Hesychium 'Macetia' dicitur, et Maccab. i. 1. 1. 'terra Cethim.' Est autem Cethim Genes. x. 4. filius Javan, et Danielis xi. per 'Javan' Græci intelliguntur. Inde 'Macetæ' sunt Macedones. Auson. in Clar. Urb. 'Macetnumque attollite nomen.' *Bongars.* Macedonum descriptionem ampliore vid. ap. Plinium iv. Nat. Hist. 10. quo auctore illa olim complexa fuit populos 150. Add. Liv. xlv. 29. *Bern.*

Ante nomine] *Ms.* antea n. quod Sebis. recte dividit: *ante a n.* *Idem.*

Nomine] Legend. f. a nom. vel ex nom. *Vorst.* Posses legere *ante e nom.* cum e videatur absumpta per litteram præced. *Schef.* Angli *ante a nom.* rectiss. Nam si ipso Emathionis nomine fuisset dicta, non 'Emathia,' sed 'Emathion,' debuisset nominari. *Idem.*

Emathionis] Ita Probus in i. G. Virgilii: 'Emathium' vocat Solin. cap. 9. quem facit 'genuinum terræ,' i. e. *αὐτόχθονα*. *Bong.*

Emathia] Antonin. Liberal. 9. ex Nicandro: *τὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον ἔβασιλευσε Πίερος αὐτόχθων Ἡμαθίας.*

Pariegetes anonymas, qui sub Nicomede vixit: *Μετὰ δὲ ταῦτα Μακεδόνες ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ἤμαθιαι τε λεγομένης.* Ex Nostro emendandus est Rabanus Maurus xvi. de Sermon. Propr. 2. ubi vitiosè editum est: 'Macedones a nomine Macionis regis antea Emareli nuncupati sunt: postea Macedones dicti.' Ap. Val. M. ix. 11. 4. et Marcian. Capell. vi. p. 211. *Emathia* quoque legend. pro *Emath.* Ptolemæus iii. Geog. 13. *ΜΑΤΙΑΣ Ἑβρωτος. ἩΜΑΘΙΑΣ Τήρσσα.* Leg. ex Ms. Flor. et Celsia. *ἩΜΑΘΙΑΣ Ἑβρωτος, Τήρσσα.*

§ 8 *Regio Boeotia dicebatur*] *Peyrared.* vir doctus, putabat legend. *Pæonia*, non *Boeotia*. Optime. Confirmant ejus lectionem Polybii Excerpta et Livius xl. 3. *Voss.*

Pæonia] Sic scribi just, non, ut alii, *Boeotia*. Est autem emendatio *Peyraredi*, quam vel ex ipso Just. potest confirmari, qui mox scribat: 'In regione Pæonia, quæ nunc portio Macedoniae est.' Portio, inquit, quia successu temporis longe latiores fines habuit Emathia, quam quos a primordio habuerat. Deinde et Homerus, omnis literaturæ princeps, Macedonas imple vocat Pæonas, quæ res ab Interpp. Græcis observata fuit et notata. Præcipue autem vid. Il. xx. ubi Asteropæus loquitur. *Faber.* Adstipulor *Peyraredo* pro *Boeotia* legend. esse *Pæonia*. Quod paulo post sequitur, 'in regione Pæonia,' id non ita nude positum fuisset, nisi mentio *Pæonia* ab Auctore jam ante facta esset. *Ver.*

§ 4 *Subactis primo finitimiis*] Ita Ninus supr. i. 1. 8. et Romani Flor. i. 9. 11. *Bern.*

§ 5 *Pæonia*] A qua olim Macedonia *Pæonia* dicebatur. Liv. xl. 3. 1. *Bongars.* Antiquiores typis expressi *In regione Pæonia*, qualia et ipsa non rara. Foret enim dictum, ut 'urbs Antiochia.' *Vers.* Recte; sic et Junt. *Græv.*

Telegonus pater Asteropæi] In utro-

que nomine error est vulgatis codd. *Πηλεγών* est et 'Αστροπαῖος in Græcis. Telegonus Ulyssis fil. errori ansem dedit. Sed adducamus Homeri locum ex Iliad. φ. ubi Achilles Asteroπαῖον aggressitur: *Τόφρῳ δὲ Πηλεῖος υἱὸς ἔχων δαλιχόσκιον ἔγχος Ἀστροπαῖῳ ἐπῆλθε κατακτάμεναι μερῶν αἰῶν Ἰδὶ Πηλεγῶνος, &c.* Fieri tamen potest ut Just. ex genitivo *Πηλεγῶνος* fecerit nominandi casum *Pelegonus* auctoritate Latinorum, qui multa alia ad eund. modum corruerunt. *Glar.*

Telegonus] *Πηλέων* Homero Iliad. φ. ut notavit Glareanus. Vett. omnes *Telegonus*, quod est Ulyssis filii nomen, ab h. l. alienum. *Bong.*

Pelegon] Vel *Pelegonus*. Monitu Pauli Leopardi xvii. Emendation. 10. et Joan. Hartungi Locor. Memorabil. Decur. ii. 2. 3. reddidi Auctori suam vocem. Is enim est 'pater Asteropæi,' teste Homero Il. xxi. 140. et Strab. Epit. viii. Vett. Mss. omnes (teste Bong.) et hactenus editi *Telegonus* habent, quod est Ulyssis filii nomen, alienum ab h. l. *Berneccer.* Hunc l. pridem restituit P. Leopardus, vir doctiss. Emendat. xvii. 10. legens *Pelegon*. Sed diu ante Leopardum Juntæ ediderunt *Pelegonus*, cum tamen Bong. omnes codd. manu exaratos et vet. edd. *Telegonus* habere testetur. Ex quo bonitas et præstantia editionis Junt. facile poterit æstimari. *Græv.* In Mss. omnibus teste Bongarsio, itemque in antiquioribus typis expressis, est *Telegonus*. Sola vetes Junt. ed. teste Grævio habet *Pelegonus*; quomodo legend. esse pridem Leopard. et Hartung. monuerant ex Homeri Il. xxi. Malo autem *Pelegonus*, quam quod Berneccerus edidit *Pelegon*; quia prior ista vocis terminatio in omnibus codd. et in ipsa quoque ed. Junt. observata est. *Ver.*

§ 6 *In Europa regnum Europus, &c.*] Macedoniae filius, a quo 'Europus' Macedoniae urbs. Steph. *Bongars.*

Europa est pars Thraciæ ad Hæmum montem. Sed illa nihil hac facit, cum de Macedonia sola loquatur. Puto legend. in *Europia*. Europia est portio Macedonia, in qua Europus civitas; ubi Europum, Macedonia filium, regnum tenuisse penes auctores fides est. Voss. Geographorum quidam hanc regiunculam in Thracia statuunt, alii in Macedonia. Et res hodie pervulgata et contrita est. Tamen malim scribere *Europia*, ut cl. Voss. quam *Europa*. Faber.

Europus nomine] Sic amat loqui Noster, ut II. 9. 2. XIII. 2. 7. XXI. 1. 1. Vell. II. 5. 2. Ita 'naves ducentæ numero,' sup. II. 10. 20. Ceterum Europus ille Macedonia fil. fuit, a quo 'Europus' Macedonia urbs. Steph. in Urb. et Thucyd. II. 21. 36. At Eustath. in Lycophronem, ennd. cujusd. Himeri facit filium, a quo nominatam Europam credibile est. Quanquam etymon Europæ mortaliū nemini compertum tradit Herod. IV. 45. Bern.

§ 7 *Caranus*] Solin. cap. 9. et ita emendandus Euseb. ex Mss. *Bongura*. Ap. quem est *Cranus*. Vell. I. 6. 5. hunc 'generis regii' fuisse dicit Suid. tantum 'unum ex Herculis posteris.' Auson. Ep. XIX. 'Et Caranum, Pellæa dedit qui nomina regum.' Vid. Scalig. Canon. Isagog. p. 334. f. Bern.

§ 8 *Regni sedem statuit*] Lego, una parvula vocula addita, ibi reg. s. st. Faber. Nihil inculcand. cont. librorum fidem, sed repetend. ἀπὸ κοινού *Edessam*: *Edessam* reg. s. st. h. e. regiam facit sedem Edessam. Grav.

§ 10 *Edessam*] Ptolemæus III. 13. *Αἰδέσσα* commemorat. Bong.

Edessam] Et hic Junta rectius scribunt *Edessam*. Græcis enim Ἐδεσσα dicitur non Αἰδέσσα, quod Is. Voss. ad Melam II. 8. docuit, qui et ibi ostendit bene in Mss. esse *Egeades*. *Αἰγεάδης* enim dici dialecto Macedonica pro *Αἰγεάδης*. Grav.

Egeus] '*Egas*' vocat Plin. IV. N. H. 9. et Solin. cap. 9. Ptolem. III. 13. *Αἰγία*. *Bongurs*. Salmas. ad Solin. 156. A. 1. tradit, in Plinii libris Mss. haberi '*Egiæ*,' quod est Græcum *Αἰγία*: nam utroque modo dici, et *Αἰγία*, et *Αἰγία*. Latine '*Egiæ*' vel '*Egeæ*,' quasi '*Caprarias*' dixeris: et a dissyllabo quidem esse gentile *Αἰγίαιος*, a trisyllabo *Αἰγεάδης*, quomodo et hic rescripsimus, *Egeatas* (quomodo et Tac. A. II. 47.) cum hac tenus editi omn. *Egeadas* habeant. Bernegger. Antiquiores typis expressi et Mss. *Egeadas*: Bernecc. tamen maluit *Egeatas*. Sed rectum esse *Egeadas*, idque dialecto Macedonica dici pro *Egeatas*, docet Is. Voss. in Notis ad Melam. Vor.

§ 11 *Pulso deinde Mida, nam, &c.*] Brygorum Midam regem fuisse testatur Herod. Βρύγοι autem, et Βρύγες, et Φρύγες, sunt iid. Strabo XII. 'Ομοίως δὲ καὶ Βρύγοι, καὶ Βρύγες, καὶ Φρύγες, οἱ ἄνθρωποι. Male vulgo Βρύγοι et Βρύγες. Vid. quoque Eustath. ad Dionys. Macedones enim τὸ φ mutant in β. Non autem pulsum esse Macedonia a Carano, Conon ap. Phot. inquit, sed, ὅπως αὐτῶ χροὺς ἐγένετο τὰ εἰς τράφησιν παραβέβαινα θάνατα, καὶ ὅς, διὰ τούτων πείσας τὸ ὑπὲρ κοινὸν ἀπ' Εὐρώπης διαβῆναι τὸν Ἑλλήσποντον, ὑπὲρ Μυσίας φέκασε, Φρύγας ἀπὸ Βρύγων βραχὺ τι παραλλαγίσης τῆς λέξεως μετανομασθέντας. Voss.

Pulsis] Abundare videtur. Bernegger. Bernecc. putat hoc *pulsis* abundare, quoniam præcedit '*Pulso deinde Mida*.' Sed hoc *pulsis* agnoscunt Mss. non item alterum *Pulso*. Itaque illud potius delend. Schef. Angl. hoc *pulsis* non agnoscit. Itid. bene, quoniam proxime præcessit '*Pulso deinde Mida*.' Idem. Sic quidem unus cod. Angl. ceteri tamen cum Junta. aliisque pro vulgata stant. Ille tamen unicus ceteris præferendus. Grav.

§ 12 *Adunatis gentibus variorum populorum*] Mela I. 19. 'Una gens, aliquot populi.' 'Gens' enim notat

ipsam regionem, 'populus' vero frequentiore vicum. Vid. Not. ad Liv. v. 34. Gronov. Vid. Avum ad Liv. v. 34.

Veluti unum corpus] Flor. i. 1. 16. Bern.

CAP. II. § 1 *Perdiccas*] Herod. viii. 139. Περδικκας, δ κρησμενος τῷ ἀρχῶν, inquit, quia primus rex in Macedonia nominatus est. Solin. cap. 9. Euseb. hunc quartum facit. Quomodo hic ad regnum pervenerit, vid. Herod. viii. 37. Meminit et Thucyd. ii. 21. 8. Bong.

Mertis] F. morientis. Fr.

§ 2 *Argæus*] Eusebio 'Archeus' est: Herod. viii. 139. Ἀρχαῖος. Bongars. Recte Justino dicitur 'Argeus.' Unde in Nummis exstat ΑΡΓΕΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. Vid. Jos. Scalig. ad Euseb. p. 122. Gron.

§ 3 *Regnum in familia mansurum*] Mss. multi habent *reg. familiae*. F. scripsit Just. *reg. ei familia mans. h. e. ipsam servaturam, habituram, regnum*. Schef.

§ 4 *Hæc superstitione*] Mss. multi habent *hanc superstitionem*, quod facit ut putem in aliquibus fuisse *per* vel *ob hanc superstitionem*. Videtur autem ex hac ipsa variatione liquere, quod sit neutrum Justinī, verum glossatorum. Sane superstitionem appellare hoc, Christiano magis convenit, quam ethnico aut Justino, quam præsertim paulo ante cum oraculo comparaverit. Idem.

In Alexandro stirpem] Præfero, quod habent quidam scripti, in *Alexandri stirpe*. Habuit enim, sed qui patri succedere non potuit. Schef. Nihil muta. Nam quamvis Alexander filius filium habuerit, non tamen rex fuit Macedoniæ. Stirps itaque regni Macedonum familie in Alexandro fuit deleta. Græv.

§ 5 *Philippum, qui immatura morte raptus*] Euseb. ait hunc Philippum 38. regnasse annos: non igitur 'immatura morte raptus' videri potest. Porro ejus filium Herod. viii. 'Aëropum'

vocat, non *Europum*. Hoc etiam lector perpendat, quam ἀκαλόβως dicit Auctor: cum Macedones ob assidua cum Thracibus et Illyriis certamina indurati essent, ut gloria bellicæ laudis finitimos terrerent; igitur Illyrios, qui infantiam regis pupilli contemnerent, movisse Macedonibus bellum. *Glaream*. Quomodo 'immatura morte raptus,' cum annos 38. regnarit? Voss.

Europum] Herod. viii. 139. Ἀέροπος vocat, ut Diod. xiv. 38. Et ita in Euseb. legend. ex vestigiis veteris scripturæ, non *Europus*. Bongars. Junt. *Aëropum*, ut Herod. et Diod. quibus dicitur Ἀέροπος. Græv. Bong. ex Herod. et Diod. *Aëropum*; optime. Faber. Editur vulgo *Europum*. Sed Herod. viii. Ἀέροπος vocat. Et ed. Junt. ut Græv. testatur, itid. *Aëropum* habet. Quare non dubito genuinam hanc nominis scriptionem esse: quæ et Panegyrico Nazarii reddenda sit, ubi vulgo legitur: 'Illyrici quondam despicientes Eropi regis infantiam Macedones bello laceraverunt.' Vor.

Parvul adm.] Saxo viii. p. 144. 30. 'Jarmericus cum sororibus adm. parvulis:' xiv. p. 275. 15. 'Filia adm. parvula:' p. 331. 57. 'Waldemarum adm. parvulus.'

§ 6 *Quorum armis*] Ita Flor. verum longe venustius, ii. 3. 5. Bern.

§ 8 *Rege suo in cunis prolato*] Marcellin. xxvi. 26. Bongars. Paneg. Nazarii cap. 30. 'Illyrici quondam, despicientes Eropi [scrib. Europi] regis infantiam, Macedones bello laceraverunt. Et prima quidem congressio secundum illos fuit: verum Macedones, cum bellum rescicerent, regem suum in cunis ad aciem detulerunt. Cum illos ira, hos miseratio, illos signorum cantus, hos pueri vagitus, accenderet, mutata est ratio certaminis: vicerunt, qui amore pugnabant.' Eod. exemplo Franci pro Clothario contra Childebertum strenne pugnaverunt, cum viderent Clotharium adhuc in cunis, et a matris Fredegundis uberibus

pendentem, agmen præcedere. Al-
moïn. de Gestis Francor. lib. III. cap.
81. Limnæi Notitia Franciæ 1. 8. Bern.

§ 9 *Antes*] Omittit Saresb.

§ 10 *Ex superat. &c.*] Saresb. 'quod
ex snp. vel fide animum v. c.'

§ 11 *Simul de*] Id. 'Nam et mise-
ratio infantis eos tenebat: quoniam,
si victi essent,' &c.

Captivum de rege facturi] Ita Flor.
II. 6. 50. 'Fecerant de servitute
Romanos.' Freinsh.

§ 13 *Huic Amyntas*] 'Alcetas' in-
terponit Herod. VIII. 139. et Enseb.
in Chron. *Bongars.* Mira est aucto-
rum dissensio super successione re-
gum Macedonum. Vid. omnino Sea-
ligeri Canon. Isagog. lib. III. Bern.

§ 14 *Tanta omnium virtutum natura
ornamenta data sunt*] *Lego orn. a nat.*
d. s. Hoc tamen scio legi ap. Cic.
Dial. de Orat. 'Natura datum,' sed
cum l. in vitio esse arbitror. Recte
enim, fateor, et Latine dixeris: 'Ti-
tius et Mævius natura boni sunt et
modesti'; sed non itid. dicere possis:
Hoc mihi datum natura est, sed, a
natura. *Fab.*

Vario ludicrorum genere] Puta cursus,
saltu, jactu disci, jaculatione, et in-
tatione. Πάρεδλον 'quinqüertium' vo-
cant. Bern.

CAP. III. § 1 *Turpi ab Scythia fuga
summoius*] Sic de eod. Dario et sup.
II. 3. 2. 'Darium turpi ab Scythia
summoierant fuga.' *Vorst.*

Megabazum] Herod. v. 17. est 'Me-
gabyzus,' a quo hæc narratio petenda
est. *Bongars.* Junt. *Megabyzum* cum
Herod. Græv. Herod. est *Μεγαβάζος*.
Quare suspiceor lect. veram Justini
esse *Megabazum*. Nisi malis *Mega-
byzum* cum Junt. *Schæf.*

§ 2 *In pignus*] Præp. Ista videtur
abundare, quam ipse etiam Auctor
omisit, XI. 15. 'In quam rem, unicum
pignus fidei regiæ, dextram se fe-
rendam Alexandro dare:' et Liv. XIXVI.
40. 'A quibus obsides abduxerit pacis
futuræ pignus.' Id. XLIII. 10. 'Ut
nec ex his, qui venerant, quemquam

retineret, nec obsides, pignus futuros
furto et fraude agendæ rei, posce-
ret.' *Gron.*

§ 3 *Adhibitis in convivium sumum
filii et uxoris*] *Filiis* dixit pro, filia-
bus. Ennius: 'Filiis propter te ob-
jecta, sum innocens Nerei.' Legitur
et 'Dilis,' pro, Deabus. Vid. Priscian.
VII. *Bongars.* Hic ego ut non nega-
verim ap. scriptores quoad. inveniri
'filiis' pro, filiabus, quemadmodum
'Dilis' pro, Deabus; ita hic legend.
omnino existimo *adh. in conv. suis et
filii ux.* quo pacto et disertim in duo-
bus opt. mels *Ms.* legitur, et vero
legend. conjecit ex *Ms.* scriptura,
quæ referebat *suis hæc filii ux.* *Bong.
Mod.*

*Adhibitis in convivium suis ac filii
uxoris*] Ita disertim in duobus opt.
suis *Ms.* legi scribit *Mod.* et vero
legend. conjecit in libello Var. Lect.
Bongarsius, qui tamen edidit *adh. in
conv. suum filii et ux.* et *filii* ait esse
pro, filiabus: sicut et 'Dilis' pro,
Deabus, legitur. Priscian. VII. Sed
quod est in seq. n. 5. et 6. 'mulieres'
et 'matronali habitu' ad filias virgi-
nes aptari non potest. *Bernæc.* Junt.
adh. in conv. suis ac filii ux. ac filiabus.
Græv.

Id apud Persas, &c.] Contrarium
Pint. adstruere videtur 1. Sympos.
cap. 1. 'Persas' sc. 'non cum ux-
oribus, sed pellicibus, inire convivia
solere.' Noster ipse XLI. 8. 2. de
Partho-Persarum moribus: 'Feminis
non convivia tantum virorum, verum
etiam conspectum, interdiciunt.' Ita
Vaate, ab Ahasuero ad canam proce-
ribus Persicis instructam evocata,
venire detrectavit, Persicæ morum
causata, quo mulieres virilibus con-
viviis arcebantur, unisque se conju-
gum oculis conspiciendas præbebant.
Joseph. Ant. Jud. XI. sub init. cap. 6.
Vid. Curt. v. 1. 67. *Bernæc.* Liben-
tius legerim *id enim apud Persas.* *Fab.*

§ 4 *Temperaturum jocos*] Hinc ap.
Sen. Vit. Beat. 14. 'Temperatores
voluptatis;' et Varr. 'Modimperator

convivil:' et Plant. Stich. v. 4. 2. 'Omnibus modis temperare certum est nostrum hodie convivium:' et Martial. iv. 8. Temperat ambrosias cum tua cura dapes.' *Gron.*

§ 5 *Cultius exornaturus, gratioresque reducturus*] Angl. c. *exornatus g. rediturus*. Hic illud *exornatus* puto genninum. Nec enim verisimile Alexandrum promississe ipsum, se exornaturum eas, quod vult lect. vulg. At in voce *reducitur* hæreo, quanquam f. melius ut credamus, promississe eas reducturas, quam se reducturum. *Sch.*

§ 8 *Tunc fudo gentis*] Angl. f. *ordidus g.* quæ mea sententia lect. est gemina, cum altera sit ex glossa. Ubique Noster ita amat loqui: de ipse hisce Macedonibus vi. 9. 'Sordidum et obscurum antea Macedonum nomen.' *Schef.*

§ 9 *Babarus*] *Boubdaps*. Herod. filiam Amyntæ vocat *Γυγάπη* v. et viii. *Bong.*

CAP. IV. § 1 *Successori Alexandro*] Solin. cap. 9. tamen Perdiccæ successisse vult hunc Alexandrum: cujus errorem convincit in absolutissimis ad istum Auctorem Exortationibus cl. Salmasius 156. A. 2. *Bern.*

§ 3 *Per ordinem*] Eam ordinem vid. ap. Euseb. Legendus ad h. l. Solinus cap. 9. et imprimis Diod. xiv. et xv. quorum varietatem explicare non est huj. l. *Bong.*

Mancel] Euseb. 'Archela.' *Bernec.* *Μαρίανος ὁ Φιλιππῶν τῶν υἱῶν*, *Ælian.* xii. v. H. 48. *Gron.*

§ 5 *Tres filios*] Duorum, Perdiccæ et Philippi, meminit Probus Iphicrate: legendus Georg. Gemistus. *Bong.*

Alexandri Magni Macedonis] Dele istud *Macedonis*; putidum enim est, puerile, et ex oscitantia ac dormitione scriptoris librarii natum. *Fab.*

Euryneon] Junt. *Euryneon*: leg. *Euryneon*. Mox in ead. ed. pro *Cygnæ* legitur *Gygæ*, ut scribend. censuit Is. Voss. et pro *Archidæum*, uti et Euseb. ac Oros. *Aridæum*. Confirmat

editio Vind. hinc quod scribat *Arīdæum*. *Græv.*

Cygnæ] *Præclare Is. Voss. Gygæ*. In quibusd. impressis, quod non longe a vero est, legitur *Cygæ*. Paulo ante leg. ut in ed. Junt. *Euryneon*, *Græv.* monente, nisi f. legend. *Euryneon*, quod ego verissimum puto; nam hoc nomen in puellis Græcis frequens est. *Fab.*

Cygnæ] Scrib. *Gygæ*. Voss. Ipsumque illud in vetere ed. Junt. reperit deinde *Græv.* Sed et *Bong.* observat, codd. quosd. typis expressos *Cygæ* habere. Herod. viii. et 'Gygæum,' Amyntæ filiam, quæ *Babari Persæ* nupserit, commemorat. *Voss.*

Archidæum] 'Aridæum' legunt Euseb. et Oros. *Bernec.* Græcum non est; legendi. itaque vel *Aridæum* (nomen est Macedonicum) vel *Aridium*; sed ego suspicor Macedonas dixisse *Arīdæum*, et verum est. *Faber.* Euseb. Oros. Junt. probante *Græv.* *Aridæum*. Puto in aliis fuisse *Arīdæum*: sed r. unum, adspertum pro c, peperisse *Arīdæum*. *Schef.*

§ 7 *Invidiis, &c.*] Saxo xiv. p. 259. 42. 'Invidium foro insidiis occupant.'

Pellicatum] Hanc vocem usurpavit Saxo iv. p. 58. 39. 'Indignum tamen alebat maritali gratia pellicatus odium anteferri.' Vetus Interp. Levitici xviii. 18. 'Sororem uxoris tuæ in pellicatum non accipies.' Adhelm. de Laud. Virg. 53. 'Perfidi pellicatus stupro deceptus.'

CAP. v. § 3 *Prima pueritiae rudimenta deposuit*] Sic inf. ix. 1. 8. 'Ut sub militia patris tirocinii rudimenta deponeret.' Et xii. 4. 6. 'Si non solum tirocinia, verum et incunabula, in ipsis castris ponissent.' Est autem 'ponere' et 'deponere rudimenta' et 'tirocinia' nihil aliud quam, exuere et finire, ut deinde ad majora adspirare possis. Deinde 'prima rudimenta' dictum, ut paulo ante 'prima initia'; per pleonasmum quandam. *Voss.*

In *demo Epaminonda*] Diod. xvi. 2. Thebani, inquit, τῇ Ἐπαμεινώνδου παρὰ παλιότατον τὸν νεώτερον. A quo dissentit Plut. in Pelopida cap. 47. Vid. præter hos Gemistum. Bong.

§ 4 *Insiditis Eurydice*] Interfectus a Ptolemæo Alorite, qui post eum regnavit annos 8. Diodorus xv. 77. mendose habet ἐν ῥηδύκωρα, legend. enim ἐν ῥήα. Eum deinde interemit Perdicca: cui, cum adversus Illyrios cecidisset, successit Philippus, cum adhuc Thebis esset, ut Diodorus. Just. enim, quem sequitur Oros. iii. 19. triennium tantum obsidem fuisse scribit. Accurate hæc Gemistus. Bon.

§ 7 *Scelerum*] Sebia. emendavit, a scelerum. Bene quidem, sed nihil necesse fuit mutare quidquam. Qui enim dicunt 'liberari supplicio' et 'liberari a supplicio,' tam bene illi, quam illi, loquuntur. Faber. Probo Sebiati conjecturam, quoniam et alias sic Scriptor noster solet. Scheff. Angl. a scelerum. Rectiss. Atque sic conjiciebat quondam Sebia. Id.

§ 9 *Non regem, sed tutorem, pupilli egit*] Impresus quidam habet non, se regem. Suspicio Just. scripisse non regem se, sed, idque se per similitudinem litterarum subsequ. tanquam supervacuum, deletum. Scheff. Male. 'Regem,' 'patrem,' 'principem agere,' frequentissima sunt Tac. Suet. Just. aliisque. Græv.

CAP. VI. § 1 *Ut est ingressus imperium*] Ingressi pro, incipere, frequenter Cic. fuit in usu, ut Orat. pro Cæoin. 28. 'Cum istam disputationem mecum ingressus esset:' et Topic. i. 'Majores nos res scribere ingressos:' et Suet. Octav. 92. 'Ingressiente se longinquam peregrinationem:' quum tamen Auctor B. Afr. 22. addita præp. dixerit 'ingredi in rempublicam.' Gron.

§ 2 *Cui spei, &c.*] Saxo v. p. 98. 48. 'Quem solum ex tanto sociorum agmine fortuna residuum fecit.'

§ 3 & 4] Planus intellectu locus, quem in vulg. edd. interstinctio prava,

et bellaque pro bella quæ positum, obscuravit. Bern.

Regni] Mss. rerum. Ergo alterutrum est glossatoris, non Justin. Magis autem inclino eo, ut lect. veram patem rerum. Schef.

Inopia continui belli] F. legend. *continuis bellis exhausti regni, immaturam aetatem tyronis urgerent, et bella quæ, &c.* Bong.

§ 4 *Dispensanda*] Sup. Not. ad vi. 1. 2. Bernec. Ut non omnia bella uno impetu ac momento, sed per partes ac vices, generet. Proprie enim hoc verbum usurpatur de patrefamilias, qui, ut sibi constaret ratio accepti et expensi, sumtus dispensare solet, nec omnia uno tempore simul et semel effundit. Liv. xxvii. 5. 'Dispensarique lætitia inter impotentes ejus animos potuit:' et Ov. vi. M. 379. 'Ordine nullo Oscula dispensat natis:' et Stat. vi. Th. 766. 'Doctior hic differt animum, metnensque futuri Cunctatas vires dispensat.' Sen. Ep. 88. 'Temperantia voluptatibus imperat; alias edit atque abigit, alias dispensat.' Id. vi. Benef. 16. 'Tum ingenium latens et pigrum, injecta (ut ita dicam) manu, extraxit: nec, quæ sciebat, maligne dispensavit:' et iii. N. Q. 27. 'Ad originem rerum parce utitur viribus, dispensatque se incrementis fallentibus.' Gronov. 'Dispensare' pro, parti, distribuere: ut bella alia gerenda suscipias, alia quocunque modo declines. Quæ verbi significatio et præcipua est. Voss.

§ 5 *Alia, &c.*] Saxo vi. p. 104. 14. 'Nuper se ejus societati, interp. p. subduxerat:' x. p. 187. 45. 'Ter regem a piratis captivum, interp. munerum p. receperat.'

Contemtum sibi, &c.] Malim cont. sui hostibus dem. Bongars. Ad quem modum Liv. xxv. 37. 'Ultero inferendo arma contemptum sui demturum.' Vor. & Bern.

§ 6 *Cum Atheniensibus certamen*] Diod. xvi. 2. Regem Macedonise Argæum facere volebant Athenienses,

misso Mantia duce cum exercitu. De victis Illyriis vid. eund. sub anno secundo Philippi. *Bong.*

§ 7 *Multa millia*] Ultra 7 M. Diod. xvi. 4. *Bern.*

Urbem nobilissimam Larissam capit. *Hinc Thessaliam*] Just. ita Larissam Illyriis subiungit, quasi Larissa Illyriorum, non Thessalorum, urbs fuerit; rursum Thessaliam Larissæ subnecens, quasi Larissa non sit Thessalorum urbs: sed duo hi errores eod. fonte manant, quod pro *Lyssæ* legunt *Larissæ*. Est autem Lyssus prima Dalmatis urbs post Dyrrhachium ad Mare Adriaticum, cujus ap. magnos sacrores frequens est mentio. *Glar.*

Larissam] Vett. *Larissam*. 'Larissas' plures recensent ix. et xiii. Strabo et Steph. de Urb. nullam, quæ huic l. conveniat, nisi legas *Larissam in Thessalia*: et ea lect. uno Ms. confirmatur: habet is *Larissam hinc in Thessaliam*. Ceteri *Larissam capit, hic in Thessaliam*. Glareanus *Lissum* legit, quæ est urbs Illyriæ. Ptolem. Steph. Thessaliam aggressus est Philippus, cont. tyrannos vocatus. Diod. xvi. 14. *Bongars.* Junt. ut pridem conjecit Bong. *Larissam in Thessalia non præda cupiditate*. Quæ lect. non est sollicitanda. Nam, Larissa capite Thessaliæ subjugata, ceteri cogeantur nolentes volentes jugum servitutis subire, et equites, quos imperabat Philippus, præstare. Paulo post iid. Juntas, itid. ut conjiciebat Bong. *tutore virginis Arrymba*. Græv. Scio quid ad hæc docti dixerint, et in primis Bong. V. cl. sed hoc mihi persuasiss. est, Glareanum, hominem Helvetium, cujus ego libros Musicos et Animadv. in Livium pene puer legi, virum acutissimum fuisse. Ille non *Larissam* legit, sed *Lissum*. Opt. si quid in his sapio. Erat enim Lissus inter primarias Illyriæ urbes, ad mara sc. Scio et hoc, multa quoque contra posse afferri. Sed uno verbo, dico iterum, Glareanus homo bonæ mentis fuit; et legend. *Lissum*; cetera

plana sunt. Bong. mihi non satisfacit, h. in l. sc. nam alibi vir mihi magnus et præstantiss. videtur. 'Hinc' autem, i. e. postquam Lissum ad Mare Adriaticum cepit, in Thessaliam se confert, &c. Si de Larissa vellem aliquid, hoc dicerem, Larissam Thessaliam nobilissimam urbem fuisse, vel hoc nomine tantum, quod Achilles dicitur Larissæus, vel quod Larissa a Livio caput Thessaliæ fuisse dicitur. Sed hæc nil ad Lissum Glareani, qui meo judicio valde sapiebat. *Faber.* Unus Cod. Ms. quem Bong. vidit, *Larissam hinc in Thessaliam*. Unde ille legend. censet *Larissam in Thessalia*. Atque ita manifeste ed. Junt. habere testatur Grævius. *Vorst.* Lect. vitiosa; nulla enim Larissa in Illyrico, nec videtur emendatio Bongarsii juvare, legentis, urbem nobilissimam *Larissam in Thessalia*, &c. An enim verisimile, Philippum ex una illa urbe tantum expectasse equitatum? Quare plus propendeo in sententiam Glareani, qui existimat corruptum esse nomen urbis non Thessaliæ, sed Illyrici. Et quid, si Just. scripsit, *urbem nobilissimam Illyrici, Lissum capit*? Potest vitium esse ortum, quod pro *Illyrici* vetusta ratione scriptum esset litteris minusculis et per compendium *iliri*. Sic enim primæ duæ litteræ in absumptæ per præc. m totidem lineolis constans. Ceteræ connexæ vocabulo seq. unde factum *ilriissam*, ex quo peritior geographiæ sc. fecit *Larissam*. De Lissæ, Illyrici urbe, videndus est Plin. ii. 21. et Steph. de Urb. in ea voce. *Schæf.*

§ 8 *Hinc Thessaliam*] Mas. habent, *Hinc in Th.* quæ lect. videtur proba, sed repudiata ab illis, qui non observabant ex superioribus hic quoque verba 'bello translato' esse intelligenda. Liqueat autem simul, emendationem Bongarsii recte a nobis in præcedentibus rejectam esse. *Schæf.*

Robur, &c.] Sen. Phœn. 627. 'Licet omne tecum Græciæ robur trahas.' Saxo i. p. 12. f. 'Orientalium

robore debellato:’ iv. p. 60. 20. ‘Omne virtutis Snetica robur:’ xiv. p. 260. f. ‘In eam classem Danicum penitus coisse robur.’

Metuentem improvisus] Legend. distinguendumque: *metuentem*. Eam *improvisus expugnat, unumque, &c.* Pronomen abatalere litteras similes ante et post ipsam. *Schef.*

§ 9 *Exercitus facit*] Sic Angl. quod præfero, quia præcedit ‘expugnat.’ *Id.*

§ 10 *Quibus, &c.* Saxo xiv. p. 262. 16. ‘Rebus in Scania parum f. p.’

Olympiada Neoptolemi regis Molossorum] ‘Olympias’ etiam lib. xvii. sub finem Neoptolemi filia dicitur. Ceterum eod. in l. Arymba Neoptolemi pater nominatur, ac proinde avus Olympiados ac Alexandri Epiroensis. Atqui h. l. Olympiados patruellis frater vocatur. Rursus sub finem lib. viii. Alexander Epiroensis Arymba privignus proditur: duosigitur Arymbas intelligere oportet, avum Olympiados, ut lib. xvii. alterum sororis Olympiados, nempe Troados, maritum, Nec tamen satis claret, quomodo Alexander Epiroensis fuerit Arymba privignus, ut lib. viii. sub finem habetur. Sed lector tres hosce locos secum etiam atque etiam comparet. *Glar.*

Neoptolemi] ‘Eurachus’ habet Oros. iii. 12. *Bern.*

§ 11 *Altore*] Vett. *auctore, f. tutore*. Angl. *tutore virginis*. Alterum horum est ex glossa. Puto tamen in vulgato nihil mutand. ut quod docet, non modo tutelam ejus habuisse, quod glossator innuebat, sed et educasse ipsam domi sum. *Schef.*

Arruba, rege Molossorum] Hunc viii. 6. 4. ‘Arrybam regem Epiri’ vocat Anctor: quomodo ‘Sulla’ et ‘Sylla,’ ‘Parrhus’ et ‘Pyrrhus,’ indifferenter dixerunt. *Bernec.* Græcia promiscue appellatur ‘Ἀρόβας’ et ‘Ἀρύβας.’ Sæpe enim inseritur τὸ μ, ut, ‘Sybaris’ ‘Symbaria,’ Thynias’ ‘Thymnias,’

‘Senones’ ‘Semaones,’ et 600. alia. Ap. Frontin. male vocatur *Harridas*, pro *Arubas*, aliquoties ii. 5. *Voss.* Inf. ‘regem Epiri’ vocat: quod et rectius videtur. Nam qui ei successit Alexander, Olympiadis frater, iud. rex Epiri fuit. Scribitur autem *Arruba* pro, *Arryba*; ut inf. vocatur: quomodo ‘Sulla’ pro, *Sylla*. *Boch.* tamen et hic *Arryba* habet. *Vorst.* *Vorst.* putat rectius *rege Epiri*, ut inf. Sed hoc nimis abit, nec necesse est, cum *Molossi* pars sint Epiri. *Schef.*

Troadem in matrimonium habebat] *Troadem* potest ferri, sed tamen *Troadæ* prætulerim inflexione Græca sc. Ita alibi ‘Olympiada’ pro, *Olympiadem*. Sed tamen, cum in memoriam redeo, nunquam memini me legere *Olympiadem*; legi tamen ‘Crotonam;’ sed mihi dubium est. *Faber.* Ab accusativo Græco *Τρωάδα* fit ejusd. terminationis nominativus: unde deinceps accusativus *Troadem* formatur. *In matrimonium habebat* non quidem sine exemplo; sed testatur tamen Bong. codd. suos Mss. habere *in matrimonio*. *Vorst.* Opt. *Faber Troadæ*, et paullo post *acquisitum se sperat* legend. esse contendit, applaudente Junt. Græc.

Quæ causa illi exitii malorumque omnium fuit] *Mann* exaratorum codd. alii, ut quidam profitentur, habent *illi exitium malorumque omnia causa f.* alii *illi malorum omnia exitium f.* quibus vitiosis quamvis scripturis confirmor magis, ut probem lectionem duorum Fuld. libr. membran. in quibus absque ulla litura est *quæ causa illi exitii malorumque omnia initium f.* *Mod.* Ea lect. non longe discedit a vestigiis aliorum Mss. quos variantium libellos exhibet. *Bongarsii* et aliorum edd. *omni. f.* *Bernec.* *Initium* adiecit *Bernec.* quod duos Codd. Fuld. ita habere testatus esset *Modius*. Antiquiores edd. et ipsa quoque *Bongarsii* vocem non habent. *Vor.*

§ 12 *Acquisitum sperat*] *Lego acq. se sp.* Et ita in quibusd. impressis

scriptum. Istud ac omissum est ob initium vocis seq. 'sperat.' *Faber*. Antiquiores edd. acq. *se sp.* Ceterum pronomen reciprocum omitti, ac subaudiend. relinqui, nihil novi. *Ver*.

§ 14 *Methonam*] Vett. *Mothanam*. 'Methana' Straboni VIII. Aliter est *Μαθών*. Præter Diod. sub anno VIII. vid. et Solin. cap. 14. et Plin. VII. 87. 'Sagittam autem jecerat Aster oppidanus inscriptam suo nomine, locoque vulneris, et nomine [i. e. nomine Philippi] quem petebat:' ut est ap. Solin. *Bongars*. In Prologo lib. VII. Historiæ Trogi 'Mothone' est, atque ita Latinos huj. urbis nomen scripserunt, plane sibi constare dicit Salmas. ad Solin. 158. A. 2. Quomodo quæ Græcis *Κόρυς* et *Βερετύς* Latinis

'*Corcyra*' et '*Beronice*' dicitur. *Bera*.

Sagitta jecta] Ab Astere Olynthio, teste Plut. Parall. min. c. 8. et Solin. c. 8. Hunc vs. inscriptum habuit sagitta: 'Ἀστὴρ Φιλίππου θανάσιμον πέμψεν βέλος. Aster letale Philippo mittit spiculum. Plut. in Alexandro cap. 3. tradit, ab oraculo Delphico Philippo nuntiatum, ideo ipsam amisisse oculum alterum, quod, cum rimæ ostii admoveas, Jovem Ammonem coa. spexisset serpentis figura cum Olympiade uxore sua concubantem. Commemorabilis hic adulatio Clisophi, qui in Philippi gratiam, altero privati oculo, ipse etiam alterum de sua oculum deligare voluit. *Ælian*. IX. H. Animal. 7. Athenæus VI. 12. *Id*.

LIBER VIII.

LIB. VIII. Justinus omnium optimus et castigatiss. *Fr*.

CAP. I. § 2 *In mutuum, &c.*] Saxo XIV. p. 316. 49. 'In exitium suum ruentes.'

Omnibus perire quod] Ita Vett. omnes et Oros. nullo sensu, ut mihi quidem videtur. P. Pithæus sagaci corde et ingenio unico conjecit legend. *omn. pervia*, proxime ad antiquam scripturam: nam, quod vulgo legitur, *ab omn. victa perire*, negæ. De hac civili Græcorum discordia Callisthenes ap. Plut. in Alexand. cap. 95. 'Ἐν δὲ διχοστασίῃ καὶ ὁ πόλεμος ὤλασε τῆς'. At per dissidium vel pessimus est in honore: cum diceret, illam Philippo magnitudinis et potentie occasionem et causam exstitisse. *Bong*.

Omnibus perire quod] Prava distinctio, et quid pro quod positum, fecit, ut hunc I. (planum utique, modo syntaxin attendas) infelici curiositate viri magni tentarent. Nam quod

pridem Grut. Suspicion. II. 12. monuit, hoc dicit Auctor, Græciæ civitates non ante perensisse omnes amittere quod singulis peribat, quam cum jam oppressæ essent. *Id*. de Britanniæ Tac. affirmat Agr. c. 12. 'In commune non consulunt: rarus duabus tribusve civitatibus ad propulsandum commune periculum conventus. Ita, dum singuli pugnant, universi vincuntur.' Hinc monitum Hermocratis ad Siculos suos ap. Thucyd. IV. 12. 81. 'Alienigenas arma nobis intentantes universi, si sanæ mentis sumus, communi consensu propulsabimus. Quippe, dum singuli cladibus afficiuntur, universi in periculo sumus.' Add. Nostr. XV. 2. 16. Acumen Senecæ in re dissimillissimum Ep. 90. 11. 8. 'Societatem avaritia distraxit, et paupertatis causa etiam his, quos fecit locupletissimos, fuit. Desierunt enim omnia possidere, dum volunt propria.' Et n. 81. 'Avaritia, dum seducere ali-

quid cupit, atque in suum vertere, omnia fecit aliena: et, multa concupiscendo, omnia amisit.' *Bern.*

§ 3 *E specula quadam*] I. e. e loco alto, ut totum agrum detegere oculis posset, unde occasiones peterent. Quomodo hæc loquutio etiam aliis placnit, ut Cic. ix. ad Att. 10. 'In speculis esse.' Id. pro Deiot. c. 8. 'Reliqua pars accusationis duplex fuit: una, regem semper in speculis fuisse, cum a te animo esset alieno.' Lit. xxxiv. 26. 'Diem deinde unum in specula fuit.' Quintil. Decl. cclxxx. 'In aliqua vos positos specula putate: illa quæ facta sunt videte.' Cland. B. Get. 570. 'Gentes pendere paratas In speculis.' *Gron.*

Auxilium inferioribus ferendo] Ita sup. v. 2. 12. et Philippus iii. ap. Liv. xxxix. 23. 11. *Bern.*

§ 4 *Thebani*] Hoc est initium belli Sacri seu Phocici, quod in annum 9. duravit. Diod. xvi. 21. sub anno 6. Philippi: decennium durasse scribit Paus. in Bæoticis et Phocicis. Vid. et Gemist. *Bongars.* Initium ejus incidit in Olymp. 105. annum quartum. *Bern.*

Secundam fortunam, &c.] Thucyd. iii. 6. 25. 'Prope facilius esse dixerim propulsare adversa, quam tutari secunda.' Tac. H. i. 15. 7. 'Secundæ res acrioribus stimulis animum explorant; quia miseriam tolerantur, felicitate corrumpimur.' Ov. ii. de Arte 438. 'Non facile est æqua comoda mente pati.' Add. Sall. Cat. 10. 2. Sen. Ep. 51. 8. Probus pr. Timol. 'Id quod difficilius putatur, multo sapientius tulit secundam quam adversam fortunam.' Id. de Conone sub fin. 'Accidit huic quod ceteris mortalibus, ut inconsiderantior in secunda quam in adversa esset fortuna.' *Idem.* Liv. ix. 'Loquimur de Alexandro nondum merso secundis rebus, quarum nemo intolerantior fuit.' Vocantur tales et *impotentes*. Cic. in Epp. 'Victoria, quæ, etiamsi ad me-

liores venit, tamen eos ferociores impotentioresque facit.' *Vor.*

Græciæ concilium] Amphictyonum. Diod. xvi. 60. 61. Paus. Phocicis. *Ellan.* xii. V. H. *Bong.*

§ 5 *Arcem Thebanam*] Lib. vi. hic Auctor 'Arcadum' castellum vocavit. Hic ejus rei oblitus 'Thebanam' vocat 'arcem.' *Glar.*

§ 6 *Post arma*] Pro, postquam arma jam sunt sumpta. Sic sup. i. 6. 12. 'Post necessitatem pugnandi.' Vid. et Notas. Cic. iv. Fam. 4. 'Sic fac existimes, post has miseras, id est, postquam armis disceptari ceptum est de jure publico, nihil esse actum aliud cum dignitate.' Ubi 'post has miseras' concise dictum pro, postquam in has miseras incidimus: idque verbis deinde pluribus exponitur sic: 'postquam armis disceptari ceptum est de jure publico.' *Vor.*

Legibus] C. Marii dictum, 'se præ armorum strepitu leges exaudire non posse.' Plut. Apoph. Rom. c. 29. Et Cæsaris: 'Non idem armorum ac legum esse tempus.' Id. in Cæs. c. 53. *Bern.*

§ 8 *Philomelo quodam duce*] Ap. Pulyæn. v. male appellatur Φιλόμυθος pro Φιλόμυλος. *Voss.* Philomelus iste Theotimi fil. vir sine dubio fortiss. ac patriæ amantiss. nemine inter suos Phocenses dignitate inferior, ut ait, sed Græce, Paus. Quæ res facit ut eo magis mirer istud 'quodam,' quasi de opillone aliquo aut caprario ageretur. *Fab.*

§ 12 *Thebanos, &c.*] Saxo vi. p. 99. 26. 'Cum se gemina strage omnibus propemodum copiis exutum viderat.'

§ 13 *Dimicans cecidit*] Diod. xvi. 31. et Paus. Phocicis, præcipitem se e rape dedisse referunt, anno Philippi septimo. *Bong.*

§ 14 *Onomarchus*] Ita Græci. In Vett. est *Enomenaus*, aut *Enomaus*, ut in Orosio Ms. *Idem.* Richardus *Enomanus* ad oram libri notavit. *Bernec.* Junt. *Enomaus* cum Orosio

Ma. et aliis edd. vetustioribus. Sed rectius recentiores. Græv. H. l. pro *Onomarchus* Junt. ed. habet *Enomans*, cum Oros. et cum editoribus Justini. Sed et Oros. et Junt. errant. Nam a Paua, planissime dicitur '*Onomarchus*,' idque duobus locis, p. 318. in Phocicis. *Enomans* autem, quem isti in animo habebant, bello Servili Romano cum Chryso et Spartaco inclaruit. *Fab.*

CAP. II. § 1 *Thessalique*] Non video, quid hic '*Thessali*' faciant, qui jam ante victi erant a Philippo. Nec eorum ulla vel in præcedd. vel in seqq. fit mentio. An huc tractum ex sequenti cap. 4. Sed et ibi legunt '*Thobani*.' *Schef.*

Non ex civibus suis, ne victoris potentiam ferre non possent] '*Non ex civibus suis*,' subaudi, aliquem. Et '*victoris*' est pro, si is victor fuisset. Sic Liv. ix. 18. '*Etiam victis Macedonibus graves, nedum victoribus*,' i. e. etiamsi victi fuissent. Et v. '*Itaque, ne penes ipsos culpa esset cladis forte Gallico bello acceptæ, cognitionem de postulatis Gallorum ad populum rejiciunt*,' i. e. si clades acciperetur, vel si accepta fuisset. Vid. et Gronov. ad Liv. ix. 18. *Vor.*

§ 2 *Externæ dominationi*] In discordia civili, '*paræ, quæ domestico certamine inferior est, externo potius se applicat, quam civi cedit*.' Liv. xxxiv. 49. 11. *Bern.*

Timuerunt] *Leg. timuerent.* *Fab.*

§ 4 *Insignibus Dei*] Quia Ianus Apollini sacra. Plin. xii. 1. pr. Ov. M. i. Fab. 14. &c. *Bern.*

§ 6 *Ultorem religionum*] De magno quodam principe, qui colore religionis, quam omnibus actionibus suis semper prætexebat, ad ambitionem et inexplebilem propagandi imperii cupiditatem, mira et huic Philippicæ simillima calliditate fuit abusus, omnino videndi Thuanus i. Guicciardin. xii. Machiavelli Princeps cap. 21. *Id.*

Solum, qui piacula, &c.] Angl. sic

distinguit et legit: *existitiae*. *Dignum itaque, qui Diis proximus haberetur, per quem.* Quam lect. puto veris, cunctisque præferendam. *Schef.* Certiss. est lect. et interpunctio libri Angl. quam merito probarunt Oxonn. et cl. *Schef.* cujus obitus rei litterariæ plagam ingentem inflxit. Quis enim in vulgatis intelligit, qui Latinam Linguam intelligit, *dignum existitiae, qui piacula exigeret*? Quid enim est: Ille dignus existit, qui scelera puniat? cum *dignus* nihil hic loci est. Sed si interpungas cum Angl. codice, nihil superest quod quenkum possit morari. Hoc enim dicit Just. Philippum solum existitiae, qui exigeret piacula, quæ orbis viribus debebant expiari; a. ad quæ vindicanda totus orbis debebat conspirare, ea solum Philippum puniisse. Nondum tamen perpurgatum hunc l. esse puto. Scribend. videtur *solum qui piaculum exigeret*. Id ostendunt verba præcedd. '*quod orbis viribus expiari debuit*.' Nam si *piacula* scripsisset Justinus, scribend. etiam fuisset *quæ orbis viribus expiari debuerunt*. '*Piaculum*' autem est, piacularæ scelus, sacrilegium sc. illud. Si quis se vulgatam existimet posse tueri, ellipsi vocis, criminis, sceleris, facti, aut si quod aliud huic l. appositum intelligi queat, is, si rationem et consuetudinem emendatæ loquentium in consilium adhibuerit, facile suam damnabit sententiam. Fac scripsisse non neminem: Ille vindex est religionis, ille majestatis divinæ et sacrilegorum ultor, ille, quod orbis viribus expiari debuit, solus impietatem puniit. Qui Latine sciunt, dicent illico scribend. fuisse: '*quæ orbis viribus expiari debuit*.' Non alia est ratio huj. l. in Just. Aut scribend. *piaculum*, aut *quæ orbis viribus expiari debuerunt*. Græv. Saxo xii. init. '*Parricidii iusta exegit piacula*.'

§ 8 *Angustias Thermopylarum*] Ad quas occupandas Philippus contendebat. Diod. *Bong.*

[*Scuti quæ*] Sup. II. 11. 3. Diod. XI. 4. *Bern.*

§ 10 *Cujus turpe erat alios vindices fuisse*] Quia quondam Athenienses ad se potissimum putabant pertinere, ut vindicarent scelera commissa in Deos. Videtur autem scripsisse Just. *cujus turpe erat alios, alios vindices fuisse.* Schef.

§ 11 *Illo Deo*] Apolline, cuius oraculum consuluerant; sup. II. 12. 12. *Bern.* Quod illo, &c.] Vid. Spanh. ad Callim. in Apoll. 55.

[*Tot bella victores inierant*] Hoc non capio; quomodo enim victores inire possunt bella? 'Inire bella' est, ordiri, incipere. At nemo victor intelligitur, cum bellum incipit. Lego igitur *finierant*, sensu optimo. 'Finire bella' Noster alibi quoque usurpat. Schef. Non est interpolanda librorum omn. scriptura. Sententia est liquida: Illo nimirum Deo duce sæpe se bella suscepisse, in quibus fuissent victores. Si enim Deus auctor fuit belli, quis de victoria dubitet? Græv.

CAP. III. § 1 *Sed nec Philippus melioris fidei*] Philippi scelera egregie suis coloribus depingit Demosth. Olynth. II. *Bern.*

§ 2 *Civitates*] Vid. sup. IV. 3. 5. Notam. *Id.*

§ 3 *Conjuges liberosque omnium sub corona vendidit*] I. e. coronatos vendidit. Solebant enim, qui bello capti essent, coronati venire. Vid. et Gell. VII. 4. Eand. phrasin vid. et inf. XI. 4. 7. et XXXIV. 2. 6. *Vor.*

§ 4 *Hospitaliter*] Tanquam hospes et amicus; qua notione hoc adverbium valde amatum fuit Livio, ut VI. 26. 'Moti extemplo patres, vocari eos jam tum hospitaliter magis quam hostiliter jussere.' et XXII. 30. 'A notis ignotisque benigne atque hospitaliter invitati.' Item 54. 'Cetera publice ac privatim hospitaliter facta.' Gron.

§ 6 *In Cappadociam*] Nomen Cappadocia h. l. suspectum mihi est. Nimis

enim distat ea natio a Macedonia. Sed vid. num Eubœa pro eo legend. Et quamvis, quod subjungit, 'occisis finitimis regibus,' aliquem commoveat: tamen, cum recorder Alexandrum, cum exercitum in Asiam duceret, jaculum velut in hostilem terram jecisse, ut postea XI. ostendit Auctor, et Cappadocia longe ultra sita sit, non videtur mihi verisimile Cappadociam a Philippo hoc saltem tempore petitam. Certe Diod. anno Philippi XII. sub finem scribit Chalcidensium urbes bello a Philippo petitas ac vi occupatas. Est autem Chalcis in Eubœa velut caput. Tempus in Diodoro nobiscum est, nec minus et antea et postea facta. *Glarean.*

In Cappadociam] Hellesponti urbes Micybernam et Toronem Philippum anno XIII. occupasse refert Diod. XVI. 54. Putavi aliquando legend. *Chalcidem*, ex eod. Diod. XVI. 53. *Bongars.* Omsino ex Diod. leg. *Chalcidicam*, nempe Thraciam partem, ubi olim floruit Diomedes. Cappadocia enim in Asia Minore sita est, quo nunquam penetravit Philippus. Gronov. Junt. *Thraciam*. Mox iid. *locare muros per civitates*. Græv. Hoc falsum est, et vidit Bougarsius: unde enim tam facile in Cappadociam Philippus, quæ fere in ultima parte maris Pontici posita est? Quare legit ipse *Chalcidem*, quæ Thraciam portiuncula est ad mare Ægeum; at ego propius ad vestigia corruptæ lect. *Chalcidicam* lego; ita enim et illa regiuncula dicitur, quæ Macedoniae confinis est. *Faber.* Junt. ed. uti Græv. testatur, in *Thraciam*. Quod rescriberem, nisi de regibus Thraciæ oppressis in fine demum huj. cap. actum viderem. Vellem et in *Chersonesum*, nisi de Chersonensium multis urbibus expugnatis initio demum seq. libri mentio fieret. Bong. legend. putat in *Chalcidem*: quoniam Diod. XVI. 53. scribit, Philippum urbes Chalcidicas subegisse. Et juvat con-

jecturam hanc, quod in vetere quoque Prol. lib. VIII. Trogi mentio sit belli quod Philippus cum Chalcidonia seu Chalcidici urbibus, et inter ceteras Olyntho, gesserit. *Vorst.* Vocabulum corruptum, pro quo *Thraciam* et *Chersonesum* alii substituunt, sed recte a cl. *Vorst.* refelluntur. Quanquam nec placere possit *Chalcia*, quam ipse cum Bong. substituit, cum, quae de Olyntho pro firmamento huj. lect. adducit, ap. Nostr. prodantur demum in seqq. Locus hic est emendatu admodum difficilis, quia nec historiae, nec libri vett. nos multum juvant, quantum hactenus cognovimus. *Schef.*

§ 7 *Invidia famam*] Aut *perfidia famam* aut *invidiam fama* scribend. iudicio Freinsheimii. Sic 'invidiam obtræctionis' dixit Auctor Præf. n. 6. *Bernec.* Freinsheimio assentior legend. esse *invidiam fama*: quomodo in Præf. 'invidiam obtræctionis' vocat. *Vorst.* Suspectum habent hunc l. sed f. sine causa, cum *fama invidia* possit explicari, fama de invidia, quae nempe dicebatur flagrare ap. civitates omnes. *Schef.* Merito præstantias. *Schef.* nihil censet invitis libris novand. esse. *Ad abolendam invidiam fama* est, ad famam odiosarum rerum, quas commiserat: ut in XII. 6. 'Reputabat deinde, quantum in exercitu suo, quantum apud devictas gentes fabularum atque invidiæ, quantum apud ceteros amicos metum et odium sui fecerit: quantum fabularum atque invidiæ' est, quantum odiosorum sermonum. *Græv.*

§ 8 *Et fama et templa*] Angli et fora et t. Lectio, mea sententia, veritas. Nam 'fama' et 'templa' non sic differunt, ut tanquam in diversis illud 'et' debuerit repeti. Aliter se res habet cum 'foris.' Et fuit horum cura magna ap. Vett. Suet. Jul. 86. 'Forum de manubiliis inchoavisti.' Item Ang. 29. 'Publica opera plurima extraxit: forum cum sede Martis Ultoris.' *Schef.*

Delph. et Var. Clas.

Justin.

Susceptores] Qui et 'redemptores;' et in L. Un. Cod. de Monop. 'ergolabi' dicuntur. 'Magistri Comacini' esse videntur in legg. Longobardicis. Vid. Plin. xxxvi. 15. 23. *Berneccer.* Ov. xi. M. 200. 'Susceptaque magna labore Crescere difficill.' Vid. Henr. Vales. ad Amm. Marcell. xvii. 11. *Gronov.*

§ 9 *Proficisciebantur*] Angli *profugiebant.* Præfero vulgatam, cujus hoc existimo esse glossam. Vid. Nostr. v. 4. 8. *Schef.*

§ 10 *Olynthios*] Vid. præter Diod. xvi. 54. Demosth. Olynth. et Libanii Argumenta. *Bongars.*

§ 11 *Urbem antiquam et nobilem exscindit*] Non quidem vi captam, sed venditam et proditam sibi a Lasthene necio quo. Vid. Serv. ad illa Virgil. vi. Æn. 621. 'Vendidit hic auro patriam, dominumque potentem Imposuit.' *Mod.* Diod. xvi. 54. proditam a Lasthene et Euthycrate ait. Unde 'callidus emptor' Olynthi' Philippus dictus Juv. xii. 47. *Bern.*

§ 12 *Quasi omnia, &c.*] Vienn. ed. Camertis quasi, quæ agit, omnia. Id. *Auraria in Thessalia*] Circa Pydnam fuisse χρύσεια μέταλλα, auctor est Diod. xvi. 8. e quibus Philippus annua talenta M. colligebat. De his et Gemist. *Bongars.* Mss. auri in Th. Non multum pugnem, utro modo legas. *Mod.* Ceterum confirmat Modius esse in auis Mss. auri in Th. ut sequenti respondeat 'argenti;' me quidem iudice, rectius. Quanquam 'auraria metalla' dixit et Plin. xxxvii. 12. 1. et 'argentaria ferrariaque' Liv. xxxiv. 21. 6. *Berneccer.* 'Auraria metalla' etiam dixit Plin. vii. N. H. 57. Hinc autem Philippus sibi nummos percussit, quos 'Philippus' vocat, Plaut. Pœn. i. 1. 38. et iii. 5. 26. Ceterum etiam Bellonius i. Observat. 60. testatur Turcarum Imperatorem, deductis operarum impensis, hinc quotannis decies octies M. ducatos, nonnunquam 30. M. acci-

3 B

pere. Gronov. Quia Mod. in Mas. suis invenit *auri* in *Thess.* et hoc ei, quod sequitur, 'argenti metalla,' magis congruit: ita omnino legend. arbitror. Ceterum per se spectatum *vd curaria metalla* satis probum est: diciturque similiter 'argenteria,' 'feraria metalla.' *Vorst.*

§ 14 *Duo reges*] Cotys Thracie rex filios 8. Berisaden, Amadocum, et Cersobleptem reliquit: Berisades mature oblit. Videtur igitur Just. de duobus illis loqui. Vid. Demosth. in Aristocratem. Diod. sub anno 5. refert, Philippum reges Thracie, Illyrie, et Præonie, imparatos oppressisse: et de Cersoblepte sub anno 8. et 18. *Bong.*

§ 15 *Non iudicis more, &c.*] Philippus in dirimenda lite similis leoni *Æsopico* in partienda præda. 'Quadruplatorem' et 'interceptorem litis alienæ' vocat Liv. III. 72. 6. Ubi simile populi Rom. de Aricinorum Ardeatiumque controversis finibus iudicium. 'Infame iudicium' id vocat Liv. IV. 11. 8. *Bern.*

Spoiliaris] Etiam vita privatos scribit Oros. III. 12. *Id.* Oros. III. 12. et *Frec.* I. 4. 19. 'Inscios juvenes vita regnoque privavit.'

CAP. IV. § 1 *Legati*] De legatione hac Atheniensium ad Philippum pro Pace petenda, Demosth. in Orat. *vpl Xrepdov. Bern.*

§ 2 *Pax facta*] De qua passim in Oratt. Demosth. *Bong.*

§ 4 *Crudescens*] Junt. *recrud.* Et statim: *ut professum se adversum Phocenses duorum Græcia exhibent.* Gronov.

Thebani Bæotique] Quidam codd. habent *Thessali B.* Sunt enim Thebani Bæotii; paulo ante in hoc adeo libro Thessali Bæotique simul Philippum duæ elegisse dicuntur. Verisimile igitur est, et h. l. hocæ duos populos a Philippo petisse, ut Phocenses perderet. Sane anno 16. Philippi ap. Diod. hi duo populi etiam conjunguntur. *Glar.*

Thessali Bæotique] Anno Philippi 14. Vid. Diod. xvi. qui hæc latius persequitur. *Bong.*

§ 6 *Adhib. &c.*] Oros. 'adh. secum Ath. et Lac.' ubi duo Florr. *adh. eibi.*

§ 7 *Græciam etiam nunc*] Sebis. *tunc.* Nam de Græcia, Justinus quidem ævo, ista prædicari non possunt. Cic. jam tum suo tempore 'Græcos diuturna servitute ad nimiam assentationem eruditos' ait, ad Q. Fr. I. c. 6. Nisi forte nunc eand. hic vim habet, quam, tunc: ut etiam inf. n. 9. *Bern.*

Græciam etiam nunc et ceteris et dignitate terrarum orbis principem] Falsum id Justinus ætate. Nec de sua ætate Auctor loquitur; adeo ut malo exemplo nunc in tunc mutaverint eruditi. Ego expungo *vd etiam*, ex præced. 'Græciam' sine dubio natum, servato *vpl nunc.* Nunc idem est quod, illo tempore. Mirum est, inquit, Græciam illo tempore, cum jam magnitudine virium par omnia esset aut major, ad tam abjecta devenisse. *Boethorn.* Sebis. vulg. lect. improbat, sed male; nam, ut Auctor noster, ita et loquitur Cic. in Bruto II. 'Regnante jam Græcia.' Gronov. *Boeth.* etiam expungi vellet; sed sine causa. Utiliter Auctor voce *etiam nunc*, quasi de re suo tempore adhuc obtinente ageret. Sic et *adhuc*, quod est pro, ad hoc usque tempus, usurpat in eo quod sequitur, 'multarum adhuc urbium dominam.' Inepti fuerant qui ex his talibus collegerunt Just. scripsisse tum demum, cum imperium Rom. Constantinopolim translatum fuit. Nec audiendus Sebis. qui legi vellet *etiam tunc*; quasi non et de tempore præter. usurpari *etiam nunc* posset. Sic et 'in præsentia' et 'in præsentia' usurpantur. Vid. Ind. in Nep. v. *Præsentia.* *Vorst.* Recte illud *etiam nunc* vitiosum putant, cum Justinus, add. etiam Trogi, ætate falsum fuerit, quod hic dicitur. Sed et mox sequitur, 'multarum adhuc urbium dominam,' quod non convenit, si

prior lect. retineatur. Deest enim id 'adhuc' Justinum in præced. locum de vetustiori tempore. Neque tamen probo, quod scribend. consent atum tunc, nam ne in Philippi quidem ætatem convenire potest hoc elogium de Græcia. Mallem positus expungere. *Schef.* Etiam nunc intelligend. de tempore, quo hæc agebantur. Sic Historici nonnunquam loquuntur quasi scriberent illo tempore, cujus gesta narrant. *Græv.*

[§ 8 *Ut adulantur nitro sordidam paulo ante clientela sua partem*] Mss. mei hic plane antiquarii habent: *ut adulant u. sordida p. a. c. a. parti*: ut dicit Lucret. 'Gannita vocis adulant.' Accius Prometh. 'Sublime advolans Pennata cauda nostrum adulat sanguinem': quo tamen l. posteriore non significat, blandiri, sed lambere iuxta canis. *Mod.* Quia et recentiores ita: Auson. Gratias. Act. ad Gratian. 'Centurias non adulavi.' Bernec. Philippus 'clientela Thebanorum pars' dicitur, quia a fratre Alexandro Thebanis obces datus, atque ita inter Thebanorum clientes, fuerat. 'Clientela' pro clientibus satis notum. 'Sordidum' idem hic quod, humile, vile: quomodo et 'sordes' pro vilibus vestimentis dicitur. *Sup. II. 11. l.* Macedones 'gens suda' dicuntur. In codd. Mss. Modii *sunt adulant sordida c. s. parti*. Et dicunt sane et 'adulare': Ipseque Cic. 1. de Off. *adulari* ut passivum usurpat, quod scribit, 'Nec adulari nos sinamus.' *Vorst.*

Sordidum paulo, &c.] Unde et illos vocat Barbaros Demosth. neque aliter vocavit Homerus, qui Pœonas, i. e. Macedonas, ut paulo ante dictum est, inter auxiliares Barbarorum copias numeravit. *Faber.* Saxo XIII. p. 224. 23. 'Sordidissimæ clientelæ frequentia.'

[§ 9 *Antea inter se imperii, nunc Græciæ, &c.*] Latet hic *frons* aliquod vicissum, alio indigens *Æ-*

culuplo. Hispanicus interp. ante silentio transmisit. *Bernec.* Hunc l. perditum restituit præclare Menso Alting. vir amplius. levi mutatione: *nunc gratia imp. a.* Qui antea de imperio contendebant, nunc de gratia Philippi certant, utri primum locum ejus gratiam teneant. *Græv.* Ad h. l. scribit Bernec. aliquid occulti ulceris latere; et verum est; sed, quodnam illud sit, non expedivit. Ego sic existimo, esse hic oppositionem debere, quæ sit hujusmodi: Antea Lacedæmonii et Thebani certabant inter se, utri Græciæ imperarent; nunc contra certare videntur, utri Græciam priores, jugo servitutis imposito, possint opprimere. Itaque, etiam si nihil subsidii in Mss. codd. reperiatur, nec in libris impressis, legend. putem *nunc Græciæ servitutis a.* Sed et operæ pretium est videre quod ap. amicum nostr. *Græv.* legitur: [vid. supr.] Ingeniosa quidem conjectura, fateor; hoc tamen sit ut mihi probetur minus, quod ea tempestate Philippus nondum imperitaret Græciæ, sed in animo tantum imperitandi consilium haberet. Dein mihi vox illa *Græciæ* necessaria videtur, pro qua substituit *gratia*. *Faber.* Non videtur *χαρίωνας* *Faber* hunc l. bene perpensis et meam cepisse mentem. Et si nondum Græciam subjungasset plane, tanta tamen Philippi erat auctoritas, ut ejus gratiam quærerent Græcarum civitatum legati, et tam contemtim haberentur in ejus aula, ac si essent vilissimi aut civium Philippi aut clientium. Itaque merito dicuntur *æmuli* esse *gratiæ* imperantis, qui certant, qui priores gratiæ ferat ap. Philippum, cum antea fuissent imperii Græciæ *æmuli*, h. e. de principatu certassent. *Græv.* Audacter amplissimi Altingi emendationem in textum recepinus. Est enim nimis evidens illa: *re Græciæ* vero, quod adhuc toleratum fuit, nimis inoptum. Sic et supr. *Scissili renigum*

propter evidentiam in textum recipiebamus. *Vorst.*

Gratie] Ante legebatur *Gracia*. *Schef.*

§ 10 *Fastidium*] *Impressa fastigium*: recte. Nam hoc confirmant seqq. 'utros potius dignetur, æstimat:' Item illud 'tantarum.' Vid. Freinsheim Ind. in *Agitare*. Bernegger. Etiam Junt. cum aliis edd. *fastig.* Sed lect. quam ex Mss. Bong. restituit, docte asserit Gronov. Obs. iv. 10. quem vid. *Græv.* Ita omnino legend. cum Bong. e Mss. Et mirum, Bernegg. in Notis posterioribus, et Freinsih. in Ind. præferre quod in antiq. typis expressis est, *fastig.* *Vorst.*

CAP. V. § 3 *Pacta salute se dediderunt*] Ita huic decennali bello impositus est finis. Diod. xvi. 60. Paus. Phocicis, anno quarto Olymp. 108. quo anno Demosth. orationem de Falsa Legatione scripsit, sed non habuit: in qua suadet, ut Athenienses patiantur Philippum victorem locum Phocensium occupare in conventu Amphictyónico: id quod evenit. *Cangis.*

§ 7 *Ut pecora pastores*] Hac similitudine utitur et Flor. iii. 10. 4. *Bern.*

Populos et urbes] Mss. multi habent *pop.* ad u. quam lect. puto esse veram. Est enim comparatio inter pecora et populos, inter saltus et urbes, et *transferre populos ad urbes* ita dicitur ut 'trajicere pecora in saltus.' *Schef.*

Transfert] Ad subtrahendam sc. rebellionis materiam. Id. de Philippo iii. Liv. xl. 3. 2. affirmat: de Helene ejusque liberis Thucyd. i. 1. 13. de Romanis Tac. A. iv. 46. 4. et xii. 39. 5. de Carolo M. Cranzius ii. Saxon. c. 4. Add. Lips. Admirand. i. 7. et eruditus Chr. Forstneri ad Tac. Notas p. 324. ubi plura trajectionis et quasi transplantationis populorum exempla. *Bern.*

§ 8 *Miseranda, &c.*] Saxo iv. p. 38. 49. 'Stupenda siquidem illa facies erat, cum extincti raperentur ad

prælia:' XIII. p. 246. 39. 'Calamitosa nimirum illa facies erat, cum,' &c.

§ 9 *Non quidem pavor, &c.*] Comparatur tota hæc periodus cum ea, quæ est ap. Liv. i. 29. de Albanis Romam migrare jussis: 'Non quidem fuit tumultus ille, nec pavor, qualis captarum esse urbium solet: cum effractis portis, stratisve ariete muris, aut arce vi capta, clamor hostilis et cursus per urbem armatorum omnia ferro flammæ miscet, sed silentium triste, ac tacita mœstitia, ut præ metu obliti quid relinquerent, quid,' &c. *Mod.* Locus hic ex Liv. i. 29. expressus, et partim *abstrusus* descriptus, ubi de Albanis Romam traductis. Similem imaginem in re simili proponit Ammian. xxv. 30. fin. *Berneg.*

§ 10 *Verentibus*] *Sebis*. conjicit legend. esse *verentium*. Sed nihil opus. Non novum est Nostro ablativos participiorum solos ponere, et alios subaudiendos relinquere. Aliud exemplum ejus est xxx. 3. 2. Aliud xviii. 1. 1. Vid. et sup. Notas ad ii. 3. 16. *Vorst.*

Ne ipsa lacrima] 'Nulla flendi major est causa, quam flere non posse:' Sen. iv. Controv. 1. *Berneg.*

§ 11 *Crescit dissimulatione*] Vell. ii. 130. 8. de Tiberio: 'Abstruso, quod miserrimum est, pectus ejus flagravat incendio:' et Latin. Pacat. c. 26. m. 'Est aliquod calamitatum deinimentum dedisse lacrymas malis, et pectus laxasse suspiria,' &c. *Id.*

CAP. VI. § 1 *In supplementis*] *F.* in *supplementa*. Freinsih. Recte Freinsih. in *supplementa*. Faber. Lego *supplementis urbium*. Est autem *supplementis urbium* pro, in *supplementa*; quomodo xii. 4. loquitur. Sæpe tertius casus pro quarto ponitur. Virgil. ii. Æn. 'Ferri acies stricta, parata neci.' Vid. et Nostr. xxv. 5. 2. et xxvi. 3. 4. *Vorst.* Mutant, in *supplementa*, vel *supplementis*. Sed f. non necesse est. Nam et alibi Noster præpositioni

'in' adjungere solet ablativum, ubi accusativum alii, et contr. Vid. quæ notavi ad II. 15. *Schef. Regni term.* uncinis includit Ed. *Bong.*

§ 3 *Captæ*] An scripsit *deceptæ*? Saltem illud *captæ* ita debet intelligi, nec ad sequens trahi. *Schef.*

§ 4 *Arrybam*] Juntæ et hic et XVII. 8. *Arrymbam*. Hoc Plut. in Alexandro fratris Olympiadis nomen fuisse tradit. *Græv.* Vid. de hoc sup. VII. 6. 11. ex quo l. apparet nuptias Philippum cum Olympiade eum conciliasse. *Vorst.*

§ 5 *Alexandrum privignum*] Quomodo Arrybae privignus sit Alexander, non video. Leg. quæ notavi ad XVII. 8. 9. et Diod. sub anno XIX. *Bongars.* Olympiadis uxoris Philippi fratrem vocat Oros. III. 14. *Bernec.*

§ 6 *Omniq[ue] studio sollicitatum spe regni, simulato amore ad stupri consuetudinem perpulit*] Hæc non videntur rectè distingui. Nam verborum istorum sensus, sicut nunc se habent, is est: Quasi Philippus simulaverit amorem. Atqui nulla in Philippo fuit simulatio, sed re vera perditæque ipsum amavit. Itaque l. totus ita distinguendus: *s. s. sollicitatum, spe regni sim. amore, ad s. c. p.* Sententia: Perpulit eum sollicitatum omni studio ad consuetudinem stupri, qui et ipse simulaverat se amare Philippum, quia speraverat hoc modo regnum sese adepturum; eam enim spem Philippus ipsi fecerat. Nisi malis ex Ma. pro *simulato* legere *stimulato*, quasi Philippum stimulaverit et accenderit eum ad amorem, dum spem ei facit regni, quod fortasse optimum.

Quamquam ne sic quidem distinctio non sit immutanda. *Schef.* Angli in *spem regni*. Præfero vulgatam. Nec enim cohærent bene, *sollicitatum in spem, perpulit ad consuetudinem*. Aliud 'sollicitare in spem,' et rursum aliud 'perpellere ad consuetudinem.' Posterius tantum fecit Philippus. Altero usus est tantum ut instrumento et medio perveniendi ad propositam scopum. *Id.*

§ 7 *Arryba regnum puero admodum tradit*] 'In mercedem perpetrati stupri,' Oros. III. 14. *Bernec.* Dissentit a Justino Diod. qui XVI. scribit, Philippum non Arrybæ, sed filio ejus *Æacidæ*, (hic pater Pyrrhi fuit,) regnum abstulisse. Sed f. hic l. ita erit restituendus: *ereptum regnum Arrybae filio, p. adm. Alexandro t. Gron.*

Puero admodum] Hoc *adm.* mihi est inspectum. Nec enim admodum puer, qui est 20. annorum, ut Alexander ille fuit. *Schef.* *Puero adm.* est, qui fere puer erat, qui vix pueritiæ annos erat egressus: ut inferius, 'Bimæ admodum.' Justino *adm.* est, circiter, præter propter. Sic Augustus 'puer' dicebatur post eandem Cæsaris, jam rebus gerendis admotus, cum ejusd. fere esset ætatis, qua hic Arrybas. *Græv.*

In utroque] Rectius in utrumque. Sebis. Verum in utroque est pro, in utraque re. *Vorst.*

§ 8 *Impudicum*] H. e. pathicum, mullebrici passum, Tac. A. XI. 36. mollem, verbo D. Pauli I. ad Cor. VI. 10. Vid. Suet. Vespas. cap. 18. 2. Nisi f. satius est hæc ignorari penitus. *Bern.*

LIBER IX.

CAP. I. § 2 *Ad cuius emolumentum*] Amiciss. mihi Janus Palmer. cuius me

olim familiaris consuetudo, nunc memoria, delectat, censebat reponend.

molimentum; neque ignoro hanc vocem aliis scriptoribus etiam ita usurpatam, dixisseque præter alios laudatos Ovidium: 'Magna tenent illud numen molimina rerum.' Quod præced. est. Scio, inquam, hæc: contr. libros tamen omnes omnino tam typis quam manu expressos nihil ausim hic mutare: maxime, cum *emolumenti* vox apprime huc conveniat, neque aliter dixerit Cic. 'Si id tibi esse emolumento sciam.' *Med.* J. Mollerus Palmer. Spicil. fol. 220. b. hic reponend. censet *molimentum*, qua voce utuntur etiam Liv. xxxvii. 14. 8. Cæs. 1. B. G. Sisenna. ap. Non. Verum contr. libros omnes [V. reliqua sup. usque ad 'conveniat']. *Bern.*

[*Byzantium*] Id tentavit Philippus, quod Perinthiis, quos obsessos tenebat, Byzantini auxilla misissent. Cum ergo arbitrarentur optimos quoque Perinthum missos, cum parte copiarum *ποσειδωνος ἔργον τῆς Βυζαντίας*. Diod. anno 20. et 21. De Byzantii appellatione vid. Euseb. in Dionys. et Steph. de Urb. Ante 'Lygos' dictum, Plin. iv. Cassiodorus in Chron. Tulli Hostilii temporibus conditum scribit. Vid. et Tac. A. xii. 3. *Bong.*

[*Receptaculum*] Ita sup. ii. 15. 3. Græcis apposite dicitur *ἀποθήκη*, qua voce Diod. xx. 105. et alii utuntur. 'Urbem caput belli' vocat Flor. iii. 10. 40. *Bern.*

[*Obediens clausis*] Ad opem Byzantii ferendam Demosthenes hortatur Athenienses Oratione Philippica iv. *M.*

[§ 3 *Hæc namque urbs, &c.*] Euseb. in Chronicis ait Byzantium conditum Olymp. 30. Lacedæmoniorum autem reges defecisse ante primam Olymp. Tu vid. ut hæc cum Just. congruant. Sed omnino puto vel semel lectori de hujusmodi Chronicis nostram aperire sententiam. Opus ipsum a D. Hieronymo versum proditur, dira præmissa execratione in eos, qui ipsius

editionem describendo corrumpere. Verum, quam religiose id a describentibus observatum, res ipsa ciamat. Vix enim est ullus codex hodie corruptior illo, in quo sæpe una res acta narratur, quæ plus 100. deinde annis rursus acta refertur. Quæ si alicui dubia sint, is videat, quæ de Perseo ac gestis ejus diversis locis narrat, ita de Europæ raptu. Urbes primum conditæ, ac post multos annos rursus primum condita Corinthus, Catana, Syracusa. Vidi ego hercle codicem quemd. ex Fuld. Bibliotheca, ut puto, surreptum, ubi longe alius ordo erat. Multa omnia, quæ in nostris codd. sunt, post Eusebii præf. ea inquam omnia, quæ tempora præmittunt totius sæculi, regesque omnium gentium. Nam ita incipit eam commendationem, quisquis fuit ille: 'Multi sane Bedam aut Bedæ similem fuisse existimant.' Cæteram manca ea et egregie corrupta. Mirum vero neminem hac ætate nostrâ dignatum medicas adhibere manus tam sancto, tam utili, operi. Atqui non sunt *εἰς τὸ σωτῆρα*; alioqui jam pridem aliquis ei adfuisset. Hoc etiam eo in opere admonendum, numerum annorum mundi dubium esse, nec certum, Eusebiano ipsum apposerit, ut catenam omnium historiarum decadem illa ratione. In codice Fuld. non erat; f. quia de illo numero a mundi initio etiamnum disceptant docti, nec quicquam adhuc certi proditur, nec ab iis quidem, qui Hebræica tractant: cum tamen ejus numeri veritas ex Pentateucho pendeat. Sed admonitionis est plus satis. Deus pro nobis in sua clementia excitet aliquem ad hunc utilissimum, honestissimum, ac sanctissimum laborem, ut videamus hoc opus dignum auctore suo, dignum interprete, sanctissimo eruditissimoque viro, D. Hieronymo. *Glar.*

[*Namque*] Sebis. delet. Puto non id solum, sed et duo reliqua delenda. Scripserat Just. *condita primo*; ad

hoc notaverat quinquam *hoc nempo urbs*. Quod cum receptum esset in textum, illudque nempo liqueret esse ineptum, fuit alius, qui pro eo fecit *namque*. Schef.

Condita primo a Pausania] Alii non conditam a Paus. sed saltem expugnatam, tradiderunt, inter quos est, inquit Lips. ad illud Tac. A. XII. 'Byzantium in extrema Europa posuere Græci,' *Emilius Probus*: quidquid id est. Spartanis adscribit originem huj. nobilis. urbis in De Nigis Curialium Joannes Sarisberiensiis, ubi ait: 'Infecto itaque negotio reversus est, dicens se nolle gloriam Spartanorum, quorum virtus constructo Byzantio clarescebat, hac maculare infamia, ut,' &c. Claudianus a Byzante nescio quo exstructam et denominatam innuere videtur, dum ait lib. II. in Estrop. 'Hoc Byzas Constantinusque videbunt?' *Mod.* Consentit Isidorus Origin. xv. 1. Alii non conditam a Paus. sed solum expugnatam, tradunt: inter quos est Thucyd. I. 15. 29. *Æm. Probus* in Paus. At Tac. generatim A. XII. 68. 'Byzantium' [&c. V. sup.] J. Saresber. N. Car. I. 5. 'Spartanorum virtus constructo Byzantio clarescebat.' Claudian. a Byzante quodam exstructam non obscure vult, in Estrop. II. 43. Hæc fere Lips. Not. cxlix. ad Tac. XII. A. Ann. Marc. XXII. 12. Atticorum coloniam facit Constant. Porphyrog. de Them. p. 82. f. Megarensium, ac Lacedæmoniorum, et Boætorum. Vid. Hoesych. libro singulari de Rebus Patriæ Constantinopoleos. *Bern.* Pausanias Byzantium condidit, s. coloniam fecit Spartanorum. Primo vero ab illo conditam esse, ut inquit Just. falsum est. Jam diu enim antea a Byzante exstructam, auctoribus et tonsoribus notum. Deinceps condita a Megarensibus Olymp. 30. anno 2. Inde a Milesiis deducta colonia. Tandem a Pausania. Atticorum quoque fuisse coloniam, probat quidam ex

Ammiano, et Nepote, cujus verba ita legebat: 'Alcibiades, ubi hoc audivit, demum reverti noluit, et se Perinthum contulit, ibique tria castella communivit, Bornos, Byzantium, Macronticos,' cum vulgo legeretur, *Bornos, Byziam, Thernonticos*. Sed male. Legend. enim *Bornos, Byanthen, Neonticos*. *Bardus* oppidulum hoc I. Ptolemæo. *Néw raîxes* Scylaci. *Voss.*

Hæc namque urbs, &c.] Falsum est, ut Lips. et In. Voss. ostenderunt. *Fab.*

Nunc Atheniensium juris habita est] Semel quidem ab Alcibiade ejusque collegis Byzantium expugnatam fuit, ut ex Nep. VII. 5. 6. apparet. *For.*

§ 4 *Nemine quasi suam auxillis juvante*] 'Nemo suum dicere potest, quem pereantem contemnit.' L. Unusquisque Cod. de Infant. expo. &c. Add. Thucyd. I. 8. 16. *Bern.*

§ 5 *Pecunia commercium de piraticis mutuatur*] Hoc mihi quidem admodum suspectum. Nam commercium esse pecuniam alibi non recordor me legere. Potius existimo Just. scripsisse atque distinxisse ista hoc modo: *longa obsequiiis mora exhaustus pecunia commercium de piraticis mutuatur*. Est autem 'mutuari commercium de piratica,' ope piraticæ efficere, ut quis exercere commercia possit. Convenit, quod mox dicitur, merces navium 170. captarum distraxisse, atque sic exercuisse commercia. *Schef.*

§ 7 *Teneretur*] Leg. cum Jant. *teneretur*, h. e. detineretur, occuparetur. Superius III. 4. 'Itaque cum contra presumptionem suam annis decem in obsidione urbis tenerentur:' et II. 5. 'Quippe conjuges eorum longa expectatione virorum fessæ, nec jam teneri bello, sed deletos ratæ.' Cic. xv. Fam. 1. 'Septimum jam diem Corcyra tenebatur.' *Græv.*

Ne unius urbis oppugnatione tantus exercitus teneretur] Bong. et eum secutus Bernoc. *maius tenebatur*. Sed magis placet quod antiquiores edd. et

inter has, ut Græv. testatur, Junt. habent *teneretur*: idque est pro, detineretur. Sup. II. 5. 2. similiter scripsit 'teneri bello,' et III. 4. 3. 'annis decem in obsidione urbis teneri.' Vorst. *Teneretur*, ex antiquioribus et Junt. probante Vorstio restituit Græv. *Schef.* Anglii, *ne* in u. u. o. t. c. *teneretur*. Recte se habere puto verbum *teneretur*, licet *teneretur* habeat ed. Berneccheriana quoque, eamque secutus sit Vorst. in Ind. Noster sup. III. 4. 'Cum contra præsumptionem suam annis decem obsidione urbis tenerentur.' Sane non perpetuum est, ut teratur qui obsessam habet, nonquam vero non tenetur. *Id.*

Multas Chersonensem urbem] Ms. *Chersonensi*. Leg. *Chersonesi*: aut cum Junt. *Cherronesi*. Græv. Malim legere *Chersonesi*: quoniam unus Ms. quem Bong. vidit, *Chersonensi*; et vetas typis expressus Junt. ut Græv. testatur, prorsus recte *Cherronesi* habet. *Vor.*

§ 8 *Alexandrum, decem et octo*] 16. annos natum fuisse Alexandrum, cum Byzantium oppugnaret Philippus, scribit Plut. in Alexandro c. 14. *Bong.*

Ut sub, &c.] Saxo IV. p. 61. 20. 'Qui tirocinii rudimenta bellorum auspiculis ornari contendant.'

Rudimenta deponeret] Ita VII. 5. 3. *Bern.* Liv. XXXI. 11. 'Et cum ipsum rudimentum adolescentie bello accensentem Romanos posuisse:' et Quintil. Decl. III. 'Ut sub te ponere rudimenta militie contingeret.' *Gron.*

CAP. II. § 1 *Atheas*] Ita e. *Ms.* unus, et Oros. *Ms.* III. 18. et Frontin. II. 4. 20. Ceteri partim *Matheus*, partim *Mattheus*, vitio librariorum, qui litteram *m* ex vocis 'Scytharum' extremo addiderunt. Straboni VII. est 'Aras', et Plut. in Apoph. c. 18. et de Fort. Alexandri Orat. II. 2. *Bong.* Et rursus in Commentat. Non posse suaviter vivi sec. Epicur. c. 20. ubi

refertur, illam Scytharum regem jurasse, hinnitum equi cantu præstantissimi tibicinis Ismenis sibi iucundiores videri. *Bern.*

Isirianorum] Quos *Μαλισταί* *Ἰσριανῶν* fuisse testatur Herod. II. 33. Et *Ἰσριανῶν πόλιν* memorat Dion XXXVIII. p. 64. Allis etiam 'Isropolitani' dicuntur. *Gron.*

§ 2 *Rex decedens*] Vett. *rex recedens*. Vulg. lect. et seqq. comprobant, et Oros. III. 13. sequitur. 'Isirianorum rege mortuo,' inquit, &c. *Bong.*

§ 4 *Meliores*] H. e. fortiores. Horat. I. Od. 15. 'Tydides melior patre.' Lucan. I. 128. Sall. H. I. 3. 31. 'Fortuna meliores sequitur.' Et Ju. 92. 10. 'Optamus quisque cadere, aut sanciri.' Græci eod. modo sum *ἀγαθὸς* et *καλὸς* usurpant. *Bern.*

§ 5 *Ne inopia deserere bellum*] Ita V. 2. 10. et VI. 2. 14. *Id.*

§ 6 *Ne sumptum quidem vim, non modo officii pretia, dederit*] Pro, non modo officii pretia, sed ne sumptum quidem vim dederit. Deinde non modo officii pretia est pro, non modo non officii pretia. Ita enim unum 'non' omittitur, si 'ne quidem' sequatur. Cujus rei duo quoque alia exempla in hoc Auctore sunt. Vid. sup. II. 1. 6. et inf. XI. 8. 4. Denique *pretia* pro mercede est. *Vorst.* Junt. non modo *eff. præmia ded.* quod incautius arriperet facile. Sed *pretium* ejusd. notio nis est nonnunquam. Phædr. I. 8. 'Qui pretium meriti ab improbis desiderat, Bis peccat.' Flor. IV. 11. 'Hæc mulier Ægyptia ab ebrio Imperatore pretium libidinum Romanum imperium petit.' Id. I. 1. 'Puella pretium rem, quam gerebant in sinistris, petierat.' *Græv.*

Non modo] Pro, non modo non. Vid. Notam ad II. 1. 6. *Bern.*

§ 7 *Causatus*] Saxo II. p. 38. 20. 'Fortunam quoque causabatur:' III. p. 42. 49. 'Occaltantis se regis inertiam causantur:' XIV. p. 272. 41.

‘Competentium alimentorum causa-
batur inopiam.’

Alimentis exhibent] ‘Exhibere’ est,
alere, et alimenta præstare. Inf. XI.
10. 9. et XXII. 1. 3. L. 1. § 1. D. de
Offic. Præf. Urb. L. 36. de Negot.
Gest. L. 5. de Liber. agnosc. Bong.
Vid. Giphau. Obs. p. 87. f. *Bernecc.*
Antiquiores quæd. edd. habent ali-
menta. Sed Bong. edidit *alimentis*:
cumque *Bernecc.* est secutus. Et
credo Bong. in plurimis quos vidit
codd. Mss. ita reperisse. Sane et
Gifan. in Obs. L. L. libros Mss. ita
habere confirmat. Easet autem ‘ex-
hibere’ ita pro, sustentare, alere,
tolerare. Quæ significatio sane XI.
10. 9. et XXII. 1. 3. observatur in
parasi ‘vitam exhibere.’ Reperitur
quoque in antiquorum Jctorum ver-
bis, quæ in Digestis sunt asservata.
Ut in verbis Ulpiani 25. 3. ‘Siquis a
liberis ali desideret, vel si liberi, ut a
parente exhibeantur,’ i. e. alantur.
Cujus generis ibid. et plura videas.
Usus ita vocabulo et Cyprian. ut Gi-
fan. in L. L. monuit. *Vor.*

§ 9 *Non opibus censeri*] Des. He-
raldus ad Martial. l. 62. notat ‘cen-
seri’ heic non vulgata sed elegantiori
significatione accipi. Censebantur
Romani ope sua, ut ait ille, quibus fa-
cultates suppetebant: quibus contra
nihil præter paupertatem inerat, ca-
pite censebantur. Unde vox ad alia
transfertur: ut Val. M. v. 3. ‘Aris-
tides, quo totius Græciæ justitia cen-
setur.’ L. 1. D. de Just. et Jur. ‘Vi-
demus cetera quoque animalia istius
jaris peritia censeri.’ Pulchre Sen.
Benef. VII. 8. ‘Quum animam sapi-
entia intuemur potentem omnium et
per universa dimissum, omnia illius
esse dicimus: quum ad hoc jus quo-
tidianum, si ita res tulerit, capite cen-
sebitur.’ h. e. Sapiens ille, secundum
philosophos, rerum omnium dominus,
si jus commune respicimus, nihil in
censum f. præter caput adferet, et
inter proletarios censebitur. Errant,

qui hunc 1. aliter exponunt. Add.
Tac. Ag. 45. 2. Nostr. xi. 11. 8. *Ber.*
Plaut. Captiv. Prol. 15. ‘Vos qui pot-
estis ope vestra censerier:’ et Plin.
XXXVI. N. H. 5. ‘Non vitibus tan-
tum censeri Chium, sed operibus An-
thermi filiorum:’ et Min. Fel. in Oc-
tavo 37. ‘Nos igitur qui moribus et
pudore censemur,’ &c. *Gron.* Saxo
VII. p. 123. 14. ‘Virtutum, non rerum,
æstimatione censeri.’

§ 10 *Derisus*] Angl. *irrisus*, quod
puto esse glossatoris. Vid. Phædr.
passim. *Schef.*

§ 12 *Non modo ut, &c.*] Pro, non
modo positum iri, verum etiam invl-
olatam mansuram. Sic sup. v. 3. 3.
‘Sperans ut dux belli legeretur:’ ad
quem l. id genus plura notavimus.
Vor.

§ 14 *Cum virtute et numero præsta-
rent Scythæ*] Bech. ed. habet v. et ani-
mo p. Quod idem retinuerat et Bong.
Sed *Bernecc.* cum sciret in uno eo-
rum Mss. quos Bong. vidit, esse nu-
mero animo præstatur, et nonnullos
quoque typis expressos habere nume-
ro, idem hoc resumend. putavit. *Id.*

Aistæ Philippi] Qui *τασιππος*, vete-
rator, ex eo dictus a Demosth. Olynth.
I. pr. *Bern.*

§ 15 *Fides inopia Scythica*] Prop-
ter quam ‘Abil’ dicti Scythæ. Blos
enim ut vitam, ita victum facultates-
que, significat. *Idem.* Ergo ante Phi-
lippi ætatem Scythis non creditum,
quando inopes se ferebant? At ego
vix opinor tam diu hanc eorum la-
tere alios conditionem potuisse, in
tam diuturna eorum claritate. Et
diversum vel ex Herod. potest con-
stare. In Ms. pro *Scythias* legitur
Athas. Suspicio scripsisse Just. *eo*
p. f. i. *Athas* f. *Schef.* *Fides* hic
notat indicium vel argumentum, ut
XXIV. 4. 4. ‘Cui [Hereni] ea res vir-
tutis admirationem et immortalitatis
fidem dedit.’ Liv. I. 15. ‘Quorum
nihil absonum fidei divinus originis
divinitatisque post mortem creditum

fuit.' VII. 13. 'Pars maxima captivorum] ex Latinis atque Hernicis fuit : nec hominum de plebe, ut credi posset mercede militasse, sed principes quidam juventutis inventi : manifesta fides publica ope Volscos hostes adjutos.' XLII. 45. 'Ut crimina delata ab Eumene fide rerum refellerent.' Tac. IV. H. 85. 'Præcipua victoriæ fides dux hostium Valentinus.' Saxo VII. p. 141. 13. 'Ad vulgandam victoriæ suæ fidem ipsa latronum cada-vera patibulis ingesta latius inspec-tanda constituit.' Eodemque sensu *πίστιν* usurpant Græci. Soph. El. 898. *τίς δ' ἰδὼν θεῶν πίστιν* ; D. Luc. Act. Ap. XVII. 31. *Πίστιν πάρος-χρον πᾶσιν*. Vetus Interp. *Fidem præ-bens omnibus*. Jos. B. Jud. I. 20. 'Ἐνι τοῖσιν καὶ βέλους εἰς τοὺς ἐλθόντας συνέλαβον, ἃ τελευταία πίστις τῇ Ἀντι-πατρὶ βαβουλεμένην.

§ 16 *Equorum*] His enim uti per bella Scythæ malunt, quoniam urinam cursu non impedito reddunt. Plin. VIII. 43. 25. *Bern.* Atqui in procreanda sobole major vis putatur maris, quam feminæ, unde hodieque ap. Turcas generosorum equorum origi-nem ex solis maribus demonstrant. Itaque ignoro annon rectius legatur *equorum*, cum præsertim 'facere genus' equi dicantur accommodate propriæque magis quàm equæ. *Schef.*

Ad genus faciendum] *Γενεῖς χόρον*, (h. e. geniturae fetusque suscipiendi gratia) ut est in L. 52. § 20. D. de Furtis. *Bern.*

CAP. III. § 4 *Bellum Atheniensibus*] Anno 23. Diod. Junxerunt se Atheniensibus Thebani, Demosthenis eloquentia persuasi. Diod. XVI. 86. Plut. in Demosth. c. 25. Gemistus II. *Bong.*

§ 5 *Ne victis Atheniensibus bellum, veluti vicinum incendium, ad se transiret*] Sic rescripsi cum Oxonn. ex libro Britan-ni. Vulgata est ineptissima. *Græv.*

Ne, victis Atheniensibus, veluti vi-cinum incendium belli ad se transiret]

Cod. aliquis Ms. τὸ belli non ha-bet. Mihi videtur abesse non pos-se ; sed mutatum tamen in bellum. Ut sensus sit : Ne bellum, veluti vi-cinum incendium, ad se transiret. Ip-sum bellum atque ab aliquibus ad aliquos transire, veluti vicinum in-cendium, potest. Si legeretur *incen-dium belli*, ipsa comparatio non satis eoncinnâ videtur ; cum, quid quo-modo transiturum fuerit, non satis intelligi possit. Simile est quod xrv. 10. 6. legitur : 'Quorum excidio ve-luti vicino incendio territi Spartani.' Τὸ 'victis Atheniensibus,' pro, si A-thenienses victi essent, simile est. His quæ ad VIII. 2. 1. notavimus. *Ver.* Illud belli abest in quibusd. Et f. potest abesse, si verba 'ad se trans-iret' intelligamus de Philippo, qui incendio et igni, omnia vastanti, comparatur, non ineleganter, ut opi-nor. Quamquam et si servetur, locutio non videatur inconcinnâ : me-tuebant, inquit, ne incendium belli, h. e. fax, flamma belli ad se trans-iret, veluti vicinum, h. e. velut quod incendium vicinum esset, tan-quam quod vicinum esset. Nam 'veluti' hic est idem atque, tan-quam, quippe, neque comparationis notam continet. *Schef.* Angl. *Atheniensibus bellum*, v. v. i. *ad se*. Lect. elegantissima. Lect. vulgaris incommoda et mutila. Quid enim ? transit ad eos incendium belli, vel-ut vicinum. Potest quidam illud 'veluti' explicari per, tanquam s. quia. Verum magis est, ut cre-damus indicare similitudinem et re-ferri non ad 'vicinum,' sed 'in-cendium,' quia optimi scriptores bel-lum comparare solent cum incendio. Ipse Noster xiv. 5. 'Quorum exci-dio, veluti vicino incendio, territi Spartani.' Locus huic simillimus. *Id.*

§ 6 *Legationibus, &c.*] Saxo XIV. p. 358. 43. 'Nec minus Absalon et Roskildenses leg. curiam fatigant.' XVI. p. 374. 25. 'Dubilis Absalonem.

leg. fatigant.

Communem hostem] Thucyd. vi. 6. 12. et 18. 'Belli pericula cum vicinis communia nobis sunt: et pro certo habendum est, si nos vicini negligant, ex templo, postquam nos comflagravimus, ad eos id incendium trajecturum.' Tac. Ag. c. 20. 'Commense periculum concordia propulsandum.' Bern. Saxo xiv. p. 262. 28. 'Publicum ruborem communibus armis summovendum existimans.'

§ 8 *Atheniensibus, &c.*] Saxo xiv. p. 266. 1. 'Waldemarus Suenoni se jungit:' et p. 277. 45. 'Ex Suenonia militia complures Waldemaro se jungunt.'

§ 9 *Prælio commisso*] Ad Chæroneam, quo victor Philippus *ἡνέκεν* τῆς *ἑλπίδος*. Præter Diod. xvi. 87. et Plut. in Alex. c. 14. ac Gemist. vid. Strab. ix. Pana. Achaicis et Bœoticis. *Ælian.* V. H. vi. 1. *Bongars.* Hac clade cognita, Isocrates inedia quatridenti se ipse necavit, cum Athenas quartam ab hoste occupatas adipiscere se posse negaret. Plut. in Vit. Rhet. Bern.

Bellis indurata virtute] Ita de ead. pugna Frontin. ii. 1. 9. Noster vi. 4. 13. et vii. 2. 6. Flor. ii. 3. 5. *Id.*

§ 10 *Adversis muneribus*] Sall. Cat. 61. 8. Lucan. vi. 132. Tac. H. iii. 84. 7. *SH.* v. 669. *Id.*

§ 11 *Hic dies, &c.*] Elegans hic est loquendi modus, quo 'dies' usurpatur pro re, quam illo die facta est: nec aliter loqui solet Cic. ut i. ad Att. 14. 'Hic dies me valde Crasso adjunxit.' Et x. Fam. 28. 'Hic dies, meaque contentio, atque actio spem primum populo Romano attulit libertatis recuperande:' et Tac. xii. A. 24. 'Enimvero Caractacus huc illuc volans, illum diem, illam aciem, testabatur.' Gron.

CAP. IV. § 1 *Dissimulata lætitia*] *Leg. Ælian.* V. H. viii. 15. *Bongars.* Sic Epaminondas, Lœnctrica victoria potitus, postridie processit squalidus

et humilis; quod diceret, castigare se immoderatam ex victoria gaudium. Plut. Apoph. c. 97. qui nec dissimilia de Annibale in Vita Marcelli c. 53. refert. Præcipit hanc moderationem Onesander Strateg. cap. ult. *Ber.*

Denique] Tō 'Denique' usus non vulgaris: ut idem sit quod, breviter. Vid. Ind. in Nep. Flor. Cart. *Ver.*

Non coronas aut unguenta sumis] Ita disertim habent Mss. nostri, siquæ indubie legendum: quod enim in quibusd. est, non coronam suam aut u. s. fugit illos ratio, estque ea interpolatio boni patris alicujus, qui hoc solum videbat, dici hæc de rege. Cæterum coronas eas dicit, quas non tantum capiti inter viros Vett. imponebant, sed bibebant etiam, ut locuples testis mihi Plinius, cujus sunt hæc ex N. H. xxi. 3. 'Et apud Græcos quidem,' inquit, 'de coronis privatim scripsere Mnestheus atque Callimachus medici, quæ nocerent capiti, quoniam et in hoc est aliqua valetudinis peritio, in potu atque hilaritate præcipue odorum vi surripente fallaciter, acclerata Cleopatra solertia. Namque apparatus belli Actiæ gratificationem ipsius reginæ Antonio timente, nec nisi prægnatas cibos sumente, fertur pavore ejus lussisse, extremis coronæ floribus veneno illitis, ipsaque capiti imposita, mox precedentia hilaritate invitavit Antonium, ut coronas biberent. Quis ita timeret insidias? Ergo concerpita in scyphum incipienti haurire opposita manu, En ego sum, inquit illa, care Antoni, quam tu nova prægnantium diligentia caves: adeo mihi, si possim sine te vivere, occasio pot ratio deest. Inde eductam custodia bibere jussit, illico eo exspirante.' *Mod.*

Coronas] Convivales intellige, de quibus Car. Paschal. Coron. ii. 3. et passim. Nam quod in Mss. quibusd. extat, coronam suam, hand dubie a manu interpolatoris est, qui veteris

ritus ignarus hoc solum videbat, lata de rege dici. *Bernegger*. Nimirum convivia Vett. coronati celebrabant, ut ex Plant. Horat. aliisque notum. *Vor*.

§ 2 *Sed nec regem, &c.*] Ista Sosthenes inf. xxiv. 5. 14. Factum id invidiæ minuendæ causa. Quo fine etiam Imp. Augustus, 'non regno, neque dictatura, sed principis nomine, constituit Rempub.' Tac. A. i. 9. 12. Et Imp. Fredericus i. teste Gunthero; 'Verba remittebat cartis odiosa superbia.' *Bern*.

§ 3 *Tacitam letitiam*] Ms. *tantam*, quod præfero. Illud *tacitam* non est aptum, quia tacitæ letitiæ non est moderatio, quoniam per id, quod tacita est, jam est moderata. *Schef*.

§ 4 *Bello consumptorum*] H. e. prælio: sic ii. 12. 23. 'Inter primos duces bellum acerrime ciebat.' Qui tamen accuratius loquuntur, ista distinguunt. Liv. ix. 18. 8. 'Populus Romanus etsi nullo bello, multis tamen præliis, victus.' Et cap. 19. 10. 'Unde prælio victus Alexander bello victus esset.' Et xxx. 35. 8. 'Non prælio modo, sed bello, victus Annibal.' Tac. A. ii. 88. 5. 'Arminius præliis ambigus, bello non victus.' Curt. iv. 14. 25. 'Bello vicerimus, si vicinus prælio.' *Bern*.

Corpora sepultura reddidit] In Ms. legitur *corporum*, unde verosimile Just. scripsisse *bello consumptorum corporum sepultura dedit*. Sane de Atheniensibus est sermo, quid nimirum concesserit ipsis, et in verbis præced. proxime, et proxime seqq. At verba *reddere corpora sepultura*, sicut nunc leguntur, de Philippo sunt accipienda; quod non convenit. *Schef*.

Bello consumptorum corpora reliquiasque funerum] *Corpus et reliquias* conjunxit ita et alibi. Ut xii. 15. 15. 'Corpus regio more sepeliri, et reliquias ejus majorum tumultis inferri, jussit.' Item ix. 7. 11. 'Refixum corpus interfectoris super reliquias

mariti cremavit.' *Vor*.

§ 6 *Porro*] F. *vero*, ut sit antithesis Athen. Vid. tamen xiv. 3. 7. et xlii. 4. 23. *Bern*.

Sepulchrum vendidit] Emendandus est Oros. iii. 14. ex Ms. 'Mortuorum mories, venditiones captivitatesque vivorum, unius regis fraus, ferocia, dominatus, agitavit.' a Ms. abest vox *mories*: mortuorum venditionem hanc intelligit. *Bongars*. Vide sis adagium Erasmi, 'A mortuo tributum exigere.' *Bern*.

§ 7 *In exilium redegit*] Dicend. est in *ex*. *egit*; nemo enim in exilium redigi dicitur, nisi qui prius exsul fuerit, et inde altro ante tempus reversus sit. *Faber*. Angl. *egit*, quod est glossatoris, qui notabat compositum usurpatum pro simplici. *Schef*. Sed recte Angli ex cod. suo rescripserunt *egit*; rationem reddidit *Faber*. *Græv*.

§ 8 *Pulsos, &c.*] Oros. et Frec. 'Pulsos dudum ['deinde' Frec.] a civibus per inj. rest.'

§ 9 *Quod se*] Pro *se* mallet scribere *ipse*. *Fab*.

§ 10 *Quoniam rebus nequeunt ulcisci, &c.*] Mellius Junt. *quam r. n. u. Græv*. Quod dicam, scio a multis minus probatum iri, sed mihi Jcti favebant; hoc igitur alo, verbum illud *ulcisci* non posse hic l. suum tueri; dicend. enim fuerat *vindicare*; quod quid valeat, nulli melius dicere possunt quam Juris interpp. Itaque meam ut sententiam aperiam, sic lego: *et quam rebus nequeunt, verbis us. lib.* ita ut verbum bis sumatur, quod, puto, elegantius est non vulgaris. *Faber*. Notarum Anglicarum Auctor docet Fabrum hic delere vocem *ulcisci*, quod valde placet. *Schef*. Assentior et ipse Fabro, quippe cui ad hanc emendationem prævit ed. Jantine scriptura, quæ pro *quoniam* exaratum habet *quam*. *Græv*.

CAP. V. § 3 *Et regem et legos c.*] Male, ut est in nostris scriptis Codd.

et legem et regem cont. nescio enim quomodo concinnior ea lect. videtur: et dixit supr. proxime: 'Ibi pacis legem universam Græciam pro meritis singularum civitatum statuit.' *Modius*. Bong. et regem et leges. Prætulit quod et vett. edd. habent, et in suis Mss. extare confirmat Modius: cum sit nescio quomodo concinnior ea lectio, dixeritque n. 2. 'pacis legem,' non leges. Bern.

Quæ non ipsis civitatibus conveniret] H. e. de qua non inter ipsas civitates conveniret. Sichardus enim aliter hæc accipere videtur; unde mox *pro victore* legit pro a victore: non bene. *Idem*. Cic. pro Cluent. 43. 'Judex qui inter adversarios convenisset.' Liv. 1. 24. 'Tempus et locus convenit.' Id. XXIII. 9. 'Septunces auri in singulos pretium convenit.' Inf. XXX. 3. 10. 'Pax in Macedonia non conveniebat.' Gron.

§ 4 *Auxilia*, &c.] XVI. 3. 9. 'Cum rerum potirentur Athenienses, victisque Persis Græciæ et Asiæ tributum in tutelam classis descripsissent.' Liv. XXX. 37. 'Decem millia talentum argenti descripta pensionibus æquis in annos quinquaginta solverent.'

Duce illo] Erat enim declaratus στρατηγὸς ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑλλάδος, Diod. XVI. 90. G. Gemist. II. Bong.

§ 5 *Summa auxiliorum*] Filius Alexander cum multo paucioribus ad subvertendum imperium Persicum est profectus: Inf. XI. 6. 2. Bern.

§ 7 *Barbaries*] Quid hoc ad exercitus? In Ms. legitur nunc barbaricas, nunc barbarorum, nunc barbarium. Unde suspicor, hoc glossatoris esse, non Justinii. *Confines* autem scribit antiquæ pro, confines, cum præsertim *confines* etiam in Ms. reperiatur. Schef. *Confines domitarum gentium barbaries* sunt copiae ex vicinis barbaris gentibus, quas subegerat, conscriptas. Hæc vox non est repudianda omnino. Græv.

§ 8 *Amyntam*] Ejus Gemistus nul-

lam mentionem facit, neque Diod. De Philippi morte vid. Diod. Sic. de Fato. *Ælian*. V. H. III. ext. Val. M. 1. Ext. f. et Plut. Alex. et Paus. Arcad. Bong.

§ 9 *Cujus sororem*] Attalum Cleopatras *θεῖας*, i. e. avunculum aut patrum vocat Plut. Alex. c. 15. Diod. XVI. 94. et Gemist. ἀδελφεῖν, i. e. ἀδελφεὺς υἱός, pro quo f. Just. aut Trog. ap. Græcum Auctorem legerat ἀδελφεῖν. *Idem*. Nomen ei Cleopatras, ut ex IX. 7. 2. et 12. apparet. Quam, sublato Philippo, suspensio vitam finire coëgit Olympias. Ante hanc Philippus etiam alias superinduxerat, et inter ceteras quidem Medam, Thraciæ regis filiam, ut ex Athenæi lib. XIII. constat. Ver.

Nuper expulsa, &c.] Ead. Cæsari uxoris repudiatæ causa; quod diceret, 'suos tam suspicione, quam crimine, carere oportere.' Suet. c. 74. 'Multis illustribus dedecori fuit, aut inconsultius uxor assumpta, aut retenta patientius: ita foris claros domestica destruebat infamia: et ne maximi cives haberentur, hoc efficiebat, quod mariti minores erant.' Plin. Paneg. c. 43. *Bernacer*. Jam ante repudiatam Olympiada, superinducta Meda, Cithææ, Thraciæ regis, filia. Postrema autem e 7. Philippi conjugibus fuit hæc Cleopatra, Attali soror. Vid. Athenæum XIII. Voss.

In matrimonium receperat] Antiquiores edd. *acceperat*. Sed 'recipere in matrimonium' et x. 2. 2. et alibi dixit. *Vorst*. *Acceperat* exstat quoque in Junt. Græv.

CAP. VI. § 1 *Nuptias Cleopatras filias*] Cleopatram suscepit Philippus ex Olympiade; eamque Olympiadis fratri Alexandro, quem, cum satis eo abusus esset, expulso Arryba, regem Epiri fecerat, in matrimonium collocavit. Ver.

§ 2 *Collocantis filiam*] Cic. II. Off. 20. 'Utrum bono viro pauperi, an minus probato diviti, filiam colloca-

ret:’ et *Lúcas* Emang. xx. 84. *Οὐ μὲν τοῦ αὐτοῦ τοῦτον γαρῶσι, καὶ ἀγαμέμνωνας.* Hanc Philippi tragediam ex Clitomacho refert quoque Stobæus Serin. CCXLVIII. p. 814. Gron.

§ 3 *Ad quorum spectaculum Philippus* Angl. *sp. cum Ph.* Docet hæc varietas vocem *Philippus* insertam hic esse ex glossa. Ita enim alii ante, alii post conjunctionem ponere, incerti sc. ubi esset collocanda. Sane *Philippus* hic et mox ingratis repetitur. *Schef. Jant. ad q. sp. Ph. sine.* Græv.

§ 4 *Pausanias*] De Philippi morte vid. Arist. v. Polit. 10. Diod. xxi. (qui nonnihil a Nostro variat) Cic. de Fato 8. *Æliam*. V. H. III. ext. Val. M. 1. 8. Plut. Alex. c. 17. et Paus. Arcad. Bongers. Jos. xi. Ant. Jud. 8. *Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν καὶ Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ἐν Αἰγύπτῳ [Ms. Busbeq. Αἰγύπτῳ] ὄντ’ Πανσωνίου τοῦ Κεραινοῦ, ἐκ δὲ τῶν Ὀρεστών γένους, δολοφονηθεὶς ἀπέθανε.* Nep. de Regg. 2. ‘*Philippus Ægis a Pausania, cum spectatum ludos iret, juxta theatrum occisus est.*’

Dianque, &c.] Tac. xvi. A. 13. ‘Tot facinoribus sedum annum tempestatibus et morbis insignivere.’

§ 5 *Hic Pausanias*] Angli non habent *Paus.* rectias. Nam et hoc ex glossa. *Schef.*

Cujus] An legend. cui? Gron.

§ 6 *Perductum*] Ms. *productum*: verbum ad rem accommodatissimum: constat ex Plaut. et Petron. Bongers. Imo verò ego *perductum* longe esse accommodatius contendo; hinc enim ‘perductores,’ *παραγωγείς*, qui hoc differunt a lenonibus, quod ‘lenones’ sunt scortorum, ‘perductores’ etiam invitarum personarum, ut tradit Asconius in illud Cic. Verr. 1. 12. ‘Lenonum, perductorum:’ in quo lepide ludit Plautus Most. III. 2. 157.: nam, cum senex senem inspecturientem mædes suas interrogasset: ‘Vin’ qui perductet?’ respondet alter: ‘Erra-

bo potius quam perductet quispiam.’ *Medius.* Add. Torrent. ad Suet. Vespas. 22. Pithæi Adv. II. 17. Bern.

Conviviarum Abidini, velut scortum vile subjecerat] Paulo nasatior viderit, hæc esse deformatam lect. In omnibus fere scriptis codd. legebatur *verum scortorum jure*. Unde ego veram lect. expiscatus sum: *scor. libidini ebrium scortorum jure subj.* Scortorum jure, h. e. more. Flor. 1. 17. de Fabio Max. ‘Captis superioribus jugis, in subjectos suo jure detonsit.’ Iterum III. 17. ‘Peculabuntur suo jure remp.’ Hanc lect. confirmat Diod. *Ἀττάλος, εἰς δὲ τὸν ἐξ αὐτοῦ καὶ πολλὸν θυγατέραν παρὰ τῷ βασιλεῖ, ἐπιθεσθεὶς ἐντὶ δεῖπνον τὸν Πανσωνίαν, καὶ, πολλὸν ἐμφορῆσας ἀκρατον, παρέδωκεν αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῖς ὀρεκώμοις, εἰς ἔβραν καὶ παρωγίαν ἐταυρίσθη.* Voss.

Equales] Antiquiores edd. *conq.* quomodo xxxvii. 4. 1. Bong. et Bernecc. edidit. Sed *eq.* elegantius est: itaque rursus in l. altero ipsæ illæ antiquiores edd. habent. *Ver.*

§ 7 *Hanc rem, &c.*] Saresb. viii. 5. p. 545. ‘Pausanias cum Hermoclea percunctatus esset quonam modo subito clarus posset evadere, atque is respondisset, ‘si occidisset aliquem viram illustrem, futurum ut in gloriam ejus id ipsum redundaret,’ continuo Philippum interemit; et quidem quod petierat assecutus est. Nam et eo parricidio notum posteris tradidit, et celebri supplicio patibuli, cui affixus est, corona aurea, quam Myrtalla, quæ et Olympias dicta est, capiti ejus pendentis imposuit, nullam dante solatium. In vindictam tamen pudicitiam per injuriam prostitutæ, Philippo non puniente sed deridente injuriam, potest, auctore Trogo, aliquatenus sacrilegii criminem excusari.’ Priora descripsit ex Val. M. viii. 14. ext. 4. ap. quem legitur ‘perconctatus’ et ‘ut gloria ejus ad ipsum redundaret:’ et ‘tam enim se

parricidio, quam Philippus virtute, notum posteris reddidit.

§ 8 *Cum variis frustrationibus differretur*] H. e. in aliud tempus rejiceretur. Ita Plin. Paneg. c. 26. 'Infantes ignari quid rogassent, donec plangere scirent, differrebantur.' *Man hat sie heissen warten. Bernegger.* Sup. VIII. 3. 8. inverso vocum ordine, 'Frustratus variis dilationibus.' Notand. autem quod non tantum res, sed et personam, 'differri' dicuntur. *Ver.*

Honoratum] Sup. IX. 5. 8. *Bern.*

Ducatu] Utitur Auctor hac voce II. 15. 14. et XXX. 2. 5. Suet. Tib. 19. 2. et Ner. 35. 18. Utitur et Suetonio 'antiquior Curtius, et in Gloss. veteri 'Ducatus' est *hypocrita*. *Bongars.* Add. Liv. Epit. xcvi. et cxiii. Alio fere sensu Flor. III. 21. 2. 'Ducatum sceleri præbuisse.' *Bern.*

Eam in ipsam] Simile infortunium ex causa non dissimili Phalaris param abfuit quin incurreret: de quo insigniter bene *Allan.* II. V. H. 4. *Lycurgi* dictum est in *Orat. cont. Leocrat.* 'Delicta tantisper, dum judicata fuerint, apud auctores suos manent: simulatque sententia ac judicium de his factum fuit, apud eos manent, qui ipsa jure non ulciscuntur ac vindicant.' *Id.*

CAP. VII. § 1 *Immissum ab Olympiade*] Sic et XXVI. 3. 6. in subsessorem alieni matrimonii percussores immissi. Ea vis nimirum est mulieris zelotypiæ: quam furori leonino recte comparat Ov. de Arte II. 978. Et instar miraculi sunt habenda, quæ Plat. Virt. Mul. c. 42. de Stratonica: Val. M. VI. 7. de Africani prioris uxore *Æmilia*: Suet. Aug. 71. 3. de Augusti *Livia*: Saxo lib. XII. de *Erixi* II. Danorum regis *Botilda*, maritorum extraneos amores juvantibus, tantum abest ut impediendis, meminerant. *Id.*

Nec ipsam Alexandrum] Mss. mei non agnoscunt *re Alex.* et videtur

posse abesse citra sententiam interimentum. *Mod.*

§ 3 *Regni, &c.*] Saxo I. init. 'Regni semulos ratus, quos dignitate passus habuerat.'

Ex novena, &c.] Hæc neque ad verba *preparatos habuit* abest ab opt. libris: habentur tamen in uno Cujacii codice, neque videntur rejicienda. Ad ea vid. Plat. Alex. *Bongars.* Ead. quoque abest a Cod. I. Voss. *Gronov.* [Et uncialis includuntur in Ed. *Bong.*] Ex Cleopatra puta, Attali, cum quo in convivio Alexandrum jurgasse mox addit, sorore. *Ver.*

Actum] Ild. Mss. mei *fact.* quod prævalgato placet. Sane etiam *Bong.* in Ms. *factum* pro *actum* se reperisse fatetur, quo magis confirmatur etiam nostram illud. *Modius.* Rectius est *factum.* *Sebis.* Cod. aliquis Ms. *factum.* Und. legend. videtur *factum.* *Ver.*

Cum Attalo] Plat. Alex. c. 15. refert Alexandrum in ista contentione scyphum in Attalum coniecisse. *Bern.*

§ 6 *Precibusque*] Mallem illud quæ vel delere, cum præcedat proxime, vel mutare in *quoque.* *Schef.*

§ 7 *Subornabas*] Hic I. mihi valde suspectus est. Exponunt quidem *subornare* verbum per, instigare; verum an sic boni loquantur auctores, quæro adhuc, nec invenio. Considerent doctores. *Id.*

§ 8 *Utrique*] Et hic Junt. non male *uterque.* *Græv.* Ed. Junt. teste *Græv.* *uterque:* id quod *Grævio* et placet. Verum nihil novi vocem pluralis numeri *utrique* de duabus personis singulis usurpari. *Nepos* XX. 2. 2. 'Utrique *Dionysii*,' pro, *uterque Dionysius.* Vid. et *Idd.* in *Nep.* et in *Flor. Vorst.* Nemo hic quicquam movisset, nisi ed. Junt. ex præstantiss. codd. expressa, et ex qua tot loca *Justini* pessime habita sunt emendata, lect. elegantiorum obiectisset. *Græv.*

§ 10 *Titulo officii*] Inf. xxiii. 2. 8. est 'Exequiarum officium implere.' Tacitus absolute Annal. iii. 82. 'Officio fungi.' *zur Reich dieneti.* Alias officii vox generatim ea significat, quæ cultus, honoris, et studii causa superioribus aut auriis exhibemus. Ejus generis Tertullian. lib. de Idololat. plura simul enumerans, 'Circa officia,' inquit, 'privatarum et communium solennitatum, ut togæ purpæ, ut sponsalium, ut nominalium, nullum putem periculum.' Et post inter officia refert 'deductionem magistratum,' 'candidatorum,' 'funeris,' 'salutationes,' item 'recitationes,' et alia. *Bern.*

Superatite Philippi filio] Quippe inquisituro et vindicatur. *Id.*

§ 12 *Cleopatram*] Pausaniæ Arcad. non convenit cum hac narratione. *Bong.*

Filia interfecta] Legend. f. filio interfecto. Certe ex ix. 7. 3. apparet, Philippum ex Cleopatra et filium suscepisse; quem ut regni æmulum Alexander timuerit. *Vorat.* Mallet *Vorat. filio interfecto.* Et sane filium cum ipsa interfectum ait et Pausanias, licet in aliis dissentiat. *Schef.*

Ultionem] Ita quidem ex Mss. edit. Bong. Antiquiores edd. *ultione.* Et perinde sane est: et utraque constructio satis usitata. *Vor.*

Parricidium] H. e. Philippi cædem. *Fr.*

§ 13 *Gladium quo rex percussus est*] *Percutere* pro, occidere, non infrequens. Suet. Calig. 8. 'Hostem comminus sæpe percussit.' Epit. lib. lxxxiii. Livii: 'Ipse se percussit.' Aur. Victor Tarquin. Pr. 'Quod in prælio hostem percussisset.' Inde 'percussores' dicti, qui ad aliquem obtruncandum immittuntur. *Vor.*

Sub nomine Myrtalis consecravit] Sic et Alexander Phærus, (ut est ap. Plut. in Pelopida c. 53.) tyrannus ille omnium immanissimus, cum avunculum suum Polyphrona peremisset,

basam, qua facinus petraverat, coronatam sacravit, eique ut Deo rem divinam fecit, 'Tychona' appellans, f. quod ictu non fuisset frustratus, *κατὰ τὸ τυχεῖν.* Atque hic mos a Græcis ad Romanos transiit: Suet. Calig. 24. 10. 'Tres gladios in necem suam præparatos Marti ultori, addito elogio, consecravit.' Id. Auctor Vitell. 10. 8. 'Pugionem, quo se Otho occiderat, in Agrippinensem Coloniam misit Marti dedicandum.' Dio in Antonino Caracalla sub fin. *καὶ τὸ ἔλπος, δι' οὗ τὸν ἀδελφὸν ἀπεκτόνει, ἀναθεῖναι τῷ θεῷ ἐτάλμασε.* Huc igitur respexit gravis scriptor Tertullian. dum ait in De Resurrect. Carnis: 'Gladus bene de bello cruentus, et melior homicida, laudem suam consecratione pensabit.' Vid. eruditiss. Lips. ad Tac. xv. A. Not. 160. *Modius.* Leg. *Sub nomine Myrtales consecravit.* Hoc enim nomen ante Olympiadi parvula fuit. Nam *Μυρτάλη* prius appellata est Olympias. *Voss.* Ornino scribend. *Myrtalea.* Unde MPTAAH in Inscript. Grut. p. 794. 4. *Gron.*

§ 14 *Ne facinus ab ea commissum non probaretur*] Ex interpunctione, quam post vocem 'commissum' inserunt edd. pleræque, paucis intellectum hunc l. apparet. Verbum *probare* huj. obscuritatis causa est, quod Just. pro, convincere, accepit, h. sensu: omnia ita palam egisse, quasi metueret, ne non ab ea commissum appareret. Ceteri *probare* pro, approbare, intellexerunt. *Freinsh.* H. e. non convinceretur, inquit *Freinsh.* Sed et hoc loquendi genus nescio, an occurrat alibi. Et quid? si Just. scripsit *proderetur*, i. e. divulgaretur, enunciaretur, sed contr. maneret in occulto. Sententia longe aptior toti loco. *Schef.*

CAP. VIII. § 2. *Genuit, &c.*] Saresb. iv. 12. 'Quis Alexandro major in Græcia? Ei tamen non avus legitur successisse, sed filius saltatris.'

'Salatricom' fidicinam scoticam interpretatur Avus in notis ad Sen. Ep. 121. camque *Φιλόνος* appellatam fuisse refert Athenæus XII. 5. p. 578. *Φιλόνος* Arrian. de Rebus gestis post Alex. ap. Phot. cod. XCII. init. 'Ὁς [Ἀρριδιανὸς] ἐκ Φιλόνος τῆς Θεσσαλῆς Φιλόνος τῷ Ἀλεξάνδρου πατρὶ ἐγγυόνομα.

§ 3 *Partim fato, &c.*] Sic XXXIX. 4. 7. 'Spiritus non fato, sed parricidio, dedit.' Ita Tac. A. II. 71. 2. 'Fato concedere' et 'intercipi' inter se opponit: quorum illud 'sua morte defungi' est Suet. Cms. 89. 1. h. e. ex naturæ communi lege obire. Alio quam noster Auctor sensu Liv. IX. 18. 13. 'suo fato mori' de eo dixit, qui quidem in prælio, proindeque violenta morte, sed sine reipubl. discrimine occumbit. *Bern.*

§ 4 *Fuit rex*] Locum h. adducit Sarisberiensi. Policratici v. 12. et Mss. lectionem comprobat. *Bong. Ms. F. tam r.* Quare credo Just. scripsisse *F. autem r.* Conjunctionem autem compendiosè am scriptam, et mox ex præcedentis vocis sine præfixam illi litteram t, errorem peperisse. *Schef.*

Apparatus studiosior] Casu dandi, quomodo et Plaut. Mil. III. 1. 205. 'Adulterio studiosus.' Et Amphit. I. 1. 12. 'Servitus opulento homini,' h. e. quam quis servit opulento. Sall. H. III. 5. 10. 'Facta consultaque Alexandri æmulus.' Casus verbi tribuitur nemini, ut notat Turneb. Adv. XXX. 34. Vld. Vechner. Hellenolox. 141. f. *Barnecer. Studiosior* omittit Saresb. v. 12.

§ 7 *Perfidia*] Notat Paus. Arcad. et Plut. Pelopid. *Bong.*

§ 8 *Qui plura promitteret*] Plut. in Æmilio c. 11. tradit, Antigoni regem populari joco dictum fuisse 'Dosem,' (quasi 'Dabonem' dicas) eo quod esset promissor quidem, at non effector, pollicitorum. Sed et ob eand. causam cum Atheniensium

Delph. et Var. Clus.

ductis 'Charetis pollicitationes' in proverbium abiire, tum etiam Imp. Pertinax 'Chrestologus,' h. e. verbis munificus, est appellatus, teste Capitolino in ejus Vita cap. 13. Titus tamen a domesticis admonitus, quasi plura polliceretur, quam præstare posset, 'Non oportere,' ait, 'quemquam a sermone Principis tristem discedere.' Suet. Tit. 8. 3. *Bern.*

In seria et jocos] Quod et in artibus Sallæ numerat Sall. Ju. 9. 6. 3. *Id.*

§ 9 *Amicitias utilitate*] Ov. Pont. II. 3. 8. 'Vulgus amicitias utilitate probat.' Addendi Cic. de Amicit. cap. 21. m. Sall. Cat. 10. 5. Noster XII. 7. 3. *Id.*

Gratiam fingere in odio, instruere inter concordantes odia] Junt. G. f. in o. in gratia offensam simulare, Inst. I. c. c. Quod non temere spreverim, si Mss. accedat auctoritas. In aliis vetustioribus edd. hæc verba in *gratia offensam simulare* paullo superius post 'insidiosus' leguntur. Ibi vero C. Barth. ad Claudian. ex Ms. legit *Blandas per tram et in gratia*. Græv. Ed. Junt. teste Græv. additum hic habet in *gratia offensam simulare*: id quod hinc l. apprime et quadrat. Habentque *Id.* et Bech. aliæque edd. vet. sed alieno tamen l. i. e. paulo ante, post verba *Blandus pariter*. Vorst.

Concord.] Ap. Saresb. vitiose editum est *cord.*

§ 10 *Eloquentia insignis, &c.*] Demosth. ipse Philippum 'sub sole hominum eloquentissimum' appellat in Orat. de Fals. Legat. et Polyæn. IV. Strategem. non minores enim res oratione quam prælio confecisse scribit, et pluris æstimasse verbis quam armis partas victorias. Harum enim partem sibi vindicare milites existimabat: illas ad suam unius laudem pertinere. Add. Notam ad VI. 5. 5. Plut. Alex. 6. m. 'Sophistarum more facundiam suam ostentasse,' ait. *Ber.*

Eloquentia, et insignis oratio] Angl.

3 C

Justin.

el. insignis, or. acuminis et solertis plena. Longe melius, quam quod vulgatur. *Schef.* Hæc et seqq. longe correctius et plenius ex antiquo cod. iid. Oxonn. ediderunt, nimirum: *Inter hæc el. insignis, or. ac. et sol. pl. ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inventio, nec inventionibus deesset ornatus.* Opt. et certias. Priora *Inter hæc el. insignis, or. ac. et sol. pl.* firmat quoque Jant. Mallem tamen nec *inventioni d. e.* Mox expunxi eod. iubente in his verbis *Itaque vincendi ratio rō Itaque.* Græv.

Inventionem] Saresberiensis, ubi hæc citat, i. e. v. 12. numero singulari, *inventionis*, quod et concinnius videtur; quia aliquot ejusd. numeri voces antecedunt. *Vorst.*

§ 12 *Hic aperte, ille artibus, bella tractabat]* Antiquiores edd. *apertæ vi.* Cui consonat quod codd. quidam *Mss.* quos Bong. vidit et Saresberiensis, habent, *aperta.* *Vorst.* *Vorst.* etiam hic ex eod. mallet *aperta vi.* Ego suspicor illud *vi* esse glossam vocis *aperte.* *Schef.* Angl. *Hic aperta vi.* Suspitor Just. scripsisse *Hic vi, ille artibus, b. t.* Hæc enim oppositio idonea, quæ est inter vim et artes. Postea venisse, qui per glossam *aperte* illud *vi* exponeret. Qua transumpta in textum, cum liqueret *aperte vi* non cohærere, accessisse correctorem, ac fecisse *aperta vi*, quod in Anglicanam est derivatum. *Idem.* Juntinæ, ut aliz vetustiores, nec non codd. Britann. et Sarisburiensis: *Hic aperta vi, ille artibus, b. t.* Unde *Schef.* non male colligit Just. scripsisse: *Hic vi, ille artibus, bella tract.* Sed non frustra in tot libris *aperta* legitur. Mihi videtur Justinianus manus esse *Hic aperte et vi, ille artibus, bella tract.* 'Artes' sunt strategemata, quæ 'furta belli' dicuntur. Hinc 'furtiva victoria' xi. 6. est artibus et strategemato parta: cui opponitur, quæ aperte et vi est parta. Plant. Amphit. 'Id vi atque virtute militum victum atque

expugnatum est oppidum.' Seqq. Justinianus verba hæc explicat: cum decipiantur hostes, artibus bellum tractatur, s. ut l. xi. loquitur, 'asta agitur,' cui bello convenire ibid. dicit occulta consilia; cum palam fundantur hostes, aperte et vi bellum geritur. *Græv.*

§ 14 *Hic ubi]* Probo et hic Jant. lect. *huic u.* Græv.

Nec dilatio ultionis nec modus erat] Angl. *non dilationem ult. nec modum adhibere.* Etiam hoc tribuo glossatori. *Schef.*

§ 15 *Patri mos erat etiam de convitiis in hostem procurrare]* Angl. *Pater de conv. in h. pr.* Præfero hanc lect. vulgatæ, *Patri mos erat etiam de, &c.* quam puto natam ex eo, quod quis crederet mutilum illud 'procurrere,' et explend. per *mos erat.* Idem. Fædum centonem, quem hic sciolii assueverant Justino, rescenerunt Oxonn. optimarum membranarum subsidio, quos ego sequor, et merito laudat *Schef.* Sic autem illi: *Pater de conv. in h. pr.* Mox iid. *Alexander in amicis hostium more cavere.* Sed quia in seq. periodo habetur 'in amicos regna exercebat,' non est vero simile eand. vocem in tam paucis versibus iterari a scriptore cultissimo. Itaque ab aliorum codd. scriptura hic minime discedend. mihi esse putavi. *Savire* tamen recepi ex Angl. libris cum Oxonn. Græv. Saxo xiv. p. 242. 51. 'Avide in hostem procurrant.'

Periculis, &c.] Hegeapp. ii. 11. 'Nam præ ceteris sese offerre solebat periculis.' v. 12. 'Cum ipse toties pro exercitu periculis offerre se non dubitavisset.'

§ 16 *Amicorum intersector]* Angl. *amicis interfecit.* Videtur hoc rectius respondere præcedenti, 'vulneratum.' Græv.

§ 17 *Cum amicis, &c.]* Est hæc ea species amicitiz, quam Aristot. Eth. viii. 7. φίλων καὶ ὁμοφύλων appellat, qualis inter imperantem ac subdi-

tum. De his Plin. Paneg. c. 85. 'Cum plurimis amicitis fortuna principis indigeat, principum est principis opus amicos parare.' Et Tac. H. rv. 7. 'Nullum majus boni imperii instrumentum, quam boni amici. Non enim exercitus, neque thesauri, praesidia regni sunt, verum amici,' Micipsa iudice ap. Sall. Ju. 10. 5. Alia regiae amicitiae exempla sunt, inf. xxx. 1. 3. et xxxiv. 3. 3. Porro de his 'amicis comitibusque' Principum exactissime, ut omnia, Salmas. ad Spartiani Hadrian. cap. 18. Junge Lips. Not. 29. ad vi. A. Taciti. Ber.

Noiebat] Sebis. vult *volebat*, ut sibi constet antithesis. *Bernegger*. Optime. Philippus consiliarius et ducibus suis multum tribuebat, illorumque consilium et auctoritatem in gerenda republica saepe sequebatur; Alexander vero solus omnia administrabat, superbeque ac crudeliter in eos, ut Clitum, Parmenionem, Philotam, aliosque, consulebat. *Græv.*

Volebat] Hic sensus Justini est per oppositionem: Philippus, qui civilis princeps esset, cum amicis potestatem participabat; Alexander contra, qui comitatus Macedonicae oblitus esset, merus rex erat, durus homo, et qui apologum illum Aesopi de leone nimis studiose legerat. Aliter hunc l. legebat Sebis. vir, ut pluries dixi, ingeniosus; sed explicatio nostra omnem mutationem excludit. Legebat ille *noiebat*. Faber. Sebis. legend. putat *volebat*: idque adeo probat

Græv. ut reseperit in textum. Nimirum sensus ipse est visus hic esse, quod Philippus non solus, sed una cum amicis, regnare voluerit, et amicos in regni quasi societatem suscepit. Mihi tamen rectius videtur *noiebat*, quod in antiquioribus est, et ab ipso Bong. ut in Mas. quoque observatum, retentum est. Vult sane Auctor Philippi et Alexandri morum diversitatem exponere. Cum ergo de Alexandro per affirmationem scribere vellet, 'Hic in amicos regna exercebat,' de Philippo videtur scribere voluisse per negationem, *Regnare ille cum amicis noiebat*. Sed observand. 'cum amicis' esse pro, apud amicos; et sensum esse, quod Philippus ap. amicos, i. e. consiliarios suos, regnare voluerit, neque potentiam suam regiam ap. eosd. ostentaverit, aut quemquam eorum interfecerit. Cum pro, apud, usitatus. Ut 'queri cum aliquo' pro, queri apud aliquem. *Vorst.* *Volebat* Angli quoque probant. *Græv.*

§ 20 *Paroendi victis filia animus et promittor et honestior*] Sich. et Colon. edd. additum habent, *Ille nec sociis abstinebat*: ut adeo hic quoque patri et filio diversa tributa sint. *Vorst.* Jant. *Paroendi victis filia animus et promittor et honestior, ille nec sociis abstinebat*: quod et in Sich. et Colon. ed. legi auctor est *Vorst.* Et sane requirunt hoc patris et filii virtutes et vitia perpetuo sibi collata et opposita. *Græv.*

LIBER X.

CAP. I. § 1 *Artaxerxi*] Qui 'Mnemon' dictus est. Ejus vitam scripsit Plut. quem vid. et *Eliaann* fin. lib. ix. Justitiae eum fama floruisse Probus et id. Plut. auctores sunt. *Rom.*

Ex pellibus] Quarum 360. Artaxerxi tribuit Plut. in ejus Vita cap. 43. Totidem Dario Curt. iii. 3. 26. ipsique Alexandro Persicis moribus corrupto, id. vi. 6. 8. ut et Diod.

xvii. 77. qui addit, hunc tantum numerum [Curt. vi. 2. 2. 'gregem' appellat] eos ideo affectasse, ut accederent ad numerum dierum anni. Ceterum Ioniam regi Persico tot pollices suppeditasse tradit Maximus Tyr. Serm. 33. *Bern.*

Darius, Ariarates, et Ochus] Tres hosce filios justo matrimonio susceptos asserit Auctor: cum Plut. quantum adjiciat 'Arsamem,' ultimi Darii patrem. Porro Just. ultimum Darium Codomannum quandam vocatum ait, et regem postea factum ob pristinae virtutis memoriam; Darium autem vocatum, ne quid regis majestati deesset. Quid aliud voluit quam obscurum genere fuisse, et proxime post regem Ochum rexisse? cum Diodorus, post Ochum veneno sublatum, Arsen aliquot annos regem fuisse scribat, ac post eum Darium Arsamis filium, de quo singulare certamen in Cadusis factum refert, nihil de Codomanno memorans. *Glar.*

Ariarates] Vett. *Aralratus*. Plut. in Artax. cap. 48. 'Ariaspes.' *Bongars.* Junt. *Ariarchus*. Non longe abeunt Mss. in quibus *Aralractus* et *Aralratus*. Vindob. *Ariaractos*. Græv. In ed. Junt. *Ariarchus*. Ed. Vienn. *Ariaractos*. Mss. quidam *Aralratus*, *Aralractus*. Nugæ. Barbara nomina sunt, et non tanti ut examinentur in statera aurificis, sed in trutina populari. *Ariarathes* quidem mihi Cappadocium nomen videtur, sed tamen et Persicum esse potest. *Fab.*

[§ 2 *Per indulgentiam*] Simul etiam ne se mortuo regnum novis bellis fratrumque certaminibus implicaretur. Plut. in Artax. cap. 41. Cohibentur prave aliorum spes, si successor non in incerto sit. Tac. A. iii. 56. *Bern.*

Pater regem, &c.] Hoc pater mihi est suspectum, glossatorisque, non Justini, videtur. *Schef.*

Regem virum fecit] Inconsulte. Vid. sapientiss. Syracidem xxxiii. 20. et

seqq. Felleiore tamen successu Ptolemæus, inf. xvi. 2. 8. *Bern.*

[§ 3 *Existimens*] Mss. habent *estimens*, quod notandum. Solent quippe alii quoque ita loqui, ipseque Noster alicubi. Vid. sup. iv. 7. *Schef.*

Gaudium ex procreatione, &c.] Apoll. Rhod. i. 973. Παῖδες ἐγαλλόμενοι μελέηται. Et Cic. v. de Fin. 23. 'A procreatoribus diliguntur nati.' 'Procreatio' Platoni de Legg. est *παρρηλασίας παίδων*. *Gren.*

[§ 6 *Ontenti prorsus genus, ubi in tanto populo sileri parricidium potuit*] Freinshemius in Notis ad Curt. viii. 6. 12. legend. putat *ut potuerit*. Vulgaris loquendi ratio esset: Ontenti genus est, quod parricidium sileri potuit. Jam notum quidem est, 'ut' poni interdum pro, quod; ejusque rei exempla sup. ad v. 3. 8. ex ipso Nostro congesta sunt: sed nescio tamen, an retinend. hic potius sit *ubi*: quia et omnes codd. ita habent, et verbum non conjunctivi sed indicativi modi subjunctum est, et ipsum denique 'ut' sequitur. Ceterum *ubi* pro, si aut quia, non insolens. Cæcina in Ep. ad Cic. quæ est 7. lib. vi. 'Ubi hoc tu omnium patronus facis, quid me sentire oportet?' Val. M. v. 3. Ext. 2. 'Quid alie faciant urbes, ubi etiam illa tam ingrata extitit?' *Vorst.* Illud *ubi* explicant per, si vel quia. Mihi tamen locus videtur corruptus, cumque Freinsb. scribe *ut*, vel potius *ut*, cum illud i ex seq. voce huic adhæserit. Ceterum illud *ut* non puto positum pro, quod, sed usurpatum pro, quomodo, qua ratione. Ut sup. i. 5. 'Scribit ei, ut ablegatus in Persas ab avo fuerit, ut occidi eum parvulum avus jusserit, ut beneficio suo servatus sit.' Qui locus huic est prorsus similis, cujus exemplo etiam *ut potuerit* pro *potuit* scribend. *Schef.*

In tanto populo] H. e. in tanta multitudo filiorum, audaci satis metaphora, qualis est etiam ap. Gregorum

III. 1. 'Ο ὄψις μαρτυρεῖται. Ita Sen. Benef. VI. 33. 'Populus amicorum.' Flor. I. 1. 17. 'Populus virorum.' Andacijs Manil. 'Aerei populi,' de avibus: et 'Populos exponere captos,' de piscibus. Colum. IX. 13. 'Duo populi conjungi debent,' de apibus. Apul. VI. 'Sapedum populorum undae,' de formicis: de quibus et Proverb. XXX. 26. 'Formicæ populus infirmus.' Audacissime Sidonius VI. 1. 'Scelerum populus,' pro, copia peccatorum: ubi plura id genus exempla notavit Savaro. Bernegger. Ov. XI. M. 635. 'At pater et populo natorum mille suorum Excitat,' &c. Et Sen. Ep. 105. 'Habet unusquisque aliquem cui tantum credit, quantum ipsi creditum est: ut garrulitatem suam custodiat, et contentus sit unius auribus, populum faciet.' Id. I. N. Q. 5. 'Sunt quædam specula ex multis minutisque composita: quibus si usum ostenderit hominem, populus apparet.' Et Plin. XXXV. N. H. 2. 'Semper defuncto aliquo, totus aderat familiæ ejus, qui unquam fuerat, populus.' Gron.

§ 7 *Adeone*] Angli sine interrogatione *Adeo*. Probo. *Schef*.

CAP. II. § 2 *Fraterno bello*] I. e. fratris, Artaxerxis, bello. Est autem 'fratris bellum,' id quod cum fratre geritur; quemadmodum 'bellum Atheniensium' dicitur id quod geritur cum Atheniensibus III. 6. 10. et 'Alexandri,' quod cum Alexandro XIII. 5. 9. Sic et paulo post 'jurgia patris' sunt jurgia cum patre, vel in patrem. *Vorat*.

Supra] Fine lib. V. *Bern*.

§ 3 *Cedere*] Sich. mallet *credere*. Non bene. Vid. Notam ad I. 10. 12. *Id*.

Darius postulaverat] Lex erat ap. Persas, ἀπαρὸν αἰρεῖν τὸν ἀναδελφεύοντα, καὶ δίδόναι τὸν ἀναδελφεύοντα τῶν τὸ αἰρεῖν, ἀντὶς δὲ δουλεύειν. Plut. Artax. c. 42. *Bong*.

Pro indulgentiâ sua in liberos] Post-

rema duo vocabula pro glossematis habeo, ac propterea puto delenda. *Schef*.

§ 4 *Solis cum sacerdotio præfatis*] Plut. Artax. c. 43. Diance quæ est Echbatania, ἢ Ἀρσένιον καλοῦσιν. *Bongars*. Simillima ratione in India occidentali, toto Pervano tractu, priusquam sacris Christianis imbuerentur, 'crebra et magna templa dicata Soli, et in iis virgines sæpe ducentas facisse,' Lips. Syntagm. de Vesta cap. 16. refert: 'e quibus si quæ corpus pollulasset, morte luebat, nisi tamen e Soliese concepiisset [ride superstitiosam credulitatem] sancte adjurasset.' *Ber*.

§ 5 *In jurgia*] Quidam Mas. in injuriam. 'Injuria' etiam verbis fit, ut JCTi docent. Tertull. 'Omnis Injuria, s. lingua, s. manu, incussa.' *Bong*.

Deprehensus] Conjuracionem prodeunte quodam euncho. Plut. Artax. c. 45. *Bern*.

§ 6 *Conjuges quoque omnium cum liberis*] Marcellis. XXIII. 31. 'Leges apud Persas impendio formidatæ, inter quas diritate exuperant latæ contra ingratos et desertores, et abominandæ aliæ, per quas ob noxam unius omnis propinquitas perit.' Exempla sunt ap. Herod. III. 119. et in Epist. Artaxerxis ap. LXX. Interpp. cap. VIII. 11. Esther. Neque mitior lex Macedonum, 'qua cautum erat, ut propinqui eorum, qui regi insidiati essent, cum ipsis necarentur.' Curtius VI. 11. 28. Quomodo et Imp. Arcadii et Honorii constitutione pœna in partem ad filios extenditur, quorum parentes læsæ majestatis reatum incurrerant. L. 5. Cod. ad L. Jul. Maj. *Id*.

§ 7 *Morbo ex dolore contracto*] τὸν ἀντὶς καὶ δυσθυμίας, Plut. Artax. In libello περὶ φιλαδελφίας mendose legitur ἡρότης pro Ἀρταξέρτης. *Bongars*. Inf. XXXII. 3. 4. 'Morbo ex ægritudine animi contracto:' et XXXVIII. 2. 2. 'Ex ægritudine collecta infirmitate.' Nam 'ægritudo' et 'ægri-

tudo animi' nihil aliud quam, dolor. *Vorst.* Saxo II. p. 28. 43. 'Suanhuita parvo post et ipsa morbo ex molestia contracto decedit.' XIV. p. 283. 6. 'Languore ex molestia contracto.'

Rex quam pater felicior] Ita de Augusto Suet. et Tac. III. A. 24. 2. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Ocho*] Qui et ipse 'Artaxerxes' dictus est. Diod. xv. est. *Bong.*

Cognatorum] *Barn.* *Brisson.* I. de Regno Persico, censet, Auctori sermonem hic esse de cognatis Regis honorariis, qui hoc sine re nomen tenuerunt. Et sane tributum ap. Persas id nomen iis quoque, qui nulla sanguinis cognatione regem attingerent, apparet ex III. *Esd.* iv. 42. et *Josepho* XI. *Antiq.* 4. Ubi rex Darius, inter cetera victoriæ præmia, tribus satellitibus hoc quoque proposuit: 'Et cognatus meus vocaberis.' Alexandrum etiam hoc honore Persas quoad. affecisse, *Arrianus* VII. p. 153. f. memorat. *Add.* *Diod.* XVII. 20. &c. *Curt.* III. 3. 20. et IV. 11. 1. Instar moris huj. et in aulam Imperatorum Orientis postea translatus est, ut quidam honoris causa *Basiliscus* *Imperatoris* *patres*, dicerentur, quo de *Mearsi* Glossarium. Verumtamen h. l. de 'cognatis' proprie dictis esse sermonem apparet cum e subjecta voce 'sanguinis,' tum quod addit Auctor, 'Ochum innocentiorum fratribus parricidis non fuisse, paremque conjurationem timuisse.' Hæc enim ad honorarios illos cognatos referri non possunt: quales cum fere plurimi fuerint, ('decem et quinque millia cognatorum' *Dario* tribuit *Curt.* III. 3. 20.) quis tantam multitudinem, in quam conjuratio cadere nulla potest, ab *Ocho* sublatam credat? Qui tamen eorum sublatis, hos addita vox 'principum' complectitur. *Bern.*

Et strage principum] Hic quoque metuo, ne vox *principum* glossatoris

ait, non *Justini*, qui cum 'cognatos' de principalibus viris usurpari ap. Persas legisset allicubi, præcedens 'cognatorum' ita putavit explicand. quanquam ea explicatio h. l. sit inepta. *Schef.*

§ 2 *Veluti purificato regno*] Allusio ad morem castrorum, post eadem ducum et militum. *Hom.* I. II. et alii, tum et *Just.* ipse, post mortem *Alexandri* M. *Feb.*

Cadusis] Ita *Ms.* unus: ceteri *Adusis*: alii *adversis*. Vulgo male *Armenis*, quia in seqq. legerant *Codomannum Armenis* præfectum. Sed *Cadusis* legend. constat ex *Diod.* XVII. 6. a quo hæc petenda. *Bong.*

§ 3 *In eo cum adversus provocatorem hostium Codomannus quidem omnium favore processisset, hoste caeso*] *Freinsheim* exigua mutatione multo concinniora hæc facit: *In eo adu. pr. h. C. quidam cum omni. f. processit, et h. c.* *Bern.*

Provocatorem hostium] *Seb.* non male *hostem*. Idem. Aut *hostem* cum *Sebis*. legend. aut *hostium* prorsus delend. quod f. melius. Sane *provocator hostium* esset, qui hostes provocat, ad certamen pnta singulare. Jam vero etiam sine illo *hostium* hoc intelligitur. *Schef.*

Omnium favore processisset] *Anti-* quiores edd. *cum omni. f. p.* quod magis placet. *Vor.*

§ 5 *Post mortem Ochi*] Ab eunucho *Bagoa* veneno necati, *Diod.* XVII. 5. Cadaver ipsius *Bagoas* felibus objecit, et ossa quædam illius exprobrandæ crudelitatis causa convertit in manubria gladiatorum. *Ælian.* VI. V. H. 8. *Bern.*

Post mortem Ochi regis rex a populo constituitur] *Codomannus* puta. Præteritur autem *Ochi* filius *Arses*, qui et ipse aliquandiu rex fuit. Ochum nimirum ob crudelitatem *Bagoas* veneno sustulit, inque ejus solio filium *Arsen* collocavit. *Arses* vero tribus modo annis imperium tenuit, ab eodemque *Bagoa* una cum prole et ipse

interemptus est. Cumque ita stirps regia prorsus extincta esset, in fastigium istud idem Bagoas evexit Codomanum. Videsis Diodorum Siculum XVII. 5. *Vor.*

Rex a populo] Cum prius fuisset *'Ασπιδος*, s. *'Ασπιδος*, i. e. *ἀσπίδος*, ut Hesychius interpretatur. Plutarchus Alexandro c. 29. et de Fort. Alex. Orat. i. 1. et ii. 18. *Bong.*

Darii, &c.] Tac. ii. H. 69. 'Sic Capitolum ingressus atque ibi matrem amplexus Augustæ nomine honoravit.'

Honoratus] Mss. habent *ornatus*, quod præfero; alterum puto esse glossatoris. *Schef.*

§ 6 *Alexandro Magno*] Cur Alexander, cur Pompeius, Magni potius sint, quam Maximi, docere et causam dicere videtur ad illud Virgilii ex divina *Æneide* Servius; non ignobilis ille, qui vulgo circumfertur, sed membranaceus noster longe doc-

tissimus; his verbis: 'A Magno demissum nomen Iulo.' 'Sicut Alexander; sicut Pompeius. Græci enim omne magnificentum magnum vocant; ut, 'mater magna,' 'Dii magni.' Mod. Senec. Epist. 91. 40. 'Alexander, Macedonum rex, discere Geometriam infelix cœperat, sciturus quam pusilla terra esset, ex qua minimum occupaverat. Ita dico, infelix, ob hoc, quod intelligere debebat, falsum se gerere cognomen: quis enim esse magnus in pusillo potest?' Vid. eund. Brevit. Vit. cap. 14. et Modium h. l. *Bern.*

Dia variante fortuna] Imo fere semper adversa. *Idem.* Mallem illud 'diu' ad præcedd. referre, et a seqq. commate distinguere. Sic enim omnia melius convenirent historiæ, cum bellum quidem gesserit diu, fortuna vero cito cœperit variare, ac in Alexandri inclinare partes. *Schef.*

LIBER XI.

CAP. I. § 1 *In exercitu Philippi, sicuti variae gentes*] Duobus lib. xi. et xii. Alexandri Magni, Philippi F. res gestæ continentur: quas libris 8. Arrianus Nicomediensis complexus est. Exstat de iis etiam Q. Curtii Rufi Historia manca et lacera: eam emendatam, et quantum potest ex Vett. Codd. restitutam, edere in animo est. Ero ideo in horum 2. libr. explicatione brevior. Legend. præter illos Diod. xvii. et Plut. Alex. et Oratt. dum de Fort. vel Virt. Alexandri, et *Ellian.* V. H. iii. *Bongars.* Præter commemoratos, Cicero, Plin. Val. M. Zosimus, Apul. Oros. aliique multi, hinc inde de Alexandro Magno alius alia in litteras retulerunt. Gualterus etiam, poëta non contemnen-

das, hoc argumentum peculiari poëmate tractavit, quod ad exemplum Maronis et Statii 'Alexandreida' nominat. *Bern.*

§ 4 *Nonnulli facem, &c.*] Simili allegoria sed inversa usus Val. M. ix. 1. 9. 'Ex rogo filii maritalem facem accendit.' *Vorst.* Ov. Ep. vi. 41. 'Heu! ubi pacta fides? ubi connubialia jura? Faxque sub arsuros dignior ire rogos'

§ 6 *Et Thraces*] Angl. non agnoscit et. *Schef.*

Barbaras gentes, &c.] Liv. xxii. 22. 7. 'Talia sunt barbarorum ingenia: cum fortuna mutant fidem.' Et xxviii. 17. 5. 'Barbaris ex fortuna pendet fides.' *Bern.*

Resisti nullo modo posse] Mss. *sinti*

n. m. p. h. e. salvos esse non posse. Probat hoc dicendi genus et vindicat Gronov. ad Liv. iv. 12. quem vid. Græv. *Sisti* in collectione Mss. Codd. legitur, non autem *resisti*. Quam lect. acriter et copiose probat doct. ille Gronov. ad Liv. *Sisti non potest* idem valet, ac si dicas: Nullus saluti locus est: tanta clades, tanta calamitas, non potest *sisti*. Faber. Codd. quidam Mss. teste Bong. *sisti* n. m. p. Quod probat Gronov. ad Liv. iv. 12. et bene Latinum esse adductis variis Livii et aliorum locis demonstrat. Liv. II. 'Totam plebem ære alieno demersam esse, nec *sisti* posse, nisi omnibus consulatur.' Ubi 'nec *sisti* posse' idem est quod, nec rem salvam esse posse. Item: 'Qualicumque urbis statu, manente disciplina militari, *sisti* potuisse,' i. e. rem servari, rem salvam esse, potuisse. Rursus III. 'Si quem similem ejus priore anno inter morbum bellumque irati Dii tribunalum dedissent, non potuisse *sisti*,' i. e. actum fuisse, pereundum fuisse. Plura id genus prædicto Notarum Gronovii ad Liv. loco vid. Vorst. Ms. *sisti* nullo m. quod probant Gronov. Græv. Vorst. Mihi Just. scripsisse videtur, si pariter deficiant, res *sisti* nullo modo posse. Sic rem *sistere* Virgil. vi. Æ. 858. 'Hic rem Romanam, magho turbante tumultu, *Sistet* eques.' Schef. Angl. *sisti*, quod Notator non sine ratione probat. Hoc voluit: Futurum ut undique impetum faciant. Tac. H. v. 21. 'Vadam Civilis, Grinnes Classicus oppugnabant: nec jam *sisti* poterant.' Idem. Rectius hunc l. exposuit Gronov. et eum secuti Vorst. et Faber. Græv.

§ 7 *Quis rebus*] Angl. *His* r. ex glossa. Schef.

Veluti medela] Adspectum principis in calamitate populo solatium esse, fuse Grut. Diss. 21. ostendit, ad illud Taciti A. xv. 36. 'Sueti adversus fortuita adspectu Principis refo-

veri.' Bern.

§ 8 *Pro conc. 4c.*] Saxo XIV. p. 277. 28. 'Suesonisque dolum pro concione causatus.'

Vulgus omne consolatus hortatusque pro tempore est] 'Hortari,' pro, honum animum habere jubere. Quod apparet ex eo quod sequitur, 'spe omnes impleret.' Ita fere et XI. 3. 1. 'In transitu hortatus Thessalos fuerat.' Et XI. 9. 13. 'Ad quas visendas hortandasque cum Alexander venisset.' Deinde 'pro tempore' idem quod, ut tempus fert et postulat, et ut Cic. vi. Fam. 13. loquitur, 'pro ratione temporis,' vel, ut Suet. in Cæsare, 'pro conditione temporis,' vel denique, ut Plancus in Ep. quas est 10. lib. IX. Epp. Cic. 'ad tempus.' Vid. et Lib. de Latinit. merr. Susp. cap. 11. Vor.

Pro tempore] H. e. 'pro conditione temporum,' ut inquit Suet. Cæs. 16. 2. Ita Sall. Cat. 20. 5. 'Pro tempore atque periculo exercitum comparare.' Tac. A. XII. 49. 4. 'Pro tempore rebus turbidis consulere:' longe alio sensu, quam hodie doctos etiam hac uti phrasi videas. Ita Liv. xxx. 10. 6. Bern.

Et spe omnes impleret] Bong. edidit et in *spem* o. *impelleret*. Sequor scriptos libros. Vennatior est oppositio, *demere*, *implere*. Et 'spe implere' phrasis est Justino familiaris. Impressi quidam etiam addunt *spe sui*. Idem. Junta non abeunt a Mss. et edd. aliarum lectione: in *spem sui* o. *impelleret*. Sui tamen non agnoscunt Mss. sed assentior Berneccero. Græv.

§ 9 *Moderate*] De Agricola Tac. in ejus Vita cap. 18. 10. 'Ipsa dissimulatione famæ, famam auxit, æstimationibus, quanta futuri spe tam magna tacuisset.' Berneccer. Hoc 'moderate' non ad proximum 'malta,' sed sequens 'pollicitus est,' referend. Dicitur autem 'moderate polliceri,' qui hoc facit verbis paucis, citra jae-

tantiam et ostentationem sui. *Schef.*

CAP. II. § 1 *Prima illi cura*] Diod. XVII. 2. Πάρος μὲν τοῦ πατρὸς τοῦ πατρὸς τῆς ἀποφύγεως τριπλῆς ἤσαν, &c. *Bongars.* Causa traditur inf. XI. 15. 12. *Bern.*

Ad tantulum patris occidi] Imp. Augustus 'trecentos ex deditis electos, ad aram D. Julio [patri] extructam, Idibus Martiis [qua patrata cedes ejus] hostiarum more mactavit.' Sueton. Aug. 15. 2. Quo l. plura huc pertinentia Casaubon. Add. Grut. ad Hist. Aug. tom. I. p. 72. f. 1. *Bern.*

§ 2 *Lyncistarum*] Populus est Macedonia, qui *Λυνκίστα* dicitur Thucyd. II. 21. 26. Plin. IV. N. H. 10. Ptolem. III. Strab. vero VII. *Λυνκίστα*, quomodo habent hic vet. libri. *Bongars.* Leg. *Lyncesta pepercit.* Alexander enim ille, qui ex Lyncestia regione vicina Macedonia erat, 'Lyncestes' dicebatur. Unde ap. Ov. XV. M. 329. 'Lyncestius annis.' *Gren.*

Soli Alexandro Lyncistarum] Nihil est hæc lect. Scrib. cum Junt. et aliis antiquis libris et hic et inferius *Lyncista*. Græv. Leg. S. A. *Lyncesta G. Antipatri pepercit.* Iste Alexander Lyncestas, s. Lyncistes, a regione Macedonia dicebatur, quæ Lyncestis sive Lyncistis a Geographis vocatur. Sed quid isthuc, G. *Antipatri*? Id vero est, *Genero Antipatri*. Nam quemadmodum F. ponitur pro, Filius, P. pro, Pater, A. pro, Avus, ita et G. pro, Gener. At hæc nihil sunt, dices, nisi hiberna somnia. Imo autem; nam Alexander iste Lyncista re vera Antipatri gener erat, ut apparet ex cap. 7. 'Insidias ei ab Alexandro Lyncista, genero Antipatri, qui præpositus Macedonia erat.' I nunc, et nega nos bene legere. Et tamen isthæc ridendo dicimus, quanquam ridendo et paucis vera proloqui licet, ut ait Magister ille noster. *Faber.* Editur valgo *Lyncistarum fratri*. Solus cl. Græv. cum in vetere ed. Junt. legis-

set *Lyncista fratri*, ita omnino et rescribend. putavit. Jam non video quidem, cur Alexander ille *frater*, et cujus frater, dicatur: sed rectius tamen videtur *Lyncista fratri*, quam *Lyncistarum fratri*. At librarii, quod et ipsi non caperent, cur Alexander iste *frater*, et cujus frater dicatur, siquidem *Lyncesta* legatur, pro *Lyncista* videntur scribere voluisse *Lyncestarum*: parique modo 7. 1. et XII. 14. 1. ubi *frater* non est additum. Sed *Lyncistarum frater* quid tamen erit? *Λυνκίστας* vel *Λυνκίστας*, *Lyncistas* vel *Lyncistas*, populum fuisse Macedonia, ipsamque illorum terram *Λυνκιστίδα*, *Lyncistidem*, vocatam, ex Thucyd. Strab. Plin. et Ptolem. scire licet. Sed non video, qui totius alicujus populi, Lyncestarum exempli gratia, aut Thessalorum, frater dici aliquis possit. Potius nomine gentili appellandus aliquis fuerit, dicendusque Lyncestes, Thessalus. Et sane Alexandrum istum, cui Alexander rex pepercissee dicitur, ab auctoribus *Λυνκίστας*, *Lyncistas* vel *Lyncestas*, vocatur. Videtis Diod. Arrian. et Curt. Quidni igitur et a Nostro sic appellatus credi possit? Præsertim cum Junt. ed. ut dixi, manifeste sic habeat *Alexandro Lyncesta fratri*, et alteris item locis, ab *Alexandro Lyncista et Alexandrum Lyncistam*. Ipse quoque Bong. in var. lectt. monet, quosd. typis expressos codd. habere *Lyncesta*. Qui codd. cum ex codd. Mas. et ipsi expressi sine dubio sint, perinde id est, ac si in ipsis codd. Mas. sic legeretur. *Vocat.* Emendant, *Alexandro Lyncista*. Atqui sic et cap. 7. 1. et XII. 14. 1. Non potuit tot locis idem vocabulum esse depravatam. Itaque nil muto; tantum post *Lyncistarum* pono comma. Nec enim cohærent *fratri Lyncistarum*, sed *Alexandro Lyncistarum*: i. e. Alexandro illi, qui fuit ex familia sic dicta. Nisi malumus ita vocatum, quod f. præfectus esset Lyncistis,

regioni sic dictæ, ut appellat Strabo, urbiq; Macedonia Lyncææ, cujus mentionem facit Hesychius, a Philippo patre. Fratri tamen simul Alexandri. *Schef.*

§ 4 *Gentes rebellantes compescuit*] Τὰ μὲν οὖν βαρβαρικά κινήματα καὶ τοὺς ἀπὸ πολλοῦ χρόνου κατέπαυσεν. Plut. Alex. cap. 19. Multa sunt in h. Auctore, quæ justam commentarium scribenti cum Græcis comparare operæ pretium esset. Ea hic annotare non est instituti nostri. *Bong.*

§ 5 *Exemplo patris*] Sup. ix. 5. 1. *Bern.*

§ 7 *Athenienses et Lacedæmonios*] Hæc est vett. libb. lect. Ex historia et seqq. pro *Laced.* legend. *Thebanos*. Non enim defecerunt Lacedæmonii, qui Philippi et Alexandri pacem semper spreverant. Sup. ix. 5. 3. et inf. xii. 1. 7. *Bongars.* In edd. prisca est *Athenienses et Thebanos*: quod certissimum; et ita in opt. illa Junt. ed. qua usus est Græv. noster, aperte legere est. Et hoc notissimum est, *Thebanos* male inter Græcæ populos audiasse, quod Persis faverent; et ipse Just. alibi indicat. *Fab.*

Lacedæmonios] Just. *Thebanos*. Nec aliter legend. esse seqq. declarant. Græv. Bong. enimque secutus Bernocc. edidere *Athenienses et Lacedæmonios*; quod ita in codd. Mss. legere. Sed monet tamen Bong. pro *Laced.* legend. *Thebanos*. Deinde in var. lectt. et hoc notavit, quod codd. quidam typis expressi habeant *Athenienses, Thebanos, et Lacedæmonios*: id quod de antiquis etiam edd. Bech. Maj. et Sich. testari licet. Græv. autem testatur ed. Junt. habere planissime *Athenienses et Thebanos*. Quid ergo amplius tergiversaremur, neque *Thebanos* hic pro Lacedæmoniiis substitueremus? *Vor.*

Athenienses et Thebanos] Sic ex Junt. et vett. edidit Vorst: probante Grævio. *Schef.* Angl. *Athenienses, Theba-*

nos, et Lacedæmonios. Nihil in vulg. mutand. *Græv.*

Magno anxi pendere] Δυσποδία et ἀγγυπύχην Demosthenis ex Plat. in ejus Vit. cap. 35. Diod. xvii. 4. Agell. xi. 9. Dinarchi et Æschinis Oration. cont. Demosth. et aliunde nota est. Excusat tamen eum Paus. Corinthiacis. *Bern.*

§ 8 *A Triballii*] Ab *Illyriis* habet Arrian. i. *Bongars.* A Nostro stat Plut. in Vit. Alex. cap. 19. *Bern.*

Afirmaverit] Angl. *affirmaverat*. Servo vulg. *Schef.*

§ 9 *Præsidia*] Leg. et pr. *Fab.*

CAP. III. § 1 *Hortatus*] Peculiari notione pro, excitare: cui quodammodo affinis est xi. 9. 13. ubi 'hortari' pro, consolari, sumitur. Utrumque nostris est, *Einem zusprechen*. *Bern.*

Sub Æacidarum gente] Diod. xvii. 4. ἀπ' Ἡρακλείδους. Erat autem Alexander paterno genere Ἡρακλείδης; materno *Alaxίδης*. Plutarchus, alii. Erat Hercules Thebanus, non Thesalus. In eund. lapidem impingit Just. cum paulo post cap. 4. 5. ait, ab Hercule Æacidarum gentem originem trahere. *Bong.*

Sub Æacidarum gente] Ms. Junt. et vett. edd. aliæ ab. Hanc lect. postulat Latinæ linguæ genius. Quid enim est *necessitudo sub Æacidarum gente*? inepte quoque interpretis, sub Æacidarum imperio. Mox Junt. *inceptis*. Græv. Impressi pro *sub* habent ab Æacidarum gente, vera lectione; sensus est: Vel usque ab ultima gente Æacidarum necessitudinem inter eos fuisse. *Faber.* Antiquiores edd. Bech. Maj. et, ut Græv. testatur, Junt. ab. Sed et Ms. quidam teste Bong. ita habet. Atque eam lect. genium Lat. linguæ plane postulare censet Grævius. *Vorst.* Rectius ab. Littera s ex fine præc. vocis male huic adglutinata est. Nescio tamen, annon scripserit Just. ab Æ. gentem. Potuit ultimæ litteræ

voce *gentem* accidisse contrarium, et assumpta esse per a subsequens. *Schef.* Angl. ab *Æ*. Videtur lect. hæc præferenda vulgatæ. Nam *necessitudo ab aliqua gente* intelligitur ea, quæ ab ea gente oritur, quod vult Noster. Non sic *necessitudo sub gente*. Possunt enim necessitudines inter se plurimum existere etiam sub gente peregrina. Ita ab adhæsit littera *s* a voce præc. Ita natum sub. *Schef.*

§ 2 *Exemple patrie*] Sup. VIII. 2. 1. *Bern.*

§ 4 *Pueritiamque Alexandri spretem*] Demosth. Alexandrum 'puerum et marginem,' h. e. fatuum, inertem, vocabat. Plut. in Demosth. cap. 32. et Alexand. cap. 19. *Id.*

§ 7 *Nec deprecationis*] Anglicanus hæc omittit. *Schef.*

§ 8 *Socii*] Diod. XVII. 14. *Σύνδοχοι.* *Bong.*

§ 10 *Odium*] Sich. odio mallet. Sed illud rectum est: sicut contr. 'amor delicieque' pro homine amato. Ita formosas 'dolores oculorum' dixit Alexander, Plut. in ejus Vit. c. 26. Uxor 'desiderium oculorum' Eschiel, XXIV. 16. *Bern.*

Interjurando se obstrinxerint, ut, &c.] Pro, victis Persis Thebas se diruturos esse. Cujus generis plura ad v. 3. 2. et IX. 2. 12. notavimus. *Vor.*

CAP. IV. § 1 *Cleodas*] Liber ἀνώνυμος de Vita Alexandri, quem mihi ex bibliotheca reginæ matris utendum dedit doctiss. Fr. Pithæus, refert Ismeniam quendam Thebanum, τῆς ἀπολαλοδίας ἑμπειροῦ ἰσθρῶπον καὶ σοφὸν τῇ γνώμῃ τυγχάνοντα, in Thebanorum gratiam ap. Alexandrum dixisse. *Bongars.* Junt. *Eleadas.* Græv.

Non a rege se defecisse] Leg. *defecisse SE*, quem, &c. Faber. Istud æ in 4. codd. invenerant Oxon. meritoque probante *Schef.* reposuerant, ad stipulante Junt. Græv.

§ 2 *Credulitatis*] 'Quæ error est magia, quam culpa; et quidem in

optimi cujusque mentem facillime irrepit:' Planc. ad Cie. Fam. x. 23. Vid. et Polyb. VIII. 2. *Bern.*

§ 3 *Ut nihil amarum unquam sint passi*] Angl. *amarum*, quam sint passi, deprecantur, nec jam. Valde placet. Pulchre quippe respondet sequens 'orare,' quod alias non haberet, quo satis commode referatur. Illud deprecari Noster quoque alibi sic usurpat, ut II. 6. 'Dum Darii corpus sepellant, dilationem mortis deprecantur.' Sic alibi. *Schef.* Non possum h. l. probare codicis Angl. et qui eam laudant, scripturam. Plane hæc adversantur sententiæ huj. orationis, quæ hæc est: Feminas et senes ita stupris et contumeliis vexatos esse, ut nihil illo tempore acerbius sint passi, nec jam pro civibus se tam paucis orare qui supersint, ut illis parcatur, sed pro patriæ solo. Hæc liquida sunt: illa non obcura solum, sed aliena cum ab h. l. tum ab ipsa Lat. lingua. Quis enim sic loquitur: Ita vexatus sum, ut nihil amarum, quam sum passus, deprecor? Aut, si quis ita loqueretur, a quo intelligeretur? Græv.

§ 4 *Quæ non viros tantum, verum et Deos, genuerit*] Bacchum nimirum, et Herculem. Hinc explicæ vv. illos Sophoclis, qui ap. Dicamarchum exstant: Θήβας λέγεις μοι, τὰς πόλιν ἐκτασθέντων, ὃς δὲ μόνον τίκτουσαν αἱ θνητοὶ θεοὶ. Quos vv. perperam corrigunt. Statim post leg. ex Ms. Biblioth. Lugd. *actaque Thebis a patre ejus Philippe pueritiæ.* Voss.

§ 5 *Actaque Thebis*] Sup. VII. 5. 2. *Bernæcer.* Cum sc. a fratre Alexandro Thebanis obses datus in domo Epaminondæ vitam egit. Vid. VII. 6. Pro *acta pueritiæ* quidam codd. testibus Bong. atque Voss. habent *acta pueritiæ*: quam lect. iid. et probant. Mihi tamen altera lect. magis placet: ut *acta Thebis a patre ejus pueritiæ* sit, propter actam Thebis pueritiæ, vel

quod pueritiam Thebis pater egisset; quemadmodum 'deprecatur superstitione' eat pro, deprecatur per vel propter superstitionem. Si legatur *acta pueritia*, oportebit id referri ad vocem, quæ præcedit, 'superstitione.' Atqui hoc non potest: non enim pro superstitione haberi potuit quod pueritiam Philippus Thebis egerat, quemadmodum quod Hercules, quem pro Deo colebant, ap. Thebanos genitus fuerat, pro superstitione haberi poterat. *Vor.*

§ 7 *Urbs diruitur*] Præter Arrian. i. Diod. xvii. 18. et 14. Plut. in Alex. c. 19. et 20. vid. Ælian. V. H. xiii. 7. Paus. Arcad. et Strab. ix. qui Thebas suo tempore vix tueri scribit, *οὐδὲ νῦν ἀπὸ ἀλλοτρίου τούτων. Bong.*

Captivi] Quorum erant 80. M. Considerant autem 90. M. Plut. Alex. c. 20. Ælian. V. H. xiii. 7. *Idem.* Ælian. de captivis consentit: occisorum autem circiter 90. M. corrupto f. numero, refert. Ild. et Arrianus i. addunt Pindari domum, ejusque stirpem, ab Alexandro, poetæ nobilissimi reverentia ducto, sartam tectam conservatam: sacerdotibus item utriusque sexus et Macedonum hospitibus partitum fuisse. De Pindari familia consentit etiam Plin. vii. 29. *Bern.*

Sub corona venduntur] Non quod corona militum, custodiæ causa, captivorum venalium greges circumstaret: sed quia jure belli captos coronatos venire mos erat. Vidend. Agell. vii. 4. *Bern.*

§ 8 *Extenditur*] Ut tanto plaris sc. vñrent, quanto capidius ab inimicis emerentur. Hisp. interp. exiguo pretio venditos ait, quasi per contemptum. Sed verbum 'extenditur' hanc significationem non admittit. Diod. xvii. 14. e captivorum distractione talenta 440. redacta scribit, opinor Attica; quæ si singula 600. coronatis æstimentur, uni captivo e 30000. illis evenierint coronati prope 9. *Idem.*

§ 9 *Aperuere*] Reddentes vicem beneficii, quale et ipsi acceperant. Sup. v. 9. 4. et 5. *Idem.*

§ 10 *Ut oratores, &c.*] Quorum nomina referunt Arrian. i. et Plut. Alex. c. 32. *Idem.*

§ 11 *Ne cogantur*] Ms. Bong. *ne hæc cog.* Optime. Porro sic distingue: *paratisque Ath., ne hæc cogantur, subire bellum, eo res, &c.* Gron.

Relentis oratoribus] Demosthenes recitato in concione, de lupis ab ovibus deditionem canum postulantibus, Apologo, obtinuit ne dederentur: Plut. in Alex. cap. 33. excepto tamen Charidemo, qui, ex oratoribus unus exulare jussus, in Asiam ad Darium profugit. Arrian. i. *Bern.*

§ 12 *Ad Darium profecti*] Arrian. solum Charidemum nominat. *Bong.*

CAP. v. § 8 *Et*] Hoc et ex præc. vocabulo repetitum nullius usus videtur. *Fr.*

Reges stipendarios] In exercitu Alexandri 'Pythagoram regem Cypriorum' memorat Curt. iv. 3. 19. an et alios, jam non occurrit. Frontin. Strat. ii. 11. 3. scribit 'Alexandrum, devicta perdomitaque Thracia, reges eorum præfectosque secum in militiam Asiaticam velut honoris causa traxisse.' Hi tales fuerint, quales Romanorum auspiciis et arbitrio regnarunt, precarii et vix reges. Freinshemium add. ad Surium p. 515. *Ber.*

Conspectoris ingenii] 'Quibus videbatur inesse cura detractæ libertatis,' ait Frontin. ib. Exempla plura Principum, qui suspectos aut æmulos per speciem honoris abstraxerunt, referuntur a Grut. Diss. 36. ad Tac. Add. inf. xii. 14. 5. *Idem.*

Ad committitum secum trahit] Tibullus i. 11. 'Nunc ad bella trahor.' Ceterum *trahere* sæpe id. est quod, ducere. Val. M. v. 4. 1. 'Volumniam uxorem ejus et liberos secum trahens castra Volscorum petiit.' *Vor.*

§ 4 *Adunato*] Ita Ms. et quidam

impressi, rectius, opinor, quam quomodo Bong. edidit, *Adornato*: maxime cum et alibi sic loquatur Auctor illis locis, quas Freinsheimii monstrat Index. *Bern.*

Duodecim aras Deorum] Scribi volui, *Duodecim aras Deorum*, per litteras majusculas; neque id temere, (in hac omnia ed. nihil somnuculose executi sumus,) non autem sunt duodecim arae, sed arae ‘*Duodecim Deorum*.’ Qui autem illi Duodecim Dii sint, facile ex his duobus Ennii vv. discas: ‘Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Saturnus, Jovis, Mercurius, Neptunus, Apollo.’ Hi 12. Dii ab Ovidio dicuntur *Dii nobiles*, ad distinctionem Semideorum, Nympharum, Faunorum, Satyrorum, et Sylvanorum: 1. M. ‘Dextra laevaue Deorum Atria nobilium valvis celebrantur apertis.’ Alibi vocat, plebeios Deos, s. de plebe Deos. Notiss. autem est et decretum illud Lacedaemoniorum super Alexandro, qui se inter 12. Deos referri volebat; ita illud genus, ubi se hominem esse obliviscitur, ridiculum est et ineptum. Vtrum Arrian. 3. tantum Deos h. l. commemorat, quos Alexander rem sacram fecerit. Ita est; sed nunc non ad Arrian. scribimus, imo, ad Just. *Faber*. Singulis nimirum majorum gentium Diis unam. Duodecim Deorum nomina disticho inclusit Ennius hoc modo; ‘Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Mercurius, Jovis, Neptunus, Vulcanus, Apollo.’ Vid. Commentarium Morale ad lib. 1. Annal. Ennii. Athenis Euphranor, nobilis pictor, 12. Deos pingere conatus est; sed in ipso opere defecit. Vid. Plin. xxxv. 11. Paus. Attica et Val. M. viii. 11. Ext. 5. Herod. quoque in Erato 12. Atheniensium Deos nominat; et in Euterpe scribit, *Egyptios* primos 12. Deorum nomina in usu habuisse, et ab illis Graecos fuisse mutuatos. *Ver. Aras Deorum*] Jovi Descensori, et

Minervae, et Herculi structas aras ait Arrian. 1. *Bern.*

§ 6 *Littore excederet*] Junt. *cederet*. *F. littori accederet*. Mox iid. et *Ma. longinquas a domo militis*. Græv. Suspiciantur viri doctissimi. *littore accederet*. Sed puto, agi h. l. de abita Alexandri ex Europa, in quo pariter, ut in aditu ad Asiam, sacrificia fecit. Arrian. 1. ‘Ferunt altaria struxisse Jovi descensori, et Minervae, et Herculi ibi, unde ex Europa solvit, et in eo Asiam loco, in quem descendit.’ Sane et quæ proximæ præcedunt de divitione patrimonii inter amicos, non in Asia, sed Enropa, facta sunt. *Schef.*

§ 7 *Quibus longa, &c.*] Sed quot annorum illa ratio est? Cederes enim, 12. aut 18. seculorum. At nil tale est; nam a Cyro imperii Persici conditore ad Darii mortem anni sunt 230. non plures. Sic Nereus, ap. Horat. regnum Priami vetus appellat: ‘Conjurata tuas rumpere nuptias, Et regnum Priami vetus:’ et tamen a Dardano et Tencro ad finem Priami non possunt esse plus quam 300. *Fab.*

§ 8 *Præsumptio*] I. e. persuasio, fides, fiducia, opinio. Sic III. 4. ‘Itaque cum, contra præsumptionem suam, annis decem in obsidione urbis tenerentur;’ i. e. contra quam sibi proposuerant, vel præter animi opinionem. Cum autem ‘præsumere’ et ‘præcipere’ sint fere idem, huc quoque sine machinatione istum Virgilii vs. trahas: ‘Omnia præcepi, atque animo mecum ante peregi.’ *Faber*. Plin. ix. Ep. 3. ‘Alium ego beatissimum existimo, qui bonæ mansuetæque famæ præsumptione perfruitur:’ vid. ibi Buchner. *Græv.*

§ 9 *Longinqua domo militis*] Ms. a domo, quod præfero, habetque sic Junt. *Schef.*

§ 10 *Jaculum*] *Adpv.* Diod. xviii. 17. *Bong.*

Tripudiantis similis] Membranam mem tripudiantis: quo modo dixit Plaut. Asinar. ‘Hic quæstus noster aucupii

est similissimus: et Plin. H. N. XII. 17. 'Mastiche tertia in Ponto bituminis similior.' *Med.*

§ 11 *Procurator*] *Leg. procurator.* Fab. *Ne se regem, &c.*] Virgil. sine Georg. de Imp. Augusto: 'Victorque volentes Per populos dat jura.' Ita Demosth. in Philipp. *ἐλευθερίαν ἵπταν* 'Ελευθερίαν, quam summam laudem gubernatoris esse, Xen. ait in *Œconom.* Videas *Œlian.* XII. V. H. 9. de Thracia, ultro imperium abdicante, quod omnibus odio se esse videret. At non hodie tantum aut heri, 'ostentandæ per terrores potentis dira, sed frequens magnis imperiis, gloria.' Sen. de Clem. I. 1. *Bern.*

§ 12 *Heroum*] Palmaria correctio, cæjas inventæ laudem ingenio Sebisii transcribo: temeritatis, si qua est, culpam, qui nulla Mstorum auctoritate comprobata in textum ausus sum admittere, mihi servo. Faciebat audacem et vocum affinitas, cum ex *eorum*, quomodo hactenus omnes edd. habebant, in *heroum* facilis sit transitus: et vero consensus auctorum. Nam et Plut. in Alex. c. 24. et Diod. XVII. 7. Alexandrum illi *heroum* tumultos in transitu veneratum scribunt. *Berneccer.* Nunc præfero vetus *eorum*. Nam non tantum ad heroum tumultos parentavit Alexander; sed et ceterorum Trojano bello cæsorum, uti citato. l. diserte addit Diod. *Idem.* Admisi conjecturam Sebisii, qui legit *heroum*. Notias, autem est illa tempora dicta fuisse heroica. In omnibus tamen libris scriptum est *eorum*. Faber. Illud *heroum* in posterioribus edd. Ultrajectina, Lugdunensi, ipsaque Argentoratensi servatum video. Merito autem *Bernecc.* repudiavit rursus. Nam nec in ullo cod. Ms. aut antiquiore typis expresso repertum illud fuit; et Diod. XVII. 17. scribit, Alexandrum non ad tumultos heroum tantum, sed et ceterorum, qui Trojano bello perierunt, parentasse. *Verat.* Merito *Bernecc.* hanc emendationem

Sebisii probavit, sequentesque editores, ut et recentissimi Faber et Oxoniensis, quia nihil certius non tam bello Trojano cæsorum (quot enim homines nihili ceciderunt?) quam eximiorum heroum manibus parentasse Alexandrum. *Græv.*

CAP. VI. § 1 *Militēs*] Ms. *militem*, quod est elegantius, et f. alterum glossatoris est, non Justini. *Schæf.*

Parcendum suis rebus] Ita Cræsus Cyro suadens, ne Lydiam populandam militi daret, 'Non meam,' inquit, 'urbem, non res meas, diripies, nihil enim ad me jam ista pertinent: tua sunt: tua illi perdent.' Herod. I. 88. Add. monitum Quinti Flamini ap. Plut. in ejus Vita c. 7. Alexandri Ætolorum principis ap. Liv. XXXII. 23. 11. Athenionis in Excerpt. Diodori XXXVI. p. 847. pr. Nam, ut inquit Jocasta ad Polynicem, Sen. Theb. act. IV. 'Quæ corripit igne, quem meti gladio, jubes, Aliena credis.' 'Nullum desperationis [Persarum] majus indicium [Alexandro fuit] quam quod urbes, quod agros suos, urent: quicquid non corripissent, hostium esse confessi.' Cart. IV. 14. 2. Add. Plut. Demetr. c. 8. f. Pertinet huc expositio Freinsheimii ad Cart. v. 6. 12. *Bern.*

§ 2 *In exercitu ejus*] Plut. in Alex. c. 23. scribit, quoad. Alexandro tribuere *τραπεζοῦς πρὸς ὁδὸς*, (et tot edit Diod. XVII. 17. et Arrian. I.) alios *τραπέζοις καὶ τραπεζοῦς*. Equitum autem illi 5. M. bi 4. fuisse tradiderunt. Diod. in numero equitum consentit cum Justino: navibus autem longis 60. trajecisse Hellespontum refert. Frontin. IV. 2. 4. solis hominum 40. M. orbem terrarum aggressum scribit. *Bong.*

§ 3 *Utrum admirabilis vicerit, an aggredi ausus fuerit, incertum est*] Legitur vulgo *utr. sit admirabilis, vicerit, an.* Putarunt enim librarii 'admirabilis' esse nomen, eique necessario verbum substantiv. addi oportere. *Vo-*

ram verba 'vicerit' et 'ausus fuerit,' quæ conjunctivi modi sunt, et propter voculas 'utrum' et 'an,' quæ talem modum requirunt, posita ita sunt, satis declarant *ut* hic locum non habere. 'Admirabilis' est adverbium comp. gradus: ejus positivo *admirabiliter* usus Auctor est i. 8. 14. quod scripsit 'admirabiliter insignis.' Ceterum totæ structuræ periodi similis est illa, quæ v. 4. 13. apparet: 'Certant secum ipsi, utrum contumeliosius ipsum exsulerint, an revocarint honoratus.' *Vor.*

Utrum admirabilis vicerit, an agredi ausus fuerit, incertum est Sic rectissime Junt. ut ante legend. esse viderat doctiss. Vorst. Vulg. est inusitatissima. *Græv.*

§ 6 *Principia castrorum*] De militia Macedonica loquitur Auctor more Romanorum, quibus 'principia' loca castrorum princeps et sacer, et quia in iis aquilæ et signa, i. e. Dii militares: item in iis, aut juxta illa, Tribuni, Præfecti, honestissimi Decurionum et Centurionum. Plut. in Galb. c. 17. Ἀρχαῖα, à πρυγάνια Πρωμαῖοι καλοῦνται. Statius etsi in re Græca circumscribit x. 171. 'Ventum ad concilii penetrale, domumque verendam Signorum.' *Initia* vocat Sidon. Apollin. i. 11. si recte locum capio: 'Quem inter initia cognosci, claritas vitrici magis quam patris fecit.' Bernegger. 'Principia' h. l. metonymice usurpavit Auctor pro ipsis principibus, qui alias 'optimates castrorum' dicantur. Vid. iv. Obs. 10. *Gronov.* Quæ sint principia in castris, diligentissime ostendit Lips. in Libb. de Militia. *Fab.*

§ 8 *Affirmans suis, occulta consilia victoriae furtiva convenire*] Sapor ap. Marcellin. xvii. 'Illud apud nos nunquam acceptum fuit, quod adseritis vos exsultantes, nullo discrimine virtutis ac doli prosperos omnes laudari debere bellorum eventus.' Diod. ἀντίον id est τῆς Περσῶν μεγαλοφυχίας.

Bongers. Secuti sumus Gruteri judicium in Notis ad Liv. i. 11. 8. consentis locum ita restituend. auctoritate Mss. ejecta non. Id. enim Darius dicit, quod Alexander ap. Curt. iv. 13. 8. 'Latrunculorum et furum ista solertia est, quam præcipitis mihi, quippe illorum votum nunc est fallere.' De Parthis rex eorum Sapor ap. Ammian. xvii. 10. 'Illud apud,' [&c. V. sup.] Quamquam et Romanis, nimirum antiquis, hanc animi magnitudinem tribuit Liv. xlii. 47. 5. &c. Tac. A. ii. 88. 2. Atheniensibus Thucyd. ii. 8. 24. Achæis Polyb. xiii. 11. Helvetiis Cæs. B. G. i. 13. Verum ista plerumque jactantius dicuntur, quam fiunt. Bernegger. Recte Bernegger. negativam voculam expunxit, neque, ut Bongers. edidit, *victoriae furtivæ non convenire.* Voculam eam et ab ed. Becharii abesse video. *Vor.*

Victoriae furtivæ] Thucyd. v. 2. 5. strategemata vocat apposite κλέμματα, h. e. interprete Sall. H. i. 4. 13. 'furta belli.' Huc respicit et Tac. A. iii. 74. 2. 'Tacfarinas furandi bonus.' Alexandri celebre dictum est ap. Plut. in ejus Vit. cap. 57. Οὐ κλέπτω τὴν νίκην, Non furor victoriam. Bern.

§ 9 *Hostem regni finibus arcere*] An præstat, bellum domi excipere, an vero in hostilem agrum inferre, disputatur in Liv. xxxi. 7. Add. Nostr. i. 8. 2. xxii. 5. 4. et 5. *Idem.*

§ 10 *In campis Adrastris*] Steph. de Urb. Ἀδραστράς πεδῖον, per quod fuit Granicus fl. a quo hoc prælium dicitur 'ad Granicum.' Strab. xiii. *Bongers.* Ms. *Adrastris.* Junt. *Adrastris*: ut Græcis, Ἀδραστράς πεδῖον. *Græv.* Legend. *Adrastris*, nam urbs ipsa dicebatur 'Adrastris.' *Faber.* Junt. teste Græv. *Adrastris.* Quod magis congruit cum Græco Ἀδραστράς πεδῖον, quod habet Steph. *Vor.*

§ 11 *In acie Persarum sexcenta milia militum fuisse*] Quis non miretur tam impudens mendum a nemine hæ-

tenuis quod sciam reprehensum? Quis non credat duplo majorem exercitum ducum Darii fuisse, quam ipsius regis, quando ad Amanicas Pylas pugnaturus cum Alexandro venisset, ubi a Just. 300. M. peditum narratur? Hic vero, si Diis placet, 600. M. Atqui quomodo hunc l. emendemus, non est certum, cum nec aliud in exemplaribus legatur, et ap. huj. historis scriptores tam varius prodatur numerus, ut pudor sit legentibus. Diod. verisimiliter 100. M. peditum, 10. M. equitum, habuisse Persarum duces scribit. Arriannus, cum Alexandri milites non multo pauciores quam Just. scripserit, hostium peditatum minorem fuisse Macedonum peditatu inquit. Fuere autem Macedonum peditum 32. M. et Just. paulo ante dixit. Quenam igitur erit huj. l. emendandi ratio? Ego, si conjectura satis sit, Just. arbitror scripsisse *In acie Persarum c. milia fuisse*. Sicut et Diodorus. Lector quod placuerit sequatur. Mox *novem pedites de Alexandri exercitu cecidisse* leguntur, ubi quidam codd. *nonaginti* habent. Quid si *nonaginta* legamus? Cum Arriannus primo impetu 25. deinde 30. cecidisse dicat. Verum enim vero si pergam ostendere, quoties in talibus variant inter se auctores, res nunquam finem reperiet. Multa hic nobis transilienda ac dissimulanda. *Glar.*

In acie Persarum] Diod. xvii. 19. peditum 100. M. equitum 10. qui hoc prælio Persarum peditum 10. M. equitum 2. M. cecidisse auctor est: Plut. c. 26. peditum 20. M. *Bongars.* 'Sed quis aut in victoria, aut in fuga, copias numerat?' Curt. iii. 11. 30. *Bernec.* Cl. Blancard. in Notis ad Arriani lib. i. existimat in grandi illo 600. M. numero grandem errorem commissum, et scribend. esse *sexaginta milia*. Nam si in primo certamine, quod absente Dario cum ejus ducibus fuit, 600. M. fuissent, nullam idoneam asserri rationem, cur Darius in præ-

lium Isicam cum 400. M. peditum ac 100. M. equitum processerit, ut ipse Just. huj. ejusd. lib. cap. 9. scripserit; et ingenio Darii institutioque gentis id refragari. Deinde esse et aliam causam, cur non legi hic possit *sexcenta*: quia nimirum Auctor Inf. cum Darium 500. M. in aciem eduxisse scribit, addat, 'movisse hanc multitudinem hostium respectu paucitatis suæ Alexandrum?' nunc vero, ubi de primo prælio agit, nihil hujusmodi adiciat. Agnosco sane et ipse, numerum *sexcentorum millium* huic l. minime convenire: an vero *sexaginta millium* scripserit Just. adhuc dubitari posse videtur. Quid si dicamus pro *sexcentorum* legend. esse *centum* aut *ducentorum*? Diod. certo xvii. 19. 100. M. peditum, et supra 10. M. equitum, in acie Persarum tunc fuisse scribit. *Vorst.*

§ 12 *Novem pedites*] Id. ex Aristobulo refert Plut. c. 26. et confirmat Oroa. iii. 16. et iv. 1. ne quis cum Glareano mendum hic esse suspicetur. Arriannus ex Macedonum auxiliis 25. cecidisse: ex reliquis equites 60. pedites 30. Plut. ex Aristobulo c. 26. *τρίκοντα περὸς γινέσθαι τοὺς πέντας. Bongars.* Matthiens: 'In exercitu vero Alexandri 900. cecidere pedites et 120. equites.'

§ 13 *Impense ad ceterorum exemplum humatos*] Diod. *μεγαλοπρεπῆς. Bong.* Diod. xvii. 21. 'Rex auos magnifice sepulture tradit, excitatores ad diacrimina pugnarum reddere cupiens milites ejusmodi honestantis.' Nostris moribus, nemo conqueri poterit, paucos esse viros fortes, qui impigre et intrepide in hostem vadant: quando nec vivi meritis præmiis, nec mortui dignis honoribus, afficiuntur. Add. inf. xii. 1. 1. *Bern.*

Ad ceterorum exemplum humatos] Antiquiores edd. Bech. et Maj. *ad cetera solatia.* *Vorst.*

Statuis equestribus] *Τότῳν χαλκαῖς εἰσὶν ἐν Διὶ ἑστῶσιν.* Arrian. *Bongars.*

Aeneas statuas in templo Jovis erectas, quas Lysippus statuarius Alexandri finxit, refert Arrian. 1. *Bern.*

§ 14 *Post v.*] Vincent. iv. 37. 'Post hanc vict.'

Major pars Asiae] *Ἡ ἑρὸς τοῦ Ταύρου καὶ Εὐφράτου.* Strab. *Bong.*

§ 15 *Terror nominis, &c.*] Sic Dolabella 'terrore nominis Romani' solvit Numidarum obsidium. Tac. A. iv. 24. 2. Pro belli initio ducem aut timeri aut sperni, prolixè Grut. ostendit. ad Tac. Diss. 8. *Bernec.* Saxo vii. p. 139. 40. 'Regnorum omnium motus nominis sui terrore cohibuit.'

CAP. VII. 1 *Indicio, &c.*] Id. xiv. p. 359. 89. 'Quod Absalon captivi cujasdam indicio expertus.'

Lyncista] Secutus rursus sum ed. Junt. quæ teste Græv. sic habet. Vulgo editur *Lyncistarum.* De quo quid sentiend. videatur, dixi supr. xi. 2. 2. *Voss.*

§ 3 *Post hæc*] Aliter Curt. iii. 1. 16. &c. qui ante prælum hæc facta memorat. *Bern.*

Gordien] Ita vett. omnes: Græci *Γόρδιον*: et ita f. librarius scripserat, ut inf. multis locis *Crateron*: τοῦ ο facillè est in e mutatio. Stephanus vocat *Γόρδιον*. Hic initium habent quæ ad nos pervenerunt Q. Curtii *Fragmenta. Bongars.* Videtur Auctor scripseisse *Gordium*. Ut Liv. xxxviii. 19. 'Postero die ad Gordium pervenit:' et Curt. iii. 1. 'Gordium nomen est urbi.' *Grenov.* Junt. *Gordicum*. Steph. *Γόρδιον*, aliis *Γόρδιον*. Dein *jugum plaustrum Gordii* ap. eosd. Græv. Alii *Gordicum*; alii *Gordien*, quod minus probem. *Faber.* Omnes Mss. quos Bong. vidit, habent *Gordien*: Sed agnoscit id. scriptionem eam minus recte se habere. Neque novum est unum idemque mendum in omnes, aut in plurimos, libros Mss. arreperere. Mirum igitur quod Bong. et secutus eum *Bernec.* ita edidere. Est autem legend. vel, ut Bong. conjicit, *Gordion*, ex Græco *Γόρδιον*; vel, *Delph. et Var. Clas.*

ut ed. Junt. teste Græv. habet, *Gordicum*, ex Græco *Γόρδιον*; quod habet Steph. vel denique, ut quidam typis expressi habent, et nunc nos edimus, *Gordium*. *Voss.*

Quæ posita est inter Phrygiam Majorem et Minorem] Falsum. Non enim inter Phrygiam Majorem et Minorem sita urbs Gordium, sed inter Phrygiam Majorem et Cappadociam. Stephanus: *Γόρδιον πόλις τῆς μεγάλης Φρυγίας, πρὸς τῇ Καππαδοκίᾳ, ἀπὸ Γόρδιου τοῦ πατρὸς Μίδου.* Alii tamen similiter in Phrygia Minore ad Sangarium ponunt. Sed inepte. Ineptiunt quoque illi, qui eand. ac Sardes faciunt. Cælenas enim Alexander jam ceperat. Neque quisquam prodidit eum regressum in Phrygiam Hellesponticam. *Voss.*

§ 4 *Non tam propter prædam*] Illud tam, quod prius positum est, satis probat legi debere *quam quod*, pro *sed quod*. *Faber.*

Jugum Gordii] Malim quod in quibusd. impressis est *jugum plaustrum Gordii*, sicut etiam inf. n. 15. *Bern.*

Jugum plaustrum Gordii] Ita antiquiores typis expressi, Junt. puta teste Grævio, Becharii, Majoris. Et mirum Bong. τὸ *plaustrum* expunxisse, eumque alios esse secutos. Certe xi. 7. 15. diserte legitur 'jugum plaustrum,' Arrian. quoque ii. scribit, Alexandrum videre voluisse τὴν ἀμαξάν τοῦ Γόρδιου, καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης τὸν δεσµόν. *Voss.*

§ 6 *Vicina urbis*] Omnino scribe *Telmisina*, non *vicina*. Nihil enim minus quam vicina fuit hæc urbs Phrygiæ. Telmisenses autem fuisse σοφοὺς τὰ θεῖα καὶ τὴν οὐνοσκοπικὴν ἐξηγῶσθαι, nec bardi et bambaliones ignorant. Confirmat hanc conjecturam Arrian. ii. quem consule. Abit ille paullulum ab Justino in hac narratione. Sed non possum omittere, quid sit quod maxime hic mirer. Cum enim supr. dixerit, et nos etiam ex aliis ostenderimus, Midam cum Phry-

Justin.

3 D

gibus ex Europa in Asiam trajecisse, quomodo pater ejus Gordius in Phrygia Asiatica regnare potuerit? Ant quomodo Phryges ante Midam in Asia? Non tamen hoc unus Justinus, sed et Arrianus et alii produnt. Voss. Voss. legend. censet *Telmisina*. Nec multo aliter Blancard. *Telmissi* urb. Hanc enim lect. firmare Arrianum, qui Telmissensium vatū hic meminerit, et puellæ, quæ ex vatū progenie, et oppidi in quo Jovi sacrificari jussere. Verba Arriani II. sunt: 'ἔναυ [τὸν Γόρδιον] κοινάσονται ὑπὲρ τοῦ θελου παρὰ τοὺς Τελμισσέας τοὺς μάγιστρας εἶναι γὰρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς τὰ θεῖα ἐγγεῖσθαι. Ceterum Telmissus non vicina Gordio, ut secundum vulgarem lect. Nostri statuendum esset; sed in extremis Lyciæ ad mare posita fuit, ut ex Ptolemæo et Mela demonstrat Blancardus. Voss.

§ 8 *Tam pulchra conditio, &c.*] 'Conditio' hic usurpatur pro matrimonio, ut Plaut. *Stych.* I. 2. 81. 'Quin vos capitis conditionem ex pessuma primariam?' Id. *Truc.* IV. 3. 75. 'Dicam ut aliam conditionem filio inveniat suo:' et *Trinum.* I. 2. 122. 'Habeo dotem unde dem, Ut eam in æ dignam conditionem colloceam.' *Gronov.* Proprie loquitur. Inde formula perpetua renuntiandi sponsalibus, *CONDITIOE TUA NON UTOR.* Est igitur 'conditio' nil aliud quam nuptiarum pactio. *Faber.*

§ 10 *Regem discordiis opus esse*] Cic. ad *Att.* XV. 20. 'Video mihi opus esse viaticum.' Vid. Non. Hic vulgo *rege*. Bongars. Vulgo *rege*, non protritæ phraseos ignorantia. Plaut. *Truc.* 'Quid isti suppositum puerum opus pessimæ?' *Lucret.* V. 235. 'Nec crepitacula eis opus est.' Vid. Non. Ad rem facit illud *Tac.* A. I. 9. 11. 'Non aliud discordantis patriæ remedium, quam ut ab uno regatur.' Et *Hist.* I. 1. 2. 'Ad unum omnia referri, pacis interest.' *Bernec.* Antiquiores quidam typis expressi, et aliquis item *Ms.*

rege. Sed Bong. ex codd. credo *Mas.* edidit *regem*. *Bernec.* porro et *Freinsh.* aliquid phraseos non protritæ hic esse credunt; quod videl. *opus* non modo dativum, sed et accusativum, adsciscat. Mihi vero ex his quidem Justini id probari posse non videtur, sed *regem* esse accusativum, qui verbum *esse* antecedit. Quomodo dicitur: 'Dux et auctor opus est,' ita plane et *Rex opus est.* Deinde quia ap. *Just.* præcedit 'responderunt,' non mirum quod loco nominativi ponitur accusativus, diciturque, *responderunt regem esse opus.* Nimirum post verbum dicendi, quomodo alias, ita nunc quoque, ponitur accusativus cum infinitivo. Ad *discordiis* subaudi, tollendis, vel simile quippiam. *Voss.* Quid vult illud *discordiis*? an, quod discordiæ postularent, tanquam sibi necessarium? Hunc sane sensum alias habet hæc locutio, ut cum dicitur, *Opus mihi pecunia, Opus tibi est consilio.* At vero hæc Justini mens non potest esse. Itaque vir doct. putat illud *discordiis* explicand. ita, ut subaudiatur, tollendis, vel quid simile. Sed in tali formula hujusmodi quid omitti, quod subaudiri debeat, non puto posse ullo alio exemplo confirmari. Quare certus sum illud *discordiis* non Justini esse, verum glossatoris. *Scheff.* *Regem discordiis opus esse* nihil aliud est quam, discordias requirere regem, quod idem est ac, discordias sopiri non posse sine rege; sicuti dicimus, *Reipublicæ dictatorem opus esse, s. desiderare dictatorem.* *Græv.*

§ 11 *De persona regis*] *Ms.* habet *rege*: unde colligo vocem *regis* quoque irrepsisse ex glossa. *Just.* scripserat: *Iterato querentibus de persona.* Post voci 'persona' adjecta est glossa *rege* in capite, quasi vellet, querentibus de rege. Tam cum alius recepiisset hoc in textum, scripsissetque *querentibus de persona rege*, alius putavit emendand. in *de persona regis.* *Glos-*

sam esse id etiam docuerit, quod mox sequitur, 'iubentur eum regem observare.' Nam hic voce *regem* non fuisset opus, si præcessisset *regis*. *Scheff.* Nunquam 'persona' simpliciter sic usurpatur bonis scriptoribus. Sed 'de persona regis consulentibus' est, quærentibus cui personam regis sint imposituri. Sicut 'persona consulis' est, consulis dignitas et munus. *Græc.*

Euntem plantare] Sic *XL. 3. 4.* 'equis incedere,' 'super equos ire.' *Vors.*

§ 13 *Vehenti*] Passive hoc est accipiend. eod. sc. sensu, quo Cic. dixit de Cl. Orator. cap. 97. 'Adolescentia per medias laudes quasi quadrigis vehens:' et de N. D. 1. 28. 'Maritimus Triton pingitur natanibus invehens belluis,' pro, invehctus, *hercyn fahrend.* Add. *Liv. xxii. 49. 7.* Suet. *Cæs. 37. 3.* et *78. 3.* et *Claud. 28. 3.* et notata *Rubeno Elect. 1. 4. Bern.*

Regnum delatum] Ms. quidam habet *r. ei d.* unde possit suspicari aliquis Just. scripsisse *quo vehente*; nam et vehicula vehere dicebantur, ut ex *Ovid. pridem docui lib. 1. Rei Vehic. cap. 17. Scheff.*

Majestati Regia consecravit] Quæ veluti Dea ap. illos Vett. erat, unde et tam frequens Deorum Regalium mentio. *Æschylus* autem assessores Jovi facit *BIAN* et *KPATON*, *Vim* et *Robur*, s. *Potestatem*. *Faber.*

§ 14 *Post hunc filius Mida regnavit*] Atqui *vii. 1. 11.* scribit, Midam in Europa partem Macedoniæ tenuisse, indeque pulsum fuisse. Quæ quomodo non repugnent, cum *Vossio* non intelligere me fateor. *Arrianus* quoque *lib. 11.* Midam Gordio in Phrygia procreatum scribit, et a Phrygibus, cum hi seditione laborarent, et ab oraculo moniti essent currum illis regem allaturum qui seditionem tolleret, regem constitutum esse. *Vors.*

Ab Orpheo sacrorum solemnibus initiatus] Fuit enim theologus Orpheus.

Unde *Horat. Epist. 11. 3.* 'Silvestres homines sacer interpresque Deorum Cædibus et victu fædo deterruit Orpheus: Dictus ab hoc lenire tigres rabidosque leones.' Vid. *Servium* ad illud *Virgil. Æn. vi. 545.* 'Nec non Threicius longa cum veste sacerdos.' *Mod. Conon ap. Phot. Narrat. 1.* refert, quod *Midas* 'Ὀρφέως κατὰ Πιέριαν τὸ θρος ἀκροατῆς γινόμενος, πολλὰς τέχνας Εὐρυῶν βασιλεύει. *Voss.*

Religionibus implevit, quibus, &c.] Lactant. de *Ira 1. 12.* 'Religio et timor Dei solus est, qui custodit hominum inter se societatem.' Cic. de *N. D. 1. 2.* 'Pietate adversus Deos sublata, fides etiam et societas humani generis, et una excellentissima virtus iustitiæ tollitur.' Causam aperit *Liv. 1. 21. 1.* et *2. item 1. 19. 4.* Unde *Plut. adv. Colotem 47.* 'Urbem citius sine solo, quam rempubl. sine opinione de Diis, aut constitui aut constitutam servari posse' scribit: et *48.* 'Religionem vinculum sive coagulum' vocat 'omnis societatis, et iustitiæ firmamentum.' De falsa ille quidem: sed quanto magis id verum de vera? *Bern.*

§ 16 *Violentius oraculo usus*] Vix persuadeo mihi sic Just. scripsisse. Quodnam hoc loquendi genus, *violenter uti oraculo?* quid est *uti oraculo?* Pro *usus gladio* libri *Mss.* habent *universa uris gl.* Unde puto scriptum a prima manu fuisse: *violentius oraculo universa, usus gladio, loramenta cecidit.* Ut *violentius oraculo* sit idem, ac *violentius, quam oraculum*, puta exigebat, vel dicebat. *Scheff.*

CAP. VIII. § 2 Quingenta, &c.] *Liv. xxvii. 45.* 'Postquam jam tantum intervalli ab hoste fecerat.'

3 *Cydn*] Ψυχὸν δὲ φασὶ καὶ ταχὺ τὸ βεῖμα τοῦ Κόδρου. *Eustath.* Vid. præter *Plut. Alex. cap. 29.* *Val. M. iii. ult.* *Diodorus xvii. 31.* causam morbi nullam affert. *Bong.*

In præfrigidam undam] Malim in

præfrigidam, nudum. Id.

§ 4 *Interclusa voce*] XII. 15. 12. 'præclusa voce.' Deinde 'non spes modo remedii' est pro, non modo non spes remedii. Vid. Not. ad II. 1. 6. *Vorst.*

§ 5 *Remedium polliceretur*] Mallem *pollicetur.* *Schef.*

Parmenionis epistola] Sen. II. de Ira c. 23. 'Alexandrum epistola matris admonitum fuisse, ut a veneno Philippi medici caveret,' sed tamen 'acceptam potionem non deterritum bibisse' scribit. *Vorst.*

§ 6 *Ingenti pecunia*] Et promissis filiae nuptiis. *Plut. Alex. c. 30. Bern.*

§ 7 *Indubitato morbo*] *Sebis. indubitata morte:* vix dubia correctio. Sic enim et XII. 15. 1. *Bernec.* Amplector emendationem *Sebisii.* Sic XII. 15. 1. 'Indubitatam mortem sentiens.' *Vorst.* *Sebis. indubitata morte,* quod viri doctiss. vehementer probant. Mihi tamen nulla opus emendatione videtur, quia illud *indubitato* non est adjectivum h. l. sed adverbium, nec cohæret cum *morbo*, sed 'perire.' Porro *perire indubitato* est, certo et citra dubium mori. Si quis tamen mallet *indubitata*, adversum me non haberet. *Schef.*

§ 8 *Epistolas medico tradidit*] Rectius *epistolam*; unica enim tantum fuit, nec plures legere potuit interea, dum Alexander bibebat. *Schef.* Cave quicquam mutes. Nam *epistola* Justino sæpius accipitur, ut litteræ, pro, epistola. In cap. 12. ter occurrit: 'Darius, cum Babyloniam profugisset, per epistolas Alexandrum deprecatur.' Loquitur autem de epistola prima. Mox: 'Interjecto tempore aliæ epistolæ Darii Alexandro redduntur.' Dein: 'Scribit itaque et tertias, et gratias egit,' h. e. tertiam epistolam. Lib. I. c. 7. 'Lectis ille epistolis.' Atqui unam tantum fuisse epistolam caput præc. ostendit. *Græv.*

Inter bibendum, &c.] Cogitand. an

non scripserit Just. *inter bibendum, dum oc. in v. leg. intendit, ut s. c.* Ita melius videntur cohærere. *Schef.*

Oculus in vultum legentis intendit] Tac. A. III. 3. 1. 'vultum scrutari' dixit. *Bern.*

§ 9 *Ut, &c.*] Dissentit a Just. Zonaras IV. 9. Καὶ ὁ μὲν ἔκταν, ὁ δὲ ἀνεγίνωσκεν, ἐκρούσας ἀλλήλους, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐν ἑφει χαρίεσσι καὶ ἰατρῇ, ὁ δὲ Φιλίππος περιδεῖ καὶ τεθορυβημένῃ. *Curt. III. 6.* de Philippo refert: 'Ille, epistola perfecta, plis indignationis quam pavoris ostendit.'

CAP. IX. § 1 *Cum quadringentis milibus*] 600. M. habet Arrianus I. quem numerum Persas prima congressione habuisse scripsit Just. h. lib. cap. 6. 11. vereor ut recte: qui enim jam moveretur Alexander, 600. M. primo prælio superatis? Vulgo hic legitur CCCtis mill. quod probat Oros. III. 16. *Bongars.* Atque ita etiam expressit interp. *Hisp. Bern.*

In aciem procedit] *Mas.* plures, in acie, quod f. non est negligend. 'In acie' vel, omissa præp. 'acie procedere,' est, procedere copiis instructis ordinatisque, ad conflictum certo modo dispositis. Ita *suggredi acie* usurpavit Tac. IV. A. 47. 'Quos dux Romanus, acie suggestus, haud ægre pepulit.' *Schef.*

§ 2 *Respectu, &c.*] Saxo XVI. p. 374. 37. 'Ut absque p. s. r. in hostem contenderent.'

Interdum] H. e. interim, ut ap. Vell. II. 74. 2. et in Apuleio sæpius. *Bern.*

§ 3 *Ne desperatio suis cresceret*] Locus hic nonnihil est suspectus mihi. Certe si timebat Alexander, ne desperatio cresceret, necesse est, ut jam aliqua fuerit ap. ejus milites. At diversum ex historia colligitur. Deinde ne oratio quidem satis decens, quia illud *suis* et mox *suos* repetitur in-grate. Mallem ergo pro *suis cresceret* legere *succresceret*. Dicitur 'succres-

cere desperatio,' quando paulatim oritur. Ita Plaut. *mores succrescere* dixit Trin. 1. 1. 'Sed, dum illi ægrotant, interim mores mali Quasi herba irrigua succreverunt uberrime.' Schef. Num igitur jam in desperationem inciderant? Nam, si tum nulla fuit desperatio, quomodo potuit crescere? Præterea valde ingrata est isthæc repetitio *suus, suos*, in tam paucis verbis. Adstipulor igitur præstantiss. Scheffero. *Græv.*

Singulas] Est geminus huic l. locus ap. Liv. xxx. 33. 8. in hæc verba: 'Varia adhortatio erat in exercitu inter tot homines, quibus non lingua, non mores, non lex, non arma, non vestitus habitusque, non causa militandi eadem esset. Auxiliariibus et præsens et multiplicata merces ex præda ostentatur. Galli proprio atque inuito in Romanos odio accenduntur. Liguribus campi nberes Italiæ deductis ex asperissimis montibus in apem victoriæ ostentantur. Mauros Numidasque Masanissæ impotenti futuro dominatu terret: aliis aliæ spes ac metus jactantur. Carthaginiensibus mœnia patriæ, Diil penates, sepulchra majorum,' &c. *Mod.*

§ 5 *Nec inventos illis toto orbe pares viros*] Ita jam pridem hic emendand. docui ad illa Curtii mei ex lib. iv. 'Macedones virtute assecutos, ne quis toto orbe locus esset, qui tales viros ignoraret.' *Mod.* Opt. in antiquis edd. legitur *inventas . . . vires*. At sic non modo Auctor xxxi. 1. 'Ne uno tempore duplici bello vires Romanæ detinerentur,' sed et Liv. 1. 30. 'Ut omnium ordinum viribus aliquid ex novo populo adjiceretur.' Sed x. 14. 'Ibi integræ vires sistant invehentem se jam Samnitum:' et Val. M. 1. 1. 15. 'Majore Romanarum virium parte:' (ubi Pighius legi vult *Romanorum virorum*. Sed contr. libros script.) et Frontin. iv. Strat. 7. 6. 'Naturam Romanarum virium

per hoc vobis exemplum ostendi:' et Euseb. in Chron. p. 184. 'Romanæ vires.' Gronov. Junt. ante Modium *inventos . . . viros*. Sed probat Gronov. aliarum edd. descriptionem: *inventas . . . pares vires*: h. e. exercitum, qui illis par sit: ut superius: 'Ne Lacedæmoniis illæ vires accederent,' h. e. copiæ. Nec infrequenter ead. notione in aliis locis usus est Noster. Postea *haberi et salvari ut reginas* Ms. Junt. et aliæ edd. *Græv.*

Nec inventos . . . viros] Ita ex Mss. edidit Bong. Et habet quoque ita Junt. At aliæ vett. edd. Bech. puta et Maj. habent *inventas vires*: quam lect. Gronov. alteri præfert. Mihi tamen *inventos viros* magis placet. Vorst. Gronov. verissime. Sensus est: Nullum exercitum, quantumvis magnum, parum esse illis. 'Vires' vero in h. sensu ap. Just. frequenter admodum occurrit. *Græv.*

§ 7 *Consuescant oculis, &c.*] Est huj. l. nota fabula de vulpe ad primum leonis conspectum exterrita, eund. postea minus minusque formidante. 'Quæ ex usu sunt, non timentur,' Vegetius iii. 12. fin. 'Subita conterrent hostes: usitata vilescent,' Id. iii. 26. *Bern.*

§ 8 *Nec Darii segnis opera in ordinanda acie fuit*] Ita antiquiores typis expressi. Et retinui eam lect. Bong. At Bernecc. quod a Bong. in Mss. quibusd. observatum sciret, *Nec D. regis o. in ord. acie defuit*, hoc ipsum pro altero substituit. Mihi tamen *regis* tanquam supervacuum suspectum est; et per hoc ipsum quoque tamen *defuit*. Quid opus erat addi *regis*, cum toties tum Darius, tum Alexander, nominatus, neque tamen quod reges fuissent additum esset? *Vorst.* Optime Junt. *Nec Darii segnis opera*, cum Bong. Vorst. et Schef. *Græv.*

Imperiique perpetuæ a Diis immortalibus datæ possessionis admonere] Quomodo et sedem quondam Imperii

Romam 'Urbem æternam' jactant, præter Inscriptiones antiquas et Imp. Constitutiones, Ammian. xiv. 14. Liv. xxviii. 28. 12. Flor. 1. 7. 10. &c. immemores, 'omnia mortalium opera mortalitate damnata esse, et inter peritura nos vivere:' Sen. Ep. 91. 'Urbium, imperiorum, gentium, nunc floret fortuna, nunc senescit, nunc interit:' Vell. ii. 11. 6. τὸ ἐλμαμένον ὡς περ ἐμψύχοις, οὕτω καὶ πόλεις ἔφυκτον. Pachymer. Hist. Byzant. ii. 27. *Bernec.* Scrib. *dati possessionis.* Ait imperium perpetuæ datum possessionis. *Voss.* Perpetuam possessionem vocat, quæ nullam interruptionem passa fuerat. Vir doctiss. aliquid in hoc loco vitii esse putavit, quod non video, nec quidquam esse arbitror. *Fab.*

§ 9 *Prælium ingentibus animis committitur*] 'Εν ἰσσοῦ τῆς Κιλικίας. Diod. xvii. 32. et seqq. M. Cic. Fam. ii. 10. Hoc prælio 110. M. cæsa. Plut. ut Diod. xvii. 36. peditum 12. myriades, equitum 10. M. *Bong.*

In eo, &c. Matthæus: 'In eo prælio uterque vulneratus est, et tam dlu c. a. fuit, quoad aufugeret Darius.'

§ 10 *Pedestres centum triginta*] Minor Fr. Fabricium diligentiss. hominem notare ad Oros. cum Justino facere Diodorum, quia τριακοσίων habet, i. e. trecentos. *Bong.*

§ 13 *Hortandasque*] H. e. consolandas: quo sensu 'alloqui' et 'alloquium' usurpari notavit Varro vi. de L. L. sicuti παρηγορεῖν et παρηγορία Græcis: add. sup. Not. ad xi. 3. 1. *Bernec.* 'Hortari' quid hic sit, intelligitur optime ex eo, quod Curt. iii. 12. 26. scribit: 'Rex bonum animum eas habere jussit.' Vid. et sup. xi. 1. 8. et inf. xiv. 3. 4. *Vor.*

§ 14 *Non mortem, sed dilationem mortis, deprecantur*] Malim vitam, ut quidam ediderunt contr. librorum Mss. fidem. 'Deprecari' enim h. l.

est, valde precari. Vid. Gell. vi. 16. inf. xii. 2. 'Auxilia adversus Brutios deprecantibus.' Quamvis et ap. b. Auctorem diversam significationem habeat. *Bongars.* Commune verbum 'deprecari' ad duo ista, mortem, et dilationem mortis, diverso plane sensu refertur: illam, ne inferatur; hanc, ut concedatur: quomodo etiam iii. 1. 9. vindicare duplici simul significatione sumitur: 'Et cædem patris, et se ab insidiis, vindicavit.' Exempla duo regulæ, quam Schol. Soph. ad Elect. 138. refert: Πολλάκις τὸ κατὰ κοινὸν λαμβανόμενον διαφόρως νοεῖται: Sæpe verbum, quod ad communionem assumitur, (ut loquitur Papi- nian. in L. 77. §. 22. D. de Legat. 2.) diversâ significatione accipiendum est: et in exemplum adducit ex Homeri Il. xi. 328. cui fere simile est illud Ciceronis pro Murena cap. 10. 'Tu caves ne tui consultores, ille ne urbes aut castra, capiantur.' Ita Terent. Euanuch. iv. 7. 19. 'Omnia prius experi- ri, quam armis, sapientem decet.' Ov. Tr. i. 2. 77. 'Non peto, quas quondam petii studiosas, Athenas,' &c. Sidon. Apoll. iv. 1. 'Nisi cui ingenium sibi- que quis defuit.' Huj. l. crediderim illud esse Plinii Paneg. cap. 20. 'Adsucescat Imperator cum imperio calculum ponere,' h. e. sepo- sita imperatoria dignitate, rationem expensarum reddere. Den Haider auff ein seit setzen und Rechnung thun. Ubi 'ponere' habet utram- que significationem, et apponendi, respectu calculi; et deponendi, respectu imperii. Sicut eod. Paneg. cap. 65. opponuntur, 'hic suscipere, hic ponere, magistratum,' h. e. deponere. Qui me nunquam nisi doctiorem ab se dimittit, vir et in sua Jurisprudencia et in his quoque litteris eximie magnus, Casp. Bitschius, Antecessor Acad. quem honoris et observantiæ causa nomino, docuit me, observatio- nem hanc ad multa etiam loca Juris

civillis utilem esse. Juris enim auctores frequenter ita loqui, ut simul et negligentiam s. culpam, et diligentiam vel custodiam, 'præstandam' esse dicunt; illam quidem ut absit, hanc ut adsit: illam, ut de ea s. ob eam quis teneatur; hanc ut ad eam quia teneatur; vel certe ob hanc omissam, et illam admissam. Ut L. 5. §. 2. D. Commodati, L. 1. D. de Tutel. et Rat. distrah. L. 17. D. de Jure dot. &c. Sic L. 25. D. de V. S. 'pars,' relatum ad 'servitutem,' intelligitur de parte generis: ad 'dominium' vero, de parte integri. Item L. 1. C. Ubi de Crim. ag. oport. vocabulum 'criminis,' relatum quidem ad verbum 'commissum,' significat delictum, aut ipsum factum criminis: ad 'inchoatum' vero, accusationem criminis. *Bernec.* Id h. l. potest observari, istud 'deprecantur' in diversa significatione sumtum esse. Qui enim mortem deprecatur, orat NE sibi mors afferatur; qui deprecatur dilationem, orat, UT sibi concedatur dilatio. Ita deprecatur bellum, qui bellum timet; deprecatur pacem, qui pacem cupit. Sed in eod. unius alicujus periodi membro si quis ita loquatur, vitiosum puto, et ab hujusmodi imitatione refugiendum. Quamvis itaque in sensu diverso recte dicatur, 'ulcisci patrem,' et 'ulcisci inimicum patris,' non ideo tamen, si de filio loquaris, qui, dum patrem defendere studet, illius inimicum interficit, non, inquam, recte feceris, si dices, 'Ille et patrem et illum hostem ultas est;' quia sc. geminam eid. verbo significationem, idque in eod. membro orationis, tribueres, quod non modo obscenritatem affert, sed et contr. judicium est. *Faber.* Edd. Bech. et Sich. habent non vitam, sed dilationem mortis, deprecantur: ut verbi 'deprecari' ad diversa relati una eademque notio sit. Et sane 'deprecari vitam' dicit Auc-

tor xvi. 1. 1. Sed præfero tamen lect. alteram. Nec est adeo insolens, ut uni eidemque verbo, prout ad diversa refertur, duplex subjecta sit notio. Estque manifestum ejus exemplum i. 9. 12. s. ibi remittunt, s. permittunt, legas. Vid. Notas ad eum l. Vor.

§ 15 *Haberi ut reginas*] Add. xxxvi. 1. 6. et xxxviii. 9. 8. *Haberi et salutari* ex fide cod. Maffæani legit Just. Rycquius Centur. ii. Epist. 43. *Bernec.* Antiquiores Junt. Bech. et Maj. edd. una voce auctius habent *haberi et salutari ut reginas*. Sed et codd. quidam Mss. ut Bong. et Rycq. testantur, ita habent. *Vorst.*

CAP. X. § 2 *Barsinen captivam diligere*] Mirum est etiam in Alexandri uxoribus nomina variata. Tres ejus numerantur uxores. 'Barsine' Darii filia, de qua h. l. et lib. xiiii. Ejus filius Hercules, qui una cum matre a Cassandro Macedonum rege occiditur, ut postea lib. xv. narrat Auctor: Diod. 'Statyram' hanc vocasse videtur, et nisi codd. fallant, etiam Just. xiii. postquam Babyloniam redierat ex India Alexander. Altera 'Rhoxane' Oxyartis Bactriani filia, de qua etiam libro xiiii. Tertia 'Parysatis' Ochi filia, quam Susis duxerat, ut initio fere lib. vii. narrat Arrianus. Lector ipse cogitet quid sequend. *Glar.*

Barsenen] Barsinen Darii filiam commemorat Arrianus vii. quam devicto Dario Alexander in uxorem duxit: de ea inf. xiiii. 2. 7. *Bongare.* Add. Plut. Alex. c. 36. *Bernec.* Junt. *Barsinen* cum Arrian. et Plut. Dehinc *Abdolonymus*. 'Mox applicito, ut supra, iid. Græv. Bong. et Bernec. edidere *Barsenen*; cum tamen xiiii. 2. 8. scripserint *Barsine*. Vetus Junt. ed. teste Græv. et hic *Barsinen* habet. Fuit non Darii, ut ex Arriano constare posse Bernec. putat; sed Artabazi filia, et Memnonis dum vi-

veret conjux : quæ Damasci capta ante nuptias consuetudinem cum rege habuit. Vid. Notas Blancardi ad lib. vii. Arriani. *Vor.*

§ 3 *A qua?* F. e q. Gron.

§ 6 *Obvius cum infulis, &c.* Regiæ dignitatis insignibus. Ita Pollio in Gallienis duobus cap. 10. 'Odenatus rex obtinuit totius Orientis imperium, quod se fortibus factis dignum tantæ majestatis infulis declaravit.' *Infule* proprie quidem sacerdotibus, victimis, rebusque sacris tribuuntur, quamquam et regum persona sacra habetur : et alioquin etiam ea vox generalis accipitur. Ut ap. Spartian. in Adriano cap. 6. 'Infulis ornatus Pannoniæ,' h. e. titulo præfecturæ Pannoniæ. Sen. ad Helv. 18. 'Vir constans ipsas miseras infularum loco habet.' Et Ep. 14. 'Literæ etiam apud mediocriter malos infularum loco sunt,' h. e. dignitatis. Quædam edd. non bene cum *infulis*. 'Infule' supplicum insigne sunt ap. Liv. xlv. 26. 2. Eæd. dicuntur 'velamenta supplicum' Curtio vii. 5. 61. Cæs. B. C. ii. 12. nec alio sensu accipiendus h. i. Justinus. *Freinsh.* Puto respicere Justinum ad memorabilem illam historiam, quam Josephus de Jaddo, summo Judæorum sacerdote, narrat. Vid. eum xi. Antiq. 8. *Voss.* 'Infule' hic non insignia dignitatis regiæ ; sed insignia supplicum sunt, velatis manibus orantium : unde et 'velamenta supplicum' ab auctoribus dicuntur : ipsaque vocabula *infularum* et *velamentorum* etiam conjuncta reperiuntur. Liv. xxxvii. 'Teii, cum in oculis populatio esset, oratores cum infulis et velamentis ad Romanum miserunt.' Tac. i. H. 'Velamenta et infulas præferentes.' Rursus Liv. xlv. 26. 'Tota multitudine cum infulis obviam effusa.' *Infule* victimarum itidem velamenta fuere, ut vel ex his Varronis vi. de L. L. apparet : 'Infulas dictas apparet in

hostiis, quod velamenta e lana.' *Vor.* Hunc l. illustrat Avus Obs. in Script. Eccles. 6.

§ 8 *Abdalonimus*] Diod. xvii. 46. *Βαλλάνυμον* vocat, non Sidonis, sed Tyri regem constitutum. Vid. Cart. iv. 1. 28. Vett. nostri mire variant. *Bong.*

Sidonia] Puta, urbis. Sidoniam urbem dixit etiam Virgilius. Quia tamen Mss. habent *Sidona* vel *Sidone*, cogitandum, an non id, quod aliis est Sidon, terminatione Latina nominare voluerit *Sidonam*. Quanquam, cum ipse Noster xviii. 3. nominet *Sidona*, non *Sidonam*, aut *Sidoniam*, f. optimum sit hic etiam legere non *Sidoniam*, sed *Sidonis*. *Schof.*

§ 9 *Oblocare*] Impressi quondam habuerunt *ablocare*, quod est rectius opinione mea. Nam 'ablocare' ac 'elocare' idem. *Ablocare* sensu simili usurpavit Suet. Vitell. 7. 'Deum in reliquam anni partem ablocaret.' *Id.*

Misere vitam exhibentem] Putabam *exigentem*, sed hoc rectum est. Ita Noster xxii. 1. 3. 'Vitam stupri patientia exhibuit:' add. notam ad ix. 2. 7. *Bernec.* xxii. 1. 3. 'Vitam stupri,' &c. Ex quo apparet, 'vitam exhibere' id. esse quod, tolerare, sustentare.' Nec tantum dicunt 'vitam exhibere;' sed et 'exhibere aliquid,' pro, tolerare, alere. Vid. Not. ad ix. 2. 7. *Vor.*

§ 10 *Coronam auream*] Athenæus xii. ex Charete refert, 'post victum Darium, missas Alexandro coronas partim a legatis gentium, aliisque, æstimatas decem millibus ac quingentis talentis.' Obvia talia gratulationis exempla sunt et in Romana historia. Ut in Liv. xxxviii. 37. 4. cum Cn. Manlius Gallogræcos vicisset, eoque terrore Asiam liberasset : 'Missæ undique legationes non gratulatum modo venerunt : sed coronas etiam aureas pro suis quæque facul-

tatibus attulerunt.' Videndus omnino Lips. de Maguit. Rom. II. 9. Bern.

In *titulum gratulationis*] Illud etiam Romanis usitatum, neque coronæ solum ipsæ mittebantur, sed aurum ut pecunia ad coronas, atque id propria aurum coronarium. *Idem.*

Grate munere accepto] XXXI. 7. 6. 'Gratum se munus accipere.' Et XII. 11. 2. 'Nec a debitoribus magis quam a creditoribus gratius excepta munificentia.' *Vorst.*

§ 11 *Id cum in Tyro vetere*] Vett. *denam Tyro*: legend. arbitror *id cum in Tyro vetere, antiquiore templo*: sine copula. Dicebatur enim locus ille Παλαιός. Vid. Curt. v. 2. Arrian. II. Diod. XVII. 40. et Plat. in Alex. 41. *Bongars.* Scribi curavi in Tyro vetere, utraque voce per lineolam copulata; ut intelligeretur esse compositam. Hæc Tyros, Palætyros, i. e. Tyros Vetusta, a Græcia dicebatur; distabat autem ab altera Tyro stadiis 30. teste Strabone; eratque in continenti; at altera, celebratissima illa et decantatissima Tyros, insula erat, cum obsideri ab Alexandro cepta est. Ceterum, ubi mox dicitur *et antiquiore templo*, recte vidit Bernecc. expungend. esse illud *et*, hoc sensu, per ablativum abstractum: Rectius id in Vetere Tyro facturum, antiquiore templo, i. e. cum Palætyri templum multo esset antiquius quam id quod in Nova Tyro conspiciebatur. *Faber.* In continenti fuit Παλαιός, *Antiqua Tyros*, ubi Herculi sacra facere Alexander potuisset. Ap. Curt. legati respondent, 'esse templum Herculis extra urbem in eam sedem quam Palætyron ipsi vocant: ibi regem Deo sacrum rite facturum.' In antiquiore illo Palætyri templo occisus fuit Sichæus a Pygmalione: quod ex eo colligitur, quod Dido, cum ad Pygmalionem in regiam se venturam simularet, naves conscendit, atque ita aufugit. *Vorst.*

§ 12 *Non minus animosis*] Mss. habent *animosos Tyrios*, et mox excipit, quod f. non est negligend. Quia tamen illud genus Nostro alibi quoque passive magis, quam active usurpatur, ideo suspicor scripsisse Nostrium: *confestimque exercitus insula applicante, a non minus animosis Tyriis fiducia, &c.* Nisi malis ista verba, non minus animosis, &c. putare seorsum posita significare causam, quare bello fuerit exceptus. Cum præsertim alibi quoque illud excipi sic absolute ponat. Ut II. 5. 1. 'Scythæ servili bello domi excipiuntur; non dicit, 'a quo,' sed simpliciter, 'excipiuntur bello.' Sic XLIII. 1. de Ænea: 'Statimque bello exceptus.' *Schef.*

§ 13 *Ducentes*] Scrib. *ducentibus*; ut referatur ad præcedens 'Tyriis,' non ad 'animos.' *Gron.*

§ 14 *Non magno*] Imo satis magno, si ætatem Alexandri spectes, et ceteras res ab eo gestas: septem quippe menses in hac obsidione consumti. Plat. in Alex. 41. Curt. IV. 4. 30. *Fr.*

Per proditionem capiuntur] Nemo dixerit, per proditionem esse captam Tyrum. *Voss.* Bis peccat Justinus; nam et tempus obsidionis longum fuit; et per proditionem capti non fuerunt Tyrii. *Faber.* Septem tamen menses in obsidione Tyri consumti, ut ex Curtio notum. De 'prodizione,' qua capta sit Tyros, nihil prodidere alii. Ipse Noster XVIII. 8. scribit, 'expugnata urbe.' *Vorst.*

CAP. XI. § 1 *Inde Rhodum*] Oros. III. 16. et 17. hanc lect. sequitur, quæ mihi propter Mss. varietatem suspecta est: eorum plerique habent *Inter hæc dum Alexander Æg. Cil. a. cer. recipit, ad Jovem Hammonem, &c.* *Bong.*

Cilicetque] Ciliciam? non optior. hanc enim inter primas habuit. *F. Cyrenæ. Fr.*

Cilicetque] Atqui Cilicia jam diu erat capta. Scrib. itaque *Syrticæque.*

Sic quoque nonnulli inter Justinī compilatores legerunt. *Vass.* Istud *Ciliciam* vitiosum esse jam alii viderunt: nam pridem perdomita fuerat hæc provincia. Universum hunc locum sibi suspectum ait esse Bongarsius. Quidam ap. Bernecc. legebat *Cyrenæ*; Is. Vossius *Syriam*; vere, ni fallor. *Faber.* *Ciliciam* Alexander occuparat jam ante. Quam ob causam pro *Ciliciam* Freinsh. legend. putat *Cyrenæ*. Sed neque hoc potest. Nam *Cyrenæ* obtinuit demum Ptolemæus, ut ex XIII. 6. 10. videre est. Rectius igitur videtur, quod Vossius legend. putat, *Syriamque.* Vorst.

§ 3 *Ex serpente*] Liv. XXVI. 19. 6. 'P. Corn. Scipio rettulit famam in Alexandro Magno prius vulgatam, et vanitate et fabula parem, anguis immanis concubita conceptum,' &c. Ead. fere Agell. VII. 1. Similia de Augusto Suetonius 94. 8. Fabula illa de Scipionis ortu peperit aliam fabulam de specu in Linternino, ubi manes ejus custodire draco traditur, Plin. XVI. 44. pr. *Bern.*

§ 5 *Stupri compertam*] Ita Liv. VII. 4. 4. 'Nullius probri compertus.' Et f. ejus imitatione Tac. A. I. 3. 6. 'Nullius tamen flagitii compertus.' *Bernec.* Liv. XXII. 57. 'Dum Vestales stupri compertæ.' Aliud est 'stupro comperta;' quo Sulp. Severus utitur Hist. S. I. 38. Vid. nostras in illum Notas. *Vorst.*

§ 6 *Originem divinitatis*] F. *originis divinitatem.* Gron.

§ 7 *Incred. &c.*] Ælian. XII. de Nat. Anim. 6. Καὶ Ὀλυμπιάς δὲ ἐκεῖτο γυνή, ἡ τεκοῦσα τὸν τοῦ Διὸς, ὡς ἐκόμπαζεν αὐτῇ, καὶ ἐκείνος ἔλεγε.

Ut Hammonis filium] Τὸ ut videtur expungend. *Sebis.* *Hammon*, rectius *Ammon*, Jovis in Libya cognomentum est, ab arenis ei inditum, quarum ingens isthic copia. Mela I. 8. Olympiadis festivum rescriptum, quo filii jactantiam, 'genitum se Jove,' retu-

dit, Agellius XIII. 4. refert. Corinthios Alexandro statuum Jovis ornatu intra Altim dedicasse, tradit Paus. V. longius a fin. *Bernec.*

§ 8 *Censeri*] Vid. notata ad IX. 2. 9. *Id.*

§ 9 *An omnes interfectores parentis*] Homo insigniter fatuus, qui se bipatrem haberi postulet. At boni illi nugivenduli, Hammonis Antistites, magis sapiebant, et, si quid bonæ mentis in cerebro Alexandri fuisset, hominem ad sanitatem revocasset, qui intimas Africæ solitudines penetrasset ut se lactandum et deludendum somniorum venditoribus propinaret. *Fab.*

§ 10 *Tertiam interrogationem poscenti*] Est qui *Tertia* interrogatione legend. ex Ms. censet: quomodo fere Tac. An. III. 16. 4. Alius et sequentia mutat ita: *Tertia* interrogatione poscenti victoriam omnium bellorum, possessionem terrarum dari respondetur: ne phrasis ista non offendant. 'Interrogatio' namque non hic ἐρώτησις, sed ἐρώτημα, h. e. non actus interrogandi, sed caput interrogationis est. Τὸ ἑρωτούμενον appellat Diod. XVII. 51. ubi fusius hæc explicatur historia. Ceterum Atticismus est, cum verba regunt accusativos vel snæ originis, ut 'cœnare cœnam,' 'pugnare pugnam,' 'somniaire somnium,' Plaut. 'jurare juszurandum,' Cic. &c. vel cognatæ significationis, ut 'lucere facem,' 'cereum:' 'garrire nugas,' Plant. 'pugnare prælia,' 'garrire libellos,' Horat. 'quiescere somnum,' 'substrepere verba,' Apul. Sic ἐρωτᾶν ἐρωτήματα, h. e. interrogare (a. cum Nostro poscere) interrogationes, dixit Æschines in Ctesiph. et Plut. in Colot. Add. Vechneri Hellenolex. p. 154. *Bernec.* Videtur Auctor scripsisse *Tertiam* interrogationem ponenti, ut Cic. I. de Orat. 22. 'Mihi nunc vos, inquit Crassus, ... quæstiunculam, de qua meo arbitratu loquar, ponitis?' *Id.*

12. Fam. 26. 'Quod tu unum ἡρώα Dioni philosopho posuisti:' et Phædr. Fab. 53. 'Nec quæstionis positæ causam intelligit.' Gronov. *Tertiam interrogationem poscenti*, pro, tertiam interrogationem interroganti. Verbis adjiciuntur non raro nomina ejusd. originis; ut 'ridere risum,' 'pugnare pugnam:' interdum et cognatæ modo significationis; ut 'pugnare prælia,' 'garrere nugas.' Quæ Latina, et ejusd. generis Græca, quid discrepent a phrasi N. T. χαίρειν χαρὰν μεγάλην, et id genus aliis, in cap. 35. libri de Hebraïsmis N. T. docuimus. Forst. In Ms. legitur *Tertia interrogatione*, quod sine dubio rectissimum. Sed sic mutanda etiam distinctio, locusque totus ita scribendus: *Tertia interrogatione poscenti victoriam omnium bellorum possessionemque terrarum, dari respondetur*. Eleganter. Non posebat interrogationem, sed interrogatione posebat victoriam bellorum. Est autem *interrogatione* *poscere* id. ac, quærere utrum non sis habiturus victoriam. Curtius sic extulit: 'An totius orbis imperium fati sibi destinaret pater.' Schef.

§ 11 *Comitibus quoque suis respondum*] Leg. *ipsius pro suis*. Fab. Pro, Comitibus ejus. Cujus generis varia in cap. 5. de Lat. fals. susp. congestimus. Vor.

§ 13 *Alexandriam condidit*] Eodemque tempore Parætonium. Adi Scalig. Animadv. in Euseb. p. 117. b. Annum Alexandriæ conditæ prodit Liv. VIII. 24. 1. Bern.

Et coloniam Macedonum] *Colonia* *Macedoniam* est in Mss. et recte. Vid. Vechneri Hellenol. p. 54. m. et 86. m. Bernec. Mss. omnes quos Bong. vidit, excepto uno, *colonia* *Macedonia*. Idque Bernec. in Notis posterioribus rectum putat. Foret autem simile ei quod Salustius dicit, 'mulieres Galliæ,' et multis id genus aliis, quæ Vechner. Hellenol. 1. 8.

collegit. Vor.

Caput Ægypti] Sic xi. 14. 10. Liv. XLII. 47. 11. 'Caput Thessaliæ Larissa.' Curt. v. 8. 1. 'Ecbatana caput Mediæ.' Bern.

CAP. XII. § 1 *Babyloniam profugisset*] Ms. habent *perfug.* quod videtur rectius, quoniam 'profugere' magis respicit locum ex quo, contra 'perfugere' locum ad quem. Schef.

§ 2 *In pretium*] Ms. Bongarati præp. ignorat, quam et melius abesse opinor. Gron.

§ 4 *Sua sibi dari*] Xen. v. de Inst. Cyr. 'Lex est sempiterna inter homines, capta hostium urbe, eorumdem res atque pecunias victori cedere.' Aristot. Polit. 1. 4. pr. 'Lex velut pactum quoddam commune est, quo bello capta capientium fiunt.' Bern.

§ 5 *Cum quadraginta millibus peditum, et centum millibus equitum*] Quis credat equitum numerum sesquialterum fuisse ad peditum numerum? Ego pro xl. legam cccc. quod est longe verisimilius: cum Arrianns peditum numerum faciat decies centenum millium, τεσσαρὶς δὲ ἐς ἑκατὸν μυριάδας. Curtius autem duplum ad eum, qui fuit ad Issum. Glar.

Quadringentis millibus] Ita Vett. omnes: antea mendose legebatur *quadraginta m.* Et in hoc numero dissentiant scriptores. Videndus Curtius. Bongars. Nam Plutarchos in Alexandro, 54. m. 'millena millia militum' habet: probabilius quam Noster. Nam et Curtius iv. 9. 5. dimidio ferme majorem Darii fuisse ait exercitum, quam in Cilicia fuerat: (de quo sup. xi. 9. 1.) et vero credibile non est, minoribus copiis instauraturum fuisse pugnam, qui majoribus victus erat. Bern.

§ 6 *Ejusque mortem illacrymatum Alexandrum*] Morti f. rectius. Ita Suet. Vespas. 15. 4. 'Supplicis illacrymavit et ingemuit,' et Curt. III. 12. 8. 'Pietati earum illacrymasso.'

Bern.

Mortem illacrymatum] Alii construnt cum casu tertio, dicuntque 'morti illacrymare.' Unde Bernecc. conjicit et hic f. rectius ita legi. Nobis nihil mutand. videtur; est enim constructio facta vi præpositionis, ex qua verbum est compositum, quæque casum quartum requirit: diciturque *illacrymare mortem*, pro, illacrymare in mortem. Inf. xi. 15. 4, dicit, 'mortem lacrymis prosequi.' Vor.

Humanitatis causa] Jure τῆς φιλανθρωπίας et pro necessitudine illa societateque, quæ inter homines intercedit. 'Communis humanitatis jus' Ciceroni dicitur pro Flac. 11. pr. 'Humanitatis negotium gerere' dicitur, qui cadaver sepelit: L. 14. §. 7. D. de Religios. quia memoria humanæ conditionis id facit. L. 27. D. de Condit. instit. Inde Quintilian. Decl. vi. corporis projecti 'Cadaver,' inquit, 'ab incursu avium ferarumque tantum miserantium corona custodit. Convenerunt etiam alieni complorantes: totus in spectaculum populus effusus est, et ignoto quoque corpori publica humanitas quasi quasdam fecit exequias.' Vid. et Sen. Benef. v. 20. m. Lactant. Inst. vi. 12. Hanc humanitatem ut auctores alii 'misericordiæ' ac 'pietatis,' ita Capitolinus in M. Antonino Philosopho cap. 13. 'clementiæ' vocabulo designat: 'Tantaque clementia fuit,' inquit, 'ut et sumptu publico vulgaria funera juberet efferrî.' Bern.

§ 7 *Filiasque ejus parvulas*] Qui parvula poterant dici, cum 'adultas' dicat Curtius; Plutarchus θυγατέρας παρθένους, quarum alterutram, quam nimirum eligeret ipse, Alexandro Darius obtulit, ut observavit ampliss. vir Gisbertus Caperus Obs. iv. 10. Censet is, aut Justinum errasse, aut librariorum oscitasse, et fœdam mendam huic loco adpersisse, Justinum vero scripsisse: cum matrem, filias, filium-

que ejus parvulum frequenter consolaretur. Hunc Curtius nondum sextum ætatis annum, cum caperetur, egressum esse scribit, iv. 14. eique Ocho nomen fuisse: vid. in laudatis illis Obs. plura, quibus hic locus illustratur. Inter alia ostendit Curtium sentire cum Justino, cum Darii uxorem visam senel tantum ab Alexandro tradit, quamvis in alia sit sententia Plutarchus et Appion Plistonices, qui tradant ex Epistola Alexandri, nunquam ab Alexandro visam fuisse Darii uxorem; quæ Epistola si genuina sit, merito ei potius credendum esse quam aliis auctoribus, vere ait Caperus. Sed alii viro summo non possum adstipulari, qui 'frequenter' hic positum existimat pro, multis præsentibus, cum τῶ 'frequenter' hic non opponatur 'solus,' sed 'semel.' Græv.

Frequenter consolaretur] 'Frequenter,' pro, præsentibus multis, præsentente turba regia. Liv. 1. 'Romam inde frequenter migratum est, a parentibus maxime ac propinquis raptarum.' Vorst. Minime gentium. Hic 'frequenter' est, sæpe, ut constat ex oppositione τοῦ 'semel.' Semel tantum eam Alexandro visam, cum matrem filiasque ejus parvulas frequenter consolaretur. Græv. 'Neq.' idem valet quod, multis præsentibus, ut interpretantur Avus cap. 41. Obs. in Script. Eccl. p. 147. et Tennulius ad Frontin. Strat. iii. 9. 2. vel, cum ingenti frequentia, quomodo loquitur Petron. 66. 'Inter hæc triclinii valvas licetor percussit, amictusque vestis alba cum ing. freq. commissator intravit.' Id. etiam cum modica frequentia dixit, 97. 'Intrat stabulum præco cum servo publico aliaque sane mod. fr.'

§ 8 *Gratumque sibi esse*] Quonam ista referenda? num ad superius 'ratas?' sic sane postulat ratio sermone: at sententia est nulla. Quid

enim, *reus est, sibi gratum esse?* Nescio igitur, an non hic scripserit Justinus, *gratum, inquit, sibi esse.* Cum præsertim Curtius testetur, in hujusmodi voces Darium, tensis ad cælum manibus, prorupisse, IV. 10. Et ex voce inquit perire dum primæ litteræ potuerunt facile propter præcedens m, totidem lineolis constans; post reliquum *quit*, quod sensum habebat nullum, mutari in *que*. Schef.

Gratumque, &c.] Accius in Armorem Judicio: 'Si autem vincas, vinci a tali nullum est probum.'

§ 10 *Offert deinde*] De oblati hinc conditionibus cum consultaretur, et Parmenio diceret: 'Ego, si Alexander essem, acciperem oblata;' subjecit Alexander: 'Et ego, si Parmenio essem.' Diod. XVII. 54. Plut. Alex. 51. Sc. juxta Pedonem: 'Non eadem vulgusque decent, et culmina rerum.' Bern.

Pro reliquis captivis xxx. millia talentorum] In nostris Annotationibus in Q. Curtium de hoc numero multa scripsimus, quam mire sit ap. auctores variatus. Diodorus 3. M. talentum: Plut. et Arrian. 10. M. talentum (quamquam eam rem ab Arriano omisam, quia ante Gazæ oppugnationem ab eo descripta fuit, falso opinatus eram): Valerius VI. 4. 'centena millia,' sed codex errat. Legend. enim x. millia. In Curtio summæ omnino corruptæ, maxime oppositione auri, quando duodecuplo sic augeatur. Ego 10. M. malim quam 30. M. mortua jam uxore. Verum, ut jam diximus, non est nostri negotii, tot ac tam diversas narrare auctorum opiniones. *Glor.*

§ 11 *Ad hæc Alexander, gratiarum, &c.*] Id. Curt. 'Nuntiate Dario, Alexandri verba sunt, 'me, quem fecerim clementer et liberaliter, non amicitie ejus tribuisse, sed naturæ meæ. Bellum cum captivis et feminis gerere non soleo. Armatus sit

oportet, quem oderim.' Ita enim eum locum ante multos annos emendavimus turpiter ex Justino et inepte interpolatum: ut et alia multa quæ ap. eund. scriptorem proxime sequuntur, de quibus tum dixi. *Med.*

§ 12 *Nec quod in dubiis belli exitus, aut in leges pacis sibi lenocinia quaereret*] Quomodo 'Vitellius, respectu suarum necessitudinum, nihil in Domitianum atrox parabat,' Tac. H. III. 59. 10. Add. quæ habet Gruter. in Notis ad Panegy. p. 661. f. item notata ad Tac. I. H. 7. 2. 5. *Bern.*

§ 13 *Adversus vires hostium, non adversus calamitates*] Pro *calamitates* putabam legend. *caritates*, sc. matrem, uxorem, filiasque Darii. 'Caritates' pro liberis dixit etiam Marcellin. XIII. 19. pr. 'Liberos et affectus' ait Vulcatius Gallicanus in Avidio Cassio cap. 7. 'necessitudines' Tac. III. H. 59. 10. Curt. IV. 10. 30. ipseque Noster XII. 15. 9. Sed Freinsb. meus perpendit, rectum esse *calamitates*, et locum explicat: Adversus hostem validum et potentem, non adversus fractum et calamitosum. Te, lector, amicæ litis arbitrum constituimus. Meam conjecturam juvat non dissimilis locus Livii V. 27. 8. 'Arma habemus non adversam eam ætatem, cui etiam captis urbibus parcitur: sed adversus armatos,' &c. A Freinsb. stat id. Auctor XLII. 8. 7. 'Claram victoriam vincendo oppugnant, non sæviendo in afflictos fieri.' Et magis Curt. IV. 11. 28. qui tamen e Nostro, aut Noster forsitan ex Illo, et hic et alibi a mala manu interpolatus esse videtur. Itaque mens Alexandri fuerit: Non aggressus sum hostem ea parte, qua *calamitas* et infortunium obnoxium eum injuriæ fecit, ut sævitiam, libidinem, et si quid aliud victori licet, in captos exerceam; hoc enim vilis est et degeneris animi; sed unde arma et aciem ostentat. *Bern.*

§ 14 *Præstaturum se ea Dario*] Mss. *præstaturum*. Unde Gronov. *polliceturque representaturum*. Vid. lib. 1. de Pecun. Vet. c. 8. Græv. Codd. Mss. quos Bong. vidit, *præstaturum se ea Dario*. Unde Gronov. in lib. de Pec. Vet. conjicit legend. esse, *representaturum se ea Dario*. Est autem verbum elegans *repræsentare*, pro, statim facere: neque adeo rarum ap. auctores. Suet. Aug. 'Quam summam repræsentari jussit.' Sen. Ep. 95. 'Petis ut, quod in diem suum dixeram debere differri, repræsentem, et scribam tibi.' Cic. v. Fam. 16. 'Quod est dies allatura, id consilio anteferre debemus, neque expectare temporis medicinam, quam repræsentare ratione possimus.' Cujus generis plura in lib. de Latinit. vulgo fere neglecta. Vor.

§ 15 *Ceterum neque mundum posse duobus solibus regi*] Plut. in Apoph. 38. Diod. xvii. 54. Curt. iv. 11. 39. Ita Serinus ap. Stob. Serm. xlv. 'Omnium in terra bonorum auctor Sol: at, si gemini Soles forent, periculum immineret, ne omnia confluentia pessum irent. Ita et regem unum quidem accipiunt Lydi, et servatorem esse credunt; duos vero simul tolerare non possent.' Hausit Alexander hanc sententiam ex Homero suo, quem semper cum pugione sub pulvino repositum eum habuisse scribit Plut. in Vit. 13. Sic enim ille Iliad. ii. 204. 'Nec multos regnare bonum: rex unicus esto.' Bern. Hæc et proxime seqq. adeo gemina sunt his quæ Curt. iv. 11. 22. habet, ut alteruter imitatus videri possit alterum. Vor.

Neque orbem, &c.] Enrip. Andr. 471. Ὅδὲ γὰρ ἐν πόλει Δίστυχοι τυραννίδες Μῆας ἀμεινότες φέρειν 'Ἀχθος δ' ἐν' ἔχθρῃ, καὶ σπάρτης πολέστῃς. Tac. xiii. A. 17. 'Plerique hominum insociabile regnum æstimantes.' Lucan. i. 92. 'Nulla fides regni sociis, omnis-

que potestas Impatiens consortis erit.' Pro regni Heinsio legend. videbatur *regnis*, ut ap. Stat. i. Th. 139. 'Sociisque comes discordia regnis:' ubi Avus malebat *regni*, idemque exhibent Ed. Roth. a. 1713. et Paris. 1618. Barth. quoque margini editionis Bernartii ascripsit: 'Regni Ms.' Scholiastes Ms. Statii hunc l. ita interpretatur: 'Quia duo in uno et eodem regno nunquam potuerunt esse concordēs.' Unde Sen. (Thyest. 444.) 'Non capit regnum duos: et Ovid. (iii. Art. 564.) 'Non bene cum sociis regna Venusque manent.'

CAP. XIII. § 1 *Tum repente*] Mss. quos vidit Bong. habebant *Cum repente*. Neque mihi dubium, quin sic scripserit Justinus. Ita enim solent optimi auctores. Cic. i. de Orat. 'Vix annus intercesserat ab hoc sermone, cum iste accusavit Norbanum.' Curt. vi. 16. 'Jamque non pugna, sed cædes erat, cum Darius quoque currum suum in fugam vertit.' Ipse Noster xiv. 1. fin. 'Omnes igitur operam suam certatim ad custodiam salutis ejus offerunt. Cum igitur Antigonus cum exercitu supervenit.' Schef.

Somnus arripuit] Ita Suet. Aug. 16. 3. Bern.

§ 2 *Cum etiam in otio semper paratior fuerit*] Legend. f. *cujus*. Bong. Rescripsi cum Junt. *cujus*, uti et legend. conjecerat Bong. Suet. Cæs. 'Vini parcissimus.' Græv. Optima lect. a Bong. est; antea scribebatur *cum*, pro *cujus*. Faber. *Cujus* legend. conjecit Bong. Et in Junt. manifeste ita scriptum reperit Græv., Unde et rescribere ita nulla mihi religio fuit. *Parcus somni* dictum, ut 'parcus pecuniæ,' vi. 8. 6. pro non adeo appetente seu cupido pecuniæ; et 'vini parcissimus' a Suet. Cæs. 53. et Aug. 77. Vor.

§ 3 *Æstu*] Alii *metu*, male. *Æstum* vocat animi fluctuationem, ducta

metaphora a motu et agitatione fluctuum, qui proprie *æstus*. Virgil. *Æn.* VIII. 19. 'Vario curarum fluctuat æstu.' Et Plin. *Ep.* 'Explica æstum meum.' *Mod.* Noster I. 10. 15. *Æstuant* rege.' *Bern.*

Veritum] *Leg. Veritumque.* Fab.

§ 4 *Utraque acies hostibus spectaculo fuit*] *Ostendere aciem* dicuntur imperatores, terrendi hostis causa. Liv. XXIX. 'Ad terrorem hostium aciem ostendisset.' Vid. et Gifan. in Obs. L. L. *Vor.*

§ 9 *Cum iidem se, &c.*] Veget. I. 13. f. 'In fugam versi, victoribus ultra pares esse non audent.' Et III. 1. m. 'Qui effugerint, ut semel terri, postea formidant conflictum.' Add. sup. Notam ad VI. 4. 12. *Bern.*

Nec meliores factos putarent fuga] 'Meliores' pro, fortiores: ut IX. 2. 4. et, ut Græci dicunt, *κρείσσοις*. Notum illud Hesiodi: 'Ἄρρω ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς κρείσσοις ἀντιφεύξαι'. Et, 'Ἐχει νόσε πολλὴν ἀπείλυν'. Latinorum quoque alii sic locuti: ut Vechner. in Hellenol. notavit. *Vorst.* Ms. quidam habet tunc *semel*. Cogitand. utrum non Justinus scripserit num *se meliores f. p. fuga*? Figura interrogationis valde est emphatica h. l. ad arguendam timoris absurditatem. Illud *se* de Macedonibus est intelligend. Et sic solet usurpari etiam aliis. *Schef.*

Cadium suarum] *F. cædis suorum.* Gronov. *Leg. cladium*, ut VIII. 4. 5. 'Obliti cladium suarum, perire ipsi, quam non perdere eos præoptarent.' *Fab.*

Tantum sanguinis] *Legend. f. tanti s.* ut referri possit ad vocem, quæ præcedit, 'memoriam.' Non enim ipsum sanguinem duobus præliis fustum secum in aciem ferre potuerunt; sed sanguinis ejus memoriam. Est autem *memoria tanti sanguinis fusi*, pro, memoria tot interfectorum. Ceterum, casu primo si utendum sit, dicitur potius *tantum sanguinis fustum*

est, quam *tantus sanguis fustus est*. Vid. XI. 14. 2. Quod si *tantum sanguinis* retinend. hic videatur, oportebit tamen id. per metonymiam quendam intelligi de memoria tanti sanguinis, quam, ut dixi, secum in aciem ferre potuerant. *Vor.*

§ 10 *Turbam hominum*] Sen. Benef. VI. 31. de Xerxis copiis: 'Demaratus Lacedæmonius dixit, ipsam illam qua sibi placeret multitudinem, indigestam et gravem, metuendam esse ducenti: non enim vires, sed pondus habere: immodica nunquam regi posse.' Videndi Veget. III. 1. Piccart. Obs. II. 2. *Bern.*

Sic virorum sibi] Recte non minus hic quam XI. 9. 5. judicasse videtur Bong. quod videl. legend. *sit virorum*; non ut edd. quædam vit. habent, *virium*. Præcedit enim 'majorem turbam hominum.' *Vir* pro homine forti notum. Tac. VI. A. 'Hinc viros, inde prædam ostendere.' *Vor.*

§ 11 *Hortatur, spernant illam aciem*] Notator Angl. docet in quibusd. Mss. legi *spectent*. Verum nil mutand. Nam, quia victoria non paratur armorum decore, quod ut caussa hujus dicti subjicitur, ideo non spectanda illa acies auro fulgens, sed spernenda. *Schef.*

Auro et argento fulgentem] Macrobi. Sat. II. 2. ex Agell. V. 5. refert, Annibalem Antiocho exercitum auro argentoque politum ostentanti, quærentique, 'sufficerent ne hæc Romanis?' respondisse: 'Hercle vero sufficiunt, etiamsi avarissimi sint Romani.' Quo dicterio vanitatem hominis irrisit, qui non animadverteret ista hosti plus animi additura ad prædam, quam suis ad pugnam. Ejusmodi monita sunt ap. Liv. IX. 40. 5. Curt. III. 2. 22. et III. 10. 15. Tac. Ag. 32. 7. *Bern.*

Armorum] *Leg. ornamentorum.* Gron. CAP. XIV. § 1 *Post, &c.*] Zonar. XI. 14. Τῇ δ' ἐκπύου τῆς μάχης συγκροτή-

θείσης, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ἐν Ἀρβήλοις, ὡς δ' ἕτεροι, ἐν Γαυγαμήλοις, οἱ βάρβαροι ἐπέκλυναν, καὶ ἦν αὐτῶν διοργμός. Add. Strab. xv. p. 737. et Fabricium ad Oros. iii. 17. init.

Prælium committitur] Ἐν Γαυγαμήλοις πρὸς ποταμῷ Βουμάδω, ἀπέχων Ἀρβήλων τῆς πόλεως ὅσον ἑξακοσίου σταθμοῦ. Arrian. iii. Inde dicta pugna ad Arbela. Oros. iii. 17. nescio quo auctore ap. Tarsum pugnatum scribit. Tac. A. xii. 13. 3. vocat 'castellum insigne fama,' suppresso nomine. *Bengars.* Amni 'Boumello' nomen esse tradit Curt. iv. 9. 20. Non ap. Arbela, ut multi tradiderunt, sed ap. *Gaugamela* commissum hoc prælium ait Plut. in Alex. 56. eamque vocem denotare 'domum cameli,' quod rex quidam olim, qui hostes effugerat camelo dromade, eum h. l. locaverit, certis vicis vectigalibusque ad curam ejus attributis. *Bernec.*

In ferrum cum contentu toties a se victi hostis ruebant] Samtrum fere ad verbum ex Marone, cujus est illud *E.* viii. 648. 'Æneadæ in ferrum pro libertate ruebant.' *Mod.* Ov. ii. Art. 333. 'In ferrum flammasque ruit.' Liv. xxviii. 22. 'Cum cæci furore in vulnera ac ferrum vecordi audacia ruerent.'

§ 4 *Ut pons Cydni fluminis interrumpetur*] Habet Curt. iv. 9. 19. et præcipue iv. 16. 8. quod magis placet. *Bernec.*

Ut pons Cydni] Non puto mutand. quidpiam: quamvis Arrian. et Curt. 'Lycum' hic habeant. Cydnus et Lycus vicina sunt flumina; utraque in Tigrim labantur. Ut credam eund. esse Cydnum ac Gyndem, facit Tibullus in Paneg. ad Messalam: 'Nec qua vel Nilus, vel regia lymphæ Diaspes Profluit, aut rapidus, Cyri dementia, Cydnus.' Nihil hic mutand. 'Diaspes' pro, Idaspes. Idaspem vero Romani appellarunt etiam Choaspem. Virgil. iv. G. 'Aut Medus

Idaspea.' Quem locum male interpretatur Junius Philargyrus de Idaspe Indis. Curt. v. 'Benigne juvenem excepit rex, et eo duce ad Idaspem amnem pervenit, delicatam, ut fama est, vehementem aquam.' De Choaspe loqui, nemo non viderit. Adi quoque Lactant. i. et Ammian. xviii. Ex huj. alveo quidam veterum prodiderunt Cydnum s. Gyndem profluere. Unde error Solini emanasse videtur, dicentis, Cydnum Ciliciæ e Choaspe derivari. Ubi confundit Cydnum Ciliciæ cum hoc Persiæ. *Voss.* Acidal. pro Cydni legend. putat *Lyci*; quia Arrian. et Curt. hic de Lyco prodiderunt. At *Voss.* nihil mutand. censet: quia Lycus et Cydnus vicina flumina sint, utraque in Tigrim labentia. Porro pro *intercluderetur* Acidal. legend. censet *intercid.* Et sane vel sic, vel *interaciud.* nobis quoque legend. videtur. 'Reditum intercludi' sup. ii. 5. 10. et iii. 5. dicit; quod h. l. 'iter impediri.' Verum ipsum *pontem*, per quem iter et reditus faciendus, *intercludi*, dici posse vix videtur. Prædictis locis ipse Nostr. 'pontem interrumpi' dicit: et alii, 'pontem rescindi,' 'interaciudi,' 'recidi,' 'intercidi.' *Vorst.*

Intercluderetur] Acidal. pulchre vidit hanc lect. ferri non posse, et acnte conjecit legend. esse *intercideretur*: quod, cum in Junt. nunc reperim, nullus dubitavi recipere in ipsum context. Pro Cydno legend. esse *Lyco* docti quoque viri præceperunt. *Græv.*

Ut tot millia sociorum] Et hic conjectura Acidalii placet pro *sociorum* legentis *suorum*. Reges et imperatores militem suum 'suos' vocare notissimum. Vid. xii. 5. 2. *Vorst.* Emendant, *tot millia suorum*. Sed videntur socii hic accipiendi de sociis fugæ. Quomodo nempe ap. Cic. aliosque 'socii consiliorum,' 'periculorum,' et ejusmodi leguntur. Sic

'societas fugae' est ap. Suet. Vit. Neronis. Adi Inf. XII. 11. *Schaf.*

§ 5 *Ingererat*] Ita antiquiores edd. Bong. maluit *immergerat*: quem tamen Bernecc. hic secutus non est. *Vocat.*

§ 6 *Asia, &c.*] Saxo IV. p. 60. 20. 'Totius Danie Imperium rapturas,' et XIV. p. 250. 22. 'Jamque vacantem Danim possessionem nemo aut potere aut rapere praeſumebat.'

§ 8 *Recognovi*] Sen. Ep. 63. 'Et, quod est utilissimum, diem meum recognoscam:' et 110. 'Et alia quæ res suas recognoscens summi imperii fortunæ protulerat.' *Gron.*

§ 9 *In urbe clausa*] *Lego Susa* ex Diod. princ. posterioris partis I. XVII. ubi agnoscit eund. pecuniæ numerum. *Bong.*

Susa] *Pro clausa*, quod omnes edd. habent, ita legend. hariolatus est Bong. idque propter evidentiam correctionis in textum admissi, maxime subscribente Curtio v. 2. 13. Plut. Alex. 66. et Diod. XVII. 66. *Bernegger.* Leg. *Susis*. Propert. 'Non tot Achæmemis armantur Susa sagittis.' *Groner.* Junt. *Susis*. Optime. Sic enim meliores scriptores Græci et Latini. *Gron.*

In urbe deinde Susa] Huj. loci emendatio auctorem sui habet illustrem illam Bongarsium; nam in Mss. legabatur *clausa*. Pessime. In ed. quidem Junt. quæ usus est summus meus Græv. aperte legitur *Susis*, sed, ut opinor, ab aliquo emendatore, qui crederet non posse dici *Susa*, *Susæ*, cum ex Græca inflexione *Susa*, *Susorum*, dicend. esset. Sed hoc nihil est, cum frequentissimi sint hujusmodi metaplasmata, ut a Grammaticis dicuntur. Igitur, *Susa*, *Susæ*; *Hierosolyma*, *Hierosolymæ*; *Hierosolyma*, *Hierosolymorum*, ut *Megara Megara*, quantumvis Græci dicant, *Megara*, *Megaren*. Faber. Antiquiores edd. in *urbe clausa*. Sed Bong. ex Diod. XVII. conjecit legend. esse *Susa*:

Delph. et Var. Clas.

quod Bernecc. deinde in textum recepit. Sed rectius fecisset, si plane *Susis* scripſisset, ut manifeste in vet. ed. Junt. esse testatur Græv. Sic enim scriptores quoque alii loquuntur. *Vocat.*

Quadraginta millia talentum] Totidem Diod. XVII. 66. et Plut. 66. At Curt. v. 2. 18. et Arrian. III. 'quingenta millia' habent. *Bernec.*

§ 10 *Persepolin caput Persici regni*] Ita et Stephanus. Straboni XV. Περσικῆς πόλεις. ἢ δὲ ἡ Περσικῆς ἑχούσα βασιλεία ἐκπερῆ, καὶ μάλιστα τῇ πολυτάλει τῶν κομίων. *Bongars.* Ita Curt. IV. 5. 18. Plin. VI. 26. pr. 'Metropolin' vocat Diod. XVII. 70. *Bernec.*

Refertamque, &c.] Urbem hanc omnium sub sole ditissimam prædicat, ejusque regiam egregie describit Diod. XVII. 70. et 71. Add. Curt. v. 6. 5. *Id.*

§ 11 *Octingenti*] 'Ad quatuor fere millia' Curt. v. 5. 8. fuisse refert. Nostri numerum confirmat Diod. XVII. 69. *Id.*

Admodum] H. e. propemodum, fere, circiter. Sic XVII. 2. 4. XXIV. 1. 6. et 7. Liv. XXXI. 39. 10. 'Phalaex nullius admodum mens.' Et XLIII. 11. 8. 'Exacto admodum mense Februario.' Curt. IV. 12. 8. 'Equites mille admodum.' *Id.*

Qui pœnam captivitatis, &c.] Supplicii genus ap. Asiaticos usitatum, de quo sæpe vet. historici. Ex more tam crudelis laniæ nuper locum insignem emendavi in Epistola ad Hebræos, ubi pro ἐκτενέθησαν, i. e. tentati fuere, ostendi legend. esse ἐκτενέθησαν, quod est, mutilati et truncati fuere. Sed liber exstat. *Faber.*

Truncata corporis parte] Ita ut aliis manus, aliis pedes, nonnullis aures et nares amputatæ essent, inquit Diod. XVII. 69. Add. Curt. v. 5. 9. Frequens Persis hoc fuisse supplicii genus, patet ex Sen. de Ira II. 20. Tac. A. XII. 14. 8. Curt. III. 8. 26. et

Justin.

3 E

VII. 6. 62. Ammian. xxx. 227. Facit huc historia Zopyri sup. i. 10. 15. *Bernec.*

CAP. XV. § 1 *A cognatis suis*] Besso et Nabarzane. Curt. v. 10. *Id.*

Aurcis compeditibus] Vid. notam ad v. 11. 4. *Idem.*

In vico Parthorum Tanea vincitur] Curt. vi. ait Darium post ad Gaugamela pugnam Ecbatana venisse: deinde iter molitum in Bactra. Arrian. ait per Caspias portas in Parthiam venisse eum: Justinus in Parthorum vico Tanea victum. Alexander autem cum audisset Darium Ecbatanis esse, ex Persepoli primum in Mediam motum, mox iter mutasse ad famam fugæ Darii, ac venisse Rhagas, cum Arriano scribit Curtius. Addit Curt. Rhagas oppidum esse in Parthacene Ultima, sed locus Curtii corruptissime legitur. Nos in annotationibus nostris satis luculenter errorem apernimus. De *Tanea vico* nihil dicere possumus ap. alios lectum auctores. *Glarean.*

In vico Parthorum Thara] *Dara* omnino scribend. est. Etymol. Magnum: *Δάρας παρὰ τὸ ἐν τῇ αὐτῇ χωρίῳ συλλεγόμενον Δαρείον ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ὅτι δὲ Ἀναστασίου κτισθὲν, ἐκλήθη Ἀναστασιόπολις.* 'Darieum' Plinio et aliis. Sed errat Etymologus, quod hanc Anastasiopolim dictam putet, cum illa sit alia. *Voss.* Memini me aliquando legere ap. Petr. Vallensem Nobilem Romanum, hunc vicum hodieque nomen retinere; dicitur enim *Darabghierd*; *Darab* vero ap. Persas ille ipse est, qui nobis Darius vocatur. Ait autem id. scriptor hanc vocem *Darabghierd* significare *Darius condidit*. Abhinc uno et altero seculo dicebatur *Darab-Kera*, urbs, aut vicus, *Darii*. Ipse viderit, nam scire Persice debuit. Vol. III. Epist. xvi. et xvii. Hæc non invitum leget cl. *Voss.* Illius enim sententiam confirmant, cum dicit *Thara* corruptum esse, legend. enim *Dara*. *Faber.*

§ 2 *Judicantibus*] Ita Mss. omnes,

ipso teste Bong. qui tamen cum aliis edidit *vindicantibus*. Sed istud verbum omni de successuris in imperio Persis magis convenit. *Frelnsh. indicantibus.* *Bernec.* *F. Trogus scripsit indicantibus, qui successuri imperio essent, cum in terra eorum, &c.* Ut *Liv.* 1. 55. 'Inter principia condendi hujus operis, movisse numen ad indicandam tanti imperii molem traditur Deos.' *Gronov.* *Lego ita indicantibus.* I. e. Ea re satis ostendebant, et indicio satis claro significabant, Parthos, in quorum finibus Darius rex Persarum perierat, post Persas esse regnatos. *Faber.* Hoc *judicantibus* mihi valde suspectum est. Vult certe Noster ostendere, quare Darius victus fuerit in Parthis, et non alibi locorum. At hoc non efficit vox *judicii*; deinde addendum fuisset, quid Dii judicaverint; nec enim sensus in his: Dii ita judicabant, ergo victus est in Parthis. Quare mallet *dictitantibus*, vel *incitantibus*. Dii *incitare* crebro dicuntur ap. Vett. Porro *a* et *u*, item *e* et *t*, in Mss. literæ simillimæ, ut, qui legit *jucioantibus*, facile id emendando sc. formare potuerit in *judicantibus*. *Schef.* Varie hic loca sollicitatur a viris doctis. Nolim tamen Mss. fidem impugnari. Sententia hæc est: Ita Dii immortales judicaverunt s. decreverunt, ut finiretur Persicum regnum in terra eorum, qui successuri erant imperio. Fuisset sc. hoc singulare Dei judicium et decretum, ut Darius in Parthorum agro interficeretur. *Gronov.*

§ 5 *Multa millia*] Mss. quos vidit Bong. habent *plura millia*, quod præfero, quia præcedit 'multa,' quod hic ingrate repetitur. Et *plura*, pro multis, frequens ap. bonos scriptores. *Plin.* ix. c. 2. 'Aquatillum tegmenta *plura* sunt.' Sic *plures* pro multis est ap. *Phædr.* nostrum iv. 19. 'Vulpis cubile fodiens, dum terram eruit, Agitque plures altius cuniculos.' *Schef.*

Respirandi] Gronov. in Notis ad Sen. Herc. Cē. A. v. pro *respirandi* legend. conjicit *strigendi*, i. e. interquiescendi. Mihi tamen hic non liquet. *Vorst.*

Unus ex militibus] Cui Polystrato nomen fuit. Curt. v. 13. 32. Plut. Alex. 77. qui nonnihil variat. *Bernec.*

§ 6 *Applicito captivo*] *Locus absque dubio mendosus*: legend. arbitraber *applicito capite*. Vett. cum vulgatis consentiunt. *Bongars.* Credo sanum esse locum. Ille miles Macedo fuit, ut scribit Curt. v. 13. 32. itaque captivorum quandam applicuit, Dari cīvem, quo interprete Darium loquentem perciperet. *Bernec.* I. e. adducto, adducto captivo. Adductus autem ille fuit a milite Macedone, cujus in superioribus mentio fit verbis, ‘*unus ex militibus.*’ Quod ipse miles, qui Darium invenit, Macedo fuerit, ex Curt. v. 13. 32. scire licet. *Vorst.*

§ 7 *Maximorum illi debitorem mori*] *Mss.* *Bongarsio* visū habent illi *se deb.* quæ lect. firmatur per alios, qui habent illi, cum illud haud dubie ex voce *se* præc. accreverit. Quod si lect. hæc vera, dubitari potest de pronomine *se*, quod præcedit. Ego sane mallet totum locum ita legere: *Perferri hæc Alexandro jubet; sine ullis in eum meritorum officiis, maximorum illi se debitorem mori.* Et esset conquirentis oratio paulo efficacior, cum plus sit *sine ullis*, quam *se nullis*. *Schef.*

§ 8 *Quibus et vitam et regna dederis*] Per ‘*vitam*’ *Freinsh.* ut ex Indice apparet, intelligit, victum: quomodo eand. vocem xxviii. 2. in phraasi, ‘*vitam sectari,*’ intelligit Gronov. *Vorst.*

§ 9 *Quam ipse victor volet*] Legend. *f. vellet*; ut magis congruat orationi quam format indirectæ. Sed non insolens Nostro, ut in oratione quoque indirecta verbum indicativi modi usurpet. Exempli causa mox, ‘*quam*

solum moriens potest,’ pro, possit. *Id.*

§ 10 *Referre se, quam solum moriens potest, gratiam*] Similis locutio in his Ov. Pont. ii. 10. ‘*Te tamen intueor, quo solo pectore possum.*’ Ita Virgilius, filiam transfigens, ap. Liv. iii. 46. 6. ‘*Hoc te uno, quo possum,*’ ait, ‘*modo, filia, in libertatem vindico.*’ *Bernec.* Qualem gratiam referre se posse judicaverit Darius, apparet ex seqq. quibus ipsius quædam precatio continetur. Nimirum sola precatio gratiam referre posse credidit, et, ut Sen. iv. Benef. 11. loquitur, ‘*debitores Deos Alexandro delegando, precandoque ut illi pro se gratiam referrent.*’ *Vorst.*

Gratiam] Hoc gratiam mihi a glossatore hic intrusum videtur. Deliberent alii. *Schef.*

Regales Deos] *Θεοὺς βασιλείους, καὶ γερουσίους.* Plut. Alex. c. 54. pr. *Bongars.* Imo regni Majestatis vindices et tutores. *Græv.*

§ 11 *Iustam magis, quam gravem*] *F. iusta m. q. gravis.* ‘*Gravis,*’ i. e. sumptuosæ. Ita legerunt medii ævi scriptores. *Voss.*

§ 12 *Jam non suam, sed exempli, communemque, &c.*] *Ædipus*, regis Lati eadem vindictarns, ap. Soph. sic ait: ‘*Nam, quisquis ille est, Laium qui occiderit, Is dextra eadem me quoque ausit aggredi. Cum vindico igitur hunc, me ipsum munio.*’ Et ap. Sen. in ejusd. argumenti *Tragœdia*; ‘*Regi tuenda est maxime regum salus.*’ Unde Vitellius interfectores Galbæ, quantumvis hostis sui, conqueri omnes et interfici jussit, ‘*non honore Galbæ, sed tradito Principibus more, munimentum in præsens, in posterum ultionem,*’ ut loquitur Tac. H. i. 44. *Adi Clapmar. de Arcan. Imper. iii. 17. Amirat. Dissert. in Tac. xviii. 7. Bernec. Scrib. eam non suam, sed exempli, &c. Gronov.*

§ 13 *Pignus fidei regis dexteram*] *Probus* in *Datæ*: ‘*Fidemque ea de re more Persarum dextra dedis.*

set.' Diod. xvi. 43. Καὶ τὴν δεξιὰν ἔδωκε τῷ Θεπταλίῳ· ἵστι δὲ ἡ πλοῖς αὐτῇ βεβαιωτάτῃ παρὰ τοῖς Πέρσαις. Gemistus lib. ii. *Bongars.* Diod. xvi. 43. 'Hæc certissima fidei apud Persas arrha est.' Unde lumen accipit quod Curt. vi. 4. 23. scribit, Alexandrum 'fidem, quo Persæ more accipiebant, Nabarzani dedisse.' Similiter et ap. Parthos, Josephus Antiq. xviii. 12. tradit, 'id esse fiduciam certissimum argumentum. Nam post datam dextram apud eos nec fallere fas esse, nec diffidere, cessantibus omnino suspicionibus.' Add. Virgil. Æ. iii. 610. Plin. H. N. ii. 45. m. Tac. xv. A. 28. Camerar. Hor. Subs. ii. 46. *Bernec.*

Se ferendam Alexandro dare] Nescio an satis apte hoc dicatur. Dextram sane ad Alexandrum ferre non debuit, sed pignus aliquod fidei. Malo igitur legere *ferendum*, ut sit ordo: Dare se dextram, pignus fidei, ferendum Alexandro. *Pignus ferre ad aliquem* usu est receptum, non ita *ferre dextram*. Schef.

Porrecta] Plut. Alex. 77. Λαμβάνοντας τῆς τοῦ Πολυστράτου χειρὸς, ἐξέδωκεν. Pene fugerat me notare in Mss. Δαρείον esse *Dareum*, et in e, ut ap. Horat. et Auctorem nostrum 'Alexandrea,' et inf. 'Cassandrea' xxiv. 2. 1. Græcis 'Ἀλεξάνδρεια et Κασσάνδρεια. Et 'balneum' iisd. est βαλανεῖον. *Bong.*

§ 15 *Corpusque, &c.*] Plut. Alex. p. 1286. Τότε δὲ τοῦ Δαρείου τὸ μὲν σῶμα κεκοσμημένον βασιλικῶς πρὸς τὴν μητέρα ἐπέστειλεν.

Reliquias ejus majorum tumulis inferri jussit] *Reliquias ejus* Blancard. inducend. existimat, 'quia apud Persas moris fuerit cadavera cera, oblita humari, non rogo imponi et cremari.' Vid. Notas ejus ad Arrian. iii. Addit item, 'aut παράρμα fuisse Justinī, aut certe librariorum ejus, Persarum sepeliendi morem e ritu externæ gentis perperam interpretari cupientium.' Credidit nimirum Vir cl. per *reliquias*, non ipsum corpus, sed, quæ ap. Romanos post cremationem legabantur, ossa intelligenda esse. Verum per *reliquias* Justinum nihil aliud quam ipsum corpus denotare, intelligi potest ex eo quod præcedit, 'corpus regio more sepeliri jussit.' Quoniam ipsum corpus sepultum fuisse significat, non potest *reliquiarum* voce, quæ sequitur, designare sola ossa, quæ post cremationem remanserint; sed necesse est vocem eam superiori 'corporis' *λεοδόναμον* esse. Et ne insolens hoc videatur, reputetur illud, quod sup. ix. 4. 4. *corpus* et *reliquias* itid. conjunxit, scripsitque, 'Bello consumptorum corpora sepulture reddidit, reliquiasque funerum ut ad sepulcra majorum deferrent, ultro hortatus est.' Ad quem l. itid. Notas vid. *Vorst.*

LIBER XII.

CAP. I. § 1 *Magnis funerum impensis extulit*] Hoc postea fecit et Philippus ap. Liv. xxxi. 34. 1. ubi etiam causa facti redditur. Add. Notas ad xi. 6. 13. *Bern.*

§ 2 *Qui superfuerant*] Mss. *Bongarsio* visi habebant *supera fuerant*.

Inde colligo, vulgatam glossatoris, veram Justinī lect. esse *superaverant*. De verbo 'superare' pro, superesse, nota omnia. *Schef.*

§ 3 *Pecunia omnis CLIII. millis talentorum ex victoria nuper congesta*] Nimis magnus hic videtur numerus.

Curt. non ita longe ab init. lib. VII. de hac re loquens, ita scribit: 'XXVI. millia talentum proxima præda redacta erant, e quibus XII. millia in congiarium militum absumpta sunt. Par huic pecuniæ summa custodum frande subtracta est.' In Diod. triplo minor summa. Hæc ideo adduco, ut videamus quam nihil pensi habuerint Romani scriptores quid narrarent. Nam init. huj. lib. nec loci meminit, ubi hæc acta, nec ubi ea pecunia inventa, ubi divisa, quo seposita. Ego in Parthis hæc acta puto. *Glarean.*

Ecbatana] Ex vestigiis scripturæ veteris odoratus sum leg. *Ecbatana congesta*. Vett. enim habent *et batana congesta*: quidam *ex ebatana*: alii aliter. Diod. XVII. 10. Parmenioni commissos refert τοὺς βασιλεὺς θησαυροὺς ἐν Ἐκβατάνοις, ἔχοντας ταλάντων ἑκατακίδεκα μυριάδας. Vid. et Strab. XV. *Bongars.*

Ecbatana nuper congesta] 'Ex vestigiis scripturæ veteris odoratus sum,' inquit Bong. 'leg. *Ecbatana congesta*. Vett. enim habent *et batana congesta*: quidam *ex ebatana*: alii aliter.' Ita, inquam, de h. l. Bong. cui persagaci hic ne quis dubitet credere; scire licet nostras membranas disertim ejus conjecturam confirmare; neque in hoc tantum, sed in illo etiam quod *nuper* delend. omnino censet: nusquam enim ejus vocis aut vola aut vestigium in nostris Mss. compareret. *Mod.* Persagacem Bongarsii conjecturam Modii membranæ disertim confirmant. Vid. et Curt. v. 8. 1. Freinsh. ostendit mihi locum Plin. VI. 14. 'Ecbatana a Seleuco rege condita,' qui gestis hisce multo posterior fuit. Alterutrum igitur esse falsum oportet: nisi 'condere' Plinio idem sit quod, instaurare. Sic Auctor XVIII. 4. 1. *Bernec.* Nam θησαυροφυλάκιον regum Mediæ et Persiæ ait fuisse Batanis Isidorus Chatacenus. Batana autem vocat Ecbatana, ut et Curt. IV. 'Se quoque, cum transisset mare,

non Ciliciam, aut Lydiam (quippe tanti belli exiguum hanc esse mercedem), sed Persepolim, caput regni ejus, Bactra, deinde Batana, ultimique Orientis oram, imperio suo destinasse.' Sic leg. Nam Ms. habebat *Batava*. Et sic f. et alibi scripsit Curt. Sane Pseudo-Callisthenes de Rebus gestis Alexandri (quem utendum habeo ex Bibliotheca Lugd.) *Bátava* semper vocat. Sed de eo ad Ptolemæum. *Voss.* *Ecbatana* legend. odoratus est Bong. e vestigiis scripturæ veteris, cum ante lectum pro eo esset *ex victoria nuper*. Post autem Modius in suis membranis *et Ecbatana* manifeste scriptum reperit. Plin. VI. 24. 'Ecbatana' a Seleuco demum condita scribit. Verum antiquiorem urbem eam esse vel ex Tob. III. 7. colligi posse videtur. *Vorst.*

Congesta] Hactenus editi *nuper congesta*. Sed delend. *nuper* et Bong. in variantibus censuit, et Modius nec vestigium ejus in suis Mss. comparere dicit. *Bernec.*

§ 4 *Bellum Sopyrionis præfecti ejus, in Scythia*] Junt. *Sopyrionis præfecti ejus in Scythia mors continebatur*. Græcis *Zoruplous* appellatur. *Græv.* *F. Scythia ac mors*. Conjunctionem abstulit similitudo litterarum. *Schef.*

§ 5 *Exercitus suscepit*] Quidam codicum Mss. pro *suscepit* habet *cepit*; quod puto revocand. Nam *capere dolorem, lætitiā, receptum usu est*. Noster ipse simillima ratione VI. 5. 'Plus tamen tristitiæ ipse ex incensa et diruta a Lacedæmonis patria, quam lætitiæ ex recuperata post tantum temporis cepit.' At *suscipere dolorem*, nescio an legatur alibi. Et videtur plane illud *sus* admississe vocabulo, *cepit*, ex ultima *sus* vocabuli, quod proxime præcedit. *Schef.*

§ 6 *Græcia*] Diod. XVII. 62. Curt. VI. 1. *Bongars.*

Recuperanda] Mss. *recip.* de qua voce cum dixerim, parcam ulterius admonere. *Mod.*

Auctoritatem, &c.] 'Auctoritas' h. l. notat consilium, ut ap. Cæs. i. B. C. 35. 'Debere eos Italiam totius auctoritatem sequi potius, quam unius hominis voluntati obtemperare.' Id. B. Afr. 40. 'Animadvertit mirifica corpora Gallorum Germanorumque, qui partim ejus auctoritatem erant ex Gallis secuti.' Liv. xxxvii. 12. 'Multis nobilibus secutis inter cetera auctoritatem Pansistrati, quæ inter anos merito maxima erat.' Cic. x. Fam. 10. 'Legionesque duæ de exercitu Antonii ad ejus se auctoritatem contulissent.' Id. xiii. 12. 'Secutus auctoritatem.' M. Sen. Controv. ix. f. 'Ego te genui, ego divitias docui contemnere; sequere auctoritatem meam.' Curt. ix. 7. 'Non tam imperii cupidine, quam in patriam revertendi cum iis, qui auctoritatem ipsius sequebantur.' Ceterum paulo post legend. videtur *et pacem, &c.* Gronov.

§ 7 *Pacem*] Angl. *et pacem*, cum emphasi. Schef.

Soli spreverant] Sup. ix. 5. 3. Ber.

§ 8 *In ipso ortu*] Liv. xxix. 31. 4. 'Nisi orientem ignem opprimamus, ingenti mox incendio, cum jam nullam opem ferre possumus, ardebimus.' Curt. vi. 3. 17. 'Parva sæpe scintilla contemta magnum excitavit incendium.' Idem.

§ 10 *Agis rex*] De huj. militari robore Diod. xvii. 63. et Curt. vi. 1. ubi scribit cecidisse Lacedæmoniorum 5. M. et 350. ex Macedonibus haud amplius 3. M. Quo de numero variat nonnihil Diod. ib. Idem.

Ut Alexandro felicitate, non virtute inferior] Angl. *Ut Al. si non felicitate par, virt. non inf.* Vulgatam lect. puto genuinam. Schef.

CAP. II. § 1 *Alexander rex Epiri*] Vid. Liv. viii. 24. Strabo vi. contra Messapios et Lucanos evocatam scribit. *Bongars.* Eid. cognomentum fuisse Molosso, tradit Agell. xvii. 21. et addit, in Italiam transeuntem dix-

isse, 'se quidem ad Romanos ire quasi in *δωδονήν*, h. e. *virorum domicilium*: 'Alexandrum Magnum isse ad Persas quasi in *γυναικωνήν*, 'domicilium mulierum. Fuerit igitur Alexandri Molossi expeditio posterior expeditione Alexandri Magni. At Plut. priorem facit in Comment. de Fortun. Rom. cap. nlt. *Bernec.*

§ 2 *Quam ille in Asia et in Persia habiturus*] Diodorus, quo tempore in Italiam trajecit Alexander, quem Molossum vocat Agellius, sive Aulus Gellius est, ubi de ead. hac re agit, Philippum Alexandri M. patrem adhuc in vivis fuisse, et adhuc Græciam bello arsisse, nondum in Asiam translato, scribit. *Mod.*

§ 3 *Huic responsum Dodonæi Jovis urbem Pandosiam amnemque Acherusiam prædixerat*] Liv. viii. 'Accito ab Tarentinis in Italiam data dictio erat, caveret Acherusiam aquam Pandosiamque urbem; ibi fati ejus terminum dari: responsum autem oraculi, s. ut Liv. ait, dictio, his duobus Græcia versibus continetur: *Ἀλακιδῆ, προφύλαξο μολαῖν Ἀχεροῦσιαν ὄδον, Πανδοσίαν τε, ὅτι τοι θάνατος περιμένεος ἐστί.* *Mod.* Modius h. l. oraculum producit, haud scio, an *γρηγοριον*. Diversum ab hoc oraculum referunt Strab. vi. et Steph. in *Πανδοσία*. *Bernec.* Error est, ut mihi quidem videtur, plane manifestissimus, neque is tamen a quoquam antehac animadversus. Verba ipsa, et sententia verborum, si non negligenter spectentur, rem brevi probaverint: Ut oracula Delphica insidias Alexandro M. in Macedonia prædixerant, ita huic alteri Alexandro Jovis Dodonæi oracula prædixerant Acheronta amnem et Pandosiam urbem. Hoc, si quid unquam fuit, plane ridiculum est, quod in puerum magis conveniat, quam in virum. Itaque sic, ut dicam, totus iste locus emendandus est; dein correctionem singulatim probabo: *sicut Alexandro Magno Delphica oracula insidias in Ma-*

cedonia, ita huic responsum Dodonæ Jovis circa urbem Pandosiam amnemque Acherusium cavendum prædixerant. Sed duo, inquires, a te addita verba fuere; *circa et cavendum.* Fateor; sed et sic quidem, hoc fidenter dicam: Qui me temeritatis in hac emendatione accusabunt, eos ego negligentiam accusavero, et reos ad prætorum peregero; qui, sc. id minus animadvertierint, in Collectione Variantium Lectt. planissime scriptum esse CAVENDUM. At quod ad illam alteram voculam attinet, CIRCA, ibi vero non mecum, sed cum Ratione ipsa pugnandum; partes enim partibus non respondebunt, nisi ita legas: Ut huic in Macedonia, ita et huic CIRCA Pandosiam, &c. At unum superest tamen, CAVENDUM, sc. quod e codice Ms. Pelerini a me eductum fuit, non convenire cum 'insidias,' si bellam orationis Latine consuetudinem sequi velimus. Imo autem, nam ita optimus quisque Veterum loquebatur, ut Plaut. Terent. Lucret. et Cic. interdum. Quis autem non debet observasse illud Lucretii? 'Æternas quoniam poenas in morte timendum.' Ad quem l. multa a nobis exempla congesta sunt, et plura, si memini, ap. Popmam reperies. *Faber.* Sequor Anglos, qui hic ex codd. antiquis reposuerunt: *ita huic responsum Dodonæ Jovis circa urbem Pandosiam amnemque Acherusium prædixerat,* sc. insidias, quod ἄρδ νοσοῦ repetend. In vulgata nullus est sensus, quod et elegantissimus Faber animadvertit, et acute *circa* inserendum esse conjecit, quod postea Angli in suis membranis invenerunt. *Grav.* Angl. *Dodonæ Jovis, circa urbem Pandosiam.* Placet, quoniam illud *circa* respondet præcedenti 'in.' *Schef.*

Amnemque Acherusium] Strabo II. rδr 'Αχέρονα: et ita in seqq. Mss. Plin. III. 11. Oraculum exstat ap. Strab. et Steph. *Bongars.* Adjective, quomodo et Liv. VIII. 24. 3. 'Ache-

rusiam aquam.' Statim Inf. n. 14. 'Acheron' est, ex quo accolæ dicti 'Acherontini,' Plinio III. 5. sub finem cap. *Bernac.* 'Amnem Acherusium' pro, amnem Acheronta, ut XII. 2. 14. 'flumen Acheronta.' Dictum ut 'Parnassia rupes,' pro, rupes Parnassus; et 'urbs Romana,' pro, urbs Roma. Nimirum ex nominibus propriis sunt adjectiva, et hæc deinde vocabulis latioribus adjiciuntur. *Ver.* Quid est *prædixerant amnem*? Non puto illud *prædicere* sic absolute usurpari ap. alios scriptores, verum hic deesse quiddam. Et vidit Bongarsius Ms. cod. in quo fuit *Acherusium cavendum.* Convenitque Livius, quando VIII. 24. ait hac de re: 'Accito ab Tarentinis in Italiam data dictio erat; caveret Acherusiam aquam, Pandosiamque urbem.' *Schef.*

§ 4 & 14] Simili ambiguitate prædictæ mortis exempla habent Thucyd. III. 16. 12. de Hesiodo: Pans. in Arcad. et Suid. de Epaminonda: Herod. III. 64. de Cambyse: Plut. Pyth. Orac. 26. de Lysandro: et in Flaminio 34. de Annibale: *Ælian.* III. V. H. 45. de Philippo Macedone: Joseph. XIII. Antiq. 19. de Antigono: Zonar. tom. III. de Imp. Constante, Juliano, et Valente: Pontificum Rom. Suetonius de Sylvestro II. in ejus Vita. Sc. 'mos oraculis, per ambages respondere,' inquit Tac. II. A. 54. 8. quorum de fallaci vanitate vere Thucyd. v. 16. 30. Add. Th. Zwing. XIV. 11. et seqq. Similia recensent de Satyro et Eumelo Diod. XX. 26. de Seleuco Appian. p. 129. B. de Valente Marcellin. XXXI. 42. Collegit etiam quædam exempla Garzonius nella Piazza Universale. *Bern.*

§ 7 *Brundisium*] Vett. *Brundisium*: Græci, *Ἐπὶ ῥήιον*: unde a poetis 'Brēnda' dictum, (Festus,) aut potius 'Brenta,' η in a: voce duabus syllabis truncata, quod est Ennio familiare. De eo Strab. VI. et Steph. In Mss. pro *Ætoli* legitur *Æsculi*, aut

Estuli, aut etiam *Eteoli*. Habitatum a Cretensibus Brundisium auctor est Strabo, et Lucan. II. et v. *Bong.*

Tum fama rerum] Pro *tum* legend. est ex *Mss. dudum*. Faber. Recte: sic et Junt. *Græv.*

§ 8 *Locum quem repetissent*] ‘Repetissent’ pro, repeterent, vel repetituri essent. Plusquam perfectum pro imperfecto non insolens; ut contra imperfectum pro plusquam perfecto. Vid. et *Notas ad XIII. 2. 11. et XIII. 2. 14. Ver.*

§ 9 *Cum belli comminatione*] Antiquiores typis expressi *sub b. c. ut XVII. 2. 20.* At *Bong. e Mss.* credo, edidit *cum* pro *sub*. Idem.

§ 10 *Interfectos legatos in urbe sepelierant*] Quam inhumanitatem prædixit Cassandra ap. Lycophr. 1056. et seqq. *Bern.*

Sepelierant] *Freinsh. sepelierunt*. Id.

Atque ita defuncti responso] Imo autem defuncti responso non erant, sed Deum illuserunt, cujus illud responsum erat, quod ipsi cæde facta interpretati fuerant. Legi itaque debet *utque, ita*, hoc sensu: Utque defuncti responso, (i. e. et quasi responso defuncti essent) ita (dum legatos cænos sepeliunt, &c.) *Fab.*

§ 12 *Pediculis*] Italicæ populi. Plin. III. 5. Strab. vi. *Ποδύκλους* vocat. In *Mss.* legitur *Pedituli*. Inde, qui libros impressos emendarunt, fecerunt *Rutuli*, longe petita conjectura. *Bongars.* Ap. Appian. etiam Civ. I. p. 381. corrupte legitur *Ποδύκλους* pro *Ποδύκλους*. Et ap. Val. M. VII. 6. 1. pro *Fidiculis* esse scribend. *Padiculis* bene monuit Ph. Cluverius Ital. Ant. IV. 10. Ceterum *Padiculorum* (hæc enim vera scriptura est) oppida enumerat Plin. III. 11. m. *Bern.*

§ 14 *Flumen Acheronta*] *Bechar.* et alii edidere *flumen Acherusiam*; ut paulo ante ‘amnem Acherusium’ dixit. *Ver.*

Fuisse sibi periculosam mortem] *Periculosa mors* quid sit nemo dixerit.

Mortui omnibus periculis sumas defuncti. Quod morte nos afficit, aut propius admovet morti, periculosum est, ut Cæsar, iter, expeditio, prælium, lucta, morbus, et quæ sunt mille alia. Sed ipsa mors non potest dici periculosa. Unius litteræ perversio hunc locum turbavit, qui restitutus erit, si legas: *morienæque non in patria fuisse sibi periculosam sortem*, h. e. periculosum oraculum, periculum quod cecinerat oraculum, non in patria sibi impendere. In principio capitis dixit *fatorum pericula*. ‘Ad declinanda,’ inquit, ‘fatorum pericula peregrinam militiam cupidus elegerat.’ Jam vero in Italia didicit, non in patria fuisse illa fatorum pericula, sed in Brutis sortem illam sibi fuisse periculosam. ‘Sors’ est oraculum: proprie tabula in cista condita, cui litteræ erant inscriptæ, quæ a consulentibus extrahebatur, quales erant Prænestinæ sortes, de quibus Cic. II. de Divin. 41. ‘Ex illa olea arcam esse factam, in eaque conditas sortes, quæ hodie Fortunæ monitu tolluntur.’ Dein *sors* pro quovis oraculo, s. responso oraculi. Cic. eod. lib. ‘Sors illa edita est Cræso: ‘Cræsus Halyn penetrans magnam pervertet opum vim.’’ Suet. Vespas. ‘Apud Judæam Carmeli Dei oraculum ita confirmavere sortes.’ Claud. de B. Getico: ‘O semper tacita sortes ambage malignæ.’ Tò *sors* autem in aliis quoque locis in *mors* transiisse vitio et inscitia librariorum docuit summus noster Heins. ad Fastos Ovid. magno rei litterarum detrimento menses ante aliquos nobis ereptus, quem merito luget orbis eruditus. Ei hanc emendationem me probasse memini, qui etiam in notis ad Ovidii Fastos ostendit in antiquis membranis con-fundi *mors* et *sors*. *Græv.*

§ 16 *Zopyrion*] De quo et XXXVII. 2. 2. *Bern.*

§ 17 *Pænas temere illati belli*] *Lucan.* VII. 343. ‘Causa jubet Superas

mellior sperare secundos.' Id quod iuxta dissertatione confirmat Gruterus, quæ est ad Tac. quinquagesima tertia. *Id.*

CAP. III. § 1 *Triduum*] Sebis. *tridui*. Vid. notam ad II. 10. 12. *Bern.* Junt. cum Ms. aliisque edd. *triduo*: cap. 4. 'Ob hæc illi quadriduo perseverata inedia est.' Sed nec *triduum* improbandum. *Græv.* Antiquiores edd. Bechar. Maj. et, ut *Græv.* testatur, Junt. *triduo*: ut II. 11. 4. 'Triduo ibi dimicatum:' et XII. 6. 15. 'Illi quadriduo perseverata inedia est.' *Vor.*

§ 2 *Expectantibus*] Cod. Ms. ut Bong. testatur, *spectantibus*. XIII. 1. 8. 'Regnum et imperia spectare,' 'thesauros spectare.' Sed putant quidam *expectare* poni etiam pro, spectare. Vid. Notas ad XIII. 1. 10. *Id.*

Liberos suos animo jam quodammodo complectentibus] Codex Ms. ut *Id.* Bong. testatur, *animo* omittit: et recte meo iudicio. Quia 'quodammodo' sequitur, non opus erat addere *animo*: videturque ex marg. ubi explicandi causa adscriptum fuit, irrepsisse in textum. Ipse Auctor, si *animo* addere voluisset, omittere potuisset 'quodammodo.' Addunt et alii *animo*, cum cogitationem et desiderium denotare volunt: ut Nepos XXIII. 1. 3. 'Animo bellare cum Romanis:' et Sall. Jug. 'Totum ejus regnum animo jam invaserat:' sed non addunt illi et 'quodammodo.' Vorst. Illud *animo* delet Vorst. ut natum ex glossa. F. additum *quodammodo* ad mitigationem verbi 'complecti,' hoc enim proprie fit ulnis et brachiis. *Schæf.*

§ 4 *Mardosque*] Quidam h. l. legunt *Medos*, quomodo et in Ensebio editum est, contra libros. *Bong.*

§ 5 *Thalestris*] Straboni lib. XI. est *Θαλεστρια*. *Bongars.* De ea II. 4. 33. XIII. 3. 9. Add. Plut. Alex. 81. *Bern.* Non videtur Justinus, ut alii, Amazonum gentem in Hyrcania po-

nere, sed ad Mæotim et Tanaim. Nam, inquit, 25. dierum itinere confecto in Hyrcania occurrisset Alexandro. Rectius sane. Neque enim ullus Geographorum Amazones alibi collocare, quam ad Mæotim, unquam dubitavit. Eaque etiam de causa Mæotidas et Tanaitidas appellari nemo nescit. Sen. Hippol. 'Qualis relictis frigidi Ponti plagis Egit catervas, Atticum pulsans solum, Tanaitis, aut Mæotis, et nodo comas Cogit emisitque, lunata latus Protecta pelta; talis in silvas ferar.' Ita leg. ex Ms. Vulgo pessime *Aut Tanais, aut Mæotis*. Curt. tamen lib. VI. Hyrcaniæ finitimam facit Amazonum gentem. Sed male. 'Erat (ut supra dictum est) Hyrcaniæ finitima gens Amazonum, quondam circa Thermodonta amnem Themiscyræ incolentium campos. Reginam habebant Thalestrim, omnibus inter Caucasum montem et Phasim amnem imperitantem.' Ita leg. Vid. quoque Diod. ad An. 4. Olymp. 112. Causa erroris hæc est: quod Iaxartem s. Orxantem, Tanaim esse crederent milites Alexandri. Adi Arrian. VII. *Voss.*

Thalestris sive Minithæ] Dele cum Junt. s. M. Eod. modo Junt. II. 4. 'Harum Thalestris regina.' *Græv.* Sive *Minithæ*, sive *Minithæ*, sive etiam *Minythæ* scribatur, additamentum esse videtur. In Ms. Codd. tamen apparet, at non in optima illa ed. Junt. qua nuper usus est *Grævius*. *Fab.* II. 4. 33. 'Minithya sive Thalestris.' Junt. ed. nomen *Minithæ* utrobique omittit. *Vor.*

Amazonum regina cum ccc. millibus mulierum] Luculentum mendacium in numero, quanquam et historia fabulosa est, ut inquit Strab. XI. Error inde venit, quod Tanain et Iaxartem eund. fl. crediderunt, et Sogdianam continuatam terram Sarmatiæ Europæ: cum distent plus 8. M. stadium. Tantum refert acire Geographicæ. Quidam aiunt in aliis codd.

legi *ccc. mulieribus*: sed res in fabula non est tanti. *Glar.*

Cum trecentis mulieribus] Sic edidi, unius Cod. fidem sequutus; et Diod. xvii. 77. *Bongars.* Ita et hunc l. emendavi ante plures annos, quum prius passim legeretur *cum trecentis millibus mulierum*, ad illa Curtii mei ex vi. 5. 26. 'Protinus facta potestate veniendi, cæteris jussis subsistere, *ccc. feminarum comitata processit.*' *Mod.* Firmat et Curt. vi. 5. 26. Prius passim legebatur *cum trecentis millibus mulierum*, absurde. *Bern.*

Confertissimas] Edd, quædam, *infestissimas*: quod probabilius est. *Id.*

Inter infestissimas gentes] Ita ex edd. antiquioribus legere malo, quam ut Bong. edidit, *confertissimas gentes*. Quod idem probabilius et Berneccero visum. *Vor.*

§ 6 *Propter insolitum feminis habitum*] *Mss.* multi habent, *insolitus regibus Macedonicis habitum*. Quæ, quia nimirum ab editis recedunt, efficiunt apud me, ut et ipsa, et quod est in vulgatis *feminis*, pro adjectamentis glossatorum habeam. Et ista, *insolitus regibus Macedonicis*, manifeste hæc sunt tracta ex seqq. *Schef.*

§ 7 *A rege*] Alii hoc omittunt; nec est necessarium. *Bern.*

§ 8 *Post hæc, &c.*] *Lucian. Dial. Mort. p. 294.* Ἰδὲ δὲ καὶ τὴν Μακεδονικὴν χλαμίδα καταβαλὼν, κἀνδυν, ὅς φασι, μετανέδυν, καὶ τύραν ὀρθὴν ἐπέθου, καὶ προσκυνεῖσθαι πρὸς Μακεδόνα ὃν εὐεθέρων ἀνδρῶν ἦξιον, καὶ τὸ πάντων γελοῦστατον ἐμμοῦ τὰ τῶν περικνημένων.

Habitum regum Persarum] Sic et Curt. vi. 6. 4. At medium inter Persicum et Medicum habitum summisse, auctor est Plut. Alex. 79. *Id.*

Diadema] *Diadema*] fascia alba s. candicans fuit, ut allatis plurimis auctorum locis Lips. ad vi. A. Tac. docet. Alexandri tamen diadema 'purpureum distinctum albo' fuit, ut ex lib. vi. Curtii apparet: quale

sc. ipse Darius habuerat. *Vor.*

§ 9 *Longam vocem auratam*] Quam Curt. iii. 3. 28. 'pallam auro distinctam:' Plut. ibid. 'stolam barbaricam' appellat. *Bern.*

§ 10 *Ut luxum*] Bene monente Freinsb. puncto hæc a præcedd. separavi, quibus commate hactenus adnexa male hærebant. *Idem.* Ante 'ut' f. excidit partic. *et.* Gron.

Inter, &c.] Vincent. v. 42. 'inter pellicum regium gregem.'

§ 11 *Ne jejuna et destructa luxuria videretur*] Interpp. hic silent. Vellem tamen quod docuissent quid sit *destructa luxuria*. Magnus is mihi erit Apollo, qui tam abstrusam notionem eruerit. Sed erui non potest, quæ non est. Interpolarunt hanc vocem. Justinus aut Trogus scripsit: *ne jejuna et restricta luxuria videretur*. *Restricta* est, parca, cum nulli sumtus sunt in voluptates, opulas, delicias. Tac. xv. 48. 'Sed procul gravitas morum; aut voluptatum parsimonia; lenitati, ac magnificentie, et aliquando luxui indulgebat. Idque pluribus probabatur, qui in tanta voluptatum dulcedine summum imperium non restrictum nec perseverum volunt.' 'Imperium non restrictum' est, voluptatum abstinens, quod nullos sumtus facit in voluptates. Cic. iii. Fam. 8. 'Si de tua prolixa beneficaque natura limavit aliquid posterior annus propter quandam tristitiam temporum, non debent mirari homines: cum et natura semper ad largiendum ex alieno fuerim restrictior, et temporibus, quibus alii moventur, iisdem ego movear.' Ubi vides 'restrictior' esse, parcior. In hoc sensu legitur et *adstrictus* ap. Just. xlv. 1. 'Dura omnibus et adstricta parsimonia.' Propert. ii. El. 23. 'Differet hæc nunquam, nec poscet garrule, quæ te Adstrictus ploret sæpe dedisse pater.' 'Adstrictus pater' est, attentus ad rem, nimis diligens. *Græv.*

CAP. IV. § 1 *Patria nomen ejurare*] Quomodo patriæ nomen ejurarit Alexander, non capio: a moribus quidem patris discessisse manifestum est: non ideo tamen Persa haberi voluit. Quid si legamus *patriis nomen*? Jovis enim filium se, non Philippi, dicebat. Plerique Mss. *patria nomine juraret*. Simili mendo infectus Gellius 1. 2. 'Sanctissimæ disciplinæ nomine mentirentur.' *Leg. nomen ementirentur*. Bongars. Contra Acidal. ad Vell. II. 68. 4. *patria nomen rectum esse contendit*. Nam certum, de luxu regis et molliæ tantum, non de superbia, querelam hic esse, ut qui, quos armis subegerat, eorum vitis succumberet. Adstipulatur Noster mox XII. 5. 2. Hoc igitur ægre exercitus ferebat, masculinum Macedonum nomen, belli fama orbe toto celebre et terribile, moribus effæminatis Persarum corrumpi, et ipsum velut effæminari. Cæterum *nomen patriæ* dixit Autor pro, patriam: sicut Liv. 1. 10. 4. 'nomen Ceninum' pro, Ceninenses: et Agell. 1. 2. passimque Liv. 'nomen Latinum' pro, Latinos. Quod loquendi genus de Græcorum fontibus profuxisse docet Guill. Canteras Nov. Lect. II. 10. Bern. *Lego patriæ morem*. Nihil planius, aut cum historia convenientius. Ipse Just. paullo post eod. modo: 'Maxime indignabatur carpi se sermonibus snorum, Philippi patris patriæque mores subvertisse.' Proxima sequentia, *quos propter tales mores vicerat*, quin a mala Glossatoris manu sint, noli dubitare. Bozhorn. Bozhorn. legend. *putat patriæ morem ejurare*. Sed non est verisimile hoc propter id, quod sequitur, 'moresque Persarum.' Quid autem sit *nomen patriæ ejurare*, intelligitur fere ex ipso illo quod sequitur, 'mores Persarum assumere': nimirum nihil fere aliud quam quod XII. 5. 2. dicitur 'patriæ mores subvertere.' *Ejurare* quidem vel *ejurare* dicunt pro,

non agnoscere, rejicere, detestari. Cic. II. de Orat. 'Cum ei M. Flaccus multis probris objectis P. Matium judicem tulisset, Ejero, inquit, iniquus est.' *Vor. Ejurare nomen patriæ* id. est quod Tac. dicit IV. H. 29. 'ejurare patriam;' ac et 'ejurare liberos ac parentem' Sen. dixit ad Marc. *Nomen patriæ* est patria, ut 'nomen agelli' ap. Valer. Cat. in Diris, et inferius XIII. 6. 'Philippi Alexandrique nomina' est, Philippus et Alexander: et multa sunt huj. generis alia exempla. Gron.

§ 4 *Laborem militiæ*] Tac. III. 24. 5. 'Bella plane accinctis obeunda: sed revertentibus post laborem, quod honestius quam axorium levamentum?' Disputatur eo loco, An magistratum in provinciam euntem comitari uxor debeat. Bong.

§ 6 *Ponere*] 'Ponere' pro, deponere. Quod vel ex eo intelligitur, quod alibi ipso composito in talibus utitur: ut VII. 5. 3. 'pueritiæ rudimenta deponere;' et IX. 1. 8. 'tirocinii rudimenta deponere.' *Vor.*

§ 7 *Quæ consuetudo in successores quoque Alexandri mansit*] Mihi vehementis suspicio est legi debere in *successores USQUE Alexandri mansit*, et ita scripsisse Justinum pnto. Nam illud 'mansit in successores' durius est et insolentius, nisi addas *usque*. Latini homines judicabunt. Faber. Bong. ex Mss. edidit in *successoribus*. Sed Bernecc. maluit in *successores*: quomodo in antiquioribus typis expressa est; et in aliquo item Mss. observavit Bongarsius. *Vor.*

§ 8 *Premia statuta*] Liv. I. 20. 'Stipendium de publico statuit:' et Tac. XIII. 24. 'Aurelio Cottæ et Haterio Antonino annuam pecuniam statuit princeps:' et Apul. VII. M. 'Nec mihi misero statuta cibaria pro tantis præstabantur laboribus:' et Matth. Euang. XXVI. 15. 'Εὐρησαν ἀντὶ τῶν κούρα ἀργύρια. Gron.

§ 11 *Epigon*] Quo nomine et eo-

rum, qui ad Thebas cum Polynice occubuerant, posteri censebantur. *Bongars.* Vid. Diod. iv. 68. pr. item Cælium Rhodig. iis locis, quæ monstrat Index. *Bern.*

§ 12 *Parthis, &c.*] Frec. 'Post hæc Parthorum pugnam aggressus, quos dia obtinentes delevit.' Leg. *obnites* ex Leid. 1. et Oros.

Andragoras] Conferenda hæc cum XII. 4. 9. *Bern.*

CAP. V. § 1 *Hostili odio*] Angl. *hostili more*. Placet mirum præ vulg. lect. Nec enim sat commode *regium odium* dicitur. Probat quidem vulgatum cl. Vorst. per locum Livii II. 5. 4. Nostri XVII. 1. 4. sed exempla illa non satis videntur convenire. Nam est oppositio inter patres et plebem, quæ inter regem et cives nulla, et Justinus de more patrio agit, non de odio. *Schef.*

§ 2 *Carpi se sermonibus suorum*] Viennensis ed. vetus se omittit. *Sebis*. trajiciend. censet ita, *carpi sermonibus suorum, se patria*. *Bernec.* Junt. æque ut Vindobonensis omittunt *se*, et rectius abest. *Græv.* Vett. edd. Junt. Bechar. et Vindob. *se* omittunt: quod *Græv.* rectum putat. *Vorst.* Libri quidam illud *se* non agnoscunt, quod putant esse rectum. At in *Mss.* quos vidit *Bong.* legebatur *carpere*, unde illud *carpi se* videtur ortum. Quod si *carpere* Justinus est, cogitandum, an non scripserit, maxime indignabatur, *carpere sermonibus, suorum mores subvertisse*. Mihi sane *Philippi patriæ patriæque* huc translata ex superioribus a glossatore videntur. *Schef.*

§ 3 *Parmenio*] *Parmenion* annorum 70. vir militiæ domique clarus necatur cum filio *Philota*, cujus de cæde *Curtius* eleganter et copiose VII. 2. *Bernec.* Codex *Ms.* teste *Bong.* *Parmenio*: quomodo istiusmodi Græca nomina Latinos scripserit *Pithæus* II. *Advers.* 13. et *Gronov.* Notis in *Liv.* monument. *Vor.*

§ 5 *In Macedonia*] *Mss.* multi habent *Macedonia*, quod præfero, quia verbum 'divulgare' significat id, quod fit in loco, non vero, quod pertinet ad locum. *Schef.*

§ 7 *Fasces epistolarum*] Non dissimili commento *Glos.* in *Cypro* bellum gerens, militum in se animos deprehendit. *Polysen.* Strateg. VII. p. 504. et seq. *Bern.*

§ 8 *Durius opinati*] H. e. maledice locuti. Ita verbum hoc usurpat et *Suet.* Aug. 51. 4. 'Inter cætera crimina objiciebatur, quod male opinari de Cæsare soleret.' Et 67. 2. 'Servum gravissime de se opinantem compedibus coërcuit.' Eod. sensu existimare usurpat *Sen.* de *Irâ* III. 22. 'Quod homines et periculosissime et libentissime faciunt, de rege suo male existimabant.' Et *Nazarius Paneg.* 5. 'Existimare de Principibus, nemini fas est.' Id. *Sen.* Ep. 71. 16. 'Aderunt qui de facto tuo male existiment.' 'Clandestine existimationes,' obtreactiones, *Plin.* Pan. 62. f. *Sen.* Ep. 31. 12. 'Multi de Deo male existimant et impune.' Id. Ep. 107. 13. 'De ordine mundi male existimant.' 'De ingenis nostris male existimare,' *Quintil.* Dial. de *Orat.* 1. 3. *Idem.* 'Durius opinari' hic id. est quod, durius scribere. Et potest quoque id. esse quod durius loqui. Nimirum 'opinari' et 'existimare,' quæ verba proprie aliquid internum et absconditum notant, transferuntur etiam ad externa significanda. *Nepos* x. 7. 3. 'Non æquo animo ferebat de se ab iis male existimari, quorum paulo ante in cælum fuerat clatus laudibus.' *Vor.*

§ 9 *Inde Dracus, Evergetas, Parymas, Paropamisadas*] Pro *Dracis* legend. puto *Dæas*, quorum meminit *Ptolemæus* in *Margiana*, et *Strabo* item, qui eos *Medis* vicinos facit. 'Evergetum' meminit *Diod.* ad fin. anni 7. et *Curt.* VIII. Pro *Parymis*, *Aries* legerim; in hoc enim tracta

sunt, nec postea uspiam eorum meminuit. Quod autem subjungit, 'ceterosque populos, qui in radice Cancasi morabantur, subegit,' non est de Cancaso, qui Colchia, Iberia, et Albanis est ad septentrionem, intelligendum. 'Macedones enim,' inquit Strab. xi. 'omnes montes, qui post Arios sequuntur, Cancasum vocaverunt.' Et, quanquam fere Alexandri historici Tanaim putarunt Jaxarten, tamen h. l. paullo post, ubi Author dicit 'urbem Alexandriam super amnem Tanaim Alexandrum condidisse,' ego legend. puto *super amnem Arium*. Nam eam ita etiam Ptolemæus in Aria descripsit, et Arrian. in iii. Octo autem in his regionibus condidisse urbes scribit Strabo jam dicto lib. quasdam etiam diruisse: sed Justinus in Bactrianis et Sogdianis 12. eam urbes condidisse mox subjungit. *Glar.*

Euergetas] Qui dicti ante Agriaspas. Arrian. iii. Ἀφικνεῖται ἐς τοὺς πάλαι μὲν Ἀγριασπας καλουμένους, ὅτερον δὲ Εὐεργέτας ὀνομασθέντας, οὗτις Κύρου τῷ Καμβύσῳ ἐνεδίδουτο τῆς ἐς Χαλκίας ἐξόδου. Curt. vii. 3. 'Iter pronuntiari jubet in Agriaspas, quos jam tunc mutato nomine Euergetas appellabant; ex quo frigore victusque penuria Cyri exercitum affectum tectis et commeatibus juverant.' Utrobique tamen legend. *Ariaspas* non male judicabat Blancard. Notis in iii. Arriani. Atque ita magis nomen congruet cum eo quod Diod. illis tribuit, τῶν Ἀριμασπῶν puta. Verba huj. xvii. 71. sunt: Ἀνέβη μετὰ τῆς συνάμεως ἐπὶ τοὺς πρότερον μὲν Ἀριμασποὺς, νῦν δὲ Εὐεργέτας ὀνομαζομένους. Addit quoque Diod. eand. appellationis rationem, quam Arrian. et Curt. prodidere. Non tamen putem ipso Græco vocabulo 'Euergetas' dictos fuisse a Persis; sed Persico potius ejusd. significationis 'Orosangas.' Herod. viii. Φύλακος δὲ εὐεργέτης βασιλεὺς ἀνεγράφη, καὶ χάρις οἱ εὐεργέτης

παλλή. Οἱ δὲ εὐεργέται τοῦ βασιλέως ὀροσάγγας καλεῖνται Περσικῇ. *Vor.*

Parimas, Pararammenos, Adaspies] Ex Diod. xvii. 81. et aliis legend. arbitror *Paropamisadas*. *Adaspies* qui sint, non invenio; quod vulgo legitur *Hydaspi*, nomen est ab Hydaspæ Indis fl. confictum. Nec placet, quod *Caspies* quidam ediderunt. Quid si *Arios* legamus? Omnino arbitror, duas syllabas priores τοῦ *Adaspies* ex voce *Paropamisadas* adhaesisse sequenti vocabulo, unde factum sit *Adaspies*. Inde *Adaspies*. Sed his vocibus restituendis divino est opus. *Bengars*. Ego me divinatorem non profiteor: ausim tamen affirmare, pro *Parimas* legend. *Arimaspos*, idque copulandum (aut f. a glossatore aliquo copulatum) cum præc. vocabulo 'Euergetas.' Asserit enim Diod. xvii. 81. Cynum 'Arimaspos,' quod exercitum suum, fame graviter affectum, commeatibus juvissent, cum aliis muneribus affecisse, tum, abrogato nomine pristino, 'Euergetas' eos nuncupasse, h. e. *Beneficos*, s. Persica lingua 'Orosangas.' Quod cognomentum ap. Persas iis tribui solitum esse, qui regem regnumve insigni aliquo beneficio demeruisse, et ne cujusquam meriti memoria intercideret, Orosangarum seu Beneficorum nomina in regios commentarios relata fuisse, clarum est ex *Estheræ* lib. vi. 2. et 3. Joseph. Antiq. xi. 6. Herod. iii. 140. et viii. 85. Xen. viii. Pæd. *Æliano* H. V. xii. 40. Huc refero locum ex Epistola Xerxis ad Pausaniam, ab interpp. non bene intellectum, ap. Thucyd. i. 22. 8. *Bern.*

Pararammenos] Sic et xiii. 4. 21. Diod. tamen xvii. 81. Arrian. v. et Curt. vii. 3. 'Parapamisadas' vocant. Et hoc quidem rectius. Dicti enim sunt ita a 'Parapamisio' monte, ut ex Arriani lib. v. manifeste apparet. *Vor.*

§ 10 *Perducitur*] Tac. i. H. 25. 'E

libertis Onomastum futuro sceleri præfecit, a quo Barbium Proculum tesserarium speculatorum, et Veturium optionem eorumdem, perductos pretio et promissis onerat.' Cæs. VIII. B. G. 38. 'Guturvatus, omnium cura quesitus, in castra perducitur:' et Curt. III. 3. 'Quod Alexandrum, deposita regia veste, in Persico et vulgari habitu perductum esse vidisset.' Id. VIII. 18. 'Triginta elephantum simul capti perducuntur.' Liv. Epit. cxxx. 'Antonius Artuasdem, fide data perductum, in vincula conjici jussit.' Cod. Theod. VIII. Tit. v. L. 53. 'Nisi animalia perducta fuerint.' Gron.

§ 11 *Quem, &c.*] Vincent. v. 44. 'Quem Alexandrum in ult. proditiōis fr. D. dedit cruciandum.'

Excruciandum fratri Darii tradidit] Exemplo similis, nobilissimi Pænorum captivi liberis Reguli a Senatu Rom. traditi sunt ad supplicium: Agell. vi. 4. ultioni simul et solatio. De supplicii Bessi genere variant auctores. Bern.

Fratri] Quem 'Exathrem' Plut. Alex. 78. Curt. autem VII. 5. 62. et Diod. XVII. 77. 'Oxathrem' vocant. Id.

§ 12 *Alexandriam*] Add. Curt. VII. 6. 46. Id.

Tenain] *Tenaim* Leid. 1. Fræculphi pro vulg. *Danaim*: 2. *Thanaim*.

Ex trium civitatum] Mss. habent *earum civ.* id quod puto rectius. Arrian. nominat unam Cyropolin a Cyro conditam, caput gentis; ei adjungit alias sex minores, quæ fortassis illius alterius colonie fuerunt, omnes captas ab Alexandro. Schef.

CAP. VI. § 1 *Solenni die amicos in convivium vocat*] Curt. IX. ait Clitum Sogdianæ Bactrianæque prætorem ab Alexandro creatum, ac ei convivium præparatum Maracandæ, urbe Bactrianæ, cujus etiam Ptolemæus meminit, quamvis Arrian. eam Sogdianæ regiam dicat lib. III. sub finem.

Ibi occisus est ab Alexandro Clitus; in Græcis est Κλέτρος, quamquam quidam per γ scribunt. Glar.

Amicos in convivium vocat] Mss. mei in c. *convocat*: neque aliter unus Bongarsii: ego tamen nihil muto, qui memini sollemnem esse illam vocem et præcipuam convivii. Doctissimus Catullus: 'Mei sodales Quærant in triviis vocationes.' Cic. Verr. VI. 'Deinde ipsum regem ad cœnam vocavit.' Unde 'vocatores,' κλέτροες, dicti sunt, quibus invitandi datum est negotium; s. qui per se vocant ad cœnas. Plinius avunculus XXXV. 14. 'Non fuerat ei [Apelli puta] gratia in comitatu Alexandri cum Ptolemæo: quo regnante, Alexandriam vi tempestatis expulsus, subornato fraude æmulorum plano regio invitata, ad regis cœnam venit: indignantique Ptolemæo, et vocatores suos ostendenti, ut diceret a quo eorum invitatus esset, arrepto carbone extincto et foculo, imaginem in pariete delineavit, agnoscente vultum plani rege, ex inchoato protinus.' Mod. Mss. Modiani *convocat*: neque aliter unus Bongarsii. Modius tamen nihil mutand. censet, cum solemnitas sit illa vox et præcipua convivii. Cic. Fam. IX. 20. 'Ut Verrum vocare sæpius audeamus,' h. e. ad cœnam invitare. Catull. Epig. 48. 'Mei sodales,' &c. Ita Plin. H. N. Ptolemæus rex Apelli, a plano quodam per ludibrium ad regiam cœnam invitato, 'vocatores suos ostendit, ut diceret, a quo eorum invitatus esset.' Snæc. Calig. 39. Videnda Gnilielmi Verisimilia I. 18. et Plautin. Quæstion. in Amphitru. 8. Bern.

§ 2 *Præferre se patri*] De Alexandri jactantia Plut. 40. Id.

§ 3 *Ut telo, &c.*] Sen. III. de Ira 17. 'Dabo tibi ex Aristotelis sinu regem Alexandrum, qui Clitum carissimum sibi et una educatum inter epulas transfodit, et manu quidem sua, pa-

rum adulantem et pigre ex Macedone ac libero in Persicam servitutem transeuntem.'

§ 5 *Postquam satius corde animus conquevit*] Sic a Nerone, 'perfecto demum scelere [matris occisæ], magnitudo ejus intellecta est.' Tac. xi. 26. x. 1. 'Scelus, inter ancipitia probatum, veris mox pretiis æstimatur.' Id. ii. 26. 5. 'Cum scelus admittunt, superest constantia: quid fas Atque nefas, tandem incipiunt sentire, peractis Criminibus.' Juv. xiii. 237. Similia Menander ap. Stob. Serm. iv. post pr. Bern.

Æstimatio] Ex vett. edd. restituit *existimatio* Gronov. Vid. eam ad Liv. xxxiv. 2. Græv.

Existimatio] Ita antiquiores typis expressi. Nec mutavit Bong. At Bernecc. quod a Bong. monitum videret codd. quosdam Mss. habere *æstimatio*, ita omnino scribend. putavit. Rursus Gronov. contendit *existimatio* genuinum esse. Terent. Heaut. Prol. 'Arbitrium vestrum, vostra existimatio valebit.' Liv. xxxiv. 2. 'Utrum e rep. sit, nec ne, id quod ad vos fertur, vestra existimatio est.' Ad quem l. Notas quoque Gronovii vid. *Vor*.

Existimatio] Sic veteribus, Gronovio, et Grævio volentibus, restituit Vorstius. Bernecc. malebat *æstimatio*. Vid. quæ notavi iii. ult. in fine. *Schef*.

§ 6 *Iracunde*] Non male Vienn. *iracundum*. Bern.

Occisum, &c.] Hegesipp. ii. 12. 'Inter mensas et pocula circumventus.'

§ 7 *Quo pridem*] Mss. quidam *pridie*, quod præfero. *Pridem* sane nescio, an reperiatur usurpatum de tam brevi temporis intervallo; et paucas intercessisse horas etiam ex Curt. est notam. Vid. eum viii. 2. Arrianus *ῥαπαιδικά*, i. e. *statim*, post confectam cædem, secutam ait pœnitentiam. *Schef*.

In iram versus] Liv. xxv. 26. 'To-

ti a patiendo expectandoque eventum in impetum atque iram versi:' et Liv. Epit. l. 'Versus in senectam:' et ipse Auster xxvi. 2. 'Non in timorem, sed in furorē versi:' et xxvii. 2. 'Versi in misericordiam naufragii.' Gron.

Vulnera tractare] Id enim censebant officium esse erga defunctos et vulneratos. Stat. iii. Th. 154. 'Quæ vulnera tractem, Quæ prius ore premam?' Id. xi. 634. 'Hei mihi quos nexum fratrum, quæ vulnera tracto?' *Idem*.

§ 10 *Accesserat enim ad pœnitentiam*] Ita antiquiores typis expressi. Bong. maluit *Accesserat pœnitentia*. *Vor*.

Nutricis suæ et sororis Clitæ recordatio] Dux personæ videntur esse, nutrix ac soror Clitæ, quod falsum est; quare aut delend. istud *et*, aut, quod magis probem, ita legend. *Accesserat pœnitentia et nutricis suæ, sororis Clitæ, recordatio*. Fab. In nonnullis edd. abest et recte. Græv.

§ 11 *Tam, &c.*] Saxo xv. p. 370. 6. 'Tam fœdam educationis suæ mercedem exsolvit.'

§ 12 *Fabularum*] Rumoris et sermonum. Ita Suet. Aug. 70. 1. 'Cæna ejus secretior in fabulis fuit,' h. e. hominum sermone traducebatur. Tibull. i. 4. fin. 'Ne turbis fabula fiam.' Propert. i. Eleg. 15. dixit 'historiam fieri,' Juv. x. 167. 'declamationem.' Bern.

§ 14 *Tunc Am. cons.*] Fillus Perdicæ. Vid. Freinsh. ad Curt. vii. 2. 9.

Eurylochus] Ita quoque legend. ap. Frec. pro vulg. *Eutlochus*.

§ 15 *Perseverata*] *Perseverare* active etiam usurpavit Liv. xxii. 38. 'Quo id constantius perseveraret.' Add. notam Avi. Sen. vi. Benef. 23. 'Quia, quicquid desinere non possunt, perseverare voluerant.' Symmach. i. Ep. 37. 'Qui amicitiam stabili diligentia perseveras.'

Ne ita mortem unius doleat] Codd. quidam Mss. teste Bong. *morte unius doleat*: quod æque recte dicitur. *Vor*.

Plerique Mss. Bongarsio visi habent morte. Unde ergo illud mortem? Suspitor Justinum scripsisse ne ita morte in unius doleat. Cic. Bruto: 'In tam gravi vulnere dolendum est.' Schef.

Perdat] F. predat. Ut XIX. 3. 'Sed ne hos, quibus nefanda lues pepercerat, inter hostium exercitus relictos, morte sua proderet:' et Musonius ap. Stob. Serm. CLVIII. Τοῖς μέτοισι φίλοις καὶ τῶν συναίματων ἐν τοῖς γε ἀληθυστοῖς, καὶ ἐν προσήκει ποιῆσθαι τινα λόγον οὐ γὰρ ἐν ὅτοι προδοῦν ποτὲ ἡμᾶς. Gron.

§ 17 Callisthenis] Anaxarchum addit Plut. 98. Bern.

Condiscipulatu apud Aristotelem] Plerique Mss. habent quendam discipulatu. Puto utrumque scribendum, quondam condiscipulatu; nam vocem quondam exigit quod sequitur 'et tunc,' tanquam relativum: condiscipulatu autem agnoscunt etiam alii codd. Vitium ex eo natum, quia pro quondam ratione veteri scriptum fuit condam, et quia mox sequebatur cond in voce condiscipulatu; ideo hæ litteræ perperam videbantur repetitæ. Schef.

Familiaris illi [Alexandro] et tunc ab ipso rege ad, &c.] Dele istud rege: est enim glossema, cum dicat Justinus, in ead. linea, familiaris illi, Alexandro. Quare nihil relinquitur. Fab.

Acta] Pro rebus gestis. Sic XII. 7. 13. 'Herculis acta superare.' Notat et Grotius ad principium Actorum Apostolicorum, Ciceronem, quidquid quisquam egit, id modo 'acta,' modo 'actus' vocare; et leges Sempronias dicere esse 'acta Gracchorum.' Ver.

§ 18 Chorasmos et Dracas] Ego h. l. pro Dracis, Sacas legerim. Sunt enim 'Chorasmi' vicini Sacis. Dracæ si uspiam est populus, quod non memini, Indorum erit longius ab hoc tractu. Unde f. Ozydracæ. Ceterum in corruptis codd. fere pro Dacis Dracas legitur. Item sæpe Data, quod

magis mirum. 'Data' sunt celebres in Margiana populi: 'Daci' in Europa ad Danubium; Dracas non memini, ut jam dixi, nequam me legisse. Glar.

Chorasmos] Arrian. IV. Χορασμῶν. Strab. XI. Χορασμηνῶν. Plin. IV. 16. 'Chorasmi.' Dacus Græcis sunt Adæ, pro quo hic quidam Sacas reposuerunt. Curt. VII. 4. 6. Chorasmos, Dahæ, et Sacas conjungit, ut Solin. 51. Bong.

Dahas] Ita quoque legend. ap. Frec. pro Dachas. Vincent. 'Daa.' CAP. VII. § 1 Primo] In Mss. esse

notarunt in primo, quod scrib. jussit, in primo. Vetus adverbium, nec dubium, quin a Trogo usurpatum: e quo, 'priscæ,' ut ipse ait Præf. n. 1. 'eloquenti viro,' Autor desumpta antiquaria verba sparsim Epitome suæ inseruit. Eand. vocem in Sallustio et Plauto alienbi Palmer. reposuit. Hæc Acidal. ad Vell. II. 68. 4. Bernec. Recte Mss. in primo. Vid. Not. ad Liv. X. 14. Gronov. In primo recte legi in Mss. Gronovius contendit, exemplisque affirmat. Grav.

Ne omnia pariter invidiosiora essent] Aut deest aliquid huic l. aut scribend. est invidiosa, quod in quodam et Bongarsius reperit. Nam pariter invidiosiora nec consuetudini, nec rationi sermonis Latini respondet. Schef. 'Pariter' non pertinet ad invidiosiora, sed ad 'omnia.' Ne omnia, simul s. eod. tempore immutata in moribus patriis, majus erga Alexandrum concitarent odium. Grav.

§ 2 Callisthenes] Cnjus adversus adorationem Alexandri verba graviter libereque facta commemorant Arrian. IV. p. 85. et Curt. VIII. 5. Non fuit præcepti memor ab Aristotele sibi dati, 'ut cum rege, aut rarissime, aut quam jucundissime loqueretur.' Val. M. VII. 2. 'Contumacia non facit ad aulam,' Sen. de Tranquil. 4. Bern.

Sub specie insidiarum] Hoc *insidiarum* non concoquo. Quid enim *species insidiarum*, et quæ insidiæ hic intelligendæ? num quas facit aliquis, an quas patitur? Res in se quidem clara, sed oratio admodum ambigua. Itaque vix dubito, quin Justinus scripserit *sub specie insidiarum*, postea vocabulum *insidiarum* compendiosè scriptum exhibuerit lectionem quæ nunc vulgatur. Equidem et i. 5. 'sub specie venationis' habeat pro, sub sp. venatoris, et v. 8. 'sub obtentu liberationis' pro, sub obt. liberatoris: sed in illis locis nulla ambiguitas, quæ non evitatur hic, si receptam lect. servamus. *Schef.* Nec hic quicquam ambiguitatis et obscuritatis. *Sub specie insidiarum* est, sub falso prætextu insidiarum, quas fingebantur struxisse Alexandro. Hoc crimen ipsis impingebatur. *Græv.*

Interfecti] Dissentit Autor a se ipso xv. 3. 6. et a Plut. Alex. 98. De morte Callisthenis add. Diogen. Laert. in Vita Aristot. *Bern.*

§ 3 *Explosa*] Pro *explosa* in quodam vet. est *exfoesa*. Mallet legere *expolosa*, vel, ut hodie scribunt, *expulosa*. *Schef.*

§ 4 *Ultimo Oriente finiret imperium*] 'Finire' pro, terminare. Virgil. i. *Æn.* 'Imperium Oceano, famam qui terminet astris.' Ita ille de Cæsare. At de Alexandro Sen. vi. Q. N. 23. 'Imperium ex angulo Thraciæ usque ad Orientis terminos protulit.' *Vor.*

§ 5 *Inducit*] Vincent. 'obduxit.'

Ab argenteis clypeis] Curt. viii. 5. 4. 'Scutis argenteas laminas addidit.' Quod id. paulo ante Noster 'argento inducere' dixit: Ammianus vero xvi. 'auro imbractare.' *Vor.*

Argyraspidas] H. e. argenteis parmis insignes, quorum meminere præter alios Curt. iv. 13. 41. et Liv. xxxvii. 40. 7. Imp. Alex. Severus, Alexandrum Magnum imitandi, imo vincendi studio, cum Argyraspidas, tum

Delph. et Var. Clas.

etiam Chrysoaspidas instituit: Lamprid. in Vita, 50. Quale quid jam prisca reip. Rom. temporibus factum tradit Liv. ix. 40. 2. ubi de Samnitibus cum Romanis pugnam instruendis inquit: 'Duo exercitus erant: scuta alterius auro, alterius argento cælaverunt.' *Bern.*

Appellavit] Sebis. *appellat.* Id.

§ 6 *Cum ad Nysam urbem*] 'Nysa' Indiæ urbs est frequens in ore omnium, sed locum ejus commonstrat nemo. Ego puto eam 'Nagoram' dici Ptolemæo, quippe qui et 'Dionysopolim' appellatam tradit. In Indiæ cis Gangem descriptione, in hoc sane tractu, ubi felix hic prædo heluatus est, 'sita est Nysa' (inquit Curt. ix.) 'sub radicibus montis, quem Meroi incolæ appellant.' Hæc Curt. Meminit utriusque et Strabo xv. non ita longe ab init. Ubi interpretes *femur* traduxit, quod non oportuit, cum sit proprium. Nec Plinius vi. 21. vertit, sed 'Merum' appellat, ubi et 'Nysa' meminit. *Glar.*

Nysam] Ita Steph. et Strab. xiv. Arrian. *Néssar.* *Bong.* Sic quoque Arrian. v. cui tamen adversatur Curtius. Statim post puto legend. *Cleopha.* Voss.

§ 7 *Sacri montis*] Qui 'Meros' dicitur Curtio viii. 10. 20. ubi Bacchum enutritum fabulatur antiquitas. Plinio viii. 39. 'Nysa' vocatur, exscriptorum f. vitio. Nam Plin. ipse vi. 21. 'Merum montem Libero patri sacrum' a 'Nysa' vicina urbe distinguit. *Bern.*

Vite hederaque non aliter vestiti] Cic. pro Dom. 38. 'Ager vestitus frumento:' et ii. N. D. 39. 'Terra floribus vestita.' Ib. 53. 'Montes vestiti atque sylvestres.' Hinc 'Vestitus montium densissimi,' ib. 64. et Sall. Ju. 48. 'Collis vestitus oleastro, ac myrtetis, aliisque generibus arborum:' et Sen. iii. Beresf. 29. 'Tolle radicem, nemora non surgent; nec tanti montes vestientur.' *Gron.*

Justin.

3 F

§ 8 *Impetu*] In Ms. legebatur *instinctu*, non *impetu*. Quod facit subdubitare, latuisse hic aliquod verbum minus ab librariis intellectum, vel quod insolitum quid ipsorum auribus sonaret. F. scriptum fuit *repentino incitu mentis*, &c. *Incitu* pro incitatione dixerit Justinus. Sic Plin. II. 45. 'Qui sive assiduo mundi incitu et contrario siderum occursum nascuntur, sive hic est ille generabilis rerum naturæ spiritus,' &c. *Voss*. Vossius, quod in Cod. quodam Ms. pro *impetu* est *instinctu*, conjicit legend. esse *incitu*. Verum ipsum *impetu* satis commodum. Ipse Cic. 'Impetu quodam animi potius quam cogitatione facere,' itemque, 'Impetu quodam mentis et voluntate,' dicit. *Vor*.

Non tam oppidanis se parcendo] Recepi hanc lect. ex Mss. et Junt. ed. In qua tamen desideratur *se*. Liqueat ex præcedd. 'Cum ad Nysam urbem venisset oppidanis non repugnantibus, fiducia religionis Liberi patris, a quo condita urbs erat, parci jussit.' *Græv*.

Non tam oppidanis parcendo quam exercitui suo se consuluisse] Ita antiquiores edd. Bechar. Junt. et alim. Bong. maluit *non tam oppido se p. q. ex. suo cons.* Paulo ante dixerat 'oppidanis non repugnantibus.' *Vor*.

Oppido se] *Oppidanis*, ex vet. et Junt. volente *Grævio*, *Vorstius*. Et Mss. et impressi quidam habent *oppidanis*; quod, quia convenit superioribus, et rectius opponitur sequenti 'exercitus,' idcirco præfero vulgatæ lect. *Schef*.

§ 9 *Dedisset*] Ita quidam Mss. sed scribi oportuit *dedidisset*, ut in quibusdam impressis. *Faber*. Vincent. 'dedidisset.'

Potuerat] Mss. plerique Bong. habent *poterat*, quod, ut convenientius, f. repndiari non debuit. *Schef*.

§ 11 *Propter*, &c.] Vincent. 'Prostrata pudicitia sc. r. ab I. deinceps c. a.'

§ 12 *Peragrata India, cum ad saxum*

miræ asperitatis] Annotationibus nostris in Q. Curt. quinque aut sex Petras, quas aliquando Rupes vocat, et Curtio descriptas ostendimus. Quapropter hic de iis multum dicere nolimus. *Glar*.

Saxum] Πέρπα Ἀσπρος, s. Ἀσπρος, ut habet Diod. XVII. 85. et Curtii Mss. VIII. 11. 2. *Bongars*. Inde dicta, quod præ altitudine ad eam aves evolare non possent. Add. Strab. xv. Plut. de Fort. Alex. 1. 2. Lucian. Hermotimo, sub init. *Bern*.

Miræ asperitatis et altitudinis] Antiquiores edd. *miræ magnitudinis et asp.* Petra illa Ἀσπρος dicta, quod præ altitudine aves evolare ad eam haud possent. *Vor*.

CAP. VIII. § 1 *Unus*, &c.] Hellad. Crestomat. Πάρος δὲ ὁ βασιλεὺς Ἰνδῶν κοῦρτος υἱός.

Viribus corporis] Erat enim statura 4. cubitorum et palmi, sic ut corporis eminentiam et molem elephanto, cui insidebat, equitis proportionem responderet. Plut. Alex. 106. *Bern*.

§ 3 *Privatum hostem*] Exponunt, unum eum separatim. Recte quidem; sed, num vox 'privatus' alibi occurrat ita usurpata, ego dubitem plurimum. Quare pro *privatum* censeo legend. *privatim*. Plin. xxiv. N. H. 7. de pice: 'Adversatur privatim cerastæ morsibus.' *Schef*.

§ 4 *Cum præceps ad terram decidisset, concursu satellitum servatur*] Curt. aliter, VIII. Inquit enim, equum Alexandri multis vulneribus confossum procubuisse, posito magis rege, quam excusso. Historiam fusius narrat Agell. ex Charete (ita legend.) v. 2. Adi quoque Arrian. Plut. et alios. Persæ historiam hanc de Poro et Alexandro longe aliter narrant. Vid. Petrum Teixeira m. 23. *Voss*.

In terram cecidisset] Ita rursus antiquiores edd. At Bongarsius *ad t. decid.* *Vor*.

§ 5 *Porus*, &c.] Cedren. p. 152. Ὅς [Πάρος] καὶ εἰς χεῖρας ἐλθὼν Ἀλεξάνδρῳ πολλοὺς τε τῶν Ἰνδῶν ἑγχεσὶ καὶ τρο-

τοὺς τὸν ἀγκύρα, ὅν τῇ ἀλόφῳ κατέ-
πεσε, πολλῆς τε θαλάσσης τυχὸν σύμμα-
χος Ἀλεξάνδρου γέγονεν.

§ 6 Cum veniam ab hoste invenisset] Admisi hoc ex Junt. et edd. pristinis, pro vulg. accepisset. Invenire enim eleganter sæpe sic usurpatur. III. 7. 'Atque, unde periculum quæsitum fuerat, ibi maximam gloriam invenit.' Terent. Andr. 'Ita facillime sine invidia laudem invenias.' Heauton. 'Labore inventa mea cui dem bona.' Similiter ap. Græcos, cum sacros, cum τοὺς ἑω scriptores εὐπλοκεω. Græv. Optime et Latinissime ab hoste invenisset, ex edd. pristinis, et Junt. etiam. Itaque ex Grævii nostri iudicio, eam lect. quæ germanissima est, in context. recepi. Faber. Junt. et aliæ vet. edd. pro accepisset habent invenisset. Quod adeo placet Grævio, ut id rursus in textum receperit. Assentirer et ipse, si pro ab hoste legeretur apud hostem. Ita enim invenire veniam apud aliquem dictum esset, ut 'querere gratiam apud aliquem' IV. II. 7. Vor.

Ægreque, &c.] Non ergo semper illud Petronii verum: 'Nemo invitatus audit, cum cogitor aut cibum sumere aut vivere.' Bern.

§ 7 Quem, &c.] Mamertiu. Paneg. 10. 'Nam ille quidem Magnus Alexander jam mihi humilis videtur, Indo regi sua regna reddendo, cum tam multi reges, Imperatores, vestri clientes sint.'

Ob honorem virtutis] Erat Alexander 'virtutis etiam in hoste mirator.' Curt. IV. 6. 38. et VIII. 14. 75. 'Habet hoc virtus, ut viros forteis species ejus et pulchritudo etiam in hoste posita delectet.' Cic. in L. Pisonem 32. Bernegger. [Vid. Ov. Tr. I. 4. 89. 40.]

§ 8 Nicæam] A victoria illic parta sic dictam. Diod. XVII. 95. Idem. Junt. Nicæam: et pro Bucephala iid. ut Plut. Bucephaliæ. Græv.

Bucephalon] 'Bucephalon' vocat

Curt. IX. 3. 37. ut et Agell. v. 2. 'Bucephalam' Plin. VI. 20. et Diod. XVI. 95. 'Bucephaliæ' Plut. Alex. 107. qui addit Alexandrum et in memoriam canis sui, 'Peritæ' nomine, cognominem urbem erexisse. Consulatur omnino Phil. Camerar. Hor. Subc. I. 21. et Kirchmann. de Fun. Rom. 707. pr. Idem. Junt. teste Græv. Bucephaliæ: quomodo et Plut. Alex. appellat. Cui proximum quod Plin. VI. 20. 'Bucephalam' vocat. Curt. IX. 3. 23. eand. urbem 'Bucephalon' dicit. Vor.

§ 9 Inde Adrestas, Strathenos, Pasidas, Gangaridas] Hæc nomina suspecta sunt omnia. Ap. Diod. 'Andrastæ' nominantur; Arrianus 'Asacenos,' qui hic 'Stratheni.' 'Pasidas' ap. neminem invenio. 'Gangaritas' adire voluit, sed militum lacrymæ eum detinuerunt, ut est ap. Diodorum. Euphitæ qui sunt, mihi non est notum. Nec puto facile hos locos emendari posse absque vetusto aliquo exemplari. Tanta est non modo nominum, sed temporis in hac historia variatio, ut quid cui præponendum, quid subjiciendum, nemo satis dispicere queat. Glar.

Adrestas, Gesteanos, Præsidæ, &c.] Mas. plerique Arestas. Arrian. v. 'Aðpatotas' vocat: Diod. XVII. 91. 'Aðpatotas,' ut hic quidam ediderunt. Gesteami (ita habent Mas. aut Gestæni) in Ms. Orosio sunt 'Catheni.' Fabricius ex Arrian. edidit Cathæi, eos Καθαποὺς vocat Diod. XVII. 91. Præsidæ s. Præsidia Curtio IX. 2. 4. sunt 'Parrhasii. Id. ib. habet 'Gangaridas,' ut hic edidi ex Mss. Græcis Γαγγάριας, et Γαγγάριας, de quibus ad Curt. plenius. Bongars. Plenissime Salmas. ad Solin. 993. Bernec. Mas. omnes Arestas. Et sic quoque Lucan. III. 'Tunc furor extremos movit Romanus Arestas.' 'Præstos' vocat Curtius, male. Sed variis modis Indicæ illæ gentes ab auctoribus appellantur. Sic, quos Aristobulus

Γλαυκῆρας vocat, Ptolemæus Γλαῖσας: et trecenta ejuscemodi, in quibus verum nomen nullus ei μὴ ὁ θεὸς εἰβείη. Voss. In Junt. scribitur *Andrasteas*, *Assacenos*, *Prasios*, *Gandarias*. 'Assaceni' populus Indiæ inter Cophem et Indum fluvios, teste Strab. et Arrian. Τὰ ἔξω Ἰνδοῦ ποταμοῦ, inquit hic, τὰ πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ τὸν ποταμὸν Καφῆνα Ἀστακηνοὶ καὶ Ἀσσακηνοὶ ὄνομα Ἰνδικὰ ἐπικαίουσιν. Assacenorum caput erat Massaga. Pro *Prasios* scribend. *Prasios*. Sic a Plut. appellantur. Pro *Gandarias* vero *Gandaritas*. Græcis Γανδαρίτας. Græv.

Adrestas, *Gesteanos*, *Prasidas*, *Gangaridas*] Junt. sic, *Andrasteas*, *Assacenos*, *Prasios*, *Gandarias*. Et Bechar. *Adrestas*, *Stathenos*, *Pussidas*, *Gangaritas*. Et primum quidem horum vocabulorum in ed. Junt. congruit cum eo quod Diod. xvii. 91. eosd. Ἀνδρέστας vocat. Deinde qui in ead. ed. *Assaceni* dicuntur, populus sunt Indiæ, Straboni et Arriano memoratus. Porro quos ead. ed. *Prasios*, Pintarchus Πρασίους et Πρασιαλούς appellat. Postremum denique *Gandaridas*, aut *Gandaritas*, legend. videtur: quippe Diod. Γανδαρίδας, et Plut. Γανδαρίτας eos vocat. Vorst. Junt. *Andrasteas*, *Assacenos*, *Prasios*, *Gandarias*. Non displicet Vorstio, nisi quod, pro *Gandarias*, *Gandaritas* putet scribend. F. et pro *Andrasteas*, *Adrestas* rectius, propius certe a vulgato. Schef.

Gangaridas, *casis* eorum exercitibus, &c.] De *Gangaridis*, s. *Gandaridis*, negat Diodorus, Olympiad. 114. An. Μέγιστον τὸ τῶν Γανδαριδῶν ὄνομα, ἐφ' οὗτος, διὰ τὸ πλῆθος τῶν παρ' αὐτοῖς ἐλεφάντων, οὐκ ἐπεστράτευsen ὁ Ἀλέξανδρος. Vid. quoque Plut. qui Γανδαρίτας, et alibi Γανδαρίδας perperam vocat. *Prasidas* vero Πρασίους et Πρασιαλούς. Voss.

§ 10. 11. 12. &c.] Judicio Sebisii, desumpsit hæc Autor ex Lucan. v. 274. &c. similia certe quidem, ac prope gemina sunt. Bern.

§ 10 *Cuphites*] Hic, ut ceteris locis omnibus, Mss. librorum secutus sum lectionem. Orosius Ms. *Cofides*, quo loco Fr. Fabricius arbitratur accipiendā hæc esse de Sophite, de quo Curt. ix. 1. 39. sed Sophitem Strabo, quem Σωφίτην ille vocat, Cathem præfuisse lib. xv. scribit, quam jam ante devictam esse ab Alexandro, patet ex superioribus, si pro *Gesteanos* legamus *Cathenos*, aut *Catharos*, ut in Orosio Fabricius. Ista ad Curt. pluribus. Bong.

Ubi cum hostium ducenta millia equitum] Hoc equitum mihi admodum suspectum est. Et vix est verosimile, omnes equites fuisse. Suspicio vel deesse quippiam, vel alterutrum horum, *equitum* aut *hostium*, delendum. Schef. Odoratus est Schefferus vitium huj. loci inveteratum. Id vero Juntinæ subsidio tolles, si cum illa legeris ubi cum CC. millibus equitum hostes operiebantur. Sane *hostium* et *equitum* non possunt hic in eod. l. morari recte. In fine capitis blanditur quidem conjectura Schefferi, quorum munitionibus legentis pro vulg. q. *munitionibus*; id tamen rescribend. non est, verum exponendum: Quorum castrorum structura, vel, ut Latinius dicam, operibus. 'Moliri castra' pro, ponere, metari, non insolens veteribus: sicut 'moliri urbem' ap. Virg. pro, condere. Græv.

Finem tandem bellis faceret] Exstat ap. Curt. Alexandri ad milites oratio. Et rursus Pœni, qui militum nomine expeditionem, ad quam contra *Gangaritas* rex eos ante fuerat hortatus, deprecatur. Et hæc e Lucan. v. 274. desumpta. Bernec. Codex Ms. teste Bong. *finem bellis faceret*, non male. Liv. i. 44. 'Is cernendo finis factus est.' Val. M. v. 6. Ext. 1. 'Ita finem ei fore.' Vor.

§ 12 *Ostendere alius canitiem*, &c.] Tac. i. 18. 1. 'Hi verberum notas, illi canitiem, plurimi detrita tegmina et nudum corpus exprobrantes.' Bon-

gers. Add. lib. i. 34. 4. *Berneccer*. Non potest dici: Alius ostendebat 'corpora sua' ætate consumpta; nemo enim plus uno corpore habet; ergo legend. *membra*, non *corpora*. Mox, *cicatricibus exhausta*; nescio an dici possit aliquis cicatricibus exhaustus. Puto legend. *distincta cicatricibus*, quod est valde Latinum; 'distinctus' enim est, interpunctus, ut alicubi in libris oratoriis loquitur Tullius. *Faber*. 'Alius' hic intelligend. perinde ac si 'alii' scriptum esset, ut 'miles' pro militibus, et mille talia. Alii igitur ostendebant canos, alii vulnera, alii senilia, alii vulneribus, quorum signa cicatrices erant, exhausta corpora. Sic hic locus explicandus, ne ab omnium scriptorum editorumque librorum lectione recedamus. Posset etiam auctoritate firmari aliorum scriptorum, si res exigeret. *Græv*.

§ 14 *Quorum non tam studiis deficiatur, quam annis*] Mss. nostri omisso *q̄ tam*; *quorum non studiis deficiatur, quam annis*; phrasi non solum aliis scriptoribus, ut optimus quisque est, solenti, sed etiam JCtis nostris familiari, ut docui et exemplis adductis confirmavi in Novantiquis meis: præter quas videatur et Bong. ad h. l. in Variis Lectt. *Mod*. Hactenus editi *non tam studiis*, sed et Modiani Mss. et Bongarsiani præter unum omnes *tam* omittunt, phrasi optimis quibusque scriptoribus familiari. Tac. i. 58. 3. 'Pacem quam bellum probabam.' Curt. vii. 7. 89. 'Nec me ars mea, quam benevolentia perturbat.' Val. M. i. 1. 'Masaniissa animo, quam Punico sanguine conveniens.' Liv. xlii. 3. 'Non plebis, quam patrum.' Noster iterum xxvii. 3. 11. et vi. 1. 4. ubi vid. Not. *Bernec*. De ista dicendi ratione, 'defici studio et amore alicujus,' dixi aliquid ad Phædrum. Qui autem exstimarint deesse *tam*, errant, nam ita alii scriptores. Græci quoque in uno sermone ita loqui so-

lent. *Fab*.

Quorum non studiis] Pro, *q. non tam st*. Voculam *tam* codd. Mss. quos Bong. et Modius inspexerunt, præter unum omnes omittunt. Et putant viri docti ellipseos ejus exempla et ap. alios reperiri. Abest et ab antiquioribus typis expressis Becharii et Majoris; sed in illis sequitur *sed annis*: ut nulla voculæ *tam* sit ellipsis. 'Defici studiis, annis' est pro, destitui. 'Defectus annis' habet et Phædrus: pro quo male Sciopp. *Defessis annis* reponend. putat. *Vor*. Particulam s. conjunctionem *quam* et impressi vett. et Mss. omnes omittunt. Editi nonnulli pro ea habent *sed*. Unde colligo, neutrum esse Justinii, sed glossatorum. Justinus mea sententia sic scripsit: *quorum non studiis deficiatur, ut annis*. Conjunctionem ut absumsit antecedens syllaba tur: eam postea alii per *quam*, alii per *sed*, conati sunt explere. Respicit autem ut omissum 'ita' ante 'deficiatur,' de qua ellipsi et aliunde notum et docuit Sanctius jam olim in Minerva sua. *Schef*. Angl. *non tam studiis*, supplementum glossatoris. Omittunt enim illud *tam* etiam optimi scriptores. Plant. Rnd. iv. 3. 'Non ædepol pisces expeto, quam tui sermonis sum expetens.' *Idem*. 'Commeatibus defici' etiam dixit Saxo xiv. p. 280. 60. et 'pane defecti' xiii. p. 161. 4. Cf. notam Avi ad Sen. Ep. 30.

§ 15 *Ac si*] Junt. *At si*. *Græv*.

Vel ipsi sibi parcat] Ita malo e Mss. quos Bong. vidit, quam *vel ipse sibi*: quia præcedit 'si non militibus' aliud dativus puta. *Vor*. *Vel ipsi sibi* emendavit ex Mss. Bongarsianis Vorstius. *Schef*. Cave hic viros doctissimos audias. *Ipsæ sibi parcat* minime est interpolandum. Sic enim semper fere Cic. optimique scriptores loquuntur, ut ad ipsum Tullium pluribus ostendi, et ante me alii quoque, pro quo vulgus dicit *ipsi sibi parcat*. *Græv*.

Ne fortunam, &c.] Prudens consili-
um, quod et Scipioni Hannibal incul-
cat ap. Liv. xxx. 30. 25. 'Non sta-
tuentes tandem felicitati suæ modum,
nec cohibentes efferentem se fortu-
nam; quanto altius elati erant, eo
fœdius corrunt.' Add. Curt. iii. 8.
34. Vell. ii. 70. 2. Suet. Cæs. 60. 2.
et maxime Plut. Lucull. 80. Add.
Flor. iv. 2. 79. et not. l. *Berneccer*.
Ead. ratione Lactant. ad Stat. ii. Th.
689. 'Parce Deis. Nam, qui im-
moderate sua felicitate utitur, faventes
sibi Deos fatigat.' M. Sen. Controv.
i. 8. 'Quid fatigatæ felicitati moles-
tus es?' et Quintil. Decl. cclxi.
'Fortuna solet fatigari.' et Curt. v.
3. 'Ne victoriæ indulgentiam fatiga-
ret.' et Eurip. Rhes. 584. 'Ἡμῶν δ' οὐ
βασταίων τῶχην. Gron.

§ 16 *Castr. solito magnificentiora*] Curt. ix. 3. 30. Plut. Alex. 108. *Berneccer*. Mirum quod Justinus nihil hic
de 12. aris addit, quas Alexander
tum erexerit; quarum tamen Curt.
ix. 3. 19. et Arrian. v. mentionem
faciunt: et *παράπαρα* hoc Justinus esse
censet Blancard. Inf. tamen xii.
10. 6. separatim 'ararum' mentio-
nem facit. *Vor*.

Quorum molitionibus] Quænam h. l.
molitiones castrorum, et quomodo eæ
terrent hostem? Scio 'terrenam
molitionem' ap. Colum. xi. 2. et 'mo-
liri terram,' in ejusd. operis præf.
ubi et 'agrorum solique molitionem'
usurpat. Verum castra plurimum a
terra, solo, agris differunt, nec ulla
inter hæc similitudo. Quare mihi
quidem vix est dubium, quin scri-
bend. sit *munitionibus*. Curt. de re
ead. ix. 3. 'Munimenta quoque cas-
trorum jussit extendi.' Vitium ex eo
natum, quia ratione veteri, pro '*munitionibus*, *munitionibus*' fuit scriptum,
quod deinde in *molitionibus* mutarunt.
Schef.

§ 17 *Cæsis hostibus, cum gratula-
tione, &c.*] Vix omitto rescribere *cæ-
sis hostiis*, quomodo nobiliss. Sebis.

emendand. censet hunc locum, volen-
tibus etiam Curt. ix. 3. 29. Arrian.
sub finem libri et Plut. Alex. 109.
Verum quia Mss. non addicunt, et
vero *hostibus* etiam qualitercumque
consistere potest, abstineo manum.
Berneccer. Credo ego cum Sebis. et
Bernecc. legend. esse *cæsis hostiis*;
quoniam, ut dixi, aras quoque 12.
tum temporis erectas esse ex alijs
sciri potest, et ipsarum hostiarum
cæsarum alij diserte mentionem faci-
unt. Ipsa phrasi 'hostias cædere'
sup. xi. 5. 6. et 11. utitur. *Vorst*.
Inclinant omnes eo, quod pro *hostibus*
legend. sit *hostiis*: at repugnant Mss.
omnes. Et videtur aliud voluisse
Justinus, quam quod censent, respex-
isse nempe gratulationem, de qua se-
quitur, ac, qualis illa fuerit, verbis
hæc explicasse, nimirum qualis vic-
torum esse consuevit. Solebant enim
cæsis hostibus ac profigatis a pugna
redire cum gratulatione, i. e. faustis
clamoribus. Suet. Galb. 19. 'Op-
pressos, qui tumultuantur, advenire
frequentes ceteros gratulabundos et
in omne obsequium paratos.' Vulgo
gratulantes hi sunt ovantes. Festus:
'Ovantes, lætantes, ab eo clamore,
quem faciunt redenntes ex pugna
victores milites.' Habes ecce con-
suetudinem solemnem militum victo-
rum ex pugna revertentium claman-
di, quem clamorem alij 'ovationem,'
alii 'gratulationem' appellant. Cum
ejusmodi ergo gratulatione dicit Jus-
tinus reversos in castra milites Alex-
andri, tanquam re confecta, profiga-
tis omnibus hostibus, et nunc rever-
suri domum. Legend. ergo ap. eum:
*Itaque, ut cæsis hostibus, cum gratula-
tione in eadem castra revertuntur*. Con-
junctio ut perit, per similitudinem
litterarum duarum in vocabulo prox-
ime præc. que. *Schef*.

In eadem revertentur] Sebis. *via ea-
dem*: recte, ant valde fallor: ita enim
et Curt. ix. 2. 31. 'Repetens qua
emensus erat.' *Berneccer*. Vulgata

proba, juvatque caput sequens. *Fr.* Puto verius, *indidem reverterunt.* Voss. Istud, in *eadem*, nullo modo placere potest. Sebis. legend. putabat *eadem* via; quod nec placet; sed nihil videre hic quidem possum; nisi in *eadem* plane delend. sit, quod puto; est enim et falsum et ineptum. Pro *hostibus* autem, idem libenter cum Sebisio sentio, legend. *hostiis*; qui enim in illa castrorum molitione hostes erant? nulli. *Faber.* In molitione castrorum nulli erant hostes; sed, cum jam moliti essent castra, ex illis in hostem prodierunt, et post victoriam, hostibus cæsis, cum magna gratulatione in illa reverterunt. Qui poterant dici in castra revertisse, nisi ex illis in hostem moventes prodiiissent? Acuti Sebisii conjectura, quæ multos in suspicionem corruptionis adduxit, non est admittenda. *Græv.*

CAP. IX. § 2 *Ibi Gessonas Asibosque, quos Hercules condidit*] Et hic locus non minus corruptus est, quem tamen ex Strab. Curt. ac Diod. hoc pacto legend. puto: *Ibi Agalassas Sibasque, quos Hercules condidit, in dedicationem accepit. Hinc ad Mallos et Oxydracas navigat.* Idque ex varia locorum et temporum conditione in hac historia diligenti adhibita cura colligi potest, salva semper melius sententium opinione. Ceterum mox dicit Alexandr. solum, saltu de muro facto, ab hostibus conspectum, cum tamen urbs esset a defensoribus deserta. Mirum unde enim tam cito cognoverint. Et mox Alexander in deserta urbe cum tot millibus unus pugnat. Suspicio mendam in codicibus esse; maxime cum dicit, urbem a defensoribus desertam. *Glar.*

Hiacenoanas Sileosque] Quidam Ms. *Acesinas Syrosque.* F. *Acesinas Sibosque*, ut illi sunt fluvii Acesinis accolæ: hi sint, quos 'Sobos' vocat Curt. ix. 4. 1. Strab. xv. et Steph. et Arrian. in Indicis 'Sibas.' Diod. xvii. 96. mendose 'Ißovs. Bongars.

Junt. cum Ms. *Gesonas Sibasque.* Græv. Antiquiores edd. Junt. Bechar. Maj. *Gesonas Sibasque*, ant *Aybasque.* Et Bong. testatur cod. quendam Ms. habere *Agesinas Syrosque.* Conjicit autem id. legend. esse *Acesinas Sibosque.* Curt. quoque ix. 4. 2. 'Sobiorum' mentionem hic facit. *Vor.*

§ 3 *In Ambros et Sugambros*]. *Man-dros et Subagras* habet Orosius Ms. Fabricius emendavit, *Mallos et Oxydracas*, ut h. l. quidam ediderunt. Plin. xii. 6. 'Sydracas' vocat expeditionum Alexandri terminum. Curt. ix. 'Sudracas': quomodo et Justinus, et Orosius, et Diodorus emendandi. *Bongars.* *Mallos et Oxydracas* in hac historia memorant et Arrian. vi. init. et Curt. ix. 4. 24. Et quidem urbem illam Alexandro pœne fatalem 'Mallorum' fuisse præter eosd. confirmat quoque Plut. Alex. 110. *Bern.*

Ambros] Diod. *Ambritas.* Voss.

In Ambros et Sugambros] Hi sunt, credo, quos Arrian. vi. et Curt. ix. 4. 15. 'Mallos' et 'Oxydracas' vocant. Quæ nomina Fabricius et ap. Oros. qui Nostrum excerpsit, iii. 9. audacter restituit; secutus, ut ipse ait, vestigia depravatæ lect. antiquum in Oroasii et Justin libris. *Vor.*

§ 5 *Quam, &c.*] Hunc l. illustrat Freinsh. ad Curt. ix. 4. 2.

§ 6 *Si possint*] Mss. *si possent*, quod magis est ex usu sermonis Latini. *Schef.*

In uno capite] Panegyrista Constantino Constantii filio: 'Cladem suam, quamvis multi pereant, vulgus ignorat: compendium est devincendorum hostium, duces austulisse.' Facit huc Iphicratis comparatio exercitus cum humano corpore ap. Polyæn. iii. et Sil. x. vs. 309. *Bern.*

§ 7 *Resistit*] Lego *resistit* pro vulg. *restitit.* *Faber.* Sic plane, ut *Faber* conjecit, optima Juntina. *Græv.*

§ 9 *Ubi, &c.*] Oros. et Frec. 'Ubi

se obrui a circumfusa multitudine persensit.' Duo Mss. Flor. Orosii obrui circumf.

Qui propter murum] Expanxi tum, quod Bong. ante propter posuerat, nptote supervacuū et in antiquioribus edd. non apparens. Pro propter antiquiores edd. habent prope. Vor.

§ 10 Amici] Peucestes, Timæus, Leonatus, Aristonus, alique. Vid. Curt. ix. 5. qui hæc eleganter et copiose narrat. Bern.

§ 11 Dejectis] Est qui dejectus mallet. Quomodo Liv. quoque v. 21. 10. 'Dejectis ex muro undique armatis.' Sed illud rectum est. Nam et Curt. ix. 5. 30. 'Dolabris perfregere murum,' &c. Sic etiam Oros. iii. 19. Bernegger. Junt. dejectus. Quod mihi arridet, quamvis aili tradant muros fuisse perfractos dolabris. Grævo.

§ 12 Sagitta] 2. cubitorum, Curt. ix. 5. 12. Bern.

CAP. X. § 1 Polyperchonta] Nuper a me per epistolam quæsitum est, unde isthuc nomen formatum esset, et quæ ratio compositionis foret. Id autem, quia non ita multis cognitum, hic paucis dicendum arbitror; et res digna est quam audias. Primum, quamquam ex Pans. didici, Ætolum quemdam fuisse qui Polysperchon diceretur, id ego scio nihil ad Polyperchontis originationem pertinere; nam σπέρχω suum sigma amitteret, quod non potest. Deinde, nec ab δσπέρχω oriri potuit, cum illud Alpha non mutetur in E. At f. ab δσπέρχω est. Imo etiam, Græce enim non dicitur δσπέρχω, sed δσπέρχομαι. Ex nullo igitur trium illorum natum est τὸ 'Polyperchon.' Sed unde? Et tibi, 'Polyperchon' nomen est concisum, et quod syncopen passum fuit. Prius enim dicebatur Πολυσπέρχων; mox dixere Πολυσπέρχων. Quamquam autem, ex quo Græce cæpi legere, isthuc verbum σπέρχων in iis scriptoribus non legerim qui hodie supersunt,

fuisse tamen olim naitatum, mihi certissimum est, cum etiamnum in Glossis Hesychii et occurrat, et explicetur. Περρέχων, inquit, est σπέρχων. Itaque περρέχων est excellere, præstare; quare Polyperchon, Excellens et Eximius. Sed nova quæstio exoritur; unde isthuc περρέχων? nam novum quiddam auribus nostris affert. Nihil apertius; περρέχων est περιέχων, ut Πέρφιλα, nomen mulieris, olim ap. Sosibium, pro Περφιλα, Αμαβιλία, ut Pamphila illa Terentiana. Ita et περρεθήκατο dicebant pro περιεθήκατο, nam pro περί illis erat πέρρι; aliquando autem dimidiam vocis partem exterebant, et pro περί dicebant περ, ut in πέρ σε, quod ab Hesych. explicatur πρὸς σε; mendosa tamen scriptura; nam scribi oportet περί σε. Sed qua Dialecto? Macedonica, ut opinor; quamquam et geminatio τοῦ P apud Græcos Æolici generis frequens erat. Fab.

Polyperchon] Ita sane scribitur hoc nomen, non tantum in hoc opere, sed et in Curt. et Nep. Tantum Bechar. ed. h. l. habet Polysperchon. Et sic sane scribend. merito esset. Græce enim ab Arrian. et aliis scribitur Πολυσπέρχων. Et notum est, quæ nominis vis sit, et unde sit compositum; nimirum a πολλὸν et σπέρχων; quorum hoc idem est, quod urgens, premens, festinans. Mentio Viri et xii. 12. 8. et alibi. Vor.

§ 2 Urbem] Cui nomen Hamatelia. Diod. xvii. 109. Bern.

Ambigeri] F. is est, quem 'Sambum' vocat Diod. xvii. 102. 'Sammum' Curt. ix. 1. 20. 'Ambyram' Oros. iii. 19. Bongars. Vid. Reinecc. P. iii. p. 192. Bernegger. F. rescribend. Ambisari. De quo vid. Arrian. v. Voss. Blancard. in Notis ad Arrian. aspiciatur legend. esse Ambi, vel Sambi regis; et τὸ geri transpositis literis fabricatum e voce subaëquente: quæ enim de veneno, de Ptolemæo vulnerato, et remedio re-

gi per quietem monstrato Justinus subiungit, ea a Diod. et Curt. in historia 'Sambl' memorari; quamvis prior horum 'Sabum' vocet. 'Sabum' vocat et Arrian. vi. Ceterum litteram S multis nominibus modo præmitti, modo non præmitti, dicique exempli gratia 'Androcottus' et 'Sandrocottus,' 'Indica' et 'Sindica,' monet Voss. in Notis ad lib. i. et xv. Justin. Conjecturam Blanchardi, quod τὸ γερὶ eliminandum, legendumque sit *Ambi*, et illud firmat, quod, ut Bong. in V. L. monet, unus Cod. Ms. habet *Ambiregis* pro *Ambigeri regis*, et quidam typis expressi *Ambiani regis*. Vor.

Gemino mortis vulnere] Acidal. ad Vell. ii. 68. 4. locum ita censet emendand. *geminæ* m. v. Non enim duplex vulnus erat, inquit; sed in vulnere vis geminæ mortis, qua ab ipsis sagittis, qua ab superindito veneno. Juvat Lucanus. iii. 751. ubi de eo, qui et gladio confossus, et postea in mare præcipitatus perlit: 'Festinantem animam morti non tradidit uni;' sed nimirum geminæ: quomodo 'simplicem mortem' dixerant etiam Suet. Cæs. 74. 8. Sall. v. Hist. Curt. viii. 7. 8. ipseque Noster XLIV. 4. 6. Ego vulgatam lect. retineo, tueorque tum consensu Mas. tum vero gemino exemplo Claudiani Stil. i. 351. 'Æthiopum geminata venenis Vulnere.' Ov. Pont. i. 2. ita de Getis: 'Qui, mortis sævo gement ut vulnere causas, Omnia vipereo spicula felle linunt.' Ceterum, an veneno grassari liceat in hostem, eam questionem Alb. Gentilis de J. B. ii. 6. copiose H. Grotius in ejusd. argumenti opere iii. 4. 15. et 16. breviter ac nervose discutiant. *Berneccer*. Acidal. mallet *geminæ*. Mihi *geminæ*, quod est in Mss. omnibus, ortum primo ex compendio scripturæ videtur, quo quis vocem geminato expresserat. Et huc facit illud Claudiani, quod a Bernecc. laudatur. *Schoef*.

§ 3 *Per quietem monstrata herba*] Medicinæ per quietem ostensæ nobile exemplum est in Vespasiano Xiphilini et Suetonii cap. 7. 5. Quo sine ægrotos olim in templis somnum captasse, patet ex Plant. Curcul. ii. 1. 1. et Cic. de Divin. i. 43. Plura Jan. Wowerius ad illud Petronii: 'Medicinam somno petii,' &c. *Bern*.

Per quietem, &c.] Oros. 'Ac post herba per somnium sibi ostensa et in potum sancis data cum reliquis subveniretur, urbem expugnavit et cepit.' Ita etiam uterque Ms. Leid. Freculphi, ap. quem vulgo legitur *Ac post herbam... ostensam... datam*. Strab. xv. p. 723. 'Ἐν δὲ τοῖς Ὀρείταις τὰ τοξόματα χρεῖσθαι θανάσιμοις φαρμάκοις ἔφασαν, ξύλῳ ὅτῳ καὶ πετυρωμένῳ τραβήτῃ δὲ Πτολεμαίων κινδυνεύειν ἐν ἔργῳ δὲ παραστάτα τινὰ τῇ Ἀλεξάνδρῳ δεῖξαι μῖζαν ἀντόπρεμον, ἣν καλοῦσαι τριβόρτα ἐπιτιθεῖναι τῇ τραβήτῃ· ἐκ δὲ τοῦ ἔργου γενόμενον, μεμνημένον τῆς ἔφους, εὐρεῖν ζῆτοῦντα τὴν μῖζαν πολλὰν πεφυκυῖαν, καὶ χρῆσθαι καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους.

§ 4 *Oceano, &c.*] Saxo xvi. p. 377. 19. 'Armis, non precibus, Deo libamenta daturus.'

§ 5 *Curra circa metam actis*] Quod solebant qui ad metam pervenerant; inde Horat. i. Od. 1. 'Metaque fervidis Evitata rotis.' Vett. plerique *curra certamine jam actis*, aut *pervatis*. Sed et Oros. iii. 20. et unus Ms. vulgatam lect. tuentur. *Bongars*. Vid. Gebhard. in Catull. p. 311. m. *Bern*.

Quatenus] S. antique, *quatinus*, h. e. quousque. Ab ingenio Freinshemii est hæc, aut omnia he fallunt, omnino certa emendatio: quam proinde non sum veritus in textum admittere. Hactenus omnes editi *qua sinus* absurde. *Berneccer*. Antiquiores typis expressi pro *quatenus* habent *qua sinus*. Nec indicavit Bong. in Codd. Mss. se quicquam aliud reperisse. Freinsh. demum conjecit legend. esse *quatinus* aut *quatinus*. Idque propter evi-

dentiam primus in context. recepit Berneccerus. *Vor.*

§ 6 *In monumenta*] *Scrib. monum.* omissa præp. *Plant. Curen.* III. 69. 'Ibi nunc statuam volt dare auream Solidam faciendam ex auro Philippo, quæ siet Septempèdalis, factis monumentum suis;' et *Liv.* I. 55. 'Ut Jovis templum in monte Tarpeio monumentum regni sui nominisque relinqueret.' *Gronov.*

Barcen condidit] Nulla *Barce* ab Alexandro in ostio Indi condita. *Βαρκεν* ibi invenio; et sic rescribend. *Salm.*

Relicto, &c.] *Vincent.* 'vel uno ex amicis lit. Ind.' omissa voce *præf.*

§ 7 *Cum, &c.*] *Vincent.* 'cum ar. I. in itinere inveniend. dic.'

Babyloniam rediit] *Μνημονικὸν* Justin. ἀμύθημα. Inquit enim panlo post cap. 13. 3. 'Hac ex causa Babyloniam festinant.' Et, quæ sequuntur, Snsis magnam partem acta esse ex *Diod. Arrian.* et ceteris constat. *Bong.*

§ 8 *Præfectos suos*] Ex his fuere Cleander, Sitalces, Agathon, et Erancon. *Curt. init. lib. x. Bern.*

§ 9 *Filiam post hæc Darii regis Statiram*] Hanc pater Darius adhuc superstes Alexandro collocare voluerat. Imo petierat ab eo ut nuptiis sibi illam adjungeret, uti *Curt.* III. 5. 1. scribit. Verum tum quidem temporis Alexander recusavit. *Arrian.* VII. filiam Darii, quam Alexander matrimonio sibi junxit, 'Arsinen' aut 'Arsinoën' vocat. 'Ἀρσίνην' enim vel 'Ἀρσινόην' legend., ibi esse, non ut editum est *Βαρσίνην*, bene docuit *Blancard.* *Vor.* Ἀρσίρην eand. quoque appellant *Plut. Alex.* p. 703. et *Zonar.* IV. 14.

§ 10 *Sed et, &c.*] *Ælian.* VIII. V. H. 7. 'Ἀλέξανδρος ὅτε Δαρείον εἶλε, γάμον ἐποίησε καὶ ταντοῦ καὶ τῶν φίλων.

Optimatis Macædonum] *Διατίμων* τὰς ἀρίστας τοῖς ἀρίστοις. *Plut. Alex.* 120. *Bong.*

Crimen regis] 'Crimen' h. l. non est quod in lingua nostra significat; sed id simpliciter, quod dicimus, *un reproche, un blâme*, opprobrium. *Fab.*

Levaretur] *Ut XII.* 3. 9. Ita de Semiramide *Oros.* I. 4. de Claudio *Suet.* 26. 9. *Bern.*

CAP. XI. § 1 *Se æs, &c.*] *Vincent.* 'se æs al. ad omnia imp. pr. sol.'

Domum] Ita antiquiores typis expressi. *Bong.* maluit *domos.* *Vorst.*

§ 2 *Non summa tantum*] Angli una voce auctius *non summa tantum commendata.* *Schef.*

Nec a debitoribus magis, quam a creditoribus gratius excepta] 'Magis' comparativo junctum. *Priscian.* lib. III. *Plant.* 'magis majores nugæ' dixit. *Bongars.* *Add.* *Notam sup.* III. 2. 27. *Berneccer.* 'Magis gratius' pro, gratius. Abundat enim 'magis' ad comparativum. Nec est res sine exemplo. *Noster* III. 2. 7. 'Magis clarior.' Multa item id genus *Vechner.* in *Hellenolex.* congressit. 'Grate munus accipere' dixit *sup.* XI. 10. 10. *Vor.*

§ 3 *Viginti millia talentum*] Alii *tria et viginti millia talentorum.* *Curtius* IX. 2. de decem millibus talentum tradit, quæ quidem ipsa non tota expensa fuerint. *Modius.* *Curtio* consentit omnino *Plut. Alex.* 120. *Bern.*

§ 5 *Nec annos, sed stipendia sua numerari*] I. e. non annos ætatis, sed annos stipendiorum factorum. 'Vicena stipendia meriti' dicuntur, qui viginti annorum stipendia meriti sunt. *Vor.*

§ 6 *Nec, &c.*] *Saxo* XIV. p. 262. 16. 'Non tam redargutione sed convicio agebat.' *Vincent.* 'Nec hoc jam prec. sed c. agebant, dicentes.'

Cum patre inire bella] Dixit, ut *Arrian.* VII. *μετὰ τοῦ πατρὸς στρατεύεσθαι.* Vulgo *finire*, minus recte. *Bong.*

Jubentes eum solum cum patre suo Hamnone inire bella] Ita locum jam olim emendavi ad illa *Curtii* mei IV.

18. 24. 'Quippe non universæ acies, quam hæ tumultuariæ manus vehementius inlere certamen.' *Mod.*

Quatinus] Ita Vett. Est autem *quatinus*, quoniam. Festo et Frontino. *Bongars.* Sic et elegantissimo Floro II. 16. 28. III. 8. 1. IV. 11. 1. et IV. 12. 29. *Id.*

Quatinus] Ita in Codd. Mss. extare testatur Bong. Antiquiores typis expressi nullo sensu ut *milites suos fastidiat*. *Quatinus* est pro, quia, 'quando. Festus: 'Quatenus significat, qua fine, ut *hactenus*, hac fine: *quatinus* vero, quoniam.' *Vor.*

§ 8 *Ad postremum cum verbis nihil proficeret*] Junge Curt. x. 2. et 3. Lucanus de Cæsare militem seditiohem cohibente v. 316. 'Stetit aggre fulti Cespitis intrepidus Vultu, mervitque timeri Non metuens.' Quod locum adspicit in referendo simili Avidii Cassii facto Vulcatius Gallicanus cap. 4. *Bern.*

Ad supplicia] Mss. quos vidit Bong. habuerant in *supplicium*, quod rectius videtur. Puto enim ista plurimum differre; quoniam, qui ducitur *ad supplicium*, is ita ducitur, ut eat illuc, ubi de eo sumendum est supplicium, quod statim cogitur snire. At vero *duci in supplicium* est, duci eo fine, hoc proposito, ut de eo aliquando supplicium sumatur, licet fiat post temporis aliquod intervallum. Id quod magis convenit historiæ. Nec enim Alexander ipse manu sua eos adducebat ad carnificem, qui tum statim capitali eos afficeret pœna, sed tantum adduxit, ut servarentur. Curt. manifeste x. 2. 'Notatos quoque, qui ferocissime oblocuti erant, singulos manu corripuit; nec ansos repugnare, tredecim adservandos custodibus corporis tradidit.' *Schef.*

CAP. XII. § 4 *Formatam in disciplinam Macedonum*] Mss. Bong. habebant *disciplina*. Ita legend. fuerit *formatam disciplina Macedonum*, quod convenientius videtur. *Disciplina e-*

tiam est, quæ format, non ob quam quis formatur, vel informatur. *Id.*

§ 5 *Jactantes, hostes suos in officium suum subjectos*] 'Jactare' non modo idem quod, gloriari, sed et idem quod, dicere. Virg. 'Ibi hæc incondita solus Montibus et silvis studio jactabat inani.' Ipsum quoque primitivum 'jacere' idem est quod, dicere. Pro *subjectos* alius *sublectos*, alius *subactos* mavult. Verum *subjectos* ipsum satis commodum. I. 9. 9. 'Prostrato Mergide fratrem suum subjecit Oropasten.' *Vor.*

Subjectos] H. e. suppositos. Freinsh. mallet *sublectos*, quæ vox comparet et III. 3. 2. Prætolerim quod est in ed. Vienn. *subactos*, quod et Hispanicus interp. expressit: *subfectos* aut *subjectos* legit Gronov. *Bern.*

6 *Orant suppliciiis suis potius saturet se, quam contumeliis*] Mss. quidam mei *orant suppliciiis suis saturet se, quam contumeliis*: ut dixit Plant. 'Tacita mulier bona est, quam loquens.' Vid. et hic Novantiquas meas. *Modius*. *Modius potius* a Mss. quibusd. suis abesse scribit; nec requiram. Vid. Notam ad XII. 8. 14. *Bern.*

§ 7 *Undecim millia militum veteranorum*] Arrian. VII. 'Ἐξέvorro δὲ τοὺς μύπλους, decem circiter millia fuere. Cui consentit Diod. 'Ἀνέλωρε τῆς ορπαρελας ὁρας δὲ μύπλους. *Vor.*

§ 8 *Polydamas, Amadas*] Omnino *Amyntas* legend. non *Amadas*. Voss. Isacus ille Voss. legit *Amyntas*, optime; quanquam sæpe in nominibus Macedonicis Thracia sæpe barbaries est, quia utraque regio confinis. *Fab.* Ab antiquioribus edd. nomen hoc *Amadas* abest. Voss. pro eo legend. putat *Amyntas*. Blancard. autem ex præc. 'Polydamas' incepisse credit, vitio librariis familiarissimo. Vid. Notas huj. ad VII. Arriani. *Vor.*

§ 10 *Revertentibus*] Sc. in patriam. *Bern.*

§ 11 *Ephæstion decessit*] Ecbatanis. Præter sæpe citatos auctores, vid.

Ælian. V. H. VII. 8. Eum ut heroem coluit Alexander. Arrian. VII. *Bong.* Et Curt. x. 4. 24. et Plut. Alex. 123. *Bern.*

Obsequiis] Si Viennensem Camert. ed. secuti distinguamus ita, *dotibus primo formæ, pueritiæque mox obsequiis*, ad obsequia impudica pertinuerit oratio. Sed hæc potius de obsequiis aulæ ministeriis accipienda videntur. Vid. Curt. III. 12. 23. 'Bassus Silvanum specie obsequii regebat' ap. Tac. III. H. 50. *Id.*

§ 12 *Tumulumque ei duodecim milium talentorum*] Sic et Curt. x. 4. 25. sed Plut. Alex. 124. 'decem millia' habet, usus sc. rotunditate numeri 'myriadis,' parum excedentia rejiciens. *Idem.*

Tumulumque, &c.] Lucian. in Calumn. non temere cred. tom. II. p. 419. 'Ἐπεὶ γὰρ ἀπέθανεν Ἡφαιστίων, ὑπὸ τοῦ ἔρωτος Ἀλέξανδρος ἐβουλήθη προσδεῖναι καὶ τοῦτο τῇ λοίπῃ μεγαλοῦργίᾳ, καὶ θεὸν χειροτονῆσαι τὸν τετελευτηκότα· εὐθὺς οὖν νέος τε ἀνέστησαν αἱ πόλεις, καὶ γαμὴν καθιδρύετο, καὶ βασιλεῖς, καὶ θυγατέρες, καὶ ἑορταὶ τῇ κατὰ τούτῳ θεῷ ἐκτελεζομένη. Zonar. IV. Annal. 14. 'Ἐν Ἐκβατάνοις δὲ γενομένου αὐτοῦ ὁ Ἡφαιστίων ἀπέριπτε, καὶ ἐξ ἀκαλόστου διαίτης τῆς νέου κρατυθείσης ἐξέλιπεν. Οὐκ ἤνεγκεν οὖν λογισμῷ τὸ πάθος Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τὸν μὲν λατρὸν ἀνισταύρων ἱστούς δὲ κείραι καὶ ἡμιόνους προστάζει, καὶ τὰς ἐπάλξεις περιείλε τῶν πόλεων, καὶ μουσικὴν καὶ ἀόλους ἐν τῇ στρατοπέδῳ πολλὸν χρόνον κατέπαυσεν. Cf. Plut. in Pelopid. p. 296.

Eumque post mortem colit ut Deum jussit] Arrian. VII. scribit a plerisque proditum esse, Alexandrum Hephæstioni ὡς ἦρως, ut heroi, parentari jussisse: item, venisse ab Jove Ammone, qui ad eum missi essent, dicentes, Ammonem dixisse, ὡς ἦρως εἶναι θεῷ ὅμιος, quod ut heroi sacrificare ipsi fas esset. Tantundem et Plat. prodidit. Heroës autem ut *hulδωος, semidet*, habiti, ita et cultus

illorum a divinis nonnihil discrepavit. Vid. et Notas Blancardi ad lib. VII. Arriani. *Vor.*

CAP. XIII. § 1 *Hispaniarum*] Notat in variantibus Bongarsius esse in uxo Ma. *Spaniarum*, atque ita in optimis exemplaribus Curtii (forte x. 1. 22.) scriptum se repperisse. Certe D. Hieronymus ad Esaiæ caput 64. 'Spaniam' vocat: et vetus in Juvenalem Glossographus Tagum 'Spaniæ' facit fluvium: et Galenus VI. Simplic. 4. 'Spanum' vocat oleum ex Iberia (sic Hispaniam noncupat) advectum. Consonat denique hodierna appellatio nostratium Italorumque: nec abeunt Hispani Gallique. Nam *España* et *Spania* scriptione tantum differunt; cum illi vocibus Latinis, quibus ab S litera initium, E præponere, suasque facere consueverint. Vid. Gruter. in Capitolini Antonini cap. 1. et Merulæ Cosmogr. p. 275. A. Ita *Spaniensis* XLII. 5. 11. in Variantibus. *Bern.*

Ex Italia] Erant in his Bruttii, Lucani, Tasci. Num et Romani? Answerunt hoc aliqui: diserte negat Arrian. VII. Imo dicit Liv. IX. 18. 5. 'Alexandrum Magnum ne fama quidem populo Rom. cognitum fuisse:' quod vix credi queat. Legationis a Romanis ad Alexandrum missæ meminit Plin. III. 5. 30. *Bern.*

§ 3 *Quidam ex magis*] Vid. Sen. Suasoriam IV. In ea censeo legend. 'Babylone excluditur, cui patnit Oceanus.' Vulg. *Babylone cluditur*: nisi mavis *Babylon ei cluditur*. Bong.

Hunc, &c.] Vincent. 'hoc ei fatale f.'

§ 4 *Ob hoc omissa Babylonia in Byrsiam urbem*] BIRTHÆ meminit Ptolemæus ad Tigrim supra Babyloniam. Byrsiam haud scio an idem locus. Arrianus Alexandrum ait, egressum Babylone, per Euphratem venisse ad Pallacopam fl. 800. stadiis a Babylonia distantem, inde Babylonem regressum. *Glar.*

Byrsiam] Huj. loci nemo præter hunc meminit. *Bongars.* Non puto locum hunc esse sanum. *Mss.* aliqui præferebant *Burbesiam*. Arbitror scribend. esse *Borsippam*. Locus ille non videtur usque adeo celebris fuisse ævo Alexandri. Persæ hoc oppidum vocant *Kermes*. Sed errant, cum dicunt, in eo Alexandrum mortuum esse. *Voss.* Is. *Vossius* δ *πάρυ* conjecit *εβρύχους* corrigend. *Borsippam*. Sic sane legitur ap. Junt. *Græv.* Præclare *Voss.* *Borsippam*. Neque enim, eo quidem in loco, ulla *Bursia* erat. *Faber.* *Mss.* quidam pro *Bursiam* habent *Burbesiam*. *Voss.* legend. conjecit *Borsippam*. Ipsumque illud in ed. Junt. reperit deinde *Græv.* *Vor.*

Inmutabilia] Tac. H. i. 18. 2. 'Quæ fato manent, quamvis significata, non vitantur.' Val. M. i. 6. 10. 'Dirum omen, quemadmodum timeamus, ita vitare non possumus.' Liv. xxv. 16. 8. 'Nulla providentia fatum imminens movere potest.' *Bern.*

§ 7. 8. 9.] In his et seqq. dissentit aliquantum a Nostro Plutarchus Alex. 127. et deinceps. *Idem.*

§ 7 *Medicus Thessalus*] In omnibus libris etiam scriptis mendum est: legend. enim *Medius*; *Μήδιος* δ *Θέρταλος* Arrian. vii. Diod. extr. lib. vii. Plut. Alex. 127. *Bongars.* Hæc Bong. et pridem Paulus Leopard. Emendation. xvii. 10. m. *Bern.*

Medius Thessalus] Ita Athenæus x. p. 434. "Οτι κατὰ Μηδίων τῇ Θεσσαλίᾳ δαιτυνῶν Ἀλέξανδρος, εἰσέναι οὖσιν ἐν τῇ συμποσίῳ, τῶσιν πρόβηναι, &c. et Plut. Demet. p. 896. *Μήδιος* Ἀντιγόνου φίλος. Id. de Discr. Adnl. et Amicl p. 66. "Ο *Μήδιος* τοῦ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον χοροῦ τῶν κολάκων οὖον ἑαρχος. Vid. eund. de Animi Tranq. p. 472. *Grænov.* Pridem Leopard. et Bong. hunc l. emendarunt, approbantibus Jantia, qui scribant *Medius*. Sic enim Arriano, Plut. et Diod. dicitur,

Græv. Bong. ut erat homo doctus, facile vidit legend. esse *Medius*, non *medicus*. Hic autem *Medius* ille ipse est, quo cum, paucis ante mortem diebus, alea lusitabat Alexander; eratque ille *Medius* genere *Thessalus*, et inter principes cohortis regie. Plut. Hic vero facile est probare Justinum errasse, et exemplar Trogi Pompeii perperam legisse. Nam *Thessalus*, quod gentis nomen est, patavit esse hominis proprium cap. 14. 'Præmonito filio, ne alii, quam *Thessalo* crederet.' Et mox: 'Hacigitur ex causa apud *Thessalum* paratum repetitumque convivium est.' Sed et alibi sæpius erravit Justinus; id quod hactenus satis patuit, et inferius patebit. *Faber.* Perperam vulgo editur *medicus Thessalus*. Legend. enim *Medius*. Et manifeste hoc rursus *Græv.* In ed. Junt. reperit. Græce est *Μήδιος*. Et scribit Arrian. vii. cum τῶν ἑταίρων τοῦ Ἀλεξάνδρου πικάρτατοι fuisse. 'Thessalus' vocatur a gente, ex qua oriundus fuit: atque inf. xii. 14. 7. simpliciter dicitur 'Thessalus.' Fuit et *Medius Larissæ* in Thessalia princeps, qui cum Lycophrone Phæacorum tyranno bellum gessit, ut ex Diod. xiv. 83. constat. *Vor.*

Instaur. &c.] Saxo xiii. p. 245. 37. 'I. c. crebris custodes poculis attentabat.'

Invitat] Firmat hoc notam nostram ad i. 6. 5. *Bern.*

§ 8 *Veluti telo*] Ὅπερ λόγχῃ πεπληγός. Plut. Alex. 127. qui hæc conficta scribit, neque Alexandrum veneno interluisse: quod et Arrian. vii. *Bong.*

§ 10 *Re, &c.*] Saxo xiv. p. 267. init. 'Re autem v. Canuto Snænonis filii postulandæ negotium fuit.'

Oppressit] F. *suppressit*. Gron.

CAP. XIV. § 1 *Qui cum carissimos*] Illud qui hic plane supervacuum est: vel certe non est plena oratio. *Vorst.*

Pro *Auctor ins.* habet Vincent. 'Auctor insidiarum.'

Antipater fuit, qui cum, &c.] Delent illud *qui*, ut otiosum. Mihi Justinus sic scripsisse videtur: *Antipater fuit, idque cum*. In vocabulo *idque* duæ primæ litteræ perierunt propter similitudinem proxime præcedentium; post *que* mutatum est in *qui*. Schef. In Junt. desideratur *cum*. Sed præstat *qui* delere cum Vorst. Pendet alioqui oratio. Græv.

Alexandrum Lyncistarum] Rescripsi ex Juntis *Alexandrum Lyncistam*. Ap. quos tamen *Lyncisten* hic conspicitur formatione Græca. Græv. Scripsi rursus, ut in Junt. esse testatur Græv. Vulgo inepte *Alexandrum Lyncistarum*: de quo quid habend. dixi ad xi. 2. Vor.

§ 2 *Non tam gratum apud regem, quam invidiosum*] Ita v. 2. 4. Eod. animo fuisse patrem Alexandri patet ex hisce Demosth. in Orat. contr. Epist. Pbil. 'Eum ita gloriæ cupiditate inflammatum dicunt, ut omnia præclara facinora sua esse videri velit: et magis indignetur ducibus atque præfectis qui aliquid lande dignum gesserunt, quam illis qui prorsus infelicitè rem administrant.' Et in universum Sall. Cat. 7. 'Regibus boni quam mali suspectiores sunt: semperque his aliena virtus formidolosa est.' Quod dictum pluribus explicatur a Grutero Diss. 34. ad Tac. Bern.

§ 3 *Variis se criminationibus*] Illud *se* factum ex littera finali præcedentis, et initiali sequentis vocabuli, ac delendum. Præcedit enim 'se magnis rebus,' &c. Schef.

§ 4 *Supplicia*] De quibus xii. 10. 8. Bernec.

§ 5 *Ad pernam*] Vid. xi. 5. 3. et ibi notam. Idem.

§ 6 *Ad occ. r.*] Ita quoque legend. ap. Vincent. pro *Ad occ. regnum*.

§ 7 *Cujus veneni*] Mallet Bong.

Cujus v. Mihi propius vulgatæ videtur, si legamus *hujus v.* Schef.

Ut non, &c.] Vincent. 'nec ferro nec t.'

Ungula equi] Sic et Paus. in Arcadicis. Plut. autem Alex. 129. et Ælian. H. An. x. 40. 'ungulam asininam.' Arrian. vii. Plin. xxx. fin. et Vitruv. viii. 3. 'mulinam' habent. Curt. x. 10. 25. 'jumentum ungulam' dicens, rem in medio reliquit. De veneno illo (*Stygos hydor* appellant) indicatis modo locis add. Herod. vi. 74. Sen. iii. N. Q. 25. Plut. de Prim. Frig. 25. et Strab. sub finem lib. viii. Add. Philandr. in Vitruv. p. 332. pr. Bernec. Alii in ungula mulæ venenum illud servatum scribunt. Arrian. vii. ἐν ἡμῶν δυνάμει. Plin. xxx. 16. 'Ungulas tantum mularum repperas, neque aliam ullam materiam quæ non perroderetur a veneno stygis aquæ, cum id dandum Alexandro M. Antipater mitteret, memoria dignum est, magna Aristotelis infamia excogitatum.' Vitruv. viii. 3. 'Est in Arcadia Nonacris nominata terræ regio, quæ habet in montibus e sano stillantes frigidissimos humores. Hæc autem aqua *στυγὸς ὕδωρ* nominatur, quam neque argenteum, neque æneum, neque ferreum vas potest sustinere, sed dissilit et dissipatur. Conservare autem eam et continere nihil aliud potest, nisi mulina ungula. Quæ etiam memoratur ab Antipatro in provinciam, ubi erat Alexander, per Jollam filium perlata esse, et ab eo ea aqua regem esse necatum.' Vor.

§ 9 *Præguſtare ac temperare potum regis soliti*] Plut. Alex. 125. vocat *ἀρχινομήτορας*. Hieronymo *οἰνοχόος* dicitur 'minister vinarius.' Bongars. Qui mos a Persis est; Xen. i. Παιδείας. Οἱ τῶν βασιλέων οἰνοχόοι, ἐκείνων ἐκδιδόσι τὴν φάλαγ, ἀπόσπαστες ἐκ' αὐτῆς τῇ κούφῃ, εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐγχέμενοι, καταπόφουσι, τοῦ δὲ, εἰ φάρμακα

ἄρχοντας, μη λυσσενταὶ αὐτοῖς. Translitoque mox ad Romanos, simul unus omnia apud illos posse cepit. Tac. XIII. 'Quia cibos potusque ejus dilectus ex ministris explorabat.' Plin. XXI. 3. 'Antonio timente nec nisi prægustatos cibos sumente.' 'Prægustatos' dixit, ut Noster 'prægustare,' proprie plane: qui enim hoc faciebant, 'prægustatores' dicebantur. Lapis Romæ, teste Lipsio ad Tac.

GENIO

CAELI. HERODIAN

PRÆGUSTATOR

DIVI. AVGUSTI

IDEM. POSTEA. VILLICVS. IN

HORTIS. SALLVSTIANIS

DECESSIT. NONIS. AVGUSTIS

M. COCCIO NERVA

C. VIBIO RVFINO COSS.

Et alia item Inscriptio: TI. CLAVDIVS. FLAMMA. CLAVSVS. TI. AVG. PRÆGUSTATOR. *Modius.* De prægustatoribus veterum, Lipsius ad Tac. XII. Not. 162. et plura Meurs. Exerc. Critic. part. 2. c. 3. *Bern.*

In aqua frigida] Ita factum et Britannico, ab ead. causa et cautione. Tac. XIII. 16. *Idem.* Imo aqua frigida, et frigidissima, venenum ipsum fuit, ut ex Vitruvii modo allatis apparet. Pari modo scribit Plut. τὸ φάρμακον ὅπου εἶναι ψυχρὸν, *venenum aquam esse frigidam.* Vorst. Nil mutand. hic. Nam, licet venenum ipsum aqua esset frigida, tamen addenda fuit alia frigida, saltem ut serviretur speciei externæ. Nam veneni quidem per se copia non potuit esse tanta, quanta poculis vulgo admisceri de aqua frigida solebat. *Schef.*

CAP. XV. § 1 *Quarto die*] Quia 'impletæ cibis vinoque venæ minus efficacem in maturanda morte vim veneni fecerunt,' ut Liv. XXVI. 14. 5. de Campanis loquitur. Exemplo est et Claudius ap. Tac. XII. 67. At vitalia citius petit, quicquid vacuis

venis immittitur. *Bern.*

Indub. &c.] Saxo III. p. 43. 38. 'Qui cum indubitatum fatum sibi imminere sentiret.'

Agnoscere se fatum domus majorum suorum ait: nam plerosque, &c.] Hic quoque vitium est, quod ostendisse sit satis. *Lego agnoscere se fatum domus suæ; nam plerosque, &c.* Illud autem, *majorum suorum*, nihil aliud est quam glossema, ut vocant, superadditum huic voci, 'Æacidarum,' qui revera Alexandri Magni majores fuerant. *Faber.* Vincent. v. 65. 'agn. se f. d. suæ, ait, et m. 3.'

Æacidarum] Fuit Alexandri mater Olympias, filia Neoptolemi regis Molossorum; qui genus a Pyrrho Neoptolemo, Achillis filio, duxit. Achilles 'Æaci' ex Pelope nepos. *Bern.*

§ 2 *Perisse*] Sic in uno Ms. haberi scribit in Var. Lect. Bongarsius; rectius opinor, quam quod id. edidit, *perire.* Facit Curtius x. fin. cap. 4. *Idem.*

§ 3 *Quibusdam, et mox, dederit*] Ita Camertis ed. rectius quam alii *quibus, et, dedit.* *Idem.*

§ 4 *Invictus animus*] Vix dubito scribend. *invictus animi.* Tac. ita sæpicule: ut A. 1. 32. 6. 'Ferox animi.' Et 1. 69. 3. 'Ingens animi,' &c. Virg. Æn. IV. 629. 'Infelix animi.' Statius, 'Eximius animi.' *Idem.*

§ 5 *Videanturæ, &c.*] Curt. x. 5. 3. Hæc interrogatio non extat in Græcis Scriptoribus: ex iis desumptam apparet, quorum scripta cum tempore interierunt. *Idem.*

§ 6 *Sibi parentatura*] Diod. XVII. 117. et XVIII. 1. ἀγῶνα ἐντάφιος vocat. *Bongars.* Sicut et Arrianus lib. VII. Allusio metaphorica. Defunctis enim gladiatorum sanguine parentare mos erat, ludosque funebres ex antiquissimo ritu fieri: sicut ex Virgil. de Anchisæ parentalibus, et ex Statio de Archemori exsequiis, tum etiam ex Homero Patrocli inferias prosequente, &c. notum est. Ob-

servat Jac. Nicol. Loënsis Miscell. Epiphil. v. 18. Eusebium, in lib. de Vitis Sophistarum, dictum hoc ridicule satis ad Julianum Sophistam transtulisse, de cuius exitu sic scribit: 'Vitam finiit Athenis, magnum certamen fanebre (*μέγαν ἐπιδάφιον ἀγῶνα*) sodalibus suis relinquens,' præclare mehercule imitatione maximi regis, et loquacis rhetorculi, cum paribus nugatoribus. Intelligit autem per *ἀγῶνα*, *commissiones*, quas ita vocat Plin. Paneg. 54. et Suet. Aug. 89. 8. *ἀγῶνα τῶν ῥητόρων* Thucyd. iii. 6. 35. Bernegger. 'Parentare' est in honorem parentum, aut aliorum, justa celebrare. Fiebatque illud variis rebus; et inter cetera ludia quoque funebribus et munere gladiatorio. Nam, ut Tertullian. lib. de Spectac. scribit, 'olim, quoniam animas defunctorum humano sanguine propitiari creditum erat, captivos vel malo ingenio servos mercati in exequiis immolabant: postea placuit impietatem voluptate adumbrare. Itaque quos paraverant armis, quibus tunc et qualiter poterant eruditos tantum ut occidi discerent, mox edicto die inferiarum apud tumulos erogabant.' Dio xxxix. *ἀγῶνας ἐπιτάφιος*, *certamina sepuleralia*, appellat. Et quomodo Noster, ubi cædes, quæ mortem Alexandri consecuturæ essent, ipsum hunc prædicentem inducit, verbo 'parentare' usus est; ita Diod. ibi ead. de re agit, l. e. xvii. 117. et xviii. 1. *ἀγῶνα ἐπιδάφιον* eam vocat. Vor.

[§ 7 Templo] Mss. omnes, quos vidit Bong. habent *templum*. Nec repudia, quia pluribus in locis similia occurrunt, quæ alibi notata. Schef.

[§ 8 Dignissimus] Diod. xvii. 117. τὸν κράτιστον. Bong. Et xviii. 1. τὸν ἄριστον. J. N. Loënsis eo quem modo dixi loco non perfunctorie perstringit Trogum, vel nostrum potius Epitomatores, quod non bene sententiam Alexandri hic expresserit. Non enim

illud volebat dicere, se heredem constituisse, qui maxime dignus imperio foret: sed regnum suum fore in potestate occupantis, 'fortioris' se. quod et eventus docuit. Neutra enim vox, s. *κράτιστος*, s. *ἄριστος*, 'dignissimus' convenit. Nam *κράτιστος* potentiam significat, s. *violentiam*, ut ex Æschyli Vinct. Prometh. liquet: *ἄριστος* autem, ut nominis etymon ostendit, proprie Marte præstantissimus est: unde *ἀριστεύειν*, omnium fortissime se gerere: *ἀριστεύς*, omnium fortissimus: *ἀριστεία*, forte facinus: *ἀριστείων*, fortitudinis premium. Id. ergo dixerit Alexander, quod Pyrrhus, alioqui etiam Alexandro comparatus a Plut. Vitæ cap. 14. a filiis interrogatus, 'culnam relicturus esset regnum?' respondit, 'El qui vestram acutissimum habuerit gladium.' Ib. 17. Eo pertinet, quod prævidere se dixit Alexander, grave de regno certamen inter illos oriturum, ut proinde sit necesse, rem ad eum inclinare, qui plus possit. Aliquanto melius hoc expressit Curtius x. 5. 7. 'El relinquere se regnum, qui esset optimus:' quam vocem ad fortitudinem quoque refert Sall. Ju. 92. 10. 'Optimas quisque cadere aut sanciri.' Junge huic Notam ad ix. 2. 4. 'Ἀγαθὸς τὰ πολέμια, Thucyd. iv. 25. 84. 'Bonus militia,' Tac. i. Bernegger. Eod. quoque modo ap. Stob. Serm. cxlix. Κόρυς ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς, τίς καταλιπέεις τὸ βασίλειον; ἔφη, τῷ δυναμένῳ. Gronov. Non placet J. N. Loënsi, quod sententiam Alexandri Justinus sic expressit: non enim hoc voluisse Alexandrum, heredem regni se constituere qui maxime dignus eo esset; sed qui esset fortissimus ac potentissimus: idque sibi velle vocabula *κράτιστος* et *ἄριστος*, quibus auctores Græci, Diod. xvii. 117. et xviii. 1. et Arrian. vii. in hac historia usi sint. Consentit quoque Blancardus Notis in Arrian. vii. Sciendum tamen Justinum, etsi non 'for-

tissimum,' aut 'potentissimum,' sed 'dignissimum' scripserit, ad fortitudinem tamen et potentiam, quam Alexander designatum iverit, et ipsum respexisse. Subdit enim: 'Prosum quasi nefas esset viro forti alium quam virum fortem succedere.' *Vor.*

§ 9 *Roxanen*] Filiam Cohortani Satriapæ. *Cart.* VIII. 4. 31. Sed *Arriano* VII. Oxyarthe Bactrii, quem *Diod.* XVIII. 3. regem appellat. Quin ipse *Cart.* alibi, sc. X. 3. 13. Oxatris Persæ filiam eam appellat. *Bern.*

§ 11 *Malum discordiæ*] Pomum *Eridis.* *Idem.* Alluditur ad fabulam τοῦ μήλου τῆς Ἐριδος, mali a *Discordia* missi. Et 'malum' hic est per metaph. At XVI. 3. 1. 'discordiæ malum' dicitur, ut 'pervigilii malum' XXIV. 8. *Vor.*

Ita omnes] Pro ita aliquando ira legend. arbitrabar. Judicent alii, an recte. Panno post, pro *ambitione* vulgi, quod sine dubio aut transpositum aut corruptum, vid. an non legend. a. multi. *Boxh.*

Et ambitione vulgi tacitum favorem militum quarunt] *Sebis.* ita: et amb. tacita vul. mil. fav. q. *Berneccer.* Quid si legamus, amb. vul. mil. tacitum fav. quarunt? sane 'vulgus' et 'milites' hic uni idemque. Et XIII. 1. 8. duo ista conjunguntur, legiturque, 'Vulgus militum thesauros spectabant.' *Vorst.* Emendant, amb. tacita vul. mil. fav. vel amb. vul. mil. tacitum fav. In *Ms.* quodam pro tacitum legitur tantum. Unde videbatur scribend. et amb. vulgari tantum fav. mil. q. Possis quoque retinere vulgi, et ambitionem vulgi explicare eam, qualis est in vulgo, qualem vulgus adhibet. Hanc ambitionem tanquam rem indecentissimam notat in *tantis*, i. e. tantæ dignitatis viris. Sententia, nisi fallor, eleganti. *Schef.* Non capiunt, quid sit ambitio vulgi. In libro seq. cap. 3. vocatur 'adulatio vulgi,' qua sc. vulgi favorem s. popularem auram captant procere, qui prestant et

ambiant dignitates: cujus et meminit I. 1. cum ait antiquissimis temporibus bonos ad regiam dignitatem non evexisse popularem ambitionem, sed spectatam moderationem. Quid autem hic sit *tacitus favor*, non intelligo. *F.* scripsit *Just. tacite.* Adulabantur vulgo principes, nec tamen præs se ferebant verbis, regiam dignitatem ac successionem se ambire, sed blandis verbis ac donis quoque tacite, vel taciti, favorem militum quærebant, qui desiderabatur ad id consequendum, quod postea palam essent ostensuri. Id. est, ac si scripsisset *Justinus*: Omni studio nituntur militum favorem sibi comparare clam et tacite, h. e. sine professione illius causæ, cur tantopere illorum animos sibi velint conciliari. *Græv.*

§ 12 *Anulum*] Quem una traditi imperii vel heredis instituti tesseram esse, non tamen nimis certam, hoc ipso et aliis exemplis confirmat eruditiss. *Kirchmann.* in *De Annulis*, 22. *Bern.*

§ 13 *Nuncupatus*] Nuncupativum testamentum quid sit, explicant *JCti.* Eo utebantur, cum urgente vi valetudinis non sufficeret ad obsignandas testamenti tabulas. *Suet.* in *Vita Horatii*, in qua nomen Consulis emendand. est, ut pro *C. Mario Censorino* legamus *C. Marcio Censorino*, ex *Cassiod.* et *Dione.* *Bong.*

Judicio] *Vid.* *Not.* ad v. 11. 3. *Sebis.* *indicio* mallet, quod id 'voci' opponatur. *Berneccer.* Mihi pro *judicio*, *indicio*, quod malebat *Sebis.* et exhibent impressi quidam, legend. certo videtur. *Schef.* *Sebisii* conjecturam hic minime possum laudare. Nam *judicium* hic est, extremum iudicium, extrema voluntas. Sententia hæc est: Etsi voce non esset heres declaratus, videbatur tamen hæc esse voluntas extrema *Alexandri*, *Perdicam* suum debere heredem esse, cui *anulum* regium tradiderat. Sic v. 11. 3. 'Cyro iudicium patris injuria videba-

ter,' h. e. extrema patris voluntas, s. tabulis scriptis, s. voce, s. signo data. Hunc l. jam dudum attulit Bernecc. et alla ad eum notavit, ut mirer postea quoque Viros doctos hic hæsitasse. *Græv.*

CAP. XVI. § 1 *Annos tres et triginta*] Cic. Phil. v. 17. Ceteri annos 32. menses 8. *Bong.*

Mensem unum, annos tres et triginta natus] Rectius scripsisset *annos duos et triginta*, uti Blancard. Notis in lib. vii. Arriani demonstrat. Ipse Arrian. scribit vixisse Alexandrum annos 32. menses 8. ut auctor sit Aristobulus. Cic. Phil. v. 'tertio et trigesimo anno mortem obiisse' ait. *Vorst.* Non totum illos tres et triginta explevisse annos, constans omnium est sententia. In Mss. legitur non *mensem unum*, sed *mense uno*. Cogitand. igitur an non scripserit Just. *Doc. Al. demto mense uno annos*. Et sane per syllabam *der* in 'Alexander' facile perdi potuit syllaba *dem* in *demto*, post illud *to* ut nullius sensus ac precii deleri. *Schef.*

§ 2 *Cum ingenti serpente*] Qua causa Sidon. Apollinar. C. ii. 80. Alexandrum 'draconigenam' appellat. Add. sup. xi. 11. 3. *Bern.*

Volutari] Mss. *voluptari*, unde Freinsh. *voluptuari*. Berneccer. Mss. æque ut Junt. *voluptari*. Sic et Quintil. Decl. iii. quæ inscribitur Miles Marianus: 'Tribunus inter scorta voluptabitur.' Sic Ms. Lipsii; vulg. *volutabitur*. Et Apul. ix. M. 'Cum snis adulteris voluptatur.' Sic Mss. et primæ edd. ut notarunt viri eruditi, ubi quoque in vulgatis *volutabitur*. Probo tamen ubique lectionem editorum librorum. Nam 'volutari' sæpe de rebus Veneris dicitur, ut exempla docent ap. Cuper. iv. Obs. 10. *Græv.* Mss. habent *voluptari*, quod id. est ac, oblectare se, et amoris operam dare: vox est invidiosa, et in probri loco posita. Sed *volutari* longe mihi aridet magis, cum agatur de

serpente, quo se bona illa et frugi mulier Olympias implicitam prædicabat, per imaginariam Venerem, cum abesset Philippus. Hoc autem non abs re fuerit meminisse, (nam ex nihilo, ut aiunt, nihil,) reperiri in Macedonia serpentes, qui tam facile mansuescieri possint, ut ex his olim et puellæ et matronæ sibi armillas, sibi monilia facerent, vel ut animulas suas oblectarent, vel ad corpusculum frigerandum. Huj. rei auctorem clere possem Lucianum in Alex. s. Pseudomanti. *Faber.* Ms. *voluptari*, quod est rectum, nec in *voluptuari*, quod Freinsh. volebat, mutand. Decent Fabius et Apul. quos pro lect. ista vir cl. Græv. laudavit. *Schef.*

Opus] Scrib. *onus*. *Onus* enim dicitur sæpissime onus uteri, fœtus. Ovid. 'Tendit onus matrem.' Exempla sunt obvia, et vel sexcenta ap. solum Ovid. reperias. *Græv.* Præclare vero ap. Græv. nostrum *onus*. Nil melius poterat. *Onus uteri* est, fœtus. Ita ap. Phædr. 'Onus naturæ melius quo deponeret.' *Faber.* Græv. emendat, *onus*, quod probo. *Schef.*

§ 3 *Regna patria, &c.*] Talis Archædice regina, cujus monumentum Thucyd. vii. 9. 36. tale refert. 'Extulit hæc animum nunquam, patremque virumque Fratresque et gnatos imperitare videns.' Minus ergo caute Tac. xii. 43. Agrippinam 'Imperatore genitam, et sororem ejus, qui rerum potitus sit, et conjugem, et matrem fuisse, unicam ad hunc diem exemplum esse' scribit. Nec vere Plin. vii. 41. 'Una feminarum in omni ævo Lampido Lacedæmonia reperitur, quæ regis filia, regis uxor, regis mater fuit.' *Bern.*

§ 4 *Prodigia*] De quibus Plat. in ejus Vita, 4. *Bongars.* Dianæ Ephesiæ templum nascente Alexandro confligrasse referunt Cic. i. de Divin. 25. et Plat. Alex. p. 665. ubi ait: 'Ἐγερθήν δ' οὖν Ἀλέξανδρος ἰσχυρότερος μάλιστα Ἐκατομβάδης, ὃν Μαντιῶνες Λέγον κα-

λοῦσιν, ἐκτὶ, καὶ ἢ ἡμέραν ὁ τῆς Ἐφεσίου Ἀρτίμυδος ἐνερρήσθι νεός' et paulo post: Φιλίππῳ δὲ ἔστι Ποτιδαίων ἡγεμόνι τρεῖς ἔκον ἐγγυλίας κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἢ μὲν, Ἰλλυρίους ἡγνᾶσθαι μάχῃ μεγάλην διὰ Παρμενίωνος' ἢ δὲ, Ὀλυμπιάσιν Ἰππῷ κέλητι νεκρικέναι' τρίτῃ δὲ, περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου γενέσεως' ἐφ' οἷς ἡδόμενον, ὡς εἰκός, ἔτι μᾶλλον οἱ μάλιστα ἐπύρην, ἀποφανόμενοι τὸν παῖδα τριαὶ νίκαις συγγεννημένον ἀνέκτρον ἔσσεσθαι.

§ 5 *Præpetes*] Scio tradere Hyginum 'præpetes' eas aves dici ab auguribus, quæ opportune prævolant, aut idoneas sedes capiunt: non possum tamen, maxime cum Bong. in uno suo Ms. reperit *perpedes* pro *præpetes*, contemnere plane et extra numerum habere scripturam Fuld. membranarum, in quibus disertim est *perpetes*, ut dictum est a Plant. Amph. 1. 1. 124. 'Quievi in navi noctem perpetem.' Modius. Optime membranæ. Fuld. *perpetes*. Sup. lib. v. 'perpeti nocte.' Cum tamen viri docti tuentur vulgatam, velim mihi explicent, quid sibi velint hic *præpetes*. Sed *tota die perpetes* est: Tota die perpetuo sederunt in illo culmine, ut nunquam se hinc moverent. Plant. Amph. 1. 1. 'Neque ego hac nocte longiorem me vidisse censeo, Nisi item unam, verberatus quam pepandi perpetem.' Grav. Bong. in uno Cod. Ms. observavit *perpedes*; et Modius in Mss. Fuld. manifesto *perpetes*: quod id. hic non plane contemnend. iudicat. Sed et Gravio mirifice illud placet; cum ipse Noster lib. v. dixerit 'perpeti nocte.' Nobis tamen non liquet; ideo quidem quod præcedit 'tota die.' quod id. est quod, perpeti die. Vor.

§ 6 *Aterius, belli Illyrici*] F. legend. nuntios pater ejus d. vict. accepit; alterum b. Illyrici, alterum, &c. Gronov. Mss. quidam habent *altera*, quam lect. firmant alii multi, in quibus est *altera*. Porro *altera* pro, alterius, non est repudiand. in Nostro,

qui secutus est Trogum, prius eloquentiæ virum, ut ipse eum nominat, vestigiaque plurima in Nostro testantur. Sane Vett. *altera, altera, altera* inflexisse, argumento Planti locus est in Rud. III. 4. ubi ait: 'Nam, huic alteræ patria quæ sit, profecto nescio.' Atque sic et ap. Terent. legitur. Ut autem 'alteræ' in tertio, ita et in secundo casu dixisse per naturam inflexionum necesse est. Ut adeo id hic sit notand. Schef.

§ 7 *Puer acerimius*] Junt. *acerimus*, optime. Flor. IV. 4. 'Antonius, prælatum sibi Octavium furens, in-expiabile contra adoptionem acerimi juvenis susceperat bellum:' h. e. solertissimi. Grav. Junt. *acerimus*: nec displicet: vulgatum sane vix Latinum est. Schef.

§ 8 *Sub Aristotele*] Plat. Alex. 11. qui et 8. præceptores Alexandro tribuit Leonidam et Lysimacham Acarnanæ. De doctrina et studiis Alexandri locus insignis est Orat. 1. de Fort. Alex. 4. et 5. ejusd. Plut. *Ber.*

Doctore inclyto omnium philosophorum] Ridicule, neque iustuc a Justino est, quod legis. An Aristoteles doctor fuit omnium philosophorum? sit satis, suæ familiæ; aliarum, minime. An docuit Anaximenem, Anaximandrum, Thaletem, Democritum, Pythagoram, Parmenidem, Archelaum, Socratem, Platonem, &c. qui ante ipsum fuerunt? An etiam eos docuit qui postea vixere, Epicurum, et totam illius domum? &c. Unde igitur isthæc intrusa? Ab inepto aliquo discipulo Alberti Magni, qui ad oram Justini sui hoc adscripserat, admirans sc. angelam Naturæ; sed hoc parum est; Deum ipsum Naturæ, volueram dicere. Faber. Hoc omnium philosophorum, quomodo cum 'inclyto' cohæreat, non video. Puto glossatoris esse, non Justin. Schef.

§ 10 *Ut illo, &c.*] Vincent. v. 65. 'Ut i. p. nullos hostes nec arma etiam inermes timerent.'

§ 12 *Victus, &c.*] Tac. II. A. 78. de Germanico: 'Et erant qui formam, ætatem, genus mortis, ob propinquitatem etiam locorum, in quibus interiiit, Magni Alexandri fatis adæquarent. Nam utrumque corpore de-

coro, genere insigni, haud multum triginta annos egressum, suorum insidiis externas inter gentes occidisse.' Vincent. 'Victus tamen ad extremum est.'

LIBER XIII.

CAP. I. § 2 *Sed nec crediderant*] Hic Noster (et jam antea dictum a me fuit) habet stylum sæpe rhetoricum, et, ubi se materia offert, ostendit satis quid illo genere possit. Lego itaque, nam hoc dicere voluit: *ut invictum regem senserant* (vel experti fuerant), *ita immortalem esse crediderant*. Cur ita existimem, hæc ratio est, quod nunquam Alexandrum invictum (i. e. ut hodie loquimur, invincibilem) crediderant: si enim talem esse illum credidissent, nunquam, profecto, contra illum arma sumpsis-
sent. Hoc ad iudicii exercitationem facere poterit. *Fab.*

Quod ut invictum regem, ita immortalem esse crediderant] Nihil poterat dici rotundius, nil venustius. Illæ devictæ gentes, cum Alexandrum ex omnibus præliis et periculis victorem ac sospitem evasisse audirent, crediderant utique invictum esse regem, et nulla humana vi posse superari: et quia illum invictum esse persuasum habebant, putabant quoque immortalem esse, et ne a morte quidem subigi posse. Non hoc credebant gentes, cum illis bellum inferret Alexander; alioquin manus cum eo non conseruissent; sed postquam ab illo devictæ audierant eum ubique invictum esse, nusquam offendisse. Nihil in hoc acumine quod reprehendant vel *aperuerunt* Rhetores reperient. *Græv.*

§ 3 *Præsenti morte*] Antiquiores

typis expressi *præsenti* morti. Et dicitur sane utrumque. Altera constructio fit vi præpositionis; quemadmodum sup. 'illacrymare mortem.' *Ver.*

§ 5 *Mater quoque Darii*] Syslgambis mater Darii inedia mortua quinto, postquam mori statuerat, die. Curt. x. 5. 39. *Bern.*

Sibi ipsa conecit] Vulgus diceret 'sibi ipsi.' Sed ut Trogus, ita et optimi quique locati fuerant: Cic. in Bruto 12. 'Cum se ipse defenderet:' et de Opt. Gen. Orat. 3. 'Quoniam se ipse consulto ad minutarum genera causarum limaverit.' Cæa. VII. B. G. 70. 'Se ipsi multitudine impediunt:' et Liv. VI. 2. 'Ut vallo se ipsi, vallum congestis arboribus sepirent.' Id. xxx. 15. 'Sibi ipsa consuleret.' *Græv.*

§ 7 *Contra Macedones veras vice*] Vides hæc duo, *contra* et *veras vice*. Alterutrum glossema esse dico; alterum enim alterius explicatio est. Ipse quidem h. l. *contra* amplecterer, at *veras vice* rejicerem, et hinc amollirer. *Faber.* Nescio an non illud *contra* glossatoris sit habendum. Id. enim *contra* et *veras vice*. Schef. Testatur hic Notator Anglicanus Fabrum *veras vice* tanquam otiosa delere. Mallem illud *contra* glossatoris credere. Sed vid. xxxvii. 1. 9. *Græv.*

§ 9 *Et in annuo vectigali tributo ccc. millia*] Legend. xxx. *millia* pro ccc. *millia*, auctore Budæo lib. IV. de Asse. Ubi non convenit, inquit,

ut 300. millia annua essent, et 100. millia in conditis pecuniis. *Glarean.* Hunc loquendi modum illustrat Perrenonius II. Animadv. 30.

Quinquaginta millia talentum] Nostra voce et ratione numerandi fuerint milliones triginta. Illa vero *tricena*, s. ut Budæus lib. IV. de Asse p. 165. m. legit, *triginta millia vectigalis annui*, constituunt milliones octodecim. Vid. *Agricolam* de Pond. et Mens. p. 116. f. et p. 318. *Berneccer.* Junt. ut placebat Budæo, *triginta millia*. Græv. Budæus, ut aiant, legit *triginta*, sed nil necesse; nam 'tricena' et 'triginta' idem efficiunt; at 'trecenta', ter centum; quæ summa omnem fidem longe exsuperare videtur. *Faber.* Budæus in lib. de Asse citat *triginta millia*: quomodo et Junt. habere testatur Græv. Sed perinde rursus est; quod quidem ad sensum attinet. Nam *triceni* dicunt pro, *triginta*. Plinius, 'tricenos pedes,' 'tricenis diebus.' Aliud autem est 'trecenti.' Porro. *tributa* supervacuum videtur, et ex marg. ubi explicationis causa scriptum fuerit, irrepsisse in textum. Sane *vectigal* et *tributum* unum et id. sunt. Et XVIII. 5. 14. dicit modo, 'statuto annuo vectigali;' non, 'statuto annuo vectigali tributo.' *Vor.*

Et in annuo vectigali tributo] Etiam hic metus, ne glossa irreperit. Quis enim *vectigal tributum* junxit ex scriptoribus probatis? *Schef.*

§ 10 *Sed amici*] Vulgo legitur *Sed nec amici*. *Nec*, quod in uno tantum Ms. reperi, inducend. curavi. Frustra expectabant regnum, cum omnes pares essent, et æqualitas discordiam angeret, ut paulo post XIII. 2. 8. et XVI. 3. 1. dicit. *Æquales* enim æqualibus imperare contra naturam est: et, qui in alios regnum exercere vult, *ὡς θεὸς ἐν ἀνθρώποις* esse debet, ut Aristot. loquitur. *Bong.*

Sed nec amici] 'Nec, quod in uno tantum Ms. reperi,' inquit Vir doc-

tus, et de hoc ipso Auctore optime meritus, 'inducendum curavi. Frustra expectabant regnum, cum omnes pares essent,' &c. Hæc ille: a quo plane dissentio. Quid enim? annon et I. 10. 2. de Magorum interfectoriis legimus? 'Erant enim virtute et nobilitate ita pares, ut difficillem ex his populo electionem æqualitas faceret:' et tamen ex septem ita æqualibus unus sublatus in regnum fuit; unus cæteris rebus omnibus sibi paribus imperavit. Retineo igitur omnino *ne nec*, in quinque Mss. a me constanter inventum, hac sententia: Non frustra aut improbe spectasse et sperasse illos regnum, in quibus artes regis et omnia rege digna inessent; formæ pulchritudo, proceritas corporis, et virium ac sapientiæ magnitudo, quæque alia Justinus commemorat. *Modius.* In altero Voss. Ms. etiam *ne nec* apparebat. *Gron.*

Spectabant] Vulgo *expectabant*. II. 12. 22. 'Rex velut spectator pugnae.' Vett. plerique *expectata pugna*. Cic. Ep. ad Cassinum ea, quæ est 16. lib. xv. 'Longiores enim expectabo, vel potius exigam.' Nonius in *Exigere* citat hoc modo: 'Longiores enim spectabo, vel potius exigam, quando hercle ego temere exigam.' Locum eo adscripsi, quia postrema verba in Ciceronis edd. nulla sunt: quæ Nonius tamen, ut Ciceronis, adfert. *Bongars.* Acidal. ad Vell. II. 14. 5. *expectabant* hic legend. suspicatus: ut et sup. II. 12. 22. 'expectatæ pugnae.' *Berneccer.* Becharil et alii antiquiores edd. *expectabant*: quod Acidal. et rectum putat. Scribit et Gifan. in Obs. L. L. 'expectare' ap. Vett. multis in locis in usu fuisse, vulgo fere depravatis. Vetus denique ed. Junt. teste Græv. pro *spectabant* habet *sperabant*: id quod omnium commodissimum hic videtur. *Vor.*

§ 11 *Eos ignoraret*] Verbum 'ignorare' hic respicit qualitates animi et

virtutes. Terent. Ean. v. 8. 59. 'Isti te ignorabant:' et Cic. iv. Acad. Q. 2. 'Majore enim studio Lucullus, cum omni literarum generi, tum philosophiæ deditus fuit, quam qui illum ignorabant:' et Liv. xxvi. 12. 'Productus primo satis constanter ignorare se mulierem simulabat.' Hinc et illustris noster Grotius in Proleg. ad Lib. de J. B. et P. eand. loquendi formulam respiciens ait: 'In carcerem conjectus sum ab iis, qui me ignorabant.' Gron.

§ 12 *Clarorum virorum proventus*] Ita Sen. de Tranquill. An. 7. 'Si inter Platonas, et Xenophontas, et illum Socratici cætus proventum bonos quæreret.' Ἀρχὴν σοφῶν σοφῶν vocat Herodian. 1. 1. 'Proventus filiorum' II. 10. 4. xlv. 4. 3. *Berneccer*. Plin. 1. Ep. 13. 'Magnum proventum pœtarum annus hic attulit:' et Quintil. xii. Inst. Orat. 10. 'Tum deinde efflorescat non multum inter se distantium temporum ingens oratorum proventus.' Gron.

§ 15 *Si non inter se concurrissent*] 'Concurrere' pro, pugnare, prælium committere, ut III. 6. 14. Vid. et quæ Freinsh. de hoc verbo in Ind. scripsit. Vorst. Saxo iv. p. 60. 15. 'Accidit ipsos agminum duces inter se ferro concurrere.'

CAP. II. § 2 *Nec minus milites quam invicem se timebant*] Antiquiores typis expressi pro *quam invicem se* habent *inter se*. Et puto ego hanc veram lect. esse; modo *quam* adjiciatur, legaturque, *quam inter se timebant*. *Inter se timere* dicitur, ut 'inter se amare,' 'inter se complecti,' 'intèr se obtrectare.' Suntque talia elegantiora quam 'invicem se amare.' Vide Ind. in Nepotem a nobis locuplet. v. *Inter*. Vorst. Miror qui potuerit tam insulsa lect. tam diu ferri. Quid enim est: Duces non erant securi, nec minus milites, *quam invicem se timebant*? Illud *quam* quid ad rem facit? Merito itaque et cum Junt. veteribusque

edd. aliis, nec non Ms. quem vidit Bong. illud *quam* expunxi. Digitum autem non verterim cum antiquioribus editis legas *inter se*, an cum Mss. *invicem se timebant*. Grav.

§ 3 *Æqualitas discordiam augere*] xvi. 8. 1. 'Assiduum inter pares discordiæ malum.' Contrariam vocem Soloni tribuit in ejus Vita Plat. 18. Τὸ ἴσον πόλεμον οὐ ποιεῖ, 'Æqualia non faciunt bella.' Plin. Paneg. 45. 'In alio sua quemque natura delectat.' Sed nimirum, nisi sibi mutuo obstant. Nam, cum idem competunt, illud Senecæ valet de Ira III. 34. 'Quod vinculum amoris esse debebat, seditionis atque odii causa est, IDEM VEL LE.' Bern.

Ut ei aliquis se submitteret] Mss. mei ut *ei se alius summi*. quod mihi nescio quomodo concinnius videtur. *Mod.* Antiquiores typis expressi pro *se submitteret* habent *submitteretur*: quod rursus genuinum puto. Solemne est Latinis pro verbo activo et pronomine reciproco uti verbo passivo. Sic dicunt 'lavari' pro, lavare se, 'exerceri' pro, exercere se, 'provelvi' pro, provolvere se; et infinita id genus alia, quæ dedita opera in Lib. de Latinit. vulgo fere neglecta congestimus. Jam si in Codd. quibusd. protrita sese offerant, in aliis vero abtusiore observentur, priora fere suspecta nobis sunt, ac primo explanationis causa in margine posita fuisse, deinde vero in textum irreppisse videntur. Græci quoque *ὁρδασσέσθαι* forma passiva dicunt pro *ὁρδασσάμενοι*. Dicitque Grotius ad Eph. v. 21. sono passivum, sed sensu reciproco illud esse. Vorst. Mss. Modii, *ut ei se alius submitteret*, quod concinnius Berneccero videtur. Ego nescio, an non utraque lect. debeat conjungi, hoc modo: *ut ei aliquis se alius submitteret*. Saltem omnia sic planiora evaderent. Schef.

§ 5 *Pardicca censet*] 'Censere' non tantum ad judicium, sed et ad volun-

tatem pertinet, (aliter enim dicendum fuisset, 'censet Roxanis expectandum esse partum,') estque etiam idem quod, suadere, decernere, præcipere. Salust. Ju. 'Velle et censere [Senatum populumque Rom.] eos ab armis discedere.' Cic. VII. 13. Fam. 'Treviros vitæ censeo.' Sed de hoc plura in Lib. de Lat. vulgo fere negl. *Ver.*

Roxanes] Ea erat Oxyartis Bactriani filia. Arrian. VII. Vid. Curt. IX. *Bong.*

Quæ exacto mense octavo] Valde suspectus mihi hic l. 'Maturam' certe sic absolute poni pro, vicinam partui, laud reperio. Quare puto, pro *quæ*, cui scribend. Vitium videtur ortum ex ignorantia scripturæ veteris; olim namque *quæ* pro *cui* scribebant, quod deinde mutatum est in *quæ*. Schef.

§ 11 *Maternas modo sordes*] Vid. Plut. ext. Vitæ Alex. *Bong.*

Larissæo scorto] Ex Philinna Larissæa, quam Ptolemæus ap. Athenæum saltatricem fuisse refert. *Bern.*

Nascetur] 'Nascetur' pro, natus esset. Imperf. pro plusquam. Aur. Victor in Octav. 'Cunctis vulgo jactantibus, Utinam aut non nascerentur, aut non moreretur.' Val. M. VII. 3. Ext. 6. 'Nullam partem defensionis odio obscuræ aures recipere,' pro, recepissent. Vid. nostras ad eum l. Notas. *Vorst.*

Propter valetudinem majorem] Sic Cic. in malam partem ea voce usus est in De Offic. 'Æsculapius potest præscribere per somnum curationem valetudinis;' et in Epist. 'Scripsit ad me te molestæ ferre, quod me propter valetudinem tuam non vidisset.' Alii tamen malunt hic legere *propter invaletudinem* maj. quam lect. stabiliant testimonio et exemplo ex eod. Cic. petito, quem scribere aiunt in Lælio, s. de Amicitia: 'Quod autem his nonis in collegio nostro non affuisset, invaletudinem respondeo causam, non morositatem fuisse;' quo

tamen ipso loco plures et meliores Mas. habere etiam *valetudinem* pro *inval.* et alii monuerunt, et ego hinc oculis vidi. *Med.* H. e. morbum comitalem, quem et Herculeum et sacrum appellant. Festo est 'morbus major,' in voce *Prohibere*: quem l. indicie Freinsheimii nostri debeo. Plut. Alex. 16. et 130. 'mentis impotem' Arideum fuisse tradit, non natura, sed pharmaco ab Olympiade propinato. Porro 'valetudinem' pro morbo dixit Autor etiam XIV. 5. 2. et XXI. 2. 1. Ita Cic. de Divin. II. 59. 'Curatio valetudinis.' Quintil. II. 16. 'Cibi attulerunt sæpe valetudinis causas.' Suet. Cms. 49. 'Valetudine mentis liberius dicax.' Et 72. 'Subita valetudine correptus.' Vid. H. Steph. Thes. Gr. tom. I. col. 1644. b. c. *Bernæ.* Antiquiores typis expressi *invaletudinem*. Dicitur utrumque: estque *valetudo* quoque id. quod *invaletudo*: idque ap. ipsum Nostr. XIV. 5. 2. et XXI. 2. 1. Deinde 'major' dicunt pro, magna: quomodo de cetero quoque gradus comparativas sæpe pro positivo usurpatur. Festus item in *Prohibere* 'morbus major' dicit pro, morbus magnus: designatque eund. illum quem Noster, i. e. quem comitalem, Herculeum, et sacrum appellant. *Ver.*

§ 12 *Subjiciantur*] Pro, subjiciant se, submittant se. Nimirum 'subjici' est hic pro, subjicere se, ut paulo ante 'submitti' pro, submittere se. *Id.*

§ 14 *Si puer natus fuisset*] Pro, si puer nasceretur. Ut paulo ante imperf. pro plusquam perfecto, ita nunc rursus plusquam. pro imperfecto ponitur. Val. M. VIII. 7. Ext. 4. 'Quo magis vacuo animo studiis literarum esset operatus,' pro, operaretur. *Vorst.* Ergo constitutio tutorum fuit non in præsens, sed eventum, si natus esset puer. Quomodo igitur in tutores incertos et futuros juramento se obligant? Suspicio scripsisse Nostrum Pl. it. *Roxanis*

ex. partum. Tamen ut si puer natus fuisset. Vocem Tamen facile absumere potuit syllaba tum in fine vocis præcedentis: et vero pro ut est frequens in libris antiquis. Schef.

Tutores] Id. factum XVII. 2. 10. et 21. Item XXXIV. 3. 6. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Pedites indignati]* Tac. I. 47. 'Postpositi, contumelia accenduntur.' Plut. in Nicia 5. 'Hic habetur a majoribus honos plebi maximus, quum non contemnitur.' *Bern.*

Aridæum, Alexandri fratrem, regem] Legend. Diod. init. lib. XVIII. et Curt. x. 7. Sen. Benef. IV. 31. 'Quid sibi voluit providentia, quæ Aridæum regno imposuit? Illi putas hoc datum? patri ejus datum est, et fratri.' *Bong.*

Tribu] Quæ est tandem ista *tribus*, ex qua hic satelles lectus? omnino legend. ut est in *tribus* meis *Mss.* melioribus, *turba*, quod inventum in uno *Ms.* etiam jure *Bong.* probat. *Mod. Turba]* Hoc inventum in uno *Ms.* jure *Bong.* in variantibus probat: atque ita etiam esse in *tribus* suis *Mss.* melioribus affirmat *Modius*; quo magis religio fuit Auctori suum non restituere. Hactenus edebatur *tribu*. *Bernecc.* Antiquiores typis expressi *tribus*: quod et *Bong.* retinuit. Ait autem unum eorum *Codd.* quos ipse complures vidit, habere *turba*; idque se probare. *Bernecc.* deinde plane in textum recepit. Sed minime id probat *Gronov.* quia, ut ab aliis, ita et a *Just.* res exteriorum vocabulis, quæ rebus Romanis dicata erant, propter *τὸ ἀλλόγιον* sæpe vocitentur; cujus rei mox et alia exempla subiungit. Vid. IV. Obs. 10. *Ver.*

Nomine Philippi patris vocari jubent] Inde auctores, cum *Aridæum* designant, subinde 'Philippum' dicunt. Vid. *Diod.* XVIII. 16. et XIX. 4. *Curt.* x. 9. 18. *Sulpic. Severus* II. Hist. 8. 17. utrumque nomen coniungit, et 'Arridæum Philippam' vocat. *Ver.*

§ 2 *Ad mitigandum eorum animos]*

Sic Junt. cum aliis editis. Male mutarunt qui hanc syntaxin, de qua vid. Sanctium in Minerva, et Voss. in Aristarcho, ignorarunt. XXIII. 8. 'Ad persequendum belli reliquias.' Græv. Antiquiores edd. ad mitigandum, neque bene. Sic XXIII. 8. Ver.

Omissa legatione, militibus consentiunt] Non possum non legere *peditibus*; cum init. cap. dixerit 'Equites,' &c. 'Pedites indignati.' Et mox: 'Equites trepidi ab urbe discedunt, castrisque positis et ipsi pedites terrere cœperunt.' Nec quidquam attinet discrimen statui posse inter equites et pedites, a nobilitate aut alia quavis præstantia; nam utrique militant, et illos suo nomine appellat *Justinus*, equites, pedites. Quin paulo quoque inferius in hoc ipso cap. ita a *Nostro* scriptum fuit: 'Perdicca ultro ad pedites veniret.' *Faber.* Cave hic auscultes viro pollitissimo, qui pro *militibus* substituend. contendit *peditibus*. *Miles* sæpius accipitur pro *pedite*, et opponitur equiti. *Cæsar*: 'Tripartito milites equitesque in expeditionem misit.' Vid. *Gronov.* ad *Liv.* XXVIII. 1. et *Hermann.* *Rhabodum Schellum* ad *Hygin.* de *Castrametatione Rom.* p. 68. qui annotavit pulchre 'militem' poni pro *pedite*, quia in *pedite* præcipuum robur fuerit exercituum Romanorum, sicut contra posterioribus sæculis sub *Constantino* et illis Imperatoribus, cum omnis vis exercitus in equitatu, 'equites' milites appellatos fuisse. *Græv.*

§ 3 *Statim, &c.] Saxo XI. p. 220. init. 'Statimque impetus crevit, ubi caput et consilium habere cœpit.'*

§ 4 *Ad delendum equitatum]* Hoc vero propositum *peditibus* fuisse vix crediderim, neque ulla docet historia. Imo sequitur 'et ipsi pedites terrere cœperunt,' per vicem &c. et quasi *pedites* ante terrorem incusserint *equitibus*. In *Mss.* est *ad deligandum*, vel *aticandum*. Unde conjicias *Junt.*

scripisse *f. ad territandum*. Nisi putes ipsum illud *deligendum* accipiendum pro, ligandum, vinciendum, captum sc. Ac fuit longe major copia peditum ibi, quam equitum. Vid. Curt. x. 7. 16. *Schef.*

§ 5 *Terrere*] Ita Mss. H. e. mutuum metum incutere. Bong. *terreri*, sed illud haud dubie rectius est. Bern. *Terrere*] Sic Tac. i. de militibus: 'Nisi paveant, terrere.' *Box.*

§ 7 *Attalus ad interdicendum*] Meleagro id tribuit Curt. x. 8. 1. Bong.

§ 10 *Egregium hostibus*] Eand. hanc movendi rationem ab hostium affectu et voto decenter usurpat Homer. II. 1. 255. et ex eo Virgil. II. Æn. 104. 'Hoc Ithacus velit, et magno mercentur Atridæ.' Videsis Ov. Ep. ix. 7. et Tac. G. 33. Add. Joseph. XIII. 24. Bern.

Parentaturosque sanguine suo manibus hostium] Vid. quæ ad XII. 15. 6. notavimus. *Verst.* Saxo XIV. p. 280. 5. 'Sanguine Ulvonia, dncis ani manibus parentandum putantes:' et p. 204. 11. 'Fratres mei paternis manibus nostro sanguine parentabunt.'

CAP. IV. § 5 *Castrorum, exercitus, et rerum cura*] 'Rerum cura' est, præfectura militiæ, a. imperium in bello. 'Res' enim κατ' ἔξοχην notat bellum, unde 'Dictator rei gerendæ.' Cura quoque vocabulum imperii est. Suet. Tib. 16. 'Sed nuntiata Illyrici defectione transiit ad curam novi belli.' Id. Vit. 2. 'Curam quoque imperii sustinuit, absente eo expeditione Britannica.' Hinc *curare* pro, imperare, præesse in bello ap. Sall. 'Marius ibi curabat.' *Gronov.* Existimo, neque necesse est proloqui, quæ me ratio impellat ut ita sentiam, scriptum a Just. fuisse, *castronensium rerum et exercitus cura, &c.* Quid enim hoc *Meleager curabat castra, exercitum, et res?* Dices per 'curam rerum' intelligi summam rerum administrationem et potestatem: posset, alibi, fateor; hic, non puto. Verum hoc

abierit. *Faber.* Mallet et hic vis doctus ille *castronensium rerum et exercitus cura*: invitis sane Musis. *Res* ap. Nostro, aliosque Nostro meliores non infrequenter est, bellum. Superius XII. 2. 'Non minorum rerum materiam in Italia, Africa, Siciliaque, quam ille in Asia et in Persis habiturus.' Sic *res gerere*: Horat. 'Res gerere et victos ostendere civibus hostes.' Noster XIX. 2. 'Per hos res Carthaginensium ea tempestate gerebantur:' h. e. bella: hinc mox Imperatores vocantur. Hoc igitur vult Justinus: Castrorum, exercitus, et rerum h. e. bellorum, earumque rerum, quæ ad bellum gerendum desiderantur, curam Meleagro et Perdicae fuisse assignatam. *Græv.*

§ 6 *Corpus Alexandri*] Quod ad id tempus insepultum fuerat. *Ælian.* ext. lib. XII. Alexandriam autem deportatam a Ptolemæo id. auctor est, et Strab. XVII. et Diod. XVIII. 28. Bong.

§ 7 *Lustrationem castrorum*] Lustrabantur milites cane discissa et ab utraque parte projecta. Curt. x. 9. 18. et Liv. XL. 6. 1. *Bernec.* Facta sine dubio lustratio sic fuit, ut discissæ canis viscera ultimo in campo, in quem exercitus deductus fuit, ab utraque parte abjicerentur: inter id spatium armati omnes starent, hinc equites, illinc phalanx. Sic enim reges Macedonum lustrare milites solitos fuisse prodidit Curt. x. 9. 12. Nec multum discrepat Liv. XL. 6. et 13. Lustrationem Curt. generali vocabulo 'sacrum,' Liv. 'solemne' appellat. At ex Hesych. constare potest peculiari nomine dictam fuisse *Ἐκβάκη*, quod fere mense Xanthico fieri soleret. *Ver.*

§ 8 *Consentientibus universis*] Freinsh. non consentit, mavultque, *non sentientibus universis*, quod evincit etiam subiectum occulte. Vid. tamen Curt. x. 9. *Bernec.* Acute Freinsh. *non sentientibus universis*. Sed potest f.

illad *consentientibus universis* accipi de constitutione exercitus in illo campo, non evocatione singulari seditiosorum. Quamquam et consensisse in evocationem necemque seditiosorum Curtius doceat, ut nil mutari debeat. *Schef.*

Transit] Ut in lustratione fieri solet. Nam ad exercitum hoc referendum, non ducem. *Bern.*

Dum transit] Exercitus armatus, puta. *Vor.*

Supplicio tradi] Elephantis objici. Trecenti fere sic obtriti. Curt. x. 9. 28. *Bern.*

§ 9 *Inter principes provincias dividit*] Dissentit lib. 1. Machab. 1. 6. &c. ubi refertur Alexandrum ante mortem regna distribuisse inter suos nobiles, omnesque sibi diademata post mortem illius imposuisse. Quem locum historice veritati conciliaturus Rabinus commentator 'distribuisse' interpretatur, diripiendas reliquisse. Acumen hominis mihi vide. De hac provinciarum distributiq̃ue, legatur Appian. B. Syr. p. 120. f. et seq. *Bern.*

Ut et removeret, &c.] S. verbis Livii xxxv. 15. 5. 'Ut procul ab se per honorem eos ablegaret.' *Id.*

Munus imperii, beneficii sui faceret] Ita xxiv. 2. 4. *Beneficium* proprie est, ad altiora promotio. Tac. xv. 52. 5. 'Dilecto imperatore, sui muneris remp. facere.' Suet. Tib. 12. 4. 'Per quosdam beneficii sui centuriones.' Add. eund. in Cæs. 23. 3. Liv. 1. 35. 10. Ammian. xxv. 27. fin. Lipsii notam 78. ad Tac. H. iv. Gruteri Suspicion. 1. 13. *Idem.*

§ 10 *Primo*] Gronov. ex Mss. *Prima*. Græv. *Prima*] Ita editum ex Mss. approbante Gronov. In aliis Edd. *Primo*. Fab.

Arabique pars] Ms. unum et Orosium iii. 23. expressi. Mss. enim ceteri *Asia Libyaeque pars*. Bong.

Sorte venit] Lego *s. venit*, sicut etiam mox seq. n. 16. et xiii. 5. 8.

Bernec. Paulo post 'Leonato Minor Phrygia evenit.' Et xiii. 5. 8. 'Cui Graciasorte evenerat.' Legend. igitur f. et hic est *sorte evenit*. Vorst. Vorst. mallet *evenit*, quia sic alibi Noster: placet. *Schef.* Bernece. Vorst. *Schef.* nobis volunt persuadere, libris omnibus adversantibus, scribend. esse *s. evenit*, quia alibi sic Just. loquatur. Sed nihil inde efficias. Nam et aliter potuit loqui secutus præstantissimorum scriptorum auctoritatem, quibus *venire* eleganter dicuntur bona, quæ aut heredes cernimus, aut sorte accipimus. Cic. pro Cluent. 'Res mihi venit hereditate.' Id. iii. Verr. 'Hereditas mihi venit a patre.' Mart. 'Hereditatis tibi trecenta venit.' Flor. ii. 20. 'Relictæ regiis hereditatibus opes, et tota insimul regna veniebant.' Græv.

§ 11 *Cui ad tradendam provinciam*] In his verbis non est sensus idoneus. Habuit quidem in Africa et Egypto potestatem Cleomenes, sed vectigalium, non imperii. Alexandriam autem non ædificavit ipse, verum Dinocrates. Unde suspicor, deesse aliqua in his verbis. *Schef.*

Cleomenes] 'Dinocrates' dicitur Valerio M. 1. 5. et Solin. 40. Cleomenes autem Africæ et Egypti vectigalibus fuerat præpositus. Curt. iv. 8. 9. *Bong.*

§ 12 *Laomedon*] xv. 4. 3. 'Laudice' pro, Laodice. Vett. Latinos 'Laumento' pro, Laomedonte, dixisse, docuit nos J. Scaliger in Festum, quem vid. In Annal. Taciti xiv. 81. quæ 'Boodicea', ead. statim 'Boudicea' dicitur, in Vita Ag. 'Voadica', vitiose f. et ap. Petron. 'Laucon' pro, Laocoon. *Bong.*

Ciliciam Philotas, Philo Illyries accipiunt] Legend. *Ciliciam Philotas cum filio Illyrio accipiunt*. Fuit enim Philotæ filius, cujus mentio est ad huj. lib. fin. *Glar.* Corrupta hæc sunt. Lego ex mente Glareani *Philotas cum filio Illyrie*. Vid. Var. Lect. Bon-

garit. Ibid. pro *Atropates* e Græcis lege *Acropates*, ut visum aliis: pro *Seyno* Scaliger legebat *Cæno*. Fab.

§ 13 *Medis* majori *Acropates*, minori *Alceta*, *Perdicca* frater, præponitur] Mihi hæc prorsus suspecta: pro *Medis* ego legerem *Armenia*. Dacia huj. nomen non memini me legere. Ceteram h. l. regiones in occasum numerat; paulo post, quæ in ortu sunt. Quare pro *Medis* hic *Armenios* dixi legendum: in seqq. vero *Mædos* pro *Armenis*, sub Phraserne. *Syn* dacia nulla mentio in hac historia, quantum memini. *Græcorum*. Legend. ex Arriani vii. *Atropates*: lib. vi. '*Ἀρπαδάτης*. Is Diodoro '*Ἀρπάτης* mendose pro '*Ἀρπαδάτης*. Diligenter hic l. comparandus est cum pr. lib. xviii. Diodori. Vidend. et Curt. x. 10. et Appian. *Συμακῆς*. *Bongars*. Junt. *Atropatus*, quod propius accedit ad veram scriptiorem. Legend. enim *Atropates* ex Arrian. ut bene monuit Bong. Græv. Vulgo editur *Acropates*. Sed quia Arrian. '*Ἀρπαδάτης*, et Diod. '*Ἀρπάτης*, vel, ut Bong. emendand. putat, '*Ἀρπαδάτης* vocat; et in quibusd. item Codd. Mas. uti Bong. testatur, est *Atropates*; itemque in typis expresso Juntarum, ut Græv. testatur, *Atropatus*; omnino *Atropates* vel *Atropatus* legend. censeo. Vor.

Minori *socer* *Perdicca* præponitur] Freinab. in Notis ad Curt. x. 10. l. existimat rō minori plane expungend. esse; quia *Atropatos* ille, de quo prædictum, ipse *Perdicca* socer fuerit, ut ex Arriani lib. vii. constare possit. Verum, quia in antiquioribus typis expressis pro *socer* est *Alceta* frater, rō minori non expungend. sed rō *socer* potius transponend. totusque locus legendus sic videtur: *Medis* majori *Atropates* *socer*, minori *Alceta* frater *Perdicca* præponitur. Vor.

§ 14 *Scyæ*] Auctore magno Scaligero Animadv. Euseb. ad An. 1698. scribend. *Cæno*. Fuit autem iste *Cænus* Polemocratis fil. unus ex ducibus

Alexandri, Diod. xvii. 57. Arrian. v. Curt. ix. 3. Est purum nomen Macedonicum. Ita enim vocabatur et secundus a *Cæno*, auctore stirpis regis Macedonum. Apparet vetustissimum mendum fuisse in Justino, quum in ejus descriptore Orosio iii. 28. idem extet. Hæc ille. Videtur tamen aliud potius nomen reponendam, cum *Cænus* ille prior Alexandro diem obierit. Curt. ix. 3. 32. *Bernec*. Junt. *Cyno*. Quod propius abest ab emendatione Scaligeri. Sed *Cyno* tuetur cl. Perizon. Animadv. Hist. 10. ubi ostendit scriptoribus posterioribus e sæpe mutari in y; sic pro, *Mæsia*, scribi '*Μυσία*;' pro, *Ræmetalces*, inveniri '*Ρυμεταλκες*;' pro, *Pæticus*, quod est *Sulpitii* gentis cognomen, '*Πυτικός*.' Græv.

Phrygia major] Omnino emendand. *Phrygia* major Ant. Phil. filio assignatur, cum *Lycia* et *Pamphylia*: *Cariam*, &c. ex Diod. Appian. Curt. Tō cum mutarunt in *Neæro*, cum uni tot regiones assignari ægre ferrent. Inverso inde ordine legerunt *Lyciam* et *Pamphyliam* *Neæro*. Et mihi quidem ita videtur. Bong.

§ 16 *Leonato*, &c.] Diod. *Λεωνάτης* τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ θύρῳ.

Cappadocia, &c.] Nep. Vit. Eumenis 2. 'Hoc tempore Eumeni data est Cappadocia, sive potius dicta.'

Eumeni] Vid. mox xiii. 6. 14. Bern.

§ 18 *Stipat*. &c.] Dexipp. ap. Syn-cell. p. 265. *Ἐδωκεν δ' Ἀντιόχῳ σὺν τῷ πατρὶ τὴν Ἀρμενίαν καὶ Ἀλεξάνδρῳ διουκὴ βασιλείαν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἑλλάδι κρηταί.*

§ 20 *Terras* inter] *Seres* edidit in Orosio Fabricius, quomodo habet e Mas. nostris unus: ceteri *Terras*, quod malo. Nam et urbs *Taxila*, cui imperabat *Taxiles*, s. *Taxilus*, ut eum Strabo vocat, inter *Hyaspem* et *Indum* sita est, Arrian. v. Strab. xv. et *Taxili* regnum suum relictum Diodorus xvii. 86. refert. Bong. Junt. quoque cum *Ms. Seres*: alii *Sed res*: f.

scripserit Just. *Sedes*. Ut superius 'Ad novas sedes querendas:' et sic frequenter in aliis locis. *Græv*.

§ 21 *Pithon*] Mediam ei datam, Diod. xviii. 39. et Curt. x. 10. 7. auctores sunt. *Bong*.

Parapomēnos fines Caucasi montis Axiarthes accepit] Vid. num legend. *Paropamisadas fines Caucasi montis Oxyartes accepit, Daas et Arios Satalagos*. Sic enim lib. xli. hic Anctor hunc ducem nominat. *Scytharus* dux ignotus. Mox cum inquit *Arthous Pelagos*, utrumque nomen corruptum puto: ut autem emendandum, hercle nescio; destitutus exemplaribus illibenter gravo lectorem. *Glar*.

Parapamēnos fines] Omnino legend. *Parapamisios, et fines Caucasi montis, Oxyarches accepit*. Ex Dextippo et Arrian. Statim post in Mss. legitur *Cedrosique*. Recte: nam et Græci non *Ῥεδρόσους* tantum, sed et *Κέδροςους* vocant. Steph. *Κέδροςους ἴθους Περσίδος*, &c. *Voss*. Junct. *Parapamisadas et fines*. Unde *Voss*. *Paropamisios*. Gronov. probat quod in Ms. reperit Bongarsius, et *finem*, h. e. qui in ultimo Caucasi fine debebant. *Græv*. Optime *Voss*. *Paropamisios, et fines Caucasi montis*. Pro *Estarches* vidit *Bong*. legend. *Oxyartes* ex Diod. nunc hæc petenda et conferenda. Mox *Aracossi*: al. *Arachosii*, ut Græci. Pro *Archos, Archon*; sed istos *Pelagos* ubi terrarum ponemus? In quibusd. Mss. est *Pellagas*. Opus est *Edipo*. *Fab*.

Parapamēnos fines Caucasi montis Estarches accepit] 'Parapamēnos' sane et xli. 5. 9. legitur. Sed putat tamen *Voss*. legend. esse *Paropamisios*. Et in Junct. uti *Græv*. testatur, est *Parapamisadas*, quomodo Diod. Arrian. et Curt. eos vocant. Sed et ipsum montis nomen 'Parapamisius' in auctoribus istis apparet. Fuitque mons idem qui et Caucasus appellatur, ut ex lib. v. Arriani apparet. Et optime proinde congruit quod ap.

Nostr. sequitur, 'fines Caucasi montis;' vel addita copulativa, ut Junct. habet, et *fines Caucasi montis*. Pro *Estarches* *Voss*. legend. censet *Oxyarches*; credo quod a Diod. vocatur 'Oxyartes.' Et affine ei est quod in antiquioribus typis expr. est *Axiarches*. *Vor*.

Estarches] 'Οξυδρην, Roxanis pater, habet Diod. xviii. 3. *Bongars*. *Voss*. *Oxyarches*. Diodoro convenientius foret *Oxiarthes*. *Schef*.

§ 22 *Aracossi*] Deerant hæc in impressis, quæ Mss. agnoscunt et Diod. Plutarchus in Eumene ext. habet 'Ιδρυρίη mendose, pro Σιδρυρίη. Sed, qui hic 'Statanor,' Diod. xviii. 3. et Arrian. vi. est *Ἰραδρυρ*. Quæ sequuntur, variant ab iis, quæ Diod. scribit. Sed de istis plura ad Curt. *Bongars*. Abr. Ortelius in Thea. Geogr. pro *Aracossi* hic legend. censet *Arachosii*, suffragante Diod. xviii. 3. Polyænus Strateg. iv. in Antigono n. 15. 'Sigyrtium' habet pro Sibyrtio. *Bernecc*. Junct. *Arachosii*, uti legend. olim Ortelius statuit ex Diod. Quod firmatur et a Polyæno. *Græv*. Legend. sine dubio *Arachosii*, ut Cod. Ms. quem Franc. Fabricius in Notis in Oros. se vidisse testatur, et vetus ed. Junct. teste *Græv*. habent. Sane et Curt. 'Arachosios' appellat non semel. At Arrian. 'Αραχρωός. *Vorst*. Legend. *Arachosii*, firmante Junct. et Ms. Fabriciano, ut est ap. Diod. et Polyæn. Vid. *Græv*. et *Vorst*. qui et de ceteris consulendum suadet Freinshemium in Notis ad Curt. x. 10. 1. *Schef*.

Statanor] Editur vulgo *Statanori*. Et mirum non mutasse Bongarsium, aut Bernecc. cum scirent non modo ceteros tam Latinos quam Græcos, qui hac de re scribere, 'Stasanorem' vocare, sed et vet. quosdam typis expressos codd. sic habere, et eod. item Ms. optimæ notæ, quæ habuit Franc. Fabricius. *Vorst*. Sane *Stasanor* præ se fert Junct. *Græv*.

§ 23 *Bactrianos Amyntas sortitur*] Adscribam, quomodo locum hunc legend. censeat Freinsh. in Notis ad Curt. x. 10. 1. *Bactrianos Amyntas sortitur*; *Sogdianos Philippus*; *Stagnor Parthos*; *Hircanos Phratafernes*; *Armenios Tlepolemus*; *Persas Peucestes*; *Babylonios Archon Pellaus*; *Arceilaus Mesopotamiam*. Causæ vero huj. lect. ex ipsis ejus Notis cognoscantur. *Ver.*

Sogdianos Scytharus, &c.] Ms. Voss. 1. *Sordianus sulceus stagnos parcos*. Alter *Socdianus sulceus staganos parthos*. Leg. *Sogdianos Solius Stasanor*, *Parthos*, &c. Hanc lect. confirmat Diod. XVIII. p. 648. *Τὴν Βακτριανὴν καὶ Σογδιανὴν Ἀραδῶντι τῷ Χόλις*, &c. Et Phot. Biblioth. LXXXII. ex Dexippo, *Ἀραδῶντι ὁ Χόλις*. Ceterum paulo post Palmer. in Exercit. p. 139. ex Arrian. et Diod. legit *Phratafernes Armenios*, *Tlepolemus Carmanes*, *Persas Peucestes*, *Babylonios Archon Pellaus*. Gron.

Tlepolemus Persas] Junt. *Neoptolemus Persas*: cap. 6. huj. lib. 'Adjutores ei dantur cum exercitibus frater Perdiccæ Alcetas, et Neoptolemus.' Græv. Antiquiores typis expr. inque his Juntinus, uti Græv. testatur, *Neoptolemmum* vocant. Neque aliter in cod. aliquo Ms. est, quem Bong. vidit. *Ver.*

Archos] Diod. XVIII. 3. *Ἀρχος*. Et pro *Arceilaus*, quod et Diod. et Vett. uno excepto omnes agnoscunt, Fabricius in Orosio legit *Arceilaus*. Bongars. Ms. *Archous*. Junt. *Arthous*: et pro *Arceilaus*, iid. *Arceilaus*, ut Fabricius ad Oros. Græv. Pro *Archos*, non dubito legend. esse *Archon*, ut est ap. Diod. Sed et pro *Pelagios* legend. esse *Pellaus*, uti vult Freinsh. perquam verisimile id. reddidit in Notis ad prædictum locum Curtii. *Ver.*

§ 24 *Hæc divisio*] F. legend. *hæc divisio*. Gron.

Incrementorum materia] Miror vett. omnes pro materia habere memoria.

'Præfecturas' vocat Satrapias. *ἑρπαρῆς* Persis, Latinis 'præfectus' dicitur. *Bong.*

CAP. V. § 1 *Athenienses et Ætoli*] Lamiacum bellum, de quo Diod. XVII. 87. et XVIII. 8. et Strab. IX. Meminit et Plut. in Pyrrho cap. 1. et 10. et in Demosth. 38. et Pausanias Atticis. Ita appellatum, quod ad Lamiam, in quam se receperat Antipater, gestum sit. Justinus, pat memoria lapsus aut alios sequutus auctores, 'Heracleam' pro Lamia vocat. *Bong.*

§ 2 *Epistolas*] Quarum exemplum est in Diod. XVIII. 8. *Bern.*

Præter cædis damnati] Ita Sall. Cat. 'præter' pro, nisi. *Fab.* Antiquiores typis expr. *damnatos*. Sed mutavit Bongarsius; credo, quod in Mss. aliter reperiret. Ita vero 'præter' non pro præpositione, sed pro adverbio habendum, et pro, præterquam, positum fuerit. *Ver.* Mss. habent *damnatis*, quæ lect. f. videri potest vera, hicque reponenda. Locus certe Sallustii, qui affertur a Freinsh. pro lect. vulgate, eam nihil juvat, quoniam et ipse in nonnullis corruptus. Optimæ edd. ita habent: 'Cæterum multitudini diem statuit, ante quam liceret sine fraude ab armis discedere, præter rerum capitalium condemnatis.' Quia tamen in his verbis Sallustii τὸ 'condemnatis' regitur a verbo 'liceret,' non a 'præter,' quod, cum sit adverbium, casum regit nullum; ap. Nostr. vero verbum est 'restituiebantur;' itaque aut in respectu illius servanda lect. vulg. quoniam primum casum postulat, aut facta præpositione ex adverbio legend. non *damnatis*, sed *damnatos*, quod. et vett. impressi quidam habent. *Schef.* Nullum plane discrimen inter Sallustii et Justinii locutionem. Nam 'condemnatis' ibi neque pendet a 'præter,' ut hic 'damnati.' Si licet dicere: Nulli licet hoc facere præter condemnato: licet uti-

que et dicere: 'Omnes restituuntur præter damnati.' Ead. est ratio. Nimirum 'præter' ponitur nonnunquam pro, præterquam, ut cap. seq. 'Ut nihil hostis victor sanarum rerum præter incendiū spectaculo frueretur.' *Græv.*

Cædis damnati] Et *Ιερόσυλοι*. Diod. *Bong.*

§ 8 *Heracleæ urbis]* Cum multæ sint Heracleæ, ne uno quidem verbo huj. urbis locum indicat. Ego quidem credo eum loqui de ea Heraclea, quæ ad Cætæ montis radices est, non ita longe a Thermopylis, quam oppido eleganter describit Liv. vi. dec. iv. Et, nisi fallor, eam Ptolemæus Phthiotidis Heracleam facit. Eand. M. Attilius Glabrio e manibus Ætolorum ceperat olim, post 186. annos, aut circiter. *Glav.*

Heracleæ] Imo Lamiæ, quæ Thesaliæ urbs est. *Bern.*

§ 9 *Harpalo]* Mss. *Harpago*. Librarios in errorem induxit Astyagis Harpagns, de quo i. 4. 6. De hoc leg. sup. notatos: et emenda Ensebii Chronicum, in quo legitur 'Harpalus fugit in Asiam;' scribe *ex Asia*. De Demosthenis exsilio vidend. Plut. in Vit. 36. et Paus. in Corinth. *Bong.*

Quod civitatem] Legend. *quo*, h. e. ut. Causam enim largitionis Auctor exponit. *Freinsh.* Vix dubitand. quin cum Freinsh. legend. sit *quo*: ut notetur finis propter quem aurum receperit ab Harpalo. *Vorst.* Mallet Freinsh. legere *quo*. Sed f. nil mutand. Terent. in Phorm. v. 8. 'Vin' primum hodie facere, quod ego gaudeam, Nausistrata, Et quod tuo viro oculi doleant?' Hic *facere*, quod est, facere id, ob quod: quomodo et ap. Nestr. 'auri, quod' est, auri ejus, ob quod. Add. Scloppii et Marianguli Auct. ad Sanct. p. m. 45. *Schef.*

§ 12 *Telo]* 'Telum' pro lapide h. l. usurpat Auctor more Jctorum. Vid. L. 23. § 2. D. de Verb. Signif. et Institut. iv. tit. 18. § 2. *Suid.* *Λεωσθ*

νης στρατηγος τῶν Ἀθηναίων. *Οἱ τοὶ ἐν τῇ πρὸς Μακεδόνας πολέμῳ προθυμῶς χρησόμενοι τοῦ καιροῦ προθυμότερα, καὶ τῇ παραπεισούσῃ εὐπραγίᾳ* (Ms. Leid. *εὐπραγίᾳ*) *κατὰ τῶν πολεμίων ἐπεχείρουν, τὴν τε ἐμβολὴν ἀπειθῆ ποιεῖται, καὶ λίθῳ πληγῆς κατὰ τὴν κεφαλὴν ἀφωλόκτους ἐπὶ τῆς παρατάξεως πίπτει.* Diod. xviii. 13. 'Ὁ μὲν Λεωσθένης παραβοθῶν τοῖς ἰσίοις, καὶ πληγῆς εἰς τὴν κεφαλὴν λίθῳ, παραχρῆμα ἔπεσε, καὶ λειποψυχῆσας εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπεκομίσθη. Τῇ τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ τελευτήσας αὐτοῦ καὶ ταφέντος ἡρωϊκῶς, διὰ τὴν ἐν τῇ πολέμῳ δόξαν, ὃ μὲν δῆμος τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπιτάφιον ἔπαινον εἰκὲν προσέταξεν Ἵππευδῇ τῷ πρωτεύοντι τῶν ῥητόρων τῇ τοῦ λόγου δεινότητι καὶ τῇ κατὰ τῶν Μακεδόνων ἀλλοτριότητι.

§ 14 *Equestri præli]* Ducibus Antiphilo et Menone Thessalo. Plut. in Phocion. 33. Diod. xviii. 15. *Bong.*

CAP. VI. § 1 *Ariarathi]* Regnabat is in Cappadocia: Diod. xviii. 16. Plut. in Eumene 7. Erat enim Cappadocia Eumeni dicta, non data. Probus. Quæ hic de Cappadocibus narrantur, ea Diod. xviii. 22. de Isauriis refert: a quo et eorum, quæ sequuntur, plenior narratio petenda est. *Bongars.* Angl. una voce auctias, bello innocio *Ariarathi*. *Schef.* Just. confundit hic bellum Cappadocium cum Isaurico. Hoc enim Isauricum fuit, ut constat ex Diod. xviii. 22. *Innocio* Justino quoque legitur. *Græv.*

§ 2 *Quippe hostes, &c.]* Non absimilia desperatæ rabiei huj. et inhumanæ necessitatis exempla referunt Xen. iv. Exp. Cyri, de Taochoris: Polyb. xvi. 16. de Abydenis: Liv. xii. 11. 4. de Istris: Plut. Bruto 46. de Xanthiis in Lycia: Appian. in Illyric. de Metullis: Liv. xxi. 14. de Saguntinis: et xxviii. 22. de Astapensibus: Flor. ii. 15. 28. de Carthaginensibus: et ii. 18. 26. de Numantinis. Judæos quoque templum

Hierosol. et flagrantem urbem lacte vultibus adspexisse, quod ita nihil essent hostibus relictari, scribit Joseph. vi. B. Jud. 38. *Bern.*

Copias] H. e. annona s. comœntu. Tac. xv. 16. 'Parthi inopes copiarum.' Et G. 39. 'Catti militem supra arma fœrmentis quoque et copiis onerant.' Cæs. ii. B. G. 10. 'Domesticis copiis rei frumentariæ uti.' *Bern.*

§ 3 *Eodem congestis etiam serviitiis et semet ipsos præcipiant*] Elegantius et rotundius Junt. *serv. semet ipsi præc.* Sic malunt Vett. loqui, quam, quod vulgo nunc placet, *semet ipsos.* Bene quoque Junt. xvi. 4. 'Proinde consulant sibi ipsi.' Ubi vulgati libri *sibi ipsi.* Græv.

Eodem congestis etiam serviitiis] Hoc non intelligo. Quid enim hic *congerere serviitiis*? num servos et mancipia eo modo, at aham suppellectilem, gestare, ac in ignem conjicere potuerunt? At quomodo fieri hoc potuit? In quibusd. impressis pro *serviitiis* legitur *opibus*. Num scribend. *Eod. cong. etiam opibus, serviitiis et semet ipsos præcipiant*? Nam '*copiæ*,' de quibus præcedit, annonam significant. *Schef.*

Spectaculo frueretur] Plerique Mss. mei, ut etiam in uno exstare proficitur Bong. *spectaculum*, ut ix. 7. 12. de Olympiade dixit, si Mss. credimus, '*Ultionem potita:*' et xii. 7. 10. '*Regnum Indorum potitus.*' Vid. notas Bongarsii ad i. 2. 10. *Mod.* Modius plerosque Mss. suos dicit habere *spectaculum*, ut etiam in uno proficitur exstare Bong. et congruit præcedenti '*nihil.*' *Bernec.* Quia codd. quidam Mss. ut Bong. et Modius testantur, habent *spectaculum*; et alia quarti casus vox antecedit; puto *spectaculum* et legend. esse. Neque vero ista verbi *frui* cum casu quarto constructio sine exemplo est. Plant. Asin. '*Fruitur hanc alternas noctes.*' Et verbum similis construc-

tionis '*vesci*' ipse Mæstor xlv. 4. 11. cum casu quarto construit. Sed et propter το '*præter*,' nisi pro adverbio habendum hoc sit, sic ut dixi legi possit. *Vor.*

§ 4 *Auctoritatem regiam*] Vid. notam ad i. 10. 14. *Bern.*

§ 10 *Alienatis rebus*] I. e. mutato priori rerum statu, inquirunt. Verum ego vellem exemplum similis locutionis videre ap. alium aliquem probatum scriptorem. Suspicio scripsisse potius Just. *alienatis reliquis*;criptioni vulgatæ autem præbuisse occasionem compendium, quo vocabulum *reliquis* fuit notatum. *Schef.* *Alienatis rebus* est, remotis omnibus aliis curis et negotiis, pro quo Terent. dixit *relictis rebus*, Andr. 'Hærus operam rebus relictis dari jussit.' Sic Just. xviii. 3. 'Cum velint occisos alienasset,' h. e. removisset e medio. *Græv.*

§ 14 *Paphlagonia, et Caria, et Lycia, et Phrygia*] Ex his nominibus duo in accusandi causa legenda sunt, reliqua tria nominandi casu, expuncta conjunctione et ante '*Caria.*' Ut totus contextus ita legatur: *Eumeni prætor provincias, quas acceperat, Paphlagoniam ac Cappadociam, Caria, Lycia, et Phrygia adjiciuntur.* Nam superius ipse Just. dixit, '*Cappadocia cum Paphlagonia Eumeni datur.*' Pro *Phrygia* tamen *Pamphylia* malim. *Glar.*

§ 15 *Frater, &c.*] Ἀλαίρας ὁμοστροφὸς Ἀλαξάνδρου.

§ 17 *Discurrentibus ductibus*] Etiam hoc suspectum mihi est, mallempque *distrahentibus*. Ita Tac. iv. 40. 'Si matrimonium Livie, velut in partes, domum Cæsarem distraxisset:' et i. 4. 'Qui rempublicam interim premant, quandoque distrahant.' *Schef.*

§ 19 *Ægyptios insigni*] Τοῖς μὲν ἑγχαρίοις φιλαθρόνως προσφέρειν, &c. συνέτρεχε δὲ καὶ φίλων πλῆθος πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν ἐπιτακίαν. Diod. xviii. 14. ap. quem leg. qua ratione Cyrenam acquisierit Ptolemæus. *Bong.*

§ 20 *Non tam timeret, &c.*] Liv. II. 12. 8. 'Metuendus magis quam metuens.' Bern.

CAP. VII. § 1 *Cyrene autem condita*] Vid. Herod. IV. 150. Paus. Laconicis et Phocicis, Strab. I. et XVII. Excerpta ex Heraclide *περὶ Πολιτειῶν*, Ammian. XXII. 40. Callimachi Hymnos, Eusebium, Solin. 30. Sall. Jug. 19. 4. et Pindar. IV. Pyth. *Bongars*. Add. Steph. de Urb. Eustath. in Dionys. p. 32. b. et maxime Diod. IV. 83. *Bernec*. Dionys. Perieg. 214. *Κυρήνη τ' εὐπυτος, Ἀμικλαίων γένος ἀνδρῶν*. Eustath. 'Αποικία δέ ἐστιν ἡ Κυρήνη νησιωτῶν Θηβαίων (leg. Θηρ.) τῶν ἐκ Λακεδαιμόνος ἀνέκαθεν μετακρησάντων ὁ Θήρας γὰρ ἐκείνος ὁ στείλας (leg. ἡ Θήρα γὰρ ἐκείνη ἡ στείλασα) εἰς αὐτὴν ἀποικίαν Λάκων (leg. Λακωνική) ἔβαλεν ἦν, ὡς καὶ Πίνδαρος. Respicit ad Pythia v. 99. Τὸ δ' ἰ-Mὲν γὰρ ἐστὶ ἀπὸ Σπάρ-Τας ἐπὶ τῆρατον κλέος. Ὅθεν γε-γοναμένοι ἴκοντο Θήραζε φῶ-Τες Ἀλγεῖσαι. Strab. x. p. 484. Θήρα ἡ τῶν Κυρηναίων μητρόπολις, ἀποικος Λακεδαιμόνων: et XVII. p. 837. Ἔστι δὲ [ἡ Κυρήνη] Θηβαίων κτίσμα, Λακωνικῆς νήσου.

Aristæo] Hic a Callimacho Hymno in Apollinem 'Aristoteles' dicitur, et ab Heraclide, et in Mss. Eusebii libris. *Bongars*. Etiam a Schol. Apollonii ad IV. 1750. *Bernec*. Legend. *Aristotele*, momentibus Bong. Bochart. Græv. et aliis. *Schef*.

Battos] Mss. *Bactos*, ut XIII. 6. 1. 'Ariaractes,' et XV. 4. 13. 'Sandrococtus.' Duplex t in et frequens in vernacula Italarum lingua mutatio. *Bongars*. Non est tamen credibile, Italismum in hoc quidem nomine committi. Nam et Græcis auctoribus Cyrenarum iste conditor *Bárros* dicitur. Ovid. in Ibin *Blæsum* interpretatur, disticho 270. 'Couditor ut tarde Blæsus cognomine Cyrrhæ.' Sic enim Paulus Leopard. Emend. III. 11. versum correxit, pro quo vulgares edd. *Cognitor ut tarde læsus cognomine Myrrhæ*. Bernec. Non vi-

deo cur Græcam terminationem retineat, cum paullo post recte 'Battus' scribatur. Vera est lect. Juntinæ, in qua habetur cui nomen *Batto fuit*. Vid. quæ notavi ad XXIX. 1. *Grævo*.

§ 2 *Cirrus*] Herod. IV. 150. transpositis litteris *Γῖρος*. Facit autem non regis, sed Polymnesti, filium Battum IV. 155. *Bongars*. Ut et Pindar. IV. Pyth. *Bernec*. Legend. puto *Crimus*, propterea quod Herod. IV. *Γῖρον* appellat. *Vor*.

Theramenis] Nomen huj. insulæ ceteris omnibus est 'Thera,' Spartanorum colonia: quo omnium auctorum consensu moveor, ut pro *Theramenis* legam *Thera*: unde negligentes librarii primum fecerunt *Thera*, inde *Therame*, tandem *Theramenis*. *Bongars*. Et Ortelius *Thes*. Geogr. in *Thera*. Meminit Auctor iterum XXX. 4. 1. *Bernec*. Vidit Bong. et Ortel. legend. *Thera insula*. Quod ipsum extat in Junt. ut nullus in posterum scrupulus sit ulli relictus. Pro *Cirrus* vero legend. esse *Grinus*, qui tamen non ejus pater, sed cognatus fuit, et, pro *Aristæo*, *Aristotele*, ostenderunt viri doctiss. Bong. in notis ad h. l. Bochart. in Geogr. Sacra, et Jonsius de Scriptoribus Historiarum Philosoph. *Grævo*. *Thera insula*, lectio ab omnibus probata et recepta. Mox *Cirrus* pro *Grinus* positum. Dein *Speo* pro *Hypseo* Vossius, et ita edit. quædam vett. Sed vid. omnino Schol. Callimachi. *Faber*. Pro *Thera* editur vulgo *Theramenis*. Verum, quia *Theramenis*, ut nomen insulæ (nam ut viri nomen satis notum est) per se ineptum est; *Thera* vero, ut *Bongarsius* fatetur, vett. quidam typis expr. interque hos teste Græv. Juntinus habet, et ceteri item omnes 'Theram' eam insulam vocant; cum Bong. atque Gron. ita et legend. censeo. *Vorst*. *Thera* edidit *Vorst*. volentibus Ortel. Bong. Græv. et aliis. *Schef*.

Cyrenen] Glossa est: nomen enim

urbis non ab oraculo, sed a monte Cyra, aut fabula illa, originem habuit. Hæc Sebia. *Bernec.* Istud *Cyrenæ* glossa est, ut acute vidit Sebius; non enim ab oraculo nomen urbi impositum est; sed a monte Cyra, aut a fabula Cyrenes puellæ. Jussus itaque est Battus urbem condere in Africa; hoc tantum; de nomine, nihil respondet oraculum. *Fab.*

§ 3 *Propter similitudinem Theramenis insulae*] Nihil dicam de varia huj. s. fabulæ s. historis traditione, ut videre est ap. Herod. iv. et Strab. ult. Certe hunc l. corruptum pato, nec, quo pacto emendetur, facile dixerim. Boecatus Florentinus lib. v. *Geneal. Deorum* cap. 18. legit *propter solitudinem Coraxis insulae*, non minus in obscuro manente sensu. 'Theramenis insulæ' rursus ap. hunc Auctorem mentio est lib. xxx. ubi de terræ motu in mari facto. At eo in loco ex Strab. et Plin. *Thera* legend. non *Theramenæ*. Nos lectorum duntaxat admonitum volumus, si vel ap. Græcos vel Latinos aliquid invenerit, quod hunc l. juvare queat, diligenter consideret. *Glar.*

§ 4 *Velit contumaces*] Similia Liv. II. 36. *Bern.*

Quorum, &c.] Saxo xvi. p. 376. 27. 'Quarum [navium] insignis paucitas,' &c.

§ 5 *Cyren*] Non ignoro nonnullos casus accusandi huj. inflexionis sic formari, ut ostendi ad Suet. Sed hic sequor jure Juntinam, quæ *Cyram* scribit, ut et statim *fontium ubertatem*. Græv.

Fontium ubertatem] Angl. similiter. Observat tamen Notator in Ms. uno legi *uberem copiam*. An scribend. *fontium uberem copiam*? Schef.

§ 7 *Ab Apolline raptam*] Vid. Callimach. et ejus Schol. *Bong.*

Quatuor pueros peperisse, Nomium, Aristæum, Anthocum, Argæum] Aliter Pindar. ix. Pyth. et Diod. iv. 83. Qui Cyrenes filium unum referunt

Delph. et Var. Clas.

Justin.

Aristæum: Nomium vero et Agriam (ita enim legend. non *Argæum*, ut hic) Aristæi cognomina faciunt, ideo sic dicti, quod venationi et pascendo pecori esset addictus. Nam *δρυπὲς* est venator, et *ρύποιος* a *ρύποιος*, pascere, dicitur. *Bern.*

Aristæum] Cujus Sallustium mentionem fecisse indicat Servius in Virgil. i. G. Quare ap. Probum Catholicis Sallustii fragmentum ita leg. arbitror: *Apollinis F.* (i. e. *filii*; vulgo *filii*) *et Cyrenæ*; ut Aristæum intelligat. *Bong.*

§ 8 *A patre Speo*] E Diod. iv. et Apollonii Schol. patebit legend. esse *Hypseo*, non *Speo*. Apum quoque et mellis usum invenisse, testatur id. Schollastes. Videsis etiam Heraclidem Ponticum in Ceorum Republic. Voss. Junt. *Hypseo*. Et sic legend. esse ex Diod. et Apollonii Scholiaste pridem observavit Isaac. Voss. *Græv.* Mirum quod Bong. maluit *Speo*, cum sciret antiquiores typis expr. Junt. Bech. aliosque habere *Hypseo*, ut a Diod. et Scholiaste Apollonii is vocatur. Si maxime in codd. Mss. repererit *Speo*, non video tamen cur istos codd. hic debuerit sequi. Si quidem vet. illi typis expr. qui aliter habent, codd. Mss. utique referunt. Notum quoque, quam codd. Mss. in manifestis mendis non raro congruant. Quæ etiam causa fuit, quod non paucis locis ipse Bong. non codicum Mss. sed typis expressorum auctoritatem secutus est. *Ver.*

§ 9 *Receptum*] Ita Mss. referente in Var. Lect. et probante Bong. Sed editi *captum*. *Bern.*

§ 10 *Aristæum in Arcadia*] Virgil. G. iv. 263. 'Arcadici memoranda inventa magistri.' Hic ob tot merita generi humano præstita in numerum Deorum receptus est: quem proinde Virgil. inter ceteros invocat, G. i. 14. Ceterum auctorem colligendi mellis alium, Gargorem Curetum regem, ipse Just. XLIV. 4. 2. refert.

3 H

De inventis Aristæi Paus. x. 4. 59. m. Add. Plin. xiv. 4. 10. Bern.

Lactis ad coagula] Acidal. ad Vell. II. 130. 8. rescribit *lactis adeo coagula*: quod verius, dubitare nemo potest, qui et sensum et litteras intentius aspicit. Bern. Ms. *ac coagulū*, male; eum enim docuisse lactis usum non dicit Justinus, quippe esset falsum et contra omnem antiquitatem: sed ostendisse hominibus, qua arte coagulum ex lacte confici conformarique posset. Addere et hoc visum est ad superiora. Non docuit usum lactis, non docuit usum mellis; nam Jupiter, pater ille hominumque Deumque, melle nutritus est ac lacte; sic enim Theologi, i. e. Poëtæ Græcorum, canunt; ergo aliud docuit Aristæus, sc. coagulum fieri ex mixtura, s. ut Græci vocant, cramate mellis et lactis. Hunc l. a nemine hactenus intellectum arbitror. Faber. Emen-
dant, et *lactis adeo coagula*. Sed particula *adeo* hic locus vix conveniens videtur, s. per, etiam, s. alio modo explices. In Mss. est *ac coagulū*, in editis quibusc. et *coagullū*, quare arbitror Just. scripsisse ut *lactis et coagulū*. Subaudiend. autem, usum tradidisse. Schef. Olei quoque usum reperisse Aristæum auctor est Aristot. ap. Schol. Theocriti ad Idyll. v. 53. ubi narrat nymphas nutrisse Aristæum, et docuisse olei et mellis colligendi usum, Aristotele teste. Ceterum pro *lactis ad coagula* scribitur in Junt. *lactis coagulandi*, quod longius recedit a vestigiis ceterorum libr. quos sequuntur merito editores. *Lactis usus ad coagula* est, ratio lactis coagulandi, et ex coagulo caseos premendi. Nam butyrum veteribus Græcis et Romanis fuit ignotum, ut constat ex scriptoribus Rei Rusticæ, qui illius conficiendi nullam faciunt mentionem, et vetustissimis Græcorum scriptoribus, qui Scythas lac hac ratione coagulare tradunt, et, quod ejus nomen ignorabant, butyrum vo-

cant *θαυρον γάλακτος*, oleum lactis, de quo alibi plura. Græv.

Solstitialisque ortus sideris, &c.] Atqui nusquam mihi lectum est, solstitia invenisse Aristæum. Quod si esset, ne sic quidem ita recte exprimeretur. Solstitia enim invenisse ac primum observasse diceretur. Aristæum reperio primum observasse ortus sirii s. caniculæ, et Ceos docuisse, ad ejus ortum attendentes, ei sacrificare. De hoc inter omnes convenit. Ut id. narretur a Justino, puto in eo corrigend. et *solstitialis ortus sideris*. Per *solstitiale sidus* putem intelligi sirium, quia non longe post solstitium oritur: et 'solstitium.' Vett. non pro puncto ipso quo committitur, interdum acceperunt: sed et totum mensem ei tempori dederunt. Poterat etiam legi *solstitiales ortus sirii*. Salm.

Sideris] H. e. solis, *ἔσπερος*: quo significatu Plin. Paneg. 29. 'Quod terra genuit, quod sidus aluit, quod annus tulit.' Et 80. 'Velocissimi sideris more, omnia invisere,' &c. Add. Lips. II. Physiol. Stoic. Diss. 12. Bern. Salmas. olim Grotio dixit existimare se scriptum a Just. fuisse *solstitialisque ortus sideris*, et per *sidus solstitiale* intelligi Sirium, qui non longe post solstitium oritur; itaque et posse legi etiam *Sirii* pro *sideris*. Fab.

§ 11 *Quibus auditis, Battus, virginis nomine ex responsis agnito, urbem Cyrenen condidit*] Hunc vero l. esse corruptum nemo usque adhuc suspicatus fuit, et sic est tamen. Primum, illud falsum, Battum puellæ nomen ex responsis cognovisse; idque satis ostendunt hæc verba, 'Quibus auditis.' Ergo hæc vetus fama in ore Afrorum erat. Dein apertissime dixit Just. 'Cum venissent in Africam,' &c. 'opinionem veteris fabulæ accipiant;' (quænam illa fabula erat?) 'Cyrenen eximiam pulcritudinis virginem,' &c. Itaque error h. in l. sit necesse est;

at non ille quidem Justini, sed eorum qui, cum sensum Scriptoris minus intelligerent, et mancā ac mutilam esse sententiam existimarent, hanc vocem, *agnito*, necessariam esse putarunt, illamque bellissime addiderunt; quæ tamen hinc prorsus deturbanda est, et locus sic legendus, sic explicandus: *Battus virginis nomine ex responsis urbem Cyrenen condidit*. Condidit urbem ex responsis, i. e. ut oraculum jusserat, urbem extruxit; neque hoc melius et magis Latine possis dicere, *ex responsis*, ut 'ex senatus consulto,' 'ex sententia senum,' et alia id genus ap. bonos scriptores. Urbem autem illam condidit, sed quo, aut cujus nomine? Virginis nomine. Illud itaque *agnito* funditus delend. est. *Faber*. *Faber* delet vocem *agnito*. Suspicio in illo esse mendum, et pro eo scribend. aliud quid, quod nunc non occurrit. *Schef.*

Battus] Cuius posteri per 200. annos ibi regnā tēuerunt, quod semper a patre descendit ad filium, sic tamen ut Batti et Arcesilai alternis dicerentur. Vid. Vales. ad Excerpta Peiresc. Diodori p. 40. *Gron.*

CAP. VIII. § 2 *Odium arrogantia*] Cic. Divin. in Cæcil. 13. 'Omnis arrogantia odiosa est;' in tantum quidem, ut ea unica 'contubernalis' sit 'solitudinis,' (ἡ ἀσθδδεια ἀσπυλῆ ἐξοικος,) ut cum Platone censet Imp. Manuel Præcepto educat. reg. 52. Pulchre Latinus Pacatus Paneg. 20. m. Ap. Thucyd. i. 22. 13. nostro simillimum est exemplum Pausaniæ, cujus arrogantia socii Spartanorum offensi, plerique ad Athenienses transierunt. De Prisco item Enagrus vi. Eccles. Hist. 4. *Bern.* In Mss. legitur *odium et arrogantia*, unde adducor ut lect. veram ap. Just. putem esse *odium ex arrogantia*. *Schef.*

Gregatim profugiebant] Leg. certatim, non gregatim. Sic xi. 6. 14.

'Cert. ad Seleucum deficient.' xxii. 8. 'Cert. ei se tradunt.' Sic optimi quique loquuntur. *Fab.*

§ 3 *Prodere partium exercitum voluit*] Nob. Peyrared. legebat *partem exercitus*, idque a seqq. confirmari aiebat. Judicet lector. *Voss.*

§ 5 *Polyperchonta*] Imo *Crateren*. Vid. mox notam ad n. 7. *Bern.*

Mansionibus] G. Major in ed. Colón. *transitionibus* mallet: non bene. 'Mansiones' Plinio xii. 14. Suet. Tit. 10. 3. Lamprid. in Alex. Sev. 48. &c. sunt habitationes, ad quas viatores interveni noctis se recipiunt. *Ἰσθμὸς τῆς ὁδοπορίας* appellat Herodian. in fine lib. ii. *Aufspann, Nachtlager*. Hinc 'mansionarius' ap. Hincmarum, qui Græcobarbare *ἀσπρυνομοῖος*, quasi τὰς μορὰς, h. e. mansiones dirigens, nobis εἰν *Forrer, metator*. Sunt qui has ætate posteriori *mutationes* (ἀλλαγὰς) dictas putent. Sed differunt, quod isthio quiescitur et pernoctatur: hic equi aut jumenta mutantur, ut ostendit V. C. Casp. Barthius Advers. xlv. 5. pr. Ead. est hæc phrasis Auctoris cum istis Liv. xxviii. 19. 5. 'Quintis castris ad Illiturgim pervenit.' Curt. iv. 9. 24. 'Undecimis castris pervenit ad Enphratem.' Lucan. v. 374. 'Decimis castris.' *Id.*

§ 6 *Sed res Eumenen non latuit*] Nescio an præferri debeat, quod in Ms. reperitur, *Eumeni*. Vid. Voss. de Constr. 35. *Schef.* Sane, si ceteri libri consentirent, aut hic ceteris esset vetustior, *Eumeni* præferend. esset *Eumenem*. Sicut enim Latine dicitur: Hæc res patet mihi, sic et: Hæc res latet mihi. Et sic Tullius et optimi quique sunt locuti. Cum vero legitur 'hæc res latet me,' est Græcismus: τοῦτο λανθάνει με. *Gron.*

Securis in itinere, et pervigilio noctis fatigatis occursum est] Hic quoque maculam eluendam habeo, Leg. *securis iis, et itinere et pervigilio noctis*

fatigatis, occursum est. Faber. Ratio orationis postulat quid tale. Mallem *is securis in itinere.* Schef.

Et pervigilio noctis] Est ex impres-
sis, qui habent *et pervigilia*. Unde
cogitand. num legend. fuerit *et per
vigilia*. Nam Vett. 'vigillum' dix-
ere. Unde 'pervigillum,' quod oc-
currit sæpe. *Id.*

§ 7 *In eo prælio Polyperchon occidi-
tur*] H. 1. Polyperchon occiditur;
seq. vero libro Macedoniam redire
scribitur. Nisi igitur sit hysteron
proteron, quo pacto locus excusari
queat, nescio. Ad fin. autem huj. lib.
Eumenes hostis declaratur cum tri-
bus hisce, Phytone, Illyrio, et Alceta
fratre Perdicæ, idem postquam Per-
dicca ab exercitu cæsus est; Argy-
raspides enim occiderant eum, ut
Eumenes seq. lib. ipsis exprobat.
Distinguend. igitur est post 'exerci-
tum,' et totus locus ita legendus est:
*Ad postremum tamen, Perdicca occiso ab
exercitu, hostis cum Phytone, Illyrio, ac
Alceta fratre Perdicæ appellatur (sc.
Eumenes), bellumque adversus eos An-
tigono decernitur.* Glar.

Polyperchon] *Crateros* legend. esse,
præterquam ex Diod. XVIII. 30. Plut.
in Eumene c. 9. et Probo in Eumene,
etiam ex XIV. 5. 1. constat: 'Ut Po-
lyperchonta a Græcia redire in Ma-
cedoniam cognovit:' non igitur hoc
prælio ceciderat, quamvis eand. illam
lect. sequuntur ait Oros. III. 23. *Bon-
gars.* 'Craterum' etiam huj. libri

Prologus habet: quo minus est de
hac emendatione dubitand. *Bonsgars.*
Ipsam Trogam non de *Polyperchonte*,
sed de *Cratero* tunc occiso scripsisse
ex veteri Prologo huj. lib. scire licet.
Habet enim sic, 'Bellum quo Eu-
menes Neptolemum et Craterum oc-
cidit.' Vix tamen adducor ut cre-
dam in ipso Just. mendum esse, et
pro *Polyperchon* legend. esse *Craterus*.
Video enim *Polyperchontis* nomen et
antecedere, atque ita in cap. hoc bis
apparere; et Orosium quoque, qui,
ut notum, Justinum exscripsit, non
aliter habere. Fuerit igitur lapsus
memoriæ, et quidem crassior. Prox-
ime enim seq. libri c. 5. de Polyper-
chonte tanquam adhuc vivo scribit;
eum videl. a Græcia rediisse in Ma-
cedoniam. *Ver.*

§ 10 *Perdicca occiso*] De huj. morte
dissentientes opiniones Diodori XVIII.
86. et Probi in Eumene, vid. ap. ip-
sos Auctores. Vid. et Paus. Atticis,
et Oros. III. 23. *Bong.*

Phitons et Illyrio] Horum non me-
minit Diod. Plut. vero et Applan. in
Syriaca Hist. Eumenem solum com-
memorat. 'Phiton' is est, qui XIII.
4. 21. 'Pithon,' Diod. XIX. 95. *Plu-
tus.* *Bong.*

Pithons] Ita scribend. non *Phitons*,
aut *Phytone*, ut vulgo editur. Legi-
tur ita et XIII. 4. 21. nec non et ap.
Curt. x. 10. 7. Et Diodoro item XIX.
95. est *Plutus.* *Ver.*

LIBER XIV.

CAP. I. § 1 *Eumenes*] Legenda
ejus vita ap. Plut. et Probum. His-
toriæ autem series petenda est e
Diod. *Bong.*

Utro ea militibus suis, &c.] Ita Gal-

ba quasdam defecisse legiones nitro
suis asseverat, 'ne dissimulata sedi-
tio in majus crederetur.' Tac. i. H.
18. qui et III. H. 54. Vitellium arguit,
quod fractis ap. Cremonam rebus,

stulta cladem dissimulando, et læta omnia fingendo, 'remedia potius malorum, quam mala distulerit: cum confidenti consultantique superfutura adhuc fuerint spes viresque.' Add. exemplum Nicias ap. Thucyd. vii. 2. 17. Cæsaris ap. Suet. 66. 1. Sen. *Ed. act. iii. vs. 7.* 'Iners malorum remedium ignorantia est.' Et in ejusd. Agamem. iii. 28. Clytemnestra: 'Clades scire qui refugit suas, Gravatur timorem: dubia plus torquent mala.' Quomodo Martial. iii. Epig. 42. 'Quod tegitur, majus creditur esse malum.' Bern.

§ 2 *Fama aut rem in majus extolletur*] Tac. iii. 44. 'Cuncta, ut mos famæ, in majus creditur.' Et H. iv. 56. 'Vera et falsa, more famæ, in majus innotuere.' Id.

§ 3 *Simul ut circa se animati essent*] Angl. *simul ut quomodo circa se animati essent cognosceret.* Rectissima: nec potest aliter per rationem sermonis. Nisi putamus scripsisse Just. *simul ut, ut circa*, alterumque *ut* tanquam superfluum esse omissum, et illud quomodo esse glossam. Solet sane illo *ut* alibi sic uti. Sic v. 'Scribit ei, ut ablegatus in Persas ab avo fuerit, ut occidi eum parvulum jusserit,' &c. Vid. simile quid xxxviii. 6. 8. Schef.

§ 4 *Habere cum discedendi potentiam*] Sic xxii. 4. 5. Bern.

§ 5 *Ut ultro bellum omnes hortarentur*] Assentior Gronovio, qui ad Epist. Senecæ 12. hanc Mss. lect. probat; quem vid. Ov. 'Cupio non permovere quod hortor.' Græv.

Ut ultro omnes illum hortarentur] Gronov. pro *illum* legend. censet *bellum*, ut in codd. quibnsd. Mss. esse testatur Bong. Et adæcisit sane *ut hortari* non accusativam personæ tantum, sed et rel. Cic. l. Cat. 'Quod te jamdiu hortor.' Et pro C. Corn. 'Legem dedit, an tulit, an rogavit, an hortatus est?' Vor.

§ 6 *In Ætoliæ*] Impudens mendum. Legend. in *Æoliæ*, non in *Æ-*

toliæ. Hæc enim omnia acta sunt in Asia, ubi *Æolia* est, cum *Ætolia* sit in Europa; ac mox Sardes proficiscitur ad Cleopatram. Quæ sequuntur per aliquot versus multam accipiant cavillationem, sed nos alia agimus. *Glarean.* In *Ætoliæ*] Inepte. In Cappadocia enim hæc gesta esse, patet cum ex Diod. xlii. tum etiam ex aliis. Hanc difficultatem viderunt alii, qui *Æoliæ* conati sunt reponere. Frustra. Scrib. in *Ætoliæ*. *Ætuliæ* vocat, quam alii 'Ætulanen.' Ea est Armeniæ minoris portio, in Cappadocia. Ptolemæus: 'Ἀρμενίας μικρᾶς ἡ μὲν ἀρτικωτέρα καλεῖται Ὀρβασιότης ἡ δὲ ὅτι αὐτὴν Ἀλτρούλη. Ἐστὶ Ἀλτρούλη, καὶ ὅτι αὐτὴν Ὀρομή, καὶ μεσημβριωτέρα μετὰ τὴν Ὀρομήν, Ὀρβασιότης. Sic leg. Voss. Quomodo in *Ætoliæ*, cum hæc in Asia Minori agantur? Præclare igitur Is. Voss. qui *Ætulanam* s. *Ætuliæ*, ex Ptolemæo emendavit. Est autem Armeniæ Minoris portio *Ætulanæ*. Itaque bene ad Cappadociam, in qua tunc erat exercitus. Adde hoc etiam, *Ætuliæ* in Ms. Cod. aperte legi, quod ad futuram emendationis non parum facit. *Faber.* Non intelligenda *Ætolia* in Europa, sed in Asia; quæ est pars Cappadociæ. Et quia in quibusd. Mss. ut Bong. testatur, est *Ætuliæ*, ita prorsus et legend. Ptolemæus enim, ut Is. Voss. observat, *Ἀλτρούλην* appellat. Vor.

§ 7 *Inde Sardis*] Mss. habent *Sardes*, quod non video, cur repudiaverint. Saltem illud *Sardis* habend. est pro *Sardes* vel *Sardis*, antiqua scriptione, qua idem innuitur, ea tantum differentia; quod in altero Græca, in altero terminatio sit Latina. Schef. Sed Vett. scribebant 'Sardis' pro Sardes, ut Sall. 'omnia' pro, omnes; 'tris' pro, tres; et mille talia. Græv.

Ut ejus voce centuriones principesque confirmarentur, &c.] Plane solécismus

est. *Leg. confirmaret*; Eamenes sc. Ita et in Ms. legas. Quod cur ab aliis præteritum fuerit, non video, nisi si non viderunt. *Faber*. Deprehendit hic turpem mendam ab editoribus prætermissam T. *Faber*, et verissime vidit legend. esse *confirmaret*, et sic plane olim Junt. *Græv*.

Unde soror Alexandri staret] H. e. quibuscum sentiebat Alexandri soror Cleopatra. Liv. xxi. 10. 'Eventus belli, velut æquus iudex, unde jus stabat, ei victoriam dedit.' xxiv. 45. 'Qui aliunde stet semper, aliunde sentiat, infidus socius:' et xxv. 15. 'Nec satis fido animo unde pugnabat stantem extemplo in fugam averterunt:' et Auctor v. 4. 'Unde stetit Alcibiades, eo se victoria transferebat.' Gron.

§ 9 *Ad Antigonom*] In Mss. est *Antigono*. Sequitur ergo alterum horum glossatoris esse, non Justinii. Mihi vera lect. Mss. videtur. *Schef*.

§ 10 *Fidei sacramento*] Mss. mei *fidei sacramenti*: atque ita etiam habere suos Mss. Bong. testatur. Ego tamen, etsi ita commodo sensu legi posse video, nihil demuto. *Mod*. Mss. omnes Modii et Bongarsii *fidei sacrament*. Quod merito Gronov. iv. Obs. 17. amplectitur hoc sensu: Qui propter spem præmiorum mallet sanguine ducis se cruentare, quam fidem sacramenti servare. *Fides sacramenti* dicitur, ut 'religio sacramenti,' 'religio iurijurandi.' *Græv*. Al. edit. *fidei sacramenti*. *Faber*. Non *sacramento*, sed *sacramenti*, legend. esse assentior Gronovio. Habent ita Mss. Modiani, et quidam etiam e Bongarsianis. Ipseque positus verborum ita legend. arguit. Si enim *sacramento* legeretur, 'fidei' esset secundi casus; duoque ejus casus vocabula concurrerent. Sed et per se rectius videtur 'fides sacramenti,' i. e. iurijurandi, quam 'sacramentum fidei.' Cic. iii. Off. 'Est autem jus bellicum, fidesque iurijurandi sæpe cum

hoste servanda.' Dicitur quoque 'religio sacramenti,' 'religio iurijurandi.' Vid. Gronov. iv. 17. Obs. Vor.

§ 11 *Callide*] Hujusmodi calliditatis exempla nonnulla Frontinus habet Strateg. ii. 7. *Bern*.

§ 12 *Exemplum pessimum*] Vid. notam ad xi. 15. 12. *Id*.

§ 13 *In presenti labantium animos deterruit*] Nolim hoc in *presenti* damnare, nam Latinum est, ut 'in presentia;' tamen aliter scripsisse Just. credo; in *præsens*, sc. quum mox addat 'in futurum.' *Faber*. Junt. retinuit. Quod sane vulgato prætulerim. Suet. Jul. 4. 'Nutantes et dubias civitates retinuit in fide:' et cap. 17. 'Ad retinendam Pompeii necessitudinem ac voluntatem.' Cic. i. Fam. 7. 'Virum excellentem, et tibi tua præstanti in eum liberalitate devinctum, non nihil suspicantem propter aliquorum opinionem cupiditatis sume ab se alienatum, illa epistola retinuisti.' In ead. Ep. 'Quos favendo in eadem causa retinere potuerant, invidendo abalienaverunt.' Terent. Adelph. 'Liberalitate retinere liberos.' Potest tamen et *deterruit* ferri, ut sit, in aliam sententiam perduxit, fidos sibi reddidit. *Deterrere* enim sæpe est, sine ullius terroris et minarum respectu dehortari, dissuadere, rationibus compellere et perducere ne quid facias. Plaut. Mil. ii. 3. 'Me homo nemo deterruerit, quin ea sit in ædibus:' h. e. mihi nemo hoc persuaserit. Cic. ii. de Orat. 'Nam neque is, qui optime potest, deserendus est ullo modo a cohortatione nostra, neque, qui aliquid potest, deterrendus.' Plura exempla sunt in promptu, sed jam modum excessimus harum notarum. Id tamen, quod ap. Junt. extat, hic est efficacius et aptius. *Græv*.

Deterruit] In Junt. *retinuit*. Bene illud quidem, sed nec *deterruit* malum est, ut 'ceteros a scribendo deter-

rere,' Cic. de Cæs. et alia infinita. *Faber.* Fateor retineri posse *deteruit*. Sed illud retinuit longe hic est efficacius: est enim proprium in hac re verbum, cum sc. amicum a me alieniorem, et jam amicitiam renuntiaturum, aliquo officii genere mihi reconcilio. Vid. notas meas. Præterea qui poterat hæc vox in mentem venire editoribus Italis, nisi eam in optimis suis membranis invenissent? Sane, si in iis lectum fuisset *deteruit*, nunquam repudiassent. *Græv.*

CAP. II. § 2 *Qui victus*] Longe melius, opinione mea, quo v. *Schef.*

Victus in munitionem quoddam castellum] Victus prodicione Apollonidæ Eumenes Noram confugit, quod est castellum Phrygiæ, ut Probus; situm in Cappadociæ et Lycaoniæ finibus, ut Plut. Eum. 18. *Bongars.* Strab. XII. non longe a pr. Eumenis hanc Noram suo tempore 'Neroassum' appellatum ait. Add. Diod. XVIII. 48. *Bern.*

§ 4 *Quod solus per Antigono*] Angli qui solus. Probo, et vulgatum quod habeo pro glossemate. *Schef.*

Auxilia Eumeni] Plutarchus, Antigono Noram obsidente, vita excessisse Antipatrum testatur, aliamque ob causam hanc fuisse dimissam obsidionem. *Id.*

§ 6 *Optimum visum est*] J. Pricæus ad Apul. I. M. p. 37. legit *optimum factum visum est.* Gron.

§ 8 *Commilitones suos*] Alexander ipse militum suorum 'alumnus' se 'commilitonemque' dicere non est veritus. Curt. IX. 2. 44. Ejusmodi blanditias tribuit Suetonius Cæsari quoque 67. 3. et Galbæ 20. 1. Nec ipsum adeo Augustum, antequam imperium adeptus esset, iis abstinuisse, patet ex Appian. IV. et V. B. Civ. 'Sed post bella civilia nullos militum commilitones appellabat, sed milites: ambitiosius [i. e. blandius] id existimans, quam aut ratio militaris, aut temporum quies, aut sua domusque

sue majestas postularet,' Suet. Aug. 25. 1. *Bern.*

Nunc periculorum et operum Orientalium] Ms. Bong. *periculi et opum.* Impressi *periculorum et operum.* Placet *periculi et operum.* Ex *operum* per compendium in Ms. *opum.* Cæterum non possunt *opera* hic commode omitti, quoniam vel præcipue ad laudem Argyraspidarum, et sic obtinendam gratiam eorum pertinebant. *Schef.* Cur, cum sæpius 'nunc' et ante et post repetatur, omissum hoc est ante *periculorum Orientalium socios?* Reposui id ex Juntina, addito ex ead. vocabulo *operum*, quod in nonnullis quoque Mss. habetur, ut *Scheff.* quoque vidit et probavit. *Græv.*

§ 12 *Paulatim imperium, &c.*] Tacito I. 2. hoc est 'paulatim insurgere.' *Bern.*

Usurpat: nihil] Mss. habent *usuriam nihil*, vel *usuri an*, vel *uspiam.* Ex quibus omnibus constare potest veram huj. lectionem esse *blande corrigendo usurpat.* Jam nihil in castris. Illud jam valde elegans et opportunum est. *Schef.*

CAP. III. § 1 *Esset, compellit eos in aciem*] Plerique Mss. ex eis, quos tractavit Bong. habent *pellit.* Vix dubito quin vera lect. sic se habuerit: *nunt. esset, etiam pellit in aciem descendere.* Valde emphatica hic est conjunctio *etiam*, ut appareat Eumenis summa auctoritas ap. Argyraspidas, locumque hunc egregie illustrat. Perierunt autem ex ea primo litterarum initiales dum propter similitudinem præcedentium, post ex *jam pellit* temere junctis ab emendatore factum est *compellit.* *Schef.*

2 § *Dum ducis imperia contemnant*] 'Nam non parere se ducibus, sed imperare postulabant:' Probus. De hac pugna vid. Diod. XIX. 42. Plut. et Probum. Victus est autem Eumenes solo equitatu, cum ceteris copiis superior esset. *Bong.*

§ 3 *Longa militia*] Præfero, quod

et impressi quidam et Ms. habent, *longæ militiæ*, moxque illud 'parta' refero ad omnia, præmia inquam et gloriam. Ita mox, 'cum præmiis tot bellorum.' *Schef.*

§ 4 *Sed Eumenes*] Ita Mss. Edit. habent *Sed et Eumenes*. Bern.

Victos hortabatur] I. e. bonum animum eos habere jubebat; ut xi. 9. 13. ad quem l. et Notas vid. *Vorst.*

§ 7 *Post damna matrimoniorum, et post conjuges amissas*] Nihil ambigo hæc, *et post conjuges amissas*, esse a manu interpolatoris, explicantis præcedentia, 'post damna matrimoniorum.' Vid. quæ notavi ad iii. 3. 8. *Berneccer. Post damna matrimoniorum*] Ita omnino legend. Vell. ii. 120. 'Sunt tamen, qui, ut vivos ab eo vindictatos, ita iugulatorum sub Varo occupata crederint patrimonium;' et Quintil. Decl. cccviii. 'Alioquin potest grave videri etiam ipsum patrimonium, si non integram legem habet.' Gronov. *Post damna matrimoniorum, et post conjuges amissas*] Hæc inepta est *ταυτολογία*. Itaque et *post conjuges amissas* tanquam interpretationem præcedentium excindendam censet Bernecc. Sed legend. cum Junt. *post damna matrimoniorum*. Hæc sunt, quæ paulo ante dixit 'præmia longa militiæ parta,' et paulo post 'præmia tot bellorum,' et 'felix militiæ questus.' Quid enim aliud militibus patrimonium? Græv. *Post damna matrimoniorum*] In optima illa Junt. ed. quam huic Auctori emendando adhibuit Græv. legitur *patrimoniorum*. Itaque *patrimonium* in latissima significatione sumptum fuerit pro bonis. Quod Juris interpp. ostenderint. *Faber*. Ita e Junt. legend. assentior Grævio. Si legatur, ut vulgo editur, *matrimoniorum*, erit inepta *ταυτολογία*. Sequitur enim 'post conjuges amissas;' et *matrimonium* hic non aliter quam de conjugē intelligi posset. *Patrimonia* autem quæ hic dicuntur sunt ipsa, quæ post

vocantur 'præmia bellorum' et questus militiæ.' Nec modo, quæ hereditate ad aliquem devolvuntur, *patrimonium* ejus sunt, sed et quæ ipse sua opera et labore sibi quærit. ix. 2. 7. 'Terra non patrimonio ditat Scythas.' *Vorst.* *Damna patrimoniorum* edidit, volentibus Junt. et Græv., *Vorstius. Schef.*

§ 8 *Post tot annos emeritorum stipendiorum*] Pro, tot annis post emerita stipendia, ut xxxviii. 8. 1. 'Post annos tres et vig. sumpti regni,' pro, annis xxiii. post sumptum regnum. 'Emeritus miles' est, qui stipendia mereri desit: diciturque ita active. At 'emerita stipendia' dicuntur passive pro stipendiis finitis. Sic et 'emeritam militiam' dixit Suet. Calig. 44. *Vorst.*

CAP. IV. § 1 *Outendit*] Mss. *ἐπαυροῦντες οὐκ ἐνδεδίκαται*. Bern.

§ 2 *Cernitis, milites*] Cf. hanc orationem cum ea, quæ ap. Plat. exstat in Eum. 32. *Bong.*

Hoc etiam solatio foret] Plerique Mss. etiam in solatio foret, quod puto non esse contemnend. Plant. Amphit. ii. 2. 'Et domum Laudis compos revenit; in solatio est.' Ita enim habent ibi vett. edd. Saltem ablativum non regi, nisi a præp. probantur dndum viri docti, ut mirum esse non debeat, si alicubi apponatur. *Schef.*

§ 3 *Vos, hæc*] Saxo x. p. 192. init. 'Captivus ex rege factus.'

Quater] 'Ter' habet Probus Eam. *Bongars.* F. et hic legend. qui ter. Bern.

Obstriciti estis] Pro, obstrinxistis vos; verbo passivo posito pro activo cum pronom. recipr. Sic et v. 10. 11. At xi. 3. 10. ipso activo usus dicit 'obstringere se.' *Vor.*

§ 4 *Sed ista*] Acidal. ad Vell. ii. 130. 8. monuit ita scribend. Abrumpitur enim hic oratio. Hactenus editi *Et ista*. Bern.

§ 7 *Solve vos iurjurando, quo testis vos sacramento mihi devovistis*] Gronov.

legit qui *toties*. Græv. Expungend. puto *antramento*, aut hoc in locum *rei jurjurando* substituend. At Gronov. ut utrumque servari possit, mallet qui *toties*; ut ipse per literas aliquando mihi significavit. *Vocat.* Vox *jurjurando* per glossatorem huc ex seqq. traducta, et delenda. Quæ alii huic l. afferant remedia, duriora videntur. *Schef.*

§ 10 *At vos*] Particulam et Vett. usurpare solent, si irati inchoent orationem, Idque præsertim amant Poëtæ; ut Virgil. II. *Æn.* 535. 'At tibi pro scelere (exclamat), pro talibus ausis, Dii, si qua est cæli pietas, quæ talia caret, Persolvant grates dignas:' et Ov. Ep. *Heroid.* XII. 'At tibi Colchorum, memini, regina vacavi:' et III. *Amor.* 6. 106. 'At tibi pro meritis opto,' &c. et VIII. *M.* 279. 'At non impune feremus:' et Horat. *Epod.* v. 'At o Deorum quicquid in cælo regit Terras et humanum genus.' Gronov.

Talesque vobis] In Mss. pone omnibus Bongarsio visis legebatur *vilesque vobis*. An scripsit Just. *similesque vobis*? Ita puto. Illud *tales* glossatoris esse videtur. *Schef.*

§ 12 *Ipsam, &c.*] Saxo XIV. p. 349. 17. 'Horum itaque eventuum miraculis liquere, mortali manu regem perire non posse.'

Quod maximum erat] Freinsh. ad Flor. emendat, q. *proximum e.* Græv. Freinsh. ad Flor. II. 6. 8. legend. putat q. *prox. e.* id quod sane per est verosimile. Ita Liv. XXXIII. 16. 'Ad rebellandum neque vires neque ducem habebant: proximum bello quod erat, in latrocinium versi.' Ut hic dicitur 'æditionibus agitare,' ita Flor. I. 8. 7. 'Injuriis agitatus populus.' *Ver.*

§ 13 *Has vobis diras*] Nec illas irritas. Nam, ut Plut. in Eum. 24. et Polyæn. IV. Strateg. tradunt, Argyraspidas Antigonus ipse, cui maxime profuerant, ob perfidiam execratus, Sibyrtio Arachosie præfecto (de quo

sup. XIII. 4. 22.) tradidit, omnibus modis atterendos conficiendosque. Sed et ducem eorum Antigenem, in caveam mœneam inclusum, vivum combussit, ut est ap. Diod. XIX. 44. *Præclare* Cic. Verr. I. 16. 'Omnium est communis inimicus, qui fuit hostis suorum. Nemo unquam sapiens proditori credendum putavit.' Plut. in Romulo 29. refert ejusd. Antigoni dictum, 'amare se prodentes; odiase cum prodiderint:' et subiungit, 'eo fere in sceleratos animo esse illos, qui eorum operam requirunt, ut veneno et felle maleficarum bestiarum qui opus habent. Quippe operam eorum, dum ex usu est, amplectuntur: execrantur scelus, ubi voto potiti sunt.' Add. Thucyd. III. 2. 3. Tac. I. 85. 3. et II. H. 101. 2. et III. 31. 10. Val. M. IX. 6. Claudian. de Gild. 206. &c. *Bern.*

§ 14 *Agatis*] Mss. *agitis*, quod perorantis calori magis convenit. *Ber.*

Arma vestra] Angl. *arma ista*. Etiam hoc probo tanquam elegantius, et emphasis demonstrationis exhibens. *Schef.*

§ 15 *Plenus ira*] Mss. mei et unus item Bongarsii *Plenus ira*, ut Plinius junior dixit in Epist. 'Plenus annis obilit.' *Mod.* Sed tamen et Liv. VI. 18. 3. 'Animorum irarumque plenior:' et III. 25. 5. 'Plenus prædæ.' *Bern.*

§ 16 *Sequitur exercitus prodito imperatore suo, et ipse captivus*] Istud *captivus* satis ostendit, ei saltem, qui sensum vel mediocrem rhetoricum habuerit, hic vitium esse; et re ipsa est; legend. enim: *Sequitur exercitus proditor imperatoris sui, et ipse captivus*. Nonne vides? *proditor, et captivus*? Ita XXII. 8. 'Exemplum flagitii singulare, rex exercitus sui desertor, filiorumque pater proditor.' *Faber.* Faber, ut Notator Anglicanus ait, putabat legend. *proditor imperatoris sui*; non inconcinne. Vix tamen persuadeor Just. sic scripsisse. Puto

tantum mutandam distinctionem hoc modo: *Sequitur exercitus prodito imperatore suo et ipse captivus*; ut in verbis *prodito imperatore suo* intelligatur causa, quare non imperator magis, quam exercitus captivus fuerint. *Schef.*

§ 17 *Una secum victori tradentes*] Imo *tradens*. Nam præcedit 'Sequitur exercitus,' item 'ducit,' omnia in singulari. Syllaba *es* adhæsit ex sequenti 'et.' *Schef.* *Tradens* sane in Junt. quoque reperitur. Potest tamen vulgata defendi. Sensus respicitur, ut in illo, 'Pars in frusta secant.' *Græv.*

§ 19 *Tanto pulcrior hæc*] Ipsa ratio linguæ postulat, ut scribatur *pulciora*, ut impressi quidam habent. Miror in recentioribus edd. omnibus hoc neglectum esse. Nam, qui referebant ad, pompam, debebant observare, verba, 'ne quid deesset pompæ,' per epicrisin et in parenthesi velut interseri, ac propterea non ut principale posse attendi. *Schef.* Nescio quid hic viro doctissimo mentem obnubilaret. Quid enim clarius vulgata? *Tanto pulcrior hæc Antigono* sc. victoria fuit, *quam tot Alexandro victoriæ fuerunt*. Rationem addit cur hæc unica victoria Antigono fuerit pulcrior et gloriosior, quam tot victoriæ Alexandro. Quia nimirum illos vicit, quibus illas victorias consecutus erat Alexander. *Græv.*

§ 20 *Exercitus suo dividit*] 'Quo tutissimo remedio consensus multitudinis extenuatur,' Tac. iv. H. 46. 'Rumor incessebat fore, ut Thraces (qui montium editis inculti atque eo ferocius agitabant) disiecti, aliisque nationibus permixti, diversas in terras traherentur.' Id. iv. A. 46. Porro de Argyraspidarum ferocia, non alio modo domanda, Probus in Eum. *Bern.*

Redditis eorum quas in victoria ceperat] Optime Junt. cum aliis edd. *redditis q. in v. c. Græv.* Emendavi

ex impressis, *redditis q. in v. c. Faber.*

Redditis eorum, quas, &c.] Antiquiores edd. ut Junt. et aliæ, omittunt *eorum*. Adiecit Bongarsius; e *Ms.* credo. Et potest sane tolerari. Subaudiendi autem alterum pronom. demonstr. *illis*, quod sane relativum non raro subauditur. Vid. Ind. in Nep. v. *Ellipsis*. Vorst.

§ 21 *Eumenes, &c.*] Saxo xiv. p. 354. 45. 'Quem rex præteritis amicitia verecundia consurgere jussum,' &c.

Assignari custodibus præceptis] A quibus jugulatus est. Plut. Probus. *Bongars.* Mira locutio, *præceptis assignari*, quasi non ipse assignaverit. Cogitand. an non scripserit Just. *asservari custodibus præceptis*. Non multum dissimile illud Cic. x. ad Att. 18. 'Majore impedimento fuerunt quam custodiæ, quibus asservor.' *Schef.*

CAP. V. § 1 *Ut Polyperchon*] Hic Polyperchon in Græclam redit, qui sub finem præc. libri occiditur: nisi igitur sit *ῥορερον ὑπὸρερον*, non excusabitur hic locus. Sed, ut jam diximus, multa nobis hoc in libro et in aliis dissimulanda sunt. *Glarean.*

Arcessitam Olympiada] Diod. xviii. 57. *Bong.*

§ 2 *Muliebri æmulatione perculea*] Val. M. diceret 'æmulatione instincta.' Ita enim ille ix. 2. Ext. 8. Et alibi pari modo, 'arrogantia instinctus,' 'errore instinctus.' Vid. i. 5. Ext. 1. et iii. 8. Ext. 3. *Vorst.*

Valetudine] H. e. morbo, de quo Nota ad xiii. 2. 11. *Bern.*

§ 6 *Vicino incendio*] ix. 3. 5. *Id.* *Armis, non muris*] Hinc illud Senecæ rhetoris Suas. ii. 'Ibi muros habet [Sparta], ubi muros non habet.' Ita vet. Romani existimaverunt, 'Romanum esse, non munitionibus, sed armis suaque virtute securitatem sibi et opes parare, neque viros muris, sed muros viris defendere,' teste Strab. v. p. 162. 20. *Id.*

Veterem] Ita *Ms.* Editi *veterum*; non recte. *Id.*

Murorum praesidio] Liv. xxxiv. 37. 'Fuerat quondam sine muro Sparta: tyranni nuper locis patentibus planique objecerant murum.' Paus. Achaicis. *Bong.*

§ 8 *Cassandrum*] Diod. xix. hæc late persequitur. *Id.*

§ 9 *Mater Alexandri Magni regis*] Rem putidam! Totum isthuc dele; neque enim a Justino est. *Fab.*

Epiro] Ita Mss. cum editi habeant *ab Epiro*. Familiare Auctori nomina regionum ut propria urbium construere: ut III. 3. 12. VI. 1. 7. xv. 2. 7. xxiii. 2. 6. xxiv. 3. 9. xxxiii. 2. 6. xlii. 3. 4. Ita Liv. xlii. 44. 9. 'Peloponnesum proficisci.' Suet. Aug. 17. 'Recepit se Samum insulam.' Bern.

Prohiberi, &c.] Vincent. 'Prohibita est a finibus Macedoniæ ab Ear.'

§ 10 *Magnitudine filii*] τῶν ἐπεργασίων ἀναμνησκόμενοι τῶν Ἀλεξάνδρου, Diod. xix. 11. *Bong.*

Indignatione, &c.] Saxo vi. p. 98. 46. 'Hujus rei ind. permoti.'

Olympiadem] Junt. *Olympiada*. Mox iid. cujus j. et E. occiditur, et rex Arideus sex annis post Al. potitur regno. Græv.

CAP. VI. § 1 *Mulieris magis*] τὴν ἐόντων οὐκ ἔνεγκεν ἀνθρώπων. Ideo Antipater καθέπερ χρημαδῶν, ἐπὶ τῆς τελευτῆς παρακαλεῖσθαι, μηδέποτε συγκυρῆσαι γυναικὶ τῆς βασιλέως προσητάτησιν. Diod. xix. 11. Vid. Paus. in Att. *Bong.*

§ 2 *Audito Cassandri adventu, diffusa Macedonibus*] In Macedoniam Olympias accita erat a Polyperchonte, ut ex xiv. 5. 1. apparet. At Polyperchontem a Cassandro in Macedonia tunc victum, ex vetere huj. lib. Prol. sciri potest. Habet enim sic, 'In Macedonia Cassander victo Polyperchonte.' *Ver.*

Cum nunc Rhoxane et nepote Hercule in Pictum] Pictum urbem nescio: vid. num legend. *Pytharum*, quod est

Pelasgorum oppidum ap. Ptolem. Et hic 'norum' vocat Rhoxanen Herculis matrem, ut etiam prorsus ad fin. huj. lib. Cum Herculis mater Barsine fuerit, non Rhoxane, ipso Just. bis appellante. *Glar.*

Nepote Hercule] Barsines hic filius erat: Roxanes Alexander vocabatur, Paus. Att. et Boeot. quo de hic agitur, ut patet ex Diod. xix. 52. Videtur ergo hic Just. lapsus memoria. *Bongers.* Hercules non ex Roxane, sed ex Barsine nepos Olympiadis fuit, ut ex xiii. 2. 8. et xv. 2. 3. apparet. F. ergo pro *Hercule* legend. *Alexandro*; quod nepotis ex Roxane nomen fuisse ex Pausania scitur. *Vorst.* Mihi *Hercule* inepti glossatoris videtur, et propterea delend. *Schrf.*

Pydnam] Macedoniæ urbem in Pieria regione. Quidam editi *Pyc-tuam*, pro quo est qui *Pactyam* malit, refragante historia. 'Pyduam' Olympiade mactata nobilem asserit et Diodorus xix. 35. *Bern.*

§ 3 *Deidamia, Æacida regis filia*] Pyrrhi soror, Demetrii uxor. Plut. Demet. 1. et 30. qui etiam 42. scribit, morbo eand. extinctam. Quo minus assentiri possum Jano Parrhasio lib. de Rebus per Epistolam quesitis Epist. 48. statuenti hanc esse eand. cum ea Deidamia, de qua Paus. in Messen. et Polyæn. Strateg. viii. Nec enim istæ aliæque circumstantiæ huic aptari possunt. *Bernegger.* Æacides ille rex fuit Epirotarum, et pater Pyrrhi, ejus qui cum Romanis bellam gessit, ut ex Diod. xix. 85. intelligitur. *Ver.*

Thessalonice privigna, et ipsa clara Philippi, &c.] Mss. et Junt. *Thessalonice*. Græv. Diodorus, quia Arideum quoque Philippum vocat, ne Thessalonice filia Aridei regis fuisse putaretur, Philippum Amyntæ vocat eum cujus filiam comitem fuisse Olympiadis Noster scribit. *Ver.*

§ 4 *Statim*] Hoc statim glossam

mihī sapere sequentis, 'citato cursu,' videtur. Examinent sagaciores. *Schef.* Saxo xiv. p. 314. 10. 'Ad locum, cui nomen Ostrožno, citata navigatione profectus.'

§ 5 *Tradidit*] Vincent. 'reddidit.'

§ 9 *Sed Olympias*] Coniunctio ad-versativa mihī plane otiosa hic videtur; nihil certe habet, ad quod commodè possit referri. Suspicio autem natam ex postrema syllaba vocis præc. *Schef.*

Veste regali] Hoc exemplo Cleopatra 'maximos induta cultus' ad mortem se paravit: Flor. iv. 11. 20. Sed et Romani proceres, urbe a Gallis occupata, 'angustissime vestiti, hostium adventum obstinato ad mortem animo expectant:' Liv. v. 41. 2. Et Varus, 'cum se insignibus honorum velasset, jugulatus est:' Patere. ii. 71. 5. Ita de Philocle Atheniensi Plut. in Lysand. 23. Quia etiam viri militares in aciem ad extremum discrimen ituri morem hunc observarunt, ut olim Persæ, de quibus Curt. v. 9. 2. et patrum memoria Serinius heros fortissime ad Sigethum occubens: Thuan. xxxix. p. 382. Socrates tamen, hausturus cicutam, oblatum ab Apollodoro talem cultam animo magno vereque philosophico respuit: Ælian. V. H. i. 16. *Berneccer.* Morituros curavisse ut honeste caderent, pluribus exemplis ostendit Magius Miscell. ii. 21. *Vor.*

§ 10 *Percussores attoniti*] Similla Noster xxxii. 1. 7. de Philopœmene. Plut. in Artax. c. 47. de Dario. Curt. x. 8. 6. de Perdicca. Val. M. ii. 10. 6. de Mario. Suet. 79. 2. de Augusto. Quibus ex historia recentiori nonnulla Piccartus adstruit Obs. vi. 1. *Bern.*

§ 11 *Non refugientem gladium, &c.*] *Ὁδῶν ἀγανῇ καὶ γυναικίαν προσηύδα* *ἔξῃσω*: Diod. xii. 51. cum quo hæc comparanda, et quasi ex adverso ponenda sunt. *Bongars.* Utrique contrarius Paus. in Bæot. p. 553. 30.

lapidibus obrutam tradit Olympiadem. Constantine similis exemplum observavit in Troade Sen. act. v. Sebisius. Horat. i. Od. 37. de Cleopatra: 'Quæ generosius Perire quærens, nec muliebriter Expavit ensem.' *Bern.*

Nec vulnera, aut muliebriter vociferantem] Junt. *nec ante vuln. mul. v.* Græv. Concinne Junt. *Vorst.* Ms. *sed et vulnera laud.* Mallem *sed nec ad vulnera muliebriter.* Non enim non ante vulnera tantum, sed et dum vulneratur, inque ipsa morte, fortiter se gessit. *Schef.*

Ut Alexandrum posses etiam in moriente matre cognoscere] In Mss. *legebatur in moriente patre, et matre.* Unde nescio, an vere conjecerim *ut Alexandrum posses etiam in moriente, ut pariente, matre cognoscere.* Sensu optimo et verissimo. *Voss.* Ov. Ep. 99. 151. 'Tu quoque cognosces in me, Meleagre, sororem.' et xii. M. 620. 'Ipse etiam, ut cuius fuerit cognoscere possis, Bella movet clypeus.' *Gron.*

§ 12 *Insuper expirans capillis et veste crura, &c.*] Mss. *Composuisse insuper, &c.* Inde Sebis. rescribit: *Composuisse insuper expirans capillos, &c.* ingeniose, et, ut puto, vere. De Augusto Suet. 99. 'Supremo die, petito speculo, capillum sibi comi, ac malas labentes corrigi præcepit.' Notus Euripidis de Polyxena versus, quem refert Plin. iv. Ep. 11. Cornelie virginis Vestalis supplicium narrans: *Πολλὰν πρόσωπον εἶχεν ἐδοχμήδους τερεῖν.* Ov. F. ii. 833. de Lucretia: 'Tunc quoque jam moriens, ne non procumbat honeste, Respicit: hæc etiam cura cadentis erat.' Quod genus exempla plura collegit Hieron. Magius Miscell. ii. 21. Add. Plut. Cleomene 53. *Berneccer.* Quis dubitet legend. esse, ut in Mss. quibusd. esse testatur Bong. *Composuisse insuper expirans capillos?* Certe capillis crura tegere non potuit. *Vorst.* Mss. quidam

habent: *Compeisse insuper expirans*, id quod probant. Sed an ista trucidatione tempus habuerit comendi capillos, ego nescio, multum certe dubito. Alii libri habent *conpreste*, alii *copeuisse*. Mihi vera lect. videtur: *Coepuisse insuper expirans capillis os, et veste*. Capillis non crura texit, verum os et vultum, ne in eo tristior morientis habitus conspiceretur contra decus masculine occumbere volentis. Ita plane Julius ap. Suet. 82. 'Toga caput obvolvitur, simul sinistra manu sinum ad ima crura deduxit, quo honestius caderet, etiam inferiore corporis parte velata.' Ut honeste caderet, duas partes putavit velandas, inferiores et superiores, s. quod idem est, crura atque caput. Similiter Pompeius ap. Lucan. 'Ubi vidit cominus enses, Involvit vultus.' Vett. ap. Nostr. habuisse *os* constat, quod in quibusd. legitur, non *capillis*, sed *capillo*: id enim factum, quia junctum scripserant imperiti librarii *capillisos*, quod alii per emendationem factum credidere, ac pro *capillis* scribend. *capillo*. Schef. Quomodo capillis crura teguntur? Mss. *capillo*. Unde Schef. *expirans capillis os, et veste*.

Nescio, cur os texerit. F. scripsit Just. *expirans papillas veste et crura*. Græv.

§ 13 *Thessaloniceu, regis Aridæi filiam*] Thessalonice erat Philippi *ῥαδ* 'Ardæus' filia, et Alexandri *ἀδελφὴ θυωδάρπυος*: Diod. XIX. 85. Paus. in Bæot. et Auctor eam XIV. 6. 3. 'Olympiadis privignam' vocavit. Justino imposuit, quod Trogus f. 'regis Philippi filiam' scripserat: et Aridæus 'Philippus' post mortem Alexandri cognominatus est. *Bongars. Thess. &c.*] Falsum hoc vel illud arguit, quod paulo ante 'claram Philippi patris nomine' fuisse scribit; quodque Diod. filiam Philippi Amyntæ XIX. 85. et Alexandri sororem XIX. 52. vocat. Error igitur non ipsius Justini, sed eorum qui expositionis causa aliquid in margine adjecerant, fuisse videtur. Cum Just. ut sup. scripsisset 'regis Philippi filiam,' commentatoresque scirent Aridæum et Philippum vocatum fuisse, Aridæum hic designari crediderunt; cumque id in marg. primum notatum esset, irrepsit tandem in context. *Vor.*

LIBER XV.

CAP. I. § 1 *Perdiccas et fratre ejus*] Antiquiores edd. addunt *Alceta*: nec male, ut videtur. Sequitur enim mox 'Eumene.' Et, nisi *Alceta* diserte adjectum fuerit, frater Perdiccæ fuisse videri possit Eumenes. Alceta mentio et XIII. 6. 16. et 8. 10. *Vor.*

Eumene et Polyperchonte, &c.] Vic-tum fuisse Polyperchontem a Cassandro, cum hic in Macedoniam venit, ex vetere Prol. proximi superioris libri sciri posse paulo ante diximus.

Diod. XIX. 86. scribit majorem ejus militum partem largitionibus corruptam fuisse, cum Callas a Cassandro missus proxime eum castra in Per-rhæbia posuisset, et XIX. 52. cognito interitu Olympiadis cum exiguo comitatu in Ætoliam concessisse; et XX. 28. Herculem Alexandri M. ex Barsine filium Pergamo in regnum Macedoniæ reducere voluisse, verum a Cassandro sollicitatum et spe magna impletum interfecisse eum, cumque

Cassandro amicitiam ac societatem iniisse, cujus beneficio aliquot millium exercitum ab eo obtinuerit. Quia tamen Noster occisum scribit, conjicere licet, tandem rursus offensum Cassandro, atque ita ab eod. interfectum fuisse. *Vor.*

§ 2 *Postulantibus*] Legatione missa, de qua Appian. B. Syr. p. 121. E. *Bern.*

Cepta] Hoc suspectum mihi. An enim pecunia in præda esse potest non capta? Puto plane vocem *capta* glossatoris esse, quæ explicabat antecedentes 'pecunia in præda.' *Schef.*

Antigonus negavit, &c.] Fabius, 'quam arborem conseruisset, sub ea fructum alios legere, indignum esse' dixit: Liv. x. 24. 8. Nec aliter Pompeius ap. Strab. xii. p. 384. 30. *Bern.*

In cujus periculum] Angl. *pericula*, quod respondet elegantius præcedenti 'præmia.' *Schef.*

§ 3 *Et ut honestum, &c.*] Lepidus ap. Sall. Hist. iii. 4. 17. 'Dicta alia: sed certatum utrinque de dominatione.' Polyb. egregie iii. 6. m. *Bern.*

Alexandri filium cum matre obsidione Amphipolitana liberare] Filius ille Alexandri et ipse Alexander vocatus fuit: et primo cum Olympiade avia et Roxane matre Pydnam delatus; deinde occisa avia cum matre Roxane in arcem Amphipolitana custodiendus missus fuit a Cassandro, ut ex xiv. 6. 2. et 13. intelligi licet. Ea igitur custodia et captivitate liberare Antigonus eum voluit. Ipsam captivitatem et custodiam Noster 'obsidionem' dicit: quomodo et xxxix. 1. 1. *Vor.*

§ 6 *Asiam et partem*] Mss. mei et *partes*: quomodo amat loqui Justinus: sic enim et i. 7. 7. 'Cræso et vita, et patrimonii partes, et urbs Barce concessa sunt.' *Modius.* Mss. Modiani et unus Bongarsii et *partes*; quod placet præ hæcenus edito, *partem*. Sic enim Auctor etiam i. 7. 7. et alibi loquitur. *Bern.*

Apud Gamalam] Legend. *Gazam* ex Diod. xix. 94. Plut. in Demetr. c. 6. Appian. in Syriaca, et huj. lib. Periocha. Meminit huj. prælii Paus. in Att. quo I. Ptolemæi res gestas breviter et accurate recenset. *Bongars.* Bong. legit *Gazam* ex Diod. et aliis. Puto tamen Just. scripsisse *Gamalan*. Proxima enim est urbs hæc *Gazæ*. Quippe in Idumæa est. Noli hanc confundere cum *Gamala* Phœniciæ. Etiam *Gabala* s. *Gebala* appellatur, ut testatur Steph. Unde portio Idumææ dicta est *Gabalene*. Sexcentis autem nominibus τὸ μ in β mutatum est, et contra: ut 'Amantes' 'Abantes,' μέμνητ βόμνητ, τέμνωτος τρεψύωτος. Sic quoque e Græco βουρὸς Latini fecere 'mons.' *Voss.* Præclare *Voss.* *Gamalan* emendavit. Quod stabilitur a Juntis, in quibus plane *Gamalam*. Græv. Bong. *Gazam*. *Voss.* *Gamalan*, quæ olim ad *Gazam* erat. Id firmat ed. Junt. quam clariss. ille *Voss.* non viderat, cum *Notas* suas scriberet. Tamen in minori Epitome plane legitur 'Gazam.' Minorem Epitomen voco Prologos illos, s. periochas Trogi Pompeii. *Faber.* Editur vulgo *Galamam*. *Vorst.* *Gamalam* *Vorst.* recepit in textum. *Schef.*

§ 7 *Major Ptolemæi moderationis gloria*] ThraSybulus 'insignem victoriam clariorem aliquanto moderationis laude fecit:' Val. M. iv. 1. Acilius Cos. 'multo modestia post victoriam, quam ipsa victoria laudabilior:' Liv. xxxvi. 21. 3. Quia præsertim alias 'victoria natura insolens et superba est:' Cic. pro Marcell. 3. 'Regi frænis nequit Et ira, et ardens hostis, et Victoria, Gladiusque felix, cujus infecti semel Vecora libido est:' Sen. Troad. 278. &c. *Bern.*

§ 8 *Non solum cum suis rebus dimisit, verum etiam a. i. m. honoravit*] Ita rectissime antiquiores typis expr. Bongarsius τὸ *honoravit* expunxerat, inque ejus locum τὸ *dimisit* transtu-

lit: eumque secuti sunt alli. Illud 'non solum' argumento est non unum, sed duo verba oportere sequi. *Vorst.* *Dimisit* non est in Junt. sed *honoravit*. Verum cum nec in suis membranis Bong. nec Angli id vocabulum invenerint, vereor ne sit pannus male ad-sutus. *Græv.*

Privatum omne instrumentum] *Τὴν βασιλικὴν ἀποσκευὴν*, Diod. xix. 25. *Bong.*

Adjecto, &c.] Cic. x. Fam. 13. 'Nihil prætermisi in ornando, quod positum est aut in præmiis virtutis aut in h. v.' Liv. xxviii. 4. 'Scipio, collaudato fratre cum quanto poterat h. v.' &c. xxxvii. 37. 'Illiensibus in omnium rerum verborumque honore ab se oriundos Romanos præferentibus.' Suet. Aug. 66. 'Amicorum suprema judicia morosissime pensitavit, neque dolore dissimulato, si parcins, aut ultra honorem verborum; neque,' &c.

§ 9 *Pramia corripuisset*] 'Corripere' h. l. notat, malis artibus intervertere. Cic. pro Balbo 25. 'Pecuniam L. Cornelli, quæ neque invidiosa est, et, quantacunque est, ejusmodi est, ut conservata magis quam correpta esse videatur.' et Suet. Ner. 6. 'Corruptis per coheredem Calam universis bonis.' et Domit. 12. 'Bona vivorum et mortuorum usquequaque quolibet et accusatore et crimine corripiebantur.' *Grenov.* Val. M. ix. 4. Ext. 'Anxiliis sordibus magnas opes corripere.' Et iv. 8. Ext. 2. 'In eroganda potius, quam corripienda pecunia occupatus.' Sic enim legend. ibi in Notis ad eum l. docuimus. Tac. quoque viii. 'corripere pecunias' dicit. *Vor.*

CAP. II. § 1 *Cassander ab Apollonia*] Miram quam multa in h. lib. cavillationibus pateant, si quis studiosus reprehensor existat; cum paullo superius prædæ meminerit, et dividendarum provinciarum, nec addit de qua præda loquatur, nec de quibus

regionibus; hic vero, cum tot sint Apolloniæ, non dignatur dicere, a qua Apollonia redierit, aut ubi Abderitæ ei obviam venerint. Nec minus mirum, quomodo Cassander unam civitatem a raris devictam, ne Macedoniam occuparet, timuerit, cum tantus ipse terror Græciæ esset, ut Lacedæmonii Spartam mero ciuxerint, ut superiore scripsit lib. Item hic Herculeum ac Barsinæ, quam superiore lib. Roxanem nominavit, terra obruerit Cassander, ne 'cædes sepultura proderetur,' inquit, quasi sepultura non sit. *Glar.*

Ab, &c.] Saxo ii. p. 21. 25. 'Inde profectus in Trannonem Rutenæ gentis tyrannum incidit.'

Abderitas] Hi videntur esse, quos Diod. xx. 19. pr. 'Autariatas' vocat, a Perdicca juxta Orbitæum Pæoniæ montem collocatos. *Freinsh.* Vid. Phot. 1358. Appian. pr. Illyr. *Bern.*

Abderitas] Sic quidem et Oros. corruptis Justini codd. deceptus. Sed legend. cum *Freinsh.* *Autariatas*. De iis enim hoc refert non solum Diod. sed et Phœnias, Aristotelis discipulus, amicus Theophrasti, ap. Eustath. ad Iliad. i. et Heraclides Lembus ap. Athen. viii. 2. Autariatarum sedes fuit in finibus Dardaniæ et Pæoniæ: vid. Strab. xvii. Abderitas vero coactos fuisse ranarum vi migrare, patriamque relinquere, nemo veterum tradidit. Quin Abdera diu post floruit, veteribus incolis, imprimis Democrito, illustris. *Græv.*

Ranarum muriumque multitudinem] Plin. viii. 29. ab raris civitatem in Gallia pulam memorat, si modo locus mendo caret. De muribus x. 65. *Bongars.* Id. Plin. viii. 57. ex insula Gyaro fugatos a muribus incolas, ex Theophr. refert. Pontan. Prolegymn. iv. 26. Scalig. Exercit. 188. 2. *Bern.*

§ 3 *Hercules*] Quem reducere in regnum tentabat Polyperchon: eum tamen a Cassandro corruptus intere-

mit, annos natum ἐπτακάδεκα: Diod. xx. 20. et 28. quomodo hic reponend. arbitror. Jam enim annos quindecim desiderat esse Alexander M. et ex xvii. quinarum nota male juncta, aut negligenter expressa, levi errore fit xiii. Paus. in Bœot. Herculem et Alexandrum, Alexandri M. filios, a Cassandro veneno sublato refert. *Bong.*

Occidi eum tacite cum matre Barsine jubet] Alter Alexandri M. filius, et ipse Alexander, ut cum matre Roxane obtruncaretur, Glaucie præfecto custodiæ Cassander imperavit, ut ex Diod. xix. 105. scire licet. At Herculem cum matre Barsine occidi jubere non potuit; sed, ut hoc fieret, prius magnis pollicitationibus Polyperchontem, qui Herculem in regnum Macedoniæ restituere studebat, sollicitare atque inducere necesse habuit: ut ex Diod. xx. 28. constare potest. *Vor.*

Cades sepultura præderetur] Hæc hic aqua Glareano, sed per 'sepulturam' hic intelligitur exustio cadaveris in rogo, ut pluribus ostendit amplias. et clarias. Cuper. Obs. i. 7. *Græv.*

§ 5 *Alterum quoque filium cum matre Roxane*] Factum hoc jam ante fuerat, ut ex serie historiarum, quam modo ex Diod. ostendimus, constare potest. *Vor.*

§ 6 *Navali prælio iterato*] Fuit ergo et superius prælium navale. At hoc Noster non dicebat, sed per contrarium testatur Diod. xix. Corruptas igitur locus et distinctione sanandus, hoc modo: *prælio, iterato congregitur.* 'Iterato' non ad 'prælio,' sed 'congregitur' referendum. Est autem 'iterato congregi,' secunda vice, altero prælio pugnare. Ita sæpe Noster, ut v. 4. 'Cum bellum Lacedæmonii a mari in terram transtulissent, iterato vincuntur.' *Schef.*

Amissa classe] Plut. in Demetr. 18. Diod. xx. 50. et seqq. *Bong.*

§ 7 *Filiū, &c.*] Athenæus xiii. 5.

p. 576. Ἀπὸ τῆς θαλῆς καὶ μετὰ τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον καὶ Πτολεμαίου ἐγκατέστη τῷ πρώτῳ βασιλεύσαντι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἐγέννησεν αὐτῷ τέκνον Λεωτίαν καὶ Ἀλέγον, θυγατέρα δὲ Εὐφρόνην.

§ 8 *Et ut appareret*] *Mss. et non agnoscunt.* Sed et in ceteris distinctio videtur parum apta. Vellem eam fieri hoc modo: *Ægyptum remittit, ut appareret, eos non odio, sed dignitatis gloria accensos. Donis muneribusque inter ipsa bella contendebant, tanto honestius, &c.* *Schef.*

§ 9 *Tanto honestius tunc, &c.*] Epi-phonema simile ii. 10. 11. *Bern.*

§ 10. 11. 12.] *Probus in Eum. fin.* 'Nemo Eumene vivo rex appellatus est, sed præfectus: iidem post hujus occasum statim regum ornatum nomenque sumserunt.' *Leg. Plut.* in Demetr. 20. Diod. xx. 54. et Appian. Syriac. p. 122. m. *Bongars.* Horum exemplo Agathocles se quoque ultro Regem nominavit, quod potentis sue præter eam titulum nihil deesse videret: Diod. xx. 55. Is quippe jure gentium Rex est, qui superiorem non agnoscit. Quod autem jure communi obtineri potest, frustra ab alio petitur. Quod qui faciunt, male consulunt suæ majestati, fascesque submitunt alienæ potentis, ut apparet ex Tac. ii. 2. et xi. 16. et xii. 14. *Bern.*

§ 15 *Carpi se singulos*] Vid. Notam ad viii. 1. 2. *Id.*

Non commune universorum bellum ducunt] Hic 'bellum ducere' simpliciter est pro, bellum gerere: ut in illo Virgil. ix. *Æn.* 'Qui bellum assidue ducunt cum gente Latina.' Vid. et libellum nostrum de Latinit. f. susp. 14. Sæpius tamen id. est quod, bellum extrahere; et quidem ap. optimos Latinitatis auctores. *Vor.* Explicant, bellum gerunt. At mihi 'ducere' hic id. videtur ac, putare, credere. Ut sit sententia: Carpi ab Antigono, quia singuli perperam habebant persuasum, bellum, quod gerit

cum altero, ad se nil pertinere, ideo nec necessum esse ut auxilium alteri ferat. *Schef.*

§ 16 *Tempus, locum*] Angl. *tempus et locum*. Placet. *Id.*

CAP. III. § 1 *Lysimachus*] Agathocles fil. unus e custodibus Alexandri. Vid. Paus. in Att. Plin. viii. 16. Curtius viii. 1. 22. quæ hic (n. 8.) de Lysimacho leoni objecto referuntur, 'fabulam' vocat. *Bongers.* Plinius tamen d. l. verisimilia putat: ac pro veris narrat Sen. de Ira iii. 17. et de Clement. i. 25. Anno certe Chr. 1262. Hermannus Grun, Consul Coloniensis, leoni per insidias a Canonicis objectus, eod. fere modo salvus evasit. Munst. Coam. *Bern.*

Illustri, &c.] Saxo i. p. 8. 'Ringo splendido Sialandim l. n.' xiv. p. 298. 42. 'Quidam claro Saxonum l. n.'

§ 2 *Philosophia ipsa*] Prætulim, quod habent Mss. Bong. *philosophiam ipsam*: non infrequente bonis auctoribus hyperbole. *Bern.* Ego quoque cum cl. Bernecc. e Mss. *philosophiam ipsam* puto scribendum; intelligend. autem de Callisthene, qui ferre calamitatem suam adeo non potuit, ut præbitum sibi a Lysimacho venenum mallet sumere, quam diutius cum tanta miseria vivere. *Schef.*

§ 3 *Conecium fuisse iratus finxisset*] Gronov. in lib. iii. Obs. mallet *ratus vinxisset*, i. e. in vincula coniecisset: id quod vero nec absurdum est. *Var.*

§ 3. 4. 5. 6.] De morte Callisthenis variat Plut. Alex. 98. et Arrian. iv. itemque Diogenes Laërt. in Aristot. *Bern.*

§ 4 *Abscissique*] Ita vett. libros habere confirmat Ob. Giphanius in Obs. L. L. pro quo vulgati *abscissis*. Liv. xxxi. 34. 4. 'Brachils abscissis.' Val. M. viii. 3. fin. 'Hereditas abscissa.' *Bern.*

§ 5 *Imper, &c.*] Suid. Καλλισθένης Δημοσίμω, οὗ δὲ Καλλισθέους, Ὀλύμπιος, μαθητὴς Ἀριστοτέλους καὶ ἀναψιχθεὺς, ἐν θανάτῳ ἔσθαι Ἀλεξάνδρῳ τῷ Δελφ. et Var. *Clas.*

Μακεδόν· δὲ δὲ ἐν γαλέττῳ σιδηρῇ βάλαν ἄμα Νεδάρῳ τῷ τραγικῷ, διότι αὐτῷ συνεβόλανε μὴ ἐπιζητεῖν ὅτι Ἀθηναίων καλεῖσθαι δεσπότης. De morte Callisthenis alii alia tradunt. Vid. Freinsh. ad Curt. viii. 8. 21.

§ 6 *Tunc Lysimachus audire*] Post 'Lysimachus' ponend. comma. Non enim tunc audiebat eum, cum esset clausus caves, sed jam olim liberum adhuc, et in exercitu versantem. *Schef.*

Libertatis pennis pendentiis] 'Libertas' pro libertate loquendi. Sic sæpe et alii. Vid. Notas in Val. M. vi. 1. *Var.*

§ 7 *Ferocissimo*] In Mss. est *perferocissimo*. Num Just. scripsit *perferoci*, aliusque id dein per, ferocissimo, exposuit? Ita mihi quidem videtur. *Schef.*

§ 8 *Arreptaque*] Cod. nterque Voss. *abreptaque*. Gron.

§ 9 *Admiratio in satisfactionem*] Nihil temere muto. Dicam tamen, videri verba 'tanta virtutis,' quæ post sequuntur, h. l. collocanda, cum præsertim *constantia virtutis* non satis commode dicatur, quia constantia ipsa virtus est, nec pro virtute habendum, in quo nulla est constantia. *Schef.*

§ 10 *Veluti parentis*] 'Ut parentum ævitiā, sic patriæ, patiendo ac ferendo leniendam esse,' dixit Marcus Liv. ap. Liv. xxvii. 36. 12. Pub. Syrus: 'Ames parentem, si æquus est: si aliter, feras.' Quod præceptum pulchre diffundit Epictetus Enchirid. 37. Vid. Arniseum de Republ. i. p. 276. f. *Bern.*

§ 11 *Exturbata*] Bene Ms. *extirpata*. Idem. Placet lect. vulg. Liv. vi. 21. 'Hæc nova injuria exturbavit omnem spem pacis:' et Sen. Hippol. 129. 'Nefanda casto pectore exturbata ocyus.' Gronov. Magis placet quod in Cod. quodam Ms. esse testatur Bong. *extirpata*. Vorst. Præferunt *extirpata*, me invito; est enim Plautinum genus hoc loquendi, quod Justin.

tinus nititur. Plant. Ita habet Curcul. II. 1. 'Auscultes mihi, Atque istam exturbes ex animo ægritudinem.' *Schef.*

[*Cursus comes*] Fallor, aut Just. scripsit *cursu comes*. Hoc enim singulare in Lysimacho, et simile fratri Philippo: pedum celeritate æquabat equum Alexandri. De Philippo clare Curt. VIII. 2. ubi habet historiam, quam Just. tangit: 'Is pedes, incredibile dictu, per D. stadia vectum regem comitatus est: sæpe equum suum offerente Lysimacho.' Lysimachum peditem fuisse docent et sequentia. Nam, si fuisset in equo, quid ita eum vulnerare potuisset rex in fronte, cum desilliret equo demum, et non ante? 'Hastæ cuspidem' enim intelligere non ferramentum debemus quod est in capite, et quo pugnari solet, verum quod in imo manubrii, ut, cum necesse est, erecta possit defigi in terra. *Id.*

§ 12 *Quod idem, &c.*] Conferenda hæc sunt cum Appiani narratione de B. Syr. p. 129. et seq. *Bern.*

[*Expiraverat*] Vincent. 'expiravit:' et paulo post: 'claudi non posset, quam ut diadema sibi d. r. a. vulneris cura capiti,' &c. et: 'Quod a. p. futuræ regis m. L. f.'

§ 13 *Cludi, &c.*] Pro, claudi: *au* in u, ut 'defrando,' 'defrudo,' ap. Terentium: a 'causa' 'excuso' et 'accuso.' *Bongars.* Videtur Auctor scripsisse *ut sanguis ante cludi non posset.* Gron.

[*Quam diadema*] Legend. f. *quam ei diad.* Vorst. Propius abiret *quam ut diadema*: potuit m. totidem constans lineolis, ut absumsiisse. *Schef.*

[*Diadema*] Regium isigne. Id fuisse, contra quam vulgo persuasum, non nisi fasciam e panno linteove, cum originatio nominis arguit, *ναπὲρ τὸ διαδῆν*, a *nectendo, ligando*, s. *obligando* dicti: tum allatis et hoc nostro et pluribus aliis auctorum locis ostendunt viri in literis magni, Bris-

son. de Regno Pers. I. Lips. not. 99. ad Tac. VI. Paschal. de Coronis IX. 3. *Bern.*

[*Alligandi vulneris*] 'Alligare vulnus' pro, obligare. Cic. II. Tusc. Q. 'Quiesce igitur et vulnus alliga.' Liv. VII. 24. 'Consul vulnere alligato reiectus ad prima signa.' Ad quem I. et Notas Gronovii vid. Scribonius Largus dicit quoque 'alligata pyxis,' 'alligatum vas.' Vid. Lex. Scribonianum Rhodii. *Vor.*

§ 14 *Auspicium primum*] Commate hæc duo male dividuntur, quæ per se connexa sunt. Habuit enim et alia auspicia futuræ magnitudinis: quod ex seqq. apparet; sed hoc fuit primum. *Schef.*

§ 15 *Ferocissima gentes*] Thraces et Pontici Maris æcolæ: XIII. 4. 16. *Bern.*

CAP. IV. § 4 *Anulum*] Qui esset instar gnorismatis ac monumenti, de quo genere vidend. omnino Meura. Exerc. Crit. I. 3. *Bern.*

[*Jussaque*] Mendum: leg. *jussamque*. Fab.

§ 5 *Figura anchoræ*] Leg. Appian. in Syriaca Hist. Auson. de Antiochia: 'Illa Seleucum Nuncupat, ingenium cuius fuit anchora signum: Qualis inusta solet generis nota certa, per omnem Nam subolis seriem nativa cucurrit imago.' Hic Seleucus, cum esset in bellis *ἐπὶ τοῦ Ἰσχυροῦ*, 'Nicator' dictus est. Appian. Syr. 124. *Bong.* Sic et Ammian. XXIII. 16. 'Nicatori Seleuco victoriarum crebritas hoc indiderat cognomentum.' Unde intelligitur quid id. sibi velit XIV. 26. 'Seleucus efficaciæ impetrabilis rex, ut indicat cognomentum.' Nam 'impetrabilis' *ἐμπρηκτός* hic est, omnia impetrans ac pervincens. Sicut 'impetrabilis orator' Plant. Mostell. V. 2. 40. Hinc fanum a. *ἁπῶν*, Seleuco a filio Antigono consecratum, dictum fuit *Νικηφόρον*. Appian. in Syriac. 129. d. In numismatis tamen et alibi 'Nicanor' Se-

leucus hic cognominatus. Alius est inf. xxvii. 1. 1. *Bern.*

§ 6 *Educto, &c.*] Saxo xiv. p. 278. 22. 'De hostium insecutione edocti.'

§ 8 *Antiochiam*] Non unam, sed ipsas sedecim a patre denominatas 'Antiochias' Seleucum condidiase scribit Appian. Syriac. 124. d. ex quibus ætate sua adhuc extare eam, quæ est sub Libano monte, super Oronte fl. Syriæ metropolis, de qua Nostro hic haud dubie sermo. *Bern.*

Campos vicinos urbi Apollini dicavit] Inde, credo, 'Daphne' appellati fuerunt campi isti; a Daphne videlicet, Apollini adamata, et in laurum conversa. xxvii. 1. 4. 'Daphnæ se clauditt.' *Vorst.*

§ 9 *Notam generis naturalem*] 'Ingenuum signum' vocat Auson. allato paullo ante loco: 'genitivam notam' Suet. Aug. 80. 1. σημειὸν σύμφυτον Aristot. in Art. Poët. De quibus haud protritita quædam observavit Mich. Piccartus dec. 1. cap. 7. Ita Marcellin. xvi. 7. fin. dicit 'genuinam lenitudinem,' h. e. ingenitam; ἀγγελοβοήρνη μίστε. *Bern.*

§ 11 *Babyloniam cepit*] Diod. xix. 101. Appian. Syriac. *Bong.*

Auotis ex vict. vir.] i. 1. 9. *Bern.*

§ 13 *Sandrocottus*] Vett. *Sandrocottus*. Arrian. v. *Σανδρόκοττος*. Plut. Alex. *Ἀνδρόκοττος*. Appian. *Ἀνδρόκοττος*. Oros. Ms. *Andracoto*. Fabricius *Sandrocottus* edidit ex Strab. xv. *Bong.* Judicio Freinsheimii, Just. *Androcottus* scripsisse videtur, eique voci, ex præc. 'libertatis,' literam s adjectam errore librariorum: veluti multis in auctorum locis animadvertere est. Exempli causa, Sisenna lib. ii. quem l. citat Macrobius. vi. 4. 'Scutis projectis, tectis, saxa certatim manibus conjiciunt in hostes,' pro *Scutis objectis tectis, saxa, &c.* Sic ap. Nonium in *Focillatur*, ex secundo Varonis de Vita P. R. corrupte legitur 'propter secundas sublato metu,' pro *p. secunda s. m.* *Bern.* Nihil mutand.

Sæpe enim prior illa litera demitur. Ita [dicitur *Ἀλμυθησός* et *Σαλμυθησός*, *Ἐλμύρτικα* *Σελμύρτικα*, *Ἐξτρανία* *Σεξτρανία*, *Ἰνδύχ* *Συνδύχ*, *Ἀρδιαῖοι* *Σαρδιαῖοι*, *Ἀκχηροί* *Σακχηροί*, et alia plura. Voss. Freinsb. mallet *Androcottus*, ex Plut. et Appian. Vossius nihil mutand. censet: multa enim hujusmodi esse, quibus S ab initio modo præponatur, modo non præponatur. Arrian. quoque lib. v. *Σανδρόκοτον* vocat. *Vor.* Ita Saxo x. p. 103. 8. 'Haraldus domesticæ libertatis auctor.'

Titulum libertatis, &c.] Tac. H. iv. 73. 9. 'Libertas et speciosa nomina prætexuntur, nec quisquam alienum servitium et dominationem sibi concupivit, ut non eadem ista vocabula usurparet.' In quam sententiam egregie de Corcyæorum seditione Thucyd. iii. 13. 14. *Bern.*

§ 14 *Vindicaverat*] Vincent. 'liberaverat.' Et pro 'deteruit' § 17. habet 'abstersit.'

§ 18 *Hoc, &c.*] Saresb. 'H. p. p. ad s. r. majestate (marg. *majestatemque*) ominis impulsus est.' Vincent. 'contracta manu latronum;' qui in § 19. pro 'Molienti' habet 'Moventi.' Saresb. omittit 'ferus,' pro 'excepit' habet 'cepit' male, et inter 'præliator' et 'insignis' interponit 'postmodum.'

Ad novitatem regni] Hoc admodum suspectum est. Supra certe dicebat, Sandrocottum hunc auctorem Indis extitisse libertatis; quomodo ergo hic eos sollicitat ad regnum? Ego non dubito, quin vocula *regnum* hic a glossatore sit intrusa, quam ex præcedd. desumsit, in quibus legitur 'ad spem regni impulsus.' Putavit enim 'novitatem' istam de regno intelligendam, quod Sandrocottus affectabat: cum 'novitas' hic significet res novas. Sic Noster ipse xxii. 6. 'Etiam urbes nobilissimæ novitatem secutæ.' *Schef.*

§ 19 *Veluti domita mansuetudine*] Mirum epitheton. Num enim man-

suetudo etiam indomita? Suspicio scripsisse *Nostrum domitus a mansuetudine*. Post librarium per compendium fecisse *domit a mansuetudine*. Atque ita natam lect. vulg. *Id.*

Duxque belli et præliator insignis] De elephantorum arte bellica vidend. Plin. VIII. 7. Ælian. de Animal. VII. 26. XIII. 22. *Bern.*

§ 21 *Factaque pactione*] Strab. xv. p. 498. 20. scribit, Seleucum aditas Indo fl. regiones Sandrocotto, contracta cum eo affinitate, dedisse, ac pro iis quingentos elephantos accepisse. A quo nonnihil discrepat Plut. Alex. 108. *Id.*

Bel'um Antigoni] Leg. Plut. in Demetr. 35. &c. Pans. in Att. Dimicatum autem est ad Ipsum. Ap- pian. *Bong.*

§ 23 *In duas factiones diducuntur*]

Ita omnino scribend. Petron. 67. 'Totiusque navigii turbam diducit in partes:' et Tac. II. H. 68. 'Iis, qui ad spectandum convenerant, in studia diductis:' et Plin. II. Ep. 19. 'Diductum in partes audientium studium:' et Noster XII. 4. 'Diductis Macedonibus in bellum civile.' Gron.

Deducuntur] Ms. et Junt. *diducuntur*, b. e. dividuntur, scinduntur. H. e. *diducere*, non *deducere*. Tac. IV. 2. 'Instabat quippe Sejanus, incusabatque, diductam civitatem, ut civili bello:' h. e. in duas partes a. factiones divisam. In eod. lib. *diductus miles*. Probavit hanc lect. Gronov. Græv. Vulg. *deducuntur*. Sed Junt. teste Græv. *diducuntur*: quod alteri et præfero. Vorst. *Diducuntur* ex Junt. Græv. quod recepit Vorst. *Schef.*

LIBER XVI.

CAP. I. § 1 *Post Cassandri*] Legend. Pansan. Bocol. Plut. in Demetr. et Pyrrho. *Bong.*

§ 2 *Propensior fuisse pro Alexandro*] Meo iudicio barbarismus hic est, *propensus pro Alexandro*; legend. *propensiorque in Alexandrum*. Ab aliis edd. abest *pro*. Faber. Ab antiquioribus typis expr. abest *pro*. Et recte meo iudicio. Dicitur autem *propensus Alexandro*, *pro*, propensior in Alexandrum. Subinde casus 3. pro 4. cum præp. usurpatur. Ita dicunt 'invitare aliquem tecto,' 'domo,' 'hospitio,' 'pocula,' *pro*, in domum, in tectum, in hospitium, ad pocula. Item 'paratus neci,' *pro*, ad necem; et multa id genus alia. Vorst. delend. putat *pro*, suadentibus antiquioribus. Ego nolim, quia alias subintelligi debet. *Schef.*

§ 4 *In parricidio nulla, &c.*] Spar-

tianus refert, Bassianum, occiso fratre, Papiniano mandasse, ut in Senatu pro se et apud populum facinus dilueret. Illum respondisse: 'Non tam facile parricidium exensari, quam fieri.' Fuit illa Principis JCTi Cygnæa vox: quam miror hominem, ai Diis placet, politicum et JCTum, et Christianum, in libris suis de Republica, reprehendere pessimo exemplo. Recte enim et ordine fecit Papinianus, et viri boni officium fanectus est, qui mori præoptavit, quam tyranno impia et iniqua imperanti parere. Idem ille in eo peccat, quod Papinianum Imperatoris consanguineum facit, contra quam Spartianus, quem ille auctorem laudat. JCTas cognationem et affinitatem necit distinguere. Facit quod rhetores solent, quibus concessum est in historiis ementiri aliquid, ut dicere vi-

deantur argutus. *Bong.* Recte sane et ordine fecit [&c. Vid. sup. usque ad 'parere.']. *Bernegger.* Antiquiores typis expr. rursum præpositionem omittunt, habentque *parricidio prætexi.* Estque ea plane vulgaris verbi constructio. Virgil. iv. *Æn.* 'Novis prætexere funera sacris.' *Vorst.* *Vorst.* etiam hic ex dicta causa illud in vult expungi. Sed, cum regula sit certissima non regi ablativum, nisi a præpositione vel tacita, vel expressa, cur reperta deleri debeat? Omittit sane consuetudo, sed ea non est perpetua. *Schaf.* Hic Junt. et ex Ms. Britanni rectius quam vulgatæ, quæ satis prætermittunt. *Græv.*

§ 5 *Ob hæc igitur Alexander*] *Mss.* omnes habent *Post hæc*, quotquot *Bong.* vidit. Videturque longe melior hæc lect. vulgari. Nempe sequitur 'in ultionem maternæ necis,' cui non recte præmittitur *Ob hæc*, quia dicit idem, atque adeo est otiosum. Quid enim *Ob hæc* quam, ob factum parricidium, ne sc. impanitum maneret? *Schaf.*

6 *Demetrius*] Qui et 'Polioretes' dictus, h. e. *urbium obsessor*: cujus cognominis vanitatem arguit *Plut.* in *Demetr.* 52. *Bern.*

§ 8 *Interfecit*] *Leg. interfecit.* *Fab.* Sic et Junt. *Græv.*

§ 9 *In concionem*] *Dele in.* *Fab.*

§ 10 *Occursum insidias*] Juxta illud *Tyronis ap. Agell.* vii. 5. 'Beneficia promissa opperiri oportet, neque ante remunerari quam facta sunt. Injurias autem imminentes præcavisse iustum est magis, quam expectavisse. Summa enim professio stultitiæ est, non ire obviam sceleribus cogitatis, sed manere opperiri, ut, cum admissa et perpetrata fuerint, tum denique, ubi, quæ facta sunt, infecta fieri non possunt, puniantur.' Quod paucis *Thucyd.* i. 7. 11. *Δεῖ προεπιβουλεύειν μάλλον ἢ ἀντεπιβουλεύειν.* Unde *Jugurtha*, æque tamen simulate ac *Noster*, 'Adherbalem dolis vitæ suæ

insidiatum' ait: 'quod ubi comperisset, se ejus sceleri obviam isse, ac proinde populum *Rom.* neque recte neque pro bono facturum, si ab jure gentium sese prohibuerit:' *Sall. Ju.* 22. 5. *Bern.*

§ 12 *Socium in omni militia fuisse*] *Alii socium domi militiaque fuisse:* sed contra mentem Auctoris, qui hoc dicere vult: Antipatrum affluentem delitijs, otiosumque, et eocordem domi sedisse, et *Macedoniæ* gravem fuisse; interea dum sub *Philippo* et *Alexandro Magno* ejus filio graves militiæ labores pertulit *Demetrii* pater *Antigonus.* *Mod.*

§ 15 *Nec cessasse, quoad omnem stirpem regis subolis deleret*] 'Deleret' pro, delevisset. Imperfectum pro plusquamperfecto subinde poni notavimus ad *XIII.* 2. 11. *Vor.*

§ 17 *Si quis manium sensus est*] Nota formulam, 'si quis manium sensus est,' qua ant simili fere usi *Veteres* in memoria defunctorum. *Serv. Sulpitius* iv. Ep. 5. 'Quod si quis etiam inferis sensus est, qui illius amor in te fuit,' &c. *Cic. Phil.* x. 'Si quis in morte sensus est.' *Id.* pro *Sext.* 'Quod certe, si est aliquis sensus in morte præclarorum virorum, cum omnibus *Metellis*,' &c. *Sen.* in *De Consol.* ad *Polyb.* 'Quid itaque juvat dolori intabescere, quem, si quis defuncti sensus est, finiri frater tuus capit?' *Quintil.* Decl. cccxxxii. 'Si quid inferi sentiunt, cognosce animum meum.' *Inscriptio* vetus *Hispaniensis*: SI MANES POST FATA ALIQUID SENTIUNT. Et in *Epigrammate* antiquo: 'Suscipe nunc, conjunx, si quis post funera sensus.' Cui geminum illud *Ov. de Pont.* 'Et ne, si superest aliquis post funera sensus, Terreat ut manes *Sarmatis* umbra meos.' *Id.* alibi: 'Hoc pater ille tuus primo mihi cultus ab ævo, Si quid habet sensus umbra diserta, petit.' Plura vid. ap. *amplias.* *Brisson.* lib. de *Formul.* viii. p. 840. *Mod.* Ita *Serv. Sulpi-*

tius in Epist. quæ est inter familiares Ciceronis iv. 5. 'Quod si quis etiam inferis sensus est, hoc certe illa te facere non vult.' Quem ad l. observat P. Manutius, hac aut simili fere formula in memoria defunctorum usos et Græcos esse. Latinorum exempla plura collegit Briss. de Formul. viii. p. 840. 'Si quis mortuis inest sensus,' Polyb. viii. 9. 'Si quis inferis sensus est,' Sen. de Brev. Vit. 18. 'Si est aliquis defunctus sensus,' Id. Consol. ad Polyb. 27. 6. Propert. iv. 6. 83. 'Gaude, Crasse, nigras, si quid sapis, inter arenas.' Val. M. iv. 6. 3. 'Si quid modo extinctis sensus inest.' Lucan. viii. 749. 'Si quid sensus post fata relictum est.' Cic. Phil. ix. 6. Bernegger. Malim si quis manium sensus esset. Faber. Cic. v. Fam. 16. 'In morte si resideat sensus.' Et vi. 3. 'Si non ero, sensu omnino carebo.' Vor.

§ 19 *Doricetis*] *Dromichetis* legit Fabricius in Oros. ex Plut. Demetr. 52. Paus. in Att. Strab. vii. qui eum Getarum regem faciunt. Ego contra libros nihil muto: neque novum est Historiarum scriptores in barbaris nominibus variare. *Bongars*. Notavit Bong. quosdam typis express. habere *Dromichetis*, ut Strab. et Plut. eum vocant. Quia tamen in codd. Mss. reperit *Doricetis*, nihil mutand. putavit. Mihi cum Gronov. in lib. iv. Obs. τὸ *Doricetis* suspectum est; quod videam, veterem quoque Prol. huj. lib. habere 'Dromichete,' ipsumque Trogum sic scripsisse arguere. Vor.

Adversus eum] Ms. et I. bene *adv. Demetrium*. Add. vi. 1. 2. Not. Bern.

CAP. II. § 1 *Cum Asiam occupare statuisset, iterato, &c.*] Vereor, ne huic f. loco acciderit, quod illi, qui est xv. 2. Equidem et hanc Ptolomæi cum cæteris conjunctionem non fuisse primam, verum. At nimis longe abest, quod huic 'iterato' debet respondere secundum lect. vulg. 'pacta so-

cietate.' Mallem ego comma scribere post 'iterato,' ut sententia sit: Asiam demmo voluisse occupare, quam sc. possesam antea amiserat prælio cum Seleuco, de quo Noster xv. 5. 4. *Schef.*

Ptolomæus, Seleucus, et Lysimachus] Plut. in Demetr. et Pyrrho: Paus. in Att. quos in hac historia consule. Bong.

§ 4 *Interfecit*] *Leg. interfecit*. Faber. Angl. *interfecit*, quod rectius respondet sequenti 'tradit.' *Schef.* Sic et Junt. *Græv.*

Querelarum] Codd. Mss. ut Bong. testatur, *querellarum*: prorsus ut in antiquis lapidibus est. *Vorst.*

§ 7 *Ptolomæus*] Regum Egypti seriem vid. ap. Strab. xvii. Quædam ap. Paus. in Att. Bong.

Moriturus, contra] Sebis. præfert, quod editi quidam habent, *moritur*. *Is contra*. Suadet quod mox sequitur, 'ante infirmitatem.' Bernegger. Antiquiores typis expr. *moritur*. *Is contra*. Et cum Sebis. præfero hoc ei quod Bong. maluit, *moriturus, contra*. Suadet id quod sequitur, 'ante infirmitatem.' Quia fecit ante infirmitatem, non fecit moriturus. *Vorst.* *Moritur*. *Is*, restituit ex antiquioribus *Vorst. Schef.* Adstipulantur Juntæ. *Græv.*

Contra jus gentium, &c.] Unde Persens ap. Liv. xl. 9. 8. fratrem incensus: 'Regnare utique vis,' inquit, 'huic spei tuæ obstat ætas mea, obstat GENTIUM JUS: obstat vetustas Macedoniæ mos,' &c. Vid. quoque notata superius ad ii. 10. 2. et v. 11. 2. Bern.

Minimo natu ex filiis] Ptolemæo Philadelpho, nato ex Berenice. Nati autem ex Eurydice regno excluderantur, vehementer dissuadente Demetrio Phalereo, ut scribit in ejus Vita Diogenes Laërt. *Idem*. Lucian. Macrobius p. 470. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγων, ὁ τῶν καθ' αὐτὸν ἐδδαιμονέστερος βασιλεὺς, Αἰγύπτου μὲν ἐβασίλευσε τέσ-

συνα καὶ ὑποδοκῶντα βασιλεὺς ἔτη ζ' ὧν
δὲ παρῴκιοι τὴν ἀρχὴν πρὸ δυοῖν εἶοι τῆς
τελευτῆς τῷ Πτολεμαίῳ τῷ υἱῷ, φιλαδέλ-
φου δὲ ἐπὶ λήθην, ὅστις διεδέξατο τὴν πα-
τρίαν βασιλείαν ἀδελφῶν. Leg. ἀδελ-
φῶν νεώτερος. Istum enim compara-
tuum absorboisse videtur sequens
nomen φιλαίτερος in easd. literas de-
sinens, pro quo φιλαταῖρος legend. esse
recte monuerunt viri docti.

§ 9 *Officium regi inter satellites fece-
rat*] Ov. II. A. A. 388. 'Officium fa-
ciat nulla puella mihi.' Horat. I. Ep.
17. 21. 'Officium facio.' Propert. IV.
9. 47. 'Idem ego Sicionia feci servilia
palla Officia, et Lyda pensa diurna
colo.' Et M. Sen. Controv. Præf. 4.
'Non facis mihi officium.' Hinc et
emendanda est Historia Apollonii
Tyrii: 'Nam dulcis juvenis iste nau-
fragus est, et gymnasium mihi officio
gratissime fecit.' leg. gymnasii mihi
officium. Gron.

CAP. III. § 1 *Inter pares discordia*] Vid. notata ad XIII. 2. 3. Bern.

§ 3 *Ac deinceps Heraclea*] Hanc Heracleam Ptolem. Plin. ac Strab. Ponticam vocant: et a Milesiis, non a Bæotiiis, conditam asserit Strabo. Glar.

§ 4, 5, 6] XIII. 7. 4. &c. Bern.

§ 7 *In Pontum*] Ita omnino legend. est ex uno Cujacii codd. Est enim Heraclea h. l. πόλις Ὁράκης ἐν τῷ Πόντῳ, Stephanus: de qua Strab. XII. et Eustath. in Dionys. Ceteri omnes et impressi et scripti *Metapontum*, turpi errore. 'Metapontum' et 'Heraclea,' Italix urbes, librariorum in errorem induxerunt. Ex eod. lib. scripsi *Lamachus*, non *Malachus*, quomodo alii vett. habent. Bong.

In Pontum] Ita optime Bong. ex uno Cod. Ms. restituit, cum alii tam Mss. quam typis expr. haberent *Metapontum*. Et congruum id est ei quod antecedit, 'coloniam in Ponti regione sacram Herculi conderent.'

In Metapontum] Impudens mendum. Cum hæc Heraclea sit in Asia, Me-

tapontum in Italia; sed legend. in *Dextra Ponti*. Sunt autem *Ponti Dextra* a Chalcedone per Bithynos, Mariandynos, Paphlagonas, Halym, ac Cappadocas, et reliquos in Colchidem usque, ut inquit Strab. XII. Glar.

In eas sedes delati] Mss. habent *inter eas*, quod efficit, ut suspicer, in antiquis libris fuisse in *terras eas delati*, post vocabulum *sedes* irrepsisse ex glossa. Certe in *sedes deferri* haud ita commode videtur dictum, cum non sint *sedes*, ante quam quis *delatus* jam occupaverit, domiciliumque ibi constituerit. Schef.

§ 8 *Multa etiam domesticæ dissensionis fuisse*] Antiquarum edd. ut et Junt. lectio est: *Multa enim d. d. mala fuisse*: non damnaverim. Alludit Ms. *dissensionis multa belli fuisse*. Pro *mala* scriptum est *multa*. *Belli* ex præcedd. irrepsit. Grav. Antiquiores typis expr. *Multa etiam d. d. mala fuisse*. Vorst. Editi vetustiores optimi habent *Multa etiam d. d. seditionis mala fuisse*; quod viri docti amplectuntur. Id vero si concedimus, rejiciend. haud videtur, quod præcedit in Ms. *belli*, locusque totus sic legendus: *Multa deinde hujus urbis adversus finitimos belli, multa etiam domesticæ seditionis mala fuisse*. Schef.

§ 9 *In tutelam classis*] *Tueri domum*, *tueri classem* dicitur pro, sartam tecum servare. Plin. Paneg. 'Tam parvus in edificando, quam diligens in tuendo.' Pari modo igitur dicunt 'tutela classis.' Vor.

Describeissent] Hegesipp. I. 9. 'Tributa quoque Moabitibus et Galaditis jure victoriæ ascripta:' ubi *descripta* legit Avus 6. Obs. in Script. Eccles.

Collationem abnuerant] Et res et vox ead. in Suet. Ner. c. 44. 'Omnem collationem palam recusarent.' Bern.

§ 10 *Lamachus*] Cognominem huic Atheniensem ducem memorat Plut. in Pericle c. 39. et Noster IV. 4. 3. Mss. tamen et quidam impr. *Malachus* hic habent, ex quo, per contractio-

nem, Syrorum 'Malchus' natum suspicatur Gevart. in Papinian. Lect. III. 4. 'Malachus' autem et 'Malchus' regem Syris notat. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Passi sunt inter plurima, &c.*] *Ἐρραυρήθη χρόνους τῶν*, Strab. De Clearcho tyranno Diod. XV. et XVI. Plut. II. de Fort. Alex. *Bong.*

§ 2 *Cum plebs et novas tabulas, et divisionem agrorum dicitur*] Liv. XXXII. 38. duas hasce leges, alteram novarum tabularum, qua debitores ære alieno liberantur (*χρεωκότας* et *οὐκ ὀφειλόμενους* appellant), alteram agrorum viritim ex æquo dividendorum, ait esse 'duas faces novantibus res ad plebem in optimates accendendam.' Videatur et Sall. Cat. 21. *Bernegger.* Dele etiam et *divitum*. Faber. Faber, teste Notatore Anglicano, vocem *divitum* expungit. Quod existimo recte fieri. Plebs enim suorum postulare divisionem non poterat, quos habebat nullos. *Schef.* Junt. cum *plebs et novas tabulas, et divisionem agrorum divitum*: recte. Non omnium agrorum divisionem, sed illorum qui latifundia possidebant, plebs flagitabat. Quasi vero non multi ex plebe agros possederint. *Græv.*

Divitum, &c.] *F. divites.* Nam *flagitare* utrumque accusativum tam rei quam personæ adsciscit. Cic. pro Planc. 2. 'Dicendum est id, quod ille me flagitat.' *Gron.*

§ 3 *Diu re in senatu tractata*] *Mss.* mei *tracta*, ut dixit Sall. Jug. 22. 2. 'Adherbal, ubi intelligit penuria rerum necessarium bellum trahi non posse.' Sed nihil muto. *Mod.* Sed hæc similia non sunt. Nam 'bellum trahere' est, bello moras addere: hic vero *rem trahere* est, rem tractare, s. de re disputare. Convenientius est exemplum Sallustii Jug. 93. 1. 'Trahere cum animo suo, omittetne inceptum,' pro, tractare, deliberare. Sicuti 'tractus' pro tractatu, 'affectio' pro affectatione, 'osten-

sio' pro ostentatione, &c. bonis auctoribus dicitur, indice cl. Salmas. ad Hist. Aug. p. 109. D. 2. *Bernegger.* *F. diuque re in sen. tractata, exitus rei non ino.* Gron. *Tractata*] Sic optimi libri, et quidem recte. In membranis, quas Modius vidit, ultima syllaba earund. litterarum perierat, ut sæpe factum. *Tractare in senatu* est, deliberare. Suet. 'Cepit amicos, cum quibus de rep. tractaret.' *Græv.*

Otio lascivientem] Sen. Ep. 56. 'Nunquam vacat lascivire districtis: nihilque tam certum est, quam otii vitia negotio discuti.' Quæ posteriora verba ipsa habet et Curt. VII. 1. 6. *Bern.*

§ 4 *Quem ipsi in exitium, &c.*] Ita de Coriolano et Camillo Liv. II. et V. *Bern.*

§ 5 *Calamitatum*] Hoc suspectum mihi est. In Ms. quodam legitur *aulamantium*. Num scripsit Noster auxilia vocantium, idque deinde per compendiosam scripturam factum primo *aula* vocantium, et mox junctis vocabulis duobus id, quod legitur in Ms.? An, pro *aulamantium*, *lamentantium* scribendum? Potest enim in vocabulo *aulamantium* initialis littera ex præced. vocabulo adhesisse, *lamentantium* autem compendium esse vocis *lamentantium*. *Schef.*

10 *Ex defens. &c.*] Saxo I. p. 5. 27. VIII. p. 155. 42. 'Ex rege privatus evasit:' et p. 8. 'Ex hoste prociis evasit:' XI. p. 220. 13. 'Blacco ex speculatore sceleris hortator evasit.'

§ 13 *Pares*] Validos satis ad resistendum. Sup. VII. 6. 4. 'Pares bellis.' *Bern.*

Arbitrarentur] *Scribe arbitrarentur.* Faber.

§ 15 *Proinde consulant sibi ipsis: jubent abire se, si malint, vel causam popularis socium remanere*] Hic l. est contaminatus. Quid hic *si malint*? Cod. manu exaratus Bongarsii *an sibi malint*. Rescrib. cum Junt. *Proinde consulant sibi ipsi. Jubent abire se, an*

malint socium causae popularis remanere. Si natum est ex præced. 'se.' Cum et an in aliis libris reperiretur, mutatum est in *sibi*, sed, cum haret oratio, additum vel. Græv. Multum debemus optimæ illi Junt. ed. quam studiose legit Græv. noster. In ea ed. ita conceptus hic locus est: *Proinde consulant sibi ipsi* (bene) *jubeantne abire se, an causae populari socium remanere.* Nil melius, nil rotandius. *Fab.*

Consulant sibi ipsi] Ita antiquiores typis expr. Bechar. et, ut Græv. testatur, Junt. Alii *consulant sibi ipsis.* Sed alterum elegantius. *Vorst.* Locum pro contaminato habent, quod f. non necesse est. Nam illud *si malint* facile intelligitur. Dicit enim Clearchus: Si sic malint, si hoc putent rebus suis conducibilis, debere eos jubere se abire, vel, si malint illud, remanere. Quod si tamen quid mutandum, quia legitur in Bongarsiano *an sibi malint*, et in Junt. est vel, puto locum sic formandum: *Proinde consulant sibi ipsi. Jubeant abire se, aut, si malint, causae populari socium remanere.* *Schef.* *Jubeant* legitur in Junt. non *jubeantne.* Sed ne commodè intelligitur, ut alibi non infrequenter. *Græv.*

Jubeant abire se, et malint, vel causae populari socium remanere] Grævius locum h. contaminatum putat, et ex ed. Junt. sic legend. *Proinde consulant sibi ipsi, jubeant abire se, an malint causae populari socium remanere.* Sed et Cod. quidam Ms. Bongarsii habuit *an sibi malint.* Ita ergo ante 'jubeant' subaudiend. erit, utrum. Et minus ego hesitarem, si *sibi* plane abesset, legereturque, *Proinde consulant, utrum jubeant abire se, an malint.* Ita enim 'consulant' esset pro, consultant, deliberent. Nunc, quia pronomen adjectum est, nondum satis liquet. 'Consulere sibi' notum idem esse quod, prospicere sibi. Quid si voce, utrum, non subaudita legatur sic: *Jubeant abire se; vel, si malint, causae populari socium remanere?* *Vor.*

§ 17 *In fugam dilapsi*] Codd. quidam Mss. quos Bong. vidit, *fuga dilapsi*: quod magis placet. *Idem.*

§ 18 *Potissimum*] G. Major *potissimo* vult. Non placet. *Bern.*

Conceruum esse] *Scrib. esset.* Et ita in quibusd. Edit. *Faber.* Malim legere *esset*, ut in antiquioribus typis exp. est: ut ad voculam 'quod,' quæ præcedit, et hoc referatur. *Vorst.* Imp. quidam habent *esset*, quod hic plane videtur necessarium, propter antecedens 'quod.' Idem *Vorstio* est visum. *Schef.* Sic sane Junt. *Græv.*

§ 19 *Cariora eorum pretia*] Quibus sese studebant a morte liberare. Sed illud *eorum* mihi admodum suspectum est; videtur enim, si hoc dicere voluisset, scribere *sua pretia* debuisset. Cogitent, qui ingenio plus valent. *Schef.*

CAP. V. § 5 *Per ora civium trahit*] In publica quasi pompa, ut omnibus conspicuus esset. *Ennius* ita de se dixit, 'Volito vivus per ora virum.' *Sall. Ju. 31. 12.* 'Incedunt per ora vestra magnifici.' *Tac. III. H. 26.* 'In ore vulgi agere.' ubi pluscula *Lipsius* *Nota 46.* *Noster* iterum *xxxvi. 1. 5.* 'Traductus per ora civitatum, populis in ludibrium favoris ostenditur.' *Bernegger.* *Inf. xxxvi. 1. 5.* 'Traductus per ora civium.' Ubi 'ora' pro oculis, conspectu. *Trahere* idem quoque quod, ducere. *Virgil. II. Æn.* 'Avo puerum Astyanacta trahabat.' *Curt. III.* 'Femine pleræque parvos trahentes liberos ibant.' *Vor.*

§ 6 *Natus, &c.*] *Tertull. de Carn. Chr. 5.* 'An ideo passionem a Christo non recidisti, quia ut phantasma vacabat a sensu earum?' Ita *Ed. Fran. Rhenanus* male ediderat *vacab. Hege-sipp. 1. 32.* 'Judæa ab hostili tumultu vacabat,' et 38. 'Vacare enim mentem Herodis ab odio filiorum Antipatri non patiebatur.'

§ 8 *Interdum enim ex successu, &c.*] *Angl. enim* non agnoscit. Non probò.

Locus alias est vitiosus. Repetitio namque vocis 'interdum' requirit membra rerum diversarum. At hominem se oblivisci, et dicere se filium Jovis, sunt eadem. Mallem ita legere et distinguere: *Accedit aevitiae inaequalitas, crudelitati arrogantia interdum. Dum enim ex successu.* Schef. Angli et Junt. recte omittunt enim. Aliud est sane nimis felicitate oblivisci fragilitatis humanæ, aliud jactare se Deorum filium. *Græv.*

Ex successu] Curt. iv. 14. 24. 'Fragilitatis humanæ nimia in prosperis oblivio est.' Sen. Suas. II. 'Nunquam in solido stetit superba felicitas: et ingentium imperiorum magna fastigia oblivione fragilitatis humanæ collapsa sunt.' *Bern.*

§ 9 *Eunti per publicum....utebatur*] Horum pleraque fuere principatus insignia posterioribus temporibus etiam ap. Romanos: nisi quod Imperatoribus eorum, exemplo Regum Persarum, non aquila anrea, sed ignis præferebatur, ut inculenter docet elegantiss. Lips. ad Tac. Annales Excurs. I. *Mod.*

§ 11 *Ceraunon*] H. e. *Tonitru.* Plut. de Fort. Alex. II. 13. 'Clearchus Heracleæ tyrannus gestavit fulmen: unumque filiorum Tonitru appellavit.' Fulmen, sc. ut ipse Jovem referret, cujus personam ridicule sumebat. Ita namque Budæus illum I. est interpretatus: cum in Græcis vulgo impressis pro σκηπτρον, fulmen, mendose legatur exponaturque σκηπτρον, sceptrum. Talium cognomentum stultitiam ridet Plut. ad Princ. indoct. 5. *Bern.*

§ 12 *Duo nobilissimi juvenes Chion et Leonides*] Vid. Memnonis Eclogas de Historia Pontica: unde apparebit, legend. esse *Leon*, non *Leonides*. Voss. Unius horum, et prioris quidem, epistolæ adhuc extant. Inter quas una est ad ipsum Clearchum scripta: et una item ad Platonem, præceptorem, qua quasi ad eandem

tyranni sese parat. Μετὰ ταῦτος δὲ, inquit, καὶ νικητῆραν ἀπολείπομαι τὸν βίον, εἰ καταλύσας τὴν τυραννίδα ἐξ ἀνθρώπων ἀπελεύσομαι. Pro *Leonides* legend. esse *Leon*, ex Eclogis Memnonis intelligi posse monet Voss. *Vorst.* Voss. scribit *Leon*, et potest adhaerens *ides* natum esse ex seq. 'eadem.' *Schef.*

§ 13 *Discipuli Platonis*] Præter hos nostros alii plures enumerantur a Diog. Laërt. in Vita Plat. et Athenæo XI. fin. quo I. satis maligne de discipulis institutisque Platonis judicat Athenæus. Quin ipsum Platonem ob τῶν τυραννίδος haud obscure perstringit Xen. Epist. ad Æschinem fin. p. 1000. d. Ut mirum sit, quare hos Platonis ex doctrina factos tyrannidis osores dicat Auctor. *Bern.*

Veluti clientes, et mox, *veluti ad regem*] Glossemata sunt, Schislii iudicio et meo. *Idem.*

§ 14. 15. 16] Simillima referuntur a Liv. I. 40. *Idem.*

§ 14 *More j.*] Saxo XIV. p. 274. 15. 'Subornat ex suis qui j. m. rem in strepitum seditionemque converterent.'

§ 15 *Qui jure familiaritatis admissi*] F. quibus j. f. *admissis.* Gron.

§ 16 *Frater Clearchi Satyrus*] Diod. XVI. 36. filium Timotheum ei successisse refert: qui et eum interfectum ait, Διονυσίαν δούταν, ἐπὶ δόλῳ βαλόντα. Consule Memnonis Excerpt. *Bongara.* Item Athenæum III. 7. et XII. 12. et rursus Diod. XX. 78. Quibus auctoribus inter se collatis pensitatisque, Freinshemii nostri sententia verisimilis mihi redditur, Auctorem ista suo more confundere, et duos Clearchos, avum atque nepotem, in unum conflare. Res ita habet. Clearcho, qui tyrannidem Heracleæ primus invasit, succedere filii, Timotheus primo, deinde Dionysius: Dionysio item filii Zathras, (qui f. Justino 'Satyrus' s. 'Satyrus' est,) et Clearchus alter. De Satyro Pontico Dionys. in fine Isocratis. *Bern.*

Eadem via] Qua? qua Clearchus invaserat. Jam vero is invaserat juvando primum Senatū, mox plebem contra eum, et faciendo cetera, quæ ap. Nostr. leguntur. Qualia nec fecit Satyrus, nec necesse habuit, pridem cæsis hiis omnibus, aut in exilium ejectis. Quare puto ap. Nostr. *eodem vi* legend. esse, ac intelligendam vim satellitum, qua Chion et Leonides erant obtruncati. *Schef. Eadem via* est, æque ut frater. Non quidem eod. modo. *Græv.*

Multisq; annis] In Memnonis Excerpt. legimus Heracleotas partim a tyrannia, partim a Lysimacho, privatos libertate fuisse annos 84. *Bern.*

Heracleenses sub regno tyrannorum fuere] Ms. *H. regnum t. f.* Ita loquuntur optimi quique scriptores, et ipse quoque Just. Sic XVII. 3. 'Quæ et ipsa genus Æacidarum erat.' Ita enim ex Mss. legend. *Voss.* Recte

Mss. *H. regnum t. f.* Virgil. *Æn.* I. 'Hoc regnum Dea gentibus esse, Si qua fata sinant.' Liv. I. f. 'Gabios regnum Tarquinii' vocat. Id. XXIX. 32. 'Masæylorum fines, id Syphacis regnum erat.' et XXX. 11. 'Masæsyll regnum paternum Masinissæ.' *Gronov.* Angl. *H. regnum f.* Unde Is. Voss. [At vid. Voss. sup. et Græv. inf.] *H. sub regnum f.* Scio quartum casum aliquando jungi præpositioni huic pro ultimo. Sed nil tale sætū Nostro. Mallem retinere *sub regno*, quod est in vulgatis, et delere tyrannorum, tanquam quod adjectum fuerit ex glossa. Nec illud *regnum* in Anglicano aliud quam alterius *sub regno* glossa et interpretatio. *Schef.* *Voss.* legit *H. regnum t. f.* Angli vero in suis libris invenerunt *H. sub regnum t. f.* Sic et in Junt. legitur. Sed aut Vossii emendatio amplectenda, aut a vulg. non discedend. *Græv.*

LIBER XVII.

CAP. I. § 2 *Lysimachia]* Prius Cardia dicta. Steph. Paus. in Att. Eam suo tempore deletam fuisse scribit Strab. x. *Bongars.* Strab. x. p. 460. 'Ἰχνη δὲ αὐτῆς [Ἰλίου] λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς Πλευρώνος ἐπὶ τῇ Ἀρακόνθῳ' ἢ δὲ καὶ Λυσισμαχία πλησίον ἡφανισμένη καὶ αὐτῇ, καί μιν πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ οὖν μὲν Λυσισμαχία, πρότερον δ' Ἰλίου.

§ 3 *Quod portentum....portendebat]* Vix dubium, quin Auctor scripserit prodigium, &c. eod. plane modo, ut XL. 2. 'Quod prodigium mutationem rerum portendere aruspices responderunt.' *Gronov.* Non possum isthuc ferre, nec a Just. esse puto. Legi potest *portentum....significabat*; ut alibi. *Fab.*

Ac regni ruinam] Mss. multi habent *ad regni ruinam*, quod non puto con-

temnend. *Ad* est, una cum ruina. Terent. Andr. 'Ad hæc mala hoc mihi accedit etiam.' *Schef.*

§ 4 *Agathoclem]* Leg. Paus. in Att. et Strab. XIII. qui Lysimachum ait, κακοῖς οἰκείοις περιπεσόντα, filium necasse. Per κακὰ οἰκεῖα domesticas calamitates intelligit, quæ hic et ap. Paus. recensentur, non improbos familiares, quod putavit doctiss. Fabricius. *Bongars.* De Agathoclis ipsiusque Lysimachi cæde addendus Appian. Syriac. p. 130. *Bern.*

Perous] Sunt hæc firmenda nostra tim adagio: 'Novercam habens, habet et vitricum:' adeo blanditiæ muliebres, amorque novellus superveniens, naturales etiam affectus everunt. Simile exemplum extat XXXIV. 4. 1. *Bern.*

§ 6 *Quod occisum juvenem, &c.*] Tac. Ag. c. 45. 'Præcipua sub Domitiano miseriarum pars erat, videre et aspic: cum suspiria nostra subscriberentur: cum denotandis tot hominum palloribus sufficeret sævus ille vultus.' Quem ad l. egregie, ut solet, vir et amicus magnus Mich. Virdungus. *Bern.*

§ 7 *Superfuerant*] Pro, supererant. Quod apparet ex eo quod sequitur, 'qui exercitibus præerant.' Plusquam perfectum poni pro imperfecto non insolens est: quomodo contra imperfectum ponitur pro plusquam perfecto. Vid. Notas ad XIII. 2. 11. itemque Gronovii ad Liv. XXXIV. 11. *Vorst.*

10 *Lysimachus quatuor et septuaginta annos natus erat*] 80. annorum facit Lysimachum Hieronymus, cum occumberet in prælio adversus Selenicum. Vid. Lucian. de Longævis. *Voss.*

§ 11 *Juveniles*] Mss. *juvenales*: quod reperi multis etiam locis in membranis Livii et Senecæ; et dixit Horat. in Arte: 'Nec nimium teneris juvenentur versibus umquam.' Sed de hac re plura cum Deo ad ipsum Livium. *Mod.*

§ 12 *Angustis sibi metis*] Junt. *angustis sibi metis*. Græv. Juntina non displicet. *Schef.*

CAP. II. § 1 *In eo bello Lysimachus*] Præter Paus. et Strab. vid. Appian. Syriac. *Bong.*

Non instrenue] Mss. omnes, ut et Junt. *non strenue*. Ab omnibus tamen dicitur in prælio occubuisse in campis Cori. Sic paulo post rursus Junt. cum omnibus Mss. *ambitiosus ad populares esset*. Quod mirum cur spreverint. Ad enim pro, apud, infinitis locis ap. præcos scriptores ponitur. Liv. XXIV. 48. 'Q. Statorius nomen fuit, qui ad regem remansit.' Cic. v. Fam. 10. 'Ad Cæsarem meam causam agas.' Id. x. ad Att. 'Ad me bene mane Dionysius fuit.' Et sic Terent. Cæs. alique maxime idonei

Latine linguæ auctores. Græv.

§ 2 *Lætus, &c.*] Memnon 18. *Λευκος δὲ τοῖς καταρρωμένοις κατὰ Λαομάχου ἐπαρθείς, εἰς τὴν Μακεδονίαν διαβαίνειν ἔρμητο, πύδον ἔχων τῆς πατρὸς, ἃς ἦς σὺν Ἀλεξάνδρῳ ἐστρατεύετο, κἀκεῖ τοῦ βίου τὸ λείπον διαβῶσι, γηραιὸς ἦδη ὢν, διαποσόμενος, τὴν δὲ Ἀσίαν Ἀντιγόνῳ (leg. Ἀντιόχῳ) παραθέσθαι τῷ πατρὶ.*

De cohorte Alexandri] Ea 'cohors regia' fuit, ut v. 11. 9. appellatur. *Vorst.* 'De c.' i. e. ex proximis, familiaribus, ut interpretatur Avus IV. Obs. 10. p. 158.

§ 3 *Fragilitatis humanæ*] Cujus admonens Cyrum Cræsus: 'Humanarum rerum circulus est,' inquit, 'qui rotatus, semper eosdem fortunatos esse non sinit.' Herodot. I. 207. *Ber.*

§ 4 *A Ptolemæo*] Cerauno. Erat hic filius Ptolemæi Soteris, et Eurydices Antipatri filii. Appianus, qui Seleucum 73. annos vixisse scribit, quod cum iis, quæ Just. sup. retulit, non congruit. *Bongars.* Seleuci Nicatoris a Ptolemæo Cerauno occisi meminit et Plin. VI. H. N. 11. *Bern.*

In matrimonio habuerat] Antiquiores typis expr. in *matrimonium h.* De quo genere antiptoseos agit Gell. I. 17. itemque Vechner. Hellenol. I. 16. *Vor.*

§ 6 *Cum et in gratiam, &c.*] Mallem legere *cum et gratiam m. m. P. patriæ, tum favore ult., &c.* Gron.

Apud populares] Etiam hic Mss. plures habent *ad pop.* genere loquendi optimis scriptoribus sueto ac recepta. Cic. Phil. 'Etiam ad inferos penas parricidii inent.' Quare suspicor illud *apud* in vulgatis non Justinii esse, verum glossatoria. Hæc scripseram, cum vidi postea, etiam Grævium esse in hac sententia. *Schef.*

§ 7 *Ptolemæus nuptias Arsinoës sororis suæ*] De Ptolemæo isto, cognomine Cerauno, deque nuptiis ejus cum sorore Arsinoë, pluribus agit inf. XXIV. 1. et 2. *Vor.*

§ 10 *Omniq[ue] arte adulator Eumeni*

et Antigono] Oppido obscurus est hic l. quem ego ita puto legend. *Omnique a. a. E. et A. Demetrii filii, quibuscum bellum habiturus erat. Antiocho item Seleuci filio, ne tertius hostium accederet.* Mirum vero quam regionem Eumenes atque Antigonus habuerint post patris Demetrii deditiōem Seleuco factam, cum Ptolemæus Ceraunus Macedonum regnum invaserit. Sed et init. lib. XXIV. ubi postea hæc historia hic interpolata repetitur, Antigonus, Ptolemæus, et Antiochus bello inter se dissident. Porro in eod. lib. XXIV. Antigonus a Ptolemæo pulsus dicitur, nec additur, unde pulsus. Suspicio Eumenem ac Antigonum aliquam Macedoniæ partem obtinuisse post turpem patris deditiōem; Cassandreis certe imperium obtinuisse Arsinoën, Ptolemæi Cerauni sororem ejusdemque uxorem, ut antea Lysimachi, eod. libro proditur. *Glav.*

Adulatur Eumeni, &c.] Sebis. hæc ita transponenda censeet: *adulatur Antiocho filio Sel. ne Eum.* (cujus tamen Plut. in Demetr. nullam mentionem facit) *et Antig. D. f. cum quibus, &c. tertius, &c.* Berneccer. Locus vehementer corruptus; cuius haud acio an verba ipsa, sententiam f. repræsentavero. Scribend. est: *Omnique a. a. Nicomedi, ne cum Antigono Demetrii, Antiocho Seleuci filii bellum habituro tertius sibi hostis accederet.* Nullum circa hæc tempora invenio Eumenem, quem vereri poterat Ptolemæus. Sed Nicomedem Bithynum, Antigoni amicum, hostem Antiochi invenio ap. Memnonem in Excerptis Photianis: cujus illi haud dubie potuit utilis esse gratia, si nihil aliud, ad morandum Antiochum. Nam cum duobus istis similitates erant inexpiabiles, quorum alter Macedoniam, velut paternum regnum, vindicabat, alterius patrem ipse interfecerat. [Fuit hic Antiochus Soter, Seleuci Nicatoris filius. *Græv.*] Et Eumenes pro Ni-

comede bis etiam habetur in vulgatis exemplaribus XXVII. 3. Sic et XXXIII. 1. 'Et Eumeni regi Bithyniæ denuntiatur.' Immo, vel Eumeni regi Pergami, vel Prusiæ regi Bithyniæ. Neo mollus XXXII. 4. Eumenis Pergamæni, qui cum Prusia Bithynæ bellum gessit, milites Pontici vocantur. 'Id ridiculum Ponticis visum,' immo Pergamæni. *Græv.*

Omnique arte adulatur Eumeni et Antigono, Demetrii filii, Antiocho filio Seleuci] Locum h. conclamatam mihi *corruptus* pro solertia sui ingenii restituisse videtur Gronov. cui tot alia loca restituta debet omnis antiquitas. *Grævius.* Nemo ita in veteri historia peregrinus est, quin facile hæc corrupta esse videat. Sebis. quidem hoc, quod sentio, ut acuto homine dignum est, olfecerat; sed unus Gronovius rem constituit. Emendationem probo. *Faber.* Inf. XXIV. 1. scribit Ptolemæum Ceraunum, Antiochum, et Antigonum reges in Græcia bello discedisse. Quare non apparet, quomodo id. Ptolemæus Antigono et Antiocho adulatus fuerit; et sunt sine dubio hic menda quædam. Gronovius igitur restituit. *Vorst.*

§ 11 *Ingens momentum]* Taciti illud simile est H. I. 59. 'Batavorum cohortes, prout inclinassent, grande momentum, sociæ aut adversæ.' Lucan. IV. 819. 'Momentumque fuit, mutatus Curio, rerum.' Add. sup. v. 4. 12. de Alcibiade. *Bern.*

§ 13 *Naves ad exercitum in Italiam deportandum mutuo petit]* Melioris temporis scriptores dicerent, 'naves mutuas petit:' et id postulat Latine lingue genius. Posterioris tamen ætatis scriptores hic recesserunt a via, majoribus et prisce eloquentiæ viris trita. *Græv.*

Qui, &c.] Saxo VI. p. 98. 10. 'Ne alienis quam propriis viribus instructior videretur.'

§ 14 *Cui nulla]* F. cum nulla. Sebis. *Berneccer.* Mallet Sebis. cum

nulla. Requirit sane quid huiusmodi sequens esset. Et quid si scripsit Ptolemaeus ut cui nulla? potuit illud ut excidisse propter proxime præcedens vs. Schef.

§ 15 *Vindicem regni reliquit; ne, abducta in Italiam iuventute, prædam hostibus regnum relinqueret*] Auctius membranæ meæ dictionibus aliquot hoc modo: *vindicem eum regni reliquit: pacificatus cum omnibus finitimis, ne, abducta in Italiam iuventute, &c. mea sententia non male. Sed doctorum esto iudicium. Modius. Junt. non secus ac Modii membranæ vocibus aliquot auctis legunt vindicem, &c. Inferius XXIII. 'Agathocles rex Siciliæ pacificatus cum Carthaginiensibus.' Et VI. 2. 'Pacificari cum altero statuit.' Grav.*

CAP. III. § 1 *Quoniam ad Epiri mentionem ventum est, de origine regni pauca, &c.*] Similis excursus totidem prope verbis inchoatur XVIII. 3. 1. *Bern.*

Quoniam ad Epiri mentionem ventum est] Ubi? sup. (cap. præc. II.) iis verbis: 'Sed nec Pyrrhus, rex Epiri, omissus.' F. tamen non est contemnend. quod in quodam Ms. legitur, *ad Pyrrhi ment.* Schef.

§ 2 *Molossorum primum in ea regione regnum fuit*] Chaones primum, Molossos deinde regnasse refert Strab. VII. quem lege. *Bong.*

§ 3 *Troj. temp.*] Hæc uncinis includit Ed. *Bong.*

§ 4 *Cum in templum*] Mss. habent in templo, quod tanquam incongruum repudiarunt. Solent tamen optimi scriptores casus hæc ita permutare, ac similia II. 13. observavimus. *Schef.*

Lanassam, neptem Herculis] Sic Vett. et Plut. in Pyrrho I. qui eam facit filiam τοῦ Κλεοβίου τοῦ Ἰλλίου, qui filius erat Herculis. *Bong.*

§ 6 *Et Andromachen Hectoris, quam et ipse matrimonio suo in divisione Trojana prædæ acceperat, uxorem tradidit*] Sic Virgil. *Æn.* III. 319. 'Hectoris

Andromache, Pyrrhin' connubia servas?' Ubi Servius, 'Consuetudinis regis fuit,' inquit, 'ut, legitimam uxorem non habentes, aliquam, licet captivam, tamen pro legitima haberent: adeo ut liberi ex ipsa nati succederent. Pyrrhus hanc quasi legitimam habuit, et ex ea filium Molossum suscepit: postea, cum vellet Hermionem, Menelai et Helenæ filiam, Oresti jam ante desponsatam, ducere uxorem, Orestis insidiis in templo Delphici Apollinis occisus est. Verum moriens præcepit, ut Andromache, quæ apud eum conjugis locum tenuerat, Heleno daretur; propter supra dictum beneficium, quo eum a navigatione prohibuerat. Inde factum est, ut teneret regnum privigni, qui successerat patri, a quo Molossia dicta est pars Epiri, quam Helenus postea a fratre Chaone, quem in venatu per ignorantiam dicitur occidisse, Chaoniam nominavit, quasi ad solatium fratris extincti.' *Modius.* Hunc I. sic restitutus oportet: *Andromachen Hectoris e matrimonio suo, quo (Helenum sc. et Andromachen) in divisione Trojana prædæ acceperat, uxorem tradidit.* Sensus est: Pyrrhum Heleno filio Priami regnum Chaonum, ac Andromachen Hectoris uxorem, quam ipse in matrimonium receperat, in uxorem dedisse; Helenus enim et Andromache in Trojanæ prædæ divisione Pyrrho obtigerant. Vid. Sen. Troad. *Gronov.* Quid est *matrimonio accipere?* Quis sic loquitur? Mss. *Andromachen Hectoris et matrimonio suo, quos in divisionem.* In uno pro quos legitur *quam.* Et sic plane Junt. nti omnino legend. est: *Andromachen Hectoris e matrimonio suo, quam ipse in divisione Trojana prædæ acceperat: Andromachen, quam in matrimonio habuerat, Pyrrhus elocavit Heleno Priami filio.* *Grav.* In Junt. sic legitur: *Andromachen Hectoris e matrimonio suo, quam ipse in divisione Trojana prædæ acceperat.* Sed

mibi h. quidem in l. Juntæ non satisfaciunt. Sic ego scriptum a Just. fuisse arbitror, *Andromachen Hectoris, quam ipse in matrimonium post divisionem Trojanæ prædæ acceperat, uxorem tradidit.* Hæc conjectura mea est, de qua liberum ait judicare. *Faber.* Græv. nihil esse putat *matrimonio accipere*; ideoque amplectendam lect. Junt. Et congruunt nonnihil Mss. quidam, qui sic habent, *Andromachen Hectoris et matrimonio suo.* Sensus igitur fuerit, quod Pyrrhus Andromachen Hectoris, quam in divisione Trojanæ prædæ acceperat, e matrimonio suo Heleno Priami filio uxorem tradiderit. *Vorst.* Lectio Junt. non est mala. Quia tamen quæ vulgantur, non temere, sed ex lect. vetusta veraque orta videntur, mallem junctis omnibus sic legere: *et Andromachen Hectoris e matrimonio suo (in divisione Trojanæ prædæ acceperat) uxorem tradidit.* Parentheses istæ sæpe fuerunt causæ turbatæ lectionis, quod exemplis aliis alibi a me demonstratum. *Schæf.*

§ 7 *Insiidiis Orestæ*] *Μαχαίρης Δελφοῦ ἀνδρὸς ἀνελόντος ἀρνόν.* Strab. IX. Regum Epiri gentis vid. ap. Paus. in Att. et Plut. in Pyrrho. *Bongars.* Idem Virgil. *Æn.* III. 331. 'Scelerum furis agitatus Orestes Excipit incautum, patriasque obtruncat ad aras.' Ubi iterum Servius, 'Alil,' inquit, 'Achilleas intelligunt; nam Pyrrhus (ut in historia legimus) occiso patre in templo Apollinis Tymbræi, reversus in patriam, in numinis insultationem, in templo ejus Delphico aras patri constituit, et illic ei cœpit sacrificare. *Mod.* Consentit Volleius I. 1. 6. Strab. tamen. IX. p. 290. 22. 'a Machæreo sublatum' tradit. Conciliare videtur Eusebius Chron. ad ann. 854. 'Pyrrhum Delphis in templo Apollinis occisum ab Oreste,' sed nimirum 'proditione Macarei sacerdotis.' Ipse autem fecisse putandus est, quod per alium quis fe-

cerit. *Add. Paus. 149. 10. Bern.*

§ 8 *Pielis*] *Pielum* vocat Paus. *Pyliades* hic imperiti librarii substituerant, Orestis nomine inducti. Erat hic Andromaches filius; *Paus. Bong.* Recte Junt. *Pielus.* Sic *Pamœnius* dicitur. *Græv.*

§ 9 *Arrybam*] Ita ex veteri scriptura legend. judicavi, habent enim vet. *thribam*, alii *hribam*: nisi quia malit ex Plut. Pyrrh. 1. *Tharrytam*, quod accedit ad *Tarriba*, quod in uno veteri legitur. Et, quæ de eo Plut. refert, cum Auctore nostro conveniunt: *Θαρήβιαν πρῶτον ἱστοροῦσιν Ἕλλητικοῖς ἱστορίαις, καὶ γράμμασι, καὶ νόμοις φιλανθρώποις διασκευήσαντα τὰς πόλεις, ἀνδραστον γενέσθαι.* Tharypum hunc vocat Paus. in Atticis: ejus filius Alceas, pater Arrybbæ, s. Arybæ, ut Plut. s. Aryrubæ, ut Diod. XVI. et Neoptolemi. Arrybæ filius Eacides, a quo Pyrrhus. Neoptolemi filia, Troas, Olympias Alexandri Magni mater, et Alexander filius, de quo sup. XII. 1. et 2. Hæc ex Plut. et Paus. Hinc sup. VII. 6. 11. legend. arbitror, 'Conciliante nuptias patruo, tutore virginis, Arryba, rege Molossorum;' et VIII. 6. 4. 'Siquidem Arrybam, regem Epiri, &c. atque Alexandrum pupillum ejus, uxoris Olympiadis fratrem,' &c. Lector sagax et eruditus judicet. *Bongars.* Plut. in Alex. 2. fratrem Olympiadis Arymbam vocat, quod id. cum Aryba crediderim: sicuti 'Selymbria' et 'Selybria,' 'Lampsana' et 'Lapsana,' *σκαμνίσκη et σκαπάνη*, &c. promiscue dicitur. *Bern.*

§ 10 *Frater Eacides*] Frater patruelis, ut ex iis constat, quæ sup. notavi. *Bongars.* Cic. XV. Fam. 7. 1. *Bern.*

Populum, &c.] Saxo XVIII. p. 169.

17. 'Civium offensam contrahere maluit.' XI. p. 214. f. 'Eoque studio gravissimas majorum offensas contraxit.'

§ 17 *Virum, admodum parvulum*] Plut. Pyrrho 2. *ῥήτιον ὄντα.* Lego

bimū admodum, ut *parvulum* ex glossa sit. *Bongars.* Ego *parvulum* non libenter abjicio, dictionem Auctori familiarem, ut XVIII. 3. 1. &c. Magis probo Freinsh. pro *vivum* rescribentem suum. Bernec. Ms. unum. F. unicum. Nullos namque filios habuit *Æacides*, præter *Pyrrhum*. *Voss.* Vidit Bong. legend. *bimū admodum*. Et recte vidisse virum excellentem illa præstantiss. ed. confirmat, in qua sic, ut ille conjecerat, legitur. *Bimū admodum* est, circiter, præter propter bimū: in hac enim notione sæpe legitur: cap. præc. huj. lib. 'Post menses admodum septem.' Et lib. xi. 'Inter hæc octingenti admodum Græci occurrunt.' Curt. 'Equites mille admodum.' Pro quo et alibi 'quasi' ponit; ut Græci *ὅσος*. Græv. Antea legebatur *vivum*, male. Sed in quibusd. impr. ante Bong. scriptum fuerat *bimū*, quod ipse probavit. Recte. Sic autem et Liv. LII. de alio principe locutus fuerat: nam in Epit. illius legitur 'Filio bimulo admodum regnum asserebat.' Atque ita illud *parvulum* mutari debet in *puerulum*, aut omnino delend. est. Nam, si *bimū admodum* erat, *parvulum* addere nil quidquam attinet. *Fab.*

Pyrrhum bimū admodum parvulum] Bong. et secutus eum Bernec. edidit *Pyrrhum vivum*. Sed fatetur tamen Bong. se malle legere *Pyrrhum bimū admodum*; ut *parvulum* ex glossa sit. Quidni ergo *τὸ bimū* retinuit, cum in antiquioribus typis expr. Junt. Bechar. et aliis id reperiret? Alii, cum et ipsis *τὸ vivum* non placeret, aliud pro eo legend. conjecerunt: et *Voss.* quidem unum, Freinsh. vero unum. Illud *parvulum*, quod Bong. expunctum volebat, abesse vix potest. Et loquitur ita Noster XVIII. 3. 1. et 4. 4. Erit autem *τὸ admodum parvulum* *τὸ bimū* *ὑπὸ τῆς* quædam; quasi diceret, 'bimū, i. e. admodum parvulum.' *Vorst.* Omnino le-

gend. *bimū admodum*, expuncto *parvulum*; et *admodum* pro, circiter, accipiendum. Nam *admodum parvulus* non potest jungi, sed *admodum parvus*, sicut dicitur 'admodum puer.' *Schef.*

§ 18 *Subtractus*] Ab Androclide et Angelo. Plut. in *Pyrrho* 2. *Bern.*

§ 19 *Glauci*] *Γαυκίας* Plut. vocat. *Bongars.* Alii libri *Glaucia*; quam scripturam firmat Plut. in *Pyrrho* 4. *Mod.* *Glaucia* pridem G. Major edidit, et firmat eam scripturam Plut. in *Pyrrho* 4. et Diod. XIX. 80. *Bernec.* Legend. omnino, ut Junt. et G. Majoris edd. habent, *Glaucia*, confirmante Plut. Post Junt. usque in *adultam ætatem*. Græv. Bong. et Bernec. edidit *Glauci*. Sed notarunt tamen Majorem edidisse *Glaucia*. *Vor.*

Quæ et ipsa genus Æacidarum erat] In Ms. *genus*. Quod elegantissimum est, et *Vossio* arridet, atque adeo mihi. *Faber.* In Ms. legitur *genus Æacidarum*, quod ignoro, quare contempserint, cum sic Noster loqui soleat et alibi: ut II. 4. ubi de Orithia: 'Auxilium deinde a Sagillo rege Scythiæ petit: genus se Scytharum esse ostendit.' *Schef.*

§ 20 *Addito in auxilium*] Malim *ad aux.* quam in *aux.* Neque enim temere sic loquuntur boni scriptores. *Fab.*

§ 21 *Annorum undecim*] *Ἀνωδωδεκά ἐτῶν*, Plut. *Bong.*

Usque ad adultam] Mss. mei usque *adultam*: quod probo: amat enim sic loqui Just. In eisd. meis Mss. deest dicam, an abest, in seqq. quoque illis, ut *Tarentinos solus adversus*, &c. vox *solus*. *Mod.*

Usque adultam] Ita Mss. Modiani, et amat sic loqui Noster, ut ostendit in Ind. Freinshemius. Editi usque *ad adultam*. Bernec.

§ 22 *Tantusque*, &c.] Saxo VII. p. 122. 38. 'Igitur apud Sueones tantus haberi cœpit, ut magni Thor filius existimaretur.'

LIBER XVIII.

CAP. I. § 1 *Igitur Pyrrhus*] De Pyrrhi in Italiam expeditione, Plut. in Pyrrho, Paus. 1. Flor. 1. 18. Oros. iv. 1. et Epit. Liv. Bong.

Et ipsis auxilium adversus Romanos indigentibus] Optime Ms. Bong. *aux. adv. Rom. pollicentibus*; ut Tac. 1. 60. 'Chauci, cum auxilia pollicerentur, in commilitum adsciti sunt.' Gronov. Ms. quidam teste Bong. *aux. adv. Rom. pollicentibus*. Utrobique casus sexti est; cum præcedat 'Samnitium' et 'Lucanorum.' Refero igitur hoc ad illa quæ in Notis ad II. 3. 16. et VIII. 5. 10. conguessimus. Vorst. In Ms. quodam reperitur *aux. adv. Rom. pollicentibus*: quod nescio an convenientius sit historię. Florus 1. 16. ubi de bello Tarentino agit: 'Sed apparatus horribilis, quum tot simul populi pro Tarentinis consurgerent, omnibusque vehementior Pyrrhus.' Sed et quod ap. Nostr. sequitur de sociis, firmare lect. hanc videtur: 'Valerius Lævinus festinans, ut prius cum eo congrediretur, quam auxilia sociorum convenirent.' Socii profecto alii intelligi non possunt, quam Samnites illi et Lucani. Schef.

Spe invadendi] Vid. notata ad iv. 3. 5. Bern.

§ 2 *Exempla majorum*] Virgil. III. Æn. 342. 'Ecquid in antiquam virtutem animosque viriles Et pater Æneas et avunculus excitat Hector?' Ita XII. Æn. 439. Bern.

Subegit] Scrib. *subegisset*. Fab.

§ 3 *In solatia*] Mss. plures habent *solatio*, quod non puto temere repudiand. Ita XVII. 3. pro *in templum* vett. habent *in templo*, ubi vid. quæ notavi. Firmaret quoque Phædrus noster, si lectio esset integra 1. 10. ubi ait: 'Lepus semianimus mortis in solatio.' Sed præfero, quod habet

Delph. et Var. Clas.

Justin.

Heins. *mortis in solatia*. Sic enim edend. fuerat in mea ed. pro quo vitiose legitur nunc *in solatia*. Schef.

Adductis] Legend. *abductis*. Bongars. Quid opus est? Fr.

§ 4 *Valerius Lævinus*] Plutarcho in Pyrrho 34. 'Ἀλβῖνος, litteris transpositis, et: interjecto, legend. *Λαβῖνος*. Pugna commissa est ἐν τῇ μεταρὶ περὶ Παρθορίας πόλεως καὶ Ἡρακλείας, Plut. ib. Heraclea antem auctore Plinio III. N. H. 11. pr. inter Sirin est et Acirin fluvios. Unde in Oros. iv. 1. legere audeo 'apud Heracleam, et Pandosiam urbem, fluviumque Sirin:' quamvis Ms. habeat *Heracleam Campaniæ urbem, fluviumque Lirin*, cum nulla sit Campaniæ Heraclea, et Liris fl. ab h. l. alienus sit. Sequitur est autem Orosius Flori corruptum exemplar. Ideo ut Oros. ita et Flor. 1. 18. 10. emendandus. Bong.

§ 6 *Invisitata*] Plin. VIII. 6. Bongars. Plin. scribit Italiam non visos hactenus elephantos 'boves Lucas' appellasse, quippe in Lucanis primum visos. Add. Varr. vi. L. L. Flor. 1. 18. 11. Solin. 25. Frontin. II. Strat. 4. 13. Bernec. Scrib. *invisitata*. Liv. iv. 33. 'Quum repente patefactis Fidenarum portis nova erupit acies, inaudita ante id tempus invisitataque.' Et XXVII. 39. 'Invisitati namque antea alienigenis, nec videre ipsi advenam in sua terra assueti.' Curt. ix. 1. 'Magnitudinis invisitatae reperere serpentes.' Ubi vulgo editur *invisitata*, sed male. Gronov. Optime Gronov. *invisitata*, i. e. non ante visa Romanis. Faber. Scrib. cum Gronov. *invisitata*, h. e. bestiæ nunquam antehac visæ. Hoc enim Latinis est 'invisus' et 'invisitatus.' Quod sæpe corruptum est in *invisitatus*. Græv.

§ 7 *Nec host. &c.*] Saxo VIII. 149. 18.

3 K

‘Incrumentam victoriam retulit.’ XIII. 246. 26. ‘Incrumentam victoriam habuit.’

§ 10 *Ducentos captivos*] De quibus versus Ennii elegantes sunt ap. Cic. Off. I. 11. *Bong.*

§ 11 *In quo par fortuna priori bello fuit*] Istud *bello* glossema est puerile. Huic l. alius l. est plane germanus, XXII. 3. ‘Sed secundi cartaminis eadem fortuna, quæ et prioris fuit.’ *Faber.* *Priori bello* pro, prioris belli, l. e. prælii fortunæ. Solent auctores ita concise loqui. Vid. Notas ad I. 7. 14. *Vorst.* *Faber* illud *bello* delet. Puto non neceesse esse. *Schef.*

Iterato prælum cum Rom. facit] Ad Asculum urbem. *Bern.*

CAP. II. § 1 *Cum centum viginti navibus*] Centum triginta habet Val. M. III. 7. *Bongars.* Ita cautum videtur fœdere, de quo Polyb. III. 26. agit. *Vorst.*

A peregrino rege] *Mss.* *rege* non cognoscunt. Et quid? si non rex, sed populus peregrinus Romanis intulisset bellum, Carthaginienses ægre id ferre non potuissent? Sed non modo illud *rege* mihi a glossatore intrusum videtur, verum et *a peregrino*, cum non magis causa ægre ferendi sit in hoc, quam in altero. Hoc enim Carthaginienses tantum dicebant ægre se ferre, quod, cum populus Romanus multa feliciter et gloriose gesserit bella in terris peregrinis, nunc ne in Italia quidem possit esse tutus et tranquillus. *Schef.*

§ 2 *Externo hoste oppugnarentur*] Prætulim *ab ext.* h. *Fab.*

§ 4 *Speculatorum consilia*] Ut solebant Carthaginienses. Vid. Frontin. Strat. I. 2. 3. et 4. Ars magnis Principibus etiamnum familiaris, de qua Piccart. Obs. Dec. VII. 4. Add. Fam. Stradam in Actis anni 1581. p. 486. *Bern.*

Arcessiri] Scrib. *arcessi.* Gronov. *Mss.* *arcessi.* Græv.

§ 5 *Nam Romanis eadem causa mittendi auxilii Carthaginiensibus fuerat*] Propositio vera, ut dialectici dicere solent in sensu diviso, non sensu composito. Vult enim dicere, Carthaginiensibus eand. causam fuisse mittendi auxilia Romanis: Innuit autem occulte Carthaginienses non Romanorum gratia hæc auxilia misisse, sed sua causa; nempe ut Pyrrhum in Italia retinerent, nec Siciliam ingrederetur, quam ipsi armis vexabant. Cæterum, quod ait Justinus, Fabricium a senatu ad Pyrrhum missum pacem composuisse, secus a Plut. traditur: sed Cynecam a Pyrrho Romam missum pro impetranda pace etiam Cic. docet; ibi vero obtitisse Appium Clandium cum, ne cum rege pax fieret. Notior est historia, quam ut multis verbis indigeat. *Glar.*

Nam Romanis eadem causa mittendi auxilii, &c.] Mens Auctoris legi postulat *Nam Carthaginiensibus eadem causa mittendi auxilii Romanis fuerat.* Sebis. Mihi *Romanis* glossemati simile videtur. *Bernec.* Ego omnia recte se habere existimo, et voces modo trajectas esse: Id quod in scriptis Veterum est perfrequens. Sensus quidem est: Eand. causam Carthaginiensibus fuisse, vel eand. causam Carthaginienses habuisse auxilii Romanis mittendi. *Vorst.* Locus hic non sanus viris doctis videtur. Mihi ne integer quidem. Et puto post *Romanis* deesse aliqua, quibus ostendebatur, cur Romani Carthaginiensium auxilia haberent suspecta, sicut sequitur, cur Carthaginienses ea Romanis voluerint obtrudere. Docet vox ‘*eadem*,’ quæ semper respicit quid antecedens simile, quale h. in l. nihil extat. *Schef.*

§ 6 *Fabricius Luscinus*] Alii. hanc missum ferunt, ut de captivis redimendis ageret. De Romanorum continentia leg. Valerium IV. 3. Hoc voluit Varro II. de Vita Pop. Rom. ‘Qua abstinentia viri mulieresque

Romæ fuerint, quod a rege munera eorum volnerit nemo accipere.' *Bong.*

§ 7 *Cynæus*] Fuit hic Demosthenis auditor, cujus eloquentia plures urbes, quam suis armis, subactas esse dicebat Pyrrhus. Plut. Pyrrh. c. 36. Add. Liv. xxxiv. 45. *Bern.* Scribend. *Cineas* ex melioribus libris. *Græv.* Alii *Cineas*. Arbitror tamen veram scripturam esse *Cynæus*, idque eo magis quod hoc nomen ita scriptum ap. Paus. est, ubi de quodam Eretriae proditore agit, Philabro F. *Cynæus*. p. 215. Add. quod origo vocis notissima est, a galea sc. quam Græci 'Cynen' vocant. *Fab.*

§ 9 *Munera spreviscent, interfectis, &c.*] Etiam hic l. mihi mutilus videtur. Oratio certe non coheret, cum legati spreviscent, invitatis missæ sint. Debebat enim scripsisse invitati sunt ad cenam, elaque missæ aureæ coronæ. Puto post 'spreviscent' aliquid excidisse. *Schef.*

Aurea coronæ] De aureis coronis vid. quæ Freinsh. in Ind. ad v. *Coronæ* congesit. Et add. quod Diod. xvi. 93. Philippum regem Maced. coronis aureis donatum scribit; et Nepos xxiii. 7. 2. Romanos coronæ aureæ donatos a Carthaginiensibus. *Vor.*

Honoris causæ] H. e. de liberalitatem regis aspernari viderentur. Mss. tamen *hominis* habent: unde Freinsh. *omnis* facit: quippe mali omnis finis, hospitalia munera non admittere. *Bernæc.* Mss. *hominis causæ*, unde bene Freinsh. conjecit legend. esse *omnis causæ*. Sed male interpretatur: Tanquam mali omnis finisset hospitalia munera non admittere: imo quia victoriæ indicium erat coronæ. Triumphantes enim coronabantur. Sic ap. Liv. xxii. 37. de aurea victoriâ ab Hierone senatui missa, 'victoriâ omenque se accipere,' dixit senatus, cum alia munera respiciasset. *Græv.*

Statuis regis imposuerunt] Muneribus sc. regis in ipsius regis honorem

versis: quæ certe non adulatio, sed Romana moderatio potius dici debuit. Narrat Athenæus x. 10. *Ælian.* ii. v. H. 41. et Laërtius in Xen. haud multum dissimile factum Xenocratis philosophi, qui muneri sibi datam a Dionysio rege coronam auream, domum a cœna rediens, Mercurio, qui stabat ante regias ædes, injecit. Add. Lipsii Notam 167. ad Tac. ii. *Bern.*

§ 10 *Ab Appio Claudio*] 'Cum de Pyrrhi pace ageretur, ad eam causam Appium illum et cæcum et senem delatum, memoriæ proditum est.' Cic. Phil. i. 5. Add. L. i. § 5. D. de Postulando: et L. 2. § 36. de Orig. Jur. *Id.*

Regum urbem] Plut. in Pyrrho 42. de Senatu tantum: βασιλῆος πόλιν ἀνδρῶν. *Bongars.* Flor. i. 18. 20. 'Urbem templum sibi visam, senatum regum esse.' *Bern.*

§ 12 *Firmatogue, &c.*] Saxo xiv. p. 248. 46. 'Urbem Archam adversum se valido præsidio firmatam invenerunt.'

CAP. III. § 2 *Tyriorum gens*] In Ms. Bongarsiano legitur *T. res*, quod probo, et vocem *gens* pro glossa habeo alterius. *Rem* tali sensu alibi quoque solet usurpare. Vid. quæ notavi v. 3. *Schef.*

A Phœnicibus] Cart. iv. 4. 25. ab Agenore Tyrum conditam scribit. Hanc postea Romanorum coloniam Ulpianus L. 1. D. de Censib. celebrat, inde sibi originem fuisse memorans. *Bern.*

§ 3 *Terræ motu*] Strab. i. et xvi. *Bong.*

Assyrium stagnum] 'Assyrium' pro, Syrium, dixit, quod sæpe Vett. consueverunt. Vid. autem, num Genesarum lacum velit, de quo Plin. v. 15. Nullus enim propior Tyro. *Glar.* Lacum intelligit Γενεσαρίτιον, de quo Strab. xvi. De Sidone et Tyro vid. eund. Strab. et Cart. *Bongars.* Add. Melam i. 12. Alterius Tyri, Phœnicum coloniæ,

quam præstringit fl. Tyras, meminit Marcellin. xxii. 18. Vid. Fabrum Semest. iii. p. 8. Bern. 'Assyrium stagnum' in libris Sacris 'mare Galilææ' dicitur. Ita autem vocabatur, quod illa loca Assyrii tenuerant. *Fab.*

§ 4 *A piscium ubertate*] Sed D. Hieron. in Quæstion. s. Tradit. Heb. in Genesin tom. iii. 206. d. 'De Chanaan primus natus est Sidon,' inquit, 'a quo urbs in Phœnice Sidon vocatur.' Bern.

Nam piscem Phœnices Sidon vocant] Philo Bybliensis: Χρῆσις δὲ ὑστερον πολλοὶ ἀπὸ τῆς Ἱουδαίου γενεᾶς γενέσθαι Ἀγρία καὶ Ἀλία, τοὺς ἁλίας καὶ σαργέας εὐπερὲς, ἐξ οὗ κληθῆναι Ἀργεντάς καὶ ἁλίας. Nam ט״ץ piscator. Ita credebant Phœnices. *Voss.*

§ 5 *Navibus appulsi, Tyron urbem*] F. *appulsi*. Liv. xxx. 19. 'Ibi eum [Magonem] legati ab Carthagine paucis ante diebus in sinum Gallicum appulsi navibus adjecerunt.' Suet. Oct. 98. 'Vectores nauæque de navi Alexandrina, quæ tantum quod appulerat,' &c. Gronov. Vulg. distinctio bona non videtur. Quid enim *navibus appulsi*? Non dicis: Ubi fuerint appulsi; quod tamen necesse est, ut integer sit sensus. Comma igitur post 'Tyron' collocand. Nempe 'Tyros' insulam hic notat, non urbem, quod non observant editores. Steph. Τύρος, νῆσος ἐν Φοινίκῃ, ἀπὸ Τύρου τοῦ Φοίνικος. Strab. xvi. Τύρος δ' ἔστιν ἑλὴ νῆσος. *Schæf.*

Ante annum Trojanæ cladis] Hinc factum est, quod ego in primis animadvertendi. puto, ut, cum Homerus toties meminerit Sidoniorum, nullam tamen Tyriorum mentionem fecerit; neque enim illud nomen ap. Principum poetarum meminisse legere. Quomodo enim in expositione rerum ad Trojam gestarum Tyrios commemorasset, qui aut nulli aut obscuri erant? Prudenter igitur ab Homero factum. Etsi scio errare hic Justinum, nam

Tyros haud dubie antiquior est, duabus aut tribus ferme generationibus. Sed illa tempestate nullum sibi apud Græcos nomen pepererat; nisi quod de Cadmo Tyrio, &c. Sed hæc recentiores scriptores. Uno verbo, illa tempora impeditissima sunt. *Faber.* Pro, anno ante Trojanam cladem. Estque talis loquendi forma qualis illa Joh. xii. 1. Πρὸ ἐξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα: et illa versionis Amos i. 1. Πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ. Oros. quoque sæpe ita loquitur. Ut i. 5. 'Ante annos urbis conditæ mclx.' Et ipse Noster vocula post prorsus similiter utitur. Ut xxxviii. 8. 1. 'Post annos tres et viginti sumpti regni.' Vid. et Notas ad xiv. 3. 8. *Vorst.*

§ 6 *Persarum bellis diu varieque fatigati*] Errorem hunc esse puto, eumque pudendum maxime. Unde enim Persæ illis temporibus, qui annis admodum 600. post Trojæ excidium principatum Asiæ, duce Cyro, invaserunt? Itaque duorum alterum verum est, aut triniter lapsum esse Justinum, si ita scripsit; aut, si minus scripsit, veram scripturam esse *Assyriorum*, non *Persarum*. *Fab.*

A servis suis multitudine abundantibus] Flor. iii. 12. 15. 'Quid bella servilia? unde nobis, nisi ex abundantia familiarum? Tac. iv. 27. 'Urbs trepidat ob multitudinem familiarum, quæ gliscebant immensum, minore indies plebe ingenna.' Junge Thucyd. iv. 16. 12. de Spartanorum Helotis: Liv. iii. 16. 3. Sen. de Clem. i. 24. pr. Bern.

§ 7 *Atque ita potiti urbe, lares domini occupant, rempublicam incedunt, conjuges ducunt, &c.*] Hæc perturbata sunt, et confusa. Sic autem, meo judicio, disponenda: *Atque ita remp. invadunt, lares dom. occupant, conj. eorum ducunt, et, quod ipsi non erant, liberos creant.* *Fab.*

§ 8 *Qui miti ingenio senis domini, &c.*] Quædam edd. post τὸ 'ingenio' habent distinctionem, quæ omnino

delenda est. Sensus est: Qui misere-
retur domini sui ob clementiam ejus
pristinam, et sub quo ei mitis ac libe-
ralis fuerat servitus. Gron.

§ 9 *Cum velut occisos alienasset*] No-
tanda significatio est, pro, e conspec-
tu removisset, celasset, &c. *Faber*.
'Alienasset,' h. e. occulisset, ut ex-
ponunt. At vellem mihi locum alter-
ius alicujus monstrari, ubi 'alienare'
positum sit pro, occultare. Putabam
scripsisse *ali curassent*, at hoc non
videtur convenire præcedenti, 'velut
occisos.' Deliberand. igitur est am-
plius, et videtur aliquid hic dici de
loco, ubi eos servaverit. *Schef.*

Quasi acceptissimum Dis] *Mss. pla-*
citissimum. Quod merito probat Gron-
nov. Val. Fl. 'Placitosque Deis ne
deserat actus.' *Græv.*

§ 11 *Id primum*] *F. Is. pr.* Gron.

§ 13 *Non servilis, &c.*] Plato vi. de
Leg. sub finem ex Homero producit
hos vv. qui nobis tamen Odyss. xvii.
322. paulo aliter leguntur: *Ἥμιν γὰρ
τε νόον ἀπαμείβεταί εὐρύοπα Ζεὺς Ἀνδρῶν,
ὅς ἂν δὴ κατὰ δούλιον ἡμᾶρ ἔλθοι.* 'Di-
midio mentis deprivat Juppiter illos,
Servilis quoscunque viros sors ceperit
unquam.' Contra ea Dionys. Cato iii.
Distich. 11. 'Utile consilium,' &c.
Et maxime Sen. Ep. 47. *Bern.*

§ 14 *Quantum ingenua servilibus in-*
genia præstarent] Anglicanus Ms. q.
dominorum ingenia serv. pr. Sed illud
dominorum manifeste est ex glossa.
Schef.

§ 17 *Metuendum exemplum, &c.*] Eod.
vult argumento Marcellin. xvii. 28.
'Ad servos rebelles,' inquit, 'ocius
signa transferri, utilitas publica flagi-
tabat.' *Bern.*

§ 18 *Crucibus*] Quippe proprio ser-
vorum supplicio. Plant. in Milite ii.
4. 19. Tac. H. ii. 72. 4. et iv. 11. 9.
Vulcatius in Avidio Cassio 4. Capi-
tolin. in Macriano 12. *Bern.*

§ 19 *Genus tantum Stratonis inviola-*
tum servavit] Diod. quarto Alexandri
anno ait Stratonem ob Darii amici-

tiam principatu ejectum, et Ballony-
mum factum regem. Q. Curt. init.
lib. iv. cand. narrat historiam, regem
ex hortulano factum Abdalonimum
nominat, atque etiam ita hic Auctor.
Diod. tamen Tyriorum, non Sidonio-
rum; Curt. contra Sidoniorum, non
Tyriorum. *Glar.*

CAP. IV. § 1 *Conditi*] I. e. instau-
rati, reformati. ii. 15. 1. 'Urbem ex
intero condere.' Sic et Græcum
κτίσας non tantum est, ab initio insti-
tuere aut exstruere, sed et, instau-
rare, reficere. *Vorst.*

Convalescere] Legend. f. *coaluere*.
Bongars. Est qui mutat *coaluere*, mi-
nime ad Justini genium: cui *convales-*
lescere significat, crescere, s. potentia
augescere. Sic iii. 4. 1. et xxxvi.
2. 18. Sen. Ep. 18. 4. Pauca sunt,
quæ dicuntur: sed, si illa animæ
bene exceperit, convalescunt et ex-
surgunt.' *Bern.*

§ 2 *Uticam condidere*] Græcis *Ἰνδ-
κη.* *Bongars.* Ead. Vell. i. 2. 9. et
Mela i. 7. *Bern.*

§ 3 *Rex Tyro*] Malim Tyri. Dido-
nis autem pater Agenor, fil. Bell.
Bongars. Silius i. init. de Bello Pu-
nico, ubi de fano Didonis s. Eliassæ:
'Stant marmore mæstæ Effigies,
Belusque parens, omnisque nepotum
A Belo series: stat gloria gentis Age-
nor: Et qui longa dedit terris cogno-
mina Phœnix.' Lucem huic historis
toti fœnerabuntur scitissimi illius Mu-
sarum Fabri Semeustria iii. 2. & 13.
Bernec. In Ms. legebatur *rex multo*
Tyro. Et Joannes Gerundensis Epia-
copus in Paralip. Hist. Hispanica
citatur *interim rex multo Tyro decedit*.
Vix itaque crediderim sanum hunc
esse locum. Puto scribend. *interim*
rex Mutgo Tyro decedit. *Mutgo* appel-
latur hic pater Pygmalionis, quem
alii 'Mutgonum' et 'Matgenum' vo-
cant. *Μέτρη* is est Theophilo lib. iii.
ad Antolycum. 'Methres' vero est
Servio. Alii et 'Belum' vocant.
Non recte. *Voss.* *Rex Mutgo* Joseph.

cont. Apion. i. p. 927. est *Μέγρονος*, et 'Mutinea' Liv. xxvi. 21. Gronov. In Ms. est *rex multo Tyro decedit*. Ut fere ap. Gerundensem Episcopum legitur: *interim rex multo Tyro decedit* (quod ex Nostro sumptum est); unde suspicatur cl. Voss. pro *multo* scribend. *Mutgo*, qui Pygmalionis pater fuit, s. *Μαίγονος* ex Sanchuniathon. Sed in aliis regibus Tyrionum appellandis, obiter moneo, mihi suspecta est fides Philonis Biblii, qui Sanchuniathonem Græce vertit. Nam Agreus, Halieus, Pygmalion, nonne nomina sunt mere Græca? *Faber*. Bong. mallet Tyri. Sed quid opus? II. 13. 5. 'Pons quem ille Abydo fecerat.' Et xx. 3. 9. 'Corinθο nuntiata est victoria.' *Vorst.* Plane verum puto, quod censet Voss. excidisse hic nomen regis *Mutgo*. *Schef.* Hic fuit Mettinus, fil. Badexori. Vid. insigne fragmentum Menandri Ephe-sii de Regibus Tyriis, qui ab Hiram usque ad Pygmalionem et Didonem ap. Joseph. II. cont. Appion. Græc.

Elissa filia] Dido Agenoris vel Beli filia fuisse dicitur Eustathio ad Dionys. Perieg. 197. *Διδὴ ἡ τοῦ Πυγμαλίωνος ἀδελφὴ, Ἀγηνόρος θυγάτηρ ἡ Βήλου βασιλῆως Τυρίων, ἡ καὶ Ἐλισσα καλουμένη καὶ Ἄνα, Συγχαίη* (leg. *Συχαίη*) *γενομένη γυνὴ ἀνδρὶ φόνει, Τύρον φέκει τοῦτον δὴ τὸν ἄνδρα Πυγμαλίον σὺν αὐτῇ ἀποδημοῦντά που δολοφονεῖ ἔρωτι χρημάτων.* 'Ο δὲ δὲ ὄνειρον σήμας τὸ πάθος τῇ γυναικὶ κελεύει φεύγειν οὐκέτι γὰρ εἶναι πιστὰ τῇ Πυγμαλίῳ, ἐν δευτέρῳ χρημάτων τὰ φυσικὰ τιθεμένη θεομύ. 'Η δὲ προσλαβομένη τινὰς τῶν Τυρίων, συναραμένη δὲ καὶ τὰ χρήματα, ἔρχεται ἐπὶ Λιβύην.

§ 5 *Acerba*] Qui vulgo et a Marone *Sichæus* dicitur. In ora Mss. aliquot adscriptum est: '*Hiarbæ* legendum:' falso Mauritanorum principem cum Didonis marito confundentes. Alii *Acerbas* habent, v pro b. Servius in Virgil. notat *Sicharbam* eund. appellatum, et fragmentum de Didone,

quod mihi ex veteri libro transcriptum communicavit popularis meus P. Daniel: in quo totus hic locus adducitur ex Trogo in Epitomis. *Bongars.* Add. Salmas. in Solin. 328. d. 1. *Bernec.* Leg. *Sicharbæ*, ex Servio et observatione Bongarsii. *Faber.* Suspicio ap. Just. fuisse *Aterbæ*, vel *Atherbæ*, quod aliis 'Atherba.' *Schef.*

Sacerdoti Herculis, qui honos secum-dus, &c.] Sic XVIII. 6. 12. 'Impubes, quæ ætas etiam hostium misericordiam provocat, aris admovebant.' Multa hujusmodi et ap. alios sunt. Liv. xxiii. 11. 'Magistrum equitum, quæ consularis potestas sit.' Quem locum sic emendat, et plura id genus ad eum congerit Gronov. *Vorst.* Cic. iv. Verr. 61. 'Homo nobilis, qui sacerdos Jovis fuisset, qui honos apud Syracusanos est amplissimus, agit mecum,' &c.

§ 8 *Generum*] I. e. sororis maritum, ut ex Soph. CEd. T. et Probi Pausania notavit vir incomparab. *Jac.* Cujacius Obs. vi. 17. Quomodo et Ditmarus, et Witichindus Saxo lib. i. loquuti sunt. Sed et Cedrenus Jethor socerum Moysis vocat *πεθερὸν ἢ γαμβρόν*. Ut, quicumque uxorem alteri dat, aut filiam, aut sororem, ejus 'gener' dicatur. F. et, qui ducit, 'gener' dicitur, quo sensu *ἐγγαμβρεῖν* legimus Matth. xxii. 24. *Bongars.* Zonaras in Stauracio generale vocabulum restringit, *γαμβρὸς ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ*. Ceterum istiusmodi nomina cognationum et affinitatum ab antoribus non Jurisconsultis confundi sæpe corrumpique, demonstrat præter alios Alb. Gentilis lib. v. de Nuptiis p. 448. et seq. *Bernec.* Quia mortuo patre Mutgone illi quasi socer erat. Ita Homerus. *Fab.*

Sine, &c.] 'Absque p. r.' etiam dixit Saxo i. p. 19. init.

§ 10 *Cupida oblivionis*] Plerique Mss. habent *oblivionem* vel *oblitio-nem*. An vera lect. *oblivionem*? num *cupida oblivionem* dixit, secutus in verbali con-

structionem verbi, quod nonnunquam faciunt etiam Latinissimi scriptores? *Schef.*

Removeret Junt. *renocet.* Ut respondeat, quod sequitur, *et* 'occurrat.' *Græo.* Quia sequitur mox 'occurrat,' malim, ut Junt. habet, *renocet.* Vorst.

Oculis ejus, &c. Cic. vi. Fam. 1. 'Oculi augent dolorem, nec avertere a miseris cogitationem sinunt.' *Bern.*

§ 12 *Eliasa ministros migrationis a rege missos navibus*] Nimirum templum Herculis, ad quod Acerbas sacerdos fuit, Palætyri et in continente fuit: ut, cum Eliasa ad fratrem se migrare velle simularet, navem conscendere necesse haberit. Vid. xi. 10. 11. et ad eum l. Notas. *Vor.*

Involucris involuta] Puto *involucris* esse glossam, et scriptum a Just. *segestribus*; aut *segestriis.* Faber. F. potest totum abesse. *Schef.*

§ 13 *Acerbam*] Gronov. iv. 10. Obs. ipsum Trogam *Adherbam* dixisse coniecit: id enim nomen Punicum esse, Græca terminatione. *Vorst.*

Ciet] F. *ciens.* Bernec. Scrib. *ciens.* Faber. Bernec. suspicatur *ciens*; quia præcedit 'desiens,' credo. Ego mallem *ciet et erat*, ut significantur duo, quod et compellarit eum nomine, et preces ad eum fuderit. *Schef.*

§ 16 *Sacris Herculis*] Institutis primis ab Iromo, Tyri rege, (qui in sacris Regum libris 'Chiram' vocatur,) sub id tempus, quo Salomon Hierosolymis imperabat. Joseph. Antiq. viii. 2. Sed tamen sacra Herculis et manserunt Tyri: et inde postea translata sunt Gades. Strab. iii. Just. xlv. 5. 2. *Bernec.* Intellige, non sacrificia, quod ridiculum est, sed sacramenta, symbola, mysteria, &c. *Fab.*

CAP. V. § 2 *Sacerdos Jovis*] Sacerdotem Junonis ait fuisse Servius ad i. *Æn.* 447. id quod et ex ipso Virgilio colligitur. Unde puto ap. Nostrum quoque scribend. *Junonis pro Jovis*, vitiumque ortum ex compendiosa scriptiōne. *Schef.*

Deorum monita] In impr. quodam legitur *Dei.* Et sane fuit Sacerdos unius Jovis, vel Janonis, ut ab ipsa unica monitus fuisse videatur. Quid ergo si Noster scripsit *Dea communita*? Id.

Comitem se Eliasa sectumque fortuna præbuit] Vett. edd. cum Junt. *fortuna offert.* Quod et Britanni in duobus eodd. repertum merito receperunt. Inferius iidem: 'Hortatique sunt, ut urbem ibi conderent.' *Græo.* In Junt. *sociumque fortuna*; quod mihi valde placet. [*Sc. fortune* antea abfuerat.] Faber. Angli una voce auctius, *sectumque fortune præbuit.* Quam lect. puto genuinam. Certe cur synonymia uti h. l. et *comitem sociumque* scribere Justinus debuisset, ratio est nulla. At vero *socium fortune* elegantissime vocabat eum sacerdotem. Sic i. 5. habet 'socium coeptis.' *Schef.*

§ 4 *Mos erat Cypris, virgines ante nuptias, &c.*] Lactant. Divin. Inst. i. 17. 'Venus auctor mulieribus in Cypro moris illius fuit, ne sola præter alias mulieres impudica et virorum appetens videretur.' Armenis similem fere morem tribuit Strab. xi. f. et Lydis Herod. i. 98. item *Ælian.* iv. V. H. 1. Punicis Val. M. ii. 6. 15. Phœnicibus D. Ang. Civ. iv. 10. Theodor. Hist. Eccl. i. 8. *Bernec.* Morem hunc in ipsa Africa eas ad posteros transmisisse apparet ex eo, quod Val. M. ii. 6. 15. scribit, Sices in Africa fanum esse Veneris, in quod se matrones contulerint, atque inde procedentes ad quæstum dotes corporis injuria contraxerint. *Vor.*

Statutis] F. *statis.* Gron.

Libamenta, &c.] Saxo iii. p. 42. 18. 'Fœda superis libamenta persolvit.' § 6 *Ægre, &c.*] Id. vi. p. 99. 48. 'Perseverantissimis omnium precibus victus.'

§ 7 *Interpellasset*] Sic Auctor iterum xv. 8. 8. et xlv. 4. 20. Eleganter Curt. vi. 6. 14. 'Ne in sedi-

tionem res verteretur, otium interpellandum erat bello.' Et IV. 6. 11. 'Saxa cotesque interpellant specum.' Capitolin. in M. Ant. Philos. 8. 'Interpellavit istam felicitatem securitatemque imperii Tiberis inundatio.' Vid. de hac voce Freinsheimii Ind. et Burdellotium in Petron. p. 238. pr. *Bern.*

§ 8 *Mutuarumque rerum commercio*] Quod Spartanis quoque tribuit Auctor III. 2. 1. et Germanis Tac. 5. idemque cum Aristoteles Polit. 1. 6. tum Plinius XXXIII. 1. pr. ut antiquissimum, et maxime conveniens naturæ, commendat. *Bernec.* Livio dicitur *mutuus usus*: XXXIV. 'Commercio Græcorum Hispani gaudebant. Hujus mutui usus desiderium, ut Hispana urbs Græcis pareret, fecit.' Et XXXVIII. 'Id oppidum multarum gentium fines contingit, quarum commercium in eum maxime locum mutui usus contraxere.' *Gron.*

§ 9 *Deinde empto loco*] Virgil. 1. *Æn.* Strab. XVII. Appian. *Διθυρῆς*, Eustath. in Dionys. et ceteri passim auctores de Carthagine multa: de qua silere rectius putat Sall. Ju. 19. 3. quam parum dicere. *Bongars.* Ma. Bong. habet *deincepto*. Unde colligo lect. veram esse *deia capto*. Posuit autem *capto* pro, accepto. Sane, ut hoc modo legamus, ratio requirit. Simulabat Elissa brevi se abitraram cum suis. Quid igitur emeret sibi locum? Et docent manifesta verba petiisse tantum 'ut suos posset reficere.' Hoc ergo fine dabant incolæ, ipsa capiebat locum. Equidem et Virgil. habet 'Merentique solum,' et Servius, 'Ut emeret tantum terræ.' Sed illi causam hanc non addunt, quam habet Noster. Consule et Appian. qui nonnihil facit ad nostram emendationem. *Schef.*

Qui corio bovis tegi posset, in quo *feceros . . . reficere posset*] Posterius isthuc posset delerem, et pro *reficere* legerem *reficeret*. Faber. Faber re-

ficeret. Nempe præcedit 'tegi posset,' ut hic posset ingrate repetatur. Occurrunt tamen similia etiam alios ap. scriptores, ut nihil temere videatur immutand. Vid. nostrum Ind. ad Hygin. *Schef.*

Tegi] Male utitur Auctor hoc verbo: rectius Appian. de B. Pun. p. 1. 'Ὅσον βόρρα τάβρου περιλάβη: et Liv. XXXIV. 61. 10. 'Quantum loci bovis tergo amplecti potuerunt.' Nec aliter Virgil. *Æn.* 1. 372. 'Taurino quantum possent circumdare tergo.' Vid. Vosa. de Idolol. 1. p. 243. *Bernec.* Observat Servius, notanter scripsisse Virgilium non 'tegi,' sed 'circumdari,' quia sc. alterum manifeste falsum est. Nescio igitur, an hoc verbo uti Noster voluerit, et non potius scripserit *cingi*. *Schef.*

Byræ] Strab. XVII. p. 522. 45. 'Byrsam,' h. e. tergus, ait, arcem fuisse in media urbe Carthagine, loco edito, in cuius vertice templum *Æsculapii* fuerit, quod *Asdrubalis* uxor, urbe capta, secum concremarit. *Bern.*

§ 11 *Ex frequentia hominum velut instar civitatis effectum est*] *Velut* videtur otiosum esse, et ex marg. ubi explicationis causa scriptum fuerit, irrepsisse in textum. 'Instar civitatis' nihil aliud est quam, similitudo civitatis, aliquid quod civitati simile est. Quid ergo opus erat *velut* addi? *Vor.*

Carth. conditur] Conditiæ a Didone Carthaginis memoriam propagarunt Tyrii in nummo Helagabali, qui Didonem stolatam, dextra scipionem, læva sceptrum, tenentem, stantem ante portam urbis, cui iustaurandæ incumbit faber, et ante pedes Didonis figuram virilem ligone terram aperientem, et a tergo purpuræ Tyriæ concham, repræsentat. In superiore ambitu TYRIORVM et in imo ΔΕΙΛΩΝ. Eandemque typum adhibuerunt iid. in nummis Otaciliæ Severæ et Valeriani senioris cum hac inscriptione COL TYRO METRO, quorum postremum

ad Stratonis historiam, quam narrat Auctor sup. cap. 3. refert Tristanus tom. III. Comment. p. 8. sed eruditiss. istum virum in eo nummo considerando et describendo mire hallucinatum fuisse ostendit Vaillant. tom. II. Numism. ær. Imp. Rom. in Col. perc. p. 338.

Pro solo] Ita XIX. 1. 3. Antiquitatem observa moris illius pendendi vectigalia, quod 'solarium' Ulpianus, nostri *Bodenzings* appellant. Inf. XIX. 2. 4. 'Stipendium urbis cond.' dicitur Scip. Gentilia Orig. p. 344. m. Vinet. in Auson. p. 49. Bern.

§ 15 *In primis fundamentis*] Num legend. imis f.? Sed f. *prima fundamenta* sunt, summa, a. suprema pars fundamentorum: sicut 'prima platea' dicitur, ut sit sensus: Statim cum inciperent fundamenta effodere. Quomodo et de Capitolio Livius: 'Caput humanum integra facie aperientibus fundamenta templi dicitur apparuisse.' Pro 'aperientibus fundamenta' Noster in *primis fundamentis* dixisse videtur. Schef. Eustath. ad Dionys. Perieg. 197. Οἱ δὲ καὶ τοῦτο περὶ Καρχηδόνος φασιν, ὅς ἦρα οἱ περὶ τῆς Ἑλισσας, ἦγον οἱ μετὰ τῆς Διδούς, ὁρῶντες εἰς πόλεως κτίσιν καὶ βόδς εὐρόντες κεφαλὴν, ἀπέσχοντο τοῦ ὁρῶσαι, εἰα ὑπενοσόμενοι μόχθους καὶ δουλείαν συνεχῆ, ὃ καὶ οἱ βόδες πάσχουσιν ὁρῶντες δὲ περὶ πον φοβόμενα πεφυτευμένον, εὐρον κεφαλὴν Ἰηπου, καὶ συμβάλλοντες σημαίνεσθαι σχολὴν αὐτοῖς, καὶ παρ' ἄλλων δόσιν τροφῆς, καθὰ καὶ τοῖς Ἰηποῖς, ἔκτισαν ἐν τῇ τοιοῦτῃ τότῃ τὴν Καρχηδόνα, καὶ τὰντα (leg. κἂν ἐνταῦθα) πότιμον ὕδωρ μὴ ἔχοντι. Καὶ τάχα διὰ τοῦτο καὶ Καρχηδὸν ἐκλήθη.

Servus urbis] Liv. XXXIV. 81. 'Servus et vectigales urbes:' et Ulpian. L. 20. § 1. D. de Acquir. rerum dom. 'Servus fundus.' Gron.

§ 16 *Equi capui*] Ideo Καρχηδὸν dicta, quod ipsorum lingua est caput equinum; Steph. *Bongars.* Add. Virgil. Æn. I. vs. 448. Ejusmodi auspi-

cia prius in condendis urbilbus curiose observata, præter alia exemplo est Roma ap. Liv. I. 55. 7. Bern.

§ 17 *Ad opinionem novæ urbis*] XXIII. 2. 12. *Idem.*

CAP. VI. § 1 *Maxitanorum*] Vett. quidam *Maxitanorum*; vulgo *Mauritanorum*: eum Eustath. in Dionys. p. 30. a. regem facit Μαῦταν. Ap. Steph. de Urb. Μαῦτες sunt οἱ Λιβύης νομάδες εἰσὶ δὲ καὶ ἔτεροι Μαῦτες, καὶ ἔτεροι Μαῦρες. Docto lectori iudicium relinquo. *Bongars.* 'Mazyces' Lybicos populos habet etiam Marcellin. XXIX. 25. et 27. De his Auctori sermonem hic esse, sentit etiam in Exerc. Plin. p. 323. c. magnus ille Salmas. Bern.

Hiarbas] Melius sine aspiratione *Iarbas*, quomodo Græci et Virgil. *Idem.*

§ 2 *Cultiores victus eum, &c.*] Junt. etiam cum aliis edd. *cultiores mores victusque*. Deinde in hied. est *ituram se, quo sua et urbis fata vocarent*. Quod male repudiarunt recentiores editores. Mox [u. 11.] Junt. Cum inter cetera mala peste laborarent. Græv. Aliæ edd. *cultiores mores victusque*. Faber. Antiquiores edd. interque ceteras Junt. una voce plenius, *cultiores mores victusque*. Vorst.

§ 4 *Pro salute patriæ*] 'Neque cives idonei aliquid habent antiquius salute communi' Varr. Rer. Hum. XX. citante Nonio in v. *Antiquius*. Bernec. Si pro salute patriæ, h. e. quod recusarent. At vero tali modo particulam si usurpare Nostrum non opinor. Quare mallet qui pro ea substituere. Schef.

Ipsi facienda esse, si velis urbi consultum esse] Si me audies, illud prius esse delebis. Fab.

§ 5 *Quo sua urbis*] Junt. teste Græv. elegantius *quo sua et urb.* Vorst.

§ 6 *Inferiasque, &c.*] Tabula maritima Pisana: QVI PRIVATIM VELINT MANIBVS EIVS INFERIAS MITTERE. Sumto gladio pyrum ascendit] Ser-

vius non vulgo vulgatus, sed meus manu exaratus ad illud Virgilii *Æn.* 1. 344. 'Imperium Dido Tyria regit urbe profecta:' 'Dido,' inquit, 'vero nomine Elissa antea dicta est: sed post interitum a Pœnis Dido appellata fuit, id est, virago, Punica lingua: quod, cum a suis civibus cogebatur enidam de Afris regibus nubere; et prioris mariti amore teneretur; forti se animo et interfecerit, et in pyram iniecerit, quam se ad expiandos prioris mariti manus extraxisse fingebat.' *Mod.*

§ 9 *Septuaginta duobus annis*] Hic plurimum variant auctores: quidam ante Trojam captam conditam volunt, inter quos Philistus ap. Euseb. et Appianus: quidam post captam Trojam, antequam Roma conderetur: neque hi in numero annorum consentiunt. Paterculus 1. 6. 4. annos 65. ante Romam: Livii Epit. lib. LI. annos 700. atetisse Carthaginem refert: eversa autem est anno Urbis 607. Fuerat ergo ante urbem conditam annos 98. Solinus cap. 30. annos 787. vel ut in veteri cod. Vineti legitur 877. Eusebius venisse in potestatem Romanorum anno a conditione sui 678. (ita est in Ms.) vel ut alii affirmant 748. Prior numerus uno anno plus habet, quam Paterculi ratio. Cic. 1. de Republica: 'Nec tantum Carthago habuisset opum sexcentos fere annos, sine consiliis et disciplina.' Sed hæc accuratius explicabunt Bocharti mei ad Euseb. Obs. Chronica. *Bongars.* Consulendus et Scaliger Animadv. Euseb. ad ann. 1167. et 1871. maxime vero Canonibus Isagogicis. Cum Auctore nostro congruit traditio Catonis ap. Serv. ad Virgil. *Æn.* 1. 271. et iv. 459. Vid. Cluver. Sicil. p. 43. f. et 46. f. et 485. *Bern.*

§ 11 *Et scelere pro remedio*] In Mss. plusculis legitur *scelerum*. Sed religio *scelerum* commode non videtur dici. An scripsit *et scelere tum pro remedio*? Schef.

§ 12 *Homines et victimum*] Vid. Curt. iv. 3. 88. *Bongars.* Et Sil. iv. 767. Quamquam, præter Carthaginienses, hoc immanitatis diræ sacrificium Dionys. 1. 28. Gallos etiam aliasque gentes occidentales sua etiam dum ætate, sub Augusti principatu, tenuisse scribit, consentiente Cæs. B. G. vi. 16. et Plin. xxx. 1. fin. Sed et de maioribus nostris Tac. G. 9. Quo vero ritu Pœni liberos immolari, refert Plut. in lib. de Superstitione 21. et Diod. xx. 14. Rationem habet Varro xvi. Divin. Rer. citante August. vii. 19. Civ. 'Ideo a quibusdam pœori Saturno soliti sunt immolari, sicut a Pœnis, et a quibusdam etiam majores, sicut a Gallis: quia omnium neminum optimum est genus humanum.' Ceterum humana sacrificia facunde execratur Lactantius 1. 21. Add. Joan. Wierum de Præstig. Dæm. 1. 7. et Freinsheimi Florum iiii. 4. 2. d. *Bern.*

Impuberes aris admovebant] Morem hunc Pœni sine dubio Tyro et ex Phœnicia secum attulerunt. Certe Phœnicos aliasque finitimas gentes ea in re ipsi quoque Israëlitarum emulati fuerunt. *Vorst.*

Etiam hostium] Ita fere xxvi. 2. 5. *Bern.*

Pacem Deorum] Proprie verbum est Pontificale: Nominis propitiati-nem interpretatur. Ita Liv. vii. 2. 1. 'Pacis Deum exposcendæ causæ, lectisternium fuit.' Plaut. Amphitr. v. 1. 75. 'Ut Jovis supremi, multis hostiis, pacem expetam.' Sil. xv. 439. 'Gramineas pacem Superum poscebat ad aras.' *Bern.*

CAP. VII. § 1 *Adversis*] Melius primæ edd. *aversis*. Virgil. 'Aversa Deum mens.' Inde 'aversari facinus,' &c. *Fab.*

Diu feliciter] Duo Mss. et vulgati, et Oros. iv. 6. *infeliciter*: quod non probo: sequitur enim 'Siciliæ partem domuerant.' *Bongars.* Facit præcipue sequens num. 7. et 13. ubi de

præda victoriaque Siciliensi. *Bern.*

Græci, &c.] Vincent. iv. 70. 'g. bello v. s.'

§ 2 *Malchum*] 'Maseum' edidit in Orozio Fabricius, quomodo habet unus *Ms. Bongarsii*. In aliis codd. erat *Malchum*. Quod non potest esse nomen Punicum. F. verum est *Malchus* vel *Malcus*. Id etiam nominis est regi Nabathæorum ap. Eirt. de B. Alex. 'Malchum' vero regem significare etiam pueri norunt. *Voss.* Puto legend. esse *Malchum*. Id enim est nomen Phœnicium et Hebraicum, uti non solum ex Sacro Codice, sed et aliis constat. Nam Porphyrio Philospho, qui Phœnix fuit, nomen fuit ut et patri ejus, Malcho. מלך *Melech* autem, unde 'Malchus,' Hebræis regem significat. *Græv.*

§ 3 *Quod precibus nequeant*] Ejusmodi preces armatas *resardymus* Cic. ad Att. ix. 16. eleganter appellat, h. e. interprete Platone Ep. 7. *δελφικὰς παρασκευὰς ἀνδρῶναις: preces cum necessitate ac vi conjunctas.* 'Preces erant, ad quibus contradicere non posset,' inquit Tac. H. iv. 46. de militibus stipendiis orantibus. 'Quod rogant, cogere possunt.' Liv. xxxii. 21. Huc pertinet vox illa centurionis in Senata Romano, qui gladii caputem ostendens, 'Si vos non feceritis,' inquit, 'hic faciet.' Suet. Aug. 26. *Bern.*

§ 5 *Deos hominesque testari*] Junt. cum aliis *testati*. Inferius [n. 18.] iid. *Nec multo post affectati regni accusatus. Græv.*

Deos hominesque testati] Ita recte antiquiores typis expr. Quod in editione Bongarsii et Bernec. est, *testari*, id adeo ineptum est, ut aphasma typographicum esse videatur. *Voss.*

Hominesque testari] Non puto ineptum hoc esse, certe nil frequentius bonis scriptoribus, quam infinitivum ponere pro imperfecto. Et in *Mas.* pro eo legitur *testantur*, quod sine dubio ex glossa est. Junt. *testati*

habet, quod amplectuntur alii. *Schæf.*

Non se, &c.] Vincent. 'recup. p. venisse,' et pro 'non virt. sibi pr. b. . . def.' habet 'non sibi virt. in pr. b. . . def.' In §. 9. pro 'deinde' habet 'autem,' et pro 'sacerdotii' habet 'sacerdotis.'

§ 7 *A Tyro, quo decimas Herculis*] Carthaginienses, quod ex Tyro in coloniam essent deducti, decimam emnium, quæ in proventus rationem cadebant, Herculi colentis suæ patris Tyrum transmittere solitos scribit Diod. xx. 14. *Bern.*

Decimas Herculis] *Legō Herculi;* et magis Latine est. *Fab.*

Primo, &c.] Saxo præf. p. 1. f. 'Privatis curis publicæ religionis officia antepone.'

§ 9 *Petito commentu*] H. e. abundi licentia. Vulgo 'salvum conductum' appellant. *Bern.*

§ 14 *Statuam, &c.]* 'Exemplum' h. l. idem valet quod, pœna. Gell. vi. 14. 'Votores quoque nostri 'exempla' pro maximis gravissimisque pœnis dicebant.' Cf. Avum iv. Obs. 11.

§ 15 *Altissimam crucem*] Ut solebat in morbo aliquo insigni. Sicut Poni factitarunt in Regulo ap. Sil. 'Vidi cum rebo pendens Italiam cruce sublimis spectaret ab alta.' Quo pertinuit irrisio Galbæ, qui cuidam 'imploranti leges, et civem Rom. se testificant, quasi solatio et honore aliquo pœnam levaturus, malto præter ceteras altiore statui crucem jussit.' Suet. Galb. 9. *Bern.*

§ 16 *Belli necessitatem excusant*] Bene Latine. Sic Liv. xvi. 22. 4. 'Valetudinem oculorum excusavit,' h. e. in sui excusationem adduxit. 'Excusare magnitudinem negotiorum.' Tac. v. 1. 'Diversa excusare,' h. e. diversas recusati patrocini causas prætereendere: ib. iii. 11. *Idem.* 'Belli necessitatem excusant,' i. e. eo se excusat quod bellum contra patriam gerere necesse habuerit. Liv. xxiii.

8. 'Ipse valetudinem excusans.' Suet. Aug. ult. 'Excusata rei familiaris mediocritate.' Curt. iv. 10. 8. 'Excusare consternationem suam.' Et III. 12. 17. 'Excusare ignorationem suam nunquam visi regis.' Inde et per nomen dicunt 'excusatio honoris,' 'ætatis,' 'adolescentiæ,' 'oculorum.' Cic. pro Cœl. 'Defendere vitia alicujus excusatione adolescentiæ.' *Vorst.*

Contentumque victoria sua, punitis auctoribus miserorum, &c.] Doctiss. Peyrared. ita legit et distinguit, *contentumque victoria sua, punitis auctoribus, misertum civium, &c.* Quam conj. veriss. esse puto. *Voss.* Antequam

Vossii Editionem vidissem, hoc ad oram libelli mei adscripseram, *contentumque victoria, punitis auctoribus miseriarum civium, injuriosi exilii omnibus se veniam dare dicit.* Hanc conj. Ciceronis auctoritate confirmare possem. *Faber.* Peyrared. *misertum civium.* Verum auctoribus omnino casum quendam secundum requirere videtur. Quid si legatur *auctoribus miseria civium?* Vel certe *miserorum civium* est pro eo quod tam miseri cives essent. *Vorst.* Sunt qui *misertum civium* vel *miseria civium* mallent. Mihi sic et corrigend. et distinguend. locus videtur: *auctoribus miseriarum, civium injuriosi exilii.* Schef.

LIBER XIX.

CAP. I. § 1 *Mago Carthageniensium*] Is Mago se ipsum interfecerat ob rem male gestam contra Syracusanos: ob quam causam in crucem sublatum est corpus mortui a Carthaginiensibus. Plut. in Vita Timoleontis 33. *Bern.*

§ 2 *Per vestigia, &c.*] Saxo i. p. 6. m. 'Cujus mirifica indoles ita paternas virtutes redoluit, ut prorsus per earum vestigia decurrere putaretur.' xi. p. 177. f. 'Per aviti negotii vestigia decurrit.'

Magnitudini patris successerunt] xxii. 1. 1. 'Qui magnitudini prioris Dionysii successit.' *Vor.*

§ 3 *Afros vectigal pro solo urbis multorum annorum*] xviii. 6. 14. 'Statuto annuo vectigali pro solo urbis.' Et xix. 2. 4. 'Afri compulsi stipendium urbis conditæ Carthaginiensibus remittere.' *Id.*

§ 7 *Dictaturæ*] Romano more loquitur, et vim potius ejus potestatis similitudinemque cum Romana, quam proprium vocabulum respicit. Indicem Freinshemii vid. ubi plures qui

ita locuti. Simili ratione Curt. v. 2. 11. et Noster II. 11. 16. 'prætorium' nominant, et inf. xxxi. 2. 9. 'consulem:' et xxi. 6. 7. 'ædiles.' *Bern.*

Triumphis] Serv. ad illud Virgil. Æn. iv. 37. 'Ductoresque alii, quos Africa terra triumphis Dives alit.' 'Quidam dicunt,' inquit, 'Afros nunquam triumphasse.' Plinius autem secundo Hist. Nat. et Pompeius Trogus Afros dicunt pompam triumphis primos invenisse, quam sibi Romani postea vindicaverunt. Livius autem Andronicus refert, eos sæpius de Romanis triumphasse, suasque porticus Romanis spoliis adornasse.' *Bern.*

§ 8 *Vecti cum duce, &c.*] Similis locus vi. 8. 1. *Idem.* Junt. melius *concidissent.* Græv.

§ 9 *Leonidæ*] Diod. xix. 80. Acrotatum Cleomenis regis filium appellat; et videtur ead. esse historia, nisi quod f. ex errato Justinii temporum ratio minus congruit. *Freinsh.*

Concurrentibus] Censeo Just. scrip-

sine ad Leonidam fratrem regis Spartanorum decurrentibus. H. e. ejus opem implorantibus. Sicut enim 'succurrere' est, opem ferre; sic 'decurrere,' opem implorare, non infrequenter ap. Nostrum: XIV. 2. 'Optimum visum est ad Alexandri Magni Argyraspidas, invictum exercitum, et tot victoriarum præfulgentem gloria decurrere.' Quin et Cic. pro Quint. 15. 'Ad hæc extrema et inimicissima jura tam cupide decurrebas:' inf. XXVIII. 1. 'Ad regem Macedoniæ Demetrium decurrit.' Gron.

Varia victoria prælium fuit] Verbum deponens impersonaliter usurpatum. Ad quem modum Liv. 'Tumultuatum est,' 'Vociferatum est.' Vor.

§ 10 Quo Persi humanas hostias immolare, &c.] Porphyrius de Abstinencia lib. II. dicit Iphicratem finem imposuisse τῇ ἀνθρωποθυσίᾳ. Καὶ οἱ ἐν Λιβύῃ Καρχηδόνιοι ἐποιοῦν τὴν θυσίαν, ἣν Ἰφικράτης ἐπέσεν. Pindari Schol. in Pyth. Od. II. hoc Geloni tribuit. Τὸ γοῦν ἀνθρωποθυτεῖν φησὶν ὁ Θεόφραστος ἐν τῇ περὶ Τυρσηνῶν παύσασθαι αὐτοὺς, Γέλωνος προστάξαντος: ὅτε δὲ καὶ ἐκέλευσεν αὐτοὺς χρήματα εἰσφέρειν, Τίμαιος Διαγραφῆς τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἀναγέγραφε. Ita scribendus ille l. Voss. Sup. XVIII. 6. 12. 'Homines ut victimas immolabant.' Cui mori non modo Darius, sed et alii offensi; interque hos Iphicrates Atheniensis, et Gelo Siculus, ut ex lib. II. Porphyrii de Abstin. et Schol. Pindari notavit Voss. Tradit et Plut. in Apoph. inter conditiones pacis, quas Carthaginiensibus ad Himeram devictis Gelo tulerit, et hanc fuisse, ne liberos in posterum Saturno immolarent. Vor.

§ 11 Mortuorumque corpora cremare potius, quam, &c.] 'Ipsum cremare non fuit apud Romanos veteris instituti: terra condebantur:' Plin. VII. 54. et Judæorum morem notat Tac. H. v. 5. *Bongars.* Id vero mi-

rum alicui videatur (quod et Barn. Briss. II. de Regno Pers. observat) Persarum Regem Carthaginiensibus humandi consuetudinem ut abominabilem interdixisse, quæ Persis tamen ipsis in usu fuerit, ut apparet ex Herod. III. 16. et Xen. VIII. Cyrip. sub finem. Ut proinde non ab re Joan. Kirchmann. I. de Fan. Rom. 2. suspicetur hunc Justinum I. traiectione corruptum, et ita rescribend. esse: *mortuorum corp. terra potius obruere, quam cremare, e. r. j.* Quæ transpositio cum veteri Persarum consuetudine ad amussim convenit: nec aliena est a ritu ipsorum Carthaginiensium, quibus τὴν νεκροκαυσίαν, a cremationem cadaverum, etiam ante Darii istius ætatem in usu fuisse legimus. Et potuerunt illi jussu Persæ aliquantisper a crematione abstinuisse: ad quam tamen, ut fuit illorum ingenium, paulo post redierunt. Quamquam id quidem certum est, seculis posterioribus cremationem Persis etiam usitatam fuisse: quod cum ex Marcellin. XIX. 3. pr. tum Procopio I. de B. Persico p. 17. 12. est manifestum, ubi Sesosi præter cetera crimini datur, quod uxorem contra fas legesque Persarum humaverit potius, quam cremaverit. Contra Ctesias, 56. *Bernegger.* Leg. mortuorumque corpora cremare (subintellige, prohibebantur, quod proxime præcedit) *qua potius terra obruere a rege jubebantur.* Et sic contrarius existit sensus. Persæ enim cremare cadavera vetabant Carthaginiensibus, quod ignem, quem pro Deo colebant, pollui summopere cadaveribus existimarent: pretiosissima vero quæque in ignem immittere non verebantur, additis hisce verbis sua lingua Κύριε πῶρ, ἑσθιε, ut refert Max. Tyr. Gronov. Kirchmann. legend. putat mortuorumque c. t. p. ob. q. cremare: quia ex Herod. constat Persas non cremasse, sed terra obruisse cadavera. At Freinshemio, ut ead. sententia obtineatur, postrema

illa verba, a rege jubebantur, ut ineptum glossema expungenda videntur, legendumque, *Pani humanas hostias immolare, et cænis vesci prohibebantur, mortuorumque corpora cremare potius, quam terra obruere.* Vid. notas ejus ad Curt. III. 12. 15. *Vorst.*

§ 13 *Cupide parvare*] De humanis tamen sacrificiis id negat Curt. IV. 3. 20. ubi 'sacrilegium hoc,' inquit, 'verius quam sacrum Carthaginien- ses, a conditoribus [Tyrliis] traditum, usque ad excidium urbis suæ fecisse dicuntur.' Nisi f. idem, quod modo de crematione suspicabamur, hic dici possit, illud intermissum ad tempus, et in usum postea revocatum: quod ipsum etiam fere Tyrliis accidisse Curt. ibid. affirmat. Tertullian. Apolog. 8. scribit, Carthaginien- ses principatu Tiberii fuisse prohibitos id facere, crucifixis etiam sacerdoti- bus: nihilominus tamen perseverasse in eo sacrificio, etiam sua ætate, sed occulte. Plut. Apoph. 20. Gelonem tradit Carthaginien- ses, ad Himeram devictos, coëgis- se inter conditiones pacis hanc etiam adscribere: 'Ipsos in posterum liberos Saturno nunquam immolatu- ros.' Ceterum in orbe Ro- mano desitas *ἀστυροθύας* lege lata ab Imp. Hadriano, narrat Porphyrius lib. II. de Abstinencia ab Esu Ani- malium ex Pallante. *Bernegger.* Hoc, *cupide*, suspectum mihi est; pugnat certe cum eo, quod præcedit, 'ne per omnia contumaces viderentur:' docet enim fuisse simulatum potius obsequium, quam verum. At in tali quæ cupido? An scripsit, *ut cupidus?* h. e. tanquam libenter hoc facerent. *Schef.*

CÆP. II. § 1 *Hamilcar bello Siciliensi*] Sup. IV. 2. 7. Diod. XX. 30. *Bong.*

§ 2 *Hannibal, et Hasdrubal, et Sap- pho*] Miror quid venerit in mentem Auctori, quod 'Asdrubalem' Anni- balis patrem facit: cum 'Amilcarem' omnis faciat historia. F. fuerit hic Annibal senior, Annibal- is magni

patrus: nam et tempus congruere videtur. *Bernegger.* Meminerunt huj. Annibalis Xen. I. H. Græc. et Diod. XIII. Mortuus est hic in Sicilia anno 1. Olymp. 98. Inter huj. obitum et alterius Annibalis nativitatem inter- sunt anni plus minus 160. Non potest itaque patruus fuisse magni illius An- nibalis. *Sapphonem* alii auctores non norunt: et f. corruptum est nomen. In Ms. erat *Sappho*. An *Pampho*? Certe hoc est nomen Punicum. Vid. Apostolii Paræmiæ, et Arsenii Apophthegmata. *Voss.* *Voss.* putat legend. *Pampho*. Vere. *Faber.* Ms. et Junt. *Sapho*. Bene *Voss.* *Pampho*. Græv.

§ 3 *Ea tempestate gerebantur*] Mss. plures habent *regebantur*. Consentiunt et impr. quidam, nisi quod *regebatur* exhibeant. Nec f. aliter Justino fuit scriptum. Nam et alibi sic solet. Ut v. 10. 'Substitutis de- cem, qui remp. regerent.' *Schef.*

§ 5 *Centum ex numero senatorum ju- dices deliguntur*] Vides hic, quando judices sint instituti, et quæ fuerint eorum partes. Illorum potentia postea valde crevit, ut ap. Romanos Gracchanis temporibus. Nunquam tamen penes illos fuit summa imperii, ut penes judices Hebræorum; ut putavit vir magnus, Samuel Bochart. in Geogr. Sacræ tom. II. Sed semper penes Suffetes et Senatam; quamvis Suffetes significet *judices*. Ap. Car- thaginien- ses tamen sic proprie dice- bantur summi magistratus, qui Romæ consules erant; ii cum senatu rege- bant remp. Ab his distinctus erat judicum ordo hic institutus: licet Suffetes etiam dicerentur, ut ex Liv. constat. Sed non præerat reipublicæ, non minus sane quam Romæ equester ordo, cum in eum translata esset ju- dicandi potestas, quamvis et ii 'fata fortunasque principum haberent in manu,' ut Flor. loquitur III. 17. Quia et illos cap. 12. lib. ejusd. 'regnasse' dixit, ut Liv. XXXIII. 'Judicum Car-

thaginienſium ordinem dominatum eſſe,' h. e. magna fuiſſe potentia, qua immoderate ſint uſi. *Græv.*

§ 6 *Imperia cogitent*] G. Major in ed. veteri, probante in Variis Lectt. Bongarſio, mallet *agitent*: quomodo Noſter i. 5. 5. dixit 'agitare regnum,' h. e. regnare: et Sen. Ep. 120. 'agitare publicum,' h. e. vectigal exercere, publicanum eſſe. Mihi non diſplicet *cogitent*, eo ſenſu quo Tac. xii. 11. 2. 'Non dominationem et ſervos, ſed rectorem et cives cogitaret.' Noſter iterum xlii. 4. 4. 'Plus hoſtem quam fratrem cogitans.' *Berneccer.* Rectius videtur *agitent*. Nam in præc. quoque num. 5. 'Omniaque ipſi agerent,' &c. *Idem.* Alim Editt. *agitent*. Melius. *Faber.* Ait Bong. quosdam emendare, *imperia agitent*; idque non male ab illis fieri judicat. Et probat quoque *Berneccer.* in Notis poſterioribus. Eſſet ergo id ſimile ei quod i. 5. 5. legitur 'agitato regno.' *Vor.*

§ 7 *Imiles*] Diodoro xiv. 51. 'ἰμῶν. Is totam ferme Siciliam, exceptis Syracuſis, occupaverat. *Bong.*

Pestilentia sideris vi] Peſtem eam deſcribit Diod. xiv. 71. et 72. *Bern.*

§ 8. 9. 10.] Similem publici luctus hypotypoſin vid. v. 7. 4. &c. *Id.*

§ 9 *Omnia, &c.*] Oros. 'Cuncta privata publicaſque officia damnata:' nec aliter Frec. iv. 2. ap. quem ex Oros. et Ms. Leid. *cuncta* pro *cuncta* reponend. Vincent. 'Cuncta publica privataſque officia damnata ſunt.' *Id.* in § 10. pro 'e navibus' habent 'de n.'

§ 10 *Portum*] Editi plerique *portam*, quod mendosum eſſe tota narrationis ſeries arguit. *Bern.*

§ 11 *Ut vero dubia*] Simillima Tac. iv. 68. 2. Liv. xxii. 54. 8. *Id.*

CAP. III. § 1 *Sordida ſervilique tunica diſcinctus*] Vocabulum *diſcinctus* commate ſeparari debet a præcedd. nec enim coherent *diſcinctus tunica*, ſed *diſcinctus procedit*, quod de eo

dicitur, qui cinctus non eſt, quod in lectu ingenti, per neglectum omnia ornatus, fieri ſolebat. *Scheſ.*

Ad cuius, &c.] Frec. 'Plangentia junguntur agm.' Verum 'Plangantium j. a.' rectius legitur ap. Oros. et Vincent.

§ 4 *Deſerre*] Rectius f. *ref.* *Bern.*

§ 6 *Quam poſſeſſione vacua, &c.*] Scrib. *vacuum f. d. m. alenti caducum occupant*: et paulo poſt *pertinent pro pertinent.* *Gron.*

§ 10 *Relictos*] Mss. quidam habent *legatos*. An lect. vera fuit *relegatos*? Sic *relictos* glossatoris foret. Nec mihi diſplicet. *Scheſ.*

Proderet] H. e. deſereret, deſtitueret. Sic xxii. 8. 14. 'Pater filiorum proditor.' Martial. ix. 73. 'Proditor Helles,' emendante Grutero, cum legatur vulgo *Portitor*. Liv. xxvi. 36. 9. 'Publica prodendo, tua nequicquam ſerves.' Hoc ſenſu Virgil. *Æn.* x. 593. Græci quoque ita *προδίδου*: ut Herodian. vi. p. 188. τὰ ἐν τῷ ἀνατολῇ δὲ ἀμύδιαν προδίδου. Quod Politianns, ut ſolet, optime vertit: 'Qui res in oriente per negligentiam proddidit.' Ubi *perdidit* reſcribend. male cenſent emendatores, qui et eruditissimi Xylandri versionem in Dione xxxviii. non bene caſtigant: 'Præſtiterit nunquam ſuſcipere bellum, quam ſuſceptum prodere,' ſubſtituantque *deſerere*. Nobis proprie hoc dicitur *herwahrlaſen, verlic, verlichien.* *Berneccer.* 'Prodere' hic eſt, deſerere, periculo exponere, perdere. Ut in illo Terentii Heant. iii. 1. 69. 'Prius te proditurum tuam vitam et potius pecuniam omnem.' Et in illo ejusd. Adelph. iv. 5. 68. 'Prodidisti et te, et illam miſeram,' et gnatum, quod quidem in te fuit.' Cæſar quoque ſic uſurpat B. Civ. i. 20. quod ſcribit, 'Queritur in concione ſeſe projectum ac proditum a Pompeio,' &c. *Vor.*

§ 11 *Proſecutam, &c.*] Oros. 'Cunctos, qui lacrymantes proſequebantur,

ultimo dimisit alloquio.' Novissima ed. *dimisit*, male.

§ 12 *Obseratisque*, &c.] Oros. Frec. atque Vincent. 'Ac deinde (*demum* Vinc.) obseratis januis, exclusisque

etiam filiis, gladio dolorem vitamque finivit.'

Mortem sibi consecravit 'Εαυτοῦ κατα-
γυρὸς θάνατον, ἀνεκατρέψε, Diod. XIV.
77. Bong.

LIBER XX.

CAP. I. § 1 *Dionysius*] Quo pacto hic Sicilia devicta Italiam aggressus sit, leg. Diod. XIV. Bong.

Grave otium] XXXV. 1. 1. Vell. II. 78. 4. 'Cæsar, ne res disciplinæ inimicissima otium corrumpere militem, crebris expeditionibus, patientia periculorum, bellicque experientia durabat exercitum.' Sen. Ep. 56. 'Magni imperatores, cum male parere militem vident, aliquo labore compescunt, et expeditionibus detinent. Nunquam vacat lascivire districtis: nihilque tam certum est, quam otii vitia negotio discuti.' Add. Curt. VI. 6. 14. et VIII. 9. 1. Victor de Cæsar. 36. 'Otium militum suspectum Reip.' Bern.

§ 2 *Acuerentur*] Utitur eo simili Florus II. 3. 3. 'Nec aliter utraque gente, quasi cote quadam, Populus Rom. ferrum suæ virtutis acuebat.' *Sebis*.

§ 3. 4. 5.] Hi dicti non Itali, quomodo prisci et germani Italiæ populi: sed Italiotæ, quod essent e Græcia in Italiam adventitii: sicuti Siciliotæ et Phthiotæ a Siculis et Phthiis discriminamus. Hinc appellatum Philosophiæ quoddam genus Italicum, quod auctore Pythagora Samio a Græcis in Italia collapisset. Horum item erant 'Italicæ mensæ' luxu infames, de quibus Plat. Ep. 7. et ex eo Cic. Tusc. v. 35. Bern.

§ 6 *Vestigia Græci moris*] Vid. Gruteri Diss. 45. ad Tac. Id.

§ 7 *Tuscorum populi*] Tyrrheni, a Tyrrheno Atys fil. Herculis nepote. Strabo v. ceteri. Sen. ad Albinam 6. 'Tuscos Asia sibi vendicat.' Cf. hunc l. cum Solini cap. 8. Vid. et Virgil. I. VII. et XI. Æn. et Tac. IV. 65. Bong.

A Lydia] Sic et Vell. I. 1. 9. et 10. Appian. Punic. p. 35. e. et alii. Dionys. tamen I. 26. Tuscos non advenam, sed indigenam gentem, nec vanis argumentis, facit. Bern.

§ 8 *Venetos*] Hos a devictis Trojanis ortos (et quæ non gens originem inde mentitur?) auctores plerique cum Nostro tradunt: ut Cato ap. Plin. III. 19. Livius I. 1. 2. et 3. Virgil. Æn. I. 246. Sil. VIII. 604. &c. Strab. tamen IV. p. 134. f. eosd. ab Enetis, Galliæ populis, Oceano accolis, descendisse verisimilias putat. Ab Enetis porro dicti Veneti, sicut ab *obos* 'vinum,' et similia. Add. Dionys. I. 20. Id.

§ 9 *Adria*] Quæ Ptolemæo et emendationibus Plinii codd. Hermol. Barbaro in Castig. teste, 'Atria.' *Alēplaw* quoque dictam et a Diomede fuisse conditam, notat Stephanus: Romanorum coloniam facit Liv. Epit. XI. Id.

Adriatico mari nomen dedit] Id. affirmant Polyb. II. 14. Liv. v. 33. 8. Strab. v. p. 148. Plin. III. 16. Eustath. in Dionys. p. 19. pr. quorum consensus nihil valet nunc Aurel. Victor in Æl. Adriano, hunc hono-

rem 'Adria Marucinorum agri Piceni oppido,' quod a nostro diversum est, tribuens. *Id.*

§ 10 *Et Arpos*] Prias Argiripa dicta. Virgil. xi. *Æn.* 264. quo l. leg. Serv. *Bongars.* Add. Appian. in Annibalic. p. 331. c. Plin. iii. H. N. 11. Steph. in *Ἀργυρία*, et Schol. Lycophronis. De hoc oppido accipiendus Horatius i. S. 5. 86. *Bernegger.* Ex antiquioribus typis expr. adjecti *et*, quæ abesse posse non videtur, postquam præcessit 'Adria quoque.' *Vor.*

§ 11 *Græcos auctores*] Pisam, a. Pissam, s. Pisas (nam varie scribunt auctores) a Pisis, Elidis in Peloponneso urbe, deducit Strabo v. p. 154. 12. Plin. iii. 5. Itinerarium Rutillii i. 573. 'Elide deductas suscepit Etruria Pisas.' *Bern.*

Et in Thuscis Tarquini a Thessalis et Spinambria] Spinæ potentis quondam urbis meminit Strab. v. prope Ravennam, et Plin. iii. 16. Strabo Ravennam a Thessalis conditam eod. l. scribit; unde h. l. legend. puto *et in Thuscis Tarquini a Thessalis, et Spina, et Ravenna.* Nam *Spinambria* inauditum verbum est ap. geographos. *Glarean.*

Tarquini a Thessalis, et Spinambria] Probatur mihi Glareani conjectura, ut legamus *Tarquini a Thessalis, et Spina, et Ravenna.* Ravennam enim a Thessalis conditam docet Strabo. Malim tamen *et Spina urbe*, quod a veteri lect. propius abest. Spina autem πάλαι Ἑλληνικὸς πόλις Ἰνδοίος: Strab. v. *Bongars.* Mss. habent *In-spinambria.* Leg. *Spina in Umbria.* Plurimi enim Veterum confundunt Umbrorum et Tusciæ terminos. *Voss.* Recepi insignem emendationem *Vossii.* Paulo ante ex Junt. *et Arpos.* Mox iid. *Cære* scribunt, et *Phalisci.* Græv. Illust. *Vossii* conj. in textum recepi; tam enim illa et certa est et docta, quam vulg. lectio, *Spinambria*, antehac ridicula fuit. *Faber.*

Spinambria] Nulla est civitas Græcæ Delphi. et *Var. Clus.*

ca sic vocata, a qua Italiæ urbs quædam originem ducere potuerit. Conjecerant igitur viri docti aliter legend. esse. Et novissime quidem felicissimeque *Voss.* conjecisse videtur, quod legend. sit, *Spina in Umbria.* Et juvit conj. eam, quod cod. quidam Ms. habet *Inspinambria.* Fuit sane Italiæ urbs Spina nomine: eamque Græcam fuisse et Strabo prodidit. Porro ut dicitur *Spina in Umbria*, sic præcessit 'Pisa in Liguribus,' et 'in Tuscis Tarquiniis:' ut hoc item conjecturam *Vossii* juvet. *Vor.*

Perusini quoque originem ab Achaia, &c.] Appian. autem v. B. Civ. Perusiam a Tyrrhenis in Italia conditam, et ob id Junonem Tyrrhenorum more in ea urbe coli solitam tradit. Add. quæ Serv. adnotavit ad Virgil. x. *Æn.* 198. *Bern.*

§ 12 *Ceren*] *Cæren* alii scribunt: quam a Pelasgis conditam refert Strab. De urbium conditoribus, auctorum dissensiones hic notare non est mei propositi: et tanta est inter eos varietas, ut ne urbis quidem Romæ origo constet. *Bongars.* Bechar. et alii antiquiores edd. *Cære.* Et est sane *Cære* indeclinabile quoque. Liv. v. 'Cære pervexit.' Ceteram dicitur quoque *Cæres, itis*, et *Cæres, etis.* Vid. quoque Notas nostras in Val. M. i. 1. 10. *Vor.*

§ 13 *Falisci, Nolani*] Serv. ad Virgil. *Æn.* vii. 695. *Bernegger.* Inter hos nonnulli Mss. inserunt *Iapygios.* Et sunt Iapygii Magnæ Græciæ populus, Messapii alias vocati, quod ex Polyb. iii. apparet, ut f. omitti non debuerint. *Schef.*

Nolani] Solinus cap. 2. *Nolam* a Tyrrhis, s. potius, emendante *Salmasio*, Thuriis, qui mox Thurii Nostro sunt, conditam scribit: Vell. i. 7. 5. a Tuscia. Cum Auctore nostro consentit *Silius* xii. 16. 'Hinc ad Chalcidicam transfert citas agmina *Nolam.*' *Bern.*

Abellani] De Abella, quæ et *Avel-*
Justin. 3 L

la (unde 'nuces Avellanas' deducit Macrob. Sat. i. 14.) vid. Serv. ad Virgil. *Æn.* vii. 740. Coloniam posterioribus temporibus factam, auctor est Frontin. *Id.*

§ 15 *Tarentini*] Memorabilem historiam conditæ urbis Tarenti vid. ap. Strab. vi. Paus. in Phocicis, Statium ad Virgil. *Æn.* iii. 551. aliosque. *Id.*

Spurias] De quibus ad iii. 4. 7. *Idem.* Lacedæmone profectos, qui Tarentum condidere iii. 4. 7. Parthenias, ἀρὸ τῆς παρθένου sc. vocatos fuisse scribit. Quæ tamen appellatio ad id. illud pertinet, ut eos 'spurias' fuisse intelligeretur. Additur enim Parthenias vocatos esse 'ob notam materni pudoris.' *Vor.*

§ 16 *Thurinorum urbem*] Quæ antea Sybaris; inde Thurium, et Thurii, et Thuria: denique Copia dicta. Liv. xxv. 15. 12. 'Thurini Tarentinis Metapontinisque, indidem ex Achæa oriundi, etiam cognatione juncti erant.' *Bern.*

Herculis sagittæ] Aristot. περὶ θαυμασιῶν ἁκονισμῶν. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Metapontini*] Metapontum Steph. aliique Metabum nominant. Strab. vi. conditum tradit a Pyllis, qui cum Nestore ab Illo navigarunt. *Bern.*

Epeus] Virgil. *Æn.* ii. 264. 'Et ipse doli fabricator Epeus.' Huj. instrumenta in templo Minervæ consecrata memorat et Aristot. in Admirandis 94. *Id.*

§ 2 *Major Græcia*] Vid. Festum in *Major Græcia*, et quæ ad eum Jos. Scaliger, et Strabonem vi. Seneca ad Helv. 6. 'Totum Italiæ latus, quod Infero mari alluitur, Major Græcia fuit.' *Bongers.* Ad huj. Græciæ differentiam nominat Liv. vii. 26. 19. 'Græciam ulteriorem,' h. e. vere Græciam; ut hæc sit Citerior. Quæ nobilis Italiæ portio, una cum Brutis, hodie Calabria nomine censetur. Vid. etiam Rittershusii not. ad Mal-

chum p. 134. *Bern.*

§ 3 *Principio originum*] Hoc originum suspectum mihi est, neque enim sensus ejus aliquis sat idoneus. Deliberent, qui rectius judicio valent. *Schef.*

§ 4 *Cum primum*] Gronov. Obs. i. 7. legit *Cum primam.* Græv.

Siris] Siris Italiæ civitas πλησίον τοῦ Μεταποντίου: Steph. Deinde Heraclea dicta: Plin. iii. N. H. 11. Ζεφύριον vocat Strab. vi. *Bong.*

Minervæ simulacrum] Palladium, ad imitationem illius Trojani factum, quod erat argumento Sirin profugorum Trojanorum esse coloniam. *Bern.*

§ 7 *Dea pacem*] Liv. xxx. 13. 3. 'Ab Diis pars utraque, hostilis mac-tandis, pacem petit,' ut mala sc. averterent et parcerent. Nam hoc ipso verbo utebantur precantes. Plaut. Merc. iv. 1. 12. 'Apollo, quæso te, ut des pacem propitius,' &c. 'Meoque ut parcas gnato: parce propitius.' Add. sup. xviii. 6. 12. *Idem.*

Panificiis] Plin. Præf. ad Vesp. 'Et Diis lacte rustici multæque gentes supplicant: et mola tantum salsa litant, qui non habent thura: nec ulli fuit vitio Deos colere, quoquo modo posset.' *Id.*

§ 12 *Longinqua militiæ gravati*] Leg. *longinquam militiam gravati.* Vid. Diatrib. Stat. 24. Gronov. Gronov. *longinquam militiam gravati.* Optime: differunt enim inter se 'gravari militiæ,' et 'gravari militiam.' Gravantur militiæ, quibus militiæ onus, labores, et pericula gravia sunt et molesta. Militiam illi gravantur, qui illam refugiunt. *Faber.* Gronov. legi mallet *longinquam militiam.* Et sane *gravari*, cum significat, grave ducere et recusare, casum quartum adaciscit. Horat. iv. Od. 11. 'Pegasus terrenum equitem gravatus.' Lucan. vii. 284. 'Romanos odere omnes, dominosque gravantur.' Sen. i. 12. de

Clem. 'At illum acerbum et sanguinarium necesse est graventur stipatores sui.' *Vor.*

§ 14 *Advecturi*] *Mss. mei Fuld. avecturi*: ut lubet sane. *Modius*. Utrumlibet certo respectu bene: sicut XVIII. 1. 3. *adductis*, vel *abductis*. *Bernecc.* Omnino recipiend. *avecturi*. Paulo ante scrib. cum Gronov. *longinquam militiam gravati*. Nolebant suscipere expeditionem in tam longe a patria remotam gentem. Aliud est 'gravari militia,' aliud 'gravari militiam,' cui militia gravis est, qui molestias ex ea capit; 'gravatur militiam,' qui eam recusat, non vult subire. *Horat.* IV. Od. 11. 'Pegasus terrenum equitem gravatus,' non est, ut exponit vir doctiss. et disertissimus: Cui grave molestamque erat ferre; tunc enim dicend. fuisset 'terreno equite gravatus': sed: Nolebat pati, suscipere ferendam, equitem terrenum. *Grav.* Emendaveram, *avecturi*; quod *Bernecc.* in *Mss. Modii* reperiri affirmat. *Faber.* *Commedius* videtur, *avecturi*. *Vor.*

Faustis profecti omnibus] *Omen* illud quod *Locrenses* acceperunt, cum auxilium a *Castore* et *Polluce* eos petere juberent *Spartani*, mirum quod non et *Val. M.* inter cetera recensuit. Sane perquam simile illud est quibusd. eorum, quæ ipse 1. 5. commemorat. *Vor.*

CAP. III. § 4 *Cum in aciem processissent*] *Ad Sagram fl.* *Strab.* VI. *Cic.* de N. D. I. 2. et III. 5. *Plut.* in *Æmil.* 41. *Locrensis* cum *Rheginis* fuisse 10. M., *Crotoniensis* 130. M. *Strabo* refert; et ortum inde proverbium *πρὸς τοὺς ἀνιστοῦντας*: *Ἀλφειοῦ περὶ τῶν ἐν Σάγγα*: cujus meminit et *Cic.* de N. D. III. 5. *Bengars.* Meminit etiam *Eustath.* in *Æneid.* *Homeri* p. 210. 28. *Bern.*

§ 5 *Tantusque ardor, &c.*] *Vell.* II. 5. 2. *Q. Metellus*, cum in hostem suos ire periculoso loco juberet, 'fa-

cientibus omnibus in procinctu testamenta, velut ad certam mortem eundem foret, non deterritis proposito, quem morituum miserat, militem victorem recepit: tantum effecit mistus timori pudor, spesque desperatione quæsitæ.' *Vid.* *Veget.* de Re Mil. III. 21. et IV. 25. *Virg.* *Æn.* II. 354. 'Una salus victis, nullam sperare salutem.' *Berneccer.* *Saxo* XVI. p. 374. 34. 'Quos [milites] tantus pugnandi ardor ceperat.'

§ 6 *Sed, &c.*] Hunc l. imitatur *Saresb.* VI. *Pollic.* p. 363. 'Sæpe alii, dum honeste viriliterque mori cupiunt, feliciter vincunt: ubi cupiunt' est ex interpretatione *τοῦ* 'quærun't. *Quærere* etiam pro, cupere, conari, usurpavit *Auctor* II. 11. 8. 'Damulisci suos quærun't.' *Val.* *Fl.* VI. 450. 'Juno duci sociam conjungere quærit *Achivo*.' *Saxo* XIV. p. 368. 46. 'Dum patriæ rebus consulere quærit.' *D. Joann. Evang.* VII. 1. 'Ὅτι ἐξήρουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. 19. Τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 20. Τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 30. et X. 39. Ἐξήρουν οὖν αὐτὸν ἰδεῖν. *Add.* VIII. 37. et 40. *D. Lucas Act. Ap.* XIII. 8. *Ζητῶν διασπέρψαι τὸν ἀδελφόν σου ἐν κλισίᾳ.* Quibus locis *Latinus Interpres* verbum 'quærere' quoque adhibuit.

§ 8 *Duo juvenes*] *Similia Flor.* I. 11. 8. et *Frontin.* I. 11. 8. *Bern.*

Apparuerunt] *Vinecent.* 'compar.'

§ 9 *Incred. &c.*] *Saxo* XVI. p. 379. 16. 'Incredibili f. velocitate.'

Fama velocitas] *Add.* II. 14. 9. item *Plin.* H. N. VII. 22. *Flor.* III. 3. fin. *Bern.*

Corintho] *Scrib. Corinthi.* *Gron.*

Nuntiata est victoria] *Ladis Olympiæ* auditam scribit *Cic.* de N. D. I. 2. et ceteri. *Strab.* pro fabula id habet. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Crotoniensibus nulla virtutis*] De eorum pristina virtute præter *Strab.* leg. *Cic.* *Rhet.* II. 1. De luxuria autem et vitæ genere

post attritas bellis frequentibus vires, vid. Petron. in Satyrico, ap. quem pro *scenas*, ne idem bis dicat, legend. arbitror *cenas*. 'Quisquis suos hæredes habet,' inquit, 'nec ad cœnas, nec ad spectacula admittitur.' *Bongars.* Dubitanti de hac emendatione Petroniana Freinsh. noster ostendit locum Livii, scenam a spectaculo distinguentis, vii. 2. 2. 'Ludi quoque scenici, nova res bellicoso populo (nam circi modo spectaculum fuerat), instituti dicuntur.' *Bern.*

§ 2 *Oderant, &c.*] Saresb. 'Fortunæ siquidem indignantes oderant arma, quæ adversus Locrenses infeliciters sumserant.'

Pythagoras] Vid. Laërtium in ejus Vit. Cic. Tusc. v. 4. *Bongars.* Add. Cic. de Oratore iii. 84. Liv. i. 18. Jamblichum, Apul. pr. Florid. *Bern.*

§ 3 *Demurato*] Certe non magis Pythagoras Demarati filius, quam Tarquinus Mnesarchi. F. scripsit Just. *Marmaco* pro *Demurato*. Marmacum namque aliqui dixerunt appellatum fuisse Pythagoræ patrem. Diog. Laërt. Πυθαγόραν ἔναι μὲν πατέρα τοῦ εἰναι Μαρμάκων τοῦ Ἰππάρχου, τοῦ Εὐθύρρονος, τοῦ Κλεωνόμου, φυγάδος ἐκ Φλωῦντος. *Voss.* Atqui Mnesarchus dicebatur, non Demaratus. Quare ill. Vossii conj. mihi vehementer probatur; nam, Diogene Laërt. teste, fuere qui Pythagoræ patrem Marmacum vocarunt. Quin et scio me legisse in Veterum scriptis eod. nomine Pythagoræ filium appellatum fuisse. At ap. Græcos avi nomen nepoti fere plerumque imponebatur. Quæ utraque res conj. Vossii omnino confirmat. *Fab.*

Magnis sapientia incrementis ornatus] Quid est *sapientia incrementis ornari*? Abhorrent ab hoc loquendi genere Latine aures. Leg. ex Mss. cum Gronov. *magnis sap. inc. formatus*, h. e. cum sic esset institutus et formatus a magistris, ut magnos in sapientia studiis fecisset progressus;

xviii. 3. 'Ab eo formatus, cum medio noctis omnes in unum campum processissent.' viii. 2. 'Fugenia omni doctrina exulta, pulcherrimis legibus institutisque formata.' Ov. iii. M. 'Talibus ignaram Juno Cadmeïda dictis Formarat.' Horat. 'Teneræ Mentis Formandæ studiis.' *Græv.* In Ms. Bong. legebatur *magnisque s. i. formatus*; atque ita scribi curavi. Nam vulg. lect. *ornatus* vitiosa est et inepta. In quibusd. Impr. legitur *armatus*, non longe a Mati auctoritate. *Faber.* Codd. quidam Mss. teste Bong. pro *ornatus* habent *formatus*. Estque ita et in antiquioribus typis expr. Bechar. et Maj. Amplector ergo illud cum Gronovio; præsertim cum et xviii. 3. 10. eand. vocem ead. fere significatione usurpatam videam. *Vorst.* Bong. Mss. et Junt. probantibus doctis s. i. *formatus*. Schef.

Ad perdiscedos] Φιλοματίας χάρω tyrannidem fugiens. Strab. xiv. *Bong.*

§ 4 *Crotam*] Quam priscis temporibus legibus optimis fuisse compositam, ideoque ad sui imitationem traxisse Græcorum præstantissimos, ait Strab. x. p. 328. 60. Add. Tac. iii. 26. 5. *Bern.*

§ 5 *Crotonam*] Elegantius esset *Crotona*; quanquam alibi 'Salamina' pro, Salamina. *Fab.*

§ 7 *Tantumque studium ad frugalitatem multitudinis concitavit*] Transposita esse verba puto. Sic legerem: *tantumque st. mult. ad f. r.* Id.

§ 9 *Doceret*] 'D. autem' Vincent.

§ 10 *Frugalitatem*] Commendatam Senecæ de Tranquill. Animi 1. et 9. et Ep. 17. Plinio Ep. ii. 4. et vi. 8. *Bern.*

Ingereret] Saxo viii. p. 165. 46. 'Regi cognoscendæ legationis aviditatem ingessit.' Saresb. vii. 5. p. 419. 'Nisi Socrates veræ laudis gloriam ei curasset ingerere.' Vincent. 'Frng. om. disserebat.'

§ 11 *Consecutusque, &c.*] Vincent.

'C. disp. assiduitatem, orat ut matr.'

Velut instrumenta luxurie] Tertul-
lian. vi. 2. de Habitu Mulieb. 'in-
strumenta muliebris gloria' vocat.
Eo l. ubi legitur, 'Medicamenta ex
fuo, quibus lanæ colorantur,' emen-
dand. videtur *mala*. Bongars. Saresb.
'quasi lux. instr. d.' Ap. Gualter. *vel*
male editum est pro velut.

Baqus, &c.] Gualter. 'Et in J. æd.
delata ipsi D. c.' Mox margo Saresb.
'Al. *preferentes*. Al. *preferens*.' Pri-
us etiam dat Vincent. posterius Pe-
rizonianus. Gualter. 'Docens vera
matronarum orn. pudicitiam esse, non
vestes.'

§ 14 *Sodalitii jure sacramento quodam nexi*] Mss. *sod. juris*. Quod ex-
osculatur merito Gronov. Obs. iv.
17. præfatus sodalitiis juris sacramen-
tum esse illud vinculum, quo contine-
batur societas illorum, qui coherant.
Græv. In Mss. Codd. aliquot scrip-
tum est *sodalitii juris, &c.* Quod pro-
bat Gronov. Mihi autem credibile
fit verbum aliquod hinc excidisse.
Libenter certe legerim *cum sod. jure*
velut sac. q. n. Fab.

Sodalitii juris sac.] Ita omnino le-
gend. censeo cum Gronov. non *jure*,
ut Bong. et Bernecc. edidere. Illud
juris in codd. Mss. esse ipse testatur
Bong. Mirum igitur quod non et
ipse in textum recepit. Ceterum *rd*
juris pleonasmum hic sapit. Posset
etiam dici 'sodalitii sacramento quodam
nexi.' Sic XXIX. 4. 9. 'In so-
cietatis jure retinere' est pro, soci-
etate retinere. *Vor.* Angli *jura*. At-
que ita Mss. alii. Unde penitus per-
suasum habeo esse glossam sequentis
'sacramento,' acidcirco delend. 'Sa-
cramentum sodalitii,' ut ap. Veget.
et alios, 'sacramentum militiæ.' Fa-
ber legit *sodalitii jure velut sacramento*.
Frustra, cum de interposito jure ju-
rando sit certum, *Id.*

Separatam, &c.] Sen. Ep. 5. 'Id
agamus, ut meliorem vitam sequamur

quam vulgus, non ut contrariam: ali-
oqui, quos emendari volumus, fuga-
mus, et a nobis avertimus, &c. Hoc
primum Philosophia promittit, sen-
sum communem, humanitatem, et con-
gregationem: a qua professione dis-
similitudo separabit.' Cic. citatus a
Lactant. III. 15. 'Philosophiæ qui-
dem præcepta noscenda: vivendum
autem civiliter.' *Bern.*

Vitam exercerent] Saresb. ubi hunc
l. citat, i. e. VII. 4. Polier. pro 'ex-
ercerent' habet 'agerent.' *Vor.*

Civitatem in se converterunt] Nec
immerito. Liv. XXXIV. 2. 4. 'Ab hoc
genere summum periculum est, si
cætus, et concilia, et secretas consul-
tationes esse sinas.' Vid. Rittersh.
in Malch. p. 36. *Bern.*

§ 17 *Decessit*] Decessit vel inedia:
vel interfectus a Syracusanis, dum
agrum fabaceum circuit. Lærtius
in Pythag. Tzetz. Chil. xi. 366. *Bern.*

§ 18 *Cujus, &c.*] Gualter. 'Cujus
tanta in populo fuit opinio ut ex d. e.
t. facerent, et ipsam pro D. c.' Sa-
resb. 'ipsumque pro D. c.' Diod. in
Excerpt. Porphyrog. p. 246. 'Ἰσα-
θοῦς παρὰ τοῖς Κερωνδαῖς ἐπιπῆρο.'

Templum] Cereris delubrum voca-
bant, vicumque Musis sacratum, ut
id. ex Phavorin. refert. Firmat Val.
M. VIII. 15. 1. Ext. p. 291. m. Vid.
Casaub. ad Lært. p. 103. f. 1. *Bern.*

CAP. V. § 1 *Supra*] Sc. huj. lib. pr.
Idem.

§ 4 *Ante menses*] Pato scripsisse
ante mensem. Voss. Hæc locutio non
est integra; quid enim *ante menses*?
debet adesse numerus, vel saltem
verbo aliquo ostendi, eum certum
non nominari, e. g. *ante menses aliquot*,
vel *paucos*. Nunc tale nil occurrit.
In Mss. legitur *menses*. Unde nescio
annon videri Noster possit scripsisse
menses sex. Et est ratio, quia post
incensam urbem Capitolium tenne-
rant obsessum per sex menses Galli,
et post pacem fecerant, quo verisi-

mile est tempore misisse, qui auxilia sua Dionysio offerrent, cum nimirum bellum cum Romanis esset finitum. De sex mensibus quod dixi, docet Flor. i. 13. 'Sex mensibus barbari circa montem unum pependerunt.' *Schef.*

Romam incenderant] De Roma a Gallis capta et incensa pleni sunt auctorum libri. *Bongars.* Instar omnium esto Livius, v. 41. et seqq. *Ber.*

§ 6 *Auxiliis Gallorum auctus, bellum velut ex integro restaurat*] Hæc ita correxere, cum in Mss. legeretur: *bellum velut ex integro reliquit: restauratis autem.* Quod non frustra est. Ita enim emendand. erat: *aux. G. auctus, belli, velut ex integro, reliquias restaurat. Iis autem.* Voss.

§ 7 *Intestina discordia*] Sen. ad Helviam 6. 'Non omnibus eadem causa relinquendi quærendique patriam fuit. Alios excidia urbium suarum, hostilibus armis elapsos, in aliena, spoliatis suis, expulerunt: alios domestica seditio submovit: quosdam fertilis oræ et in majus laudatæ fama corripit: alios alia causa excivit domibus suis.' Add. Liv. ii. 16. 3. Sall. Jug. c. 78. 1. Tac. G. 29. 1. *Bern.*

§ 8 *Mediolanum*] Quod aliis auctoribus Mediolanium, et hæc Mediolanus, et Mediolana pluraliter. Urbis originem exponit et Liv. v. 34. 9. *Idem.*

Veronam] Huj. originem et Liv. v. 35. 1. ad Gallos cum Nostro referre videtur: at Plin. iii. 19. ad Rhætos Euganeosque. *Id.*

Vergamum] Pro *Bergomum*, more posterioris ævi usitatissimo, B in V converso. *Id.*

Vergamum] Hæc barbari sæculi scriptura est. Recte Junt. *Bergomum.* Sicut et superius *Abellani* pro *Avellani.* Græv. Antiquiores typis expr. *Bergomum.* Quod mirum cur Bong. mutarit; præsertim cum ipse

notaverit, *Vergamum* more posterioris ævi formatum esse. *Vor.*

Tridentum] Plin. iii. 19. Rhætorum hoc, non Gallorum, facit oppidum. *Bern.*

Vicentiam] Memoratam Tacito H. iii. 8. Plinio, aliisque, 'Vicetia' est, imitatione Græcorum, qui ex, Albenes, Veronenses, Clemens, et talibus, extruso α, Ἀλβήσιοι, Οδερωνήσιοι, Ελβήσιοι faciunt. Quomodo et Græcobarbaris *ναοτρέσιον* est, castrense: *κισία*, circensia: *ἐρμητα*, armenta, &c. De h. toto l. vid. Saresb. Policr. vi. 17. *Bern.*

§ 9 *Gentes Rhætorum*] Steph. 'Παυροὶ Τυρρηνοὶν ἔθνος. *Bong.*

§ 12 *Segnitiam ducis*] Mss. mei constanter *segnitiam ducis*: quod pro eod. est: Terent. And. i. 3. 1. 'Nihil loci est segnitiae, neque socordiae:' alii dixerunt etiam *segnitas* pro eod. Accius Æneadis, s. Decio: 'Eo nunc quod eorum segnitate ardet focus.' Item Andromeda: 'Namque, ut dicam te metu aut segnitate addubitare, haud meum est.' Ipse denique Cic. ii. de Orat. 41. 'Et, quoniam de imprudentia diximus, castigemus etiam segnitatem.' *Medius.* Pro 'familiariter' Vincent. habet 'familiari secreto.'

§ 14 *Insidiis ad postremum suorum interficitur*] Cic. de N. D. iii. 35. 'Atque [mallem Namque] in suo lectulo mortuus in tympanidibus in rogam illatus est.' Diod. xv. 74. refert, eum epulantem et largius bibentem in morbum incidisse: fieri autem potest, ut, cum insidiis suorum periret, id ebrietati tribueretur: quod Alexandro M. evenit. Vid. Piat. et Probum in Dione. *Bongars.* Plin. vii. 53. gaudio extinctum scribit, accepto tragicæ victoriæ nuntio. *Bern.*

Insidiis suorum interficitur] Quod tamen nullibi scriptum arbitror. *Fab.* Verba non Italia uncinis includit Ed. Bong. Helladius in Chrestomath. de Dionysio refert, *ὅτι δηλαδὸν μὲν οὐδὲ*

Διονύσιος ἦν, ὁ τῆς Σικελίας ἄρχης ἐν
μ' διούκ' ἀποδέοντα. Syncell. Chron.

p. 258. Διονύσιος Σικελίας τύραννος ἀπέ-
θανε κρατήρας ἐν τῇ κί. Leg. λη.

LIBER XXI.

CAP. 1. § 1 *Maximum natus ex filiis ejus, nomine Dionysium*] Alii scriptores dicerent 'nomine et ipsum Dionysium;' qui et ipse, ut pater, Dionysius dicebatur. Et ita Just. alibi, 'Fratremque regis et ipsum Ariarathem nomine.' Et xli. 5. 'Hujus filius et successor regni, Arsaces et ipse nomine.' Sic xli. 4. 'Morte Theodoti, metu liberatus, cum filio ejus, et ipso Theodoto, fœdus ac pacem fecit.' Ubi 'et ipso Theodoto' id. valet ac, qui etiam Theodotus dicebatur. Et xlii. 4. 'Et ipse Phraates nomine.' Fab.

§ 2 *Naturam ejus*] Plerique vett. *naturam ejus* ex quo *natura* jus fecit Doctor meus Jac. Cujacius ad L. 5. D. de Pactis, quem vid. Error hinc natus est. In vett. libris diphthongus scribitur litteris separatis *ae*. Cum ergo in veteri esset *naturae* jus, negligens exscriptor *natura ejus* exscripsit, quod deinde audax corrector supraducta linea emendavit, ut legeretur *naturam ejus*. Id et alii postea majori etiam audacia mutarunt in *naturam aetatem ejus*. Similibus mendis infectum Senecam, ostendit mihi cl. et doctiss. Vir Nic. Faber lib. de Ira ii. 30. ubi legitur: 'Pater est; tantum profuit, ut illi donanda injuria ejus sit:' cum in libris Mss. sit *ut illi etiam injuria ejus sit*, nemo non doctiss. viro assentiat leg. *injuria* jus sit. Et 1. de Clement. 19. 'Cum liceat innoxium alii, et ob hoc securum, salutarem potentiam ejus tractare.' Vett. Codd. sa-

lutare potentia ejus? Quis non videat leg. *potentia* jus? Sed Cujacii emendationem probat Auctor ipse ii. 10. 2. 'ætatis privilegium' dicit, 'quod jus, et ordo nascendi, et natura ipsa gentibus dedit.' Et xxxv. 3. 7. vocat 'jus gentium.' Unde libenter emendarem locum lib. xli. 5. 9. 'Quorum major Phraates, more gentis, heres regni:' ut legeremus *more gentium*, vel *jure gentium*: imperitis librarius pro *jore*, ut scribebant Vett. conjecit leg. *more*: inde *more gentium*: tandem *more gentis*. xvi. 2. 8. de Ptolemæo: 'Is contra jus gentium, minime natus ex filiis, ante infirmitatem, regnum tradiderat, ejusque rei populo rationem reddiderat:' quæ postrema verba notanda sunt, ut intelligamus, regem contra jus et receptos mores nihil absque consensu populi innovare posse. Nam et xxxix. 3. 3. cum Ægypti regina minorem filium regem facere vellet, a populo compellitur majorem eligere. Herod. vii. 2. ait, *νομίζόμενον εἶναι πρὸς πάντων ἀνθρώπων, τὴν πρεσβύτατον τὴν ἀρχὴν ἔχειν*. Neque lex divina quicquam patitur primogenito derogari: Deuteron. xxi. 14. Jus autem naturæ esse jus gentium, notum est ex Jctorum libris (§ 11. Instit. de Rer. Divis. et § 42. d. t. 'Jure gentium, id est, jure naturali:' quia sc. 'naturalis ratio id inter omnes homines constituit:' § 1. Instit. de Jure Nat. Gent. et Civ.) Cic. iii. 5. Off. 'Neque vero hoc solum natura, id est, jure gentium,' &c. De Dionys.

juniore leg. Plut. et Probum in Di-one, et Diod. xvi. 5. cum seqq. et Gemistum. Bong.

Si penes unum remansisset] Unde Stratus Attalo prudenter ingerit ap. Liv. xlv. 19. 14. 'Si partem regni fraternali peteret, ambo infirmos distractis viribus, et omnibus injuriis obnoxios fore.' Bernegger. Usitatissimum Nostro est tempora imperfectum et plusquamperfectum permutare. Ita ergo et nunc 'remansisset' scripsit pro, remaneret. Sequitur mox, 'quam si portionibus inter plures fil. divideretur.' Vor.

§ 4 Quare] F. Quem. Gron.

§ 5 Igitur nexorum] Tac. H. iv. 63. 'Novum imperium inchoantibus utilis clementiæ fama.' Bern.

§ 6 Non cognatos tantum, &c.] Plut. in Demetr. 5. 'Familiæ Regum [Alexandro M. succedentium] pæne omnes frequentes habent liberorum, frequentes etiam matrum neces, et uxorum. Nam fratrum parricidia, ut postulata geometræ sumunt, sic concedebantur habebanturque commune quoddam Postulatum et regum ad securitatem.' Quo exemplo Turcarum quoque Principes imperium a parricidiis auspicantur. Id.

§ 7 Ne spiritus quidem consortium relinqueret] Si quis ita loqueretur, 'Titius mihi vitæ societatem reliquit,' is male loqueretur. Possumus dicere, 'Ille mihi societatem honoris reliquit,' quia societas ejusmodi donum est illius hominis; at de vita non itidem sentias. Quare consortium istud spiritus, s. vitæ, nequaquam placet. Scripsit Just. ne spiritum quidem, i. e. animam, relinqueret. Faber. Hoc vocabulum consortium glossatoris mihi esse, non Justini videtur. Non enim solet alibi temere hoc plebeo genere sermonis uti. Schef. Controversiam movent huic lect. viri docti. Fateor consortium posse sine sententiæ detrimento semel deleri; sed nec incommode, quin et darduei, repetitur.

Sic xxiii. 2. 'Nec invitam periculo spiritus sui empturam, ut extremos viri spiritus exciperet.' Potuisset scribere: 'Neq. invitam periculo spiritus sui empturam, ut extremum viri exciperet.' Sed sic maluit. Ethæc vocum iteratio cum ap. poetas, tum ap. oratores et historicos sæpe vj singulari est. Sed, r̄p consortium expuncto, legendum esse spiritum, viris doctis minime possum assentiri. 'Consortium' est, cohereditas. 'Consortes' sunt coheredes. Hoc igitur dixit Justinus: Qui debebant esse cum eo heredes regni, illos ne communis huj. vitæ usura secum frui patiebatur: s. qui cum illo debebant regnare, eos ne secum quidem vivere sinebat. Ap. Ov. in Epist. 'consortes generis' dicuntur ejusd. generis participes, s. consanguinei. Quidni ergo et 'vitæ consortes' dici possint ii, qui ejusd. vitæ sunt participes? Græc.

Tyrannidem in suos prius quam in externos auspicatus] Leg. ex Ms. in suos, quam in externos. Quomodo loquuntur optimi scriptores. Vos.

CAP. II. § 1 Saginam] Add. xxxiv. 2. 7. et xxxviii. 8. 14. præcipue de Ptolemæi prodigiosa obesitate Athenæum longule a fin. lib. xii. cum Æliano V. H. ix. 13. Bern.

Ex nimia luxuria, oculorumque valetudinem contraxit] Nihil enim est, quod certiores aut citiores inducat caliginem jugi ingluvie: quia, ut ait Portunianus, 'edacitas cibos terit, sed oculos vorat.' Hæc Saresb. Polier. viii. 6. m. ubi locus hic Trogi laudatur. Idem. Val. M. vi. 4. Ext. 2. 'adversam valetudinem oculorum' dicit. Sed valetudo oculorum tantundem esse potest. Liv. xxvi. 23. 'Valetudinem oculorum excusavit.' Nimirum 'valetudo' pro invaletudine quoque s. valetudine adversa sæpius ponitur. Vor.

Oculorumque valetudinem] Ita Liv. xxxii. 34. 2. Vid. sup. notam ad xii. 2. 11. Bern.

Ades ut non solem, non pulverem, non denique splendorem ferre lucis ipsius posses] Merito mihi suspectus est hic l. Quid enim sibi vult *pulvis*, quem etiam oculi recte se habentes ferre non possunt? Mss. Leyd. pro *pulverem* disertim habet *fulgurem*. Unde *fulgorem* legend. easse quivis facile videt. Nec obstat huic lect. quod statim Just. subjiciat *splendorem*. Aliud enim *fulgorem*, aliud *splendorem* esse Philosophi docent. Et, qui accurate loquuntur, pariter etiam distinguunt. Boz. Veget. 1. 3. 'Solem pulveremque ferre condiscant.'

§ 2 *Nec, ut pater, carcerem*] Verba, *ut pater*, reliquis secernenda committas: debent enim intelligi de Dionysii huj. patre, i. e. Dionysio seniore. Schef.

§ 8 *Dionysius pellitur*] Opera Dionis imprimis. Bong.

§ 9 *A Locrensis*] Vid. Strab. vi. et Ælian. ix. 8. V. H. Id.

Velut jure regnaret, &c.] Demosth. Philip. ii. m. 'Rex et tyrannus omnis est libertatis inimicus et legibus infestus.' Liv. xlv. 24. 1. 'Natura inimica inter se sunt libera civitas et rex.' Otaues ap. Herod. iii. 80. 'Vir tyrannus jura patriæ labefacit; feminis vim adfert; indemnatos interficit.' Bernegger. Hoc jure mihi valde suspectum est. Nec enim de eo agitur, jure an injuria regnaverit Dionysius, sed quomodo ubique, quoque concessisset, regnare voluerit. Suspicio autem scripsisse *velut ubique regnaret*. In voce *ubique* primæ duæ litteræ per præcedentes pœne similes absumptæ sunt. Schef.

§ 10 *Sponsis*] Mss. habent vel *precis*, vel *sponsis precis*. Unde colligo rō *precis* esse lect. veram, *sponsis* autem glossam, cum præsertim aliis in libris occurrat *proceribus*, quod sine dubio ex *precis* factum. Id.

Locupletissimos, &c.] Aristot. Polit. v. 11. tradit, proprium Tyrannorum

eas, cives reddere pauperes, ut Nero dixit ap. Suet. 82. 'Hoc agere, ne quis quidquam habeat:' tum ut exhanstis civibus facultatem adimant nocendi: tum etiam, quia ipais in luxum et libidinem perenni sumptu est opus. Bern.

CAP. III. § 2. *Die festo Veneris*] 'Appollus sunt Athenæo iii. et iv. 'Veneralia' quidam interpretantur, sicut Bacchanalia, Saturnalia, &c. Id.

Voverant ut virgines suas prostituerent] Pro, voverant se prostitutos, vel, quod prostituere vellent. 'Ut' pro, quod, non rarum, ap. Nostr. quoque. Vid. Notas ad v. 3. 3. ac Lib. de Latinit. f. susp. cap. 24. Vor.

§ 5 *Illæ maritis traderentur*] In Mss. est *viris* pro *maribus*, quod præfero, et hoc posterius glossatoris pto. Viros certe sic usurpat etiam in seqq. Sententia hæc est: Decretum faciendum, ne qua virgo nubere, priusquam illæ centum, quæ prostitissent in lupanari, invenissent viros, eisque fuissent nuptæ. Schef.

§ 10 *Securis omnibus*] Vell. ii. 118. 'Nemo celerius opprimitur, quam qui nihil timet; et frequentissimum initium est calamitatis *SECURITAS*.' Bern.

CAP. IV. § 1 *Princeps Carthaginiensium Hannæ*] Oros. iv. 6. Bong.

§ 2 *Solemne nuptiarum diem*] Nec enim Eos illæ Par. primum infandi sceleris exemplum sunt. Quadrat Hispanorum adagium: 'Nullibi magis panoplian requiri, quam in nuptiis et publicis ludis.' Vid. Camerar. Oper. Subciav. 1. 83. et iii. 89. Bern.

§ 3 *Orbam*] Senatu, quasi parentibus, destitutam. Id.

§ 4 *Res cognita*] Sæpe 'solum insidiarum remedium est, si non intelligantur:' Tac. xiv. 6. Tali consilio militum conspirationem declinare co-

natus est Vocula ap. eund. H. iv. 56. et declinavit Eteonius ap. Xen. H. Græc. ii. pr. *Id.*

[*Cogitata*] Conjurat[i]oni et insidiis hoc verbi competit. Suet. Tib. 19. 'Tormentis expressa confessio cogitati facinoris.' Et in Calig. c. 12. 'Etsi non de perfecto, at certe de cogitato parricidio professus.' Ita Curt. vi. 10. 18. et viii. 7. 18. *Id.*

§ 5 *Ne persona designata, non vitia correcta videntur*] Junt. nonnullique alii editi libri *ne p. designata, sed v. correpta v.* Sensus necessario requirit *sed.* Leg. itaque *ne p. designata, sed v. correcta v.* Posset et *correpta ferri.* Ut 'Correptus voce magistri,' ap. Horat. Sed præferenda veterum codd. scriptura. *Græv.*

Ne persona designata, sed vitia correcta videntur] Lect. hæc ex edd. antiquis retracta est, ut ex collectione Var. Lectionum Bongarsii apparet, et ex Junt. Est autem optima scriptura, et Grævio nostro probatur. S. autem *correcta* legas, s. *correpta*, nihil interduim. Faber. Antiquiores typis expr. Bechar. Maj. et teste Grævio Junt. habent *sed vitia correpta*. Quod mirum a Bong. mutatum esse. 'Corripere' pro, reprehendere, increpare, satis notum. Vocula *sed* quoque abesse hinc non posse videtur. *Vorst.* Junt. *persona designata, sed vitia correpta.* Probant viri docti. Sed f. non necesse est, ut pro non substituatur *sed*: cum, si vocabulum non jungamus cum 'videntur,' omnia sint clara. Ordo: *Ne videretur designata persona, at non viderentur correpta vitia.* Schef.

§ 6 *Iterum servitia concitat*] Quomodo iterum? Num ea ante concitaverat? Atqui nil de eo ap. Nostr. Latet in vocabulo hoc mendum, quod tamen, quomodo corrigi debeat, nunc non excogito. *Schef.*

§ 7 *Vetus a singulis membris parva exigentur*] In simili casu, simili acu-

mine Flor. iii. 21. 48. 'Ut per singula membra moreretur.' Plin. tamen viii. 16. sub finem, diversam causam mortis Hannonis adfert. Add. inf. xxii. 7. 10. Sen. de Ira iii. 18. 1. *Bern.*

[*In cruce figitur*] Becharii et alim antiquiores edd. in *cruce figitur*: quomodo dicunt 'in loco ponere,' vel 'reponere.' Sed et ipsum τὸ 'figere in aliquo' habent alii. *Vorst.* Vetusiores in *cruce figitur.* Schef. Sic et Junt. *Græv.*

§ 8 *Ad imitandum scelus*] Hæc una est ex rationibus Legis 6. Cod. ad Leg. Jul. Majest. cujus sanctio alias iniqua videri possit: quia sc. in posteris exempla paterni, h. e. hereditarii criminis metuantur. Nota Casiorum, Cornelliorum, Brutorum, &c. historia. *Bern.*

CAP. V. § 2 *Deposito imperio, arcem Syracusanis*] Timoleonti et Corinthiis παραδόξως ἀπὸν καὶ τὴν ἀρπαγὴν. Legend. Plut. 17. et Probus in Timoleonte. Diod. xvi. 17. *Bong.*

[*Tradidit*] Puto tradit, ob verbum seq. 'profisciscitur.' Faber. Sic recte Junt. *Græv.*

[*Recepto privato instrumento*] 'Recipere' hic id. est quod, excipere, vel retinere, quomodo etiam hoc verbum usurpatur ab Jctis. Unde 'servus receptitius' ap. Gell: xvii. 6. et Cic. Top. 26. 'Cum ædes fundumve vendiderint, rutis cæsis receptis:' et ii. de Orat. 55. 'Cum ædes venderes, ne in rutis quidem et cæsis tibi paternum solum receptisti.' Vid. Not. ad Sen. ad Marc. 10. *Gron.*

[*Corinthum in exilium*] Περιβλεπων ἔχων τὴν τῆς μεταβολῆς ὑπερβολήν. Diod. 71. Inde natum proverb. 'Dionysius Corinthi.' *Bong.* Quod extat in Cic. ix. ad Att. 9. Quintil. viii. 6. Laërtii Platone. Originem adagii tradit Plut. de Garrul. c. 23. Add. Cic. Tusc. iii. 12. Val. M. vi. 9. *Bern.*

§ 3 *Humillima quæque tutissima*] Sen. Ep. 105. pr. 'Multi in contemptu remedii causa delituerunt,' &c. Ut Brutus ap. Liv. 1. 56. 9. Archelans ap. Dionem LVII. Claudius ap. Suet. in ejus Vita 38. *Id.*

§ 5 *Pannosusque et squalidus*] Angli *pannosus et squalidus*: placet. *Schef.*

§ 6 *Oculis devorare*] H. e. avide spectare. Ita Martial. 1. 97. et 'oculis comedere,' IX. 60. Add. Val. M. IX. 2. 1. *Bern.*

§ 7 *Apud adiles adversus lenones jurgari*] *Ædilibus* enim cura fornicum popinarumque fuit: quæ propterea 'loca *Ædilem* metuentia' vocat Sen. Vit. Beat. 7. Vid. Lips. ad Tac. II. Excursu O. Add. notata superius ad XIX. 1. 7. *Id.*

Jurgari] *Mss.* mei *jurgare*, ut Cic. dixit IV. de Repub. 'Si jurgant, benivolorum concertatio est.' Horat. tamen maluit illo uti, dum ait S. II. 2. 99. 'Jure, inquit, Thrasius istis Jurgatur verbis.' *Mod.*

Omniaque ita facere, ut contemnendus, &c.] Mallem *omniaque ita facere*, quod habent quidam *Mss.* Non enim tam de modo hic est sermo, quam de fine ac proposito, quo fecerit. Itaque et paulo post, 'ut a timentibus semper in publico videretur, aut a non timentibus facilius contemneretur:' quia nempe nunquam putabat satis contemptibilem se facere, qui nunquam satis credebat se securum. *Schef.* Adstipulantur Juntæ. *Græv.*

§ 8 *Pueros in trivio docebat*] Nihil novi, de loco ad docendum; nam, ut ex Comædiis veterum discere est, pueri ap. Græcos in triviis docebantur. *Faber.*

§ 9 *Naturæ*] Freinsh. *natura* mavult. *Bern.*

§ 10 *Neque honesta, sed tuta, &c.*] 'Honesta utilibus cedunt in rebus extremis.' Liv. XXIII. 14. 4. 'Cedit interdum generosus spiritus utilitati, et fortunæ viribus succumbit, ubi,

nisi tutiora legerit consilia, speciosa sequenti incidendum est.' Val. M. VII. 6. 1. *Id.*

CAP. VI. § 1 *Rhodanum*] Quidam *Mss.* *Rodonum*, alii *Rodonem*. Frontin. Strat. I. 2. 3. 'Rodinum.' *Bongars.* Nescio quomodo mihi 'Rhodinum' Frontini magis arrideat. Et suspicor id ei cognomentum datum a Rhodo ins. *Schef.*

§ 2 *Auctor originis*] Vid. XVIII. 3. 1. &c. *Bern.*

§ 3 *Alexandria*] XI. 11. 13. *Id.*

§ 4 *Nec cupiditas*] Sen. de Clem. I. 1. 'Facit avidos nimia felicitas: nec tam temperatæ cupiditates sunt unquam, ut in eo, quod contigit, desinant; gradus a magnis ad majora fit: et spes improbiassimas complectuntur inasperata assecuti.' Similia Thucyd. IV. 4. 4. et IV. 12. 37. Diod. XIX. 1. Noster XXIII. 1. 2. *Id.*

§ 6 *In tabellis ligneis*] Imitatione Demarati, de quo II. 10. 13. *Æneas* in Poliorcet. 31. præter alios occulte scribendi modos, hunc ipsum quoque memorat: nisi quod creta similive terra, non infusa cera, scripturam deletam ait. Unde etiam modus retegendi litteras diversus: Noster ait, erasa cera lectas esse tabellas: *Æneas*, ligneam tabellam in aqua positam, eluta creta, scripturam ostendisse. Agell. XVII. 9. *Id.*

§ 7 *Venditasset*] Ita Vett. quomodo etiam legend. in Oros. IV. 6. cujus *Ms.* habet *indicasset*. *Bongars.* Hoc præplacet utroque sensu. Cic. pro Arch. 11. 'Jam me vobis indicabo.' Plaut. Pers. IV. 4. 32. 'Indica, fac precium. Do. Tua merx est, tua indicatio est.' *Bern.*

Verum etiam et crudeli animo] Vix est dubium, quin vel etiam vel et hic sit intrusum a glossa. Mallem etiam delere. *Schef.* Aut etiam aut et abundare bene monet *Scheff.* Excidisse autem vocem hic reponendam Junt. nobis ostendit, in qua legitur *cerum*

etiam invido et crudeli animo. Invidabant Hamilcari hanc laudem, quam

ex legatione tam pulchre pro re patriæ gesta sibi pepererat. Græv.

LIBER XXII.

CAP. I. § 1 *Agathocles*] Leg. Diod. XIX. *Bongars*. Itemque Polyb. XII. 6. &c. et Suid. cujus illa verba, *Τὶ δ' οὐκ ἐὶν ὁ; τὶ δ' οὐκ ἐπὶ ὁ;* non est assecutus interpres. Nam hoc haud dubie sibi volunt, quod ista Ciceronis, Cæsari mutuum cum Nicomede stuprum objectantis, ap. Suet. Cæs. 49. 7. 'Notum est, et quid ille tibi, et quid illi tu dederis.' Bern.

§ 2 *Quippe in Sicilia patre figulo natus*] Plut. Apoph. 26. *Bongars*. Hinc elegans illud Ausonii doctissima poetæ Epigr. VIII. cujus lemma est, 'Exhortatio ad modestiam,' his verbis: 'Fama est fictilibus cœnasse Agathoclea regem, Atque abacum Samio sæpe onerasse luto: Fercula gemmatia cum poneret horrida vasis; Et misceret opes pauperiemque simul: Quærenti causam, respondit, Rex ego qui sum Sicanis, figulo sum genitore satus. Fortunam reverenter habe, quicumque repente Dives ab exili progrediere loco.' Mod.

§ 3 *Forma*] *Τῆς τε βίης ἐκπενής καὶ τὸ σῶμα ἐθωροτός*: Diod. XIX. 2. *Bong.*

Exhibuit] Vid. Notas ad IX. 2. 7. et XI. 10. 9. *Bernaccer*. XI. 10. 9. 'Misere vitam exhibere.' Et 'exhibere' id. quod, sustentare, tolerare. Dicunt et 'exhibere aliquem' pro, alere, sustentare. Vid. Notas ad IX. 2. 7. *Vor*.

§ 6 *Adscitusque in civitatem*] Ita leg. pro vulg. *accitus*. Liv. XXIII. 51. 'Vetere patria relicta, in eam, in quam redierant, nondum adsciti.' 'Adscitus in civitatem' Græcis dicitur *δημοσιότης*: vel ut ap. Lucian. Bis. Accus. p. 314. *ἐς τὸ δημοικίδν*

συγγένειαν. Gronov. Quis illum accivit? Optime Junt. *accitusque in civitatem*, h. e. cum civium numero et albo adscriptus esset. Græv. Vulg. lect. vix potest esse vera. Is enim 'accitus' dicitur, qui evocatus est in civitatem. At paulo ante dicitur 'concessisse' eo, quod ad ultro et sponte sua venientem pertinet. Sed nec ulla causa est, cur accitus credi possit, qui neque rem neque famam bonam habeat. Quare pro *accitus* sine dubio *ascitus* est scribend. *Ascitus* vel *adscitus* est, assumptus, et sic alibi Noster usus est h. verbo. Hæc scripseram olim, cum video lect. hanc firmari per Junt. probarique a cl. Græv. *Schef*. Pro 'concessisset' habet 'accessit.' Vincent. v. 11.

§ 11 *Ætnæos*] Ms. *Æthineos*. In vetusta ed., quam Lugdunensem ex insigni typographico suspicor, *Ætnæos*. Quid si *Enneos*, aut *Ennenses* legas? *Bernaccer*. Nihil mutand. *Ætna* est oppidum Id. ac mons, cui impositum, unde nomen sortitum; ut patet ex Strab. Plin. Ptolem. et aliis. Ea ante Inessa appellabatur. *Voss*. Urbem *Ætnam* ab Hierone conditam cantat Pindarus circa tempora Darii Hystaspidae et Xerxis. Tamen restauratam tantum arbitror. Campani autem, de quibus mox Justinus, erant Siculi, non Itali. Vid. librum admirabilem P. Cluverii de Sicilia. *Faber*. *Ætnæos* scribend. non *Ætneos*, ut vulgo editur: *Ætna* non mons tantum, sed et oppidum Siciliæ dicitur. *Vor*.

Sui Syracusanis] Hæc usque ad locum absunt a bonis libris: quia tamen sine iis manca esset oratio, et in uno

Ma. reperiantur, nihil mutare ausus sum: quamvis ea mihi valde suspecta sint. Belli in Agrigentinos et Crotoniatis meminit Diodorus: de Ætnæis et Campanis nullum verbum, et Damaseo illi est *Adæus*. Plurimum autem in tota hac narratione ab Auctore nostro discrepat Diod. ut quivis ex lib. xix. et xx. videre potest. *Bongars.* [Qui verba dicta uncinis in sua Ed. includit.]

§ 12 *Sequenti Campanarum*] Valde vereor hunc l. corruptum esse. Suspicio legend. *Cataneorum*: nimis enim et terra et mari Campania a Syracusis distat. Multa hic de conventionibus inter Agathoclem et Hamilcarem cavillari liceret. *Glar.*

Campanarum] Nam hos in Sicilia loca quædam tenuisse Diod. xvi. 68. indicat. *Bernegger.* Scrib. *Campano*, nempe, bello. *Gron.*

CAP. II. § 4. *Ita uno eodemque tempore*] Ita fere vi. 5. 11. *Bern.*

§ 8 *Expositis ignibus cereis, &c.*] Nam in rebus sacris, qualis illa jurisjurandi, cereos adhibitis constat. Sebis, tamen *ignibus Cereris* legendum: certe vitii quid subesse putat. Sebisii conj. stabilit Plutarchus in Dione 70. ubi de Calippo in templo Cereris, sumpta ardenti tæda, jurante. Add. notam ad xxiv. 2. 8. *Bernegger.* Locus corruptiss. Ego, vestigia lect. vulgatæ sequutus, corripo ac lego: *Tunc Hamilcari, expositis conditionibus fœderis pactisque, in obsequia Patrum jurat.* Vel melius pro *pactisque* fuerit *paciisque*. Sic xxx. 3. 'Deinde cum expositæ conditiones pacis a Romanis essent.' Certe melius se habet ita emendatus hic locus. *Bozhorn.* Peyrædi conj. est *expositis ignibus sacris, tactisque, &c.* Liv. ita de Hannib. xx. 'Fama etiam est, Hannibalem annorum ferme novem pueriliter blandientem patri Amilcari, ut duceretur in Hispaniam, cum perfecto Africo bello, exercitum eo tracturus, sacrificaret, altaribus admotum, tactis

sacris jurejurando adactum se, cum primum posset, hostem fore populi Romani.' *Voss.* Quam placet conjectura Sebisii! Legit ille *ignibus Cereris*; nihil ingeniosius. Nam et res in Sicilia geritur, ubi præcipua veneratione celebrabatur Ceres; et illa Dea 'dadouchos' erat. Nil itaque melius potuit excogitari. *Faber.* Sebis. legend. conjecit *ignibus Cereris*. Quod probat Gronov. iv. 4. Obs. et *ignes Cereris* dicit esse altaria, in quibus focus accensus fuerit. Tactis altaribus quod jurare soliti fuerint, ex Liv. Nep. et aliis scire licet. Sed et quod in templo et ad aram Cereris illud factum fuerit, constat. Juv. xiv. 'Vendet perjuria summa Exigua Cereris tangens aramque pedemque.' Deque ipso Agathocle, de quo Noster agit, Diod. xix. sic: Παράχθεις εἰς τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἑμύονε: 'Adductus in Cereris templum a civibus juravit.' Sed et Noster xxiv. 2. 8. Ptolemæum 'sumptis in manus altaribus adjurasse' scribit. Quid si dicamus nihil mutandum, et *ignes cereos* esse, faces et tædas, quæ expositæ tactæque fuerint, cum juraretur? Sane Plut. in Dione de Calippo in templo Cereris sumpta ardenti tæda jurante scribit. *Vorst.* Non possum *cereis* hic probare. Qui enim cohæreant, et quæ sit locutio, *ignes cerei*? magis placet *Cereris*, cum præsertim conveniat historia. Neque tamen sic videtur sanus locus. Quomodo enim explicabimus *tactis ignibus*? ignes utique non tangebantur: ignes vero altaria explicare nescio an non durum sit, præsertim in hoc genere loquendi. Leg. igitur sic ap. Nostrum: *Tunc Hamilcari aris, positis ignibus Cereris, tactisque.* Illud *aris* excidit, quia præcesserat in voce *Hamilcari τὸ ἀρι*, quod proinde ut superfluum maleque repetitum debebant, sola litera s servata et annexa subsequenti *positis*, unde *expos.* est factum. Porro *aris positis ignibus*

Cereris accipio de illis, quæ erant positæ non cum ignibus s. focolo accenso, sed ad ignes Cereris, s. propter ignes Cereris, ut nimirum iis Cereri fierent sacrificia. Quæ explicatio planior, simplicior, locoque præsenti accommodatior videtur. Schef. Sebis. corrigit, Cereris ignibus, quod probat et firmat Gronov. iv. Obs. 4. Probarunt hanc emendationem postea quoque viri doctissimi. Vorst. et Faber. Sed Heinsius, vir et amicus summus, putat hic gravius librariorum crimen latere, fædeque interpolatum esse h. locum, qui sic possit restitui, si scribamus Tunc Hamilcari aris rex positus insigni ceremonia tactisque in obsequia Pænorum jurat. Ignis hic ferri non posse putat. Aris hic excidisse vidit et Schef. Mihi non videtur nimis longe a libris omnibus esse discedend. Quod fiet, si legeris Tunc Hamilcari aris positus, et ignibus Cereris, tactisque in obsequia Pænorum jurat. Sic aræ et ignes junguntur a Virgil. in versu, quem laudat Bernecc. Grav.

Tactisque] Virgil. Æn. xii. 201. 'Tango aras, mediosque ignes et numina testor.' Bern.

§ 9 *Potentissimos]* Mss. Fuld. (ut et Bongarsiani) *potissimos*, quod pro eod. est. Significat enim, præcipuos et primæ notæ. Quintil. x. 3. 'Ut semel quod est potissimum dicam.' Mod.

§ 10 *In theatrum ad concionem]* Nam Græcia et Græciensibus plerisque Theatrum fuisse pro cniia, foro, comitio, patet etiam ex Cic. pro L. Flacco 7. Diod. xvi. 85. Liv. xxiv. 39. 1. Tac. H. ii. 80. 6. Val. M. ii. 2. 5. Frontin. iii. 2. 6. Auson. in prologo Ludi vii. Sapient. Plut. in Dione 53. Bern.

Contracto in gymnasio] Scrib. in *gymnasium*. Fab.

§ 12 *Promptissimos]* H. e. maxime excellentes, et omnibus rebus instructos. Cic. iv. Verr. 17. 'C. Cacerinus

promptissimus homo, et experientia, et imprimis gratosus.' Vid. Not. ad Tac. iv. 17. Gron.

CAP. III. § 2 *Fæde vexat]* Angli *fædis injuriis*, quæ manifesta glossa est. Schef. Junt. *fæde injuriis vexat*. Græv.

§ 4 *Syracusa in pignus societatis sint tradita]* Posset etiam legi absque præp. Syr. *pignus*, &c. Gron.

§ 5 *Quantum malum]* Scrib. *mati*. Idem.

§ 6 *In imperio esset]* 'Tum temporis consul,' ut xxxi. 2. 9. de Hannib. loquitur Auctor. Ita Cic. de Arusp. Respons. 17. 'Sacrificium Bonæ Dæm fit in ea domo, quæ est in imperio,' h. e. in domo Consulis, *des regierenden Ammeisterg.* Plut. Cæs. 13. Bern.

Tacita de eo suffragia] xxii. 7. 10. Capitolinus in Gordianis cap. 12. tradit, quale fuerit ap. Romanos 'senatusconsultum tacitum,' et quare sic appellatum. Sed illud ab hoc nostro diversum est. Idem.

A Sicilia] In Siciliam legit Freinsh. Diodorus ix. 106. Idem.

§ 7 *Sed hæc callida commenta Pænorum et sententias inauditas]* Quidam 'inauditas' per admirationem accipiunt, quales nemo antea audierit. Alii 'inanditas,' i. e. non dictas, ut dicere solemus indicta causa quempiam damnatum, et sic etiam 'callida commenta,' quod præcedit, pro occultis damnationibus intelligend. Verum sic etiam oportebat seq. mox versa legere *per injuriam cives inauditus damnaverunt*, genere masculino, quod *inauditam* genere feminino legitur. Illud etiam merito quis mirabitur, quod ad calcem huj. lib. legitur, Agathociem exercitus sui desertorem, filiorum proditorem, ac ex Africa profugum tantum potuisse, ut cum Pænorum ducibus æquis conditionibus pacem fecerit. Glar.

Hæc callida commenta Pænorum et sententias inaudita mors Hamilcaris præ-

venit] L. hic, cum depravate legere-
tur, Glareano negotium fecit: ego
Mss. lectionem expressi, in qua nihil
est, quod lectorem morari possit.
Bongars. Cum Juntis scribe. *inauditas*
sententias. *Inaudita sententia* sunt
suffragia tacita illa, quorum paulo
ante meminuit. *Græv.* Eum haud mag-
nopere nasutum esse oportet, qui huj.
l. vitium olfaciet, neque mirum quod
ait Bong. Glareanum circa hæc verba
multum negotii habuisse. Et id verum
esse arbitror. Sed quod addit
id. Bong. id vero tale non est, ut
verum esse possim credere; ait enim:
'Ego Mss. lectionem expressi, in qua
nihil est quod lectorem morari possit.'
Huic autem assentitur Bernecc.
qui sic edidit, *inaudita mors.* At h. l.
inaudita mors quid tandem erit? Ver-
ba modo, nihil aliud. Add. quod in
uno Ms. legitur *audita*, quod ipse
Bong. agnoscit in collectione, s. re-
censione Codd. Mss. et Impressorum.
Cujus scripturæ, quantumvis corrupta
illa sit, si quis vestigia sequi voluerit,
pro *audita* legere poterit *haud ita*,
(quanquam alia mihi mens est,) et ex
judicii norma locum integrum ita
concipere, *Sed hæc callida Panorum*
commenta haud ita multo post mors Ha-
milcaris prævenit, &c. Verum, ut modo
dicebam, alia mihi mens est; nam ita
existimo, isthæc verba, *sententias in-*
auditas, esse mera glossemata, eaque
etiam corrupta et barbara, quæ illi
voci, 'inauditum,' superposita fue-
rint ad illius expositionem, sic: *sententia*
inaudita. Quamobrem ita scriptum
fuisse a Just. mihi plus etiam quam
suspicio est: *Sed callida Panorum com-*
menta mors Hamilcaris prævenit. Hoc
addi posset, Just. in periodo proxime
superiori posuisse 'tacita suffragia et
sententias non recitatas.' Itaque bis
idem diceret. Sed, ut finem faciam,
corrupta illa sunt quæ sup. examina-
vimus. *Faber.* Ita locum h. reforma-
vit Bongarsius et quidem ex Mss. ut
ait. Mihi tamen magis placet anti-

quiorum typis expressorum lectio,
quæ et ipsa sine dubio e Mss. hausta,
sententias inauditas mors Hamilc. præv.
Ut *sententia inaudita* sint ipsa illa ta-
cita suffragia, de quibus prædixerat;
dictæ ita quod nondum auditæ et
cognitæ essent. *Vorst.* Mss. alii ha-
bent *inauditas*, quod probant viri docti,
et de *tacitis sententiis* exponunt
Et est Ms. in quo legitur *audita.* Unde
prope venio in hanc opinionem, quod
Justinus scripserit et *sententias inaudi-*
tas audita mors Hamilcaris prævenit.
Locutio est plane elegans, ut quilibet
intelligit. *Schef.*

Liberatus est fati munere, 'Fatum'
pro morte naturali nec violenta, ut
II. 2. 13. ad quem l. Notas vid. *Vor.*

Inaud. dama.] Apul. x. M. p. 214.
'Nec damnaretur aliquis inauditus.'
L. 2. C. ad Leg. Corn. de Sic. 'In-
auditum filium pater occidere non
potest.'

[§ 9 A quo victus] Diod. ext. libro
xix. ap. quem de Syracusarum obsi-
dione nihil. *Bong.*

CAP. IV. § 1 Cum igitur, &c.] 'Mul-
tum interest,' ait Scipio ap. Liv.
xxviii. 44. 2. 'alienos populæ
fines, an tuos uri excindique videas.
Plus animi est inferenti periculum,
quam propulsanti,' &c. Vid. Amirati
Diss. in Tac. xviii. 2. Add. Notam
xi. 6. 9. *Bern.*

Agathoclesque cum se nec viribus, &c.]
In Mss. est *Agathocles quod se*, longe
melius, quam quod legitur in vulga-
tis, quia cum occurrit etiam in præ-
cedd. Impr. quidam habent *Agatho-*
clesque, quod ex *Agathocles* quod mu-
tatum videtur. *Schef.* Cum hic repe-
titur inscite, et contra morem castæ
Latinitatis. Nonnulli Mss. quod, id-
que placet Scheffero. Sed retunda
est Junt. scriptura: Cum igitur victo-
res Pami Syracusas obsidione cinxissent,
Agathoclesque se nec viribus parem. Id-
que monui jam olim in ed. mea pri-
ma. *Græv.*

Statuit bellum in Africam transferre]

Cf. hæc cum Diod. xx. 3. et seqq. *Bongars.* Val. M. vii. 4. Idem consilii Antiocho Regi ab Annibale datum est, ut bellum in Italiam trajiceret. Liv. xxxiv. 59. Ita Frontin. i. 3. 8. 'Scipio, manente in Italia Hannibale, transmissio in Africam exercitu, necessitatem Carthaginiensibus imposuit revocandi Hannibalem: sicque a domesticis finibus in hostiles [sic emendat Freinsh.] transtulit bellum.' *Bern.*

§ 3 *Qui sua tueri non poterat*] Codex Ms. teste Bong. pro *tueri* habet *statuere*: quod non spernend. videtur. Notum 'statuere' quoque id. esse quod, sistere; dicique 'statuere navem,' 'equum,' 'aquas.' Deinde ipsum 'sisti' id. quoque est quod, salvum esse: ut sup. ad xi. 1. 6. ex Obs. Gronovii docuimus. Quid si igitur statuamus, Justinum *sua statuere* dixisse pro, sua servare, ne sc. diffinuant aut dilabantur; quodque vulgo legitur *sua tueri*, id alterius interpretamentum esse, quod ex marg. in textum irrepserit? *Vorst.* Sunt quibus placet *statuere* pro *tueri*: quod in Ms. uno reperitur. Ego putem a vulgata haud recedendum, quia melior oppositio inter *impugnare* et *tueri*, quam inter *impugnare* et *statuere*. Schef. Add. *statuere* sua esse loquendi genus insolens, et a nullo usurpatum. *Græv.*

§ 3 *Status præsentis fortunæ*] *F. fortuna.* Gron.

§ 4 *Ad obsidionis necessitatem*] Præferend. videbatur quod habent impr. veteres et Ms. unus. Bong. edidit *obsidionis necessitate.* *Bern.*

§ 5 *Servos militaris ætatis*] Ita iii. 5. 6. Liv. xxii. 57. 11. Flor. ii. 6. 50. *Idem.*

Eoque et majorem partem] Mss. plures habent *eos ex majore parte*, quam lect. puto esse veram. Certe secundum lect. receptam servos omnes secum sumserit, necesse est. At hoc vix vero consentaneum. Quæ enim

possit dari ratio, quæ huc eum impulerit? Non ergo hoc fecit, verum dedit operam, ut et domi et foris exercitus constaret partim ex liberis, partim ex servis libertate donatis, ut utrobique emulatione ad virtutem accenderetur. Majorem tamen partem servorum secum abduxit. *Schef.*

Ceteros omnes ad tutelam] Cum fratre Antandro. Ne quid autem se absente Syracusani moverent, διαφέρωντες τὰς συγγενείας ἀπ' ἀλλήλων, καὶ μάλιστα ἀδελφούς ἀπ' ἀδελφῶν, καὶ πατέρας ἀπὸ πατρῶν, ut, qui domi manebant, de amicis et propinquis, qui cum Agathocle erant, solliciti, quiescerent. Diod. xx. 4. *Bong.*

CAP. V. § 1 *Septimo igitur*] Restituend. est numerus in Diod. init. lib. xix. Cum enim xx. 21. dicat, a Troja capta ad Agathoclis in Africam expeditionem esse annos τρεῖς πλεον τῶν δεκακοσίων ὀγδοήκοντα, i. e. 883. et in Africam profectus sit 7 anno imperii sui: ut et ex ipso Diod. constat: a capta Troja ad ejus tyrannidem erunt anni 876. Male igitur in Diod. legitur δεκακόσια ἑξήκοντα &, i. e. 866. cum sit legend. τετρακόσια &. Nisi superior numerus emendandus videatur, ut legamus τετρακοσίων pro δεκακοσίων. Et hoc verius. *Bong.*

Archag.] Ἀρχάγας fil. Agathoclis vocatur a Diod. xx. 10. 83. 57. et seqq. verum in Excerpt. Porphyrog. p. 258. et a Polyb. Legat. i. Ἀγδάραχος. Quod nomen alteri præfert Vallesius, quia propius accedit ad patris nomen.

Quo veherentur] Ita Junt. et postea victique victores insecuti sint: Ms. utroque: hinc bene Junt. ultroque victores ins. sint. *Græv.*

§ 3 *Superasset*] *F. superasse.* Gron.

§ 4 *Deficientibus sociis*] Tac. H. ii. 97. 'Prosperis tuis rebus certaturi ad obsequium, adversam fortunam ex æquo detrectant.' Thucyd. de Atheniensium sociis i. 20. 20. et i. 24. 25.

et v. 3. 4. itemque de Lacedæmoniorum iv. 11. 10. *Bern.*

Odio diuturni imperii] Βαρυμενούς τοῖς προστάγμασι ἐκ πολλῶν χρόνων, λήψασθαι καμὴν τῆς ἀποστάσεως: Diod. x. 3. *Bongars.* 'Spes cuique, novandi res suas, omni præsentī statu blandior est:' Liv. xxxv. 17. 8. 'Multi odio præsentium, et cupidine mutationis, suis quoque periculis lætantur.' Tac. iii. 44. *Bern.*

§ 5 *Non muris cincta*] In Mss. legitur *cincta*, item *posita*: quod videtur melius. Sed ita mox pro *quas* scribend. fuerit *quæ*, nec f. aliter fuit in vetustioribus, cum in iis diphthongi litteris separatis interdum scribantur, quæ scriptio facile illud *quas*, accedente correctoris industria, potuit generare. *Schef.*

Urbes in planis campis jaceant] Ita loquuntur optimi quique. Virgil. vii. *Æn.* 'Qua Saturne jacet atra palus.' Nep. Eum. 'Asiæ pars quæ inter Tanrum jacet.' Brutus in Ep. ad Cic. 'Jacet locus inter Apenninum et Alpes.' Vid. et lib. de Latinit. F. Susp. p. 151. *Vorst.*

§ 7 *In repentino Panorum metu*] 'Subita conterrent hostes, usitata vilescunt.' Veget. iii. 16. Hujusmodi exempla collegit Piccartus Obs. Hist. vi. 9. *Bern.*

§ 9 *Sentient*] Leg. *sensuros*. Tota enim hæc oratio per infinitivos procedit. Cap. 3. 'Propediem sensuros quantum,' &c. Et Liv. xxxv. 33. 'Nec ullos prius cladem ejus belli sensuros.' *Gron.*

§ 11 *Capta Carthagine*] Hoc argumento Severus ap. Herodian. ii. milites hortatus, 'Occupemus,' inquit, 'quam primum Romam, Larem ipsum Imperii, reliqua dein facile expedituri.' Add. Liv. xxi. 5. 3. et xxxiv. 26. 3. Tac. Ag. 17. 2. Flor. ii. 9. 3. *Bern.*

§ 12 *Terminari nullo tempore oblivione*] Leg. et ita ex imitatione Ciceronis scripsit Justinus, *nulla temporis*

oblivione. Faber. *Terminari oblivione* est, oblivione deleri, oblivione perire. *Vorst.*

Ut dicatur] Leg. et dic. nam 'ut' jam antea positum. Faber. Mallem et dic. *Schef.* Junt. retinet ut, sed aliter interpungit, et rectius posita *τελεσάσθαι* post τὸ 'possit.' *Grav.*

Victique victores insecuti sint] Mss. *utroque victores*. Liv. xxv. 26. 'Ut altro undique oppugnarentur Romani.' *Gronov.* Magis placet quod antiquiores typis expr. habent, *ultrouque vict.* Atque ita in codd. quoque Mss. esse testatur *Bong.* *Vorst.* In Mss. plerisque legitur *ultrouque*: id quod probant viri docti. Putem utrumque posuisse Justinum, ac scripsisse *ultrouque victi victores insecuti sint*. Oratio sane ita longe elegantior propter oppositionem; et vicinitas litterarum facile potuit efficere, ut alterutrum omitteretur. *Schef.*

CAP. VI. § 1 *Hic quidem, &c.*] Hoc ipso exemplo et similibus aliis ostendunt Frontinus i. 12. et Piccart. Obs. x. 3. boni ducis esse, metum militum ex adversis omnibus conceptum prudenter eludere, et in contrarium vertere. Huic nostro geminum quid est in Cart. iv. 10. *Bern.*

§ 2 *Crediturum adtervum profecturos prodigium esse*] Scrib. *cred. ad. profecturis prodigium*, ut 'adversum' h. i. sit nomen, non præpositio. *Gronov.* Nullam hic in libris præsidium. Vix tamen dubito legend. esse *adversum profecturis*. Nam *prodigium adtervum profecturos* sapit pessimorum temporum consuetudinem et illorum hominum, qui meliores scriptores aut non viderant, aut non legerant attente. Hinc et in seqq. dicit, 'nunc quia egressis acciderit, illis ad quos eatur portendere,' sc. adversa: hoc enim ἀπὸ κοινοῦ repetend. Nam 'portendere' sine adjecto nomine, quid significet, non potest intelligi, cum tam læta quam infausta et tristia 'portendi' dicantur. Porro in Junt. paullo

ante pro *portenti religio* non bene legitur p. *visio*. *Religio* est hic, superstitione, ut XVIII. 6. 'Cruenta sacrorum religio.' Unde *religiosus* pro, superstitionis, in illo vetere versu: 'Religentem esse oportet, religiosum nefas:' h. e. superstitionis. Sic vicissim *superstitio* in bonam partem pro religione XXXIX. 4. 'His tot necessitudinibus sanguinis adjicit superstitionem templi, quo addita profugerit:' pro quo in eod. lib. cap. 1. *religionem templi* dixit: 'Cum Tyrum religione templi se defensurus petisset.' XII. 3. de Parthis: 'In superstitionibus ac cura Deorum præcipua omnibus veneratio:' h. e. in iis quæ religiose colunt, ac pro Diis habent et venerantur, præcipue sunt fluvii. Sed alia quoque huj. notionis exempla sunt in promptu. *Græv.*

§ 3 *Naturalium siderum*] Solis et Lunæ, ita f. dictorum, quod rerum naturam maxime fovere credantur. *Berneccer*. *Naturalia sidera* quæ sint, nemo, credo, explicabit; neque enim alia astra sunt, quæ non naturalia vocare possis. *Lego defectus naturales*, i. e. qui causis naturalibus nitantur. *Faber*. Hoc *naturalium* mihi valde suspectum, quasi sint et sidera non naturalia. Num scripsit Noster *naturæ luminum*, aliisque id exposuit per, siderum, et potest illud *luminum* contracte scriptum fuisse *lunum*, post adjunctum esse voci *naturæ*? Certe, si est retinend. *naturalium*, putem ita dicta in opposito ad cometas, et id genus, ipsos quoque soles lunasque apparentes, quales hactenus intelligi possunt non naturales, non quod foveant naturam. *Schef.*

Certumque esse] *Leg. certum itaque esse*. Nam argumentatio est. *Fab.*

Adversusque rebus suis] Juntæ una voce auctores: *laboribus adversusque rebus suis*. *Laboribus* est, malis, ærumnis. Cic. I. Fam. 9. 'Cujus erga me singularem benevolentiam vel in labore meo vel in honore perspexi.' Id.

III. 10. 'Multaque mihi veniebant in mentem, quamobrem istum laborem tibi etiam honori putarem fore.' Terent. Andr. v. 2. 'Nonne te miseret mei tantum laborem capere ob talem filium?' Vid. ibi Donatum. Virg. Æn. IV. 'Iliaci labores' sunt calamitates Trojanorum. Horat. III. C. 14. 'Defunctus laboribus.' *Græv.*

§ 4 *Naves incendi jubet*] Id. eod. consilio fecere Corcyræ ap. Thucyd. III. 13. 22. Nec dissimilia Liv. IX. 23. item XXI. 43. et 44. item XLV. 10. 8. Britanni, 'obseptis effugiis, multa et clara facinora edidere.' Tac. XII. 31. Nimirum 'Una salus victis, nullam sperare salutem.' Virgil. Æn. II. 354. Add. sup. I. 6. 10. et XX. 3. 4. *Bern.*

§ 5 *Prosternerent*] Scribend. videtur *protererent*. XXIV. 4. 'Alii Macedoniam, omnia ferro proterentes, petivere.' *Græv.*

Hanno] Et *Βορύλλας*: Diod. XX. 10. qui Anctori nostro dicitur Bomilcar, aut Vomilcar. Habuerunt autem in exercitu 40. M. peditum, equites mille. Diod. ib. Oro. Ms. pro XXX. M. habet *viginti*, et ita unus e nostris. Nec magis in cæsorum numero conveniunt. Orosius, qui cetera hinc transcripsisse videtur, duo M. Pænorum, Sículos duos: Diod. XX. 13. illorum mille, horum ducentos cecidisse scribit. *Bong.*

§ 8 *Prædas ingentes agit*] Plaut. Aulul. IV. 2. 3. 'Edepol næ illic pulchram prædam agat.' Liv. I. 32. 'Forte evenit, ut agrestes Romani ex Albano agro, Albani ex Romano prædas invicem agerent.' et XXIII. 36. 'Exercitus tyronum spoliis victos prædasque agens.' Gronov. Saxo VI. p. 97. f. 'Ingentes prædas agere honestatis loco curatum est.' *Leg. putatum est*.

§ 9 *Castra quinto lapide*] Assentior Gronovio, qui ex Mss. probat in *quinto lapide*. Vid. I. de Pecun. Vet. 3. Ad stipulantur Juntæ, *Græv.* Antiquia-

res typis expr. Bechar. et teste Græv. Juntarum in *quinto lapide*: quomodo rursus et in Mss. esse Bong. testatur. Mirum igitur quod id. præpositionem expunxit: id quod nec Gronovio placere ex libro huj. de Pec. Vet. videre est. Si maxime vocula in non adsit, est tamen ead. subaudiend. Est autem in *quinto lapide* pro, ad quintum lapidem. *Vorst.* Probant docti viri, quod in Mss. reperitur, in *quinto lapide*. Mihi adhuc melius videtur, si ex Ms. alio legamus in *quintum lapidem*, ut in *quintum* positum sit pro, ad quintum, sicut sæpe 'in' pro, ad, occurrit. *Schef.*

Ut damna carissimarum rerum] Eod. respiciens Antonius ap. Tac. H. III. 30. 'Rapi ignes, inferrique amœnissimis extra urbem ædificiis jubet; si damno rerum suarum Cremonenses ad mutandam fidem traherentur.' Quod ipsum tamen comminandum potius quam faciendum, nec ad desperationem hostes adigendos, præcipit cum Onosandro Strat. c. 6. Thucydides I. 13. 7. et II. 6. 5. *Bern.*

§ 11 *Omnes admiratio incessit*] Liv. I. 56. 'Incessit omnes cupido:' et VII. 39. 'Haud dubius timor incessit animos.' Tac. I. 16. 'Pannonicas legiones seditio incessit.' *Gron.*

§ 12 *Verum etiam urbes nobilissimæ*] Junt. v. e. tributariæ urb. nob. Veram puto hanc lect. esse sequens caput ostendit: 'Cum domi forisque eadem fortuna Carthaginiensium esset, jam non tributariæ tantum ab his urbes, verum etiam socii reges deficiebant.' Græv. Junt. teste Græv. una voce amplius, *tributariæ urbes nob.* Inf. XXII. 7. 3. *Vorst.* In quibusd. legitur *urbes tributariæ nob.* quod probant viri docti, quia mox fit mentio urbium tributariarum in seq. capite. Nec improbo. Sed, si hæ fuerint *tributariæ*, quid ita hic vocantur *nobilissimæ*, aut quid omnino ad rem facit illud *nobilissimæ*? Fallor multum, aut scriptura vera Justinianus est *urbes mobi-*

lissimæ. Sensus elegantissimus; quia fuerant tributariæ, ideo valde mobiles et cupidæ novitatis, si f. mutare conditionem suam possent. *Schef.* *Urbes nobilissimæ* sunt, celeberrimæ et florentissimæ inter tributarias. *Nobilis* enim Latinis proprie est, celebris. Phædr. 'Nec artis ulla medicum se prudentia, Verum stupore vulgi factum nobilem.' Græv.

CAP. VII. 2. *Antandro*] Ita quoque Diod. Mendose Oros. IV. 6. *Androne*. *Bern.*

§ 3 *Domi forisque, &c.*] Curt. IV. 1. 54. 'Eadem ubique fortuna partium.' Flor. IV. 2. 43. 'Omnia felicitatem Cæsaris sequebantur.' *Idem.*

Non fide, sed successu] 'Adversis enim rebus rarior fides est,' ait Veget. III. 9. m. 'Quo se fortuna, eodem etiam favor hominum inclinat.' Noster V. 1. 11. *Bern.*

§ 4 *Aphellas*] Diodoro XX. 41. 'Οφέλλας dicitur: is περιβάλλω, inquit, ταῖς ἐπὶ τοῖς μάλιστα δυναστείαις, 'animo principatum complexus fuerat.' *Bongars.* Paulus tamen Leopard. Emend. XVII. 10. *Ophellas* legend. contendit, firmante Plutarcho in Demetr. 16. et Paus. in Corinthiacis. 'Ophellam' vocat et ὀλλυμνίδαν ἀναγραφὴ ΟΛ. PLA. et Phot. 218. f. *Bernaccor.* Non dubitand. de lect. Bongarsii, *Ophellas*. Nam, præter Diodorum, ita quoque habent Theophrast. de Plantis IV. 4. et Polyæn. atque alii. *Voss.* Junt. *Ophellas*. Unde liquet recte Leopard. ex Plut. et Paus. emendasse, *Ophellas*. Græv. Alii *Aphellas*; alii *Ophellas*, quod ego cum Leopard. viro doctiss. verum puto. Est autem nomen Laconicum. Cyrenæi vero origine Lacones erant. Tamen in minori Epitoma legitur 'Ophellas.' *Faber.* Antiquiores typis expr. *Ophellam* vel *Opheltam* vocant: quomodo vet. quoque auctores Græcos, Diodorum, Plut. et Paus. vocare viri docti monuerunt. In vetere item Prologo huj. lib. est *Opellam*. *Vor.*

§ 7 *Bomilcar, rex Panorum*] Carthaginiensium duces etiam reges dicuntur. Hannonis Periplus inscribitur, *Ἀννῶνος Καρχηδονίων Βασιλεὺς*: et Imilco, de quo sup. XIX. 2. et 3. 'rex Carthaginiensium' ab Oros. IV. 6. dicitur. Ideo, opinor, quia plerumque perpetuum auctoritatem obtinebant. Procop. I. de B. Goth. barbaros ait duces suos, reges, vocare. Vid. quæ notavi ad XXXI. 2. 9. *Bong.*

§ 8 *Ut idem locus, &c.*] Ita Manlius Capitolii servator, affectati regni condemnatus, 'de saxo Tarpeio dejicitur; locusque idem in uno homine et eximie gloriæ monumentum, et pœnæ ultimæ fuit.' Liv. VI. 20. 26. *Bern.*

§ 10 *Tucita suffragia*] De quibus XVII. 3. 6. *Idem.*

CAP. VIII. § 1 *Profligatis in Africa rebus*] *Profligata res* pro afflictis et perditis. Cic. III. de Orat. 'Cum Philippus suis consiliis romp. profligasset.' Atque inde est quod hominem perditum et 'profligatum' dicitur. *Vorst.* Hoc rebus, quicquid explicant, aspectum mihi manet. Quomodo enim tandem necesse est, ut de adversariorum rebus magis, quam propriis Agathoclis accipiat? Res quidem exigit, ut verba contrarium potius requirant. Sic enim 'rebus integris,' 'rebus perditis,' intelligimus de nostris, nisi quid addatur. Itaque omnino credo Justinum scripsisse *profligatis in Africa rebus*, ac intellexisse Bomilcarem Carthaginiensium et Aphellam Cyrenarum reges. *Schaf.* Hæc non ceperunt viri docti. Non enim est *rebus profligatis*, ut *Vorst.* exponit, rebus perditis, et afflictis; sed plane contrarium, rebus felicissime gestis in Africa, cum res felicissime cessissent in Africa, cum multum profecisset in bello, quod agebat in Africa, ut fere pro confecto haberetur. *Profligare* enim est multum proficere in aliqua re, ita ut pæne ad exitum deducatur. Noster XX. 4. 'In juventute quantum profligatum

ait, victi feminarum contumaces animi manifestant.' h. e. quantum in erudienda juventute profecerit Pythagoras. Cic. V. Tusc. 'Profligata jam hæc et pene ad exitum adducta est questio.' h. e. de hac questione tantum jam egimus, ut pauca de illa supersint dicenda. Sen. de Brev. Vit. I. 1. 'Intellecturi in ipso itinere, si modo rectum erit, quantum quotidie profigetur, quantoque propius ab eo simus, ad quod nos cupiditas naturalis impellit.' Frontin. Strat. II. ex. 20. 'Quo genere cum profligari nihil videret.' Ancyranum monumentum: 'Forum Julium, et basilicam, quæ fuit inter ædem Castoris et ædem Saturni, cæpta profligataque opera a patre meo perfecti.' Vid. Lips. ad II. H. Tac. contra Gelliam disputantem de hac istius vocis significatione. *Græv.*

§ 6 *Belli reliquias peraguntur*] Nimis mihi insolens hæc locutio videtur. Mallem *b. reliqua p. Schef.*

§ 8 *Versamque in se invidiam*] H. e. malam existimationem, et quasi infamiam (*Unglimpf Nachred*). Hac notione Tac. IV. 70. ait, Tiberium, quod ipsis Januarii Calendis supplicia mandasset, 'magnam invidiam adisse.' Liv. XXIV. 25. 2. 'Tutores regis sub aliena invidia regnant.' Flor. III. 6. 2. 'Cilices sub exteri regis invidia prædantur.' Ita Noster XII. 6. 12. XXI. 5. 10. et II. 8. 9. *Bern.*

Cum *Archagatho*] Diod. XX. 70. de servisse filios scribit, qui a militibus, fuga cognita, interfecti sint. Quam crudeliter autem in Sicilia versatos ait post reditum Agathocles, leg. ap. Diod. XX. 72. 73. *Bongars.* A Græcis varie appellatur *Ἀρχάγαθος*, *Ἀρχάγαντος*. *Voss.*

§ 10 *A Numidis excepti*] H. e. insidias Numidarum passi. Cic. VII. ad Att. 22. 'De Pompeio suo nihili, eamque, nisi in navim se contulerit, exceptum iri pato.' Auctor B. Alex. 10. 'Nonnulli ab equitibus hostium

sunt excepti,' et Suet. Tib. 8. ' Quasi exceptos supprimerent non solum viatores,' &c. Virgil. Ecl. III. 17. ' Non ego te vidi Damonis, pessime, caprum Excipere insidiis ?' Gron.

§ 11 *Quibus reversus a Sicilia fuerat*] *Melius Junt. q. regressus a S. f.* Latini enim dicerent 'quibus revert-
rat.' *Grev.*

§ 12 *Exemplum, &c.*] Liv. XXXI. 19. 'Et ne Pleminium quidem tam clarum recensque noxæ simul ac poenæ exemplum homines detertere.' Vell. II. 100. 'Julius Antonius singulare exemplum clementiæ.'

Proditor] Vid. Notam ad XIX. 3. 10. *Berneccer*. Præcedit 'rex exercitus sui desertor.' Et 'proditor' id. fere est quod, desertor. 'Prodere' quoque id. quod, deserere et periculo exponere. Vid. Notas ad XIX. 3. 11. *Vorst.*

§ 14 *Ab Archesilao*] *Scrib. Arcesilao.*
Faber. Opt. Sic et Junnt. Græv.

Huj. cædis etiam alii participes fuerunt. Polyb. Legat. 1. Συνέβαινε δὲ τοῦτους τοὺς ἄνδρας Ἰπποκράτης καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον Ἐπικίδιον καὶ πλείους χρίστων ἦσαν στρατεύσεσθαι μετ' Ἀντίβου, κατεπευγμένους παρὰ Καρχηδονίους, διὰ τὸ φεύγειν αὐτῶν τὸν τάπτον ἐκ Συρακουσῶν, δόξατα προσενηχέειν τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν Ἀγαθοκλείους υἱῶν Ἀγαθάρχου.

Amico autem patri] Impr. quidam *amico Antipatri*, unde liquet veterem scripturam fuisse *amico ante patri*, quod nescio, an non lectioni vulg. debeat præferri. *Schef.* *Antea* legitur in omnibus melioribus edd. non *autem*. Græv.

Satis habere, &c.] Hoc modo ap. Barlaam, noviti commatis, genti veteris auctorem, Argenti. lib. II. Eristhenes damnandus: 'Satis est gaudii, quod post Poliarchum Sicillae hostem vixi.' Bern.

LIBER XXIII.

CAP. I. § 1 *Partem civitatum a se
dissentientem*] Vett. edd. ut et Junt.
dissentientium. Græv. Rectius videtur,
quod et Richard. secutus est, *dissiden-
tium*. Vor.

§ 2 Cujus imperii partem, &c.] Cupiditates mortalium, ubi semel exorbitare ceperunt, οὐδαμοῦ ἤτης εἰς τὸ πρὸς οὐ φοβᾶς ἰστανται, 'semper ulterius progrediendo, nunquam sistunt,' inquit Basilinus Magnus. Add. sup. xxi. 6. 4. Bern.

§ 7 Quibus et Spartani] De quibus
II. 3. 5. et 6. Idem.

§ 8 *Sine veste quam induerent*] Codex Ms. teste Bong. *qua induerentur*. Quod rectum f., certe elegans est. *Easet autem induerentur* pro, *induerent se*; passivum pro activo cum

pron. recip. *Vorst.* Atqui Noster III. 3. de Spartanis: 'Juvenibus non amplius una veste uti toto anno permisit.' Non ergo erant sine veste, quorum tamen hic dicuntur secuti leges. Puto vestem Græca consuetudine usurpatam pro ea, quæ interiori injicitur, atque ita et verbum *induere* accipi hic oportere. Modo integer sit locus, de quo deliberet eruditiores. *Scheff.* Ant legend. *una veste* pro *sine veste*, aut sic capiend. est, ut *Scheff.* monuit; sic et 'nudi' ap. Latinos dicuntur, qui tunica tantum erant induti, ut docuit Gisbert. Cuper. Obs. I. 7. *Græv.*

Sine ullo usu urbis] Urbes effœmi-
nando, castra masenlando militi fa-
cere, Gruterus ad Tac. cap. 38. justa

dissertatione demonstrat. Bern.

§ 12 *Concurrentibus ad opinionem, &c.*]

Ut factum quoque XVIII. 5. 17. Id.

Bruttiosque se ex nomine] Strab. vi. Bruttios dictos ait a Lucanis, *Βερτίους γὰρ καλοῦσι τοὺς ἀποσάδας*. Cum eorum essent pastores, rebus tempore Dionysii turbatis, ab iis defecerunt. Steph. a Bretto, Herculis fil. dictos vult. Vid. Eustath. in Dionys. qui eos *Βερτίους* vocat, et Diod. xvi. 15. *Bongars*. *Βροῦγγις* nominantur Ptolemæo: 'Brettii' leguntur in Numismatibus: 'Brutates' ap. Festum. Ipsa regio (quæ 'Calabria Inferior' hodie) Polybio xi. *Βερρωσία*, Strab. vi. *Βερρία* nominatur. A Steph. Schol. Theocr. aliisque Siciliam vocari patet ex eo, quod fluvius oppidaque non pauca hujus tractus Siciliæ adscribant, prout etiamnum in titulis Regum Hispaniæ 'Sicilia cis Pharus' appellatur, ad differentiam Insulæ, quæ 'ultra Pharus.' Add. Lana. Consult. p. 789. Bern.

§ 14 *Qua victoria erecti*] Hoc qua necessario referri debet ad certam aliquam, de qua prins dictum. At hic nulla mentio fit victoriæ in præced. sed tantum belli. Quare puto hic scribend. *quo vict.* Quo refertur ad bellum, et ponitur pro, in quo. Non intellexerunt scribæ, et, quia putaverunt *quo vict.* vitiosum esse, nec adjectivum substantivo respondere, ideo *qua vict.* fecere. Schef.

CAP. II. § 1 *Principio adventus opinionis ejus*] 'Opinio' huic Auctori est, fama et rumor. Nonius significationem notavit: sed exempla, ut ipsius est mos, adscripsit parum accommodata. Tac. Ag. 9. 'Comitante opinione Britanniam ei provinciam dari.' Cic. xi. ad Att. 16. et 18. *Bongars*. Ceterum structuram orationis vix hic expedio. Legerim *Principio, adventus ejus opinione conc.* vel potius: *Principio adventus, opinione ejus concussi*, h. e. fama territi. Sicut xx. 2. 3. 'principio originum.' Bernegger. Optime

Gronov. ex vett. impr. libris legend. censet *adventus ejus opinione concussi*, h. est, fama, ut sæpe ap. Nostr. Grav.

Principio adventus opinionis ejus concussi] Ex libris impr. emendat Gronovius, *adventus ejus opinione*; quod tam verum est quam facile ad emendand. fuit; ut et quod mox sequitur ex Junt. *vindicantes pro vindicantibus*. Ita etiam locutus est Just. xxiv. 7. 6. 'Prima namque opinione adventus Gallorum,' &c. *Faber*. Bong. et Bernecc. edidere *Principio adventus opinionis ejus concussi*. Sed notavit Bong. typis expressos habere *opinio*. Et fatetur Bernecc. sibi omnino sic legend. videri. Sed et Gronov. libros typis expressos hic sequendos existimat. Est autem 'opinio' hic pro, fama, ut frequentissime. Vorst.

§ 2 *Quos Agathocles, &c.*] Sic ab Tullo Hostilio os sublitum est legatis C. Cluillii. Liv. i. 22. 7. Sic legatis ipsis Romanis ab gente Achæorum, Paus. vii. p. 423. m. Add. Frontin. i. 4. 6. Bern.

Conscensis navibus] Mss. omnes habent *conscensa nave*, quod non video, quare noluerint servare. Oratio sane ipsa requirebat, nam frustratus eos est Agathocles *conscensa nave*, non *navibus*, nec enim plures poterat conscendere. Fefellit correctores, quod præcedit de exercitu. At debebant animadvertere, duo divisa hic proponi. Exercitus conscendebat naves et trajiciebat, dum Agathocles legatos habet in cæna. Deinde sequebatur ipse Agathocles, cæna finita: id quod fiebat uno et peculiari navigio. Schef.

§ 4 *Per omnes, &c.*] Saxo xi. p. 212. 17. 'Qui cum, pestifero humore grassante, fatalem cordi dolorem imminere cognosceret.'

Velut intestino singulorum bello impugnabatur] Angli ex tribus Mss. reposuerunt *sing. membrorum bello*: hoc quoque vocabulum in vulgatis perpe-

ram omissum conspicitur etiam in Junt. Græv.

§ 5 *Bellum inter filium nepotemque ejus oritur*] Mirum h. l. neque filium, neque nepotem nominatum; et filios in Africa amiserat. Paulo post, cum inquit, 'Igitur Agathocles, cum morbi cura et ægritudo graviore essent,' legend. suspicor cum belli cura. Sic enim seqq. melius intelliguntur. Glar.

Inter filium nepotemque ejus regnum jam quasi mortui vindicantibus] Non fert hoc Prisciani doctrina. Scrib. enim Junt. vindicantes: et cum iisd. statim occisoque filio. Græv. Junt. vindicantes, quod Græv. putat exigi a Prisciano. Vorst. existimat non esse necessarium, ut liquet ex nota ejus ad II. 3. 16. et VIII. 5. 10. Schef.

§ 6 *Cum morbi cura et ægritudo graviore essent*] Hæc planiora fuerint, si Freinsh. rescribentem sequare, morbo. Gravis morbus: sed animi ægritudo curaque gravior. Bern. Lego cum morbus cura et ægritudine ingravesceret. Terent. Hecyr. III. 2. 'Male metuo, ne Philumenæ magis morbus adgravescat.' Liv. XLI. 16. 'Ingravescente morbo.' Suet. Tib. 73. 'Tempestatibus et ingravescente vi morbi retentus paulo post obiit.' Gronov. Freinsh. putabat hic legend. morbo: ut sit comparatio inter morbum corporis, et curam animi, probatque Bernecc. Ego potius existimem scripsisse Just. cum orbi cura, quia morbi legitur in libris omnibus, et m in eo adjectum ex littera finali vocis præc. videtur. Porro orbus eleganter hic dicitur Agathocles, non modo propter amissum filium, sed et multo magis, propter amissum regnum, quod carius rebus omnibus habuerat. Nisi f. quis existimet jungend. utrumque, ac scribend. cum morbo orbi cura, sed alterum præferrem, quia illud morbo facile hic intelligitur. Schef. Varie hic l. corrigitur. Mibi, si quid mutandum,

scribend. videtur Cum morbus, cura, et ægritudo graviore essent: aut, si librorum scriptura non esset sollicitanda, dicend. non uno modo morbo impugnatum fuisse Agathoclem, qui omnes ingravescebant curis et ægritudine, quæ senem macerabant. Morbus sane et cura ac ægritudo tanquam duo mala, quibus Agathocles eod. tempore infestabatur ævissime, hic commemorantur, ut ex verbis statim seqq. 'Et inter se alterum alterius malo' (cura nimirum s. ægritudo et morbi) 'cresceret,' constat, Græv. Historiam morbi atque mortis Agathoclis descripsit Diod. Ecl. XXI. 12. 'Ὁ δὲ βασιλεὺς, εὐθέως μετὰ τὸ δεῖπνον ἀεὶ πτερὸν διακαθαίρεσθαι τοὺς ὄδοντας, ἀπολυθεὶς τοῦ πόντου, τὸν Μαίνανα τὸ πτερὸν ἔτησεν· εἰτα ὁ μὲν φαρμάκων σπηλαιῶν χρίσας ἀπέθανεν. Ὁ δὲ χρησάμενος αὐτῷ φιλοτιμώτερον, διὰ τὴν ἐγνοῦσαν, ἤφατο πανταχόθεν τῆς περὶ τῆς ὀδόντας σαρκὸς· καὶ πρῶτον μὲν πόνοι συνεχεῖς ἐγένοντο, καὶ καθ' ἡμέραν ἐπιτάσεις ἀληγέδων· ἔπειτα σπηκεδὺς ἀνίστατο πύθη τοὺς ὄδοντας περιείχον. Et paulo post: Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν βασιλέα διακείμενον ἐσχάτως ἤδη κατέθηκεν ἐπὶ τῆς πυρᾶς Ὁξύθεμης ὁ πεμφθεὶς ἐπὶ Δημητρίου τοῦ βασιλέως, καὶ κατέκτανεν ὅντα μὲν ἔμπερουν ἐπὶ, διὰ δὲ τὴν ἰδιότητα τῆς περὶ τὴν σπηκεδὺν συμφορᾶς οὐ δυνάμενον φανερῶς προῖσθαι.

Texenam] Unus e Mss. *Teonexenam*: f. *Theoxenam*. Bongars. Junt. *Theoxenam*. Græv. Vel tu *Thexanam* scrib. vel *Theuxenam*: est autem nomen Doricum pro, *Theoxenam*. Fab.

§ 7 *Uxor dñi, ne ab agro divelleretur*] Id genus egregium fidei conjugalitatis exemplum est in Plut. Erotico 49. quod etiam Tac. H. IV. 67. 4. tangit, et in iis quæ desiderantur, perscripsit. Plura Val. M. VI. 7. Ph. Camerar. Op. Subcis. Centur. I. 51. Certe Vell. II. 67. id notand. tradit, 'fuisse in proscriptos fidem, ut filiorum nullam, servorum aliquam, libertorum mediam, sic uxorum sum-

nam.' *Bern.*

Ne discessus suus adjungi parricidio possit] Quid est quæso *discessus adjungitur parricidio*? et ad quem debet referri id *adjungi possit*? a quo non debet posse adjungi? num ab aliis per sermones et convitia, si dicerent, eam sic deseruisse maritum, sicut nepos occidit filium ejus? Non videtur tantopere sollicita fuisse de fama. Et tamen aliter exponi verba ista nequeunt. In *Ms.* est *discessu suo*, quam lect. puto veram. Sensus: Precata est uxor, ne abire se compelleret, quia vereretur, discessu suo, s. per discessum suum, futurum ut ipse æger adjungatur filio per parricidium nepotis, h. e. ut Agathocles pari modo interficiatur a nepote suo, sicut ab eo interfectus fuit filius. *Schef.* Nihil hic novand. Sententia est: Ne discessus suus tam detestabilis esset et haberetur ac parricidium nepotis. Hæc ipsa verba seqq. explicant, 'et tam cruento,' &c. *Græv.*

§ 8 *Non prospera tantum, sed omnis fortuna*] Qua causa 'consortia rerum secundarum adversarumque' conjugia dicuntur Tacito III. 34. 6. Quomodo Porcia Bruto 'se datam,' inquit, 'non sicuti pellices, ad lecti tantum et mensæ consortium: sed etiam ad prosperorum adversorumque societatem.' Plut. in Bruto c. 19. Aliter Plancina, 'segregata a marito' periclitante: Tac. III. 15. 2. *Bern.*

Et exsequiarum officium] *Mss.* plures habent ut *ex.* quod, quia rationes emphatice proponit, et eorum singulas insinuat, puto accommodatius huic negotio, et præferend. Vult enim uxor causas remanendi graves et multas dare. *Schef.*

§ 9 *Senis*] Nempe 95. annos nati, juxta Lucian. in Macrobiis sub init.: 72. annos tribuit ei Diod. XXI. 12. exercitissimis auctoribus Timæo et Callia Syracusanis, et fratre Agathoc-

clis Antandro. *Bern.*

§ 10 *Ægri senis*] Plane post ægri comma est ponendum, quod et absentia conjunctionis ostendit, et emphasis h. l. requirit. *Schef.* Junt. *senis ægri.* *Græv.*

CAP. III. § 1 *Pyrrhus aduersus*] Vid. Plut. in ejus Vit. 45. et Paus. in Att. qui eum primum Carthaginienses insula fugasse referunt; tandem, cum ob crudele imperium a sociis desereretur, οὐ δύναμενος κρατεῖν Λυκείας, ὁππότε πρὸς παραχθολῆς, vocatus a suis, Italiam repetiit, navali prælio in itinere a Carthaginiensibus superatus. *Bongars.*

§ 2 *Sicuti dictum est*] XXVIII. 2. 11. *Bern.*

§ 3 *Heleno filio*] Plut. in Pyrrho 17. non hunc, sed Alexandrum, ait ex Lanassa Agathoclis filia susceptum. *Bong.*

§ 5 *Ab Italicis sociis venire*] A Tarrentinis et Samnitibus. Plut. Pyrrho 52. *Bern.*

§ 6 *Incertusque, &c.*] Saxo XIV. p. 344. 89. 'Rex quidnam potissimum ageret incertus.'

§ 8 *Æstu periculorum*] Vid. notam ad XI. 13. 3. Ita Petron. 'Dum in hoc dictorum æstu totus incedo.' Ammian. XV. 'In hoc æstu mentis ancipitis.' *Bern.*

§ 9 *A Sicilia abiret*] Cum, ad insulam respectans, comitibus suis dixisset: 'O qualem, amici, palæstram Carthaginiensibus et Romanis relinquimus!' Plut. Pyrrh. 52. *Idem.* In *Ms.* est *abire et.* Suspico lect. veram esse *abierat.* *Schef.*

Pro victo fugere] 'Qui recedit, fugere creditur.' Curt. III. 8. 12. 'Pro victo,' h. e. tanquam victus. Ita XXIV. 7. 5. 'Milites ad occupanda omnia pro victoribus vagabantur,' h. e. tanquam si essent victores. Sen. Vit. Beat. 16. f. 'Laxam catenam trahit, non jam liber, sed tamen pro libero.' *Quo biel als frep.* Suet. Aug. 24. 4. 'Ut equitem, relegatum

in agros, pro libero esse sineret.' *Bern.*
Plaut. Merc. iv. 3. 26. 'Urges quasi
 pro noxio.' *Liv.* ii. 62. 'Cur pro
 victo relinqueret hostem.' *Cæs.* v.
 B. G. 8. 'Nihil hunc, se absente, pro
 sano facturum arbitratus.' *Gron.*

§ 10 *Socii ab eo defecerunt*] Partim
 ad Carthaginienses, partim ad Ma-
 mertinos. *Plut.* Pyrrh. 52. *Bern.*

§ 11 *Nec in Italia*] Præter *Plat.*
leg. Flor. i. 18. *Oros.* iv. 2. et *Fronti-*
um. iv. 1. 13. ap. quem pro *Statuen-*
tium, quod et *Ms.* agnoscunt, ex
Plut. Pyrrh. 54. legend. *Beneventum.*
 Victus autem magno prælio a Manio
 Curio consule. *Bong.*

In exemplum] *F. inter exempla.* *Plin.*
 xviii. N. H. 9. 'Sunt inter exem-
 pla, qui asinum bibendo liberati
 sunt podagra chiragrave.' *Gron.*

§ 12 *Rebus, &c.*] *Sall. Hist. Fragm.*
 vi. 13. 'Rebus supra votum fluenti-
 bus.' *Symmach.* i. Ep. 21. 'Supra vo-
 tum fortuna fluxit.' *Menand. Fragm.*
 172. *Ἀδρόμας γὰρ τὰ πρόγμνα ἐπὶ τὸ*
συμπίπεν 'Pc.

Adstruxerat] *Vulg. attraxerat*, et ita
Mss. quidam. Illud malo, statim
 enim, 'destruens,' inquit, 'quæ cu-
 malaverat.' *Tac. Ag.* 44. 5. 'Et
 consularibus ac triumphalibus orna-
 mentis prædito quid aliud adstruere
 fortuna poterat?' *Bongars.* Ita *Vell.*
 ii. 56. 'Victus a Cæsare Pharnaces
 vix quicquam gloriæ ejus adstruxit.'
Plin. Paneg. 62. 'Sibi accrescere
 putat, quod cuique adstruatur:' et
 74. 'Nihil felicitati suæ putat ad-
 strui posse.' *Bernec.* Antiquiores ty-
 pis expr. *attraxerat*. Sed *Bong.* re-
 scripsit *adstruxerat*. Quod etsi in
Mss. reperiisse se non profitetur, illud
 tamen non repudiaverim; vel hanc
 ob causam, quod aliquis cod. *Ms.* eod.
 teste habet *struxerat*. *Adstruere* pro,
 adungere, elegans est. Vid. *Notas*
Bernecceri. *Vor.*

CAP. IV. § 4 *Quippe genitus*] Quæ
 hic de Hierone referuntur, citat Sa-
 roeb. *Poëtic.* i. 13. De eo *Plaut.*

Menæc. ii. 3. 59. *Bong.*

Hieroclyto] *Paul.* *Leopardus*, E-
 mend. xvii. 10. monet legend. *Hiere-*
cle: et ita *Paus.* vi. p. 365. 12. *Ber-*
nec. *Leopard.* et *Casaub.* *Hierocle*
nobili. Veram scripturam credo *Hie-*
rocle inclyto, et *nobili* esse glossam.
Schef.

Hierocle. Gelone. Pudendum] In pri-
 mo, et secundo, secutus sum senten-
 tiam *Leopardi* et auctoritatem *Pau-*
saniæ. In tertio, mihi prævit *Ber-*
necc. *Pudibundum* enim h. l. vitio-
 sum. *Faber.* *Faber* et *Angli* recepe-
 runt merito *Hierocle*, quamvis adver-
 sentur libri. *Græv.*

A Gelo] *Rectius a Gelone.* *Bernec.*
 Quis dubitet legend. esse *a Gelone*?
Vorst. *Vorst.* *a Gelone*, neque du-
 bitand. Ex *Casaub.* *Schef.*

§ 5 *Maternum, &c.*] *Zonar.* viii.
Annal. 6. 'Ὁ δὲ γὰρ Ἱέρων ὀφει-
 κνόμενος ἔχων τιμὰ, μητρόθεν δὲ καὶ δου-
 λείᾳ προσήκων, Σικελίας ἀνάστης ἤρξε μι-
 κροῦ.

Pudibundum] *Malim pudendum.* Sed
 in hoc librorum consensu nihil mu-
 tand. Sic *Lucan.* *Eclog.* ad *Pison.*
 vs. 114. 'pudibundos sales' vocat,
 quorum pudere aliquem debeat. *Alia*
notione xxxviii. 8. 15. 'Quæ omni
 studio occultanda pudibundo viro
 erant.' *Bernec.* Melius *Junt.* ut con-
 jecerat *cl. Bernec.* *pudendum fuit.*
Græv.

§ 7 *Apes, congesto, &c.*] *Id.* de *Pin-*
daro refert *Ælian.* V. H. xii. 45. et
 de *Jove* *Serv.* ad *Virg.* *Æn.* iii. 104.
Bern.

§ 8 *Parvulum recolligit*] *Junt. colla-*
git. *Panlo* ante pro *Hieroclyto* recte
Leopard. in *Emend.* et *Casaub.* ad
Dionys. emendarunt, *Hierocle*: qui
 et a *Gelone* legend. censuit. *Vulgo a*
Gelo. *Græv.* Simile illud in *Græcis*:
Matth. xxv. 35. *Ἄνεος ἤμην καὶ συνη-*
γάγερé με. Ubi *συνάγειν* est recipere,
suscipere: quomodo et in versione ii.
Sam. xi. 27. *Vor.*

§ 9 *Eidem, &c.*] *Eand. historiam*

narrat Ælian. XIII. Nat. Anim. 1. Sarsab. I. 18. 'Hiero Siculus literario insistens ludo inter cœquales stylo operam dabat: eique lupus in turba pnerorum repente conspectus tabellam eripuit, successus hominis firmans inaudita forma prodigii.'

[*Inter cœquales*] x. 6. 6. Bong. et Bernecc. edidere *æquales*. Quod elegantius quidem est; sed et ibi tamen Becharii aliæque vett. edd. habent *cœquales*. Vor.

[*In turba*] Mss. habent *in turbam*, quod locutionis genus etiam alibi exhibent in similibus, sicut jam aliquoties a me annotatum est. Schef.

[*Repente conspectus*] Non videntur ista satis convenientia et sana. Quid enim sibi vult hoc *repente conspectus*, et quo fine adfertur? Suspicio potius scripsisse Just. *repente e conspectu*, sed quia illud e absumpsit littera proxime præcedens, factum esse id, quod legitur in vulgatis. Id.

[§ 10 *Prima bella*] Hic quoque vidend. an non melius fuerit, si legamus *primo bella ineunte*. Id.

[*Noctua in hasta*] Potest hoc accidisse, cum Agathocles, bello Punico, noctuas compluribus per castra locis clam emisit, quæ per agmen volitantes, dum clypeis galeisque insi-

dent, animos militum confirmabant, pro felici id augurio accipientibus singulis, propterea quod Minervæ sacrum id animal habetur. Diod. xx. 11. Videatur adagium 'Noctua volat.' Bern.

[§ 11 *Manu pr.*] Saxo VIII. p. 144. 53. 'manu promti.' Hegesipp. vi. 10. et 19. 'manu promptus.'

[§ 14 *Vires quoque in homine admirabiles*] Hinc excidit ut, quod ii, qui acutum Latinitatis sensum habent, non inviti concedent. Leg. igitur *vires quoque, ut in homine, admi. fuere*; i. e. tantæ in illo vires erant, quantæ maximæ in homine esse possunt. Faber. Notator Anglicanus verba in *homine* delet. Faber scribit *ut in homine*. Mallem sequi Fabrum, quamquam dubitem Just. sic scripsisse. Schef.

[*Ut nihil ei regium, &c.*] Ex hoc l. doctissimus Adversariorum scriptor XLVI. 7. explicat illud Senecæ Thyest. 470. 'Immane regnum est, posse sine regno pati.' Rectius admirandi iudicii vir H. Grotius ad Lucan. v. 314. Bernec. Septem annis Hiero magistratum gessit Syracusis, antequam rex crearetur, uti Casaub. in Commentario in Polyb. demonstrat. Vor.

LIBER XXIV.

CAP. I. § 1 *Dissidentibus inter se bello Ptolemæo Cerauno, et Antiocho, et Antigono*] Vestigia huj. belli jam XVII. 2. 10. apparuerunt. Videsis l. istum, inque Notis emendationem ejus. In textu perperam omissum video et *Antigono*. Vor.

[§ 2 *Ad spem, &c.*] Saxo XVI. p. 375. 30. 'Quo exemplo ceteri ad spem veniæ erecti,' &c.

[§ 3 *Causas, &c.*] Tac. II. A. 59.

'Germanicus Ægyptum proficiscitur cognoscendæ antiquitatis: sed cura provinciæ prætendebatur.' Hegesipp. I. 41. 'Et facti pœnitentiam prætendebat.'

[§ 4 *Cirræum campum*] De quo Paus. in Phocicis. Diod. XVI. et Plin. IV. 3. *Bongars*. Scribe *Cirræum*. Martial. I. Ep. 77. 'Quid tibi cum Cirrha,' &c. Stat. Epic. in Patrem v. Sil. 3. 4. 'Nec solitam fas est impel-

lere Cirrham.' Lactant. in Stat. Th. vii. 332. 'Parnassus in duo juga dividitur, in Cirrham et Nysam.' Gron.

§ 5 *Arae*] Ita Vett. Plut. in Pyrrho 58. et Paus. Att. Rex Lacedæmoniorum est 'Apevi. Bongars. Spartanorum ille rex fuit: ut non tantum ex eo colligi licet quod dux et imperator electus est, sed et quod in vet. Prologo lib. xvi. Trogi diserte 'Lacedæmoniorum rex' appellatur, quem Antigonus Gonatas Corinthi interfecerit. Vor.

Urben sataque] Mss. tres, quos vidit Bong. habent urbem. Miror, quod neglexerint. Nam et alii nisi unam urbem iis in campis ignorant. Plin. iv. 3. 'Ultra Cirrhæi Phocidis campi, oppidum Cirrhæ.' Add. Paus. in Phoc. Schef.

§ 6 *Sparsos hostes, ignorantesque quanta manus esset*] Oppido obscurus locus est; si enim 'ignorantes' in accusandi casu legatur, intelliguntur Græci, qui quot essent pastorum ignorabant; sin nominandi casu, Ætoli: quippe qui nesciebant, quot Græcorum essent. Quid si Auctor f. ita posuit, ut de utrisque intelligatur? Glarean.

Admodum novem millibus] Hoc admodum a sciolo hic puto intrusum ex supp. Non enim, cum conjunguntur major minorque numerus, id majori quoque solet jungi, quia id. significat ac, non amplius, quod inepte majori numero apponeretur. Liv. xxii. 24. 'Sex millia hostium cæsa, quinque admodum Romanorum.' Schef. Imo admodum est, quasi, circiter, præter propter, sæpe ap. Just. aliosque. Grav.

§ 8 *Filia sua*] Antigone, quæ tamen Ptolemæi privigna verius. Plut. in Pyrrho 6. Bern.

CAP. II. § 1 *Cassandra*] Hæc urbs antea Phlegra et Potidæa dicta fuit; verum, quia Cassander Antipatri fil. novos ibi posuerat colonos, et urbem

instauraverat, Cassandra appellata est. Leg. Strab. Excerpt. vii. et Liv. xlv. 11. Gronov. Junt. semper *Cassandrae urbis*; sic 'Alexandrea,' 'Alexandria.' Grav.

§ 2 *Simulato amore*] Gunther. Ligurin. x. 291. 'Nulla quidem pestia magis est operosa nocendi, Quam simulatus amor, nimiumque domesticus hostis.' Bern.

Quam concordia fraude] Flor. i. 16. de gente Samnitum: 'Saltibus fere et montium fraude grassantem.' Sil. vii. 'Spargentem in vulnere sævos Fraude fugæ calamos.' Quod noto, quia genus loquendi insolentius posset suspectum esse. Schef.

§ 4 *Id facere sui muneris*] Vid. notam ad xiii. 4. 9. Bernegger. Ad h. modum et xiii. 4. 9. dixit 'munus imperii beneficii sui facere.' Et Sen. iii. Benef. 18. 'Adeoque dominis servi beneficia possunt dare, ut ipsos sæpe beneficii sui fecerint.' Sic enim legend. Gronov. iv. Obs. 9. docet. Tac. xv. 52. 'Ne delecto imperatore alio sui muneris remp. faceret.' Pari modo dicunt 'alienæ potestatis aliquid facere.' Vid. Liv. vii. 31. Dicitur autem 'sui muneris facere,' 'sui beneficii facere aliquid,' concise pro, facere ut aliquid sit sui muneris s. beneficii. Phrasi esse muneris alicujus usus Ov. xiv. M. 'Numinis instar eris semper mihi, meque fatebor Muneris esse tui.' Vor.

§ 5 *Obsecrationibus*] F. exsec. ut Suet. Claudio 12. 'Senatum quasi parricidam diris execrationibus incessare non ante destitit, quam,' &c. Gron.

§ 7 *Chodionem*] Junt. *Dionem*. Græv. Mss. *Quodionem*, Impr. *Dionem*. Utrique vitiose: scribend. enim *Codionem*, ob originem Græcam, quasi Latine 'Pellionem' diceret. Fab.

§ 8 *Sumptis in manus altaribus*] Ita enim fieri mos; unde Virgil. 'Tali-bus orabat dictis, arasque tenebat.' Plant. Rud. v. 2. 'G. Tange aram

hanc Veneris. L. Tango. G. Per Venerem hanc jurandum est tibi. L. Quid jurem tibi? G. Quod jubeo. L. Præi verbis quidvis: id, quod domi est, nunquam ulli supplicabo. G. Tene aram hanc. L. Teneo. G. Adjura te mihi argentum daturum Eodem ipso die, viduli ubi sis potitus. L. Fiat. G. Venus Cyrenensis Dea, te testor mihi, Si vidulum illum,' &c.' Cic. pro Flacc. 'Is si aram tenens juraret, crederet nemo:' et Juv. S. XIII. 'Atque adeo intrepidi quæcunque altaria tangunt.' Ac rursus S. XIV. 'Falsus erit testis, vendet perjuriam summa Exigua, Cereris tangens aramque pedemque.' Mod. Quod moris fuisse veteribus in jurejurando, Brissen. Form. VIII. probat ex Plauti Rudente v. 2. 49. et ex illo Juv. S. XIV. 218. 'Falsus erit,' &c. Qui versus conjecturam Sebisii sup. XXII. 2. 8. nonnihil juvare videtur. Add. eund. Sat. XIII. 89. Virgil. Æn. IV. 219. et VI. 124. et XII. 201. Cic. pro Balb. 5. et pro Flacc. 36. Macrob. III. 2. Euseb. III. 388. Bern.

§ 10 Reclam. &c.] Saresb. VII. Policr. 14. p. 307. 'Ipsa tamen reclamante, nec mihi nec tibi sit, sed dividatur.' Saxo VIII. p. 153. 27. 'Percussor tamen promissis fraudem subesse veritus.'

Ptolemæo filio] Quis ille Ptolemæus filius fuerit, dubitari potest. Nam Lysimachi filiorum mox prodantur nomina, Lysimachus ac Philippus. Glarean. Lysimachum et Philippum paulo post commemorat, Ptolemæi non meminit. Id movit quoddam, ut h. l. pro Ptolemæo Lysimachum reponerent. Ego nihil muto, cum præsertim in Prologo huj. Lib. Ptolemæum quendam Lysimachi filium nominet. Bong.

CAP. III. § 2 Diadema imponit] De coronatione reginarum operæ pretium est inspicere C. Paschaliū Coron. x. 8. Bern.

§ 3 Fraus, &c.] Sen. Herc. Cæt. 118.

'Nescio quid animus timuit et fraudem struit.'

§ 4 Domos, templa] Mss. Bong. habent *de more templa*, quod puto non temere contemnend. Ut enim primo l. domos nominet, mox iterum addat 'cæteraque omnia,' f. nulla est idonea causa. *De more* autem eleganter dicitur, ut appareat, fieri id omne voluisse, quod in maximis festorum solemnitatibus solebat. Et potuit syllaba *re* in vocabulo *more* extrita esse ob sequentem *te in templa*. Relicto igitur *de mo*, quid poterat scriba solers, quam domos facere? Schef.

Aras ubique hostiasque disponi] Fædam hanc adulationem in adventu virorum principum antiquitas usurpatam, Lips. Not. 77. ad Tac. H. docuit ex Val. M. IX. 1. 6. Cæs. B. G. VIII. 51. Suet. Calig. 13. 2. et Galb. 18. 2. et Plin. Paneg. 23. Quibus add. Curt. v. 1. 33. Plut. in Dione 37. rursusque Suet. Aug. 98. 3. Bern.

§ 5 Jubet] Inepte repetitum videtur ex præc. mematio. Id.

§ 6 Ultra modum] Tac. I. H. 45. 'Quanto magis falsa sunt quæ sunt, tanto plura faciunt.' Sic II. An. 77. 'Periisse Germanicum nulli jactantins mœrent, quam qui maxime lætantur.' Id.

8 Proclamante Arsinoë] Portentum erroris. Leg. *proclamans*. Fab. Non opus mutatione. L. hic prave interpungitur. Sic autem distingue: *trucidantur, proclamante Arsinoë, quod tantum nefas aut nubendo aut post nuptias contraxisset. Pro filiis sæpe, &c.* Græv.

Quod tantum nefas] Mss. Bong. habent *quid tantum*, unde suspicor lect. *veram esse qui tant.* Schef.

Contraxisset, pro filiis] Distinctio non placet; est enim siue emphasi aut vigore, quem postulat hic l. Scribo eum totum hoc modo: *proclamante Arsinoë, qui tantum nefas aut nubendo aut post nuptias contraxisset? Et pro filiis, &c.* Id.

§ 9 Scissa veste] Mss. et *scissa*, quod

longe majorem habet emphasin, quia injuriarum partes singulas cum pondere insinuat repetitio conjunctionis, quam ut vulgo editur, et ideo puto revocandum, cum præsertim probent Mss. alii, in quibus legitur *exacissus*. Id.

Crinibus sparsis] Latinis auribus hoc loquendi genus non posse placere puto. Eæ enim norunt 'passos crines,' non *sparsos*: et sic Just. scripserit, sicut et XXIV. 8. 3. *Græc.*

§ 10 *Tot perjuria*] Etiam hic Mss. habent *et tot perj.* quod longe rectius videtur. *Schef.*

CAP. IV. § 1 *Abundanti multitudine*] Cujus causam adducit Strab. sub initium lib. iv. quia sc. mulieres Gallicæ et secundæ sunt, et educatrices bonæ. *Bern.*

Cum eos non caperent terræ] Strab. iv. p. 139. f. verisimile esse, ait, Gallos [*Tectosages*] *δινασθέντες ποταμὸν καὶ ἐκδηρῆσαι τοσοῦτον, ὅστε σφόδρως ἐμπεσόντες ἐξελθῶσι πολλὸν πλῆθος ἐξ ἑαυτῶν ἐκ τῆς οὐραίας, &c.* *Bong.*

Ver sacrum] Primus hunc l. ex vett. Libris emendavit P. Pithæus Adv. i. 6. Quid sit 'ver sacrum,' docent Festus in *Ver sacrum*, et in *Mamertini*. Liv. xxii. 9. 7. et xxxiv. 43. 1. Sisenna iv. Hist. ap. Nonium in *Ver sacrum*, et in *Damnare*: nam duo illa fragmenta conjungenda esse notarant alii: Euseb. in Chronico: 'Lacedæmonii, ver sacrum destinantes, Heracleam urbem condunt.' *Idem.* Serv. ad illud Virgilii, 'Auri sacra fames:' 'Id est,' inquit, 'execrabilis, ut: 'Sacrae panduntur portæ.' Tractus est autem sermo ex more Gallorum; nam, Massilienses quoties pestilentia laborabant, unus se ex pauperibus offerebat, alendus anno integro publicis et purioribus cibis. Hic postea ornatus verbenis et vestibus sacris circumducebatur per totam civitatem cum execrationibus, ut in ipsum reciderent mala to-

tus civitatis, et sic præcipitabatur [male hic habent edd. *projiciebatur*]. Hoc in Petronio, &c. Dicam enim plura ad Liv. *Mod.* Addendus Plin. iii. 19. pr. Strab. v. p. 172. f. et præcipue Dionys. qui ii. 15. 'More quodam,' inquit, 'antiquitus a multis tam Græcis quam barbaris recepto, quoties vulgi multitudo in aliqua civitate nimium excresceret, nec alimenta domi omnibus sufficerent, aut aliqua calamitas cogeret mini multitudinem, Deo cuiuspiam sacranter quantum hominum annus pareret, mittebant armis instructos e suis finibus. Illi vero ut posthac carituri patria, nisi aliam pararent, quæ se reciperet, quicquid terrarum armis acquisissent aut gratia, habebant vice patriæ: creditumque est, eis adesse Deum cui dicabantur, et supra humanam spem prosperare hujusmodi colonias.' Id. ii. init. de Aboriginibus: 'Hi fuerunt quædam Diis sacra juvenas, patrio ritu a parentibus missa ad incolendas sedes, quas fortuna datura esset.' Ex quibus apparet 'ver sacrum' (*ἔτος λεπὸν* Straboni) non ideo sic dici, quod emissa tali voto juvenas execrabilis esset, ut vult vir doctus, hæc explicans ex Serv. ad illud Virgilii, 'Auri sacra fames.' Unde et Sisenna Hist. lib. iv. citante Nonio, Ver hoc 'religiosum' appellat. *Bernegger.* Hunc l. optime restituit Pithæus i. Adv. 6. cum ante pro *ver sacrum* legeretur *peregrinatum*. 'Ver sacrum' dictum proprie de pecore, quod certo anni tempore, et quidem vere proximo, nasceretur, ut ex Festo v. *Mamertini* apparet. Recte ergo Noster *velut ver sacrum*. Vocula 'velut' enim et alias notari metaphora solent. *Var.*

§ 3 *Augurandi studio Galli*] Exemplo Deiotarus Gallorum in Asia rex est, 'quem nihil unquam nisi auspicato gessisse,' Cic. refert de Divin. i. 15. Sed et consanguineos Gallorum

'Germanos auspicia sortesque ut quos maxime observasse' scribit Tac. G. 10. *Bern.*

Callent] Mallem *clarent*. Bongars. Sed pro vulg. stat Val. M. viii. 12. 'Ab his id negotium aptius explicari posse confitendo, qui cotidiano ejus usu callebant.' *Græv.* *Callent* rectum est, estque id. quod, solertes, periti sunt. Val. M. viii. 12. similiter. *Vorst.* Vulgatum defendunt viri docti per illud Val. M. viii. 12. Sed opinione mea est diversa locutionis ntriusque ratio; ex usu quippe artis potest effici, ut quis eam calleat, non vero statim ex studio: quidam studium frustra in artem impendunt. Quare puto ap. Nostr. pro *callent* scribend. esse *calent*. 'Calere studio augurandi' elegantissime dicuntur, qui id cupidissime sectantur, sicut *calere studio scribendi*, qui cupidissime quærun't scribere: Horat. ii. Ep. 1. 'Et calet uno Scribendi studio.' *Schef.*

§ 4 *Audax, bellicosa*] Strab. iv. p. 135. 12. genus Gallorum ait esse *θυμικὸν καὶ ταχὺ πρὸς μάχην, ἄλλως δὲ ἀπλοῦν καὶ οὐ καυήθηδες*. Et Gallos 'natura bellicosam gentem' vocat Sall. Cat. 40. 2. et Cat. 53. 3. 'Et gloria belli ante Romanos fuisse:' sic enim est in vet. Codice. 'Qui [Romani] sic habuere, alia omnia virtuti suæ prona esse; cum Gallis pro salute, non pro gloria certare.' Ju. 114. 2. *Bongars.* Addendi Cic. de Prov. Cons. 13. Cæsar. B. G. vi. 24. Tac. G. 28. et Ag. 11. *Berneccer.* Auctor de Gest. Treverorum 'audax et bellicosa,' et paulo post: 'cui res ea virtutis.'

Prima post Herculem] De quo Sil. iii. 496. 'Primus inexpertas adiit Tyrinthius arces,' &c. Et Marcellin. xv. 26. 'Primam [per Alpes viam] Thebanus Hercules, ad Geryonem extinguendum et Tauriscum lenius gradiens, prope maritimas composuit

Alpes,' &c. De eod. Diod. iv. 19. Claud. Mamertinus in Genethliaco Maximiani 9. f. *Berneccer.* Liv. v. 34. 'Alpes inde oppositæ erant, quas inexasuperabiles visas haud equidem miror, nulla dum via (quod quidem continens memoria sit, nisi de Hercule fabulis credere libet) superatas.'

Invicta] F. *invia* rectius est. *Bern.* F. *invia*. Faber. Faber, et ante illum *Berneccer.* *invia*. Sane *invicta* juga, quæ non victa, non superata. Jam vero Noster ipse ait, quod Hercules ea superaverit. Non ergo fuere *invicta*, sed *invia*. *Græv.*

Intractabilia loca] Virgil. i. G. 211. 'Usque sub extremum brumæ intractabilis imbrem.' *Gron.*

§ 6 *Hortante successu*] Pro quo venuste Suet. Ner. 20. 4. 'blandiente profectu.' Virgil. *Æn.* v. 210. 'Successuque acrior ipso.' *Bern.*

Omnia ferro proterentes] Plant. Amphit. i. 1. 91. 'Fœdant et proterunt hostium copias jure injustas.' *Gronov.* Mss. habent *prosterentes*, quod magis ferro convenit. Horat. ante laudatus Serm. ii. 2. 'Quid enim Ajax Fecit, cum stravit ferro pecus?' Sil. vii. 'Quippe egregium, prosternere ferro Hostem.' *Schef.*

§ 7 *Mercarentur*] Scrib. *ab iis merc.* Faber.

§ 8 *Ptolemaus*] Paus. in Att. et Phocicis, quem leg. de hac Gallorum in Græciam irruptione, et Delphorum obsidione. *Bong.*

§ 11 *Juvenis temeritate casurum*] Cic. de Invent. i. 3. 'Cum ad gubernacula reipubl. temerarii atque audaces homines accedunt, maxima ac miserrima naufragia fiunt.' *Bern.*

CAP. v. § 1 *Igitur Galli, duce Belgio*] Pausaniæ hic est Βόλγος. Sed male, ut puto. *Voss.*

§ 3 *Nec minus ferociter se legatis, &c.*] Simillima vecordia Imp. Diogenes legationem Sultani, pacis conditiones

offerentem, contemptim rejicit, et timorem interpretatur, quæ confidentia ac lenitas erat. Zonar. tom. III. Sapienter Aristhænus ap. Liv. XXXII. 21. 27. Achæos suos hortatur, 'ne Romanos amicitiam ultro petentes fastidiant, nec enim eos id metu facere: sed, quod rogant, cogere posse.' Bern.

Obsides dederint, &c.] F. obsides darent, et arma traderent. Gron.

§ 6 *Ptolemæus, &c.]* Memnon cap. 15. de eod. Ptolemæo: 'Ἀέλιος τῆς ἀμύγνης καταστρέφει τὸν βίον, διασπαρῶν οὖν ἐπὶ τῶν Γαλατῶν ζῶν γὰρ ἐλήφθη, τοῦ ἐλέφαντος δὲ φέρεται τρυφέντος καὶ καταβαλόντος αὐτόν.

§ 12 *Non votis agendum]* Sall. Cat. 52. 26. 'Non votis, neque suppliciis,' &c. et I. H. 'Non votis paranda auxilia.' Restituenda hæc vox Afranio ap. Nonium: 'Nullam profecto accessi ad aram, quin Deos suppliciis, sumptu vatis, donis, precibus, plorans, obsecrans, nequicquam fatigarem: leg. *suppliciis, sumptu, votis.*' Bong.

Sosthenes, &c.] Georg. Syncell. Chronogr. p. 270. Βέρνου [leg. Βέρνου] τοῦ Γαλάτου ἐπὶ τὸν αὐτοῖς [Μακεδόνας] δὲ Σωσθένης ἐκδιόξας κρατεῖ καὶ αὐτὸς ἐπὶ δόξῃ τῶν Μακεδόνων.

Unus de Macedonum principibus ratus] Non rejicio, tantum moneo, videri melius, si legatur *fatus*. Vix enim contra desperationem omnium efficere quid potuit privata ista sua sententia, nisi enim prius explicaret, et allatis rationibus firmaret desperatos; quod oratione factum, necesse est, ad quam illud *fatus* pertinet. Argumentum porro orationis fuit, quod præcedit, 'non votis agendum,' quod proinde in textu litteris cursivis scribend. videtur. Schef.

§ 13 *Ignobilis ipse]* Non regio sanguine cretus: sed tamen unus principum procerumve regni, sicut modo p. 12. dictum. Bern.

Multis nobilibus, regnum affectanti-

buz, ignobilis ipse] Hic dormitabat Justinus, qui dicat multis nobilibus regnum competentibus prelatum fuisse Sosthenem, cum esset tamen ipse ignobilis. Oblitus fuit quod antea scripserat, 'Sosthenes unus de Macedonum principibus.' Non cohærent. Certe enim principes imperii non possunt haberi pro ignobilibus. Sed rem tractavit rhetorice Justinus, ut per comparisonem cresceret Sosthenes, et tanto plus in eo virtutis fuisse crederemus, quanto minus nobilitatis habebat, s. ex genere, s. ex rebus gestis, quæ vera nobilitas est. Faber.

§ 14 *Non in regis, sed, &c.]* Ita fere Mezetulus ap. Liv. XXIX. 29. 7. Vid. sup. Notam ad IX. 4. 2. et Amirat. Diss. I. in Tac. Bern.

CAP. VI. § 1 *Brennus]* De Brenno Saresb. VI. Policr. 17. scribit: 'Tradunt historiæ Brennum ducem Senonum, qui exercitum Romanorum ad fl. Alliam confecit, ipsam urbem Romanam irruit, cepit; et cæsis patribus et subacta Italia invasit Græciam, vastans omnia universisque terribilis, usque ad Delphici Apollinis templum, quod situm est in monte Parnasso, processit, ipsiusque Apollinis appetens spolia, scurriliter jocus, ait locupletes Deos largiri hominibus oportere. Hunc, inquam, tradunt de Majori Britannia, quæ ab adventu Saxonum in insulam appellatur Anglia, oriundum.' Phrasin, quam h. l. adhibet Auctor, imitatur Saxo VIII. p. 167. 41. 'In ultiores se Germaniæ provincias effundere statuisset.' X. p. 187. 7. 'Qui cum se mox in Sclavorum effusus provinciam videretur,' et p. 103. 80. 'In Jutiam se repente Sclavicus effudit exercitus.' XIV. p. 265. 36. 'In omnem se Suetiam effundere statuit.' p. 339. 39. 'Quo se hostes effusuri essent, prædiscere cupiens.'

Onustam tam facile relictam esse] Istud 'facile' vitium in hac scriptura

arguit. Nam tam opulenta praeda a Brenno non facile relicta erat; quippe qui illi expeditioni Macedonicæ non interfuiisset; non igitur de Brenno id intelligi potest, sed de Belgio, qui tam facile Macedonas viciasset. Quare legend. puto *tam fac. quæsitam*, i. e. comparatam, partam. *Faber.* Faber, sicut docet Notator Anglicanus: *tam fac. partam vel comparatam*, imo *quæsitam*. Miror. Annon enim relicta facile, interventu unius Sothenis, adorti incautos? Historia nimis clara est. Itaque alibi animum habuit Faber, cum hæc notaret. *Schef.*

Quindecim millibus equitum] *Muplous* *hætas* tantum recenset Diod. in Epit. lib. xxii. *Voss.*

§ 2 *Valentibus]* H. e. robustissimis. *Valens* enim non tantum dicitur, qui valetudine fruitur bona, sed et qui viribus et robore præstat. Cic. v. Verr. 55. 'Valentissimi lictores:' et vii. Fam. 18. 'Quum aut homo imbecillus a valentissima bestia lanietur.' Suet. Octav. 35. 'Decem valentissimis senatorii ordinis amicis sellam suam circumstantibus.' *Gron.*

§ 4 *Locupletes Deos, &c.]* Qua scurilli cavillatione Dionysius etiam usus, 'mensas argenteas de omnibus delubris jussit auferri: in quibus quod more veteris Græciæ inscriptum esset, BONORUM DEORUM, uti se eorum bonitate velle dicebat. Idem victorielas aureas, et pateras, coronasque, quæ simulacrorum porrectis manibus sustinebantur, sine dubitatione tollebat, eaque se accipere, non auferre dicebat. Esse enim stultitiam, a quibus bona precaremur, ab iis porrigentibus et dantibus nolle sumere:' Cic. de N. D. iii. 34. *Berneccer.* Hic et in §. 5. nescit 'immortalium' Vincentias.

§ 5 *Prædam, &c.]* Vincent. 'aurum religioni, prædam off. D. pr.' et dein: 'utpote qui eas hominibus largiri solent:' et in § 8. pro 'recessit'

habet 'cessit.'

Qui eas largiri hominibus soleant] Hæc mihi a glossatore intrusa ex supp. videntur. Certe illud *soleant* non convenit ei, quod antea dixerat, 'oportere.' Nec enim admoneri debet officii sui, qui id solitus est ipse observare. *Schef.*

§ 6 *Templum autem Apollinis]* Præter Paus. vid. et Strab. ix. p. 288. *Bongars.* Originem Oraculi Delphici refert Diod. xvi. 26. *Berneccer.*

In rupe] Qua causa Theocritus Epig. i. Δελφία πέτρῃ, similiter Orpheus in Argon. Παράλιθα πέτρῃ appellat. *Bern.*

Civitatem frequentia hominum fecit] Sic scripsi cum Junt. ut et admiratione majestatis pro vulgato ad affirmationem m. Græv. Ita emendaveram; sed monet nos Græv. sic in Junt. scriptum esse, non facit. *Faber.*

Ad affirmationem majestatis] Junt. teste Græv. pro affirmationem habet admirationem: idque multo concinuius est et consentaneum ei quod sequitur, 'au majestas Dei plus admirationis habet.' *Vorst.* Undique, &c. ad usque majestatis uncinis includit *Ed. Bong.*

§ 7 *Ut incertum, &c.]* Saxo iv. p. 64. 10. 'Ut, utrum voci ejus an fidaciæ plus admirationis tributum sit, incertum extiterit.'

§ 8 *In formam theatri]* Strab. ix. p. 389. m. *θεατροειδὲς*. *Bongars.* *Lycophr.* Cassandr. 600. locum ejusmodi *θεατρομορφον*, h. e. *theatrumformem* appellat. Capella lib. vi. in descriptione Thessaliæ: 'Hi omnes montes theatriali more curvantur.' *Berneccer.* [*A woody theatre* habet Miltonus nostras, dum arborum amœnitatem Paradisiacarum suavissime pingit.]

Quæ res m. m. t. ign. rei, et admirationem stup. pl. aff.] Sic emendo, *ign. rei et admiratione stup.* Paulo autem superius, ubi legitur 'ad affirmationem majestatis,' nil esse puto quod mutari oporteat. Respexit Justinus

Virgilio locum de Capitolio et Arcadibus, quod observasse decuit. Versus sunt in VIII. Æn. 'Hoc nemus, hanc, inquit, frondoso vertice collem, (Quis Deus, incertum est,) habitat Deus; Arcades ipsum Credunt se vidisse Jovem, quum sæpe nigrantem Ægida concuteret dextra, nimbosque cieret.' Est etiam exemplum aliquod ap. Liv. quod illam affirmationem numinis firmare possit. *Fab.*

§ 9 *Profundum terra foramen*] A Mss. duobus Fuldd. abest τὸ *foramen*, et puto eleganter dici posse 'profundum terræ' absolute: cum 'profundum' nihil aliud sit, quam, quod 'porro,' i. e. longe, habet 'fundum.' Unde ridicule et more suo Plaut. Captiv. 1. 2. 79. parasiti ventrem 'profundum' vocabat. Sed de hac re etiam alias. *Mod.*

Ex quo frigidus in quodam velut vento] Sulpitius Verulanus, homo apprime doctus, in v. lib. Pharsaliæ legit *ex quo spiritus vi quadam velut vento in sublimis expulsi*. Quæ lect. placet: sed operæ pretium est considerare, quam illuserit hisce oraculis humano generi Diabolus, adjutus nonnunquam naturæ secretis. Miratur autem Cicero suo tempore obtulisse hoc oraculum, nimirum quia veritatis præses, mendacii patrem oppugnaturus, jam jam imminabat, Leo de tribu Judæ, Christus Servator noster. *Glar.*

§ 10 *Gratam voluntatem*] 'Gratam voluntatem' et 'gratam animum' dicunt, quod vulgo perperam 'gratitudinem.' Vid. lib. de Latinit. mer. susp. 7. *Vor.*

CAP. VII. § 1 *An conf.*] Del. an: Gron.

§ 2 *Recens aduentus sui terrori esset*] F. laborat h. locus, scribendumque *terror*. Freinshem. Sed hoc non satis coheret præcedenti 'Imparati hostes.' Mallem r. *adventu sui territi essent*. Schef.

§ 4 *Gallorum vulgus ex longa inopia*] Tac. H. iv. 78. 'Obstat vincentibus Delph. et Var. Clas. Justin.

pravum inter ipsos certamen, hoste omisso, spolia consecrandi.' Quod genus exempla monitaque collegerunt Amirus in Tac. xvii. 9. Camerar. Hor. Subcis. iii. 29. Piccart. Obs. x. 8. Prædæ objectu hostem sustinentium exempla alia sunt in Plut. Lucull. 34. Polyæn. Strat. vii. ubi de Mithridate: Frontin. ii. 13. pr. et aliis. *Bern.*

§ 5 *Pro victoribus*] Vid. Notam ad xxiii. 3. 9. *Id.*

§ 6 *Messes cinaque villis offerre*] 'Messes' pro frugibus, frumento. Virgil. 1. G. 'Illius immensæ rupe-runt horrea messes.' Ov. viii. M. 'Gravidis onerati messibus agri.' *Vor.*

§ 8 *Vine, &c.*] Saxo 1. p. 18. 25. 'Spoliorum reliquiis avidius incubantem adortus:' et xiv. p. 309. 25. 'Hostes prædæ incubantes.'

§ 9 *Non nisi quatuor millia militum*] Pro *militum* Mss. Bong. habent *militēs*. Unde adducor, ut credam hoc vocab. glossatoris esse, non Justin. Et docet totus, non tam hic sermonem esse de certis quibusd. militibus, quam omni multitudine, quæ Delphis commorabatur. *Schef.*

§ 10 *Statuas cum quadrigis*] 'Quadrigæ' ornamenta fuerunt fastigiorum, quorum figuræ in antiquis numismatis et gemmis adhuc visuntur. Liv. x. 'Ænea in Capitolio limina, Jovemque in culmine cum quadrigis.' Propert. ii. 31. 'Auro Solis erat supra fastigia currus.' *Vorst.* Quadrigarum, quæ in fastigio templi Delphici erant, mentionem fieri ap. Enrip. Ion. 82. observavit Jensius: Ἀρματα μὲν τέδε λαμπρὰ τεθρίσκων ἥλιος ἦδη λάμπει κατὰ γῆν: *Splendentes hosce currus quadrigarios Illustrat sol jam versus tetram demittens radios.*

CAP. VIII. § 1 *Mero saucii*] Οὐρο-πλήγες et μεθυπλήγες apposite dicuntur Græcis: vid. Gruter. Suspicion. viii. 13. et sup. Not. ad 1. 8. 8. *Bern.*

Sine, &c. et § 8 *certatim, &c.*] Saxo x. p. 203. f. 'Ut absque r. p. cert. in

3 N

prælium proillirent.'

§ 2 *Plus in Deo quam in viribus reponentes*] Junt. *ponentes*. Alii male intrusere *spem*. Græv. Antiquiores edd. Bechar. et Maj. pro *reponentes* habent *spem ponentes*: Junt. vero solum *ponentes*. Sed *plus reponentes* sine dubio rectum est. Ita Tac. G. 30. 'Plus reponere in duce, quam in exercitu.' Vor.

Cum contemptu hostium] Quomodo contemnebant hostem, qui *spem omnem* ob paucitatem et infirmitatem suam cogebantur reponere in Deo? Solet hæc spes gignere quidem fiduciam et exspectationem læti eventus, contemptum vero hostium gignere non solet. Cogitand. itaque, annon alieno l. hæc sint posita, verbaque male trajectory ita ordinari debeant: *plus in Deo, q. in v. reponentes resistebant, scandentesque cum cont. h. Gallos e s. v. &c.* 'Contemptus' Gallia convenit, non Delphicis. Docet ipse Noster in supp. ubi de Brenno: 'Quorum [quatuor millium Delphicorum] contemptu Brennus, ad acuendos suorum animos, prædæ ubertatem omnibus ostendebat.' Schef. Contemnebant hostes Delphi, cum tam pauci tantæ multitudini fiducia Dei resistere auderent fortiter, nihili facientes illam hominum copiam, quam ope Apollinis se victuros non dubitabant. Græv.

§ 3 *Simul et ipsi vates*] Mss. Fuld. *ipæ*: quod convenit satis cum eo quod sequitur, 'sparsis crinibus:' et erant omnino pleræque feminæ Apollinis sacerdotes, ejusque instinctu responsa consulentibus dantes. Virgil. Æn. vi. 65. 'Tuque, o sanctissima vates, Præcia venturi.' Delphis in primis, ubi 'Phœbades' vocabantur hæc vates, s. 'Pythiæ.' Vid. Strab. si vacat, ix. *Mod.*

Sparsis crinibus] H. e. solutis, revinctis; hic enim sacrificantium mos erat, ut capillos spargerent. Sen. CEd. 230. 'Incipit Lethæa vates spar-

gere horrentes comas:' et Propert. ii. El. 1. 'Ad frontem sparsos errare capillos.' Gron.

§ 4 *Clamant*] Vincent. vi. 21. 'clamantes:' ap. quem in § 5 male omititur 'ex.'

Per culminis aperta fastigia: dum omnes] Distinctio huj. l. non est idonea. Nam 'juvenem,' quod sequitur, non habet, quo possit referri, si eam servamus. L. totus ita distinguend. *cumque se v. d. in t. per c. a. fastigia, dum o. o. Dei s. implorant; juvenem supra h. m. i. pulchritudinis. Comitesque ei d. a. v. &c.* Ordo et connexio vocabulorum est: Se vidisse eum desilientem, juvenem insignis pulchritudinis, h. e. vidisse eum desilientem, specie juvenili, vel qui fuerit juvenis. Schef.

§ 5 *Duas, &c.*] Eand. historiam referunt scriptores laudati a Davis. ad Cic. ii. de Divin. 37.

§ 6 *Andisæ etiam stridorem arcus*] Virgil. Æn. ix. 659. 'Agnovere Deum procures, divinsque tela Dardanidæ, pharetramque fuga sensere sonantem.' Vid. de hoc Auctoris l. Saresb. Polier. vi. 17. Bern.

§ 7 *Victoria, &c.*] Virgil. ix. Æ. 199. 'Mene igitur socium tantis adjungere rebus, Nisæ, fugis?'

§ 9 *Et terræ motu portio*] Compara cum h. l. Gallicæ cladis descriptionem, quæ est in Phocicis Pausanias. Is xxvi. M. Gallorum, partim ferro, partim tempestate, et metu Panico, partim fame scribit in Phocidis cecidisse. De Brenni morte vid. præterea Val. M. i. 11. 18. *Bong.*

§ 11 *Cum dolorem vulnerum ferre non posset, pugione vitam finivit*] Atqui Paus. inquit illum, vulneratum, veneno vitam finivisse, pudore sc. acceptæ in Græcia cladis. Sed conciliat hos Diodorus: *ἔρποντο δὲ, ἔκπαρον πάλιν ἐμφορηόμενος, ταυτὸν ἀνίστατο. Voss.*

§ 13 *Pavidis nulla sub tectis, &c.*] 'Neque enim ulla metuentibus quies,' ii. 13. 11. s. ut loquitur P. Syrus,

‘Metus cum venit, rarum habet somnus locum.’ Onosand. Strat. 42. ‘Qui in periculis versantur, ii, ne si permittatur quidem, somno frui velint. Nam metu periculi, etiam quo tempore licet quiescere, velut urbe jam capienda, vigilare coguntur.’ Add. Marcell. xxv. pr. Bern.

§ 14 *Assidui imbres et gelu, nix concreta*] Etiam hæc distinctio est vitiosa, quam servarunt tamen in novissima ed. quoque; cohærent enim ‘nix concreta gelu,’ estque ‘gelu’ non primi, verum sexti casus. Non multum aliter Curt. viii. 4. ‘Imbrem vis frigoris concreto gelu adstrinxerat.’ Schef.

Maximum pervigiliæ malum] Junt. *pervigilii*. Mox iid. *Deos contemnebat pro adversus-Deos contendebat*. Græv. Vulgo *pervigilia malum* editur: sed quia Noster xiii. 8. 6. scribit ‘pervigilio noctis fatigatis,’ et h. quoque l. Junt. manifeste habet *pervigilii malum*, ita omnino rescribend. putavi-
mus. Vorst. Mss. habent *maxime*, quod præfero vulgatis. Non enim ‘super hæc’ et *maximum* bene connectuntur. Præterea nec *pervigilium* vere *maximum malum* dicitur. Contra *pervigilium maxime* eos obtenebat, h. e. præcipue, potissimum. *Pervigilium* dico, non *pervigilia*, quod insolentius, et Junt. hic *pervigilii*, quod Vorst. recepit in textum. Ego tamen alterum non temere rejecerim. Schef.

§ 15 *Per quas iter habebant*] Plant. Asinar. ii. 36. ‘Huc quia habebas

iter.’ Gron.

§ 16 *Nemo ex tanto exercitu*] Polyb. iv. 46. eos, qui superaverint, circa Byzantium constitisse, ibique imperium condidisse scribit. Bongars. Quin etiam Auctor xxxii. 3. 6. ipse sibi contrarius, ‘partem’ horum Gallorum ‘in Asiam, partem in Thraciam extorres fugisse’ scribit. Item Flor. ii. 11. 3. Consentit tamen ei Diodorus xxii. 13. Bern. Exiguam Gallici exercitus partem cladi superfuisse et in Egyptum pervenisse refert Schol. Callim. in Delum 175. Βρόντος ὁ τῶν Γάλλων βασιλεὺς συναγαγὼν τοὺς Κελτοὺς ἦλθεν ἐπὶ Πόθωνα, βουλόμενος τοῦ Θεοῦ τὰ χρήματα διαρπάσαι· πλησίον δὲ γενομένων, ὁ Ἀπόλλων χαλδῆν χρησάμενος ἀπώλεσε τοὺς πλείους αὐτῶν. Ὀλίγων οὖν περιλειφθέντων Ἀντίγονός τις φίλος τοῦ Φιλαδέλφου Πτολεμαίου προξενεῖ αὐτοὺς αὐτῷ ὥστε ἐπὶ μισθῷ στρατεῦσθαι· καὶ γὰρ ἔχρηξεν ὁ Πτολεμαῖος τούτου στρατεύματος· οἱ δὲ ὁμοίως ἠβουλῆθησαν καὶ τοῦ Πτολεμαίου διαρπάσαι τὰ χρήματα· γνοὺς οὖν συλλαμβάνει αὐτοὺς, καὶ ἀπάγει πρὸς τὸ στόμον τοῦ Νείλου τὸ λεγόμενον Σεβαντικὸν [leg. Σεβενν.] καὶ κατέκλυσεν αὐτοὺς ἐκεῖσε. Eorund. Gallorum mentio occurrit ap. Pansan. in Atticis p. 18. Ἦνικα [Πτολεμαῖος] παρεσκευάζετο ἐπιόντα ἀμύνεσθαι Μάγαν, ξένους ἐπηγάγετο καὶ ἑλλους καὶ Γαλάτας ἐς τετρακισχιλίους· τούτους λαβὼν ἐπιβουλεύοντας κατασχεῖν Ἀγνυκτον, ἀνήγαγε σφᾶς ἐς νῆσον ἑρήμην διὰ τοῦ ποταμοῦ· καὶ οἱ μὲν ἐνταῦθα ἀπέλοnton ὑπὸ τε ἀλλήλων καὶ τοῦ λιμοῦ.

LIBER XXV.

CAP. I. § 2 *Cum in Graciam proficiscerentur*] Legend. esse puto *proficisceretur*, ut ad Brennum referatur, non ad Gallos, qui relictii essent ad

tuendos gentis terminos, i. e. Pannoniam et loca finitima Dardanis, Triballis, Getis, quæ ipsi insederant. Faber. Qui? Galli reliqui. At de

his nil præcedit. Mallem ergo *proficisceretur*, et ad Brennum referre. *Schef.* Fuit error typogr. Nam correctiores edd. non solum vetustiores, ut Junt. sed et recentiores, ut Elsevir. An. 1659. aliæque præferant *proficisceretur*. Græv.

§ 8 *Fugatisque Getarum Triballorumque, &c.*] Simillima referuntur a Niceta Choniata sub finem lib. 1. de Alexio Angelo, Principe Byzantino, qui legatos Imp. Henrici, pacem venalem offerentes, ostentatione divitiarum tam non terruit, ut dicerent, 'nilhil capi aut affici Germanos muliebribus istis spectaculis aut ornamentis: atque adeo jam tempus esse, ut, his sepositis, Græculi ferro aurum commutarent. Nam, si irriti legationis suæ redirent, pugnandum iis cum viris esse, qui non, ut prata, lapillis niteant, neque vestibus variegatis, ut pavones, gloriantur; sed qui veri Martis alumni flammam nitoremque ex oculis jactant, et quorum sudor splendidis guttis defluens referat margaritas.' *Bern.*

Castra specularentur] De speculatricibus hoc genus legationibus, in ejus argumenti libro cap. 41. Car. Paschallus et alii. Vid. Diod. xxii. 11. *Idem.*

§ 5 *Præda ubertate sollicitati*] Hinc dicuntur 'avidissima rapiendi gens' Livio xxxviii. 27. 2. 'Nemini satis mites, ni subinde auro, cujus avidissima gens est, principum animi conciliuntur.' Id. xxi. 20. 8. *Bong.*

§ 6 *Inusitatae*] Scrib. *invisitatas*. Gronov. Gron. quomodo sup. ita et hic legend. censet *invis*. Vorst. Gron. *invis*. ut xviii. 1. *Schef.*

§ 8 *Opes pariter et negligentiam regis*] Hoc vocab. *regis* habeo pro glossmate. Nam quæ sequuntur, 'haberent,' 'eos,' 'abundarent,' ostendunt, Justinum non tam regem habuisse in animo, cum ista scriberet, quam in universum hostes. *Schef.*

Opes, &c.] Vincent. vi. 22. 'Op.

reg. et neg. nuntiant.'

CAP. II. § 4 *Omnia vacantia, &c.*] Quod id. olim iid. fecere capta Roma. Liv. v. 41. 6. Flor. i. 13. 19. *Bern.*

§ 6 *Convertuntur. Ibi*] Vincent. 'revertuntur. Ubi.' Qui pro 'eo' habet 'illo.'

Quæ eo cum conj. et lib. confugerant] F. qui eo. Gronov. Nescio annon rectius sit *confugerat*. *Schef.*

§ 7 *Opinio hujus victoriae*] H. e. existimatio ex victoria parta. Tac. G. 13. 'Germani ipsa plerumque fama bella profigant.' Veget. Præf. xii. 'Nemo provocare, nemo audet offendere, quem intelligit superiorem esse pugnaturum.' *Bern.*

§ 8 *Asiam omnem*] Vid. Strab. xii. Oraculum de eorum in Asiam transitu exstat in Paus. Phocicis. *Bong.*

§ 10 *Majestatem suam tutam*] Quid si tutari? et ita quidam olim impr. *Bongars.* Præstat cum *Bongarsio*, Junt. et aliis impr. legere *tutari*. Mox melius *Mss. vocati* pro *invocati*: et cap. seq. Junt. *amissi regni speculaturus eventum*, pro *eventus*. Græv. Emendavit Bong. *tutari*: res plana fuit, imo et proclivis. *Faber.* Junt. habet *tutari*. Et congruit id magis ei quod sequitur, 'neque amissam recipere.' *Vorst.*

§ 11 *In auxilium a Bithyniæ, &c.*] Strabo Gallos scribit Attallicorum regum terras diu populasse: tandem ab iis Bithyniam obtinuisse, quæ et Gallogræcia. *Bongars.* *Invocare* solum est etiam pro, in auxilium vocare. Tac. iv. H. 73. 'Ingressi sunt duces imperatoresque Romani nulla cupiditate, sed majoribus vestris invocantibus.' Et 79. 'Unde metus et justæ preces invocantium.' Sed plena locutio est quam Noster habet 'invocare in auxilium.' Sunt etiam codd. *Mss.* qui simplex *vocati* hic habent: ut in V. L. notavit Bong. Quod tamen cur alteri præferend. sit, ut vult Grævius, nos quidem non videmus. *Vorst.* Mallet hoc Græv. quia melio-

res Mss. et edd. *vocati* scribunt, deteriora *invocati*: dein quia Latinus est *vocare in auxilium*, ut v. 2. 'vocare in portionem muneris,' et plura talia, quam *invocare in auxilium*, quamvis locutionem hanc non damnet Grævius. Quoniam Bong. Mss. quoque habent *vocati*; mallem hoc, quam *invocati*, licet non sit infrequens compositi pro simplice usus, etiam in talibus. *Schef.*

Cognom.] Viucent. 'nominav.' Albertus: 'Ibi habitantes in Asia regionem Gallogræciam vocant, a quibus Galatæ.' Gesta Treverorum: 'Eamque regionem ex Gallis et Græcis composito nomine Gallo-Græciam agnominaverunt.'

CAP. III. § 1 *Pyrrhus*] Quomodo Pyrrhus Italia et Sicilia excesserit, et, in Græciam reversus, Antigonum et Gallos strenue pugnantea vicerit, legendus in ejus Vita Plut. et Paus. in Att. Bong.

§ 2 *Reptinam fingit profectionem*] Quid hoc est? 'fingere profectionem' significat, simulare se profecturum, ut 'fingere somnum' ix. 9. fingere s. simulare se dormire. Atqui sequitur 'reversus in Epirum.' Non ergo fingebat, sed re vera suscipiebat profectionem. Quare aspicias scripasisse Nostrum vel *indicat*, vel *instituit profectionem*. *Schef.* *Fingit* hic non est, simulat, ut vult cl. Scheff. sed adornat, parat; ut, fingere fugam, ap. Plant. Captiv. II. 1. 'At fugam fingitis, sentio quam rem agitis:' et Lucillum: 'Sed fuga fingitur: timido vadit pede percitus,' h. e. fugam molitur, ut recte politiss. Guelius exponit. Sic et, parricidia fingere, pro, struere, parare, ap. Sen. ad Marc. 26. 'Quid dicam? nulla hic arma mutuis furere concursibus, nec classes classibus fragri, nec parricidia aut fingi aut cogitari, nec fora litibus strepere?' *Græv.*

§ 6 *In deditionem accipit*] Ait Grævius Gronov. legend. putare in *ditionem*: quod nobis non videtur. Est

enim in *deditionem accipere* usitatis. Nostro phrasis. *Vorst.* Non hic in dubium vocatur loquendi ratio, quæ est usitatissima, sed res: num Macedonia se dederit Pyrrho, an armis ab eo subacta in ditionem ejus venerit; quod ignorare non possunt, qui Pyrrhi vitam legerunt. *Græv.*

Veluti damna, &c.] Saxo XIV. p. 264. int. 'Se erepta Norvagiam damna Suetici primatus munere pensatarum:' XIV. p. 268. 34. 'Incolarum fortitudine parvitatibus damna pensabat.'

§ 7 *Eventus*] Junt. teste Græv. *eventum*: quod rectius videtur. *Vor.*

§ 8 *Funditus victus*] Saxo X. p. 304. 1. 'Cæduntur f. Sclavi.'

Salutis, &c.] Id. XII. p. 42. 44. 'Obscuros externosque secessus capient.'

Fugæ solitudines captat] Quid est *captare solitudines fugæ*? ut quis fingere possit solus? at id jam faciebat Antigonus. Itaque locus mihi neque integer, neque sic ut oportet distinctus videtur. In Mss. Bong. legitur *solitudinisque*. Hinc colligo sic legenda distinguendaque omnia: *non jam recap. r. spem, sed s. latebras ac fugæ, solitudinesque c.* Eleganter. Ordo est: Captat latebras salutis et fugæ, captat solitudines, quæ nempe salutis et fugæ latebræ ipsi erant futuræ. *Schef.* *Fugæ solitudines captare* est, loca sola et deserta querere, per quæ tuto fingias, et a nullo obvio deprehendaris. *Græv.*

CAP. IV. § 1 *Ad quod volis, &c.*] Consulendi Gruter. Suspicion. VI. 14. et Brisson. Form. I. p. 82. *Bern.*

§ 2 *Qua tulisset impetum*] Hoc vero nescio an sit Latinum. *Facere impetum* dicimus, non *ferre*, cum hoc sit passivæ potius significationis. In Mss. legitur *imperium*. Quod ap. me efficit, ut veram lect. credam fuisse olim, *qua tulisset impetus eum*. Ex *impetus eum*, quod conjunctim velut unum vocab. primo scriptum, deinde fecerunt *imperium*. *Schef.*

§ 3 *Ut ad devincenda regna*] Ideo eum Antigonus comparabat κυβερνή πολλὰ βάλλοντι καὶ καλὰ χρῆσθαι δὲ οὐκ ἐπιστάμεν τοῖς πεισοῦσι. *Bong.*

Melius studebat acquirere imperia quam retinere] Ea de causa Pyrrhum Antigonus aleatori similem esse dixit, qui spe lucri proprias opes prodigit: nec unquam contentus est eo, quod in alea vicerit, sed, quæcunque collusoribus supersunt, aviditate magna cupit, inque ea relictis omnibus solum inhians, quæcunque ante quæsierat, profundit. Simili ingenio fuit Alexander M. cujus res in Oriente gestas cum legeret Imp. Augustus, admiratum ferunt, non induxisse eum in animum, quomodo quæsita servaret: sed tantum, ut alia quæsitis adjiceret. *Plut. Apoph. Rom. 46. Bene Thucyd. vi. 2. 15. 'Amentis est illos aggredi, quos, licet vincas, non tamen retinere possis.' Et Cassiodor. i. Var. Epist. 25. 'Nihil prodest initia rei solidare, si valebit præsumptio, ordinata destruere. Illa sunt enim robusta, illa diuturna, quæ prudentia incipit, et cura custodit,' &c. Bern.*

§ 4 *Cherronneso*] Quod hic *Cherronesi* sit mentio, admodum miror; cum mox Spartam oppugnet. Ego omnino legend. puto *Peloponneso*. Ineptum autem, quod quidam annotarat, Xerxem quoque h. l. trajecisse exercitum, neque enim hic Pyrrhus in Asia erat. *Glarean.* Glareanus ex historia legit *Peloponneso*, et seqq. comprobant. *Vett. alii cerroneso: alii ceronneso.* Vid. *Plut. et Paus. in Att. et Lacon. Bongars.* Lego *Cherroneson transposuisset*. Et sensus hic est: Cum Pyrrhus copias in Peloponnesum per Isthmum Corinthiacum traduxisset, 'Cherronesos' enim quævis peninsula dicitur. *Gronov. Cherroneso, i. e. in Cherronesum.* Optime autem, ex fide veteris historiæ, acutus ille Helvetius, Glareanus, legit *Peloponneso*. Et id quidem cum judicio. Quid enim tantopere commoti fuissent Mes-

senii, Achæique, si res in Cherroneso Thraciæ acta fuisset? Dein facile probas legend. esse *Peloponneso*, cum dicat Justinus 'Primum illi bellum adversus Spartanos,' qui fere principes Peloponnesi erant. *Faber.* *Cherroneso* sane editum adhuc fuit. Sed Gronovium ad *Epit. Liv. XLVIII.* locum sic citare video: cum copias *Cherroneson transp.* ut sit accusativus Græcus, qui motum ad locum significet. Fuit cum credere *Cherroneso* posse esse pro, in Cherronesum: quomodo dicitur, 'It clamor cælo,' et 'invitare tecto,' 'hospitio,' et 'paratus neci.' Glareanus pro *Cherroneso* ex historia legend. putat *Peloponneso*. Et verum sane est in Peloponnesum tunc temporis copias transposuisse Pyrrhum. Quia tamen Peloponnesus cherronesus s. peninsula est, credi possit, nomen commune positum hic pro proprio, per synecdochem quandam. *Vorst.* Gronov. legit *Cherroneson*, quod est rectius. *Schef.* Notator Anglicanus emendat, *Peloponneso*, atque probari per seqq. Pridem hoc fecerat Glareanus, sed haud necesse est. Vid. notas cl. Vorstii h. l. *Idem.* 'Transponere Lugduno' pro, Lugdunum, nemo, credo, Latinesciens probaverit. Sic nec recte dixeris *transponere* aut *trajicere Peloponneso* pro, in Peloponnesum. Gronovii acutissimi emendatio probanda utique. *Græv.*

§ 7 *Ut non fortius victus, quam verecundius recederet*] Non placet hæc distinctio, nam comma post 'verecundius' ponend. Nec enim cohæret 'verecundius recederet,' sed 'verecundius victus,' quomodo dicebatur victus, quia mulieres eum vicerant. *Schef.*

§ 8 *Urbem Corcyram*] Urbem primariam Phæacum s. Corcyræ insule. Vid. *Paus. in Att.* ubi hanc rem attigit, p. 10. n. 31. 32., &c. Ed. illa optima Sylburgii utor. *Faber.*

Cum sexaginta] Mss. cum sexagesimo, et paulo post cum septimo. Ita *Plin.*

xii. H. N. 1. 'Epulatus intra speluncam cum dno devicesimo comite:' et Oros. vi. 16. 'Sex. Pompeius cum centesimo equite aufugit.' Vid. Obs. in Script. Eccles. 3. Gron.

Item prætio n.] Junt. idem. Græv.

CAP. V. § 1 *Expugnare conatur*] Diversa lect. est *exp. cogitat*: quam Sitchardus in textu, alii in margine collocarunt. Sed et in editione Becharii lectionis ejus vestigium est. Habet enim illa *cogit* pro *cogitat*. Et f. *cogitat* rectum est, et, quia falso suspectum, rejectum fuit. Vid. de eo verbo lib. de Latinit. f. susp. p. 130. Vorst. Vett. quidam *cogitat*. Quam lect. Vorst. putat esse veram. Schef.

Saxo de muris] Probus, 'lapide icinus.' Plut. et Paus. et Strab. viii. *περαυλῖα*, i. e. tegulam, vocant. Bongars. Quomodo etiam Ov. in Ibin

303. 'Ant ut Achilleidem cognato nomine clarum Opprimat hostili tegula jacta manu.' Bern.

§ 2 *Caput ejus*] Val. M. v. 1. Bong.

§ 3 *Comparandum Pyrrho*] *Νημοθείας εμπερία μὲν πολεμικῇ, καὶ χεῖρ, καὶ τόλμα πολλὴ πρῶτος εἶναι τῶν καθ' αὐτὸν βασιλέων*: Plut. Idem.

§ 4 *Ut cum Lysimacho, Demetrio, Antigono, tantis regibus bella gerens, invictus semper fuerit*] Mss. mei *bella gesserit*: quomodo cum habeant omnes vett. scripti codd. Bongarsii, puto geminata ead. voce et syllaba reponendum: ut cum cum L. D. A. t. r. b. gesserit, invictus s. f. Mod. Antiquiores typis expr. imo et Mss. tam Modiani, quam Bongarsiani, pro *gerens* habent *gesserit*. Mirum igitur quod Bong. id mutavit. Vor.

LIBER XXVI.

CAP. I. § 2 *Peloponnesii*] Et quidem, ut ex vetere huj. lib. Prologo apparet, Spartanorum rex Areas, cuius et xxiv. 1. 5. fit mentio, ab Antigono Corinthi interfectus est. Vor.

§ 3 *Variante hominum partim dolore, partim gaudio*] F. var. *homines*. Liv. xxvi. 1. 'Variabant secundæ adversæque res non fortunam magis, quam animos hominum.' Gronov. Hoc hominum glossatoris, non Justinus esse videtur. Sermo enim est de civitatibus, ut patet ex seqq. Schef.

§ 4 *Epirorum*] Quæ est illa urbs, ant quis ita loquitur? Superiore libro Helenus Pyrrhi fil. ab Antigono rege, qui Pyrrhum vicerat, cum parentis sui cadavere mittitur, ut regni hæres, hand dubie in Epirum. Vid. num legend. *Epidauriorum*. Glar.

Epirorum] Locus manifesto men-

dosus: nec Vett. auxilio sunt. Gla-reanus, nescio quo auctore, *Epidauriorum* legit. Ex Pausaniæ Eliacis et Plutarchi libello de Virtutibus Mulierum 24. omnino legend. *Eliorum*. Bong.

Epirorum] Ita sane magno consensu codd. tam Mss. quam typis expr. Sed monuit Bong. ex Paus. Eliacis et Plut. de Virt. Mul. legend. *Eliorum*. Quod id. et Gronov. iv. Obs. verum esse judicat. Vorst.

Aristotimo, &c.] Vel pueri sciunt hunc Aristotimum Eleorum tyrannum fuisse: idque ex Plut. et Paus. Sed unde illud *Epirorum* pro, Eleorum? Mss. autem habent *Epirotorum*, alii *Epyrriorum*, Impressi *Epirotarum*, alii *Epirorum*. Hoc dicam tantum, territorii Ellensis incolas, ut urbis ipsius cives, dictos olim Epios s. Epeos fu-

issc. Itaque scripserit Just. *Epiorum*. Res constat ex Homero, plus decem in locis, et ex Dionys. *Faber*. Præfero hanc emendationem aliorum. Vid. Steph. de Urb. in *Ereids*. *Schef*.

§ 7 *Direptis*] Scrib. *abreptis*. 'Diripere' enim notat, spoliare; 'abripere' vero, detrahere. *Gron*.

§ 8 *Hellanicus*] Ita Vett. et Paus. et Plut. quos lege: vulgo *Helematus*. *Bong*.

Senex et liberis orbus] A. Cæsellins, cum multa de temporibus Cæsaris liberius loqueretur, amicique, ne id faceret, monerent: 'Duas res, quæ hominibus amarissimæ videntur, magnam sibi licentiam præbere,' respondit, 'Senectutem et Orbitatem.' Val. M. vi. 2. 12. Ita Solon Pisistrato tyranno querenti, 'qua tandem spe fretus, sibi tam audacter resisteret,' respondisse fertur 'Senectute.' Cic. de Senect. 20. 'Suilius extrema senecta liber.' Tac. xiii. 42. Add. Statium Th. iii. 214. iterumque Val. M. iii. 8. 5. Rationem reddit in Plut. Cæsare 21. Considius: 'Nam quod superest vitæ, quia parum est, haud magnam cautionem desiderat.' Quod ipsum de orbitate dici potest. *Bernegger*. Saresb. vii. Policr. 25. p. 520. 'Pascheliuss Junius interrogatus, quid sibi tantam daret quæ vellet dicendi licentiam? duo, respondit, quæ homines horrent, senectutem et orbitatem; quid enim timeret senex orbus?' *Schef*.

Pigneris] Sic edidi ex Vett. omnibus. Vid. Priscian. lib. vi. Frequens est o in e mutatio. Inde 'Appellinem' dicebant Vett. pro, Apollinem: Festus: et 'amplecti' pro, amplecti, ap. Sallustium, et a tegendo 'toga' dicta, Prisc. lib. i. et a, pendeo, 'pondus.' Inde quod in Vett. Mss. semper legitur, 'Ptolemæus,' rectum arbitror: est enim Græcis Πτολεμαῖος. Ut, quæ iis est Κόρυς, Latius est 'Corcyræ' et Βερωνία est 'Beronice.' 'Pignus'

autem hic vocat natos. *Bong*. Duobus filiis orbatam Hellanicum scribit Plut. de Virt. Mul. 24. unde *pigneris* hic legi f. rectius sit. Add. notata ad Suet. Aug. 21. 4. *Bernec*. *Pigneris* numero singulari, et per E litteram, legi vult *Bong*. Antiquiores typis expr. tamen habent *pignorum*. Et consentaneum huic est quod Plut. de Virt. Mul. 24. scribit, Hellanicum duobus filiis orbatum esse. *Vorst*. In Vett. legitur *pignorum*, quod *Vorst*. existimat consentaneum vero, quia Plut. scribit Hellanicum orbatum liberis duobus. Ego præfero illud *pigneris*, quia puto poni hic indefinite, ac citra respectum ad ullum numerum. Sensus: Non timebat, quia et senex erat ipse, nec filium habebat ullum, pro quo posset esse sollicitus, s. unum s. plures prius habuisset. *Schef*.

§ 9 *Cunctantibus privato periculo publicum finire, &c.*] Simile quid a Plut. refertur sine Pelopidæ. *Bern*.

Arcessitis viciis jubet observari, &c.] Leg. *arcessitos servos jubet observare fores, tyrannoque nuntiare*. *Gronov*. In Ms. quodam reperitur *observari*, quod præfero. Certe ap. Vett. ut sit hodie, non exterius, sed intus januæ observabantur; nec tam colibebantur eo constituti intra domum, quam excludabantur, qui foris adveniebant. Itaque hæc observatio supervacua hic fuerat. At observatio, i. e. custodia a tot servitiis conveniens proposito. Estque hoc plane *observare*. Plauto quoque in *Asinar*. ii. 2. 7. ubi ait: 'Væ illi qui tam indiligenter observavit januam.' Quo l. viri docti simul notant, proprium hoc servitiorum manus ap. Vett. fuisse, quod egregie cum nostris convenit. *Schef*.

Se, quia liberanda patria] Junt. *se qui*. Græv. *Liberanda patria* non repudio; præferrem tamen *liberata*, si qui Mss. lect. eam firmarent. *Schef*.

§ 10 *Ancipiti, &c.*] Saxo ii. p. 21. et xiv. p. 323. f. 'Anc. p. c.' xvi. p.

382. 39. 'Anc. malo circumventum se dixit.'

Quinto postquam] Sex menses tyrannidem tenuisse refert Paus. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Gallogræcia exercitus*] Insolens hoc et durius videtur. Mallem *Gallogræcia*, ut sit pro, ex *Gallogræcia*, per ellipsin præpositionis, quæ et alias Nostro usitata. Sic enim et verbum seq. 'affluxisset' convenientius se habere videtur. *Schef. Leg. Gallogræcius exercitus*] quia nulla *Gallogræcia* in Europa, neque Galli regressi sunt ex Asia ad bellum Antigono inferendum vel cladem sociorum ulciscendam. Videntur autem Galli ab Antigono victi, uti constat ex lib. xxv. 1. qui in Græcia et Macedonia remanserant, pace facta imperium ejus coacti fuisse accipere. Nam alio mox bello orto illos ap. Megara delevit, et 'defectores' appellavit Auctor Prologi, *Cuperus. Obs.* iv. 11.

§ 2 *Et ipsi se prælio pararent*] Antiquiores typis expr. *prælia*. Si *prælio* legatur, est illud pro, ad prælium: quomodo Virgil. ii. *Æn.* dicit 'paratus neci.' *Vor.*

A parricidio] *Mss.* omnes *Bong.* præp. hic omittunt, quod quia sit et alibi ap. Nostr. etiam hic puto omittebam. *Schef.*

§ 3 *Ætati, cui etiam, &c.*] Ita fere xviii. 6. 12. et Liv. xxiv. 26. 9. Humaniter ergo Pausanias Spartanorum princeps, cum Attaginus urbe Thebis profugisset, qui dedi debebat, 'ejus liberos ad se adductos culpa absolvit, negans pueros factionis Medicæ esse participes,' inquit Herod. ix. 87. 'Num quis irascitur pueris, quorum ætas nondum novit rerum discrimina?' Senec. de Ira ii. 9. *Bern.*

Internecium] Duobus præterea locis vocem hanc hinc Auctori restitui, quæ et hic et vi. 6. 2. et xi. 9. 4 varie corrupta erat. Alii *internecium*

scribunt: sed Festus 'internecivum' dicit, et ita plerisque Marcellini locis editum est. *Bong.*

§ 4 *Sicut, &c.*] Ita xiv. 4. 1. 'Prolatam, sicut erat catenatus, manum ostendit.'

§ 5 *Obversa, &c.*] Saxo i. p. 18. f. 'Hadingo defunctæ conjugis species per quietem obversa.'

§ 8 *Bellum Atheniensibus inferi*] Ejus meminit Paus. in Att. *Bongars.* In *Mss.* legebatur *bellum Atheniensibus inferi*. Unde suspicor Just. scripsisse *ardore bellandi, bellum A. i.* Voss.

§ 10 *Transitione militum destitutus*] 'Transfugis nudatus,' inquit Tac. ii. 46. *Bern.*

CAP. III. § 2 *Agas*] Hic Pausanias est Magas. *Bongars.* Atque ita legend. h. l. pridem monuit Paul. Leopard. Emend. xvii. 10. *Bern.* Magas quoque vocant Polyæn. et Athenæus. Voss. Optime Bongarsius *Magas*. De illo aliquid nuper, debui certe, ad Aristippi versionem Gallicam ex Diog. Laërt. Liber editus Lutetiæ est. *Faber.* Editur vulgo *Agas*. Sed verum nomen regis fuisse *Magas*, Leopard. Enend. xvii. 10. et Voss. in Notis ad h. l. ex Paus. Polyæn. et Athenæo docuerunt. Prima litera nominis occasione proxime præcedentis M excidit: qualia sphalmata librariis per familiaria fuere. *Vorst.* Recte *Vorst.* *Magas*, secutus Vossium. *Schef.*

Filiam ad faciendam, &c.] Fere sollemne, principum discordias sopiri, interveniente affinitate. Quomodo Augustus 'reconciliatus post primam discordiam Antonio, postulantis utriusque militibus, ut et necessitudine aliqua jungerentur, privignam ejus Claudiam duxit uxorem.' Suet. Aug. c. 62. *Bern.*

Filio ejus, &c.] Leg. ex *Mss.* *filio ejus*, qui vocatus est *Callinicus*. Gron.

§ 4 *Fiducia pulchritudinis*] Propert. iii. 23. 1. 'Falsa est ista tunc, mulier,

fiducia formæ, Olim oculis nimium
facta superba meis.' Aristænet. 1.
Epist. 1. *Φύσει τὸ κάλλος ἐστὶν ὑπερ-
φανὸν*: 'Natura forma superbior esse

amat.' *Bern.*

§ 6 *Comparantur*] Ms. Voss. *compe-
nantur*: quomodo 1. 8. 'Compositis in
montibus insidiis.' *Gron.*

LIBER XXVII.

CAP. I. § 1 *Mortuo*] Nempe dolo
conjugis. Is enim est, de quo Plin.
VII. 12. m. et Val. IX. 14. Ext. 1.
Hieronym. ad cap. 11. Daniel. *Bern.*

Rege Antiocho] Is *Θεὸς* dicebatur;
Appian. *Συριανῇ*, qui eum ab uxore
Laudice interfectum scribit, quod dolo-
leret sibi adjunctam Berenicem, vel,
ut est in nostris Mss., *Beronicem*.
Bong.

Seleucus] Cognomento Callinicus,
h. e. egregius victor: quod cogno-
mentum et Herculi tribuit cum Lu-
ciano Plutarchus, et Martyribus Zo-
naras. Nepos hic fuit Seleuci Nica-
noris, de quo Auctor xv. 4. 1. et ali-
bi. *Bern.*

Hortante matre] Appian. Syriac. p.
130. f. ipsi matri hæc tribuit. An
hæc idem valent, et, quæ jubeas,
ipse fecisse putandus ea? Quomodo
Tac. I. 6. Agrippam a tribuno con-
fectum scribit, quem Suet. Tib. 22.
a centurione, sc. jussu tribuni. *Id.*

Auspicia regni a parricidio capiti]
xxvi. 2. 2. 'Auspicia belli a parrici-
dio incipientes.' *Vor.*

§ 2 *Beronicem novercam suam*] Scri-
bend. cum Junt. *Berenicem*. Græcis
Βερενίκη. *Grav.* Junt. *Berenicem*, plane
convenienter Græco *Βερενίκη*. Sed
contendit tamen Bong. in notis ad
xxvi. 1. 8. *Βερενίκη* Latinis esse *Be-
ronicem*. *Vor.*

§ 3 *Maculam subiit*] Cic. III. Off.
13. 'Vitiorum subire nomina:' et XI.

ad Att. 17. 'Odium subire.' Plin.
III. Ep. 9. 'Offensam subire.' *Gron.*

§ 4 *Daphnæ*] Daphne Stephano est
*προσωτεῖον τῆς ἑω 'Αρτιοχέας μητροπό-
λεως*. Strab. XVI. oppidum mediocre
dicit esse. *Bongars.* Situm ejus et
formam tradit Sozomenus v. 1. *Ber-
necce*. Daphne suburbanum fuit An-
tiochiæ, quæ et Epidaphnes inde di-
citur. Nomen sine dubio inditum
fuit a Seleuco Nicanore. De hoc
enim xv. 4. 8. scribit Noster, quod
campos vicinos Antiochiæ Apollini
dicaverit. Hinc autem, ut notum,
adamata Daphne fuit. *Vor.*

§ 5 *Casum tam indignum, &c.*] Scrib.
c. indignum. *Casus* enim tanquam ef-
fectus fortunæ ponitur; Liv. XXX.
30. 'Hoc ludibrium casus edidit for-
tuna:' Cæs. VI. B. G. 35. 'Quantum
in bello fortuna possit, et quantos
afferat casus, cognosci potuit.' Vid.
Flor. II. 8. *Gron.*

CAP. II. § 3 *In naufragii miseri-
cordiam, &c.*] Cic. pro L. Manil. 9.
'Sic fieri solet,' inquit, 'ut regum
afflictæ fortunæ facile multorum opes
alliciant ad misericordiam.' Val. M.
v. 3. 3. 'Etiam, quos injuriæ invisos
faciunt, gratiosos miseriæ reddunt.'
Nam, ut inquit Sen. de Clem. II. 5.
'Misericordia non causam, sed fortu-
nam spectat.' Add. Liv. XLII. 63. 3.
Tac. xv. 44. 10. et H. II. 10. 6. Suet.
Cæs. 12. 1. Flor. III. 21. 17. *Æschyl.*
Suppl. 497. Flacc. Argon. VI. 74.

Berneccer. Lego *naufrazi*, i. e. qui naufragium passus fuerat. *Faber.* Puto Just. *naufrazi* scripsisse. Nam vulgatum durius est. *Schef.*

§ 4 *Damnus ditior*] Ita 'Marius clade major:' Flor. III. 21. 16. De Mithridate similia Noster XXXVII. 1. 8. *Bern.*

§ 5 *Quasi, &c.*] Saxo XIII. p. 247. 1. 'Tanquam ad l. f. reservatus.'

Comitator] Id. VII. p. 143. 5. 'Quo inferos c. peteret.' XIV. p. 314. 39. 'Cum Erlingus uno c. affuisset:' et paulo post: 'Condicto c.'

§ 6 *Inter fines Tauri montis*] Omnes Bong. Mss. habent *finem*, neque video quare debebat repudiari, cum de uno Tauro monte hic sit sermo. Tac. XVI. 15. 'Ostorius longinquis in agris apud finem Ligurum id temporis erat.' Add. Livii loca a Rhenano ibi laudata. *Schef.*

§ 8 *Accipitris ritu in alienis eripendis vitam, &c.*] Corruptæ voces integro sensu. Quid est enim *accipitris ritu in alienis eripendis vitam sectari*? nisi hoc pro, sustentare, tolerare, positum sit. F. legi posset *ritum alienis erip. sectari*, ut *vitam* omittatur. *Freinsh.* *Accipitris ritu* dictum, ut 'pecudum ritu' ab ipso Cic. in Lælio. *In alienis eripendis* dictum plene pro eo quod usitatus, alienis eripendis; et hoc porro pro, aliena eripiendo: ut 'legendis nostris' a Cic. I. Off. pro, legendo nostra. Porro *vitam sectari* Gronov. esse putat pro, victum sectari: quomodo Ennius dicat, 'Nautisque mari quærentibus vitam;' et Plautus Stichus de mustela quæ murem cepit, 'Ut illa vitam hodie reperit sibi.' Et imposita voci significatio exemplo Græcæ *βλος*, quæ utrumque, et vitam, et victum, significat. Vid. librum de Pec. Vet. p. 230. *Freinsh.* *sectari vitam* dictum putat pro, tolerare vitam; atque ita vulgarem significationem vocis hic retinet. Sed XI. 15. tamen *vitam* de victu ipse quoque *Freinsh.* accipit;

ut ex Indice apparet. *Vorst.* Alii aliter de h. l. judicant. Mihi videtur illud *ritu* glossatoris esse, natum f. ex seq. *vitam*, quod tanquam longius distans aliquis hic adscripserat. *Sectari vitam hominis vel hieracis* puto eleganter dici pro, tali modo vivere. Quomodo ap. Pacatum habemus *sectam vitæ principis*, cap. 12. 'Sed, qui vitæ tuæ sectam cognoverit, fidei incunctanter accedat.' *Schef.*

§ 9 *Inter ea Ptolemaus*] Codd. quidam Mss. teste Bong. additum habent *Euergetes*: idque recte iudicio Gronovii IV. Obs. 10. id enim seriem Ægypti Syriæque regum et temporum demonstrare. *Vor.*

Ne cum duobus uno tempore, &c.] Vid. Notam ad VI. 1. 2. *Bern.*

§ 10 *Interpellatur a fratre*] Belli inter Selenicum Callinicum et Antiochum Hieracem meminit Strab. XVI. Bong.

§ 11 *In ipsum Antiochum, &c.*] Cato IV. Orig. citante Agell. V. 21. 'Milites mercenarii compluries in imperatorem impetum fecere:' atque ita factum, quod e Vespis Aristophanis inter proverbia refertur, *ἔφηδονεν ἡ χόραξ τὴν ἀντιόχον*: 'Pedamentum vitem decepit.' Bene Liv. XXV. 33. 5. 'non ita credendum externis auxiliis' monet, 'ut non plus tui roboris tuarumque proprie virium in castris habeas.' Quod ipsum inculcat Veget. III. 1. fin. Imp. Leo Tactic. XX. 62. De Gallis auxiliariis cum Annibale conspirantibus, et Romanos prodentibus, vid. Polyb. III. 66. et 67. Add. Liv. XLII. 31. 8. et XLIV. 26. 13. Nostr. IV. 3. 5. ibique notam. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Interea rex Bithynia Eumenes*] Regum Bithyniæ originem et successionem leg. Strabonis lib. XIII. Bongars. Gronov. ut XVII. 2. 10. pro *Eumeni* legend. putat *Nicomedi*, ita et hic teste Græv. pro *Eumenes* supponend. *Nicomedes* existimat. Ego tamen, si quid erratum hic

sit, non a librariis, sed ab ipso Auctore illud factum putem. *Eumenes* enim nomen non semel, sed ter in hoc cap. apparet. *Vorst.* Gravior hic hallucinatus est *Justinus*, nec potest emendatione juvari, ut et *Vorst.* vidit, et pluribus adstruit eruditiss. et amicis. *Perizonius* in *Animadv. Hist.* 11. ubi ostendit nullum *Eumenem* fuisse inter *Bithyniæ* reges: *Nicomedem* vero nunquam cum *Gallis* pugnasse, sed contra, ipso adjuvante *Gallos* in *Asiam* primum pervenisse, et arctissimam cum eo societatem et amicitiam inisse, et perpetuo deinceps servasse: nec illum æqualem fuisse *Seleuco Callinico*, et *Antiocho Hieraci*, de quibus hic agat *Justinus*, sed illorum avo *Antiocho Soteri*. *Bithyniæ* regem tunc fuisse *Zielam Nicomedis F.* ut non solum ex temporum ratione, sed et *Prologis* librorum *Trogi* pateat. Nam in huj. lib. *Prologo* legi ex emendatione *Valesii*: 'Utque *Galli Pergamo* victi ab *Attalo Zielam Bithynum* occiderint.' *Gallos* itaque non cæsos esse a rege *Bithyniæ*, sed ab *Attalo Pergami dynasta*, de quo *Liv.* quoque xxxviii. 10. *Plurifariam* igitur peccare *Justinum*, dum pro *Attalo Eumenem* decessorem illius nominat; deinde cum *Bithyniæ* regem et *Bithynum* dicit, cum *Pergami dynastam* deberet dicere. *Græv.*

Bello, &c.] Saxo xi. p. 213. 43. 'Ne regnum domesticæ atque intestinæ discordiæ bello corruptat.'

Vacantem, &c.] Cf. locum *Saxonis* lib. xiv. laudatum supra xi. 14. 6.

Victorem Antiochum, &c.] Ita fieri amat: et hoc ipso argumento dictator *Albanus Tullo Rom.* regi prælium dissuadens, 'Memor esto,' inquit, 'jam cum signum pugnæ dabis, has duas acies spectaculo fore, ut fessos confectosque simul victorem ac victum *Etrusci* [vicini potentes] aggrediantur.' Hinc præsagium *Sallustii* de excidio *Imperii Romani* (an ap-

tandum huic nostro seculo?) in *Orat.* 1. ad *Cæsa*. 'Ego sic existamo, quoniam orta omnia intererunt, qua tempestate urbi *Romanae* fatum excidii adventarit, cives cum civibus manus conserturos: ita defessos et exsangues regi aut nationi prædam futuros.' *Add.* xxxix. 5. 5. *Bern.*

§ 4 *Sub specie sororis ultimis*] Quomodo et *Mithridates* xxxviii. 1. 3. *Vid.* *Notam* iv. 3. 5. *Idem.*

§ 5 *Hinc Bithynus Eumenes*] *Ms.* *Bong.* habent *Bithynius*, cui adstipulantur vet. editi. Sed vulg. lect. retinenda. *Steph.* in *Bithynia*: Τὸ ἔθνος, Βιθυνίος. *Juv.* vii. 'Equitesque *Bithyni*.' *Horat.* i. C. 3. 'Carina *Bithyna*.' Pro *Eumenes* *Gronov.* vult *Nicomedes*, et exigit historiæ fides. At *Vorst.* hunc lapsum putat *Justini*, non librarii. *Schef.*

Humiliorum semper mercenaria manus] Nihili est lect. vulg. Nec enim *humiliorum*, sed *superiorum mercenaria manus* semper erant *Galli*, nunc horum, nunc illorum prosperam fortunam æquuti. Satis id indicant verba postrema capitis præc. Itaque legend. arbitror horum omnium s. m. m. *Box.*

§ 7 *Ad socerum suum Ariamenem*] *Ms.* habebat *Arimenem*. Puto verum esse *Ariamenem*. Nam *Diodori Epit.* habet 'Ἀριμένους. Huj. *Antiochi* sororem *Stratonicen* uxorem duxerat *Ariarathes*, fil. *Ariamenis*. *Socerum* itaque ejus laxius vocat *Justinus*. *Voss.*

Procehitur] *Scribo perv.* *Fab.*

§ 8 *Salutem, &c.*] Saxo xvi. p. 383. 18. 'Celeritate pedum salutem quaesiturus.'

§ 10 *Sed Ptolemaeus non tam amicus ei deditus, quam hostis factus*] *Vid.* num potius *dedito* sit legend. in dandi casu. *Glar.*

Sed Pt. non amici debito quam hostis factus] Ea est bonorum libr. scriptura, ex qua legend. arbitror non *amicus dedito quam hostis factus*, i. e. non tam amicus, &c. Similes locutiones

notavi ad VI. 1. 4. *Bongars.* Quendam etiam ad XII. 8. 14. *Berneccer.* Doctiss. Gronov. in Obs. suis ita hunc l. emendabat, *non tam amicus dedito, quam hostis fratri*: quod quidam codd. præferrent *non tam amicus ei deditus*. Verum, nisi me animus fallit, omnino pro *factus* scribend. *functus*; hoc modo: *Ptolemaus non amici debito, quam hostis functus, &c.* Subintelligitur vero *et tam*. Certo certior hæc conjectura. *Voss.* Hæc sunt contaminatissima, ut recte viderunt viri docti. Sed in *Junt.* optimæ legitur *non amicior dedito q. hosti factus*. Quo nihil est verius. *Græv.*

Non amicior dedito, quam hosti factus] Antea quidem in *Impressis* ita legebatur, *non amici debito q. hostis factus*: quæ lect. corruptissima est, et a nemine potest intelligi. Doctus autem ille Gronovius, qui id facile animadverteret, emendavit, ut est ap. *Voss.* *non tam amicus dedito, quam hostis fratri*; quod optimum est: sed ed. *Junt.* quam nos quasi ducem hic secuti sumus, longe melius id præstabit quam conjectura, et certius. Quod *Grævil* diligentiae referri acceptum debet, qui in *Notis* suis hoc monuit. *Faber.* Ita hunc l. legend. esse ex ed. *Junt.* docuit *Grævius*, cum viri docti varias super eo conjecturas prodissent, quas recensere nihil attinet. *Deditus* est pro eo qui dedit se, ut *xxv.* 5. 2. Et vult Auctor *Ptolemaus* non amicior factum fuisse *Antiocho*, cum is se dedit, quam cum hostis fuit. *Vorst.* *Non amicior dedito, quam hosti factus* ex *Junt.* *Vorstina* volente *Græv.* recepit in textum. *Schef.*

§ 11 *Familiaris*] Familiaritate sc.

illa turpi, nec dicenda. Similis verborum 'consueviase' et 'solere' notio est. *Bern.*

§ 12 *Finitur*] Nihil ambigo scribend. *finis*. Sic enim et *Græci* τελειω-
ω: et præter alios *Tac.* VI. 50. 16. 'Tiberius finivit,' h. e. mortuus est. Neque tamen, non addicentibus libris, aliquid mutare sustineo. *Idem.* Optimi libri editi juxta et manu exarati *finitur*. Nec est quod cum viro doctiss. rescribamus *finis*. Oraculum vetus ap. *Cic.* ex ejus versione: 'Euthynous potitur fatorum munere leto; Sic fuit utilis finiri ipsique tibi que.' *Sen.* Ep. 74. 'Sive illi senectus longa contigit, sive citra senectutem finitus est.' *Val. M.* IX. 12. *Græv.* *Bernecc.* nihil ambigit legend. esse *finis*. Sed *finitur* rectum est: loquunturque ita et alii. *Val. M.* III. 2. Ext. 6. 'Suo judicio finitus.' Et IX. 12. Ext. 4. 'Atrocibus aliquanto Euripides finitus est.' *Vorst.*

Germanis] Mallem *germani*, ut germanos fratres fuisse intelligat non natura tantum, sed casibus etiam, et fortuna. *Bongars.* Ingeniose et acutissime sane *Bongarsius*, primus ille *Justinis* servator, *germani*, i. e. qui ita fratres, ita germani fuerunt, ut ex similitudine casuum et fortunarum, quibus uterque conflictatus est, si minus aliunde, facile tamen hinc posset probari. *Faber.* Distinctionem puto supervacuum, et reddere locum obscurum. Cobærent enim: Sic germanis casibus quasi fratres, i. e. ii, quos non ratio nascendi solum, sed et similitudo casuum fratres quasi fecerat. *Schef.*

LIBER XXVIII.

CAP. I. § 1 *Olympias Pyrrhi, &c.*] In unico verbo, quod ipsum monosyllabum tantum est, ingens error. Crederes enim Olympiadem Pyrrhi filiam in fide et quasi in clientela Ætolorum fuisse, quod tamen minime verum est. Sed ita res se habet. Pyrrhus in partem prædæ communis belli portionem Acarnaniæ acceperat. Nunc Ætoli, postquam Pyrrhus nullus est, eam esse suam postulant; quod ubi videt Olympias, cui facile esset bellum præsentire, ad Demetrium Macedoniæ regem confugit. Itaque isthinc *ab*, quod omnia perturbat, delend. est. *Faber.*

Ab Ætolis] Mss. Bong. non agnoscunt illud *ab*. Et miror sane viros doctos potuisse ferre. An enim ista sensum habent convenientem, *ab Ætolis decurrit ad regem Macedonia*? ubi autem ap. Ætolos istos fuit, aut quo fuit modo? Lect. veritas. *Æ.....erip. vol....decurrit*: i. e. cum Ætoli vellent eripere, eamque impeterent. *Schef.*

§ 2 *Ptiam*] Scribend. *Phthiam*, quomodo ap. Plut. in Pyrr. 1. vocatur Pyrrhi mater. *Bongars. Ms. Bithiam. Junt. Pythiam. Leg. Phtiam*, uti legend. docuit Bong. *Græv. Phthiam* scribend. Viderat Bong. *Faber.* Editur vulgo *Ptiam*. Sed agnoscit tamen Bong. legend. *Phthiam*. Et juvant nonnihil edd. vett. quæ habent *Pithiam* vel *Pythiam*. Vor.

§ 6 *Qui soli quondam adversus Trojano*] Strab. x. id ex Ephoro docet. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Ætoli legationem Romanorum superbe audire*] De universa natione Liv. VIII. 22. 9. 'Relatum a Græcis, gente lingua magis strenua quam factis, ferox responsum.' Hæc istorum hominum natura in canes quoque regionis ejus transgressa est. Unde Græti Cyneg. 186. 'At clan-

gore citat quos nondum conspicit apros Ætola quæcunque canis de stirpe (malignum Officium), sive illa metus convitia rapit, Seu frustra nimius properat furor.' *Bern.*

Audire] Mss. mei *audire*. Mod.

A quibus tot bellis occisione cæsi sint] Junt. a q. tot b. vexati, toties occ. cæsi sint. Sed hæc interpolata credo, nec recedend. esse ab aliorum codd. lectione. 'Bella' enim hic sunt, prælia, ut infinitis aliis in locis. IX. 4. 'Bello consumptorum corpora sepulturæ reddidit.' Sed hæc obvia sunt. *Græv.*

§ 3 *Prius illis portas adversus Carthaginienses aperiendas*] Hæc verba ego non intelligo. Quid enim *aperire portas adversus aliquem*? Non, *contra aliquem*, quia contra quem non aperiuntur, sed clauduntur. Nec etiam *aperire alicui*, quia, si Romani portas apernissent Carthaginiensibus, hoc eis ad bellum contra Græcos prodesse adeo non poterat, ut obfusset potius. Nullam ergo habet cum ceteris conjunctionem; sed inepti glossatoris est, qui verba 'metus belli Punici' explicaverat, intrusum postea in textum loco alieno, ac propterea delend. Sensus enim optimus sine illis: *Aperiendas Romanis portas*, i. e. efficiendum submotis Pœnis s. Carthaginiensibus profligatisque, ut aperire portas queant, nec metu impetus hostilis claudere eas cogantur. *Schef.*

§ 4 *Captamque non ferro defendisse*] Etiam hoc ineptum. Quomodo enim capta urbs defenditur ferro? Si capta, jam defensio est supervacua. Plane igitur hoc *defendisse* glossa est superioris 'tueri potuisse.' Et stat per se 'captam redimere ferro' pro, virtute recipere. *Id.*

§ 5 *Viribus*] Mss. mei *urbibus*, quo

pacto cum etiam legatur in Bong. Codd. non dubitem eam scripturam in context. recipere. *Mod.*

Urbibus] Non dubitavi hanc scripturam, et Fuldensibus et Bongarsii codicibus affirmatam, in context. recipere. Hactenus editi *viribus*. Bernegger. Junt. quoque cum Mss. Fuld. *urbibus*. Sed pro *proposuerant* legunt *Juntæ præp.* Græv. *Urbibus* in Mss. Modianis et quibusd. Bong. reperitum. *Vor.*

§ 7 *Præiusque sua defendenda*] Huius oratio est, et aliquid deficit. Add. *quem aliena appetenda*: ex libb. impr. in quibus, mendose tamen, legitur *quam aliena (defendi) appetenda*. Illud *defendi* nullum hic l. habet. Cetera recte, et commodè, ac necessario huc revocanda. *Faber.*

Præiusque sua defendenda, quam aliena appetenda] Horum posteriora restitui ex antiquioribus typis expressis, qui habent una voce superflua, *quem al. defendi app.* Bong. et Bernegger. nescio qua de causa prorsus eliminarunt. *Idem.* Pulchre hunc l. ex vett. codd. doctissimi viri restituerunt, adstipulantibus duobus codd. Britannicis. *Græv.*

§ 8 *Pastores, qui latrocinis*] Hieron. in Chronico, 'pastorum et latronum manum' dicit: inde forte Gallica dictio, *pastres*, pro latronibus. *Bongars.* De primordiis urbis: de rapta Sabina: de Remi cæde, Liv. i. et alii. *Bernegger.*

10 *Fraterno sanguine*] Lucan. i. 95. 'Fraterno primi maduerunt sanguine muri.' *Bern.*

§ 11 *Ætolos autem, &c.*] Strab. ex Ephoro, x. p. 819. 14. *Τὸς Ἀττάλους ἔθνος εἶναι μηδεπώποτε γεγενημένον ὑπ' ἐτάρους, ἀλλὰ πάντα τὸν μνημονεύμενον χρόνον μακροχρόνως ἀπέρητον*, 'propter locorum asperitatem, et difficilem aditum, et belli usum:' a quo, Homero *μνηχάρμης* dicuntur. *Bongars.* H. e. prælum forti animo sustinentes. Il. ix. 525. *Bern.*

§ 12 *Nomen ejus horrent*] Ov. ix. M. 440. de Minœ: 'Terruerat magnas ipso quoque nomine gentes.' Et i. Maccab. 8. 12. *Καὶ, ὅσος ἦκουεν τὸ ὄνομα αὐτῶν, ἐφοβοῦντο ἅπ' αὐτῶν.* Gron.

§ 14 *Epiri regni*] Del. reg. *Faber.*

CAP. III. § 3 *Non magno post tempore*] Bong. testatur hæc in Mss. omissa esse. Nempe sequitur statim 'non diu,' quod id. est. Neque potest utrumque scripsisse Justinus, sed alterutrum necesse est ut sit glossatoris. *Schef.*

§ 4 *Laudamia*] Jan. Parrhasius de Rebus per Epistolam quæsitis, Epist. 41. nomen hoc, ut alia in Auctore plura, depravatam existimat, scribendumque *Deidamia*. Vid. notam ad xiv. 6. 4. *Bernegger.* Parrhasius Ep. 48. legend. putat *Deidamia*: ut sit ead. de qua sup. xiv. 6. 4. dixit. Sed fallitur. Nam *Deidamia* filia fuit Æacidæ et soror Pyrrhi; ut ex loco illo altero intelligitur: at *Laudamia*, quia soror Nereidis, filia Pyrrhi fuit. Scribit enim Paus. vi. Pyrrhi filiam Nereidem, cuius et Justinus paulo ante mentionem fecit, Hieronis regis Siciliae filio Geloui nuptam fuisse. *Vorst.*

Sicilia regis] Sc. Hieronia. De hoc ita Paus. vi. p. 365. 19. 'Fuit Hieroni cum Pyrrho Æacidæ filio hospitium prius, deinde affinitas, quod Pyrrhi filia Nereis ejus filio Geloni nupserrat.' *Bern.*

§ 11 *Interjecto deinde tempore cum seditione, &c.*] Sic Avidius Cassius. Is, cum ingens seditio in exercitu exorta esset, processit nudus, campestri solo tectus, et, 'Percutite me,' inquit, 'si audetis, et corruptis disciplinæ facinus addite.' Tunc, conulescentibus cunctis, meruit timeri, quia non timuit, ut scribit Vulpatus Gallicanus in Avid. Cass. c. 4. respiciens, opinor, ad verba Lucani v. 316. de Cæsare: 'Stetit aggere fulti Cæspitis, intrepidus vultu, meruitque timeri Nil metuens.' Quomodo Menius etiam adversum seditiosos 'præsi-

dinm ab audacia mutuatus est: Tac. 1. 38. *Bern.*

Clausus in regia teneretur] 'Clausus' est pro, claudens se, et 'teneretur' pro, teneret se. Non enim ab aliis clausum fuisse apparet ex eo quod sequitur, 'in publicum sine satellitibus procedit.' Verba passiva poni pro activis et pronomine reciproco sexcentis exemplis ostendi potest. Et facit observatio ea ad multa loca auctorum rectius intelligenda. *Vorst.*

§ 12 *Qui aut imperare illis sciat*] *Sciat* legend. puto ex antiquioribus typis expressis; non, quod Bong. et Bernecc. edidere, *nesciat*. Apparet autem *επισκευή* ab Antigono id dictum esse. *Id.*

Qui aut imperare illis nesciat] Cur *qui nesciat*? An hoc modo mellus sibi consulturi erant Macedones? Contrarium videtur verum, et ideo in impr. quodam legitur *sciat*. Ex quo ipso tamen, quod contraria reperiuntur, suspicor, scripsisse neutrum Justinum, sed esse glossatoris, qui illud ex seq. 'sciant' post 'imperare illis' ostendebat intelligend. Locus ita debet habere: *qui aut imperare illis, aut qui parare ipsi sciant*. *Schef.*

§ 15 *Quorum si illos paniteat*] I. e. quæ si parum et non sufficere ipsis videantur: ut in illo Cic. vi. Fam. 1. 'Sne quemque fortunæ maxime pœnitet.' Vid. et Gifanii Obs. L. L. *Vorst.*

Deponere imperium] Scribo *dep.* *ss* imp. Faber. Ingenio Fabri applaudit Juntina, in qua *ss* legitur recte. *Grav.*

Ipsi regem querant] Vett. omnes *quia*: f. *quare* reg. q. Bongars. Rex igitur Antigonus: quod negare videtur Livius xl. 54. 3. *Bernecc.* Mss. habebant *quia* pro *ipsi*. Noli dubitare, quin Just. scripserit *quia*. Voss. Testatur Bong. in Mss. omnibus reperi *quia*. Miror, quod non sequi voluerit hunc consensum, cum sententia longe sit melior, quam quæ in

vulgatis. Hoc enim aiebat Antigonus: Quia vos quæritis Regem, sicut video, non qui imperet vobis, sed cui imperetis vos, ideo noio ego esse rex vester, sed depono imperium, libenterque reddo vobis vestrum munus. *Schef.* Quia est etiam ap. Junt. *Græc.*

CAP. IV. § 1 *Belum Spartanis infert*] Vid. Plat. in Cleomene et Arato, et Paus. Corinth. *Bong.*

§ 3 *Magno animo*] Ex præcepto Periclis ap. Thucyd. ii. 11. 23. 'Oportet divinitus immissa, necessario; ab hostibus illata, forti animo pati.' *Ber.*

§ 4 *Saluti pepercit*] 'Saluti,' sum *pata*. Et 'salus' pro, vita, est, ut sæpe. *Vorst.*

§ 5 *Patentibus*] Ita ex uno Ms. legendum: ceteri *Pet.* Tac. iv. 63. 'Ceterum sub recentem cladem patuere procerum domus, fomenta et medici passim præbiti.' Bongars. Sic Liv. ii. 47. 16. *Bern.*

§ 6 *Inter hæc nullus*] Hoc *Int. h.* videtur ex seq. huc translatum. Nullus certe sensus aptus ei h. loco, multoque elegantius abest. Cum præsertim verisimile haud sit, Justinum id. bis eod. pœne l. voluisse repetere, modo penitus ingrato. *Schef.*

Magisque omnes publicam, &c.] Nec immerito. Rationem reddit Liv. xxvi. 36. 9. 'Respublica incolumis etiam privatas res facile salvas præstat: publica prodendo, tua nequicquam serves.' Ita Cæsar ap. Dion. xxxviii. 'Privatim quidem nemo omnium ita potest lætis rebus uti, ut non idem cum Republ. corrumpente pereat: at Respubl. si prospero successu utatur, etiam privatorum omnes calamitates potest sublevare.' Add. Thucyd. ii. 11. 2. Sall. Cat. 52. 5. Cic. ad Att. i. 17. fin. et pro L. Manil. 7. *Bernecc.* Copulam omittant Juntæ. Efficacius sane hic abest, ut in præcedd. *Græc.*

§ 7 *Cleomenes rex*] Tyrannum vocat Liv. xxxiv. 26. 9. et 28. 1. Paus. p. 501. 10. *Bern.*

§ 9 *Acclinis*] Impr. ceteri *acclinis*,

quomodo saepius hæc vox depravatur, cum *acclivis* proprie de inanimatis, *occlivis* de animatis dicatur, ut placet Ob. Gifanio in Obs. L. L. Virgil. *Æn.* x. 835. 'Arboris acclivis trunco.' Tac. xiii. 16. 'Ille ut erat reclinis et nescio similis.' Bern.

Hortatur, ut se ad meliora, &c.] Legend. videtur *hortatus*, ut se ad m. r. t. reservarent, cum conjuge, et, &c. Gron.

Ut se ad meliora, &c.] Hoc ipsum Leonidas suos hortatur sup. ii. 11. 5. itemque rex Agis suos, ap. Diod. xvii. 63. Antigonos rex aliquando cedens hostibus imminetibus, 'non se fugere' dixit: 'sed opportunitatem a tergo sitam persequi.' Plut. Apoph. 48. et Stob. Serm. 52. Bern.

§ 10 *Dignatione*] I. e. dignitate. Utitur Tacitus passim, Cic. ad Att. x. 10. Curt. Sen. alii. Cleomenem autem sibi ipsi attulisse manus Paus. et Plut. sunt auctores. *Bongers*. Vidend. omnino Casaub. ad Suet. Cæs. 4. 2. Bernec. Antiquiores typis expr. *dignitate*. Sed Bong. e Mss. credo, rescripsit *dignatione*. Sed ipsum tamen hoc quoque pro dignitate positum Bong. existimat. At Freinsb. *dignationem* hic pro gratia positam putat; et intelligi hoc ex eo quod additum est 'regis,' Ptolemæi puta. Et sane ita est: Ptolemæus honore dignatus est Cleomenem, ipsiusque Ptolemæi ea dignatio fuit. Et in ipsa illa regis Ptolemæi dignatione fuisse dicitur Cleomenes, quod eand. expertus est. Ponitur tamen *dignatio* pro ipsa quoque dignitate: Cic. x. ad Att. 10. 'Etsi meus quidem [animus] est fortior, eoque ipso vehementius commovet, nec quidquam nisi de dignatione laborat.' Festus: 'Maximæ dignationis Flamen Dialis est.' *Vorst.* Bong. *dignatione*. Vett. *dignitate*: quod ex glossa natum videtur. Quamquam *dignatio* potius sit, gratia, Freinshemio interprete, h. l. Schef. Hegeaipp. i. 34. 'Qua dignatione

Delph. et Var. Clas.

Cæsaris invitatus Alexander.' Saxo vi. p. 115. 27. 'Videns autem Stercatherus eos, qui Frothoneum oppresserant, in summa regis dign. versari.' Add. notam Stephani ad i. p. 13. 8.

§ 11 *Interficitur*] Polyb. v. 39. de Cleomene et conjuratis scribit: *Προσηγγικαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας ἐμψύχως πᾶσι καὶ Λακωνικῶς. Κλεομένης μὲν οὖν οὕτως μετέλλαξε τὸν βίον.*

§ 12 *Antigonus, &c.*] Propterea Energetes, et post mortem Soter cognominatus fuit, teste Polyb. v. 9. *Ἀντίγονος ἐκ παραδόξου ευχέσας μάχῃ Κλεομένην, φυγαδεύσας τὸν βασιλέα, τῶν Λακεδαιμονίων ἑγκερατὴς ἐγένετο καὶ τῆς Πάρτης, αὐτὸς τε ὡς κύριος, ὁ βούλοιστο, χρῆσθαι καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς ἐμπολιτευμένοις, τοσοῦτον ἀπέειχε τοῦ κακῶς ποιῶν τοὺς γεγονότας ὑποχωρίους, ὅσῳ' ἐκ τῶν ἐναντίων ἀποδοὺς τὸ πάτριον πολιτεῖμα, καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τῶν μεγίστων ἀγαθῶν αἷτιος γενόμενος καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν Λακεδαιμονίοις, οἷσιν εἰς τὴν οἰκίαν ἀπηλλάγη. τοιγαροῦν οὐ μόνον ἐκρίθη παρ' αὐτῶν τὸν καιρὸν Εὐεργέτης, ἀλλὰ καὶ, μεταλλάξας, σωτήρ. οὐδὲ παρὰ μόνους Λακεδαιμονίους ἀλλὰ παρὰ τοῖς Ἑλληνισιν ἀθανάτου τέτυχε τιμῆς καὶ δόξης ἐπὶ τοῖς προειρημένοις. φυγαδεύσας ἡ. l. abundare videtur, idemque abest a Ms. Med. et ap. Suid. v. Ἀντίγονος. Pro ὅσῳ' ἐκ iid. atque cod. Augustanus dant ὅς ἐκ. Pro πάτριον ap. Suid. est πατρικόν. At præferend. prius. Auctor ii. Maccab. 7. 37. *Ἐγὼ δὲ σώμα καὶ ψυχὴν προδίδωμι περὶ τῶν πατρίων νόμων.* Elian. vii. V. H. 19. *Κατὰ τὸ πάτριον αὐτοῖς ἔθος.* Thomas Mag. Πατρῴα, τὰ ἐκ πατέρων εἰς υἱοὺς χαροῦντα· καὶ πατρώοι φίλοι· πάτρια δὲ, τὰ τῆς πόλεως ἔθνη.*

§ 13 *Omnis ira ejus*] An hoc ejus glossa est? Justinus sane videtur *sua* pro eo fuisse scripturus, maxime cum præcedat 'se.' Nam alias interdum alterum pro altero poni, non plane inusitatum. Schef.

§ 14 *Proderetur*] H. e. memorie proderetur, ut plenius loquitur Aue-

Justin.

3 O

tor XII. 6. 17. 'Posteris prodi' est Plinio Paneg. 75. *Bern.*

§ 15 *Parcere se solo urbis ac tectis*] Fior. iv. 12. 81. 'Cum in captam urbem Lanciam faces poscerentur, ægre dux impetravit, ut victoriæ Romanæ stans potius esset, quam incensæ monumentum.' Sulp. Severus II. Hist. Sacræ: Deliberante Tito, an urbe capta templum Hierosolymita-

num everteretur, nonnullis visum est 'ædem sacratam ultra omnia mortalia illustrem non debere deleri, quæ servata modestiæ Romanæ testimonium, diruta perennem crudelitatis notam præberet.' *Bern.*

§ 16 *Decedit*] De morte Antigoni variantes sententias refert Plut. in Ag. et Cleom. 42. *Id.*

LIBER XXIX.

CAP. I. § 3 *Interfecto Seleuco*] Calpurnius fil. qui pharmaco ab amicis sublatu est, relicto fratre Antiocho successore, qui Magnus dictus est. Applan. Syriaca. *Bong.*

§ 5 *Philopator*] H. e. parentis amans, per antiphrasin. *Bernec.* Junt. *Philopatori*. Quæ syntaxis nostris temporibus inusitatio, ideoque a sciollis mutata, Veteribus per familiaris fuit. Plant. Prolog. Rudent. 'Nomen Arcturo est mihi.' In Trinum. II. 2. 'Lesbonico est nomen.' In Prol. ejusd. Fab. 'Huic nomen Græce est Thesauro fabulæ.' Ib. 'Nomen Trinum fecit.' Menechm. I. 1. 'Nomen fecit Peniculo mihi.' Plura cum ap. hunc, tum alios optimæ notæ scriptores exempla sunt in promptu. *Græc.* Junt. *Philopatori*. Latinissime. *Fab.*

§ 7 *Ætate immatura*] Minor 25. annis, cum 9. annos natus odium Romanorum patri jurasset. Probus. *Bong.*

Sciebant. Fatale, &c.] Del. *τελευταριον*, et distingue hoc modo, *sciebant, fatale, &c.* Ut hæc dicantur per appositionem. *Gron.*

Fatale n. t. R. q. i. A. m.] Ead. verba extant ap. Matthæum Westmonast. *Æt.* v. 14.

§ 8 *His regibus pueris*] Potest defendi hæc lectio, quia in verbo 'eni-

tuit' est præpositio, quæ hic intelligenda, quia item Virgil. sic loquitur iv. *Æn.* ubi ait: 'Tantum egregio decus enitet ore.' Mihi tamen Justinus videtur scripsisse *In his regibus*, præp. vero *In* esse interceptam per litteram *m*, quæ proxime præcedit. Certe durior est ellipsis, quam ut ceteræ consuetudini scribendi, quæ est ap. Nostrum, respondeat. *Schæf.*

In suorum quisque majorum vestigia intentis] Cassiod. ix. Var. Ep. 1. 'Magnus verecundiæ stimulus est laus parentum; dum illis non patimur esse impares, quos gaudemus auctores.' Nazarinus Paneg. Constant. 3. 'Rapitur ad similitudinem suorum excellens quæque natura: nec sensim ac lente judicium promittit boni, quum involacra infantis vividam rapit ingenium.' Imp. Julianus in Misopog. 'Quemadmodum in plantis verisimile est diffundi qualitates quam latissime, ac fortasse in totum similia nasci, quæ gignuntur, iis, quibus orta sunt: sic etiam in hominibus credibile est, nepotum mores avitis affines esse.' Add. inf. XLII. 2. 3. *Bernec.* Suspicio legend. *tamen in iis, in suorum quisque majorum vestigia intentis.* Gronov. H. l. *quisque* vitium est orationis; scribend. vel *cuique*, vel *quisque*, vel *cujusque*. Libera optio datur.

Mox pro *intensis* in Junt. est *nitenti-*
bus: quam ego lect. huic anteponom
 libentissime. *Faber.* Junt. in *suorum*
quibusque *maiorum* *vestigia* *nitentibus*.
 Acute hic quoque doctiss. *Faber* vidit
quisque corruptum esse. Angli sup-
 ponerunt *cujusque*. Sed sequor Junt.
 In priore mearum notarum editione
 typographorum vitio scriptum quo-
 que fuit in Jantina etiam legi *quisque*,
 cum tamen in illa habeatur *quibusque*.
 In codd. autem antiquis *quisque* scrip-
 tum fuit pro *quisque*. Græv. Junt.
vestigia *nitentibus*. Sic Ovid. 'Niti
 in aëra.' *Schef.*

CAP. II. § 1 *Demetrius*] De quo
Appian. in *Illyr.* *Polyb.* *Liv.* Fuit
 autem L. *Emilius* *Pauſanus* consul
 cum M. *Livio* *Salinatore*. *Bongars.*
Vid. *Dion.* ap. *Vales.* 593. *Bern.*

§ 2 *Imperium spe improba totius orbis*
amplex] 'Avida ulteriorum semper
 gens Romana.' *Liv.* ix. 28. 6. 'Mi-
 thridates elatus animis ingentibus,
 Asia totius, et si posset Europæ cupi-
 ditate flagrabat.' *Flor.* iii. 5. 5. 'An-
 tiochus rex, secunda fortuna ac po-
 tentia elatus, Orbis terræ imperio
 adiecit oculos.' *Plut.* in *Flamin.* 15.
 Quod ipsum Alexandrum quoque co-
 natum esse tradit *Id.* *Orat.* i. de *Fort.*
Alex. 11. Atque adeo in universum
 'hic mortalibus mos est, ex magnis
 majora cupiendi.' *Sen.* *Benef.* iii. 3.
Idem. Ita xxii. 7. 'Qui spe impro-
 ba regnum totius Africæ amplexus.'
Saxo ii. p. 22. 4. 'Frotho spe orien-
 tis imperium complexus.' x. p. 202.
 f. 'Haraldus spe improba totius An-
 glie regnum complexus.' *Add.* xiv.
 p. 264. 32. et p. 337. 32.

Spe improba] H. e. impudente,
 nimis avida et audace: *Flor.* iii. 10.
 32. 'Improba classis, naufragio casti-
 gata.' *Auson.* *Ep.* xi. 'Palme auda-
 cior in hibernas adhuc auras impro-
 bum germen agit.' *Martial.* viii.
 24. 'Improba non fuerit si mea char-
 ta, dato.' Sic quod ap. *Homer.* *Od.*
 xi. 597. est *ἀναιδής* (impudens) illud

est 'improbus' ap. *Virgil.* *Æn.* xii.
 687. Sicut 'probus' ap. *Festum*,
 quasi 'prohibus,' qui se a delinquendo
 prohibet, sic 'improbus,' qui non
 inhibetur, *ἀναπαρόδιος*. *Isidor.* x.
 'Improbus dictus, quod instat etiam
 prohibenti.' Cui respondet vernacu-
 lum ungehalten, quod tamen in
 malam partem somitur, illud etiam
 in bonam. *Virgil.* *G.* i. 145. 'Labor
 omnia vincit improbus.' Quod id.
 fere cum isto *Petronii*: 'Nihil est
 tam arduum, quod non improbitas
 extorqueat.' *Bern.*

Bellum cum omnibus regibus gerant]
 Ita *Mithridates*: 'Romani omnia non
 serva, et maxime regna, hostilia da-
 cunt.' *Sall.* *Hist.* iv. Sic *Persens*
 ap. *Liv.* xlii. 24. *Id.*

§ 5 *Promptius]* Existimat *Freinsh.*
 legend. *proximius*. Facit præcedens
 versiculus. *Bernec.* Loquitur de Ma-
 cedonia. In *Impressis* est *propius*.
Freinsh. autem emendabat, *proximius*,
 quod id. est. Dices: Quid tandem?
 Macedonia, quæ supra Thessaliam
 est, eritne Italiæ propior quam ceteræ
 Græciæ partes meridionales? Erit,
 inquam, quia Macedonia quodammo-
 do limen Italiæ est ad mare Ionium,
 utpote Epiro contermina. Fateor
 cap. 3. hujusce lib. Macedoniam dici
 remotiorem. Sed, cum eo perveneri-
 mus, locum illum esse vitiatum osten-
 demus. *Faber.* In Ms. erat *propius*.
 Malim *propius*, ut quoque est in *Vett.*
 edit. *Voss.* *Propius* antiquiores sane
 typis expr. habent: placetque idem
Vossio. Convenientius tamen nunc
 videtur quod substituit *Bongarsius*,
 id promptius puta; etsi, unde id hau-
 serit, non profiteatur. *Vorst.* *Bong.*
promptius. Sed *promptum* regnum an
 Latine dicatur, ignoro, nec invenio
 exemplum. In Mss. legitur *propius*,
 quod suspicor esse compendium voca-
 buli *prosperius*. Eleganter *prosperum*
 regnum *Philippi* appellat, propter sum-
 motos hostes et virum incrementa.
 Et rectius prosperitas illa fingebatur

suspecta Romanis ac invisa, quam quantacunque promittitudo. Ut vix dubitare possim, ita scripsisse Justinum. *Propius* maluerunt alii, de quibus Vorstius. *Schef.*

[§ 6 *Gratius habiturus*] *F. gratius habiturum.* Gronov. Mss. habent *gratias*, quod rectius videtur. Nam illud *gratius* comparative potest intelligi de eo, quod minus est ingratum. At hoc non convenit ceteris huj. loci, aut sententiæ Demetrii. Hoc dicit potius, se non modo donare illi hoc regnum, sed insuper et acturnum esse gratias, si id ereptum Romanis possit videre. *Schef.*

[§ 8 *Ne eodem tempore, &c.*] Sup. Not. vi. 1. 2. et Livius xxix. 30. 11. *Bern.*

[*Multis bellis detineretur*] Magis probem *dist.* In quibud. impress. tamen legas *gravaretur*, quod et ipsam non malum est, et a manu Justinii esse crediderim, ita ut illud *det.* sit illius glossema. Unde enim tanta discrepantia scripturæ nata esset? *Faber.* Junt. *ne multis bellis cod. t. gravaretur.* Sed præstat cum Fabro *distineretur.* Sic et legend. xxxi. 1. 'Ne uno tempore duplici bello Romanæ vires distinerentur,' h. e. distraherentur. Aliud est 'detineri,' aliud 'distineri.' Detinemur longo bello aut obsidione, distinemur duobus pluribusve bellis. *Græv.*

[CAP. III. § 2 *Omnia illa levia fuisse*] Ita habent disertim etiam Mss. mei, ut verum fatear: labor tamen ut vulgatam olim scripturam recipiendam videri censeam, *sed omnia illa ludum fuisse*, ut dixit in Euncho sua ii. 3. 7. Terentius: 'Ludum jocumque Dices fuisse illum alterum, præut hujus rabies quæ dabit.' *Mod.* Nobis *levia* præ comico illo placet. *Bernec.* Merito Modius probavit veterum edd. lectionem, quam et Junt. præ se fert: *omnia illa ludum fuisse*: et pluribus asseruit Gronovius Obs. iv. 10. ex Cic. Liv. aliis. *Græv.* In aliis Impr.

præsertim in Junt. legitur *omnia illa ludum fuisse*, quæ varias. lect. est; eaque, nisi jam a Gronov. probata esset, exemplis Græcorum et Latinorum probaretur. *Faber.* *Ludum* habent antiquiores typis expr. Interque ceteros Juntinus quoque teste Græv. Sed Bong. pro eo substituit *levia*: placetque idem et Berneccero; quod vox 'ludi' in talibus a solis Comiciis usurpata ipsi videatur. Locuti tamen ita et Cic. ut pro Flacc. 'Quibus jusjurandum jocus est, testimonium ludus.' Item Liv. xxxviii. 'Næ tibi, P. Corneli, cum ex alto Africam conspexeris, ludus et jocus fuisse Hispaniæ tuæ videbantur.' Et Val. M. v. 1. 'Nisi vinum nos defecisset, ista quæ tibi relata sunt, præ illa quæ de te locuturi eramus, lusus ac jocus fuissent.' Illud *levia*, quod in quibud. codd. Mss. Justinii est, habend. præ interpretamento, quod ex marg. in textum irrepperit. *Vorst.* Saresb. vii. 25. p. 520. 'Illa, quæ tibi relata sunt, præ his, quæ dixeramus, ludus ac jocus fuissent.'

[*In Italia concurrat*] Mss. *Italiam concurrat.* Leg. *Italiam concutiat.* Gron.

[§ 4 *Feros igitur animos, &c.*] Hoc ad illam notam pertinebit, quæ est ad cap. 2. scripta. Sic autem dico, Macedoniam non modo non remotiorem esse, sed et propiorem. Nonne Dyrhachium Macedoniæ urbs est in conspectu Italiæ? Nonne Apollonia? At utraque urbs navium Romanarum appulsus s. portus erant. Nonne ibi et Aulon? Itaque non remotior; nam et ex Virgil. et historia veteri facile conjicias non totas 6. horas illius freti tractum postulare. Ergo hic legend. *promptior*, i. e. animosior, fortior, &c. *Fab.*

[§ 8 *Vetus Macedonum devicti Orientis gloria*] Junt. et aliæ vetustæ edd. *vetus Macedonum virtus*, quod, cum et Angli in optimo cod. repererunt, merito cum illis recipio. *Græv.* Antiquiores edd. una voce pleniores sic

habent, *vetus Macedonum virtus et devicti Or. gl. Vor.*

CAP. IV. § 2 *Legatum deinde ad Annibalem*] Vid. Liv. xxiii. 31. qui in vincula conditos Philippi legatos scribit. *Bong.*

Incolomis dimissus, non in honorem regis] De Xenophane Philippi legato ac suis Liv. xxiii. ita ait: 'Captivis in vincula conditis, comitibusque eorum sub hasta venditis.' &c. De dimissione eorum nihil: sed id variatum puto in historia, quia Xenophanes paulo ante M. Valerium, in cujus manus incidere, deceperat. *Glar.*

§ 4 *Lævinum prætorem*] M. Valerius Lævinus prætor M. Marcello et Q. Fabio Maximo Coss. a Romanis, precibus Apolloniatis, contra Philippum missus. Liv. xxiv. 40. *Bong.*

§ 8 *Nec non et ab Illyriorum rege lateri ejus inhærentes*] In verbo *hærentes* amphibolon est. Num *hærentes lateri regis Illyricorum*, an *hærente* legendum? ut sit sensus: Exigebant promissa ab Illyriorum rege Demetrio, hærenti lateri ejus, ac. Philippi. Quippe qui Demetrius in bellum Romanum Philippum impulerat. Sed *hærentes* malim de civitatum legatis intelligere. *Glares.* Junt. rectius *nec non Ill. rex, l. c. hærens, ass. pr. pr. exigebat.* Sane unus Demetrii meminit in cap. 2. qui Philippum in bella Romanorum impulerit. Junt. secuti sunt Angli. Paulo ante: 'juncta cum rege Attalo societate.' Junt. *inila cum r. A. s. Græv.* Optime Junt. Neque enim plures, solus Demetrius erat. *Faber.* Mirum quinam plures illi Illyriorum reges fuerint, qui Philippi lateri hæserunt. Paulo ante sane unus tantum Illyriorum rex memoratur, qui Philippum in bellum Romanorum impulerit, nomine Demetrius. Cui plane convenienter Junt. et hic habet numero singulari. *Vorst.* Recte illud *reges* suspectum habent, cum Illyrii non habuerint, nisi regem unum, Demetrium. Nec tamen con-

cesserim, lect. veram esse ed. Juntinæ, tot mutantis vocabula, quæ in codd. Mss. aliis leguntur, et, pro *regen, rex*; pro *hærentes, hærens*; pro *exigebant, exigebat* præferentis. Potius emendatoris alicujus ista sunt quam Justinii. Ipsum puto *Illyriorum legationes* scripsisse, verum *rd legationes* postea contracte formatum in *leges*, quod cum scribæ nullum videretur habere sensum, qui codicem istum tractabat, ex eo fecisse *reges*. *Schef.*

§ 9 *Non quia facere posset, &c.*] Liv. xxxi. 46. 4. 'Ætoli cum spe magis, Romanis omnia pollicentibus, quam cum auxilio dimissi.' Et xxxiv. 12. 2. Cato auxilia rogantibus 'sociis spem pro re ostendendam censeat; sæpe vana pro veris, maxime in bello, valuisse; et credentem se aliquid auxilii habere, perinde atque haberet, ipsa fiducia, et sperando, atque andendo servatum.' Add. eund. xxxiv. 59. 6. et Tac. H. iii. 25. *Bern.*

§ 10 *Absentium ejus aucupantes*] Cic. pro Flacc. 39. 'Cur epistolis et sororis et matris imbecillitatem aucupatur?' Gron. Lactant. de Mort. Persec. 9. 'Aucupans exitus rerum.' Hegesipp. 1. 9. 'Ejus absentiam aucupatus Alexander.' Saxo iii. p. 51. 43. 'Rerum occasiones aucupor.' xiv. p. 287. 46. 'Opportunitatem occupandæ gentis aucupatus.' Imminere etiam ead. notione occurrat ap. eund. vii. p. 123. 1. 'Circumpositis imminere provinciis' ubi vid. Stephanium: et xiii. p. 230. f. 'Danis infatigabiliter imminens.'

§ 11 *Pacem facit*] Publio Sempromio in provincia proconsule: Liv. xxix. 12. *Bern.*

Contentus interim bellum Macedonicum distulisse] Contra mentem Auctoris hæc sunt; et contra libros etiam omnes notæ melioris, in quibus est *contentis*; recte de Romanis enim hæc accipienda, non de Philippo: qui Romani cum distinerentur bello Pu-

nico secundo, etsi injurias sibi illatas a Philippo putabant, tamen satisfieri sibi passi sunt, ne ille quoque ad Annibalem hostis accederet; in tempore et per occasionem de Macedonum rege vindictam sumpturi. Porro etiam ultima huj. lib. sic, si mei iudicii res ait, legerim: *Quibus illi cognitis vitatisque, desciscere ab eo Achæos auctoritate sua cogit*: quomodo fera etiam suos Mss. habere Bong. fatetur. *Mod.*

Contentis] Ita scripsi de sententia Modii, ipsiusque in variantibus Bongaraii, ex fide Mss. omnium notæ melioris: cum edd. quas viderim omnes *contentus* habeant, contra mentem Auctoris. De Romanis enim hæc accipienda, non [æc. ad usque 'sumpturi:'] vid. sup.] *Bern.*

Discedere] Modius *desciscere* mavult, quomodo e Mss. Bong. unus habet. *Idem.*

LIBER XXX.

CAP. I. § 2 *Adjuncta*] Parum abfuit quin Mss. omnium lectionem, *adstructa*, in contextum admiserim; quam vocem Nostro supra quoque XXIII. 3. 12. ex bonis auctoribus adstruximus. *Berneccer.* Quoniam Mss. quidam, ut Bong. testatur, pro *adjuncta* habent *adstructa*, genuinum hoc ipsum iudico; quia enim rarius hoc quam illud est, non verisimile est a librariis id profectum esse. Plin. Paneg. 'Sibi accrescere putat quod cuique adstruatur.' Item: 'Nihil felicitati suæ putat adstrui posse.' Vid. et Nostr. XXIII. 3. 12. *Vor.*

Regis mores omnis secuta, &c.] Cic. Fam. I. 9. ex Plat. IV. de Leg. hoc dictum refert: 'Quales in repub. Principes essent, tales reliquos solere esse cives.' Cujus dicti veritatem pluribus et testimoniis et exemplis confirmat Gruter. Diss. VI. ad Tac. *Bern.*

Omnis secuta regia] Præfero quod impr. quidam habent, *regio*. Sane, quod subjicitur de exercitu omni, non ad *regiam*, sed *regionem* pertinet. *Schef.*

§ 4 *Antiochus rex Syriæ*] Appian. Syr. D. Hieron. in Daniel. XI. *Bong.*

§ 7 *Materiam, &c.*] Saxo VII. p.

143. 6. 'Futurae cladis materiam ultroque belli instructione molitus.' XIV. p. 258. 52. 'Cum neque trahendi duntius belli materiam circumspiceret,' et p. 359. 44. 'Sclavos nusquam dilabendi materiam habituros.' Sup. XXII. 4. 3. ex Periz. 'Invenisse se victoriæ materiam.'

Agathoclia] Meminit Plat. in Erotico 10. Vulgo *Agathocles*: quomodo habet et Hieron. in Daniel. *Bong.* Quomodo promiscue *Darius* et *Darus*, *Media* et *Medes* in Mss. invenias. Nam et Græcorum utralibet vocali Latinis effertur. *Bern.*

§ 8 *Majestatis oblitus*] Ov. M. II. 846. 'Non bene conveniunt, nec eadem sede morantur, Majestas et amor.' *Id.*

§ 9 *Crepundia*] Vulg. *tripudia*: lect. veterem in tanto librorum consensu si non amplectar, impudens sim. Nimis basilicum est, et Alexandream, quod solvere non posses, rescindere. *Crepundia* videntur his esse *κροτοαλγυρια*, crepitacula, sistra Ægyptiaca, crotala, quibus in saltationibus utebantur Veteres, maxime orientales populi: ut ap. Maronem Syra, 'Crispum sub crotalo docta movere latus.' *Crepundia* Plauto Mil.

Gl. v. l. 6. sunt instrumenta puerilia: 'Ut faciam quasi puero in collo pendean- crepundia.' Martial. Apophor. Ep. 54. 'crepitacula' vocat. Vulg. lect. confirmari potest loco Sallustii, qui est in Cat. 25. 3. 'Psallere, saltare elegantius quam necesse est probæ: multa alia, quæ sunt instrumenta luxuriæ. Sed ei cariora quam decus atque pudicitia semper omnia fuere.' Ita in Mss. libris Sallustii legi. *Bongars.* Vidend. omnino Scalliger p. 255. Comment. in Copam incerti Autoris, quæ extat in Append. Virgil. Itemque notata ad Suet. Calig. 54. 4. *Bern.*

§ 10 *Hæc primo laborantis regis tacita pestes et occulta fuerunt*] F. Hæ. XVIII. 3. 'Is primam aliis videri furor:' ubi etiam vulgo editur *Id.* Gronov. Ms. Juntæ cum aliis vett. ed. *Hæc primo labentis regis tacita pestis et occulta mala fuerunt.* Leg. *Hæc prima labantis. Labans* regia est, minans ruinam. Sic 'labans disciplina' Liv. I. 36. Græv. Hæc inertia sunt et languida, atque, ut opinor, mutila. In Impr. et in uno Ms. est *et occulta mala fuere. sed mala* glossema est alicuj. vocis, quæ hinc effluerit, ut solet. Ratio est, quia *pestes* est aliquid validius multo et vehementius quam *mala*, quod et tenue est et debile. Credo Just. scripsisse *et occulta venena fuere.* Fab.

Tacita pestes et occulta] Synonymia prorsus otiosa. Impr. quidam habent *et occulta mala*, una voce auctius. Sed et hoc suspectum. Cur enim pestibus mala subiciat? Puto plane verba *et occulta mala* irrepisse in textum ex glossa, qua quis illas 'tacitas pestes' explicare voluerat. *Schef.*

CAP. II. § 3 *Accedebat et mater*] Videtur convenientius, quod habetur in Ms. quodam, *Accendebat*, ut referatur ad illam meretricis audaciam, de qua præcessit. Certe illud *accedebat* non satis explicat sententiam loci. *Id.*

[*Euanthe*] Huj. memiverunt Plut.

Cleomene 46. Polyb. xv. 27. et 31. Athenæus vi. 13. In vulgatis add. *Euanthe* corrupte legitur. *Bern.*

§ 4 *Itaque non contenta rege, &c.*] Ptolemæi mores Claudius egregie retulit ap. Suet. 29. qui 'libertis uxori- busque addictus, non principem se, sed ministrum egit, compendio cujusque horum, vel etiam studio ac libidine, honores, exercitus, impunitates, supplicia largitus est, et quidem inscius plerumque et ignarus.' Talis et Imp. Arcadius ap. Zonar. in ejus Vita. *Id.*

Regnum possident] 'Quid enim interest, utrum feminæ gubernent, an, qui gubernant, gubernentur a feminis?' inquit Aristot. Polit. II. 7. *Id.*

Jam comitantur] Verbum 'comitari' passivo sensu legi alibi quoque scio ap. bonos scriptores. Hic tamen suspectum mihi est, quasi natum sit ex glossa sequentium, 'Agathocles regis lateri junctus.' *Schef.*

§ 5 *Ducatus mulieres ordinabant*] Suet. Aug. 46. 'Equestrem militiam ex commendatione publica cujusque oppidi ordinabat.' Capitolin. in Pertinace 9. 'Dum aulicum famulitium ordinaret.' *Gron.*

§ 7 *Re tamen cognita*] Mallem tamen, quomodo habetur in Ms. quodam Bongarsiano; nam illi 'diu,' quod præcedit, rectius respondet. *Schef.*

In ultionem Eurydicis] Junt. bene *Eurydices.* Eurydice enim *Ebpubliæ* Græcis est. Græv. Editur vulgo *Eurydicia.* Sed rectius Junt. teste Græv. *Eurydices.* Est enim Græce *Ebpubliæ.* *Vor.*

§ 8 *Tuerenturque regnâs*] 'Quippe jam gentium reges, duces, populi, nationes, præsidia sibi ab hac urbe petebant.' Flor. II. 7. 5. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Causam belli aduersus, &c.*] Intelligebant nimirum Romani, quantum interesset famæ, et per hanc potentiam, iniqua bella non gerere. Vld. et Freinsh. ad Flor. II. 3. 1. *Vor.*

§ 2 *Reputantibus*] Præcedit 'me-
tuebant,' sc. Romani: et tamen se-
quitur 'reputantibus:' quod quidem
ad eosd. illos Romanos pertinet. Huj.
igitur generis plura ad II. 13. 6. et
VIII. 50. 10. vid. *Id.*

§ 4 *Mittitur et M. Lepidus in Ægyptum, qui, &c.*] Qna de re ita Val.
M. VI. 6. 1. 'Cum Ptolemæus,' in-
quit, 'rex tutorem populum Roma-
num filio reliquisset, Senatus Mar-
cum Æmiliū Lepidum, Pontificem
Max. bis Consulem ad pueri tutelam
gerendam Alexandream misit; am-
plissimique et integerrimi viri sancti-
tatem, reipub. usibus et sacris com-
paratam, externæ procuratori vac-
care voluit, ne fides civitatis nostræ
frustra petita existimaretur:' et ex-
stant hodieque denarii argentei cum
Inscriptione M. LEPIDVS. PONT. MAX.
TVTOR. REG. in quorum parte versa
capiti turrito subscriptum est, ALEX-
ANDREA. *Mod.*

M. Lepidus, &c.] Pompelum insulse
habet L. Ampellus. Hoc exemplum
est imitatus Tiberius, referente Tac.
II. 67. 6. De Lepido ita Val. M. VI.
6. 1. [Locum, ut supra, exscribit,
nisi quod pro *comparatam* dat *opera-
tam.*] Huic narrationi suffragantur
antiqui denarii argentei, repræsen-
tantes in uno latere urbis Alexandriæ
faciem, cum corona murali turrita,
cui subscriptum antique ALEXAN-
DREA: in altero M. Lepidum toga-
tum senem calvum, qui a dextris
stantem adolescentulum, cum scep-
tro in manu, diademate regio coro-
nat, hoc adscripto titulo: S. C. M.
LEPIDVS PONT. MAX. TVTOR REG. ut
testatur Steph. Vin. Pighius Annal.
Rom. Tom. II. p. 404. ubi tamen No-
stro prochronismi litem movet. Vid.
locum, et expende. *Bern.*

§ 6 *Legionesque cum consule*] Ita
Mas. duo: ceteri omnes *legationesque
cum conditionibus pacis*. Error ex no-
tarum compendio: cum *CONS.* inter-
pretati sunt cum *conditionibus*, et ad

id sequentia invitabant, 'Deinde
cum expositæ conditiones pacis a
Rom. essent.' Missus autem est con-
sul post P. Sulpitium Galbam et P.
Villium Tappulam 'T. Quinctius Fla-
minius:' ita Vett. libri: et recte,
ne Flaminios patricos cum plebeiis
Flaminiis confundamus. Hoc, non
animadversum, Auctorem libelli de
Viris Illustribus, s. is Aur. Victor, s.
quis alius, in sædum errorem induxit,
ut hunc Flaminii ejus, qui ad Thra-
siæ meum lacum occubuit, filium arbi-
traretur, ut alii docuerunt inepte.
Hic tamen Plutarcho ubique *Φλαμί-
νιος* dicitur. *Bong.*

§ 8 *Conditiones pacis*] Quas vid. ap.
Liv. XXXII. 83. 2. &c. *Bern.*

§ 9 *Philippus, &c.*] Saxo XIV. p.
253. 32. 'Olavus adduci se posse ne-
gabat ut in hanc vocem, inconsulta
patriæ majestate, procurreret.' p. 313.
5. 'Præfatus se, extante eo, cui pri-
mam militiæ fidem dederit, alius mi-
litem non futuram, nec adduci posse,
ut pristinum obsequium recenti per-
mutet.'

Concedebat] Putida oratio, *concede-
bat se adduci posse*. Quin acribend.
contendebat. Hæc Acidal. ad Vell. II.
130. 8. quem vix tamen est ut sequa-
mur. *Id.*

CAP. IV. § 1 *Eodem anno inter in-
sulas Theram et Therasiam*] *Theram* h.
l. legend. non *Theramenem*. Tractat
eund. l. Strab. I. et Plin. II. 87. Ubi
sit factum hoc Olymp. CXXXV. an.
quarto: ibi ego legend. puto *Olym-
piadis CXXXX. anno quarto*: idque ex
supputatione retrograda ab anno
quinto Tiberii, quando Thia enata
narratur sine huj. cap. *Glarean.* Imo
jam multis annis, antequam hæc gesta
sunt, fuit motus ille terræ. Contigit
enim Olymp. 139. an. 1. ut constat
ex Polyb. et Eusebii Chronico. Plin.
tamen II. N. H. 87. inquit, Automata
s. Hieram (de qua omnino capi-
enda verba Justiniani) enatam esse in-
ter Theram et Therasiam insulas, O-

lymp. 156. an. 2. Quod quomodo fieri potuerit, non video. Voss.

Theramenem et Therasiam] Theramenis insula hic, ut et XIII. 7. 2. pro Thera accipitur. Strab. i. p. 36. f. Ἀρὰ πύλον Θήρας καὶ Θερσσίας. Vid. et Plin. II. 87. et Euseb. in Chronico, et Sen. N. Q. VI. 21. cujus locus mendosus est, nec satis explicatus ab annotatore. Bongars. Add. Liv. XXXIX. 56. 6. Plin. IV. 12. m. Ammian. XVII. 16. Munster. Cosm. I. 3. Bernec. Scripsi *Theram* pro *Theramenem*, quomodo XIII. 7. 2. *Thera* pro *Theramenis*; quoniam Junt. sup. manifeste *Thera* habet, ceterique omnes, qui ejus insulam mentionem faciunt, 'Theram' eam vocant. Vor.

Terra mot. f.] Vincent. VI. 53. 'T. m. factus est.' In § 4. 'Or. R. imp. mansurum, vet. autem ac M. vacaturum.'

§ 2 *Navigantium*] An *habitantium*? Freinsb. Lect. vulg. retinenda. Sen. VI. Q. N. 22. 'Theram nostrae aetatis insulam, spectantibus nautis, in Egæo mari enatam.' Schef.

Insula emerit] Dicebatur Thia teste Mela II. cap. ult. Grav.

§ 3 *Rhodum*] Quam ins. tamen Europæ Diodorus XVIII. 8. annuerat. Sed Asiæ contribuit etiam Epitome Liv. LXXVIII. Bern.

Labē] A 'labendo' 'labem' dixit, ut et XVII. 1. 5. et Cic. de Leg. II. 15. 'Quamobrem ille quidem sapientissimus Græciæ vir, longeq. doctissimus, valde hanc labem veretur.' 'Labem' etiam χάσμα esse, et hiatum, notatum est ex Jctorum libris, et Cic. de Divin. I. 35. et 43. Hæc vox, cum librariis esset insolens, vertit in *mole*. Hoc terræ motu Rhodium colossum ruisse Euseb. refert. Bong.

§ 6 Cum, &c.] Saxo VII. p. 122. 23. 'Quem cum, productis et diverso copis, militum numero præstare videret.' Hegesipp. V. 20. 'Quibus et diverse Joannes, princeps seditionum,

cuniculum suffodit.'

Omnem Asiam, Orientis finem] Id ita legitur in multis, sed in quibusd. Impr. et Mss. etiam est *Or. finē*, quod id. valet atque, Orientem usque. Ex Salustio Bongarsius. Hinc est quod in sermone Italico *Fin* et *Fino* pro, usque, sumuntur. Faber. Plane lect. hæc prava. Quomodo enim Asia finis Orientis? Scriptum quondam fuit *Asiam in Or. finem*, sed præp. in præcedens littera m, totidem constans lineis, interceptit. Nisi malumus *Or. finē*, quia Ms. et impressus quidam probant. Et plane suspicor alterum in *Or. finem* huj. explicationem esse, quæ in textum est transsumpta. Schef.

§ 11 *Devicerat*] Scrib. *devicerit*: et paulo ante *qui invictus audierit* pro vulg. *quem invictum audierant*. Gron.

§ 12 *Puero immatura aetatis*] Quid hoc est? num et pueri maturæ aetatis dantur? Cur ergo hoc adjectum? Mihi non est dubium, quin illud puero glossatoris sit, non Justini. Schef.

Præda Dardanis fuerunt] *Fuerint*. Freinsb. Et firmant emendationem istam, præter rationem sermonis Latini, etiam Mss. et impr. quidam. Porro in iisd. legitur *præda eisdem Dardanis*. Unde colligo lect. veram esse, *præda eisdem fuerunt*, ut referatur ad præcedens 'finitimos,' omisso voce *Dardanis*, quam puto transumptam in textum ex glossa. Schef.

§ 15 *Antiquam et obsoletam gloriam*] Plut. in Præceptis Reip. gerend. 45. 'Cum videmus pueros parentum crepidas conari subligere sibi, aut coronas eorum capitibus suis imponere, per jocum ridemus: ut urbani magistratus, majorum opera, arduos conatus, et facta præsentibus temporibus ac rebus non congruentia stulte jubentes imitari, multitudinem concitant; et, cum ridicula sunt moliti, non risu jam digna patientur, nisi plane sint contemti.' Bern.

§ 16 *Romana fortuna viciis*] Ad Cy-

noscephalas. Vid. Liv. XXXIII. 7. 3. Plut. in Titi Flaminii Vita 11. Flor. II. 15. 17. qui locum illum Cynocephalas vocat: Paus. in Att. et Achaicis, et Strab. IX. ext. Bong.

§ 17 *Gracia urbibus*] Debetur hæc lect. Codici Cujaciano: nam ceteri optimæ notæ *Thracia*, contra historiam. Plut. in Flaminio 4. Τῇ μὲν Μακεδονικῇ ἐπιδόσαν αὐτῷ βασιλεῖας τῆς δὲ Ἑλλάδος προσέταξεν ἀποστῆναι. *Idem.*

§ 18 *Legatos ad Antiochum*] Asiatum bellum Romanis suscitavit Thoas Ætoliarum princeps, et Annibal. Flor. II. 8. 6. *Idem.*

Adulationis magnitudinis] Curt. III. 2. 1. 'Purpurati solita vanitate Darii spem inflant.' Sen. Benef. VI. 30. 'Principes, dum ignorant vires suas, et dum se tam magnos, quam audiunt, credunt, attraxere supervacua et in discrimen omnium perventura bella.' Bern.

LIBER XXXI.

CAP. I. § 1 *Mortuus Ptolemæo*] Hæc latine, et accuratius persequitur Appian. Syriaca. Bong.

Contemptusque parvuli ætate] Prout amat fieri. Quæ causa 'Romani audita morte Hieronis, anxii ne quid, ex contemptu ætatis relictis pueri, rerum novarum moveretur Syracusis,' &c. Polyb. Excerpto Legat. primo. Consulatur Sall. Ju. 6. 7. Flor. IV. 4. 3. Polyb. V. 34. et 41. Herodian. I. 7. Zonar. tom. III. sub imperio Constantini Leonis filii. Hinc intelligitur, quantum laudet Stilliconem Claudian. II. 64. 'Vitæque et lucis in ipso limite contemptus nunquam, dat jura subactis Gentibus, et secum sensit crevisse triumphos.' Bernec. Leg. *contempta parvuli filii ejus ætate*. Se. antequam Lepidus veniret. Gron.

Præda] Prætulim prædæ, quod e Mss. Bongarsius inter variantes retulit. Ita Liv. 'Prædæ futura legio.' Sall. Cat. 21. 5. 'Quibus victoria prædæ fuerat.' Bernec. Mss. *præda*, quos merito censet sequendos Bernec. Græv. *Præda* est in Mss. non *præda*, optime. Faber. Codd. quidam Mss. quos Bong. vidit, *præda*. Sed utrumque videtur recte dici. Vor.

§ 2 *Phaniceum*] Legend. omnino *Phaniceum*, *Phœnicum*. *Phaniceum* est a,

Phoenix. Sic autem nunquam dicta fuit regio. Hoc vitium, ab omnibus editoribus prætermisum, superius quoque correxi. Statim scribend. ut Schef. monuit, *juris Egyptii*. Græv.

Juris Egyptii] Pute *Egyptii* scribendum, quomodo ap. Cic. 'rex Egyptius' occurrit. Vulgata inde ita sese habet, quoniam in Mss. littera i ultima fuit longa, i. e. duo notavit, quod scriba transmisit inobservatum. Schef.

§ 5 *Nabis tyrannus*] Liv. XXXIV. Plut. in Flaminio et Philopœm. Paus. in Messen. Achaic. et Arcad. Bong.

§ 6 *Detinerentur*] Scribend. *distin.* hic etiam ut superius. Græv.

§ 7 *Annibalis*] Appian. et Liv. XXXIV. Bong.

Occultis mandatis] Hæc currentibus litteris edunt, ac si regantur a sequenti 'iniuste societatem.' At res aliter se habet; pertinent enim ad verbum 'criminabantur.' Hoc dicit: Criminabantur occultis mandatis, a per occulta mandata, iis nempe tradita, qui has criminationes ap. Romanos debebant proponere. Certe *societatem inire mandatis* nullum habet sensum. Schef.

§ 8 *Annetum imperio*] Ita Liv. II. 2. 4. 'Nimium Tarquinios regno as-

suesse,' &c. 'nescire Tarquinius privatos vivere.' Suet. Cæs. 30. 8. 'Captus imperii consuetudine Cæsar.' De Miltiade Probus in ejus Vita: 'Multum in imperiis magistratibusque versatus, non videbatur posse esse privatus: præsertim cum consuetudine ad imperii cupiditatem trahi videretur.' Bern.

[*Immoderata licentia militari*] Ita sane ex antiquioribus edd. ea quam curavit Major. Et retinuerunt lect. eam Bong. et Bernecce. Notavit tamen Major in margine diversam lect. esse *militare*; et Bong. quoque in V. L. monet codd. quosdam typis expressos sic habere. Ego tamen non debitum legend. esse *immoderate licentia militari*; eo casu nimirum quem præcedens 'assuetum' requirit. Vor. Nil patior hic mutari. Non enim magis Latinum est 'assuetus licentia,' quam 'assuetus licentia.' Cic. III. de Orat. 'Homines labore assiduo et quotidiano assueti.' Virgil. 'Bellis assuetus Opheltes.' Schef.

[§ 9 *Quæ etsi falsa nuntiata fuissent*] Vix est, ut et lectio habeatur proba. Puto Just. scripsisse vel, *Q. e. falso n. f.* vel *Q. e. falso, apud timentes tamen*, &c. Id.

[*Falsa apud timentes pro veris, &c.*] Sen. II. de Ira 23. 'Quæ inviti audimus, libenter credimus.' Tac. IV. H. 38. 3. Bern.

CAP. II. [§ 1 *Tuistis, &c.*] Saxo XIV. p. 310. 6. 'Absalon t. m. præcepit.'

[§ 2 *Peritum*] Malim *paratum*, quod in Mss. omnibus esse testatur Bong. Bernecce. Omnino servand. quod habent Mss. omnes, *paratum*. Nam *peritus ad prospiciendum* ne Latinum quidem puto. Schef.

[*Paratum*] Non solum hanc lect. Mss. Bongarsianorum probarant Bernecce. et Schef. sed Britanni in tribus codd. repertam merito receperunt. Græv. Angl. *paratum*. Quæ lect. mea sententia est optima. Et dubito num in usu fuerit Latinis *peritus ad*

cavendum. Potius 'cavendi peritum' dixissent, ut 'peritus regendæ civitatis,' 'peritus arguendi,' 'nandi,' et id genus. At 'paratus ad cavendum,' ut ap. Cic. in Orat. 'Paratus ad dicendum,' et in Pro Milon. 'Non satis paratus ad cavendum fuit,' hæc ipsa phrasi. Schef.

[*In secundis adversa*] Id. Romanæ constantis mos erat, 'in adversis vultum secunda fortuna gerere: moderari animos in secundis.' Liv. XLII. 62. 9. Add. inf. XXXI. 8. 9. Bern.

[§ 3 *Principum*] Procerum, et populi primorum, i. e. senatorum. Ita Sen. ad Helv. 11. pr. et 12. m. Item Benef. II. 12. et alibi. Capitolinus in Gordianis 13. Ceterum Senatores ab Augustæ Historiæ scriptoribus appellatos etiam 'optimates,' 'summates,' 'optimos nobilium,' 'proceres,' ipsumque Senatum 'Nobilitatem,' docet ad illos scriptores p. 93. Salmasius. Id.

[*In supremum*] Lego *in supremam*. Censorinus de Die Natali 23. 'Inde de meridie, hinc suprema, quanquam plurimi supremam post occasum solis esse existimant, quia est in duodecim tabulis scriptum: Sol occasus suprema.' Vid. ad Plant. Asin. III. 3. 4. Gronov. Legend. *in supremam f. sc. diei horam*. Sic enim Latini loquebantur. Lex XII. Tabularum ap. Gell. 'Sol occasus diei suprema tempestas esto.' Varr. IV. de LL. 'Suprema summum diei; hoc tempus duodecim tabulis dicant occasum solis.' Sic olim conieci; postea didici celeberrimum Gronov. in ead. esse sententia, fuisseque dudum, cujus sane consensum vehementer laetor. Græv. Gronov. *in supremam*, ex auctoritate Varronis pro, in supremam horam, a tempestatem; quod melius. Ita et Græv. coniecerat. Faber. Gronov. atque Græv. legend. putant *in supremam*. Facitque hæc quod Varr. IV. de LL. scribit. Item quod Gell. XVII. 2. ex XII. tabulis citat, 'Sol

occasus suprema tempestas esto.' De eo tamen quod subandiri vult Grævinus, diei horam, non satis liquet. Quid si subaudiatur modo, diem; idque sit pro, diei partem? Quod dictum esset ut 'ultima platea' a Terentio pro ultima parte plateæ, et sexcenta id genus alia. *Vorst.* Verum sic *supremum* quoque rectum fuerit. Et sane puto nil mutandum: *supremum* enim pro, *supremum* temporis diei. *Schef.* *Obversari* ead. notatione usurpavit Liv. xxxiv. 61. 'Hunc Aristonem Carthagine obversantem non prius amici quam inimici Hannibalis, qua de causa venisset, cognoverunt.'

Rus urbanum] F. *suburbanum*. Fr. *Leg. rus suburb.* De quo nemo adversabitur; idem Freinshemio in mentem venerat. *Faber.* Assentior Freinshemio, pro his *suburbanum* scribenti, nisi f. malimus *rus suburbanum*, quod magis conveniret cum editis, et frequens est bonis scriptoribus. *Schef.*

§ 4 *Nec facultas fugam, nec inopia moratur*] Quomodo facultas fugam potest morari? quin facultas fugiendi promovet fugam. Videtur Just. scripsisse *nec difficultas fugam*: difficultas sc. navigandi, si nulla navis esset parata et in promptu. *Græv.* Quomodo *facultas* morari fugam possit, equidem non intelligo. Et latet hic f. aliquid mendi. *Vorst.* Putat *Vorst.* latere mendum, cum *facultas* non possit morari fugam. Et sane non moratur, si adest; moratur tamen, si abest, quod haud dubie Just. intellexit. *Schef.*

§ 5 *Italicorum captivorum*] Atqui Liv. xxx. 37. 2. scribit inter conditiones pacis et hanc fuisse, Carthaginienses Romanis captivos omnes traderent. Quomodo ergo hi numerum servorum Annibalis auxerunt? *Freinsah.*

Navem concessit] An legend. *naves*? quia præcedit 'habebat ibi naves.' Sane, ad complendam navem, tanta servorum et captivorum copia opus

fuisse non videtur. *Schef.*

Cursumque, &c.] Saxo xiii. p. 235. 41. 'Ad locum, in quo Henricum diversari didicerat, *cursum* direxit.' xiv. p. 267. 41. 'Cursum ad cultiores agros dirigere cœpit.' Hege-sipp. 1. 9. 'Inde in Arabiam iter direxit:' et 11. f. 'Rectum autem in Arabas iter direxit.'

§ 6 *Consulem*] 'Suffetes' Carthaginiensibus erant, qui Romæ 'Consules;' Liv. xxx. 7. 5. quos Æmilias Probus in Annibale 'binos Reges' vocat. Erat et ap. illos Dictatoris imperium, Liv. xxiii. 13. 11. et Quæstorum dignitas: habebantur hi proximi Iudicibus, idem Liv. xxxiv. 32. 4. Iudices erant 100. sup. xix. 2. 6. et Senatus erat 30. seniorum consensu, Liv. xxx. 16. 3. Erant ap. eos et Prætores. Probus Annib. Livius xxxiii. 32. 3. *Bongars.* Add. sup. notam ad xix. 1. 7. *Bernec.* Fere enim easd. dignitates eosdemque magistratus Pœni habebant ac Romani. *Faber.*

§ 8 *Trepidum nuntium*] Romani enim Annibalem, etsi senio et exilio fractum, pro igni habebant, cui abesset nihil, nisi qui eum excitaret. Plut. Flaminio 37. *Bern.*

CAP. III. § 1 *In Græcia Flaminius*] De h. bello copiose Liv. xxxiv. 22. et seqq. *Id.*

Et graviter fractum, velut exanguem in regno reliquit] In Mss. est *et gravibus fractum, &c.* Et ita leg. Hoc quod non intelligerent librarii, rescripserant *gravibus vulneribus*. Inopte. *Voss.* Quid hoc, *graviter fractum velut exanguem*? Certe aliquod vinculum, quo connectatur oratio, hic desiderari videtur. Sed aliud suspicor. Habebat in animo Justinus egregiam istam Virgillii comparisonem: 'Qualis sæpe vis deprensus in aggere serpens, Ærea quem obliquum rota transiit, aut gravis ictu Seminecem liquit saxo lacerumque viator.' Ita, inquam, suspicor; nam præterquam quod, ut dice-

bam, aliquid deest orationi, hoc etiam sentire possis, istud 'velut' comparisonem aliquam respicere; tum hoc videas quoque, verba ipsa imitationem ostendere. 'Graviter' Justini ex 'gravis' ap. Virgil. natum est. 'Fractum' ex 'lacerum,' 'Reliquit' ex 'liquit.' Quamobrem lego *et graviter fractum, velut anguem, reliquit.* Faber. Hæc nimis arguta sunt. Librorum omnium scriptura hic perperam impugnatur, cujus hæc est sententia: Nabis multis proeliis victus est: sed tamen non exutus est regno, sed in illo relictus tanquam homo exsanguis, h. e. sic debilitatus, et viribus destitutus, ut ab illo nihil in posterum sibi metuendum haberent Romani. xxxix. 5. 'Magnum nomen viribus finitimorum exsanguibus fecerat.' Græv. Codd. quidam Mss. teste Bong. *et gravibus fractum.* Alii *gravibus vulneribus fractum.* Et sane 'vulnera' Noster non semel dixit pro cladibus. Vid. i. 8. 10. et cetera in hanc sententiam in Indice notata. Vorst. Mss. Bong. plerique habent *gravibus.* Bene, sed mutanda est distinctio, et sic legendum: *duobus continuis præliis subegit, et gravibus fractum, velut exsanguem, in regno reliquit.* Oratio elegans et apta. Quod autem libri quidam addunt, *gravibus vulneribus,* factum est a glossatore, qui deesse quid τὴν *gravibus* putavit. Sane *frangi vulneribus* an recte dicatur, nescio: exempla saltem scio nulla. Schef.

Velut exsanguem] Faber legend. *consent velut anguem.* Voessius ex Mss. *fide et gravibus fractum* mavult: sed vera recepta lectio est, et inferius repetita. Angl. Verba, quæ respiciunt, extant xli. 3. 'Ab invalidioribus Parthis, velut exsanguis, oppressi sunt.' Schef.

§ 4 *Flaminio Rom. imp. comparatur*] Quod Flaminium male habebat: et Plutarchus (Philopem. 25. Flamin. 23.) inter causas finiti cum Na-

bide belli recenset Flaminii *φλονηκίαν καὶ ἡλότην τῶν φιλοποίμενος τιμῶν.* Bongars.

§ 5 *Hannibal, &c.*] Cic. ii. de Orat. 18. de Hannibale: 'Ephesum ad Antiochum confugit.'

§ 6 *Tantusque adventu ejus ardor animis regis accessit*] Junt. *animo regis.* Sed nihil muta. vii. 3. 'Depositique hostilibus animis, in affinitatis jura succedit:' ubi male emendant, *host. armis.* Et xxi. 6. 'Mittunt ad speculandos ejus animos Hamilcarem.' Sic et 'epistolæ' pro, epistola, frequens Nostro, et 'causæ' pro, causa. Græv. 'Animi' et unius sunt. vii. 3. 9. et xxi. 6. 1. Vor.

§ 7 *Annibal, cui nota Romana virtus erat, negabat opprimi Romanos, &c.*] Ita Liv. xxxiv. 59. 'Sententia ejus [Annibalis] una atque eadem semper erat, ut in Italia bellum gereretur. Italiam et commeatus et militem præbituram externo hosti: si nihil ibi moveatur, liceatque populo Rom. viribus et copiis Italiæ extra Italiam bellum gerere; neque regem, neque gentem ullam parem Romanis esse. Sibi centum tectas naves, sedecim millia peditum, mille equites deposcebat: &c. Mod. Hoc ipsum fusius demonstratur inf. cap. 5. Ap. Vell. ii. 27. Pontius Telesinus, Samnitium dux, 'vociferabatur erundam delendamque Romam; adjiciens, nunquam defuturos raptores alienæ libertatis lupos, nisi silva, in quam refugere solerent, esset excisa.' Bern.

§ 8 *Ad hoc sibi centum naves et decem millia peditum*] Liv. dec. iv. lib. iv. sub finem, id. consilium describens, dicit 'sedecim millia peditum' Hannibalem postulasse, quod est verisimilius, videl. ut æquaret consularem exercitum, qui binis legionibus erat civium ac Latini nominis. Suspicio in Justini codice hoc corruptum, ideoque emendandum. Quamquam non sum nescius multa in h. lib. a Livii traditione dissentire, at

paulo post de Tyrio Aristone; item de legatis ad Antiochum missis, ac eorum cum Hannibale conversatione: sed ea omnia persequi, ut jam sæpe testati sumus, non est nostri propositi negotii. Sane prorsus ad fin. huj. lib. legend. *possessiones voluptarias*, pro quibus *voluntarias* perperam legitur. Vult enim Romanos malle gloriam quam voluptatem, quod mox seqq. verba clarius indicant. *Glar.*

Mille equites] Vett. plerique equitum: unde mendosum locum esse suspicor: et sane in Jo. Pelerini vet. Cod. legitur *tria millia equitum*. Bongars. Vulgatam affirmat Liv. xxxiv. 59. 5. 'Sibi centum tectas naves, sed decem millia peditum, mille equites deposcebat.' Illud vero *mille equitum*, pro, mille equites, Latine dici, et 'mille' hic esse substantivum singulare, sicuti 'chilias,' docet e bonis auctoribus Agellius i. 16. ut mihi vix temperaverim, quod id. in Justinum recipere. *Bern.*

Non minus bellum, quam gesserit, &c.] Videtur mutilus hic l. Quo enim pertinet illud 'non minus?' Nil tamen mutand. 'Minus' enim hic est adjectivum, non adverbium, et cohæret cum voce 'bellum.' 'Restaurare bellum non minus,' est, æque magnum restaurare. *Schef.*

§ 9 *In Asiam*] Scrib. in Asia. Gron. *Regi sedenti*] I. e. otioso. Cic. ad Att. x. 8. et 12. *Bongars.* Ita Sen. Ep. 8. 1. *Bernec.* Varr. i. de R. R. 2. 'Romanus sedendo vincit.' Liv. ix. 8. 'Sedens bellum conficiet.' et xxxi. 38. 'Sedentem Romanum debellaturum credi poterat.' Gron.

§ 10 *Hispani*] Leg. *Hispaniis*. Fr. *Nunc, quam pridem, fuisse*] Scribend. *prorsus fuisse*, quod monuisse satis est. *Faber.* Receperant Angli merito. *Græv.*

CAP. IV. § 1 *Unus ex comitibus*] Aristonem, mercatorem Tyrium, *πομπὰς τῆς εὐρωπίας* missum scribit Appian. p. 90. quem leg. et Liv. xxxiv.

60. *Bongars.* Hoc ipso astu Pelopidas usus, ad Sphodriam Spartanum misit quemdam mercatorem cum pecunia et mandatis magna de re: Plut. Pelop. 24. Prudenter ergo cautum est Honorii ac Theodosii rescripto, L. 4. Cod. de Comm. et Merc. 'Ne mercatores tam Imperio Rom. quam Persarum regi subjecti, ultra ea loca, in quibus fœderis tempore cum memorata natione Imperatoribus convenit, nundinas exercent; ne scil. alieni regni scrutentur arcana.' *Bern.*

§ 2 *Hæc cum relata*] Mas. alii habent *perlata*. Puto utrumque glossatoris esse, legendumque simpliciter *lata*. Sic colligo ex Ms. alio, in quo est *lata*, vitio scriptoris, ut apparet. Porro *lata* exposuerunt alii *relata*, alii *perlata*, atque inde hæc diversitas. *Schef.* 'Perlata' sane Cic. ejusque æquales dicerent, quibus familiarissimum 'ad nos perfertur,' pro, nobis nunciatur. *Græv.*

§ 3 *Ad purg. &c.*] Gell. vii. 1. 'Legatosque Romanis miserunt, qui temeritatem quorundam popularium suorum deprecarentur, et fidem consiliumque publicum expurgarent.' Ep. ad Hebr. ix. 14. *καθαρὸν συνέθηον.*

§ 4 *Ad Antiochum legatos*] Inter quos erat P. Scipio, qui Annibalem devicerat. Præter Liv. xxxv. 14. et Appian. p. 91. et 92. vid. Lucian. in Dialogis Νεπωτῶν, et Plut. in Flaminio sub finem. Consilium autem legatorum explicat et Frontinus i. 8. 7. *Bong.*

§ 5 *Cum Ephesi convenissent ad Antiochum*] Scrib. *conv. Ant.* Freinsheim. Legend. puto cum Freinsheim. *conv. Ant.* Additur sane præpositio et nomen: sed ea fere quæ et in verbo continetur. *Vorst.* Freinsheim. Illud *ad* putat delend. Contra servant id libri omnes Mes.; at pro Ephesi quidam habent Ephesium. Unde adducor, ut scripturam veram putem: cum Ephesium venissent ad Ant. Litteræ ultimæ

in 'Ephesum,' perperam adsociatū verbo venient, pepererunt *convenissent*. Schef.

§ 6 *Assidui circa Annibalem fuere*] Antiquiores typis exp. cum *Annibale*: idque pro, apud Annibalem. 'Cum' pro, apud, satis notum. Ut 'queri cum aliquo.' *Vorst.* Antiquiores cum *Annibale*, quod probat *Vorst.* Mihi glossa alterius videtur. *Schef.*

CAP. V. § 1. *Omnibusque perrogatis*] Appian. p. 93. Annibalem primum sententiam rogatum scribit. *Bongars.* Sienti 'perspectare' Suetonio Dom. 4. 7. est, a principio ad finem usque spectare: ita 'perrogare' est, omnes peragere sententias. Eo verbo utuntur et Liv. XXIX. 19. 10. Tac. H. IV. 9. 3. Suet. Aug. 85. 9. (ubi *prærogare* vitiose legitur) Plin. VI. Ep. 22. et Paneg. 60. Lamprid. in Commod. 21. *Bernecc.* Ita 'perrogare' de personis, quæ rogantur omnes. Dicunt autem et 'legem perrogare.' Val. M. I. 2. Ext. 1. 'Traditas sibi leges perrogabat.' Sic enim ibi legend. sine dubio, non, ut ipsi alios secuti edidimus, *prærogabat*. Idem VIII. 6. 4. 'Tribunus pl. legem adversus, intercessionem collegarum perrogavit.' *Vorst.*

§ 2 *Ad suppl. &c.*] Saxo XV. p. 384. f. 'Ad a. arbitrorum n. etiam Thodonem nuntio vocatum.'

§ 5 *Etiam cum victo, &c.*] Herennius Pontius ap. Liv. IX. 3. 13. 'Ea est gens Romana, quæ victa quiescere nesciat,' &c. *Bernecc.* Dubito valde Just. sic scripsisse. Ingrata sane conjunctionis cum hic repetitio: cum *Romano cum victo*. Sed nec particula tum hic necessaria. Mallem: cum *Romano, seu o. p. aliqua, seu victris tu, etiam victo et j. l. esse, vel etiam tunc victo*. Schef. Ap. Liv. XXVII. 14. Hannibal inquit: 'Cum eo nimirum hoste res est, qui nec bonam nec malam ferre fortunam potest. Seu vicit, ferociter instat victis; seu vio-

tus est, instaurat cum victoribus certamen.'

§ 6 *Suis eos epibus*] Quod in Africa contra Carthaginienses jam antea fecerat Agathocles. Eleganter Appian. Τὸς πολλοὺς ἄνθρωποι χαλεποὺς μὲν οἴκοι διὰ λίμον τὸν ἐπεργυνόμενον, ἔξ δὲ κουφοτέρους. *Bong.*

§ 8 *Ministerium*] Ita Mss. ut XXIV. 2. 5. 'arbitrium' pro, arbitrum. Et VI. 2. 15. 'Postulat sibi dari ministerium impensæ,' ut est in vulgatis libris: nam ibi Mss. *ministerium*. Idem.

CAP. VI. § 1 *Huic, &c.*] Saxo XIII. p. 241. 44. 'Hujus pactionis obtr. am. r. fuere.'

Verentes, ne, &c.] 'Laco consilii quamvis egregii, quod non ipse afferret, inimicus, et adversus peritos pervicax.' Tac. I. H. 26. *Bern.*

§ 3 *Assentationum adulationibus*] *Assentantiam*, quod est in vet. Cod. Pelerini, rectum puto. *Bongars.* At ego illud rectius. Ita Liv. VIII. 24. 13. 'discrimen periculi' dixit. Noster XXIX. 1. 5. 'facinoris crimen:' et VII. 1. 13. 'gentes populorum.' Flor. I. 16. 7. 'fallacias insidiarum.' Suet. Cæs. 67. 2. 'munus officiorum.' Idem Domitian. 3. 3. 'animadversionem supplicii.' *Bernecc.* Junt. *assentatorum*. Sed propius ab aliorum cod. lectione abest, quod in Pelerini codice fuit: *assentantium*. Hoc et Bongarsio arrisit. *Græv.* Melius, ut Bongarsius, *assentantium*. Faber. Mallem *assentantium* cum Bongarsio, vel propterea, quoniam in Junt. codice legitur *assentatorum*: haud dubie ex glossa alterius. *Schef.* *Assentantium* probantur Angli. *Græv.*

Novis, &c.] H. phrasin illustrat eruditiss. Spanh. ad Callim. in Del. 240.

§ 4 *Acilius Romanus*] Manius Acilius Glabrio. Ap. Appian. mendose legitur 'Acilius' inverso A pro 'Acilius'. Erat hic Consul cum P. Corn. Scip. Nasica. Vulgo *Attidium*, inepte, ut

ap. Auctorem de Viris Illustr. Vid. Liv. xxxvi. 1. 1. Flor. ii. 8. 14. Frontin. ii. 4. 4. *Bong.*

Bello necessaria] In Mss. plusculis est *belli*. An diversitas hæc arguit, glossatorum istam esse voculam, non Justinus? *Schef.*

Summa industria] Junt. *sum. ope et ind.* Græv.

§ 5 *Prima belli congressione*] Omnes omnino Mss. *conditione*. F. legend. *coitione*, ut dixit Terent. Phorm. ii. 2. 34. 'Prima coitio est acerrima.' *Mod.* Victus est Antiochus ad Thermopylas. Liv. xxxvi. 19. *Bernegger.* Mss. omnes Modiani habent *conditione*. Id. in suis reperit *Bong.* Hinc Modius putat *coitione* legend. Mihi propius ad ductum literarum venire videtur, si scribamus *conlisione*. Et est *coplidere* vel *collidere* verbum usitatum in tali negotio Horat. i. Ep. 2. 'Græcia Barbariæ lento collisa duello.' *Schef.*

Castraque ditia] Credo deesse aliquid. F. *castraque præda ditia*. Faber.

§ 6 *Panitere neglecti consilii*] Nimirum hoc habet mortalitas: 'tunc demum sentit se male de rebus suis statuisse, cum id nihil jam prodest,' ut ait Cic. ap. Dion. xlv. Add. Ausonii Epig. xii. in Simulacrum Occasionis. *Bern.*

§ 7 *Æmilium*] Ita vet. Cod. Pelegrini. Cujacianus *Eimilium*, E pro A. Vett. enim *Aimilius* scribebant. Cett. varie corrupti: quidam *ei vivium*: alii *ei Livium*. Scripsisse Auctorem arbitror *nuntiatur ei Lucium Æmilium*, pro quo impresserunt quidam *Livium Nevium*: quidam *Livium Menenium*. Est autem hic L. Æmilius Regillus Livio xxxvii. 58. 1. et Floro ii. 8. 12. Appiano Syriac. p. 102. d. *Λεύκιος Αἰμίλιος Πηγύλλος*, pro *Πηγύλλος*. *Bong.*

CAP. VII. § 1 *Sed adversus Annibalem ducem, &c.*] Legend. puto *Sed a. A. dux quo*. Gron.

§ 2 *Consul L. Scipio*] Et enim eo C. Lælius: præter citatos Gell. xvi. 4. Scipio hoc bello confecto 'Asiaticus' dictus. *Bong.*

§ 4 *Ipsius filium*] P. Æmilii, qui Perseum vicit, natura filium; P. Scipionis, adoptione, inquit Appianus, Syriac. p. 105. contr. quam ceteri: non enim ipse Africanus, sed ejus filius, Paulli Æmilii filium, eum qui Carthaginem evertit, adoptavit. Plut. Æmilio 7. Cic. alii. *Bongars.* Add. Liv. xlv. 44. 1. Id. auctor xxxvii. 37. 6. nonnihil a Nostro discrepans ait, Antiochum Scipioni Elææ ægro-tanti, post istam demum legationem, filium captum misisse: neque solam patrio animo gratum munus, sed corpori quoque salubre gaudium fuisse. *Bern.*

§ 5 *Privata beneficia, &c.*] Vid. Camerar. Oper. Succis. cent. 1. 32. *Idem.*

§ 6 *Gratum se munus accipere*] Sup. xi. 10. 10. 'Grate munere accepto.' Et f. *grate* etiam hic legend. *Vorst.* Vir doctus suspicatur *grate*. Si quid mutand. mallet *privatum* scribere. Ac potest fieri, ut compendium ejus *pratum* pepererit vocem *gratum*. Sane, quia sequitur 'privatoque,' videtur *privatum* præcessisse, quoniam alias non habet, quo satis commode referatur. *Schef.*

§ 7 *Neque de redimendo filio tractavit*] 'Tractare' pro eo, quod mox sequitur, agere. Inf. xxxvii. 3. 4. et pro, consultare, deliberare, positum apparet. *Vorst.*

CAP. VIII. § 1 *Il. ac R. f.*] Uncia includit Ed. *Bong.*

3 *Juvabat Ilienses nepotes, &c.*] Iterum Liv. xxxvii. 37. 2. 'Inde Ilium [Scipio] processit, castrisque in campo, qui est subjectus mœnibus, positus, in urbem arcemque cum ascendisset, sacrificavit Minervæ præsidi arcis, et Iliensibus in omni rerum verborumque honore ab se oriundos Romanos

præferentibus, et Romanis lætis origine sua.' Et propter creditam hanc cognationem multis et magnis beneficiis a Romanis affecti sunt Ilienses. Suet. Claud. 25. 14. 'Iliensibus quasi Romanæ gentis auctoribus tributa in perpetuum remisit.' Callistratus J. C. t. L. 17. § 1. de Excus. Tut. 'Iliensibus,' inquit, 'et propter inclytam nobilitatem civitatis, et propter conjunctionem originis Romanæ, jam antiquitas et Senatusconsultis et principum constitutionibus plenissima immunitas tributa est, ut etiam tutelæ excusationem habeant.' Quin ipse etiam Alexander M. post pugnam ad Granicum eand. hanc urbem *Ἰλιούπολιν καὶ Ἰλιόπολιν* pronunciavit, auctore Strab. XIII. p. 408. *Mod.* Tac. XII. 58. 'Nero, ut eloquentiæ gloria nitesceret, causa Iliensium suscepta, Romanum Troja demissum, et Juliæ stirpis auctorem Æneam, aliaque haud procul fabulis vetera facundie exsecutus, impetrat ut Ilienses omni publico munere solverentur.' *Bern.*

Optabilem Trojæ ruinam, &c.] Sen. Ep. 91. m. 'Sæpe majori fortunæ locum fecit injuria: multa ceciderunt, ut altius surgerent et in majus.' *Bern.*

Ut tam feliciter renasceret.] Horat. III. Od. 3. de ead. Troja: 'Trojæ renascens alite legubri Fortuna tristi clade iterabitur.' *Vorst.*

§ 5 Prælium cum Antiocho] Ad montem Sipylum, absente Africano, qui Eleæ ægrotabat. Appian. Syriac. p. 106. *Bongars.* Huj. prælii circa Magnesiæ, quæ ad Sipylum est, instructi commissique luculenta descriptio extat in Liv. XXXVII. 37. et seqq. *Bern.*

§ 6 Armare se milites suos jubet] Junt. teste Græv. *armari milites*, quod f. et rectum. Pro, armare se, dicunt sane et 'armari,' quomodo pro, lavare se, 'lavari,' et pro, exercere se, 'exerceri,' et sexcenta id genus alia. *Vorst.* Junt. *armari mil.* Sed videtur aliud subesse malum huic l. An enim putamus tum, cum maxime

committebatur pugna, inermes fuisse in castris? Mihi sane verisimile haud videtur. An scribend. *animare milites suos?* Schef. Castris præsidio relictis armati utique non erant, nisi in stationibus et excubiis positi. *Græv.*

Fugientibus minari] Hoc genus exempla sunt ap. Tac. H. II. 41. 6. Frontin. II. 8. 11. et 14. item IV. 1. 29. Add. sup. I. 6. 10. ibique notata. *Bern.*

Mortuos dicens] Hoc *dicens* sine dubio est stulti glossatoris. Nec enim M. Æmilius hoc dicebat ipse solus, sed jubebat suos dicere fugientibus. Itaque vel delend. penitus, vel scribend. *dicentes*. Quanquam rectius mea quidem sententia deleatur. *Schef.*

§ 7 Attonita, &c.] Saxo XIV. p. 343. init. *Opidani* improviseo periculo attoniti.

§ 8 Cæsa, &c.] Liv. XXXVIII. 45. 'Ad quinquaginta millia peditum cæsa ea die dicuntur, equitum quatuor millia: mille et quadringenti capti et quindecim cum rectoribus elephantis.'

Neque si vincant, &c.] *Οὐχ ὁρῶντες ταῖς ἐντρατίαις, οὐδ' ἐπιβαιοῦμεν τοῖς ἐρέπαις δρυχῆμασι*, inquit Africanus ap. Appian. Syriac. p. 112. *Bong.* Liv. XLII. 52. 9. Romanam constantiam celebrans: 'Ita tum moris erat,' inquit, 'in adversis vultum secundæ fortunæ gerere, moderari animos in secundis.' Et ap. eund. Antorem XLV. 8. 6. Paulus Cos. 'In secundis rebus nihil in quemquam superbe ac violenter consulere decet, nec præsentem credere fortunæ: cum, quid vesper ferat, incertum. Is demum vir erit, cujus animum nec prospera flatu suo efferet, nec adversa infringet.' Add. sup. XXXI. 2. 2. *Berneccer.* Hic latet solæcismus, *Romanis...insollescere*. Cum hoc olfecissem, quæsi in excerptis Mss. Codd. ubi quid esset mutand. reperi. Sic autem ibi scriptum est: *neque Romanos, si vincantur, animis minui, &c.* Quæ sana, et vera

scriptura est, quamque adeo omnino revocandam judico. *Fab.*

Neque Romanis, si vincantur, animos minui] Sic vulgo legitur. Longe elegantior est lect. quorund. Mss. Bongarsii, *Romanos neque, si vincantur, animis minui*. Schef.

§ 9 *Captas civitates inter socios dividere Romani, aptiorem gloriam quam possessiones voluptarias judicantes*] Ea est duorum tantum Mss. lectio: ceteri vulgatam confirmant, nisi quod vulgo *voluntarias* legitur. *Bongars.* Est locus *θροῦλος*. Ms. et Junt. veteresque alim edd. C. c. i. s. *dividere, muneris Romani apt. gl. q. p. v. j.* Censeo scribend. C. c. i. s. *dividere, Romanis apt. gl. q. p. v. j.* Sensus enim postulat, ut exprimatur quibus aptior fuerit gloria, quam possessiones voluptariæ; et confirmatur sequentibus: 'quippe victoriæ gloriam Romano nomini vindicandam, opum luxuriam sociis relinquendam.' In antiquo libro scriptum fuit *Romani*, quod cum ab alio correctum esset superscripto *Romanis*, natum inde est ap. alios describtores, non exputantes quid *Romani* et *Romanis* sibi velit, *muneris*. Græv. *Lego apt. sibi gloriam, &c.* Faber. Græv. codd. Mss. et Juntas, veteresque alias edd. omnes habere ait sic: [v. sup.] Unde ille voce *muneris* expuncta legend. censet: [v. sup.] Jam editionem Junt. sic, ut ille ait, habere

accredo. At alim vett. edd. Bechar. puta, Maj. et aliorum, sic habent: *muneris Romani apt. Asiam*: quomodo et in uno cod. Ms. esse testatur Bongarsius. Unde legend. f. *muneri Romanis apt. Asiam*; ut sensus sit: *Asiam Romanis in munus aptiorem fuisse*: vel, si *gloriam* retinere malis, *muneris Romanis aptiorem gloriam*, ut sensus sit: *Muneris gloriam Romanis aptiorem fuisse quam possessiones voluptarias*. Trajectiones vocum tam Nostrorum quam aliis satis usitatæ. Illud de *munere* consentaneum quoque ei quod antecedit, 'captas civit. inter socios dividere.' *Vorst.* Mss. plerique *dividere, muneris Romani*. Mihi sic scripsisse distinxisseque Just. videtur: C. c. i. s. d. *muneri Romani, potiore gloriam, q. p. v. j.* Illud *muneri dividere* sic est dictum, ut 'Donarunt victum memoriæ patris' ap. eund. Nostr. xxxviii. 6. et alia huj. generis ap. alios scriptores, pro, *diviserunt in munus*, ut esset munus, ut haberent pro munere. *Schef.*

Possessiones voluptarias] Manlius ad milites suos ap. Liv. xxxviii. 17. 18. 'Vobis mehercule Martis viris cavenda ac fugienda quamprimum amoenitas est Asiæ: tantum hæ peregrinæ voluptates ad extinguendum vigorem animorum possunt: tantum contagio disciplinæ morisque accolarum valet.' Ut factum inf. xxxvi. 4. 12. *Born.*

LIBER XXXII.

CAP. I. § 1 *Ætoli*] De *Ætolico* bello, quod gessit M. Fulvius Nobilior Cos. cum Gn. Manlio Valsone, leg. Liv. xxxviii. 3. &c. Flor. ii. 9. *Bong.*

§ *Majus desiderium*] Leg. *majorum* d. Gron.

Majus desiderium] Hanc lect. vix

opinor esse probam. Quis enim Latinum putet, *augere majus desiderium*? Nam, quod majus est, jam augmentum suum habet. Itaque non augetur desiderium majus, sed desiderium simplex augetur magis. Mihi non est dubium, quia Just. scripserit in *majus des.* Sic enim illud in *majus*

usurpat et alibi. Ut II. 18. 2. 'Fama in majus, sicuti mos est, omnia extollens.' Præp. autem in abstulit sequens litera *m* in voce *majus*, totidem constans linea, quod et alibi jam observavimus esse factum. *Schef.* Omnino cum Junt. legend. *magis des.* In *majus augeri* nemo Veterum dixit, ut 'in majus extolli.' *Græv.*

§ 5 In ea *Philopamen capitur*] Error est. Scrib. In eo. Neque enim in illa nascenti dissensione captus est Philopæmen, sed in bello. Ceterum hæc verba, *nobilis Achæorum Philopamen imperator*, transposita fuerunt, et ita disponenda: In eo *nobilis Achæorum imperator Philopamen capitur*. Faber. Sic planissime Junt. ut Faber conjece- rat. *Græv.*

Philopamenes] Præter Liv. xxxix. 49. et Plut. leg. Paus. Arcadicis. *Bongars.* Optime *Mss.* *Philopamen*, quibus adsentiantur Juntæ. Sicenim dicitur, non *Philopamenes*, Græcis. *Græv.*

Nobilis Achæorum Philopamenes imperator] Codd. quidam *Mss.* teste *Bongarsio nob.* *Ach. imperator Philopamen.* Sed et Junt. *Philopamen* habet: idque rectius videtur. *Vorst.* *Mss.* *Bong.* et *Philopamen* scribunt pro *Philopamenes*, et trajecte habent *imperator Philopamen.* Et profecto ita postulat ratio sermonis Latini. Facit tamen ipsa hæc diversitas, ut putem nomen *Philopamen* aut *Philopamenes* non Juntini esse, verum glosatoris. *Schef.*

§ 6 *Seu metu virtutis, vel verecundia dignitatis*] Junt. *seu m. v. seu v. d.* Mox iid. *Itaque læti, velut in illo. Læti* vulgo desideratur. *Græv.* Junt. pro *est* habet *seu*: id quod concinnius rursus videtur. *Vorst.* Junt. *seu ver.* quod a doctis probatur. *Schef.*

Verecundia dignitatis] Vid. notam ad xiv. 6. 10. *Bern.*

§ 7 *Velut in illo omne bellum, &c.*] Tantum instar sc. est in uno belli duce. Cic. pro L. Murræna 16. de

Mithridate: 'Ipse Pompeius, regno ejus possesso, tamen tantum in unius anima posuit, ut, cum omnia, quæ ille tenerat, victoria possideret, tamen non ante, quam illum vita expulit, bellum confectum judicaret.' Tac. iv. 25. 'Differtur per manipulos, Tacfarinatem omnes notum tot præliis consecarentur; non, nisi duce interfecto, requiem belli fore.' Quo ipso argumento Plutarchus in Flamin. 38. qualitercunque Romanos Annibalem, quamvis decrepitem et exulem, ad mortem usque persequentes excusat. Add. Liv. xlv. 7. 1. Flor. iv. 2. 29. Curt. v. 13. 4. *Idem.*

§ 8 *Quem, &c.*] Vincent. 'Q. capi pot. inc. vid.'

§ 9 In *carc. ducto*] Junt. *educto*: leg. *deducto*. *Græv.*

Lygortas] *Mss.* *Lygorias*, facili lapsu i pro t. Græci *Λυγόρας*. *Bong.* Et hic Junt. rectius *Lygortas*. *Λυγόρας* Græcis. *Græv.* *Lygortas* pater fuit Polybii, Scriptoris nobilissimi, qui veri studio ipsum patrem notavit. *Vorst.*

§ 10 *Panasque interfecti Philopamenis pependerunt*] Quicumque autores fuerunt interficiendi Philopæmenis, ipsi sibi ultro mortem conscivere. Plut. *Bern.*

CAP. II. § 1 Cum *gravi tributo pacis a Romanis victus oneratusque esset*] Hoc nihil est, *gravi tributo pacis victus oneratusque*. Leg. et ita distingue: *s. g. t. pacis, a R. victus, oneratus esset*. Res est et plana et certa. Faber. 'Tributum pacis' est id, sub cujus promissione Antiochus pacem obtinuit. Pro *victus* legend. *f. victus*. Et videntur hæc de Antiocho Magno, non de Antiocho Epiphane, intelligenda. Quod si ita sit, non ei conveniant, quæ de templo Jovis Elymæi tentato ipsoque rege interfecto sequuntur: hæc enim Antiocho Epiphani competunt. *Vorst.* Mallet *vincetus* vir doctus. Ego quoque *victus tributo* non intelligo. Sed puto verba hæc sic

esse scribenda : c. g. t. p. a *Romanis victus, oneratus esset*, deleto illo que post 'oneratus,' quod adjecerat qui ista duo putabat juncta, cum tamen victus stet perse: *victus est oneratus*, i. e. cum victus esset, aut postquam victus esset, oneratus est. *Schef.* Non aliter Junt. quam ut legend. videre sagacissime Schefferus et Faber, quorum conjecturam vel sine libris amplexi sunt editores Angli, qui addunt consulend. esse Diod. in Excerpt. Vales. p. 292. *Græv.*

Jovis] Vides sensum requirere, ut legatur *quia sper.* Dein scribend. cum Junt. *Elymæi*. Ut et legend. statuit Voss. Confirmat et Sulp. Severus præter Polyb. et Diod. in Excerpt. Porphyrog. lib. II. 'Inter ea Antiochus, quem in Persidem profectum supra memoravimus, oppidum Elymam, regionis illius opulentissimum, fanamque ibi situm multo auro referatm diripere conatus, confluyente undique ad defensionem loci multitudine, fugatus.' Non confuderunt Veteres Antiochos, ut Berneccerus ex Strab. Hieron. Josepho, et I. Machab. 6. ad Justinum hunc locum, et Drusius ad Sulpitium notarunt; sed docuerunt potius, et patrem Antiochum, Magnum nimirum, et filium Antiochum Epiphanem fuisse sacrilegos: patrem Jovis s. Beli Elymæi, filium Dianæ Elymææ templum compilasse, ut recte vidit Rupert. Obs. ad Hist. Univers. cap. 10. *Græv.*

Dodonæi Jovis] Legend. puto *Elymæi* J. i. e. Beli. Nam, quod Jupiter Cretæ rex ap. suos consecutus est, nempe divinitatis opinionem, stulto gentilium errore, hoc Belus ap. Elymæos. Verum I. Machab. 6. de Antiocho Epiphane hoc sacrilegium refertur. Unde hoc variatum historia puto tum in homine, cum in Deo, de duobus Antiochis et de Jove vario. *Glar.*

Didymæi] Strab. XVI. p. 512. 40.

interfectum a barbaris, cum templum Beli spoliare conaretur: Auctor de Viris Illustr. a sodalibus, quos temulentus in convivio pulsaverat, oculum esse refert: D. Hieron. in XI. Daniel. cum adversus Elymæos pugnaret, cum omni exercitu deletum. *Bongars.* Joseph. Ant. XII. 13. narrat Antiochum, templum Dianæ in Elymaide spoliare conantem, magna clade accepta, Babylonem recessisse: ubi, cum paulo post accepisset nuntium de altera clade a suis accepta in Judæa, dolore sit confectus. Consonat I. Machab. 6. Hæc auctorum diversitas a non distinctis Antiochorum cognomentis orta videtur. Antiochi Soteris interitum reperies ap. Nostr. XXXVIII. 10. 14. *Bern. Mss. Dodonæi*, Impr. *Didymæi* et *Didymæi*. Omnia falsa. Legend. omnino est *Elymæi*; quam lect. miror a Bong. constabilitam non fuisse, ante cl. Vossium, nam omnia legerat unde id fieret. Firmior itaque Vossius, qui rem indubitam ponit, legend. sc. *Elymæi*, quod liquido apparet in Junt. ut affirmat *Græv.* Oppidum autem illud, unde Jupiter dicitur Elymæus, in Perside erat. *Faber.* Scribend. omnino *Elymæi*. Strab. XVI. p. 744. 'Ελυμαῖοι δὲ καὶ μετ' αὐτοὺς κέρτηται χέραν, &c. Ἀντίοχον μὲν οὖν τὸν Μέγαν τὸ τοῦ Ἑλλάνου συλᾶν ἱερὸν ἐπιχειρήσαντα ἀντίδωρον ἐπιθέμενοι καθ' αὐτοὺς οἱ κληρίαι βάρβαροι. Neque mirum est Belum vocari Straboni, qui Justinum Jupiter. Diod. II. p. 97. Τὸν Δία καλοῦσιν οἱ Βαβυλώνιοι Ἑλλάν. *Grosop.* Editur vulgo *Didymæi*: sed legend. esse *Elymæi* ex Polyb. et Diod. monet Voss. Atque ita manifeste in Junt. esse testis est *Græv.* Scribit et Hieron. in XI. Daniel. Antiochum, cum adversus Elymæos pugnaret, cum omni exercitu deletum fuisse. Facit hoc item quod I. Mach. 6. legitur ἐ' Ελυμαῖς, 'Elymaide,' templum fuisse admodum opulentum, quod Antiochus spoliare conatus fuerit. *Vorst.*

§ 2 *Concursus insularum*] Impr. *incolarum*, quod placet. *Berneccer*. Narrat quoque hanc rem Polyb. in Excerpt. Porphyrog. et Diodorus. Unde patebit legend. esse *Elymaei*. *Insulares* autem vocat templi custodes et accolae. Tempia enim, et fana, locaque secreta 'insulas' appellari, nemo nescit. Sic Delphi 'insula' a quibusd. dicuntur. *Voss*. Insignis est et certius. emendatio *Vossii*, *insularium*. Sicut hic *insulares* sunt, ædificii, custodes, et incolæ templorum; sic Pomponio dicuntur, *insularii*, *Leg. xvi. de Usu et Habitat.* 'Dominus proprietatis, etiam invito usufructuario vel usuario, fundum vel ædes per saltuarium vel insularium custodire potest. Interest enim ejus fines prædii tueri.' Confirmatur hæc lect. in cod. manu exarato, quem *Bong.* in variis testatur habuisse *insularium*. Sunt autem in Asia talia templa, ad quæ habitant plurimi homines, qui sacerdoti parent. Talis fuit Cumanus sacerdos, in cujus potestate et ditione erant ad 6. M. hominum. Interdum arma corripiebant, et, qui iis injuriam inferebant, ulciscabantur et propulsa- bant. Vid. *Cic. xv. Fam. 4. Græv.* Præclara est *Vossii* emendatio. Sciunt autem docti qui sint insulani et insulares, et quid sit insula in genere ædificiorum. Illum vid. et *Juris interpretes*. In libris quidem impr. legitur *incolarum*: sed id ab ignoratione significationis factum arbitror. Dein, dicend. fuerat *accolarum*. Sed, mihi crede, *Vossii* tuta fides; illum ducem sequere. *Faber*. *Bong.* edidit *insularum*. Præ quo *Berneccero* placet, quod antiquiores typis expr. habent, *incolarum*. Mirum autem quod, cum *Bong.* unum cod. *Ms.* viderit, in quo *insularium* fuit, id. tamen ipsum illud non rescripsit, sed potius *insularum*, ut dixi. Non *insularum* concursus fieri potuit, sed *insularium*. Suntque *insulares* dicti hic ejus de quo prædictum templi custodes et accolæ. *Fes-*

tus: 'Insulæ dictæ proprie quæ non junguntur communibus parietibus.' Et facit huc quod *Hieron.* in *Comm.* in *xi. Daniel.* ex *Polyb.* et *Diod.* refert, Antiochum, cum templum *Dianæ Elymaide* spoliaret, a custodibus templi et vicinis gentibus oppressum esse. Porro 'militia' hic est pro exercitu: qua de significatione vocabuli in lib. de *Latinit. mer. susp.* egimus contr. *Sciopp. Vorst.*

§ 3 *Questum de injuriis*] Junt. *q. injurias*. Ita *i. 10. 17.* 'Queritur crudelitatem regis.' *Cic. de Amic.* 'Quorum plerique queruntur semper aliquid.' *Schef.*

Discrepatio] Antiquiores typis expr. *disceptatio*. *Vorst.* *Discrep.* *Vorst.* publicavit, nescio quem secutus. *Schef.*

Confusus] 'Confusus' pro perturbato, ut sæpe ap. *Val. M.* et alios. *Vorst.*

§ 4 *Modestia sua*] Non satis hoc cohæret cum seqq. *modestia sua, patrocinio pudoris obtinuit*. Saltem id. bis repetitur. Unde credo verba *modestia sua* irrepsisse hic ex glossa. *Schef.*

§ 7 *Nam apud fratrem Perseum*] Junt. teste *Græv.* additum et habet hoc modo: *Nam et ap. fr. Persem.* Estque id concinnius; quia alterum 'et' mox sequitur. *Vorst.* *Perseus* est ubique, etiam in seqq. *Schef.*

Nota absolutionis causa offensæ fuit] Non nego hanc lect. posse ferri: nec, si renuant vett. libri, quicquam hic tentem. 'Nota' enim 'absolutionis' est, infamis absolutio. Ut *xxxix.* 'infamia mortis' est, ignominiosa mors. Et *xli.* 'varia periculorum certamina' sunt, varia periculosa certamina. Blanditur tamen vehementer Junt. lectio, tanquam longe elegantior et huic l. aptior: *apud p. abs. c. o. f.* Causa enim absolutionis fuit modestia filii, et ex ea senatus in illum studia et amor, qui offendit patrem, uti et seqq. arguant: 'Indignante

Philippo plius momenti apud senatum personam filii, quam auctoritatem patris ac dignitatem regis majestatis habuisse.' 'Offensæ esse,' ut 'landi esse,' 'opprobrio esse,' 'bono esse,' et mille talia. Præstare ausim et in me recipere Trogum ita scripasisse. Græv. Planissime et verissime Junt. Nil vidi melius; neque vero injuria tam bona scriptura a Græv. probatur. Faber. Ab antiqua ed. Becharii et aliis abest causa. Vorst. Vox nota abest a Junt. quod a Græv. probatur. Videtur tamen stare posse, si conjungatur cum seq. causa, ut nota causa sit, quæ innouit, existatque hæc sententia: Quia causa absolutio-nis, modestia sc. filii, innouit, publiceque circumlatum est ob eam solam patrem liberatum; ideo id offendit patrem. Schef.

§ 8 Igitur Perseus] Orationes utriusque pulcherrimæ et cetera huc pertinentia extant ap. Liv. XL. Bern.

Perseus perspecta patris aegritudine] Junt. Perseas. Paulo ante: apud fratrem Persem: cap. seq. Non minus scelere Perseas. Dicebant 'Perseus,' 'Perseas,' et 'Perseas.' Græv. Junt. Perseas: ut et paulo ante apud fratrem Persem. Sed et xxxiii. 2. est uaque Perseas. Et dicitur sane utrumque 'Perseus' et 'Perseas.' 'Ægritudo' dicitur hic quod xxxii. 3. 4. 'ægritudo animi:' qua de significatione vocis in lib. de Latinit. mer. susp. 14. egimus. Vor.

CAP. III. § 1 Occisio Demetrio] De Persei in fratrem Demetrium fraude, et Philippi morte, vid. Liv. XL. et Pans. in Corinthiacis. Bongars. Zonar. IX. 22. Φίλιππος δὲ ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς τὸν υἱὸν Δημήτριον ἀποκτείνων, καὶ τὸν ἕτερον υἱὸν τὸν Περσέα μελλήσας φονεῖν, ἀπέθανεν. Ἐπεὶ γὰρ προσφιλὴς ἐκ τῆς ὁμηρίας τοῖς Ῥωμαίοις ἐγένετο ὁ Δημήτριος, καὶ αὐτὸς τε καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Μακεδόνων ἠλπίζον διὰ μετὰ τὸν Φίλιππον τὴν βασιλείαν λήψεται, ἐφθάρησεν αὐτῷ ὁ Περσεύς, ὅτε καὶ πρεσβύτερος αὐτοῦ

ἦν, καὶ διέβαλεν αὐτὸν ὡς ἐπιβουλευόντα τῷ πατρὶ. Καὶ ὁ μὲν φάρμακον πιεῖν ἀναγκασθεὶς ἐτελεύτησεν· ὁ δὲ Φίλιππος οὐ πολλῷ ὑστερον τὸ ἀληθὲς γινῶς ἀμύνασθαι τὸν Περσέα ἠθέλησεν, οὐ μέντοι καὶ ἴσχυσεν· ἀλλ' αὐτὸς τε ἀπέθανε, καὶ τὴν βασιλείαν ὁ Περσεύς διεδέξατο.

Non negligentior tantum Perseus] In Ms. legitur negligentior. Vetus lect. proculdubio fuit neglectior. Voss. Lego non irreverentior. Id postulat sententia. Alius aliud quæret. In Mss. nonne clementior, quod, corruptum licet, ad conj. meam facit. Faber. Codd. Mss. quos Bong. vidit, pro negligentior habent neglectimentior: de quo cogitare ob consensum codicum operæ pretium videtur Vossio. Quid si igitur credamus Just. scripasisse neglectim habentior? Vorst. An negligens in aliquem Latinum sit, ignoro, certe dubito. In quibsd. est neglectimentior. Sed nec Vorst. neglectim habentior. Sed nec neglectim habens in aliquem procedere videtur. Aliis in libris est nonne clementior, unde facillime fieret non inclementior. Sed fuisse hanc scripturam veram, non contenderim. Quid? si pro neglectimentior legeretur æqui timentior. Schef.

§ 2 Insidits circumventum] Junt. ins. se circ. Græv. Bene; ita et in aliis Impr. Faber. Recte meo judicio. Frequens quidem ellipsis pronominis reciproci est; sed hic tamen paulo durior ea videtur. Vor.

§ 3 Innoxia Demetrii morte] Legend. innoxii. Et ita Ms. Faber. Sic et Junt. Græv.

§ 5 Scordiascos] Hos ad Istrum habitasse, etiam Strab. vii. auctor est. Bong.

§ 6 Namque Galli] Videtur hic dememinisse Justinus eorum, quæ dixerat xxiv. 8. 16. Berneccer. Eum refellit Jensiuss, qui ad vocem 'Galli' notavit: 'Sc. qui non fuerant in expeditione Delphica. Nam sexaginta illa quinque M. quæ elegerat Brennus ex omni exercitu, una cum Bren-

ne perierunt. XXIV. 7. 6. 'Habebat Brennus lecta ex omni exercitu peditem sexaginta millia.'

§ 8 *Sabi*] Ita ex Vett. edidi. Flavius is Straboni est *Σάος*, et Plinio III. 3. 25. *Saus*. Bongars. Bene Junt. *Savi*. Est hic libroriorum posterioris ætatis error, qui ubique est expungendus. Stulte enim quis ap. Catull. scripserit hodie, quod in multis antiquis libris legitur, 'bibamus, mea Lesbia,' pro *viciamus*. Græv. *Sabi* pro *Savi* frequenti temporum illorum scriptione. Ita habemus in glossis 'bacca' pro, vacca; 'berbex' pro, vervex; 'bicissim' pro, vicissim; et id genus alia. Nam verum nomen *Saus*, quomodo et ap. Pacatum nostrum scribitur, ubi vid. quæ notavi. Atque ita mox § 14. in *Ms.* legitur, ubi *Sabi* est in editis. Sed et *Savi* Junt. habet in superioribus. *Schef.*

§ 9 *Tectæ*] *Tectæ* Straboni XII. 566.

Aurum argentumque] Leg. Strab. IV. Fuit autem Q. Servilius Cæpio Cos. cum Attilio Serrano, et insequenti anno a Cimbris victus; Epit. Liv. LXVII. Oros. v. 16. Sall. ext. Jugurth. ubi pro C. Manlio vet. Cod. legit M. Mallio. De ejus morte Strab. et Valer. VI. 11. 13. qui inter se variant; et ipse Valerius secum pugnat IV. 7. 3. Bongars. De adagio 'Aurum Tolosanum' Agell. III. 9. De huj. anri raptu quæstionem aliquando habitam Romæ scribunt Cic. de N. D. III. 30. Oros. v. 15. et alii. Porro sacram pecuniam non impune temerari, ostendit præter alios Livius XXIX. 8. 8. item XXIX. 18. 3. et 4. *Bern.*

§ 10 *Fuere auri pondo cx. millia, argenti pondo quinques decies c. millia*] Mira ap. auctores variatio de h. auro. Strab. ex Posidonio refert 15000. talentum fuisse; quanti damnatus magnus Antiochus in belli expensas a Romanis, ut lib. VII. dec. IV. tradit Livius, summa 9000000. coronatorum.

Verum, si hæc summæ Justinii bene habent, summa in immensum major fuerit: quod ut Lectori clarum faciamus, redigere placet ad nostræ ætatis aurum ac argentum. Primum enim dicit auri pondo 110. millia. Pondo ea si multiplicentur per 112. (tot enim libra pecuniaria coronatos habet) erit summa coronatorum 12320000. Deinde subjungit 'argenti pondo quinques decies c. millia,' quod Budæus, IV. de Asse, putat dictum pro, quindecies centena millia: ea multiplicata per 10. producent summam coronatorum 15000000. Quæ duæ summæ a Justino proditæ simul additæ facerent summam 27320000. coronatorum, plus triplo majorem quam 15. M. talentum. Lector ipse, quantum his numeris confidendum, dispiciat. Porro, quod post aliquot versus de Colchis subjungit, in plerisque codd. regis Colchorum nomen depravate legitur *Aceta*, cum sit Græce *Ἀχæται*, *Ætææ*. *Glarean.* Oros. v. 15. 'Cæpio proconsul, capta urbe Gallorum, cui nomen est Tolosæ, centum mille pondo auri, et argenti centum et decem mille e templo Apollinis sustulit.'

Argenti pondo, &c.] De h. l. ita Budæus IV. de Asse p. 152. Hæc summa vix dicere ausim quanti æstimanda sit. Auri singula pondo minoris æstimari centum aureis solatis non possunt, etiam ut undecima pars æris in eo mixta fuerit. Qua ratione aurum illud Tolosanum centies et decies centenis millibus aureorum valuit: quod si obryzum fuerit, i. e. centenis et duodenis solatis in libras æstimabile, centies vices ter centenis et viginti millibus valuit. Quod autem ad argentum pertinet, Trogum existimarim non *quinques decies centena millia pondo* scripsisse, quæ summa quinquagies millies mille aureos vallet: sed *quindecies centena millia*, quæ quindecies millies mille aureis coronatis æstimantur a nobis, i. e. centies

et quinquagies centenis millibus. Quod si quis Trogum *quinquies decies* scripsisse malit, tamen pro, quinde-
cies, intelligam, quomodo ap. Suet.
Aug. 101. 6. 'quaterdecies millies,'
pro, bis septies, i. e. quatuor decies.
Strab. ex Posidonio quindecim milli-
bus talentum argenti aestimasse au-
rum argentumque simul videtur: quæ
summa minor est minima prædicta-
rum, i. e. nonagies centena millia
aureorum. Hæc Budæus: sed usus
editione veteri, quæ, nostræ contra-
ria, summam argenti tribuit auro.
Constabit tamen ratio, sed inversa.
Bern.

§ 11 *Ullor*] F. leg. *ultio*. Gron.

§ 13 *Missos ab Æeta*] Leg. *missis*:
sc. qui missi fuerant ad persequendos
Argonautas. *Faber*. Hic etiam rem
acu tetigit *Faber*, planeque jam olim
in Junt. sic scriptum est. *Græc.*

Æeta] Græcis est Ἀἴτης. Quod
autem statim dicit, Argonautas na-
vem humeris tulisse, vid. Apollonium
iv. Argon. 1383. Ἰμῶας, δὲ πέρι δι-
μήγα φέροντο: νῆες ἀνδράων, ἡ βίη ἡ
ἀρετὴ Λιβύης ἀνὰ θύρας ἐρμήους Νῆα
μεταχθόντων, ὅσα τ' ἐκδοθὶ νῆες ἔγχευθε,
Ἀσθμῆονος ἔμποισι, φέρων δυοκαίδεκα
πύρρα Ἡμαῖ δμῶν ῥύτας τε, &c. Vos o
supra modum optimi filii regum, Qua vi,
qua virtute, Libyæ per circumulos arena
desertos Navem sublimem, quæque in
navi fertis, Suscipientes humeris, ferre
duodecim integros Dies simulque noctes,
&c. Bongars.

§ 14 *Magnitudinem navis*] Vulgo
longitudinem navis. Navis pro, na-
vigationis, dixit. *Bongars*. Non vide-
tur. *Bernecer*. Navis Bong. inter-
pretatur, navigationis. Non recte.
Simpliciter ita capiendum, quod fl.
Sabus triremem illam Argonautarum
non caperet, propter magnitudinem.
Adeo ut illis necesse fuerit illam
fluvio elatam humeris suis in littus
Adriaticum deportare. Nota est
historia. *Voss*. Bong. notat vocem
navis positam hic pro voce, naviga-

tionis, quod recte displicet *Bernec-*
cero. Re vera enim navis hic com-
pendium est vocis *navigationis*, ac
legend. *magnitudinem navigationis*.
Magnitudo notat longitudinem s. lon-
guitatem, unde in impr. aliquibus
longitudinem navis, ex glossa videl.
Nam *magnitudinem* rectum puto, nec
magis contemnend. quam quod ha-
betur ap. Suet. Aug. 28. 'itineraria
minuta.' *Schef*.

§ 15 *Istrique ex vocabulo amnis*]
Diod. iv. 51. Strab. i. p. 39. m. ut
et Plin. iii. 18. confutant eorum er-
rorem, qui putaverunt esse quandam
fluvium Istro cognominem, qui in
Adriam exeat ab illo divisus, ab
eoque denominari gentem Istros, per
quos defluit. Quo in errore hæsit
etiam Aristot. in Hist. Animal. viii.
13. *Bern.*

Quo a mari concesserant] Phil. Clu-
ver. Ital. Antiq. i. 21. rectius censet
recesserant: i. e. quo amne a mari
Pontico recesserant, sc. Istrum sub-
euntes. Nam ad mare Hadriaticum
accesserant; ubi Polam urbem con-
didisse feruntur. Et ita s. ex Justino
s. ex ipso Trogo transcripsit Isidorus
Orig. ix. 2. 'Histrorum,' inquit,
'gens originem a locis [leg. ut ap.
Just. a Colchis] ducit: qui, missi ad
Argonautas persequendos, ut a Ponto
intraverant Histrum fluvium, a voca-
bulo amnis, quo a mari recesserant,
appellati sunt.' Ergo non ab Histri
aliquo fluvio, sed ab ipso Danubio id
nominis eos adsumsisse voluit Justi-
nus. *Istria* porro et *Ister*, etsi sine
aspiratione plerumque legitur, ex
antiquis tamen aliquot lapidum in-
scriptionibus, itemque Cassiodori li-
bro de Orthographia patet, Veteres
adspirationem adscripsisse. *Id*.

Quo a mari concesserant] Non pos-
sum persuaderi hanc esse veram lec-
tionem: neque illam, quam ex Isidoro
Cluverius exposuit. Solemne enim
Isidoro, ut, quicquid non intelligeret,
aut deleret, aut prave corrigeret. In

Mass. erat *qua e mari concesserant*. Unde conjicio scriptum fuisse *quo a Narico concesserant*. *Naricum* s. *Naracum* est ostium Istri, quod tradiderunt Apsyrtum ingressum esse, cum Argonautas persequeretur. *Nάρηκος στόμα* est Apollonio iv. 'Ἀμφὶ δὲ δοιαὶ χιχίζονται προχολαὶ τὴν μὲν καλέουσι Νάρηκος, τὴν δ' ὅπδ τῇ νεότητι καλὸν στόμα, &c. Meminere ejus otil omnes Geographi. Alii tamen per Pulchrum ostium in Istrum vectos esse Colchos aiunt. *Voss.*

§ 16 *Daci*] De Dacis et Getis leg. Strab. vii. *Bong.*

Qui cum, Orore rege, adversus Bastarnas male pugnassent] Mirum quam turpiter depravatum sit nomen hoc Dacici regis. In minori Epitome Trogi dicitur 'Rabobostes.' Et hoc male. Legend. *cum Baræbista rege, &c.* Vid. Strab. vii. cui est *Βαραβίστας*. *Voss.* Junt. *Orode*. Græv. Notator Anglicanus legit *Baræbista* ex Strabone, quod jam ante Vossius fecerat. Videtur juvare conj. hanc, quod Baræbistes dicatur suos Orobris afflicto bellis refecisse exercitatione, sobrietate, et diligentia. Verum obstat, quod Getarum potius, quam Dacorum rex dicatur. Deinde successores habuisse fertur temporibus Augusti, ut non dici ante videatur vixisse. Et revera Syllæ, Julii Cæsaris floruit ætate, ut ex ipso Strab. et Jornande cognoscitur. Vid. quæ de eo tradidi in Upsaliæ Antiquæ cap. 10. Non potest igitur in locum Orodis substitui, cum, quibus imperavit quondam Oroles, illi deinde cum aliis gentibus militarint Perseo, qui vixit diu ante Bæreblastam. *Schæf.*

Ad ultionem segnitia] Non dissimiles in disciplina militari animadversiones, plus ignominie quam cruciatus habentes, est observare ap. Diod. xii. 16. Plut. Agesillao 51. Liv. xxvii. 15. 8. Tac. xiii. 26. 5. Suet. Aug. 24. Val. M. ii. 7. 9. et 15. Frontin. iv. 1. Plato quoque ix. sub

init. de Leg. inter leviores pœnas numerat ἀμώφους ἔσρας καὶ στάσεις, 'seasones stationesve deformes et ignominiosas': quales etiam Augusto suo Livia commendat ap. Dion. lv. p. 642. *Bern.*

Quæ ipsis antea fieri] Malim *ab ipsis*. Faber.

CAP. IV. § 3 *Inf. v.*] Vincent. 'versusque in f.'

Cretam deferitur] Vid. Probum in Annib. Vit. Quo commento Eumenum vicerit, refert et Frontinus iv. 7. 12. Et de ejus morte Plut. in Flaminio 25. Appian. Syriac. Liv. xxxix. 51. ubi et Africani mortem commemorat. Val. M. ix. 2. 2. Varro *περ' Ἐξαρωνῆς* ap. Nonium: 'Quærit ibidem ab Annibale, cur biberit medicamentum: Quia Romanis, inquit, me Prusiades tradere volebat.' *Bong.*

§ 5 *Velut pignus opes ejus tenebat*] Agell. xvi. 10. 'Quoniam res pecuniæque familiaris obsidis vicem pignorisque esse apud Rempub. videbatur; amorisque in patriam fides quædam in ea firmamentumque erat: neque proletril, neque capite censi, milites nisi in tumultu maximo scribebantur; quia familia pecuniaque his aut tenuis aut nulla esset.' Ita Veget. ii. 20. 'Miles, qui sumtus suos scit apud signa depositos, de deserendo nihil cogitat: magis diligit signa: pro illis in acie fortius dimicat: more humani ingenii, ut pro illis habeat maximam curam, in quibus suam videt positam esse substantiam.' Unde callidi Principes, a sibi suspectis mutuam pecuniam accipientes, eorum sibi fidem obstringunt. Id quod feliciter expertus est Eumenes, narrante Diod. xix. 24. et Plut. Eum. 24. itemque Leucon ap. Polyæn. vi. Fecit hoc Eduardus ii. Anglus, teste Cominæo; itemque Reges Hispaniæ faciunt. Rationem explicat Aristot. in Ethicis in Nicom. ix. 7. *Bern.*

Anro suo in statuis, quas secum por-

tabat, infuso] Ita sane edd. tam vett. quam recentiores. Ego tamen vix dubitem, quin legend. sit vel *statuis inf.* vel in *statuas inf.* Vorst. Libri omnes habent in *statuis*, neque quidquam est mutand. Dixi alibi de hac constructione præp. in, quæ legitur sæpe in Mas. etiam ap. Nostrum, sed dein mutata in editis per sciolos. *Schef.*

§ 6 *Novo commento*] Strategema hoc imitatus Atreni, cum obsiderentur a Severianis, vasa fictilia, volucris quibusdam venenatisque bestiolis oppleta, dejecerunt in oppugnantes, quæ, cum aut oculis involitarent, aut in apertas corporis partes sensim obrepent, graviter eos sauciabant. Herodian. III. 28. *Bern.*

Mittit] Non dubito, quin Just. scripserit *mitti*, et retulerit ad antecedens 'jussit.' Factum autem est *mittit*, propter sequens 'id,' quod ei

adglutinauerunt. *Schef.* Schefferi conj. firmat Junt. in qua *mitti* extat. *Græv.*

§ 9 *Insignis hic annus*] Add. Liv. XXXIX. 50. 10. Similia id. XL. 37. 1. Tac. XII. 64. 3. Dio LX. fin. *Bern.*

§ 10 *Nec tum cum Romano tonantem bello Italia contremuit*] Scrib. cum Junt. *nec cum It. R. tonante b. cont.* Bellum enim tonat, non imperatores, qui fulmina quidem belli dicuntur. XXIX. 3. 'Videre tonantem ac fulminantem ab occasu procellam.' Flor. II. 'Prima belli tempestas detonuit.' *Græv.* Junt. *nec cum It. R. tonante b. c.* Nobis altera illa lect. præferend. videtur. *Vor.*

§ 12 *Neque insidiis suorum*] Ead. Liv. XXVIII. 12. 3. Rationem reddit Tac. H. II. 37. Quia 'exercitus linguis moribusque dissoni,' quales Hannibali fuerunt, 'in consensum non facile coalescunt.' *Bern.*

LIBER XXXIII.

CAP. I. § 1 *Macedonicum*] De h. bello Plut. in Paull. Æmil. Liv. XL. et seqq. Flor. II. 12. Patere. I. 9. Paus. Achaicis, Diod. XXXI. cujus habemus tantum excerpta. *Bong.*

Tanto clarius] Id. Livii judicium XXXI. 1. 5. *Bern.*

Auxiliis omnium regum] Liv. lib. II. dec. v. ait Eumenem, Antiochum, et Ptolemæum a Perseo sollicitatos, sed cum Romanis mansisse in fide. Id. de Ariarathe et Masanissa; quapropter rectius dixisset *aliquot*, aut *paucorum*, pro *omnium*, Justinus. *Glarean.*

§ 2 *Legiones plures numero*] Non plures numero legiones, sed quatuor tantum conscripserant Romani, numerum autem militum in singulis legionibus auxerant. Nam, cum 5200. pedites ex veteri instituto legere so-

lerent, in has legiones sena M. pedum conscripsere, ut ex Liv. XLII. 31. tradidit Perizonius, qui oscitantibus hic accusat Justinum Hist. Animadv. II. Mallem h. in I. negligentiam hanc in librariorum derivare, qui corrumpere locutionem, quam non intellexerunt. Puto enim Justinum reliquisse *legionibus plures numeros*. Sæpe enim, numeri, sunt, cohortes. Tac. I. H. 6. 'Multi ad hoc numeri e Germania, ac Britannia, et Illyrico,' &c. ubi vid. Lips. Nam et ibi hanc vocem corrumperant sciolii. *Græv.*

§ 3 *Acciderunt*] Bong. codd. *acceperunt*. Quam lect. puto rectiorem, ut convenientiorem veritati et historię. Masanissæ profecto non fuit eam conditio, ut Romani talia imperare illi possent aut vellent, quo

tamen respicit verbum *acciderunt*. Et Liv. XLII. 29. tantum sic de eo: 'Masinissa et frumento juvabat Romanos, et auxilia cum elephantis Misagenenque filium mittere ad bellum parabat.' Quibus verbis liquet ultro hoc factum a Masinissa, non quod exegissent Romani. Quorum ne magnitudo quidem animi hoc facile permisisset. *Schef.*

Eumeni regi Bithyniæ] Scrib. E. r. *Pergami*. Gronov. Non apparet, qui Eumenes rex Bithyniæ esse potuerit, cum Prusias, ejus aliquando hostis, rex Bithyniæ; ipse vero rex Pergamenus fuerit. *Vorst.* Hoc *Bithyniæ* suspectum habet *Vorstius*, cum Eumenes rex fuit Pergamenus, ex Gronov. *Schef.* Præstantiss. Perizon. Animadv. Hist. 11. docet Justinum hic errasse, non librarios, ut XXVII. 8. dum hunc Eumenem Bithyniæ regem appellat, qui fuerit Pergami rex, Attali filius, socius atque amicus Romanorum præcipuus. Vid. Liv. XXXVII. 39. 41. 43. *Græv.*

Denuntiaturum] Malim *denuntianturum*. Bong.

§ 3 *Decennis]* Ita legend. ex vestigiis antiquæ lectionis; ea est *decentis*. Bongars. Firmat hanc Bongarsii correctionem Junt. *Græv.*

§ 4 *In favorem sui]* Liv. XXIX. 30. 6. 'Fama modicæ rei, in principio rerum prospere actæ, convertit ad nos hominum studia.' Tac. H. II. 20. 'Ut initia belli provenierint, fama erit in cetera.' Fama fallax, quia 'Mars communis sæpe spoliante jam et exultantem, evertit et perculit ab abjecto.' Cic. pro Mil. 21. *Bernec.*

§ 5 *Consul Sulpitius]* Non est mihi dubium, quin h. l. legend. *L. Licinius* pro *Sulpitius*. Deceptio evenisse videtur, quod initio belli Macedonici cum Philippo consul Sulpitius fuerit. Verum id bellum plus 25. annis præcessit. Nec de Sulpitio Gallo Astrologo intelligi potest, qui post devictum Persea consul factus est. Ut

nihil dicam de numero regum ad fin. huj. lib. qui sumptus est ex v. lib. Liv. dec. v. In utroque nimis exiguus, si Eusebio credimus: in Liv. 20. hic 30. ap. Euseb. 38. *Glarean.* Cos. *Sulpitius]* Hnj. consulis nemo præter h. Auctorem meminit. Aut igitur sædum mendum est in libris: aut Just. turpiter lapsus est. Est enim hic *P. Licinius*, qui Cos. fuit cum C. Cassio Longino. Liv. XLII. 28. 2. et Plin. Apoph. 13. quod notavit Glareanus; nescio tamen quo auctore eum L. Licinium vocet. *Bongars.* Bong. etiam in V. L. monet *Sulpitii* nomen huc ex ora libri irrepisse, quod Studiosus notaverat ad illa quæ statim sequuntur, 'Luna nocte defecit.' *Bernec.* Notator Anglos putat *Sulpicius* delend. ut ex marg. transsumtum in textum. Atque sic jam pridem judicaverunt alii. Vid. Not. cl. *Bernec.* Mihi subesse huic vocabulo videtur aliquod quod respondere debeat sequenti 'victo.' An *supplici*, quia præcedit 'misit, qui pacem peterent?' Num potius *superiori*; quia præcedit 'victor Perseus?' *Schef.* Errasse hic Justinum, cum non Sulpicius, sed P. Licinius Crassus missus fuit ad hoc bellum contra Persen, olim notavit Glareanus, et pluribus adstruit Perizonius Animadv. Hist. II. testatus duo bella Macedonica, Philippicum et Persicum, confudiasse Justinum, consulemque P. Sulpicium Galbam, qui prius inchoavit, fallente memoria in posterius contolisse; præsertim cum ap. ipsum Trogum, ab isto consule et imperatore superioris Macedonicum bellum cæptum, lib. xxxv. ut ex Prolog. constat, legisset: vid. ibi plura. *Græv.*

§ 7 *Prælium consereretur]* Antiquiores typis expr. *cons. bellum*: id quod a stylo Justini nec abhorret, ut qui subinde 'bellum' pro prælio ponit. *Vorst.* *Bellum* merito præfert *Vorst.* *Schef.*

CAP. II. § 1 *M. Cato*] *M. Cic.* de Senect. Ex ejus i. 11. de Off. constat Catonem filium in Macedonia Persico bello militasse. Totus is locus Ciceronis adducitur a Saresb. vi. Policr. 7. a quo abest glossa illa, *Adeo summa erat observatio in bello movendo*, quæ in textum Ciceronis impudenter irrepsit. *Bongars.* Frontin. Strat. iv. 5. 7. *Bern.*

§ 2 *Corpore collecto*] Nescio an vera sit hæc lect. Sane *corpus colligere* pro, surgere, num dicatur de prolapso, quero adhuc, nec invenio. *Mallem c. correcto*, aut *c. recorrecto*, quomodo habemus in Fragmento Petronii Dalmatico: 'Sed recorrexerat costas ipsius prima vindemia.' Ubi vid. quæ a nobis sunt notata. *Schef.* *Corpus colligere* eod. modo dicitur, ut paulo post 'gladium recolligere.' Sic et 'colligere vires' *Cic. Græv.*

§ 3 *Cum ad unum*] 'C. ad illum an.' Vincent.

Gladius ei e manu elapsus] Sen. Ep. 190. de Horatio Coclitæ: 'Non minus sollicitus ut armatus, quam ut salvus exiret.' Nam ut ait Diod. xiv. 115. 'Fortes arma et vitam eodem æstimant pretio.' Unde P. Furius maluit cum millenaria cohorte perire, quam redimere salutem traditis armis. Dionys. ix. 80. *Bernegger.* Junt. *gladius manu elapsus*. Mox ead. ed. *ad suos cum clamore omnium revertitur*. Probo *ad suos*. Græv. Junt. *glad. manu elapsus*. Et perinde est, quod quidem ad Latinitatem attinget. Val. Max. ii. 16. 2. 'E vagina gladius ejus elapsus decidit.' Vorst. Plut. Cat. maj. p. 348. Τοῦ ξίφους ἐκπροσθέντος ὑπὸ πληγῆς, καὶ δι' ὀργή-τητα τῆς χειρὸς ἐξολισθέντος, ἀχθεσθεὶς τρέπεται πρὸς τινὰ τῶν συνήθων, καὶ παραλαβὼν ἐκείνους αἰθεὶς εἰς τοὺς πολεμίους ἐνέβαλε· πολλὰ δ' ὄντων καὶ βίᾳ μεγάλῃ διαφωτίσας τὸν τόπον, εἶρε μάλιστα ἐν πολλοῖς σώμασιν ὕπλυν καὶ σώμασι νεκρῶν θμῶν φίλων τε καὶ πολεμίων κατασέσω-ρευμένων.

§ 4 *Inspectante, &c.*] Saxo i. p. 6. 12. 'Teutonium Danorumque ex. insp.' ix. p. 172. 11. 'Utroque ex. insp. congressus.'

Ad socios cum clamore hostium revertitur *Ad suos* optime, in Junt. In al. male, *ad socios*. Faber. Antiquiores typis expr. et inter ceteros, quem Juntæ curarunt, *cum cl. omnium*. Vorst. Vett. *cl. omnium*, atque sic et Junt. quod puto esse rectum, cum hic clamor gratulantium sit intelligend. *Schef.*

§ 5 *Decem millibus talentum*] In Mas. est *tantum*, quasi sermo sit de militibus. Et equitatum totum eum e prælio secutum sunt auctores. Sed re vera illud *tantum* est compendium τοῦ talentum. Docet Liv. xlv. 45. ubi tamen 'duo millia talentum,' non *decem*, leguntur; ut vidend. sit, an non lectio Nostri sit depravata per eos, qui ii. pro x. acceperant. *Schef.*

Quem, &c.] Liv. xlv. 6. ait Persen sese et filium Octavio tradidisse. 'Liberos quoque parvos regios Ion Thessalonicensis Octavio tradidit: nec quiaquam præter Philippum, maximum natu e filiis, cum rege relictus. Tum sese filiumque Octavio tradidit.' Filium quoque Persis ab Æmilio captam fuisse refert Georg. Syncellus in Chronog. p. 282. Οἶτος [M. Αἰμίλιος] Περσὲν λαβὼν ἑῶντα ἑμὰ θυὸν υἱοῖς καὶ μὲν θυγατρί. Zonar. ix. 24. Persen cum uxore et tribus liberis captivorum habitu in triumpho ductum fuisse scribit, et paulo post addit: Περσὲς δὲ εἰς Ἀλβανὸν σὺν τοῖς πασὶ καὶ τῇ θεραπείᾳ κατετέθη· καὶ οὕτως, ἕως φησὶ τὴν βασιλείαν κομισσασθαι, ἀντίειχεν ἔπειθ' ἀπέγνω, ταυτὸν διεχειρίσατο· καὶ ὁ Φίλιππος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἦ τε θυγάτηρ αὐτοῦ οὐκ εἰς μακρὰν ἀπέθανον· μόνος δ' ὁ νεώτατος τοῖς τῶν Ἀλβανῶν ἀρχόντων ἐπαγγραμματοῦν ἐπὶ τινὰ χρόνον διήκαεσεν. Carcerem autem, in quem reclusus fuit Perses, describit Diod. Ecl. 2. lib. xxxi.

§ 6 *Triginta reges*] Liv. XLV. 9. 2. tantum 'viginti' numerat. Eusebius Persen tricesimum nonum facit. *Bern.*

Rerum non nisi centum nonaginta duobus annis potita] Liv. XLV. putat regnum Macedonum, inde a morte Alexandri distractum in multa regna, a summo culmine fortunæ ad ultimam finem stetisse 150. annes. *Vor.*

§ 7 *Ita cum*] Quid sibi velit *Ita h.* quidem I. non intelligo. In Mss. legitur *Itaque*, quod nihil videtur melius, cum causalitatis nulla hic sit

ratio. Legend. sine dubio *duobus annis potita*. *Quæ cum*, &c. Vocula *Ita* perperam est repetita ex præc. vocis ultimis literis 'potita.' Dein cum *Quæ* scriptum esset per e simplex, ut fit in Mss. conjunxerunt utrumque, ac fecerunt *Itaque*. Schef.

§ 8 *Diu detentus*] Mss. Bong. omnes habent *diu tentus*, quod nescio, quare noluerint recipere in textum. Nam 'tenere' pro, retinere vel detinere, frequens ap. optimos scriptores. *Id.*

LIBER XXXIV.

CAP. I. § 1 *Achæi*] Bellum Achaicum, et ejus originem multis describit Paus. Achaicis. Vid. Liv. LII. et Flor. II. 16. Patere. I. 12. Oros. v. 3. *Bong.*

§ 2 *Unum corpus*] Polyb. II. 38. Achæos ut optimum exemplar bene constitutæ Reipub. commendat, cum quo Belgico-Germania in multis convenire videtur. *Bern.*

§ 5 *Frangerentur*] Non displiceat, quod in Mss. esse testatur Bong. *trajicerentur*: ut sc. traiectione populorum contumaciam eorum frangendam Romani censuerint: quod fecit Philippus VIII. 5. 7. *Bernegger.* In libris Bong. fuit *trajicerentur*, quod *Bernegger.* putat probum. Mihi aliter videtur, cum quia istiusmodi trajectio, tum quidem, et ibi locorum, factu videtur fuisse impossibilis, tum quia non admittit verbum *frangerentur*, quod mihi glossa lect. veræ esse certo videtur. Puto tamen in *trajicerentur* latere vestigia veræ scripturæ. Ac primum quidem censeo delend. litteram t a capite, quæ ei adhæserit ex fine vocis præcedentis; supererit

rahicerentur; ita enim fuit in Mss. Hoc quoque puto dividend. In duo, *rahicerentur*: priori ra si imponas virgulam in summo, facile colligas legend. pro eo ruina. Jam ex *hicerentur* quid facilius quam formare *dicerentur*? i. e. *dijicerentur* vel *digicerentur*. Ita lect. integra erit: *et, si quæ urbes contumaces essent, ruina dijicerentur*, quod plane illud *frangerentur* est, quod in editis hodie occurrit. *Schef.*

§ 9 *Legatos quoque ipso*] Flor. II. 16. de Critolao concitore huj. belli: 'Legatosque Romanos, dubium an et manu, certe oratione violavit.' Et Cic. pro L. Manil. 5. propter legatos superbius appellatos Corinthum eversum dicit. Vid. et de Off. I. 11. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Mummio consuli*] L. Mummius cum Cn. Corn. Lentulo Cos. fuit: et ab Achaia devicta 'Achaicus' dictus. Oros. Patere. ceteri. Corinthum captam esse anno 3. Olymp. 156. scribit Plin. XXXIV. 2. Paus. Olymp. 160. *Bong.*

§ 2 *Sed Achæi, velus*] Hermocrates

ad Syracusanos in Thucyd. vi. 34. 'Id unicuique fixam certumque in animo esto, quod contemptum hostium ipsis factis et viribus declarare, in re vero præsenti cum metu apparatum firmissimum, tanquam in hand dubio periculo, comparare, longe sit utilissimum.' Nam, ut inquit Archidamus ap. eund. ii. 3. 6. 'Haud raro parva manus magnam multitudinem hostium, qui contemptim et imparati certamen inierant, profligavit.' Curt. vi. 3. 11. 'Nihil tuto in hoste despicitur; quem spreveris, valentiorum negligentia facies.' Quomodo in Floro ii. 14. 'Macedo, aliquanto quam ante gravior, dum contemnitur.' Bern.

§ 6 *Ut hoc exemplo*] Mss. Bong. ut ex h. e. quod non debuit contemni. Plena enim est locutio, quæ vulgo per præpositionis ellipsin effertur. Sane sic legend. etiam hinc colligas, quod in quibusd. reperitur ut et h. e. quod sine dubio ex altero, errore scribæ, sic formatum est. Similia et alibi notavimus ap. Nostr. Schef.

§ 7 *Rex Syria Antiochus Ptolemæo*] Cum tot sint Antiochi ap. scriptores, non dignatur Justinus vel uno verbo innuere, de quonam Antiocho hic loquatur, de Ptolemæo ad idem. Ego quidem puto eum loqui de Antiocho Epiphane, Seleuci vii. regis Syriæ fratre. Vid. Flor. xli. in Livii Epitome. Item de Ptolemæo Philomatre sexto post Alexandrum, hactenus perpetuo a patre suscipiente imperium, ut inquit Strab. lib. ult. *Glarean.* Antiochus] Epiphanes dictus, Magni filius: ejus sororis Cleopatæ hic Ptolemæus filius erat. Bong.

Nimias sagina] Add. xxi. 3. 1. et xxxviii. 8. 14. Bern.

Regia, &c.] Saxo vi. p. 106. 42. 'Intermissisque regiæ majestatis officiis.'

§ 8 *Particip. &c.*] Hegesipp. i. 40. 'Nam, accepto diademate, prope universi regni potentiam cum fratre suo [Pherora] Herodes participaverat.'

ubi ex Ms. et Josepho i. de B. J. 24. reponend. *exceptio*. Ita enim ille: 'Ὁς πῶτος μὲν ἐκονάσθαι τῆς βασιλείας πλὴν διαβήματος. Saxo xiv. p. 312. 43. 'Rex regni majestatem cum sanguine suo participare non damnum honoris, sed claritatis incrementum putavit.'

CAP. III. § 1 *Legatus P. Popilius ad Antiochum*] Huj. legati et prænomen et nomen varie legitur, ut ap. Val. M. vi. 4. et ap. alios. Ego credo *Caium*, non *Publium*: item *Popilius* absque m in prima syllaba, non *Pompilius* nominatum. Certe Liv. v. dec. v. ubique vocat C. *Popilius Lenatem*. Glar.

Legatus Popilius] De eo vid. Liv. xlv. 12. Plut. Apoph. 32. Val. M. vi. 4. 3. a quibus C. *Popilius* dicitur. Patern. i. 10. 1. est Marcus, et Hieronymo in xi. Daniel. Hic vulgo est P. *Popilius*. Bong. Add. Plin. xxxiv. 6. ubi tamen errore manifesto Cn. Octavius pro Popilio ponitur: itemque Cic. Phil. viii. 8. et Appian. Syriac. p. 181. m. Bern.

§ 2 *Facessere priuatam amicitiam*] Ita Timotheus, adversus Jasonem, 'patræ sanctiora jura, quam hospitii, esse duxit:' Probus Timoth. ext. Quomodo Demosthenes dixit, 'se anteponere salem civitatis hospitali mensæ,' quod ei tamen maledicti loco objicit Æschines in Orat. de Fals. Legat. Bernegger. Saxo xiv. p. 335. f. 'Quin potius, ubi publicæ necessitati consulitur, privatas lites facessere oportere.'

§ 3 *Ut et amicos caperet*] Est qui languere hæc verba, et ita rescribenda censet, ut ut a. c. quæ quid sibi velit emendatio, non video. Justinus mens: Eam fuisse circulo capacitatem, ut intra eum stare possent etiam amici Antiocho advocandi, et in consilium adhibendi. Vox 'amici' sumitur hic eo significato, ut ix. 8. 16. xii. 12. 8. xxxi. 6. 1. et passim ap. auctores: clarissime vero ap. Suet.

Tib. 55. 1. 'Super veteres amicos et familiares, viginti sibi e numero principum civitatis depoposcerat, velut consiliarios in negotiis publicis.' *Bernegger*. Post 'prolatoque' addit 'ei' Vincent.

Inclusum, ut et amicos caperet, consulere] Junt. *inclusum amicos capere, et cons.* Quod mihi arridet. Sic 'capere arbitros,' 'generum,' ap. Terent. et alios. *Græv.*

§ 4 *Austeritas*] Ms. Junt. veteresque edd. aliz *asperitas*. *Græv. Vett.* et Junt. *asp.* Alterum glossatoris est. *Schef.*

§ 5 *Antiochus decedit*] Appian. Syriac. p. 131. 'Spoliato in Elymæis templo Veneris, tabe periit relicto novenni filio Antiocho Eupatore.' Hieron. in Dan. ex Polyb. et Diod. bibliothecarum acriptoribus refert, eum, cum templum Dianæ in Elymaide spoliare conaretur, oppressum a custodibus templi et vicinis gentibus, quibusd. phantasiis in amentiam verum, morbo interiisse, in Tabes oppido Persidis. *Bongars.* Præterit ergo Auctor quod Antiochus reversus in regnum Judæos vexavit, quodque Elymaida profectus templum ibi spoliare voluit. Judæos a regibus Syriæ vexatos significat demum lib. xxxvi. et primum quidem a Demetrio, qui, sublato Antiochi Epiphanis filio Antiocho Eupatore, regnum occupavit. Quæ sup. xxxii. 2. 1. de templo Jovis Elymæi oppugnato scribit, ea huc referenda fuissent. *Vor. Margini Leid.* 4. ascriptum erat: 'Hic Antiochus Epiphanes, cum quo Judas bella gessit, templi exspoliator, qui lateris vermibus oblit.'

Relicto p. a. filio] Gronov. e Mss. adijciend. censet nomine Eupatore. *Vorst.* Addunt Mss. nomine Eupatore, quod Gronov. putat rectum. *Schef.* Angli quoque id repperunt in tribus Mss. sed ex marg. irrepsisse id contendunt. *Græv.*

§ 6 *Patruus ejus Demetrius*] Appli-

an. Syriac. p. 117. Demetrium hunc dicit *Ζελείκου μὲν υἱόν, Ἀντιόχου δὲ Ἐπιφανοῦς ἀδελφεοῦν, υἱανὸν δὲ τοῦ μεγάλου Ἀντιόχου, ἀντίφρων ὄντα τῆς τῆς πατρὸς.* Non ergo patruus, sed patruelis: erant enim ambo duorum fratrum filii. *Leg. Appian. et Epit. Livii XLVI. Bongars.* Et sic *Diod. ap. Vales. 322. Bern.*

Obsidemque se] Legend. videri possit *obsidem inquit se*, ut cohæreat oratio. Sed Auctori non insolens est hæc ellipsis. Exempli causa v. 7. 12. *Idem. Obsidem inquit se* mihi persuasissimum esse ascribend. Nam illud *que* in *obsidemque* prorsus hic est otiosum, neque habet quidquam, quo referatur, et in *inquit* intercidit præcedens *in* in voce 'obsidem.' Nisi plane sequi malumus Mss. *Bong.* et legere *obsidem se*, omisso illo *que*. Tunc enim valebit, quod de ellipsi a *Bernegger*. notatum est. *Schef.*

§ 7 *Dimitti igitur se ad regnum, &c.*] Postulatum non iniquum. Qui obsequi datus est tantum, ut alterum captivum aut obsidem redimat, eo mortuo liberatur. Nam in illo, dum moritur, jus pignoris extinctum est, ut in captivo redempto dixit Ulpianus L. 5. D. de Captivis. Quare, sicut in Ulpiani quæstione pretium non debetur, quod in personæ locum successit, ita nec hic persona manebit obligata, quæ personæ vicaria facta est. Hæc *Grotius* de J. B. ac P. iii. 20. 56. *Bern.*

Deberi] Add. *dicebas*. *Faber.* Notator Anglicanus putat hic addend. *dicebat* (ex *Fabro*) vel quid simile. Ac profecto mutila est hæc oratio. Sed mallet eam superius juvari, ubi legitur *obsidemque*. Quæ est enim connexio: Senatam adiit obsidemque se venisse? Legend. igitur existimo *senatam adiit, obsidem inquit se venisse*. *Schef.*

§ 9 *Regnumque ei occiso pupillo a tutoribus traditur*] Tutor fuit Lysias. Is regnum non tradidit Demetrio, sed a militibus interfectus est uter-

que, Lysias et Antiochus, ut tradunt auctor Maccab. i. 7. et Joseph. Antiq. XIII. 16. Liv. Epit. XLVI. 'Hunc Antiochum puerum cum Lysia tutore ejus Demetrius, Seleuci filius, qui Romam obses missus fuerat, clam [sc. elapsus], quia non dimittebatur a Romanis, interemit, et ipse in regnum receptus.' Itaque hic legend. *statuo pupillo et tutoribus*. Græv. Ex historia veteri optime emendavit Græv. *Faber. Græv. et tutoribus*; quia aliunde sciri potest tam tutorem Lysiam, quam pupillum Antiochum Eupatora occisum fuisse tum, cum Demetrio regnum traderetur. *Vorst. Græv. et tutoribus*. Probo, exigente sic historia; tantum mallet *ac tutoribus*, ut abesset propius a veteri scriptura. *Schef.*

CAP. IV. § 1 *Prusias*] Strab. XIII. scribit interfectum ab Attalo: alii a

filio, adjuvante Attalo. Epit. Liv. L. Appian. *Bongars.* Porro de adfectu paterno, novercalibus odiis extincto, vid. Notam XVII. 1. 4. Add. Liv. XXXIX. 9. 4. Tac. i. 3. 6. &c. *Bern.*

Et Romæ, &c.] Usque ad *susceperant* uncinis includit Ed. Bong.

4 *In auct. &c.*] Saxo l. p. 19. 44. 'Dolum in auct. retorsit:' XIV. p. 350. 7. 'Ceterum insidiarum periculis patere malle, quam in auctores facinus retorquere.' Saresb. II. Policr. 20. f. 'Alioquin hominem nulla justitia condemnabit, cum culpa non in eum, sed in ipsius. retorqueatur auctorem.'

§ 5 *In latebris*] 'Religione fani Jovis se tutantem confoderunt quidam immissi a filio,' inquit Appian. Mithrid. p. 175. *Bern.*

Quam filium] Melius si rescribas *quam quo fil.* Fab.

LIBER XXXV.

CAP. I. § 1 *Ocium*] XX. 1. 1. 'Grave ocium regno suo.' Catull. C. 52. 'Ocium reges prius et beatas Perdidit urbes.' Vulgo *odium* hic legitur pro *ocium*: quod et quæ sequuntur, et quæ superiore lib. dixit, impugnant. *Bong.*

§ 2 *Fastiditas sororis nuptias*] Exemplum bellorum, ob petitæ repulsam inter reges exortorum, extant in Herod. III. 1. Diod. XIV. 107. Dionys. IV. 52. Nostro II. 5. 9. Addend. Apul. sub initium VIII. M. *Bern.*

Orofernem] Ita Vett. Appian. Syriac. p. 118. 'Ολοφέρνη, et Diod. XXXI. *Bongars.* Elian. H. V. II. 41. 18. Polyb. ap. Vales. 170. *Bern.* 'Ολοφέρνη quoque vocatur in Excerpt. Porphyrog. e Diod. Quamvis alii aliter vocent. *Vos.*

§ 6 *Lacessiti*] Impr. *laccensitis*, rec-

tius, ut opinor. *Bern.*

Subornant] De h. Alexandro, incertæ stirpis et ignoto homine, Liv. Epit. LII. et Appian. Syriac. p. 181. *Bongars.* Ejusd. Demetrii filio, item Demetrio dicto, itid. submissus fuit Pseudo-Alexander alius, de quo Noster XXXIX. 1. 5. Hujusmodi scenicos et obrepititios principes aliquam multos contraxit Lipsius in Monitiis et Exemplis Politicis II. 5. Quibus add. Pseudo-Drusum ex Tac. v. 10. Pseudo-Neronem, Suet. Ner. fin. Pseudo-Ariarathen, Val. M. IX. 16. Pseudo-Johannem, Pachymer. III. 12. et 13. et plures. *Bern.*

Propalam quandam] Ampliss. Limgelsheim. ostendit mihi locum in doctoris sui Ob. Gifanii plenius bonæ frugis Obs. in L. L. ubi 'propalam' ait 'Latine dici eum qui propalam,

velut ante-palium et de-palo, pendent mercem habet et vendit: eamque vocem ubique fere per errorem esse mutata in *propola*, quæ vox tamen Græca est, et proxenetam seu venditionis conciliatorem significat, teste Polluce VII. 2. Consimilia Turneb. Advers. I. 1. Ostendit etiam epistolam a Bongarsio, ante hunc 30. annos ad se scriptam, et huic expositioni subscribentem, cum antea putarit Justino *propalam* hic adverbialiter accipere. Scaliger tamen in Culicem Virgil. p. 42. statuit *propala* non etymologiæ, sed prævæ librariorum consuetudinis esse scripturam, pro *propola*: hoc autem non esset ortum a mere Græco *προβάλης*, qui est proxeneta et pararius Senecæ; sed esse ex Græco *πωλῆς* et Latina præp. conflatum, duplici argumento: tum quia producit primam syllabam, cum alioqui, si Græca esset, corriperebatur: tum etiam quia diversam a *προβάλης* significationem habet. Dictus enim, quod primus vendat merces, quas in portu primus anticipat, et, ut Persius ait, 'primus tollit piper a sitiente camelo,' ut prior vendat. Quod manifeste innuit Lucillius, citatus a Nonio, voce *Primitus*: 'Sicuti cum primus ficos propola recentes Protulit; et pretio ingenti dat primitu' paucos.' Quanquam etiam in his Lucillianis *propala* nonnulli libri habent: item in Varr. de R. R. III. 14. Quin in illis quoque Cic. in Pison. 27. 'Panis et vinum propala, atque de cupa.' Mss. Palatinorum et edd. vet. hanc esse scripturam, testatur Gruterus. Pro hoc item *propala* in opt. Glossario scriptum invenisse se Scaliger asserit. Porro similem huic in Nostro locum vid. XXXIX. 1. 5. Bernegger. Celeberr. vir Fr. Gronovius optime conjecit scribend. hic esse, *sub. Balam q.* Josepho enim Ἀλέξανδρος ὁ Βάλας dicitur III. 8. uti habent libri meliores. Voss. Præclara Gronovii emendatio est; ita namque ille Alexander

Delph. et Var. Clus.

dicebatur. In Mss. et Impressis nihil subsidii. In iis omnia sunt scdissime inquinata; alii enim habent *propalam*, alii *propolam*, &c. Faber. Gronov. Obs. IV. 10. et Rupert. Obs. ad Hist. Univers. 10. legunt *Balam quendam*. Constat enim ex Strab. Joseph. Euseb. hunc regem dictum esse Alexandrum Balam. Ap. Euseb. corrupte scribitur Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Βαλᾶ, pro Ἀλέξανδρος ὁ Βάλας, ut Rupert. docuit. Græv. Frustra sunt qui *propalam* nomen appellativum esse putant. Quoniam ex historia notum est, ipsum hunc, de quo hic agitur, nomine proprio Balam vocatum, quidni cum Gronov. credamus legend. esse *Balam quendam*? Nominibus propriis addi solere quidam notum est. Nep. IV. 4. 1. 'Argilius quidam:' et XX. 5. 2. 'Lamecius quidam.' Vid. et Ind. in eum Auctorem: ubi Boecius observat, 'pronomen hoc nominibus propriis addi, interdum designandi causa: interdum contemtim: aliquando quasi de ignotiore, obscuro, aut obiter memorato.' Dicitur autem *Balam quendam* pro, quemdam nomine Balam; ut ap. Nep. 'Argilius quidam' pro, quidam nomine Argilinus. Voss. Probe illi, qui pro isto *propalam*, quod est nihil, substituunt *Balam*: sed, quia hoc tantum potest succedere *τῇ palam*, reliqua manet syllaba *pro* in *propalam*. Quæ cum non temere putari possit a librario adjecta, venio in eam sententiam, quasi hic desit nomen aliquod proprium, atque sic hæc verba scribi debeant: *subornant pro....Balam quendam*. Putem autem deesse nomen pupilli, aut filii Antiochi, a Demetrio occisi, quod fuit *Eupatoris*, et sic restitui posse omnia: *subornant pro Eupatore Balam quendam*. Nisi plane alia et plura desint, quia sequitur, indidisse ei nomen non Eupatoris, sed Alexandri. Et finxerunt forte, præter Eupatorem, adhuc alium filium, Antiochum, ut sic in lacuna ista

Justin.

3 Q

que
au
xi.
tio.
ej
R.
el.
R.
m
st
h
G.
q
L.
I.
D.
G.
S.
v.
S.

scrib. Ca.

L. 14.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

Verh.

LIBER XXXVI.

CAP. I. § 1 *Demetrius*] Nicator dictus: vid. Appian. Livii LII. Epitoma hæc paulo aliter: 'Demetrius,' inquit, 'ob crudelitatem, quam per tormenta in suos exercebat, a Diodoto quodam, uno ex subjectis, qui Alexandri filio, bimulo admodum, regnum asserebat, bello superatus, Seleuciam fugit.' Bong.

Quantum odium ex superbia pater habuerat] Habere odium quis ferat Latine doctus? Delend. habuerat, et subaudiend. contraxerat. Grav.

§ 3 *Arsacida*] Arsacides pro, Arsace. Arsaces dicebantur omnes Parthorum reges; xli. 5. 6. Sed et ii. 6. 9. *Amphictyon* in Mss. est *Amphictyonides*: Prusides est Prusias ap. Varroem, cujus locum supra notavimus: et Callias, sub quo Athenas Xerxes incendit, Diodoro dicitur Calliades: et, quod mirius est, Auctor noster ii. 12. 11. pro, Thespias, posuit Thespiadas: ita enim vett. libri Mss. omnes. Bong.

§ 5 *Pacis simulatione deceptus captus*] De liberatione Demetrii e captivitate ista Parthica agitur demum xxxix. 1. Verat.

Traductusque, &c.] Liv. ii. 38. 'Vestros liberos traductos p. o. hominum.'

§ 6 *Juxta cultum*] Ita xi. 9. 15. et xxxviii. 9. 3. Bern.

Benigne, &c.] Saxo viii. p. 156. 21. 'Apud quem benignius habitus.'

§ 7 *Trypho*] Dictus Diodotus. Strab. xiv. et xvi. Appian. Syriac. p. 182. Liv. Epit. lv. Bong.

privigno] Alexandrum Athi filium vocant Appian. Epit. LII. et LV. quos leg.

otius] Triennium habet i. 12. fin. Bern.

§ 9 *Civitates quæ initio fraterni imperii defecerant*] Non dubitavi recipere lect. elegantissimam et certissimam ed. Junt. c. q. vitio f. Quia nimirum in luxuriam lapsus male regnum administravit: vitio, i. e. culpa imperii. Plant. Aulul. iv. 10. 'Quia vini vitio et amoris feci.' Horat. i. C. 2. 'Audiet pugnas vitio parentum Rara juvenus.' Grav. Vitio non contemnend. Præcedit enim, 'Fratres propter segnitiam contemptus fuit.' Vorst. Putant vitio legend. Mihi secus videtur, vel propter hoc ipsum, quia de vitio fratris proxime præcessit. Otiosa enim esset ista repetitio. Schef.

§ 10 *Jud. quoque qui in Macedonico imperio sub Demetrio patre*] Legend. puto qui sub M. bello sub D. patre: ut intelligatur bellum Macedonicum, quod Romani adversus Persea gesserunt. Biennio enim antequam Demetrius Soter, hujus Antiochi pater, in regnum venit, Judas Machabæus Judæos in pristinam libertatem asservit, ut tradit Euseb. Glar.

Judæoque] Tac. H. v. Vid. historiam Machabæorum. Statim, malim legere a Macedonico. Bongars. Add. inf. xxxvi. 3. 9. Bern.

Judæos quoque] Ita legere malo ex antiquioribus typis expr. quam *Judæoque*. De Judæis nunc demum agere incipit; cum jam xxxiv. 3. ubi de Antiocho Epiphane agit, de illis agend. fuisset. Ver.

CAP. II. § 1 *Origo Damascena*] 'Damascena' pro, Damascus. Faber.

Unde et Assyriis regibus genus et regina Semiramis fuit] Quid si ita legatur: unde et Syriis regibus genus, et regina Semiramidis fuit? Glarean. Ms. et Junt. unde et Assyriis regibus genus et regina Semiramidis fuit. Constat ex

potius videatur legend. *pro filio Antiochi Balam quendam*, vel *pro pupillo Balam quendam*. Nam et supra 'pupilli' vox in re simili. *Schef.*

§ 7 *Nomen ei Alexandri inditur*] Nec h. l. Auctor uno verbo indicat, cujus Antiochi filius dictus hic Alexander. Eusebius Antiochi Epiphanis ait: quidam Balam putant. Talem etiam Ptolemæus Physcon Demetrio decimo quarto Syriæ regi postea subornasse dicitur, ut hic Auctor tradit xxxix. Ceterum de hoc Alexandro hoste Demetrii Soteris videtur mentio i. Macchab. 10. Cæterum, si quis conetur in hisce aliquot libris explicare, quoties alii aliis imposnerint, matrimonia junxerint, ac mox rursus ruperint, res nullum finem invenerit. *Glar.*

§ 8 *Tantum odium, &c.*] Sæpe accidere, ut homines quemlibet sibi malint imperare, etiam indignissimum, quam eum a quo læsi sunt, 'documento Vitellius est, nullis stipendiis, nulla militari fama, Galbæ odio promotus:' Tac. H. ii. 76. Sic Opilium Macrinum Senatus, odio Antonini Bassiani, libenter imperatorem accipit, cum in Senatu omnibus una vox esset: 'quemvis magis quam parricidam, quemvis magis quam incestum,' &c. Capitolinus in ejus Vit. 2. *Bern.*

§ 9 *Pristinarum sordium oblitus*] Juxta Claudian. illud in Eutrop. i. 18. 1. 'Asperius nihil eat humili, cum surgit is altum.' Et sane inasperato felices omnium pessime ferre fortunam apparet etiam ex Proverb. xxx. 22. et 23. Eurip. Supplic. v. 741. Thucyd. iii. 6. 25. Curt. ix. 2. 8. Dion. lvi. ubi de Sejano: Marcellina. xiv. 1. Aristide sub initium Orationis prioris de Pace, &c. *Idem.*

CAP. II. § 1 *Gnidium*] Scrib. Ca. Gron.

Commendaverat] Ita est in Vett. 'Commendare' est, deponere, L. 14. D. de Religiosis, L. 186. de Verb. Signif. Cic. de Leg. ii. 9. Lar familiaris in Querolo: 'Mihi thesaurum commendavit,' i. e. concredidit thesaurum auri, ut id servarem sibi: ut est in Plaut. Aulul. Prolog. 6. *Bong.* Junt. *demand.* perperam. Est enim, commendare, non nunquam, deponere, servandum et custodiendum mandare. Hygin. Fab. 3. 'Cujus beneficio ad sororem Medeam est commendatus.' Medæ servandus fuit commissus: vid. ap. Gronov. Obs. iii. 23. Alia Scheff. ac Rittershus. ad Phædr. i. 16. in hanc rem. Mox Junt. *velut captivum*, pro vulg. v. *captum*, non male. *Græv.*

§ 2 *Velut captum, inter*] Distinctio prava: debet enim comma rejici post vocem 'greges.' Non enim est sententia, fuisse desidem inter greges scortorum, sed captum. Habebant scorta eum captum, atque inde sequebatur desidia, de qua Justinna. *Schef.*

Auxiliantibus, &c.] Et Ptolemæo Energete, rege Ægypti, Georgius Syncellus Chronog. p. 292. τῷ αὐτῷ Δημητρίῳ Σωτῆρι ἐπιλεγόμενῳ καὶ Νικάνορι Πτολεμαῖος δίδωσι ἀφελόμενος Ἀλεξάνδρῳ τὴν θυγατέρα Κλεοπάτραν, ἀποῦ καὶ τῆς Σουλᾶς ἀρχῆς. Leg. Δημητρίῳ τῷ τοῦ Δημητρίου Σωτῆρος, ἐπιλεγόμενῳ τῷ Νικάνορι, Πτολεμαῖος δίδωσι.

§ 4 *Deditque, &c.*] Hunc l. imitari Saxonem i. p. 19. 51. monnit Stephanus. Add. vii. p. 124. 24. 'Deditque pœnas et Haldeno quem provocaverat, et regibus quorum sanguine per vim potitus fuerat.'

LIBER XXXVI.

CAP. I. § 1 *Demetrius*] Nicator dictus: vid. Appian. Livii LII. Epitoma hæc paulo aliter: 'Demetrius,' inquit, 'ob crudelitatem, quam per tormenta in suos exercebat, a Diodoto quodam, uno ex subjectis, qui Alexandri filio, bimulo admodum, regnum asserebat, bello superatus, Selenciam fugit.' Bong.

Quantum odium ex superbia pater habuerat] Habere odium quis ferat Latine doctus? Delend. habuerat, et subaudiend. contraxerat. Grav.

§ 3 *Arsacida*] *Arasides* pro, *Arsace*. *Arsaces* dicebantur omnes Parthorum reges; XLI. 5. 6. Sed et II. 6. 9. *Amphictyon* in Mss. est *Amphictyones*: *Prusides* est *Prusias* ap. Varronem, cujus locum supra notavimus: et *Callias*, sub quo *Athenas* *Xerxes* incendit, *Diodoro* dicitur *Calliades*: et, quod mirius est, Auctor noster II. 12. 11. pro, *Thespias*, posuit *Thespiadas*: ita enim vet. libri Mss. omnes. Bong.

§ 5 *Pacis simulatione deceptus captus*] De liberatione *Demetrii* e captivitate ista *Parthica* agitur demum XXXIX. 1. *Vorst.*

Traductusque, &c.] Liv. II. 38. 'Vestros liberos traductos p. o. hominum.'

§ 6 *Juxta cultum*] Ita XI. 9. 15. et XXXVIII. 9. 3. *Bern.*

Benigne, &c.] Saxo VIII. p. 156. 21. 'Apud quem benignus habitas.'

§ 7 *Trypho*] Dictus *Diodotus*. *Strab.* XIV. et XVI. *Appian.* *Syriac.* p. 132. et Liv. *Epit.* LV. *Bong.*

Antiocho principis] *Alexandrum Alexandri* nothi filium vocant *Appianus*, *Livius Epit.* LII. et LV. quos leg. *Idem.*

§ 8 *Dix potius*] Triennium habet *Josephus* XIII. 12. fin. *Bern.*

§ 9 *Civitates quæ initio fraterni imperii defecerant*] Non dubitavi recipere lect. elegantissimam et certissimam ed. Junt. c. q. vitio f. Quia nimirum in luxuriam lapsus male regnum administravit: vitio, i. e. culpa imperii. *Plant.* *Aulul.* IV. 10. 'Quia vini vitio et amoris feci.' *Horat.* I. C. 2. 'Audiet pugnas vitio parentum Rara juvenus.' *Græc.* Vitio non contemnend. Præcedit enim, 'Frater propter segnitiam contemptus fuit.' *Vorst.* Putant vitio legend. Mihi secus videtur, vel propter hoc ipsum, quia de vitio fratris proximo præcessit. Otiosa enim esset ista repetitio. *Schæf.*

§ 10 *Jud. quoque qui in Macedonico imperio sub Demetrio patre*] Legend. puto qui sub M. bello sub D. patre: ut intelligatur bellum Macedonicum, quod Romani adversus *Persea* gesserunt. Biennio enim antequam *Demetrius Soter*, hujus *Antiochi* pater, in regnum venit, *Judas Machabæus* *Judeos* in pristinam libertatem asservit, ut tradit *Euseb.* *Glar.*

Judæoque] *Tac. H. v.* Vid. historiam *Machabæorum*. Statim, *nam legere a Macedonico.* *Bongars.* Add. inf. XXXVI. 3. 9. *Bern.*

Judæos quoque] Ita legere malo ex antiquioribus typis expr. quam *Judæoque*. De *Judeis* nunc demum agere incipit; cum jam XXXIV. 3. ubi de *Antiocho Epiphane* agit, de illis agend. fuisset. *Vor.*

CAP. II. § 1 *Origo Damascena*] 'Damascena' pro, *Damascus.* *Faber.*

Unde et Assyriis regibus genus ex regina *Semiramidi* fuit] Quid si ita legatur: unde et *Syriis* regibus genus, et regina *Semiramidi* fuit? *Glarean.* Ms. et Junt. unde et *Assyriis* regibus genus et regina *Semiramidi* fuit. Constat ex

1. 2. Syros pro Assyriis accepisse Veteres et cum iis confudisse, non Semiramidem solam; quamvis et hanc Syram fuisse, et ap. Syros postea divinis honoribus affectam quam plurimi tradant. *Græv.* Forte vera lect. est *ex regina Semiramide*: sed et illa vera esse potest quæ in Junt. est, et *regina Semiramidi*. *Faber.* Antiquiores typis expr. *Semiramide*, aut *Semiramidi*, et Junt. quidem casu tertio sic, *Et regina Semiramidi*. *Vorst.* Verum puto, quod in multis legitur, et *regina Semiramidi*. Nam reges Assyrios genus suum habuisse ex Semiramide non existimo. Saltem unius fuisse stirpis omnes verisimile haud videtur. *Schæf.*

§ 2 *Nomen urbi a Damasco rege inditum*] Nemo potest ignorare, quantopere semper in usu fuerit ap. librariorum nomina eorum, a quibus urbes et regiones denominatæ et conditæ traderentur, corrumpere, et inflectere ad ipsiusmet loci appellationem. Id. quoque hic factum esse, non injuria quis dubitare possit. Is enim, qui hic nomen urbi dedisse, quique Athares uxoris cultum instituisse dicitur, ab aliis non Damascus, sed Damas vocatur. *Etymol. M.* *Δαμασκός πόλις Συρίας, περὶ τὴν Ἀντιλίβανον εἰρηται* *ἔτι Δαμάς στρατεύων μετὰ Διονύσιον, ἐκέλευε σκῆρην πηξάμενος, ἰδρύσασθαι τὸ ἐκεῖ Συρίας Θεοῦ ἔδανον. Ἡ οὖν Δαμασκὴν, Δάμασκος.* Scio quidem alios mentionem facere Damasci cujusdam, qui a Baccho excoriatus esse traditur, unde *Δερμασκός*, et postea *κατὰ παραφθορὰν* Damascus dicta sit. Sed eum quidquam cum Athare, aut Atargati, commune habuisse, nemo dixit. De appellatione autem huj. urbis tantum a sese abeunt Veteres, quantum a veritate. *Vid.* *Damascum* ap. Photium, Phil. *Judæum*, *Steph.* Verum hæc alibi. *Voss.*

Arathie] *Hermolaus* in *Plin.* v. 23. dubitat, an h. l. permutatis litteris legend. sit *Atharan*, quæ est Syrio-

rum Dea, etiam Atargatis dicta; *Strab.* fin. lib. xvi. cujus meminit et *Macrobius* i. Sat. *Bongars.* Discutit hæc exactissime, more suo, *Salmas.* ad *Solin.* p. 574. *Berneccer.* *Leg. Athares*, et alii viderunt ita scribend. esse. *Faber.* Notator Anglicanus ex *Strab.* et *Macrobi.* existimat scribend. *Athares*. Sed vitium hic est typographi: legend. enim *Astara* vel *Athara*. Nec res ipsa convenit. Nam *Athara* vel *Asthara* mater *Semiramidis*: *vid.* *Rupért.* ad *Besoldi Synopsin* cap. 3. *Græv.*

Sepulcrum Athares uxoris ejus pro templo coluere] Vix equidem possum amplecti hanc lectionem, præsertim cum *Mss.* præferant *ejus extemplo*. Puto itaque scribend. *ejus exemplo*. *Ait.* Syros, æstimatione Damasci, *Athares* conjugis sepulchrum (quam ipse, dum viveret, impensissime amarat, mortuam plus quam debita pietate prosecutus erat) coluisse, regis sui, quamdiu superstes esse uxori, exemplum secutos. *Voss.* Non displicet: cum colere quid pro templo insolentius videatur dici, quia potius coluntur numina in templis. *Schæf.*

§ 4 *Decem filiorum proventus*] Ad veritatem historiarum sacræ rescribend. fuerit duodecim. Simile in *Notis Lipsii* ad *Val. M.* i. l. 1. Quauquam nihil mirum, Auctorem hic impingere, cum multo graviorum errorum in hac tota sit historia manifestua. Et sane res Judaicas valde Romanis incognitas fuisse, facile intelliget, qui cum *Mosis* libris, præter hanc Autoris, etiam *Taciti* librum v. H. *Strabonis* xvi. et *Dionis* xxxvii. contulerit. Sed et Græcorum commentis multa, a fide historiarum abhorrentia, de *Judeis* prodita fuisse, *Josephus* lib. i. adversus *Aplonem* auctor est, et fidem facit *Ecloga* ex *Diod.* xl. *Bern.*

§ 5 *Ejus portio*] *F.* cujus portio, aut, nam ejus port. Videtur enim in his verbis consistere ratio, propter quam coli ipsum voluerit *Israel*: ali-

ter, quomodo hæc explicari possint, non video. *Fresash.* Mihi verosimilius videtur scripsisse Just. ut *ejus portio*. Particulam ut litteræ it postremæ in voce *jussit* intercepere. *Schef.* Leg. *cujus portio*. Faber. Lectio rectissima, et in textum ubique transferranda, nisi malis sequi, quod nos attulimus in notis. *Græv.*

§ 6 *Joseph*] De toto h. l. vidend. Oros. i. 8. *Bern.*

Clam] Nesciant Oros. Frec. et Otto Frising. i. Chron. 14.

§ 7 *Brevi*] Oros. ex Mas. Leid. Freculphus atque Otto Frising. 'in b.' Vid. Var. Lect. ad xxiii. l. 14.

§ 9 *Steril. pr.*] Saxo xiv. p. 270. 30. 'Eskillus defectionem providens.'

§ 10 *Dari*] Desideratur ap. Frec. Ottonem Frising. atque in plerisque Mas. Orosii.

§ 11 *Paternæ scientiæ*] Sc. artis magicæ. Quomodo Plin. xxx. 1. 'Est et alia magicæ factio, a Mose et Jamne et Jodape Judæis pendens,' &c. Mosen inter magos numerat et Apuleius in Apol. Sed Strabo xvi. p. 524. Mosen non tam fuisse magum dicit, quam oraculis deditum, quales Minos, Lycurgus, alique legumlatore, item Amphiarus, et Orpheus, et Musæus fuisse leguntur. Indicio eruditissimi juxta et optimi Viri, D. Nic. Vedelii, cum anno superiore in transitu perhumaniter ad me viseret, e Suida didici, Alexandrum Milesium, cognomine Polyhistora, qui Syllæ temporibus vixit, præter alia scripsisse de Roma libros 5, in quibus ait: 'Hebræam fuisse mulierem, Moso nomine: a qua perscripta sit lex Hebræorum: depravato et sexu et nomine nostri legislatoris. Ita sc. in tenebris illis aliquas tamen veri stricuras ei *ἔγω* viderant. *Bern.*

§ 12 *Vitiliginem*] Ita ex Ms. legend. et Orosio i. 8. et 10. Vitiligo Arnebio est, lepra, ut me docuit doctorum princeps Jac. Cujacius: 'Ille

notas albicantium vitiliginum manu admota deterat.' Et Sen. N. Q. iii. 25. vitiliginem vocat 'fœdam ex albo varietatem.' Græcis *λευκή*. Exodi iv. 6. et Numer. xii. 20. lepra dicitur candens *ἄρα* *χάρι*. Hæc debeo, sæpius a me commemorato, nunquam tamen satis landato doctori meo; cujus de humanitate et doctrina nunquam quisquam ita magnifice dicit, quin id virtus ejus exasperet. Sed clarissimi viri gloriæ neque mea prædicatione accedere quidquam potest: neque tenebrionum quorundam obtreccatione decedere. Illuc revertor. Vitiliginem hanc Tac. H. v. 3. tabem vocat, quæ corpora fœdaret. De Mose aliter Strab. xvi. *Bongars.* Etiam Mas. nostri habent *uliginem*. Turnebus tamen, magnus ille Galliæ sol, *scabiem* et *pruriginem* probavit. 'Est enim,' ait ex Isidoro Etymol. iv. 8. 'prurigo vocata a perurendo et ardendo,' legendumque censet etiam ap. Juv. 'Unius scabie cadit et prurigne porci:' nam *porrigo*, quam vocem etiam h. l. quidam reponunt, capitis videtur morbus esse, furfuribus et farina quadam obseiti. Sere-nus 3. 'Cum caput immensa pexum porrigine ningit.' Et Lucil. ap. Nonium: 'Tristem et corruptum scable, et porriginis plenum.' *Modius*. Plin. xxxi. 2. ex Varrone narrat, Titium quendam, prætura functum, 'marmorei signi faciem habuisse propter vitiliginem.' Ap. Photium Biblioth. 279. nugatur Helladius, Mosem 'Al-pha' vocari, quod corpus habuerit *ἀλφει*, i. e. vitilagine distinctum: et ad mendacium Philonem testem adhibet. Ceterum Adr. Turnebus Advers. xiv. 17. adstruit vulgatarum edd. scripturam, *pruriginem*, quem vid. Modius in Fuldensibus esse dicit *uliginem*. Sed haud dubie Bongarsii correctio *vitiliginem* est bona: certe Lipsio Not. 4. ad v. H. Tac. probata. *Bern.*

Cum *scabiem* et *vitiliginem* pateren-

tur] Non reprehendo hanc incomparabilis JCTi Jacobi Cnjaeti emendationem, fide antiquorum librorum fultam. Non tamen frustra in antiquis odd. legitur *pruriginem*. In Junt. vero et nonnullis aliis optime, si quid video, *porriginem*. Sic scabiem et porriginem jungit Juv. vi. 'Grex totus in agris Unius scabie cadit et porrigine porci.' Et Lucil. 'Tristem et corruptum scabie et porrigine plenum.' Est autem *porrigo* secundum Celsum proprie: 'ubi inter pilos quedam quasi squamulæ surgunt, eæque acute resolvuntur, et interdum madent, interdum siccae sunt.' Tribuitur tamen et iis porrigo, quorum totum corpus squamulis et scabie oblatum est, ut ex iis patet exemplis, quæ attulimus. Græv. Bechar. et alii pro *vitiliginem* edidire *pruriginem*. Sed voluere, aut debuere, ut in Junt. est, *porriginem*. Vorst. Junt. et nonnullæ aliæ odd. *porriginem*. Lique alterutrum glossatoris esse. *Schef.*

§ 14 *Montem Synæ*] Junt. *Synæ*, ut 'mons Soractis,' 'Vergelli torrens,' 'flumen Arethusæ,' et sexcenta huj. notæ ap. optimos L. L. auctores. Græv. Bechar. rursus et alii edidire *Synæum*. Voluere, credo, aut debuere, ut in Junt. est, *Synæ*. Quod est ejus formæ, cujus sunt 'urbs Antiochia,' 'mons Soractis.' Nimirum nomini communi jungitur proprium casu secundo: ut rectio quam vocant sit pro appositione. Vorst. Placet *Synæ*. Sed puto alia quoque hic esse vitiosa. Quomodo enim occupat primum montem *Synæ*, dein iter facit per desertam Arabiæ, et tandem venit Damascum? Hæc omnia mediocriter locorum perito sunt absurda. Vitium latere in *occupat* quo videtur, sed, quid pro eo substitui debeat, non invenio. *Schef.*

Sabbatum, &c. jejuniis sacris] Eund. errat errorem Augustus ap. Suet. 76. 'Ne Judæus quidem, ni Tiberi, tam diligenter Sabbatis jejunium servat.'

Nimirum Romani, cum scirent a Judæis crebra jejunia usurpari, et Sabbatum ab illis. præcipua castimonia celebrari, Sabbatis eos jejunare temere sibi persuaserunt: quod falsum, nisi Sabbatum, non pro septimo die hebdomadis, sed pro tota hebdomade accipiamus, quo sensu Phariseus, Lucæ xviii. 12. 'Jejunio bis in Sabbato.' Hæc fere Casaub. ad Suet. Bern.

§ 15 *Eodem causæ*] 'Causam' vocat Auctor, quam ante dixit 'scabiem et vitiliginem.' Causa sæpius pro morbo usurpatur. Celsus: 'Partes quæ in causa sunt.' Unde et causarius pro ægroto. Plin. xxiii. 3. 'Causarii dentes.' et xxv. 6. 'Causarii vel latere vel faucibus.' Sen. 'causarium corpus' vocat infirmum. 'Causaria missio' ap. Romanos erat, cum quis ob adversam valetudinem a militia dimitteretur. Aretæo quoque dicitur *ἡ αἰτία ἐλα*, pro, morbo laborare. Gron.

Cum peregrinis communicarent] Mss. Fuld. optimi cum *p. conviverent*: quod amplectend. puto: maxime cum ita etiam in suis Mss. repererit Bongarsius: ut sit hic *convivere*, conjunctione vitæ mutua uti, frui. Unde 'convivium:' de quo ita Cic. de Senect. 13. 'Bene majores nostri accubationem epularem amicorum, quam vitæ conjunctionem haberet, convivium nominarunt.' Plautus: 'Misi ad navim Sosiam, ut hodie tecum conviveret:' quod supra quoque allegare memini, quo l. vid. plura de h. verbo. Medius. Constructio verbi sic se habet ut ap. optimos; cum ablativo puta intercedente prepositione *cum*. Sed significatio, quæ hic non activa, sed neutralis est, ap. eod. illos nondum, credo, est observata. Ap. Sulp. Severum aliosque scriptores ecclesiasticos satis frequens est. An ipse Just. ita scripserit, ambiguum facit illud quod codd. Mss. Fuld. et Bongg. quidam pro *communicarent* ha-

bent *convincerent* : id quod Modius pro altero et rescribend. putat. *Vorst.*

Quod ex causa factum] Just. arbitror ita scripsisse, q. ex c. Faber. Imo 'causa' hic est, morbus : *quod ex causa factum* est : Propter illum morbum, vitiliginem sc. propter quam expulsi ex Ægypto fingebantur a Judæis, factum est, ut ab aliarum gentium commercio abhorrerent. *Græv.*

Convertit] Absolute, pro, conversum est. Ita Sall. Cat. 6. 'Regium imperium in superbiam dominationemque convertit.' Sic Cic. in Bruto 38. 2. Hoc modo Liv. II. 8. 1. 'Leges in contrarium vertunt.' Tac. XII. 29. 'Diuturnitate in superbiam mutant,' h. e. mutatas. Flor. II. 15. 6. 'Quum bellum sederet' ubi meliores edd. *sedaret*, h. e. sedaretur : quod rectum est. Sic enim et Propert. III. El. 18. 'Flamma per incensas citius sedaret aristas' : ut in Animadv. ad illum poetam e cod. Pal. eruit V. C. Janus Gebhardus : Agel. XVIII. 12. ex Vell. 'Tempestas sedavit.' Nec aliter Marcellin. XXIX. fin. 'Tempestas mollivit.' Add. sup. Notam ad III. 8. 5. *Bern.*

§ 16 *Arvas sacerdos*] In Ms. quodam Bongarsii legebatur *Arruanus*. Mihi non est dubium, quin litera s huic voci adglutinata sit ex sequentis vocabuli initiali, legique debeat *Arvan*. Sic enim Aronis nomen corruptisse barbari videntur. *Schef.*

Semperque exinde hic mos] Aliter veriusque Joseph. Antiq. XIII. 19. 'Ut quidam principes simul et pontifices essent, tempore Maccabæorum primo fieri cepit, præsertim principatu Aristobuli, qui primus principatum summo pontificatui conjunxit, et diadema sibi imposuit, annis post captivitatem Babylonicam 481.' *Ber.*

Ut eodem, reges et sacerdotes, &c.] Non tantum ap. Judæos mos hic fuit : sed etiam, si quid Servio credimus, ap. alias gentes. Qua de re sic ille

ad latum Virgillii versum Æn. III. 80. 'Rex Anius, rex idem hominum Phœbique sacerdos ;' 'Majorum enim hæc erat consuetudo,' inquit, 'ut rex esset etiam sacerdos, vel pontifex. Unde hodieque [sic enim l. hunc corrigo ex membranis vulgo corruptum, et inepte interpolatum] Imperatores Pontifices dicimus.' *Modius*. Add. Liv. I. 20. 1. Diad. III. 5. Nostr. XI. 7. 14. Casaub. ad Suet. Aug. 31. 1. *Bern.*

Justitia religione permixta] Strab. *δικαιοσυνην* res, καὶ θεοσεβείας ὅρres. *Bong.*

Convluere] F. scribend. *convalluere*, h. e. potentiam acquisivere, quo significatu verbum hoc Auctori usitatum esse, supr. not. ad XVIII. 4. 1. ostensum est. *Berneccer*. Certiss. est conj. *Bernecceri* gentis *convalluere*. *Convalescere* hic locus nullus est. *Græv.*

CAP. III. § 1 *Opes genti ex vectigalibus opobalsami crevere*] De balsamo, opobalsamo, ac xylobalsamo multa præclare Plin. XII. 25. Lector cogitet, utri Auctori plus tribuend. Nam in multis nimis dissident hic Trognus ac Plinius. Trogo posterior Plinius, Plinio Justinus ; 'Spatium loci,' inquit Justinus, 'ducenta millia jugera ;' Plinius, 'Duobus hortis, altero jugerum non amplius xx. altero pauciorum.' Hæc Plin. In Justino errorem putant, cum etiam Latinitas male habeat, 'ducenta millia jugera,' pro, ducenta millia jugerum. Iterum Justinus : 'Et arbores opobalsami formam similem piceis arboribus habent.' Plinius, 'Quippe viti similior est quam myrto.' Unde pro *piceis f. myrteis* legend. quæ censuerit, quod alii *piceis* emendarunt. Strab. XVI. Cythio et Termintho persimilem dicit. *Gler.*

Opes genti ex vectigalibus opobalsami crevere] Balsamum in Judæa provenisse unquam sunt qui negent, eamque mercem aliunde importatam credant. Sed, ut in Ægypto et Arabia

provenisse olim scimus, ita et in Judæa, at vetustioribus paulo temporibus: id quod ex Genesi probare possis in historia Jacobi, ubi de muneribus ad Josephum mittendis agitur. Unde apparet tunc in Judæa crevisse balsamum, in Ægypto non crevisse. At, quum balsamum Galaaditicum memoratur in Scripturis Sacris, hoc meminisse potes, prophetam illum, qui mihi in animo est, multis post Jacobum seculis scripsisse; tunc autem, ut valde verisimile est, in Judæa Propria defecerat Balsamum. De h. argumento libellum egregium Prosperi Alpini legimus. *Faber.*

In his tantum regionibus] Ita sane tunc fuerit. Postea non dubium, stirpem eam in Ægyptum transisse, atque illic crevisse. Claudian. in Epithalamio Palladii: 'Gemmatis alii per totum balsama tectum Effundere cadis, duro quæ saucius ungue Niliacus pingui desudat vulnere cortex.' Perseverare etiam illic nostro ævo, qui peregrinati sunt, affirmant. Lipsius Not. 15. ad Tac. v. H. Bern.

§ 2 *Ducenta jugera, nomine arcus dicitur]* Vulg. *ducenta millia jugera*: immanis et sup. fidem numerus. Vett. plerique *ducenta jugera nomine arcus dicitur*. Quid si legamus *viginti jugerum Hierichus dicitur*? Et id Plin. XII. 25. et Solin. 38. confirmat: et Strab. XVI. p. 525. 10. Ἱερικὸς ἐστὶ πεδῖον κύβηλ περιεχόμενον ὀρευνῇ τινι καὶ πον καὶ θεατροειδῶς πρὸς αὐτὸ κεκλιμένον. Is tamen spatium loci facit centum stadiorum. *Bongars.* Ex hoc Strabonis loco considerandum monuit Freinshemius, an f. Noster ad formam loci potius quam nomen respiciat. Theatrum enim cum arcu similitudinem quandam habet. Sed potius est ut Salmasium audiamus, in Exerc. ad Solin. p. 583. c. 1. locum h. ita restituentem: *Spatium loci ducentum jugerum Jericus dicitur*. Nam quod Bongarsio ex Plin. XII. 25. pr.

visum est *viginti jugerum*, id ad unum tantum balsametum, partem vallis non magnam, a Plinio refertur. At Auctori nostro de totius vallis Jericuntis longitudine sermo est, quam non plus spatii habuisse quam viginti jugerum, non est credibile. *Bernegger.* Junnt. *Spatium loci ducenta millia jugera nomine Hiericho dicitur*. Præclare Salmas. ad Solin. *Spatium loci ducentum jugerum Jerichus dicitur*. Græv. Ex Strab. Bongarsius pro *arcus* legit *Hierichus*; locus est celeberrimus in lib. Sacris, ut et urbs ibi olim. Sed profecto nihil mutand. puto, quamvis etiam in quibusd. Impr. ante Bongarsium legatur *Hiericho*. Formam enim loci, non proprium nomen, respexisse Justinum credibile est. In ead. sententia Freinsb. fuisse comperio. Ceterum videtur ignorasse Justinus, aut Trogn. opobalsamum non esse arborem ipsam, sed succum expressum et deciduum ex balsamo. *Faber.* Sed, cum in Anglicano quoque Ms. habeatur *Hiericho*, non video cur Salmasiana correctio sit respuenda, præsertim cum nullas a quoquam commemoretur locus, qui 'arcus' fuerit appellatus. Non enim de forma loci hic agit, sed de nomine. *Nomine*, inquit, *arcus dicitur*. Græv.

Spatium loci ducenta jugera, nomine Hierichus dicitur] Quoniam in antiquioribus typis expr. etiam Junnt. est *Hiericho*, et in plerisque Mss. quos Bong. vidit, *arcus*: quidni Salmasium sequamur, et legend. statuamus *Hierichus* aut *Jericus*: ut Plin. et alii appellant? *Vor.*

§ 3 *In ea silva est]* Scrib. *In ea*, nempe spatio. *Gronov.* Major sic, *In ea valle silva est*. Et sane *valle* videtur vix abesse posse; quod in proximis superioribus ead. non apparet. *Vorst.* Junnt. quoque *In ea valle silva est*. Græv.

Opobalsame] Balsamum proprie de arbore, opobalsamum vero (quasi ὄπρς τοῦ βαλσάμου, sicut ὀπώνανξ est

ὄδρς τοῦ πύκτου) de sacco, xylobal-
samon denique de ligno dicitur. Jus-
tinus tamen inversa vice, contra usum
anctorum, opobalsamum pro arbore
posuit, balsamum pro lacrima s. suc-
co arboris. Salmas. ad Solin. 582.
E. 1. *Berneccer*. Mss. *opobalsameta*.
Junt. *opobalsameto*. Nimirum arbori-
bus opobalsami et palmis ea planities
est conata. Græv. Junt. *opobalsa-*
meto. Probo cum cl. Græv. et *opo-*
balsamo per compendium cum linea
in capite pro eo scriptum puto. *Schæf.*

§ 4 *Piceis arboribus*] Vett. plerique
specie, transpositis literis. Strabo
cytiso et terebintho similes facit.
Vid. Plin. et Solin. *Bongars*. Ex isto
veteri *specie* Salmas. ad Solin. 579.
E. 2. eruit hanc indubitato meliorem
scripturam *piceæ arboribus*. Sic enim
Auctor ipse modo dixerat 'opobal-
sami arbor:' et Clc. pro Flacc. 8.
'fici arbor:' et Liv. XXIV. 3. 4. 'abie-
tis arbores.' *Bern*.

§ 5 *Opacitatis*] In Mss. manifesto
errore legitur *apricitatis*. *Bongars*.
Non dubitavi reddere Justino vocem
suam, in Mss. omnibus extantem,
attestante *Bongarsio*: qui tamen er-
roneum hoc, et edend. censuit *opaci-*
tatis, et mox hoc versus *perpetus opa-*
citas, quod crederet, opinor, arden-
tissimum Solem, nisi opacitate, non
potuisse ab Hierichuntis valle defen-
di. Atqui, quod Salmas. ad Solin.
p. 990. docet, non omnis locus Soli
expositus, sed is demum ex Latine
loquentium usu dicitur 'apricus,' qui
Soli tepido, leni, temperato, non tor-
rentissimo, patet. Hinc 'aprici col-
les' Virgil. Ecl. ix. 49. qui obversi
sunt orienti Soli, qui, quoniam non
est intemperate calidus, coquendis
avis maxime est accommodatus. Huj.
vocis vim clarius aperit Solinus 54.
'Attacis temperiei prærogativa mi-
ram aëris clementiam subministrat.
Arcent afflatum noxium colles, qui
salubri apricitate undique secus ob-
jecti prohibent auras pestilentes.'

Plin. vi. 17. 'Gens apricia ab omni
noxio afflatu seclusa collibus.' *Bern*.

§ 6 *In ea regione lacus*] Mss. qui-
dam *latus lacus*: alii *Non longe est*
lacus Asph. Postremam hanc lect.
non rejicio: loquitur enim h. l. de
Asphaltite lacu, quem cum Sirbone
eund. facere videtur Strabo xvi. p.
525. 27. cum eos distinguat Plinius
v. 13. 15. 16. *Bongars*. Add. Tac.
H. v. 6. Diod. xix. 98. Joseph. Jud.
v. 5. *Bernec*. Mss. et Junt. *In ea*
regione lacus est Asph. Quos sequor.
In nonnullis Mss. est *Non longe est*
lacus Asph. Græv. Codd. quidam
Mss. quos Bong. vidit, et typis ex-
pressus Juntarum, ipsum lacus no-
men additum habent, *Asphaltites* pu-
ta. *Vorst*. Addunt Mss. et Junt.
Asph, quod Grævio probatur. *Schæf.*

§ 7 *Stagnatur*] H. e. munitur, fir-
matur, induraturque, a *στυγνῶσαι* vel
στυγνῶσαι, ut placet Salmasio ad Soli-
lin. p. 577. *Bernec*. Græcum est
στυγνῶσαι. *Faber*.

Illinatur] Mss. *illustratur*. Junt. cum
nonnullis vett. edd. *illatur*. Quod
non damnum temere. Eod. sensu,
lutare, pro, illinere, Pers. S. III. 104.
'Compositus lecto, crassisque luta-
tus amomis.' Et, 'delutare,' Catoni de
R. R. 128. 'Si habitationem delutare
vis, terram quam maxime lutosam vel
rubricosam sumito; eo amurcam in-
fundito, paleas indito, sinitoque qua-
triduum fracescat; ubi bene fracue-
rit, rutro concidito; ubi concideris,
delutato.' Græv. Codd. quidam Mss.
teste Bong. *illustratur*. Et vetus ty-
pis expr. *Becharii illustratur*. Utrum-
que perperam scriptum videtur pro
illatur, quod in Junt. est, et a Maj.
item atque *Richardo* adscriptum in
marg. *Vorst*. In Mss. legitur *inlus-*
tratur, de quo ipso quoque f. non
male sentiend. 'Lustro' enim est
a, luo, quod prima significatione sua
id. esse ac, lavo, constat vel ex com-
positis ipsius 'abluo,' 'eluo,' et simi-
libus. Hinc 'inlustro,' imbuo, et fre-

quenter lavo, quæ significatio non est aliena ab h. l. *Schef.*

§ 8 *Primum Xerxes*] Atqui Xerxes nunquam bellum movit Judæis, utpote qui a Cyro, primo Persarum rege, Persico imperio semper fuerant subjecti: et, plus 150. annis ante Xerxem, Chaldæorum rex Nabuchodonosor ter domuerat Judæos, et in servitutem redegerat. *Bernec. Leg. cum Junt. Primus rex Persarum. Græv.*

Primus Xerxes rex P. J. d.] Hoc falsum ex ipsamet historia Judæorum (ita tamen in Junt. est): al. *Primum* quod non minus a vero remotum est, quam illud alterum. *Faber.*

Diuque, &c.] Africanus ap. Georg. Syncell. Chronog. p. 376. Ἀπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ πρίστου χρόνου ἐποδόντες Ἰουδαῖοι τῇ Μακεδόνων ἀρχῇ, ποτὲ μὲν Πτολεμαίοις, ποτὲ δὲ Ἀντιόχοις ἐτέλουν ἐπιφόροι.

§ 9 *Amicitia Romanorum petita*] Joseph. Antiq. XII. 17. refert Judam Pontificem, postquam accepisset par-

tas a Romanis de regibus victorias, legatos Romam ad amicitiam societatemque jungendam misisse; Senatūque dedisse quod petebant. Postea etiam, ad renovandam cum Rom. amicitiam, a populo Judaico, et rursum ab Hircano Pontifice, post Antiochi regis obitum, legatos Romam missos scribit, ipsaque Senatusconsulta de postulatis eorum facta recitat id. Auctor XIII. 17. et XIV. 16. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Et ab Eumene patrui*] Aut *ab Eumene patre*, aut *ab Attalo patrui* legendum: idque ex Strab. ap. quem lib. XIII. Attalorum progenies ita habet. Philæterus spado Lysimachi quæstor 2. habuit fratres, Eumenem natu majorem, et Attalum natu minorem. Ex Eumene natus Eumenes, ex Attalo Attalus; qui Attalus filius 4. habuit filios, Eumenem, Attalum, Philæterum, ac Athenæum: ex primo filio Eumene fuit hic ultimus Attalus, de quo h. l. Justinus. Sed ea omnia in typum sub uno aspectu sic ponere placuit.

Tres fratres Strab. XIII.

I. Philæterus spado.

Eumenes, qui genuit Eumenem.

Attalus, qui genuit Attalum.

II. Eumenes.

Hic Pergami successionem habuit; Antiochum Soterem apud Sardes vicit, obiit cum regnasset annis 22.

II. Attalus rex. Hic Galatas vicit, ac secundo bello Panico pro Romanis contra Philippum Macedonum regem bellavit. Regnavit annis 43. Hic 4. habuit filios, quorum primus Eumenes ei successit.

III. Eumenes.

Hic contra Magnum Antiochum et Persea reges pro Romanis pugnavit: regnavit annis 49. relicto regno Attalo filio.

III. Attalus.

Hic tutor parvi relictī Attali 31. annis administravit regnum, multaque alia gessit contra Demetrium Sotera, Pseudophilippum, ac Prusiam.

Philæterus, Athenæus.

Hi duo priuati vixerunt, sicut et fratrum Attalus, vivente Eumene.

IV. Attalus ultimus. Hic, Philometor dictus, cum 6. annis regnasset, mortuus est, et populum Romanum reliquit hæredem. *Glaz.*

Ab Eumene patruo] Ex Strab. xlii. constat Eumenem huj. Attali patrem fuisse, et ita quidam hic ediderunt contra libros. Dictus est hic Attalus 'Philometor:' et morbo interit, populo Rom. herede instituto. Strabo, Epit. Livii LVIII. Flor. extr. II. Oros. v. 8. alii. *Bongars.* Puto fuisse tantum a patruo: nomen *Eumenis* insertum postea fuisse. *Freinsk.* Pro 'acceptum' Vincent. habet 'suscept.'

Matrem anum] In quibusd. Mss. quos habuit Bong. legebatur *m. manu*, quod videtur rectius, ut sit oppositum sequentis 'maleficiis.' *Schef.*

§ 2 *In modum reorum*] De h. more reorum, utendi veste squalida, barbam capillumque producendi, ut sc. eo habitu suffragatores conciliarent, inimicos permulcerent, et judices temperarent, his quæ Cujacius Obs. vi. 5. et Rad. Fornerius Rer. quotidian. iv. 5. habent, addendi Sisenna ap. Nonium in 'Vicitim:' Cic. Verr. II. 8. Liv. vi. 16. 4. vi. 20. 1. XLIV. 19. 5. Sen. ad Polyb. 36. Val. M. vi. 4. 4. Suet. Ner. 47. 6. Plin. vii. Ep. 27. fin. Plut. Quæst. Rom. 14. Agell. III. 4. Oros. v. 17. fin. Hinc Tertulliano de Anima 39. 'caput reatu vovere' est, comam reorum more promittere. Sic ap. Sen. Benef. II. ult. et iv. 12. 'detrahare sordes' est, reum liberare. Vidend. et adagium, 'Quasi dies dicta sit.' *Bern.*

Latiore convivia] Pro *latiora* in Mss. est *lætitia*. Unde suspicor non satis commode hunc l. se habere in vulgatis; certe mirum, quod sola convivia hic inter omnia, quæ tractantur domi, memorentur. Mallem itaque sic l. istum totum legere, ac distinguere: *non in p. prodire, non p. se ostendere. Non domi lætitiâ, convivia intrare, aut, &c.* Hoc vult: Non tantum publice tristem sese exhibuisse, sed ne domi quidem ejus ullam fuisse lætitiâ, abstinnisse quoque ab omnibus conviviis, et convictu cum aliis. *Schef.*

§ 3 *Seminabat*] Mss. duo *cerebat*;

quod æque convenit. *Mod.*

§ 5 *Matri deinde sepulchrum*] Hinc et similia propter facta videtur acquisisse Philometoris nomen, quod ipsi tribuit præter alios Appianus Mithrid. p. 212. b. et Strab. XIII. p. 429. 50. *Bernecc.* Huj. Attali mater erat Stratonice Ariarathis Cappadocum regis filia, ut refert Strabo XIII. p. 624.

Heres populus Rom.] Vid. Liv. Epit. LVIII. Vell. II. 4. 1. Aug. Civ. XIII. 11. Flor. II. 20. Oros. v. 8. alios. Id. factum a Nicomede, Bithyniæ rege, tradit Epitome Livii xciii. et ab Appione, rege Cyrenæ, Appian. Mithrid. fin. ipseque Noster xxxix. 5. 2. Liv. Epit. LXX. 2. itemque ab Archelao Cappadociæ, et Pylæmene Paphlagoniæ regibus, Jornandes de Success. Regnor. 55. Ceterum in adeunda hac Attali hereditate Romanos doli mali accusat Mithridates ap. Sall. IV. H. et Horat. II. Od. 18. 'Neque Attali Ignotus heres regiam occupavi.' *Bern.*

§ 6 *Aristonicus*] De bello Aristonici præter Liv. Epit. LIX. Flor. II. 20. Vell. II. 4. leg. Strab. XIV. p. 444. fin. Licinius Crassus, qui a Nostro Consul dicitur, Floro est Prætor, Paterculo Proconsul: qui eum juris scientissimum vocat. A nostro Auctore sunt Liv. Oros. Cic. Phil. XI. 8. *Bongars.* Mox pro 'paternum' Vincent. habet 'avitum.'

§ 7 *Adversus civitates*] Mindum, Samum, et Colophonem. Flor. II. 20. 5. *Bern.*

§ 8 *Inconsulta avaritiâ*] Vid. notam ad xxiv. 7. 4. *Bernecc.* Saxo II. p. 27. 14. 'Pœnituit tunc oneris Britannos sanguine pœnas avaritiæ dantes.'

§ 9 *Perperna*] In Fastis Perperna. Vid. auctores sup. notatos. *Bongars.* *Perperna* constanter omnes edd. Sup. citatis auctoribus M. Perperna dicitur. De eo vidend. quoque Val. M. III. 4. 5. *Berneccer.* In Capitolinis

aliisque monumentis vocatur *Perperna*: itaque et in Val. M. III. 4. 5. edidimus. *Vorst.* Rectius *Perperna* legitur ex Capitolinis, ut observat *Vorst. Schef.*

§ 10 *M. Aquilius*] Rescripsi *Manius Aq.* ex Fastis Capitolin. *Græv.* *Manius Aquilius* est in notis doctissimi *Grævii*. Et recte sane. Sic enim dicitur ab omnibus Latinis. Error natus est ex compendio scripturæ. Cum enim *Manim* volebant scribere, sic scribebant, *M'*. cum *Marcum*, per *M.* simpliciter. *Faber.* Vulgo plena voce *Marcus* editur. Sed prænomen fuisse *Manius*, e monumentis rursus Capitolinis sciri potest. *Vorst.* Integre *Manius Aquilius*, ut ex Fastis Cap. docet *Græv.* *Schef.*

§ 11 *Contentionem, &c.*] Saxo II. p. 21. 36. 'Medium pugne certamen nova facti diremit occasio.'

§ 12 *Asia, &c.*] Dio in Excerpt. Constantini Porphyrog. p. 609. 'Οἱ Ῥωμαῖοι τῆς τρυφῆς τῆς Ἀσιανῆς γενόμενοι, καὶ μετὰ τῆς τῶν λαφύρων περι-

ουσίας τῆς τε παρὰ τῶν ὅπλων ἐξουσίας, ἐν τοῖς τῶν ἡττηθέντων κτήμασιν ἐγχορυσσώμενοι, καὶ τήν τε (leg. γε) ἡσυχίαν αὐτῶν διὰ βραχέος ἐξήλασαν, καὶ τὰ πάτρια ἤθη οὐ διὰ μακροῦ καταπέτησαν. Ὄβριον τὸ δεῦρον τοῦτ' ἐκείθεν ἀρξάμενον καὶ ἐς τὸ ἄστυ ἔκασε.

Cum opibus vitia, &c.] Flor. III. 12. 'Syria prima nos victa corruptit: mox Asiatica Pergameni regis hereditas.' Add. Liv. XXXIX. 6. fin. Sall. Cat. 11. Plin. XXXIII. 11. fin. Nostr. II. 14. 6. et Notam ad XXXI. 8. 9. Prædenter ergo, 'Spartana civitas, severissimis Lycurgi legibus obtemperans, aliquamdiu civium suorum oculos a contemplanda Asia retraxit; ne, illecebris ejus capti, ad delicatius vitæ genus prolaberentur. Quod eos non frustra timuisse, dux ipsorum Pausanias patefecit, qui maximis operibus editis, ut primum se Asiæ moribus permisit, fortitudinem suam effeminato ejus cultu molliore non erubuit,' ut ait Val. M. II. 6. 1. *Bern.*

LIBER XXXVII.

CAP. I. § 1 *Phocensibus*] Scrib. *Phocæens.* Phocæenses enim, a Phocæa, quæ urbs est Asiæ Minoris in Ionia, unde et oriundi Massilienses: Phocenses vero dicti a Phocide vicina Bæotiz in Græcia. Eod. modo et XLIII. 5. legend. *Phocæensium* pro vulg. *Phocensium*. Gronov.

§ 2 *Regibus...pr. pers.*] Suet. Aug. 15. 'Ut promissa veteranis pr. persolverentur.'

Syria major] Quidam impr. Codd. *Phrygia major*: quod probō. Inf. XXXVIII. 5. 3. Vid. Appian. Mithridat. p. 203. *Bongars.* Quenam *Syria major*? Optime Junt. et alii impr.

Phrygia major, quod et Bong. vidit. *Græv.* Excudi jussi *Phrygia Major*. *Faber.* Editur vulgo *Syria major*: sed contra historiam. Inf. XXXVIII. 5. 3. ipse Mithridates, huj. filius, sic loquens inducitur: 'Sibi pupillo majorem Phrygiam ademerint, quam patri suo, præmium dati adversus Aristicum auxilii, concesserant.' Quoniam ergo in Junt. teste *Græv.* manifeste et historiæ convenienter est *Phrygia major*, idemque de codd. typis expressis et Bongarsius testatur, quidni ipsum illud recipiamus? *Vorst.* *Phrygia major* exigente historia restituit *Vorst.* *Grævium* secutus. *Schef.*

§ 4 *Namque Laodice*] Feminæ regnandi cupiditatis, nec filii parentis, simile exemplum est xxxix. 2. 9. et luculentum aliud ap. Zonar. in Vita Irenæ filique Constantini. *Bern.*

Ne non diutinam regni administrationem adultis quibusdam potiretur] Hoc potiretur suspectum mihi, non propter casum appositum, sed significationem non satis aptam huic l. Nam 'potiri' de futuris usurpatur; jam regni administratio res erat non futura ap. Laodicem, sed præsens, quia eam jam tunc habebat in manibus, nec tam potiebatur ea seqq. temporibus, quam continuabat. In Mss. extat *pateretur*. Quare suspicor lect. veram esse *pateretur*, ut sit ordo: Necavit quinque, timens ne non paterentur administrationem regni diutinam, adultis quibusdam, i. e. quia erant adulti. *Schef.* Num, qui rerum potitur, futuram rem agit? Atqui in hac locutione, 'rerum potiri,' semper omittitur *administrationem*. Nihil b. l. sanius. *Græv.*

§ 6 *Mithridates*] Hic Euergetes dictus: filius autem ejus, quem 11. annos natum regni successorem reliquit, Eupator. Strab. x. Vid. Appian. Mithridat. *Mithridates* est in nostris Mss. In uno *Methridatis*. Quod quidam *Mithradates* scribend. censent, ex numismatibus antiquis, non probō. *Μιθραδῆτης* enim Græcum est, 'Mithridates' Latinum; a in i: ut *Μασσαλία*, 'Massilia': *Καρδῆ*, 'Cattina': *Νουμίδης*, 'Numidæ': *Ἀγρίγαντος*, 'Agrigentum': et f. etiam *Μαασιλοῦς*, qui in Eclogis Diodori vitiose dicitur *Μαασισῆς*, 'Masinissa.' Sed et in Latinis vocibus rō a in i vertitur: 'sapient,' 'insipient': 'cano,' 'tibicines,' &c. *Bongars.* Add. notam ad iv. 3. 4. *Bern.*

Repentina morte interceptus] Amicorum dolo necatum tradit Strab. x. p. 329. 15. *Idem.* Mithridates Euergetes familiarium insidiis ocellus fuit teste Strab. x. p. 447.

§ 7 *Bellaque cum Romanis per qua-*

draginta sex annos] De annis Mithridatici belli nihil convenit ap. auctores. Flor. in sua Epit. iii. ait 40. annis Mithridatem obstitisse Romanis; hic 46. anni produntur. In Liv. Epit. 30. anni produntur. De regionibus, quas possederat, ex Latinis auctoribus nihil certi propemodum habetur, cum Pontum et Bithyniam confundunt; jam sinistra, jam dextra Ponti possedisse memorant ex Strabone; dextra Ponti et vicinæ nationes Cappadociæ ac Armeniæ minoris partes ad Colchidem usque sub ejus imperio esse colliguntur. Sed id alterius considerationis est, quam ut ea latius prosequamur. *Glar.*

Per quadraginta sex annos] Oros. vi. 1. fin. 'Triginta gerendi belli inveniuntur anni. Qualiter autem xl. a plerisque dicti sint, non facile discernitur.' Floras iii. 5. 3. annos 40. Appianus 42. Si rationem inieris, 29. annos invenies ab ortu ipso Mithridatici belli ad Pompeii triumphum. *Bong.*

§ 8 *Damnique terribilior*] Ita 'Samnites cladibus ipsis animosiores.' Flor. i. 16. 15. Sed multo maxime prisca illa Roma, quæ, secundum Horat. iv. Od. 4. 'Duris ut illex tones bipennibus, Nigræ feraci frondis in Algido, Per damna, per cædels, ab ipso Ducit opes animamque ferro.' Et, ut ait Claudian. Laud. Stilicon. iii. 144. 'Nunquam succubuit damnis, et territa nullo Vulnere, post Cannas major Trebiamque fremebat.' Add. Notas ad xxvii. 2. 4. *Bern.*

§ 9 *Denique ad postremum*] Libenter doleam Isthuc, *Denique*. Faber. At vero Noster ad eund. modum xii. 16. 'Victus denique ad postremum est non virtute hostili, sed insidiis suorum.' Qui locus Fabro transmissus est sine censura. Et solent huj. generis jungi alia. Cic. pro Mil. 'Denique postea se gladio percussus esse.' Apul. iii. Asini: 'Tandem denique reversus ad sensum præsentium.' F.

huc referend. et quod legitur ap. Nostr. XIII. 1. 'Contra Macedones versa vice,' in quo similiter illud *versa vice* Faber delet. *Schef.*

[*Victus*] Præstaret abesse, sicuti in Junt. recte abest. *Græv.* Ab Junt. abest; recte, ex judicio Grævii et meo. *Faber.* Ab Junt. abest: nec male. *Vorst.* De morte Mithridatis inter se dissentiunt auctores. Dio Cass. XXXVIII. 12. illum a Pharnace filio interfectum fuisse scribit: *Τὸν τε πατέρα ἐς τὸ βασίλειον καταφυγόντα ἀπέκτανον.* Et Dionem sequitur Zonar. X. 5. Ἐγγύη μὲν τοι αὐτῷ [*Πομπήν*] *τεθνήκεν καὶ ὁ Μιθριδάτης, Φαρνάκου τοῦ υἱοῦ διαχρησαμένου αὐτόν.* Oros. vero VI. 5. Mithridatem Gallum quendam militem invitasse, eique jugulum præbuisse, refert: idemque tradunt Livii Epit. CII. et Auctor de Viris illustr. cap. 76. atque Appian. de B. Mithr. p. 410. ubi de Mithridate ait: *Βίωσαν οὖν τινα Ἰδών, ἡγαμένα Κελτῶν, Παλλὰ μὲν ἐκ τῆς σῆς, ἔφη, δεξιὰς ἐς πολέμους ἐνέμην ὠθήσομαι (leg. ὠθήσομαι) δὲ μέγιστον, εἰ γὼν με κατεργάσω, ἐς πομπὴν ἀπαχθῆναι κωδωνεύοντα θριάμβου, τὸν μέχρι πολλοῦ τοσούτου ἀρχῆς ἀποκρίτερα καὶ βασιλεία....* Ὁ μὲν δὲ βίοντος ἀπεκλασθὲς ἐπεκόρησε χειρὶ βασιλεῖ.

CAP. II. § 2 *Nam et quo*] *Mss.* *Nam et eo quo*, rectius laud dubie, quam quod editur: quia mox similiter, 'et eo quo regnare primum cepit.' *Schef.* Sic et tres libri Angl. *Græv.* Vincent. VI. 100. 'Nam eo etiam quo g. e. anno, etiam et eo quo regnum pr. capit.'

Et quo genitus est, &c.] Totum h. locum reperias, paulo aliter scriptum, ap. Lupum, Abbatem Ferrarise in Senonibus. Eam, si voles, si tempus erit, conferre poteris cum hodierna lectione; nam in quibusd. melior Lupi lectio erat quam quæ in impressis est. (Vixit ille Lupus abhinc ferme nongentis annis.) *Nam et eo quo genitus est anno, et eo quo regnare primum cepit, stella cometes per utrum-*

que tempus septuaginta diebus ita eluxit, ut cælum omne flagrare videretur.... quartam cæli partem occupacerat, et fulguris sui radiis nitorem Solis vicerat, &c. Istud fulguris, pro fulgoris, Lucetii est; sed, quod mox sequitur, radiis, verum est, et longe optimum. *Faber.*

[*Stella cometes*] Quæ Ovidio in fine Met. 'Stella comans,' Plinio II. 23. 'Sides crinitum.' Est enim cometæ vox adjectiva, qua, cum etiam absolute utuntur auctores, *δοτῆρα* a. stellam subintelligunt. *Bernegger.* Quam describit L. Seneca VII. N. Q. 15. Artemidorus II. 38. *Οἱ λεγόμενοι καμῆται δοτῆρες.*

[*Per utrumque tempus*] Noctu sc. et interdiu. Quod autem cometes ille cæli s. superioris hemisphærii quartam partem, h. e. gradus 45. occupasse, et 4. horarum spatium ortu occasuque consummissee dicitur, id de cauda ipsius in tantam porrecta longitudinem, et Solis radiis illustrata, non de capite ipsoque corpore est intelligend. Similis Cometa an. ant. Nat. Chr. 372. quem Aristot. Meteor. I. 6. 'magnum cometam' appellat, et splendorem (caudæ) ad tertiam usque cæli partem, i. e. ad gradus 60. extendisse perhibet: Diodorus XV. 50. lumen æmulum Lunæ præstallasse. Pontanus scribit Cometam anni 1456. amplius quam 2. cæli signa (gr. 60.) comæ suæ tractu occupasse. Vid. Kepleri Paralipom. ad Vitell. p. 266. *Bern.*

[*Septuaginta diebus*] Plin. II. 25. Brevissimum, quo cometæ cernantur, spatium 7. dierum annotatum est: longissimum, 80. *Id.*

[*Omne conflagrare*] In *Mss.* legitur *flagrare*. Num Justinus scripsit *omne eo flagrare*? Sic Nooster alibi, 'flagrare belli cupiditate,' nec temere aliter ceteri scriptores. *Schef.*

§ 4 *Fere equo*] *Eque* glossæma nihil videtur, annotatum explicandi non protriti vocabuli causa. Nam 'fo-

rus' per se et substantive sumtum, equus est: ut ap. Virgil. *Æn.* 11. 51. et Manil. *Astron.* v. 77. 348. et 643. ex emendatione Scaligeri: f. etiam *rv.* 795. Sic Accius in *Medea*: 'Perite in stabulis immittens frenos feris.' Nazarius *Paneg. Constantin.* 29. 'Quos insultans ferus proterit.' *Arnob.* adv. G. *iv.* p. 181. 'Saturnus induit formam feri.' Hinc vernaculum nostrum *Pferd* ortum putatur. Ita 'ferinus' Virgil. *Æn.* xi. 571. est, equinus: et poëtae passim 'semiferos' vocant Centauros: non quidem a 'feritate' vocabuli ejus etymologia petita; sed a forma ipsa, qua 'feros,' h. e. equos dimidiata sui parte representare finguntur. Add. quod putida phrasis hic fuerit *equo equitare*: nec sane Mithridati periculum erat ab equi feritate; sed ab imperita regendi pueritia. *Bern.*

§ 5 *Veneno, &c.*] Lactant. v. 9. 'Qui cælum quoque ipsum veneficiis appetant.' Helmold. i. *Chron. Slav.* 48 'Ne obsidentes jaculis appetant.'

§ 6 *Quod, &c.*] Helinand. ap. Vincent. 'In quibusdam quoque experimentis legisse me memini quod Mithridates timens ne a fratre suo invenenaretur, rutæ folia xx. cum dnabus nucibus et totidem caricis, admixto sale, quotidie jejunus edebat.'

Antidota, &c.] Plin. *xxiii.* 8. et *xxv.* pr. 2. et *xxix.* l. f. *Bong.*

Adversus inicitias exquisitoribus remediis stagnavit] *Exquisitoribus* est in antiquioribus typis expr. Pro quo *Bong.* maluit *exquisitis* tutioribus: ut *exquisitis* sit participium. Sed est illud plerumque ex participio factum nomen: diciturque exempli gratia 'exquisita ara,' 'exquisita doctrina.' Deinde 'exquisitor adulatio' afferatur ex Tac. *xi.* Et denique superlativi gradus vox 'exquisitissimus' est itid. satis nota. 'Stagnare' est hic pro, munire. *Sup.* xxxvi. 4. 7. 'aqua stagnari,' i. e. densari ac firmari dici-

tur. *Vorst.* *Vorst.* ex antiquioribus restituit *exquisitoribus remediis*; et *tutioribus*, quod addit *Bong.* ex glossa natum videtur. *Schæf.*

Stagnavit] H. e. munivit, ut xxxvi. 3. 7. *Bernegger.* Legend. *stannavit* pro *stagnavit*, quod est in *Ms.* Solent enim literæ G et N confundi a scribis, ut ap. Liv. *xxi.* 27. in *Ms.* Vossiano *ignare* pro *innare*. Gronov. Jam sup. occurrit; hic pro, induravit, præparavit, muniit, corroboravit. Alibi 'stagnare sanguinem,' pro, supprimere; Gall. *arrêter le sang.* Faber. Stagnari potest dici aqua, sanguis, et liquor, cum quasi stagnum sit. Sed stagnari homo contra venenum pro, muni, absurde sane diceretur: nec quisquam hanc translationem aut capere potest, aut probare. Assentior itaque viris doctis, qui legend. censent *stannavit*, h. e. pectus obmuniit, et quasi obdixit antidotis contra veneni vim. Est quidem translatio durior, sed tamen non inepta et aliena a re, quam exprimere voluit. *Græv.*

§ 7 *Quo per*] Mallem *quapropter*, quod est in quibusd. editis. *Schæf.*

§ 8 *Fugare*] Freinsh. *fugere* legit, ut opponatur mox subjuncto 'persequi.' *Bernegger.* Sicut conjecerat legend. esse Freinsh. sic olim legitur in optima Juntina, *fugere*. Nihil verius. Quid enim discriminis inter 'fugare' et 'persequi?' *Græv.* Assentior Freinshemio, scribenti *fugere*, quia nulla alias est oppositio, quam conjunctio 'aut' hic postulare videtur. Nam, ut pro, et, accipiamus, quod aliquando fit, nulla ratio est, cum hoc fiat saltem in diversis, qualia non sunt 'fugare' et 'persequi.' Et probat quoque Junt. *Schæf.*

§ 9 *Virtutis*] H. e. fortitudinis. Unde Xen. i. *Cyripæd.* venationem verissimam esse rerum bellicarum exercitationem ostendit. De Trajano Plin. *Paneg.* 81. 'Olim hæc experientia juventutis, hæc voluptas

erat, his artibus futuri duces imbuebantur: certare cum fugacibus feriis curam, cum audacibus robore, cum callidis astu,' &c. Addendi Plato non uno loco, præcipue VII. de Leg. Aristot. Polit. I. 5. Plutarchi Sertorius 19. Veget. I. 7. Chrysost. Orat. III. de Regno, sub finem. Polux Præf. lib. V. Bern.

Virtutis patientiam] Mira locutio, etiam *virtutem* pro fortitudine accipias. An enim *pati virtutem* recte dicimur? Ergo vereor, ne ex glossa hoc *virtutis* irreperit in textum. Schef.

CAP. III. § 2 *Itaque Scythas*] Strab. VII. Id. I. et II. refert Mithridatem hunc barbaros ad Mæotidem paludem, et inde Colchos usque deviciasse. Vid. Memnonis Excerpta. Bong.

Sopyrion] De quo XII. 2. 16. Bern.

Philippum] Auctor ipse sibi contrarius esse videtur IX. 2. 14. *Idem*. Rectius hic de Dario Hystaspis dixisset: hunc enim a Scythiis fugatum constat. At de Philippo ipse Auctor IX. 2. 14. aliud prodidit. *Vorst*. Mihi nil mutand. videtur. Liqueat enim ex oratione Mithridatis, quam ipsius Trogi verbis Noster adfert in sequentibus, fuisse, qui et Dariam fugatum a Scythiis scriberent. Verba clara sunt XXXVIII. 7. 'Scythiam duos unquam ante se reges non pacare, sed tantum intrare ausos, Dariam et Philippum, ægre inde fugam sibi expedissee.' Schef.

§ 4 *Regno*] Junt. a r. F. e r. Sed nihil muto. Grav.

§ 7 *Veneno, &c.*] Oros. VI. 5. 'Cum unaquæque civitas tantis concursibus periclitaretur.' Saxo V. p. 73. 87. 'Aut enim levanda esuries, aut fame periclitandum erat.' p. 88. 38. 'Huni passim inedia periclitari cœperunt.' VIII. p. 163. 51. 'Periclitatis inedia sociis.'

§ 8 *In auctores*] Quomodo in auctores, cum de unica præcesserit Laodice? puto igitur in auctore scribendum, nisi malis in auctore ejus. Et

potest fieri, ut ex *auctore ejus* junctim scripto, ut sæpe solet in libris vett. formaretur illud *auctores*. Schef.

CAP. IV. § 1 *Hic deinde*] Etiam hibernis diebus exercendos milites, ne intermissa consuetudo et animos eorum debilitet et corpora, monet Veget. II. 23. Bern.

Appetente] Pro imminente Angli app. Alterum horum est ex glossa. Et quia illud app. doctius, quam ut Glossatori conveniat, idcirco genuinum esse censeo Justin. Liv. V. 'Comitiorum consularium jam appetebat tempus.' Schef. Secutus sum Britannos, qui hanc lect. ex duobus codd. eruunt. Vulg. imm. Grav.

Non in vacationibus] Bong. edidit *advocation*. Jann. Guilielm. I. Verisimil. 18. a Palmerio se monitum scribit, et contendit Modius, omnino hic legend. *vacation*. h. e. invitationibus, conviviis, de quo significatu sup. ad XII. 6. I. diximus. Verum Lips. Not. 90. ad Tac. H. I. pertendit rectum esse *vacation*. et interpretatur de vacationibus militarium operum, quas recte proprièque Noster exercitationibus hic opponit. 'Vacationes munerum' appellat Tac. I. 17. 7. et Quintil. pro Milite. 'Militare otium' est eid. Tac. H. I. 46. 5. de quo Liv. etiam VII. 7. 8. accipiendus. Itaque veterem impressorum lect. revocare non dubitavi. Sed omnino rectum est *advocation*. Vid. Gruteri notas in Panegyricos p. 577. fin. et seq. Bern.

Sed in ex.] Uncialis includit Ed. Bong.

Sed inter coæquales aut equo, aut curru, aut viribus contendebat] Sic de Pompeio, cui res gestæ Magni nomen peperere, Sallustius: 'Equitare, jaculari, cursu cum æqualibus certare.' Porro in præcedd. non in *advocationibus*, sed in *exercitationibus*, fuit cum legend. existimarem non in *vacationibus*, quæ est, ut sup. docui, vox conviviorum peculiaris, et convenit insane

bene cum eo quod sequitur, 'nec inter sodales.' Erat enim 'sodalitium,' quod Græci *ἐραπείλας* dicunt, teste Gaio Jcto L. ult. Dig. de Colleg. et Corp. Tertullianus II. ad Uxorem 6. 'Discumbet cum marito in sodalitiis, sæpe in popinis.' Cic. de Senect. 13, 'sodalitates' appellat: quem vide, cum ibi, tum pro Planc. 15. ubi legem quandam Liciniam de his latam refert. *Mod.*

Cœquales] Latinus Junt. et alii impr. *æquales*. *Æquales* enim melioris ætatis scriptoribus sunt, ejusd. ætatis homines, non *cœquales*, quod postea inolevit; ut et 'conciuis' pro, civis; 'contribulis' pro, tribulis. Vid. si tanti est, quæ notavi ad Luciani Solæcist. *Græv.*

Cœquales] Hanc vocem non ausim reprehendere, cum jam antea usus illa fuerit Justinus, ubi de Hierone hæc dicit: 'Eidem, in ludo inter cœquales discendi, lupus tabulam.... eripuit.' Add. auctoritatem Columellæ, qui ex optimis scriptoribus est. Is de pullo anserino agens sic ait: 'Ubi se paululum confirmavit, in gregem cœqualium compellitur.' Quod in lib. de Vitiis Sermonis meminisse poterat doctiss. ille Gerard. Voss. *Faber.* *Æquales* Bechar. Maj. et ipsi Junt. edidere. Bong. tamen maluit *cœquales*. Sed alterum elegantius est. Contra IX. 6. 6. ubi Bong. *æquales* edidit, antiquiores edd. habent *cœquales*. Vorst. Sane non damno h. vocem. Verum tamen est eam jam esse inclinantis Latinitatis, Terentio, Tullio, et omnibus illius ætatis scriptoribus ignotam, ap. quos semper *æquales* legitur; quod, cum in optima reperitur editione, non video cur rejici debeat. *Græv.*

§ 2 *Quotidiana exercitatio*] Veget. II. 1. 'Exercitus ex re ipsa atque opere exercitii nomen accepit, ut

et nunquam liceret oblivisci quod vocatur.' *Bern.*

§ 5 *Se quod ei*] Ms. *se quoque cum ei*. Glareani editio *se quæ ei*. Scrib. *se quod quæ ei*. Adstipulantur Juntæ. *Græv.* Assentior *Grævio*. *Faber.* Optime Juntina. Bongarsii et Bernecc. edd. *quæ*; at Becharii aliæque antiquiores edd. quod omittunt. Sed neutrum abesse potest, ut facile intelligitur. *Vorst.* Quod *quæ ei* in textum recepit *Vorst.* *Schef.*

§ 7 *Potuerat*] *Scribo poterat*. *Fab.* § 8 *Mutato nomine*] Hoc non Justinus, sed glossatoris esse videtur. Est enim totum otiosum, et mox 'nomine' sequitur, ingrata prorsus repetitione. *Schef.*

Philamenum] *Pylamenum* legend. est. Πυλαμῆνης Paphlagonum regum nomen est, et ap. Liv. I. ab init. et ap. Homer. (unde Livius habet) ad fin. Bæotie: II. II. 851. Παφλαγόνων δ' ἡγήτο Πυλαμῆνρος λάσιον κῆρ' ἔξ' Ἑρετῶν. Occiditur a Menelao Iliad. V. Glarean. *Pylamenum* ex Homero legend. docuit Glareanus. Ejusd. meminit Eustath. in Dionys. et Strabo XII. et Probus in Datame, qui eum, memoria lapsus, a Patroclo interfectum ait: cum ex Homeri II. V. 578. constet, Menelaum eum hasta confodisse. Ab hoc Paphlagonia aliquando Pylamēnia dicta: Plin. VI. 2. Nicomedem autem et Pylamenum reges commemorat Oros. VI. 2. *Bong.* Non procul recedunt a vera lect. Juntæ: *Philamenum*. Extrita enim unica litera scribend. *Pylamenum*, ex Homero aliisque ostenderunt Glareanus in notis ad h. l. et Thom. Reines. in V. L. *Græv.* Non est dubium quin legend. sit *Pylamenum*. Hoc enim Paphlagonum regum nomen fuisse ex Homero et aliis constare potest. Nec procul inde ablit Junt. quippe quæ *Philamenum* habet. *Vor.*

LIBER XXXVIII.

CAP. I. § 1 *Mithridates*] *Θουράτες* de ταῖς δὲ Μηθιδάϊς ἴπ. Vid. *Ἑσλοῦς* Memnonis. In his filias sororis Mithridatis Arathes dicitur, ut et in Prol. huj. lib. Bong.

Nec] Scribend. a n. Faber. Edidere Bong. Bernecc. et alii nec. Sed perperam. Antiquiores edd. recte a n. Plin. VII. procem. 'A supplicis vitam auspicatur.' Et Noster v. 8. 12. 'Cædes ab Alcibiade auspicatur.' Vor.

Laudicos filios, &c.] Vid. XXXVII. 1. 4. Aut enim contradicit sibi Auctor, aut historiam mire confundit. *Freinsh.*

Per Gordium insidiis occiderat] 'Per Gordium' inquit, quasi omnibus notum, cum nullum omnino verbum de eo ante dictum sit. Mox 'Mithridatem Cappadocium cupiditate flagrare,' cum priore lib. dicat eam occupasse. Capit. f. excusationem per hysteron proteron. Sed videtur Auctoris incuria accidisse: tres nomine Ariarathes viros, tres mulieres sub Laodices nomine in unam Mithridatis ætatem incidentes, nunquam ne uno quidem verbaliter distinguere dignatus est. Item, inter legatorum Romanorum a Mithridate devictorum nomina, Malthini nomen haud scio an uspiam legerim. Verum hæc, ac ea omnia, quæ in proluxa illa Mithridatis oratione, qua probe Romanos pinxit, continentur, facile ex historia corrigi possunt. *Glar.*

Nihil, &c.] Ita XII. 3. 3. 'Ibi n. a. tot egregiis præliis ait.' Saxo XIV. p. 306. 25. 'N. a se a. existimantes, si,' &c. Saresb. VI. Polior. 20. p. 406. 'Qui sibi nil a. credunt, dum aliquis,' &c.

§ 3 *Ad expellendum Cappadocia Nicomedem*] Alii N. C. Liqueat rō Capp. glossatoris esse, non Justinī; et ideo

id in plerisque suis Bongarsius non reperit. *Schef.*

§ 7 *Quod ubi Ariarathes junior moliri cognovit*] 'Moliri' passive: nisi vocula f. exciderit, aut subintelligenda sit, eum moliri. Composita sic utitur et Liv. XXXIX. 44. 3. 'Quæ in loca publica inædificata immolitate privati habebant.' Bernec. F. scrib. *Quem ubi*. Cic. XII. Fam. 12. 'Dein, cum suspicārere nos moliri, quod te sollicitum esse et de salute nostra, et de rerum eventu putabam.' Gronov. Mss. Bong. illud quod non agnoscunt. Et putō rectius abesse. 'Moliri' plane active accipiend. F. scripserat Just. *Quem id ubi*; deinde due voculæ *Quem id* conjunctim scriptæ *Quid* cum lineola sup. litteram e; post factum *Quod*. *Schef.*

§ 8 *Incertum belli*] Malim *incerta belli*: sicut Liv. XXX. 20. 12. 'Incerta casuum:' et Tac. H. I. 26. 'Incerta noctis.' Nam ita quoque vetus dictum habet, relatum a Philone de Fortitud. m. Τὰ κατὰ πολέμου ἔδηλα, h. e. interprete Cic. ad Att. VII. 7. fin. 'Nemini est exploratum, cum ad arma ventum est, quid futurum sit.' Quomodo Annibal ap. Liv. XXX. 20. 22. 'Nusquam minus, quam in bello, eventus respondet.' Egregie Sen. Theb. 625. 'Nunc belli mala Propone, dubias Martis incerti vices. Licet omne tecum Græciæ robur trahas; Licet arma longe miles ac late explicet; Fortuna belli semper ancipiti in loco est.' Bernec. Bernecc. mallet *incerta belli*. Sed nihil mutand. *Incertum* dicit Auctor quod valgo perperam, incertitudinem. Vid. libri nostri de Latinit. mer. susp. c. 7. Vor.

§ 9 *Inter fascias*] Feminales fascias accipe, de quibus Casaub. ad Suet. Aug. 82. 1. ubi tamen has de bracciis

etiam accipi posse conjicit, non dissensiente Salm. ad Hist. August. 223. E. 1. Bernec. Intelligit subilgar, quod ex fasciis constabat. Faber.

[Scrutatori] Scrutatores in officiis principum fuere. Vid. Suet. Claud. 35. et Vesp. 12. Vorst.

[Regio move] Qui patet ex Plat. Timol. 21. et Dione 23. Regiam deinde hanc salutantes scrutandi consuetudinem Romæ primus usurpavit Augustus, Senatum legens, Suet. 35. Postea Claudius, Id. 35. Sed eam omisit Vespasianus, Id. 12. Post alii repetivere, ut Severus ap. Spartian. 6. Bern.

[Curiosus, &c.] Saxo iv. p. 64. 16. 'Corpore deinde ejus cur. cunctretato.'

[Aliud telum] Sc. quod salva lege Cornelia gestare licet: nec tamen honeste nominari potest. Simili metaphora Catull. C. 68. 'siculum' dicit: Propert. i. 3. et iii. 19. 'arma.' Cæcl. Hymnide: 'Nihil agit in amore inermus.' Nec aliter Græcia, *ἄπλοῦ, κέρτρων, σφόδρῃ*. Hinc jocus ap. Quintil. vi. 3. 81. Bern.

[§ 10 Evocatum ab amicis] Leg. *sevocatum*. Cic. ii. Phil. 14. 'Cum interficeretur Cæsar, tum te a Trebonio vidimus *sevocari*.' Gronov. Olim vidi legend. esse *sevocatum*. Non enim evocabatur ab amicis, sed ab illis *sevocabatur*. *Sevocare* est, seorsum vocare; quod ii faciunt, qui soli cum aliquo sunt collocuturi; ut seducere est, seorsimducere, *securare*, seorsim, solum cubare. Plant. Menæc. v. 9. 'Sevocabo herum, Menæchme.' Men. 30. Ambo. Quid vis? Men. Non ambos volo.' Ov. 'Sevocat hunc genitor, nec causam fassus amoris.' Suet. Cal. 36. 'Egressus triclinio, cum maxime placitam *sevocasset*.' Cic. pro Muræn. 'Facit ut rursus plebs in Aventinum *sevocanda* videatur.' Id. i. Fam. 9. 'Quoniam quidam nobiles homines inimicum meum me inspectante sæpe in senatu modo severe

seducerent, modo familiariter amplexarentur.' Hanc emendationem cum communicassem cum celeberrimo et unico doctore nostro Gronovio, ostendit sibi id. dudum venisse in mentem. Postea, cum adhiberem Juntinam, cognovi sic dudum in illa fuisse lectum, uti et in aliis impr. quod ex V. L. Bongarsii liquet. Sane in Glareani editione legitur *sevocatum*. Nec puto in posterum quenquam futurum, qui vulgati *evocatum* sit patrociniū suscepturn. Nihil enim eo h. l. est absurdius. Græv. Bong. edidit *evocatum*. *Sevocatum* vero antiquiores typis expr. 'Sevocare,' formatum, ut 'seponere,' 'seducere,' 'securare,' et ab aliis item usurpatum. Vorst.

CAP. II. § 1 *Sed Cappadoces*] Strab. xii. p. 273. 35. Romani, inquit, *θαυμάσας δὲ τὴν οὐρανὸν ἐκ τῶν ἀπειρηκέντων πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἐπέστειλαν αὐτοῖς δὲ ταυτῶν ἐλθεῖν κατὰ χειροτοσίαν διὰ τὸ βελούτο, &c. Bongars.*

[*Præfectorum*] Hoc suspectum est. Qui enim sunt præfecti illi, quos hic nominat, et cujus? Ariarathis? Quid ergo faciebat Gordius? Num Mithridatis? At in filium octo annorum libido non cadit. In impr. quodam est *præfatorum*. Sed hoc glossatoris videtur, qui volebat præfectos illos de Gordio et filio Mithridatis accipi. Ego censeo, unum Gordium hic innui; de lectione loci nondum possum quid statuere. Schef.

[*Revocant*] Mallem *evocant*. Nam 'revocare' proprie illius, qui ante dimisit. At hoc non fecere Cappadoces, verum pater Ariarathis huj. Verbo 'evocare' alibi etiam hoc sensu utitur. Estque eo verosimilius sic hic legend. quia adhasisse a fine vocis præc. videtur huic vocabulo. Idem.

[§ 3 *Ne Mithridates accessione Cappadociæ etiam, &c.*] F. leg. *ne M. velut accessionem Cappadociæ, etiam*. Sensus est: Ne Mithridates Bithyniam faceret tanquam additamentum Cappa-

docia. Val. M. ix. 1. 'Ptolemæus accessione vitiorum suorum vixit: et Flor. ii. 11. 9. 'Quidquid insularum in eo mari inter Ceraunios montes jugumque Maleum, Ætolici belli accessio fuerunt.' Gron.

§ 5 *Qui senatus asseveret*] Legend. *asseveret*. Cic. Bruto 57. 'Quemadmodum adversarius de quaque re asseveret.' Gronov. 'Asseverare' pro, affirmare, notum usurpari a Veteribus; *at asserere quid alicui* an reperiatur dubito. In Mss. Bong. est *asseveret*. Unde putem Nostrum *asseveraret* scripisse. Schef. Veritas est scriptura librorum Bong. qui *asseveret* legunt pro *assereret*. Nam 'asserere' pro, affirmare, nusquam ap. meliores scriptores veteriores reperitur. 'Asseverare in libertatem' frequens est. Sed 'asserit hoc hic aut ille' deterioris temporis. Græv.

§ 8 *Negant vivere gentem sine rege posse*] 'Gentem,' subaudi, suam, sc. Cappadocum: quomodo Auctor ea voce speciatim etiam utitur xxxvi. 2. 14. Hoc non monerem, nisi magni nominis Politicus Auctoris ista de omni gente pronuntiari censeret. Quod non est ita. Nam, etsi de sententia Mithridatis ap. Sall. H. iv. 'Pauci libertatem, pars magna justos dominos volunt: hoc tamen iis solum accidit, qui 'libertatis dulcedinem nondum sunt experti,' Liv. i. 17. 3. Sicuti ap. Tac. xiii. 34. 'Armenii, libertate ignota, magis ad servitium inclinant.' Add. de Ægyptiis Herod. ii. 147. Ceteroqui sane 'nihil omnino bonorum multitudini gratius, quam libertas,' Liv. xxxiii. 18. 6. Bern.

Ariobarzanes] Hunc postea regno expulsum refert Cic. pro L. Manil. 6. et Auctor ipse cap. seq. 3. *Idem*.

CAP. III. § 1 *Tigranes*] Leg. Strab. xi. ext. ex quo et ex uno Ms. scripsi *obes Parthis*, cum in ceteris sit *obes a P.* inepte. Appian. Mithr. p. 176. d. *Ariobarzanem a Mithraa* et Bagoa Cappadocia pulsum scribit, et in ejus

locum Ariarathen constitutum: Nicomedem vero Bithynia a Socrate fratre ejectum. Bong.

Ante multum temporis] Ita Bong. et post eum alii edidere. Sed antiquiores typis expr. habent *ante non m. tempus*: quod ego quidem rectum putem. *Multum tempus* pro, multum temporis, dicitur, ut 'multum oleum,' 'exiguum vinum' a Scribonio Largo. Vid. Indicem in hunc Rhodii. *Vorst.* Pro *temporis* in editis quibusd. *tempus* legitur, quod non repudiem. At, quod iid. adjiciunt *non*, sensumque faciunt contrarium, vix puto admitendum, cum repugnent Mss. E quibus mox pro *sed olim* sunt qui *nec olim* malunt. Mihi omnia examinati locus totus ita videtur scribendus: *obes Parthis ante multum tempus datus, sed nec olim ab iisd. in r. p. r.* Schef.

Sed olim] Pro hoc malim *nec ol.* ut Bechar. edidit: ut hoc sit pro, non ita pridem. *Vorst.* Junt. quoque *ante non multum tempus, nec olim*. Græv.

Quod olim] *Olim* abest a Becharii aliisque antiquioribus edd. et recte meo iudicio. Non Mithridates olim, sed jam tum meditabatur: nec potest quisquam aliquid olim meditari: repugnant enim hæc inter se, ut quæ tempora diversa, præteritum et futurum, aut præsens et futurum, comprehendunt. Meditari aliquis potest quod olim demum sit gerendum, sed non potest olim meditari. *Vorst.*

§ 2 *Et ne quis dotus, &c.*] Quia nullus est contractum, qui videatur fieri meliore fide: quippe 'generi soceris sunt loco filiorum: et hi vicissim in loco parentum suis generis,' ut ait Philo Jud. ii. de Monarchia. 'Hoc sacrum est, quod nulla permittitur commotione violari: nam quibus obsequiis habeatur fides, si non credatur affectibus?' Cassiod. Var. iii. Ep. 4. pr. Bern.

Filiam suam Cleopatram] Inde Appian. Mithr. p. 180. c. *Τρυφῶν* [legend. *Τρυφῶν*] δ' *Ἀπρίωνος αὐτοῦ*

κηδεστής ἐστι. 'Socer' vertit Interpres: cum h. l. κηδεστής sit 'gener.' De Nicomede filio pulso vid. Strab. XII. *Bong.*

§ 4 *Aquilius et Manlius Maltinus*] Legend. arbitror *Manius Aquilius et M. Attilius*. Vett. quidam *Aquilius et Marcus Altinius*. Appian. Mithr. p. 276. c. missos legatos ait, ὃν Μάνιος Ἀράλιος ἤγαγε: quem superatum a Mithridate, docet Epit. Liv. LXXVII. *Idem*. Vir summus Thomas Reines. in Epist. XXIII. ad Rupert. legit *Aquilius et M. Acilius* ex Vincentii Bellovacensis VI. Spec. Hist. 101. quem vid. Junt. *Aquilius Manlius, et Manius Attilius*. Græv. Inf. XXXVIII. 4. 4. 'Aquilium. et Maltinum.' Nec dubium illud *Manlius* nihili, et pro *Manius* esse, s. jam Aquilii, s. Maltini prænomen hoc sit. Bechar. et Maj. *Aquilius Maltius et Maltinus*. *Bong.* legend. arbitrat *Manius Aquilius et M. Attilius*. Certe Appianus principem eorum, qui missi tum ad Mithridatem fuerunt, Manium Aquilium vocat. *Vorst.*

§ 6 *Intelligens*] Junt. *intellecto*. Optime. Nihil frequentius Nostro est hac ratione loquendi. Græv. Junt. *intellecto*, quod elegantius, et magis e consuetudine Justinii. *Faber.*

Ad Cimbras] Freinsh. legend. putat *Cimmerios*, ex XXXVIII. 7. 10. Nam quomodo huc Cimbr? licet ab illis ortum traxisse quidam fabulentur. Pro *Cimbres* legit *Iberos* Jo. Isacius Pontanus. Vid. de situ harum regionum Marcellin. XII. 11. et seqq. *Bern.*

§ 7 *Romanum, &c.*] Saxo XIV. p. 264. 14. 'Sueno Suetica med. bella.'

§ 8 *Non magno, &c.*] Qua ratione Mithridates Aquilium et C. Cassium Romanos duces vicerit, leg. Appian. Mithr. p. 181. et seqq. *Bong.*

§ 9 *Vacationem quinquennii*] Ita Capadocibus in formam provinciam reductis a Romanis, 'quædam ex regibus tributis deminuta, quo mitius Roma-

num imperium speraretur.' Tac. II. 56. De Macedonibus similia Liv. XLV. 18. Add. Sc. Amirat. XX. 7. *Berneccer*. Antiquiores typis expr. *quinquennio*; nt, quantum in tempus concessa vacatio fuerit, casu sexto notetur: id quod sane nec insolens est. Sup. I. 9. 'Militum vacationem in triennium permittunt.' *Vorst.*

§ 11 *Quod conciones directas*] De iis qui *ὁραματικὸς δημηγορίας* historiis inserunt, et ita historiam concionum *προσθήκην* faciunt, vid. init. XX. Diodori. *Bongars.* Quod Liv. Sall. et alii oratione directa usi sunt, id minime reprehendendum. Et concinuis fecisset Noster, si et ipse orationem directam usurpasset, cum tam longam formare vellet. Placet hac super re iudicium Freinsheimii, quod is ad Curt. III. 2. 11. exposuit his verbis: 'Ut largiar in brevioribus concionibus decentius hoc fieri [nt oratio obliqua sit]: hoc certe concedere non possim, in prolixioribus idem obtinere, cum toties inculcanda sint ista 'se,' 'sibi,' et 'inquam,' 'inquit,' quæ verba vitanda Cicero sibi censuit, ne sæpius interponerentur. Adde quod vix caveri possit, quin alia quoque hac ratione indecora committantur, verbi gratia in oratione Trogi XXXVIII. 7. 8. 'Tantumque se avida expectat Asia, ut etiam vocibus vocet: adeo illis odium Romanorum incussit rapacitas proconsulum,' &c. hæc enim directæ orationi congruerent, obliquæ minus conveniant.' Observe ipsum quoque Nostrum oratione directa alicubi usum; et quidem XIV. 4. ubi Eumenem, et XVII. 7. ubi Maleum loquentem inducit. *Vorst.*

CAP. IV. § 1 *Optandum sibi, &c.*] Simillime Pericles ap. Thucyd. II. 11. 7. 'Qui arbitrium belli pacisque habent, dementes fuerint, si bellum malint. At, quibus ea necessitas iungitur, ut aut cedendo finitimorum ferre dominatum, aut pro victoria belli discrimen adire cogantur; hic,

qui periculis se subducit, multo majorem, quam qui ea sustinet, reprehensionem meretur.' Ita Sulpitius ap. Liv. xxxi. 7. 2. et rursus ipse Mithridates init. Epist. ad Arsacem, ap. Sall. H. iv. *Bern.*

§ 2 *Nec eos quidem dubitare*] Scribend. *ne eos*; et mox *agatur* pro *agitur*. Gronov.

§ 3 *Agitur*] Ut multa alia in oratione hac indirecta sunt, quæ magis orationi directæ conveniunt, ita et rō 'agitur' non tam ad indirectam, quam ad directam orationem pertinere videtur. *Vorst.*

Prælio congressis] Ms. Leydensis *prælii congressu*. Ita et alii. Nec male. *Bozborn.*

§ 7 *Solum finium*] Hoc *finium* non videtur Justinī esse, aut sub eo corrupto aliud latere vocabulum, quod difficile divinare. *Schef.*

Eodem Gallos occupasse] Præfero quod habent Mss. Bong. *iidem Galli occupassent*. Idem.

§ 9 *In partem virium suarum ipse numeret*] Mallem legere in *parte v. s. ipsum numerare*; i. e. inter suæ potentie assertores et propugnatores se habere. Et mox, pro *occupaverunt, occupaverint*. Gronov. Constructionem hic non video. Debebat, nisi fallor, scripsisse in *partem v. s. se numerare*. An verba, *semper Romanos terruit, delenda*? Fleret profecto melior oratio: *G. autem nomen* (supple, esse), *quod in partem v. s. ipse numeret*. *Schef.* Non facile hæc refingam omnibus libris invitā, sed potius referam inter illa vitia, quibus hanc orationem obliquam laborare Freinsheimius doctissimus superius observavit. *Græv.*

Hos qui Asiam incolunt] Causæ suæ potius, quam vero servit h. l. Mithridates. Verius de liis. Flor. ii. 11. 'Gens Gallogræcorum, sicut ipsum nomen indicio est, mixta, et adulteratæ reliquæ Gallorum, qui Brenno duce, &c. Itaque ut frugum semina mutato solo degenerant: sic illa ge-

nuina feritas eorum Asiatica amoenitate mollita est.' Add. Liv. xxxviii. 17. *Bern.*

§ 10 *Sagaciora*] In Mss. legitur *acriora*, quod miror omisisse sumere in textum. Est enim alterum glossatoris, et quidem prorsus inepti. Ecquid enim hic sagacitas faciat, cum de virtute fortitudineque manifeste præcedat, operositasque itineris duos potius, quam sagaces faciat? *Schef.* Nec hic viro doctissimo possum subscribere. Sagacitas an non requiritur in bello? Cur barbari viribus et impetu potentiores victi sunt a Romanis, quam quia hi prudenter secundum artem militarem bella gerebant? Acres erant omnes Galli: h. e. intrepidi, bellicosi, sed non sagaces: sed non ratione bellum gerebant, quoniam non potest esse sine sagacitate. Pulchre Sen. i. de Ira 11. 'Germanis quid est animosius? quid ad incursum acris? quid armorum cupidius? quibus innascuntur insutrienturque,' et quæ sequuntur. Dein: 'Agedum, illis corporibus, illis animis, deliciis, luxu, opes ignorantibus da rationem, da disciplinam, ut nihil amplius dicam, necesse erit nobis certe Romanos mores repetere.' Hos itaque Gallos, qui virtutem pristinam retineant, difficultates, labores, (nam *καθ' ἑαυτὰ*) et loca ipsa caltiora, in quibus considerant, sagaciores reddiderant, ut illorum vis magis esset timenda, quam ceterorum. Acuerant ratione virtutem, ut Florus loquitur. Plurima possent in hanc rem afferri, nisi res esset in aperto. *Græv.*

§ 11 *Iure imperii*] Mss. *vices imp.* quæ lect. omnino præferenda est. Intelligit enim alteram imperii, et senatus, et consulum partem, ut ipsi essent vices imperii et partes: cum peterent populi Latii jus civitatis, et alterum consulem, et dimidiam senatus partem. Flor. i. 14. 'Quoniam jus civitatis, partem imperii ac magistra-

tuam poscerent.' *Gron.*

§ 12 *Sub jugum missos*] Sc. a Samnitibus ad Caudinas furcas. Liv. ix. 6. *Bern.*

§ 13 *Immoremur*] Mallem immoretur. Sed sunt alia quoque huj. generis orationi directam propria in hac oratione, de quibus pridem viri docti monuere. Ut f. Justinus potius, quam librarii hæc sit culpa. *Schef.* Cujus emendationem confirmat Junt. in qua legitur *immoretur*. *Græv.* Saxo xiv. p. 348. 11. 'Ne peregrinis diutius immorer, stylum ad propria referam.'

Bello Marisæ] Dictum a Marsia belli auctoribus, Strab. v. Dictum etiam Italicum et Sociale: de eo leg. Appian. et Flor. et alios: ap. quos et ap. Plut. vid. historiam belli civilis Mariani et Cimbrici, quorum mox meminit. Oros. v. 19. eod. anno bellum Civile commotum et Mithridaticum coeptum scribit. *Bong.*

§ 14 *Vicino Italia*] Junt. *vicina*: et mox iid. *peric. accessisse Ital.* Quod præferend. vulgato *esse*. *Græv.*

Essè] Antiquiores typis expr. habent *accessisse*: nec male meo judicio. *Var.*

CAP. V. § 1 *Utendum occasione*] 'Valet in omnibus rebus humanis et pollet occasio, sed maxime in bellis,' Polyb. ix. 14. et x. 39. *Bern.*

Rapienda incrementa] Verbi emphasin exprimit illud Senecæ ad Marciam 10. 'Quicquid a fortuna datum est, tanquam extemplo abiturum possident animus. Rapite ex liberis voluptates: fruendos vos invicem liberis date, et sine dilatione omne gaudium haurite: nihil de hodierna die promittitur, imo nihil de hac hora. Festinandum est: instat a tergo mors,' &c. Et alibi: in re subita 'rapienda, non capienda consilia.' Ennius ap. Cic. de Orat. iii. 40. 'Vive, Ulysses, dum licet: Oculis postremum lumen radiatum rape.' *Bernecq.* Liv. xxvii. 17. 'Eam velat

primam occasionem raptam.' Lucan. x. 508. 'Caesar semper feliciter usus Præcipiti cursu bellorum, et tempore rapto:' et Stat. v. Th. iii. 'Rapiuit gavisia Polyxo Fortunam:' et Paulus Jctua L. 168. D. de Reg. Juris. 'Rapienda occasio est, quam præbet benignius responsum.' *Gron.*

Rapienda incrementa virium] Quis Latine dixerit *rapere incrementa virium*? Nemo, quod sciam. Ms. Leydensis r. *marica* v. Ex quo quid elicere possint, videant eruditi. *Bozk.*

§ 3 *Dati auxilii*] Legend. puto *lati*. Nam *dare auxilium* non meminisse legi ap. Latinos scriptores. *Græv.*

§ 4 *Adoptionis testamenti*] Mira locutio. Quid enim *adoptio testamenti*? F. quæ fit per testamentum. At hoc nemo ista formula exponit. Dein unde constat, factum id per testamentum? Nisi omnia me fallunt, scripsit Just. *sed adoptione, testamento, et. Schef.*

§ 5 *Parendo non tamen*] Id. questi de Romanis Britanni, 'Nihil,' inquit, 'profici patientia, nisi ut graviora tamquam ex facili tolerantibus imperentur.' Pub. Syrus: 'Patiendo multa veniunt, quæ nequeas pati.' Add. Thucyd. i. 24. 13. Liv. xxxv. 17. 6. et xlii. 1. 8. *Bern.*

Cum inter hanc decretorum amaritudinem parendo non tamen eos mitigaret, quin acerbius se in dies gerant, non obtinuisse] Ms. et Junt. cum hac *decr. amaritudine parendo*. Junt. quoque *mitigarit*. Totus locus sic est scribendus: cum interea, hæc *decr. amaritudinem parendo, non tamen eos mitigarit*. 'Decr. amaritudo' sunt amara decreta: de quo loquendi genere plura supra notavi. *Græv.* Rectius videtur *mitigarit*. Vorst. Vorst. cum *Græv.* mallet *mitigarit*. Nec repugno. Illud quero potius, quomodo cohereant *parendo non mitigarit, non obtinuisse*. Manifeste hæc mendosa sunt, quæ videntur posse sanari, si verba illa, non tamen eos mitigaret, penitus de-

leantur. Et existimo ab eo esse, qui sequentia explicare volebat. *Schef.* Facile videas l. hunc vitiose scriptum esse. Sic emendari potest, et ex mente ac stylo Justini: cum inter hanc decr. amaritudinem parendo, non tantum eos non mitigasset, quin, ne acerbius se in dies gerant, non obtinuasent. Aliter coniecit amicus noster, alii aliter concient, queis plus otii, plus ingenii, plus felicitatis in hoc genere fuerit. *Faber.* Non contemno hanc emendationem. Videtur tamen proplus a lect. veteri abire, si legamus, non tamen eos mitigavit. Quin acerbius se gerant non obtinuisset. Nisi malle sequi quod in notis jam ante monui. *Schef.*

Non obtinuisset] Hæc f. delenda sunt, utpote transposita ex seqq. §. 9. *Gron.*

§ 7 *Raptam tamen sibi esse victoriam ejus ab illis]* Junt. non invenisse *Raptum t. s. e. victoriae jus.* Græv. Quod non contemnend. Præcedit enim 'Quam jure gentium victor occuipaverat.' *Vor.*

Quorum nihil] Similia Minio legatis Romanis objicit ap. Liv. xxxv. 16. *Bern.*

§ 8 *Regem, &c.]* Memnon 32. Μιθράτης τὸν Χρηστὸν ἐπικληθέντα Νικομήδην ὑπεκαθίστη.

§ 9 *Populo Cappadocum pro libertate oblata Gordium regem orante, &c. ideo non obtinuisset]* Non ferunt aures Latine populo orante non obtinuisset. Junt. populos: alii orantem. Leg. populos Cappadocum pro l. o. G. r. orantes, &c. non obtinuisset: cap. 7. iid. Junt. 'Seu populis eorum conferat suos.' Sic 'Latini populi,' 'Æqui Volscique populi,' 'Samnitium populi' ap. Liv. De quo vid. multa exempla ap. Gronov. ad Liv. v. 34. Græv. Recte Græv. populos. *Faber.* In Junt. est populos. Ideo cl. Græv. mox scribit orantes. Ego, quoniam in libris aliis est orantem, malim alterum mutare, ac scribere populum. Vitium ex eo

natum, quoniam librarius antiqua ratione populo cum lineola supra o finali scripserat pro populum. Inde alii populo simpliciter, neglecta lineola, alii populos fecere, ut facile colligitur. *Schef.*

§ 10 *Ultum ierit se]* Ita ex Vett. emendavi: quomodo et ap. Tac. legend. docuit me P. Pithæus, vi. 36. 1. 'Mox Artabanus tota mole regni ultimi id peritæ locorum.' Leg. ultum iit, ut doctissimus et diligentiss. Lips. annotavit. *Bongers.* Amat ita loqui Tacitus: ut XIII. 44. 7. 'Injurias ultum isse.' F. imitatione Sallustii Ju. 6. 8. 1. 'Ultum ire injurias festinat.' Ita Cart. x. 8. 'Temeritatem armis ultum ivit.' *Bernegger.* *Ultum ierit* recte rescripsit Bong. e Mss. Et loquuntur ita et alii. In eo ab antiquioribus typis expr. et inter hos Juntino abest; adjunctum quæ non æque bene est a Bongarsio. *Vor.*

Ventum obviam in eo, et nunc] Juntæ non agnoscunt in eo: rectius abesset. Græv. Error manifestus; pro in eo legend. tunc, cum mox addat 'et nunc.' *Faber.* Recte censent posse rō in eo abesse. Quod si tamen probis in codd. reperit Bongarsius, putem Just. sic scripsisse, ab ipsis ventum obviam. Eo et nunc, ut illud eo referatur ad 'quod' subsequens, et potest in ante eo factum esse ab m. quod præcedit proxime in fine vocis 'obviam.' *Schef.*

Saltatr.] Quæ Νόσση fuit appellata. Vid. Memnonem, 33.

CAP. VI. § 1 *Non delicta regum]* Sall. in Epist. Mithr. ad Arsacem: 'Namque Romanis cum nationibus, populis, regibus cunctis, una et vetus causa bellandi est, cupido profunda imperii et divitiarum,' &c. Id. et Jugurtha ap. eund. Sall. 81. 2. *Bongers.* Id. Britanni ap. Tac. Ag. 30. Nec diversus abit Appianus in fine lib. de B. Mithr. *Bern.*

Neque in se uno, sed] Cic. III. Fam. 8. 'Quod in te bene merito grati essest.'

Liv. xxx. 26. 'Se nihil nec institutis populi Romani nec moribus suis indignum in his facturum.' Plin. xxxv. 10. 'Apelles et in semulis benignus.' Virgil. II. *Æn.* 541. 'At non ille, satum quo te mentiris, Achilles Talis in hoste fuit.' Vid. Not. ad Sen. N. Q. IV. Præf. *Gren.*

In *æmulo*] Non rejicio penitus. Suspicio tamen evenisse hic, quod in superioribus, ut pro *nam* librarius scriberet *æmulo* cum lineola in littera finali o, antiqua ratione. Noster certe alibi semper quartum casum apponit verbo 'grassari' et præpositioni 'in,' non ultimum. *Schef.*

§ 5 *Imputari*] Non mala tantum, sed et bona imputari dicunt: estque 'imputari' hic id. quod, acceptum referri. Tac. I. H. 38. 'Hoc erit solum certamen, quis mihi plurimum imputet,' i. e. quis plurimum mihi tribuat, et me sibi devinciatur. Plin. xxix. H. N. 1. 'Stertinius imputavit principibus, quod hs. quingenis annis contentus esset.' Sæpe casus tertius omittitur. Plin. Paneg. 'Copiam tui, non ut imputes, facis.' Suet. Tib. 53. 'Imputavit etiam quod non laqueo strangulatam in Gemonias abjecerit.' Sed discrepant nonnihil ab eo quod Noster dicebat. Cum enim illud, ut dixi, per *rd*, acceptum referri, explicari possit, hæc per *rd*, expensum ferre, explicanda potius fuerint. *Ver.*

§ 6 *Modo*] I. e. ante annos 16. Nam *ἐν πένδε, α. παρὰ πένδε*, hoc accipiend. est. Ita Cic. in Bruto de annis 20. dixit 'nuper,' et Val. M. I. 1. 13. agens de supplicio Tullii Dnumviri, quem Tarquinius rex culleo insutum in mare abjici jussit: 'Idque,' inquit, 'supplicii genus non multo post paricidis lege inrogatum est,' i. e. annis a. regifugio circiter 60. ubi nonnullis, contra membranarum fidem, extrita negandi particula vitiose legere multo post, ostendit Theod. Marcilius Interpretam. Legis XII. Tabularum, p.

285. Sic Plinius xxxv. 10. fin. 'Fuit et nuper,' &c. Nempe Neronis tempore, cum scriberet Plinius sub Tito. Liv. IX. 17. 6. 'Sicut magnum modo Pompeium,' id fuit spatium annorum minimum 20. Cic. Off. II. 21. 9. 'Modo hoc malum in Remp. invasit,' &c. 'nondum centum et decem anni sunt,' &c. *Bern.*

Ut ne victum quidem memoria patris donarent] Junt. *memoria avi*. Et hoc ratio postulat. Patris nulla hic fit mentio, sed avi et nepotis. *Græv.* *Avi* verum est, et jure a *Græv.* probatur. Avus erat Masinissa. *Faber.* *Avi* ratio postulare videtur; quia non de filio, sed de nepote prædictum fuerat. 'Memoriae alicujus aliquem donare' est, parcere alicui propter aliquem. Sic xxxii. 2. 5. 'Non tam absolutum regem, quam donatum filio patrem.' *Vorst.* Junt. *memoria avi*, quod historiam postulare dicit *Græv.* *Schef.*

§ 7 *Tales reges, &c.*] Regii nominis odium quantum Romæ fuerit, aliquot Livii locis perspicitur: ut II. 1. 10. III. 38. 2. xxvii. 21. 4. &c. Add. Latini Pacati Paneg. Theodos. 20. *Bern.*

Inter hæc] Junt. et alim vett. edd. inter hos. *Græv.*

Atque ut ipsi ferunt] An scribend. atque ut, ut i. ferunt? Debet enim sequens 'sic' habere, quo referatur. *Schef.*

§ 8 *Luporum animos*] Hinc 'lupi' convitio dicti ab hostibus Romani: ut a Volscis *Æquisque* ducibus ap. Liv. III. 66. 5. a Telesino Samnitium duce ap. Vell. II. 27. 3. *Bern.*

Inexplicables] 'Romani raptores Orbis, quos non Oriens, non Occidens satiaverit,' &c. inquit Britannicus ille Galgacus in Tac. Ag. 30. *Idem.*

CAP. VII. § 1 *Majores suos a Cyro*] Appian. de Mithridate originis huj. auctore, *ὡς ἂν γένος βασιλέως Περσικοῦ*. Flor. III. *Bong.*

Sen populus eorum conferatur suo]

Antiquiores typis expr. Becharii, et teste Grævio Junt. seu populis illorum conferat suos; quod rectius videtur. Sane Romani varios in ditiosis sua populos habebant: neque minus Mithridates. *Vor.*

Nicator Seleuco] Appian. Syriac. p. 124. c. Seleucum a victoriis potius, quam ab occiso Nictore, cognomentum hoc traxisse scribit. Liv. XLII. 19. 9. Cohortis regis meminit, quos Nicatoris appellabant. *Bern.*

Eorum se gentium esse] Add. necessario regem: eorum se gentium regem esse, &c. Faber. Sc. regem vel duces.

§ 4 *Bella, &c.*] Saxo XIV. p. 268. f. 'Qua fide præsens bellum ingredi vellent.'

Solitudinibus] Plin. Paneg. 14. Germaniam veterem prope infinita vastitate interjacentis soli muniri dirimique dicit. Herodian. II. scribit Imp. Augustum munivisse imperium, cum aliis rationibus, tum ἐρημὸν γῆναι ὁρῶντα, 'terra deserta et ægre pervia.' *Bern.*

Scythias præter arma, &c. vel frigidibus instructa] Vides hæc non congruere cum oratione obliqua: itaque aut legend. *Scythiam instructam*; aut cum Junt. *Scythas instructos*. Græv.

Scythas . . . instructos, &c.] Cum oratio sit obliqua, necessario admitenda est scriptura Junt. Longe optima lect. est, et quæ in dubium vocari haud possit. Vulgata autem vitiosa est, *Scythias, &c.* Faber. *Scythia instructa* quo referri possit, non apparet. Legend. ergo *Scythiam instructam*: vel, ut Junt. *Scythas instructos*. Vorst. Recte Vorst. observat illud *Scythias instructas* non habere, quo possit referri; et jam Græv. hoc monuerat. Mallem tamen legere non *Scythiam instructam*, ut ipse, verum *Scythia instructa*; postremo locum totum sic distinguere, ac legere: *Multoque se t. ac d. b. P. ingressum: cum ipse r. ac t. capet, Scythia p. a. v.*

animi, locorum quoque s. vel f. instructa; per quas, &c. Scythia instructa regitur ab, esset, quod ex præc. 'esset' intelligend. atque huc trahend. *Schef.*

§ 8 *Tantumque se avida expectat*] *Lego tamque se a. expectet. Faber.*

Tantumque se avida expectat Asia] Hæc et proxime seqq. orationi indirectæ, qua Auctor usum se professus fuerat, minime omnium congruant. *Vor.*

Odium Romanorum inuasit] Scrib. inuasit. Cic. I. Cat. 6. 'Quæ nota domesticæ turpitudinis non inusta vitæ tuæ est?' et II. 9. 'Tantus enim illorum temporum dolor inustus est civitati.' *Gron.*

§ 9 *Quam nemo ante transire tuto atque adire*] Mallem *quæ nemo*, ut illud *quæ* referretur et ad 'Scythiam' et ad 'Pontum.' Nam alias non video, quomodo conveniant duo illa verba sequentia, 'transire' et 'adire'; nisi alterum ad 'Pontum,' alterum ad 'Scythiam' referatur. De sola quippe Scythia præposterum esset dicere primo 'transire,' post 'adire.' *Schef.*

§ 10 *Ne ipse miles*] In exiguo verbulo magnus error; leg. nec, i. e. ne quidem. *Fab.*

Colechas] Strab. XII. *Bang.*

Bosphorum] Nempe Cimmerium. *Bernegger.* Hic agitur de faucibus Cimmerii freti, non de angustiis freti Byzantini. Sed vellem hunc errorem ex omnibus libris sublatum esse. Scribi enim debet *Bosporus*, non *Bosphorus*. *Fab.*

CAP. VIII. § 1 *Post annos tres et viginti*] Pro, annis tribus et vig. post sumptum regnum. Simile illi quod XVIII. 3. 5. observatum, 'ante annum Trojanæ cladis.' *Vor.*

§ 2 *Mortuo rege Ptolemæo*] Post Ptolemæum Philometorem ordo successione regum Ægypti mutatus est: hac usque enim patri filius successerat. At Philometori frater successit Evergetes II. dictus, et Physcon.

Strab. xvii. Vid. Epit. Liv. lxx. et Oros. v. 10. *Bong.*

§ 6. 7 *Quibus rebus, &c.*] Tertullian. Apolog. 37. 'Si tanta vis hominum in aliquem orbis remoti sinum abruptissemus a vobis, suffudisset utique dominationem vestram tot qualiumcunque amissio civium: imo etiam et ipsa destituitio punisset; proculdubio expavissetis ad solitudinem vestram, ad silentium rerum et stuporem quandam quasi mortuæ urbis: quasissetis quibus in ea imperassetis.' *Bern.*

§ 8 *Legatis Romanorum*] Meminit huj. legationis Strab. xiv. *Bongars.* Val. M. iv. 3. 13. Scipionis continentiam laudat, quod hanc legationem, septem tantum servis comitatus, obierit. Plut. Apoph. Rom. 23. *Bern.*

Inspicienda] Ap. Vincent. corrupte editur *aspic.*

§ 9 *Sagina ventris*] A qua Ptolemæus hic 'Physeon' est appellatus, h. e. ventricosus, obesus. *Bern.*

§ 10 *Subtilitas perlucida vestis*] De his vestibus Ceis. a. Cois Plin. xi. 22. 'In Cæo mulier Pamphila excogitat rationem, ut denudet feminas vestis.' Et cap. seq. 'Nec puduit has vestes usurpare etiam viros, levitatem propter æstivam. In tantum a lorica gerenda discessere mores, ut oneri sint etiam vestes.' In eas graviter invadit Sen. Benef. vii. 9. et Epist. 90. et Consol. Helviæ 16. Pellucidis vestibus Tarentinos amictos refert Athenæus xii. 5. p. 522. Ælian. vii. 9. Hieron. adv. Helvid. sub fin. Dio ap. Vales. iii. 23. *Idem.*

§ 11 *Dum, &c.*] 'Inspicit urbem,' ut ap. Spartian. Sever. 17. 'Nam et Memphis et Memnonem, et pyramides et labyrinthum diligenter inspicxit.' Vincent. 'dum inspiceret u.'

§ 12 *Detrahi*] Detrahere est, de loco superiore dejicere aut amovere. Imagines autem sublimes dedicari solitas, est notum. Aptam ergo verbum, quo in re simili utitur Suet.

Domitian. 13. 4. Et inter senatus acclamationes, extincto Commodo, fuit hæc: 'Gladioris status detraxerunt.' Lamprid. 19. *Bern.*

§ 13 *Filiam*] Nomine Menephitem, referente Val. M. ix. 2. Ext. 5. Truculentum hoc facinus memoratur etiam in Epit. Liv. lxx. Legend. *Memphitem* ex Diod. ap. Vales. 254. et 374. *Idem.*

In cieta compositum] Antiquiores typis expr. *impos.* Legend. ergo f. *in cieta* *impos.* Vorst.

Die natalis] Subintell. lucis. Plin. xxxvii. N. H. 2. 'Tertio triumpho, quem pridie Calend. Octob. die natalis sui egit, transtulit alveum' &c. Lamprid. in Commodo 10. 'Eam etiam, qui Tranquilli librum Vitam Caligulæ continentem legerat, feris objici jussit, quia eandem diem natalis habuerat, quam et Caligula.' Cod. Theodos. vi. Tit. xxix. L. 6. 'Felicis natalis nostri die.' Gronov. Bong. edidit *die natalis ejus*; idque Bernecc. et alii retinere: quod miror. Et sane *die natalis* nomen adjectivum, cumque altero convenire hoc oportet casu. Quod 'natalem,' subaudito, diem, dicunt, id sæpissime quoque plene 'diem natalem' appellant. Vorst.

§ 14 *Luctu incenderetur*] Ita et Græci loquuntur, et, si satis commemini, Virg. Exemplum Græcum est ap. Simonidem, et alios. Sed hic characteres Græcos non habeo. *Faber.* Pro 'Quæ res' Vincent. habet 'Hæc res.'

CAP. IX. § 1 *Cujus, &c.*] Saxo ii. p. 20. 1. 'Cujus [Frothonis] varii insignesque casus fuere.'

§ 2 *Ut supra dictum est*] Sc. xxxvi. 1. *Bern.*

§ 3 *Cui, &c.*] Appian. de B. Syr. p. 213. de Demetrio scribit: 'Ἐν δὲ Παρθυαλὸν καὶ ὅδε μετὰ Σέλευκον ἐστράτευσε, καὶ γενόμενος αἰχμάλωτος, ἵκταται εἰς ἐν Θρασύου βασιλῆϊ (ed. Steph. βασιλεῖ) καὶ ῥοδωγόνῃ ἤρξατο αὐτῷ

την ἀδελφὴν ὁ βασιλεὺς.

Arsacides] Error pudendus; leg. *Arsaces*. Ita alibi Justinus, et res notissima est. Unde xli. 5. 'Cujus memoriæ hunc honorem Parthi tribuerunt, ut omnes exinde reges suos Arsacis nomine nuncupent.' *Faber*.

Parth. r. m. et r. a. m.] Uncinis includit Ed. Bong.

Misso in Hyrcaniam] xxxvi. 1. 6. Similis magnanimitas Alexandri xi. 9. 15. *Bern*.

§ 4 *Vitam, &c.*] Saxo xv. p. 368. 28. 'Fioniensium Jutorumque comitatum pertæsus.' Id. xiv. p. 270. 49. 'Fugam meditans.'

§ 5 *Gallimander*] Hic Josepho Καλλισθένης dicitur. *Gronov.* Scribend. *Callim.* *Fab*.

Ducibus] Sc. viæ s. itineris ὁδηγοῖς. Ea voce simpliciter utitur quoque Liv. xxi. 13. 6. et Suet. Cæs. 31. 3. Recentiores Græci pro ὁδηγῶν dixerunt διασώζων, et duces viæ vocarunt διασώζοντας, item ἀνασώζοντας. Utuntur et in Latinum corrupta voce δουκάρων. *Meurs.* Glossar. Græcobarb. *Bern*.

§ 6 *Arsacida*] Legend. *Arsaci.* *Fab*.
§ 7 *Premium fidei*] Simile exemplum de Mithridate et Attilii libertis habet Appian. Mithrid. 233. pr. et plura in hanc rem Gruterus Diss. 48. ad Tac. *Bern*.

§ 8 *Deprehenditur*] Acidal. ad Vell. ii. 130. 8. monet hic legend. *repr.* quod proprium de fugiente verbum. Ita Curt. iv. 14. 3. 'Reprehensi ex fuga Persæ,' h. e. retracti. Liv. aliquoties: ut ii. 10. 3. xxxiv. 14. 6. &c. Suet. Calig. 45. 5. *Idem.* Recepti ex Mss. et Junt. *repr.* Quomodo legend. divinaverat Acidal. Curt. 'Reprehensi ex fuga Persæ.' Phædr. 'Elapsus semel Non ipse possit Jupiter reprehendere.' *Græv.* Recte Græv. *repr.* Est enim proprium eorum quos certi homines reducunt ex fuga. Id etiam, retrahere, dicebant. Salust. 'Quem pater ex fuga retractum,' in Catil. et Terent. 'Retrahā hercle

fugitivum argentum.' Sed et ita Just. xxxviii. 10. 11. 'Ad quem retrahendum cum turmas equitum festinato misisset,' &c. Quin et hoc lib. cap. 9. 6. 'Per compendiosos tramites occupatum retrahit.' *Faber.* Bong. et alii ediderunt *depr.* Sed legend. sine dubio *repr.* 'Reprehendere' est, rursus prehendere: quæ significatio maxime quoque propria est. Vid. et Lib. de Latinit. F. Susp. p. 180. *Vor.*

§ 9 *Civitatem*] Ut alibi, provinciam, *repr.* 'Civitatem' vocat totam Hyrcaniam, non aliquam urbem. *Fab*.

Talis aurcis ad exprobrationem puerilis levitatis, &c.] Puerilis enim talorum ludus est. Hinc illud Lysandri ap. Plut. Apoph. 94. 'Pueros talis, viros jurejurando decipi debere.' De talorum tesserarumque jacta plura collegit Hadr. Junius Animadv. ii. 4. *Bern*.

§ 10 *Tam mitem in Demetrium clementiam*] Valde metuo, ne in vitio cubet hic l. Ecquid enim *mitis clementia*? cui fini hoc epitheton adjicitur? num quæ non mitis clementia? Ergo plane suspicor Just. scripasisse tam miram. *Schef.*

Non misericordia gentis, &c.] Eod. respectu 'Arminii conjux et filius non hostiliter habitus' a Romanis: Tac. i. 10. Sic 'Maroboduus Ravenne habitus, si quando insolescerent Snevi, quasi rediturus in regnum ostentabatur.' Id. i. 36. *Bern*.

Resp. cogn.] Saxo xiv. p. 280. 14. 'Sub respectu cognat.'

Adversus Antiochum fratrem] Qui Sidetes dictus est. Ejus in Parthos expeditionis meminit Livii Epit. lxx. et Orosius v. 10. et Appian. Syr. qui Antiochum victum sibi ipsi manus attulisse refert. *Bong.*

CAP. X. § 2 *LXXX. millia armatorum*] Oros. v. 10. 'Centum millia armatorum, ducenta millia amplius calorum atque lixarum, immixta scortis et histrionibus.' *Idem.* Tac. H. iii. 33. 1. 'Quadraginta armatorum

millia irrupere: calorum lixarumque amplior numerus.' *Bern.*

Scenicorumque] Hoc *Mss.* Bong. non agnoscunt. Et videtur rectius abesse. *Schef.*

§ 3 *Caligas auro figerent*] Caligas inter calceamenta fuisse, vel ex h. l. manifestum est: et imperite 'braccas' sic appellari vulgo censemus, quarum tamen usum vet. Romanos, Græcos, Hebræos penitus ignorasse, Casaub. demonstrat ad Suet. Aug. 82. Ceterum de hoc calceamentorum luxu multa collegit ex antiquitate Phil. Rubenius in *Electis* II. 14. Add. quædam ex *Brisson. Antiq.* II. 5. et *Panciroli Deperditis* p. 338. et seqq. *Bernec. Ms. suerent.* Festus in voce, *Mustricola*: 'Mustricola est machinula ex regulis, in qua calceus novus auitur.' *Gronov.* 'Caligæ' hic munimenta pedum: ut vel ex verbo 'proculcare' quod sequitur apparet. *Val. M.* IX. 1. Ext. 4. ead. de re agens, 'aureos clavos crepidis subjectos' ait. Ubi, quod Noster 'aurum' dicit, 'aureus clavus'; quodque 'caligam' vocat, 'crepida' appellatur. Vid. et *Nigronium* in lib. de Caliga Veterum, et Casaub. in Suet. August. *Vorst.* Hoc *figerent* suspectum est. Ut enim fulmenta solearum figuntur, aut suffiguntur, ita non soleæ ipsæ, aut caligæ. *Mss.* habent *facient, fierent*, a quo posteriori proxime abest *suerent*, quod itid. in quodam reperitur. Et puto rectissime de caligis usurpari. Suintur auro, quando fulmenta clavis aureis suffiguntur. Sed f. nil in Nostro est mutand. Nam et *Plin.* ad h. ipsum fere modum XXXIII. 3. 'Agno-nem Teium Alexandri Magni præfectum aureis clavis suffigere crepidas' solitum ferunt, quanquam libri vet. ibi habeant *configere*, quod rectius videtur. Neque aliter accipiend. *figere* ap. Nostrum, quam ut simplex pro composito, configere, quod frequenter in talibus usurpant. Sic

Colum. VII. 3. 'Robustam tabulam configunt aculeis.' Nisi quis plane censeat ap. Nost. primitus fuisse auro *configerent*; post librarium compendiose scripsisse *cofigerent*, cum lineola in o, postremo illud eo a præc. re abstractum esse. *Schef.* Mox 'dimicant' ignorat *Saresb.*

§ 8 *Copiarum præbitione*] In *Ma.* legitur *exhibitione*, quod præfero, vulgatumque huj. habeo pro glossemate: 'copiæ' de rebus necessariis intelligendæ cum ad victum, tum ad alia. *Schef.*

Et die statuta] De vespertis Siculis, et ejusmodi laniensis improvisis, vid. collectanea Camerar. *Hor. Subcis.* I. 83. *Bern.*

Divinum exercitum] *Frontin. Strat.* I. 8. 11. *Polyb. ap. Vales.* 37. *Idem.*

§ 10 *Vincerent*] *F. vinceret.* *Freinsh.* Probo conj. *Freinsh.* et lego *vinceret.* *Schef.*

Occiditur] *Appian. Syr.* p. 132. b. ipsum sibi manus intulisse scribit. *Bernec.* Verba hæc sunt: Καὶ σπράττει καὶ ὁδε [Ἀντίοχος] ἐπὶ τὸν θράσιν, τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν. ὁ μὲν δὲ θράσιν αὐτὸν ἔδεισε καὶ τὸν Δημήτριον ἐξέπεμψε· ὁ δ' Ἀντίοχος, καὶ ὁ συνέβαλλε τα τοῖς Παρθαλοῖς, καὶ ἡσώμενος, αὐτὸν ἔκτεινεν. Pro καὶ ὁδ in *Med.* codice scriptum est καὶ ὁδ. Hinc f. legend. ὁ δ' Ἀντίοχος κακῶς. Κακῶς, *infelicitèr*, ut ap. *Herod.* IV. 205. de Pharetime: Ἀπέθανε κακῶς· ζῶσα γὰρ εὐλείων ἐξέζησεν: et *Ælian.* XIII. V. H. 81. Κακῶς ἀπαλάξας. Id. quoque x. de *Nat. Anim.* 34. violenta morte Antiochum perisse tradit: Καὶ Ἀντίοχῳ δὲ νεοττεύουσα [χελιδὼν] ἐν αὐτοῦ [σπῆρ] τὰ μέλλοντά οἱ ἀπαρτίσθαι ὑπνίζατο· ἀνελθὼν γὰρ εἰς τοὺς Μήδους, εἶτα μέντοι οὐκ ἐπαυήλθεν εἰς τοὺς Σύρους, ἀλλ' αὐτὸν κατὰ τινα ἔωσε κρημνόν.

§ 11 *Festinato*] *Saxo XI.* p. 218. 5. 'Slesvicum f. contendit.' XIV. p. 252. 39. 'F. post ipsum pervehitur.'

LIBER XXXIX.

CAP. I. § 1 *Obsidione*] 'Obsidio' pro captivitate, ut supra non semel. De initio captivitatis ejus Demetrii dixit xxxvi. *Vorst.*

§ 2 *Prosperè gessisset*] Omnino scribend. *cessissent*. Voss. Num ille fratris bella gessit? Mss. *gessissent*. Leg. *cessissent*, cum Junt. Ita et in Mss. XL. 2. 'Quod gesserit Tigrani non daturum,' pro vulg. *Quo cess. T.* Ut I. 10. 'Tanta patientia cessisse eo [regno Persarum], quod, ut eriperent Magia, mori non recusaverint,' et XXXIX. 2. 'Cedere se illi regno, quod Romani occupaverint.' Græv. *Cessissent* etiam emendaverat Bongarsius ante Voss. in V. L. In vulgatis corrupte legitur *gessisset*. Faber. Vidit Voss. legend. esse *cessissent*, idemque in Junt. reperit Græv. Juvat item conjecturam, quod codd. quidam Mss. numero plurali *gessissent* habent. *Vor.*

Ita Egypto] Τὸ ἰτα supervacuum videtur. *Gron.*

§ 3 *Dum aliena, &c.*] Loci huj. est fabula de camelo, qui cornua affectans etiam aures perdidit. *Bern.*

Apamēni] Scriberem *Apamēni*. V. tamen Steph. de Urb. *Fab.*

Per absentiam regis] Ms. habet *per a. ejus*: rectius opinione mea, quia Demetrius intelligitur, de quo non satis apte præmittitur vox *regis*, quippe quæ facilius de alio, quam ipso accipitur. Et persuasum mihi successisse hanc in locum veræ ex glossa. *Schef.*

§ 4 *Immittit*] Vid. Notam xxxv. 1. 6. *Bern.*

Armis peteret. Et composita fabula] Lectio et distinctio hæc vitiosa videtur. Datur utique hic ratio, qua subornare illum mercatoris filium potuerit ad petendum regnum. Debet ergo illud *Et deleri*, quod haud dubie

factum est ex syllaba proxime præcedente; pro puncto quoque comma scribi, ut 'composita' sit non primus, verum sextus casus, modumque significet. *Schef.* Recte Junt. *Et ignorant.* Græv. Vincent. vi. 87. 'qui r. s. et armis p. et comp.' ac dein: 'Et ne Dem. sup. pat. . . . auxiliæque ei ab Æg. ing. mitt.'

§ 5 *Quemlibet regem*] Exemplum referend. ad Notam xxxv. 1. 8. *Bern.*

Nec Syriis quemlibet] In Ms. quodam legitur *quidem libet*. F. junxit utrumque Justinus, et scripsit *nec Syriis quidem quemlibet*. Solent sane illud 'quidem' sic libenter usurpare Latini. *Schef.*

Nomen Alexandri imponitur] Zebnam cognominatum scribit Joseph. Antiq. xiii. 17. Et Porphyrius adjunctus Eusebio p. 227. quo nomine fuit martyr quidam ap. Euseb. Hist. Eccles. viii. 19. *Bernac.* Scrib. *nomen juveni Alexandro imp.* Gron.

§ 6 *Pervenit*] Præstat Junt. lect. *supervenit*. Inopinato venit et peropportune in illo mimo. Hæc vis verbi. 'Grata superveniet, quæ non sperabitur hora.' Sed ap. Just. sæpius occurrit. Græv.

Quæ res, &c.] Saxo x. p. 201. f. 'Quippe spectata patris sanctitas pop. ei fav. conciliaverat.' Mox Vincent. 'non fictas in eo lacrymas:' et 'cum undique a circumstantibus.'

§ 7 *Demetrius autem victus*] Appian. Syr. p. 132. b. 'interfectum,' ait, 'ab uxore Cleopatra διὰ τὴν ἡλὸν τοῦ γάμου Ποδάρου,' et post ejus mortem Seleucum filium ab ea veneno sublatum.' Vid. et Epl. Liv. lx. *Bongars.* De Demetrii cæde cum Nostro magis consentit Joseph. Antiq. xiii. 17. Seleucum vero sagitta confossum a matre Cleopatra, modo indicato loco,

confirmat Appian. Nam, quod de veneno Bong. habet, deceptum crediderim voce *ἐντραφέσταρα*, et pro ea *ἐντραφέσταρα* legisse. *Born.*

§ 9 Cui propter nasi magnitudinem cognomen Grypo fuit] Male: nam, qui a Græcis 'Grypos' dicitur, non ea causa ita dicitur, quod nasum magnum habeat, sed quod altum, atque adeo incurvum. Inde est quod Lexicographi veteres, ut Hesychius et alii, vertunt, *καμπυλόρριν*, i. e. ad verbum, homo nasi incurvi, ut gryphes, psittaci, et aquilæ. Itaque legend. omnino est cui p. n. *altitudinem, &c.* Hanc nasi formam amabant Persæ. Xen. *Faber.* Verum quæri posset an hoc doceat vox *altitudinis*, ut significet nasum formæ aduncæ. Sed nec *altum nasum* ap. Latinos temere reperias. Et *magnitudinis* voce potest intelligi, quod aduncum dicitur. *Schæf.*

Grypo] Ita Vett. et Appian. *Γρυπός.* Est autem 'Grypus' *καμπυλόρριν*, *δ' ἐντραφέστη τὴν βίαν ἔχω*, Hesych. De his cognominibus leg. elegantem locum Plut. Coriolano 14. et 16. Huj. frater uterinus Antiochus, *Κυζικηνός* dictus, quod Cyzici esset educatus. Leg. Appian. ext. Syr. *Bong.*

Jus autem] Dubitari queat, an non rectius sit *vis*, quod magis proprie nomini regis opponi videtur. Ita Tac. vi. 43. 5. 'Neque penes Arsacidem imperium, sed inane nomen apud imbellem: vim in Abdageis domo.' Item H. iv. 11. 4. 'Vim Principis amplecti: nomen remittere.' Nec aliter id. Auctor A. ii. 37. 1. vii. 60. 1. xv. 14. 4. et 69. 1. et H. ii. 39. 1. Possis tamen et vulgatam indidem tueri, ut xv. 31. 2. 'Apud Romanos jus imperii valet: inania transmittuntur.' Nisi f. hic quoque *vis* legere præstat. *Berneccer.* Quam acute conjecerit *Bernecc. vis* ostendere Juntæ, ap. quos sic extat, ut et in cod. manu descripto. *Græv.* Magno cum judicio *Bernecc.* legit *vis*, non *jus*; op-

time. Sed et illum *Max.* monere poterant; quos tamen, ut est homo ingenuus, ab ipso minime h. l. consultos puto. *Faber.* Non dubito rectum esse *vis*. Et conjecerat ita *Bernecc.* Sed et cod. quidam *Ms.* quem *Bong.* vidit, habet *vis*. Ver.

CAP. II. § 1 Jam etiam] 'Etiam' nescit Vincent. vi. 88. Id. habet 'a quo suborn. f.' et 'reconcil. sibi sorore,' et 'Gryphinam Grypo sub spe nuptiarum.' In § 6. habet 'in fugam versus est, et magna,' et 7. 'appetit.'

§ 3 Tryphenam] Leg. *Tryphanam*, postulante et analogia, sicut 'leæna,' et usu ap. Petronium: 'Lycam Tarentinum esse dominum hujusce navigii, qui Tryphænam exulem Tarentum ferat.' *Græv.*

§ 5 Templo Jovis] *Ms.* et Junt. in temp. J. Quod non intellexerant, qui repadiarunt. In, sæpe ponitur pro, ex. Flor. iii. 4. 'Bibere in ossibus capitum,' h. e. ex ossibus. Sen. Agam. 868. 'Merumque in auro veteris Asaracl trahunt.' Cic. i. Fam. 6. 'Me in summo dolore quem in tuis rebus capio.' Inscriptio antiqua: 'Statuum in ære auratum posuere.' *Græv.*

Facetis joci sacrilegium circumscribens] Exempla talia vid. xiv. 64. Ceterum an et quatenus templorum opes in bellicas necessitates conferre liceat, docent bene secusve dicta et facta ap. Thucyd. ii. 4. 7. cum seqq. et iv. 20. 9. Liv. v. 59. 7. et xxii. 57. 10. Tac. xv. 45. 2. Val. M. vii. 6. 4. &c. *Berneccer.* Joci illi faceti, quos nemo explicavit, sic intelligendi sunt. Ex veterum monumentis, præsertim autem ex Numismatibus, constat, Jovem sæpe ita sculptum aut fassum fuisse, ut Victoris simulacrum vola manus sustineret, porrecto brachio. Ille autem Alexander, de quo Justinus, rem facete ad jocum traducens, Ecquid videtis, inquebat, Jovem ipsum Opt. Max. Victoriam mihi ultro offerre, ac me prope invitare, ut eam e

manu ipsius tollam, quæ sc. nimfo oneri est, eumque in sudorem dare posset; ita grave ac ponderosum est solidum illud ex auro Victoriæ simulacrum. Hic locus, hæc irrisio sacri-legi principis fuit. *Faber.*

§ 6 *Jovis aureum simulacrum*] *Arnob.* vi. adv. G. p. 257. hoc sacrilegium tribuit Antiocho Cyziceno, 'quem ferunt decem cubitorum Jovem ex delubro aureum sustulisse, et ex ære bracteolis substituisse fucatum.' *Bern.*

A latronibus capitur] *Cl. Bochart.* ii. 16. Phaleg. putat hanc historiam pertinere ad Alexandrum Balam, quum Justinus hic agat de Alexandro, cui cognomen fuit Zabine. *Gron.*

§ 7 *Quæ cum, &c.*] Simillimum exemplum est ap. *Liv.* viii. 18. cujus meminit quoque *Val. M.* ii. 5. 3. et *Orosius* iii. 10. Plura collegit *Ph. Camerar.* *Centur.* i. 9. quibus add. *Paul. Diac.* ii. 15. *Bern.*

Cupiditate dominationis] Ita xxxvii. 1. 4. *Idem.*

Venienti ab exercitatione] *Cl. Usser.* in *Annal. Ætat.* vi. p. 124. mallet *ab exercitu.* At nihil mutand. *Exercitatio* enim luctam notat. xxxvii. 4. 'Non in advocationibus sed in exercitationibus.' *Plat.* in *Pomp.* p. 640. *Kal γυμνάσιοντος λαυδου ἱσχυρὸν περὶ τὸ γρηγορεῖν.* *Liv.* x. 11. 'T. Manlius, vix dum ingressus hostium fines, quum exerceretur inter equites, ab rapido cursu circumagendo equo effusus, extemplo prope expiravit.' *Gron.*

§ 8 *Predictis*] Non placet hic *predictis*, et vitiosum esse liquet vel ex eo, quia sequitur 'jam ante,' quod τῶ *predictis* otiose apponitur. Malo scribere *proditis*. *Schef.*

CAP. III. § 1 *Quam Syria regnum esset*] *F. leg. g. S. futurus ess.* *Gron.*

§ 3 *Cyzic.*] Antiochus hic Cyzicenus cognominatus fuit, quia Cyzici ap. Craterum hospitem fuit educatus. *Vid. Vales.* ad *Excerpt. Porphyrog.*

ex *Diod.* p. 19.

Exercitum Cyprî sollicitatum] *Mss.* et *Junt. Grypi.* Et hoc verum censeo. Sollicitantur enim exercitus aliorum, ut in nostras transeant partes; non vero qui nostris sumtibus colliguntur in aliis regionibus. *Græv.* In *Mss.* est *Grippi*, unde facile intelligas scribendam *Grypi.* Quod et in ed. illa optima *Junt.* apparet. *Faber.* Grævio placet *Grypi.* Mihi vero *Cypri* rectum videtur. Paulo post enim enud. illum exercitum, 'peregrinos exercitus qui in certamina fratrum adducti sint,' vocat. *Vorst.* Recte *Faber.* Nam sollicitantur aliorum exercitus. Si scripsisset *Cypri collectum*, aut *conscripsum*, et libri vett. nihil moverent, vulgatæ scripturæ non adversaremur. *Græv.*

Velut dotalem] *Virgil. Æn.* iv. 104. 'Liceat Phrygio servire marito, Dotalesque tuæ Tyrios permittere dextræ.' Et ix. 737. 'Non hæc dotalis regia Amatræ.' *Gron.*

§ 5 *Requiri jussit*] *Prætulerim Junt.* *scriptionem, req. duxit.* *Græv.* *Junt. duxit, i. e.* putavit, judicavit. Male. Neque enim dicimus *duxit illam requiri*, sed *requirendam esse.* *Memoria* certe nulla exempla occurrunt, quæ id suadeant. *Faber.* Editur vulgo *jussit.* Sed mihi placet *duxit.* Sensus manifestus est: Tryphënam nihil antiquius duxisse quam sororem Cleopatram requiri: estque ita 'antiquius,' ut alias, adjectivum nomen comparativi gradus. Si autem *jussit* legas, non pro nomine adjectivo, sed pro adverbio habendum erit: idque sine exemplo fere. *Vorst.* *Nihil antiquius*] Huic non recte jungitur verbum *jussit*, quod est in vulgatis. Itaque *Juntæ* ediderunt *duxit* pro eo, quod probarant viri docti. Ego præfero lectionem *Ms.* in quo habetur *nihil ante, quam.* Nimirum illi *ante* adscripserat? aliquis voculam *prius*, quæ deinde juncta priori, factumque *ante prius*, ita natum *antiquius* ex inge-

nio emendatoris. Certo verbum *jussit* Mss. servant omnes. *Schef.* Tritius est hoc loquendi genus, 'duxit requirendum.' Sed et illud ferri potest, quod liquebit, si reflexeris infinitum in verbum finitum, 'nihil antiquius duxit quam ut requiratur.' Verum non minus insolens est *nihil antiquius jussit*, quam *duxit requiri*. Græv.

§ 8 *Quippe ipsius, quæ tam cruenta sæviat, sororem equidem germanam esse*] Malim ego interpungere et scribere *q. ipsius, q. t. c. sæviat, sororem; et quidem g. esse*, quomodo erit oratio non paulo vehementior. Neque enim soror uterina tantum, aut eod. patre sed matre diversa erat edita: sed utroque parente eod. nata. Dicitur enim a germine 'germanus.' Festus: 'Germen est, quod ex arborum surculis nascitur: unde et germani, quasi eadem stirpe geniti.' *Mod.*

§ 9 *His tot necessitudinibus sanguinis*] Antiquiores typis expr. *necessitatibus*. Nec est hoc insolens 'necessitatem' pro necessitudine poni, ut in Notis ad Val. M. docuimus. *Vor.*

§ 10 *Sed quanto G. a. t. soror mulierum pertinacia*] XXII. 4. 13. 'Feminarum continuaces animi.' Elliptice dictum 'quanto' pro, quanto magis. *Berneccer.* Statuendum potius 'quanto' et 'tanto' esse posita pro, quantum et tantum. Sæpe enim talia permutantur. Vid. Sciopp. Ep. 5. Parad. Literar. *Vorst.*

Vocatis ipso militibus] F. leg. *vocatos i. milites mittit*. Gron.

§ 11 *Evellere*] Scribend. *avellere*; et mox cum execratione *parricidarum*. Idem.

§ 12 *Tryphanam quæ*] Mss. una voce auctius legunt vel *impie namque*, vel *impiam quæ*; quod posterius rectum, nec f. hic omittend. *Schef.*

CAP. IV. § 1 *Cum gravaretur socio regni*] Leg. cum Gron. *socium*. Græv. Emendavit sup. Gronov. *socium*. Faber. Gronov. leg. censet *socium*, quomodo XX. 2. 11. 'longinquam mili-

Delph. et Var. Clas.

tiam gravati,' pro, longinqua mil. grav. ad quem l. Notas vid. *Vor.*

Arcessito minore filio Alexandro] Contra jus gentium, et nominatim Ægyptiorum. Nam etiam ap. hos viguisse jus primogenituræ, nec a Ptolemæis introductum, sed ab ultima Pharaonum memoria observatum fuisse, patet ex his quæ leguntur Exodi XI. 5. 'Occidam omne primogenitum, a primogenito Pharaonis, qui sedet in solio ejus, usque,' &c. *Bern.*

§ 2 *Nec filii, &c.*] Vincent. VI. 94. 'Sed nec filium ... persequitur. Unde eo pulso interficit.'

§ 5 *Occup. &c.*] Saxo VI. p. 106. 35. 'Ab eodem occupatus occiditur.'

CAP. V. § 1 *Qui neque*] In Ms. quodam legitur *quod neque*, unde suspicor lect. veram esse *quia n.* *Schef.*

§ 2 *Frater ejus ex pellice*] Ptolemæus Apio dictus populum Rom. testamento heredem reliquit; Euseb. in Chronicis. *Bongars.* Item Appian. in fine Mithrid. *Berneccer.* Vid. Tac. XII. 18. et Henr. Vales. ad Marcell. p. 248. *Gron.*

§ 3 *Provincia facta*] Ejus regni civitates liberas esse senatus voluit, Liv. Epit. LXX. contra Auctorem nostrum. *Bongars.* Sigonius de Antiquo Jure Provinciar. VIII. 16. contradictionem hanc ita conciliat: Cyrenæos, liberos a senatu relictos, post a tyrannis oppressos esse: atque inde populum Rom. Cyrenaicæ in provinciam redigendæ occasionem arripuisse. *Bern.*

Creta Ciliciaque] Bellum piraticum et maritimum, a P. Servilio, qui, expugnato Isauro arce Ciliciæ, Isaaurici cognomen reportavit, cœptum Pompeius confecit, mira felicitate et celeritate, intra 40. diem nimirum, aut, ut alii 49. Vid. Plut. Appian. Cic. pro L. Manil. Cretam Q. Cæcil. Metellus debellavit, qui inde Creticus: Flor. III. 7. *Bong.*

§ 4 *Quo facto*] Ms. quidam Q. pacto, quod videtur rectius. Mallem tamen

scribere Q. *falo*, quia sup. de fortuna Romanorum cœpit loqui. *Schef.*

Bellis querere] F. bello q. Gron.

§ 5 *Assiduis prœliis consumpti*] Atqui præcedit 'et Syria et Ægypti regna,' quo hoc referend. Num ergo Noster rem, quam verba, magis habuit in animo, cum ista scriberet, et, pro regnis, incolas regnorum intellexit? an potius scripsit *consumpta*,

idque post mutatum est in *consumpti* propter sequens 'in,' quod ab i. initium habet? *Schef.*

§ 6 *Erotismus*] Non dubito quin hic sit Aretas, ut ab aliis vocatur. Mominus ejus sæpe Josephus: erat autem hic fil. Obodæ, ut testatur Steph. in *Asapa. Voss.*

Divinis] Præfero, quod in multis Maa. legitur, *diversis*. *Schef.*

LIBER XL.

CAP. I. § 1 *Filiis inimicitii parentum succedentibus*] More priscorum Germanorum, ap. quos 'suscipere tam inimicitias seu patris sen propinqui, quam amicitias, necesse est.' Tac. G. 21. Quomodo Cato major, quum in adolescentem, qui defuncti patris inimicum involverat infamia, in foro post judicium ambulanti incidisset, dextera data dixit: 'ita parentibus esse parentandum: non agnis, non hædis, sed inimicorum lacrimis damnationibusque.' Plut. in Cat. Maj. 28. Sen. tamen de Ira II. 34. pronuntiat 'nihil iniquius, quam aliquem heredem paterni odii fieri.' *Bernec.* Antiquiores typis expr. *filiorum*: ut 'inimicitiiis,' quod expressum est, sit sexti casus; et, inimicitiiis, tertii casus sit subaudiendum. Si legatur *filiis inimicitiiis p. s.* est hoc concise dictum pro, *filiorum inimicitiiis inimicitiiis p. s.* et simile illis quæ ad I. 7. 14. et II. 14. 10. notavimus. *Vorst.* Impr. Vett. habent *filiorum*, quod nonnulli probant. Atqui *filiorum succedentibus* non congruit. Puto Just. scripsisse *et mox filiorum, iis inimicitiiis p. s.* Librarius rudis illud *iis* emendationis gratia putavit adjectum, quasi, pro *filiorum, filiis* esset scribendum, atque sic, mutato illo, hoc *iis* penitus exclusit. *Schef.* Cum in antiquioribus

edd. legatur *filiorum*, laborarunt viri docti in h. l. constituendo et explicando. Discrepant omnes nebulæ, si cum Junt. legas *et mox filiorum inimicitiiis succedentibus*. Ex marg. irrepsit *parentum*. Facile enim intelligebatur filios hos esse eorum fratrum, qui mutui odiis flagrant. *Græc.*

Et reges et regnum Syria consumptum esset] Existebat adhuc Antiochus, Antiochi Cyziceni filius: quem regem sumere, eique tutorem dare, donec adolevisset, utique potuissent. *Vor.*

§ 3 *In Tigranem*] Tigranes, Syria ultra Euphratem et Cilicia potitus, 'rex regnum' dictus est: Appian. Syr. p. 118. Strab. XI. f. Eo a Lucullo superato, Antiochus, *Ἐνσεβής*, h. e. Pius, dictus, Cyziceni filius, *ἔρχεται τὸν Σύρον ἐκόντων*. Duxerat in patris uxorem Selenem, quam deinde Tigranes interfecit. Strab. XVI. *Bong.*

CAP. II. § 3 *Ademit Pompeius*] *Ὅτι τοὺς Σελευκίδας ἐπὶ Τρυφῶνους ἐκτενέτας οὐκ εὐδὸς ἦν ἐπὶ Σουλᾶς ἔρχεται μάλλον, ἢ Πρωμάτους Τρυφῶνων νεκροκράτας*, Appian. Syr. p. 119. b. De Luculli autem et Pompeii rebus in Syria contra Mithridatem et Tigranem gestis, leg. præter Appianum, Plut. in utriusque Vita, et Dion. *Bong.*

Alieni operis præmia] Fabius ap. Liv. X. 24. 8. 'Quam arborem com-

seruisset, sub ea legere alios fructum, indignum esse' dixit. *Bern.*

§ 4 *Ut habenti regnum non ademerit*] Quomodo hæc stare possunt cum superioribus, ubi dicit a Lucullo 'regem Syriæ appellatum?' An hoc proprie et stricte accipiend. de appellatione nuda, non immissione simul in regnum? Videtur: sed sic legem, *adimeret*. *Schef.*

Quo cesserit] Non improbo; quia tamen quidam Mss. habent *quod gesserit*, suspicor scripturam veram esse, *quod cesserit*, regnum sc. *Schef.*

§ 5 *Redigit*] An *redegit*? ut respondeat superioribus 'ademit,' 'respondit,' propter insertam conjunctionem 'Atque.' *Schef.* Consentit *Jun. Græv.*

LIBER XLI.

CAP. I. § 1 *Parthi*] Vid. *Strab. xi.* et *Dionys.* et quæ in eum notavit *Eustathius*, et *Agathiam ii.* et *Jornandem*, qui hunc l. citat ex *Trogo*. *Strabo* eos dicit ἀντιπάλους τῶν Ῥωμαίων κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. *Bongars.* Add. cum primis *Marcellinum xxiij. 16. Bernec.*

§ 2 *Scythico sermone Parthi exules*] Cum *Parthi* *Scythicæ*, s. ut *Jornandes* de *Reb. Get. 6.* specialius exprimit, *Gothicæ*, h. e. *Germanicæ* sint originis, a vero non abluere videtur amici mei veteris, *Casp. Simonis Franci*, linguarum et politioris litteraturæ scientissimi, conjectura, dictos *Parthos*, quasi *die fahrter*, sive *fahrende*, h. e. vagabundos, erroneos, non inusitata litterarum p et f commutatione. Quomodo dicimus *die fahrende Schuler*. Affinis eid. originationi vox Hispanica *farandulero*. Certe minus absurdum hoc etymon, quam commentitium illud *Græcorum*, *Parthos* dictos ἀπὸ τοῦ πορθεῖν, quod vastando omnia perdant. Habuit autem *Parthica* lingua multa communia cum *Germanica*: vid. *Reineccii* partem *iii. p. 213. m. Bern.* *Suid. v. Σάστρις.* Καὶ κατήκισεν ἐν τῇ Ἀσσυρίῳ χώρα. *Σκωθῶν* ἑνδρας μυριάδας φ', οἵτινες ἐκλήθησαν Πάρθοι, ὃ ἔστι Περσικῇ γλῶσσῃ

ἡκεῖται, καὶ μέχρι σήμερον ἔχουσι τὴν σκελὴν καὶ τὴν λαλίαν καὶ τοὺς νόμους τῶν Σκωθῶν.

§ 4 *Cum imperium Orientis, &c.*] 'Sic omnia verti *Cernimus*, atque alias assumere pondera gentes, *Concidere* has,' *Ov. M. xv. 420. Bern.*

§ 6 *Per virtutem*] *Per v.* desideratur in *Juntis*, et posset non incommode abesse. *Dein* [n. 11.] iid. cum aliis impressis ut non immensa tantum jam ac profunda camporum. *Græv.* Ex ratione debent hæc verba *per v.* deleri. *Faber.* *Per v.* videtur sane glossema esse, quod ex marg. irreperit in textum. *Vor.*

§ 7 *Trinis bellis per maximos duces*] *Crassum* et *Antonium*: tertium adhuc quæro. An *Cesennium Pætum*? Sed is inferior ætate *Trogi*. Itaque binis f. rectius legas. *Bern.*

§ 8 *Et opulentissimum illud urbium*] *Scrib.* ut est in aliis, et *op. illud urb. mille.* *Bong.*

Et opulentissimum mille urbium, &c.] *Strab. xv. p. 686.* ex *Apollod. Εὐκρατίδαν γοῦν πάσις χιλίους ὅφ' ἑαυτῇ ἔχων.* Sed inter has plerumque *Indiæ Gronov.* Mss. *op. illud*, unde *Bongarsius op. illud urbium mille*, ut legi ait in quibusd. Mallem tamen credere *Just.* transposite scripsisse *op. illud*

mille urbium, vel ob hanc solam causam, quoniam alias vocabulum *illud* non fuisset abolitum, si simillimum ei 'mille' non aretissime habuisset alibi conjunctum, per quod extinctum est. *Schef.*

Longinqua bella vicissae] Multum dubito Justinum sic scripsisse; certe, vincere bella, num reperiatur alibi usurpatum ignoro. Nec est oppositio, quam hic facere Justinus videtur, inter 'imperium Bactrianum' et *longinqua bella*. Itaque crediderim fuisse olim *bello*: ut 'longinqua' referatur ad, imperia, vel regna, de quibus præcedit. Ita enim elegans exstitit oppositio inter, emergere inter regna, in quibus constituti erant Parthi, et, vincere longinqua, a quibus procul aberant. *Bello* quoque *vincere* convenientissimum et receptiss. loquendi genus, Nostro etiam alibi usitatum. *Idem.*

[§ 9 *Præterea*] Hoc vitiosum esse, mihi non est dubium, cum significatio hic ejus nulla sit. Rectius scriberetur *Præsertim*: verum ita scripsisse Justinum haud contenderim. *Schef.*

Cum gravibus Scythicis et vicinalibus bellis assidue vexati] Mss. *Scythis*: h. e. cum vexarentur a Scythis, qui illi graves erant, et vicinalibus bellis. iv. 3. 'Catilenses quoque, cum Syracusanos graves paterentur.' Horat. iii. 5. 'Adjectis Britannis Imperio, gravibusque Persis.' Et i. 9. 'Quo graves Persæ melius perirent.' *Græv.*

[§ 10 *Et Daas et Arcos et Spartanos et Maianos]* Ut nihil pudet hæc tam manifesta errata in libris publicare, cum nemo nesciat esse falsa. Legend. est *et Daas et A. et Carmanos et Margianos*. Quis unquam Spartanos in Asia posuit? *Maianos* autem gentis nomen non facile reperiatur ap. Geographos. In Margiana autem Ptolomæus et Daas et Tapuros et Massagetæ ponit. *Glar.*

Et Dahas, et Arcos, et Spartanos, et Maggianos] Vett. librorum Mss. lec-

tionem exhibui. Legend. autem et *D. et Arios, et Arianos, et Margianos*, ex Strab. Ptolem. et Plin. vi. 25. ubi Parthi, inquit, 'habent ab ortu Arios, a meridie Carmaniam et Arianos.' *Bongars.* Hanc emendationem Bongarsii confirmat et Salmasius in Solin. p. 1198. A. 2. *Bernec.* Codd. Mss. teste Bong. habent et *Dahas, et Arcos, et Spartanos, et Maggianos*. Putat autem Bong. pro *Arcos* legend. esse *Arios*. Verum, si hic ita legend. sit, sup. quoque XIII. 4. 22. legend. ita erit. Quia vero supra *Arei* sunt tolerati, et hic tolerari, 'credo, possunt. Græce dicuntur *'Apeuo*. Unde Latine æque *Arei* atque *Arii* dici possunt. Porro *Arianos et Margianos* pro *Spartanos et Maggianos* legend. esse facile accredo. *Vorst.*

Spartanos] Sic alieni memini legere. Barbarum nomen; sed hic nulli esse Spartani possunt. Ortelius putabat legend. esse *Arianos*, qui populi Cadusiis finitimi sunt. *Faber.*

[§ 11 *Intercedentibus]* H. e. vetantibus; vox tribunitia. Intercedimus verbo: prohibemus manu et opera. *Bern.*

In tantum] 'In tantum' plena locutio pro, tantum. Sic et XLII. 3. 13. 'In tantum enituerunt.' Et judicat Sciopp. 'quantum,' 'tantum,' et id genus alia regulariter cum præpositione; signate vero sine præpositione dici. Liv. xxii. 27. 'In tantum suam virtutem enituisse.' Virgil. Æn. vi. 'Nec puer Iliac quisquam de gente Latinos In tantum spe tollet avos.' Vid. Sciopp. Parad. Literar. Ep. 5. quam sub nomine Paschasii Grosippi edidit. *Vorst.*

Profunda camporum] Vid. Flori Indicem, quem brevi dabit Freinsheimus, in 'Diversa terrarum.' Ita xxxviii. 1. 8. legend. videbatur *incerta belli*; quod ipsum est in Tac. iv. 23. 6. *Bernec.* Cl. Pricæus ad Apul. M. i. legit *immensa tantum jam ac porrecta camporum*. Porro 'im-

mensa camporum' Auctor dixit, ut Cic. II. de N. D. 39. 'Immensitates camporum:' et 64. 'Immensa camporum.' Gron.

Ardua montium] Tac. XI. 9. 'ardua castellorum:' et Varr. II. de R. R. 'montium arduitate' dixit. *Idem.*

§ 12 *Pleraque finium*] Vocem *finium* glossatoris puto esse, tractam huc ex superioribus, 'Fines deinde.' *Schef.* *Nix* ancinis includit Ed. Bong.

CAP. II. § 1 *Administ. &c.*] Saxo XIV. p. 260. 41. 'Adm. deinde provinciae sub nostris reg. esse coepit.'

Populorum ordo est] Scrib. *optimatum o. est.* I. 9. 'Ostanes optimatibus Persarum rem indicat:' et XLII. 5. de Phrahate: 'Cum infestos sibi optimates propter assidua scelera videret.' Vid. Strab. XI. p. 515. *Gronov.* Mibi nihil certius, quam vocem *populorum* esse vitiosam. Quales enim illi populi, et quis unquam 'ordinis' vocabulum usurpavit de populo? Quid vero substituit pro eo debeat, in hoc defectu historiae Parthicae, nondum potui videre. Nisi *optimatum* velia, ex XLII. 5. 2. *Schef.*

§ 3 *Et utrisque*] F. ex utr. Freinsh. Mallem *utrimque.* Gron.

Et utrisque mixtus] Ita Bong. et post eum alii edidere. Maj. et Sitchard. ediderant *et ex utroque.* At Bechar. *utriusque*: quod ad τὸ *utrisque* propius accedit. Ego cum Freinsh. legem. puto *ex utrisque.* Solent enim 'utrique' plurali numero dicere pro, uterque. Exempli gratia 'utrique Dionysii' pro, uterque Dionysius. Vid. Ind. in Nep. *Vorst.* Legunt alii *ex utrisque.* Puto junxisse Justinum, et scripsisse *et ex utrisque.* *Schef.*

§ 4 *Vestis olim, &c.*] Julianus δ παρὰ βάρης, in Oratione de Constantii Gestis: Διασφύουσι καὶ ἀπομυμνῶται τὰ Περσικὰ, οὐκ ἀξιοῦντες, ἐμοὶ δοκεῖ, Παρθεναῖοι νομιζέσθαι, Πέρσαι δὲ εἶναι προσποιούμενοι, ταῦτά τοι καὶ στολῇ Μηδικῇ χαίρουσι. Statim post ap. Just. se-

quitur: 'Armorum patrius ac Scythicus mos.' Quod f. Trogi aeo verum fuit, sed Juliani non item. Ait enim ille, quod Parthi ἐς μάχας ἔρχονται, ὁμοιοὶ Μήδοις, θελοῖσι τε ἀγαλλόμενοι τοιοῦτοις, καὶ ἐσθήμασι ἐπιχρήσοις, καὶ ἀλουργέσι. *Voss.* Hinc Apuleio Flor. 5. dicuntur 'fluxi vestium Arsacidæ.' 'Posteaquam accessere opes,' sc. iis, quod eleganter subintelligi solet. Vid. Avum ad Liv. XXXVIII. 17.

Fluida] Tac. G. 17. 'Veste distinguuntur, non fluitante, sicut Sarmatae ac Parthi, sed stricta.' Herodian. IV. 20. de Parthis Antonini dolo oppressis: 'Nec evadere fuga poterant, impediante cursum fluxa veste ad pedes deducta.' Lucan. VIII. 367. 'Illic et laxas vestes, et fluxa virorum velamenta vides.' De vestitu Persarum ac Medorum, unde Parthi suum accipere, multa Brisson. Regn. Pers. II. *Bern.*

§ 5 *Servitorum*] Mss. praeferunt *servitiorum.* Quod probō. Ita enim semper solet Just. *Voss.* Junt. et Ma. *servitiorum.* Sic scripsit Just. XXII. 6. 'Eodem congestis etiam servitiis,' h. e. servis. Ita et 'ministeria,' pro ministris, Tac. XIII. Opera, pro operariis, Horat. 'Accedas opera agnona Sabino.' 'Famulatio,' pro famulis, Apul. VI. M. et Græcia *θεραπεία*, Matth. XXIV. 45. pro *θεράποντες.* 'Matrimonio' Just. XII. 8. pro uxoriis, et mille talia. *Græv.* Mss. *servitiiorum*: familiaris Justino loquendi ratio. Et docti viderunt. *Faber.* Codd. quidam Mss. quos Bong. vidit, et Junt. *servitiiorum*: id quod a stylo Justinii minime abhorret. *Vorst.*

Equitare et sagittare] Et hoc ex instituto Persarum hausere, de quibus Herod. I. 136. 'Liberos suos, a quinto anno incipientes usque ad vicesimum, tribus tantum instituunt, equitare, arcu sagittas excutere, vera loqui.' Porro, ne quis de Latinitate verbi 'sagittare' dubitet, utitur eo quoque Curt. VII. 5. 64. *Bern.*

§ 7 *Obsessos expugnare urbes*] Lucan. viii. 377. 'Non aries illis, non ulla est machina belli: Haud fossas implere valent: Parthoque sequente Murus erit, quodcunque potest obstare sagittæ.' Tac. xii. 45. 4. 'Nihil tam ignarum barbaris, quam machinamenta et astus oppugnationum.' Add. de Gothis Marcellin. xxi. 18. et 22. *Idem*.

Pugnant autem proc.] Præstat Juntas sequi, qui legunt P. aut p. Græv. Junt. aut: idque convenienter τῷ 'aut,' quod sequitur. *Voret*.

Fugam simulant] Tac. vi. 35. 2. 'Cum Parthus, sequi vel fugere pari arte aetuos, distraheret turmas, spatium ictibus quæreret.' Atque de hac fugæ simulatione capiend. illud Propertii iii. 8. 54. 'Parthorum astutæ tela remissa fugæ.' Quem ad l. vid. notata ab eruditiss. Gebhardo: quibus add. Lucan. viii. 376. Plut. Crasso 46. Appian. Parth. p. 144. c. Ceterum hoc astutæ fugæ genus tribuit etiam Ætoliis Thucyd. iii. 15. 18. Persis Xen. iii. Exp. Cyr. p. 306. d. Thessalis Curt. iii. 11. 26. Germanis, et præcipue Cattis, Tac. i. 56. 8. et G. 6. 8. Sed et Plato in Lachete Scytharum exemplum, qui fugientes, non stantes, cum hoste pugnant, adducit contra fortitudinis imperfectam illam descriptionem, quod sit ea vis, qua quis in acie stans fortiter pugnat. Homerus item Il. viii. 108. Æneam hoc nomine commendans, *μήστωρα φέβοιο*, 'fugendi rite peritum,' appellat. *Bern*.

§ 8 *Nec pugnare diu possunt*] Facit tales et Germanos Germanicus ap. Tac. ii. 14. 8. ipseque Tacitus G. 4. 2. Par elogium Gallorum in Liv. x. 28. 4. et Flor. ii. 4. 2. *Idem*.

9 *Ut, cum, &c.*] Saxo v. p. 95. 21. 'Quo fit, ut, cum victoriam tibi cessasse putes, discrimen immineat.'

§ 10 *Loricæ plumatæ*] H. e. ex lamina ferreis in modam plumæ factis consertæ. Virg. Æn. xi. 770. 'Spu-

mantemque agitabat equum, quem pellis ahenis In plumam squammis auro conserta tegebat.' Ubi Serv. vide: præterea Turneb. Advers. xi. 25. Lips. de Mil. Rom. iii. 6. et Stewech. in Veget. iii. 23. *Bern*. Incertus Auctor ap. Suid. v. Θάραξ-Θάραξ δὲ ἱππέως Πάρθου τοῖσδε ἐστὶ· τὸ μὲν γὰρ αὐτοῦ πρόσω στέρνα (Ms. Leid. στήρνα) τε καὶ μηροὺς καὶ χεῖρας ἑκρας καὶ κνήμας καλύπτει· τὸ δὲ ὑπὸ στήνῃ τε καὶ τῶν ἀνχίρα καὶ τῇ κεφαλῇ ἔκασαν· περὶ αὐτοῦ δὲ εἰσι πρὸς ταῖς πλευραῖς πεποιημένοι, αἳ ἐκότερον τῶν μερῶν συμπορηθέν ὅλον σιδηροῦν ποιεῖ φαίεσθαι τὸν ἱππέα. καλεῖται δὲ οὕτως ὁ σιδηρὸς ὅτε τὰς ἐκτάσεις τῶν μελῶν ὅτε τὰς συστολάς· ὅπως ἀκριβῶς πρὸς τὴν τῶν μελῶν φύσιν πεποίηται. ὁπλίζουσι δὲ καὶ τὸν ἱππον ὁμοίως σιδηρῶ πάντα μέγρι. τῶν δυνάμεων, διότι οὐδὲν αὐτοῖς ὕψελος ἔν ἐξ τῶν ὅλων ὅλων, εἰ ὁ ἱππος αὐτοῖς προσκόλλεται.

CAP. III. § 2 *Feminis non convivia, &c.*] Vid. Notam vii. 3. 3. *Bern*.

§ 3 *Venatibus*] De Parthorum acris studio venandi meminit et Herodian. vi. Unde Vononem ap. Augustum, cui a Phrahate obses datus fuerat, educatum, petiit Roma acceptumque regem, quamvis gentis Arsacidarum, ut externum tamen aspernatos Parthos Tac. ii. 1. narrans, addit: 'Accendebat dedignantem et ipse, diversus a majorum institutis, raro venatu, segni equorum cura.' Suet. Calig. 2. ait, 'Regum regem [h. e. Parthicum] ad indicium maximi luctus, exercitatione venandi abstinuisse.' *Idem*.

§ 5 *Sepulture, &c.*] Etiam inhumani hic humani ritus ad Parthos defluxit a Persis, de quibus Herod. i. 140. eumque postremis quoque Persarum temporibus in usu fuisse patet ex Procop. i. Pera. et Agathia ii. Conanlendi Cic. Tusc. i. 44. et 45. Kirchman. in Append. ad lib. de Fun. Rom. 2. C. Barth. Advers. xlix. 10. *Idem*.

Sepultura vulgo aut avium aut canum laetatus est] Perperam puto hunc morem Parthis attribui, cum is Hyrcanorum proprius sit. Scio quidem id. fere Herod. asserere de Persis: *ὁ πρότερον θάπτεται ἀνδρὲς Πέρσων ὁ νεύς, πρὶν δὲ τοῦ ἔρσιδος ἢ κυνὸς ἐλευσθῆναι*. De canibus nescio an verum sit. De avibus constat. Quamvis id. habent et alii. Moris enim semper fuit Persia, s. Parthis, ut immatura morte defunctis os oculosque lacte oblinerent: inde equo impositos, instigatoque eo, corvorum praeda exponerent. Quod si ab iis, quibus ejus rei negotium incumbere, avimadversum fuisset, dextrum ejus oculum prius a corvis maceratratum, felicem judicabant: sin sinistram, contra. Cum senibus aliter agebatur. Eos enim ad montana deferebant, fameque onecabant: et omnes, qui hoc fato defungerentur, felices existimabantur. Strabo, qui Caspiis illud tribuit, videtur hæc duo mortis genera confudisse. Ait enim XI. *Κάστωι δὲ τοῦτο ὑπὲρ ἐβδαμήκοντα ἔτη λιμακτοῦσθαι εἰς τὴν ἑρημίαν ἐκτιθέσθαι*. *ἄποθεν δὲ σκοπεύοντες, εἰ μὴν τοῦ ὁρσίδου καταστροφίμους ἀπὸ τῆς κλίσης ἴδωσιν, εὐδαιμονίζουσιν* *ἄλλοι δὲ ἐπὶ θηρίων ἢ κυνῶν, ἦσαν δὲ ἐπὶ μηδεπὶς, κακοδαιμονίζουσι*. Videsis Petrum Teicheram in Compendio Mircondi. *Voss.*

§ 6 *Præcipua omnibus*] Insigniter hanc l. restituit Gronovius, qui legit *pr. annibus*, h. e. præcipue religiose amnes et fluvios venerantur; quod ex Herod. Plin. Tac. Arnob. et aliis probat scriptoribus IV. Obs. 10. *Græv.* Præclara Gronovii emendatio ap. Voss.; nam et Parthi et Scythæ et omnes ferme Septentrionales populi fluvios venerabantur. *Faber.* Certiss. est emendatio Gronovii. Persas et Parthos veneratos fuisse fluvios variis Veterum testimoniis ostendit ille IV. Obs. 10. Ceterum inepta quoque locutio esset, si dixisset, præcipuam.

omnibus venerationem esse, i. e. præcipuam omnes venerationem habere in superstitionibus et cura Deorum. Quid illud est, venerationem esse alicui in superstitionibus, in cura Deorum? Veneratio Deorum enim, superstitio, et cura Deorum, unum et id. sunt. At recte et concinne dictum fuerit, *in superstitionibus et cura Deorum præcipuam omnibus venerationem esse*, i. e. inter superstitiones et culturas Deorum ap. Parthos, præcipuam amnes s. fluvios venerationem habere, s. præcipua veneratione eos frui. *Vorst.* Veriss. lect. est *annibus*, quod cl. Gronov. primus ostendit. *Schef.*

§ 8 *Ad faciendum, quam, &c.*] Sall. Cat. 8. 6. de Romanis: 'Optimus quisque facere quam dicere malebat.' Marcellin. XXI. 8. 'Plus audire quam loqui militem docet, actibus coalitam gloriosa.' Add. notam II. 10. 23. *Bern.*

§ 9 *Principibus, &c.*] Sarras. 'Princ. m. n. p. vel religione par.'

In libidinem præjeksi] Quo argumento dissuaserunt amici Pompeio fugienti Corneliam uxorem formosam ad Parthos ducere. Plut. Pomp. 196. et Appian. Civ. II. *Bern.*

§ 10 *Quatenus expedit*] Pestilens Lysandri dictum ap. Plut. Apoph. Lacon. 94. 'Veritatem nihilo mellorem esse mendacio: sed utriusque dignitatem et pretium usu definiri.' *Idem.*

CAP. IV. § 1 *Stagiori*] Legend. *Statanori*, ut XIII. 4. 22. cui tamen Drancas et Areos tribuit, (ut et Diod. XVIII. 3.) Parthos autem Nicanori assignavit. Diodorus Parthiam et Hyrcaniam Phrataferni evenisse refert: et Strabo a Macedonibus Hyrcaniam Parthiæ junctam scribit. *Bongars.* Ma. *Stagiori*. Junt. *Statanori*: optime, ut XIII. 4. *Græv.* *Statanori* emendavit Bong. pro *Stagen*. sed et *Statanori* probum est, et ex analogia

linguæ Græcæ, ut 'Phthisanor,' et alia ejus formæ. *Faber.* Rescripsi audacter *Stasanori* ex ed. Junt. Bong. edidit *Stagnori*. Sed addit tamen legend. esse *Statanori*, ut XIII. 4. 22. legitur. Sed et Græv. pro *Stasanori*, quod in ed. Junt. ipsa reperit, cum Bongarsio *Stalanori* legend. putat. Verum quidni ipsam *Stasanori* repouamus, postquam editionem Junt. sic habere, ceterosque omnes tum Latinos tum Græcos, qui ejus hominis mentionem fecere, sic eum appellare scimus? Vid. et sup. Notas ad XIII. 4. 22. *Vorst.*

Externo socio] Vocabulum *externo* mihi suspectum est, cum omnes socii sint externi, sic accepto externorum vocabulo. Num apposuit glossatorum aliquis, quia præcedit 'nullo Macedonum?' *Schef.*

§ 2 *Deductis*] *F. did.* Freinsh. Placeat mihi quoque *did.* Noster ipse xv. 4. 23. 'Et, cum de præda non convenirent, iterum in duas factiones diducuntur.' *Schef.*

§ 3 *Pronepote Seleuco*] Male: nepos enim fuit, ipso Justino teste. Hic enim Seleucus Antiochi filius est XXVII. 1. 1. hic vero Seleuci primi s. Nicatoris XVII. 2. 10. *Freinsh.*

Bulsone, M. Attilio] Vett. plerique *Bulsione*. Legend. *Vulsone*. In Fastis est C. Attilius, non M. Attilius. [In fastis Capitolinis a Pigbio suppletis est M. Attilias.] Constitutum est Parthorum imperium, et conditum, Seleuco Callinico Asiam obtinente. Strab. xi. Euseb. Chronico. Labet adscribere ortum regni Parthici ex Georgii Monachi Chronico, cujus mihi copiam fecit præstantiss. vir Fr. Pitheus. *Συρίας καὶ Ἀσίας δ' ἔβασιλευσεν Ἀντίοχος ἐπικληθεὶς Καλλίνικος, ὁ αὐτὸς καὶ Σέλευκος.* Et paulo post: 'Ἐπὶ τούτου τοῦ Ἀντιόχου Πέρσαι τῆς Μακεδόνων καὶ Ἀντιόχων ἀρχῆς ἀπέστησαν ὅτι αὐτοὺς τελούσιντες ἀπὸ Ἀλαξάνδρου τοῦ κτίστον' ὑπὸ τοιαύτην αἰτίαν. Ἀρσάκης τις καὶ Τηριδάτης ἀδελφοί, τὸ

γῶνας ἔλακοντες ἀπὸ τοῦ Περσῶν Ἀρσάξου, ἐσατράρευον Βακτριάν, ἐπὶ Ἀγαθοκλέους Μακεδόνης ἐπαρχοῦ τῆς Περσικῆς ὅς Ἀγαθοκλῆς ἐρασθεὶς Τηριδάτῃ, ὅς Ἀριανὸς φησιν, ἐνὸς τῶν ἀδελφῶν, καὶ τὸν νεώτερον σπουδάζων ἐπιβουλευσάτωι, διαμαρτήσας ἀνῆλθῃ παρ' αὐτοῦ καὶ Ἀρσάκου ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ βασιλεῦσι Περσῶν Ἀρσάκης, ἅψ' οὐ οἱ Περσῶν βασιλεῖς Ἀρσάκιδαι ἐχρημάτισαν, ἔτη β', καὶ ἀναιρεῖται καὶ μετ' αὐτὸν Τηριδάτης ἀδελφὸς ἔτη λγ'.

Integrum locum adscripsi, quia editus non est, et narrationem continet memoria dignam. *Bongars.* Hisce Suidas obstrigillat, qui scribit, 'Arsacem Parthum, imperio Persarum potitum anno 298. [sc. ab Antiocho Cyri] ejectis Macedonibus, regnum Parthis tradidisse.' Atque ille annus 298. abest a Consulate Vulsonis et Reguli (quem Noster terminum statuit) annis 17. Major discrepantia ap. Marcellin. XXIII. 16. qui Seleucum Nicatora ab hoc Arsace debellatum perhibet, ac tam Arsacidarum imperium inlisse. Tac. H. v. 8. 4. sub Antiocho Epiphane hoc contigisse refert. *Bern.*

§ 5 *Theodotus*] Straboni xi. p. 355. 20. *Διόδωρος. Bong.*

§ 6 *Arsaces, vir, sicut incerta originis, ita virtutis expertus*] Georg. Monachus in allato jam modo l. dicit Arsacem et fratrem Tiridatem ab Artaxerxe, Persarum rege, genus ducere. *Bernoccer.* Doctissimus Schicard. in Tarich Regum Persiæ, putabat originem trahere Arsacem a Dario Codomanno: quod tamen non videtur. Nam in Chronico Persico, quod penes cl. Elichmannum est, dicitur eae ex semine Chaichosrou, qui est Cyrus. Pater vero ejus vocatur Darius quidam. Quæ potuit erroris causa fuisse. *Voss.*

§ 7 *Parthos ingreus*] Credo legend. *P. aggr.* *Fab.*

Andragoram] Unum ex Andragoræ posteris, de quo sup. XII. 4. 12. quem Arrian. III. Ammynapen vocat. *Geor.*

gias hunc vocat Agathoclem. *Bong.*

§ 8 *Ita duarum civitatum*] 'Civitates,' b. l. sunt, regiones; ut sup. 'pœ-nalem civitatem,' i. e. Hyrcanos. *Fab.*

Imperio præditus] Sallustiana phrasis : Cat. 51. l. 'Qui, imperio præditi, in excelso ætatem agunt.' *Bern.*

CAP. V. § 2 *Urbem quoque nomine Darum in monte Taborteno*] Hæc nomina mihi plane suspecta. Strab. XI. Parthorum optima inquit loca Aria et Mariana. Ptolemæus Dornam in Niphate monte ponit supra Assyriam : item in ipsa Assyria Dartheno, in Susiana Deram ad montem. F. de hac nunc loquitur. *Glar.*

Daram in monte Zapaortenon] Scripturam veterem expressi, ut ex ea veram lect. quilibet assequi conetur. Pro *Daram* putavi aliquando legend. *Choram* ex Plinii VI. 15. sed videat lector, an ex cap. 16. facilius possit erui vera lectio. 'A Caspiis,' inquit, 'orientem versus regia est Zapavortene dicta, et in ea fertilitatis inclytus locus Dariæum dictus.' Ibi Hermolans *Dasan* h. l. legit, non *Daram*. *Bongars.* Vid. Salmas. in Solin. 982. b. Quem refutat Petavins in Misc. Exercit. p. 382. *Bern.*

Daram in monte Apavarticeno condit] Sup. quoque meminit Daræ, ut nos ostendimus. H. vero l. pro *Dara* doctiss. Schicardus ex sua Tarich Persica putabat rescribend. *Asca*, quod reperisset Arsacem urbem condidisse, quam de suo nomine appellavit *أسكان*. Sed hæc alia est. *Dara*

enim ad Caspias Pylas, hæc vero in Hyrcania. Videtur huj. meminisse Isidorus Characenus : 'Ἐντεῦθεν Ἀστανῆς οὐχοῦσι ξ. ἐν δὲ κύμασι β'. ἐν αἷς σταθμοῖσι β'. πάλιν δὲ Ἀσάκ, ἐν δὲ Ἀρσάκης πρῶτος βασιλεὺς ἀπεδείχθη καὶ φυλάττεται ἐνταῦθα πῦρ ἀθάνατον. Ita enim legend. est ille l. Alii tamen Arsaciam vocant urbem illam, et

eand. ac Ragas, Europam, Dnam faciunt. Sed plures suo nomine insignitas urbes constat Arsacem condidisse. Verum hæc confusissima. Alibi de iis erit fusior dicendi locus. *Voss.*

In monte Zapaortenon] Legend. videtur *Zapaorteno*. Regio Zapaortena vocatur a Plin. VI. N. H. 16. *Gronov.* Lucas Holsteivius legend. existimat *Apovartenon*. 'Ἀροῦαρχὴν fuit Parthiarum regio, ut auctor est Isidorus Characenus. Corrupte ap. Plin. scribitur *Zapavartens* pro *Apovartens* : in hac situs est mons Apavartenon dictus. *Grov.*

§ 3 *Ut tutela loci nullis defensoribus eget*] Vix ita scripsit Just. Quam enim horrida ista, et inconvenientia : Locus cingitur rupibus, ut tutela loci non eget defensoribus? Et quid est tutela eget defensoribus? Itaque persuasum habeo adscripsisse aliquem in margine, velut argumentum eorum, quæ verbis hæc proponuntur, 'tutela loci,' quasi diceret : Agitur hic de tutela loci, s. quomodo is locus redditus sit tutus. Postea id argumentum transumptum esse in ipsum textum. *Schef.* Tut. h. l. sexti casus esse existimabat Jentsius, sc. ut, per tutelam loci, quæ sunt rupes, nullis defensoribus eget.

§ 4 *Jam fontium ac silvarum*] Junt. *Nam f. et s.* Sed nihil muta. *Jam* sæpe venuste usurpatur in connexionibus. Cic. I. de Orat. 'Jam vero narrationem quod jubent verosimilem,' &c. Id. III. Fin. 'Jam membrorum, id est, partium corporis alia videntur propter eorum usum natura esse donata.' *Grov.* Angl. illud *Jam* non agnoscit. Ego tamen in vulgatis nihil matem. Solent enim optimi scriptores hac particula sic uti, ut a glossatore vix videntur intrusa. Ipse Noster IV. 1. 16. in descriptione Siciliæ : 'Jam ipsa Italiæ Siciliæque vicinitas, jam promontiorum alti-

tudo ipsa ita similis est,' &c. Locus nostro huic simillimus. *Schef.*

§ 6 *Arsacis nomine*] Ap. Parthos inquit Strabo xv. p. 488. 33. 'Ἀρσάκης καλοῦνται πάντες' ἕως δὲ ὁ μὲν 'Ορόδης, ὁ δὲ Φαράνης, ὁ δὲ ἄλλοι τι. *Bongers.* Serv. ad illa Virgil. *Æn.* xii. 529. 'Murrhanum hic, atavos et averum antiqua sonantem Nomina, per regesque actum genus omne Latinos,' &c. 'Hoc est,' inquit, 'eius nomine majores omnes Murrhani dicti sunt, et reges fuerunt. Scimus enim plerumque solere fieri, ut primi regis reliqui nomen etiam possideant. Ut apud Romanos Augusti vocantur: apud Albanes Silvii: apud Persas Arsacidae: apud Egyptios Ptolemæi: apud Athenienses Cecropidae.' *Medius.* Add. eund. Serv. in *Æn.* vi. 760. Curtium viii. 12. 23. Marcellin. xxiii. 16. Suid. in 'Arsaces,' Isidor. Origin. ix. 3. et Freinsheimii Ind. in 'Regis.' *Bern.*

§ 7 *Hujus filius et successor regni, Arsaces et ipse nomine*] Alii huj. Arsacis non meminerunt. Persæ tamen norunt. Quemnam vero *Pricipatium*, aut *Pampatium*, Justinus vocet, ignoro. An est *Pharnapatium*? In Parthicorum sane regum catalogo, quem habeo, a cl. Joanne Elchmanno, nihil simile apparet. Labet hic eorum nomina apponere, quoniam non parum lucis Græcorum Historia inde potest mutuare. Mancus namque multis in locis fuit Catalogus ille, quem edidit Schicardus; quod vel hinc apparebit: 'Akan filius Darii est primus Asaniensium rex, et totam familiam ab eo denominant. Tempus regni ejus x. anni. Ascan, filius Ascan, regnavit annis xx. Behran, fil. Siabur, xi. annis. Belas f. Behram xv. annis. Hormoz f. Belas xix. annis. Nuscha f. Belas xvii. annis. Feruz filius Hormoz xii. annis. Chosrû f. Belas xiii. annis. Ardavan f. Belas xiii. annis. Ardavan f. Asfan xv. annis.

Belas f. Asfan xii. annis. Gjudar fil. Asfan xxx. annis. Barschi f. Gjudar xv. annis. Gjudar filius Mohras vi. annis. Beri filius Gjudar xv. annis. Gjudar filius Beri ii. annis. Beri f. Gjudar xx. annis. Ardavan xxxi. annis. Et hic ultimus Asaniensium est, quem Ardaxir Babek e medio sustulit.' Tempus autem imperii Parthorum s. Asaniensium circiter 250. annorum faciunt: juxta alios vero 430. annorum. *Voss.*

Antiochum] Magnum nempe, Seleuci Callinici filium, de quo xxxix. 1. 3. et toto lib. xxxi. *Bern.*

§ 8 *Priapatius*] Gronov. iv. Obs. 10. censet legend. esse *Phriapitus*; aut certe *Parapitus*; quoniam Arrian. in Parthiis ap. Phot. commemoret *Φριπαπύριον* quendam, et ap. Xen. iv. H. Gr. Parapita Persicum mulieris nomen sit. Sed non magna eorum nominum est differentia; nec mirum, si in literis vocalibus Justinus ab aliis nonnihil discrepet. *Vor.*

Nam omnes, &c. usque ad cognom.] Posteriora Trogi non esse suspicabatur Rupert. in Epist. xl. ad Reines. p. 324.

§ 9 *More gentis*] *M. gentium* hic legend. censuit Bong. Not. ad xxi. 1. 2. *Bern.*

Phrahates more gentis, hæres regni, Mardos, validam gentem, bello domuit] Mardos in Characem urbem transtulisse, auctor est Isidorus Characenus: *Εἰς δὲ τὴν Χάρακα πρῶτος βασιλεὺς Φραδῆς τοὺς Μάρδους ᾤκισε.* Ita leg. *Voss.*

§ 10 *Fratri potissimum*] 'Gala rege mortuo, regnum ad fratrem ejus Desalcem, prægrandem natu (moris ita apud Numidas est), pervenit:' Liv. xxix. 29. 3. Attamen plurium gentium jura nepoti favent, subscribente Lycurgo, qui regnum Charilao fratris filio cessit, quod in manu ejus erat, omnium gratia, tenere. Noster sup. iii. 2. 5. Plut. Lycurg. 4. Cai similis-

mum Ferdinandi, Aragoniæ et Siciliæ regis, exemplum refert Th. Fazellus de Reb. Siculis decad. posterior. lib. ix. *Bern.*

Mithridati] Sextum ab Arsace facit Oros. v. 4. *Bong.*

Plus regio, quam patrio, &c.] Metius ad Imp. Tacitum ap. Vopiscum 6. 'Ingens est gloria morientis principis, reipub. magis amare quam filios.' Ap. Tac. i. 42. 1. Germanicus: 'Non mihi uxor aut filius patre et reipub. cariores sunt.' *Bern.*

CAP. VI. § 1 *Eucratides*] Ejus meminit Strabo init. lib. xv. et lib. xi. *Bong.*

§ 2 *Sogdianorum et Drangaritanorum*] Scrib. *Drangianorum*. Voss. Ms. et Junt. *Sogdianorum et Arachotorum et Drangianorum*. Arachoti sunt Arachosii. Nam Arachosia dicitur et Arachotia, et incolæ Arachoti: vid. Strab. et Steph. Superius XIII. 4. corrupte legitur *Aracossi* pro *Arachoti*, aut *Arachosii*. Græv. Voss. *Drangianorum*. Vere. *Faber*. Codex Ms. teste *Bong.* et Junt. teste Græv. *Sogdianorum et Arachotorum et Drangianorum*. 'Αραχωροι, Arachoti, ut *Arrianus* appellat, s. Arachosii, et sup. XIII. 4. 22. nominantur: quamquam ibi ex edd. vulgaribus *Aracossi* retentum. Sed et, qui hic *Drangaritani* vocantur, jam supra memorati, et quidem Dracæ appellati videntur. *Vorst.* Mihi duorum populorum vocabula videntur coaluisse in unum. Unius certe verum nomen non *Drangaritani*, verum *Drangæ*. Itaque, quod

reliquum est in hac voce, pertinet ad gentem aliam. Quale autem illud fuerit, nunc non est etiam inquirere. *Schef.* Sed, cum Juntæ quoque *Drangianorum* legant, merito illos sequimur. *Græv.*

Ab invalidioribus] Videri possit *valid*. scribendum, quia validiorem invalidi non opprimunt. Sed retinenda lect. vulgata, nam *invalidiores* debent intelligi non respectu ejus temporis, quo Bactriani reddituri erant exsangues per bella cum Sogdianis et aliis, sed reliquorum omnium, quibus semper Bactriani eos superabant viribus. *Schef.*

§ 4 *Adsiduis, &c.*] Oros. vi. 21. 'Hi Vaccæos ads. erupt. populantur.'

§ 5 *Per sanguinem ejus currum egit*] Junge Tulliæ exemplum ap. Liv. i. 48. et Flor. i. 7. 3. ubi Freinsh. *Ber.*

§ 7 *Bacasin*] F. decurtatum est ex *Bacabasum*. *Fab.*

§ 8 *Elymaeorum rege*] De horum potentia et viribus, quibus freti Parthorum imperia contemnebant, Strab. xvi. p. 512. 36. *Bong.*

§ 9 *Arreptus*] In Ms. legitur *correptus*, quod sine dubio est præferend. Factum autem ex eo *arreptus*, quia littera initialis *c* per præc. finalem *e* ob similitudinem omissa est. Tum enim ex *orreptus*, quod remanserat, *arreptus* per emendationem sc. est formatum. *Schef.* *Correptus* stabilit etiam Juntina: sic sup. XXIII. 3. Suet. Jul. 72. ut notavit *Scheff.* in Auctuario Notarum. *Græv.*

LIBER XLII.

CAP. I. § 1 *Post necem*] 'Nex' in fine lib. præc. dicitur hunc 'fato raro exemplo de morte naturali. Nam decessisse.' Ita Sen. ad Marc. 21.

fin. 'Fata nobis sensum nostræ necis auferunt.' Et Suet. Cæs. 5. 2. 'Post necem Consulis' Lepidi, quem morbo extinctum constat ex Flor. III. fin. *Bern.*

Rex constituitur] Mss. plures Bong. habent *statuitur*, quam proinde lect. puto esse veram. Nam et alibi sic Noster; ut XII. 4. 'Parthis deinde domitis præfectus his statuitur ex nobilitate Persarum Andragoras.' Tò *constituitur* est glossatoris. *Schef.*

§ 2 *Dolentes tantum tuis itineris*] Leg. *del. t. sibi it. &c.* Faber. *Is* pro, *sibi*: quæ pronominum permutatio in auctoribus est frequens. Contra '*sibi*' et '*suus*' dicunt pro, *illi* et *illius*. Vid. lib. de Latinit. f. susp. 5. *Vor.*

§ 3 *Himerum quemdam*] Athenæo X. est '*Ἱμερος*'. Eum vid. *Voss.* Scripseram in libro meo *Himerum*. Sed ita prior, in suo, Vossius, et sic legend. Add. quod ita in Impr. quibusd. legitur, et Græca origo approbat. *Faber.*

Pueritiæ flore] Claudian. in Eutrop. I. 342. 'Parthica ferro Luxuries vetuit nasci lanuginis umbram, Servatque diu puerili flore cœgit Arte retardatam Veneri servire juventam.' *Bernegger.* Liv. XXI. 2. 'Flores ætatis primo sibi conciliatus.' Plura exempla congestit Mercer, ad Non. Marcell. p. 96.

Importune vexavit] 'Importunus,' 'importune,' et 'importunitas' verba sunt quæ in tyrannum accidunt, et extremæ atque effrenatæ impotentis odorem habent. Cic. Liv. Flor. *Faber.*

§ 4 *Ipse autem Phraates exercitum, &c.*] Non temere utendum milite qui causas habet cur animo sit a nobis alieniore. Polyb. v. 54. pr. simile huic nostro proponit exemplum Molonis, Susianæ et Babylonis populis recens a se nec opinata victoria subactis, infeliciter utentis adversus Antiochum regem, a quo ipse antea defecerat. *Bern.*

§ 5 *Inclinatam, &c.*] Saxo v. p. 89. 40. 'Incl. Hannorum ac. conspicatus.' Add. VII. p. 122. 30. XIV. p. 255. 50.

Captivitatibus, &c.] Id. IV. p. 62. 1. 'Quam [ultionem] se parum bello exequi posse credentes:' et VIII. p. 156. 26. 'Fraternam ult. quia viribus nequibat, fraude exequi pertentabat.'

CAP. II. § 1 *Contenti victoria*] Mss. mei Fuld. mire mira syntaxi *cont. victoriae*: de qua locutione nos cum Deo alibi. *Modius.* Huj. locutionis exemplum vix aliud invenias: nisi quod Claudius JC. etiam ita locutus est L. 37. §. 4. in fin. D. de Legatis III. 'Quoniam in his expressit, ut contentus esset partis dimidiæ dotia.' *Bern.*

§ 2 *Sed Artabanus bellum Colchataris*] Colchatarii qui sint, non est clarum. Strab. XI. Chalachenen ponit extra Armeniæ montes, de qua hic enim loqui nunc puto. Item post aliquot versus Justinus Armeniorum regem Artoadisten nominat. Quem Plutarchus Artuasden. Strab. jam dicto lib. Artabasden Tigranis filium appellat. Sed in barbaris non est multum momenti. *Glar.*

Sed Artabanus] Malletm quod habent Mss. Bong. *Sed et A.* ut fieret respectus etiam ad Phrahatem breve imperium. Cui alias hoc opponitur, si non ita scribatur, cum tamen oppositio sit nulla. *Schef.*

Thogariis] Ita libri vett. Quidam tamen *Teogariis*: unus *Thocaris*. *Tocharios* Scythicnm genus commemorat Plin. VI. 17. et *Τοχάρους* Dionys. Perieg. et Ptolemæus. *Bongars.* Antiquiores typis expr. *Colchataris*: et paulo post *Artoadisti* pro *Ort.* *Vor.*

§ 3 *Quippe, &c.*] Saxo præf. p. 2. m. 'Ita antecessorum famam atque opinionem operum magnitudine supergressus.'

Claritatem parentum] Cic. Off. III.

13. 'Si quis ab ineunte ætate habet causam celebritatis et nominis, aut a patre acceptam,' &c. Add. sup. Notam ad xxix. 1. 9. *Bern.*

§ 6 *Ortoadisti*] 'Αρταωδιστης Armeniæ regis nomen est in Strab. xi. et Plut. Antonio 66. De Armenia leg. Strab. xi. Plin. vi. 9. Dionys. et Eustath. qui in magnitudine ab Auctore nostro dissentiunt. *Bongars.* Junt. *Artoadisti*. Quod propius ad verum accedit. Appellatur enim, ut ex Strab. et Plut. Bongarsius ostendit, Artavasdes; sicut et, qui Tigrani postea successit, ejusd. nominis fuit, ut ex Joseph. et aliis liquet. *Græv.* In Mss. *Arthoadisti*, unde sane pronum Bongarsio fuit restituere ex omnibus historicis *Artavadi*, quo nomine multi Armeniorum reges olim dicti. *Faber.* Junt. *Artoadisti*, quod factum ex *Artavade*, vero nomine, ut ex Strab. ac Plut. docet Bongarsius, Grævius arbitratur. *Schef.*

§ 7 *Paullo*, &c.] Oros. vii. 9. 'Namque ut p. a. repetam.'

§ 8 *Cum fines ejus post Parthiam*] Mss. *Bong. cum f. p. P. F. leg. cuius f. p. P. Gron.*

§ 9 *Undecies centum millia patet*] Rideas magnitudinem, quam tribuat Armeniæ. Sed hæc alibi. *Voss.*

§ 10 *Ab Armenio*] Armenum vocant Strabo et Eustathius, & 'Αρμενίου πῶλεως Θερταλικῆς. Stephanus, ex Antipatro, Rhodium fuisse dicit. *Bong.*

Quem cum perditum, &c.] His illustrandis faciunt illa Val. Flacci i. Arg. 29. 'Super ipsius ingens Instat fama viri, virtusque hand læta tyranno. Ergo anteire metus, juvenemque extinguere pergit Æsoniam: letique vias ac tempora versat,' &c. Ead. via grassati, per speciem honoris suspectos aut æmulos amolliri tentarunt, Saul Davidem, Joseph. Antiq. vi. 11. Cumani Aristodemum, Dionys. vii. 4. Hiero Polyzelum fratrem, Diod. xi. 48. Dionysius Lep-

tinem fratrem, Æneas Poliorcet. 10. Alexander Clytium, Curt. viii. 1. 46. *Bern.*

Ex bello, &c.] Saxo xiv. p. 329. 15. 'Prof. bar. piratæ.'

§ 11 *Principes juventutis*] 'Juventus' hic de virili ætate dicitur: unde mox hi ipsi 'fortissimi viri' audiunt. Romanis 'Juniore,' ex instituto Servii, ad annum xlv., ultra 'Seniores,' Dionys. iv. 20. et Liv. i. 43. 1. Hinc Plin. in Paneg. 8. Imp. Trajano 'juventam' tribuit: qui tamen agebat ætatis annum 44. Et cap. 22. factis tribus ætatis gradibus, inquit: 'Te parvuli noscere, ostentare juvenes, mirari senes.' Itemque cap. 69. Consulatus Candidatos 'juvenes' vocat: at illi utique jam viri, quomodo Suetonio Aug. 34. 3. Germanicus post susceptos jam aliquot liberos 'juvenis' dicitur. Ita Tibullo i. 4. 33. 'juvenis' est ein altlerchte Fraum uber ihr viertzig Jahr. Nam adolescentiores uxores 'puellas' appellari patet ex Horat. Ov. Sen. Quin et Pythag. in Diog. Laërtio, virilis et constantis ætatis hominem *νεανίας* vocavit. Et Herodian. sub init. lib. iv. *Οι τῆς Συγκλήτου ἐπιλεκτοί νεανίας*, 'Senatorii ordinis lectissimi juvenes.' *Bern.*

Principes juventutis totius ferme orbis concurrerent] De expeditione Argonautica loquitur Justinus; quare falsum est quod legis, ut ex toto orbe juvenus concurrerit. Nulli enim huic interfuerunt, nisi qui Græci nominis erant, ut ex Apollodoro, Apoll. Rhodio, et aliis constat. Id cum ita sit, scribend. est *totius Græciæ*; quis enim credat in re adeo pervulgata, et quam in Scholis pueri discabant, Justinum ita turpiter lapsum fuisse? Dicitur tamen contra, Just. ipsum pauculis post lineis dicere, multitudinem ex 'omnibus gentibus' sequutam esse Jasonem, cum Colchidem repetivit. Fateor. Sed in Græcia

quot gentes? quot populi erant? Itaque gentes illæ erant non homines Siculi, non Itali, non Asiatici, &c. sed Græci. *Fab.*

§ 12 *Medea*] Cujus historiam, præter Euripidem et Apoll. Rhod. habet Ov. M. vii. Cic. de N. D. iii. 26. et pro L. Manil. 9. *Berneccer.* Medea per divortium decesserat ab Ægeo, rege Athenarum. Vid. sup. ii. 6. 14. *Vor.*

Medio] Ita boni libri; unus *Medo*, quomodo eam Strab. Steph. et Eustath. vocant. *Bongars.* Hesiod. in Theog. 1001. *Μῆδεον* illum appellat. *Gron.*

Socerumque etiam] Scrib. *socerumque Æitam.* Vid. Higin. Fab. 27. *Idem.* Tetrum ulcus in h. l. est, quod a nemine animadversum et sanatum fuisse vehementer miror. De illo nuper scriptum est ad Grævium nostrum, sed antea ad Borellum; Epistola est in fine harum notarum. Sed absolvamus cetera, et hinc tandem emergamus; nam paucula supersunt. *Fab.*

CAP. III. § 1 *Et filium Ægialium*] Hic Apollonio et Straboni vii. est *Abuyrius.* Bongars. Quidam impressi et *filium Ceta.* Male. Alii *filium Ceta.* Male positum pro *Ætæ.* Sed est glossema. Nam præcessit *ejus.* Hoc pertinet ad emendationem, quæ a me in extremo fine posita est. *Faber.* Num reperiatur usquam *Ægialius* ignoro. *Ægialeus* legitur, sed Adrastii filius. Num errore glossatoris adscriptum in margine, ac dein transsumtum in textum? Ita malo credere. Nam *ejus* Fabri nimis longe abit a vocabulo *Ægialium.* *Schef.*

§ 2 *Prinusque humanorum*] 'Humanum' pro hominibus. Cic. Att. xiii. 21. 'Possum falli ut humanus.' Ov. ii. F. 'Palcher et humano major.' *Læcret.* iii. 'Et sæpe usque adeo mortis formidine vitæ Percipit humanos odium lacisque videndæ.' *Pari*

modo vernaculum nostrum *menisch* proprie nomen adjectivum est pro *menisch*, nihilque aliud quam humanum et ad hominem pertinens significat; sed ex adjectivo factum deinde est substantivum: ut in cap. 2. Obs. in Ling. Vernac. demonstravimus. *Vor.*

Cæli plagam] An soli legendum. *Preinsh.* Mihi vocula cæli ab inepto glossatore intrusa videtur, qui alias, nisi cæli plagas nescivit. *Schef.*

§ 3 *Frudium et Amphistratum*] Straboni et Eustathio 'Πένες καὶ Ἀμφιστράτος, οἱ τῶν Διοσκόρων ἡπλοχοί, a quibus populi isti Heniuchi dicti. Solinus 20. Marcell. xxii. 15. 'Amphitus et Telchius Spartani, anrigæ Castoris et Pollucis.' *Bongars.* Antiquitus impressi *Phrygium* habent, manifestis vestigiis veræ lect. quæ est *Rhecium.* Salmas. in Solin. 193. F. 1. *Berneccer.* Junt. *Recam et Amphistratum.* Strab. sane et Eustath. *Recam* appellant. *Græv.* Bechar. et Maj. pro *Frudium* edidere. *Phrygium.* In quo Salmas. vestigium esse putat veræ lect. quæ sit *Rhecium.* At Juntæ *Recam* habent, quod cum appellatione Strabonis et Eustathii, utpote quibus 'Πένες est, optime omnium congruit. *Vor.*

Recam] Bong. ex Strab. et Eustath. ita restituit; quæ vera lect. est. Antea legebatur *Frudium*, quod monstrum unde advectum fuerit nescio. *Fab.*

§ 4 *Qui Herculem*] Tac. vi. 24. Hiberos et Albanos Thessalis ortos scribit. *Bongars.* Plinius vi. 13. m. Nostro propius accedens, 'Albanos ortos ab Jasonæ' dicit. *Bern.*

§ 5 *Jasoni totus, &c.*] Orientales enim servitio nati, et summi adulandi artifices, principes suos adorabant, et pro Diis habebant. Curtius meus: 'Persas non solum pie sed etiam prudenter reges suos inter Deos colere: majestatem enim imperii, salutaris esse tutelam: quem tamen mo-

rem etiam Romani exceperē, apud quos ille, qui, si Diis placet, dominus audire nolebat, ut Deus colebatur; templisque et aris honorabatur: cujus tamen rei invidiam ut non nihil mitigaret, non soli sibi permisit templa statui, sed conjunctim sibi et urbi Romæ. Ita enim a communi Asiæ Pergami statutum templum illi, de quo vid. Tac. iv. ubi elegantissimus Lipsius etiam denarios extare hodieque ait, cum forma ipsius templi et inscriptione COM. ASIÆ. ROM. ET AVG. i. e. Commune Asiæ Romæ et Augusto. Item lapides in quibus legatur FLAMINI ROM. ET AVG. *Modius*. Junge Strab. xi. p. 526. p. 531.

Templaque constituit] *ἱερὸν* vocat Strabo, et *ἱερὸν ἄρῃα, τιμώμενα ὀφείδῃα τὸν τῶν βασιλέων*: qualia multa reguli everterunt: Parmenion autem id, quod erat Abderis, diruit. *Bongars*. De his capiendus Tac. vi. 34. 6. 'Multa de nomine Jasonis' (sc. appellata templa sacellaque) 'celebrari.' *Bern*.

Post multos annos] Quot annos? Circiter 900. *Fab*.

§ 7 *Thalestem*] De qua ii. 4. 33. et xii. 3. 5. *Bern*.

§ 9 *A cujus montibus*] Mss. illud a non agnoscunt; itaque crediderim Just. scripsisse e; verum illud e a seq. litera c assumptum esse. *Schef*.

Tigris] Præter Strab. leg. Plin. vi. 27. et Solin. 40. et libellum Plutarchi de Flaviis. *Bongars*. Add. Diod. xix. 17. Curtius iv. 9. 33. a celeritate fluxus ita dictum ait, quia Persica lingua Tigrim sagittam appellant. *Bern*.

Sub terras mergitur] Ejusmodi fluminum, terras subeuntium, et post longius intervallum emergentium, exempla vid. ap. Plin. ii. 103. pr. et iii. 16. pr. Strab. vi. p. 190. i. Cart. vi. 4. 6. &c. *Idem*.

CAP. IV. § 1 *A senatu Parthico, regno pellitur*] Est qui interpretetur,

a senatu (sc. Romano) Mithridatem depulsum Parthico regno. Verum non dubie *senatu Parthico* legendum, de quo xli. 2. 2. *Bern*.

§ 2 *Orodes*] Ab hoc fratrem regno pulsum scribit Appian. Parthic. et Syriac. Hist. sed in hac *Ἡρόδης* editum est. Plutarcho in Crasso 33. dicitur *Ἡρόδης*, in Antonio 48. *Ἡρόδης*. *Bong*.

§ 4 *Plus hostem, quam fratrem cogitant*] Simile fere in Tac. xii. 14. 8. Add. Notam ad xix. 2. 6. *Bern*.

Crassumque] Præter Plutarchi Crassum, de h. bello videandi Liv. Epit. cvi. Appian. Parthic. Flor. iii. 11. Eutrop. vi. 31. Oros. vi. 13. Tangit etiam Plin. ii. 56. et v. 24. Lucan. passim: Propert. iv. 6. 38. *Idem*. Athenæus vi. 14. ex Nic. Damasceni libro xiv. Crassum ab Andromacho Laodiceno, qui eum adulari solebat, et quicum consilia sua communicare solebat, Parthis proditum fuisse narrat.

§ 5 *Hujus fil. Pacorus*] Πάκορος in Græcis codd. legitur. Quidam 'Pacorus,' ut ap. Horat. iii. C. 'Jam bis Moneses et Pacori manus Non auspicatos contudit impetus.' Id. de Phraate ii. C. 'Redditum Cyri solio Phraatem Dissidens plebi numero beatorum Eximit virtus.' Et de Tiridate i. C. 'Quid Tiridatem terreat, unice Securus.' Ut lector syllabarum rationem eo diligentius notet, hæc adducere placuit. *Glar*.

Hujus fil. Pacorus missus] Hoc ipsum quoque testatur Cic. ad Att. Sed perperam ap. eum hoc Orodi tribuitur, non filio ejus Pacoro. Verba ejus v. Ep. 21. 'Maximum bellum impendit. Nam et Orodes, regis Parthorum filius, in provincia nostra est,' &c. Sed scribend. erat Nam et Orodis regis Parthorum filius, &c. Nihil certius. *Voss*.

A Cassio] Leg. Cic. ad Att. v. 20. Oros. v. 13. Paterc. ii. 46. De Pa-

coro a Ventidio cæso Plut. in Antonio: Appian. in Parthic. alii. *Bongars.* Cassii meminit Cic. Phil. xi. 14. 'Magnas ille res gessit ante Bibuli, summi viri, adventum, cum Pacori nobilissimos duces maximasque copias fudit, Syriamque immani Parthorum impetu liberavit.'

§ 6 *Cujus, &c.*] Lips. margini ed. Bong. adscripserat: 'Immo is interfectus est cum eo.'

§ 7 *Et Cassio, &c.*] Appian. iv. B. C. p. 1001. Καὶ αὐτῷ [Κασσίῳ] τῷ ἐς καὶ Παρθύλων ἱκανοζῶσαι συνεμάχουν, δόξαν ἔχοντι παρὰ τοῖς Παρθύλοις, ἐξ οὗ Κράσῳ ταμείῳ ἐμφρονέστερος ἔδοξε τοῦ Κράσου γενέσθαι.

§ 8 *Simulato timore*] Captus arte sua Parthus. 'Nam ea gens præter armorum fiduciam callida simulat trepidationem:' Flor. iv. 10. 3. Cuius strategematis exemplum insigne vid. ap. Cæs. B. G. iii. 18. et 19. Bern.

In div. abiere] Saxo v. p. 91. 29. 'In div. fugere.'

§ 10 *Ventidius*] Tac. G. 37. 7. 'Infra Ventidium dejectus Oriens.' Quo dicto non obscure cladem illam Parthicam exaggerat a Ventidii victoris ignobilitate, de qua Agell. xv. 4. vid. Ceterum de h. bello Liv. Epit. cxlvii. et cxxviii. Paterc. ii. 78. Flor. iv. 9. Val. M. vi. 9. 9. Plut. Antonio, Appian. Parthic. Eutrop. vii. 5. Oros. vi. 18. alii. Bern.

§ 11 *Orodes p. P.*] Gregor. Syn-cell. Chron. p. 304. 'Ὁς [Ἀντίγονος] ἀκούσας Λαβιδίου τῆς τῶν ἐν τῇδε Ῥωμαίων ἑτα τῶν ἐπὶ Βρούτῳ καὶ Κάσσιον πρὸς Ἡρόδην Περσῶν βασιλέα φυγόντα, καὶ Ῥωμαίους πολεμῆν πείσαντα: et p. 305. de Antigono: Καὶ κατὰ γέναι διὰ Πακρόν πειδὸς Ἡρόδου ἐς τὴν Ῥωδαίων. Leg. πρὸς Ὁράδην, et πειδὸς Ὁράδου.

§ 12 *Post multos, &c.*] Vid. Avum ii. Obs. 21. p. 396.

Pacorus, &c.] Simile exemplum refert Hegesipp. i. 37. f. de Herode:

'Et, ubi ira cecidit, amor successit: et passio reasuscitata est: tantusque incanduit fervor cupiditatis, ut defunctam [Mariamnen] non crederet, atque in excessu mentis positus quasi viventem alloqueretur. Et sicut ad eam, quæ viveret, pueros dirigebat, rogans ut depositis simultatibus ad sese veniret et redderet se conjugali gratiæ.'

§ 16 *Fecit*] F. leg. fuit. Gron.

Solemne est, reges parricidas habere] Ut hodie in Turcico imperio, quod illi quasi successit. *Berneccer.* [Quæd. edd. habere.]

Phrahates] Φραόρην vocat Plutar. Antonio 49. quem leg. et Appianum. Totus hic l. explicat quod Horat. Od. ii. 2. ait: 'Redditum Cyri solio Phrahaten:' et quod Od. i. 26. 'Quid Tiridatem terreat, unice Securus.' Quod primus notavit Glareanus, non tam ineptus, quam eum quidam haberi volunt. *Bong.*

CAP. V. § 1 *Fratres, &c.*] Zonar. x. 26. 'Ὁ δὲ [Φραόρην] ἀνοσιώτατος γεγενῆς τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἐβλοφόνησε, καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα δυσανασχετοῦντα δὲ ἐκείνους ἀπέκτεψε.'

Triginta] In Mss. est omnes *triginta*, quod probō; nec obstat, quod objicitur, τὸ *triginta* esse ex inepta glossa, cum Phrahates ipse fuerit unus de triginta. Nam, at Jan. Rutgersius V. L. i. 8. demonstrat, in antiquis scriptoribus novum non est, ut, quoties alicujus sodalitiū fit mentio, etiam, unum nominando, eum e numero reliquorum excepiasse videantur, postea tamen universum totius collegii numerum ita ponant, quasi is, quem exceperant, includeretur. Exempla vid. i. Cor. 15. 5. Val. M. ix. 2. 6. Ext. ex correctione indicata sup. i. 9. 9. item Rufi. Nymatian. 300. Bern.

§ 3 *Antonius, &c.*] Præter Plutarchi Antonium, vid. Liv. Epit. cxxx. Flor. iv. 10. Appian. Parth. Eutrop. vii. 7. Oros. vi. 19. alios-

que. *Id.*

§ 5 *Maxime*] *Freinah. maxime, sc.* pro finitimis civitatibus: placet. *Id.* Non dubito, quin cum *Freinah.* hic *maxime* sit legend. *Schef.*

§ 6 *In Hispaniam bellum gerentem*] *Leg. in Hispania:* vid. III. 1. *Faber.*

§ 7 *Mittit, servum*] *Mallem mittit,* et *servum;* quia verisimile conjunctionem a syllaba ultima vocis præcedentis per similitudinem esse interceptam. *Schef.*

§ 8 *Si ejus regnum muneris coram fuisset*] *Fuisset* pro, esset: quæ temporum permutatio, ut sup. *monimus,* frequens est. 'Esse muneris aliquorum' talis *ῥῆσις* est, qualis 'esse juris,' 'esse ditioris aliquorum.' Deinde dicant 'facere aliquid muneris,' 'juris,' 'potestatis aliquorum,' pro, facere ut sit muneris, juris, potestatis aliquorum; ut sup. ostendimus. *Ver.*

§ 10 *Metum Phrahati incussit*] *Junt. injunxit.* Sic, injungere, interdum est, inferre. Injungere injuriam, *Cic. III. de N. D.* 'Ita ab inopia temeritatem in Deos, in homines injunxit injuriam.' 'Injungere detrimentum' eid. pro, damnum inferre. 'Injungere inimicos' *Livio. Græc.* Rescripti audacter *injunxit;* quod in antiquioribus typis expressis, et inter ceteros, *Juntino* est. *Bong.* maluit *incussit:* quod, credo, in aliquibus codd. *Mss.* ille reperit. Sed ego non dubito quin hoc alterius modo interpretamentum sit, et ex marg. in textum irrepserit. Solent enim minus

nota aliis notioribus explicari, et in illorum locum deinde hæc succedere. Injungere, pro, inferre, imponere, non rarum. *Brutus* in *Ep. ad Cic.* 'Ne quid detrimenti reip. injungant.' Vid. et sup. *Notas ad III. 5. 8.* Ipse *Cic. III. de N. D.* 'In homines injunxit injuriam.' Sic *Livius* dicit 'Injungere alicui onus,' 'stipendium,' 'militiam,' 'servitatem,' 'ignominiam.' *Usus* et *Val. M.* non semel; ut in *Notis* in hunc ostendimus. *Ver.*

§ 11 *Tota Parthia*] *Meminit Strab. VI. et XVI. Suet. Octavio 21. Horat. IV. Od. ult. de Augusto:* 'Et signa nostro restituit Jovi,' &c. *Suetonii* locus confirmat antiquam scripturam *Crassiano.* Vulgo enim legitur *Cassiano.* *Bongars. Vid. Flor. IV. 12. 63. Bern.*

§ 12 *Filii Ph.*] *Quorum unus Seraspadanus, alter Rhodaspas appellatur in inscriptione, quæ extat in hortis Medicis, publicata ab illustri Scaligero III. Isagog. p. 523. Strab. XVI. p. 148. de Phrahate scribit: Καὶ, καλέσας αὐτὸν σύλλογον τίττον τὸν ἐπιστατοῦντα τότε τῆς Συρίας, τέτταρας παῖδας γνησίους ἀνεχέρισεν ὁμηρα αὐτῷ Χαρωπῶδην καὶ Κερωπῶδην (Mss. Casaub. Κερωπῶδην) καὶ Φραδῶν (Medicens Φραδῶν) καὶ Βοδῶν.*

Magnitudine nominis, &c.] Hoc sc. est 'fama bella profligare,' ap. *Tac. G. 13.* Qua de re *Gruteri Diss. VII.* ad *Tac.* operæ pretium est inspicere. *Bern.*

LIBER XLIII.

CAP. I. § 1 *Explicatis*] *Junt. nec non vett. edd. allæ expeditis:* quod elegans est. Nullus dubito quin *explicatis* sit expositio τοῦ *expeditis.* Solent enim minus trita, quæ non intelligent, delere librarii et scoli, ac vult

Delph. et Var. Clas.

Justin.

3 T

gatione, et quæ exponendi gratia sunt adscripta, supponere. Cic. proem. de N. D. 'Sin autem quis requirit, quæ causa nos impulerit, ut hæc tam sero litteris mandarem, nihil est quod expedire tam facile possimus.' Sall. Jug. 5. 'Priusquam hujusmodi rei initium expedio.' Cic. Fin. 'Istiusmodi autem res ornate velle dicere, puerile est: plane autem et perspicue expedire posse docti et intelligentis viri.' P. Mela proem. 'Ac primo quæ sit forma totius, quæ maximæ partes, quo singulæ modo sint, atque habitentur, expeditam.' Plaut. Amphit. III. 2. 'Cur dixisti? inquires; ego expeditam tibi.' Grav. Al. explicatis. Al. ed. et illa Junt. *expeditis*; optime, si quid mihi credend. Faber.

Ingrati civis officium] F. melius *indiciū* dixisset. Nullum enim ingrati tudinis officium est. Freinsh. Rectissime Freinsh. observat ingrati nullum esse officium. Sed, quod pro *officiū* existimat *indiciū* legendum, haud persuadet. Potius deleverim vocabulum *officiū*, ex glossa natum. Nempe accidit h. loco, quod sup. XL. 5. notavimus. Adscripserat aliquis in margine tanquam argumentum 'civis officium,' quasi diceret ostendi verbis hiis, quodnam civis sit officium, illustrare sc. vel præcipue res patriæ suæ. Inde extiterunt, qui vocem *officiū* putarent abesse, atque ideo receperunt in textum. Schef.

De sola tantum patria taceat] Angl. vocem *tantum* non exhibet. Probo. Nam, qui de sola patria tacet, in tantum de patria tacet. Glossa est igitur illud *tantum*. Idem.

§ 2 *Breviter*, &c.] Oros. VI. 6. 'Sed hanc historiam nunc a nobis brev. fuisse perstrictam sat est.' Saxo I. p. 9. m. 'Quorum summatis opera perstrictur.' III. init. 'Pulchrius enim pleniusque extrema annorum illius curricula perstringitur, ubi prima silentio non damnantur.'

Caput totius Orbis] Liv. I. 16. 7. et XXI. 30. 11. 'Roma caput Orbis terrarum.' Bern.

§ 3 *Aborigines*] Hos describit Sall. Cat. 6. 'Genus hominum agreste, sine lege, sine imperio, liberum atque solutum.' Lucem adferet huic toti I. Dionysius I. 10. et seqq. *Idem*. Cedren. p. 147. Οἶτος [Ῥώμιος] μεταέμασε τὴν πόλιν καὶ τὸ ἔθνος τῇ ἰδίᾳ ὀνόματι Ῥωμαίους, πρότερον λεγομένους Λατίνους, πρὸ δὲ τούτου Ἀβορίγινας. Georg. Syncell. p. 194. Πρὸ δὲ γε τούτου Λατῖνοι μὲν ἀπὸ Λατίνου παιδὸς, ὅς τις φασιν, Ἡρακλέως ἐλέγοντο, καὶ πρὸ Λατίνου Ἀβορίγινες ἐκ τῶν πρὸ Λατίνου Ῥωμαίων γενοαρχιστάτων πρωτογένων· οὗτοι γὰρ ἐρμηνεύεται παρὰ Ῥωμαίους ἢ τῶν Ἀβορίγιναν προσσηγορία, οὗς αὐτόχθονας φασιν Ἰταλίας.

Indivisa omnibus] Tibull. I. 3. 43. de Saturnio regno: 'Non domus ulla fores habuit: non fixus in agris Qui regeret certis finibus arva lapis.' Add. Macrob. Sat. I. 8. Bern.

§ 5 *Saturnia*, &c.] Vid. Tertallian. Apolog. 10. f. Macrob. Sat. I. 7. *Idem*.

Et mons, &c.] J. Canabitzes Comment. Ms. in Dionys. I. 63. Οἶτοι δὲ αὖ τοῦ Ἡρακλέους Ἕλληνες κατοικοῦσιν εἰς ἓνα λόφον, ἔχοντες εἰς βοιωτὶον μικρὸν, ὅς τις τότε ἐλέγετο Σατούρνιος ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τούτου τοῦ Σατούρνου, ὅτινα λέγουσιν οἱ Ἕλληνες Κρόνον, Λατῖνοι δὲ Σατούρνον. Νῦν δὲ ὁ λόφος ἐκείνος λέγεται Καπιτωλῖνος, καὶ ἔστι σήμερον ὅτις τῆς Ῥώμης.

§ 6 *Sub quo*, &c.] J. Canabitz. Τρίτος τόλος Ἑλληνικὸς ἀπῆλθεν εἰς Ἰταλίαν, καὶ οὗτος τῆς Ἀρκადίας, ἀπὸ πόλεως Παλαετίου ὀνομαζομένης. Ταύτης γὰρ τῆς πόλεως ὁ λαὸς ἐστασίασε, καὶ ἐμερίσθη εἰς δύο. Τὸ γούν ἐν μέρος μὴ ὀνομεῖν τὴν καταφρόνησιν τοῦ ἐτέρου ἐποίησαν ἡγεμόνα καὶ ἀρχηγὸν εὐανδρὸς τινα ὀνόματι, καὶ ποικίλσαντες πλοῖα ἐκσπάρησαν· καὶ οὗτοι εἰς τὴν Ἰταλίαν εἰς τὰ μέρη ταῦτα τῆς Ῥώμης, καὶ κατέφυγον ἐκεῖ μετὰ τῶν Οἰωνυρίων καὶ τῶν Πελαγονίων, Ἑλληνικὸν ἔθνος, περὶ ὃν εἶπομεν.

καρφίσαν δὲ οὗτοι εἰς τὸν Τίβεριν ποταμὸν, ὅστις βίαι σήμερον διὰ μύσης τῆς 'Ρέμης.

Pallanteo] Steph. Παλάτιον, πόλις Ἀρκαδίας. De Palatio vid. Virgil. viii. *Æn.* Varr. iv. de L. L. et Festum, Ovidii Fastos, Propertii lib. iv. *Bong.*

Palatinum] Ms. *Palantium*. Junt. *Palatinum*. Scrib. *Palantium*. Festus: 'Palantium mons Romæ appellatus est, quod ibi pascens pecus balare consueverit; vel quod palare, id est, errare, ibi pecudes holerent: alii quod ibi Hyperborei filia Palanto habitaverit, quæ ex Hercule Latinum peperit.' Virgil. *Æn.* viii. 'Posnere in montibus urbem Pallantis proavi de nomine Pallanteum:' vid. ibi Serv. *Græv.* Antiquiores typis expr. *Palatinum*. Unde Græv. legend. censet *Palantium*: quomodo Festus appellat. *Vor.*

§ 7 *Lycæo*] Ov. F. ii. 424. 'Fannus in Arcadia templa Lycæus habet.' *Bern.*

Nudum, caprina pelle amictum] Hæc ἀνιψομένη videri queant; non sunt tamen. Sen. Benef. v. 18. 'Qui male vestitum et pannosum vidit, nudam se vidisse dicit.' Tac. G. 20. 'In omni domo nudi:' h. e. explicante Cæsare Gall. vi. 21. 'Pellibus aut parvis renonum tegumentis utuntur; magna corporis parte nuda.' *Id.*

§ 8 *Fatua*] Soror eademque conjux Fauni: quam 'Fatuum' nominatam tradit C. Bassus, quod mulieribus 'fata' canere consuevisset, ut Faunus viris: Lactant. i. Vid. Serv. in illud *Æn.* vi. 775. 'Castrumque Inui, Bolumque, Coramque:' et vii. 47. 'Hunc Fauno et nympha genitum Laurente Marica Accipimus.' Quo l. Virgilius a Trogo dissidet: facit enim Latinum Fauni et Maricæ filium. *Bongars.* Varr. vi. de L. L. 'Fauni Dii Latiorum; hos versibus, quos vocant Saturnios, in silvestribus locis traditum est solitos fari.' Nescio quis

inter obscæni carminis auctores: 'Fronte et comantes Arcadas vides Faunos.' *Modius*. De Fatua scribit Lactant. i. 22. 9. 'Faunus in Latio sororem suam Fatuam Faunam eamque conjugem consecravit, quam Gabius Bassus Fatnam nominatam tradit, quod mulieribus fata canere consuevisset, ut Faunus viris.'

Velut per furem futura præmonstrabat] Serv. ad illud Virgil. *Æn.* iii. 443. 'Insanam vatem adspicies, quam rupe sub ima Fata canit:' 'Insanam vatem, alii,' inquit, 'magnam dicunt: sed melius est, Deo plenam et vaticinatricem intelligamus: a Græcorum tractum etymologia, qui μῦθος ἀπὸ τῆς μάγας appellaverunt. Nam supra sensus humanos intelligentia, furor et insania dicitur, teste Cicerone de Divinatione [i. 31.]. Huic præstantissimæ rei nomen nostri a 'Divis,' Græci (ut Plato interpretatur) a 'furor' dixerunt, prorsus furoris divinationem Sibyllinis maxime versibus contineri arbitrati.' *Modius*. Sane Picus Mirandula lib. ix. de Prænotione, futura prænoscenti et revelandi munus feminis præ maribus ideo datum arbitratur, quod magis fatuus ille sexus sit. Exempla sunt in Tac. xiv. 32. 2. Curt. viii. 6. 22. Zonare Leone Armenio, et passim. *Bern.*

Futura præmonstrabat] Gronov. præfert Ms. lectionem, *f. præcinebat*. Canere enim est vatium futura prædicentium. xxx. 4. 'Quo prodigio territis omnibus vates cecinere:' iii. 4. 'Hoc enim modo recuperare illos patriam suam posse, Apollinem Delphis cecinisse:' vii. 6. 'Propter vetera Macedoniæ fata, quæ cecinerant, uno ex Amyntæ filiis regnante, florentissimum fore Macedoniæ statum:' xi. 7. 'Antiqua fata cecinisse:' xviii. 5. 'Cui cum inspirati vates canerent.' *Græv.* Cod. aliquis Ms. *præcinebat*. Quod Gronov. alteri præfert; quia 'canere' vatium est futura prædicentium. *Vor.*

Qui inspirari solent] Virgil. 'Magnam cui mentem animumque Delius inspirat vates.' *Mod.*

§ 9 *Ex filia Fauni et Hercule*] Aliter Virgilius, qui ita tradit: 'Rex arva Latinus et urbes Jam senior longa placidas in pace regebat. Hunc Fauno et nympha genitum Laurente Marica Accipimus.' Sed quis in hisce talibus a Poëta juratores exigit, cum etiam historici inter se non convenient? qua de re dicam, si erit operæ, ad Livium meum. *Modius.* Serv. ad Virgil. VIII. Æ. 314. 'Hic Faunus habuisse filiam dicitur Omam castitate et disciplinis omnibus eruditam, quam quidam, quod nomine dici prohibitum fuerit, Bonam Deam appellatam volunt.'

§ 11 *Commune utriusque*] Rectius Junt. utrique. Dein lid. urbem ex nomine uxoris Lavinium condidit. Græv. Utrique magis placet. *Vor.*

§ 12 *Jure victoriæ*] Flor. II. 7. 4. 'Ultra jus victoriæ in templa, aras, et sepulcra ipsa sæviret.' Vocant et 'Jus belli.' *Vor.*

Lavinium] Bongarsius *Laviniam*. Unde pessime non semel editum est *Larinia*. Bechar. et alii *Lavinia*. Sed optimum *Lavinium*. *Vorst.* *Lavinium* emendavit *Vorstius* Græv. præcunte. *Schef.*

13 *Qui Lavinio, &c.*] Georg. Syncell. Chron. p. 194. ex Diod. VII. τὴν δ' ἀρχὴν διαδεχόμενος Ἀσκάnios υἱὸς ἑκτιστον Ἀλβαν τὴν νῦν καλούμενην Διόγγων, ἣν ἐνώμασαν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ τότε μὲν Ἀλβὰ καλούμενου, νῦν δὲ Τιβερίως ὀνομαζομένου.

Trecentis annis] Virgil. Æn. I. 276. de Albano regno: 'Hic jam ter centum totos regnabitur annos.' Strab. tamén v. p. 158. 46. quadringentos annos ab Albæ conditu ad Amulium Numitoremque, postremos Albæ reges, numerat. *Berneccer.* *Trecentis annis*] Falsum est: sed Virgilium sequitur: 'Hic jam ter,' &c. *Faber.*

CAP. II. § 2 *Amulius cum ætate priorem, &c.*] Leg. ex Ms. Am. cum ei ætate pr. Gronov. Antiquiores typis expr. potiorum. *Vorst.*

Filiam ejus Rheam] Quæ et Silvia. Ap. Ælian. VII. V. H. 16. mendose legitur *Σελβία* pro *Σιλβία*. Quæ hic de urbis origine referuntur, pervulgata sunt. *Bongars.* *Ἰλιν* præter alios scriptores Romuli ac Romi matrem vocat Zonar. VII. 2. Syncell. p. 192. *Ῥώμος καὶ Ῥώμυλος ἐγενήθησαν Ἀπὸ καὶ Ἑλίας τῇ Ἐμψήτορος*: ubi in marg. emendatur *Ἰλίας τῇ μητρὶ*. Verum Syncell. scripsisse videtur, *Ἰλίας τῇ Νουμπίτορος*. De variis nominibus, quibus hæc Numitoris filia appellatur, egerunt eruditissimi viri J. Perizon. et T. Ryck. in Epistolis Æliani libro VII. V. H. subjunctis.

Addita injuria specie honoris] Leg. *addita injuria*, vel, *addita injuria specie honoris*. *Voss.* Quid est *injuria specie*? dein unde pendet aut 'honoris,' si 'specie' pertinet ad *injuria*: aut unde *injuria*, si refertur 'specie' ad 'honoris?' Sine dubio legend. *addita injuria s. h.* Sub specie honoris, dum eam in perpetuam virginitatem demersit, Virginum enim Vestalium magnus erat honor, injuria illam affectit, cum invitam coëgit sacerdotem esse. *Græv.*

§ 5 *Fortuna origini Romanæ præpiciens*] Manil. Astron. IV. pr. ostensurus, quod 'Fata regant orbem, certa stent omnia lege,' postea subjicit: 'At, nisi fata darent leges vitæque necisque, Fugissent ignes Æneam, Troja sub uno Non eversa viro fati vicisset in ipsa, Aut Lupa projectos nutrisset Martia fratres.' *Bern.*

§ 7 *Martios pueros fuisse*] Hoc *Martios* vix sanum puto. 'Martium' sane Latinis non semper quod ex Marte, sed et quod Marti simile, ut notam. Unde 'martii homines,' 'martia ingenia,' &c. Cur ergo adhibetur hic vocabulum ambiguum? Lego potius

Martis eos p. f. Ex *Martis eos* junctim scriptis, factum post est *Martios*. *Schef.*

Enixi sunt] Notandum, passive. *Faber.*

§ 9 *Vcluti ipse esset, quod in aliis prohibebat*] Vereor ne hæc perverterint librarii. Num dicimus: Ipse sum, quod in aliis prohibeo? Imo sic loquimur, et Vett. sic loquebantur: Ipse ago, quod in aliis prohibeo. Censor igitur Just. scripsisse, v. *ipse faciet*, q. Græv. 'Quod' non ad substantiam, sed ad qualitatem significandam pertinens. Sic XVIII. 3. 'Quod ipsi non erant, liberos procreant.' Vid. et lib. de Lat. f. susp. 5. *Vocat.*

Crimini datur] Alter ex Mss. Fuld. *criminaturque*: de quo etiam viderimus alias. *Med.*

§ 10 *In vindictam et. r. armantur*] Pro, armant se. Estque hoc illud quod sup. quoque alicubi legend. dicebamus. *Vocat.*

CAP. III. § 2 *Constituitur: tunc et*] Vocula *tunc* delenda est, quippe nata ex syllaba *tur*, quæ præcedit. *Schef.*

§ 3 *Reges hastas pro diademate habebant*] Inde Homero *ἐκρηπτοῦχοι* reges. Sup. XXII. 4. 10. cum Hieroni 'aquila in clypeo, noctua in hasta consedisset, consilio cautum, et manu promptum, regemque futurum significabatur.' Paus. in Bæoticis Chæronenses refert ex Diis sceptrum colere, quod Vulcanus Jovi fabricavit, et id 'hastam' vocare. *Bongars.* Unde est illud Virgiliannum: 'Nunc, o numquam frustrata vocatus Hasta meos:' et sic ap. Æschyl. Parthenopæus per hastam jurat, et eam colit pro Deo; notaque est hasta Cænei, etiam proverbio celebrata, quam ille a civibus et viatoribus coli, et ejus nomine jusjurandum concipi jubebat. Val. Fl. 'Hanc ego magnanimi spoliū Didymæonis hastam, Quæ neque jam frondes virides, neque proferet umbras, Ut semel est avulsa jugis, ac

matre preempta, Fida ministèria et duras obit horrida pugnas, Testor:' quæ est imitatio Maroniana ex Æn. XII. *Med.* Add. Turneb. Adv. XXII. 12. ubi tamen quod mulieres non solitas dicitur hastam gerere, diversum habet scientissimus antiquitatis Apollinaris C. II. 432. Add. Chrysost. 69. C. Ælian. XII. 17. Arrian. v. 1. 3. Max. Tyr. Diss. 33. ubi *Διογένης βακτηρίας* opponit *Ἀλεξάνδρου τῷ δέσποτι*. *Bernegger.* Sebastianus Magius, vir nobilis genere ap. Argentoratenses meos, litteris vero Græcis pariter ac Latinis summopere doctus, in suo codice, qui una cum bibliotheca ejus emptionis jure mens factus est, sic ad hæc verba notaverat: 'Forte cum *diademate*, legendum. Nam et diadema gestasse, indicio sunt Numæ nummi. Aut certe Numam primum id usurpasse, hinc dicendum. Vide, quæ notat B. Leand. Ital. p. 157.' *Schef.*

Pro Diis hastas colere] Turnebus Adv. VIII. 16. ex Virgil. Æn. XII. 95. Æschyl. Sept. ad Th. 483. et Val. Fl. III. 707. Add. *paremiographos* in 'Cænei hasta.' *Bern.*

§ 4 *Temporibus Tarquinti regis*] Jam ante illa tempora Cyri et Tarquinti deductam esse a Phocænsibus Massiliam, testatur Aristoteles, ap. Harpocrat. in voce *Μασσαλία*. Hoc ipsum quoque testatur Scymnus Chius: *Μασσαλία δ' ἔστ' ἐχχομένη Πίλις μεγίστη Φυκαίων ἀποικία*. 'Ἐν τῇ Ἀργοναυτικῇ δὲ ταύτην ἔκτισαν Πρὸ τῆς μάχης τῆς ἐν Σαλαμῖνι γενομένης' Ἔπεσον πρότερον, ὥς φασι, ἱκανὸν ἔκισσι. Sic leg. Tempus igitur, quo condita est Massilia, includit in annum 1. Olymp. 45. Errat autem Agathias, qui ait, regnante Dario Hystaspæ Massiliam conditam. *Voss.*

Phocensium] *Φυκαίων* scribunt Græci, i. e. Phocænsium, a Phocæa Ionis urbe. Gell. x. 16. 'terram Phocidem' dixit. *Bongars.* Hinc Luciano III. 301. 'Phocais juvenus' pro Massiliensibus: et Silio IV. 52.

'Phocaica ora,' i. e. Massilienses: quorum ager subarbaricus in Itineraria Tabula 'Græcia' dicitur. *Bernegger*. Scribere volui *Phocænsium* per æ; Phocenses enim, per e simplex, in medietullo Græciæ sunt; Phocænses autem in ora Ionis. Hic error in omnibus libris emendari debet. Debet quoque emendari titulus Epistolæ D. Pauli ad 'Colossenses,' vitiose enim scribitur, cum dicendum sit, *Colossenses*. Fit enim a 'Colosse,' non a 'Colossi;' res ex Geogr. veteri notissima esse debet. *Faber*.

Massiliam] De Massilia vid. Strab. iv. Solin. 8. Ammian. xv. 23. et Gell. x. 16. Hi conditam Massiliam a Phocænsibus Persicam servitutem fugientibus referunt, cum ipsorum urbs ab Harpalo (Harpagum vocat Herod. i.) obsideretur. Plut. in Solone 3. conditam scribit a Proto: eum Justinus Protin vocat. Plutarchi sensum non sunt assequenti Interpp. *Bongars*. Massilia a Phocænsibus condita meminit et Thucyd. i. 3. 9. item Liv. xxxiv. 9. 1. Urbis etymon ex Timæo Steph. indicat. Ejus de conditu accurate Scaliger Animadv. in Eusebii Chronicon p. 80. et seq. *Bern*.

§ 5 Nam Phocenses exiguitate ac macie terre coacti] Atqui Phocænsium tractus non sterilis, sed quam maxime fertilis, omniumque rerum abundans. Sed Phocensium regio (quos hic confundit cum Phocænsibus) arida et sterilis erat, maximeque ex parte montibus obsita. Unde Dorienses, qui eand. cum Phocensibus regionem incolebant, *Λιμνιοὶ* dicebant, διὰ τὸ λιμνῶν. Contra Phocænses Asiatici, quibus e terre fecunditate morum quoque luxuria accessit. Hinc quoque Massilienses, eorum ἀπόγονοι, θηλυγενὲς Ciceroni dicuntur ad Att. x. 11. 'Massiliensium factum cum ipsum per se luculentum est, tum mihi argumento est, recte esse in Hispaniis. Minus enim auderent, si

aliter esset: nam et victi et diligentes sunt.' Emendarunt alii, et θηλυγενεὲς sunt. Noli dubitare, quia Cic. scripserit nam et victi et θηλυγενεὲς sunt. Voss.

Latrocinio] Hinc illa ap. Homer. Od. iii. 71. amica interrogatio, 'An prædones estis?' ex qua Thucyd. i. 1. 22. probat latrocinium ap. vett. Græcos probro non fuisse; quod et de priacis Germanis asserit Cæs. B. G. vi. 23. itemque de Tartaris Sigiam. Herberstenius in Commentar. Rer. Moscoviticar. Vid. L. ult. D. de Collegiis. *Bern*.

§ 8 Duces classis Simos et Protis fuerunt] Athenæus ex Aristotelis libro περὶ τῆς Μασσαλιῶν πολιτείας, asserit hanc historiam lib. xiii. Sed variat nonnihil in nominibus. Quem enim Justinus hic Protin, ille Euxenem, Nannum Nannum, Gyptin Pettam, s. mutato nomine, Aristoxenem vocat. Filium vero Euxeni et Aristoxenæ facit Protin; unde ejus posteri Protiadæ dicti sint. Sed Plutarchus ipsum conditorem Πρώτων vocat in Solone: 'Εὐκλὴς δὲ καὶ πόλεον οὐκιστὰν γυγῆσαι μεγάλαν, ὅς καὶ Μασσαλίαν Πρώτις, διὰ Κελτῶν τῶν περὶ τὸν Πυθαγόρα ἀναγασθεύς. Ita legend. Vulgo enim male Μασσαλίαν πρώτος, tanquam Massalias esset conditoris nomen. Voss.

Segobrigiorum] Quidam Vett. *Segobriorum*. Qui sint hi Gallis populi, non memini legere. Plin. iii. 3. Segobrienses in Celtiberia collocat, et Strabo Segobrigam. In Gallia Narbonensi sunt Segalauni, qui Plinio iii. 4. dicuntur Segovellami: quo pacto hic f. reponend. est. *Bong*.

Regem Segorigiorum Senanum nomine] Ptolemæus ad Rhodanum ponit dictas Sigland. Ex land i. e. regio. Ptolemæus fecit 'Lannus,' Justinus 'Regio.' Et utrumque quadrat; et seman durat adhuc hodie in Helvetiorum lingua, quem hic 'Senanum' fecit. Latinis enim exterarum genti-

um linguam in parva cura erant, ut videre licet ap. Cæs. *Glarean*.

§ 9 *Nuptium tradere illic parabat*] Junt. *ille*. Græv. Nescio, quid hoc *illi* hic faciat. Viderunt, qui adornarunt vett. editiones, et pro eo substituerunt *illi*. Sed et hoc est otiosum. Quid enim est *electo genere illi tradere parabat*? Aut me fallunt omnia, aut Just. scripsit, *tradere illico parabat*, i. e. sine mora inter electionem et ipse nuptias intercedente. *Schef.* Paulo ante 'more gentis,' ut ap. Saxon. xv. p. 368. 33. 'M. g. misso per omnes stipite.'

§ 10 *Ad nuptias invitati omnes procaciant*] *Procedere ad nuptias* semper perinsolem mihi visum, et alienum a Lat. linguæ indole. Si loqueretur de pompa nuptiali, cum in publico ducitur, nullas esset scrupulus. Sed de pompa hic ne sit quod cogitemus, sequentia vincunt, quæ de invitatione hic loqui Justinum indicant: 'rogantur etiam Græci hospites ad convivium.' Jam quinam sunt illi omnes qui ad nuptias erant invitati? Itaque ante multos annos hic l. mihi fuit suspectus, veram autem lect. nobis servarunt Juntæ, ap. quos rectissime legitur *omnes proci essent*. Qui ambierant virginem, erant ex more gentis invitati, ut ex iis maritum sponsa caperet et eligeret. Hoc ostendunt sequentia clare: 'Introducta deinde virgo, cum juberetur a patre aquam porrigere ei quem virum eligeret,' nimirum inter procos. Nullus dubito Junt. ita scripsisse: nec cunctatus sum ei suam restituere lectionem: nec in posterum ullus dubitabit, quin recte restituerim, etsi dubitator sit magnus, si modo hunc l. accurate expendit. Sed et pro *rogantur ad nuptias* malle vocantur. XII. 6. 'Amicos in convivium vocat.' Græv. Nil melius quam quod in Junt. est. *Faber.* Junt. et Maj. *proci essent*: quod minime contemnend. *Vorst.* Vera lect. *proci essent*. *Schef.*

Rogantur etiam Græci hospites ad convivium]. Græv. mallet *vocantur*: credo, quod 'rogare ad nuptias' Germanismi nomine suspectum ipsi sit. Loquiter tamen ita et Ambros. Serm. 21. de Epiph. ut in cap. 17. lib. de Latinit. f. susp. ostendimus. *Vorst.* Sed auctoritas Ambrosii valet quidem in capitibus Christianæ religionis, non in Lat. linguæ proprietate asserenda. Græv.

§ 11 *Aquam Proti porrigit*] Alter ex manu exaratis cod. Fuld. *aq. manibus* P. p. Mod.

§ 13 *In tant. ex.*] Ita Liv. XXII. 37. 'In t. suam felicitatem virtutemque enituisse.'

In captivis agris] Ms. et Junt. in *captis ag.* Quis non probet? Græv. Ms. habent *captis*. Utramque rectum est. Virg. 'Captivæque vestis,' et 'Captivæ naves' sup. v. cap. 7. *Faber.* Junt. *captis*. Ad Bechar. et aliorum *Capertinis*, quasi nomen proprium sit. *Vorst.*

Colonias constituerent] Ad coercendos nimirum hostes. Qua causa coloniam sedem servitutis vocat Tac. Ag. 16. 2. 'Æqui coloniam ægre patiuntur velut arcem suis finibus a Romanis impositam.' Liv. x. 1. 7. Oppida ab Alexandro condita 'velut freni domitarum gentium erant,' Curt. VII. 10. 16. Condita ab Alexandro urbes, et colonis repletæ, 'res novæ cupientibus obstant,' Id. x. 2. 8. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Ab his igitur, &c.*] Massiliensium instituta præclara tradit Val. M. II. 6. 7. et Strab. IV. sub initium. Tac. Ag. 4. 'locum' vocat 'Græca comitate et provinciali parcimonia mistum, beneque temperatum.' Add. Cic. pro Flacc. 26. *Bern.*

§ 2 *Tunc et vitem putare*] Lips. ad 'vit. p.' ascripserat: 'Imo diu post.' Macrob. II. Comment. in Somn. Scip. 10. 'Galli vitem vel cultum oleæ Roma jam adolescente didicerant.'

§ 3 *Mortuo rege Nanno* (al. *Manno*)

Segobrigiarum, *affirmante regule quodam, quandoque, &c. subnectit et illam fabulam, &c.*] Ad h. l. Grævius, qui ed. Junt. habet, ita scribit: 'Junt. *affirmat Ligur quidam.*' Tam isthæc Jantarum scriptura vera est, ut de illa dubitari non possit; alioqui esset gravissimum peccatum contra orationis puritatem; unde enim peteres casum, qui præcedere debet illud verbum, 'subnectit?' nam tollend. omnino punctum est. Est etiam alius error tantillulus, nam verba male collocata sunt. Scrib. *Mortuo Segobrigiarum rege Nanno*. Faber. F. leg. *affirmare regulus quidam*. Gronov. Junt. *affirmat Ligur quidam*. Græv. Junt. a. L. q. Et sane verbum indicativi modi hic plane necessarium est: neque aliud, hac quidom in periodo, visitur. Illud de *Ligure* perquam item verisimile est. Apparet enim ex proximis sequentibus, Ligures fuisse qui Massiliæ insidias struxerunt atque comprehensi sunt. *Vor.*

Cenomanus] Ptolemæus Massiliam vocat *Κομμανίον πόλιν*, f. ab h. rege, aut ejusd. nominis alio: Plinius tamen circa Massiliam Cenomannos habitasse in Volsis, refert: unde dubito, an in Ptolemæo mendum sit. *Bong.*

§ 4 *Subnectit et illam fabulam*] Nihil ad h. fabulam Interpp. Ea autem ap. Phædr. est l. 19. 'Canis parturiens cum rogasset alteram, Ut factum in ejus tugurio deponeret,' &c. *Faber.* Expressit eam Phædrus l. 19. *Vorst.* Satis ostendunt hæc verba, non contemnendam lect. Junt. in superioribus, qui habet *affirmat Ligur quidam*. *Schef.*

Canem aliquando partu gravidam locum, &c.] Vid. Adagium, 'Hospes indigenam.' Exempla sunt ap. Thucyd. II. 13. 4. Liv. IV. 37. 3. &c. *Bern.*

§ 6 *Exstruit*] Scrib. *struit*. Gron.

Plures scirpeis latentes] Optime Gronov. pl. in *scirpeis* l. *Sirpem* enim erant cophini ex viminibus texti in

plaustris. Ov. IV. F. ex emendatione Salmasii: 'Et in plastro sirpem lata fuit.' Nam et ibi legebatur *scirpea*. Varr. IV. de R. R. 'Sirpea quam virgis sirpatur, id est, colligando implicatur, in qua sterces aliudve quid evehitur.' Cato sæpius utitur. *Græv.* Qui Plantam legerunt, sciunt illi scribend. esse *scirpeis*. Vid. Interpp. *Mox, miserata forma.* Impr. habent *formam*. *Faber.* Editur vulgo *scirpis*. Sed antiquiores typis expr. habent *scirpeis* aut *scirpeis*. Ipsumque *scirpeis* Gronov. et Græv. geminum judicant. Fuere autem sirpem cophini ex viminibus texti in plaustris. Varr. I. de R. R. 'Ut habeas vimina, unde ntendo quid facias: ut sirpeas, vallos, crates.' Est et verbum 'sirpare' pro, colligare, eid. Varro non semel usurpatum. *Vor.*

§ 7 *Nocte a predictis*] Leg. a. *predicta*. Gron.

Somno ac vino sepultum] *Mutuo* sumptum a Virgil. *Æn.* II. 265. *Bernec.* Saxo II. p. 22. 12. 'Urbs vino sepulta diripitur.' XIV. p. 251. 21. 'sepulti somno milites.'

§ 8 *Mulier quidam*] *Sæpius* a mulierculis arcana conjuratorum in vulgus manare, Piccart. Obs. Dec. VII. 3. exemplis nonnullis ostendit: quibus addantur relata a Liv. XXVII. 17. 9. Plut. Alex. 86. et Orat. II. de Fortun. Alex. 17. Nostro v. 2. 5. *Bern.*

Adulterare] Alii, 'adulterari:' ut Cic. Off. dixit: 'Adulterari turpe est.' Frequentius tamen est ap. auctores illud. *Mod.*

Miserata forma ejus] Iterum alii, 'miserata formam ejus:' quomodo Cæsar B. G. I. 39. ait: 'Cum familiaribus commune periculum miserabantur:' et Virg. *Æn.* XII. 243. 'Turpi sortem miserantur iniquam.' *Idem.* Et Auctor ipse VIII. 5. 13. et XII. 5. 4. &c. Rectius fuerit opinor *miserata forma*: ut et xv. 3. 6. *Bernec.* Junt. ut conjecerat Modius. *miserata for-*

man *jus*. Mox lid. *insidias aperit*. Græv. Rescripsi *formam*, ut in antiquioribus typis expressis est, et usus obtinet: qua forma vulgari VIII. 5. 18. et XII. 5. 4. ipse quoque Noster usus est. Bong. maluit *formæ*. Vorst.

§ 9 *Patef. ins.*] Oros. v. 6. 'Patefacta Catilinæ conjuratione.'

§ 11 *Curas habere*] H. e. curiose scrutari. Non dissimiliter 'curas agere' posuit Lampridius in Al. Severo 64. ubi Salmas. *Bernecc.* Antea dixit 'vigilias agere'; hic autem scriptam arbitror fuisse *excubias agere*. Aliud enim excubiæ, aliud vigilie. *Faber*. Explicat *Bernecc.* curiose scrutari. At jam præcesserat 'peregrinos recognoscere,' ut hoc ait supervacuum. Mihi persuasum est scripisse Just. *curas habere*. Notum genus hoc, et usurpatum Suetonio aliisque. Infinitivi sunt pro nominibus, ut 'curæ habere recognitionem,' atque ita et in cæteriis. *Schef.*

§ 12 *Ades illæ, &c.*] Cf. hæc Græcos Emporiis habitantes, ap. Liv. XXXIV. 9. 4. et seqq. *Bern.*

CAP. V. § 2 *Carthagin. quoque exercitus*] Thucyd. I. 18. 9. *Θαυμάσι, Μαρκαλλας δειψόρες, Καρχηδονίους δὲ τὴν ναυμαχοῦντες*. Bongars. Add. Herod. I. 166. *Bern.*

§ 3 *Factus summa fide custodierunt*] 'Custodire' pro, servare, præstare, satis Latine. Vid. Lex. Rhodii in Largum. Sic et Græci suum *φύλακον* usurpant. Videsis lib. nostrum de Hebraïsmis N. T. c. 6. *Vorst.*

§ 4 *Gloria virante floreret*] Valde dubito, scripisse sic Justinum, et vocabula duo id. significantia junxisse. Mallem pro *virante* scribere *nitente*, aut potius totum delere, cum suspicer ex glossa τοῦ 'floreret' esse formatum. *Schef.*

§ 6 *Simulacro Dæi*] Quod sedens falsæ in Massilia, Strabo refert XIII. *Bong.*

§ 9 *Publico funere*] Indicto sc. a senatu justitio publicoque luctu. De

hoc honoris genere vid. Kirchman. Fun. Rom. I. 4. *Bernecc.* Existimo Just. scripsisse *p. luctu*, non *p. funere*. *Faber.*

§ 10 *Immunitas*] Sc. a tributis et vectigalibus. Ap. Suet. Aug. 40. Augustus Livæ, pro quodam tributario Gallo roganti, 'civitatem negavit, immunitatem obtulit,' puta ne posthac esset tributarius. Quales an Romanis Massilienses antea fuerint, hand ab re dubites: quippe sociæ civitas et amica: quam Cæsar et secuti Principes etiam post graves offensas liberam conservarunt, teste Strab. IV. p. 125. 40. Vid. tamen immunitatis libertatisque discrimen ap. Liv. XLV. 26. II. 12. 18. *Bern.*

Locus spec. &c.] Corn. Fronto de Diff. Vocum: 'Spectacula, loca sunt unde spectamus.' Cf. Lips. ad Tac. XIII. A. 54.

In senatu] Sic ait alibi Suet. 'in equite spectare,' h. e. inter equites: ut hic 'in senatu,' i. e. inter senatores. Vid. Lips. ad XIII. Tac. *Mod.* Ead. phras. sic usus Suet. Claud. 26. 16. dicit Armenies 'sedisse in senatu,' h. e. ut ibid. explicatur, in Orchestra, s. loco ad Theatri radices scenæ proximo, ex quo Senatores spectabant. Ita 'spectare in Equite' dixit Suet. Domit. 8. 7. h. e. in equestribus subcellis, s. Equitum cuneis. Jangit Tertullianus in lib. de Spectaculis, 'arceri senatu et equite,' h. e. honestioribus theatri locis: de quibus omnino videndi Lips. *Amphith.* c. 14. et P. Faber *Semest.* II. 6. *Bern.*

§ 11 *Vecontis*] Vulgo inepte *Volcontis*: cui lectioni Voicæ, Gallie ad Rhodanum populi, causam dederunt. Vecontii sunt in Gallia Narbonensi, qui in Ptolemaeo mendose *Obontioi*, pro *Obontiois*. Est et Massilia ejusd. Narbonensis Gallie civitas. Inde occasionem sumpsit Trogius originem suam edisserendi. *Bongars.* Plin. III. 4. fin. et VII. 18. Vecontios fu-

deratam Romanis gentem appellat. *Bern.*

§ 12 *Legationum*] Legationes suscipere, et ad Principem admittere, sub ceterioribus Principibus fuisse munus Magistri officiorum, interdum Magistri epistolarum, observavit Auctor Notitiæ utriusque Imperii. Ap. Persas id muneris gessit chiliarchus s. tribenus militum, qui secundum imperii gradum tenebat; Probus in

Conone, et *Ælian.* Var. 1. 21. In *Ægypto*, Nicanorem excipiendis Legatis a Ptolemæo præpositum scribit Joseph. Antiq. XII. 2. m. *Bern.*

Anuli curum] Quam etiam ab Imp. Augusto Mæcenati atque Agrippæ, et Muciano a Vespasiano commissam, ex Dione et ejus epitomatore docet V. C. Joan. Kirchmannus de Anulis c. 6. *Idem.*

LIBER XLIV.

CAP. I. § 1 *Hispania*] Cf. Strab. III. Melam II. 6. Plin. III. 1. Solin. 26. Vid. et Curt. x. 1. 18. Iberiam quidem ab Ibero dictam putant, Herculis filio, fratre Celti: Eustath. in Dionys. *Bong.*

§ 3 *Hæc inter Africam et Galliam posita, Oceani freto*] Improprie loquitur inter *Africam* et *Galliam*. Sed de Sardinia id verius. Cæterum *Oceano* legend. puto, ac distinguend. post *Oceano*, ut tres terminos faciat Hispaniæ, a septentrione ac occasu Oceanum, a meridie Fretum Herculeum, et ab ortu Pyrenæos Montes, comprehendens Ibericum Mare in verbo 'freto.' *Glar.*

Fertilior] Fertilitas Hispaniæ commendatur etiam a Plin. Diod. Strab. Solin. Mela: sed nimirum 'quacunque ambitur mari,' ut ait Plinius XXXVII. 13. fin. qui quidem Bæticam ceteris Hispaniæ partibus antepont. Nam, qua spectat Arctum, aspera est et sterilis: adeo ut quidam existiment a D. Paulo Rom. xv. 24. et locis aliis sup. XII. 13. 1. citatis *Ætæas* vocari δὲ τὸ ἐνδύον τῶν ἐπὶ τῷ θαλάσῳ, ob rerum ad vitam sustentandam necessariarum indigentiam. Unde 'duræ tellus Iberiæ' dicitur Horatio

IV. Od. 14. Cur autem hodie tantum videatur a prisca fertilitate degeneravisse, rationem reddit Ludov. Nennius in *Hisp.* 5. fin. *Bern.*

§ 4 *Tempestivis imbribus*] Apul. de Mundo p. 71. ed. Elmenh. 'Hinc tempestivi imbres, et spiritus haud infæcundi:' et Apolog. p. 289. 'Ad tempestivum imbrem agellum exarabat.' Lucret. II. 877. et 928. 'Intempestivi imbres.' Levitic. XXVI. 4. 'Terbs ἑ καὶ τῶν ἀνέμων καὶ ὕδατος.' Neque aliter D. Jacob. v. 7. Hesiod. *Egy.* 410. ἄνεμος ὑδατος. Athenæus XIV. Deipnos. 20. ἐπαὶα ὕδατος. Gronov.

§ 5 *Materia præcipua est*] Hoc præcipua quem sensum habeat, non intelligo h. quidem l. Patem potius Just. pro eo scripseris *preciosæ*. Vix tamen quid mutandum; nam similiter cap. seq. 3. 8. *Schef.*

Equorum pernices greges] Vid. Symmach. IX. Ep. 23. ubi plura Juretus. *Bern.*

§ 6 *Nec summa tantum terra laudanda bona*] Scrib. *summa*. *Summa* terra bona sunt, quæ nascuntur in terræ superficie, ut oleum, vinum, frumentum, fruges; atque opponuntur metallis, quæ in mediis terræ visceribus

abditā latent. Sen. iv. Benef. 6. 'Latentium divitiarum in summa terra signa disposuit:' et Ep. 90. 'Cum incendio silvarum adusta tellus in summo venas jacentes liquefactas fudisset.' Varr. de R. R. i. 29. 'Seminarīa omne genus ut serantur: putari in primis; circum vites ablaqueari; radices, quæ in summa terra sunt, præcidi.' Plin. xxi. 2. 'Abrotono radix una, et alte descendens: ceteris in summa terra leviter hærens.' Strab. iii. p. 147. Τὸν δὲ κατ'ἄνω οὐκ ἐπ' ἐπιτολῆς ἐβρίσκεισθαι φησὶν, ἀλλ' ὀρύττεσθαι. Gronov.

Nec summa] Melius in Mss. *sed nec summa*. Multo elegantius quam in vulgatis. Istud autem *bona* posset deleri, et delend. reor. *Summa terra*, ut 'ardua montium,' 'strata viarum,' 'plana carporum,' &c. *Faber*. Gronov. scribend. præcipit *nec summa t. t. l. bona*, quæ in summitate terræ proveniunt, quibus opponuntur 'abstrusorum metallorum latentes venæ.' *Græc.* Placet conj. Gronovii pro *summa* legend. esse *summe*. *Summa terra* dicitur pro, summa pars terræ: ut 'ultima platea' ap. Terent. pro, ultima pars plateæ: et 'postremus liber' a Nostro xliii. 5. 11. pro, postrema pars libri; et infinita id genus alia. *Vorst.* Gronov. *summa tantum terræ*, quod accipiant viri docti. *Schæf.*

Abstr. &c.] Auctor i. Maccab. viii. 3. Καὶ ὅσα ἐποίησεν [οἱ Ῥωμαῖοι] ἐν χερσὶ Ἰστανίας τοῦ κατακρατῆσαι τῶν μετέλλων τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐκεί.

Linæ apertique vis] De sparto Plin. xix. 2. Agell. xvii. 4. 'Herbam Ibericam' dixit aliquis ap. Quintil. viii. 2. 2. a Cassio Severo propterea irrisus. *Bern.*

§ 7. *Auro, quod in paludibus vehunt*] Quæ, malum, istæ paludes, in quibus aurum vehitur? Legend. si quid divinare scio, in *balucibus*. Balux est, quæ Straboni (iii. p. 100, 54. ubi

de Hispania) χρυσῆς ἔμμος (nobis Goldsand). Plin. xxxiii. 4. m. de auro et Hispaniis: 'Idem, quod minutum est, balucem vocant.' Minuta igitur ramenta, 'baluces' vel 'balucæ.' Glossæ: 'Χρυσάμμος, baluca.' Græcum est βάλλει, Latine 'ballux:' ut Βρόττιοι, 'Brutii:' Βρονδίσιον, 'Brundisium:' Σικελός, 'Siculus.' Hesych. Βάλλειν, ψῆφον. Minutus igitur auri calculus, 'balux.' Hæc Salmas. ad Solin. p. 277. A. 1. Palluca dicitur χρυσάμμος. Pollux τὴν χρυσίδα ψάμμον vocat arenam auream. Vet. Gloss. Palluca ἀχάνευτος γῆ, ἢ χρυσάδης: terra non confusa, aut aurea: γῆδιον χρυσοῦ ἀκαθάρτου, glebula auri non purgata. Libra obruse 12. uncis constat: libra bellucæ 14. quia multum immunnit inter purgandam, cum fornacibus excoquitur. Hæc Bulengerus de Imperat. p. 420. m. *Bern.* Nihil verius Salmasiana emendatione. Vid. Exerct. Plinianas. Tale est quod nunc ex Guinea in Europam adfertur aurum. *Græc.* Emendavit hunc l. Salmasius. Splendida correctio est, ac tanto viro digna, quam hausit Berneggerus ex Plinianis Obs. ad Solinum: est autem balux, s. baluca (nam utrumque dicitur), est, inquam, arena, s. terra, s. gleba auraria, i. e. ex qua aurum excoquitur. *Faber.* Quis dubitet legend. esse, ut Salmas. conjecit, in *baluc*. i. e. in minutis ramentis, in minutis calculis? *Vorst.*

§ 9. *Quadrata*] Hispaniam trigonam imperite faciunt Ethicus in Cosm. et Orosius i. 2.; sed Strabo, Mela, Ptolem. et alii comparant eam corio bubulo extenso: cujus partes ad colum pertinentes in adherentem ipsi Galliam porriguntur: inde dilatatur ad brachia, ab Nova Carthagine usque ad Cantabros: crura a-Freto Herculeo usque in Gallæciam et Mare Britannicum: ultimum corii, ad modum caudæ, promontorium Sacrum, hodie & *Vincentii*, quod in Oceanum Atlanticum extenditur. *Bernac.*

Sexcenta milia passuum] Quæ sunt stadia 4300. Strab. III. p. 111. 46. Tarracone ad Pampelonem ipsamque Oceani oram stadia numerat 2400. tantum. At vero Diod. IV. 35. Pyrenæos ait in longitudinem stadia fere 8000. extendi. *Idem*. Puta, spatium. At hoc per tautologiam dicitur: spatium montis efficit spatium tot passuum. Quanto igitur rectius in Mss. Bong. legitur *DC. M. passus*, i. e. *sexcentis mille passus*? Vitium ex eo, quod litteras numerales alius hoc, alius alio modo explicavit ex librariis. *Schef.*

§ 10 *Undique versus*] Vulgati et deo Mss. *undique adversus*. Malim u. *adversus* et. Bongars. Acidal. in Velleianis lectionibus, sub finem, pro *undique versus*, addita copula, reponit Apuleianum, et *undique secus*, i. e. ab omnibus partibus. Lego tamen *undique versus* etiam ap. Apul. IV. M. et Apolog. nec video cur damnand. ait. *Bernegger*. Et impressi et Mss. habent *undique adversi*, quod videtur melius. Sunt autem *undique adversi*, qui undecunque veniant, habent flatus alios sibi adversos. Cujus rei causa, quia undique mari cincta Hispania excepto eo latere, quo Gallie adhæret. Cum ergo flatus surgant e mari, fit, ut, qui ab hoc oriuntur latere, spirent contra eos, qui surgunt a latere opposito. *Schef.*

CAP. II. § 1 *Animi ad mortem parati*] Sil. I. 225. de Hispanis: 'Prodiga gens animæ, et properare facilima mortem. Namque, ubi transcendit florentes viribus annos, Impatiens ævi spernit novisse senectam, Et fati modus in dextra est.' *Bern.*

§ 2 *Si extraneus, &c.*] 'Nulla magna civitas 'nec ulla bellicosa natio' diu quiescere potest. Si foris hostem non habeat, domi inveniet,' Liv. XXX. 44. 6. Quo consilio etiamnum ap. Hispanos, foris arma, domi quies. *Id.*

§ 3 *Fortior*] Scrib. *potior*. Gronov.

§ 4 *Celebratur etiam*] Vid. Liv. XXI.

2. 6. Val. M. III. 3. fin. *Bongars*. Exemplum Hisp. constantiam in tormentis habet etiam Tac. IV. 45. Strab. III. p. 114. 25. Add. sup. II. 9. 4. et Plin. VII. 23. Sen. Ep. 47. 4. *Bern.*

§ 5 *Et arma sanguinis ipsorum cariora*] Liv. XXXIV. 17. 6. Hispanos plerumque sibi manus attulisse refert ob adempta arma: 'ferox gens,' inquit, 'nullam vitam rati sine armis esse.' *Bongars*. Sil. III. 280. 'Nec vitam sine Marte pati: quippe omnis in armis Lucis causa sita, et damnatum vivere paci.' Add. notata sup. ad XXXIII. 2. 3. et 4. *Bernac.*

§ 6 *Nullus epularum apparatus*] Plin. XVI. 3. scribit, eos sevo suo 'glandem in secundis mensis habuisse.' Quin ex glandium farina etiam panem confecisse docet Strab. III. Quamvis ditissimi aquam bibebant, ut videre est ap. Athenæum II. 6. *Idem*.

Aqua calida lavari] Id quod jam olim deliciarum nomine taxatum apparet ex Homeri Od. VIII. 248. et illo Hermippi Comici veteris: Μὰ Δ' εἰ μὴ τοι μύθεω τὸν ἄνδρα χρὴ τὸν ἄνδρα, οὐδὲ θερμαίνεσθαι ἐπὶ τοῖσι: 'Sed inebriari non decet virum probum, Calida aut lavari: quæ facere tamen soles.' Sane Boudicca (quæ Tacito Boudicea) regina Britannica, in Oratione ad exercitum, 'Romanos nec viros,' ait, 'appellandos, quod calida laventur:' Dionis Abbreviator in Nerone p. 172. f. Quod Germanis excusatus est, 'ut apud quos plerimum hiems occupat,' Tac. G. 32. Qui idem inter delinimenta vitiorum, quibus Romani Britannos denique jugi patientiores reddidere, balnea quoque numerat, Ag. 21. Fortissimos Spartanos 'psychrolutas' (Senecæ verbo) facit Plut. in Alcib. 40. *Idem*.

§ 7 *In tanta seculorum ærie*] *Ἐνδύτοι γὰρ καὶ ληροῦναι ἔδεικτο τοῖς βίαις, τὰ μικρὰ ταλμύνας, μεγάλας δὲ οὐκ ἐπιδιδύμενοι, &c.* Strab. III. p. 109. 7. *Bongars*.

Annis decem] Cum Viriatho bellum

gestum annos 14. Flor. II. 17. 25. et Ores. v. 4. scribunt. *Bongars.* Vid. omnino Lips. Not. 172. ad Vell. II. *Bern.*

Ad eo feris propiora] Hæc in parenthei vulgo ponunt, sine causa, ut opinor, et f. quia mentem Auctoris haud percipiebant. Continent enim rationem, ob quam nullos duces magnos habuerint, videl. quia ducibus aliquibus detrectaverint parere, forarum instar, quæ et ipsæ duces agnoscerent nullos, sed suo arbitratu per se vagantur. Itaque subiungitur, ne Viriatum quidem secutos, ut ducem, et a se electum, ut ipsi pareant, ceu superiori, verum quia ostendebat rationes effugiendi periculi. Debet itaque sic distingui totus locus: *qui a. d. R. v. fatigatis: adeo f. p. q. h. i. gerunt. Quem ips. non, &c.* Schef.

Ut cavendi, &c.] Dio in Excerpt. Constantini in Porphy. p. 614. Ἀπορίας τε γὰρ ἐκ τοῦτοντος καὶ μετὰ τοῦτο καὶ στρατηγός: ἀποφύκει γὰρ καὶ ἡσυχία τάχιστα μὲν διαβαίνει καὶ φύγειν, ἰσχυρότατος δὲ ἐκ σταδίου μύχρ εἶναι.

§ 8 *Non vestis cultum*] Talis Otho ap. Tac. H. II. 11. 8. Talis Carinus, a. potius Carus, ap. Synes. Orat. de Regno p. 13. *Bernec.*

CAP. III. § 1 *In Lusitania*] ‘Rem incredibilem’ dicit Varro, ‘sed veram,’ II. de R. R. 5. et Colum. VI. 27. et Plin. VIII. 42. Vid. et Maronem O. III. 273. *Bongars.* Add. citatos et comprobatos a Lud. Carrione Emendat. I. 17. et II. 4. Franciscus tamen Fernandus de Cordova, Hispanus, illam narrationem de equabus Hispanicis vento concipientibus esse commentitiam, et auctoritate, et ratione, et experientia docet in Didascalia multiplici 48. In quam sententiam concedit et Joh. Wouwerius Polymath. II. pr. *Bern.*

Qua fabula] Imo rem ita se habere, neque fabulosum hoc esse, tradunt præter Varr. Virgil. Plin. et Colum. etiam Silius, cui, ut Hispanici generis

homini, maxime hic fides adhibenda videtur, his versibus: ‘Mirabile dictu, Nullus erat pater; ad Zephyri nova flamina campis Vettonum educum genitrix effuderat Harpe.’ Et Solinus, qui inquit: ‘Tagam ob harenas auríferas ceteris annibus prætulērunt: in proximis Ulyssiponis equos lasciviant mira fecunditate: nam spirante vento Favonio concipiunt, et sitientes viros aurarum spirita maritantur.’ Item alibi: ‘Edunt equæ ex ventis conceptos: sed hi nunquam triennium ævum trahunt.’ Martianus Capella de Ulyssipone agens: ‘In ejus,’ inquit, ‘confusio equarum fœtura ventis maritantes inolecit:’ quod autem ait, ‘nunquam triennium ævum trahunt,’ adfirmat etiam Columella: ‘Cum sit notissimum etiam in sacro monte Hispaniæ, qui procurrit in occidentem juxta Oceanum, frequenter equas sine coitu ventrem pertulisse, fœtumque educasse; qui tamen inutilis est: quod triennio, priusquam adolescat, morte assumitur:’ adfirmat, inquam, Columella; sed non etiam Silius idem, cujus sunt isti versus: ‘At Vettonum alas Balarns probat sequare aperto. Hinc adeo, cum ver placidum flatas, que tepescit, Concubitus servans tacitos grex prostat equarum, Et Venerem occultam genitali concipit aura. Sed non multa dies generi: properatque senectus: Septimaque his stabulis longissima ducitur ætas.’ Ecce, septem annos illis dat: quibus alii vix tres, nisi quis audacior censent etiam hic reponendum: ‘Tertiaque his stabulis.’ Quod mihi tamen non persuadebit. *Mod.*

Gallæcia] Ita scribendum; non ut vulg. *Gallecia*. Vlitius in Notis ad Gratum mallet *Callæcia*. Sed literæ G et C, ut ejusd. instrumenti, facile permutantur. *Vorst.*

§ 2 *Gallæci autem Græcorum sibi originem asserunt*] Hoc non puto verum. Sed ut ap. Vett. Celtiberi

ex Celtis Galleci erant, arrepta ad Iberum fl. habitatione, et posterioribus temporibus Portugallia; ita Gallectos ex ead. Gallia fuisse, ac venisse in Hispaniam non est ap. me dubium. Eos tum Ptolemæus et Strabo Callaicos nominasse videntur. Et Ptolemæus eos duplices facit, et ad utrumque Oceanum septentrionalem ac occiduum ponit. Regionem eam hanc putant Galiciam vocari. Multa in h. lib. *ὀνομαστικῶς* quibusd. dicta videntur: ut quod Hispaniæ, Italiæ, ubique Romæ cunctarum rerum abundantiam suppetat, et adeo auro dives sit, ut etiam aratro frequenter glebas aureas excindant: quæ longe aliter hodie narrantur. Ego veras Hispanorum hodie laudes puto a sobrietate, a patientia, ab indefesso labore, a studio in Christianam religionem, cujus gentis auspicio totus Oceanus occidentus ac Indicus illustratus est, ac infinita gens ad Christianam fidem pervenit. *Glaucan.*

Gallæci] A quibus devictis Decimus Brutus 'Gallæcus' dictus. Hi Straboni III. p. 116. 34. sunt *Καλλαῖοι*, et p. 105. 3. Brutus *Καλλαῖκός*. Id. p. 106. 30. non ipsum Teucrum ibi consediisse, sed τῶν μετὰ Τεύκρου σφαγευσάτων τινάς. De Amphilocho leg. eund. *Bong.*

Teucrum, &c.] De Teucro id. refert Schol. *Æsch. Pers.* 896. *Σαλαμῖνα* τῆν ἐν Κύπρῳ φησὶν ἥς ἡ μητρόπολις, ἢ ἐν τῇ Ἀττικῇ δηλαδὴ, ἥμιν αἰτία ἐστὶ τῶνδε τῶν στεναγμῶτων. Ἀποκοι γὰρ εἰσιν οἱ ἐν Κύπρῳ Σαλαμῖνιοι τῶν ἐν Ἀττικῇ. Φασὶ γὰρ οἱ τοῦ Αἰάντος ἀντόχαρος γυγονότος, [Ms. Leid. *ἀντ. σφαγῆτος ἐν Τροίᾳ*,] δ Τεύκρος, δ αὐτοῦ ἀδελφεός, ἐν τῇ Σαλαμῖνι τῇ αὐτοῦ πατρίδι ἀπελθόν, [Ms. Leid. *κατελθόν*,] οὐκ ἐδέχθη τῇ πατρὶ αὐτῶν Τελαμῶνι, ἀλλ' ἐδιώχθη ἀπὸ τῆς Σαλαμῖνος, ὥς μὴ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Αἰάντα κωλύσας σφαγευθῆσόμενον ἐφ' αὐτοῦ. Κατελθὼν οὖν ἐν τῇ Κύπρῳ, ἀνεδείματο πόλιν, καὶ ταύτην καλέσας Σαλαμῖνα ἐπ' ὀνόματι τῆς ἐν

Ἀττικῇ. Ms. Leid. *δειματό π. καὶ ἐκάλεσε ταύτην Σαλαμῖνα ἐπ' ὄν. τῆς ἐν Ἀττ. Σαλαμῖνος.*

§ 3 *Eurys. A. f.*] Ex Tecmessa. Historia Trojana in Catalogo Mas. Biblioth. Offenbachianæ tom. I. cap. 32. p. 679. *Ἄλως λήξεται θρῆκην, κάκεθεν αἰχμάλωτον ἔγει τὴν Τελεμῆσσην* [leg. *τὴν Τέκμησσην*]... καὶ τὸν Εὐρύστικην ἐκ ταύτης γεννᾷ. Soph. Aj. 331. *Τέκμησση, δεινὰ, παῖ Τελετάωτος, λέγεις ἡμῶν.*

Carthago nova] Sil. III. 368. 'Dat Carthago viros Tencro fundata vetusto.' Quem versum cum historica veritate pugnare demonstrat *Lad.* *Nomius Hispan.* 66. *Bern.*

§ 4 *Amphilochi*] De his leg. Strab. III. p. 108. 33. *Bong.*

Minio, quod etiam] Minius amnis, Plin. IV. 20. qui et *Βαῖνις* Straboni: cui sacer mons est *ἱερὸν ἀκροτήριον*, de quo id. init. lib. III. *Bong.*

Minio] Legend. est *minii*. Faber. Cnr non *minii*, cum præcedat 'æris ac plumbi?' Nulla sane causa est, cur mutare casum hic debuerit. Sed credo aliter hæc distinxisse Justinum, ac ut sit in vulgatis, et hoc *minio* retulisse non ad antecedens 'uberrima,' sed subsequens 'ditissima,' hoc modo: *Regio cum æ. ac pl. uberrima, tum et minio, quod c. v. β. n. dedit, auro quoque dit.* Scheff.

§ 5 *Auro*] Meminit aurariam Hispanicarum et sacra Scriptura 1 Maccab. 8. 3. *Bern.*

§ 7 *Femina*] Hunc ipsum et alios Gallæcorum mores graphice describit Silius III. 344. cum seqq. *Idem.*

Agror. &c.] Colum. XI. 2. 'Possit igitur ab Idibus Januariis auspicari culturarum officia.' Marcian. Capella VI. p. 225. 'Culturas et venatus amant.' Ammian. XXII. 15. de Nilo: 'Gurgitum enim nimietate humectans diutius terras, culturas moratur agrorum.'

§ 8 *Nec ullum apud eos*] Ita antiquiores typis expr. *Bongarsias* ma-

leit *ad eos*; credo, quod in quibusd. *Mss.* sic reperisset. Neque ego negem 'ad' interdum pro, apud, usurpari. *Vorst.*

Chalybe] Is. Vossius vir magnas, in notis ad Catullum, Chalybem ait flavium esse inter Anam et Tagum, qui a Ptolemæo et Marciano dicatur *Καλὴ πούς* vel *Κάλαρος*. Quod credo verum esse. *Grav.*

§ 9 *Unde etiam Chalybes, &c.*] De his consulendus Hieron. Magius *Misc.* II. 8. *Bern.*

Ferroque] An legend. *ferro, qui cæteris?* num potius quid deest, ad quod quæ conjunctio referebatur? Hoc malo credere, ac scribere *Unde etiam Chalybes, &c. h. fn. appellati, acies ferroque p. d.* Dicitur Latinis 'acies,' quod Græcis *ὀρύγμα*. Vid. *Plin.* XXXIV. 14. Hæc autem vocula videtur sublata, quod proxime præcederet *ati* litteris similibus, unde has otiosas et superfluas putarant. *Schef.*

CAP. IV. § 1 *Tartesiiorum*] Eorum regem Arganthonium, ad quem venerint Phocenses, commemorat Herod. I. 163. quem annos 120. refert vixisse. Meminit et Cic. de Sen. 19. *Tartessios* omnium honorum affluentem esse; et cælo salubri, maximaque aëris temperie frui: ideoque longævos dictos, Strabo auctor est. *Bong.*

Curetes] Nulli in saltibus *Tartesiiorum Curetes*. Sed *Cynetes*: et ita legend. esse h. l. ostendimus in Ptolemæo. *Voss.*

Curetes] Ridicula scriptura, sed quæ ab Is. Vossio V. C. optime mutata fuit in *Cynetes*. Poterat etiam dicere *Cynetas*; sunt autem *Cunetes* in Hispaniæ parte, qua Anas fl. aquas suas in mare effundit. *Faber.* Nihil hic *Curetibus* loci. Corrige cum Vossio, *Cynetes*. Sic dicebantur incolæ Cunei promontorii proprie, qui postea fines suos protulerunt. Vid. Notas ejus ad *Mel.* III. 1. *Grav.* Scripsi auctoritate Vossii *Cunetes*: qui sunt Cunei promontorii incolæ. Vult

equidem ille *Cynetes*: sed quam facile Y in U transeat, notum; ita enim 'Sulla' pro, Sylla, et 'Suphax' pro, Syphax dixere. *Curetes*, ut vulgo editur, non Hispaniæ, sed Græciæ populus sunt: de quibus Paus. et alii. *Vorst.*

Gargoris] Joann. Episcopus Gerundensis *Parallipom.* Hispan. I. 'Gorgonium' vocat; ejus nepotem 'Abium.' *Bong.*

§ 2 *Ex filia stupro*] *Mss. ex f. æstu.* Scripsisse Just. censeo *ex f. incestu.* Inde sequitur 'pudore flagitii.' *Grav.*

Tot periculorum miseratione] Junt. *admiratione.* Ut paulo post: 'Admiratlone tot casuum periculorumque ab eodem successor regni destinatur.' *Grav.* Rectius videtur *admiratione.* Sic paulo post, 'Admiratlone,' &c. *Vorst.* Quenam illa *miseratio periculorum?* unde, aut in quo? Lego potius *iteratione*, sensu elliptico, pro, ex tot periculorum iteratione. Voci *iteratione* adhæsit *m* in pr. ex fine vocis præc. Post, ex *miseratlone, miseratlone* factum, quod accidit in aliis similibus. *Admiratlones* Juntarum est ex § 10. seq. *Schef.*

§ 4 *Simplici morte*] 'Simplicem mortem' dixere et alii; ut Suet. Cæs. 74. et Curt. VIII. 7. 8. Lucan. III. 751. 'mortem non unam' vocat. Vid. Notas Bernecc. ad Just. XII. 10. 2. *Vorst.*

§ 5 *Cum inviolatus esset*] Mallem *cum non violatus esset*; debet enim præcedere verbum. *Schef.*

§ 6 *Non solum non noceretur*] Ita recte et alii hic emendarunt, et nostri *Mss.* omnes habent: cum in edd. hactenus male *non nocerent* fuerit. Cic. Verr. IV. 'Confirmat curaturum se, ne quid ei per filium suum noceretur.' Et Colum. II. 'Non nocebitur ei nocturnis roribus.' *Mod.*

Non solum non noceretur] Ergo ex Justinii auctoritate dicere possumus 'nocere aliquem,' quod contra Cano-

nes receptos Latinitatis est. Sed et id. me ap. Plant. observasse scio, quod satis est. Franc. autem Modius ap. Bernece. quamquam alias et doctrina et iudicio singulari præditus, hic aliquid humani passus est; erravit enim; quod monend. putavi, ne cui auctoritas illius imponat, si credulum lectorem nactus erit. Is ad huj. l. confirmationem affert ex Cic. in Verr. 'Confirmat,' &c. Tum et hoc ex Colum. l. 'Non nocebitur,' &c. Quod utrumque exemplum nil quidquam probat. Quid enim novi si dicamus 'noceretur Julio,' 'nocetur pudori?' nempe in activa significatione dicend. esset 'nocere Julio,' non *Julium*. At hic, inquit, est itid. 'noceretur,' ut ap. Inst. Fateor; sed 'noceretur ei,' non *noceretur ille*, quod erat probandum. Sæpius legas ap. optimos scriptores 'statur,' 'quiescitur,' 'venitur,' neque tamen propterea unquam dicas *stor, curror, quiescor, calcor, venior*. Neque enim istæ per plures personas flectuntur. Quid igitur asferre poterat Modius? Hunc Plauti locum sc. 'Jura, te non nociturum esse hominem de hac reneminem:' tum vero rem plane confectam dedisset. Faber. [Vitruv. II. 7. 'Nocentur a tempestatibus petrae.']

§ 9 *Laqueus captus*] Vid. Not. ad Sen. Octav. 412. Gronov.

§ 11 *Nomen i. i. H.*] Ita Lactant. 1. 18. ex Ms. Menardi: 'Adeo ut ei multarum rerum et artium scientia Trimegiasti nomen imponeret.' Vulg. *Trimegiasto cognomen*.

§ 12 *Hujus causæ fabulosi viderentur*] Hominum *θηρστροφῶν*, h. e. a feris educatorum, et agilitate feras æquantium exempla congeassit Phil. Camerar. Horar. Subcis. 1. 75. Bern.

Lupa nutriti] XLIII. 2. 5. Liv. 1. 4. Plut. Romulo 5. et de Fort. Rom. 12. Strab. v. Virgil. Æn. VIII. 630. et plerique, qui de origine urbis Romæ tradunt. Plin. VIII. 17. 'Quæ de in-

fantibus ferarum lacte nutritis, cum essent expositi, traduntur, sicut de conditoribus nostris a lupa, magnitudini fatorum accepta ferri æquius, quam ferarum naturæ, arbitror.' Id. visum Plutarcho Romul. 11. 'Suspectam quidam habent fabulam et commentum: nos quum cernamus, quanta vis sit fortunæ, non debemus ei fidem derogare, reputantes animæ, rem Romanam sine divino aliquo auspicio et magno miraculo non fuisse eo potentiam progressuram.' Add. Demster. ad Rosin. p. 4. c. *Idem*.

Cane alitus] 1. 4. 10. Lucian. in lib. de Sacrificiis post pr. *Ælian*. V. H. XII. 41. Aliter Herod. 1. 10. *Id.*

§ 14 *Et quæ ex insulis*] Maligna ea quæ. De Geryone quæ referuntur notiora sunt, quam ut quidquam notari ad ea debeat. Narratio extat in Diod. IV. 17. *Bongars*. Meminit et Plato in Gorgia. *Bern*.

Tanta pabuli lætitia] Strab. III. p. 117. 14. scribit, ibi pascentium ovium lac sero carere, multumque aquæ ob pinguedinem affundi, ut caseus cogi possit; et 50. dierum spatio pecus suffocari, nisi post quinquagesimum quomque diem sanguinis missione pinguedo castigaretur. Similia de agro Catanæo in Sicilia tradit id. VI. p. 186. 2. et de Arabia Curt. v. 1. 15. *Idem*.

Interpellata] Vid. notata ad XVIII. 5. 7. *Idem*.

§ 15 *Herculem ex Asia*] Herculem Tyriam intelligit. Vid. Arrian. II. *Bong*.

§ 16 *Porro Geryonem, &c.*] Aliter Serv. ad illa Virgil. Æn. VII. 601. 'Postquam Laurentia victor, Geryone extincto, Tiryntias attingit arva.' In hæc verba: 'Geryones rex fuit Hispaniæ, qui ideo trimembris fingitur, quia tribus insulis præfuit, quæ adjacent Hispaniæ, Balearicæ Majori, et Minori, et Ebusæ. Fingitur etiam bicipitem canem habuisse, quia et terrestri et navali certamine plurimum

potuit. Hunc Hercules vicit: qui ideo dicitur ad eum olla aurea trans-
vectus, quod habuerit navem fortem
et aere munitam.' *Med.*

[*Unanimes regi*] Imitatio Virgiliana,
'Dam spiritus hos reges artus.' *Pab.*

CAP. V. § 1 [*Post regna delenda His-*
pania] Quænam reges? Hispania
namque, de qua hic sermo, unam tan-
tum habuit. Videtur ergo lotus regna
glossatoris esse. Id. eundem et de
seq. provincie vocabulo, et utramque
arbitror delend. *Schef.* Atqui dixit
in alia Hispanie parte regnasse Ha-
bitem, in alia Geryonem. Est tamen
hic locus *trouor.* *Grav.*

§ 2 [*Cum Gaditani a Tyro*] Hæc pro-
lixè narrat Strab. ext. lib. III. *Bon-*
gara. Colonias a Tyril conditas re-
ferunt Plin. v. 19. et Curt. iv. 4. 27.
Add. Diod. xxv. 2. Arist. Mirab.
122. *Bern.*

[*Insidentibus incrementis, &c.*] Add.
sup. XLIII. 3. 19. et 5. 4. Liv. II. 9. 4.
et I. 14. 6. Tac. iv. 63. 4. *Antist.*
xx. 10. *Idem.*

§ 4 [*Hamilearum*] Cujus cognomen
'Barcas' Leg. Polyb. II. Appian.

Iberica p. 368. f. Probatur in ejus
Vita. De Hædrastis a servo, ejus
sup. hoc ipso lib. Auctor meminit,
interfecto, vid. eund. *Bong.*

§ 5 [*A seruo*] XLIV. 2. 4. Val. M. III.
3. fin. Appian. Annib. p. 314. Str. I.
105. 24. Diod. xxv. 2. *Bern.*

§ 7 [*Scipionibus*] Quorum et Publum
intelligit, quos 'duo salutes imperii
Romani' vocat Cic. pro Balbo 19.
Liv. xxv. De Hispania ab Augusto
donata leg. Dion. Suet. Plot. Orat.
Morat. III. Or. 14. Sed hic, ut Au-
gusto bellicorum certaminum, ita et
mihi commentationis hujus, laboriosæ
quam gloriosæ magis, finis esto: et,
vacuo tunc duellis orbe terrarum,
Janus Quirini ab illo clusus, leve hoc,
non futurum tamen inutile, opus
claudat Feliciter. *Bong.*

§ 8 [*Perdomita provincia*] Illa verba
deleo; nata quippe sunt ex illis quæ
in ead. periodo leguntur 'perdomito'
et 'provincie.' Id quod adeo verum
est, ut hinc quoque error alius ma-
nerit, qui in Mss. Codd. occurrît.
Faber. Certissima est hæc Fabri ele-
gantissimi conjectura. *Grav.*

TANAQUILLUS FABER

AD

ELIAM BORELLUM.

EPISTOLAM hodie ad Grævium
scripsi, Mea Suavitas, in qua satis mul-
ta erant quæ ad Justinum emendationem
pertinerent; idque a me ideo factum
est, (nam, ut nosti, alia poteram scri-
bere,) quod ipse Grævius vir doctissi-
mus, et mei amantissimus, nuperam

Delph. et Var. Clas.

Justinum editionem a se procuratam,
et feliciter emendatam, ad me per
amicum miserat. Ex his autem locis,
(nam bene multi erant,) en tibi unum
ex lib. XLIV. cap. 2. in fine. Loquitur
ibi Justinus de Jasone, qui Colchi-
dem, postquam in Thessaliam rever-

Justin.

3 U

sae fuerat, repetit. 'Comite Medea uxore, quam repudiatam miseratione exiliis rursum receperat, et Medio privigno, ab Aegeos rege Atheniensium genito, Colchos repetivit, socerumque etiam regno pulsum restituit.'

Quid autem, inquires, an est tibi quod reprehendas, quod emendari postules? Est vero, o Noëter; et brevi una mecum senties. Sed prius audi carmen, si me amas, quod ipse pæne aliud agens, sed de te cogitans, tamen, ad Divam Criticen cecini, cum de hujus loci emendatione mihi gratularer ludibundus, nugabundus, et requiem animo querens, ut meus est mos scilicet.

AD DIVAM CRITICEN.

O Dea, quæ, tacitis residens sub rupibus, olim
Ringeria, æternum obrodens sub corde laborem;
Huc ades, o Critice mater; Te quatuor armæ
Hic, o Diva, manent, rusco urticaque revinctæ;
Carduus hic, spinisque frequens pallurus acutis;
Apeanthique latex acri confusus aceto,
Et quæ sopitos valeant pervellere sensus;

At pro Malobathri foliis et thure Sabæo

Juniperus mordax plena tibi fumat acerra.

Hæc ades, o Regina, tuo si Numine dignum est

Carmenque, et Sacrum, tibi quod mea Musa paravit.

Sed tamen est aliud, quod et ipsa fatebere majus,

Et quod te invitet nigrantia linquere tesqua;

Scilicet ex imo redivivum sistimus Orco,

Ante fores templi, regem, quem Colchica tellus

Phasidos ad ripas herbosæque pascua quondam

Auriferas vidit late regnare per æras.

Uno verbo, Mi Borelle, pro etiam apud Justinum legendum omnino est *Ætæm*, qui Medæ pater, Jasonis autem socer, invitæ licet, fuit tamen. Vale. Vides me de Justino cogitare; neque aliter res est, et jam aliquid orsus sum; hujus autem principis nomen est lib. XXXII. c. 3. 'Is-trorum gentem fama est originem a Colchis ducere, missis ab *Ætæ* rege ad Argonautas raptoremque filium persequendos.'

FINIS NOTARUM VARIORUM.

RECENSUS EDITIONUM JUSTINI,

AUCTIOR FABRICIO-ERNESTIANO, ET IN V. ÆTATES
DIGESTUS.

[EX ED. BIPONT. 1802.]

ÆTAS I. NATALIS s. ECTYPORUM.

1470—1497.

(1470) EDITIO princeps s. Romana i. sine anni et loci nota, sine sign. cust. pagg. et tit. 4. maj. s. fol. min. Initio operis impressum legitur: 'Justini historici politissimi Epitoma in Trogi Pompei historias proëmium incipit.' Singuli librorum tituli sic habent: I. Ex Primo uolumine. II. Ex secundo uolumine Trogi Pomp. et sic deinceps. Ad calcem tria hæc leguntur disticha (notissima illa quidem, typographiæ præ calamorum usu præstantiam extollentia):

Anser Tarpei custos Iouis: unde: quod alis
Constreperes: Gallus decedit: Vltor adest.

Vdalricus Gallus: ne quem poscantur in usum
Edocuit pennis nil opus esse tuis.

Imprimit ille die: quantum non scribitur anno
Ingenio: haud noceas: omnia nincit homo.

Maittar. pag. 292. Panzer Tom. II. pag. 422. Editio elegans et rarissima, neque, quantum scimus, ab ullo recentiorum Criticorum consulta. Nobis ejus conferendæ copiam fecit instructissima bibliotheca publica Argentoratensis, olim Schœpfliniana. Multas quidem lectiones cum Jensoniana et Romana II. communes habet; multas vero proprias et exquisitas. E. g. i. 8. post *satia te sanguine* non agnoscit v. *inquit*, quod vulgo ibi intrusum legitur. II.

10. cum in omnibus, quas vidimus, editionibus legatur, *fido deinde servo perferendas tradit, jussu, magistratibus Spartanorum tradere*; multo concinnius dedit, *fido deinde servo perferendas tradit magistratibus Spartanorum*. VI. 15. commodè omittit *recte ante reputantibus*. VII. 1. *subactis primo finitimis, mox populis nationibusque*, inter postrema duo verba addit *loquuis*. Sic I. 1. *longinqua, non finitima bella*. IX. c. 1. diserte habet *exhaustus pecunia, commercium, &c.* ut Schefferus volebat, pro vulg. *exhaustus pecunia commercium, &c.* XI. 10. pro *a qua postea susceptum*, legit *ex qua, &c.* XII. 6. fin. *condiscipulatu*, ubi in plerisque Mss. est *quondam discipulatu*, utrumque scribit *quondam condiscipulatu*.—Ex quibus facile colligitur, eam ex alio Codice descriptam esse. Nos ea diligenter usi sumus ad emendandum textum novæ hujus editionis; meminerintque, velimus, Lectores, si quam offenderint lectionis discrepantiam ab edd. recentioribus, præsertim Gronoviana secunda, eam antiquissimo huic codici deberi.

1470 Altera princeps Veneta I. s. Jensoniana. Fol. In ea titulus libri I. ita concipitur: 'Justini Historici in Pompei Trogi Historias liber primus incipit.' Ad finem libri XLIV: 'Justini Historici clarissimi in Trogi Pompei Historias liber XLIII. feliciter explicat. MCCCCLXX.

Historicos veteres peregrinaque gesta revolvit

Justinus. lege me. cum Trogi ipse brevis.

Me Gallus Veneta Jenson Nicolai in urbe

Formavit Mauro principe Christophoro.'

Panzer Tom. III. p. 70. Contulit eam Gronovius.

.... s. a. l. et typ. nemini bibliographorum memorata; quæ an anteverterit Romanam et Venetam, adeoque omnium princeps sit habenda, viderint quibus ejus accuratius examinanda facultas data fuerit. Ea literis rotundæ formæ elegantibus, multisque scripturæ compendia expressa fol. brevi, servatur in Bibl. Archipalatina, prout nobis significavit vir clar. Andreas Lamey, illius præfectus, Consil. aplicus, et Acad. Scient. ab epistolis. Signaturæ quaterniorum, e quibus duplicata oriuntur 8. folia, præcedit ab a. ad a. usque. Charta ipsa signata videtur cruce eleganter formata cum apice quodam tropei instar.

1472 Romana II. fol. per Conradum Sweynheim et Arnoldum Pannartz. 'Justini historici politissimi Epitoma in Trogi Pompei historias prohemium incipit.' Initio libri I. 'Ex primo volumine.'

et libri II. 'Ex secundo volumine Trogi Pomp.' Ad calcem libri XLIV. extant hæc disticha :

Aspicias illustris lector quicumque libellos

Si cupis artificum nomina nosse : lege.

Aspera ridebis cognomina Teutona : forsan

Mitiget ars Musis inascia verba virum.

Conradus Sweynheim, Arnoldus Pannartzque magistri

Rome impresserunt talia multa simul.

Petrus cum fratre Francisco Maximus ambo

Huic operi aptatam contribuere domum.

M. CCCC. LXXII. die XXVI. Septembris.

Maittar. pag. 313. qui quidem Justinum una cum Floro proditisse in hac ed. ait: quod persuadere possit rō *libellos*, quæ vox extat in primo versu. Sed in duobus exemplaribus, quorum unum manibus oculisque versavit Gronovius in bibliotheca Meadi, alterum asservatur in bibliotheca Lugduno-Batava, desideratur Florus. Ejusmodi exemplum etiam extabat in bibliotheca Smithiana. Idem Gronovius, primum, qui Florum Justino comitem dedit, addito anni et loci indicio, Philippum Pincium Mantuanum suspicatur, in cujus typographia Justinus et Florus una fuerant excusi Venetiis an. 1493. Panzer Tom. II. p. 431.

1474 Mediolanensis I. a. Zarotina: fol. quam Jensonianæ imitationem esse, imitatio verum illi subsectorum satis videtur indicare:

Historias veteris peregrinaque gesta revolve

Justinus. lege me. sum Trogas ipse brevis.

Quem manus Antoni Zarotho sanguine creti

Impressit solers, Insubribusque dedit.

'Justini Historici clarissimi in Trogi Pompei Historias Liber XLIV. feliciter explicat MCDLXXIV. Idibus Junii.—Maittar. p. 335. Panzer Tom. II. p. 16.

1476 Mediolanensis II. fol. per Christoph. Valdarfer. 'Justini Historici clarissimi in Trogi Pompei Historias.' In fine: 'Impressum Mediolani per Christophorem Valdarfer Ratienensem Anno Domini MCCCCLXXVI. Kal. Junii.'—Maittar. p. 361. Panzer Tom. II. p. 24. Quæ durante facta sit hæc editio, neque cum aliis necimus; sed e Codice perbono, eoque cum optimis Bongarsii libris conveniente, ductam esse bene vidit, qui eam contulit Jo. Frid. Fischerus, quem vide in Præf. Justinus sui an. 1757. editi, p. xrv.

1478 Veneta II. fol. Justini Historiæ. Venetiis per Philippum Condam Petri. 1478. d. 12. Decembris.—Maittar. p. 394. Laire Ind. I. p. 444. Quam tamen eandem esse cum sequente suspicamur cum Panzero Tom. IV. p. 432.

1479 Veneta III. fol. In ejus fronte fol. 1. a. legitur : ' Justini Historici clarissimi in Trogi Pompeii Historias exordium.' In fine : ' Justini opere finis cum magna diligentia. Impressum per Philippum condam petri in ueneciis ducante Johanne mozenico inclito duce. M. CCCC. LXXVIII. die XII. decembris.'—Maittar. p. 397. Crevenna Tom. v. p. 43. Panzer Tom. III. pag. 147. sq.

.... Justinus, cum Floro ex recens. Beroaldi. fol. s. a. l. et typogr. (circa an. 1480. Brixie per Henricum Coloniensem, ut quidem videtur Com. de Reviczky Cat. p. 183. coll. p. 192. ed. sec. Berol. 1794.) Ad finem Flori leguntur quatuor disticha : ' Aurea Justini,' &c. dein repetita in edd. Sabellicanis.

1484 Veneta IV. fol. Memoratur Fabricio in Bibl. Lat. et post eum Fischero in Præf. p. xv.

1487 Epitome Justini et Flori. Venetiis 1487. fol.—Maittar. p. 490. At in Indice omisit Maitt. hanc editionem, quæ forte ad an. 1497. pertinet. Panzer Tom. III. p. 248.

1491 Veneta v. fol. Justini et Flori Epitome. Veneciis 1491. die 5. Novembris.—Denis Suppl. p. 309. Panzer Tom. III. p. 310.

1493 Veneta VI. fol. cum Floro. ' Venetiis, per Philippum Pin-cium 1493. die vigesima decembris.'—Maittar. p. 558. cujus tamen fidem suspectam facit Panzer Tom. III. p. 342.

1494 Veneta VII. fol.—Maittar. p. 574.

ÆTAS II. SABELLICI,

1497—1522.

a Marco Antonio (Coccio) Sabellico, qui primus critica ratione textum Justini recensuit : e qua recensione cum Floro primum prodiit Venetiis 1497. deinde s. a. et l. tum iterum Venetiis 1507. Imitatrices autem habuit ceteras hujus ætatis editiones, præter Bechariensem, et quæ illam secutæ sunt. Sabellici recensio tandem superata est ab Aldina 1522.

1497 Sabellicana 1. Justini cum Floro. Fol. Justinus historicus. Hæc in fronte fol. 1. Post librum XLIV. et ultimum : ' Justini viri

clarissimi epithomatum in Trogi Pompei historias liber XLIIII. et ultimus feliciter finit.' Fol. 38. legitur: 'Ad magnificum Petrum Mariam Rubeum Parmensem Philippi Beroaldi Bononiensis Epistola;' post cujus finem eadem pagina L. Flori gestorum Romanorum epithoma incipit. In fine Flori:

Aurea Justini Lucique epithomata flori

Ære tibi modico candide lector eme.

Contrahit iste Titi numerosa volumina Livi.

Pompeii historias colligit ille Trogi.

Quam bene conjuncti: nempe hic ubi desinit: ille

Incipit: atque unum pene uidetur opus.

Rite recognovit quos Justinianus ad unguem

Romanus. Felix lector amice Vale.

'Venetiis. M. CCCXCXVII. die VIII. nouembris.' (sine nomine typogr.) Hæc excipit Epistola Sabellici ad Contaresum: 'Marcus Antonius Sabellicus Jo. Matthæo Contareno viro patritio salutem. Recognovi his paucis diebus Justini: et Lucii Flori Epitomen: Fuitque ea mihi lectio parum jucunda, non quia non uterque sit amabilis: et ut hic ex Livii majestate multum referens: ita ille ex Trogi gravitate. Verum romanæ: Peregrinæque historiæ imaginem velut duplici tabella intuitus non sine dolore animi admonebar: quantum in duobus viris, quorum hi. lineamenta verius quam typum expressere: amiserit posteritas. Cæterum si fatorum invidia ea fuit ut tanta hominum indole necessario careremus: haud vulgaris gratia debetur his: per quos demum consecuti sumus ut si non corpus: imaginem saltem tantarum lucubrationum teneremus: quamquam (proh dolor) ne hanc quidem umbram nisi mendosam: claudam: et corruptam: librariorum sive incitiae: sive incuria ad posteros transmisit. Scio ego virum nostri temporis ingenio et eruditione florentem [Beroaldum seniore dicit] in hoc multum operæ adhibuisse, ut Florus ipse quam emendatissime legeretur: sed vel suo ipsius judicio: vel quod magis credo librarie officinæ vitio parum quod voluit effecit: Quod tu vir eruditissime ita esse facile deprehendes: si recentia exemplaria (nisi ego quoque pari fraude sum deceptus) cum veteribus illis contuleris. Nihil enim quod ad eam recognitionem attineret: quæ diligentissima esse potuit: a me prætermisum puto: nec Antonius Moretus,* vir summa diligentia: ac supra quam dici possit accuratus: gerendæ rei defuit: sed sic ego evenire arbitror: ut nihil quod a nolenti-

bus : et invitis fiat recte fiat. 'Tu vero quid in hac parte profecerimus vide: ac boni consule. Vale.' Hanc Epistolam scripsit Sabellicus die VIII. Novembris MCCCXCVII. Est ergo hæc prima inter edd. Sabellicanas; recensuitque idem vir doctus lectionem Flori Beroaldinam. Cf. Gronovii Præf. in Justin. Maïttar. p. 490. Panzer Tom. III. p. 423.

* Hic fuit bibliopola Venetus, cujus quoque meminit Sabellicus in Epistola ad Rambertum Malatestam VIII. 26. 'Conveni, quod potui, Antonium Moretum bibliopolam hic longe principem mihiq; familiarissimum.'

.... Sabellicana II. a. a. et l. fol. (per Bernardinum Rasinum Novocomensem) JUSTINI ET FLORI EPITHOMÆ. Hæc literis capitalibus fol. 1. Fol. 2. 'Justini Historici clarissimi in Trogi Pompeii Historias Liber I.' Fol. 39. b. 'Justini historici viri clarissimi epithomatum in Trogi Pompeii historias liber XLVIII. et ultimus feliciter finit.' Fol. 40. præmissa Philippi Beroaldi ad Petrum Mariam Rubem Comitem Parmensem epistola LUCII FLORI GESTORUM ROMANORUM EPITHOMA INCIPIT. In fine fol. 57. quatuor disticha: 'Aurea Justinii,' &c. Fol. ultimo legitur M. Antonii Sabellici ad Jo. Matth. Contarenum epistola, supra a nobis addita.—Cf. Gronov. in Præf. Maïttar. p. 761. Panzer Tom. IV. p. 149. Braunio P. II. p. 43. Not. de libris in bibl. Monast. ad S. Ulrich. verosimile videtur, hanc ed. Venetiis prodixisse.

.... Sabellicana III. s. a. et l. fol. Justinii Epitome Historiarum; accedit Flori Epitome. In medio folio 1. a. JUSTINI ISTORICI. Sequitur JUSTINI HISTORICI CLARISSIMI IN TROGI POMPEII HISTORIAS EXORDIUM. In fine fol. 37. b. 'Justini historici viri clarissimi epithomatum in Trogi Pompeii historias liber XLVIII. et ultimus feliciter finit.' Fol. seq. a. incipit Florus, præfixa epistola Beroaldi ad Petr. Mariam Rubem. In fine versus: 'Aurea Justinii,' &c. Hoc excipit M. Ant. Sabellici epistola cum registr.—Panzer Tom. IV. p. 455.

.... Parisina I. 4. a. a. 'Justinii Historia ex Trogo Pompeio collecta. Lucii Flori Epithomata quatuor in decem Titi Livii decades. Sexti Ruffi ad Valentinianum Augustum de Historia Romana opus. Parisiis apud Joh. Petit.'—Sic legitur in Catal. bibl. Hassense, Brunæ an. 1732. edito, p. 530. n. 75. sed in Catal. bibl. Zechianæ, Lips. 1780. p. 44: 'impress. in vico D. I. Belfovincian.' Nimirum Jo. Petit. s. Parvus habitabat 'in vico divi

Jacobi.' Servatur quoque in bibl. Francof. ad M. et extabat inter libros H. A. Werumei Jcti Groning. p. 99. n. 527. eadem forma. Alii tamen Parisinæ huic s. a. formam, quæ folio minus dicitur, ascribunt.

1502 Mediolanensis III. Justinus in Trogi Pompei Historias Libri XLIIII. Lucii Flori Historia Romana in compendium redacta, ex recensione Philippi Beroaldi. Impressum Mediolani apud Alexandrum Minutianum MCCCCII. Idib. Januar. Fol.—Panzer Tom. VII. p. 379.

1503 Venetiis. Fol. Justinus Historicus: et Florus cum ep. Philippi Beroaldi Bononiensis ad magnificum comitem Petrum Mariam Rubeum Parm. Venetiis per Bartholomæum de Zanis de Portesio MCCCCIII. die tertio Febr. Justino præmittitur Epist. Sabellici ad Contarenum. Servatur hæc editio inter cimelia Bibl. Archipal. Manhem.

1505 Bononiæ. Fol. Justinus Historiarum ex Trogo Pompeio in epitomen redactarum Libri XLIV. una cum L. Floro a Philippo Beroaldo correcto. Bononiæ 1505.—Panzer Tom. IX. p. 413.

1506 Argentorati. 4. Justinus cum Floro et Plinio (vel potius Aurelio Victore) de viris ill.—Memoratur Fabricio in Bibl. Lat.

— Parisina II. fol. 'Justinus Historia ex Trogo Pompeio quatuor et triginta epithomatis collecta. Lucii Flori Epithomata quatuor quam cultissima in decem Titi Livii decadas. Sexti Ruffi C. V. ad Valentinum (sic) Augustum de historia Romana opus dignissimum. Parisiis 1506.'—Hujus contextus, ut testatur Gronovius, plurimum quantum differt a Sabellicano, et plerumque cum Bechariano conspirat; quod etiam haud obscure indicat titulus, quem communem habet cum parte tituli ed. Becharii, (cf. infr. an. 1510.) in qua tamen rectius editur *Valentinianum*. Anteverterit igitur oportet Bechariana prima hanc Parisinam; sed quo anno quoque loco lucem ea viderit, nobis non cognitum. Editio anni 1500. a Bechario curata, quam recenset Gronovius in Præfat. eadem est cum Juntina II. an. 1510. ubi vide.

1507 Sabellicana IV. fol. 'Justinus ex Trogo Pompeio Historiæ cum multis memorabilibus in margine. Additò insuper indicè: quo facilius notatu clariora reperiri possint: nuper emendatæ.' In fine Justinus: 'Justinus historici viri clarissimi epithomatum in Trogi Pompeii historias liber XLIIII. et ultimus feliciter finit.' Sequitur Florus, præmissa epistola Phil. Beroaldi ad Petrum Mariam Rubeum. Delph. et Var. Clas. Justin. s X

beum. Subjunguntur quatuor disticha: 'Aurea Justinī,' &c. Post quæ tandem exhibetur Epistola Sabellici ad Contarenum, cum subscriptione: 'Impressum Venetiam (sic) per magistrum Joannem Tacuinum de Tridino M. ccccc. vii. die xvii. Maii.'—Index, quem promittit titulus hujus editionis, in ea non reperitur. Unde Gronovio orta suspicio, eam 'vivente quidem Sabellico prelum subisse, post mortem vero ipsius demum ad finem fuisse perductam: siquidem anno MDVI. animam Deo reddidit illustre illud Italix literatæ ornamentum.' Cf. Panzer Tom. viii. p. 385.

1510 Juntina I. 8. curante Mariano Tuccio. 'Justinus una cum L. Floro nuper castigatus.' Fol. 1. b. 'Marianus Tuccius Florentinus Andreæ Marsuppino juveni ornatissimo S.' In fine: 'Impressum Florentiæ, opera atque impensa Filippi de Giunta Florentini, 1510. tertio Galeodas (l. Calendas) Februarii, Petro Soderino perpetuo Vexillifero existente.'—Gronov. in Præf. Panzer Tom. vii. p. 12.

— Mediolanensis iv. fol. 'Trogii Pompeii Historia per Justinum in compendium redacta proxime quam emendatissime edita.' Justinum comitantur Florus et Rufus, in cujus fine additur: 'Habe Candide Lector in hoc volumine non minus utilia quam lepida Justinī in Trogum, et Flori in Livium: insuper Sexti Ruffi viri consularis Epithomas nuper castigatissime Mediolani impressas apud Leonardum Vegium. M. D. x. nonis Maijs.'—Gronov. ibid. Panzer Tom. ix. p. 534.

— Juntina II. s. l. et typogr. 8. 'Justinī Historia ex Trogo Pompeio quatuor et triginta (sic) epithomatis collecta. Lucii Flori Epithomata quatuor quam cultissima in decem Titi Livii decadas. Sexti Ruffi Consularis viri ad Valentinianum Augustum de Historia romana opus dignissimum. Nerva cocceius ex dione Græco per Georgium Merulam Alexandrinum. Trajanus Nerva ex dione per eundem Merulam. Adrianus ex dione græco. Conflagratio Vesævi montis ex dione per supradictum Merulam. P. Victoris de regionibus urbis Romæ libellus unicus.' Sequitur lilium rubrum, ex quo manifeste apparet, hanc editionem excusam fuisse Florentiæ in typographia Philippi Juntæ.' Præfationem præmisit editor Augustinus Becharius Mortariensis Sacerdos. In fine P. Victoris legitur: 'Impressum fuit hoc opus Anno domini M. ccccc. decimo. Nono Kalend. Augusti.'—Gronovius, qui usus est hac editione, male eam retulit ad an. 1500. ideo merito reprehensus a Cre-

venna in Catal. Tom. v. p. 44. Ascribamus ejus verba: 'Gronovius n'a pas bien fait attention à la date de la souscription, qu'il marque 'M. ccccc. decimo nono Kalend. Augusti,' au lieu de 'M. ccccc. decimo. Nono Kalend. Augusti,' et par conséquent il la croit exécutée dans l'année 1500. au lieu de 1510. comme nous croions qu'on doit la noter, 1. parceque dans la dite souscription le *decimo* est imprimé avec un point après, comme nous le rapportons, et que la première *N* de *nono*, qui suit après le point, est grande, ce qui fait voir que le *decimo* appartient à l'année, et le *nono* à *Kalendas*. 2. parceque les *Kalendas Augusti* ne vont pas plus loin qu'à Dixsept, et que par conséquent *Decimo nono Kalendas Augusti* ne peut pas subsister, et seroit faux.' Quod quidem non animadvertens Panzer Annal. typ. Tom. i. p. 429. coll. Tom. vii. p. 13. duas statuit esse editiones, quæ nonnisi una erat habenda: eundemque errorem repetiisse videmus Harlesium in Suppl. ad brev. not. lit. Rom. Parte II. p. 155.

.... Parisina III. s. a. 4. Justinus, Florus, et Sext. Rufus. 'Parisiis in Campo Gaillardo venalis apud Joannem Petit.'—Panzer Tom. viii. p. 211.

1512 Venetiis. Fol. 'Justini ex trogo pompeio historiæ cum multis memorabilibus in margine. Addito insuper indice, quo facilius notatu clariora reperiri possint: nuper emendate.' Hæc in fronte. In fine Justini: 'Justini Hispani Historici—Epithomatum liber XLIII. Et ultimus feliciter finit.' Sequitur Florus, ad cujus calcem legitur: 'Impressum Venetiis per Joannem Tachuinum de Tridino M. ccccc. XII. die vigesimo tertio Septembris.'—Panzer Tom. viii. p. 408.

1514 Lipsiæ. Fol. 'Justini ex Trogo Pompeio historiæ cum multis memorabilibus in margine. Addito insuper indice: quo facilius notatu clariora reperiri possint: nuper emendatæ.' In fine: 'Impressum Liptzk per Jacobum Thanner Herbipolitanum. Anno dni. M. ccccc. XIII.'—Rarissimæ hujus editionis notitiam dedit Freytag in Appar. liter. Tom. 1. pag. 274. Cf. Panzer Tom. vii. p. 186.

1517 Viennæ Austriæ. 4. 'Justini nobilissimi Historici in Trogum Pompeium Libri quadraginta quatuor. Additus insuper est per Joannem Camertem ordinis Minorum Index copiosissimus, quo facile, quicquid in toto opere notatu dignum est, possit lector cum voluerit reperire.' Pag. 2. legitur Vdalrici Fabri Thornburgensis

Epistola dedicatoria ad Georgium Episcopum Viennensem, data nono Kalendas Julii 1517. in qua profitetur, corrigendorum Justini librorum curam sibi injunctam fuisse, quo exactius ederentur. In fine Justini: 'Impressum Viennæ Austriæ, per Joannem Singrenium. Expensis uero Leonhardi et Luce Alantæ fratrum. Anno domini. M. D. XVII.'—Denis Wiens Buchdruckergeschichte p. 165. Panzer Tom. IX. p. 34.

1519 Parisina IV. Danesii. Fol. 'Justini Historici clarissimi Epitome in Trogi Pompei Historias; L. Flori de rebus Romanis Epitome; Sexti Ruffi V. C. libellus. Parisiis impressit Chalcographus fidelissimus Antonius Aussurdus impensis Joannis Parvi.' In fine Justini: 'Ad Idus Maias M. D. XIX.' Ad calcem Flori: 'Octavo Calendas Julias, anno supra millesimum D. XIX. Venerunt in ædibus Joannis Parvi in via ad divum Jacobum sub signo aurei Lillii.'—Panzer Tom. VII. p. 54. Curavit hanc ed. Petrus Danesius, qui in epistola ad Aussurdum præmissa (a Maittario inserta Tom. II. P. I. p. 85.) se egregio Codice usum dicit, omninoque suam in hac ed. navatam operam prædicat. Fuit penes Gronovium. Cf. Jo. Frid. Fischerum præfantem suæ Justini editioni.

— Parisina V. 4. Florus cum Justino et Ruffo. 'Parisiis per Jacobum le Messier anno MDXIX. XI. Novembris.'—Maitt. Ind. I. p. 404. Panzer Tom. VIII. p. 59.

1520 Mediolanensis V. fol. Justinus, L. Florus, et Sext. Ruffus. 'Mediolani ex officina Minutiana. MDXX.'—Panzer Tom. VII. p. 399.

.... Parisina VI. s. a. fol. Justinus et Florus. 'Petrus Danesius ad vetus exemplar reposuit. Lutetiæ in ædibus Johannis Parvi.'—Panzer Tom. VIII. p. 211.

.... Parisina VII. 4. Justinus, Florus, et Sext. Ruffus. Parisiis in ædibus Anthonii Bonemere.—Panzer Tom. VIII. p. 217.

ÆTAS III. ALDINA,

1522—1581.

qua Franciscus Asulanus, Aldinæ curator, textum vulgatum non modo e superioribus edd. sed et ex scriptis, et ingenio passim mutavit. Novam hanc lectionem mox more suo arripuerunt Juntæ, et vulgatiorem fecerunt. Hac via progressi in Germania Georgius

Major et Car. Sichardus nova dedere exempla; præter quæ etiam Gryphianæ et Antverpienses celebrantur.

1522 Aldina I. 8. 'Trogii Pompei externæ Historiæ in compendium ab Justino redactæ. Externorum imperatorum vitæ auctore Æmylio Probo' (s. Cornelio Nepote.) Præfationi Justini præmittitur Francisci Asulani ad Joannem Cornelium Georgii filium Epistola. Ad calcem Æmylii Probi legitur: 'Venetiis in ædibus Aldi et Andreæ Asulani Soceri, mense Jan. 1522.'—Panzer Tom. VIII. p. 471.

1525 Juntina III. 8. 'Trogii Pompei externæ Historiæ in compendium ab Justino redactæ. Externorum imperatorum vitæ. Æmylio Probo auctore. P. Vellei Paternuli historiæ Ro. duo volumina nuper reperta diligentissimeque excusa cum indice omnium, quæ digna sunt notatu, copiosissimo.' In fine: 'Florentiæ, per hæredes Philippi Juntæ Anno Domini 1525.'—Panzer Tom. VII. p. 40. Hæc fautorem invenit Jo. Georg. Grævium in recensendo Justino; sed quam is illi auctoritatem tribuit, ea repetenda fuit ab Aldina, cujus est imitatrix.

... Aldina II. 8. a. 8. Justini Historiæ ex Trogo Pompeio cum Æmio Probo. Venetiis apud Aldum.—Panzer Tom. VIII. p. 560. ex Cat. Pinell.

1526 Sichardi I. 8. 'Justini Historici clarissimi in Trogo Pompeio historias libri quadraginta quatuor, a Joan. Sichardo summa diligentia recogniti et illustrati. Quibus adjecimus certo consilio Sex. Aurelium Victorem, qui 'Cæsarum vitas a D. Augusto ad Theodosium usque, historia prosecutus est. Cum indice. Basileæ apud Andreæ Cratandrum An. M. D. XXVI.' In fine: 'Basileæ per Andreæ Cratandrum, Mense Januario Anno M. D. XXVI.'—Panzer Tom. VI. p. 255.

—Majoris I. 4. 'Justini ex Trogo Pompeio historia, diligentissime recognita et ab omnibus, quibus scatebat mendis, collatis ad auctorem Græcis et Latinis Historicis, repurgata. Cui præterea non parum lucis, ex iisdem transcriptis sententiis, et indicato historię ordine, accessit. Adjecta est Monarchiarum quoque ratio. Hagenæ apud Joh. Secer. Anno M. D. XXVI.' Præcedit epistola nuncupatoria Philippi Melanchthonis ad Christophorum Stalbergium. In fine: 'Hagenæ apud Joh. Secer. Anno M. D. XXVI.'—Panzer Tom. VII. p. 95. Textum ex aliis libris editis, maxime

ex Aldina s. Juntina non solum formavit, sed et Codice usus est. Vorstius ei multum tribuit.

1530 Parisina VII. 8. Justinī Historiæ et Sextus Aurelius Victor. Parisiis apud Simonem Coliniæum.—Panzer Tom. VIII. p. 135.

— Sichardi II. 8. Justinus, cum Sext. Aurelio Victore. Basileæ, apud Andream Cratandrum M. D. XXX.

1533 Majoris II. 4. Justinī ex Trogo Pompeio historia, &c. Hagēnæ apud Joh. Secer.—Panzer Tom. VII. p. 111.

— Eadem recusa Coloniz. 8.

1537 Coloniz. 8. Justinī ex Trogo Pompeio Historia. Diligentissime recognita, et ab omnibus, quibus scatebat mendis, collatis ad autorem Græcis et Latinis historicis, repurgata. Cui præterea non parum lucis, ex iisdem transcriptis sententiis, et indicato historiæ ordine, accessit. Coloniz, apud Jo. Gymnicum.—Bibl. Argentor.

1538 Gryphiana I. 8. 'Justinī ex Trogi Pompeii historiis externis libri XLIV. His accessit ex Sex. Aurelio Victore De uita et moribus Romanorum imperatorum Epitome. Lugduni, apud Seb. Gryphium, 1538.'—Crevenna Tom. v. p. 45.

1539 Basileæ. 4. Justinī ex Trogo Pompeio historiæ. Basileæ apud Mich. Isengrinium. Curante Sim. Grynæo, qui præfatus est de utilitate legendæ historiæ.

1542 Gryphiana II. 8. cum Sex. Aurelio Victore. Lugduni, apud Seb. Gryphium.

1543 Parisina IX. 8. Justinī ex Trogi Pompeii historiis externis libri XLIV. Parisiis, apud Rob. Stephanum.

— Coloniz. 8.

— Antverpiæ. 8.

— Basileæ. 8. Justinī ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XLIIII. diligentissime ex variorum tam Græcorum quam Latinorum exemplarium collatione castigati, ac beneficio quorundam a mendis, quibus scatebant, repurgati. Præterea D. Jo. Sichardi castigationes, et Georg. Majoris annotationes, accesserunt. Item, ex Sexto Aurelio Victore De vita et moribus Romanorum Imperatorum Epitome. Cum indice copiosissimo tam rerum quam verborum delectu. In fine: Basileæ, apud Bartholomæum Westheimerum. An. M. D. XLIII.—Bibl. Argentor.

1546 Gryphiana III. 12. 'Justini ex Trogi Pompei Historiis externis libri XXXXIIII. Item ex Sex. Aurelio Victore De uita et moribus Romanorum imperatorum Epitome. Lugduni, apud Seb. Gryphium 1546.'—Crevenna Tom. v. p. 45.

1549 Coloniz. 8. ex rec. Majoris; qua usus est Fischerus.

1551 Gryphiana IV. 12. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis libri XLIV. Accedit ex Sex. Aurelio Victore de vita et moribus Rom. imperatorum Epitome. Lugduni, apud Seb. Gryphium.—Biblioth. Emtinck. P. III. p. 449. n. 212.

1552 Antverpiæ. 12.

1553 Basileæ. 8. cum Sichardi castig. et cum annot. Majoris.—Gryphiana v. 8. Lugduni, apud Seb. Gryphium.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 305. n. 539.

1555 Gryphiana VI. 8. Lugduni, apud Seb. Gryphium.

1557 Gryphiana VII. 8. ib. apud eund.

—Eadem, ibid. apud eund. 12.

1558 Parisiis. 12. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XXXXIIII. His accessit ex Sexto Aurelio Victore de Vita et Moribus Romanorum Imperatorum Epitome. Omnia quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione castigata. Parisiis, apud Hieronymum Marnef.—Bibl. Argentor.

1559 Lugduni. 12. apud Anton. Vincentium.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 449. n. 212.

1560 Parisiis. 12. apud Heur. de Marnef.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 450. n. 213.

1562 Basileæ. 8. cum præf. Sim. Grynæi de utilitate legendæ historiæ, subjectis ad voluminis calcem notis Henr. Loritti Glareani Patricii Claronensis.

—Gryphiana VIII. 8. Justini ex Trogi Pompeii historiis externis Libri XLIV. His acc. supra Sex. Aur. Victoris Epitomen de vita et moribus Impp. exinde ad Caroli (v.) usque tempora compendium. Lugduni, apud heredes Seb. Gryphii.

1565 Antverpiæ. 8. Ex Trogi Pompeii Historiis externis Lib. XLIIII. Accessit de vita et moribus omnium Imperatorum S. Aurelio Victori addita Epitome, ex variis iisque probatiss. auctoribus collecta. Antverpiæ, in ædibus viduæ et hæredum Jo. Stelsii.—Bibl. Argent.

1568 Lugduni. 12. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis libri XLIV. Accessit de vita et moribus omnium Impp. Sexto Au-

relio Victori addita Epitome. Lugduni, ap. Joh. Frellonium.—*Catal. de la Bibl. du Duc de Valliere.*

1569 Gryphiana ix. 8. Lugduni. Recusa ex VIII.

1570 Coloniae Agripp. 8. Justini ex Trogo Pompeio historia, fidelissima recognitione nunc postremo, collatis ad autorem et Græcis et Latinis historicis, pristinae veritati restituta. Adjectæ sunt præterea et Monarchiæ ad calcem libri hujus, &c. Coloniae Agrippinæ, apud Gualtherum Fabricium et Jo. Gymnicum.

1572 Londini. 8. Justini ex Trogi Pompeii historia libri XLVIII. supra plurimorum editiones doctorum hominum opera castigatissimi. Cum eruditissimis scholiis et argumentis jam primum apte suo loco dispositis et insertis. Adjecimus monarchiarum omnium tabulam, ex fideliss. historiographis diligenter collectam. Londini, per Henricum Byneman.—Brüggemann 'View,' &c. p. 706.

1573 Gryphiana x. 12. Justinus et Sex. Aur. Victor, additis Eliæ Vineti in Victorem notis. Lugduni apud Gryph.

1576 Coloniae Agripp. 8. Justinus ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XLIV. Cui adjecimus monarchiarum omnium tabulam ex fidelissimis historiis collectam: et epitomen Sexti Aurelii Victoris de vita et moribus omnium Imp. Omnia cum Scholiis, Argumentis, et Indice rerum et verborum locupletissimo. Coloniae Agripp. apud hæredes Arnoldi Birckmanni.—Bibl. Argentor.

1577 Londini. 8. Repetitio ed. 1572.

1581 Antverpiæ. 12. cum Sex. Aur. Victore.

ÆTAS IV. BONGARSIO-MODIANA,

1581—1668.

a Jac. Bongarsio, qui Matth. Berneccero ad Justini præf. 'sospitator Justini unicus' dicitur, et Franc. Modio. Ille quidem e Cujacii, Puteani, aliisque sex Codd. Mss. diligenter collatis, adhibita etiam Aldina Asulani, vulgatam emendavit, et notis doctissimis tabulisque chronologicis scriptorem illustravit; sed et intempestivo emendandi studio abreptus aliquando, Jo. Scheffero judice, in pejus textum immutavit: hic vero correctis recensionis Bongarsianæ quibusdam locis ex Mss. Fuldensibus, et animadversionibus additis, bene de Justino meritis est. Principes hos dein secuti

sunt Victorinus Strigelius, Theoph. Cangiserus, et paullo religiosior Bongarsii assecla, Matth. Berneccerus, illius et Strigelii et aliorum notas suis addidit, indicem a Freinshemio, genero, concinnatum subjecit, ab eoque etiam adjutus pluribus locis criticam rationem persecutus est. Dein Isaacus Vossius Justino uberiores notas et criticas, quas ad textum emendandum secuti sunt posteri, et historicas addidit; ipse tamen lectionis Bongarsianæ retinens fuit; uti M. Zuerius Boxhornius, Ant. Thysius, et Corn. Schrevelius. Inter editores, post Bongarsium, Elias Viuetus, Janus Gruterus, et Dan. Pareus historiam tantum amplexi sunt.

1581 Bongarsiana princeps. 8. Justinus: Trogi Pompei historiarum Philippicarum Epitoma, emendatior et prologis auctior: in eandem notæ, excerptiones chronologicæ, et variarum lectionum libellus Jac. Bongarsii. Parisiis, apud du Val.

1585 Gryphiana XI. 12. Lugduni apud Gryph.

1586 Londini. 8. Justinus et Aurelii Victoris historia. Londini, typis Georgii Robinson.

— Venetiis. 8.

1587 Bongarsio-Modiana I. 12. Justinus: Trogi Pompei historiarum Philippicarum Epitoma, nuper ex manuscriptis codicibus emendata et prologis a Bongarsio aucta; nunc vero secundo recognita et ad Mss. item librorum, Fuldensium maxime, fidem ex integro emaculata a Franc. Modio. In eandem Notæ, Excerptiones chronologicæ et variarum lectionum libellus Bongarsii, cum ejusdem Modii tam in Justinum, quam in prologos spicilegio. Francofurti, apud Joh. Wechel.

1590 Gryphiana XII. 12. Justinus ex Trogi Pompeii historiis externis libri XLIV. Sex. Aur. Victoris epitoma de vita et moribus Impp. Eliæ Vineti in eam epitomen notæ et castigationes, &c. Lugduni, apud Anton. Gryphium.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 450. n. 214.

1591 Bongarsio-Modiana II. 12. ex priori repetita. Francofurti, apud Joh. Wechel.

1593 Lugduni. 8.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 305. n. 541.

1594 Lugduni Bat. 8. cum El. Vineti notis.

1596 Lugduni Bat. 24. ap. Rapheleng.

1602 Strigelii I. 8. Justinus. Trogi Pompeii Historiarum Philippicarum Epitoma, e J. Cujacii, Cl. Puteani, utriusque Pithœi, aliisque sex manuscriptis doctissimorum virorum optimis codici-

Delph. et Var. Clas.

Justin.

s Y

bus summo studio correctæ, multisque scholiis illustrata. Accessit V. C. Victorini Strigeliî commentarius, nunquam antehac editus, &c. Ursellis, ex officina Corn. Sutorii, sumptibus Lazari Zetzneri.—Bibl. Argentor.

1605 Lugduni. 12. Justinî ex Trogi Pompeii externis historiis libri XLIV. Sex. Aur. Victoris epitome de vita Cæsarum. Eliæ Vincti in Victoris epitomen notæ et castigationes. Lugd.—Bibl. Emptick. P. III. p. 450. n. 215.

1606 Lugduni Bat. 16. ap. Rapheleng.

1609 Antverpiæ. 8. Justinî ex Trogi Pompeii Historiis Philippicis Libri XLVIII. ex manuscriptis codicibus emendati, et Argumentis aucti. Accessit De vita et moribus omnium Imperatorum S. Aurelii Victori addita Epitome, ex variis iisque probatissimis autoribus collecta. Antverpiæ, apud viduam et hæredes Petri Belleri.—Bibl. Argentor.

—Aureliæ Allobrogum. Fol. Justinî historiarum Philippicarum, et totius mundi originum, et terræ situs, ex Historia Trogi Pompeii Libri.—Inter Scriptt. Histor. Rom. Aurel. Allobr. 1609. Tom. II. p. 615. sqq.

1610 Ursellis 8. cum Strigeliî et Bongarsii notis, additis Theophili Cangiseri Scholiis in x. libros Justinî primores.

1612 Marpurgi. 8. cum notis Jani Gruteri.

1613 Argentorati. 8. Trogi Pompeii historiarum Philippicarum epitoma, e J. Cujacii, Cl. Puteani, utriusque Pithœi, aliisque sex doctiss. virorum Mss. Codd. correctæ, (cum singulorum librorum brevioriis et notis marginalibus, cum notis Jac. Bongarsii, excerptionibus chronologicis, variis lectionibus, et in decem libros anteriores Scholiis Theoph. Cangiseri). Accessit Victorini Strigeliî commentarius, nunquam antehac editus.

—Antverpiæ. 12. ex offic. Plantin.

1616 Bongarsio-Modiana. III. 12. Francofurti, ap. Wechel.

1620 Duaci. 8.

1621 Amstelodami. 24. ap. Cæsium.

1627 Argentorati. 8. sumt. hered. Zetzneri. Repetitio ed. 1613.

1630 Francofurti. 8. cum notis Dan. Parei.

—Amstelodami. 12.

1631 Bernecceriana 1. 8. Justinî in historias Trogi Pompeii epitomarum editio nova accurante Matth. Berneggero. Argentorati. Sumptibus heredum Lazari Zetzneri.—Bibl. Argentor. Contextus

est a Jac. Bongarsio et Fr. Modio emendatus, in capita versiculosque distinctus. Bongarsii, Modii, Strigelii, aliorumque notas suis additas textui subiecit; prologos c. n. Bongarsii, Modii, Freinsheimii, tum Bongarsii Excerptiones chronologicas, et variarum lectionum libellum, &c. adjecit.

1635 Amstelodami. 16. Justinii historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. ex museo Jo. Is. Pontani. Amst. apud Jo. Janssonium.

1638 Boxhornii 1. 12.—ex recens. M. Zuerii Boxhornii. (qui paucas notas criticas adjecit.) Amstelodami ap. Jansson.

1640 Lugduni Bat. 12. Justinii historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. cum notis Isaaci Vossii. Lugd. Bat. ex officina Elzeviriana.

1644 Boxhornii 11. 12. Amstelod.

— Eadem Venetiis recusa. 12.

1646 Amstelodami. 12.

1650 Amstelodami. 24. cum notis Is. Vossii. Amst. ap. Elzevir.

— Lugduni Bat. 8. Justinus cum selectissimis Variorum observationibus, ex accurata recensione Ant. Thysii.

1653 Bernecceriana 11. 8. Justinii in historias Trogi Pompeii Epitomarum editio novissima, accurante Matthia Berneggero. Argentorati, sumptibus Joh. Joach. Bockenhofferi.

— Lugduni. 12.

1656 Lugduni Bat. 12. Justinii historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. cum notis Is. Vossii. Lugd. Bat. ap. Elzevir.

1659 Schreveliana 1. 8. Justinus cum notis selectis Variorum, Bernecceri, Bongarsii, Vossii, Thysii, &c. curante C. S. M. D. (Cornelio Schrevelio.) Amstelod. ap. Elzevir.

1660 Boxhornii 111. 12. Amstelod. apud Jo. Jansson.

— Schreveliana 11. 8. Vratislaviæ, sumptibus Es. Fellgibetii. Repetitio. ed. 1659.

1662 Bernecceriana 111. 8. Argentorati.

1663 Hagæ Comitum. 8. min. Justinii historiarum libri XLIV. notis compendiosis, in usum studiosæ juventutis, dilucidati opera et industria Titi Livii. Quibus accedit illustratio quorundam locorum, nobis humanissime suppeditata a literatorum lumine Jo. Fred. Gronovio.

1666 Bernecceriana 1V. 8. Argentorati.

1668 Bongarsii Comm. in Justinum separatim prodit, teste Fischeri præf. p. xxvi. idemque sic repetitus 1683. et 1694.

— Schreveliana III. 8. cum notis Varr. et Freinsheimii indice. Jenæ.

1669 Schreveliana IV. 8.—cum notis selectissimis Variorum, curante C. S. M. D. Amstelodami, apud Ludovicum et Danielem Elzevirios.

— Amstelodami. 12.

— Oxonii. 12. Justini historiæ Philippicæ, cum notis Isaaci Vossii.

1670 Schreveliana V. 8. 2 vol. c. n. Varr. Lugduni Bat.

— Lugduni Bat. 12. ex rec. Isaaci Vossii. (Sed Vossius textum ipse reliquit Bongarsianum, suasque emendationes in notis tantum suasit.)

1671 Amstelodami. 16. Justini historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. ex recensione Isaaci Vossii. Amstel. ap. Elzevir.

ÆTAS V. GRÆVIO-GRONOVIANA,

1668—1802.

a duumviris Justini emendandi Jo. Georgio Grævio et Abrahamo Gronovio dicenda. Ille quidem textum Bongarsianum sæpius in-tempestiva immutatione veteris lectionis aberrantem ad eam reduxit, auctoritate maxime Juntinæ (quæ non est nisi repetitio Aldinæ) fultus, jam ab an. 1668. dein cum Tanaq. Faber, Jo. Vossius, Jo. Schefferus et Oxonienses, visis Grævii notis, suas quoque edidissent edd. præstantes, horum virorum curas superavit, adornata editione majore cum notis varr. suisque; post quam Oxonienses studio Thomæ Hearne Justinum, Ven. Abbas de Longue-rue Prologos olim a Bongarsio emendatos, denuo ad Mss. exegerunt. Tum Grævii vestigiis insistens Abrah. Gronovius novam editionem cum notis varr. eamque auctiorem paravit, primam 1719. ut juvenis negligentius; alteram 1760. ut senior diligentius: unde optima processit lectio, quam secuti sumus. Præter eum, ut futilibus, quæ in Germania a sec. XVIII. ineunte obtinere cœperunt, editionibus Junckeri, et cum notis Germanicis Sinceri, derogaret, pulchre juventuti et literis consuluit Jo. Frid. Fischerus, edendo an. 1757. ex rec. Græviana et cum ejus ac Jo. Frid. Gronovii notis, libello varr. lectt. Bongarsiano auctiore cett. Justino,

in cujus præfatione multa curatius, præsertim de edd. antiquis disputavit.

1668 Græviana I. minor. Justini Historiarum libri XLIV. ex recensione Joannis Georgii Grævii, cum ejusdem notis et animadversionibus. Trajecti ad Rhenum. 12.

— Tanaq. Fabri I. 8. M. Juniani Justini historia ex Trogo Pompeio: recensuit et emendationes addidit Tanaq. Faber. Salmuri.

1669 Amstelodami. 16. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. Editio novissima. Amstelodami, apud Jo. Janssonium a Waesberge et viduam Elizei Weyerstraet.

1670 Lugduni. 12. maj. 2 voll. c. notis selectis Variorum.

1671 Tanaq. Fabri II. 8. Salmuri.

1673 Amstelodami. 12. cum notis Is. Vossii. Amst. ap. Elzevir.

— Lipsiæ. 8. Justini in historias Philippicas Trogi Pompeii epitomarum libri XLIV. ex recensione et cum notis Joh. Vorstii. Lipsiæ, impens. Ern. Gohlhii.

1674 Londini. 12. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii Historiæ externis Libri XLIV.

— Oxonii. 8. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. e Mss. Codicum collatione recogniti. Oxonii, e theatro Sheldoniano.

1675 Amstelodami. 12. apud Elzevir.

1677 Parisiis. 4. Justinus de Historiis Philippicis, et totius mundi originibus. Interpretatione et notis illustravit Petrus Josephus Cantel e S. J. in usum Delphini. Parisiis, apud Fred. Leonard.

1678 Upsaliæ. 8. Justini historiarum Philippicarum Trogi Pompeii Epitome: recensuit novisque notis illustravit Jo. Schefferus. — Præstans admodum editio, recusa eod. anno

— Hamburgi et Amstelod. 12.

1680 Amstelodami. 12. ex rec. M. Z. Boxhornii.

1683 Græviana I. major. Justini historiæ Philippicæ. Ex recensione Jo. Georgii Grævii, cum ejusdem castigationibus. His accedunt integræ notæ Jac. Bongarsii, Franc. Modii, Matth. Berneggeri, Is. Vossii, Tanaq. Fabri, Jo. Vorstii, et Jo. Schefferi, et aliorum. Lugduni Bat. ex offic. Hackiana. 8.

1684 Oxonii. 8. repetita ex illa 1674.

1686 Rotomagi. 16. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Li-

bri XLIV. ex recensione Isaaci Vossii. Rotomagi, typis Richardi Lallemant.

— Londini. 8. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii historiis externis Libri XLIV. omnia quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione recensita et castigata, in usum scholasticæ juventutis accommodata. Londini, exc. E. Horton.—In hac ed. variantes lectiones et chronologicæ excerptiones in margine sunt positæ, et notæ selectissimæ Vossii, Thysii, Bongarsii, &c. cuicumque paginæ subjectæ.

1688 Wratislaviæ Silesiorum. 8. Græviana major an. 1683. recusa apud Iesaiam Felgibeln.

— Amstelodami. 12. c. n. Is. Vossii.

1690 Lugduni. 16. Justini historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. ex recensione Isaaci Vossii. Lugduni, sumtibus Matth. Liberal.

1691 Amstelodami. 8. ex rec. Jo. Georg. Grævii.

1694 Eadem recusa ibid. 8.

1698 Bernecceriana v. 8. Argentorati.

1701 Londini. 8. Justinus de historiis Philippicis, et totius mundi originibus: interpretatione et notis illustravit Petrus Josephus Cantel, e S. J. Jussu Christianissimi Regis: in usum Ser. Delphini. Huic editioni accessere Jac. Bongarsii Excerptiones chronologicæ ad Justini historias accommodatæ. Londini, impensis R. Clavel, H. Mortlock, S. Smith, et B. Walford, in Cœmiterio D. Pauli.

— Lugduni Bat. 8. Justini Historiæ Philippicæ. Ex nova recensione Jo. Georgii Grævii, cum ejusdem castigationibus, et notis Variorum. Lugd. Bat. apud C. Boutesteyn, J. du Vivie, J. Sever. et A. de Swart.

— Lipsiæ. 12. c. n. Chr. Junckeri ad modum Miellii.

1704 Londini. 8. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii historiis externis Libri XLIV.

1705 Oxonii. 8. M. Juniani Justini historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. Mss. codicum collatione recogniti, annotationibusque illustrati. Oxonii, e theatro Sheldoniano. (Curante Thoma Hearne.)—In hac edit. ad Mss. codices quatuor diligenter post illas Oxonienses denuo recensita, in cujus ora editor annum, quo quæque gesta sunt, subinde ex Eduardi Simsoni maxime rationibus

chronologicis annotavit, Prologi etiam cum castigationibus et notis leguntur: ceterum ex Mss. Anglicanis, utpote valde inemendatis, vix quidquam subsidii ad illos castigandos exsculpere se potuisse fatetur. 'Qualescumque vero,' inquit, 'sunt isti Prologi, cum Justini abbreviatoris negligentiam detegant, et Historiarum Trogi seriem ostendant, pluraque exhibeant, quæ in Justino frustra quæramus, haud ab re visum fuit, ut simul cum abbreviatore nostro ederentur, præcipue cum codices nostri, et duo etiam e Bongarsianis, Justinum ipsum eorum auctorem agnoscant. Hoc vero a librariis imperitis adjectum puto; nomen quippe *Prologi* (in significatione qua hic usurpatur) est barbarum; ex quo et illud intelligere possumus, eorum auctorem, quicumque ille fuerit, eruditis illis temporibus non vixisse, quis honesta Latinitas vivebat. Phrasis ista in *excessu*, qua sæpissime utitur, nihil aliud denotat, quam *per digressionem*: unde suspicatur acutissimus et politissimus Tan. Faber, hominem Græculum fuisse, quippe ita Græci dicunt ἐν παρεξάσει, vel διὰ παρεξάσεως.'

1706 Amstelodami. 16. apud Janssonio-Waesbergios. In titulo dicitur: 'Editio ceteris emendatior et variantibus lectionibus auctior.'

1707 Amstelodami. 12. ex rec. Græviana.

1708 Trajecti ad Rhen. 8. c. n. J. Georg. Grævii.

1709 Parisiis. 12. cum pereruditis in Prologos in hist. Phil. Trogi Pomp. notis Abbatis de Longuerue; quas jam antea Bernh. Montefalconius ad calcem Diarii sui Italici reposuerat.

— Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri.

1710 Trajecti ad Rhenum. 8. Justini Historiæ Philippicæ, ex recensione Jo. Georg. Grævii, cum ejusdem castigationibus. Trajecti ad Rh. typis Guil. vande Water et Guil. Brœdelet.

1712 Amstelodami. 24.

1713 Londini. 12. M. Juniani Justini ex Trogo Pompeio Libri XLIV. cum indice. (Curante Mich. Maittaire.) Londini, ex officina Jacobi Tonson et Johannis Watts.

1715 Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri. Sumtibus Jo. Lud. Gleditschii.

1717 Augustæ Videl. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1719 Gronoviana 1. 8. Justini Historiæ Philippicæ cum integris commentariis Jac. Bongarsii, Franc. Modii, Matth. Bernecceri, M. Z. Boxhornii, Is. Vossii, Jo. Fr. Gronovii, J. G. Grævii, T. Fabri,

Jo. Vorstii, Jo. Schefferi, et excerptis aliorum. Curante Abrahamo Gronovio. Lugduni Bat. apud Theod. Haak.

(1720). Parisiis. 16. Justini Historiarum ex Trogo Pomp. libri XLIV. cum Prologis emendatis notisque illustratis. Paris. ap. Jo. Bapt. Brocas.

1721 Londini. 8. editio Petr. Jos. Cantel in usum Delphini recusa.

1722 Amstelodami. 16. ap. Janssonio-Waesberg. Editio ceteris emendatior et variantibus lectt. auctior. Repetita ex priori 1706.

— Amstelodami. 16. Justini Historiæ Philippicæ, ex recensione Jo. Georgii Grævii. Cum Indice rerum locupletissimo. Amst. apud R. et G. Wetstenios. Sine notis. Adjectos vero habet Prologos in Trogo Pomp.

— Lugduni Bat. 12. cura Petri Burmanni, cum varr. lectt. et cum præfatione eximia, quæ habet disciplinam scriptorum veterum recte tractandorum atque edendorum, similem ei, quæ Phædro præposita est.

1723 Londini. 12. ex ed. Mich. Maittaire 1713.

— Basileæ. 12. eadem recusa.

1725 Lipsiæ 12. c. n. Junckeri.

1727 Dublini. 12. M. Juniani Justini Historiæ Philippicæ cum notis Jac. Bongarsii.

1729 Londini. 12. Repetitio ed. Mich. Maittaire.

1730 Rotomagi. 8.

— Londini. 8. cum interpretatione et notis Petr. Jos. Cantel, in usum Delphini. Editio nova ab innumeris erroribus emendata. Londini, impensis W. Innys.

1731 Berolini. 8. Justinus explicatus, s. Historiæ Philippicæ ex Trogo Pompeio libri XLIV. recte tandem captui juventutis accommodatæ, oder: deutliche und nach dem Begriff der Jugend endlich recht eingerichtete Erklärung des Justini, &c. nach Art dess durch Emanuel Sincerus edirten Cornelii Nepotis und Q. Curtii. Berlin, bey Joh. Andr. Rüdiger.

1732 Edinburgi. 12.

— Londini. 8. cum versione Anglica Nic. Bailey. Vid. Versiones ad h. a.

— ibid. 8. cum versione Anglica Jo. Clarke.

— Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri.

1734 Berolini. 8. c. a. Germ. ad modum Sinceri.

1735 Londini. 12. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii Histo-

riis externis Libri XLIV. quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione recensiti et castigati, et notis optimorum Interpretum illustrati. Quibus adjicitur Chronologia ad historiam accommodata, cum Indicæ rerum et verborum præcipue memorabilium. In usum scholæ Mercatorum Scissorum. Editio secunda accurate recognita. (Cura Tho. Parsell.) Londini, impensis J. et J. Bonwicke et J. Walthoe.

1739 Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri.

1740 Berolini. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1741 Rotomagi. 16. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. accuratissime editi. Rotomagi, apud Nicolaum Lallemant.

1742 Londini. 8. c. interpretatione et notis Petr. Jos. Cantel in usum Delphini.

— ibid. 8. cum versione Anglica Jo. Clarke.

1743 Heidelbergæ. Fol. in collectione Scriptorum veterum Latinorum historiæ Romanæ, curante Bennone Casp. Haurisio.

1747 Halæ. 12. impensis Orphanotrophei.

1748 Berolini. 8. ap. Ambr. Haude et Spener, curante J. P. Millero.

1752 Amstelodami. 24.

1756 Londini. 12. editio Mich. Maittaire recusa.

1757 Lipsiæ. 8. Justini Historiæ Philippicæ, ex recensione Jo. Georg. Grævii, cum ejusdem et Jo. Frid. Gronovii animadversionibus. Additus est præter Prologos Historiarum Philippicarum Trogi et Excerptiones chronologicas Jac. Bongarsii, libellus variarum lectionum, cum epistola Segim. Frid. Dresigii super locis quibusdam Justineis. Curante Jo. Frid. Fischero. Lipsiæ, apud Wiedmann.

— Londini. 8. cum interpretatione et notis Petr. Jos. Cantel in usum Delphini.

1758 Augustæ Vindel. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1760 Lugduni Bat. 8. maj. Justini Historiæ Philippicæ, cum integris Commentariis Jac. Bongarsii, Franc. Modii, Matth. Berneggeri, M. Z. Boxhornii, Is. Vossii, Jo. Fr. Gronovii, J. G. Grævii, T. Fabri, J. Vorstii, J. Schefferi, et excerptis H. Loriti Glareani atque Editoris Oxoniensis. Curante Abrahamo Gronovio. Editio secunda. Lugduni Bat. apud Samuelem et Joannem Luchtmanus.— Editio hæc non solum multo emendatior est prior, sed et auctior

Delph. et Var. Clas.

Justin.

3 Z

multum, cum in ea diligentius præstiterit, quæ in illa negligentius egerat. Præfationi suæ priori addidit curatorem, et Codd. (VI. Lugdunensium, v. Anglicanorum, et trium Italicorum) et vet. edd. descriptionem: tum præter Grævianam et Schefferianam præf. etiam illas Glareani, Bongarsii, Modii, Bernecceri, Boxhornii, Vossii, Fabri, Vorstii, et ed. Oxon. 1684. subjecit. Commentariis prioribus accessere Henr. Glareani notæ excerptæ. Ipsius editoris autem curæ propriæ longe auctiores pro ætate viri et amplioribus doctrinæ instrumentis, quibus adjutus fuit. Index quoque novis curis perfectior evasit.

— Parisiis. 16. Justinii Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. Cum Prologis ab eruditissimo Abbate de Longuerue emendatis Notisque illustratis. Editio novissima, ab omni obscenitate expurgata a D. G. ex Universitate. Parisiis, apud Paulum Dionysium Brocas.

1770 Parisiis. 12. ap. Jo. Barbou.

— Halæ Magdeb. 12. impensis Orphanotrophi.

— Londini. 12. ex ed. Mich. Maittaire.

1772 Londini. 8. cum versione Anglica Jo. Clarke.

1775 Norimbergæ. 8. min. ex offic. Riegel.

1778 Moguntia. 8. Justinii historiarum Libri XLIV. scholis accommodati. Moguntia, sumptibus Gymnasii Electoralis.

1780 Halæ Magd. 12. impensis Orphanotrophi. Editio III.

1781 Fuldæ. 8.

1784 Biponti. 8. maj. studiis Societatis Bipontinæ. Ex typographia Societatis.

1790 Manhemii. 12. Justinii historiarum Philippicæ et totius mundi, secundum optimas novissimasque editiones.

— Wirceburgi. 8. Chrestomathia Justiniana, in usum studiosæ juventutis.

1793 Lemgovæ. 8. Justinus zum Gebrauch der ersten Anführer, mir kurzen historischen und grammatischen Anmerkungen, wie auch mit einem Wörterbuch versehen von Albert. Christ. Meinecke. Lemgo, im Verlage der Meierschen Buchhandlung.— Lexicon separatim etiam prodit ibid. 1794. 8.

VERSIONES.

PORTUGALLICA.

1726 Justino Lusitano, por Troillo de Vasconcellos da Cunha. Lisboa. Fol.

HISPANICA.

1586 Justino abreviador de la historia general del Trogo Pompeio, traduzido en lengua Castellana, (per Georgium de Bustamante,) en Anvers. 8.

ANGLICÆ.

1564 Justin translated by Arthur Goldinge. Imprinted at London by Tho. Marshe. 4.

1570 Thabridgemente of the Histories of Trogus Pompeius, gathered and written in the Laten tung, by the famous Historiographer Justine, and translated into Englishe by Arthur Goldinge: a worke conteynning bressly great plentye of moste delectable Histories, and notable examples, worthy not only to be read, but also to bee embraced and followed of al men. Newlie conferred with the Latin copye, and corrected by the Translator. Anno Domini 1570. Imprinted at London by Tho. Marshe. 4.

1578 Eadem, ibid. ap. eundem. 4.

1606 Justin's History of the World, translated into English. London. Fol.

1654 The History of Justin, taken out of the forty four Books of Trogus Pompeius, containing the Affairs of all Ages and Countries, both in Peace and War, from the beginning of the World until the time of the Roman Emperors. With an account of Justin, and the time when he flourished, from G. J. Vossius; and a List of the Kings and Emperours of the several Monarchies. Translated into English by Robert Codrington. London. 12.

1664 Eadem, ibid. 12.

1672 Eadem, ibid. 12.

1682 Eadem, ibid. 12.

1689 Eadem, the fifth Edition. London, printed for W. Whitwood. 12.

1712 Justin's History of the World, from the Assyrian monarchy down to Augustus Cæsar, translated into English, with Remarks, by Thom. Brown. London 12.

1719 Justin's History of the World, &c. translated into English, with Remarks, by Thom. Brown. The second Edition. Revis'd by Mr. O. Dykes. Loudon, printed for Will. and John Innys. 12.

1732 Justin ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XLIV. quam diligentissime ex variorum exemplorum collatione recensiti

et castigati. To which is added, the Works of Justin disposed in a grammatical or natural order, in one Column, so as to answer, as near as can be, Word for Word to the English Version, as literal as possible in the other. Designed for the easy and expeditious learning of Justin, by those of the meanest capacity, and without Fatigue to the Teacher. With chronological Tables accommodated to Justin's History. And also an Index of Words, Phrases, and most remarkable Things. For the Use of Schools. By Nicolas Bailey. London. 8.

— Justinī Historiæ Philippicæ. With a literal English Translation. By John Clarke. London. 8.

1741 Justin's History of the World, &c. translated into English by Thom. Brown. London. 12.—Repetitio ed. 1719.

1742 Justinī Historiæ Philippicæ. With a literal English Translation. By John Clarke. London. 8.

1746 Justin's History of the World, translated into English by Mr. Turnbull. London. 12.

1772 Justinī Historiæ Philippicæ. With a literal English Translation. By John Clarke. London. 8.

BELGICÆ.

1610 De historien Justinī uyt Trogo Pompeio vergadert, gētranslateert uyt den Latyne door Florens van Wee. Tot Arnh. 8.

1682 De historien von Justinus uyt Trogus Pompeius, vertaelt door F. v. H. tot Dordr. 12.

GALLICÆ.

1538 Les Œuvres de Justin vray hystoriographe sur les faictz et gestes de Trogue Pompée, traduitz de Latin en François par Guill. Michel dict de Tours. à Paris. Janot. Fol. caractere Gothico cum figg.

1540 Justin vray hystoriographe sur les hystoires de Trogue Pompée, contenant XLII. livres, traduitz du Latin en François par Guill. Michel dict de Tours. à Paris, par Denys Janot. 12.

1554 Les histoires universelles de Trogue Pompée, abrégées par Justin, traduites de Latin en François par Claude de Seyssel. à Paris, de l'imprimerie de Vascosan. Fol.

1559 Eadem, ibid. ap. eundem. Fol.

1666 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en

abregé par Justin, et traduite en François par le Sr. de Colomby. à Rouen. 12.

1669 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en abregé par Justin, et traduite en François par le Sieur de Colomby. Nouvelle edition revue et corrigée. à Lyon, chés Jean Girin et Barthelemy Riviere. 8.

1672 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en abregé par Justin, et traduite en François par le Sr. de Colomby, revue et corrigée par Mr. le Fevre. à Saumur. 8.

1675 L'Histoire universelle de Trogue Pompée reduite en abregé par Justin, et traduite en François par le Sieur de Colomby. Revue et corrigée en cette derniere edition. à Rouen, chez Pierre Amiot. 8.

1693 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en abregé par Justin, traduction nouvelle, avec des remarques, par Mr. D. L. M. (Louis Ferrier de la Martiniere.) à Paris. Guillain. 2 voll. 12.

1708 Histoire universelle de Justin, traduite par Mr. l'Abbé A. à Paris. 2 voll. 12.

1737 Nouvelle Traduction de l'Abregé historique de Justin, avec deux Cartes geographiques des pais dont parle cet auteur, ensemble un petit Dictionnaire de ces mêmes pais, suivant l'ancienne et la moderne Geographie, par l'Abbé Favier. à Paris. 2 voll. 12.

1755 Histoire de Justin traduite par M. l'Abbé Favier, avec des explications allemandes. à Liegnitz. 12.

1774 Histoire universelle de Justin, extraite de Trogue-Pompée; traduite sur les textes Latins les plus corrects. Avec de courtes notes critiques, historiques, et un Dictionnaire géographique de tous les pays dont parle Justin. Par M. l'Abbé Paul. à Paris chez J. Barbou. 8. 2 voll.

GERMANICÆ.

1531 Des Hochberühmptesten Geschichtschreibers Justini wahrhaftige Hystorien, die er auss Trogo Pompeio gezogen, vnd in vierzig vier Bücher aussgeteylt, darinnen er von vil Kunichreichen der Welt, wie die auff vnd abgang genommen, beschriben. Die Hieronymus (Boner) der Zeyt Schulteyß zu Colmar aus dem Latein inn diss volgend teutsch vertolmetschet hat, welche nit allein zu lesen lustig, sonder einem yeden menschen zu wissen nützlich

vnd not ist. Gedrukt zu Augsburg durch Heinrich Steiner. Fol. c. figg. ligno incisis.

1532 Eadem, ibid. apud eundem. Fol.

1656 Der verteutschte Justinus, &c. von Schweser. Cassel. 8. —Prima hujus versionis editio in Bibliotheca Fabriciana refertur ad an. 1649. qui error inde propagatus videtur in Bibliothecam Schummelio-Schlüterianam.

1660 Der vertentschte Justinus, oder XLIV. Bücher derer Geschichtbeschreibungen des Justinus auss dem Pompeius Trogus; vor dessen in das teutsche übergebracht, und uff gnädiges Begehren einer hohen fürstlichen Person vor fünf Jahren erstlich zum Druck befördert, von Joh. Friedr. Schwesern. Itzo aber aufs neue übersehen, von seinen vorigen Druckfehlern gesäubert und fleissig corrigiret. Cassel, gedruckt bey Salom. Schadewiz. 8.

1675 Der verteutschte Justinus, &c. vor etlichen Jahren, uff gnädigstes Begehren einer hohen Fürstl. Person, ins teutsche übersetzt, und hernachmahls zum Drucke befördert. (von Schweser.) Ietzo aber von dem Uebersetzer, aufs neue, gegen den Lateinischen Text gehalten, und fleissig übersehen, auch von denen Druk-und andern Fehlern, gesäubert. Die dritte Aussfertigung. Cassel, in Verlegung Joh. Ingebrandt. 8.

1697 Eadem. Vierte, verbesserte Ausgabe. Cassel, bey Salomon Kürsner. 8.

1781 Justins Weltgeschichte, übersetzt und mit erläuternden Anmerkungen begleitet von J. P. Ostertag. Frankfurtam M. bey Joh. Christ. Hermann. 8. 2 Theile.

1792 Eadem, ibid. apud eundem. 8. 2 voll.

ITALICÆ.

1477 Justino vulgarizato iustissimamente qui comincia. Prologo. In fine: Finisse il libro di Justino abreviatore di Trogo pompeio posto diligentamente in materna lingua. Et impresso in lalma citade de venesia ale spese di Iohanne da colonia: et Iohanne gheretzen compagno ne gli anni del Signore M. cccc. LXXVII. ali giorni. x. septembr. Andrea vendermino felicissimo duce imperante. Fol.—Auctor hujus versionis est Hieronymus Squarzacius Alexandrinus, quantum ex epistola dedicatoria colligere licet.

1524 Justino historico Clarissimo, nelle historie di Trogo Pompeio, novamente in lingua toscana tradotto: et con summa diligen-

tia et cura stampato. In fine : Finisse il Libro di Justino Historico abbreviatore di Trogo Pompeo posto diligentemente in materna lingua. Et Stampato nella inclita Città di Venetia per Nicolo Zopiuo e Vicentio compagno. Nel. M. D. XXIIII. Adi X. de Novembre. Regnante lo inclito principe Messer Andrea Gritti. 8.— Ex superiore expressa, mutatis tantum quibusdam ad orthographiam et interpunctionem spectantibus.

1526 Justino, &c. In fine : Finisse, &c. Et Stampato in Vinegia per Gregorio de Gregorj. Ne l'anno M. D. XXVI. del mese di Aprile. 8.—Repetitio ed. antecedentis.

1535 Giustino Historiographo clarissimo, nelle Historie di Trogo Pompeo, Nuovamente in lingua Tosca tradotto et con somma diligenza et cura stampato. In fine : Finisse, &c. Et Stampato in Vinegia per Pietro de Nicolini da Sabio. Ne l'anno M. D. XXXV. Del mese d'Ottobrio. 8.

1542 Justino, &c. (ut 1524.) In fine : Finisse, &c. Et stampato in Vinegia per Bernardino de Bindoni Milanese. MDXLII. 8.

1561 Giustino Historico nelle Historie di Trogo Pompeo, tradotto per Thomaso Porcacchi. In Vinegia, appresso Gabriel Giolito de' Ferrari. 4.

1590 Giustino Historico illustre, ne le historie esterne di Trogo Pompeo, tradotto dal Sig. Bartolomeo Zucchi, da Monza. Coll' aggiunta de gli Argomenti a ciascuno Libro, con le Postille in margine de le cose, che vi si trattano; e con due copiosissime Tavole : Una di tuto quello piu segnalato, che in queste Historie si comprende: L'altra de le Provincie, Popoli, Città, Castella, Monti, Mari, e Fiumi, de' quali si fa mentione; co' lor nomi antichi, e moderni, a gusto di chiunque si compiace de la Geografia, e de le Historie. In Venetia, presso il Muschio. M. D. LXXXX. 4.

1730 Giustino, &c. (ut 1561.) per Thomaso Porcacchi. In Vinegia, appresso Christoforo Zane. 8.

PRÆCEDENTIA exhibent editiones Justinī per sæc. XV. multiplicatas, et eas a Bipontinis sedulo recognitas ad a. 1802. Quædam hic et inde sparsa, ab iisdem omissa, colligenda manent, et in serie lectori apponenda.

Harlesius notat (Brev. Not. Lit. Rom. p. 494. Lips. 1789.) doctissimum editorem Bipontinum pronuntiare, in Indice Editionum Justini, Editionem Principem esse sine a. et l. et *quondam* Principem haberi Romanam per Udalr. Gallum: at quidem in nova editione Bipontina, 1802. hæc editio per Udalr. Gallum, sine anni nota, pro Principe Editione accipitur. Utcumque vero hæc sint, annus quem ponit (per conjecturam) editor Bipontinus 1470. eum ponit Audiffredi (Catal. Histor. Crit. Romanarum edd. sæc. xv. p. 70.) 1471. et eundem vindicat.

In Museo Britannico est versio Hispanica quæ nomen fert Juan de Medina, Anvers 1542. 12mo. Præfigitur Præfatio vel Dedicatio, 'Al Illustrissimo el Condestable de Castilla, por Juan de Medina, Librero,' et subjungitur fertilis Index Alphabeticus. Sed videtur esse una tantum ex editionibus infra notatis, etsi nomen de Bustamante nec in titulo, nec in Dedicatione occurrit, sed tantum bibliopolæ, Juan de Medina.

Justini, &c. Colon. Agripp. 12mo. 1556. Mus. Brit.

Justinus, &c. 8vo. Par. 1585. Catal. *White-Knights*, N. 2227.

Notant Bipontini versionem Hispanicam: 'Justino abreviador de la Historia general del Trogo Pompeio, traduzido en lengua Castellana (per Georgium de Bustamante) en Anvers 8vo. 1586.' Secundum Pellicer (Ensayo da una Bibliotheca de Traductores Espanoles) editiones hujusce versionis sunt quinque. Prima in Alcala 1540. fol. Secunda in Anvers 1542. 8vo. Alia in Anvers 1609. 8vo. ut ante in 8vo. 1586. et in Bruxellis 1608. 8vo. Hæc editio in Indice Expurgatorio inserta est ab Inquisitore Generali, ob ea quæ Justinus tradidit de Judæis, præcipue de Abrahamo, Josepho, et Moyse. Hinc fortasse rarior est, sed nec (secundum Pellicer) admodum bona, et Paraphrasis potius est quam versio.

Justini Hist. cum comment. Victor. Strigelli, &c. ac notis Bongarsii. Ursellis 1611. 8vo. Biblioth. Bodl.

Justini Hist. Anglice versa a Rob. Codrington, Lond. 8vo.

1612. Cui subjungitur versio etiam Angl. S. Aurelii Victoris. Cum Indice alphabetico. Bipontini, secuti Brugemanni 'View,' &c. notant varias edd. hujusce versionis, hac prima excepta. Penes nos est, si modo titulus recte se habeat.

Justini Hist. &c. ab Abbate de Longuerue, 16mo. Par. 1625. cum Privilegio Regis. Mus. Britan. Sub finem adduntur, Prologi Historiarum Philippicarum Trogi Pompeii emendati, cum notis et variis lectionibus. Illi Prologi collati sunt a D. Bernardo de Montfaucon cum libris quinque Mss. Diarium Italicum p. 452. usque ad finem.

Justini Hist. &c. Lugd. Bat. 1626. 24mo.

Justini Hist. &c. Lugd. Bat. apud Elzevir. 8vo. 1684. Biblioth. Askeuian. p. 83.

Justini Hist. &c. cum notis Berneggeri, Bongarsii, &c. 8vo. Stav. 1660. Catal. Universal. Librorum, Lond. 1701.

Justini Hist. &c. cum notis variorum selectissimis, 8vo. Norib. 1666.

Justini Hist. &c. 8vo. Paris. 1670. Catal. Universal. Librorum, &c. Vol. 1. B. 66.

Justini ex Trogi Pompeii Historiis Externis Libri XLIV. Omnia quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione castigata. Novissima editio 12mo. Lond. 1678. Cum Privilegio Regis. Textus merus cum marginalibus indicibus.

Justinus de Historiis Philippicis, &c. Illustravit P. J. Cantel, in usum Delphini. Editio quarta, ex nova recensione Davidis Durandi, R. S. S. Repetita fuit in 8vo. maj. Lond. 1774.

Germanice transtulit Justinum Christ. Frid. Schmidt. Lemgov. 1786. 8vo. Felicius vero Ostertagius, cujus versionem notant Bipontini.

Optime audit editio Bipontinorum, 1802. qui postea doctos suos labores prosecuti sunt Argentorati. Editio eorum, ut agnoscunt ipsi, multum debet editioni Udalrici Galli.

Sequentes editiones confectæ sunt ad usum scholarum :

Delph. et Var. Clas.

Justin.

. 4 A

Justinus, Trogi Epitomator, Christianæ Juventuti accommodatus. Edidit T. Chr. Zembach, Lips. 1805. 8vo. Expurgata est editio.—Fran. Xav. Schoenbergeri, Vindob. 1806. 8vo.—Darmstadiensis, 1808. 8vo. maj.—Haliensis, 1815. 8vo.

Justini Hist. &c. ex recensione Christ. Frid. Wetzen. Lignit. 1806. Magna laude hæc editio accipitur a literaturæ Romanæ studiosis, tam ob textum, a Græviano præcipue, sed non penitus, constitutum, quam ob annotationes criticas. Hæc editio, secundum Catal. Treuttel et Würtz 1819. repetita fuit Lips. 1817. 8vo.

Justinus de Historicis Philippicis, &c. Editio nova ex recensione Davidis Durandi, R. S. S. Accessere Jacobi Bongarsii Excerptiones Chronologicæ ad Justini Historiam accommodatæ. Edinb. 8vo. maj. 1814. Répétitio est Delphinæ.

Inter ea quæ de editionibus et versionibus memoracione digna sint, notanda etiam est versio in hodierna Græca lingua, quæ *Ῥωμαϊκὴ* vocatur, cui tit. *Ἐπιτομὴ τῶν Φιλιππικῶν τοῦ Πομπηίου Τρόγου νῦν πρῶτον ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὴν Λελοδορικὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον μεταγλωττισθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ ἀποπειρογράφου τῆς Ῥουμουνίας. Ἐν Λειψία παρὰ τῷ Ταύχνιτς.* 1817. 8vo. maj. Cum annotationibus. Jam olim Græci neoterici suos libros *Ῥωμαϊκοὺς* excuderunt et ediderunt Venetiis, ubi vulgatus fuit *Ὁ Χρονογράφος, τουτέστι, Βιβλίον Ἱστορικὸν Συνοπτικόν*, apud Græcos hodiernos per multos annos celeberrimus, apud nos rarissimus. Penes nos est, et eo potius hic loci notandus quia Justini historiæ persimilis, incipiens ἀπὸ δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς αἰχμαλωσίας Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πλέον ἐπέκεινα. Venet. 1670.

Justini Hist. &c. ex editione Abrahami Gronovii, cum Sallustio ex editione G. Cortii. Edidit J. Carey, LL.D. Lond. 1818. 18mo.

Dissertationes et Disputationes criticas paucas de Justino adjicimus :

A. H. L. Heeren *Comment. de Trogi Pompeii, ejusque continuatoris Justini, fontibus et auctoritate. In Commentariis Societatis Gotting. Class. Phil. Tom. xv.*

Observationes crit. in Justin. in tractatibus J. Jortin, S.T.P. Lond. 1790. 8vo. vol. II.

Crit. Inquisit. in Vitam Alexandri, ex antiquis historicis refictam, Gallice a Barone de Croix, vel Anglice a Ricardo Clayton, Baronetto, cum annot. et tabula geographica. Bathoniæ 1793. 8vo.

Disputationes Academicæ duæ a M. J. Gottlob Graesse. Viteburg. 1800. 4to.

RECENSUS CODICUM MSS.

JUSTINI,

QUI IN BIBLIOTHECIS BRITANNICIS ASSERVANTUR.

Codices in Museo Britannico.

IN *Biblioth. Reg.* 15 A. XIII. Justinii Epit. Trogi Pompeii. Cod. membran. sæc. xv. Præfigitur codici utilis omnium Librorum XLIV. syllabus.

15 C. I. cod. chartaceus, 4to. pp. 80. cui titulus : In Trogum Pompeium sive Justinum Chorographia ad excellentissimum et illustrissimum Dominum D. Eduardum Walie Principem : a. 1546. Auctore Petro Olivario Valentino. Huic subjicitur, ut etiam puerili ætati apta, similis Chorographia in Epistolas Familiares Ciceronis : a. 1546.

IN *Biblioth. Harl.* N. 5076. cod. chartac. Justinii, cum aliis Historiis et Orationibus, sæc. xv. in Italia scriptus : habet hic et inde indices marginales.

N. 5279. cod. membran. Justinii, sæc. xv. illumin. et eleganter scriptus Italico caractere. Sine gloss. et indice marginali.

Alii sunt codices inter Harl. membran. et chartac. elegantes, usque ad decem numero : nempe, N. 2487. 2657. 2705. 2718. 2740. 2762. 4099. 4822. 4922. 5292.

Inter *Burneianos* N. 329. cod. est Justinii chartac. fol. pp. 128. nonnullis sententiis collatis cum editione Abr. Gronovii quæ Lugd. Bat. edita fuit 1760.

Alii septem codd. Justinii hic asservantur, chartac. et membran. omnes similiter habentes paucas pagg. collatas ad ed. Gronovianam.

Codices Oxonienses.

In *Biblioth. Bodl. Laud. Lat. Auct. F. 2. 29.* cod. membran. bene scriptus, pulchre illuminatus, pictisque tabulis ornatus. Sæc. XIV. sine gloss. et var. lectionibus.

Laud. Lat. 57. cod. membran. nitide scriptus: sine gloss. et nott.

Inter codd. *Canonici Lat. 145.* sunt quatuor sequentes: *Justini, Abbrev. Trogi Pomp.* cod. membran. nitide scriptus, sæc. XIV. illum. cum paucis indicibus aut notis marginalibus, ad initium.

147. cod. chartac. sæc. XIV. cui subjungitur *Julii Solini Grammatici Polyhistor, sive de Mirabilibus Mundi, et Caii Plinii Secundi, Oratoris Veronensis, de Viris Illustribus:* omnes cum indicibus aut notulis marginalibus.

148. cod. membran. bene conscriptus et illumin. sæc. XV. cum indicibus aut notulis marginalibus ab alia manu.

149. cod. chartac. 4to. sæc. XIV. vel XV. cum indicibus aut notulis marginalibus ab eadem manu.

Inter codd. *Dorvillianos* sequentes se præbent: x. 1. 1. 14. *Justini Epitome Trogi Pompeii,* cod. membran. ff. 109.

x. 1. 3. 32. *Justini Epitome Trogi Pompeii,* cod. membran. ff. 130. De hoc et duobus aliis *Justini* codd. *Dorvillianis* consulendus est (ut monet editor doctus *Codd. &c. Dorvillianorum Descriptionis*) T. Wopkens. *Obs. Misc. Nov. p. x.*

x. 1. 3. 33. aliud exemplar ejusdem operis cod. membran. fol. pp. 129.

x. 1. 6. 35. *J. G. Grævii Dictata in Justini Historiam:* ff. 89.

x. 2. 4. 15. In *Justinum notæ,* manu J. P. *Dorvillii* scriptæ, pp. 814. in 4to. Hæc de *Dorvillianis* referenda sunt editori codicum *Mss.* et impressorum *Dorvillianorum,* cum notis *Mss.* olim *Dorvillianis, Descriptionis, Oxon. 1706.* Notitia etiam *Historiæ Justini,* cod. membran. pp. 140. inter *Clarkianos,* eidem viro docto referenda

est; cujus industriæ Catalogum etiam codicum Clarkianorum debemus.

In Biblioth. *Corp. Christ. Coll. Mss.* abundanti, est Justinus Epitome Historiarum Trogi Pompeii, 4to. cod. pulcherrimus, membran. Sub initio: 'Incipiunt Cronica Justinus in Abbreviationibus Trogi Pompeii.'

In Biblioth. *Colleg. Nov.* pretiosos quosdam Mss. tenente, Trogi Pompeii Epitome Historiarum, continens Libros XLIV.

Codices Cantabrigienses.

In Biblioth. *Publica N. 2375.* cod. qui continet inter alia (Art. 14.) Trogum Pompeium quem exscripsit Justinus. Versus qualiscumque in principio libri:

'In Trogi sequitur Justinus Epithoma Libellus.'

In Biblioth. *Trin. Coll.* cod. asservatur, qui, cum aliis, continet Historiam Ptolemæi, quæ videtur esse Justinus Abbreviatio. Membran. sæc. XIII.

Codex Edinensis.

In Biblioth. *Advocatorum*, Justinus Historicus: Historiarum Philippicarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. Cod. Ms. 4to. Hic, ni fallimur, unus est ex multis iis codicibus quos collegit vir apud Scotos jure celeberrimus, Jacobus Balfour, Baron de Kinnaird. Memoria Balfouriana, Edinb. 1699. p. 21.

De Codicibus in exteris Bibliothecis asservatis consulat lector Gronovii Præf. supra p. 3. sqq.

I N D E X

I N

J U S T I N U M.

INDEX

IN JUSTINUM,

AUCTORE
JOANNE FREINSHEMIO,

MULTO PLENIOR REDDITUS A.
JOANNE VORSTIO, ET JOANNE SCHEFFERO,

ALIISQUE.

Primus numerus Librum, secundus Caput cujusque libri, tertius Tmematia seu
Sectionuncias capitum denotat.

A TRECIO ponere partem exercitus i, 6, 10 (pro quo mox: post terga). a frontibus i, 6, 11 a principio Sicilia patria Cyclo-
pam fuit iv, 2, 1 a prioris fortunæ pro-
cella animi ad spem certaminis revocan-
tor iv, 5, 4 a fastigio majestatis in ser-
vitutem redacta xlii, 1, 5 a castris pro-
fugus xxii, 8, 8 a Sicilia abire xliii, 3,
10 Demetrium a Macedonia accessere
xxvi, 3, 3

Ab hostibus quam a filio tutior x, 1, 7
ab ipso limine patriæ abducti xiv, 3, 9

Abdalonimus ex hortulano Sidonis rex
xi, 10, 8

Abditæ insulæ ii, 12, 16

Abducere virgines ante nuptias xxi, 2,
10 filiam alicujus xxii, 3, 1. xiv, 3, 9
abductus in secretum xviii, 7, 9 abducta
in Italiam juventute xvii, 2, 15 abducta
ei sorore xxxix, 4, 1 abductis captivis
xxix, 4, 6

Abellani Chalcidensium coloni xx, 1,
13

Abesse a liberis ii, 5, 1 paulum a ca-
detph. et Var. Clas.

Ind. Just.

picenda urbe absuit ii, 8, 4 abest metus
(non timet) ii, 10, 23 Vorst.

Abjici ossa in mare jussit iii, 3, 12
corpus insepultum xli, 6, 5 in Oceanum
xliv, 4, 6 abjectus partus xi, 12, 6 ab-
jectæ epistolæ totis castris xiv, 1, 9 ab-
jectis armis viii, 2, 4

Abire in regnum ii, 12, 2 in exilium
vi, 4, 7 in diversa xlii, 4, 8 Sicilia iv, 5,
2 convivio vii, 3, 4 a Sicilia xliii, 3,
10

Ablegatus ab avo in Persas i, 5, 8

Abnuere totam ix, 2, 8 collationem
xvi, 3, 9 munus libertatis xxxviii, 2, 8

Abolere invidiæ famam viii, 3, 7 cla-
dem acceptam nova victoria xxxi, 6, 8
maculam segnitie xxxvi, 1, 2 injuriam
xlii, 3, 1

Aborigines primi Italie cultores xliii,
1, 3 Aboriginum pastores Romulus et
Remus xxxviii, 6, 7

Abraham rex Damasci xxxvi, 2, 3

Abrupta quo nomine Græce pronun-
tiantur iv, 1, 7 terræ motu portio montis

a

abrupta xxiv, 8, 9

Abrupte agere (hoc est, calide, inconsideranter) ii, 15, 4 Freinsh.

Abacis auribus, naso, labiisque xv, 8, 4

Abcondita intra nodos capita loramentorum xi, 7, 16

Abcens Athenis insimulatur v, 1, 1 absentis nutricis Alexandrum maxime pudebat xii, 6, 10 absente patre xxvi, 2, 11 absente Pacoro xlii, 4, 5 et 7 absente Phrahate xlii, 5, 5 absentibus viris iii, 4, 4

Absentiam Arcadum speculati vi, 6, 6 absentiam ejus aucupantes xxix, 4, 10 amisso per absentiam regno xvii, 8, 3 filium per absentiam Mithridatis Laodice uxor enixa fuerat xxxvii, 3, 6 regnum Syriæ per absentiam Demetrii Trypho occupaverat xxxviii, 9, 3 per absentiam regis a Demetrio deficiunt xxxix, 1, 3

Absolutionem contemnere ix, 4, 10 nota absolutionis xxiii, 2, 7

Absolutus rex xxxii, 2, 5

Absorbuit solidas civitates terræ motus xxx, 4, 8

Abstinentia alieni ii, 2, 11 canes multorum dierum abstinentia cruciati xlv, 4, 5 abstinentia interpellata sagina xlv, 4, 14

Abstinere imperio i, 1, 7 bello xii, 2, 11 regii honoris ornamentis xii, 2, 13 regno pupilli xxi, 1, 2 Ægypto xxiv, 8, 1 manus a regno Ægypti xxx, 8, 3 a proxima manus viii, 6, 4

Abstrusorum metallorum felices divitias xlv, 1, 6

Absumere: aquarum illuvies majorem partem Græciæ absumsit ii, 6, 10 duces vestros armis absumsistis xiv, 4, 14 tempestas grandine et frigore saucios absumsit xxiv, 8, 10 solida intercipi absumique navigia iv, 1, 16 exercitu absumto ii, 4, 32

Abundantia xxiv, 7, 4 vini ceterarumque copiarum xxiv, 7, 7 aquarum xli, 5, 4 opum xliii, 5, 4 cunctarum rerum xlv, 3, 4

Abundare opibus et multitudine xviii, 4, 2 auro xxv, 1, 10 abundante multitudine ii, 5, 17 et xxiv, 4, 1 servi multitudine abundantes xviii, 3, 6

Abutens valetudine viri xiv, 5, 2

Abydos ii, 13, 5 et 8

Ac si xxii, 1, 7 et 9 perinde ac si xxxi, 5, 7 non secus ac si xix, 3, 8

Acarnanes Alexandrum Pyrrhi in regnum restitunt xxvi, 8, 1 Romanorum auxilium implorant contra Ætolos xxviii,

1, 5 soli Græcorum auxilia contra Trejam non miserunt xxviii, 1, 6

Accedere ad montem xii, 7, 8 ad dormientem xv, 4, 17 accedere ad eum percussores ausi non sunt xiii, 8, 8 accessit exercitui animus ingens i, 6, 12 huc accedit quod &c. ii, 10, 6. xiii, 8, 8. xxii, 5, 5. xxx, 8, 2 accesserat quotidiano labori fames ii, 13, 11 accedunt hæ vires Lacedæmonii iv, 8, 5 vires ejus sibi accessuræ xiii, 5, 15 accessura illis, (quæ subigerentur) pro ignobili momento Macedonia vii, 8, 1 accedere viribus alicujus viii, 3, 14 accesserat stupri indignitati fœditas ix, 6, 5 accessere viribus Persarum non mediocre momentum xi, 4, 12 accesserat penitentiam recordatio xii, 6, 10 accedit sævitium insolentia xvi, 5, 7 ne tertius sibi hostis accederet xvii, 2, 10 socius alicui parti accedit xvii, 2, 11 postremus ille domus suæ ruinæ cumulus accessit xvii, 2, 1 his malis deletus cum imperatore exercitus velat quidam ærumnarum cumulus accessit xxii, 7, 1 accessit tantus ardor animis regis adventu illius xxxi, 8, 6 accessit ad regni administrationem xxxvii, 8, 1 in hac (Cleopatra) accedere necessitudinem sanguinis xxxix, 8, 8 accessere opes xli, 2, 4

Accendere animos in spem xiii, 7, 6 (hoc est, spe implere, ut auctor loquitur xl, 1, 8). accendi (subaudi ira) xiv, 6, 7 Freinsh. (sic et xi, 8, 9). accensus incredibili ardore mentis xi, 5, 4 accendere aliquid ostentatione divitiarum (pro excitare) xi, 9, 4 Vorst. non odio, sed dignitatis gloria accensus xv, 2, 8 querelis accenditur senatus in aliquem xxii, 2, 6 accensus favore juvenis xxv, 2, 3 accendi pertinacia xxxix, 3, 10 emulatione virtutis xlii, 2, 3

Acceptissimus (hoc est, gratissimus) xiii, 2, 8. xviii, 3, 9 Freinsh.

Accidit xiv, 1, 12. xxii, 6, 2

Accipere puerum in manum (hoc est, brachiis excipere, *Auff die Arm nehmen*) i, 4, 12 non accipere pacem (non est recusare, sed non posse consequi) v, 4, 4 Ita, affirmate: accipere veniam ab aliquo xii, 8, 6 provinciam xiii, 4, 12 et 21 (pro consequi). accipere (pro admittere) xi, 6, 9 (pro audire) iii, 7, 7 cæjus inter clarissimos vindices urbis nomen accepimus (id est, audivimus aut legimus) vii, 1, 5 accipere herbam in potu (pro adhibere, sive sumere, quod Plinio frequens est) xii, 10, 3 Freinsh. accipere exercitum (id est, regendum accipere) i,

6, 9 vulnus (id est, cladem) i, 8, 10. v, 5, 3 (Contrarium) dare vulnus, ibid. vulpera ii, 11, 19 accipere nuntium i, 9, 9 parvam manum (id est, parvum exercitum) i, 10, 21 Vorst. accipere grate manus xi, 10, 10 accipere jugum xlv, 5, 8 patienter jugum servitutis xi, 14, 7 responsum xii, 2, 8 iracunde laudes paternas xii, 6, 6 in deditionem xii, 6, 18. xii, 7, 13 imperium xii, 16, 9 aurum xiii, 5, 9 praecepta virtutis ab aliquo xv, 3, 6 pecuniam xvi, 4, 9 et 20 conditionem pro manifesto omine xviii, 5, 3 partem regionis in portionem belli xxviii, 1, 1 aliquam in matrimonium xvii, 2, 16. xxviii, 3, 10 cladem xxxi, 6, 8 ignominiam bello xxii, 3, 16 accipere opinionem veteris fabulae xlii, 7 opinionem paternae mortis xlv, 3, 2 non accipiendum bellum statuit, sed inferendum xxxi, 4, 10

Accipitris ritu xxvii, 2, 8

Accire auxilia v, 9, 14. xxxiii, 1, 2 accitus ad prodenda memoriae acta xii, 6, 17 accitus in civitatem xxii, 1, 6 in regnum xxxiv, 4, 3. xl, 1, 4

Acclamare i, 6, 6. xxiv, 5, 4

Acclinis parietis xviii, 4, 9

Accusare tarditatem alicujus ii, 15, 6 crudelitatem alicujus xiv, 6, 6 accusare Deos xix, 3, 3 accusari proditoris vi, 4, 7 affectati regni xviii, 7, 18. xxi, 5, 11

(Accusativus cum infinitivo, ut aliquid subaudiatur: e. g. Quis non miratur?) tantam in eo virtutem fuisse ii, 9, 19 tantam famae velocitatem fuisse ii, 14, 9 tantum in uno viro fuisse momenti v, 4, 12 tantum facinus admisisse ingenia viii, 2, 12

(Accusativi Graeci) Zopyriona ii, 3, 4 Ionas ii, 12, 1 Lacedaemona v, 1, 3 Eleusina v, 10, 4 Conona vi, 1, 9 Macedonas vii, 2, 7 Phrygas xi, 7, 9

Acerbas Elises maritus a Pygmalione necatur xviii, 4, 9

Acerbi cruciatus xviii, 4, 14 acerba et laetosa res xxviii, 8, 14

Acerimus inter recusantes xii, 7, 2 acerrimus puer xii, 16, 7

Acerime cerni bellum ii, 12, 23 acerime pugnare xi, 14, 5

Acessiones annis xii, 9, 1

Achmi Perusinorum conditores xx, 1, 11 a Philippo ad Romanos desciscunt xxix, 4, 11 bellum gerunt cum Nabide xxxi, 3, 3 cum Messeniis xxxii, 1, 4 cum Romanis xxxiv, 3, 1 per civitates velati per membra divisi sunt xxxiv, 1, 2

Acherorum inter se conspiratio, fides, et potentia xxiv, 1, 1

Achiaia iii, 6, 13

Acheron annis Italiae xii, 2, 14 Epiri xii, 2, 3 (ubi Acherusius annis dicitur adjectivo ab Acheronte deducte: quod non advertit Ortelius in voce Acheron, Freinsh.)

Aciem rumpere i, 6, 11 in prima acie dimicare iv, 5, 7 acie decernere vi, 7, 10 aciem sustinere vi, 7, 7 ordinare xi, 9, 8 producere xi, 13, 1 exercitum in aciem producere xxx, 4, 6 primam aciem telo praefringere vi, 8, 2 in aciem procedere xiv, 2, 1 in aciem descendere xiv, 3, 1 inter duas acies ii, 9, 11 in acie Perarum plus praedae quam periculi xi, 13, 11

Acilius consul Romanus Antiochum vincit xxxi, 6, 5

Acquirere inimicis suis hostes iii, 6, 11 acquirere alicui periculum ex invidia, infamiam ex suspitione proditoris iii, 7, 8 acquirere incrementa regni vii, 6, 12 viribus auctoritatem regiam xiii, 6, 4 regionem xvi, 2, 3 novi matrimonii gratiam xxviii, 1, 2 viribus suis regnum xxxix, 7, 2 acquisiti viro regni termini i, 2, 8 habitus squaloris ad misericordiam commovendam acquisitus iv, 4, 1 acquisitas classes v, 4, 17 acquisita haec redditibus regna xxviii, 7, 10

Acta Alexandri (pro rebus gestis) xii, 6, 17 acta Herculis xii, 7, 13 Vorst.

Actor (pro histione) vi, 9, 4 Freinsh.

Actus (hoc est, actiones) xxxi, 2, 1 (Ita in Orat. quae fertur Ciceronis in Sallustium num. 4. item in secunda Agraia sub fin.) Freinsh.

Acuit animos injuria et indignitas iii, 5, 4 vires militum labore xx, 1, 2 ad acuendos suorum animos xxiv, 7, 10

Aculei sagittarum ix, 2, 13

Acuminis plena oratio ix, 8, 10

Ad instar (vid. I.) ad libidinem (hoc est, pro arbitrio) viii, 9, 7 ad meliora patriae tempora se reservare ii, 11, 5. xxviii, 4, 9 ad postremum vi, 2, 12. xiii, 8, 10. xiv, 3, 1. xvi, 4, 3. xxiv, 3, 9. xxx, 3, 13. xlv, 4, 4 ad pugnam (hoc est, ut pugnaretur) xi, 13, 2 ad sepulcrum redimere ii, 16, 19 sua tuenda xxviii, 10, 8 dilabi ii, 13, 19 (Ita Tacit. iv. Ann. 73, 1 ad sua tuenda digredi.) Freinsh. ad terrorem omnium interficere aliquem v, 9, 2 ad metum ceterorum xv, 3, 5 ad conspectum alicujus (dum aliquem conspicis) xv, 3, 8 Vorst. ad ultionem segnitiae xxii, 3, 16 ad solatium alterius alicui aliquid adinire

xxviii, 2, 6 ad reatum revocatus iv, 4, 4 (ob reatum ut tanquam reus accusaretur. Scheff.)

Adaspii subiguntur ab Alexandro xii, 5, 9

Addere: adduntur vocibus lacrymas ii, 8, 9. iv, 4, 2 instrumenta luxuriam xxx, 1, 9 haste Deorum simulacris xliii, 2, 3 virtute Orithyae tantum famae et gloriae Amazonum additum est ii, 4, 18 exilio addita orbitate ii, 4, 4 additis numeribus xv, 1, 8 precibus xviii, 1, 1 addito in auxilium adoptionis officio xvii, 2, 20 ad superiores conditiones additum xxxi, 8, 6 addito ei rectore xxxviii, 1, 10

Addictae civitates titulo pacis xxii, 2, 4

Addiscere (pro intelligere ex re late aliorum) ii, 2, 18 Freinsb.

Adducere aliquem eo usque desperationis iii, 5, 6 in summam desperationem xviii, 7, 6 in suspicionem xliii, 2, 10 adduci in spem regni iii, 1, 2 filius in solatia longinquae expeditionis secum adductus xviii, 1, 8

Adco ii, 1, 10. v, 7, 5. vi, 8, 6 adeone x, 1, 7 adeoque xi, 5, 5. xxxiv, 2, 4 adeo ut ii, 1, 15. ii, 10, 11. vii, 6, 16

Adesse praesto cum securibus i, 6, 4 adesse senatui grassanti in populum xvi, 4, 19 adesse ad insidias xliii, 4, 7 fides mortis ejus adfuit xlii, 1, 4

Adhaeret Sicilia Italiae faucibus iv, 1, 1 Hispania Galliae xlv, 1, 8

Adhibere (pro adjungere) viii, 4, 6 in auxilium iii, 6, 2. Freinsb. vi, 6, 7 in convivium vii, 2, 3 adhibere Laedemonios (ut deprecantur pro aliis) viii, 4, 6 Vort. adhibere ludos ix, 4, 1 aliquem in consilium xlii, 6, 10 vim xiv, 4, 8 adhibito exercitu xxii, 2, 1

Adhortationes xxi, 6, 1. xxx, 4, 15

Adhuc i, 1, 5 et 10. ii, 9, 4

(Adjectiva in 'bundus' terminata cum accusativo construuntur. Vid. Meditabundus)

Adigere aliquem sacramento xxi, 4, 5 per suum corpus Mago ferrum jussit i, 9, 22 adacti iurejurando viii, 4, 11

Adjicere imperio regionem, civitatem i, 2, 8. i, 9, 1. v, 4, 6. xxxvi, 1, 9. xlv, 5, 2 gentem regno xli, 6, 8 adiecit Siciliensi ruinae naufragium maris xlii, 2, 12 adiecta laude terrestria belli v, 4, 7 adiecto honore verborum xv, 1, 8

Adimere alicui dignitatem regni i, 2,

6 acutum vi, 6, 11 regnum viii, 6, 8. xxxviii, 2, 6 et 8, 3. xxxix, 2, 4 auxilio fugae adempto xlii, 6, 4 iustis dominis ademptum solum xviii, 2, 8 adempto vagandi arbitrio xxxix, 5, 4 adempta restituere v, 10, 2

Adire concionem ii, 15, 9 gentem xli, 10, 11 regionem xxxviii, 7, 9 conculum xx, 2, 6

Aditu regis obtento xxi, 6, 5 aditus omnes obidere i, 5, 10

Adjungere regno alicujus captas civitates xlii, 3, 1 victorias Deorum socles se adjungunt xxiv, 8, 7 adjunxit exercitui suo robur Thessalorum equitum vii, 6, 8 Africam Persico regno (i. e. post subjugatam regnum Persicum et Africam subjugare) Vort. xxi, 6, 1 ne diocessus suus adjungi nepotis paricidio posset xlii, 2, 7

Adjurare (pro jurare) xxiv, 2, 8 Freinsb.

Adjutores xlii, 6, 15

Adjuvare bellum non gregarii militum opera, sed imperatoris virtutibus v, 2, 1 adjuvare privatis viribus v, 9, 8 vindicem communis libertatis v, 10, 1 adjuvandum ea manu rex ix, 5, 4 adjunctas enixe alterius opera v, 11, 6 opera metricis xvii, 2, 11 adjuti externis viribus xviii, 2, 5

Administrare tutelam iii, 2, 7 regnum iv, 2, 5. vii, 2, 5 res domesticas agrorumque culturas xlv, 2, 7 majestatem regni per servum administrata iv, 2, 6

Administratio reipublicae Spartanae ii, 2, 14. iii, 2, 1 regni xiv, 5, 3. xviii, 1, 1. xxxvii, 2, 4 gentis xli, 2, 2

Admirabilis virtus vi, 6, 3 origo xv, 4, 2 casus xliii, 3, 11 admirabile ii, 2, 14 admirabilis xi, 6, 3

Admirabiliter insignis i, 8, 14

Admirari v, 4, 11 admirantes pondus auri xxv, 1, 5 admiratus constantium i, 5, 2

Admiratio: cui admiratio eximia servata virginitatis fuit ii, 4, 17 admiratio tanta ejus fuit xx, 4, 18 quantum nomen admirationis, tantum antiquis terroris dedit iv, 1, 16 contentam hostis in admirationem vertere xi, 2, 4

Admittere facinus (pro committere) xv, 2, 4 Freinsb. (Submediandum autem in eo, quod interdum diserte additur. Vide Ind. Nepotis.) admitti (subdant, ad regem) i, 3, 2 Vort. admittere equum equos i, 10, 7 admittere ad conspectum suum militem xli, 15, 2 admissum facinus majori scelere tegere xxxvii, 2, 7

Admodum (hoc est, *civiter*) xi, 14, 11. xvii, 2, 4. xviii, 5, 5. xiv, 1, 6 et 7 *admodum* puer iii, 1, 3. viii, 6, 7. xxvi, 2, 11. xxxvi, 1, 8 (*παρὰ τὸν ἄνθρωπον* dicit Strabo lib. xvii. pag. 648. lin. 10. et Diodor. xi, 24. Freinsh. Sic Florus xi, 6, 10. 'prætextatus *admodum* filius.' Item Nepos xii, 1, 1. 'admodum adolescentulus:' pro quo idem alibi 'peradolescentulus' xviii, 1, 4.) Vorst. *admodum* parvulus xvii, 2, 17

Admonere aliquem cognationis, sacrorum communium v, 10, 8. xi, 3, 1 *admoneri* libertatis (recuperandas puta) virtute alicujus ii, 9, 5 Vorst. *admoneri* exemplo alicujus ut tibi consulas iv, 5, 11 *admonitus* orbitatis dolore i, 6, 8 *haruspicum* responsi xxiii, 4, 8 *Admovebant* impuberes arii xviii, 6, 12

Admitti xxii, 8, 6

Adolescere i, 5, 8

Adolescens i, 8, 6. iii, 1, 3. ix, 6, 4

Adolescentia vitia xxvi, 1, 1 *adolescentia* juvenis permotus xliii, 2, 10

Adoptare aliquem in successionem regni ix, 2, 1 *adoptatus* xxii, 7, 5

Adoptio testamenti xxviii, 5, 4 (a testamento sive per testamentum facta.) Scheff. *adoptione* Dei lætas xi, 11, 8 *adoptione* liberorum promissa xvii, 2, 8 *adoptionis* officio in auxilium addito xvii, 2, 20

Adorare Deos xi, 4, 6. xliii, 5, 6 *adorari* soliti Persarum reges vi, 2, 13 *adorari* se jubet Alexander xii, 7, 1

Adoratio xii, 7, 1

Adores Damasci rex xxxvi, 2, 3

Adrastii campi xi, 6, 10

Adrestæ superantur ab Alexandro xii, 3, 9

Adria urbs Italica, Græcæ originis xx, 1, 9

Advehere secum Deos xx, 2, 14 *advehi* et *advecta* copia v, 8, 2

Advenæ ii, 6, 4 *advenas* recipere ii, 1, 6 *dominos* velut *advenas* famibus prohibet ii, 5, 3

Advenisse xxiv, 8, 4 *advenienti* venenum paravit xxvii, 2, 7 *advenienti* occurrunt xxxviii, 10, 6

Adventare xi, 8, 1. xxi, 6, 7. xxxii, 1, 7 *adventat* dies xviii, 2, 12

Adventus hostiam i, 8, 2. vi, 7, 8 *regis* ii, 2, 9

Adversarius ix, 6, 8

Adversum bellum ii, 13, 2 *prælium* iii, 5, 11. v, 1, 4 *ex adverso* stant classes ii, 14, 6 *adversis* vulneribus cadunt

ix, 2, 10 *adversis* manibus tanto scelerare xviii, 7, 1

Adversus aliquem mitis vii, 6, 16 *adversus* hostes iracundus vii, 6, 15 *adversus* alios melioris fidei esse viii, 2, 3 *adversus* Carthaginienses portas aperientes xviii, 2, 2

Adulari aliquem viii, 4, 8

Adulatio hostis (hoc est, qua hosti *adulemur*) xi, 12, 12 Ita, vulgi xliii, 2, 2 Freinsh. magnitudinis alicujus xxx, 4, 18 *adulationum* assentiones xxxi, 6, 2 et seq. humili *adulatione* xxii, 7, 5 *adulationis* effectus xxxi, 6, 3

Adulter i, 7, 18. vii, 4, 7

Adulterare xliii, 4, 6

Adulterium Alcibiadis v, 2, 5 *adulteria* apud Parthos graviter puniuntur xli, 3, 1

Adultus filius xlii, 5, 2 *adulta* ætas ii, 6, 14. iii, 2, 5. xvii, 3, 21 *adulti* xlii, 5, 1. xxxvii, 1, 4. xliii, 2, 8

Adanare (pro conjungere) ii, 12, 18. xv, 4, 22. xvi, 2, 1 (pro colligere) v, 9, 6. vii, 1, 12. xi, 6, 4. xii, 2, 16. xiv, 1, 5. xxiv, 6, 2 Freinsh.

Advocare concionem ii, 6, 8

Advolare Cyrenas xxvi, 3, 4 *cum* viribus xxvii, 1, 6

Æacides Molossorum rex xiv, 5, 9 *regno* pollitatur xvii, 3, 17

Æacides Herculis Thebani progenies xi, 4, 5 *plerumque* intra trigessimum annum defuncti xii, 15, 2 *gens antiquissima* xii, 10, 3

Ædes Junonis xx, 4, 11 *ædes* Dianæ et Minervæ xxiv, 8, 5 *ædes* vacuæ xxxviii, 8, 7 *ædes* Apis ceterorumque Deorum Cambyse dirui jubet i, 9, 2

Ædificare ii, 14, 3. xiii, 4, 11

Ædificia ii, 12, 11 et 14

Ædiles Corinthii xxi, 5, 7

Æeta Colchorum rex xxxii, 2, 13

Ægeæ urbs Macedoniæ, quæ prius Edessa vii, 1, 10

Ægeatæ vii, 1, 10

Æger senex xxxvii, 2, 6

Ægeus Thesei pater ii, 6, 14. xlii, 2, 13

Ægialius Medes frater xlii, 2, 1

Ægre (pro vix) ii, 4, 22 *ægre* ab eo obtentum vii, 8, 6 *ægre* quiescit precibus viotus xviii, 5, 6 Vorst.

Ægritudo (pro morore) xxxii, 2, 8. xxxviii, 2, 2 *ægritudo* animi xlii, 2, 4 Vorst.

Ægyptus a Cambyse subacta i, 9, 1 *fœcundissima* ii, 1, 8 (Hinc illud Augusti decretum, apud Tacitum ii. Ann.

80, 5. Freinsh.) magna impensa regum munita ii, 1, 20 occupatur ab Alexandro xi, 11, 1 in divisione imperii Alexandri Ptolemæ cedit xiii, 4, 10 temporata semper fuit ii, 1, 7 structa magnis molibus adversam vim incurrentium aquarum ii, 1, 20 fossis conciam, ibid. ejus paludes ab ipsa prohibuerant Scythas ii, 2, 14 Ægypti rex Lacedæmonios juvat vi, 2, 2 ideoque bello a Persis petitur vi, 6, 3

Ægyptus rex ii, 3, 8 juvenis xxxix, 4, 4 Ægyptium mare ii, 1, 19 Ægyptiorum superstitiones i, 9, 2 cum Scythis contentio de vetustate generis ii, 1, 5 studia, astronomia xx, 4, 3 et magia xxxvi, 2, 7 fœdus cum Romanis xxx, 2, 8

Æmilius Hannibalem navali prælio vincit xxxi, 6, 9 ejus pulchrum facinus xxxi, 6, 7 Persen vincit xxxiii, 2, 6 leges Macedonibus dedit xxxiii, 2, 9 Æmulari cui vi, 9, 2 (ubi Modium vide. Freinsh.)

Æmulatio inter Cononem et Pisandrum vi, 3, 3 virium inter Athenienses et Lacedæmonios iii, 2, 4 virtutis et animorum inter Lacedæmonios et Mæsenios iii, 5, 13 muliebris xiv, 5, 2 gloriæ bellorum causa xvii, 1, 8 æmulationis gloriæ, Pref. 1 æmulatio mutua iii, 5, 13 (Ut mutus amor.) Vorst.

Æmulator virtutum Agesilai Pisandrus vi, 3, 8

Æmulus regni ix, 7, 3. xxxix, 2, 10 (hoc est, competitor, et ut supra viii, 3, 10). particeps xi, 2, 3 Freinsh. æmulus virtutis alicujus xlii, 3, 6 æmuli inter se Lacedæmonii et Thebani viii, 4, 9 æmulorum odia v, 2, 5 æmulos removere xlii, 4, 9 æmuli imperii, gratiæ imperantis (sic enim legendum arbitror) viii, 4, 9 Vorst.

Æneas Latinos condidit xx, 1, 12 in Italiam venit xliii, 1, 7 pugnans contra Mezentium occubuit xliii, 1, 21

Æolides insulæ nativus ignibus frequentes iv, 1, 11

Æquales (qui sunt ejusdem ætatis) ix, 6, 6. xxxvii, 4, 1 Vorst.

Æqualitas difficilem electionem facit i, 10, 2 discordiam parit, vel auget xlii, 2, 3 patrimoniorum apud Spartanos iii, 3, 3

Æqualiter iii, 3, 3

Æquare convexa vallium ii, 10, 24 æquata patrimonia iii, 3, 3

Æquor ii, 13, 10

Æquum jus ii, 10, 6 æquum censere

xii, 11, 5 æquum est xxxiv, 3, 7 æquo Marte (hoc est, pari fortuna belli) iii, 6, 9 Freinsh. æquo animo xv, 2, 14. xxi, 1, 8 æquis conditionibus pacem facere xxii, 6, 15 æquis legibus pacem facere xxiii, 1, 5 æquo jure pacem facere xxiii, 1, 14 æquo jure fœdus percussam xlii, 5, 10

Ær tepidus xxxvi, 3, 5 æris spiritus xlv, 1, 10

Ærarie artis fabrica xxxvi, 4, 8

Æropes Macedonum rex infans in cunis ad aciem suorum deferitur vii, 2, 8

Ærumne xviii, 7, 11. xxi, 7, 1

Æs status ix, 2, 13 æris uberrima regio xlv, 3, 4

Æstimare (pro deliberare); utros potius dignetur, æstimat viii, 4, 10 Freinshem. æstimare aliquos non veteri fama, sed presentibus viribus xxx, 4, 10

Æstimatio sortis humanæ ii, 13, 10 æstimatio in iræ locum successit xii, 8, 5

Æstivi solis ardores ii, 1, 7 æstivi saltus viii, 5, 7

Æstare (h. e. angere, dubitatione torqueri) i, 10, 15 Freinsh.

Æstuaria (vel pro ipsa exæstuatione, vel locis, per quæ in flumina incurret) xlv, 1, 7 Freinsh.

Æstus (pro nimio calore) xii, 1, 2 (pro fluxu maris) xii, 10, 5 æstus periculorum xxi, 3, 8 æstu (subaudi, curarum) xi, 13, 3 Freinsh.

Ætatis privilegium ii, 10, 2 ætatis gradus iii, 3, 9 ætas militaris (pro ætatis militaris hominibus) v, 6, 5 Vorst. supra ætatem virtus ejus admirabilis est vi, 5, 3 ætas imbellis (pro hom. imbell.) vi, 7, 3 effectus ætatis viri vi, 7, 4 a parvula ætate xii, 4, 9 ætatis senioris rectores xxix, 1, 8 ætas adulta. ætas immatura (Vid. Adultus et Immaturus)

Æternitas: ut eternitatem legibus suis daret iii, 3, 11

Æternam fundata possessio iii, 4, 17

Æthiopia i, 2, 8 cum imperio adjacet Semiramidis, ibid.

Ætna Siciliæ mons ignifer iv, 1, 5 ejus rei causa iv, 1, 14 et 15

Ætæorum bellum cum Syracusanis xxii, 1, 11

Ætoli Brundialium condunt xii, 2, 7 bellum in Græcia movent xlii, 5, 1 Chiorum exules recipiunt xxvi, 1, 5 partem Acarnaniam Epirotis eripere conantur xxviii, 1, 1 Romanis intercedentibus superbe respondent xxviii, 2, 1 bellum cum Philippo gerunt xxix, 1, 13. xxi,

4, 5 Antiochum in Romanis bella impellunt xxx, 4, 19. xxxii, 1, 1 libertatem amittunt xxxii, 1, 2 Ætolorum quingenti pastores novem millia Lacedæmoniorum cædunt xiv, 1, 6 Ætolorum civitatibus pecuniam imperat Pyrrhus xiv, 1, 6 earum universus senatus Romam missus xxxiii, 2, 8

Ætolia xiv, 1, 6

Ævum (pro ætate, vita) ii, 4, 17 Freinsh. in omne ævum, ibid. xxvi, 2, 14 (ut Græci els αἰῶνα τὸν ἄναστα). et, omissa præpositione, omne ævum xiv, 4, 14 Vorst.

Affatim i, 8, 4. xlv, i, 7

Affectare imperium vi, 1, 1 regnum ii, 16, 14. xviii, 7, 18. xxiv, 5, 14 tyrannidem xxi, 5, 11

Affectus verberibus voluntariis ii, 8, 7 affectus variis his xii, 1, 5 affecti verberibus i, 5, 2

Afferre arma ii, 4, 18 favorem vel odium (pro conciliare) xxvii, 1, 10 vim (pro inferre) xviii, 7, 8 Freinsh. afferre magnum malum Siciliæ xxii, 3, 5

Affinitas vii, 3, 9. vii, 6, 12. xxiv, 1, 8. xi, 1, 3 affinitates connubiorum xii, 12, 2 affinitatum auxilio opes paravit xvii, 3, 5

Affirmare ii, 8, 9. xi, 3, 8. xi, 6, 8. xiv, 3, 5. xviii, 2, 1. xxix, 2, 8. xlii, 5, 8

Affirmatio : fidem facere affirmationis sue i, 7, 17 ad affirmationem maiestatis xxiv, 6, 6

Afflicte partes (hoc est, debilitatæ) xlii, 8, 9 res (hoc est, inclinatæ; sive, ut Livius amat loqui, accisæ) iv, 5, 2 Freinsh. afflicta gemino vulnere funerum xxviii, 3, 3 (ubi vulnus pro dolore) Vorst.

Affluere (pro accedere) xxvi, 2, 1 Freinsh.

Afri legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1 bella cum Carthaginiensibus gerunt xix, 1, 4 Carthaginiensibus stipendium remittunt xix, 2, 4 ad Agathoclen deficiunt xxii, 6, 13 Dionysio militat xlii, 1, 11

Africæ vasta regio xlii, 7, 3 castella et urbes in planis, absque mœnibus xxii, 5, 5 descriptio xlv, 1, 3 tertia pars mundi xxx, 4, 9

Africanus Scipio xxxi, 7, 1 Africani egregia vox xxi, 7, 5 moderatio in recipiendo filio xxi, 7, 9

Agamemnonis filius Orestes xvii, 3, 7

Agathocles Lyimachi a patre occiditur xvii, 1, 4

Agathocles ex humili genere factus Siciliæ tyrannus xxii, 1, 1 bis exul xxii, 1, 16 Syracusas obsidet xxii, 2, 2 cum Pœnis bellum gerit xxii, 3, 8 in Africam trajicit xxii, 5, 1 navibus incensam spem fugæ sustulit xxii, 6, 4 Pœnos cædit xii, 6, 6 Cyrenarum regem interfecit xxii, 7, 5 Pœnos Sicilia pellit xxii, 8, 3 ex Africa fugit xxii, 8, 8 in Italiam trajicit xxiii, 3, 1 et 19 morbo corripitur xxiii, 2, 3 obit xlii, 2, 12 ejus divitiæ xlii, 2, 6

Agathocles Ptolemæi Philopatoris scortum xix, 2, 2

Agathoclia meretrix ejus soror xix, 1, 7

Agenor Pithonis pater xlii, 4, 21

Ager : deducti in agrum iii, 3, 6 pecunia grandis in eo agro præparata xxxi, 2, 4 agrorum divisionem flagitare xvi, 4, 2 agrorum vastitas xxii, 6, 9 sterilitas xxxvi, 2, 9 cultus xlii, 4, 1 culturse xlv, 3, 7 agris privari viii, 1, 8

Agere procul (pro esse et degere) xi, 5, 2 agere in latebris xxiv, 4, 5 (pro pellere) ix, 4, 9 Ita, agere in fugam xvi, 2, 3 in exilium ii, 9, 6. ix, 4, 7. xvi, 4, 4. xvii, 3, 17. xx, 1, 5. xxi, 1, 16. xxxix, 5, 2 ad naves ii, 9, 17 Freinsh. currum circa metam xii, 10, 5 agere omnem vitam hesterno labori similem i, 6, 6 agere primos annos in luxuria, in laboribus iii, 3, 6 actis quindecim annis in regno xlv, 5, 9 tutum exilium alicubi agere v, 9, 5 agere pueritiam alicubi xi, 4, 5 agere animum alicujus præcipitem xviii, 1, 2 agere exilium (pro degere in exilio) iii, 3, 12 conventum xii, 13, 2 prædas (*Benthen machem*) xxii, 6, 9 nepotem magis quam victorem agere in aliquo (hoc est, gerere se nepotem) i, 6, 16 tutorem vii, 5, 9 propugnatorem sceleris viii, 2, 11 agere (pro tractare, *handelen*) ii, 14, 10 nihil jure sine iis agi potest ii, 15, 6 (pro degere) iii, 3, 6 agi (pecudum proprium, tergiversantibus militibus nec inepte attribuitur) i, 6, 10 acta res (hoc est, gesta) iv, 5, 4 (vide L. 19. et 58. de V. S. Freinsh. 'Male acta res' dicitur ibi pro 'male gesta res':—nimirum 'agere' sæpe est pro 'gerere'). actum melius cum republica ix, 4, 9 nihil actum, ai, (pro frustra) xii, 3, 3 Vorst. nihil actum xxxviii, 1, 1 nulla sub tectis acta nox xxiv, 8, 13

Agæilaus claudus altero pede vi, 2, 5 ejus res gestæ vi, 4, 9

Aggerationes (pro aggerum confectionibus) ii, 1, 20 Vorst.

Aggredi rem magni et animi et operis, *Præf.* 1 aggredi orbem terrarum (descriptio), *ibid.* 2 eandem aggredi i, 6, 1 aggredi aliquem (de eo qui hortaturus est) ii, 13, 1 *Vorst.* aggredi aliquem dolo iii, 1, 2. xviii, 4, 10 securum aliquem aggredi xiii, 8, 6 aggredi prælium xxxiii, 2, 1 exercitum xxxviii, 10, 8 castra xlii, 4, 9 aggredi eandem viam crudelitatis v, 10, 5 aggredi bella Scythica ix, 2, 10 aggredi periculosissima quæque xi, 14, 5

Agis rex Lacedæmoniorum v, 2, 5

Agis rex Lacedæmoniorum alter pro Græciæ libertate contra Antipatrum pagenas interficitur xii, 1, 10

Agitare (pro agere) i, 5, 5 (pro cogitare) ii, 12, 3 agitare animo (*idem*) viii, 3, 14 (*pse* tentare) xiv, 4, 12 (pro concutere, jactare) xviii, 6, 10 agitare conviciis xiv, 3, 8 agitur status urbis variis discordiarum casibus xviii, 6, 10 agitur parricidiorum furis xxiv, 4, 8 agitare fastidium magnarum urbium (hoc est, comparare inter se et quasi librare, earum dignitatem, opes, potentiam) viii, 4, 10 (sicut simili fere phrasî *Suet.* *Cæs.* xlvii, 1. 'exigere pondus' dixit. *Freinsb.* Legendum potius 'agitare fastidium,' uti editum est. *Vorst.* agitare imperia (hoc est agere) xix, 2, 6 (Sic in *Sueton.* *Vesp.* i, 6. est 'agere publicum,' pro quo alii male, 'publicanum.' Similis phrasîs est in *Tacito Germ.* xxvi, 1. 'agitare fœnus,' et *Livio* i, 28, 7. 'agere regnum. Hæc ex *Cl. Berneggeri*, præceptoris mei, *Notis ad Suetonium*.) *Freinsb.*

Agmen (pro exercitu) ii, 4, 12. ii, 10, 21 (sic *Liv.* xxviii, 7, 16. et auctores passim. vid. *Barthii Advers.* 72. f. *Freinsb.*) agmina xii, 1, 10 senatorum agmina xviii, 4, 15 divisis agminibus xiv, 4, 6

Agnoscere i, 5, 4. xii, 15, 1. xviii, 7, 14 agnito nomine xlii, 7, 11 nepos agnitus xlv, 4, 9

Agrestis vita xliiii, 2, 6 cibus xlv, 4, 11 agrestes xxiv, 7, 6

Agreus Apollinis et Cyrene filius xliii, 7, 7

Ajax xlv, 3, 4

Alector i, 6, 6 alecnius i, 6, 10

Alecrinus animorum ii, 9, 11

Alba Longa conditur xliii, 1, 23

Albani ab Hercule conditi xliii, 3, 4 (*Meminit horum et Florus* iii, 5, 46. *Freinsb.*)

Albi equi xx, 3, 8

Alcetas Perdices frater xliii, 6, 15 ab exercitu hostis appellatur xliii, 8, 10

Alcibiades dux Atheniensium in Sicilia iv, 4, 3 revocatur ad eam iv, 4, 4 et v, 1, 2 Elidem in exilium proficiscitur v, 1, 2 Lacedæmonios ad bellum contra Athenienses instigat v, 1, 4 et ipse eorum civitates ad defectionem compellit v, 2, 2 adulterata Agidis uxore, ad Darii præfectum confugit v, 2, 5 pulcher et eloquens v, 2, 6 ad Atheniensium partes redit v, 3, 1 ab exilio revocatur v, 3, 6 Lacedæmonios bello petit v, 3, 9 mari v, 4, 1 terræque vincit v, 4, 3 ingenti civium favore excipitur v, 4, 9 vincitur v, 5, 2 denuo in exilium abit v, 5, 8 interficitur v, 8, 12

Alere contentiones civitatum viii, 1, 3 ali aberibus animalium xlv, 4, 6 alitur ipse undis incendium iv, 1, 11

Alexander Amyntæ F. vii, 2, 13 Persicorum legatorum libidinem alciscitur vii, 3, 4 regnum Macedoniæ egregie ampliat vii, 4, 8

Alexander alterius Amyntæ F. vii, 4, 5 Philippum fratrem Illyriis obideum dat vii, 5, 1 insidiis matris occumbit vii, 5, 4

Alexander, Olympiadis frater, Epiri rex viii, 6, 5 Cleopatram Philippi ducit ix, 6, 1 bellum in Italia gerit xii, 1, 4. xii, 2, 1 occiditur xii, 2, 14 cum omnibus copiis xxiii, 1, 15

Alexandri Magni dux Zopyrion, cum omni exercitu a Scythiis deletur ii, 3, 4. xii, 1, 5. xxxvii, 2, 2 Alexandri prima rudimenta ix, 1, 8 Alexander M. cum Amazone concumbit ii, 4, 23 sese stirpis ultimus, et quare vii, 2, 4 Athenas proficiscitur ix, 4, 5 cedis paternæ conscius ix, 7, 1 comparatur cum patre ix, 8, 13 incipit regnare xi, 1, 9 dux Græcorum fit xi, 2, 5 Thebas diruit xi, 4, 7 ab Atheniensibus duces et oratores petit xi, 4, 10 Tyrum capit xi, 10, 14 Jovis Hammonis filius salutatur xi, 11, 7 Alexandriam condit xi, 11, 13 Darium tertio vincit xi, 13, 1 Persis jugum servitutis imposuit xi, 14, 7 Persepolis capit xi, 14, 10 illacrymatur defuncto hosti xi, 15, 14 lætatur morte senulorum regum xii, 1, 5 habitam Persicam sumit xii, 3, 6 servit in suos xii, 5, 1 Clitum interficit xii, 6, 2 inedia mori vult xii, 6, 15 vult adorari xii, 7, 1. xi, 11, 11 Saram, quod Hercules non poterat, expugnat xii, 7, 13 Poseum vincit xii, 8, 5 in urbem hosticam solas decellit xii, 9, 5 vulneratur xii, 9, 12 Statiram Darii F. ducit xii, 10, 0 æs alienum militam solvit xii, 11, 1 eorum seditionem compes-

cit xii, 11, 8 satellites ex Persis legit xii, 12, 4 Hephæstionem sepefficit xii, 12, 12 venenum bibit xii, 13, 8 militibus valedicit xii, 15, 2 moritur xii, 16, 1 ejus elogium xii, 16 per tot. mortem ejus consequentia xiii, 1 et seqq. corpus ad Hammonem delatum xii, 4, 6 Alexandri etiam mortui reverentia apud suos xiii, 4, 4. xv, 2, 14 Græcorum exules restituit xiii, 5, 2 Athenas deleturus erat, si vixisset xiii, 5, 7 Alexandri favor xiii, 6, 12. xiv, 1, 8 terror apud Carthaginienses xii, 6, 1 post eum omnes duces fastidiunt Argyraspides xiv, 2, 7 Alexander militum opera magnus factus xiv, 2, 10 Alexandrum mortali manu cadere, fas non fuit xiv, 4, 12 Lysimachum leoni objicit xv, 3, 7 Sandrocottum interfici jubet xv, 4, 16 ejus tota domus a Cassandro subvertitur xiv, 6, 12. xv, 2, 3. xvi, 1, 15 eodem modo vindicatur xvi, 2, 6 Alexandri nomen, quasi numen in auxilium vocatur a Macedonibus xxiv, 5, 9 Alexandri Magni filius Indorum rex xii, 7, 10 Alexandri multi (pro similibus Alexandri) xiii, 1, 15 Vorst.

Alexander Lyncestarum frater xi, 2, 2 (hic Curtio est Alexander Lyncestes vii, 1, 6). propter insidias Alexandro paratas in vincula conjicitur xi, 7, 2 occiditur xii, 14, 1 Freinsh.

Alexander Cassandri F. xvi, 1, 5

Alexander Pyrrhi F. xvii, 1, 3 cædem parentis ulciscitur xxvi, 2, 11 Macedoniam occupat xxvi, 2, 12 et amittit xxvi, 2, 13 restituitur xxvi, 3, 1 sororem suam in matrimonio habet xxviii, 1, 1

Alexander Persei F. cum patre capitur xxxiii, 2, 6

Alexander falsus (Βάλλης dictus Josepho) Demetrium Syriæ regno, et vita exiit xxiv, 1, 9 et seqq. xxix, 1, 6 occiditur xxiv, 2, 4 Freinsh.

Alexander (Zabina Josepho dictus) a Ptolemæo Physcone in regnum Syriæ subornatur xxxix, 1, 5 occiditur xxviii, 2, 7 Freinsh.

Alexander Ptolemæi matrem interficit xxxix, 4, 7 propterea a populo in exilium pellitur xxxix, 5, 2

Alexandria in Ægypto ab Alexandro M. conditur xi, 11, 13 Carthaginiæ æmula xxi, 6, 3 ædificata a Cleomene xiii, 4, 11

Alexandria ad Tanaim conditur xii, 5, 12

Alexandri regi suo tutorem a Roma petunt xxx, 2, 8

Alias: nusquam alias iv, 1, 9 (ubi

Delph. et Var. Clas.

alias pro alibi, alio loco. Sed usitatius est pro alio tempore.) Vorst.

Alibi xxii, 5, 11

Alienare (pro occultare) xviii, 3, 9 alienatis rebus (hoc est, recedente fortuna et mutato priore rerum statu) xiii, 6, 10 Freinsh. Alienare a se aliquem i, 7, 18 alienatus vocibus alterius vi, 1, 7

Alienum concupiscere ii, 2, 9 alienum imperium ii, 3, 1 alieni abstinentia ii, 2, 11 de alieno largiri xxxvi, 3, 12 aliena qui affectat, propria sæpe amittit xxxix, 1, 3 alienis excubare sedibus viii, 4, 7

Alimenta ii, 1, 8. ix, 2, 7. xii, 4, 8 alimentorum fœdam mercedem reddere xii, 6, 11

Aliquando ii, 1, 14. xliii, 4, 4

Aliquantisper in Scythiam processit i, 8, 3 aliquantisper quiescere victi iv, 2, 6 insultare Parthos aliquantisper passus est xlii, 4, 8

Aliquantum xxv, 4, 10. xxviii, 2, 5. xxxviii, 4, 7

Aliquis xiii, 2, 3 aliqui ii, 9, 4 aliquæ xxxi, 5, 5 aliquid ii, 10, 15. xxxi, 5, 1

Aliquoties xlii, 2, 5

Aliter ii, 18, 3 et 6. iv, 1, 12 aliter quam xv, 3, 13

Alites i, 4, 10. ii, 13, 12

Alius: nemo alius ix, 7, 10 ille—, alius xiii, 2, 11 ostendere alius canitiem, alius vulnera, alius ætate consumpta corpora, alius cicatricibus exhausta xii, 8, 12

Allegare (hoc est, prætexere; *vorwenden*) xvi, 1, 10 (L. 9. D. de Procur.) Freinsh.

Alligare vulnus (pro obligare) xv, 3, 13 Freinsh. Alligari in societatis fœdera per legatos xxiv, 1, 2

Alloqui xiv, 2, 8 et 12. xlii, 4, 12

Alloquio postremo aliquem dimittere xix, 3, 11 in alloquio blandus xxiii, 4, 15 insidiosus alloquio ix, 8, 8

Alludere: infans veluti ad notam aliusit i, 4, 12 (quod 'risu cognoscere,' eleganter dixit Virgil. Eclog. 4. in fin.) Freinsh.

Alpes a Tuscis occupatæ xx, 5, 9 post Herculem a Gallis superatæ xxiv, 4, 4 (falso igitur hoc sibi ascribit Annibal apud Appian. in de Bell. Syriac. pag. 91. in fin.) Freinsh.

Altaria xvii, 3, 7. xx, 2, 4

Alter—alter i, 1, 6. ii, 9, 1 alter ex filiis xxxix, 3, 1 alteri (plur.) xx, 2, 8. xxx, 4, 15 altera (pro alterutra) xi, 12, 10 (non pro alia, meo quidem animo.

b

Ind. Just.

τῆν ἐρέαν τῶν δεινῶν θυγατέραν habet
Diod. vii, 54. Ita infra xvi, 5, 15) Freinsh.

Alternare (hoc est, variare) xxxvi, 4, 1
Freinsh.

Alternum xxxix, 4, 6 alternis ii, 4, 12

Altissima crux xviii, 7, 15

Altior vii, 5, 11

Altitudo promontiorum iv, 1, 16 altitudinis miræ saxum xii, 7, 12 media montis altitudine xxiv, 6, 9

Altius (pro longius) xlii, 2, 7 Freinsh.

Altum (pro mari) xviii, 4, 12

Alveus xxxii, 3, 14

Alumen xxxvi, 3, 7

Amadas (amicus Alexandri) xii, 12, 8

Amari malle, quam metui ix, 8, 17

Amaritudo xxxviii, 5, 5

Amarum ac triste convivium xii, 6, 13
amarior minister regni, quam ipse rex
(hoc est, asperior, immitior, officiorum
tributorumve exactor) xvi, 1, 14 Freinsh.

Amazones Scythæ ii, 1, 3 earum origo
ii, 4, 1 et 27 mores ii, 4, 4 quare ita
dictæ ii, 4, 11 durant ad Alexandrum
usque ii, 4, 32 ad quem earum regina
proficiscitur ii, 4, 38. xii, 3, 5 Amazon-
um regio ii, 4, 20

Ambigere de regno i, 10, 1 ambigere
cui rei primum occurrat xxix, 4, 9

Ambigeri regis subditi, tela veneno
tingunt xii, 10, 2

Ambiguum periculum xxiii, 3, 6. xxxi,
8, 7

Ambitio vulgi, (sicut sup. adulatio
vulgi) xii, 15, 11 (Vide quæ notavit Cl.
Berneccerus ad i, 1, 1 Freinsh. ubi am-
bitio popularis). magna ambitione ægre
obtineri i, 3, 2

Ambitiosus apud populares xvii, 2, 6
ambitiosæ pulchritudinis scortum xxx, 2, 2

Ambo vi, 2, 10

Ambri superantur ab Alexandro xlii,
9, 4

Amici (hoc est, consilarii, proceres)
xxxiv, 3, 3 (Ita forte xxxvii, 3, 8. quam-
vis et hic specialis, pro amasiis, accipi
posset. et xxxviii, 9, 5 et xlii, 5, 7. Vide
Cl. Bernecceri Notam ad Sueton. Cæs. 72.
c. Ita ix, 4, 5 et xii, 12, 8). Amicos Alex-
ander ad recipiendas Asiæ civitates mit-
tit xi, 10, 4 amicos longam vestem su-
mere jubet xii, 3, 9 unus ex amicis
Darii xii, 5, 10 amicior ii, 10, 13

Amiciri pelle xliii, 1, 7

Amicitia jure patet alicui regia iii, 1,
2 amicitia regis fiducia aliquid facere
xii, 6, 3 amicitia regis palmam tenere
xii, 6, 3 amicitiam jungere ix, 4, 5. xliii,
5, 3 facere xii, 7, 6 amicitia regis fra-

gilitas xii, 6, 3 amicitias utilitate, non
fide colere ix, 8, 9 amicitiarum jura, suc-
cessu a plerisque, non fide, ponderan-
tur xxii, 7, 3

Amiculum xv, 3, 8

Amissio regni i, 4, 3 urbis iii, 4, 16

Amittere imperium iii, 6, 10 castra
iv, 5, 1 patriam vi, 3, 5. vi, 1, 7 ques-
itas opes vi, 3, 9 spem pacis xi, 12, 5
libertatem xxxii, 1, 2. xli, 6, 3 classem
naufragio xvi, 3, 10. xxvii, 2, 1 regnum
cum vita xvii, 2, 5 cum exercitu xxvi, 2,
10 amissus exercitus iv, 5, 10. xii, 1, 6
amissa dominatio vi, 3, 5 amissæ classes
v, 4, 17 cum amissis parta imperia pen-
sare v, 2, 3 amissis felicis militum ques-
tibus xiv, 3, 10

Amnis ii, 4, 2. xii, 2, 5. xxxii, 3, 15
amnes xlii, 4, 20. xxxi, 5, 7

Amœnitas fluminis xi, 8, 3 loci xlii,
7, 5. xlii, 8, 8. xlii, 3, 7

Amœnius xxxviii, 7, 6. xli, 5, 2

Amor tantus Cæsi apud omnes urbes
erat i, 7, 10 amor memorie ejus apud
omnes erat iv, 2, 5 amor popularium
vii, 2, 5 amoris non misericordie verba
xxxix, 3, 10 amorem populi juveni con-
ciliavit xvii, 2, 6

Amovere ætatem imbellem (pro alio
mittere) xi, 10, 14 Vorst.

Amphictyon rex Atheniensium ii, 6, 9

Amphilochi Gallæciæ populus xlii, 3, 6

Amphipolitana arx xiv, 6, 13

Amphistratus Castoris et Pollucis æ-
rigo xlii, 3, 3

Amphora xxxii, 4, 4

Amplecti spe improba regnum totius
Africæ xxii, 7, 4. xxix, 2, 2

Ampliare regnum virtute, liberalitate
Persarum vii, 4, 2 terminos imperii ac-
quisita urbe aliqua xlii, 6, 20 fines regni
xxxv, 1, 1 spe ampliandi regni xliii,
1, 17

Amplitudine rerum gestarum invidia
superatur i, 2, 5

Amplius circulus xxxiv, 3, 3 res gestæ
Scytharum amplius magnificæque ii, 1, 1
amplior xxii, 5, 6. xxiv, 6, 8

Amplius (tam magnitudinis est, quam
continuum vocant, ut alibi, quam æ-
meri) iii, 3, 5 Freinsh. Non amplius una
veste (pro non pluribus quam una veste)
iii, 3, 5 non amplius centum viri vi, 7,
4 non amplius quam in biennii usum
xvii, 2, 14 (Vid. et Ind. in Nep.) Vorst.

Amputare moras xxiv, 7, 2 (quod Vir-
gilio est rumpere Æn. ix, 13. et alibi)
Freinsh. Amputata dextra ii, 9, 18

Amulius fratrem regno pellit xlii, 3,

2 interficitur a Romulo xliii, 3, 1
 Amyntas Macedonum rex vii, 2, 13
 Amyntas alter Menelai filius vii, 4, 3
 Amyntas dux Philippi in Asia ix, 5, 8
 Amyntas Alexandri consobrinus ab eodem interfectus xii, 6, 14 (videtur autem fuisse idem cum superiore.) Freinsh.

Amyntas Alexandri praefectus, in divisione imperii ejus Bactrianos sortitur xiii, 4, 23

An i, 6, 6 et 11. i, 9, 15. xi, 9, 4. xi, 12, 14. v, 4, 13 et 8, 3. vi, 2, 4. vii, 8, 4. xi, 6, 3

Anaxarchus philosophus xii, 13, 5

Anaxilanus tyrannus Siculus, insignis justitia iv, 2, 4

Anceps certamen (hoc est, dubium) ii, 3, 11. xi, 9, 11 Freinsh. Praelium xii, 9, 11. xxi, 2, 8 ancipiti periculo circumventi xxvi, 1, 10

Anchora Seleuci et generis ejus naturalis nota xv, 4, 9

Ancilla xxiii, 4, 6. xxxvii, 3, 8

Andragoras nobilis Persa, praefectus Parthorum constituitur, regii Parthorum sanguinis auctor xii, 4, 12 ab Arsace oppressus xli, 4, 7

Andromache Hectoris, mox Heleni conjux xvii, 3, 6

Anfractus rupis xxiv, 6, 9

Angulus Ciliciae xl, 2, 3 maris xliii, 3, 12

Angustiae Thermopylarum ii, 11, 2. viii, 4, 12 Salaminii freti ii, 12, 18

Angusto tramite xliiv, 4, 4 angusta et ignobilis patria xxv, 5, 6 angustae fauces iv, 1, 1 angustis terminis insulae claudi iv, 1, 12. xxiii, 1, 2 angustis sibi metis inclusi videbantur xvii, 1, 12

Anhelans inopia (hoc est, summa) ix, 1, 6 Freinsh.

Animadvertere ii, 12, 1. viii, 5, 1. xii, 9, 5. xliii, 5, 7 animadverso xxxi, 5, 2

Animalia ii, 1, 11 et 18

Animatus sic iii, 5, 12 circa aliquem animatus xiv, 1, 3

Animosi Tyrii fiducia Carthaginensium xi, 10, 12

Animus minax i, 5, 5 ingens i, 6, 12 animus non deest alicui in auxilium sui i, 9, 20 animus ad moriendum paratus ii, 11, 9 animus parcendi victis promptus ix, 8, 20 caede satius xii, 6, 5 sicuti in hostem, ita in mortem invictus xii, 15, 4 animus in eam rem inclinatus xviii, 1, 2 animum ad aliquid intendit xxi, 1, 4 facinorosum animum ad domestica scelera convertit xxiv, 3, 1 animum ad Deorum templa convertit xxiv, 6, 4 ani-

um regis fregit xxxiv, 3, 4 animum senis pellices obsidebant xlii, 4, 1 animum nubendi omittere ii, 4, 5 animum vincendi capere ex superstitione vii, 2, 10 animi plus alicui est quam alii xi, 10, 13 animo magnificentior ix, 8, 13 animo concordii ii, 10, 9 imbecillo secundam fortunam ferre viii, 1, 4 animo quaedam agitare viii, 3, 12 animo prospicere ix, 1, 1 revocato ad bellum animo xi, 6, 18 animi (pro animo) xxxi, 3, 6 animorum (pro animi, et hoc pro audacia) xlii, 5, 13 animos (pro animum, et hoc pro consilio) xxi, 6, 1 Freinsh. Antimos ceterorum defectio fregit ii, 12, 25 animos injuria et indignitas acuit iii, 5, 4 animos extollit nobilitas i, 4, 4 animorum alacritas magna est aliquibus ii, 9, 11 tantis animis concursum est iii, 5, 13 tantum animorum vi, 7, 5 hostiles animos depouere vii, 3, 9 ea res animos eorum in spem condendae urbis accendit xlii, 7, 6 animi juveniles utrique erant xvii, 1, 11 animi minores quam xviii, 1, 2 luporum animos habere xxxviii, 6, 6

Annus insignis Athenarum expugnatione et Dari morte et Dionysii exilio v, 8, 7 anno eodem quo Roma a Gallis capta, pax tota Graecia extitit vi, 6, 5 anno eodem tres summi imperatores mortui xxxi, 4, 13

Annuum vectigale tributum xlii, 1, 9 annuum vectigal xviii, 5, 14 annui magistratus ii, 7, 2 successores iii, 3, 1

Antandrus Agathoclis frater xxi, 7, 2

Ante diem (pro ante dies, hoc est, aliquod tempus) vi, 7, 7 (nisi est eodem die ut 'ante Kalendas' in L. 18. et L. 56. §. 5. D. de V. O. Freinsh. Ante experimentum belli ninium suis viribus fudit Xerxes ii, 10, 15 ante jactum sagittarum ad hostem veniunt Athenienses ii, 9, 11 ante annum Trojanae cladis (pro anno ante Trojanam cladem) xviii, 3, 5 Vorst. Ante omnia (*für allen dingen*) xi, 2, 1 (Loquitur ita Marcianus in L. 23. D. de Probat. et Valens L. 22. de Alim. legat. et Sueton. in Calig. xxi, 5) Freinsh.

Anteacta v, 10, 11

Antecedere aliquos nobilitate xxxiii, 1, 1 aliquem etate xxxiv, 3, 7

Anteire omnes feminas mollitia corporis i, 3, 2 (Sic in malam p. usurpatur. Alibi in bonam. Ut, anteire viros virtute i, 2, 6) Vorst.

Antelucanum tempus i, 6, 2

Antenor Venetorum conditor xx, 1, 8

Anteponere spem praemii fidei sacra-

menti xiv, 1, 10 periculoso regno securam et tutam vitam xxxix, 4, 3

Antequam viii, 6, 8. xviii, 9, 8

Antesignani Dii xxiv, 8, 7

Antidota xxxvii, 2, 6

Antigones amicus Alexandri xii, 12, 8

Antigonus in divisione imperii Alexandri majorem Phrygiam consequitur xiii, 4, 14 bellum cum Perdicca gerit xiii, 6, 8 Eumenes vincit xiv, 2, 2 iterum, et Argyraspidas xiv, 3, 2 a quibus traditum xiv, 3, 11 in custodia habet xiv, 4, 21 sociis prædæ partem negat xv, 1, 2 rex appellatur xv, 2, 10 occiditur in prælio ab Seleuco xv, 4, 22 Philippo et Alexandro regibus in omni militia socius xvi, 1, 12

Antigonus modo dicti nepos xvii, 2, 10 a Ptolemæo Macedonia pellitur xxiv, 1, 9 revertitur xxv, 1, 1 Gallos cædit xxv, 2, 10 pellitur a Pyrrho xxv, 3, 5 Peloponnesenses subjugat xxvi, 1, 2 Gallos cædit xxvi, 2, 8 bellum Atheniensibus infert xxvi, 2, 10 Macedoniam amittit xxvi, 2, 11

Antigonus ultimus, Philippi tutor xxviii, 3, 10 diadema projicit xxviii, 3, 12 jussu populi regnat xxviii, 3, 16 Lacedæmonios vincit xxviii, 4, 3 Spartam capit xxviii, 4, 12 moritur xxviii, 4, 16

Antiochenses xxxv, 1, 3 et 5. xxxix, 1, 3

Antiochia a Seleuco, ex nomine patris condita xv, 4, 8 a Grypo capitur xxxix, 3, 7 contra Demetrium conspirat xxxv, 1, 2. xxxix, 1, 4 ad filium ejus deficit xxxv, 2, 3

Antiochus Seleuci pater xiii, 4, 17 clarus inter Philippi duces xv, 4, 3

Antiochus (Soter), Seleuci filius xvii, 2, 11 pacem cum Ptolemæo facit xxiv, 1, 8

Antiochus (Deus) xxvii, 1, 1

Antiochus Hierax xxvii, 2, 8 ab Eumene Bithyno vincitur xxvii, 3, 2 a latronibus interficitur xxvii, 3, 12

Antiochus (Magnus), Asiæ rex adhuc impubes xxix, 1, 3 Ægyptum aggreditur xxx, 1, 4. xxx, 2, 9 ab Ætolis in Romana bella impellitur xxx, 4, 18 Ægyptum occupare statuit xxxi, 1, 1 vincitur ab Acilio xxxi, 6, 5 donat Scipioni filium xxxi, 7, 4 debellatur a Scipione xxxi, 8, 9 interficitur xxxii, 2, 2

Antiochus (Epiphanes) Magni F. a Popillo circumscribitur xxiv, 3, 3

Antiochus (Deus) Pseudo-Alexandri filius a tutore Tryphone occiditur xxxvi, 1, 7

Antiochus (Soter) Demetrii frater Tryphonem regno exiit xxxvi, 1, 8 Judæos subigit xxxvi, 1, 10 in Parthos ducit xxxviii, 10, 1 Babyloniam occupat xxxviii, 10, 6 occiditur xxxviii, 10, 10 corpus ejus remittitur a Parthis xxxix, 1, 7

Antiochus (Grypus qui et Philometor), Demetrii filius xxxix, 1, 9 (Reliqua vide in Grypus)

Antiochus (Cyzicenus) modo dicti frater uterinus xxxix, 2, 10

Antiochus (Asiaticus) Cyziceni F. regno Syriæ, quod Lucullus dederat, a Pompeio privatur xi, 2, 3

Antiope Amazonum regina ii, 4, 20 captam ab Hercule sororem traditis armis liberat ii, 4, 25

Antipater inter amicos Philippi ix, 4, 5 Macedonia præfectus xi, 7, 1 Agidem et Spartanos vincit xii, 1, 12 cum supplemento tironum ad Alexandrum evocatur xii, 12, 9 auctor necis Alexandri, et quare xii, 14, 1 nascendo regi tutor constituitur xii, 2, 1 Græcis præponitur xiii, 5, 8 Antigonum contra Perdiccam juvat xiii, 6, 9 Eumeni auxilia mittit xiv, 2, 4 Macedonum insidiis petitur xiv, 4, 11 amarior semper minister regni fuit, quam ipsi reges xvi, 1, 14

Antipater Cassandri filius, Antipatri superioris nepos, matrem occidit xvi, 1, 1 regno exiit xvi, 1, 19 interficitur a Lysimacho socero xvi, 2, 4

Antiquitas xii, 2, 11 Siciliæ fabulosa (hoc est, antiquorum de Sicilia narrationes) iv, 1, 8 Freinsh. Omnis antiquitas fabulosa ii, 6, 7

Antiquus xiii, 4, 4 antiqua patria repetita xxxvi, 2, 14 antiqua et obsoleta gloria xxx, 4, 15 antiqua oracula xi, 7, 4 ab antiquis in dulcedinem fabulæ compositum iv, 1, 17 antiquus templum xi, 10, 11 temporibus antiquiores i, 1, 6 gens antiquissima ii, 1, 5 antiquum xxxix, 3, 5 (pro eo quod alicui maxime curæ est. *Angelegen*. Aliter tamen exponit Barth. Advers. pag. 1338. pr. ita in L. 19. §. 7. D. de Captiv. et Postlim.) Freinsh.

Antistites (pro sacerdotibus) xi, 11, 7. xxiv, 8, 3) Freinsh.

Antonius bellum Parthis infert xli, 2, 9 a Parthis vincitur xxiv, 5, 5

Anulus cum insculpta anchora, inventus in lecto matris Seleuci xv, 4, 5 anuli curam sub C. Cæsare Trogi pater habuit xliii, 5, 12 anulum suum Perdiccæ tradit moriturus Alexander xli, 15, 13

Anus xxxvi, 4, 1
Anxie (hoc est, diligentissime) i, 4,
11 Freinsh.

Anxius ambiguo periculo xxiii, 3, 6
anxium tenere xliii, 2, 10

Apamenii a Demetrio deficient xxxix,
1, 3

Aperire portas refugii aliorum xi, 4,
9 portas adversus aliquos xxviii, 2, 2
mandata regis xviii, 6, 4 consilium suum
omnibus xxii, 5, 1 aperta vi ix, 8, 12
aperto praelio dimicare iii, 7, 15

Aperte v, 8, 14. v, 10, 13. v, 11, 7.
ix, 8, 12

Apes Hieronem nutriunt xxiii, 4, 7
apium usus ab Aristæo inventus xiii, 7,
10

Apis Ægyptiorum Deus i, 9, 2

Apollo Seleuci pater creditur xv, 4, 3
virginum raptor xliii, 7, 7 pro Delphis
suis contra Gallos pugnat xxiv, 8, 4
Apollinis templum ii, 12, 8 spoliatur a
Phocensibus viii, 1, 8 Apollini conse-
cratur gladius Pausaniæ, quo Philippus
occidit ix, 7, 13 campi Antiocheni di-
cantur xv, 4, 8 munera a Massiliensibus
mittuntur xliii, 5, 9 Apollinem legum
suarum auctorem facit Lycurgus iii, 3,
10

Apollonia xv, 2, 1

Apollonienses pro Scythia auxilium a
Philippo petunt ix, 2, 1

Apparatus epulis invitare aliquem i,
6, 5

Apparatus belli ii, 3, 13. vi, 2, 10.
xi, 2, 7. xxxi, 4, 9. xxxviii, 3, 9 diviti-
arum xi, 10, 1 apparatus regius xxi, 2,
8 apparatus (plural.) iv, 5, 3. ix, 5, 5 et
6, 2 apparatus ludorum vi, 9, 3 epula-
rum xii, 3, 11. xxxviii, 8, 4 armorum
quam conviviorum apparatibus studio-
sior ix, 8, 4

Apparere i, 4, 12. ii, 9, 15. xi, 1, 9
et 14, 10. xx, 3, 8 apparuere prodigia
xii, 16, 4

Appellare regem (pro facere, aut de-
clarare) xlii, 3, 1. xliii, 3, 2. xl, 2, 2
Ita, hostem xlii, 10, 8 Freinsh. Ab ar-
genteis clypeis Argyraspidas appellavit
Alexander xii, 7, 5 urbem Sidona a pis-
cium ubertate appellavere, xviii, 3, 4 ex
nomine Judæ Judæos appellavit xxxvi,
2, 5 servitutem non matrimonium appel-
lantes (pro servitute habentes) ii, 4, 5
Vorst.

Appellatio xvii, 2, 8

Appetere aliquem veneno xxxvii, 2, 5
appetere aurum ii, 2, 8 prius sus defen-
denda, quam aliena appetenda xxviii, 2,

1 appetitus insidiis (hoc est, petitus)
vii, 5, 4. xxxix, 3, 7 Freinsh.

Appius Claudius pacem cum Pyrrho
dissuadet xviii, 2, 10

Applicuit ad littus (hoc est, appulit.
Er ist angeländt) ii, 4, 21 applicituri
ii, 12, 2 applicare (active, pro admovere)
xi, 15, 6 applicuit se trunco xii, 9, 9
applicito captivo xi, 15, 6

Appropinquante vespere xxxi, 2, 3

Appulsus littoribus xlv, 3, 3

Appulsus (substant.) xviii, 5, 1

Apricitas loci xxxvi, 3, 5

Apte ii, 1, 12

Aptus regno xi, 5, 2 aptior visus Ti-
saphernes vi, 1, 3 aptior locus xviii, 7,
11 gloria xxxi, 8, 9

Apud eum nulla ratio vincendi turpis
ix, 8, 7 apud eum cupiditas non termi-
natur ullo modo xxi, 6, 4 apud ædiles
jurgari adversus lenones xxi, 5, 7 apud
Aristotelen condiscipulatu familiaris xii,
6, 7

Apulorum bellum cum Alexandro
Epirota xii, 2, 5 fatum xii, 2, 10

Aqua diutissime humillimo solo immo-
rata ii, 1, 17 aqua bitumine stagnatur
xxxvi, 3, 7 aqua ferro violentior xlv, 3,
8 ingenti dulci aqua inventa xii, 10, 7
aquam porrigere xliii, 3, 11 in aqua frigi-
da venenum habuerunt xii, 14, 9 aqua
calida lavari xlv, 2, 6 aquarum illuvies
ii, 1, 14. ii, 6, 10 aquarum concursus iv,
1, 15 concretis aquarum molibus xxxi, 5,
7 aquarum abundantia irrigatur xli, 6, 4
cum calidis aquis insula emerit xxx, 4, 2

Aquila in acie Locrensi contra Cro-
tonienses xx, 3, 7 in clypeo Hieronis
xxii, 4, 10 aquila in auspiciis quid sig-
nificet xxiii, 4, 11 aquilæ duæ in cul-
mine domus nascente Alexandro xii, 16,
2 aquila aurea Clearcho in publicum
prodeunti prælata xvi, 5, 9

Aquileia ab Istri habitata xxxii, 3, 15

Aquilius consul xxxvi, 4, 10

Aquilius Romanorum legatus a Mi-
thridate vincitur xxxviii, 3, 3 et 14 id-
que in Bithynia xxxviii, 4, 6

Arabæ pars in divisione imperii Alex-
andri Ptolemæo cedit xlii, 4, 10

Arabum rex Erotimus magnum nomen
Arabum fecit xxxix, 5, 8 Arabum gens
xxxix, 5, 5

Arachosii in divisione imperii Alexan-
dri Silyrtio cedunt xlii, 4, 22

Ara Dianæ xxviii, 3, 5 aræ duodecim
a veniente in Asiam Alexandro statutæ
xi, 5, 4 ad ostium Indi xii, 10, 6 aræ in
juramento tactæ xxiv, 2, 8

Arare ii, 6, 5 bubus conductis xi, 7, 5
Arathis sepulcrum pro templo colunt
Syri xxvi, 2, 2

Aratio inventa ab Atheniensibus ii, 6, 5
Aratro aureas glebas excindunt xlv,
3, 5 aratro boves domare xlv, 4, 11

Aratus juventutem ad subolem gene-
randam domum remittendi auctor Sparta-
nis fuit iii, 4, 8

Araxes fluvius i, 8, 2

Arbaces Medorum praefectus i, 3, 2
rex fit, imperio ab Assyriis ad Medos
translato i, 3, 6

Arbiter pacis et belli Graecorum quo-
modo factus Persarum rex v, 2, 11 (Ar-
bitrium autem hic potestas est, ex sola
arbitri voluntate dependens, ut et alias,
'arbitrium vitae, et necis,' et similia.
Contra 'arbitrium pacis suscipere,' est in-
terponere se pro mediatore xxii, 2, 5).
arbiter (pro teste) xxiv, 2, 5 (pro iudice)
xxvii, 2, 4 Freinsh. Sine arbitris interfi-
cere aliquem xxi, 4, 3 arbiter iuraju-
randi xxiv, 2, 5

Arbitrari xiv, 1, 13. xviii, 4, 9. xxi, 1,
2. xxiv, 2, 7 pares se crudelitati senato-
rum arbitrabantur xvi, 4, 13

Arbitria principum pro legibus i, 1, 2
(Ita ii, 7, 3 libido regum, pro legibus.
arbitria, pro imperiis i, 1, 2. Ita Tacit.
A. vi, 51, 5, et aliis locis, quae demon-
strat Ind. in voce Arbitr.) Freinsh. Arbit-
ria regni permittere victori xi, 12, 4 ar-
bitria pacis suscipere inter aliquos xxii,
2, 5

Arbores opobalsami xxxvi, 3, 4 pi-
cae, ibid. Arborum genera pro condi-
tione regionum variata ii, 1, 12

Arcadias regnator Aristaeus mellis usum
primus invenit xiii, 7, 10 (vide Virgil.
in Georg.) Freinsh.

Arcades Spartanos vincunt vi, 6, 10
Arcanorum regis particeps Harpagus
i, 4, 6 (Ita apud Curt. vi, 8, 14. 'arca-
norum regis arbiter Philotas.') Freinsh.
Arcere hostem finibus regni xi, 6, 9
arceri ii, 1, 20

Arceilaus in divisione imperii Alex-
andri Mesopotamiam sortitur xiii, 4, 23
Arceilaus Archagatham occidit xxii,
8, 14

Arcessere xxvi, 3, 3 filiam ad se ar-
cessit i, 4, 5 filium ix, 1, 8 classem La-
cedaemone cum auxiliis arcessit iv, 4, 10
arcessit puerum in Macedoniam viii, 6, 5
regem ad defensionem patriae arcessunt
vi, 4, 9 arcessendus xi, 1, 2 arcessiri
xviii, 2, 4 arcessita xiv, 5, 1 arcessitis
auxiliis xi, 10, 14 arcessitis ad se prin-
cipibus xviii, 6, 1 arcessitis servis xxvi,

1, 9 arcessito filio xxxix, 4, 1

Archagathus Agathoclis F. xxii, 5, 1
occiditur xxii, 8, 14

Archaismi: Glandem vesci ii, 6, 5
(Vide Vesci). nihil frui viii, 2, 11 ultio-
nem potiri ix, 7, 12 (cujus generis plura
vide in Potiri)

Archelaus Amyntae F. vii, 4, 5 occidi-
tur a fratre Philippo viii, 3, 10

Archidamus dux Lacedaemoniorum
vulneratur in praelio vi, 6, 8

Archidæus Amyntae F. vii, 4, 5 occi-
ditur a fratre Philippo viii, 3, 11

Archon in divisione imperii Alexandri
Pelasgos consequitur xiii, 4, 23

Arctare (pro circumscribere, definire)
xxxix, 5, 4 Freinsh. Arctantibus freti
littoribus xlv, 1, 9

Arctissima cognatione junctus alicui
viii, 6, 4 arctissima custodia servari
xxvii, 3, 10 arctissimis societatis vinculis
juncti vi, 5, 11

Arcus locus Judææ, ubi balsamum
nascitur xxvi, 3, 2 (Sed legendum vi-
detur 'Hierichus.' Vide Not.) Vorst.

Arcus stridor xxiv, 8, 6

Ardent terræ nimio fervore solis ii, 1,
6 ardentes tanto odio Phocensium viii,
4, 5 ardentissimus sol xxxvi, 3, 5

Ardor ex desperatione singulos cepit
xx, 3, 5 ardor militum recens xxvi, 2, 8
tantus ardor animis regis accessit xxxi, 3,
6 ardorem militibus injecti iii, 5, 10 ar-
dore incredibili mentis accensus xi, 5, 4
in ipso ardore certaminis xli, 2, 9 ardo-
res æstivi solis ii, 1, 7

Ardui laboris opus, Præf. 2 ardea
montium xli, 1, 11

Areas Spartanorum dux contra Æto-
los xxiv, 1, 5

Arei xli, 1, 10 in divisione imperii
Alexandri Stasanori cedunt xiii, 4, 23

Arenæ vice bitumine interstrato i, 2, 7
arenæ onera xviii, 4, 12 arenarum
moles i, 9, 3. iv, 1, 6. xv, 3, 11

Argentæus oculus xxxix, 1, 6 argen-
tea culinarum instrumenta xxxviii, 10, 4
argentei clypei xii, 7, 5

Argentum ii, 2, 7 argenti usus iii, 2,
12 argenti metalla in Thracia viii, 3, 12
argenti grande pondus xxv, 1, 5 argento
fulgens acies xi, 13, 11 argento arma
inducere xii, 7, 5 argento referta castra
xxv, 1, 9

Argæus rex Macedonum vii, 2, 2

Argi receptaculum exalum Athenien-
sium v, 9, 4 eloquentia Demosthenis
persuasi Atheniensibus junguntur xiii,
5, 10 obsidentur a Pymbo xrv, 5, 1

Argonautæ xlii, 2, 11 navem suam

humeris per montes transportant xxxii, 3
14

Arguere aliquem xxii, 3, 3

Argumentum (pro signo, indicio) xii, 15, 3. xv, 4, 9. xvi, 5, 19 Freinsh. argumentis superari ii, 1, 21 velut manifestis argumentis xliii, 2, 7

Argyraspides xii, 7, 5 vincuntur ab Antigono xiv, 3, 2 Eumenes produnt xiv, 4

Ariamenes Cappadociæ rex xxvii, 3, 7

Ariarathes Artaxerxis F. x, 1, 1

Ariarathes Cappadocum rex xlii, 6, 1

Ariarathes Artemenis F. puer adhuc, Cappadocum rex xxix, 1, 4

Ariarathes Cappadocum rex fratrem Orofermen regno pellit xxxv, 1, 2 contra Demetrium Syrum conspirat xxxv, 1, 6 Romanos juvat contra Aristonicum xxxvii, 1, 2 interficitur xxxviii, 1, 1

Ariarathes superioris F. ab avunculo Mithridate interficitur xxxviii, 1, 11

Ariarathes modo dicti frater, a Mithridate vincitur xxxviii, 2, 2

Ariarathes Mithridatis F. xxxviii, 1, 12

Arida loca xii, 10, 7

Aridæus Philippi F. Alexandro succedit ix, 3, 2 quamvis ab ipso præteritus xii, 15, 9 nominatur pro successore a Meleagro xlii, 2, 8 recusatur a Ptolemæo xlii, 2, 11 rex appellatur a militibus xlii, 3, 1 necatur ab Olympiade xiv, 5, 10

Arietis pellis gentibus memorabilis xlii, 2, 10

Ariobarzanes rex Cappadocum xxxviii, 2, 8 a Tigraue pellitur xxxviii, 3, 4

Aristæus Cyrenen condit xlii, 7, 1 mellis usum invenit xlii, 7, 10

Aristides prodicionem Pausaniæ detegit ii, 15, 16

Aristonicus Eumenis naturalis F. xxxvi, 4, 6

Aristoteles Alexandri Callisthenisque præceptor xii, 6, 17 Aristoteles doctor inclytus omnium philosophorum xii, 16, 8

Aristotimus Eliorum tyrannus xxvi, 1, 4

Arma Amazonum inter Herculis stipendia ii, 4, 18 arma Parthorum xli, 2, 5 armis, non pretio summovendus hostis vi, 1, 6 armis, non muris, defensa Sparta xiv, 5, 6 arma movere ii, 8, 1 arma (pro bellis) vii, 2, 7 Freinsh. Arma convertere ab externis bellis velut in viscera sua iii, 2, 1 arma transferre ad hostem xlii, 1, 5 armorum apparatus ix, 8,

4 pulchritudo xi, 18, 5 armorum quam conviviorum apparatus studiosior ix, 8, 4 non armorum decore, sed ferri virtute victoria quæritur xi, 13, 11

Armare sagittas veneno (hoc est, tingere, imbueri) xli, 10, 2 (Ita, 'ferrumque armare veneno,' et 'calamos armare veneno,' Virg. *Æn.* ix, 773. et x, 140.) Freinsh. Armat aliquos fortuna in perniciem mutuat xlii, 1, 15 armati in vindictam regni xliii, 2, 10 armati conveniunt Alexandri amici xlii, 2, 4 in armata concionem inermis desiluit xli, 11, 8 armatæ virgines xxiv, 8, 5

Armenia xlii, 2, 9 Armenia major et minor xxxviii, 7, 2 Armenias rex Tigraues xxxviii, 3, 1. xl, 1, 3 Armeniam condit Armenius xlii, 3, 8 Armeniæ bellum xlii, 4, 1

Armenii in divisione imperii Alexandri Phratarferni cedunt xlii, 4, 23 Armenii regni descriptio xlii, 2, 7

Armenius Jasonis comes xlii, 2, 10

Armenta pascere ii, 2, 3 habere ii, 2, 6 armenta per Italiam Hercules duxit xlii, 3, 4. xliii, 1, 9 armenta per trament angustum commcabant xlii, 4, 4 armenta Geryonis xlii, 4, 15

Arpi a Diomede conditi xx, 1, 10

Arripi adversa valetudine (pro corripi) xli, 6, 13 Freinsh. Arripit aliquem somnus xi, 13, 1 arripere occasionem xxvii, 2, 7 materiam quietis xxx, 1, 7 arrepta lingua feram exanimavit xv, 3, 8

Arrogantiam odium xlii, 8, 2 arrogantia crudelitati accedit xvi, 5, 7

Arrybas rex Molossorum a Philippo regno exiit vii, 6, 12. viii, 6, 7 regnum suum novis legibus instruit xvii, 3, 12

Ars bellandi xix, 1, 1 (Ita Florus i, 3, 2.) Freinsh. Ars imperatoria xxxi, 4, 9 arte quæsitis remediis locorum vitia molliuntur ii, 1, 6 arte alicui adulari xvii, 2, 10 artes (pro dolis) xlii, 1, 18 Freinsh. Artes ludicræ i, 7, 12 artes dissimulationum xxi, 5, 11 artibus bella tractare ix, 8, 12 artes imperatoris, oratoris vi, 5, 5 magicæ i, 1, 9. xxxvi, 2, 7

Arsaces Parthorum rex xli, 4, 8

Arsaces omnes Parthorum reges dicti xli, 5, 6

Arsacides Parthorum rex xxxvi, 1, 3 ejus crudelitas, ibid.

Arsinoë Cyrenarum regina cum genero concumbit xxvi, 3, 6

Arsinoë Lysimachi uxor privignum veneno tollit xvii, 1, 4 a fratre in matri-

monium petitur xvii, 2, 7. xxiv, 2, 1 in exilium abijt xiv, 3, 9

Artabanus Xerxen obtruncat, et ab Artaxerxe occiditur iii, 1, 3

Artabanus Parthorum rex xlii, 2, 1

Artaphernes Darii frater litem inter Xerxen ac fratrem ejus dirimit iii, 10, 9

Artaxerxes (Longimanus) iii, 1, 3

Artaxerxes (Mnemon) Persarum rex v, 8, 13 Darii F. v, 11, 1 bellum cum fratre gerit v, 11, 5 Conona classi suæ præficit vi, 1, 9 Græcos ab armis discedere jubet vi, 6, 1 filios 115 habet x, 1, 1 ex quibus multos insidias sibi struentes interficit x, 2, 5 (Artaxerxes Persis idem quod *μῆγας ἀφῆλος*, 'magnus bellator,' ut docet Herodotus vi, 90. sive ut Ammian. Marcell. xix, 4. bellorum victor.) Freinsh.

Artemenes cum fratre Xerxe de regno discepat ii, 10, 2

Artemisiæ, reginæ Halicarnassi, audacia ii, 12, 23

Artifex in seria et jocos ix, 8, 8

Aruas Mosis F. xxxvi, 2, 17

Arx Thebana a Lacedæmoniis occupata viii, 1, 5 arx Amphipolitana xiv, 6, 13 arcem occupare xxi, 2, 9. xxiv, 3, 7 in arce collocatus xvi, 4, 11

Ascalonii cum Phœnicibus bellum gerunt xviii, 3, 5

Ascanius Æneæ F. xliii, 1, 13

Ascendere torum sororis xxxviii, 8, 4

Asciscere (pro assumere) xliii, 1, 10 in matrimonium aliquam xxxviii, 8, 5 ascitus in civitatem inter incolas xxii, 1, 6

Asia subacta a Cyro i, 8, 1 a Scythiis ii, 3, 1 iis per 1500 annos vectigalis ii, 3, 17 in ditione Atheniensium iv, 3, 5 (dubium tamen. Vide, Græcia in dit. Athen.) Freinsh. Affectatur a Spartanis vi, 1, 1. vi, 2, 7 vastatur ab Alcibiade v, 4, 6 Gallorum plena xxv, 2, 11 Asia Persarum juris ix, 5, 8 Romanorum facta, eos corrumpit xxxvi, 4, 12 Asiæ civitates quædam ab Amazonibus subactæ ii, 4, 14 quædam motu terræ absorptæ xxx, 4, 3 Asia inter fines Tauri xxvii, 2, 6 Asiaticæ delicie xxxi, 8, 9 Asia major xv, 4, 1 Asia velut regum præda xxvii, 3, 4

Asianus exercitus xxxviii, 3, 8 Asiana expeditione ii, 5, 1 Asiani milites xxxi, 6, 9 Romanis impares xxxi, 2, 12 Asiana bella xxxviii, 3, 10

Aspasia Cyri pellex x, 2, 2

Aspectus regis vi, 2, 13

Aspera gens xxiv, 4, 4 gens laboribus et bellis aspera ii, 3, 7 cœlum aspe-

rius fi, 1, 13 asperum prætium v, 9, 10

Aspergi sanguine alicujus xiv, 4, 11 aspergere fundamenta murorum sanguine xviii, 2, 10

Asperitas hæc animum regis fregit xxvii, 3, 4

Aspernari (hoc est, dedignari) i, 6, 4 Freinsh. xlii, 6, 4 aspernantes regem xxxix, 1, 5

Asphaltites lacus xxxvi, 3, 6

Aspicere solem xviii, 3, 12

Assentari xii, 6, 2 assentantium adulationes xxxi, 6, 3

Assequi virtute (no segnior videre) ii, 4, 27

Asserere senatui quid xxxviii, 2, 5 sibi originem Græcam xlv, 3, 2

Asseveratio xxiv, 8, 1

Assidua consuetudo iii, 2, 10 assiduum res xlv, 36 assiduum inter pares discordiæ malum xvi, 3, 1 assiduum colloquium xxxi, 4, 4 et 9 assidui circa Hannibalem fuere xxxi, 4, 6 assidui imbres xxiv, 8, 14 flatus xlv, 1, 10 assidue injuriæ xix, 1, 9 dissensiones xx, 5, 7 assidua bella ix, 4, 9. xviii, 2, 11 et 3, 16 certamina viii, 2, 6. xx, 5, 14 damna belli iii, 4, 4 funera v, 8, 3 pericula xlii, 1, 7 scelera xlii, 5, 2

Assidue xxix, 1, 10. xxxviii, 4, 11. xli, 1, 9. xliii, 1, 8

Assiduitas disputationum xx, 4, 11

Assignare alicui provinciam (pro discernere) xlii, 4, 14. xv, 3, 15 custodibus (pro dare in custodiam) xiv, 4, 21 assignare (etiam proprie significat speciatim dividere, ut in coloniis) xlii, 3, 1. xliii, 1, 1 (Ita Livius iv, 11, 9. et sœpius, Frontin. de Re Agrar. cap. de Agror. Qualitat. in Princ. Plin. x, 10. f. Vide etiam Calvin. Lexic. Jurid. in voce Ager subsec.) Freinsh. Assignare copias dæcibus (tradere perducendas) aliquo ii, 13, 11 Vorst. Assignatur alicui cura castrorum xlii, 4, 5 assignare violentiam viris, mansuetudinem mulieribus xli, 3, 7

Assistere inter ceteros (stare, consistere) iii, 1, 8 Vorst. Assistentes xliii, 2, 11

Assolet xxxix, 1, 3

Assuetus imperio xxxi, 1, 8. xxxvi, 1, 3 assuetus feras cursu fugare xxxvii, 2, 8

Assumere socium coëptis (quod in societatem asciscere Curt. viii, 6, 12 dixit) i, 6, 1 assumere in matrimonium (hoc est, ducere) ii, 4, 24 in societatem consilii iii, 1, 6 facinoris x, 1, 5 assumere (pro sumere) xli, 3, 8 assumere comitem i, 6, 3 assumere aliquem ducem iii, 4, 8

assumere habitum Persarum, diadema xii, 8, 8 (pro quo mox simplex, sumere xii, 8, 9) assumere mores Persarum xii, 4, 1 Vorst. assumtus in societatem ejus xli, 5, 7

Assyrii 1300 annis imperarunt i, 2, 13 postea Syri dicti i, 2, 13 Assyriorum rex Ninus ii, 8, 18 Assyriorum regum origo Damascena xxxvi, 2, 1 Assyrium stagnum a Phœnicibus habitatum xviii, 3, 3 Assyria regna xli, 1, 8

Asteropæus pro Trojanis pugnat vii, 1, 5

Astricta parsimonia xlii, 2, 1

Astruere (pro struere, hoc est, cumulare) xxiii, 3, 12 Freinsh.

Astu eum falce convulseraverat ii, 6, 20 astu Philippi vincuntur Scythæ ix, 2, 14 astu agere xi, 6, 8 quasi astu inspicenda præberentur, quæ omni studio occultanda forent xxxviii, 8, 10

Astygis somnium i, 4, 2 crudelitas in Harpagum i, 5, 6 bellum cum Cyro i, 6, 10

At postremo i, 10, 22 at ubi vii, 5, 10 at si xii, 13, 5 at vos xiv, 4, 10

Atheas Scytharum rex ix, 2, 1 Philippi astu vincitur ix, 2, 16

Athenæ veluti templum literarum ii, 6, 6 patria communis eloquentiæ v, 9, 9 Minervæ sacræ ii, 6, 9 ex integro conduntur ii, 15, 1 capiuntur a Spartanis v, 8, 5 a Persis dirutæ, Persicis spoliis; a Lacedæmoniis, Laconicis restituuntur vi, 5, 10 alter oculus Græciæ v, 8, 4

Athenienses Amazonas vincunt ii, 4, 2 Atheniensium origo ii, 6, 1 laus viii, 2, 12 cupiditas imperandi ii, 8, 5. v, 1, 6 nomen unde ii, 6, 9 bellum cum Dario ii, 9, 7 ducentas naves fabricant ii, 12, 12 primam gloriam ex victoria Persica reportant ii, 14, 10 Xerxen vincunt ii, 15, 20 bellum cum Lacedæmonibus gerunt iii, 2, 1 classem in Ægyptum mittunt iii, 6, 6 Syracusas obsident iv, 4, 5 statum mutant ii, 7, 1 iterum v, 8, 5 omnem ditionem amittunt v, 7, 3 tyrannos exigunt ii, 9, 6. v, 10, 4 ab omnibus odio habentur v, 1, 10 vincuntur a Philippo vii, 6, 7. ix, 3, 10 bellum Lamiacum in Græcia movent xiii, 5, 1 bellum cum Antigono gerunt xvi, 2, 10 Athenienses eloquentes v, 2, 6 superbi v, 8, 6 pariti rei nauticæ vi, 1, 8 Atheniensium virtus cum Epaninonda extincta vi, 9, 1 simulatas cum Doriensibus ii, 6, 16 bellum cum Antipatro xiii, 5, 8

Attilius Regulus xli, 4, 3

Atropatos in divisione imperii post Delph. et Var. Clas.

Alexandrum Mediam majorem consequitur xiii, 4, 13

Attalica præda xxxvi, 4, 9 Attalicas gazæ xxxvi, 4, 9 Attalicum regnum xxxviii, 7, 7

Attalus dux Philippi in Asia ix, 5, 8 Pausanias illudit ix, 6, 6 ab Alexandro interficitur xii, 6, 14

Attalus alius, Alexandri dux xiii, 3, 2

Attalus Pergami rex xxix, 4, 8 populum Romanum hæredem instituit xxxvi, 4, 5

Attaminare (pro contaminare, pollueren) xxi, 3, 4 Freinsh.

Attenda domesticis bellis Græcia v, 2, 12 attritus bellis xli, 6, 4 attritus vires xvi, 3, 6

Attis, Craui filis, Atticus nomen dedit ii, 6, 8

Attici fines iii, 7, 2. v, 9, 6

Attingere gentem xxxviii, 7, 2

Attonitus i, 10, 16 attonitus fortuna majestatis prioris xiv, 6, 10 attonita admiratione xxv, 4, 5 attonita periculo legio xxxi, 8, 7

Attributis insulæ innoxii incolis xviii, 3, 10

Avaritia bellorum mater ii, 2, 12 tyranni xviii, 4, 14 inconsulte avaritiæ penas dedit xxxvi, 4, 8 avaritiæ sollicitatus xxii, 2, 1

Auctor (pro historico), Pref. 2 (ita Livius xxix, 25, 1). pro suatore ii, 9, 10 et 21. ii, 12, 15. iii, 3, 10. iii, 4, 8 (Ita Curt. iv, 7, 39. 'quamvis auctoraugustus quid sit.' Vide Sueton. Tiber. 27, 5). pro duce iii, 4, 9 (ibi, 'sic ipsum spei sum,' sc. auctorem: nam eodem loco, ibi, 'nascendi auctorem' pro suatore ponitur). pro causa v, 4, 12. xiv, 3, 4. xxxii, 4, 14 pro teste xi, 2, 8 (ita apud Flor. i, 16, 20). pro inventore v, 14, 1 auctores (pro conditoribus) xxviii, 1, 11 Freinsh. (Observanda et constructio): auctor non expectandi auxilii ii, 9, 10 auctor maximi imperii subversi et rursus recepti v, 4, 12 auctor nuntii v, 7, 4 auctor consiliorum viii, 2, 11 Vorst. auctores regni capræ vii, 1, 9 auctor originis urbs xxi, 6, 2

Auctoritas patris xxii, 2, 7 matris xxxix, 1, 9 auctoritas ne successibus deceret ii, 4, 13 ne minoris auctoritatis apud suos haberetur xv, 2, 11 auctoritatem alicujus sequi xii, 1, 6 auctoritatem regiam viribus acquirere xlii, 6, 4 auctoritate nominis sui civitates ad defectionem compellere v, 2, 5

Aucupari absentiam alicujus xxix, 4, 20

Ind. Justin.

c

Audacia virilis in muliere ii, 12, 24
mira audacia xxii, 4, 2 audacia meretricis xix, 2, 1 nec audacia ejus eventus defuit ii, 9, 11 puer virilem sumit audaciam xxvii, 2, 7

Audax xxiv, 4, 4

Audere aliquid ix, 7, 10 audendum aliquid pro patria vel cum periculo v, 9, 6 ausae singulare exemplum ii, 4, 6

Audire xxxviii, 4, 6 et 11 cupide aliquid audire i, 4, 9. xi, 3, 2 audire stridorem arcus xxiv, 8, 6 audire (pro intelligere) vii, 8, 12. xlii, 4, 6 et 5, 11 dicentem intentus audit xvi, 5, 16 Romanorum audire, non sensere arma ii, 3, 5 **Ætoli** legationem Romanorum superbe audire xxviii, 2, 1 non invitata verba sororis audit xviii, 4, 11 quasi audienti confiteri dementiam xii, 6, 8 audiebantur ululatus et querelæ xix, 2, 11 audiri hominum clamor multiplex, ampliorque, quam editur, resonare solet xxiv, 6, 8 auditus latratus iv, 1, 13 audita regis fuga (audito regem fugisse) ii, 13, 5 audito genere belli iv, 4, 8 quibus auditis (de his qui ad reges admittuntur) xi, 3, 5 Vorst.

Aveci xxxii, 3, 15

Aversari aliquem xviii, 4, 9

Avertere amnes xxi, 5, 7 aversis tanto scelere numinibus xviii, 7, 1

Avæ omnis generis eum circumvolare cœperunt xi, 7, 5 ducibus avibus xxiv, 4, 3 avium aut canium laniatus xli, 3, 5

Auferi conspectum metus et fumus xxiv, 1, 6 auferunt multo plura quam amiserant iii, 7, 5 pretiosissima quæque auferentes xxvi, 1, 7

Augere præmiis ii, 15, 1 augere gloriam patriæ ii, 14, 10 cladem suorum dedecore captivitatis iv, 5, 11 auget alicui animos exemplum alicujus xi, 10, 13 auget metum hæc res xxi, 6, 2 augeri præmiis belli et gloria ii, 15, 1 aucti viribus v, 2, 2 hinc illi aucta insolentia xi, 11, 12 auctus auxiliis Gallorum xx, 5, 6

Augurandi studio Galli præter ceteros callent xxiv, 4, 3

Augurem consulere xi, 7, 6

Augurium xi, 7, 6

Augustus Hispanos perdomuit xlv, 5, 13 Augusto signa militaria remittuntur a Parthis xlii, 5, 11

Augusti omnes Romanorum Imperatores dicti xli, 5, 8

Avide materiam quietis arripuit xxx, 1, 7 nec avidius victorem Achæi vidissent, quam victum hostes viderunt xxxii, 1, 8

Avidus vini ix, 8, 15 avida gens xiv, 1, 1 avida Asia xxxviii, 7, 8 avidi prædæ Gallii xxv, 2, 1

Avitus mos i, 1, 4 avitum paternumque odium v, 1, 7. xlii, 8, 9 avitum regnum xxi, 8, 3. xxxvii, 1, 9 aviti lares xxxi, 8, 4 avitæ sedes xx, 5, 9

Auræ marinæ status xlv, 1, 10

Auraria (hoc est, aurifodina) viii, 3, 12 Freinsh.

Aurata vestis Persarum proceribus xli, 3, 9 auratæ vestes xx, 4, 11

Aures pertectare dormienti i, 9, 17 absceis auribus xv, 3, 4

Aureus torques xliii, 5, 7 aurea aquila xvi, 5, 9 corona xvi, 5, 10 aureum velus xlii, 2, 11 aureis compedibus vincti reges v, 11, 4. xi, 15, 1

Aurigæ Castoris et Pollucis xlii, 3, 3

Aurum argentumque scelerum materia iii, 2, 12 aurum Tolosanum xxii, 3, 9 auri et argenti nulla cupido Scythiis ii, 2, 7 nullus usus Parthis nisi in armis xli, 2, 16 auri ferax Hispania xlv, 3, 8

Auspiciari rem ab aliquo (pro incipere, a veteri more, quo pleraque auspiciato incipere solebant) v, 8, 12. xxxviii, 1, 1 tyrannidem in suos prius, quam in externos auspiciatus xli, 1, 7 Freinsh. auspiciata sedes xviii, 5, 16 auspiciatissima toto orbe urbs (id est, felicissima) xviii, 5, 7 Vorst. auspiciatum male bellum iv, 5, 3

Auspiciato urbes condere viii, 2, 11

Auspicium (pro initio) xxvii, 1, 1. xlv, 5, 5 auspicium (pro quovis omine) xv, 3, 14 Freinsh. felix auspicium domino equus emisit i, 10, 8 audito auspicio (hinnitus equi puta) i, 10, 9 non virtute, sed auspicio superari i, 10, 17 bellantibus auspicia sui regis desunt vii, 2, 9 sub auspiciis alicujus militare viii, 3, 2 auspicia omnia regis Alexandri Antigono tradunt Argyraspides xiv, 4, 17 in auspicia pugnae hostias cedere xxvi, 2, 2 auspicia regni a patricio capiti xxvii, 1, 1

Autariatæ fugati a ranis xv, 2, 1

Autochus Apollinis F. xlii, 7, 7

Avunculus idemque gener xviii, 4, 8

Avus i, 5, 8 avus maternus ii, 10, 6

Auxilantes vi, 4, 3. xxxv, 2, 2. xxxviii, 1, 8

Auxiliares ii, 9, 9

Auxilium (pro refugio) v, 9, 4 auxilium ferre xlii, 6, 9. xv, 2, 15. xxx, 6, 9. xlii, 1, 2 in auxilio alicujus esse v, 11, 10 auxilium alicui eripitur v, 9, 3 auxilia (tam pro propriis viribus, quam sociorum, insuper machinis, pecunia, et

quicquid bello gerendo est) i, 6, 10 (vide *Florum* xi, 8, 22) *Freinsh.* addito in auxilium adoptionis officio xvii, 3, 20 mitti in auxilia quorundam iv, 4, 3 auxilia contrahere in Græcia, in Sicilia iv, 4, 8 instar omnium auxiliorum in illo est iv, 4, 7 auxilia deprecari adversus aliquem xii, 2, 1 ante adventum auxiliorum xxvii, 1, 7

Azelus Damasci rex xxxvi, 2, 3

B.

Babylon conditur i, 2, 7 vincitur a Cyro i, 7, 4 capitur a Seleuco xv, 4, 11 ab Orode xlii, 4, 2 in divisione imperii Alexandri Ptolemaei cedit xiii, 4, 23 Babylone mortuus Alexander xii, 16, 1

Babylonia, pro Babylone i, 2, 7, xi, 12, 1. xii, 10, 1. xii, 13, 6 (Vide *Salmas.* in *Solin.* pag. 1225. D. 2.) *Freinsh.*

Babyloniorum studium Astronomia xx, 4, 3

Bacchus Artabani consilia prodit iii, 1, 5

Bacasis Mediæ præfectus xli, 6, 11

Bactri xxx, 4, 6. xli, 6, 1 Bactriani Scytharum progenies ii, 1, 5. ii, 3, 6 a Seleuco expugnantur xli, 4, 9 libertatem et omnia amittunt xli, 6, 3

Bactriana ulterior in divisione imperii Alexandri priores præfectos retinet xiii, 4, 19 citiorem Amyntas sortitur (nisi forte hic pro 'Bactrianos, Barcanos,' ut apud *Curt.* iii, 2, 9. legendum sit) xiii, 4, 23 *Freinsh.* mille urbium Bactrianarum præfectus xli, 4, 5

Bactrianum imperium Scythæ condiderunt ii, 3, 6 mille urbium imperium xli, 1, 8

Bala xxxv, 1, 6 *Freinsh.*

Balsami historia xxxvi, 3, 1

Balucibus aurum vehunt xliv, 1, 7

Barba et capilli promissi, ad movendam misericordiam iv, 4, 1 reorum habitus xxxvi, 4, 2 (adde *Liv.* xxvii, 36, 4 et xliv, 19, 5)

Barbaria (pro regionibus Barbarorum, sicut hodie dicimus *die Barbaren.* *Thucydidi* i, 1, 31 et alibi est τὸ βαρβαρικόν) xii, 6, 16 pro Barbaris xii, 13, 3 (pro rudi et agresti vivendi ratione) xliii, 4, 1 barbaras (pro barbaris) ix, 5, 7 barbaries Scythica cultus Græcorum moribus melior ii, 2, 14 *Freinsh.* culti mores in cultu barbarie collatione superantur ii, 2, 14 barbaria orientalis xii, 3, 3 barbaria profunda xlii, 2, 10 *Vorst.*

Barbarus populus xliv, 4, 11 et 5, 8 barbari et ferarum more viventes xviii, 6, 3 barbaræ gentes xi, 1, 6

Barce i, 7, 7 alia ab Alexandro condita xii, 10, 6

Barsene Alexandri conjux xi, 10, 2. xlii, 2, 7 *Freinsh.* jussu Cassandri occiditur xv, 2, 3

Bastarnæ Getas vincunt xxxii, 3, 16 Mithridati contra Romanos auxillantur xxxviii, 3, 6

Battos Aristæi muti cognomen xlii, 7, 1

Belgius Gallorum dux xxiv, 5, 1

Bellare xlii, 2, 8 bellare in acie xx, 5, 5 bellantium fas xxxix, 3, 8 bellantibus regis auspicia defuerunt vii, 2, 9 bellandi ars xix, 1, 1 causæ xxxi, 4, 7. xxxviii, 5, 10

Bellicæ laudis gloria vii, 2, 6 bellici labores xxiii, 1, 9

Bellicosus populus xviii, 5, 16 bellicosa gens xxiv, 4, 4

Bellicum canere (hoc est, classicum) xii, 16, 11 *Freinsh.*

Bellum similis xxxviii, 8, 9

Bellum (pro prælio) ii, 4, 29. ii, 12, 23. ix, 4, 4. xv, 4, 1. xviii, 1, 11. xxii, 8, 8. xxiv, 8, 1 *Freinsh.* bella longinqua, finitima i, 1, 7 bellum est alicujus alligatio i, 1, 9 bellum Græciæ (quod Græcia infert) i, 7, 10 bellum Antigoni xv, 4, 21 (quod geritur contra eum). bellum Armeniæ xlii, 4, 1. profundæ barbariæ xlii, 2, 10 (quod est contra eam) *Scheff.* bella patrata non modo ultra spem gerendi, verum etiam ultra gesti fidem ii, 6, 1 hæc Xerxi belli causa nobiscum est ii, 12, 5 bella domestica, externa v, 2, 12 bellum non diu dilatum (pro prælio) vi, 7, 9 *Vorst.* bellum deserere, repetere xx, 5, 10 belli certamen anceps ii, 3, 11 belli tempestas iii, 6, 12 (ita *Florus* ii, 6, 16 et iv, 2, 4) *Freinsh.*

Bene habet se res vi, 8, 13 bene existimare xvi, 3, 12 bene instituta xliii, 4, 12

Beneficium grata memoria iii, 4, 18 quam ultionis honestior occasio xvi, 3, 11 beneficio alicujus servatus i, 5, 8 beneficium sui facere munus imperii xlii, 4, 9 beneficia privata a publicis secreta xxxi, 7, 5 beneficio fides obstringitur ii, 15, 14 beneficia qui vincitur, vere victus est xi, 12, 8

Benigne excipi vii, 3, 3. xxvii, 3, 8 prosequi xi, 12, 6 haberi xxxvi, 1, 6

Bergomum Italiæ urbs a Gallia condita xx, 5, 8

Beroë Pyrrhi natrix xvii, 3, 19
 Beronice Cyrenalca Demetrium spon-
 sum interficit xxvi, 8, 7
 Beronice a Seleuco privigno interfici-
 tur xvii, 1, 2
 Beronice Attali sponsa xxxvi, 4, 1
 Bessus Daril interfector excruciat
 xii, 5, 10
 Bestiæ illecebris sollicitatæ ii, 13, 12
 Bibere antidota xxvii, 2, 6
 Biformis Cecrops, et quare ii, 6, 7
 Bilbilis Hispaniæ fluvius durando ferro
 aptus xlv, 3, 8
 Bis illatum bellum ii, 15, 13 bis in exi-
 lum actus xxii, 1, 16
 Bithynia Cappadociæ finitima xxviii,
 1, 3 Bithyniæ rex Eumenes xxvii, 3, 1
 Nicomedes xxviii, 1, 2 Chrestos xxviii,
 5, 8 Bithyniæ pars Gallo-græcia xiv, 2,
 11
 Bithynus Eumenes xxvii, 3, 5
 Bitumen ex quo muri Babylonis i, 2,
 7 bitumen apud Babylonem e terra ex-
 aestuat i, 2, 7 bitumine stratum intrinse-
 cus solum Siculum iv, 1, 3
 Blande corrigere xiv, 2, 12 blande
 expergefactum reliquit xv, 4, 17
 Blandientes oculi xxiv, 3, 10
 Blandimenta pacis xxi, 7, 9 infantia
 xvii, 3, 20 blandimentis agere xiv,
 2, 8
 Blandus alloquio ix, 8, 8 blandum al-
 loquium xxii, 7, 5. xxiii, 4, 14 blandis
 verbis permulsiit xxii, 8, 5
 Boëtia ii, 14, 3 vetus Macedoniæ
 appellatio vii, 1, 3 (modo vera sit lectio,
 et non potius 'Pœonia' legendum)
 Vorst.
 Boeotiam imperium perdant Thebani
 iii, 6, 10
 Boeotii Heracleam condunt xvi, 3, 7
 Boeotii (pro Thebanis) viii, 4, 4
 Freinsb.
 Bomilcar Carthaginiensium dux cruci
 suffixus xxii, 7, 8
 Boni iii, 2, 6 inter bonos spectata
 moderatio i, 1, 1 bona naturalia xii, 7,
 7 terræ bona xlv, 1, 6 bonorum rapina
 viii, 5, 9
 Bosphorus xxviii, 7, 10
 Bovis corio tectum Carthaginiæ solum
 xvii, 6, 9
 Brachia muri (hoc est, partes in lon-
 gitudinem, brachiorum instar, porrectæ)
 v, 8, 5. v, 9, 12 (ita Livius xxx, 26, 6.
 τὰ ὀκλῶν, crura, sunt Græci) Freinsb.
 Brennus Gallorum dux xxiv, 6, 1
 mortem sibi consecravit xxiv, 6, 11

Brevi post tempore i, 7, 19
 Brevitas operis xxviii, 3, 11
 Breviter perstringere xlii, 1, 2
 Brixia a Galliis condita xx, 5, 8
 Brundisium iii, 4, 12 ab Ætolis con-
 duntur xii, 2, 7
 Brutii cum Tarentinis bella gerunt
 xii, 2, 1 Alexandrum Epirotam cadunt
 xxi, 12, 14 Græcorum soboles xx, 1, 14
 Bruttiorum gesta xlii, 1, 5 Bruttia mul-
 lier nomen dat genti xxiii, 1, 12
 Brutus et Cassius Parthicus auxiliis ad-
 juti xlii, 4, 7
 Bubares Persa Amyntæ Macedonum
 regis filiam ducit vii, 3, 9
 Bubulum caput in fundamentis Car-
 thaginiis xvii, 5, 16
 Bucephale urbs ex nomine equi xii,
 8, 8
 Baiso consul xii, 4, 3 (apud Livium
 xxxiii, 10, 1 et 28, 6. xxxv, 9, 7. xl, 59,
 4. cognomen hoc Manliorum, 'Vulso,'
 per V scribitur, sed hoc sit ex cognat-
 ione literarum, de qua vide Lipsium in
 de Pronunt. Ling. Latina. Ita xxxii, 3,
 8. nostro est 'Sabus,' qui aliis 'Savus')
 Freinsb.
 Bursia urbs trans Euphraten xii, 13, 4
 Byrsa quare dicta xvii, 5, 9
 Byzantium obsidetur a Philippo ix, 1,
 3 obsidio solvitur ix, 2, 10

C.

Cacumen montis xxviii, 4, 8 sum-
 mum montis ii, 11, 5
 Cadaveribus viæ implentur ii, 13, 12
 Cadere (pro perire in prælio frequen-
 tissimum): ceciderunt cum hoc vires
 reipublicæ vi, 8, 1. xxvii, 2, 11 cadere
 (de eo, qui quocumque modo interfici-
 tur) xiv, 4, 6 et 12 regnum cadit tem-
 eritate alicujus xxiv, 4, 11 Vorst. dimi-
 cans cadit iv, 5, 7 cecidit xxv, i, 11
 Caduca bona xiv, 3, 6
 Cadusii x, 3, 2
 Cædem edere ii, 11, 3 cæde senatus
 peracta xxii, 2, 12 cæde exultans xii, 6,
 4 cæde satiatius animus xii, 6, 5 magna
 cæde Illyrios fudere vii, 2, 12 cæde
 pœnas luere xvi, 2, 5 cædibus fatigatus
 ii, 9, 19 cædibus exhausta urbs v, 9, 11
 cædibus supplicia luere viii, 1, 4 pœnas
 pendere viii, 2, 4
 Cædere hostem xvii, 8, 7 hostias
 (pro immolare) xi, 5, 6 et alibi Vorst.
 occisione cæsi 22, 7, 2. xxvi, 3, 5.

xxviii, 9, 1 in acie multa milia cecidit
xxv, i, 10

Cæpio consul Rom. propter ablatum
aurum Tolosanum penitus xxii, 3, 11

Cæte, urbs Italica Græcæ originis xx,
1, 12

Cæsar Augustus xlv, 5, 8

Cæsaræ omnes Romani Imperatores
dicti xli, 5, 8

Cæsar xliii, 5, 12 Cæsaris bel-
lum cum Pompeio, in quo Parthi Pos-
peianarum partium facere xli, 4, 6

Calamitatis ludibrium xix, 3, 8 adver-
sus calamitates contendere xi, 12, 13

Calcarea gentem quam adeas xii, 16,
11

Calida lavari a Romanis Hispani docti
xiv, 2, 6 calidæ aquæ xxx, 4, 2

Caligas aure figere xxxviii, 10, 3

Callent (hoc est, solertes sunt in eo
genere) xxiv, 4, 3 Freinsh.

Callida comœnta xxi, 3, 7

Callide ix, 4, 1. xlv, 1, 11

Callimander amicus Demetrii, et ejus
fides xxxviii, 9, 5 et 7

Callisthenes Alexandrum a morte re-
vocat xii, 6, 17 interficitur xii, 7, 2. xv,
3, 2

Calor solis ii, 1, 16 caloris ac frigoris
incrementa ii, 1, 11 adversus calorem et
frigoris velamenta corporis inventa ii, 1, 6
calore temperato facunda Hispania xlv,
1, 4

Calumnia (pro falsa et captiosa inter-
pretatione) xlii, 1, 3 (Ita capiendum est
verbum 'calumniari' in L. pen. D. ad ex-
hib.) Freinsh. calumniæ litium xxxviii,
7, 3

Cambyzes Astyagis gener i, 4, 4

Cambyzes Cyri F. i, 9, 1

Campani a Græcis conditi xx, 1, 14
bellum gerunt cum Syracusanis xlii, 1,
12

Campanie tractus xx, i, 14

Campus Cirtæus Apollini sacrus
xxiv, 1, 4 campi Themiscyri ii, 4, 2 (de
his Sallust. Incer. v, 21) Freinsh. Mara-
thonii ii, 9, 9 Adrastii xi, 6, 10 in cam-
pum procedere xvii, 3, 10 camporum
profunda xli, 1, 11

Candaules rex Lydorum i, 7, 14

Cænere bellicum xii, 15, 11 Apollo
cecinit (id est, prædixit) lii, 4, 14 Vorst.
fata cecinerant vii, 6, 1 oracula cecine-
runt xi, 7, 4

Canina vesci solitum Carthagine xix,
1, 10

Canis Persis (Spacos) i, 4, 14 canis
cum Callisthene cavem inclusus xv, iii, 5

canum laniatus sepultura Parthorum xli,
3, 5 canis femina i, 4, 10

Canities xli, 8, 12

Capere (pro recipere, amplecti) ii, 10,
19. ii, 13, 10 pro occupari, metaphora
ab urbibus, &c. ad amicum ii, 9, 10 (ita
ferre) ii, 14, 7 pro recipere xv, 7, 9
pro decipere viii, 5, 1. xlii, 6, 5 ca-
pere arma ii, 11, 15 gaudium x, 1, 3
prædam v, 4, 8 spem vi, 7, 1 consilium
xxiv, 4, 1. x, 1, 4. xxxvi, 1, 3 (ubi 'ce-
pit consilium pellere,' pro pellendi). ani-
mum vincendi vii, 2, 10 (Ita ferre 'im-
petum moriendi' Suet. Oth. 9, 6. ita
Senec. Epist. 78. 'saepe impetum cepi
abrumpende vitæ.' Vide Indic. Taciti in
Capere). capere amore vii, 3, 9 cupidinæ
xii, 7, 13 Freinsh. capere exemplum ex
amicis quid hostibus cavendum i, 10; 18
omnium animos capere ii, 7, 13 capere
tristitiam ex incensa, lætitiā ex recipi-
rata patria vi, 5, 8 capere bellum cum
aliquo xxiv, 1, 3 somnum xxii, 8, 16
capere spem occupandæ urbis vi, 7, 1
capit aliquem tantus ardor ix, 3, 4 capus
fraude allicijus viii, 5, 1 capus dolo
xvii, 6, 5 capit aliquem fiducia ii, 9, 10
æquor non capit aliquem (non sufficit
alicui) ii, 13, 10 Vorst. Sicilia, Italia
non capit aliquem xv, 5, 14 capit ali-
quem luxuria divitiarum ii, 14, 6 capit
aliquem metus xi, 1, 5 cupido urbis po-
titudinis xi, 7, 4 captes amonitate suvi
xi, 8, 3 capi admiratione rerum xi, 10, 1
captes somno xv, 4, 17 capit aliquem
amor faciendi aliquid xviii, 5, 13

Capessere fugam vi, 3, 11. viii, 2, 4
pugnam ii, 11, 2 prælium ii, 12, 21

Capillus, et barba promissi ad moven-
dam misericordiam iv, 4, 1 reorum habi-
tus xxxvi, 4, 2 capillis et veste crura
contingere xiv, 6, 12

Capital (hoc est, capitale facinus) ii,
7, 8 (Ita Plaut. in Menæschm. 'tametsi
capital fecerit') Freinsh.

Capitolium Jovis templum xlii, 1, 9

Cappadoces atque rege vivere non
possunt xxxviii, 2, 11 a Perdicca victi,
conjuges seque ipsos et omnia sua per-
dant xlii, 6, 2

Cappadocia ii, 4, 2 a Philippo occu-
pata viii, 3, 6 a Mithridate xxxvii, 3, 3.
xxxviii, 1, 12 in divisione imperii Alex-
andri Eumeni cedit xlii, 4, 16 Armenii
regni fines est xlii, 2, 9

Capere pro ducibus ante signa vii, 1,
9

Caprina pelle amictus xlii, 1, 7

Captare risum xxi, 5, 5 captare non

reciperandi regni spem, sed salutis latebras xxv, 3, 8

Captivitas iii, 5, 2. xi, 3, 7 captivitas poena xi, 14, 11 jus iv, 3, 3 dedecus iv, 5, 12 mala xxxix, 3, 5 ultio xlii, 1, 6

Captivus de se ipso triumphum ducit xiv, 4, 16 captivum facere vii, 2, 11 captivum ex imperatore facere xiv, 4, 3 captivum circumducere xxxii, 1, 7 captiva classis ii, 8, 3 captivae opem ferre xxxix, 3, 6 captivi senatores xvi, 5, 5 captivi sub corona venduntur xi, 4, 7 recollecti xlii, 5, 11 captivos remittere ix, 4, 4. xviii, 1, 10 vendere ix, 4, 6 inter captivos esse xi, 9, 12 captivae naves v, 7, 2 in pretium captivarum regnum petit xi, 12, 2 captivarum consuetudine teneri xii, 4, 2

Caput Cyri in utrum sanguine plenum conjicitur i, 8, 13 Ptolemaei lancea fixum in acie circumfertur xxiv, 5, 6 Pyrrhi ad Antigonom deferitur xxv, 5, 2 caput (pro homine) xii, 9, 6 pro duce xlii, 3, 3 loramenti (pro extremo apice) xi, 7, 16 (pro principe urbe aut metropoli) Ita caput Aegypti Alexandria xi, 11, 13 Persici regni Persepolis xi, 14, 10 totius orbis Roma xliii, 1, 2 Latinorum Alba xliii, 1, 13 (Similia in Indice Floriano) Freinsh. caput imperii Alexandri Macedonia xiii, 6, 11 caput bubulum, mox equinum inventum in fundamentis Carthaginiis xviii, 5, 15 et 16 nefandissimum caput (pro nefandissimo homine) xviii, 7, 10 devota capita xiv, 4, 10 Vorst.

Caranus vii, 1, 7 primus Macedonum rex vii, 1, 11. xxxiii, 2, 7

Caranus Philippi F. ab Alexandro fratre interficitur xi, 2, 3

Carcerem nexis replere xxi, 2, 2 carcerem experiri xxxviii, 6, 6 in carcerem conjici ii, 15, 19 recludi xxvi, 1, 7 duci xxxii, 1, 9 in carcere retinere xxi, 2, 7

Carere omni servorum ministerio ii, 13, 10 carere liberis xxii, 8, 14 devictis acquisitisque xxv, 4, 3 vita xxxvi, 3, 7 sensu xxxiv, 2, 7 spe victoris xxxviii, 4, 2

Caria xliii, 4, 15. xlii, 6, 14

Cariades dux Atheniensium in Sicilia iv, 3, 6

Carior imperio libertas xxx, 4, 7 amici cognatis cariores v, 7, 7 carissimarum rerum damna xxii, 6, 9 arma Parth. sanguine ipsorum cariora xlv, 2, 5 carius alicujus pretium facere xvi, 4, 19

Carmina Tyrtaei iii, 5, 9

Carne venatibus quumaita vescuntur Parthi xli, 3, 3

Carpere (hoc est, paulatim debilitare) xv, 2, 16 Freinsh. carpi sermonibus suorum xli, 5, 8

Cartago Carthaginiensis a patre in crucem tollitur xviii, 7, 15

Carthaginienses Siculum imperium tentant iv, 2, 6. v, 4, 5. xviii, 2, 11. xx, 5, 10 pelluntur xxii, 8, 3 redeunt xxiii, 2, 13 legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1 Peris parent xia, 1, 13 Graecas literas Scito prohibent xx, 5, 13 ducem suum Hannonem cum tota familia interficiunt xxi, 4, 1 Hamilcorem tacitis suffragiis damnant xxii, 3, 6 Bomilcorem patibulo adfigunt xxii, 7, 8 Hamilcorem Rhodanum injuste interficiunt xxi, 6, 7 Romanis auxilia mittunt xviii, 2, 1 Syracusae obsident xxii, 4, 1 bellum cum Pyrrho gerunt xxiii, 3, 4 vincuntur a Massiliensibus xliii, 5, 2 imperium Hispaniae primi occupant xlv, 5, 1 homines immolant xviii, 6, 12. xix, 1, 10 canina vescuntur xix, 1, 10 consulum habent xxxi, 2, 6 dictatorem xix, 1, 7

Carthaginiis origo xviii, 3, 1. xviii, 5, 14 aetas xviii, 6, 9 Carthago capitur xviii, 7, 16

Carthago Nova in Hispania xlv, 3, 3 Caspium Mare: vide Mare

Cassander Antipatri F. venenum ad necem Alexandri habet xii, 14, 6 in divisione imperii Alexandri satellitibus praeficitur xlii, 4, 18 regni administrator fit xiv, 5, 3 Olympiada necat xiv, 6, 12 bellum contra Antigonom instruit xv, 1, 4 omnem Alexandri familiam interimit xv, 2, 3 et seqq. xvi, 1, 15 rex appellatur xv, 2, 12 moritur xv, 4, 25 Cassandri domus Alexandro poenas luit xvi, 2, 5

Cassander (forte alius) Cariae praeficitur xlii, 4, 15

Cassandra urbs xxiv, 2, 1. xxiv, 3, 2 Cassius Parthos caedit xlii, 4, 7

Castellum occupare v, 9, 6. xxi, 4, 6 castella Africae xxii, 5, 5 castella incendere xxii, 6, 5 expugnare vi, 6, 6. xxii, 6, 8. xxiii, 1, 12 munire xli, 5, 1 in castella perfugere xiv, 3, 2

Castigare (pro increpare) ii, 15, 11 Freinsh. castigare milites xii, 11, 7 (Sequitur 'nunc lenibus verbis monere: pertinet ergo et 'castigare' ad verba) a regina castigati xviii, 6, 4 Vorst.

Castigatio (pro increpatione) i, 6, 15

Castor et Pollux Locrensisbus adiunt xx, 3, 12 Castoris et Pollucis aurigae xlii, 3, 3

Castra Alexandri solito magniscentiora

xli, 8, 16 castra amittere iv, 5, 1 capere li, 14, 6 irrumpere ii, 11, 15 metari i, 8, 4 ponere xiv, 2, 1 statuere xxii, 6, 9 castrorum captivi xi, 9, 12 eorundem castrorum socii xlii, 3, 9 castrorum lustratio apud Macedonas xlii, 4, 8 tribunatus xlii, 4, 17 cura xlii, 4, 5 castrorum eorundem homines iii, 2, 2

Castrense exilium (pro perpetua militia) xiv, 4, 14 Freinsh.

Casus quasi germani (hoc est, admodum similes) xxvii, 3, 12 Freinsh. casus tam indignae fortunae xxvii, 1, 5 casus varius utriusque populi fuit xli, 6, 6

Catenatus xiv, 4, 1

Catenis vinciri xi, 16, 1

Catervae stratorum hostium ii, 11, 18

Catinenses contra Syracusanos implorent Athenienses iv, 3, 4. iv, 4, 1

Catonis fortitudo xxxiii, 2, 1

Catuli adulti xliii, 4, 4 catulos educare xliii, 2, 6 ad catulos reverti xliii, 2, 6 Catumandus Massiliam obsidet xliii, 5, 5

Caucasus regni Parthici limes xli, 6, 8 Caucasii accolae subiguntur ab Alexandro xli, 5, 9 in divisione imperii Alexandri Extarchi cedunt xlii, 4, 21

Cavea xv, 3, 5

Cavere pericula xxxi, 2, 2 cavere ab aliquo xi, 8, 6 cavendum ipsi esse exemplum xxix, 2, 5 cavendi sciens xlii, 2, 7

Cavernarum spiramenta iv, 1, 6 cavernis terra penetrabilis iv, 1, 2

Cauponiae et ludicae artes i, 7, 12

Causa belli Graecorum cum Persis ii, 12, 5 causas belli adversus potentes quaerere, Romanis unitatum xxx, 3, 1. xxxiv, 1, 3 causa et origo bellorum Cyro quae res fuerit i, 7, 2 causa non Darii, sed exempli, communisque omnium regum xi, 15, 12 in altero iustitiae ejus, in altero utilitatis causa versatur, ibid. causa occidendi alicujus xli, 6, 5 virtutis causa aliquem provehere xlii, 4, 11 causa veniendi in Italiam intestina discordia fuit xx, 5, 7 victoriam de Persis causam majoris belli fore ii, 12, 12 quod ex causa factum xxxvi, 2, 15 causae morbi xli, 13, 10 causas quaerens i, 10, 16 causas belli ostendere ii, 4, 27 pretendere xxiv, i, 3 circumspicere xxxi, 1, 8 quaerere xxxiv, 1, 3 sperans, causas belli futuras xxxviii, 1, 6 regem se Macedoniae causis iustitiae fore xvi, 1, 11

Causari inclementiam caeli ix, 2, 7

Cautam est, ut recumbant servi cum dominis xliii, i, 4

Cautus consilio xlii, 4, 11

Cecrops Atheniensium rex biformis ii, 6, 7

Cedere alicui regnum, pellicem x, 2, 8 imperium xxii, 7, 4 regno, idem. xxix, 2, 6 Ita i, 10, 12 cedere Italia velut fonte virum xxxi, 5, 7 terris, ibid. cedit alicui tribunatus castrorum (id est, evenit, datur) xlii, 4, 17 Freinsh. cedit admiratio in satisfactionem xv, 3, 9 cedere alicui victoriam xxxii, 4, 7 in ditionem alicujus xxxiii, 2, 7

Celare fraudem xxiv, 3, 6

Celebrare theatra (id est, frequenter ire ad theatra) vi, 9, 4 sacra ii, 8, 2 nuptias ix, 6, 1 et xxiv, 3, 1 Vorst. scriptorum laudibus celebrari ii, 9, 16

Celebrem reddere xlii, 5, 1 celebrem facinus xliii, 3, 17

Celeritas equi Alexandri xv, 3, 11 Sandrocotti Indi xv, 4, 16

Celeriter v, 2, 5 celeriter advolare xvi, 3, 4

Censeri ix, 2, 9. xi, 11, 8 (Ita Tacitus O. xxxix, 8. Vide Notas et Calvinii Lexic. Jurid. in voce Censere) Freinsh. Censere, ut abeat Sicilia ii, 5, 2 (ubi 'censere' idem quod suadere). censeri virtute, deditia corporis, opibus (pro aestimari) ix, 2, 9 hoc se patre censeri jubet (pro ejus filio haberi se) xi, 11, 8 censeo expectari aliquid xlii, 2, 5 Vorst.

Centum triremes vi, 2, 2 centum triginta naves iv, 5, 9 centum millia equitum xi, 9, 1

Centurio xxii, 1, 10 centuriones principesque xiv, 1, 7

Cera superinducta delere ii, 10, 13 vacua desuper cera inducta xxi, 6, 6 ceras fingere xxxvi, 4, 4

Ceraunus Clearchi tyranni Heracleae F. xvi, 5, 11

Ceraunus Ptolemæi cognomen xxiv, 1, 1

Cereri sacra Initiorum v, 1, 1 Ceres ignes tangere, in juramento xxii, 2, 8 Cernere ii, 12, 24. xi, 6, 6. xxxi, 6, 5 Certamen Olympium vii, 2, 14 Olympiacum xli, 16, 6 certamen (de regno) defertur ad judicem ii, 10, 9 certamen (pro praelio) xxii, 7, 7 certamina (pro bellis) vii, 2, 6. vii, 6, 6. xxix, 3, 5 Freinsh.

Certare iustitia cum aliorum crudelitatem iv, 2, 4 certant secum ipsi, utrum, an v, 4, 13

Certatim xiv, 1, 14. xvii, 1, 7. xxii, 3, 6. xxii, 8, 3

Certe viii, 4, 7. ix, 7, 9. xlii, 3, 9. xxii, 5, 12

Certo anni tempore xxxvi, 3, 4 certior quandoque insperata victoria, quam sperata xx, 5, 3 certiores alicujus rei facere aliquem ii, 12, 7

Carva puerum alens xlv, 4, 18

Cervicibus Asiae et Graeciae regnum Macedonum imponitur vi, 9, 7 esse in cervicibus (sicut nos quoque dicimus, *ausf dem Hals liegen*) xxix, 3, 7 Freinsh. cervicibus jugum servitutis ex-cutere xv, 4, 12

Cessare xi, 13, 6 nec cessasse, quoad regis sobolis stirpem deleteret xvi, 1, 15 cessant odia xlii, 3, 6 nec in filiis cessant parricidia xlii, 5, 1 cessante imperatoria arte xxi, 4, 9 nec cessatum est deinceps, quin iii, 7, 12

Cessim ire (pro cedere) ii, 12, 7 Freinsh.

Cetera imbellis aetas vi, 7, 3 ceteras gentes xi, 1, 6 ceteras civitates xlii, 5, 10. xviii, 1, 9. xxxi, 1, 2

Ceterum i, 1, 6. ii, 1, 14. xi, 12, 15. xlii, 2, 1

Chalcidenses aliquot populorum Italiae conditores xi, 1, 12

Chalybs flavius Hispaniae durando ferro aptus xlv, 3, 8 (hinc Sidon. carm. ii, vers. 46) Freinsh.

Chalybes hujus accolae xlv, 3, 9

Chaonum regum xvii, 3, 6

Charilaus Lycurgi ex fratre Polydecte nepos iii, 2, 5

Charybdis fabula unde orta iv, 1, 13

Cheroneo copias transposuit xxv, 4, 4

Chersonensium civitates a Philippo expugnatae ix, 1, 7

Chion et Leonides tyrannidae xvi, 5, 12

Chodion Arsinoes legatus ad Ptolemaeum xxiv, 2, 7

Chorasmii subiguntur ab Alexandro xii, 6, 18

Chreatos Bithyniae rex xxxviii, 5, 8

Cibus Scytharum ii, 9, 8 Bruttiorum xxiii, 1, 10 Parthorum xli, 3, 8

Cleatricibus exhausta corpora xii, 8, 12

Ciere bellum (pro praefari) ii, 12, 23 (ita 'cientes praesidium,' Livius x, 26, 8 et 'pugnam ciens,' Tacit. A. iii, 41, 5 et 'belli simulacra ciere,' de ludica et imaginaria pugna, Virg. Aen. iii, 586 et 674. quod ex Lucretii quarto excerptum dicit Macrobius vi, 1). ciere bellum (pro instruere) xxii, 7, 6 Freinsh.

Cilicia occupatur ab Alexandro xii, 11, 1 (quamvis suspecta sit haec mihi lectio. Bongarsius 'Rhodum' suspectam habet, injuria fortassis) Freinsh. in divisione

imperii Alexandri Philotem cedit xlii, 4, 12 mox Philoxeno xlii, 6, 16

Cimbri Mithridati auxiliantur contra Romanos xxxviii, 3, 6 Cimbri Germani xxxviii, 4, 15

Cimbricum bellum, rapti a Romanis auri Tolosani poena xxxii, 3, 11

Cimon Atheniensium dux ii, 15, 18

Cingere obsidione ix, 1, 2. xlii, 5, 8. xiv, 6, 4 urbes moribus xlii, 4, 1 prae-ruptis rupibus cingitur mons xli, 5, 3

Circa se animati (pro in se, erga se) xiv, 1, 3 Freinsh. circa Hannibalem assidui fuerant xxi, 4, 6

Circulo inclusus xxiv, 3, 3

Circumdare murum urbi i, 2, 7 circumdata viae sylva i, 6, 4 circumdata obsidio v, 8, 1 munitione iv, 4, 5

Circumducere captivum xxii, 1, 7

Circumferre aliquem in caverna xv, 3, 5 tota acie circumferri xlv, 5, 6

Circumfuentibus quietis felicitatis insignibus (id est, abundantibus) xviii, 7, 10 Vorst.

Circumjacens solum xli, 5, 3

Circumire suos (dicuntur duces in acie) xi, 13, 6

Circumscribere sacrilegium (hoc est, palliare, tegere) xxxix, 2, 5 Freinsh.

Circumspicere (subaudi 'animo,' est considerare, pendere) xiv, 2, 6. xxi, 5, 10 peregrinos reges (sicut Germani: *sich nach fremder Hülff umbsehen*) xi, 1, 1 Freinsh. latebras i, 3, 4 fugam ii, 12, 26 externa auxilia xlii, 5, 4 novas causas belli xxi, 1, 8

Circumstantes percontari xli, 15, 5 a circumstantibus requirere vi, 8, 11 circumstantia mala xxix, 1, 7

Circumstrepit undique formido belli vi, 5, 7

Circumvehi exercitum (sc. equo) xi, 9, 3

Circumvenire (hoc est, decipere) i, 3, 9 Freinsh. circumventus insidiis alicujus x, 1, 7. xxii, 3, 2 a tot exercitibus circumventus xvi, 2, 6 insidii periculo circumventus xvi, 1, 10. xxiii, 4, 7 circumventus dolo xxvii, 1, 7

Circumvolant aliquem aves xi, 7, 5. xx, 3, 7

Cirrus Aristaei pater xlii, 7, 2

Cirrhosus campus Apollini sacer xxiv, 1, 4

Cista xxxviii, 8, 13

Citato gradu (hoc est, celeriter) xi, 2, 5 curru, idem. ii, 9, 11. xi, 15, 3. xiv, 6, 4 impetu iv, 1, 9 Freinsh. itinere mittere v, 8, 13 citato agmine xxiv, 3, 12

Citharista xxxvi, 4, 6
 Cito xviii, 4, 1. xxiii, 3, 10. xli, 4, 9
 citius xxxiii, 2, 2
 Civile bellum Cæsaris et Pompeii xlii,
 4, 6 civili fraude (hoc est, civium. Flo-
 rus iii, 22, 14. appellat 'domesticam') xii,
 6, 12 Freinsh.
 Civis (pro conterraneo) i, 4, 4. xi, 15,
 6 (ita Landsman) Freinsh. civium tae-
 rum dux xviii, 7, 12
 Civitas in civibus, non aedificiis posita
 ii, 12, 14 (et hoc præstenderunt Romani,
 cum Carthaginem delere vellent. auctor
 Appianus in de Bell. Pun. pag. 52. f.
 Vide et Strabonem lib. viii. pag. 246. qui
 poëtas citat, qui totas regiones 'urbis'
 nomine appellarunt). civitatem percipere
 (hoc est, jus civitatis accipere) xlii, 5,
 13 civitates (pro populis) xxii, 1, 2.
 xli, 4, 8. xlii, 5, 5 (ita Cæsar xi. Bell.
 Gall. sub fin. 'Carnutes, Andes, Turo-
 nes, quæ civitates,' &c. et alibi sæpius.
 Vide Scalig. in Euseb. pag. 136, 1)
 Freinsh.
 Clades virorum ii, 4, 27 dominorum
 xviii, 4, 2 cladem acceptam nova victo-
 ria abolere xxxi, 6, 8 cladem augere de-
 decore captivitas iv, 6, 11 cladibus in-
 signea vi, 8, 3
 Clam interceptus xxxvi, 2, 6
 Clamor horridus xxxiii, 2, 2 hostium
 xxxiii, 2, 4 clamore solito sacra cele-
 brare ii, 8, 2 clamorem edere xxxiii,
 2, 4
 Clandestina conjuratio ix, 4, 14
 Clarent Scythas virorum imperio, fœ-
 minarum virtutibus ii, 1, 2
 Claritate nominis sui patriam illustrem
 reddidit xxv, 5, 6
 Clarus xxxiii, 1, 1
 Clarus domi Alcibiades (hoc est, no-
 tus, nobilis, etiam potens) v, 2, 3 (Ce-
 terum hic Alcibiades, si hoc nomen pro
 Scauri ponas, a Sallustio Jug. 15, 6. pla-
 nissime describitur. Porro elegantius
 hoc loco loquitur Justinus, quam ipse
 fortasse crediderat. inter 'claros' enim
 magis erat hic Alcibiades, quam inter
 'bonos,' ut loquitur Tacitus H. ii, 10, 2.
 Sallustius Jugurth. 8, 1. Livius viii, 27,
 8) Freinsh. clarus vir i, 4, 4. xv, 4, 3
 cujus virtus bello clara xviii, 6, 10 clara
 femina patri nomine xiv, 6, 3 clarior
 majoribus suis xxxvi, 2, 4 colluvie con-
 versarum xxxviii, 7, 1 fama rerum gesta-
 rum clarissimus xii, 2, 7 clarissimi vin-
 dices urbis vii, 1, 5
 Classis Xerxis ii, 10, 20 classem facere
 iv, 3, 5 (Vide etiam in Facere). classes

Delph. et Var. Clas.

Ind. Just.

acquisita v, 4, 17 classes ex adverso
 stant ii, 14, 8

Claudere alicui portas ix, 1, 2 clau-
 dere se Daphnam xxvii, 1, 4 vallis mon-
 tibus clauditur xxxvi, 3, 2 clausus in
 cavea xv, 3, 5 in urbe xxv, 5, 1 in regia
 xxviii, 3, 11 clausos intercludere iv, 4,
 5 clausa in loco xliii, 2, 3 clausæ domus
 xix, 2, 9 clausa Deorum templa xix, 2,
 9 clausum vehiculum (hoc est, undique
 tectum) xi, 15, 3 Freinsh. clausi (pro
 obsessis) xvi, 5, 7 Vorst.

Claudicare incessu vi, 2, 6 claudicat
 regnum imperio, ibid.

Claudus pede iii, 5, 5. vi, 2, 5

Cleodæ Thebani oratio ad Alexandrum
 xi, 4, 1

Clearchus Heraclensium tyrannus xvi,
 4, 4 occidit xvi, 5, 10

Clementia Cyri in Cræsum utrique
 utilis i, 7, 8 clementia mitis xxxviii, 9,
 10

Cleomenes rex Spartanorum xxviii,
 4, 7

Cleomenes Alexandri jussu Alexandri-
 am aedificat xiii, 4, 11

Cleopatra Philippi regis conjux super-
 inducitur Olympiadi ix, 7, 2 ab ipso ne-
 catur ix, 7, 12

Cleopatra Philippi filia, Alexandri
 Epiri regis uxor ix, 6, 1 a Perdicca in
 matrimonium petitur xiii, 6, 4 ejus apud
 Macedonas auctoritas xiv, 1, 7

Cleopatra Demetrii (Nicatoris), mox
 fratris ejus conjux xxvi, 1, 9

Cleopatra Mithridatis filia, Tigranis
 uxor xxviii, 3, 2

Cleopatra Ægyptia duorum fratrum
 uxor xxxviii, 8, 2 a posteriore repodiat-
 ur xxxviii, 8, 9 ad generum suum con-
 fugit xxxix, 1, 5

Cleopatra (proximæ filia) matris pellex
 xxxviii, 9, 1 regno præponitur xxxix, 3,
 1 majorem filium pellit xxxix, 4, 1 a
 minori necatur xxxix, 4, 7

Cleopatra hujus filia Cysiceno nubit
 xxxix, 3, 4. sororis jussu interficitur xxxix,
 3, 12

Cleopha regnum concubito Alexandri
 redimit xii, 7, 11

Clientela (pro clientibus) viii, 4, 8
 Freinsh.

Clientes xvi, 5, 13

Clitos ab Alexandro inter pocula occi-
 ditur xii, 6, 3

Clitos amicis Alexandri dimittitur xii,
 12, 8 Clito cura classis traditur xiii, 6, 16

Cludere sanguinem (pro sistere) xv,
 3, 13 Freinsh.

d

- Clypei argentei xii, 7, 5 in clypeo
 Hieronis aquila conserdit xxiii, 4, 10
 Conquales xxiii, 4, 9
 Coagulum quis invenerit xiii, 7, 10
 Coaluere regum iustitia Judaei xxvii, 2, 16
 Cocalus primus Siciliae rex iv, 2, 2
 Coccinea paludamenta xx, 3, 8
 Cocto latere murum urbi circumdedit i, 3, 5
 Codomannus, qui postea Persarum rex et Darius x, 3, 7
 Codrus rex Atheniensium ii, 6, 10
 Coelesta portenta xxxvii, 2, 1
 Colum asperum ii, 1, 13 coli temperamentum ii, 1, 10 cum si queant, in celo posuisse cupiunt v, 4, 15 de celo missus v, 4, 10 celo tenus extollere (hoc est, ad celum usque) xii, 6, 2 Freinsh.
 ad Coenam invitatus xviii, 2, 9. xxiii, 3, 2. xxv, 1, 4
 Coenari xxiii, 4, 10
 Cepti (per pleonasmum), cum prohiberi cepisset (pro cum prohiberetur) xiv, 5, 9 (Vide et Ind. in Nep.) Vorst. cepit censere iv, 5, 2 (censuit) Schaff.
 Ceptis socium assumere i, 6, 1 cepta bella xxxviii, 4, 3 caprae ceptorum duces vii, 2, 9
 Coercere matrimonia iii, 3, 8
 Coetus clandestinae conjugationis xx, 4, 14
 Cogere aliquos in pacem xxxii, 4, 8 coactos fame in deditionem compellit xlii, 4, 2
 Cogitare imperia xix, 2, 6 (ita fere) hostem, fratrem xlii, 4, 4 (quamvis alii priori loco 'agitarent' rescribunt; nec male, ut opinor). cogitare non minus in secundis adversa, quam in adversis secunda xxi, 2, 3 non cogitare rei utilitatem xxi, 6, 1 cogitata res xxi, 4, 4 (Vide Cl. Bernec. Cma. Suet. 75, 8. a.) Freinsh.
 Cogitationes xxxviii, 1, 2
 Cognati ii, 11, 2. xxi, 4, 8
 Cognatio Dario juncta cum pristinis regibus fuit i, 10, 13 cognatio Bubaris (pro affinitate) vii, 4, 1 Vorst. cognationis fiducia xlii, 4, 3 arctissima cognatione junctus alicui viii, 6, 4 cognationum arbitria xxxviii, 6, 2
 Cognito virtutis ignoratione vitiorum minus proficua ii, 2, 15
 Cognomen xxxix, 1, 9. xlii, 2, 3
 Cognomentum xxi, 6, 1
 Cognominare (pro nominare) iv, 2, 1. vii, 1, 1. xv, 2, 11 Freinsh.
 Cognoscere (pro rescire) iii, 5, 5 cognoscere adulterio aliquam v, 2, 5. xxi, 1, 18 cognito (hoc est, ubi cognitum est) ii, 5, 13. xxvii, 3, 8. xxxii, 1, 12. xxxii, 3, 16 (Similia vide inf. in Petito et Quesito) Freinsh.
 Cohibere xxi, 4, 5
 Cohors regia (*Die Leibgarde*) v, 11, 9 cohors Alexandri xvii, 2, 2
 Coire cum aliquo (pro societatem inire) v, 1, 8 pro convenire ix, 6, 1 Freinsh. in hunc locum res tot colere mira iv, 1, 8 cultura auxilia omnium adversus unam urbem xxi, 5, 6
 Colchi Istrorum conditores xxxii, 3, 15
 Colere amicitias utilitate, non fide ix, 8, 9 hastas pro Diis veteres colere soliti xliii, 3, 8 sepulcrum pro templo colere xxxvi, 2, 2 ager manu cultus xii, 7, 7 culti mores ii, 2, 14 cultior vita usus xlv, 5, 8 cultior vita xvii, 3, 13 cultiores victus xviii, 6, 2
 Collatio (pro comparatione) ii, 2, 14 pro contributione seu indictione xvi, 3, 9 Freinsh.
 Collidere iv, 1, 13
 Colligere infamiam e matrum adulterio (pro haurire, trahere) iii, 4, 10 vocem et spiritum (hoc est, recipere) vi, 3, 11 Freinsh. colligere corpus xxxiii, 2, 2 infirmitatem ex agritudine xxxviii, 2, 2
 Collis montis Pelii xlii, 7, 7 praesepia collium xli, 1, 11
 Collisio: ex collisione partus abjecti mortuus xi, 12, 6
 Collo sarmenta gereas ii, 6, 10
 Collocare filiam (pro elocare) ix, 6, 2 Freinsh.
 Colloqui cum aliquo xxxi, 4, 8. xli, 3, 4 colloquendi copiam habere ii, 12, 2
 Colloquium assiduum xxi, 4, 4 et 9 ad colloquium sollicitari xxxviii, 1, 9 vocari xliii, 1, 10 colloquio regis prohiberi vi, 2, 13
 Collectari cum aliquo xlii, 3, 8
 Colluvies populi passim collecta ii, 6, 4 Freinsh.
 Colluvio hominum v, 6, 6 (sic et 'aluvio' dicunt) Vorst.
 Coloni xlii, 7, 3. xx, 1, 13
 Colonia Macedonum in Aegypto xi, 11, 13 in India xlii, 4, 21 Herculi sacra xvi, 3, 4 colonia erga conditores suos amor xviii, 1, 6. xxxi, 8, 1. xxxvii, 1, 1
 Colus: colo purpuram nere i, 3, 2
 Comanus regulus Gallus xlii, 4, 3
 Comes cursus xv, 3, 11 fugam xviii, 4, 5. xxxiv, 3, 8 comites naufragii xvii, 2, 2

Cometes Magus i, 9, 7
Cometes insignis magnitudinis apparet
xxxvii, 2, 2

Cominus preliari xli, 2, 7

Comis xlii, 2, 8

Comissatio (*Schlaftrunk*) xli, 12, 7 (Vide Cl. Bernecc. Domitian. Sacton. 21, 4) Freinsh.

Comitari ii, 4, 19 (passive) xxx, 2, 4

Comitate et obsequio gratiam Tisarnis demeretur Alcibiades v, 2, 5 (Adde Curtium viii, 8, 12) Freinsh.

Comitator (hoc est, qui plures habet comites) xxvii, 2, 7 Freinsh.

Commearare xlii, 4, 4

Commearatus: marinis commentibus hostes intercludere iv, 4, 5 commentus maligne præbere v, 2, 14 (ante dixerat). stipendia præbere. commentibus instruere aliquos xvi, 2, 11 prohibere commearatus xviii, 7, 6 commearatum a populo petere (id est, abeundi licentiam) xviii, 7, 9 Vorst.

Commemorare militum decora xxx, 4, 13 beneficia xii, 12, 2

Commendare aliquem apud alterum (hoc est, fidei ejus committere, sive deponere: ut explicat Ulpianus in L. 186. D. de V. S.) xxv, 2, 1 Freinsh. commendat eam pulchritudo formæ xxxvi, 2, 11

Commentum (pro arte, invento) xliii, 2, 1. xxii, 2, 8. xxii, 4, 6 pro consilio, *ein Anschlag* xxi, 4, 2 pro inventionem, sive modo inveniendi xxii, 4, 2 Freinsh.

Commercium pecuniæ mutuari de piratica ix, 1, 5 rerum mutuarum commercium xviii, 5, 8

Commilitium v, 10, 3 (Vide Savaronem in Apollinarem pag. 452. in Flor. iv, 4, 3) Freinsh. reges ad commilitium secum trahit xi, 5, 3

Commilito xiv, 2, 11. xxxi, 8, 7

Comminatio belli xli, 2, 9. xvii, 2, 20

Committere bellum (pro pugnam) v, 4, 1. xlii, 8, 8 prælium ii, 14, 9. xxxi, 6, 9. xxxi, 8, 5. xxxix, 3, 4 sacrilegium xxxii, 2, 1 (pro incipere) ii, 12, 7. xv, 4, 22. xlii, 6, 6 (adde Flor. Ind. ita Virg. *Æn.* v, 112) Freinsh. committere alicui summam belli i, 6, 8 judicium de se religioni et fortunæ i, 10, 3 salutem navibus ii, 12, 15 tutelam filiorum alicui iv, 2, 5

Commodata ab Jove Victoria xxxix, 2, 5

Commodum navigationis ii, 10, 24

Commodior fugientibus fortuna xxiv, 8, 13

Commovere misericordiam iv, 4, 1

Communicare cum peregrinis (neutraliter pro conversari) xxxvi, 2, 15 Freinsh.

Communis eloquentiæ patria Athenæ v, 9, 9 communis libertatis vindex adjuvandus v, 10, 1 communis hostis communibus viribus summovendus ix, 2, 7 communi facto levantar crimina xlii, 10, 10 commune Græciæ concilium xvii, 1, 4 communia auxilia lii, 2, 3

Commutare cum aliquo lorica iii, 1, 8

Communitio xxii, 6, 3

Comparare odium alicui xxii, 2, 6 comparare classem xxvii, 1, 8. xxvii, 2, 1 exercitum xlii, 2, 11 insidias alicui xvi, 2, 6 seu nobilitate illis comparatur xxxviii, 7, 1 fortunæ Candaali nullus comparandus i, 7, 14 facinus nulli tyranno comparandum iv, 2, 2 comparatum par ducum vi, 2, 7 (*Verbum gladiatorum.* Vide Lipsii Saturnalia ii, 19. p. et Cl. Bernecc. ad Cæsar. Sacton. 10, 3. b. Ita Livius xxx, 28, 6. 'Scipio et Hannibal velut ad supremum certamen comparati duces.' 'Paria componere' vocat Petron. in Satyr.) Freinsh.

Comparatio Epaminondæ cum telo vi, 8, 2 Cononis cum tempestate vi, 2, 16 item Xerxis vii, 4, 1 Ætolorum cum Romanis xxviii, 2, 4 Philopomenis cum Flaminiis xxi, 2, 4 Romanorum cum Mithridate xxxviii, 7, 1 in comparatione damnorum plaris fuit ultio quam injuria iii, 7, 6

(Comparativus pro positivo. Vide infra Dexterior) Petulantius vii, 1, 4

Compedibus aureis fratrem suum vincit Artaxerxes v, 11, 4 Darium duces sui xi, 15, 1

Compellere in fugam (pro pellere) iv, 4, 9 Freinsh. ad defectionem compellere civitates v, 2, 2 in dedicationem oppidanos compellit xlii, 4, 2 compelli ad hanc necessitatem viii, 1, 10 compelli pacem petere xxx, 2, 7 compulsum precibus amicorum redire ix, 7, 6. xli, 12, 5 compulsum a populo regnum suscepit vii, 5, 10

Compendiosi tramites xxviii, 9, 6 per Compendium ducere maria ad navigationis commodum ii, 10, 24

Compensatio mercium (hoc est, permutatio) in usu Laced. iii, 2, 11 Freinsh.

Comperit (audit, discit, *Sie erfährt*) ii, 4, 26 comperitum est xxix, 5, 1 comperita stupri (hoc est, manifesta, et quasi convicta) xi, 11, 5 (Ita Livius xlii, 37, 2) Freinsh.

Compscere potalantiam alicujus ferro vii, 3, 6

Competere (pro simul petere, et hinc 'competitores') xiii, 2, 1 Freinsh.

Compingere in vincula xvi, 4, 17

Compleri animo conjugum et liberos xii, 3, 2

in Complexu matris xxviii, 8, 4

Conspirationem edere xi, 9, 13

Compluribus locis iv, 1, 4

Componere (pro diversa colligere), Praef. 3 historiam (pro conscribere), Praef. 1 insidias in montibus i, 8, 11 non compositum, hoc est in dulcedinem fabulae ab antiquis (pro confictum) iv, 1, 17 Vorst. compositis ordinatisque Macedonae robur viii, 6, 3 componere leges, senatum, annos magistratus, reipublicae formam xvii, 8, 12 pacem cum aliquo xviii, 2, 6

Comprehendere epistolas (pro interciperi) xx, 5, 12 Freinsh. comprehensus morbo toto corpore xxiii, 2, 4 lae pestiferam xxii, 3, 9

Comprimere bellum v, 19, 6

Conata Italiae, Gallorum colonia xx, 5, 8

Conantar occupare imperium xxx, 2, 6 omnia frustra conari xxxviii, 10, 11

Conates fallunt xxxvii, 2, 5 conatibus alterius obviam ire ii, 15, 10

Concedere aliquo (hoc est, proficisci) iii, 4, 12. v, 6, 10. xii, 13, 4. xxii, 3, 15 in imperium alicujus (hoc est, venire in potestatem) iv, 2, 3 Freinsh. concedere alicui vitam, patrimonii partes et urbem aliquam i, 7, 7 alicui victoriam xv, 2, 6 concedere in matrimonium alicujus xxiv, 2, 10 in sectam alicujus xxvi, 3, 7 concedebat adduci se posse ut Romanis parent xxx, 3, 9 concedere vacationem quinquaginti xxxviii, 3, 9

Conceptio per plures viros maturior, ex sententia Spartanorum iii, 4, 6 (Adde Strabonem lib. vi. pag. 193) Freinsh.

Conciliare (pro parere) v, 2, 7 Freinsh. conciliat aliquem alicui cognatio alicujus vii, 4, 1 conciliare favorem popularium xxxix, 1, 6 conciliavit sibi tantum favoris apud omnes xi, 1, 10 pax Agathocli conciliator xxii, 2, 7 poenitiae flore sibi conciliatus xlii, 1, 3

Concilium Graeciae viii, 1, 4 a Philippo lectum ix, 3, 2

Concio (pro caetu, *Versammlung*) xxii, 7, 11 pro auditoribus ii, 8, 8. ii, 16, 9. iv, 4, 1. xi, 2, 8. xii, 11, 8 Freinsh. ad concionem vocare xiv, 1, 10

in concionem vocare xvi, 1, 9 conciones directae xxviii, 3, 11

Concionari xxii, 7, 9

Concipere iram animis v, 10, 13 concepit Olympias Alexandrum non ex Philippo, sed ex serpente xi, 11, 9

Concitate aliquem xxi, 4, 7 servitia xxi, 4, 6 concitatus leo xv, 3, 8

Conclitor bellum ii, 9, 21 (ita 'conclire milites' Livius iii, 53, 4. quavis in reliquis edition. 'conclitor' reperitur, proximior ad Justinum genium formula, ut et v, 1, 1) Freinsh.

Concordare i, 10, 1. xxvii, 3, 6 (a Musica petita translatio, sicut apud nos *Uebereinstimmen*) Freinsh.

Concordiae vires xvi, 2, 1. xxiv, 1, 1 concordiam alicujus deprecari (id est, consensum) xvii, 2, 9 Vorst.

Concoris animus ii, 10, 9

Concreta nix geta xxiv, 9, 14 concretis aquarum moles xxii, 5, 7

Concubia nox xxii, 8, 8

Concubitus redemptum regnum xii, 7, 9 ex concubita concipere xv, 4, 3

Concupiscere nihil alienum ii, 2, 9 nihil victores praeter gloriam concupiscunt ii, 3, 7

Concurrere iii, 5, 14. xxix, 3, 2 et 5 (proprie est 'praelium aspicari,' quod cursu fere fieri solebat, ut telorum jactum anteverterent, ut ii, 9, 11 quale exemplum extat in Tacit. A. vi, 3, 5. Appian. de Bell. Parth. pag. 159. 2. et alia. vel aliquando, 'ut citius ad gladios, tanquam certiora, gravioraque tela devenirent,' quae verba fere sunt Taciti, alio quodam loco. Tertia ratio est Appiani in de Bell. Civil. lib. ii. pag. 477. b. vel, quoniam procurus plurimum concitatur tela, teste Livio xxxiv, 38, 8) Freinsh. concurrere ad arma iii, 5, 3. xii, 1, 6 concurrunt vires totius Orientis ad unam urbem opprimendam v, 1, 9 concurrunt omnia regna Graeciae ad commune incendium extinguendum v, 1, 5 concurrere inter se (pro praefari) xlii, 1, 15 populi concurrunt ad aliquem (id est, decurrunt, opem implorant) xix, 1, 9 praelio concurrere xxx, 4, 15 Vorst.

Concursu Barbarorum interficiuntur Amazones ii, 4, 16 concursu satellitum servatur xii, 8, 4 concursu multitudinis interfectus xxv, 4, 9

Concussit civitates terrae motus xxx, 4, 3 concussi principio adventus opinionis ejus xxlii, 2, 1

Condere (pro occultare) xxiv, 6, 3 (ita Virgilius *Aen.* iv, 177. pro sepelire).

vii, 2, 1 (pro reformare, et quasi ex integro condere: ut noster ii, 16, 1 loquitur) xviii, 4, 1. xix, 1, 1 (ita accipiend. Plin. vi, 14. p.) Freinsh. condere regna ii, 1, 8 urbes ii, 4, 15 conditum dicitur genus hominum a Deucalione ii, 6, 11 velut novam civitatem legibus condere ii, 7, 4 condere mania ii, 12, 4 urbem ex integro ii, 15, 1. condere corpus alicujus in templo xii, 16, 7 coloniam xvi, 3, 7 conditur genus urbis ex integro xviii, 3, 19 condere imperium Pannonum xix, 1, 1 condere intelligentiam somniorum xxvi, 2, 8

Condicionem inducias (pro facere) iii, 7, 14 Freinsh. tempus, locum coeundi xv, 2, 16

Condiscipulatus xii, 6, 17

Conditio (pro statu, ratione vivendi) vi, 3, 12 Freinsh. conditionem proponere i, 6, 6 conditio regionum ii, 1, 12 conditio naturalis faterum ii, 2, 12 statuta conditionibus (paciis puta) vi, 1, 3 cum conditionibus pacis aliquem auttere aliquo viii, 4, 2 conditionem accipere xviii, 5, 4 condiciones pacis exponere xxi, 3, 8

Conditore regni Persarum Cyrus ii, 10, 7. xxviii, 7, 1 conditores Romanorum xlv, 4, 12 Phocæenses conditores Massiliensium xxvii, 1, 1 conditores imperii Macedonici xxviii, 7, 1

Conducere militem viii, 1, 9 conducta mercenaria manu xiv, 3, 7 bubos conductis arare xi, 7, 5 conducto exercitu xxx, 1, 6

Conferre in historiam (hoc est, historiam conscribere), Praef. 1 conferre se aliquo (hoc est, proficisci) iii, 4, 12 in aliquem aliquid (hoc est, dare alicui quid) x, 1, 3 Freinsh. regnum septem virorum virtute quæsitus in unum collatus est i, 10, 11 collatis viribus praelium capessere ii, 12, 21 pecunia collata ab universa Græcia in stipendium belli iii, 6, 4 conferre cupide ad praesidium salutis aui xvi, 3, 9 stadium placendi a virgine in matrem xvi, 2, 4

Confortissimi (hoc est, denasissimi) viii, 1, 13. xi, 14, 5. xii, 3, 5. xiv, 8, 9 Freinsh.

Confessio i, 5, 4 confessione contenti vi, 6, 10

Confestim i, 10, 9. xi, 10, 12. xii, 2, 14. xiv, 3, 11. xiv, 7, 1

Conficere bellum (hoc est, finire) ii, 14, 10 Freinsh. conficere iter xii, 3, 5 omne bellum in aliquo xxii, 1, 7 confici curis xi, 13, 1

Confidere propriis viribus iii, 2, 3

monibus, armis i, 10, 19

Configere telo xii, 13, 8

Configit insidias sibi paratas xxii, 2, 9 confictis epistolis xiv, 1, 11

Confictis xiii, 4, 19

Confirmare sua voce aliquem (pro in officio continere) xiv, 1, 7 Vorst. se invicem xv, 2, 16

Confiteri dementiam xii, 6, 8

Conflagrat celum omne xxvii, 2, 2

Confligere cum copiis xi, 13, 3

Confluunt auxilia ad commune incendium extinguendum i, 7, 9 confluant bella, velut conspersione quadam, ad opprimendam Macedoniam vii, 6, 4 confluentia auxilia (sunt undique convenientia) i, 7, 9 (sunt undique ingruentia) vii, 6, 4 Freinsh.

Confluens Danubii et Savi xxii, 3, 8

Confodere aliquem xiv, 6, 11. xxxix, 3, 10 confestas multis vulneribus xi, 16, 5

Confugere (pro fugere) xiv, 3, 3 (et hoc frequens est Latinis, adde et nostratibus, compositum pro simpliciter poni. Vide etiam Sanct. epist. 58. p.) Freinsh. confugere ad arma viii, 5, 1 ad aram xxvii, 2, 5

Confusus turba querelarum (id est, perturbatus) xxii, 2, 3 Vorst. confusa corporum lineamenta spatio temporis iii, 5, 11

Congesta pecunia xii, 1, 3 congestum mel xxiii, 4, 7 congesta servitia xii, 6, 3

Congredi praelio iv, 4, 2. xv, 2, 6. xxviii, 4, 3 congredi cum hoste xii, 16, 11

Congregari ad portum xix, 2, 10 congregati pastores admodum quingenti xxiv, 1, 6

Congressio (pro praelio) vi, 4, 12. viii, 1, 12. xii, 16, 10. xii, 3, 9. xiv, 2, 2. xxxiii, 1, 6 congressio navalis praelii ii, 12, 8 navalis certaminis iv, 5, 1 prima belli congressione (hoc est, prime statim conflictu) xv, 1, 6. xxi, 6, 7 Freinsh.

Congruens temporibus expositionis ætas xlii, 2, 10

in Conjectura hærens ii, 10, 16 in conjecturis sagacissimus i, 9, 14

Conjicere aliquem in carcerem ii, 15, 19

Conjugem amicum flere xxviii, 4, 4 conjuges cum liberis interfectæ x, 2, 6

Conjunctio (pro affinitate) vi, 3, 8

Conjurarare in tyranni necem xvi, 1, 10 conjurati i, 9, 21. i, 10, 6. xvi, 1, 9

Conjuratio septem Persarum adversus Magos i, 9, 19

Connubia pastorum xliii, 3, 2 connubiorum affinitates xii, 12, 2

Conon Atheniensium dux v, 5, 4 victus, Cypri exulat v, 6, 16. vi, 1, 7 classi Persarum praeficitur vi, 1, 9 Xerxes adorare noluit vi, 2, 13 Athenas restituit vi, 5, 9

Conquievit animus cæde satiatus xii, 6, 5

Consalutare aliquem regem xi, 7, 12

Consanguinei xviii, 5, 12. xviii, 6, 3

Conscendere pyram xviii, 6, 6 equum xxi, 2, 3 navem ii, 8, 1. ii, 12, 16. iii, 7, 5. xxxi, 2, 5. xxxiv, 3, 8 conscensa nave xxiii, 2, 2. xxxi, 4, 3 conscensis navibus xii, 10, 1. xviii, 7, 4

Conscientiam vis viii, 2, 4 conscientia delictorum terri, ibid. conscientiam publicam purgare xxi, 4, 3

Consciscere sibi mortem (hoc est, se ipsum interimere) xiii, 1, 5. xix, 3, 12 Freinsh.

Conscius insidiarum xv, 3, 3 conscil conjurationis i, 9, 19 cædis ii, 9, 3. xi, 2, 1 mulieres male sibi conscie ii, 5, 7

Conscribere exercitum ex colluvione hominum v, 6, 6

Consectari (pro insectari) ii, 12, 30 ix, 7, 4 Freinsh. consecrari aliquem stricto gladio, ibid.

Conscenscere in feminarum turba i, 2, 11 in exilio vii, 6, 12

Consensu tacito vi, 7, 1 veluti ex placito consensu a prælio disceditur vi, 7, 12 consensu multitudinis xiv, 2, 3

Consentire in aliquem regem xiii, 4, 2 consentiunt legati militibus xiii, 3, 2 consentiente exercitu xxii, 6, 4

Consequi Græci præceptis philosophorum nequeunt quod Scythia natura dat ii, 2, 14 consequi ultionem ii, 4, 8 gloriam vi, 3, 6

Conserere prælium vii, 2, 12. xxiii, 3, 9. xxiv, 5, 5. xxxiii, 1, 7 manum ix, 3, 15

Considerare gloriam alicujus xxxiii, 1, 3 res gestas ii, 1, 4

Considere in regione aliqua ii, 4, 2 (Nostri, *sich niederlassen zu wohnen*) Vorst. juxta Aquileiam consedere xxxii, 3, 15

Consilium (hoc est, mentem, *seynes Meynung*) ii, 10, 16 Freinsh. consilii dubius ii, 13, 1 consilium in futura formare i, 10, 16 consilium inire pontis interrompendi ii, 13, 5 consilium capere interficendi alicujus xxiv, 4, 1 consilio vincere aliquem (persuadere alicui) ii,

13, 7 in consilio deliberatur (in ipso cætu consultantium) xi, 3, 8 Vorst. consilia belli deteguntur ii, 10, 17 consilia ad insidias transferre xxviii, 1, 8

Consistere cum aliquo xlii, 4, 18 consistit in eo propositorum alicujus summa xiv, 4, 5

Consobrinus xii, 6, 14

Consolari aliquem frequenter xi, 12, 7 consolatus (passive) xxii, 6, 4

Consortium regni, spiritus xxi, 1, 7. xxiv, 2, 4 imperii xxviii, 4, 13

Conspectus regiae xii, 3, 6 conspectus penatium vi, 7, 5 in conspectu legatorum necari xii, 10, 8 in conspecta urbis xviii, 7, 15 in conspecta populi xxi, 4, 7 templum in conspectu habere xxiv, 7, 1 a conspectu summoveri xxviii, 9, 8

Conspicari e montibus xxiv, 1, 6

Conspicere xii, 9, 6 securum cum conspexit xi, 8, 9 conspici in popinis xxi, 5, 4 in turba puerorum conspectus xxiii, 4, 9 conspectus opes xxiii, 4, 5 conspectoris ingenii (hoc est, alacrioris, erectioris) xi, 6, 3 Freinsh.

Conspirare in necem alicujus xvi, 5, 13 in destinatam mortem xx, 3, 4

Conspiratio (pro concordia) xxxiv, 1, 1 Freinsh.

Conspiratus (hoc est, ardentius, et magis unanimi consensu) iii, 5, 3 Freinsh.

Constare: constat apud aliquem ratio otii alicujus, Praef. 5 constant fatis praedicta xii, 13, 5

Constans fama xiv, 5, 3

Constantia morientis Olympiadis xiv, 6, 12 constantia (pro animositate) xiii, 3, 8. xiv, 1, 4. xv, 3, 9 Freinsh.

Constanter restitit xii, 9, 7 praefatus est xiv, 1, 4 constantius libertatem tæri ix, 1, 4

Constituere templum (pro statuere, edificare) xliii, 1, 7 Freinsh. constituere aliquem regem i, 16, 10 constituere sedes in aliqua regione iii, 4, 11 constituere fundamenta incrementorum crescenti regno vii, 1, 12 constituere unum regnum ex multis gentibus viii, 6, 2 constituere magistratus xxxiii, 2, 7 constituere divinos honores et templa alicui xlii, 3, 5 constituitur rex a populo x, 3, 5 a senatu xxxviii, 2, 8 constitui se regem laborabat xxviii, 3, 10 senatus centum seniorum constituitur xliii, 3, 2 tutores constituntur xvii, 3, 10 rex in locum fratris constituitur xxxix, 4, 1 constituta dies i, 10, 7 constitutum regnum xli, 5, 5

Consuescendi (hoc est, assuescendi)

legibus tedium metus religionis evincit
iii, 3, 10 Freinsh.

Consuetudo stupri viii, 6, 6 consue-
tudo solennis ix, 8, 9

Consul creatur xxxi, 7, 2 ad bellum
missus xxi, 6, 4 consules Carthag. xxxi,
2, 9

Consulere (pro deliberare) ii, 15, 4.
xxxiv, 3, 3 pro statuere i, 7, 10. ii, 15,
8. v, 3, 6 pro consilium petere iii, 3,
11. iii, 5, 4 pro mederi vi, 6, 2 pro
facere xlii, 5, 4 oracula (hoc est, in-
terrogare) xi, 11, 2 in rem (hoc est, consi-
lia, operumque rei accommodam praeberem)
ii, 15, 16 Freinsh. consulere quid cru-
delius in aliquem i, 7, 10 gravius in ali-
quem ii, 15, 8 laboribus Graeciae (curare
ut labores Graeciae desinant) vi, 6, 2
Vorst. consulant sibi ipsi xvi, 4, 15 con-
sultam velle saluti suae xi, 14, 4

Consultare : in utrumque promas con-
sultat xliii, 3, 6

Consultationem ad amicos referre
xxiv, 3, 3

Consulto cedere hostibus i, 10, 21

Consumere (pro sensim conficere) xii,
5, 8 consumi (pro perire, confici) v, 1,
10. v, 6, 5 consumpti bello (pro praefio
causa) ix, 4, 4 Freinsh. consumere ur-
bem incendio v, 8, 4 consumere noctes
in stupris, dies in conviviis xxx, 1, 8
praedium consumit omnes iii, 5, 11 stella
cometes, cum oriretur occumberetque,
quatuor horarum spatium consumit
xxvii, 2, 3 consumpta aetate corpora xii,
8, 12

Consummare (pro perficere) ii, 15, 6.
xii, 5, 12 Freinsh. consummare operis
totius gloriam ix, 8, 21

Consurgere in emulationem xii, 15,
11 consurgens ex Italia nubes xxix, 3, 1

Contagionis metus xxvi, 2, 15

Contegere crura veste xiv, 6, 12

Contemnere infantem regis (id est,
regem tanquam infantem) vii, 2, 7 Vorst.
legem et regem contemnere ix, 5, 3 praedi-
cta Magorum xii, 13, 5 contemni a fini-
tibus vi, 4, 2 a non timentibus xxi, 5, 8

Contentus religionis i, 9, 6 victi hos-
tis xi, 14, 1 statis xxix, 1, 10 contem-
tatio hostium sibi demere vii, 6, 5 admi-
ratio in contemptum vertitur xxi, 6, 11
in contemptum venire xxxix, 5, 5 cum con-
temptu hostium resistere xxiv, 8, 2

Contemplatio liberorum (pro conside-
ratione, respectu) vii, 5, 7 Vorst. con-
templatio iustitiae viii, 3, 14

Contendere (hoc est, ire) ii, 8, 3 (pro-
ficiendi) v, 2, 2. xi, 2, 5 Ita contendere
rus xxi, 2, 6 (pugnare) iv, 5, 4 (niti).

vi, 3, 3 (affirmare). ix, 4, 9 Freinsh. con-
tendit manere in Sicilia iv, 5, 4 con-
tendebat ne vi, 3, 8 contendere vario la-
dicrorum genere vii, 2, 14 contendere
adversus vires hostium, non adversus
calamitates xi, 12, 13 donis inter se
contendere xv, 2, 8 contendere armis
cum aliquo xxiv, 3, 4 equo, cursu, viri-
bus xxvii, 4, 1

Contentio inter Xerzen et Artemenen
admodum fraterna ii, 10, 10 contentio
est inter aliquos de aliqua re ii, 1, 5 alere
contentiones civitatum viii, 1, 3

Contentus praesenti statu iii, 1, 6 for-
tuna praesenti xxviii, 2, 13 non con-
tactus summovere bella vii, 6, 13 non con-
tenta regni terminos tueri i, 2, 8

Conterere ossa et postremas reliquias
iii, 4, 13

Continens (terra, quae insulis opponi-
tur. Thucyd. i, 1, 19. *ἡρπασος* vocat.
Nostrates *das veele Land*) xi, 5, 10
Freinsh.

ex Continenti (continuo) i, 9, 19. v,
3, 7. v, 5, 4 (Hinc hodierni Galli ha-
bent suum continentem) Vorst.

Continentia morum bonorum mater ii,
2, 9 continentiae Romanorum exempla
xviii, 2, 8 et 9 continentia Viriathi xlv,
2, 8

Continere: continentur ejus libris om-
nium seculorum res gestae, Praef. 3 quos
vincula, non castra continuerant v, 6, 9
parvus ad continendam civitatem exer-
citus v, 8, 11 quibus epistolis bellum
Agidis continebatur xii, 1, 4 contineri
meretricis audacia non potest parietibus
regis domus xxx, 2, 1 continere se (id
est, non aggredi quos possis) xlii, 4, 8
Vorst.

Contingere : quod cum non contigis-
set (pro non factum esset, non fieri po-
tuisset) v, 9, 14 Vorst. sorte alicui con-
tingit Occidens xii, 3, 1

Continuare : non tantum bellorum
continuaretur ii, 3, 12 continuatis man-
sionibus xlii, 8, 5

Continua militia xii, 8, 13 continuas
mortes (hoc est, parvo intervallo altera
alteram subsequentes) xvi, 1, 1 Ita
continua praelia xxxi, 3, 1 bella vii, 6, 8.
xxviii, 4, 11 Freinsh. continuus frigi-
bus uruntur Scythae ii, 2, 9 continuus
montibus vallibus clauditur xxvi, 2, 2

Contra decus regium (pro secus quam
regem decebat) xii, 12, 12 Vorst. contra
(adverb.) ii, 1, 10. viii, 4, 11 contra
versa vice xlii, 1, 7

Contrahere perjurium (pro commit-
tere) iii, 7, 15 Ita nefas xxiv, 3, 8 auxilia

(pro congregare et convocare) i, 6, 10. iv, 4, 8. viii, 5, 2. xii, 2, 13 Ita milites xii, 1, 8 et exercitum xii, 5, 8 odium (pro parere) v, 1, 6 Ita invidiam v, 2, 4 et offensam xviii, 1, 3 morbum ex agitudine xxii, 8, 4 morbum ex dolore (pro incurre) x, 2, 7 Ita offensam xvii, 8, 16 Freinsh. invidiam apud aliquem xxii, 2, 7 et contentum xxvi, 1, 1 inopia multorum dierum contrahit pestem ii, 13, 12 contrahere mixtus perjurii iii, 7, 15 plus invidie quam gratia contrahit virtus alicujus apud aliquos v, 2, 4 contrahere exercitum et naves xii, 5, 7 sagham corporis, oculorumque valetudinem ex luxuria xxi, 2, 1 senatum in gymnasium xii, 8, 10 fidelissimos amicorum domum contrahere xxvi, 1, 8 uno in loco contracta Gracia ii, 12, 19 matrimonium contrahere xxvi, 2, 8

Contremoit Hannibalem Romano bello tonantem Italia xxii, 4, 10

Contribuere in unam cohortem (hoc est, conjungere) xii, 5, 8 (Vide Lipsii notam §7. in Senecam vi. de Benef. Adde Livium xxi, 30, 5. xxiii, 5, 5 et 10, 4. xxiii, 20, 8. xxvi, 35, 9. xxix, 26, 2. et Curtium v, 3, 26) Freinsh.

Controversia inter Xerxen et Artemenem de successione ii, 10, 3 controversiam referre (pro movere) xxvii, 4, 5 Freinsh. Sic: controversiam referre de aliqua re ii, 10, 3

Contueri v, 5, 10. xxii, 1, 8

Contumaces xii, 7, 4 foeminarum animi xx, 4, 13 urbes contumaces xxiv, 1, 5 contumacior xxiii, 3, 1

Contumacia viii, 5, 10

Contumelia regis, ut parentis, aequo animo ferenda xv, 3, 10 (Simile dictum extat in Liv. xxvii, 36, 12) Freinsh. contumelias honoribus explent v, 4, 16 contumelias alicujus se satiare xii, 12, 6

Contumeliosus v, 4, 18

Convalescere (pro adolescere, robur acquirere) iii, 2, 7. iii, 4, 1. xviii, 4, 1. xxvi, 2, 18 Freinsh. convalescere ex vulnere ix, 3, 4

Convenarum colluvies xxviii, 7, 1

Convenire (pro complacere) ix, 5, 3 pax non convenit (pro de pace non venit) xxx, 8, 10 (vide etiam Noniam in Convenire) Freinsh. conveniunt vultus similitudo, et expositionis tempora et pastoris confensio i, 5, 4 quæ pax non ipsa civitatibus convenit, sed a victore fertur, non pax, sed servitus habenda ix, 5, 8 cum de præda non conveniet xv, 4, 28 convenit alicui cum aliquo de pace xxi, 2, 6 conveniunt

legati ad Antiochum xxi, 4, 5

Convantum orbis terrarum acturus xii, 13, 3

Conversatio nutricis xlv, 4, 8 Parthica credulitatis xxix, 1, 3

Convertere (pro vertere) iii, 2, 1 convertit (pro vertit, hoc est, versum est) xxxvi, 2, 15 (ita Ballust. in Catil. 6, 10) Freinsh. convertit hoc in disciplinam religionemque xxxvi, 2, 15 oculos, suspensa ora in aliquem convertere v, 4, 10 convertit exercitum Thebas xi, 8, 6 conversum est auxilium eorum in exitum xvi, 4, 18 converti ad destinatum facinus (pro convertere se) xxi, 1, 6 convertere animum ad templa (scil. spolianda) xxiv, 6, 4 Vorst. convertere vires suas in perniciem mutuas xxix, 5, 4

Convexa valium (pro concavis, hoc est, cavæ valles) ii, 10, 24 (ita videtur usurpare Virg. Æn. i, 314. et iv, 451) Freinsh.

Convicia non decent miseros xiv, 4, 4 conviciis agitare (pro incessere) xiv, 3, 8 Freinsh.

Convivæ ix, 6, 6. xii, 6, 2

Convivia publica Spartæ iii, 3, 4 convivia credula habere inter se ii, 10, 10

Convolvere xxiii, 2, 3

Convulnerare (pro vulnerare) ii, 6, 20 Freinsh.

Copia (pro facultate) ii, 12, 2. xxix, 2, 1 pro numero xxi, 2, 5 copia (pro commensu, cibariis) v, 8, 2. xxviii, 10, 8 (ita Cæsar de Bell. Gall. iv, 4. Frontin. Strateg. iii, 4, 3. Veget. de Re Milit. iii, 3. p. pro exercitu) xii, 2, 17. xv, 2, 17. xxii, 1, 17 pro substantia, bonis xii, 6, 2 copiarum præbitio (Commens) xxviii, 10, 8 Freinsh.

Coqui xxviii, 10, 2

Corcyra a Ptolemæo Pyrrhi F. cum 60 tantum viris capitur xxv, 4, 8

Corinthii Lacedæmonii irati et quare v, 10, 13 Demosthenis eloquentia persuasi fuerant Atheniensibus xii, 5, 10

Corinthi concilium totius Græciæ ix, 6, 2. xi, 2, 5 exulat Dionysius xxi, 5, 2 Corinthus diruitur xxiv, 2, 6

Corium bovis in tenuissimas partes secare viii, 5, 9 coris tota plastrum ii, 2, 4

Cornu (pro acie) v, 11, 10 Freinsh. cornua xx, 3, 8

Corona aurea, gratulationis ergo offertur Alexandro a Tyriis xi, 10, 10 (et hoc frequens fuit apud veteres. Apud Curtium unum invenias exemplum iv, 5, 19 et Diodorum xvii, 48. f. et 49. p. apud Livium prope infinita. Vide Lipsium in Admirand. ii, 9). Passim regibus

imponitur ab Olympade ix, 7, 10 legatus Romanis donatur a Ptolemaeo xviii, 2, 9 gestatur a Clearcho Heraclensium tyranno xvi, 5, 10 coronis laureis milites suos instruit Philippus contra sacrilegos viii, 2, 3 coronæ post victoriam suam solitis ix, 4, 1 (ideoque etiam qui prædes partem Diis ferebant, 'coronati' id agebant) xviii, 7, 13 Freinsh. sub corona vendere viii, 8, 3. xi, 4, 7. xxiv, 2, 6 coronas inter epulas solebant sumere ix, 4, 1

Coronati vitrico suo occurrunt Lysimachi filii xxiv, 3, 5

Corpora ad sepulturam poscere, victorie concessam signum Græciæ vi, 6, 9 (et hic mos ex Thucyd. passim apparet) Freinsh. corpora duo sunt de uno populo iii, 2, 2 civitas per multa membra dissipata in unum corpus redigitur v, 10, 10 veluti unum corpus Macedonia fecit vii, 1, 12 unum corpus equitum pedestriumque copiarum invicti exercitus facere vii, 6, 9 unus ex corpore militum xiv, 2, 11 regem ex suo corpore creare xviii, 3, 9 Achæi unam corpus et unum imperium habent xxiv, 1, 2

Corpusculum florum (pro fasciculo), *Præf.* 4 Freinsh.

Corrigere veterem offensam alicujus novis meritis xxv, 2, 3 correctæ vitia xxi, 4, 5

Corripere (hoc est, invadere) xv, 1, 9 corripere (pro urgeri multitudine, *Überwunden werden*) i, 9, 22 pro comprehendi ad poenam iii, 1, 8 Freinsh. xii, 11, 8 conceptus adversa valetudine xli, 6, 9 infirmitate xxviii, 3, 2

Corrumpere vires otio ii, 15, 13 corrumpi ab hoste (de eo cui præmia promittuntur) xiv, 1, 13 corruptus successu rerum xxvi, 1, 1 corruptior vir muliere i, 3, 1

Cothurni regum tragicorum xvi, 5, 10

Cranæus Atheniensium rex ii, 6, 8

Crasæus (vide Licinias) cum omni exercitu ceditur xviii, 4, 5

Crateros in Antipatri locum Macedonia præficeret xii, 12, 9 nascendo regi tutor constituitur xiii, 2, 14 regis pecunie custos xiii, 4, 5 Antigonus juvat contra Perdiccam xiii, 6, 9 occiditur (quamvis ibi legatur Polyperchon; sed hic Justinus error est) xiii, 8, 7

Creare magistratus iii, 3, 2 sibi odium apud regem aliqua re xxxi, 4, 8 primo prætor, mox dux creatur xxii, 2, 1 sacerdos, mox rex creatur xxvi, 2, 16 consul

creatur xxxi, 7, 2

Credere se fidei medici xi, 8, 7 custodiam corporis sui alicui xii, 12, 3 aurum terræ xviii, 4, 6

Credibilia in eo omnia faciebat vigor ingenii v, 5, 7

Creditores xii, 11, 2

Credula multitudo ii, 8, 9 credula convivia ii, 10, 10

Cremare mortuos ix, 7, 11. xix, 1, 11 Alcibiades vivus crematus v, 8, 14

Crepundia instrumenti Musici genus xxx, 1, 9

Crescere ad summa a sordidis initia ii, 6, 2 crescit desperatio alicui xi, 9, 3 crescit dolor dissimulatione viii, 5, 11 crevit Alexander sub Aristotele doctore xii, 16, 8 crescit seditio xiii, 3, 3 licentia xxx, 2, 1 crescent alicui animi xix, 1, 8 crescent opes ex vectigalibus xxxvi, 8, 1 ebrietate crescente inter epulas vii, 3, 2

Creta iii, 3, 12. xx, 4, 4. xxxii, 4, 3

Cretenses Demetrium Soterem in regnum restitunt xxxv, 2, 2 Cretensium legum celebrius xx, 4, 4

Crimen facinoris xxix, 1, 5 accepti auri xiii, 5, 9 crimini alicui dare viii, 1, 5 propter crimina interfici xli, 5, 3

Criminali aliquam rem apud aliquem vi, 1, 4. xxxii, 3, 8

Criminationes xii, 14, 3

Crines sparsi xxiv, 3, 9 et 8, 3

Critias Atheniensium tyrannus sævisimus v, 9, 15

Creses rex Lydorum i, 7, 3 capitur i, 7, 5

Crotona Pythagoras venit xx, 4, 5

Crotonienses Græcorum coloni xx, 2, 3 vincuntur a Locrensibus xx, 3, 6 Crotoniensium torpor xx, 4, 1 bellum cum Dionysio xx, 5, 1

Cruci affixus a patre suo Cartago Carthagine xviii, 7, 15 crucibus supplicia unt Scytharum servi ii, 5, 6 et Hanno Carthaginiensis xxi, 4, 7

Cruoiat aliquem major sollicitudo vi, 3, 9 cruciari acelere, innoxia morte alicujus xxii, 3, 3 cruciatus tanto dolore xii, 13, 9

Crudelis xlii, 4, 4 crudele ministerium i, 9, 7 dioclidium xxiii, 2, 11 crudeles casus v, 9, 7

Crudelitas Parthica xxix, 1, 3 crudelitatem Astyagis perfidia compensat Harpagus i, 6, 9 Cyro exprobat Tomyris i, 8, 13 ob crudelitatem Mithridates Parthus regno a suis pellitur xlii, 4, 1 crudelitate alienantur socii xlii, 4, 1

- Crudeliter in plebem consulere v, 3, 6
 truncata crudeliter membra xv, 3, 4 bello
 captum crudeliter tractare xlii, 1, 4
 Cruescente ira vii, 4, 4
 Cruente sœvire xxix, 3, 8
 Cruentus cæde filii xxxviii, 8, 4 cruenta
 cædes xlii, 1, 5 cruenta sacrorum
 religio xviii, 6, 11 cruenta parricidia
 xxiv, 3, 10 cruenta et sanguinaria bella
 xxix, 3, 3
 Cruore hostium madens xxviii, 4, 7
 Crura vclamentis tegere i, 2, 3 veste
 contegere xiv, 6, 12 crura fracta xxi,
 4, 7
 Cubantem cœnare inusitatum Hanni-
 bali xxxii, 4, 10
 Cubiculum v, 8, 14
 Culinarum instrumenta in exercitu An-
 tiochi argentea xxxviii, 10, 4
 Culmen domus xii, 16, 5 culminis
 aperta fastigia xxiv, 8, 4 culmina urbis
 editissima xviii, 3, 12
 Culpa credulitatis xi, 4, 2 culpæ pœ-
 nas pendere xv, 3, 6 brevis momenti
 culpa vi, 3, 8
 Cultus progredi iii, 3, 5
 Cultores Italiæ xliii, 1, 3
 Culturæ agrorum xlv, 3, 7
 Cultus (pro forma vestium, *la mode*)
 xii, 3, 10 Freinsh. cultus literarum utri-
 que similis ix, 8, 18 juxta cultum pris-
 tinæ fortunæ haberi xxxvi, 1, 6
 Cum : fortuna regis non est mutata
 cum duce (una cum duce, quamvis muta-
 tus dux sit) ii, 14, 5 Vorst. cum amore
 popularium administrare regnum vii, 2, 5
 cum contemptu hostis in ferrum ruere xi,
 14, 1 cum belli comminatione aliquid
 postulare xii, 2, 9 cum stupore regis
 sine noxa discurrit exercitus xii, 7, 8
 cum summo labore et periculo xii, 7, 13
 cum gratulatione reverterunt xii, 8, 17
 cum multis lacrymis et lamentatione fle-
 bili xviii, 6, 5 cum admiratione navigan-
 tium xxx, 4, 16
 Cumulare xxxiii, 3, 12
 Cumulus postremus domus suæ ruinæ
 accessit xvii, 2, 1 his malis deletus exer-
 citus, velut quidam ærumnarum cumulus,
 accessit xxii, 7, 1
 Cunas vii, 2, 8
 Cunctari xxiv, 8, 7 cunctantes i, 6,
 14. xxvi, 1, 9
 Cunctationem belli eximere xxx, 3, 5
 Cuncta possidere ii, 1, 14 prosternere
 vi, 2, 16
 Cunei confertissimi xxiv, 8, 9
 Cupere aliquem perditum xlii, 2, 11
 ampliora cupientes vi, 1, 1 capitus (hoc
 est, desideratus) xlii, 1, 9 (ita 'cupito
 reditu' Vell. ii, 48, 5) Freinsh. cupita
 ultio xlii, 2, 5
 Cuphites Indi xii, 8, 10
 Cupide parere xii, 2, 1 cupidius xii,
 2, 4. xxxi, 4, 8
 Cupidine captus Herculis acta supe-
 rare xii, 7, 13
 Cupiditas Alexandri xxi, 6, 4 imperii
 odium parit v, 1, 6 divitiarum est, ubi
 et usus ii, 2, 11 cupiditas non termina-
 tur apud hunc ullo modo xxi, 6, 4
 Cupidos in bellum hortari xxxi, 4, 1
 cupidior gloriæ vi, 8, 7
 Cura salutis, quam dignitatis potior v,
 3, 4 curam habere annuli xliii, 5, 12 in
 superstitionibus atque cura Deorum præ-
 cipua omnibus veneratio est xli, 3, 6
 Curare vulnera xii, 8, 6
 Curatio vulneris xii, 9, 13
 Curetes Hispani xlv, 4, 1 (Legendum
 potius Cunctes) Vorst.
 Curiosius xxxviii, 1, 9
 Currere (pro accurrere, advenire) ix,
 7, 10 Freinsh.
 Cursus circa metam actus xii, 10, 5
 cursum agere iv, 6, 7 cursus annuum
 xlv, 1, 7 cursus comes xv, 3, 11 cursum
 in Africam dirigere (de itinere maritimo)
 xxii, 5, 1. xxxi, 2, 5
 Cuspis hastæ xv, 3, 13
 Custodia regiæ pecuniæ xliii, 4, 5
 custodia legum iii, 3, 2 corporis ii, 8, 10.
 xii, 12, 3 artis xxv, 3, 4 custodia ali-
 quem eripere xxxvii, 1, 5 filiam in custo-
 diam tradit xvi, 2, 4 arctissima custodia
 servari xvii, 3, 10 arctioribus custodiis
 observari xxxviii, 9, 7
 Custodire pacem cum aliquo factam
 summa fide xxxi, 4, 6 in arcem custo-
 diendos mittit xiv, 6, 13
 Custos legum apud Spartanos senatus
 iii, 3, 2 custodes corporis etiam ex Per-
 sis legit Alexander xii, 12, 4 custodibus
 assignari (pro tradi in custodiam) xiv,
 4, 21 custodia regis (hoc est, incolumi-
 tas) ii, 6, 18 Freinsh. ad custodiam cor-
 poris sui satellitum auxilium obtinere ii,
 8, 10
 Cyclopes olim in Sicilia iv, 2, 2
 Cydnus Ciliciæ fluvius xi, 8, 3. xi,
 14, 4
 Cynægiri Atheniensis virtus ii, 9, 16
 Cyneas Pyrrhi legatus ad Romanos
 xviii, 2, 7
 Cyprii xviii, 5, 4 Cypriæ virginæ
 dotem vulgato corpore quærebant xviii,
 5, 4
 Cyprus in ditione Ptolemæi xv, 1, 5

Cypri (pro, in Cyprio) vi, 1, 7 Freinsh.

Cyra, mons Africæ xlii, 7, 5

Cyrene acquiritur a Ptolemæo xlii, 6, 20 conditur xlii, 7, 1 nomen a virgine accipit xlii, 7, 11 Cyrenis regnabat Ptolemæus xxxviii, 8, 2 Cyrenarum regnum testamento ad Romanos devenit xxxix, 5, 4

Cyrus exponitur i, 4, 7 nutritur a cane i, 4, 10. xlii, 4, 16 Persas concitat i, 6, 4 avo regnum aufert i, 6, 17 Babylonios vincit i, 7, 3 Cræsum i, 7, 5 cæditur a Scythis i, 8, 10. ii, 3, 3. xxxvii, 3, 2 regnavit annos triginta i, 8, 14 ejus capiti insultatur i, 8, 13

Cyrus minor Lydiæ præficitur a patre v, 5, 1 compeditibus aureis vinctus v, 11, 4 bellum cum fratre gerit v, 11, 5 interficitur v, 11, 9

Cysicenus bellum cum fratre gerit xxxix, 3, 4 Tryphænam interficit xxxix, 3, 12

D.

Daci Getarum soboles xxxii, 3, 18 Dædali montes xii, 7, 9

Dahæ subiguntur ab Alexandro xlii, 6, 18

Damasco Syracusanus dux xxii, 1, 12 Damascus urbs Syriæ, ex nomine regis xxxvi, 2, 2

Damnare aliquem inauditus xxii, 3, 7 damnari cædis xlii, 5, 2 proditiōis xx, 5, 12 pecunia viii, 1, 7 damnata omnia privata officia xix, 2, 9

Damnus pulchritudinis i, 7, 16 damno reipublicæ cadere ii, 11, 10 damna matrimoniorum xiv, 3, 7 damnis ditior redditus xxvii, 2, 4

Danubii et Savi confluent xxxii, 3, 8

Daphne (Antiochiæ suburbium) xxvii, 1, 4

Dara, urbs Parthiæ clarissima xli, 5, 2

Dardani expugnantur a Philippo viii, 6, 3 compescuntur ab Antigono xxviii, 3, 14 assidui Macedonum hostes xxix, 1, 12 Macedoniam populantur, et 20,000 hominum abducunt xxix, 4, 6 Dardanorum regis dictum de Ptolemæo Cerauno xxiv, 4, 11

Dare æternitatem legibus iii, 3, 11 timorem (hoc est, facere, incutere) iii, 5, 13 terga (hoc est, fugere) iv, 1, 10. xli, 1, 11. xli, 2, 11 vulnus (hoc est, cladem inferre) v, 5, 3 pacem (hoc est, concedere) v, 8, 3 ita: transitum ix, 3, 1 pœnas (pro luere) xviii, 7, 18 libamenta (hoc est, libare) xlii, 10, 4 spiri-

tum (hoc est, mori) xxxix, 4, 5 (ita Virgil. Æneid. ix, 704). ultionem tot gentibus (hoc est, tot gentes ulcisci) xlii, 9, 6 documenta (hoc est, exemplum) iii, 2, 8 dono iii, 7, 9 crimini viii, 1, 5 Freinsh. dare occidendum alicui alicui i, 4, 6 spatium in pœnitentiam i, 9, 19 victoriam facilem hostibus ii, 4, 22 originem urbi ii, 6, 4 nomen regioni ii, 6, 8 nomen civitati Athenas ii, 6, 9 victoriam dare hosti dolis suis (facere ut hostis victoriam adipiscatur) ii, 8, 5 dare indicium ii, 10, 14 dare incrementum urbi ii, 15, 2 res dedit non timorem, sed æmulationem mutuam iii, 5, 13 quantum nunc admirationis, tantum antiquis terroris dedit iv, 1, 16 dare victoriam v, 2, 14 dare vulnus v, 5, 3 (Contrarium, accipere vulnus, ibid. Utrumque de clade bellica). dare civitatem peregrinis, libertatem servis, impunitatem damnatis v, 6, 5 dat hæc res alicui incrementa egregiæ indolis vii, 5, 2 dat hæc res gloriam alicui apud omnes nationes viii, 2, 5 dare iudices civitati ix, 4, 8 alicui immunitas xi, 6, 13 potestatem respirandi equis xi, 15, 5 aliquot dies otio xlii, 3, 7 libamenta Oceano xlii, 10, 4 dabat illis tantam moriendi patientiam metus regis, vel huic tantam exigendi supplicii constantiam disciplina militaria xlii, 11, 9 dare successorem patri xlii, 2, 5 ferrum huc date (pro porrigite) xiv, 4, 8 Vorst. tales vobis exitus dent Dii, quales vos ductibus vestris dedistis xiv, 4, 10 dare alicui venenum in remedia calamitatum xv, 3, 6 dare experimenta sua alicui xlii, 1, 11 hæc res virtutis aduirationem et immortalitatis fidem dedit illi xxiv, 4, 2 dare pacem xxiv, 5, 2 dat dilationem hæc res xxiv, 7, 5 spem alicui restituendæ fortunæ xxxi, 6, 7 nihil dare gratiæ xxxi, 7, 6 venenum alicui xxxii, 1, 9 dare auxilium adversus aliquem xxxviii, 5, 3 discordia regum dedit illis impunitatem xli, 4, 4

Darius Hystaspis rex Persarum fit i, 10, 6 fugatur ex Scythia i, 10, 23. ii, 3, 2. vii, 3, 1 contra Jancyrum Scytham bellum gerit ii, 5, 9 Asiam et Macedoniam domat ii, 5, 12 vincitur ab Atheniensibus ii, 9, 10 obit ii, 10, 1

Darius (Nothus) Persarum rex Lacedæmoniorum socius contra Athenienses v, 1, 7 moritur v, 8, 7. v, 11, 1 Carthaginienses humanas hostias immolare, et canina vesci prohibet xix, 1, 10

Darius ultimus Persarum rex x, 3, 7 vincitur ab Alexandro xi, 6, 10 iterum xi, 9, 9 tertium xi, 14, 1 ejus fiducia

xi, 6, 8 exercitus primo prælio xi, 6, 11 secundo xi, 9, 1 tertio xi, 12, 5 industria in ordinando exercitu xi, 9, 8 opes xi, 10, 1 Darius aureis catenis a suis vincitur xi, 15, 1 et occiditur xi, 16, 5 sepelitur ab Alexandro xi, 15, 16 ejus mors vindicatur xii, 5, 10 filia Alexandro nobis xii, 10, 9 mater capitur xi, 9, 12 et audito Alexandri obitu, mortem sibi consciscit xiii, 1, 5

(Dativi vis:) vincere sibi, patriæ ii, 8, 6 (id est, in commodum suum, patriæ). generandis ignibus materia iv, 1, 3 Vorst.

De regno (hoc est, ex regno) ii, 10, 18 de uno populo (hoc est, ex uno) iii, 2, 2 ita, de Siculis, de Pœnis (pro Siculorum, Pœnorum) xxii, 6, 6 de rege captivum facere vii, 2, 11 de spectatoribus captivi facti xxxiv, 2, 5 de tergo (pro, a tergo) xx, 5, 5 de piratica (pro, a piratica) ix, 1, 7 Freinsh. de ergastulo servus i, 6, 2 duo de conjuratis i, 9, 21 unus de intersectoribus i, 10, 16 (ita partitioni inseruit) trecenta millia de auxiliis armavit ii, 10, 18 Vorst.

Dea sanctissimæ religionis xxxvi, 2, 2 Deo simulacrum xxix, 3, 11. xliii, 5, 6 pro Dea culta xviii, 6, 8

Debetur vita patriæ xviii, 6, 4 patriæ ab optimo quoque spiritus xxxi, 4, 7 naturæ debentur xii, 13, 5 regnum ei debebatur i, 9, 9 plus regio quam patrio nomini deberi ratus xii, 5, 10 obsequium debitæ pietatis implere xliii, 2, 8

Debilitas v, 7, 5

Debilitatæ vires xxxiv, 1, 1

Debitor maximorum beneficiorum xi, 15, 7

Decedere (pro mori) i, 1, 10. ii, 10, 1. iv, 2, 5. vi, 8, 1. vii, 4, 8. ix, 8, 1. xii, 12, 11. xviii, 4, 3. xxvi, 3, 2. xxviii, 3, 2 et v. xxviii, 4, 16. xxxiv, 3, 5. xxxvi, 2, 5 Freinsh. (subaudiendum autem 'de vita' quod diserte addit Cicero in Orat. pro Rab. Vide et Vallam v. 96). decessit invidia obtreactionis, Præf. 6 decedit Darius in ipso apparatu belli ii, 10, 1 non decedere a rebus gestis alicujus et splendore gloriæ vi, 3, 8 Vorst. per divortium ab Ægeo decedens Medea ii, 6, 14

Decem tyranni Athenis v, 10, 4 et 7 decem millia civium ii, 9, 9 Græcorum v, 11, 10 equitum xi, 9, 10

Decennis belli sumtus xxxiii, 1, 3

Decere: miseros convicia non decent xiv, 4, 4

Decernere prælio xliii, 8, 4. xxxi, 6, 8 decernitur classis ingens iv, 4, 3 decernunt fortunam maris experiendam v, 6,

7 decernunt revocandum Agesilaum vi, 2, 17 decernere acie vi, 7, 10 decernitur alicui bellum adversus aliquem (pro defertur, demandatur) xiii, 8, 10. xiv, 1, 1 Freinsh. decernere occidendum aliquem xiv, 6, 7 decernere omnibus vitiis xliii, 3, 8 decernitur alicui Asia xxxvi, 4, 7

Decidere: cum præceps in terram decidisset xii, 8, 4

Decidi de jure patriæ non potest xxxi, 7, 6

Decimæ prædæ Tyrio Herculi mittantur a Carthaginiensibus xviii, 7, 7 Apollini Delphico voverunt a Crotoniensibus xx, 3, 3

Decipere aliquem inanibus promissis xiv, 3, 9 decipi insidiarum fraude vii, 5, 6 perjurio xxiv, 2, 6 deceptus pacis simulatione xxxvi, 1, 5 decepta somnio xii, 16, 2

Declinare fatorum pericula xii, 2, 4 impetum invidiæ iii, 7, 9 declinatum est facinus, non vindicatum xxi, 4, 4 declinare victorem hostium exercitum xxvi, 2, 7

Decretum commune civitatum ii, 4, 12 decretum senatus xxiii, 2, 5. xxxiv, 1, 6. xxxiv, 3, 3 decreta Macedonum xiv, 1, 5 majestas Alexandri testis decretorum xlii, 4, 4 decretorum amaritudo xxxviii, 5, 5

Decurrere ad aliquem (pro, alicujus opem implorare) xiv, 2, 6. xvi, 3, 4. xvi, 4, 4 Vorst. xx, 2, 11. xxvii, 3, 2. xxviii, 1, 1 decurrere per vestigia paternæ virtutis xix, 1, 2 quo habitu Romæ Lapercalibus decurritur xliii, 1, 7

Decus regium xii, 12, 12 decora belli xix, 3, 3 majorum xxx, 4, 13

Dedecus captivitatis iv, 5, 11 majore dedecore quam periculo xxi, 8, 6

Dedere se pacta salute viii, 5, 3 dedere se hostibus xlii, 5, 8 deditus (qui deditit se) xiv, 5, 2 Vorst.

Deignor aliquid facere vii, 3, 8 deignari connabia xliii, 2, 2

Deditio: in deditionem accipere xii, 6, 18. xii, 7, 13. xii, 9, 2. xxv, 3, 6 per deditionem exercitum alicui tradere i, 6, 9

Deducere (hoc est, deorsum ducere, sicut degredi, et hoc genus alia) ii, 10, 25 pro deferre, sive inferre xlii, 4, 6 Freinsh. deducere auxilia iv, 4, 2 præsidia ab urbibus xxviii, 1, 6 deductus in insidias xlii, 5, 4 deducuntur præsidia hostium vi, 3, 11. xlviii, 1, 6 deducta res est eo xi, 4, 11 deductus ad regem xxxviii, 9, 7

Decet rex solus ad pugnam xi, 13, 2

non deesse vindicta civium xvi, 4, 14 non defuit fides ostentis xvii, 1, 4 non virtus, sed fortuna ei defuit xviii, 7, 5 bellantibus regis auspicia desunt vii, 2, 9 ne quid regis majestati decasset x, 3, 5

Defectio (pro imminutione) xli, 2, 1 Freinsh. defectio subditorum ob dominorum discordiam impunita xli, 4, 4 perfidia defectionis i, 6, 9 a defectione desistere xxv, 1, 5

Defectores persequi xvi, 1, 13. xli, 4, 4. xli, 4, 9

Defectus solis aut lunæ, quid significant xxii, 6, 3. xxxiii, 1, 7

Defendere regni terminos ii, 4, 12. xxx, 4, 12 negre adversus finitimos se defendere ii, 4, 32 canis defendens infantem a feris alitibusque i, 5, 10

Defensio sceleris xxxix, 3, 8 ad defensionem patrie regem arcessunt vi, 4, 9

Defensor senatoris causæ xvi, 4, 10 defensor Asia nemo inventus xxvii, 3, 5 urbs deserta a defensoribus xii, 0, 5 tutela loci nullis defensoribus eget xli, 5, 3

Deferre (pro ferre) i, 4, 11 pro afferre, advehere iii, 3, 10 pro indicare xxxi, 4, 7 certamen ad judicem ii, 10, 9 querelam alicui (pro queri) i, 5, 2. ix, 6, 8 deferri (pro venire) iii, 4, 11. xvi, 3, 7 ita: delata in Africæ sinum xviii, 5, 8 naufragio in ea loca delatus xi, 1, 10 Freinsh. delatus in Syriam xxxiv, 3, 9 deferri navibus Syracusas xii, 8, 11 Samothraciam defertur xxxiii, 2, 5 defertur ad eum indicio captivi xi, 7, 1 regnum defertur alicui xi, 7, 13 deferre summum imperium ad aliquem xvi, 4, 16 deferre civibus suis non modica solatia xix, 3, 4 deferre querelas de aliquo Carthaginem xxii, 3, 2

Deficit quotidie regis majestas (decrescit) iii, 1, 2 deficere a fide societatis iii, 6, 4 ab aliquo ad aliquem xi, 2, 7. xi, 6, 14 non studiis alicujus quam annis defici (pro destitui) xii, 8, 14 deficere (de moriente) xii, 15, 8 Vorst.

Definire alicui præmia xiv, 1, 9

Deflere (pro flere) xviii, 4, 13 Freinsh. (pro deplorare, queri) v, 7, 7. v, 8, 1. xix, 3, 2 Vorst.

Deformis habitu ii, 7, 10 militis damnis (hoc est, ut vi, 8, 3 loquitur, cladibus insignis) vii, 3, 1 vultu xxxviii, 8, 9 deformis ac miserandum spectaculum xv, 3, 4 deformes (hoc est, squalidi et sordidati) iv, 4, 1 Freinsh.

Defungi somnio (hoc est, ut Curtius iii, 1, 22 fere loquitur, 'implere sortem

somnii') i, 5, 5 Freinsh. defungi responso oraculi xii, 2, 10 (Sic et 'fungi periculo.' Vide Fungi). parvo defungi (pro parum præstare, parum dare) ix, 3, 3 Vorst.

Degenerare a patre xii, 4, 1 a majoribus xiv, 5, 8

Degere vitam i, 7, 7. iii, 3, 7

Dehonestamenta (pro turpitudine) xxviii, 2, 9 Freinsh.

Dehonestari prælio fœdæ gentis vii, 3, 8

Deidamia Æacidae Epiri regis filia xiv, 6, 3

Dejicere murum (pro diruere) v, 8, 5 Freinsh. dejectis muris xii, 9, 11

Dein i, 8, 4. ii, 15, 6

Deinceps ii, 6, 15. iii, 7, 12. xvi, 2, 3. xxvii, 3, 3

Delabi equo xxxiii, 3, 1

Delata, delatus: vide Deferre

Delectari emulatione gloriæ, varietate operis, Præf. 1

Delere exercitum (est ad internecionem cedere, *auff das Haupt erlegen*) ii, 3, 4. ii, 5, 3. vi, 4, 13. xi, 2, 8. xiii, 3, 4. xix, 3, 3 membra (pro excidere) ii, 12, 4 regna (pro evertere) xii, 2, 9 Freinsh. tabellas lignæ superinducta cera ii, 10, 13 manus illa deleta est imbribus et fulminibus ii, 12, 10 ut cum exercitu deleteretur ii, 13, 5 delere omnem stirpem regis sobolis xvi, 1, 16 civitatem xxi, 2, 7 ignominiam bello acceptam virtute xxxii, 3, 16

Deliberare de statu reipublicæ xviii, 3, 9 de excidio urbis xi, 3, 8 diu inter Spartanos sociosque deliberatum, suum pacem daretur v, 8, 3

Delicta regum xxviii, 6, 1 nulla delicta adulterio gravius vindicant Partii xli, 3, 2 consuetudine delictorum viii, 2, 4

Deligare (pro ligare, alligare) iii, 4, 10 (ita Lavius viii, 7, 20 'Lictor, deliga ad palum') Freinsh.

Deligere (pro eligere) ii, 15, 14 Freinsh. iii, 6, 12 rex sorte delectus i, 9, 7

Delinimentis animos sollicitare xxi, 1, 6

Delitescere xliiii, 4, 7

Delos insula ætæarum Græcorum iii, 6, 4

Delphi urbem suam permittunt xxiv, 7, 8 plus in Deo, quam in viribus reponunt xxiv, 8, 2 Delphos diripi jubet Kerkæ ii, 12, 8 diripiunt Phœacenses viii, 1, 8 idem tentat Brennus Gallorum dux xxiv, 6, 5

- Delphicum oraculum ii, 11, 8. xvi,
3, 4 Delphici templi descriptio xxiv,
6, 8
Demandare (pro concedere) ii, 12, 16
Freinsh.
Demaratus exul Lacedæmonia con-
silia Xerxis detegit ii, 10, 13
Demaratus Pythagoræ pater xx, 4, 3
Dementia ii, 12, 3 subitam demen-
tiam simulat ii, 7, 9 dementiam confi-
teri xii, 6, 8
Dementium privilegia ii, 7, 9
Demere: demit victoria alicui con-
tentum hostium vii, 6, 5 demere alicui
metum xi, 1, 8 metum mortis xi, 9, 15
invidiam prætorum contentu præsen-
tium xxi, 5, 10 demere injuriam xxiv,
1, 4
Demersit eam in perpetuam virginita-
tem xliii, 2, 2
Demetrius (Poliorcetes) Antigoni filius
xv, 1, 6 rex appellatur xv, 2, 10 patrem
amittit xv, 4, 22 Alexandrum Cassandri
interficit xvi, 1, 8 rex Macedoniæ fit
xvi, 1, 18 Seleuco se dedit xvi, 2, 6
Demetrius alter prioris nepos Mace-
doniam et Epirum occupat xxvi, 2, 11
neptem Pyrrhi ducit, jam uxorem habens
xxviii, 1, 2 moritur xxviii, 3, 9
Demetrius modo dicti patruus, a sponsa
sua interficitur, xxvi, 3, 7
Demetrius (Soter) Antiochi M. filius,
Syræ rex xxiv, 3, 8 occiditur xxv, 1,
11
Demetrius (Nicator) Soteris filius Alex-
andrum vincit xxv, 2, 4 capitur a Par-
this xxxvi, 1, 5. xxxviii, 9, 2 fugam
tentat xxxviii, 9, 4 et 9 dimittitur xxxviii,
10, 8 occiditur xxix, 1, 9
Demetrius Illyriorum rex a Paulo
Rom. consule victus xxix, 2, 1
Demetrius Philippi ultimi filius a
patre occiditur xxxii, 2, 10
Demetrius Indorum rex xli, 6, 4
Demigrare v, 9, 12
Demissa (hoc est, pertinentia, deducta)
v, 8, 5 Freinsh.
Demonstrant filii cæde quid sperare
de rege suo debeant xxxviii, 8, 15 na-
vium præsidium demonstratum ratus ii,
13, 14
Demophon Thesei filius ii, 6, 15
Demortuus xxii, 1, 12
Demosthenes Atheniensium dux in
Sicilia iv, 4, 11 mortem sibi consciscit iv,
5, 10
Demosthenes orator corruptus a Persis
xi, 2, 7 exul revocatur ab Atheniensibus
xiii, 5, 11
Deni armati xi, 13, 7
Denique xlii, 2, 10. xxlii, 1, 11 (uti-
tur autem hoc vocabulo auctor, sicut
Florus i, 16, 15. ubi vide Salmasium: uti-
tur et Papinianus L. 13. D. de Adopt.)
Freinsh. denique (pro breviter) ii, 10,
24. ix, 3, 1 (Vide et Ind. in Nep.)
Vorst. victus denique ad postremum est
xii, 16, 12. xxxvii, 1, 9
Dentibus dimicare ii, 9, 19 dentibus
lacerata viscera xxviii, 3, 8
Denuntiare alicui i, 6, 11. xxxiii, 1, 2
denuntiare bellum xxxi, 1, 4 militiam
cui xlii, 2, 10 finis imperii denuntiabatur
vi, 2, 6
Denuntiatio (non simplex modo nun-
tium valet, sed et sententiam) v, 3, 8
(ita apud Petron. in Satir. 'fulminatus
hac pronuntiatione') Freinsh.
Denuo ii, 15, 7. iv, 3, 6. xxi, 4, 6.
xxxviii, 9, 8
Depensum stipendium xxii, 8, 8
Deperire (hoc est, ardentissime amare)
i, 7, 15 Freinsh.
Deponere (pro exponere) iv, 5, 8
bellum (pro deserere) v, 2, 14 imperium
(pro abdicare) xxi, 2, 4. xxviii, 3, 15 ita:
tyrannidem xxi, 2, 6 rudimenta pueritiae
vii, 5, 3 tirocinii ix, 1, 6 Freinsh. studia
belli i, 2, 11 metum somni i, 4, 5 exer-
citus in terram iv, 5, 8 hostiles animos
vii, 3, 9 offensam erepti regni xvii, 2, 9
vestes auratas xx, 4, 11 hostilia odia
xxii, 2, 3 armorum onus xxviii, 4, 8
militiæ studia xxx, 1, 3 barbariem xliii,
4, 1
Depopulari fines regni ii, 15, 13.
xxviii, 2, 14 depopulandus vi, 5, 6 de-
populatus (passive) xlii, 2, 1
Deportare (pro apportare) xx, 2, 14
exercitus (pro adducere) xxiv, 2, 1
Freinsh. exercitus in Italiam (pro trans-
vehere, trajicere per mare) xvii, 2, 13.
xxxvi, 4, 9 deportatus in Ægyptum
(itineris terrestri scil.) xxvii, 2, 7 Vorst.
Deposcere deditionem alicujus xxii,
4, 3 deposcere aliquem xxxii, 4, 8 sibi
regem deposcit xii, 8, 3
Deprædari urbem iii, 7, 5 agros xxiv,
6, 3
Deprecari aliquem (pro precari. *bitten*)
vii, 6, 16. xi, 4, 5. xii, 2, 1. xii, 8,
10. xvi, 1, 1. xvii, 2, 9. xx, 2, 11. xx,
3, 1. xxiii, 2, 7. (pro precari, ne fiat,
abbitten) viii, 4, 6 et 7. xi, 3, 5. xi, 4,
10. xi, 10, 11 (in utraque significatione).
xi, 9, 14 Freinsh. deprecatum bellum
viii, 6, 4 (passive)
Deprehendere aliquem in scelere vii,

5, 5 deprehensus cum sociis x, 2, 5 in sacrilegio xxxix, 2, 6

Dercyllides Lacedæmoniorum dux vi, 1, 2 Asiam invadit vi, 2, 4

Derelinquenda loca viii, 5, 7

Derisus aliqua re (cum aliquid factum in ignominiam alicujus) ix, 2, 10 Vorst.

Derivare amnes a fontium primordiis xxii, 5, 7

Descendere ad aliquem per ordinem successionis (dicuntur regna) i, 4, 1. ii, 6, 12. xvii, 3, 9 in bellum xv, 1, 2. xv, 4, 21. xxxviii, 8, 1 in prælium xxi, 2, 5 in sordidissimum vitæ genus xxi, 5, 3 in aciem xiv, 3, 1 in periculum belli xv, 1, 2 in bella Romana xxxviii, 8, 1

Desciscere (hoc est, deficere) v, 1, 11 Freinsh. xxxvi, 1, 5. xxxvi, 3, 9

Describere (pro notare, et ut Flor. i, 6, 5 loquitur, 'in tabulas referre') ix, 5, 4 Freinsh. describere tributum in tutelam classis xvi, 3, 9

Deserere bellum (pro omittere) ii, 8, 1. ii, 12, 19. v, 2, 10. ix, 2, 5 Freinsh. victoriam xiv, 3, 6 deserta urbs a defensoribus xii, 9, 5 deserta salus xxii, 8, 9 deserta castra xxv, 2, 3

Deserta Arabiæ xxxvi, 2, 14

Desertor exercitus sui rex xxii, 8, 12

Deses xxxv, 2, 2 desides xxv, 1, 2

Desiderabat in regnum restitui xlii, 5,

8 desideratus civibus suis v, 4, 7

Desidere totis diebus xxi, 5, 4

Desidens (hoc est, subsidens) iv, 1, 10 et 13 Freinsh.

Desiderium fœminæ i, 10, 8

Desidia i, 7, 13 otio ac desidia corrupti marcebant xxx, 1, 3 periculosa desidia exercitus xx, 1, 1

Designata persona xxi, 4, 5

Desilire equo i, 10, 9 in templum xiv, 8, 4 in urbis planitiem xii, 9, 5 e tribunali in concionem arnatam desiliit xii, 11, 8 amici ad eum desiliunt xii, 9, 10

Desistere a defectione xxxv, 1, 5

Desolatus (pro deserto, exuto castris et exercitu) i, 7, 3 Vorst.

Desperare xxiv, 5, 12

Desperationem in virtutem vertere ii, 13, 6 desperatio victoriæ causa Locrensiis xx, 3, 6 desperationem rerum pacem petere ii, 13, 5 magna desperatio fuit apud eos v, 5, 4

Destinare sibi hostes aliquos xx, 1, 4 ad destinatum facinus converti xxi, 1, 6 destinare aliquem regem xlii, 4, 14 destinato supplicio tradere viii, 3, 11 destinatus supplicio dies ix, 6, 4 velut

destinato sibi regi adulari xii, 13, 2

Destituere spem alterius (est aliter quam pro spe illius se gerere) iv, 5, 4 Freinsh. destitutus transitione militum xxvi, 2, 10 destituti auxilio xxxii, 1, 1

Destruere regnum alicujus xxxix, 2, 2 destructus fortunæ impetu xxxv, 2, 4 jejuna et destructa luxuria xii, 3, 11

Desuper xxi, 6, 6

Detegere consilia belli ii, 10, 17 detectum aurum xlv, 3, 6

Detergere xv, 4, 17

Deterrere animos labantium xiv, 1, 13

Detestandus conspectus xi, 14, 12

Detineri Romano bello in Italia xviii, 2, 5 diu detentus xxxiii, 2, 8

Detrahere statuas (pro dejicere) xxxviii, 8, 12 (ita Sueton. in Domit. 23, 4. vide Excara. Lipsii ad Tacitum A. vi) Freinsh.

Detrectare prælium (pro subterfugere) xliii, 5, 8 Freinsh.

Detrimentum omne pervenit ad summam unius imperii vi, 1, 5 detrimenta infligere civitati iii, 5, 8

Dexcalion generis humani conditor ii, 6, 11

Devehi per fluvium in Oceanum xii, 9, 1

Devenire xliii, 3, 6

Devincere Orientem xxx, 4, 11 Macedonum devicti Orientis gloria xxix, 3, 8 devictarum nationum præfecti xii, 14, 4 devictæ gentes xii, 6, 12 ad devincenda regna invictus xxv, 4, 3

Devincere aliquem beneficiis obsequiisque xliii, 6, 19. xiv, 5, 4 devinctus illecebris xxx, 2, 3

Devorare oculis xxi, 5, 6

Devovere (pro obstringere) xiv, 4, 7 Freinsh. devovetur diris Alcibiades v, 1, 3 execrationibus Deorum devoveri v, 4, 14 devota spolia ix, 3, 3 capita xiv, 4, 10

Deus Persarum Sol i, 10, 5 Dii patriæ ultores ii, 9, 21 regales xi, 15, 10 Dii pro hominum vita rogari solent xviii, 6, 12 Dii cum hominibus consentiunt in exitum parricidarum xxvi, 2, 6 Diis antesignanis hostem cedere xxiv, 8, 7 Diis proximis viii, 2, 7 Dii patriæ majestatis ultores x, 2, 5 perjuratorum vindices xiv, 4, 10 patrii xxiv, 2, 5 ipsos Deos ferre obviam (signa, simulacra) v, 4, 14 Dii poenas repetunt (dum in prælio aliquis cadit) ii, 9, 21 Vorst. Dii immortales xi, 15, 2. xxviii, 3, 6. xliii, 3, 3

Dextera fidei pignus xi, 15, 13. dexteram osculandam præbere xii, 15, 2

dexteram alicui ferendam dare xi, 15, 18
 Dexterior (pro dextro) ii, 4, 11 ita :
 dexterius cornu xxi, 8, 6 (sic 'sinisterior'
 Serton. in Domit. 17, 3) Freinsh.

Diadema Macedonibus regibus ante
 Alexandrum innotuitum xii, 8, 8 ejus loco
 veteribus hasta xiii, 3, 3

Diana pro Delphis pugnat xiv, 8, 5

Dicare campos Deo xv, 4, 8

Dicere alicui legem parendi ii, 3, 8
 diras atque inferias xiv, 4, 13 non dico
 patrem, ducem certe civium tuorum spre-
 visti xviii, 7, 12 dicere alicui leges pacis
 xxx, 8, 9

Dictatura apud Carthaginienses xix,
 1, 7 (adde Frontin. Strateg. xi, 1, 4
 ubi Stewechius 'ducatores' legit, forsitan
 non omnino bene. Adde A. Gellium x,
 24. ex Caton. Orig.) Freinsh.

Dictetium Brenni xiv, 6, 8 Alexan-
 dri Zebinus xxix, 2, 5

Dictitare ii, 13, 6

Dictum regis Dardanorum de Ptole-
 maeo Carano xxiv, 4, 11

Dido : vide Elissa

Diduci in duas factiones xv, 4, 23 di-
 ductis Macedonibus in bellum civile xii,
 4, 2

Didymæus Jupiter spoliatus ab An-
 tiocho xxxii, 2, 1 (si modo bona est lec-
 tio. vide inf. in Dodonæo. Freinsh. Le-
 gendum Elymaei. Vorst.)

Diem de die proferre (hoc est, de die
 in diem differre negotium) ii, 15, 6 diem
 fungi (pro mori) xix, 1, 1 Freinsh. ante
 diem (pro antea) vi, 7, 7 in eam diem
 (pro usque ad illud tempus) viii, 5, 13
 sic et, post eam diem, ibid. dies hæc ænit
 alicui famem erroremque xxxvi, 2, 14
 Vorst.

Differre (pro summovere) ix, 6, 8 (ita
 Flor. iv, 12, 26) Freinsh. differre popu-
 lationis injuriam in tempus ultionis iii,
 7, 4 differri variis frustrationibus (pro
 in aliud tempus rejici) ix, 6, 8 Vorst.

Difficile (adverbialiter, pro difficulter)
 xvii, 3, 2 Freinsh.

Difficilis expugnatio urbis i, 10, 15
 solutio pariter et exactio xii, 11, 2 dif-
 ficilem electionem aequalitas facit i, 10,
 2 difficile iudicium ii, 9, 14 difficilior
 fuga i, 8, 2 longiori et difficiliori spatio
 xxviii, 4, 10

Difficultates xxviii, 7, 5

Difficulter vi, 5, 13

Diffidentia simulata (desperatio) i, 8,
 10 sic: diffidere viribus suis iv, 3, 4
 Vorst.

Diffidentius xxviii, 7, 4

Diffusi armis xiv, 5, 6 viribus propriis
 xvi, 4, 14 Epirotis xxviii, 1, 5 diffusi
 Macedonibus xiv, 6, 3

Diffusus spiritus per spiramenta ter-
 ræ iv, 1, 15

Digesta serie rerum, Pref. 3

Dignari: nullus dignatur imperium
 Parthicum ali, 4, 1

Dignatio (hoc est, dignitas, ut quidem
 sæpe usurpatur, et hoc loco Bongarsius
 exponit: verum hic pro 'gratia' poni
 existimo, et ad Ptolemæum referri 'digi-
 natio regis.' ita enim conjuncta sunt)
 xxviii, 4, 10 Freinsh.

Dignitas imperatoria ii, 9, 15 digni-
 tatis quam salutis minor habenda ratio
 v, 3, 4 dignitati alicujus succedere iii,
 5, 7 dignitati ornamentum dare vi, 8, 8

Dignus imperator deerat tanto exer-
 citui vi, 2, 3 dignus, qui piacula exige-
 ret viii, 2, 6 dignus majestate iii, 7, 7
 dignissimo imperium relinquat Alexander
 xii, 15, 8

Digredi (pro abire, discedere) ix, 2,
 12 Vorst. xv, 4, 1

Dilabi ad sua tuenda ii, 12, 19 do-
 mum ii, 12, 27 in fugam xvi, 4, 17 pro
 sensim dissolvi, et pessum ire vi, 2, 14
 Freinsh. copias dilabuntur in urbes xiii,
 5, 17

Dilatio ultionis ix, 8, 14 periculi xi,
 8, 4 belli viii, 4, 6 mortis xi, 9, 14 va-
 riis dilationibus frustrati viii, 3, 9

Diligentissime i, 1, 9

Diluvium tempore Deucalionis ii, 6,
 10

Dimicare armis prope usque interitum
 ii, 7, 7

Dimittere exercitum domum ii, 4, 15
 dimittere exercitum xiv, 2, 3 dimittere
 a bello (pro remittere) iii, 6, 3 Freinsh.
 ab armis dimittis (hoc est, statutis condi-
 tionibus adduci, ut arma deponas) vi, 1,
 3 Vorst. dimittere victos incolumes sine
 pretio vii, 6, 6 dimittere aliquam repa-
 dio xi, 11, 5 aliquem e carcere xxi, 1, 5
 dimitti ad regnum petendum xxiv, 3, 7
 incolumis dimissus est xxix, 4, 2 Phrygia
 et Paphlagonia dimissa xxviii, 5, 6
 dimissa a matre divortio viri xxxix, 8, 3

Diocles Atheniensium tyrannus inter-
 scitur ii, 9, 1 (Hic tamen a Thucydide
 vi, 9 et A. Gellio xvii, 21 'Hipparchus'
 appellatur) Freinsh.

Diomedes Brunditii conditor xii, 8, 7
 et Arporum xx, 1, 10

Dionysius Siciliæ tyrannus bellum in
 Italia gerit xx, 1, 1. xx, 8, 1 interficitur
 xx, 5, 14

Dionysius minor Siciliæ tyrannus xxi, 1, 1 exulat Corinthi v, 8, 7. xxi, 5, 2

Dira supplicia xviii, 4, 14 portentum dira portendebat Lysimacho xvii, 1, 3
Dira atque inferas xiv, 4, 13 diris per omnium sacerdotum religiones devotus v, 1, 3

Direptio civitatum ix, 1, 1. xxii, 5, 8
Dirigere cursum in Africam xxii, 5, 1 ad aliquem xxi, 2, 5 directæ conciones xxxviii, 3, 11

Dirimit mors contentionem xxxvi, 4, 11

Diripere templum ii, 12, 8 civitates viii, 3, 2. xiv, 1, 6 naves xxv, 2, 6 virginibus ad stuprum direptis xxvi, 1, 7

Diræse aedes Deorum i, 9, 1 urbem xi, 3, 10. xi, 4, 7. xxiv, 2, 6 diruta a Lacedæmoniis patria vi, 5, 8

Discedere ab armis vi, 6, 1 (id est, a bello desistere) Vorst. discedere a prælio vi, 7, 12 æquo Marte utrumque discessum iii, 6, 9

Disceptare de minimis rebus xxi, 5, 5
Disceptatio inter Demetrium et legatos civitatum Græciæ xxxii, 2, 3

Discere (pro rescire) ii, 3, 13. xi, 10, 13. xiv, 2, 4. xxvii, 1, 4. xxix, 4, 1 Freinsh.

Discessus Xerxis ex Græciâ ii, 11, 1 discessum alicujus sæpe ferre xii, 11, 5 post discessum vii, 4, 1. xxviii, 8, 11

Disidium (pro divisione) xxiii, 2, 11 Freinsh.

Disinctus tunica servili incedit xix, 3, 1

Disciplina (pro institutione) xi, 7, 7 Freinsh. militaria Alexandri xxi, 11, 9 Carthaginiensium xix, 1, 1

Discipuli Platonis xvi, 5, 13

Discordis effectus viii, 4, 8 discordiæ malum inter pases assiduum xvi, 3, 1 discordiarum oblitio apud Athenienses jurejurando sancita v, 10, 11

Discrepatio est inter aliquos (id est, dissensio, lis) xxxii, 2, 3 Vorst.

Discrimen inter servos et liberos xli, 3, 4 discrimen imperii inter se facere bello xxix, 2, 9 discrimen subire (pro periculo) xli, 2, 9 Vorst.

Discurrere in duas partes (pro dividi) xlii, 6, 17 Freinsh. discurrere per urbem v, 7, 4

Discursus militum viii, 5, 9

Discutere consilia (est detegere et impedire) ii, 16, 16 Freinsh.

Dispensare bella (hoc est, partiti) vii, 6, 4 Freinsh.

Dispicet status præsentis fortune xxii,

Delph. et Var. Clas.

Ind. Just.

4, 3

Disponere aras hostiasque xxiv, 3, 4

Disputationum assiduitate aliquid consequi xx, 4, 11

Disseminare aliquid causam morbi (pro evulgare, in vulgus spargere) xii, 13, 10 Freinsh.

Dissensio Græcorum ii, 12, 18 dissensionis mala xvi, 3, 8

Dissentire (pro discrepare): mortis ratio non dissensit ab hoc vitæ proposito vi, 8, 10 Freinsh.

Dissidere inter se bello xlii, 1, 1

Dissimulatus animus xxi, 1, 4

Dissimulatio dolorem augeat viii, 5, 11 dissimulatio belli v, 11, 4 per dissimulationem v, 11, 5

Dissipata civitas per multa membra v, 10, 10 cunei dissipati ruebant xxiv, 8, 9

Dissolvere leges (abrogare) iii, 3, 12 (ut Græci λέγειν τοὺς νόμους) Vorst. dissolvere corpus Achæorum xxiv, 1, 5

Distare sedibus xxxviii, 4, 9

Distenta ubera xliii, 2, 6

Distineri multis bellis eodem tempore xxix, 2, 8 ne uno tempore duplici bello Romanæ vires distimerentur xxxi, 1, 6

Distinxit natura incrementa caloris ac frigoris regionibus ii, 1, 11 distinguitur sylva palmeto et opobalsameto xxvi, 3, 3

Distrahere merces ix, 1, 6

Distribuere milites in colonias xii, 5, 8

Ditare: terra non patrimonis ditat Scythas ix, 2, 7

Ditionis Atheniensium nihil præter urbem reliquit v, 7, 3 in ditionem alicujus cedere xxxii, 2, 7 venire xxvii, 3, 8 populis in ditionem redactis xli, 6, 8

Diu ii, 1, 5. ii, 10, 15. ix, 3, 4. xlii, 8, 8 diutissime ii, 1, 17

Divelli ab aliquo xxiii, 2, 7

Diversa (hoc est, contraria) iii, 4, 16. xv, 1, 1 et q. xxx, 1, 1. xxxi, 5, 1 (ita Sallust. Catil. 5, 9. et auctores passim) Freinsh. diversis artibus quam (pro aliis quam) vi, 3, 6 e diverso instructis hostibus (pro e regione) xxx, 4, 6 Vorst.

Dives ex inope factus xxii, 1, 14 ditior damnis redditus xxvii, 2, 4 ditissima auro regio xlii, 3, 5

Dividere (pro distribuere) viii, 6, 1 Antigonus Argyraspidas exercitui suo dividit (hoc est, inter exercitum suum, inter ordines suos) xiv, 4, 30. Sic: xii, 1, 1 Freinsh. divisa temporibus componere,

f

Præf. 3 dividere fundos omnium æqualiter inter omnes iii, 3, 3 dividitur aliquid cum aliquo vi, 9, 5 dividere vices noctium inter aliquas xii, 3, 10 Achæi per civitates velut per membra divisi xxiv, 1, 2

Divinitatis originem acquirere xi, 11, 6
Divinum et humanum jus xxxvi, 2, 8
divinum munus xvii, 2, 2 divino spiritu impleta xliii, 1, 8 divini honores Phalanto decernuntur iii, 4, 18 divinis honoribus onerant Alcibiadem v, 4, 13

Divisio regnorum noxia xxi, 1, 3

Divitiæ Xerxis ii, 10, 21 divitiarum luxuria, unde primum Græcis ii, 14, 6 divitiarum cupido ibi est, ubi et usus ii, 2, 10

Divortium: per divortium discedere ab aliquo ii, 6, 14 divortio viri a matre dimissa xxxix, 3, 3

Diuturnus (hoc est, diuturnus) xxxvii, 1, 4 Freinsh.

Diuturnum imperium xxii, 5, 4

Divulgare xv, 1, 3 divulgatur opinio in Macedoniam xii, 5, 5 fama deleti exercitus xxxiii, 6, 10 divulgata opinione tam gloriosæ expeditionis xlii, 2, 11

Docere pueros in trivio xxi, 5, 8 docebat pudicitiam Pythagoras xv, 4, 9

Doctior majoribus xvii, 3, 11

Doctor Alexandri Aristoteles xii, 16, 8

Doctrina (pro institutione) xx, 4, 8 Freinsh.

Documenta legum primus in se dedit Lycurgus (hoc est, quod aliis præcipiebat, ipse primus fecit) iii, 2, 8 (simile est Claudiani monitum: 'In commune jubes si quid, censeve tenendum, Primus jussa subi'). Documenta pietatis in Cimonem futuræ magnitudinis indicia ii, 16, 18 Freinsh. virtutis alicujus magna documenta existunt ii, 4, 31

Dodonæus Jupiter xii, 2, 3. xvii, 3, 4. xxxii, 2, 1 (ultimo loco legendum Elymæi) Vorst.

Dolere repudiam, staprum ix, 7, 2 mortem alicujus xxxii, 3, 2 orbitatem anissorum filiorum dolere xxiv, 5, 9 dolendi Tyrionum casus xviii, 3, 1

Dolor ipse dissimulatione crescit viii, 5, 11 dolor orbitatis i, 8, 9

Dolus subest xxxviii, 3, 2 sub specie venationis dolus latet i, 5, 10 dolis suis hosti victoriam dant Megarenses ii, 8, 5 (ita apud Tacit. ii, 20, 1. 'Astus hostium ipse in perniciem vertebat') Freinsh.

Domare boves aratro primus docuit Hæbis xlii, 4, 11 domitarum gentium barbaries ix, 5, 7

Domestica gloria (pro gentili, hoc est, sua gentis) ii, 4, 28 bella (pro civilibus) v, 2, 12 Ita: domesticæ vires xxi, 2, 5. xxxii, 1, 3 domesticus judex (pro cognato, et ex eadem familia) ii, 10, 9 Freinsh. domestica sedes xii, 4, 3 domesticis imperiis uti xxxvi, 1, 10

Domina multarum urbium Græcia viii, 4, 7

Domino (pro dominis, sive ipso dominorum collegio) v, 10, 5 (Vide etiam Ind. Flor.) pro imperio v, 10, 9. ix, 3, 11 Freinsh.

Dominus natura ii, 10, 24 Asia xxxvii, 3, 5 dominus et tyrannus xxii, 3, 3 domini necem ulcisci xlii, 5, 5 domini Græciæ Athenienses v, 6, 6 domini regionum xliii, 4, 5 dominos cum victoria reversos finibus prohibent ævi ii, 5, 3

Domitores orbis xiv, 4, 20

Domus (pro regia familia) xii, 15, 1. xvi, 1, 15. xvi, 2, 5. xvi, 5, 2 (quomodo Xerxis familiam Thucydides i, 22, 8 *οἶκος* appellat, nec aliter vernacula nostra). domi (hoc est, in sua civitate) ii, 3, 10. ii, 5, 1. v, 2, 3. xx, 5, 7 hinc: domi nobilis v, 9, 6 (quo vocabulo et Cicero pro Cluent. cap. 23. Curt. iii, 12, 28. Sallust. Catil. 17, 5. utuntur) Freinsh. domum ferre prædam (id est, in patriam) xii, 11, 1 Vorst. regis domus parietibus contineri meretricis audacia non potest xxx, 2, 1 honestissimæ domus xvi, 5, 2 plaustris pro domibus utuntur Scythæ ii, 2, 4 patentibus domibus sancios excipiant xxviii, 4, 5 ut prædam domos ferant xii, 11, 1

Donare statuis equestribus (hos, qui in prælio ceccerant) xi, 6, 13 alieni causam xxxii, 2, 4 donatus filio pater (id est, patri condonatum propter filium) xxxii, 2, 5 donare alicui memoriam patris xxxviii, 6, 6 Vorst. donatus est militibus donis xxiii, 4, 13 torque aureo donata Dea xliii, 5, 7 donatis refectisque militibus xi, 14, 8

Donec iv, 1, 15. xii, 6, 15. xiv, 6, 11

Donum peculiare ferens filium xxxi, 7, 4 agros dono reipublicæ dederat iii, 7, 9 dono datas xlii, 4, 9 donis inter bella contendebant xv, 2, 8 donatus est militibus donis xxiii, 4, 13

Dorienses bellum cum Atheniensibus gerunt ii, 6, 16

Dormiens inventus quasi somnum fingeret iii, 1, 4 dormienti caput pertracare i, 9, 17

Dorsum unum montis Pyrenæi xlii, 1, 8

Dos nulla virginibus Spartanis iii, 3, 8 dotis frānis tenentur mariti, ibid. dotes formas pueritiæque xii, 12, 11

Dotalis exercitus xxxix, 3, 3 dotalem pecuniam corporis obsequio quærent Cypriæ virgines xviii, 5, 4

Dotata sanguine mariti i, 7, 19

Dracæ xii, 5, 9 in divisione imperii Alexandri Stasanori traduntur xiii, 4, 22 Drangaritani xli, 6, 3

Dromichætes rex Thraciæ xvi, 1, 19

Dubito: non dubito facere (non ve-reor) i, 9, 5 Vorst.

Dubius consilii ii, 13, 1 dubia spe xix, 2, 11 dubia fide xxxiii, 2, 8 dubiæ res viii, 2, 11 dubii belli exitus xi, 13, 12 partus dubii xiii, 2, 6 dubiæ civitates xxxi, 2, 6

Ducatus (pro dignitate ducis, aut imperat.) ii, 15, 14. ix, 6, 8. xxx, 2, 5 Freinsh.

Ducata millia i, 8, 11. ii, 9, 20. xii, 8, 10 ducata jugera xxxviii, 3, 2 ducen-tæ naves ii, 10, 2

Ducere (pro credere, putare) ii, 9, 10 pro æstimare *recknen* xi, 5, 9 uxorem (pro ducere, absolute) vii, 6, 10. xxxviii, 10, 10 sorte (pro legere sorte) xxi, 3, 5 Freinsh. ducere castra non aliter quam patriam, neque pugnam aliud quam victoriam xii, 4, 10 ordines xi, 6, 6 exerci-tum xii, 7, 7 ad supplicia aliquem ducere xii, 11, 8 triumphum de se ipso xiv, 4, 16 bellum xv, 2, 15 turmas equitum xliii, 5, 12 duci in theatrum xxxii, 1, 8 duci penitentia x, 2, 4

Dudum iii, 4, 9

Dulcedo fabularum, earundem mater iv, 1, 17 prædæ v, 5, 2. xxxii, 3, 12

Dulcis aqua xii, 10, 7 dulcis infantis risus i, 4, 12

Dum (pro donec) ii, 3, 12 et alibi Vorst. ii, 9, 14. xxii, 3, 6

Dummodo iii, 6, 11

Duntaxat (pro saltem) i, 5, 5

Duo corpora sunt de uno populo iii, 2, 2

Duplex parricidium xviii, 7, 18 bellum xxxi, 1, 6 duplicis imperii omen xii, 16, 5

Duplicatæ Lacedæmonis vires opum Atheniensium accessione vi, 1, 1

Dura et astricta parsimonia xlii, 2, 1 duriora (hoc est, fortiora) ii, 1, 13 Freinsh. duriora corpora, ingenia (id est, quæ ferre possunt aspera) ii, 1, 13 (Præcedit, quanto cælum asperius) Vorst.

Durare: Incendium Ætææ montis per

tot sæcula durat iv, 1, 5 Amazones usque tempora Alexandri duravere ii, 4, 32 durare corpus ad omnem virtutis patien-tiam xxxvii, 2, 9 exercitum ad patientiam laboris xxxvii, 4, 2

Duritia corporis, non opibus censetur Scythæ ix, 2, 9

Durius de rege opinati xii, 5, 8

Dux (*δῆρυς*, *Wegweiser*) vii, 1, 9. xxxviii, 9, 5 (Vide, quæ notavit Cl. Ber-necc. ad Cæs. Suet. 31, 2, d.) Freinsh. dux Græciæ Philippus ix, 4, 2 Alexan-der xi, 2, 5 opulenti populi dux (de rege) ii, 3, 10 dux belli Miltiades ii, 9, 10 Alcibiades v, 1, 1 tanto agmini dux defuit ii, 10, 21 (duces etiam plures in uno exercitu). Xerxes tradit ducibus mi-lites perducendos ii, 13, 8 (etiam integræ civitates 'duces' didicuntur) iii, 2, 1 Vorst. Alexander M. dux universæ gen-tis Thessalorum creatur xi, 3, 2 veteres duces xi, 3, 4 duces Atheniensium in exitum pelluntur xi, 4, 11 duces fac-tionis xv, 2, 15.

E.

Matenus bellum sustinendum, ne inopia deseratur v, 2, 10

Ebrietas intemperies Alexandri mortis obtenta xii, 13, 10 ebrietate vincuntur Scythæ i, 8, 7 inter epulas ebrietate crescente vii, 3, 3

Ecbatana xii, 1, 3

Edere cædem ii, 11, 3. xxxi, 8, 7 stragem xii, 5, 11 edere justiciam (pro parere) ii, 2, 9 Freinsh. himitum i, 10, 8 complorationem xi, 9, 13 clamorem xii, 9, 6 egregium spectaculum hostibus xiii, 3, 10 magnas strages xxxiii, 2, 2

Edessa Macedoniæ urbs vii, 1, 7

Edicere (pro denunciare) xiii, 4, 7 Freinsh.

Edictum xix, 1, 10 edicto peregrinos sollicitat xxxviii, 8, 7 edicta xxviii, 2, 12 Edisserturus viam gerendi belli xxxi, 5, 2

Editor ii, 1, 19 editissimus (hoc est, altissimus) xii, 15, 2 Freinsh. ii, 1, 17. xviii, 3, 12

Edocere (hoc est, certiores facere) xv, 4, 6 Freinsh. (ob oculos ponere) xiii, 3, 8 Vorst. edoctus de origine sua xv, 4, 6

Edomare: Asia edomita ii, 4, 26 (Vide infra Perdomare)

Educare xvii, 3, 10. xliii, 4, 4

Educatio liberorum apud Spartanos iii, 3, 6 Lucanos xxiii, 1, 7 infantis educatio xxiii, 4, 3

Educere exercitum in aciem xviii, 1, 4. xxxviii, 1, 8. xliii, 1, 10 Cappadocia eductus xxviii, 5, 6

Effectu majora quam voto ii, 6, 1

Efferre aliquos magnis funerum impensis xii, 1, 1 elatus victoria xv, 2, 10 elatus impetu fortunæ (id est, in altum sublatus) xxxv, 2, 4 Vorst. elatus e convivio xii, 13, 9

Efficet sexcenta millia passuum spatium montis xlii, 1, 9

Effodere: oculum regis effodit sagitta vii, 6, 14 effossis oculis xxi, 4, 7

Effeminata gens mollietate et luxuria i, 7, 13

Effata ætas (pro senili, ita dicta, quod fœtui, hoc est proli, amplius non sit apta) vi, 7, 4 Freinsh.

Effundere (pro impertinenter et abaque ratione impendere) vi, 9, 3 Galli in Græciam se effundunt (hoc est, irruunt, irrumpunt, ab aquarum vi petita metaphora) xxiv, 6, 1 Freinsh. non effundere orbitatis dolorem in lacrymas i, 8, 9 effusus in lætitiâ xii, 13, 7. xxiv, 3, 3 effusus obviam populus xxxii, 1, 7 effusa omnis multitudo obviam procedit v, 4, 9 effundere redditus publicos in apparatus ludorum vi, 9, 2

Egere vindicta ix, 2, 4 opibus xxiv, 6, 5 eget nullis defensoribus tutela loci xli, 5, 3 egens humanæ opis xxiii, 4, 7

Egeruntur moles arenaarum iv, 1, 6

Egestas xxiii, 2, 10

Egredi in prælium ii, 9, 9 annos pubertatis xxii, 1, 4. xxxv, 2, 2

Egregie viii, 2, 6. ix, 1, 2

Egregius adolescens iii, 1, 9 egregius indolis incrementa vii, 5, 2 egregia indole clarus vii, 2, 13 inter multa egregia ii, 7, 6

Ejurare nomen patriæ xii, 4, 1

Elabitur gladius e manu xxiii, 2, 3 deceptis custodiibus elabitur xxvii, 3, 11

Elaboratum a parentibus imperium i, 2, 11

Electio inter æquales difficilis i, 10, 2

Elephantus ferus ultro se offert Sandrocotho xv, 4, 19 dux belli et prælator, ibid. elephantorum terror Pyrrho victoriam adversus Romanos dat xviii, 1, 6 elephantos suos Gallis ostendit Antigonus, terroris causa xxv, 1, 6

Eleusina sacra ii, 8, 1

Eleusis ii, 6, 12

Eligere ducem viii, 2, 1. xliii, 5, 5

milites xi, 6, 4 iudicem viii, 2, 14 martium xliii, 2, 11 electus iudicio populi xlii, 2, 7 dux in hanc militiam electus vi, 1, 2 non tam ad societatem belli, quam in successionem regni electi xiii, 1, 13 non ex una gente, sed ex toto orbe electi terrarum xiii, 1, 11 electa palehritudinis pelliceos xii, 3, 10

Elii tyrannidem patiuntur xxvi, 1, 4 (Perperam enim ibi leg. Epirorum) Vorst.

Elimæi populi xxxvi, 1, 4 (legendum potius Elymæi) Vorst

Elissa (alias Dido) xviii, 4, 3 in Africam fugit xviii, 6, 8 Carthaginem condit xviii, 5, 14 mortem sibi consciscit xviii, 6, 7 a Carthaginensibus pro Dea colitur xviii, 6, 8

(Ellipsis): ut differant bella quam gerant (subaud. 'potius') vi, 1, 5 mittere per regna qui opinionem serant (subaud. 'aliquos') viii, 2, 3 quarta die sanitatem recepit (subaud. 'post') xi, 8, 9 ('tam' omittitur sequente 'quam') xii, 8, 14 Vorst.

Eloquentia Alcibiadis victorum tegmen v, 2, 7 Demosthenis xiii, 5, 10 eloquentia patria Athenæ v, 9, 9 eloquentia præcæ vir Trogus, Præf. 1

Eluxit miseris casus suorum xix, 2, 11 Elymæi populi xxxvi, 1, 4 Elymæus Jupiter xxxii, 2, 1

Emanus Gallorum dux xxiv, 7, 2

Emathia nomine Emathionis regi cognominata, postea Macedonia vii, 1, 1

Emerere omnia compensatione mercium iii, 2, 11 dilationem belli ab aliquo viii, 4, 7 periculo spiritus sui, ut extremos spiritus alienius excipias xxiii, 2, 8

Emergit nomen Macedonum inter omnia Græcorum vi, 9, 6 emergit insula xxi, 4, 2

Emerita stipendia (id est, finita, cum stipendia facere seu mereri non amplius deberet) xiv, 2, 8 emeritis militibus plerique xi, 6, 4 Vorst.

Emetiri multa millia passuum xi, 15, 5 amensum tantum itineris xlii, 1, 2

Emicat inter ceteros alicujus gloria ii, 9, 15

Emigrare v, 10, 4 et 9. xliii, 4, 2

Emittere voces incassum xi, 15, 6 emittere partem legionis in securos et lætos xlii, 4, 8

Emolumentum: ad hujus emolumentum pertinet ix, 1, 2

Enatam vitam ex naturalibus filiis per somnum vidit i, 4, 2

Enimvero v, 4, 12

Enitserunt in tantum pericula propulsando xliii, 3, 13 enituit virtutis indoles in his regibus xxix, 1, 8

Enixe (hoc est, summo studio) v, 11, 6. xv, 1, 4 Freinsh. nec auxiliis juven-dos Lacedaemonios nimis enixe v, 2, 10

Enixus (passive, pro nato) xliii, 2, 8 Freinsh. (Cujus generis plura vid. in Participia) Vörsst. filium enixa xxvii, 3, 6 duos pueros xliii, 2, 3

Enuntiare (hoc est, evulgare) v, 1, 1 Freinsh.

Eo, quo (pro ideo, quia) iii, 5, 3 eo desperationis (pro in tantam desperationem) iii, 5, 6 Freinsh. eo se semper ingerebat xi, 14, 5 eo secutus ii, 14, 4 eo missus xxii, 8, 2 eo usque discordia sua redacti viii, 4, 8 eo res deducta xi, 4, 11 eo plura cupientes quo plura habent vi, 1, 1 eo promissus quod, &c. ix, 2, 6 eo indignus quod, &c. xxxix, 4, 1

Epaminondas virtus vi, 4, 4 is Spartam tentat vi, 7, 1 moritur vi, 8, 1 ejus en-comium vi, 8, 2 laus vii, 5, 3

Epeos Metapontum condit xx, 2, 1

Ephesia pellex xxxvi, 4, 6

Ephesus ab Amazonibus condita ii, 4, 15

Epigoni xii, 4, 11 (Hoc primitus fuit nomen iis, quorum parentes ad Thebas occubuerunt. Vide Strabonem lib. vii. pag. 225. et ix, 284 et 285) Freinsh.

Epiri historia xvii, 2, 1

Epirotas antea Pyrrhidæ dicti xvii, 3, 3 Epirotis diffusi Acarnanes xxviii, 1, 5

Epistola exenterato lepori inseritur i, 5, 10 epistolæ (pro epistola) i, 6, 1. xi, 13, 9. xii, 1, 4. xvii, 2, 9. xx, 5, 12. xxix, 4, 3 Freinsh.

Epulari opulentius iii, 3, 5 epulandus (hoc est, devorandus) i, 5, 6 (Ita Virgilius Æn. iv, 602, 'patriisque epulandum apponere mensis') Freinsh.

Epularum immodico apparatus delectatas Alexander xii, 3, 11 veluti ad epulas non ad prælium venisset i, 8, 6 inter epulas ebrietas crescentio vii, 3, 3 ludos inter epulas adhibuit ix, 4, 1 inter epulas et pocula occisus xii, 6, 5 apparatus epulis i, 6, 5

Equæ Scythicæ ix, 2, 16

Equidem xxxviii, 5, 3. xxxix, 3, 3

Equitare xxvii, 2, 4. xlv, 2, 5

Equitatum delere xlii, 3, 4 cum equitata ingenti ii, 4, 28

Equites fugæ comites xiv, 3, 7 The-salorum equitum sobor vii, 6, 8 equitum corpora vii, 6, 9

Equus Philippi per corpus ejus interlicitur ix, 3, 2 Alexandri xii, 8, 4 ejus celeritas xv, 3, 11 ex ejus nomine urbs conditur xii, 8, 8 equus Trojanus xx, 2, 1 equo feroci Mithridates a tutoribus imponitur xxxvii, 2, 4 equorum usus Parthis assiduus xli, 3, 4 equorum in Hispania copia xlv, 1, 7 præstantia xlv, 4, 2 equi ex vento concepti xlv, 3, 1 equus Soli sacer apud Persas i, 10, 5 equi caput in fundamentis Carthaginis inventum xviii, 5, 15

Erasa cera ii, 10, 17

Erechtheus Atheniensium rex ii, 6, 12 Ergastulum i, 6, 2 (vide Lips. Elect. xi, 15. pag. 483) Freinsh.

Erigere se ad spem libertatis xi, 1, 2 erigi ad spem imperii vi, 4, 4 fortunas prioris v, 5, 1 libertatis xi, 1, 2. xxiv, 1, 3 quibus rebus erectus xi, 2, 5 eriguntur animi militum adhortationibus xxii, 6, 1 erigi victoria xxiii, 1, 14 spe pristinae libertatis erecta Græcia xxi, 2, 7

Eripere populo conditionem servilem vi, 3, 12 (Ita res quoque mala et incommoda eripi dicitur). eripere victoriam hostibus vi, 4, 13 Vörsst. eripi præsentis mortis xiii, 1, 3

Erotimus Arabs septingentorum filiorum pater xxxix, 5, 6

Errare per incultas solitudines ii, 2, 3

Errorrem dies finierat xxxvi, 2, 14

Erubescere nominibus xxxviii, 6, 7

Eruclat flammam, vaporem, fumum, Sicilia iv, 1, 4

Erudiri virtutibus aliorum vi, 9, 7 studiis literarum xii, 16, 7 erudiri ad virtutem præceptis magistræ xvi, 5, 13 erudiendi gratia (passive, hoc est, ut erudiretur) xvii, 3, 11 (Ita Sallust. Jug. 62, 8. et ibi notata, 'ad imperandum.' Ita 'ad fructum capiendum' in L. præ-tum D. de V. S.) Freinsh.

Erucere oculum vii, 6, 14

Erumperè in jurgia x, 3, 5

Eruptiones assiduum xli, 6, 4

Esse questionem ii, 10, 15 contentum iii, 1, 1 prædæ et rapinæ iii, 6, 4 spectaculo xi, 13, 4. xxxviii, 8, 16 admirationi xii, 3, 5 exitio xii, 7, 2 terrori xiv, 1, 4 fraudi xxi, 3, 6 salutis xxii, 1, 15 pluriis iii, 7, 6 in oculo iii, 3, 4 in ore (hoc est, memorari) v, 4, 17 Freinsh. in auxilio alicujus v, 11, 10 in luctu xxxix, 1, 1 in exemplum xxiii, 3, 12 est alicui scientia belli, cunctis admiratio servatæ virginittatis ii, 4, 19 pluriis fuit altio quam injuria iii, 7, 6 est precul

insipientibus ea natura loci (videtur) iv, 1, 18 Vorst. sunt in aliquo artes vi, 6, 5 est mihi certamen vii, 2, 6 quantum in illo fuit ix, 4, 1 esse hujus constantie ut ix, 4, 9 est vile patrum nomen apud filios x, 1, 7 est mihi bellum cum aliquo xii, 2, 5 esse sine lacrymis, et sine ullo tristioris mentis argumento xii, 15, 3 est illi tanta magnitudo animi xii, 15, 9 sunt in thesauris, in anhuo vectigali, tot millia xiii, 1, 9 esse ejus virtutis et venerationis xiii, 1, 10 est in aliquo ea magnitudo virium et sapientie, ea pulchritudo forme et proceritas corporis xiii, 1, 11 esse sine fide xxii, 1, 6 saluti ei fuit xxii, 1, 15 esse in imperio xxii, 2, 6 esse dubia fide xxxiii, 2, 8 partium Pompeianarum xlii, 4, 6 esse in partibus alicujus, ibid. est regnum muneris aliquorum xlii, 5, 8 esse tantæ famæ xlv, 4, 15 tanta in illis verecundia fuit xv, 2, 14

Etiamnunc viii, 4, 7

Etrusci bellum cum Ænea gerunt xliii, 1, 13

Etai i, 7, 7. v, 9, 8. vi, 1, 8

Evadit patronus plebis ex defensore senatorie causæ xvi, 4, 10

Evaginare gladium i, 9, 8

Euagoras Cypri rex v, 6, 10

Euander in Italiam venit xliii, 1, 10

Eucratides Bactrianorum rex xli, 6, 1

Evehi ratibus ad aliquem ii, 6, 11

Evellere aureum Jovis simulacrum xxxix, 2, 6

Evenire alicui (pro cedere, dari) xiii, 4, 16. xiii, 5, 8 Freinsh. evenit alicui sorte provincia xiii, 5, 8 eveniunt vix denis armatis singuli hostes, si divisio fiat xi, 12, 7.

Eventilator terrestris spiritus xlv, 1, 10

Eventus audacis ejus non deficit (de prospero eventu) ii, 9, 11 eventus aliter fert ii, 13, 3 de eventu belli oracula consulere ii, 6, 16. iii, 5, 4 de eventu futurorum xi, 11, 2 audito belli eventu viii, 2, 8 non meliore eventu quam omine xxvi, 2, 4

Euergetæ xii, 5, 9

Eversa urbs xvii, 1, 2

Eumenes xlii, 4, 16 Neoptolemum occidit xlii, 8, 8 hostis a Macedonibus judicatur xlii, 8, 10 vincitur ab Antigono xiv, 2, 2 deano cum Argyraspid. xiv, 3, 1 Antigono deditur xiv, 3, 12 xlv, 4, 15 ab eoque in custodia habetur xiv, 4, 24 Eumenis strategema xiv, 1, 10

Eumenes Bithyniæ rex Antiochum

Hieracem et Gallos vincit xxvii, 3, 2 Asia majorem partem occupat xxvii, 3, 6 Romanis auxiliatur contra Antiochum xxxi, 8, 5 contra Perseum xxxii, 1, 3 cum Prusia bellum gerit xxxii, 4, 2 Eumenis in Romanos merita, et horum ingratitude xxxviii, 6, 3 et 4

Eumenes Demetrii filius xvii, 2, 10

Evocare (hoc est, nominatim vocare) xii, 12, 9 (hinc Evocatorum apud Rom. nomen est, de quibus vide Lips. Mil. Rom. i, 8) Freinsh. evocare aliquem e convivio vii, 3, 4 evocantur omnia civitatum legati Corinthum ix, 4, 1. xxxiv, 1, 6 evocates ad possum xii, 14, 6

Evolare in publicum ii, 7, 10

Euphrates fluvius xi, 12, 10. xii, 12, 4 Parthici regni fines xli, 6, 13 Tigris recipit xlii, 3, 11 paludes Euphratis xlii, 3, 11 in Bursiam urbem trans Euphratem concessit Alexander xii, 13, 4

Europæ major pars sub Amazonibus ii, 4, 14 Europæ terminus Hispania xlv, 1, 1

Europus regnum in Europa, an Epiro? tenet vii, 1, 6 Freinsh.

Eurydice Philippi mater vii, 4, 5 maritum insidiis petit vii, 4, 7 filios Alexandri vii, 5, 4 et Perdiccam per insidias interficit vii, 5, 6

Eurydice Aridæi uxor xiv, 5, 1 occiditur ab Olympiade xiv, 5, 10

Eurydice Lysimachi filia xvi, 2, 4

Eurydice Ptolemæi (Philopatris) uxor, eademque soror, ab eo occiditur xxx, 1, 7

Eurylochus ab Alexandro interfectus xii, 6, 14

Eurymedon Atheniensium in Sicilia dux iv, 4, 11 fortissime dimicans cedit iv, 5, 7

Euryone Amyntæ filia vii, 4, 5

Euryaces Ajacis filius xlv, 3, 3

Ex adverso stant classes ii, 14, 8 ex integro urbem conduunt Athenienses ii, 15, 1 ex integro bellum adversus Græcos instituit Xerxes ii, 15, 17 ex altera parte (pro ab altera parte) iv, 3, 1 ex utraque parte (hoc est, utrimque) iv, 4, 12 ex continenti (hoc est, statim) i, 9, 19. v, 3, 7. v, 6, 4. vi, 7, 10. xi, 4, 12 Freinsh. ex persona sociorum inducias rumpere iii, 7, 14 ex commodo utrorumque pax facta viii, 4, 2 ex hac causa xii, 2, 2. xii, 13, 2. xii, 14, 8 ex desperatione salutis redditus (pro post) xii, 10, 1 Vorst. ex quibus rebus arbitrabatur xii, 14, 5 ex fuga pugnam repetere xii, 2, 9 urbem ex nomine equi Becephalem

vocavit ii, 8, 8 ex nomine alicujus urbem condere xliii, 1, 12 ex promissis pars accepta xliii, 7, 6 nobilis ex Macedonibus adolescens ix, 6, 4

Exacerbat indignitas injuriarum aliquem xlii, 1, 4 exacerbatas hinc x, 2, 6

Exactio et solutio utriusque difficilis xii, 11, 12

Exequare vires partium v, 2, 12 utriusque ordinis conditionem xxii, 4, 5 exequato omnium jure xliii, 1, 4

Exestuat e terra bitumen i, 2, 7 exestuat Ægyptus torrenti ardore solis ii, 1, 16

velut Examine aliquo Asiam implere Galli xxv, 2, 8

Exanimare feram xv, 3, 8

Exardescere (subaudi 'ira') xi, 10, 11 Freinsh. in bellum v, 10, 6 bellum exardescit ab Africa, ex Sicilia xxii, 5, 6

Exauctorare (pro dimittere) xii, 12, 7 Freinsh.

Exaudire gemitum iv, 1, 10

Excedere (hoc est, procedere) i, 2, 6 (ut 'excurrere,' pro procurare, apud Curt. iii, 1, 3) Freinsh. ceteros excedere (pro antecellere) xliii, 2, 3 Vorst. excedere annos quatuordecim xv, 2, 3 excedere modum historiarum xxxviii, 3, 11 modum propositi operis xliii, 1, 2 convivio excessit ix, 8, 16

Excelleens ingenium xxxvi, 2, 6

Excelle (hoc est, antecellere, ante esse) xliii, 2, 3 Freinsh.

Excelaior dignitatis locus xi, 5, 1

Excidere sylvam i, 6, 4 exciso Illo xx, 1, 10

Excidium finitimorum ii, 4, 8 excidium metu civitates ad belli societatem pellere xxii, 5, 5 quod sacrilegium causa excidii fuit xxxii, 3, 11 excidium minari viii, 5, 2, xi, 10, 11 excidia urbium xi, 3, 8

Excipere vires alicujus (pro alicui succedere) xi, 5, 7 Freinsh. excipere aliquem tergo xv, 4, 19 excipere extremos spiritus viri xliii, 2, 8 favore aliquem excipere xxxiv, 3, 9 excipi bello ii, 5, 1. xi, 10, 12. xliii, 1, 10 excipi magno civium gaudio vi, 5, 8 excipi majore virtute mulierum quam virorum xxv, 4, 6 exceptis vulneribus xxxlii, 2, 4

Excitare aliquem, ut armis contendat xxxix, 2, 10 egre excitatus xi, 13, 2 excitatus militibus xxxviii, 8, 1

Excitus repentino tumultu ii, 4, 22

Exclamare v, 10, 1. xliii, 5, 6

Exclusus Nilus (aggregationibus puta) ii, 1, 20 Vorst.

Excolere arbores xxxvi, 3, 4 ingenia omni doctrina exculta viii, 2, 12

Excruciare (hoc est, exquisitis suppliciis punire, excarnificare) xii, 5, 11 Freinsh.

Excubare (quo reddam, aptius verbum non reperio, quam illud nostrum, *ausarten*) viii, 4, 7 Freinsh. excubare alienis sedibus, ib.

Excurrere (de eo, qui belli causa in remotissimas terras proficiscitur) xlii, 5, 7 Vorst.

Excusare necessitatem belli (id est, excusandi sui causa necessitatem afferre) xviii, 7, 16 Vorst.

Excusatus xxi, 1, 4. xxii, 2, 1

Excutare jugum servitutis cervicibus xv, 4, 12

Execrari (hoc est, detestari) xliii, 1, 7 Freinsh.

Execratio (hoc est, devotio) iii, 4, 1. v, 4, 14 (hoc sensu Sallust. in Catil.) Freinsh. execratio Palladium superbiam xxxviii, 10, 5 parricidarum xxxix, 3, 11 execrationes precibus explere v, 4, 16 execrationes inauditas ultimaeque xxiv, 2, 8

Exemplum singulare omnium seculorum Amazones ii, 4, 6 fragilitatis humanae Seleucus xvii, 2, 3 exemplo et institutione legum aequae clarus Lycurgus iii, 2, 7 exemplum statuere xviii, 7, 14 (quod Plaut. in Mostell. vers. 1108. 'exempla facere' dixit) Freinsh. exemplum id secuti posteri i, 2, 12 exemplum capere ex amicis, quid hostibus cavendum i, 10, 18 exemplum alicujus imitari ii, 12, 17 exemplo legum clarus iii, 2, 7 exemplo prioris dominationis nihil terri v, 10, 5 exemplo patris evocata civitates, dux creatur xi, 2, 5. xi, 3, 2 ad exemplum ceterorum humani (id est, ut ceteri intelligerent, quid ipais eveniturum esset, si forte in praelio caderent) xi, 6, 13 Vorst. exemplum pessimum statuere in se xiv, 1, 12 cavendum alicui exemplum xxix, 2, 5 exemplum orationis inserere alicui operi xxxviii, 3, 11 id exemplum sequi xli, 4, 5

Exenteratus lepus i, 5, 10

Exequi publicae religionis officia xviii, 7, 7 ultionem diu cupitum xlii, 1, 6 executio regis imperio (passive) vii, 3, 2

Exequias xi, 2, 1 exequias prosequi xi, 12, 6 exequiarum officium xliii, 2, 8

exequias regio more facere xxxviii, 8, 16

Exercere iudicium (hoc est, potestate iudicandi uti) vii, 1, 7 Freinsh. piraticam viii, 8, 18. xii, 1, 14 agrum ii, 2, 3 canponias et ludicras artes, lenocinia i, 7, 12 regna in amicos ix, 8, 17 nefandissima quæque tyrannicæ crudelitatis xvi, 4, 11 vitam separatam a ceteris civibus xx, 4, 14 sævitiam sibi solitam xxi, 2, 9 studiosius mare quam terras xliii, 8, 5

Exercitatio virtutis xx, 4, 1

Exercitio quotidiano indurati vii, 2, 6

Exercitus Philippi ex peditibus Macedonicis et equisibus Thessalis vii, 6, 9 ex variis gentibus xi, 1, 1 Alexandri xi, 6, 2 Xerxis contra Græcos ii, 10, 18 Mardonii ii, 13, 3 Græcorum contra Mardonium ii, 14, 4 exercitus magni otium periculosum xx, 1, 1

Exhaustare reliquias urbis cadibus et rapinis v, 9, 1 exhaustum regnum continuus bellis vii, 6, 3 exhaustus longa obsidionis mora ix, 1, 5 exhaustur Macedonia in supplementa militum xii, 4, 5 exhausta cicatricibus corpora xii, 8, 12

Exhibere (pro præstare) xvi, 5, 13. xxvii, 2, 12 vitam xi, 10, 9: xxii, 1, 3 populam alimentis (pro instruere) ix, 2, 7 exhibere se (*sich erschrecken* l. ii. §. 1. D. ad Exhib.) Freinsh. exhibere professum duces Græciæ adversus aliquos viii, 4, 4 exhibere virtutem patriæ xvi, 5, 13 pro auxilio bellum, pro fratre hostem xlvii, 2, 10

Exhortationes xxxviii, 8, 10

Exigere (pro requirere, postulare) v, 11, 6. xviii, 6, 4. xxxi, 2, 4. xxxviii, 9, 10 ultionem infantis (pro ulcisci infantem) i, 4, 7 ultionem ab aliquo (pro sumere) ix, 6, 8. xvi, 1, 16 Freinsh. exigere piacula viii, 2, 6 supplicium xii, 11, 9 rationem rerum gestarum xix, 2, 6 pomas a singulis membris xxi, 4, 7 promissa assiduis precibus xxix, 4, 8 exacta pueritia (pro transacta) xii, 16, 8 exacto mense xlii, 2, 5 Vorst.

Exigua planities xxiv, 6, 9 exigua patrimonialia ii, 10, 11

Exiguas terras (pro angustia terræ) xliii, 8, 5 Freinsh.

Exilium proficisci v, 3, 8 in exilium voluntarium proficisci v, 5, 8

Eximia pernicitas xlv, 4, 8 virginitalis admiratio ii, 4, 17 juvenes eximia magnitudinis xx, 3, 8 virgo eximias pulchritudinis xi, 7, 6. xiii, 7, 7

Eximit hæc res omnem cunctationem

alicui xxx, 3, 5 erimere periculis xxiv, 2, 1 exerta comitate, quam Græcorum literis didicerat xi, 11, 12 exertas digito annulus xii, 16, 12

Exinanite distenta ubera xliii, 2, 5

Exinde morem gens tenet (pro ex eo) i, 2, 3 exinde cades Persarum secuta est (pro post) xi, 9, 10. xii, 7, 11 Vorst. exinde impium animum ad scelera convertit xxiv, 2, 1 Deamque exinde sanctissimæ religionis habent xxxvi, 2, 2

Exire xxxiv, 2, 3

Existere (pro esse) iii, 4, 8 Freinsh. ignarus existit ix, 7, 1 extiterunt illi omnium virtutum ornamenta (profuerant) vii, 2, 14 solus extitit dignus viii, 2, 6 Vorst. nunquam inferior, plerumque etiam victor extitit xxv, 5, 5

Existimare ii, 15, 4. iii, 2, 10. x, 1, 8. xii, 4, 3. xxiv, 1, 7. xxv, 1, 7 disensionem populi occasionem invadenda tyrannidis existimans xvi, 4, 6

Exitiosa fuga xxxi, 2, 7

Exitium machinari xxxix, 4, 5 et 6 exitii initium vii, 6, 11 causa xxxviii, 10, 8 quæ res illi exitio fuit xii, 7, 2 auxilium in exitum conversum xvi, 5, 16 in mutuum exitium sine modo raentes viii, 1, 2 in mutuum exitium bellum reparant xxvii, 2, 6

Exitus belli dubii xi, 12, 12 tales vobis exitus dent Dii xiv, 4, 10 exitus rei non invenitur, diu re tractata xvi, 4, 3 exitus admirabiles urbis et initia xvi, 3, 3

Exolescit favor xxxvi, 1, 8

Exorare aliquem xxii, 2, 5 exorari a cæde filii (hoc est, ne cædat filium) ix, 7, 4 Freinsh.

Exornare classem v, 6, 1 convivium ludis xii, 3, 11 juvenes exornati matronæ habitu vii, 3, 6 industria colentium exornatas mons xii, 7, 7 venationum voluptatibus exornatur locus xli, 5, 4

Exortus ei est novus hostis xxv, 1, 1

Exorsus (active, pro eo qui odit) xiii, 8, 2 Freinsh. (atque in vocabuli usus est antiquissimus. Vorst.)

Expectare auxilium ii, 9, 9 responsum xxi, 4, 6 partum xiii, 2, 5 et 14 nec expectandum, ut ab hoste circumventerentur ii, 11, 12

Expectatio orbitatis xix, 2, 11 expectatione longa fellæ ii, 5, 2

Expedit sibi fugam alicunde xxxviii, 7, 3

Expeditio clara iii, 7, 7 expeditio adversus Dardanos xxix, 4, 10

Expellere (pro sepediare) ix, 5, 9 Freinsh. matrem toro expulit xxxix, 4, 6

sedibus Tascos expulerant xx, 5, 6
 Pœnos Hispania expulerunt xlv, 5, 7
 filium regno expulsiæ contenti xxxix,
 4, 2 expulsus patria xxi, 6, 5

Expensa in hos sumtus tot talenta xii,
 11, 3

Expergefatum blande reliquit xv, 4, 7

Experimenta virtutis vii, 1, 1. xv, 3,
 1. xxx, 4, 15 ætatis xvi, 1, 11 experi-
 menta sui dare alicui xxii, 1, 11 experi-
 menta ejus tanta fuerunt xxxvi, 2, 10 si
 quem aliena magis exempla, quam sua
 experimenta moveant xxxviii, 4, 5 ex-
 perimentis plura reservare xi, 1, 9

Experienda fortuna ii, 11, 6. v, 6, 7
 expertus (passive) viii, 4, 5 ita : experta
 virtus xli, 4, 1 experiundus animus xiv, 1,
 11 experiri conceptionem per plures viros
 iii, 4, 6 experiri supplicia xi, 3, 7 ex-
 periri pietatem filii in aliquo xlii, 1, 6
 carcerem et spectaculum triumphi xxxviii,
 6, 6

Expers consilii xxxi, 4, 9

Expetere pugnam iii, 7, 3 expetitus
 concubitus xii, 3, 6 expetita Asia xi, 9, 5

Expieri hoc debet orbis viribus viii,
 2, 6 Deorum minas expiare cæde suorum
 xxvi, 2, 2 expiatur regni infamia suppli-
 cio alicujus xxx, 2, 8

Explere contumelias honoribus, de-
 trimenta muneribus (pro pensare) v,
 4, 16 Freinsh. nullas sibi opes esse,
 quibus tantum regem expleat ix, 2, 7
 explebit spes omnium urbs capta xxii,
 8, 6 explere pondus alicui xliii, 5, 9
 expletur numerus militum v, 6, 3

Explodere (pro rejicere, respuere) xii,
 7, 3 Freinsh.

Exploratis ejus consiliis xxi, 6, 6

Expoliata omnibus rebus xxvi, 1, 7

Exponere (narrare) iii, 7, 16 puerum
 (i. e. abjectum restituere) i, 4, 7. 13.
 xlv, 4, 7 exponere (*aus Land setzen*)
 xviii, 1, 3. xxii, 5, 2 Freinsh. exponere
 conditiones pacis xxx, 3, 8 exponere obli-
 quam orationem xxxvii, 3, 11 Expo-
 siti qui in insignes viros evaserunt, Cy-
 rus i, 4, 7 Hiero xxiii, 4, 6 Romulus et
 Remus xliii, 2, 4 Habis xlv, 4, 5

Exposcere pacem Deorum xviii, 6, 12

Expositio regii infantis i, 4, 9 exposi-
 tionis tempora i, 5, 4. xliii, 2, 10
 Exprobrantes illis Pœnos et Gallos
 xxviii, 2, 1

Exprobratio crudelitatis i, 8, 13 pue-
 rilis levitatis xxxviii, 9, 9

Expugnare (pro debellare) iii, 4, 11.
 iii, 5, 1. viii, 6, 1 Freinsh. xv, 4, 11.

Delph. et Var. Clas.

Ind. Justin.

xx, 5, 1 expugnat Thessaliam vii, 6, 8
 Arestas xii, 8, 9

Exquisitoria adversus insidias remedia
 xxxvii, 2, 6

Exsanguis (id est, bello fractus) xxxi,
 3, 1. xli, 6, 4 vires exsanguines xxxix, 5,
 6 Vorat.

Excindere urbem viii, 3, 11 glebas
 aureas aratro xlv, 3, 5

Exsiccare flumina xxxi, 5, 7

Exsolvi tanta pecunia non poterat viii,
 1, 7

Exstruere insidias (pro struere) xliii,
 4, 6 Freinsh. exstruere mœnia v, 7, 12
 exstructa pyra i, 5, 6. xviii, 6, 6

Extā hostiarum xxvi, 2, 2

Extarches in divisione imperii Alex-
 andri Parapammenos accipit xliii, 4, 21

Extare (pro esse) vii, 2, 14 Freinsh.
 extant ejus prima experimenta virtutis in
 illis locis vii, 1, 1 ne quod vestigium
 tanti sceleris extaret x, 2, 6 Penthesileæ
 magna virtutis documenta extiterē ii, 4,
 31

Extemplo ii, 7, 12. xxxiv, 2, 1

Extendere pretium non ex ementium
 commodo, sed ex inimicorum odio xi, 4, 8

Exteri xxi, 1, 7 extera auxilia xxii, 5,
 4. xl, 1, 1 regna xxxviii, 7, 10 bella
 xxxix, 3, 7

Externa dominatio xv, 4, 14 in exter-
 nos aut domesticos motus inquieti xli,
 3, 8

Exterritus responso i, 4, 4 somno i, 9,
 5 periculo alicujus xxvii, 1, 6 exemplo
 crudelitatis xxvii, 1, 9 exterriti vortici-
 bus pelagi desidentis iv, 1, 13 successu
 rerum Alexandri M. xxi, 6, 1 per quie-
 tem exterritus specie torvæ mulieris xliii,
 5, 5

Extinctor regis domus Cassander xvi,
 1, 15

Extinguere (pro interficere) xxvii, 2,
 11. xxxvii, 7, 5. xliii, 1, 16 extingui
 (hoc est, mori) xlii, 1, 1. xliii, 5, 14. xli,
 1, 1 Freinsh. extinguere seditionem xi,
 2, 4 extinctus in ipso flore ætatis xlii, 1,
 1 extinctus ignis ii, 1, 15

Extirpato servili germine xviii, 3, 19

Extollere pueritiam alicujus supra vir-
 tutem veterum ducum xi, 3, 4 extollere
 cœlo tenus magnitudinem rerum suarum
 xii, 6, 2 extollit animos alicui nobilitas
 i, 4, 4 omnia in majus fama ii, 13, 2 ne
 fama rem in majus extolleret xiv, 1, 2

Extorquere xvi, 3, 10

Extorres xxxii, 3, 6 inopes extorresque
 xiv, 4, 14

Extra hanc summam est ix, 5, 6 extra terminos antiquae possessionis xxx, 4, 17 extra vallum progredi xxxi, 8, 6 extra ordinem bellum ei decernunt xxxiii, 1, 6

Extraneus hostis xlv, 2, 2 regnum in extraneum translatum i, 10, 14 extranei milites v, 9, 12

Extremæ sortis juvenis xxxv, 1, 6 extremo anni tempore xxxvi, 4, 8 populos in extremis regni terminis statuit viii, 6, 1

Exturbare omni ex animo memoriam alicujus rei xv, 3, 11 (sed legendum fortasse extirpare) Vorst.

Exuere aliquos castris viii, 1, 12 urbe, imperio, provinciis xxxi, 5, 9

Exulare apud aliquem ii, 10, 13. xxii, 2, 1

Exulis populi misericordia permotus v, 10, 7 exules recipere v, 9, 4

Exultabundus xviii, 7, 10

Exultare victoria i, 8, 9. xxiv, 5, 12 morte alterius xviii, 3, 14

F.

Fabrica ærarum artis xxxvi, 4, 4

Fabricare statuas xx, 2, 7 naves xxix, 4, 1 Epeos equum Trojanum fabricavit xx, 2, 1

Fabricius Luscinius Romanorum ad Pyrrhum legatus xviii, 2, 6

Fabula de cane gravida xliii, 4, 4 de equabus vento concipientibus xlv, 3, 1 (quamvis hoc affirmare videatur Plinius v, 22. viii, 42 et 16. xxvi, 25.) de Scylla et Charybdi iv, 1, 13 fabulæ (pro narrationibus et rumoribus) xi, 3, 11. xii, 6, 12. xiii, 7, 2 fabularum dulcedo, earundem mater iv, 1, 17 Freinsh.

Fabulosa antiquitas ii, 6, 7. iv, 1, 8 fabulosi casus xlv, 4, 12

Facere amicitiam xii, 2, 6. 12 captivum vii, 2, 11 classem (pro comparare) iv, 3, 3 discordiam v, 3, 3 fidem i, 7, 17 finem belli xii, 8, 10 fœdus xii, 2, 12 genus (hoc est, propagare sobolem) ix, 2, 16 impressionem (hoc est, impetum dare) i, 6, 15 literas (pro scribere) xxvii, 2, 7 moram (hoc est, morari) vi, 2, 16. xli, 8, 4. xlv, 2, 2. xvi, 1, 6. xviii, 1, 5. xxxiii, 1, 10 nuptias vii, 3, 9 pacem iii, 7, 13. iv, 3, 7. viii, 4, 2. xii, 2, 6. xiii, 6, 9. xxii, 8, 16. xxx, 1, 7 pactionem xv, 2, 2. xv, 4, 21 parricidium (pro committere) i, 9, 5 prœlia (hoc est, præliari) i, 10, 21. v, 4, 6. xi, 15, 4. xviii, 1, 11. xix, 2, 7. xxiii, 3, 4. xxx, 1, 6

quingenta stadia cursa (hoc est, conficere, explere) xi, 8, 2 regem ix, 6, 1. x, 1, 2. xi, 10, 9. xlii, 4, 21 stipendia (pro mereri) xxiv, 4, 10 tumultum xii, 12, 12 (Ita Virg. Eclog. v, 42. 'et tumultum facite') Freinsh. electionem facere difficilem i, 10, 2 regionem facere vectigalem ii, 3, 15 non facere potestatem pugnae ii, 5, 10 facere bellum alicui iii, 6, 5. xxxii, 3, 5 societatem cum aliquo v, 1, 7 facit in eo omnia credibilia vigor ingenii v, 5, 7 non magnam moram facere bello (imbecillitate sua facere, ut brevi bellum finiatur) v, 6, 4 Vorst. non moram facere rebus agendis vi, 2, 16 facere Persas victores vi, 3, 7 facit hunc residuum spei patriæ scelus matris vii, 6, 2 facere templa, muros viii, 3, 8 solita sacra ix, 4, 1 conjurationem cum aliquo x, 2, 5 potestatem alicui redimendorum captivorum xi, 12, 1 pacem et amicitiam cum aliquo rege xii, 2, 6 fœdus amicitiamque xii, 2, 12 metum et odium sui facere apud aliquos xii, 6, 12 non moram facere pugnae xii, 8, 4 facere aliquem heredem regni xii, 15, 8 facere fiduciam sui militibus xii, 16, 10 facere aliquid palam ix, 7, 14 facere beneficii sui munus imperii xiii, 4, 9 facere magnos motus xiii, 5, 3 aliquem ex victore victum xiv, 4, 3 cades principum xiv, 7, 1 insidias xvi, 1, 10 officium regi inter satellites xvi, 2, 9 hostem se subitum facere ex socio xvi, 4, 10 facere moram certamini xviii, 1, 5 conspersionem xviii, 3, 7 sacrificium xx, 2, 13 plus negotii xxi, 4, 4 pretium alicujus carius xvi, 4, 19 magnam spem omnibus de se xxii, 1, 12 facere regnum sui muneris xxiv, 2, 4 nec quicquam residuum alicui xxvii, 2, 2 literas ad aliquem xxvii, 2, 6 discrimen imperii inter se bello xxix, 2, 9 motum magnum parva manu xxx, 3, 2 alicui grave bellum xxxii, 3, 5 ministeria alicui xxxii, 3, 16 facere singulas urbes juris proprii xxxiv, 1, 5 facere hostibus copiam pugnandi xxxiv, 2, 1 facere alicui exequias xxxviii, 10, 10 ex inopie repetere dives factus xli, 1, 14

Facessere privatam amicitiam jubet xxiv, 3, 2

Facetis joci sacriilegium circumscribens xxxix, 2, 5

Facies (pro statu et conditione rerum) viii, 5, 8 Freinsh.

Facile superantur iii, 6, 6 vincuntur iv, 5, 6 non facile dixerim vi, 2, 7 imperium tam cito amisit, quam facile quaesierat xxiii, 3, 10 facile Romanis de ali-

eno largientibus xxxi, 3, 9 facillime educari ii, 1, 9

Facilem victoriam hostibus dare ii, 4, 22 bello dubium facili magia, an uberi xxviii, 7, 6 facile bellum et mediocre vii, 3, 7 facilior pagna i, 8, 2

Facilitas inventionum ix, 8, 10

Facinorosus xxiv, 2, 1 facinorosior exilio redditus xvi, 4, 6

Facinus Himeranorum iv, 3, 2 servorum Tyriorum xviii, 3, 17 Ptolemæi xxix, 1, 5 M. Catonis xxxiii, 2, 1 facinoris crimen xxix, 1, 5

Factio (pro partibus in quas dissentiens respublica aut quodlibet corpus scinditur) xiii, 5, 4. xv, 1, 9. xv, 2, 16. xv, 4, 23. xxviii, 4, 14 Freinsh.

Factum prorsus egregium xxviii, 1, 5 pigere eum facti cepit xii, 6, 5 facti memoria ex animo exturbata xv, 3, 11

Facultas (pro divitiis) xxxi, 2, 4 Freinsh. facultatem victoriæ deprecari xx, 3, 1

Facundia Perdicæ xiii, 4, 1

Falcati currus xxviii, 1, 8

Falce aliquem convulserat ii, 6, 20

Falisci Chalcidensium coloni xx, 1, 13

Fallere iudicium hominum (est, aliter se gerere quam illi iudicaverant) ii, 15, 20 Freinsh.

Falsus rex i, 9, 18 falsis nominibus aliena regna furari xxviii, 2, 6

Fama in majus omnia extollit ii, 13, 2. xiv, 1, 2 famæ celeritas, in clade Mardonii ii, 14, 9 in victoria Locrenaium xi, 3, 9 famæ loquacitas xviii, 4, 7 fama veteri non sunt æstimandæ gentes, sed presentibus viribus xxx, 4, 10 fama venit ad exercitum ii, 14, 8 fama loquitur hanc rem xviii, 4, 7

Fames in Epiro propter cædem Laodamias xxviii, 3, 7 in Ægypto xxvi, 2, 9

Familia (pro servis) xv, 1, 8 familia (pro genere) magna imperatorum gravis liberæ civitati xix, 2, 5 Freinsh.

Familiaris Alexandro condiscipulatu xii, 6, 17

Familiaritas (pro arctiore amicitia) vii, 3, 3. xvi, 5, 16 Freinsh.

Familiariter prænuntiat hoc ei xx, 5, 12 familiaris nosse meretricem xxvii, 3, 11

Famosus apud utrumque sexum xxii, 1, 5

Fana et templa viii, 3, 8

Fas (pro jure) xxxix, 3, 8 Freinsh. neque enim tantam regnum præteriri fas est xlii, 2, 8

Fasces epistolæ xii, 5, 7

Fascis xxviii, 1, 9

Fastidire (pro dedignari) xiv, 2, 7 Freinsh. fastidire milites suos xii, 11, 7 fastidite sororis nuptiæ xxv, 1, 2

Fastidium agitare alicujus viii, 4, 10 (pro quo supra male Freinshemias, 'agitare fastigium') Vorst.

Fastigium majestatis regiæ i, 1, 1 (Vide Barth. Advers. 1834. pr.) Freinsh. a fastigio tantæ majestatis in captivitatem redacta xlii, 1, 5 in tanto fastigio regni collocatus xxv, 4, 1

Fata (pro oraculis) xiv, 5, 6. xvi, 3, 7 Ita: fatum vi, 5, 10. vii, 6, 1. xii, 2, 11 fatum (pro morte, ut vocant, naturali) ix, 8, 3. xxxix, 4, 5 pro inevitabili lege xii, 15, 1 Ita: fatum urbis (pro immutabili felicitatis interitæ ejus lege) xii, 2, 6 Ita: fatum Trojæ fuere Herculis sagittæ (hoc est, fatum Trojæ constitit, fuit, in sagittis) xx, 1, 16 (Tria fata Trojæ recenset Plautus Bacchid. vera. 917).

Freinsh. fatorum naturalis conditio ii, 2, 13 fata antiquitatis venerari xii, 2, 11 fatorum auspiciis aliquo deferri xvi, 3, 7 fati munere liberari xxii, 3, 7 fatorum pericula declinare xii, 2, 4

Fatalis locus (hoc est, fato, sive immutabili necessitate destinatus) xii, 2, 14. xii, 13, 3 Ita: fatale munus xlii, 4, 24 Freinsh. fatale Romanis malum xxix, 1, 7 Fateri i, 2, 5

Fatigare aliquem per epistolas (pro sæpius interpellare) vi, 2, 12 precibus i, 4, 10 Freinsh. xviii, 1, 1 fatigare aliquem legationibus ix, 3, 6. xviii, 1, 1 fortanæ suam nimis onerando (pro nimium confidere fortunæ suæ) xii, 8, 15 Vorst. fatigare aliquem oculis xxlii, 2, 9 fatigare aliquos varia victoria xlii, 2, 7 variis cladibus xlii, 5, 6 fatigari bellis xviii, 3, 6. xliii, 3, 13 querelis sociorum xxlii, 1, 11 fatigatur Gallia assiduis ventis xlii, 1, 4

Fatigatio xv, 4, 17

Fatua, Fauni uxor xliii, 1, 8

Fatuari (quid sit) xliii, 1, 8

Fauces (pro isthmo) iv, 1, 1 Freinsh.

Faunus tertius Italæ rex xliii, 1, 10

Favor hominum eodem quo fortuna se inclinât v, 1, 11 vulgi incertus xlii, 3, 2 favorem militum ambitiose venantur Alexandri duces xii, 15, 11 favore omnium procedere (pro, cum favore omnium) x, 3, 3 Vorst.

Fausta ominibus profecti xx, 2, 14

Faustulus pastor Romuli nutritus xliii, 2, 10

Fautores xxviii, 8, 3

Fax nuptiis filiae accensa xi, 1, 4
Felicitas regni xi, 7, 8 *armorum invicta felicitas* xxv, 2, 10
Feliciter rebus gestis v, 7, 1. xxx, 1, 2 *rebus provenientibus* vii, 6, 10 *cupidi-
 us quam felicius bellum gerunt* v, 1, 1 *felicius hostem quam cognatos sortitus*
 xi, 15, 7
Felix auspiciis domino equus emisit
 i, 10, 8 *felix filiorum proventus* xxxvi, 2,
 4 *felix militum questus* xiv, 3, 10 *felices*
metallorum divitiarum xiv, 1, 6 *felices et*
tempestivi imbres xlv, 1, 4 *felices obli-*
viscantur humanitatis xvi, 5, 9 *rex quam*
pater felicior x, 2, 7 *feliciores prioris ur-*
bis ruinas ducentes v, 7, 11
in Femore vulneratus i, 9, 8. xv, 4, 5
in femore Seleuci figura anchorae xv, 4, 9
Fera infantem nutrit i, 4, 10. xliii, 2,
 6. xlv, 4, 10
Ferax minii terra xlv, 1, 6 *feracissima*
regio Aegyptus ii, 1, 8 *tyranuorum Sici-*
lia iv, 2, 3
Fere v, 11, 1. xv, 2, 3. xxxiv, 4, 1
Ferinae pelles ii, 2, 9
Feritas animorum xliii, 1, 6 *feritas*
successu felicitatis incensa xliii, 1, 6
truci feritate aliquem respicere xviii, 3, 8
Ferre iv, 1, 2. v, 4, 2. xvii, 1, 1.
 xviii, 3, 8. xxiv, 1, 2
Ferramenta (pro instrumentis fabrilibus)
 xx, 2, 1 *Freinsh.*
Ferocissimus leo xv, 3, 7 *ferocissimae*
gentes xvi, 3, 11
Ferociter xxiv, 5, 3
Ferre auxilium (hoc est, auxiliari) iv,
 3, 1 *fructum (hoc est, comoda repor-*
tare) iv, 2, 4 *pacem (pro constituere*
cum imperio, sicut 'leges ferre' dicimus
ix, 5, 3) fertur (hoc est, dicitur) vii, 1, 5.
 xiv, 6, 14 *Freinsh.* *ferre Cyro leporem*
(pro ad Cyrum) i, 5, 10 *ferre graviter*
aliquid iii, 6, 3 *inimicitiae tam longum*
otium non tulerunt iii, 7, 1 *ferre sociis*
auxilia iii, 7, 15 (Ita numerus pluralis
 saepe pro singulari ponitur). non *ferre*
conscientiam (male conscius sibi esse)
 v, 1, 2 non *ferre indignitatem rei, ibid.*
ferre imbecillo animo fortunam secundam
 viii, 1, 4 *ferre poenam captivitatis trun-*
cata corporis parte (pro dare, pendere)
 xi, 14, 11 *ferre utero* xii, 16, 2 *ferre*
magno animo contumeliam regis xv, 3,
 10 *palmam virtutis consensu omnium*
 xv, 3, 16 *ferre prae se (pro dicere)* xx,
 4, 12 *Vorst.* *suffragia ferre de aliquo*
 xlii, 3, 6 *ferre magno animo crudelitatem*
alicujus xlii, 7, 9 *ferre impetum aliquo*
 xxv, 4, 2 *fortunam magno animo* xxviii,

4, 3 *in bellum majorum gloriam* xxx,
 4, 15
Ferrum (pro gladio frequentissimum)
 i, 6, 10. i, 9, 19 *ferrum et arma* ii, 2,
 13 *Vorst.* *in ferrum ruere* xi, 14, 1 *ferrum*
in remedia poscere xii, 3, 9 *ferri*
virtute victoria quaeritur xi, 13, 11 *ferri*
auxilio indigere xxv, 1, 10 *praecipua*
ferri materia xlv, 1, 5. xlv, 3, 8
Fertilior terra xlv, 1, 3 *solum fertilis*
 xxxviii, 7, 6
Fervens aestus (hoc est, effervescens et
exurgens) iv, 1, 10 *Freinsh.*
Fervor solis ii, 1, 6
Ferus: fero equo impositus xxxvii, 2,
 4 *feros animos rabies invaserat* xxvi, 2,
 2 *feri victorum animi* xlix, 2, 4
Fessus longa expectatione ii, 5, 2 *fessi*
bellis Graeci vi, 6, 4 *fessi via* xxiv, 7, 1
Festinare xviii, 1, 4 *Babyloniam festi-*
nanas xii, 13, 3 *festinata velocitate*
 xxxvi, 4, 10 *festinato* xxxviii, 10, 11
Festinatio: in qua festinatione quin-
genta stadia cursu fecit xi, 8, 2
Festivissimum convivium xxxviii, 8,
 14
Festum diem agere xxxvi, 7, 6 *indicare*
 xxiv, 3, 4
Fictiles lagenae xxxii, 4, 6 *fictilibus*
dimicare xxxii, 4, 7
Fidelis in socii filios xxxvii, 1, 3
Fides beneficium obstringit ii, 16, 14
Persarum tam in suos reges, quam Alex-
andrum xii, 12, 2 *fidem facere* i, 7, 17
servare iv, 4, 1 ('Fidei' non eadem in
 his notio. Nam 'fidem facere affirmati-
 onis suae' i, 7, 17 idem est quod facere,
 ut affirmationi suae credatur: at 'fidem
 servare' idem quod promissum servare,
 promissa facere) *Vorst.* *fides ostentis non*
defuit xvii, 1, 4 *mortis ejus fides affuit*
 xlii, 1, 4 *ea primum fides inopiae Scythi-*
cae fuit ix, 2, 15 *fides pacis non servata*
 iv, 4, 1 *in fide tenet aliquos metus dubiae*
belli fortunae v, 7, 3 *pactio ejusdem*
fidei, cujus deprecati belli promissio viii,
 5, 4 *fides sacramenti* xiv, 1, 10 *sine fide*
esse xxii, 1, 6 *fide dubia esse* xxxiii, 2,
 8 *fides dictis promissisque nulla* xli, 3,
 10
Fidior: fidiore aliquos sibi reddere
 xvi, 5, 2 *fidissimi amicorum* xxvi, 1, 8
Fiducia aliquem capit ii, 9, 10 *fiduciam*
alicujus habere vi, 4, 10 *fiduciam sui*
facere militibus xii, 16, 10 *fiduciam in*
aliquo habere xxxi, 7, 2
Fieri: insula Atheniensium fit ii, 7, 12
 (Ita 'fieri' eodem modo construitur quo
 'esse;' cum casu secundo puta) *Vorst.*

Figere aliquem in crucem (vel ut alii codd. 'in cruce') xxi, 4, 7 (Vide Suffigere) Vorst. figere caligas auro xxxviii, 10, 3 caput lancea fixum xxiv, 5, 6

Figulus Agathoclis pater xxii, 1, 2

Figura anchora xv, 4, 5

Filia in gremio Cleopatras matris interfecta ix, 7, 12

Filii pietatem mater in eo experta xlii, 1, 6 dedecus adolescentis filii xlii, 7, 2 filiorum ingens numerus x, 1, 1. xxxix, 5, 9 filios interfecerunt, Lysimachus xvii, 1, 4 Demetrii (Nicanoris) uxor xxxix, 1, 11 Malchus Carthaginiensis xviii, 7, 15 Laodice xxxvii, 1, 4 Ptolemæus (Phycon) xxxviii, 8, 18 et 20 Phrabates xlii, 5, 2

Fingere somnum iii, 1, 4 gratiam in odio ix, 8, 9 profectionem xrv, 2, 3 venandi studium finxit xxxvii, 2, 7 fletus lacrymas xxxix, 1, 6

Finire : finirebantur intra suam cuique patriam regna i, 1, 2 finire vitam ferro, suspendio ii, 5, 7. ix, 7, 12. xviii, 6, 7 finivit hic dies Græciæ gloriæ dominationis et libertatem ix, 8, 11 finivit vitam pariter cum Persarum regno x, 3, 7 finire imperium ultimo Oriente (pro imperium usque ad ultimum orientem extensum habere) xii, 7, 4 finire bellum cum Ætoliis xxix, 3, 6 Orbis bella in uno capite xii, 9, 6 privato periculo finire publicum xxvi, 1, 9 finiri (pro mori) xxvii, 3, 12 Vorst. finita est omnis ira alicujus fuga alicujus xxviii, 4, 13 finitum certamen inter successores Alexandri xv, 1, 1 bellum solutione pecuniæ non armis finitum xix, 1, 5 finito bello xvi, 2, 7. xlii, 5, 10 finito orbitatis luctu xxxviii, 9, 1

Finis discordiarum xi, 7, 10 fine Orientis (hoc est, Orientem tenus) xxx, 4, 6 hoc fine victoriæ contentos fore xxix, 3, 5 finibus aliquem prohibere ii, 5, 3. xiv, 5, 9 hostem regni finibus arcere xi, -6, 9 finibus Græciæ hoste pulso xlii, 5, 17 transitis finibus xxxviii, 4, 10 fines montis (pro radicibus) xlii, 4, 21 Freinsh. fines imperii tuebantur magis, quam proferebant veteres i, 1, 3 Finitimus Italise xxix, 2, 4 finitimi populi xxix, 1, 10. xlii, 5, 4 finitima bella xxxviii, 2, 8

Firmare (pro hortari et confirmare adversus certum periculum) ii, 11, 9 (Ita Tacitus in fin. Annalium: 'in ea tempora natus es, quibus firmare animum expedit constantibus exemplis') Firmare (prope-

modum assuefacere) iii, 2, 9 Freinsh. firmare magnitudinem quæsitæ dominationis continua possessione i, 1, 7 regnum regalibus nuptiis i, 10, 14 firmat militum animos victoria vii, 6, 5 firmare animos in obsidionis patientiam xlii, 4, 8

Firmius futurum regnum xli, 1, 3

Fistulis penetrabilis terra iv, 1, 2

Flagella et virgæ ceteraque servilis motus paranda instrumenta ii, 5, 4 contumaces flagellis cadere i, 5, 2

Flagitare missionem xii, 11, 5 ultionem xxix, 4, 6 novas tabulas et agrorum divisionem xvi, 4, 2

Flagitatione uxorum revocantur ii, 3, 16

Flagitii exemplum singulare xlii, 8, 12 pudor flagitii xlii, 4, 2

Flagrare bello xxi, 3, 10 cupiditate alicujus rei xxxvii, 1, 1

Flamininus consul xxx, 4, 6 prorogato imperio xxi, 1, 7 Nabidem vincit xxi, 3, 1

Flammæ eructat mons Ætas iv, 1, 4.

Flatus ventorum iv, 1, 2 aures marinarum xlii, 1, 10

Flebilis lamentatio xviii, 6, 5 ululatus xlii, 2, 9 febiles querelæ xix, 2, 11

Flebiliter xlii, 4, 13

Flere morientem patrem xlii, 2, 9 fientes regem adeunt xii, 12, 6

In Fletus progressus xii, 6, 8

Florere proventu clarorum virorum xlii, 1, 12 fama rerum gestarum, abundantia opum, et virium gloria virentes xlii, 5, 4 florentes opes Atheniensium v, 1, 9 florentes successu rerum Carthaginienses xviii, 6, 1 florentes imperio terrarum xxviii, 2, 12 florentissimis temporibus xli, 1, 7 (hoc est, ut Cæsar de Bell. Gall. i, 20. loquitur, 'florentissimis rebus') Freinsh.

Floraliorum (ut Bacchanaliorum) xlii, 4, 6 Freinsh.

Flos ætatis ac victoriarum xlii, 1, 1 pueritiam xlii, 1, 5 florem virentem recentibus experimentis virtutis in bellum ferre xxx, 4, 15 flore ætatis insignis v, 2, 6

Fluere: fuit annis per mediam urbem xi, 8, 3 supra vota res fluunt xlii, 3, 12

Flumen Armeniæ Tigris xlii, 3, 9 Cappadociæ Thermodon ii, 4, 2 Epiri et Italiæ Achéron xii, 2, 4 Galliæ Bilbilis, et Chalybæ xlii, 3, 8 Gallis Rhodanus xlii, 3, 12 Indiæ Acesines xii, 9, 1 Lusitanis Tagus xlii, 3, 1 Scythiæ Araxes i, 8, 2 Ister ix, 2, 11 Phasis ii, 2, 1 Tanais xli, 5, 12 flumina ab exercitu Xerxis siccata ii, 10, 19 Hispaniæ

aerum vehant xlv, 1, 11 Scythia in Macedonia, inde in Aegyptum et Ponticum maria decurrunt ii, 1, 19 flumina conseruntur multitudine hominum ii, 10, 22
 Fluxu sanguinis defecere xii, 9, 12
 Fodere gurgulis xxxiv, 4, 8
 Fecunditas Gallorum xlv, 2, 8 Hispania xlv, 1, 4 uxorum absentibus viris nulla est iii, 4, 4
 Fecundum solum ii, 1, 9 Hispania in omnia frugum genera fecunda xlv, 1, 4
 Fodere regnum cadibibus xxxvi, 4, 1
 Fode vexare xii, 3, 2
 Fodera societatis xxiv, 1, 2 rupte fodere xxxii, 4, 2
 Fœditas morientium (pro copia morientium) ii, 12, 12 Freinsh. hæc fœditas accesserat indignitati stupri ix, 6, 5
 Fœdus luctu functis dies ix, 6, 4 tarpis ac fœdus discessus ii, 11, 1 fœda gens (hoc est, aedifica, ignobilis) vii, 3, 8 merces (hoc est, mala et indigna) xii, 6, 11 Freinsh.
 Fœmina canis i, 4, 10 ex desiderio fœminas i, 10, 8 talis fœmina (pro tam effeminatus vir) i, 3, 8 Vorst. fœminarum Persicarum facinus i, 6, 14 Scythicarum virtus ii, 1, 2 fœminas in castris xii, 4, 2 fœminis convivia virosum et conspectum interdiciant Parthi xii, 3, 2
 Fœtus vento concipiunt equi in Hispania xlv, 3, 1
 Fons regni Macedonia (hoc est, impetii Alexandri caput et principium) xii, 6, 11 Freinsh. fontium liquor xliii, 1, 9 primordia xxi, 5, 7
 Foramen terre xlv, 6, 9
 Forent (pro essent) xi, 3, 11 Vorst.
 Fores obscurare xix, 3, 12
 Foris bellum gerere (extra patriam) ii, 4, 20 Vorst. foris invicti, domi fragiles xxi, 6, 8
 Forma (pro magnitudine, statura) xv, 4, 17 formæ veneratio v, 2, 6 ('formæ dignitatem' hoc sensu dixit Tacitus ix, 61, 56) Freinsh.
 Formare (pro informare, edocere) xviii, 3, 10 urbem (hoc est, ut Florus i, 1, 25 loquitur, 'statum urbi imponere,' legibus et moribus instruere) v, 8, 6 Ita: regnum xli, 6, 1 statum rerum ix, 5, 1. xlii, 2, 4 Freinsh. consilium in futura i, 10, 16 populum in obsequia principum iii, 2, 9 principes ad iustitiam imperiorum, ibid. urbem formandam tradere alicui v, 8, 6 ingenia formata legibus institutisque pulcherrimis viii, 2, 12 formare rerum præsentium statum ix, 5, 1 milites in disciplinam Macedonum xii, 12, 4

Formido belli vi, 5, 7
 Fors prælii v, 11, 8 fors ita talit xxv, 2, 1
 Forsitan iv, 5, 8. xxiv, 7, 3
 Forte i, 4, 8. ii, 14, 7. viii, 3, 14
 Forti viro alium, quam virum fortem, succedere nefas est xii, 15, 10 strenuus et manu fortis xxi, 1, 9 fortior taciturnitatis cara quam vita xlv, 2, 3 fortissimi militis officio fungitur vi, 7, 11
 Fortiter multa agit vi, 2, 16 sequi aliquem fortiter xxviii, 7, 9 fortius urbe defenditur, quam oppugnatur xxi, 2, 5 fortius victus xlv, 4, 7 fortissime dimicans xlv, 1, 11
 Fortuitas mortes xix, 3, 6
 Fortuna nimis onerando non est fatiganda xii, 8, 15 quo se inclinat, eodem favor etiam hominum v, 1, 11 virtute iuvanda xix, 1, 6 fortuna Alexandri xxi, 6, 4 Romanorum xxx, 4, 16. xxxix, 5, 6. xliii, 2, 6 fortuna (pro statu, conditione vite) ii, 10, 6. xiv, 6, 10 Freinsh. fortunæ inconstantia xxv, 2, 4 prociilla iv, 5, 6 varietas xvi, 2, 12 ludibrium, Salencus xxvii, 2, 5 fortunam publicam magis quam privatam legere convenit xxviii, 4, 6 secundam imbecillo animo ferunt Thebani viii, 1, 4 fortuna præsentem contentos esse docet xvi, 2, 13 fortuna ictum regente Magus interficitur i, 9, 23 fortunæ iudicium de se committere i, 10, 8 fortunam maris experiri ii, 11, 12. v, 6, 7 fortuna regis cum duce mutata non est ii, 14, 6 fortuna belli dubia v, 7, 3 fortuna dedit illis paria omnia vi, 2, 9 fortuna utrumque ab altero invictam acervavit, ibid. fortunam obsidionis subire (pro obediendi) xiv, 2, 8 Vorst. fortuna apud hunc non terminatur ullo modo xxi, 6, 4
 Forum iii, 3, 6 in medio foro Carthagini patibulo suffigitur Bomilcar xii, 7, 8
 Fossa et vallo munita castra xlv, 1, 9 in transitu fossæ xxxii, 1, 5 fossæ concina Aegyptus ii, 1, 20
 Fœnis dotis teneri iii, 3, 8
 Fragilis terra iv, 1, 2
 Fragilitatis humanæ exemplum xvi, 2, 2
 Frangere animum minacem in aliquo i, 5, 5 frangere urbes xxxiv, 1, 5 frangit regis animum asperitas alicujus xxxiv, 3, 4 defectio Ionum animos ceterorum fregit ii, 12, 25 frangi malis iii, 7, 1. v, 8, 8 fractus opes Atheniensium vi, 1, 8 franguntur animi xxi, 6, 7 fracte bello xix, 4, 17

Fuſter patruſſa vii, 6, 11 fratres inter-
fecerunt Philippus vii, 2, 12 et 15 Di-
onyſius junior xxi, 1, 6 Orodas Parthus
xlii, 4, 4 Phrahates xlii, 5, 1 fratres
parricidae x, 2, 1 caedes fratrum vii,
6, 2

Fraterna adeo contentio fuit ii, 10, 10
fraternum bellum (pro, cum fratre) x, 2,
2. xxiv, 1, 4. xxviii, 9, 1 Vorſt. fratror-
um crudelitatis rabiem provocare xxiv,
2, 6

Fraudare milites ſtipendio vi, 2, 11
fraudatas nuptias (hoc eſt, fraude inter-
ceptas) xliii, 1, 11 Freinsh. fraudare ſo-
cioſ portione praeda viii, 5, 6 fraudari
mercede xlii, 1, 2

Fraudulenta ingenia xli, 2, 7

Fraus concordia xxiv, 2, 2 (ſimulatio)
Scheff.

Fremere (pro, dicere cum comminati-
one) xlii, 5, 5 Vorſt.

Frenitus ſerventis aſtus iv, 1, 10

Frequenter (pro, cum multitudine) iv,
2, 6 Vorſt. xx, 4, 8 frequentius vi, 9, 4.
Frequentia hominum xviii, 5, 11. xxiv,
6, 6

Fretum Siculum iv, 1, 9 Gaditanum
xlii, 1, 2

Frigidus ſpiritus xxiv, 6, 9 in aqua
frigida venenum habuerunt xii, 14, 9

Frigoribus urii, 2, 9 rigere ii, 1, 15
in Fronte vulnera iv, 3, 13 a fronti-
bus (pro, a fronte) i, 6, 11 Vorſt.

Fructuosa terra xviii, 5, 15

Fructus = fractum ferre (hoc eſt, com-
moda percipere) iv, 2, 4 Freinsh. ſine
fructu quae erant, Pref. 3

Frugalitas, virtutum genetrix xx, 4, 16
inter leges Spartanorum iii, 2, 10

Fruges xxvi, 2, 9

Frui praeda ingenti et parricidii voto
viii, 2, 11 nihil praeter incendii specta-
culo frui xlii, 6, 2

Frumentati ſatio reperta ii, 6, 13 fru-
menta ſalco quaerere xlii, 4, 11

Frustra: Aſiam fruſtra edomitam dicit,
ſi Graecorum rapinis pateant ii, 4, 26 ne
fruſtra arma moviſſe viderentur ii, 8, 1
ſpes non fuit fruſtra xvi, 2, 3

Frustrari aliquem xliii, 2, 2 fruſtratus
variis dilationibus viii, 3, 9

Frustrationibus variis differri ix, 6, 8

Fuga (pro exilio) v, 9, 2 (Ita Florus
ii, 16, 5. et Tacit. iii, 24, 2. et iv, 70, 5).
fugam capere (pro fugere) vi, 3, 11.
viii, 2, 4 tentare xiv, 3, 7 in fugam verti
(pro fugari) xv, 4, 22 Freinsh. in fugam
agere xvi, 2, 2

Fugare hostem xxv, 1, 10 ſecum xxvii,
2, 8 fugatis copiis xxv, 1, 2

Fugere iii, 7, 11 fugere victorem v;
10, 1 capre imbrem fugientes vii, 1, 7
in castra fugere xlii, 8, 8

Fugitivi servi ii, 5, 5

Fugere auro et argento xi, 12, 11

Fulgor solis xviii, 2, 12 fulgore ſol
solis nitorem vicerat xxvii, 2, 2

Fulgure prociſa terra xlii, 2, 6

Fulminans prociſa xxix, 2, 1

Fulminibus et imbris manus deleta
ii, 12, 10

Furtus praesidio domestico xliii, 4, 4

Furum et flammam cruciat Aetna iv,
1, 4

Fundamenta jacere xv, 4, 20 funda-
menta incrementorum valida conſtituere
eſſeſcenti regno vii, 1, 12

Fundata poſſeſſio (hoc eſt, firmata, et
ſtabilita) iii, 4, 17 Freinsh. ſecuritas
xliii, 5, 8

Fundere exercitum i, 7, 5 Illyrios
magna caede vii, 2, 12 tantum ſanguinis
fuſum eſt praelio xi, 14, 2 tantum ſan-
guinis duobus praeliis fui xi, 12, 9 quan-
tum ſanguinis Macedonia ſit fuſura xii,
15, 6 fuſus (hoc eſt, victus et fugatus)
iii, 5, 6 Freinsh.

Funditus victus (auf das Haupt ge-
ſchlagen) xxv, 2, 8 Freinsh.

Funeſtam regiam ſacere xxii, 2, 10
funesta calamitates xvi, 5, 4

Fungi imperio (hoc eſt, imperata exe-
qui) ii, 4, 25 diem (hoc eſt, mori) xix, 1,
1 Freinsh. fungi periculis vii, 4, 8 (pro
quo et 'defungi' dicant) fungi voto (pro,
facere et praestare quod voveris) ix, 2,
12 Vorſt.

Funus: funere magnifico amiſſos mil-
ites honorat Alexander xii, 1, 1 publico
incendium Romae proſequuntur Maſelli-
enſes xliii, 5, 9 funeri ſumtus deſuit vi,
6, 6

Furari aliena regna xxviii, 2, 6

Furentes aſtus xlii, 4, 7 furentium
morem imitantur diſidia xlii, 6, 17

Furiae parricidiorum aliquam circum-
veniunt xxvi, 2, 5

Furor id videtur xviii, 2, 11 in ſaro-
rem verti xxviii, 2, 8. xxix, 1, 8. xlii,
4, 11 velut per ſarorem futura praemone-
bat xliii, 2, 8

Furtim ſubtractus xvii, 2, 18

Furtiva victoria (hoc eſt, quam aſta
et dolis conſequimur) xi, 6, 8 Freinsh.

Furtum, graviffimum apud Scythas
crimen ii, 2, 6

G.

Gaditani Carthaginensium consanguinei xlv, 5, 2

Galama (Vide Gaza. Legendum potius Gamala) Vorst.

Galatia xxxvii, 4, 6

Gallæci Græci xlv, 3, 3

Gallæcia equorum ferax xlv, 3, 2

Galli Romam capiunt vi, 6, 5. xxiv, 4, 2. xxviii, 2, 6 legatos ad Alexandrum mittunt i, 13, 1 multas in Italia urbes condunt xx, 5, 8 totam fere Italiam occupant xxviii, 2, 6 Ptolemæum (Ceraunon) cædunt xxiv, 5, 6 apud Delphos pereunt ii, 4, 8 per tot. augurandi studio callent xxiv, 4, 3 cæduntur ab Antigono xxv, 2, 10 ab Eumene xxvii, 2, 2 cum Masaliensibus bella gerunt xliii, 5, 1 Galli Scordisci xxxii, 3, 5 Tectosagi xxxii, 3, 9 Gallorum res gestæ xxiv, 4, 1 multitudo et virtus xxv, 2, 11 aviditas xxv, 2, 1 virtus xxvii, 2, 12 perfidia, ibid. Gallorum feræ gentes xliii, 3, 8

Gallia ab Hispanis Pyrenæis montibus divisa xlv, 1, 3 assiduè ventis inquieta xlv, 1, 4 Gallia Transalpina xxxviii, 4, 9

Gallica virtus xxv, 2, 10 feritas xliii, 3, 4 Gallici nominis terror xxiv, 4, 7. xxv, 2, 10

Galligræci Bithyniæ pars xxv, 2, 11 bellum cum Antigono gerunt xxvi, 2, 1 Mithridati auxiliantur contra Romanos xxxviii, 3, 7

Gangaridæ xli, 3, 9

Gargoris Curetum rex xlv, 4, 1 (Legendum potius Cunetum) Vorst.

Gaudere mutuarum rerum commercio xlvii, 5, 8 gaudere deceptis hostibus ix, 3, 12 malis eorum hostes gaudere, non gloriari poterunt xix, 3, 4

Gaudium reportare parentibus (id est, aliquid de quo gaudeant) xi, 14, 12 (Sic 'odium,' 'amor,' 'cura,' pro his in quæ affectiones istæ ferantur. Vide Odium) Vorst.

Gaza (ita enim, non Galama legend. ut Bongarsius docet) xv, 1, 6 Freinsh.

Gedrosii xlii, 4, 22

Gelo Siciliæ tyrannus xxiii, 4, 4

Gela xxiv, 8, 14

Geminæ originis memoriam consecrare xv, 4, 7 geminæ sobolis illecebæ xxi, 2, 3 gemino funerum vulnere afflicta xxviii, 3, 3 gemino mortis vulnere infecti xii, 10, 2

Gemitus desidentis mitis iv, 1, 16

Gemma annuli xv, 4, 4 plangentium gemitus xix, 2, 11

Gener (pro sororis marito) xviii, 4, 9 Freinsh. gener ex hospite factus xliii, 3, 11

Generasse (id est, instar stirpium) terras homines (produxisse, credidere veteres) ii, 1, 6 Sic et, generare animalia ii, 1, 18 generare sobolem ex aliquo ii, 4, 33 (Vide et Gignere). generandis ignibus materia iv, 1, 3 Freinsh.

Genetrix virtutum frugalitas xx, 4, 10

Genitivi varia vis: bella Atheniensium (id est, cum Atheniensibus gerenda) iii, 6, 10 Sic: bella Measensorum iii, 6, 6 bellum Alexandri xii, 5, 9 hortamenta virtutis (pro, ad virtutem) iii, 5, 9 prælium Siciliæ (pro, in Sicilia) v, 1, 4 promissio deprecati belli viii, 5, 4 lætitia victoriæ (id est, propter victoriam) ix, 4, 1 iurgia patris (pro, cum patre) x, 2, 5 dolor amissi exercitus xii, 1, 5 pœnæ temere illati belli xii, 2, 17 podet Alexandrum nutricis xii, 6, 10 (Nostri, *Er schämet sich für ihr*). ululatus Dei (pro, in honorem Dei) xii, 7, 8 successio regni (pro, in regnum) xlii, 1, 13 munus concubitus (pro, munus pro concubitu) xv, 4, 4 naufragium repentini tempestatis xvi, 3, 10 offensa crepti regni (id est, odium propter ereptum regnum) xvii, 2, 9 maiorem gloriam alicujus victoriæ quam lætitiâ habere (id est, ex aliqua victoria) xviii, 1, 7 appulsa terre (pro, ad terram) xviii, 5, 1 sumtas prædæ (id est, ex prædis) vi, 5, 9 nuptiarum sumtus (pro, in nuptias) xxi, 4, 2 origo Antiochi (pro, ab Antiocho) xxv, 2, 4 latrocinium maris (pro, in mari) xliii, 3, 5 Vorst.

Gens Cappadocum sine rege vivere nescit xxxviii, 2, 8 Scytharum innoxia xii, 2, 17 gentes nationesque i, 1, 1. viii, 6, 2 gentes variorum populorum vii, 1, 12 gentes barbaræ v, 11, 11. xi, 1, 6 inter confertissimas gentes itinere confecto xii, 3, 5 gentium terror Xerxes iii, 1, 1

Genu posito præliatus xii, 9, 12 genibus Alexandri provolutæ xi, 9, 14

Genus (pro sobole) ii, 4, 27. ix, 2, 16 urbis (pro incolis) xviii, 3, 19 Freinsh. generis vetustas ii, 1, 5 genera arborum et frugum pro conditione regionum variata ii, 1, 12 auditore genere belli iv, 4, 8 genus varium ludicrorum vii, 2, 14

Gerere bellum ii, 4, 20. xxiii, 3, 1 res magnas vi, 4, 9 gerere se regem xxxii, 3, 1 (ita Florus 'gerere se matrem' i, 1, 3) Freinsh. gerere cupiditatem insatiabilem xvii, 1, 11 gerere ingenia feris propiora quam hominibus xlv, 2, 7 virgam in manu gerebat xxxiv, 3, 3 dum hæc in Persis geruntur iii, 2, 1 res obscuro loco gerebatur i, 9, 22 res gestæ ii, 1, 4. xii, 6, 3. xxxi, 4, 7. xlv, 5, 6 gloria rerum gestarum vi, 2, 9

Germani quasi casus (hoc est, admodum similes) xxvii, 3, 14 Freinsh.

Germania xxxviii, 4, 15

Germen (pro stirpe, sobole) xviii, 3, 19 Freinsh.

Geryon xlv, 4, 14 et 16

Gesteani xii, 8, 9

Gestire (pro flagranter cupere) li, 9, 4. vii, 6, 8. viii, 3, 10. xxix, 1, 13 Freinsh.

Getæ superati a Gallis xxv, 1, 3 Dacos condiderunt xxii, 3, 16

Gignere ex aliquo ii, 4, 24. ix, 8, 2 ignis qui et mundum genuit ii, 1, 14 in Persis genitus i, 6, 3 genitus apud Thebanos Hercules xi, 4, 5 filius ab eo genitus xii, 7, 10 fratres ex noverca geniti viii, 3, 10

Gisco Hamilcaris filius xix, 2, 1 in exilium pellitur xxii, 7, 10

Gladus Hippicida Apollini consecratur ab Olympiade ix, 7, 13 gladio filium connectitur Philippus ix, 7, 4 gladio sua sponte evaginato Cambyses occumbit i, 9, 8 gladium amittere, ignominiosum xxxiii, 2, 3

Glandem vesci ii, 6, 5

Glaucus Illyriorum rex xvii, 3, 19 (rectius Glaucia) Vorst.

Glebæ aureæ xlv, 3, 5

Gliacere (pro oriri) xii, 15, 12 Freinsh.

Gloria, bellorum finis Scythia ii, 3, 7 rerum gestarum vi, 2, 8 navalis ex antiquo penes Athenienses v, 4, 7. vi, 1, 8 bellicæ laudis penes Macedonas vii, 2, 6 gloria bellica Carthaginiensium xviii, 6, 10. xviii, 7, 19 gloria recepti regni i, 10, 1 gloria patriæ cum aliquo orta et extincta vi, 8, 3

Gloriari imperio xxx, 4, 15 origine ii, 6, 3 malis alterius xix, 3, 4

Gloriosa militia xii, 11, 7 recordatio xli, 6, 9 senectus xli, 6, 9

Gloriosius est repellere bellum, quam non admittere xi, 6, 9

Gnara artis xi, 7, 7

Gnidius hospes xxv, 3, 1

Gobryas i, 9, 22

Gordie Phrygiæ urbs xi, 7, 3 (rectius

Delph. et Var. Clas.

Gordiam, vel Gordieum, vel Gordion) Vorst.

Gordius Phrygiæ rex, et ejus historia xi, 7, 5

Gordius Cappadox xxxviii, 1, 1

Gorgias amicus Alexandri xii, 12, 8

Gracilis vox i, 2, 2

Gradus ætatis iii, 3, 9

Græci Xerxen vincunt ii, 18, 20 veteres Persarum hostes xi, 9, 4 totam fere Italiam habitant xx, 1, 5 Romanis se jungunt contra Philippum xxx, 3, 9 Trojam capiunt xliii, 1, 10 Græcorum philosophia natura Scytharum inferior ii, 2, 14 (Justinus dicit, 'Græci longa sapientium doctrina, præceptisque philosophorum consequi nequeunt quod Scythia natura dat'). exercitus contra Mardonium ii, 14, 4 Græcorum virtus v, 11, 10 otia Macedonici imperii causa vi, 9, 6 scripta comitatem docent xi, 11, 12 Græcis pacem injungit Artaxerxes vi, 6, 1

Græcia major in Italia xx, 2, 2 Græciæ partem majorem aquarum illuvies absorbit ii, 6, 10 regnum affectat Pausanias ii, 15, 14 bellum intestinum iii, 2, 1 ærarium Delos iii, 6, 4 commune concilium viii, 1, 4 janua Thermopylæ viii, 2, 8 laus viii, 4, 7 fatalis dies ix, 3, 11 dux Philippus ix, 4, 2 Alexander xi, 2, 5 vires ix, 5, 6 omnia Græciæ regna concurrunt v, 1, 5 Græcia (pro Græcia) xlii, 5, 3 Freinsh.

Græcus sermo, Præf. 1 Græcæ historiarum, ibid. Græca discere (id est, linguam Græcam), ibid. 4 Græca leguntur lingua Latina (id est, res Græcæ, ibid. 1 Græce leguntur Latina, ibid. Græci nominis Italiam possidentes xx, 1, 4 Vorst.

Gramina (pro herbis) xxxvi, 4, 3 Freinshem.

Grandis pecunia xxxi, 2, 4 exercitus xli, 4, 8 grande pondus auri xlii, 1, 8. xlv, 1, 5 grande flumen xlii, 3, 9

Grandine et frigore saucii xxiv, 8, 10 Grassari adversus deos i, 9, 6 grassari sævitia xxi, 2, 2 grassari in aliquo arte aliqua xxxviii, 6, 1 quoniam ferro in homines non poterat, in ædificia igne grassatur ii, 12, 11 grassatur senatus in populum xvi, 4, 12 grassatur humor pestifer per omnes nervos xliii, 2, 4

Grate accipere munus xi, 10, 10

Gratia legationis xxxli, 2, 6 parem gratiam habere ab utrisque ii, 7, 5 gratiam querere apud alium v, 11, 7 gratia obsequendi se alicui insinuare v, 2, 5 in gratiam reverti xvi, 1, 7 gratiarum actio

A

Ind. Justin.

ab hoste supervacanea xl, 12, 11 gratias agere xiv, 1, 10

Gratis remittens captivos (sine ulla redemptione) ix, 4, 4. xviii, 1, 10

Gratulabundus patris vi, 8, 12 (Talia nomina eundem casum accipiunt, quem verba, unde sunt derivata) Sic: mediatubundus bellum xxxviii, 2, 7 Vorst.

Gratulari in acie cassi xxviii, 4, 4 vires ejus accessisse sibi gratulabatur xlii, 5, 15

Gratulatio mutua xxi, 8, 1 gratulatio adventus xxvii, 2, 7

Gratus apud regem xii, 14, 2 grata voluntas (pro grato anime) xxiv, 6, 10 Vorst. grata legatio fuit xx, 5, 6. xxx, 2, 1 gratiores mulieres reducturus vii, 2, 5 gratus habiturus xxix, 2, 6

Gravare obidionem multitudine (hoc est, graviozem et minus tolerabilem facere) xiv, 2, 2 Freinsh. gravari longinqua militiis (vel, ut Gronovius legendum putat, longinquam militiam) xx, 2, 12 gravati praebitione copiarum, injuriis militum xxxviii, 10, 8 socio regni (vel, ut Gronovius legendum putat, socium regni) xxxix, 4, 1 Vorst.

Gravida i, 4, 5 gravida partu canis xliii, 4, 4

Gravis (pro, moleste imminente) iv, 2, 4 gravem aliquem pati iv, 2, 4 nuptiae graviores repentinis funeribus xvi, 5, 2 gravis luctus memoria xxiv, 2, 4 grave praedium (hoc est, magnum, ingens) xviii, 7, 1 Freinsh. exercitus terris graves ii, 12, 10 graves victo leges dixit xxxiii, 1, 5 gravibus bellis vexati xli, 1, 9 curatio vulneris gravior ipso vulnere fuit xli, 9, 12 bellum gravior vii, 6, 6 gravissima execratione se obstringere iii, 4, 1 gravissima supplicia miserrimae captivitatis xi, 2, 7

Gravitatis respectu vii, 2, 4

Graviter castigare aliquem ii, 15, 11 graviter ferre iii, 6, 4. xix, 2, 8 sauciari vi, 4, 13 gravior in aliquem consulere ii, 15, 8

Gregarius miles in potentissimum regem evadit xlii, 4, 11 gregariam militiam sortitus xlii, 1, 8

Gregatim (hoc est, catervatim) xlii, 8, 2 Freinsh.

Gremium xxiv, 2, 7

Grex speciosus magis, quam utilis xiv, 6, 2 pellicum regiarum greges xii, 2, 10 scortorum greges xxv, 2, 2 cervorum xlii, 4, 8

Grius rex Therae insulae xlii, 7, 2

Grypus Demetrii filius xxxix, 1, 12 Syriae regnum caeso Pseudo-Alexandro

recepit xxxix, 2, 7 bellum cum faustre gerit xxxix, 2, 2 et deinceps

Gygea Amyntae uxor vii, 4, 5

Gyges i, 7, 17

Gylippus iv, 4, 7

in Gymnasium contracto sematu xxi, 2, 10

Gyptis Segobrigiorum regis filia xlii, 2, 16

H.

Habere aliquem (hoc est tractare, *halten*) xxxvi, 2, 6 ante oculos (hoc est, in recenti memoria) v, 6, 1. xli, 2, 6 bellum aut pacem xxviii, 4, 1 curas (*Sorg haben*, hoc est, caute agere) xlii, 5, 12 fidem (hoc est, credere) xlii, 1, 2. xxiv, 5, 2 fiduciam alicujus (hoc est, alicui fidere) vi, 4, 10 in vinculis xi, 7, 2 (ita Floras ii, 2, 31). mentionem (quod alias facere) x, 2, 2. xlii, 2, 10 necesse (hoc est, cogi) iv, 2, 3 necesse, bellum inferre xi, 1, 4 potentiam (pro tenere, possidere) vi, 4, 1 questionem (pro torquere) xli, 5, 2 supplicia (pro statuere) xli, 14, 4 terras (pro possidere) xlii, 4, 20 Freinsh. obvium aliquem i, 6, 1 et 2 receptacula habere castra sciorum ii, 4, 20 convivia inter se ii, 10, 10 habere fidem alicujus suspectam iii, 6, 2 milites sparsos sine insidiarum motu v, 5, 2 aliquem suspectum proditionis v, 9, 12 habere capras ante signa vii, 1, 9 aliquem ducentem captivum, auctorem regni, ibid. habere fiduciam in aliquo xxxi, 7, 2 odium ex superbia xxxvi, 1, 1 habere majora obsequia in aliquo viii, 6, 6 habere equos praeparatos ix, 7, 9 habere aliquem in vinculis xi, 7, 2 originem alicunde xli, 4, 12 potestatem discendi xiv, 1, 4 rem tacitam xx, 2, 2 doctrinam matronarum separatam a viris xi, 4, 8 habere iter (proficisci) xxiv, 8, 15 habere bellum cum aliquo xxviii, 4, 12 consilium de bello xxi, 5, 1 ceterum conjurationis xi, 4, 14 non honestiorem peccitum quam principia originis xli, 1, 2 non habere in fortunis quod amittat, nec in verecundia quod iniquitas xlii, 1, 7 habere pari cura servos ac liberos xli, 2, 5 incertam utram munimentum loci, an majestas Dei plus hic admirationis habeat xxiv, 6, 7 habet statua plus pondus in pondere quam in specie xiv, 7, 10 habet hoc plurimum momenti xxxi, 5, 5 habetur benigne et iuxta cultum pristinae fortunae xxxvi, 1, 6 habetur id

apud Perras pignus ut fœdus hospitii vii, 3, 3 Philippus obes habitus Thebis vi, 2, 7 habetur res gloriæ xlii, 3, 5 habiti ludibrio legati xxxvii, 4, 9 habere curam epistolæ, legationum, annuli xlii, 5, 12

Habis Hispaniæ rex xlv, 4 per tot.

Habitare in brachiis muri v, 9, 12

Habitus (pro vestimentis) xii, 3, 8 habitus æqualioris (hoc est, formæ, speciei) iv, 4, 1 Freinsh. (pro vestitu vili) Voss.

Hactenus (hoc est, ea lege, sub illa) conditione. *So fern* xxxix, 1, 9 Freinshem.

Hadria (seu Adria) urbs Italia Græcæ originis xi, 1, 9

Hadriaticum (seu Adriaticum) mare xx, 1, 9

Hæmus mons vii, 4, 1

Hæreditarium regnum xxxvii, 4, 5 Attaliciæ gentis hæreditariæ populi Romani xxxvi, 4, 9

Hæreditas scientiæ paternæ xxxvi, 2, 11 (quæ rara esse solet; unde in suo ingeniorum examine solertissimus ille Juan Huard, 'Cosa es,' inquit, 'muy usada entre los hombres, pagar el hyio la mucha sabiduria del padre') Freinsh. hæreditas regni alicui tradita x, 3, 1 regna hæreditatibus acquisita xxxviii, 7, 10

Hærerè in conjectura (est rem conjiciendo non assequi) ii, 10, 16 Freinsh. hærerè lateri alicujus xxix, 4, 6

Hæres voce nuncupatæ xii, 15, 12 hæres testamento institutus xxxvi, 4, 5 hæres regni xli, 5, 9 hæredibus institutus xviii, 4, 3

Halicarnassi regina Korki auxiliatur ii, 12, 22

Hamiloar Magonis filius xix, 1, 1 in Sicilia cum omni exercitu perit iv, 2, 7. xix, 2, 1

Hamilcar alius societatem cum Agathocle jungit xlii, 2, 6 ideoque a Carthaginiensibus tacito suffragio damnatus xxii, 3, 6 opportune moritur xlii, 3, 7

Hamilcar Giscoonis filius xxii, 3, 6 Agathoclen vincit xlii, 3, 10 Syracusas obsidet xlii, 4, 1 occiditur xlii, 7, 1. xlii, 8, 2

Hamilcar Rhodanus explorator Carthaginiensium apud Alexandrum xxi, 6, 1

Hamilcar Carthaginiensium in Hispania imperator xlv, 6, 6

Hammon Jupiter xi, 11, 2 Alexandri pater creditus xi, 11, 7. xii, 11, 6

Hammonis templum i, 9, 3 in Hammo-

nis templo sepeliri vult Alexander xii, 15, 7

Hannibal Hædrubalis filius xix, 2, 2

Hannibal alter, sive Magnus, dux Carthaginiensium xix, 1, 7 Romanos vincit xxix, 2, 7 iterum xlix, 4, 1 ad Antiochem fugit xxxi, 2, 8 cui Romanorum fraude suspectus redditus xxxi, 4, 4 sententiam tamen suam candide dicit xxxi, 5, 5 vincitur ab Æmilio xxxi, 6, 11 ad Prusam profugit xxxii, 4, 2 per serpentes victoriam procurat xxxii, 4, 7 venenum haurit xxxii, 4, 18 ejus encomium xxxii, 4, 10 res gestæ xlv, 5, 6 Alexandro non postponendus xxx, 4, 9 annis 16 Italiæ victor immoratur xxxviii, 4, 8

Hanno Hamilcaris primi filius xix, 2, 1

Hanno dux Carthaginiensium contra Dionysium xx, 5, 11 tyrannidem affectat xxi, 4, 1 et propterea cum tota familia interficitur xxi, 4, 7 et 8

Hanno alius contra Agathoclen pugnant occiditur xxii, 6, 5

Harioli consulti ab Astyage i, 4, 3

Harpagus Astyagis amicus i, 4, 6 Cylum servat i, 4, 7. i, 5, 6 et adversus Astyagen concitatus i, 5, 9 Medorum exercitum prodit i, 6, 9

Harpalus Alexandri M. crudelitatem fugit xlii, 5, 9

Hæruspices Sabinorum xxxviii, 6, 7 hæruspicum responso admonitus xlii, 4, 8. xlii, 8, 9

Hædrubal Magonis filius xix, 1, 1 ejus virtus et laudes xix, 1, 7

Hædrubal superioris filius xix, 2, 2

Hædrubal Hannibalis pater a servo necatur xlv, 5, 5

Hasta (Græcis *σάκτρον*, antiquis pro diademate) xliii, 3, 3 hastæ cuspidè aliquem vulnerare xv, 3, 13 noctua in hasta consedit xxiii, 4, 10

Hand secus, quam si xx, 2, 14. xlii, 8, 9

Hæbetat vires reipublicæ vi, 8, 2

Hedera vestitus mons xii, 7, 7

Helenus Priami filius xvii, 3, 6

Helenus Pyrrhi filius xviii, 1, 3 ex filia Agathoclis xlii, 3, 2 abeunte ex Italia patre, Parenti custos relinquitur xxv, 3, 4 arcessitur a patre xxv, 3, 6 post cujus necem Antigono deditus, ab eodem in regnum remittitur xxv, 5, 2

Hellanicus Elius contra tyrannum Aristotimum conspirat xxvi, 1, 9

Hellespontus v, 4, 17 regio Hellesponti xvii, 1, 1

Hephæstion xii, 12, 11

Heraclea obsidetur ab Atheniensibus xliii, 5, 8

Heraclea Pontica xvi, 3, 3 et seqq. sub regno tyrannorum xvi, 5, 18 Hera- cleotarum egregium factum xvi, 3, 11

Heraclitus Agathoclis filius cum patre in Africam trajicit xxii, 5, 1 occiditur xxii, 8, 18

Herba in remedia veneni monstrata xii, 10, 8

Herculea audacia, Præf. 2

Hercules Amazonum arma afferre ju- betur ii, 4, 18 ab expugnatione saxi cujusdam in India terræ motu prohibetur xii, 7, 12 Hiacensanas Sileosque in India condidit xii, 9, 2 primus Alpes superavit xxiv, 4, 4 Orientis rex fuit xlii, 3, 2 Latinum genuit xliii, 1, 6 Ge- ryonis armenta rapuit xlv, 4, 16 Her- culis sagittæ fatum Trojæ fuere xx, 1, 16 ejus militia ab Alexandro superata xii, 7, 8 Herculi statuam vovit Philippus ix, 2, 10

Hercules Thebanus Æacidarum geni- tor xi, 4, 5

Hercules Tyrius xi, 10, 10 ejus sa- cerdos primus a rege xviii, 4, 5 ei Car- thaginienses prædæ decimas mittunt xviii, 7, 7

Hercules Alexandri ex Barsine filius xi, 10, 3 ab ipso præteritus xii, 15, 9 cum Olympiade in Pydnæ urbem fugit xiv, 6, 3 ibique captus a Cassandro in Amphipolitana arce custoditur xiv, 6, 18 ejusque jussu occiditur xv, 2, 3

Hercynio Ægypti rex vi, 2, 1 classe et comæatu Lacedæmonios juvat vi, 2, 2 idoque bello ab Artaxerxe petitur vi, 6, 3

Hesternus labor i, 6, 6 hesterno mero saucii xxiv, 8, 1

Hiacensanæ ab Hercule conditi, Alex- andro se dedunt xii, 9, 2

Hierax (Antiochi cognomen) xxvii, 2, 9

Hiero Siciliæ rex xxiii, 4, 2

Hierocles Hieronis pater xxiii, 4, 4

Himeranorum scelus iv, 3, 1

Himeri, Phrahatæ vicarii, superbia et crudelitas xlii, 1, 3

Hinnitus equi i, 10, 17

Hippias Atheniensium tyrannus ii, 9, 2 ab Atheniensibus in exilium agitur ii, 9, 6 Persarum dux adversus patriam ii, 9, 7 occumbit ii, 9, 21

Hippolochus Atheniensium tyrannus sævisimus v, 9, 15

Hippolyte Amazon ii, 4, 23 uxor Thesei ii, 4, 24

Hippolytus Thesei ex Hippolyte filius ii, 4, 24

Hispani propiora feris quam hominibus ingenia gerunt xlv, 2, 7

Hispania Romanæ urbis horreum xlv, 1, 5 Europæ terminus xlv, 1, 1 ab Hispano nominata xlv, 1, 2 Hispaniarum legati ad Alexandrum xii, 13, 1

Hispaniense bellum xlv, 5, 7

Hispanus Hispaniæ nomen dedit xlv, i, 2

Historiam scribere, arduum, Præf. 2 in historiam conferre res Græco sermone, Præf. 1 historias componere Latino ser- mone, ibid.

Historici Græcorum, Præf. 3

Hoc indignior cædes quod (pro eo in- dignior) vii, 5, 8 Vorat.

Hodiernæ epulæ i, 6, 6

Homines immolati Carthagine xviii, 6, 12 donec a Dario inhibita xix, 1, 10 hominum favor eodem quo fortuna inclinatur v, 1, 11

Honeste negare x, 2, 4 mori xvi, 2, 6. xx, 3, 6

Honestum bellum suscipere xv, 1, 3 parcendi victis animus illi promptus et honestus ix, 8, 20 honestior occasio beneficii, quam ultionis xvi, 3, 11 ho- nestissima domus xvi, 5, 2

Honor maximus senibus habitus Spar- tæ iii, 3, 9 ipse auctor sic: Maximus honor senum fuit, non divitum iii, 3, 9 honor verborum xv, 1, 8 honores divini Phalanto a Parthenii decreti iii, 4, 18 honores humani, divini v, 4, 13 honoris causa recipere munus xviii, 2, 9 honos secundus a rege xviii, 4, 5 honores ge- rere i, 8, 8 divinos honores consequi xiv, 2, 10 totus ferme Oriens Jasoni divinos honores ac templa constituit xlii, 3, 5 contumelias explere honoribus v, 4, 16

Honoratus aliquem revocare v, 4, 13

Honoratus ducatu ix, 6, 8 honora- tiorem locum nusquam senectus habet quam Spartæ iii, 3, 9 honoratissimum nomen xxxviii, 6, 7

Honorifice susceptus xxviii, 4, 10

ad Horam statutum convenire i, 10, 8 brevi horarum momento ii, 14, 9 meri- dianis horis ii, 14, 9

Horrea et thesauri xxxiii, 1, 3

Horre nomen alicujus xxviii, 2, 13

Horridus clamor xxxiii, 2, 2

Hortamenta virtutis iii, 5, 9

Hortari (hoc est, compellare) xi, 3, 1 (pro consolari et animare) xiv, 3, 4 hor- tandus xi, 9, 13 hortante successu (hoc

est, ut Sueton. Ner. xx, 4 loquitur, ('blandiente profectu') xxiv, 4, 6 hortantibus primæ expeditionis auspiciis xlv, 5, 4 Freinsh. hortatur milites suis scribere (pro, ut suis scriberent) xii, 5, 6 Vorst. hortari in vindictam patriæ xvi, 1, 8 hortari bellum xiv, 1, 5

Hortator xxxviii, 9, 5 hortatores xxi,

1, 3

Hospitaliter ingredi ad penates viii, 3, 4

Hospites Græci xliii, 3, 10 apud hospitem aliquem commendare xxxv, 2, 1 factus ex hospite gener xliii, 3, 11

Hospitii jus xliii, 4, 9 hospitii pignus ac fœdus apud Persas id habetur vii, 3, 8

Hostia xxiv, 3, 8

Hostias cedere xi, 5, 6 in auspicia pugne xxvi, 2, 2 humanas hostias immolabant Pœni xix, 1, 10 aras et hostias disponere xxiv, 3, 4

Hostilis pavor viii, 5, 9 terra xi, 5, 11 nihil hostile metuentes ii, 4, 21. xxi, 2, 7. xxii, 3, 1. xxxv, 2, 2 nihil hostile in alios facere xi, 12, 9 hostili more xii, 5, 1 hostiles exercitus iii, 2, 2 agri vi, 2, 16 animi xlii, 1, 4 hostiles animos deponere vii, 3, 9 hostilia odia xvii, 2, 3 Hostiliter occupare civitates viii, 3, 2 diripere xiv, 1, 6

Hostis appellatur a Macedonum exercitu xliii, 8, 10 hostium ministerio possessio Tarenti Parthenis fundatur iii, 4, 17 hostes ipsorum armis vincere v, 2, 11 Hajuacemodi oratio xxix, 2, 7

Humana mortalitas xii, 16, 2 humani (pro hominibus) xlii, 3, 2 Freinsh. humani ingenii mos est, quo plura habet, eo plura cupere vi, 1, 1 humanorum sacrificiorum immanitas xviii, 6, 13

Humanitas Alexandri erga defunctam Darii uxorem xi, 12, 16 non amoris, sed humanitatis causa xi, 12, 16 piæ misericordie humanitate aliquem respicere xviii, 3, 8

Humati xi, 6, 13

Humeris naves transferre xxxii, 3, 14

Humi conседit xxviii, 4, 8

Humiliores xxvii, 3, 5 (infirmiores) Scheff. humillima quæque tutissima xxi, 5, 3 (ita figurate) At proprio: humillimo solo aqua diutissime immorata ii, 1, 17 Vorst.

Humor pestifer xliii, 2, 4 humoris nutrimenta ignem Aetnæ alunt iv, 1, 12

Hyberna: exercitum per civitates in hyberna dividere xxxviii, 10, 8

Hyberni et æstivi saltus viii, 5, 7 hybernae tempestates ii, 13, 9 hyberna

frigora ii, 1, 7

Hydaspes annis Indiæ xlii, 4, 20

Hyemat exercitus xxxviii, 10, 9

Hyems (pro tempestate) ii, 2, 4 Vorst.

hyeme imminente xxxvii, 4, 1 per hyemem in luxuriam lapsus xxxi, 6, 3

Hyperides Atheniensium legatus ad Peloponnenses xlii, 5, 10

Hypæus, rex Thessaliæ xlii, 7, 8

Hyrcania ab Alexandro subigitur xii, 3, 4 in divisione imperii ejus Philippo cedit xlii, 4, 23 ejus amplitudo i, 6, 17

Hyrcanorum maxima gens i, 6, 16

I.

Jacent urbes in planis campis xxii, 5, 6 cum victo et jacente luctari xxxi, 5, 5 jacentem interficere non ausi xxxii, 1, 6 cadentem velut jacentem obruncaturus xxxiii, 2, 2

Jacere fundamenta futuræ magnitudinis xv, 4, 20 jacta sagitta vii, 6, 14 jacto telo in transeuntem xlii, 5, 12

Jactare se alicui xviii, 7, 10. xxiv, 5, 3 jactari per varios casus iii, 4, 11 jactare (pro aspiis dicere) xii, 12, 5 Vorst. jactari per multa bella xli, 6, 3

Jactura illa inter damna numerata non est ii, 5, 11

Jactus sagittarum ii, 4, 11. ii, 9, 11

Jaculari xxxvii, 2, 4

Jaculum in hostilem terram jecit xi, 5, 10

Jam tunc (hoc est, ex illo statim tempore, *sehen damals*) xlii, 5, 5. xxxviii, 5, 3 (ita Plin. lib. xvi. cap. ult. 'quæ jam tum magnitudine electa est') Freinsh. Jam (pro amplius): nec jam teneri bello ii, 5, 2. xi, 15, 12 (pro porro) jam ipæ Italiæ vicinitas iv, 1, 16 jam literarum studium, jam philosophiæ doctrina vi, 8, 9 Vorst. jam pridem xii, 8, 2 mortuusque jamjam videretur xii, 10, 3

Jancyrus, Scythiæ rex ii, 5, 8

Iarbas Maxitarum rex Elisam in matrimonium petit xviii, 6, 1

Jasonis historia xlii, 2, 2

Iberus Hispaniæ fluvius xlv, 1, 2 inde Iberia, quæ jam Hispania, ibid.

Ibidem ii, 2, 10

Ictus xlii, 5, 14

Idcirco ii, 11, 9. xxxi, 6, 10

Idem alicui: Ut in eundem ipsis morem ii, 4, 10 Vorst.

Identidem xi, 9, 7

Ideo tantum v, 5, 6 ideo quia iv, 1, 7 Jejunio diem sacrare xxxvi, 2, 14

Jejunus divitiarum animus (pro semper famelico et cupido) xxxviii, 6, 8
Freinsb. jejunis canibus aliquem ob-
iaceo xlv, 4, 5

Ignarus patrum aecia ix, 7, 1 ignavis
ducibus xiv, 3, 11 hanc res tenebam
ignavis rei affert xiv, 6, 8

Ignis mundum genuit ii, 1, 14 ignes
Ætnæ perpetui iv, 1, 11 ignes Cereris
in juramento expositi tacitque xiii, 3, 8
ignibus generandis apta Sicilia iv, 1, 8

Ignobilis xxiv, 6, 13 ignobilis patria
xxv, 5, 6 pro ignobili momento vii, 3, 1
Ignominia mortis xiv, 4, 6 ignomi-
niam virtute delere xxxii, 3, 16

Ignorare rem xviii, 4, 7

Ignoratio vitiorum, virtutis cognitione
magis proficua ii, 3, 15

Ignotas Scythis lenis usus ac vestium
ii, 3, 9 ignota mortalibus xii, 13, 5

Illecebram et Romanorum mutas gra-
tulatio xxxi, 8, 1

Illeus regio Trojanorum xlii, 1, 10
Illeus delatus Alexander interfectorum
heroum manibus parentat xi, 5, 13

Illecebram mortem (pro morti) xi,
13, 6 Freinsb.

Illecebræ ii, 13, 12. xii, 7, 13 (ab
illiciendo dicta) Freinsb. (Dicuntur ita
candore ii, 13, 12 quod aves et bestias
illiciant, ut exercitum sequantur) Vorst.

Illicata libertas xxviii, 4, 2. xxxii, 3, 2

Illicere dubias civitates xxvi, 6, 4
gentes variis beneficiis memoribus
xxviii, 3, 7

Illicere materiam alamine xxvi, 6, 7
Illicere Deos (pro ludum facere, per-
spicere) xvi, 5, 11 Freinsb. miseris pa-
tis xviii, 7, 14

Illustrare (pro, celebrem reddere): reg-
na majorum illam illustrarent xii, 16, 3
illustravit Troius res gestas omnium gen-
tium alii, 1, 1 Vorst.

Illustra urbs xl, 14, 10 patriam tote
orbe illustrem reddere xrv, 5, 6 illustres
viri xxv, 3, 3 Athenienses vetustate gen-
tis et rebus gestis illustres iii, 2, 3 il-
lustria initia ii, 1, 2 sexus illustrior ii,
1, 4

Illicius aquarum ii, 1, 14 majorem
populorum Græciæ partem absumit ii,
6, 10

Illyricum xxxii, 3, 12. xxxviii, 4, 10

Illyricum mare xx, 1, 9

Illyrii bella cum Macedonibus gerant
vii, 2, 7 cum Amynta vii, 4, 6 cæduntur
a Philippo vii, 6, 7 sunt ab ditione Ma-
cedonica xi, 1, 6 in exercitu Alexandri
xi, 9, 4 in cuius imperii divisione Philo-
ni assignantur xlii, 4, 12

Illyrias Macedo xlii, 6, 10

Imago quædam larum et domesticus
sedis in castris xli, 4, 3 imagines et sta-
tus xxviii, 6, 12

Imbecillitas ætas v, 7, 5 imbecillitate
sociorum potentiam querere ii, 16, 11

Imbecillo animo ferro fortunam ecce-
dam viii, 1, 4

Imbellis ætas v, 6, 4. vi, 7, 3. xi, 10,
14. xxix, 6, 5 Asia xxviii, 4, 7

Imber cruoris xxix, 3, 1 imbrem fu-
gientes capres vii, 1, 7 assidui lumbes
xxiv, 8, 14 placentia coris lumbrium hy-
emisque causa tecta ii, 2, 4

Imbutus odio Romanorum a poëtitia
xxix, 1, 7

Imilco Carthaginensium dux in Sicilia
amiso exercitu xix, 2, 1 et 7 mortem sibi
concedit xix 3, 12

Imitari scelus xxi, 4, 8 cultam Per-
sarum xii, 3, 10 exemplum ii, 12, 17 hoc
solo imitatus virum i, 6, 5

Imitatio in luxuriam vertitur iii, 3, 5

Immanitas frigeris ii, 1, 6 a tanta im-
manitate non revocat aliquem paternæ
majestas x, 1, 6

Immaturus i, 2, 1 immaturus juvenis
xxiv, 4, 10 immatura ætas vii, 6, 3. xxix,
1, 7 (ἄσπερ ἄσπερα dicit Plutarchus in
Erotic. cap. 9. et 'immatura virginem'
Ulpianus L. 26. D. de Injur.) Freinsb.
immatura mors vii, 2, 5 immatura ætatis
pater xxx, 4, 12

Immemor xii, 3, 12. xlii, 1, 4 non
immemores prietinis gloriæ ix, 3, 10

Immensa milita (hoc est, quæ neque
modum neque finem habet) xxviii, 4, 16
Freinsb. immensa milita fororum populo-
rum xxviii, 4, 16 immensa corporum
vires ii, 3, 7

Immergere se in confortatissimos hostes
(Quod Virgilius significantes 'injacere'
dixit Æn. ii, 408. et 'rurere' Æn. x, 729)
xi, 14, 5 Freinsb. immergere manus in
os leonis xv, 3, 8 inter mucrones hostium
se immergere xxxiii, 2, 4

Immento ii, 10, 19

Imminere Macedonibus majore belli mole
xxix, 4, 10 imminente periculo belli v,
3, 4 hyeme xxvii, 4, 1

Immittere aliquem (hoc est, subornare)
ix, 7, 1 Freinsb. immittere aliquos, ut
aliis bellum faciant iii, 6, 5 immissis mi-
litibus aliquos spoliare xxi, 3, 7 immit-
tere alicui percussores xxvi, 3, 6 immit-
tere indices xxxii, 3, 9

Immobilitas aque xxvi, 3, 6

Immoderatum imperium v, 1, 6

Immolare homines, ut victimas xviii,
6, 12 humanas hostias xix, 1, 10

Immerari penam Asiae tot annos ii, 3, 16 (*Nestor, Se viel Jahr damit zubringen*) Voss. immerari exemplis xxviii, 4, 13

Immortui tormentis pro silentio xlv, 2, 3
Immortale odium est alicui eam aliquo xix, 1, 10 immortalis gloriam consequi xiv, 2, 10 ut invictum regem, ita immortalis esse crediderunt xii, 1, 2 immortales Dii ii, 12, 9. viii, 3, 4. xxiv, 6, 4 et 5. xliii, 5, 7

Immortalitatis fides xxiv, 4, 4

Immanitas omnium rerum praeter militis Macedonibus ab Alexandro conceditur xi, 1, 10

Immutabilia xii, 13, 5

Impares visibus adveniens alicui xxiii, 1, 1

Impatentius dolere xii, 15, 3. xxxii, 3, 2

Impetire iter hostium xi, 14, 4 ne sagittarum iactus impeditur ii, 4, 11

Impellere omnes in spem sui xi, 1, 9 impellere aliquem ad facinus ix, 7, 8 in bellum xiii, 5, 9. xviii, 1, 4 impellit regem Laedemoniorum ultra bellum inferre Atheniensibus Alcibiades v, 1, 4 impellit Artaxerxes parricidium parricidio vindicare iii, 1, 8 impellente fato iv, 8, 4 impulsus ad spem regni hoc prodigio xv, 4, 18 impulsus in caedem regis i, 9, 18

Impendens ruina (hoc est, imminens) xvii, 1, 5 Freins. impendens undique rapas xiv, 6, 6

Impendio privato alicujus munitionis respondere xxi, 7, 6

Impensa ii, 1, 20 impensa belli alto bello reficit Philippus ix, 1, 9 impensa obsidionis portionem ab aliquo petere ix, 2, 5 impensa propria solvere ne alicuium xii, 11, 1

Impensa humani ad ceterorum exemplum xi, 6, 13 impensius exornatus xxi, 3, 7

Imperare naves (hoc est, pro imperio petere) xiii, 5, 7 Freins. pecunias xiv, 1, 6 imperator ei perpetua pudicitia concedit x, 2, 4

Imperator Romanus xxi, 2, 4 dignus imperator vi, 2, 3 ex imperatore captivum facere xiv, 4, 3 miles imperatore opulentior xlv, 2, 8 imperatorum magna familiae graves liberi civitatibus xix, 2, 5

Imperatoria dignitas ii, 9, 15 imperatoria arte cessante, totus belli apparatus inutilis xxi, 4, 9 imperatoria virtutes Alcibiada v, 2, 1 Amyntas Macedoniam regis vii, 4, 4 imperatoriae artes Iphicra-

tis vi, 5, 5

Imperium primum regum i, 1, 1 Assyriam ad Medos transferat i, 3, 5 imperium Scytharum illustre ii, 1, 3 Asiae ter quassare Scythas ii, 3, 1 Parthicum et Bactrianum Scythas condiderunt ii, 3, 6 Besosorum Thebani perdidit ii, 6, 10 Sicilia tentant Carthaginenses iv, 2, 8 et Athenienses iv, 3, 5 imperium (pro jama) ii, 11, 7 (hinc 'imperio fangi' est imperata exequi ii, 4, 25). Imperiorum iustitia (hoc est, iustitia in imperio observanda) iii, 2, 9 in imperium concedere (hoc est, in potestatem venire) iv, 2, 3 Freins. imperium sibi querere i, 1, 7 imperio abstinere, ibid. imperium immaturum tradere i, 2, 1 pacem tractare, ibid. Imperium venit ad aliquem i, 4, 7 Imperii nimia cupiditas odium parit v, 1, 6 peregrina imperia xxxviii, 7, 2 imperia acquiescere xiv, 4, 3 parva imperia cum amissis pensare v, 2, 8 imperia recusant ingesta sunt vi, 5, 7 longa et matura imperia xi, 6, 7 universi Orbis imperia xxix, 1, 1

Impetrare xiv, 4, 7

Impetus Parthorum valklimas xii, 2, 8 impetum omnem belli convertere in aliquem ii, 6, 13 non minore impetu fortunas destructas quam elatus xxv, 2, 4 qua impetum tulisset Pyrrhus xiv, 4, 2

Impius et facinorosus animus xiv, 2, 1 impio sanguine luere poenas viii, 1, 13

Implere utrumq; ii, 3, 7 implere regni omem religionibus xi, 7, 14 officium exequiarum xliii, 2, 8 ut Asiam omnem velut examine alicui implerent xiv, 2, 8 implota divino spiritu xliii, 1, 8

Implicare se bello alicujus xxvii, 1, 3 impliciti duobus bellis ii, 6, 11

Implorare auxilium alicujus xxvii, 2, 6 fidem societatis xxiv, 2, 8 imploratus contra aliquem iv, 3, 1 imploratus ad auxilium rei xxii, 2, 3 imploratus in auxilium xliii, 3, 1 imploratus Agathocles xliii, 1, 17

Imponere tributum ii, 3, 15 finem tributi pendendi ii, 3, 19 necessitatem deponendi belli v, 2, 14 praesidium castello vi, 6, 6 regnum Macedoniam cervicibus Graecis velut jugum servitutis vi, 9, 7 imponit finem lacrymis necessitas protectionis xliii, 2, 12 imponere alicui nomen xlv, 4, 11 imponitur alicui necessitas aliquid facendi xxi, 4, 10 impositus est magnus nitor hominibus et rebus xliii, 4, 2 ut hoc exemplo ceteris civitatibus metus novarum rerum imponeretur xxix, 2, 6

- Importune vexare xlii, 1, 3
 Impossible ii, 4, 18
 Impotens alicui (pro, in aliquem) xxvi, 3, 4 Vorst.
 Impotenter flagitare xvi, 4, 2
 Impressionem facere (hoc est, impetum facere) i, 6, 15 ('impressionem dare,' dixit Livius iv, 28, 8) Freinsh.
 Improvisus expugnat regionem vii, 6, 8 ex improvise civitatem aggredi xxii, 3, 1
 Imprudentia: non pueros imprudentia domi tenet v, 7, 5
 Impuber: relicto impubere filio i, 1, 10 impuberes armanur Athenis v, 6, 3 impubes adhuc Antiochus Magnus Asiae rex constituitur xxix 1, 3
 Impudentia xxxviii, 2, 5
 Impudicum fecit antequam regem viii, 6, 8
 Impugnare aliena xxii, 4, 2. impugnari intestino bello xxiii, 2, 4
 non Impune laturus, si &c. xviii, 5, 7 non impune se Nicomedi lacerandum praeiit xxxviii, 5, 10
 Impunitas stupri ix, 7, 8 defectionis xli, 4, 4 impunitatem damnatis dare v, 6, 5
 Imputare alicui quae alius facit xxxviii, 5, 8 imputari alicui victum Hannibalem xxxviii, 6, 5
 In (pro contra) v, 1, 7 pro erga xii, 12, 2 in adulterium sollicitare i, 7, 18 auxilium venire ii, 12, 1 bellum proficisci ii, 11, 9 castra irrumpere ii, 11, 15 majus omnia extollit fama ii, 12, 2 manum accipere (vid. sup. in Accipere). matrimonium assumere (hoc est, ducere) ii, 4, 24 matrimonium dare i, 4, 4. i, 7, 1 planum deducere ii, 10, 24 publicum progredi ii, 8, 7 pugnam ire ii, 9, 11 praelium egredi ii, 9, 9 regno susceptus (hoc est, patre regnante) ii, 10, 1 regnum susceptus (hoc est, in spem regni) ii, 10, 3 rem consulere ii, 15, 16 speciem xxvi, 2, 1 summa (hoc est, *en fin*, ad postremum) xlii, 8, 8. xxviii, 3, 8 Freinsh. in auspicia pugnae hostias cadunt xxvi, 2, 2 in ultionem mortis pugnare ii, 11, 16 in uno viro maximum interdum ad imperia momentum v, 4, 12 in dulcedinem fabulae compositum iv, 1, 17 in supplementa militum exhauritur regio xii, 4, 6 in successores Alexandri mansit haec consuetudo xii, 4, 7 velut in finem victoriarum xii, 8, 16 in monumenta rerum a se gestarum urbem condere xii, 10, 6 in disciplinam Macedonum formare milites xii, 12, 4 in annuo vectigali, in thesauris sunt tot millia xlii, 1, 9 in dies gravior crudeliorque xxi, 5, 1 in modum triumphi (Vid. Modus). in morem vinearum excolere arbores xxxvi, 3, 4 in auctores facinus vindicare xxxvii, 3, 8 in senatu alicui locus spectaculorum datus xliii, 5, 10 in omnia frugum genera fecunda terra xlii, 1, 4 in orbem xlii, 1, 8 in exemplum hoc fuit xxiii, 3, 11 in illo fregit animum minacem i, 5, 5 in illo nepotem, victorem egit i, 6, 16 in tantum (hoc est, adeo, eo usque) xli, 1, 11. xlii, 8, 12 (utitur et Velleius i, 9, 3 et 12, 7 et ii, 14, 12) Freinsh. in totum xxvii, 1, 9
 Inania promissa xiv, 3, 9
 Inaudita (hoc est, audita) xxii, 3, 7 Freinsh. inauditus damnare xxii, 3, 7 inauditis ultimisque execrationibus adjurare xxiv, 2, 8
 Incassum xi, 15, 6
 Incautum interficere xxii, 7, 5 incautus omnibus xxi, 2, 7 incautos adversum vulnera xli, 2, 7
 Incautus xrv, 3, 6
 Incedere (pro intrare): si jam incesisset, excedere juberet xxxiv, 3, 1 Vorst. incedere equis xli, 3, 4
 Incendere: incensa juvenus virtute et gloria senum vi, 7, 10 incensus aliqua re (de eo qui avarum alicujus concupiscit) xviii, 4, 8 incensa feritas eorum successu felicitatis xxiii, 1, 16 incensus studio emulationis Alexandri xxix, 3, 8 incenditur regia lucta xxviii, 8, 14
 Incendium Aetnae per aliquot saecula durans iv, 1, 5 in incendium mittere se et divitias suas i, 3, 5 (incendium metaph.) Ita: incendium belli ad vicinos transit ix, 3, 5 incendium Graeciae Athen. v, 1, 5 velut ad commune incendium extinguendum auxilia contra Cyrum confuunt i, 7, 9 velut ad extinguendum commune incendium omnia regna Graeciae concurrunt v, 1, 5 sic et xliii, 5, 4 veluti vicino incendio, excidio urbis alicujus terri xiv, 5, 6
 Incertus quid ageret xlii, 5, 6 incertus favor xlii, 2, 2 incertum belli xxviii, 1, 8 (ita Tacitus iv, 23, 6) Freinsh. (Non enim dicunt 'incertitudo.' Vide nostrum lib. de Latinitate M. Susp. cap. 7) Vorst. incertum stupro, an ex Marte xliii, 2, 3 (similem loquendi formulam apud Florem, 'dubium an.' Vide in ipsius Indice) Freinsh. fuit incertum, vir melior an dux esset vi, 8, 4 incerta Magorum praedicta xii, 13, 6
 Incessit omnes stupor et admiratio xxii, 6, 11

Incessu claudicare vi, 2, 6
Inchoata reconciliatio xvi, 1, 8 **inchoatum bellum** xi, 2, 6
Incidere in eodem vitia xxxvi, 1, 9
Incipere auspicia belli a parricidio xxvi, 2, 2
Incitare milites ad bella xxviii, 2, 10
populam in aliquem xxxix, 4, 1 **incitantur animi ad prædam** xxv, 2, 1 **ex integro incitatis militum animis** xii, 3, 4
Inclementia cæli ix, 2, 7
Inclinare : **inclinato statu** iv, 4, 8 (sic Cic. lib. i. ep. 1. ad fam. 'inclinata res est') Vorst. **inclinat se favor hominem eodem quo fortuna** v, 1, 11 **inclinatus in aliquam rem animus** xviii, 1, 2 **inclinata acies** xlii, 1, 5
Inclinatio fortune fit cum eo v, 4, 12
Includere urbem murorum presidio xiv, 5, 6 **includitur Scythia Ponto** ii, 2, 1
Inclutus onustum philosophorum Aristoteles xii, 16, 8 **inclutæ opibus** ii, 4, 12 **inclutæ Minois et Lycurgi leges** xx, 4, 4
Incognitum xxvi, 2, 8
Incolæ Superi maris xi, 1, 8 **accitus in civitatem inter incolæ** xvii, 1, 6
Incolere saltus xliv, 4, 1 **littus** xviii, 3, 2 **eodem innati solo, quod incolunt** ii, 6, 4
Incolumis effugit xxxii, 1, 9 **incolumis reliquitur** xii, 3, 3 **incolumem in regnum remisit** xii, 8, 7 **incolumes sine pretio dimisit** vii, 6, 6
Inconpositi (hoc est, palantes, et, ut Florus i, 17, 9 appellat, 'inconditi') i, 2, 4 Freinsh.
Incredibile quantum viii, 2, 5. xxxvi, 2, 16 (Vide Vechneri *HeHenolexiam* pag. 58. et seqq.) Freinsh. **incredibile prorsus tanta patientia cessasse eo** i, 10, 12 **incredibile dictu est ut** xii, 9, 8 **incredibili famæ velocitate** xx, 2, 9
Incrementa infima vi, 4, 4 **incrementa urbis** xv, 8, 7 **caloris et frigoris** ii, 1, 11 **tantum incrementi illis (Atheniensibus) dedit ruina urbis** ii, 15, 2 **magis sapientie incrementis ornatus** xx, 4, 3 **incremento gloriari** ii, 6, 3 **crecenti regno valida incrementorum fundamenta constituit** vii, 1, 12 **magna incrementorum materia** xiii, 4, 24
Increpare (pro castigare verbis) xi, 2, 5 **pro obicere** xi, 2, 9 Freinsh.
Increvit animo mirus tumor xi, 11, 12
Incruenta victoria xviii, 1, 7 **incruentum bellum** i, 1, 10
Incurare prædæ xxiv, 7, 8
Inculca barbaria ii, 2, 14 **inculte soli-**

tudines ii, 2, 2
Incumbere (hoc est, invehi) iv, 1, 6 Freinsh. (de vento dictum) Vorst.
Incunabula majorum xxvi, 8, 4
Incurrentium aquarum vis ii, 1, 20
Incutere : **metum Phrahati incussit** xlii, 5, 10 **incussit aliquibus odium Romanorum rapacitas Proconsulum** xxxviii, 7, 8 **incussa populo superstitione** ix, 7, 11
Indecorum xi, 15, 12. xiv, 6, 12
Indere nomen urbi xxxv, 1, 7. xxxvi, 2, 2
Index (de homine qui aliquid defert) : **ad rei probationem inmittit indices** xxxii, 2, 9 Vorst. **indice prolato** xxxix, 2, 8 **indices torquere** xxxii, 3, 2
India invaditur ab Alexandro xii, 7, 4 **in divisione imperii ejus priores præfectos retinet** xlii, 4, 19 **jugum excutit** xv, 4, 12 **occupatur ab Eucratide** xli, 6, 4 **Indis nemo præter Semiramidem et Alexandrum bellum intulit** i, 2, 9 (Strabo *tamen* lib. xv. pag. 496. *Cyrum* *his in locis belligerantem facit*). **India** (pro *Indis*) xv, 4, 12 Freinsh.
Indicæ colonie in divisione imperii Alexandri Pithoni traduntur xlii, 4, 21
Indicare rem alicui i, 9, 18. xiv, 1, 2
Indicere (pro præcipere) xli, 2, 1. xxiv, 2, 4 Freinsh. **indicere bellum alicui** ii, 3, 8
Indicio captivi ad eum deferitur xi, 7, 1 **indicio territi** xxxv, 1, 5 **ex indicio titulorum sepultura tradit** iii, 5, 11
Indigere auxilio adversus aliquem xviii, 1, 1 **indigere auxilio ferri** xxv, 1, 10
Indigna res (pro injusta et indignatione digna) xxvii, 1, 8 Freinsh. **indignior vii, 5, 8 indignum vii, 5, 7 indigna illo fastigio mors** xi, 15, 14 **indignorum imperio subijci** xlii, 2, 12
Indignantur i, 5, 2. v, 10, 8. xvi, 5, 12. xx, 2, 10 **indignati** xlii, 2, 1
Indignatio xii, 4, 1 **cum dolore et indignatione** ii, 11, 4
Indigne perempti vii, 6, 3. xxvii, 1, 10 **rem indigne ferre** xviii, 7, 8. xxxvi, 1, 3 **eo indignius** xxxix, 4, 1
Indignitas animos acuit iii, 5, 4 **indignitas** (pro infami scelere) ix, 6, 5 Freinsh. **indignitatem rei non ferre** v, 1, 2
Indivisa et communia xliii, 1, 3
Indoles imperatoris dignitatis in Themistocle etiamnum adolescente apparet ii, 9, 15 **indoles egregia Alexandri Amyntæ filii** vii, 2, 13 **Philippi primi** vii, 5, 2 **in suorum quibusque majorum vestigia nitentibus magna indoles virtutis enituit** xxix, 1, 8

Indolescere tactum (hoc est, dolore affici ex tactu) xii, 13, 9 Freinsh.

Indubitatus hostis xxix, 4, 3 morbus xi, 8, 7 indubitata mors xii, 15, 1

Inducere (pro trahere, illicere) xiv, 1, 5. xviii, 1, 1 argenteo phaleras, &c. (hoc est, ornare, variare : *beschlagen*) xii, 7, 5 Freinsh. inductus precibus, spe xviii, 1, 1 inducere ceram desuper xxi, 6, 6 inducere vehiculis in urbem xliii, 4, 6 (quæ significatio maxime propria) Vorst.

Inducias (Vide magnum illum Grotium de Jure belli lib. iii. cap. 21. num. 2) tacite vi, 7, 1 inducias condicere iii, 7, 14 Freinsh. rumpere, ibid.

Induere vestem xxiii, 1, 8

Indulgentia (pro gratia regia) i, 9, 13. xi, 3, 6 Vorst.

Indulgere non plus quam sextario vini xxiii, 4, 10

Induratus multis expeditionibus Agellai exercitus hostem facile vincit vi, 4, 13 indurata assidua bellis Macedonum virtute facile vincuntur Athenienses ix, 3, 9 indurati armis Illyriorum Macedones præstantissimi milites evadunt vii, 2, 6 indurati ad labores bellicos quomodo Brutii xxiii, 1, 9 indurati periculis laboribusque xii, 4, 10

Indus fluvius xiii, 4, 20

Industria gentis vii, 1, 4 insignis industrie vir xxi, 3, 3 insignis industria vii, 4, 4 industria colentium exornatus ager xii, 7, 7

Industrie xiii, 2, 9. xliii, 5, 3

Industrius et promptus in bella xxix, 3, 8 industria gens i, 7, 13

Inedia quadriduo perseverata xii, 6, 13 corpora hominum ad inediam parata xlii, 2, 1

Inermis xii, 11, 8. xii, 16, 10

Iners : non inerti neque incruento bello cadere v, 1, 10

Inertia principum contemptum parit xxvi, 1, 9

Inesce : ibi tepidi aeris naturalis quedam ac perpetua apricitas inest xxvi, 3, 5

Inexpiabile bellum xxxviii, 6, 6. xi, 1, 1

Inexplebiles sanguinis atque imperii xxxviii, 6, 8 inexplebile desiderium xxi, 8, 4

Inexpugnabilis exercitus xxxvii, 4, 2

Infamia insidiarum xii, 13, 10 proditiōis iii, 7, 8 infamiae maculam subire xvii, 1, 3

Infans i, 4, 6. iii, 2, 7

Infantilia blandimenta xvii, 3, 20

Infelices miserie xviii, 7, 14 infelicio-
ra bella iv, 5, 3

Infelicitas xxxviii, 9, 8

Infelicitur iii, 1, 1. xi, 4, 2. xxxi, 1, 4

Infensus seditionis auctoribus xiii, 4, 7

Inferiæ (hoc est, victimæ Inferis sive Manibus datæ) xiv, 4, 13. xviii, 4, 13. xviii, 6, 6 (ita Virgil. *Æn.* x, 528) Freinsh.

Inferiores auxilio levandi ab eo, qui utrorumque libertati imminet v, 2, 13 et hoc Philippus facit viii, 1, 3 inferiores (pro imbecillioribus), ibid. Vorst. inferior aliquo felicitate, non virtute xii, 1, 10 haud inferior velocitate xlii, 4, 8

Inferre bella i, 1, 6. i, 3, 4. i, 8, 1. ii, 4, 4. ii, 4, 36. ii, 8, 1. ii, 9, 7. v, 1, 4. xii, 2, 17. xiii, 6, 1. xlii, 2, 2. xlii, 5, 6 invidiam (pro parere) vii, 1, 10 Freinsh. desperationem xxii, 7, 7 inferre reliquias alicujus majorum tumulis xi, 15, 15

Inferum numina xi, 15, 10

Inferi maris ora xx, 1, 7

Infestare regionem xxxvi, 1, 10 greges xliii, 2, 9

Infestus alicui i, 5, 6. xxxv, 1, 2. xxxviii, 8, 3 urbs Pœnis infesta xii, 3, 4 infesta arma contra aliquem fere xxxvii, 1, 1 regionem latrocinia infestam reddere xi, 2, 4 infestiora castra xxxi, 8, 6 infestissimus hostis ix, 3, 6 infestissimæ civitates ix, 3, 6

Inficere pocula veneno xxi, 4, 3 ær nulla paludum gravi nebula inficitur xlii, 1, 10 gramina infecta veneni succo xxxvi, 4, 3

Infidæ mentis gentes xi, 1, 6

Infima incrementa vi, 4, 4

Infinita magnitudo (pro insigni et rari) xv, 4, 19 Ita : infiniti ponderis simulacrum xxxix, 2, 6 (Ita 'infinitum pretium' dixit Ulpianus in L. 61. D. ad Leg. Falcid. et 'infinitam estimationem.' L. 40. D. de Damn. infect. et 'infinitam pecuniam' L. 192. de V. S.) Freinshem.

(Infinitivus pro imperfecto) xxx, 1, 5. xxxi, 4, 12 (pro præsentii) xxvi, 4, 2. xli, 3, 4 Freinsh. ii, 3, 7. v, 7, 4. (Infinitivus pro gerundio) : captus cupidine Hercules acta superare xii, 7, 13 Vorst.

Infirmitas (pro morbo) ii, 15, 6. xi, 6, 6. xvi, 2, 8. xxvi, 3, 2. xxviii, 3, 2 Freinsh.

Infirmum senum feminarumque vulgus xi, 4, 3

Inflatus (hoc est, tumidus, superbus) ii, 10, 23 Freinsh. xxxii, 1, 3

Infigere detrimenta civitati iii, 5, 8

Infrequens multitudo (non magna) ii, 4, 21 Vorst.

Infusæ (pro regio insigni) xi, 10, 6 pro sacerdotali xviii, 7, 9. xxiv, 8, 3 Freinsh. xi, 10, 6 (Infusæ potius pro insignibus supplicum accipiendæ sunt. Quod ipsum quoque Freinshemium agnovisse Berneggerus in Notis testatur. Mirum igitur quod hic secus scripsit) Vorst.

Infundere anrum statois xxxii, 4, 5

Infuscare (pro obfuscare, maculare): infuscare gloriosam militiam seditionibus xii, 11, 7 infuscatur gloria victoriæ macula sævitæ xii, 5, 5 Freinsh.

Ingeniacere xii, 13, 8

Ingenia Hispanorum feris quam hominibus propiora xlv, 2, 7 ingenii humani mos est, quo plura habeat, eo plura cupere vi, 1, 1 ingeniorum ingenuorum et servilium differentia xviii, 3, 14 ingenilis gentis iustitia culta (id est, natura gentia) ii, 2, 5 (hinc paulo post, n. 14. 'hoc illis naturam dare'). Vorst. Ingenium ejus spondet magnum virum vii, 6, 1 ingenio Punico cum ea egerunt xviii, 6, 2

Ingens dulcis aqua (hoc est, ingens copia dulcis aquæ) xii, 10, 7 Freinsh. ingens pecunia xi, 8, 6 ingentibus animis prælium committitur xi, 9, 9 ingentes stratorum hostium catervæ ii, 11, 18 ingentes epularum apparatus xii, 3, 11 prædæ ingentes xxii, 6, 8 ingentia auxilia iv, 4, 12. vi, 2, 2. xxxix, 1, 5. xxxix, 2, 3. xxxix, 4, 4 munera xviii, 2, 9

Ingenui homines i, 5, 2 virtus ingenul pudoris xvi, 5, 4 ingenua servilibus ingenia præstant xviii, 3, 14

Ingerere imperia recusanti (*Auffdringen*) vi, 8, 7 ingerere se oculis (quod Sallustius in Jug. 31, 12 'incedere per ora' dixit) xviii, 7, 9 Freinsh. ingerere omnibus frugalitatem xx, 4, 10

Ingratus animus xxi, 6, 7. xxv, 1, 3. xxxviii, 1, 3 ingrati civis officium xlii, 1, 1

Ingressi bella (pro aggredi) xxxviii, 7, 6 Freinsh. pronam ad regnum viam i, 5, 9 imperium vii, 6, 1 ad penates publicos privatosque hospitaliter viii, 3, 4 diversam conditionem belli xxxviii, 7, 6 fines regionis ix, 2, 12 templum xi, 11, 7 regionem iii, 1, 2 urbem xix, 3, 11. xxviii, 4, 8 ruri iter ingressus i, 6, 2 Parthos ingressus xli, 4, 7

Inhiare Asiæ xxvii, 3, 4

Inhibere remis ii, 12, 7

Injicere ardorem militibus (hoc est, addere, animare milites) iii, 5, 10 Freinsh. injicitur his metus ex dolore, et illis stupor ex gaudio vi, 7, 12. xxv, 1, 7

Inimicitia longum otium non ferunt lii, 7, 1 inimicitia parentum filiis succedentibus xi, 1, 1

Inimicus xx, 5, 12 inimicorum odium xi, 4, 8 inimicis suis hostem acquirere iii, 6, 11

Iniquus judex ix, 6, 8

Inire concubitus (sicut inire matrimonium) ii, 4, 9 Freinsh. bella viii, 2, 11. xii, 11, 6. xv, 1, 9 convivia xxxvi, 4, 2 societatem xxxvii, 4, 3

Initia: primis initis i, 2, 4 inter initia xxi, 1, 3 prima initia prospera fuerant iv, 3, 6 illustra initia ii, 1, 2 inter prima initia vii, 5, 1 initia et exitus urbis admirabiles xvi, 3, 3 initia Romani imperii perstringere xliii, 1, 2 ex sordidis initis ad summa crevere ii, 6, 2

Initiorum noctes quare institutæ Athenis ii, 6, 13 nullo magis quam silentio solennes v, 1, 1

Initiari sacrorum solennibus xi, 7, 14

Injuria animos acuit iii, 5, 4 ex injuriis vinculorum decedere xliii, 2, 4 injuria militum xlii, 3, 1 (active) parentum xlii, 2, 5 (passive) injuriis militum gravari xxxviii, 10, 8 injurias alicujus queri xxx, 3, 5 de injuriis alicujus questum venire xxxii, 2, 3

Injuriousum xviii, 7, 16

Injusta servitute oppressi xi, 1, 2 injustam necem alicujus ulcisci xlv, 5, 5

Innati eodem solo ii, 6, 4

Innixa duabus ancillis xlv, 6, 9

Innocentiam simulare v, 11, 4

Innocentis exilium xxi, 7, 10 ne innocentior fratribus parricidis haberetur x, 3, 1

Innotuit oraculum Apulis xii, 2, 10 quod ubi omnibus innotuit xxiv, 1, 8

Innoxia gens xii, 2, 17 mors xxxii, 3, 3

Innumeræ cædes ii, 9, 17

Inopiam recreare (hoc est, sublevare) ix, 1, 6 Freinsh. inopia dilabuntur bella vi, 2, 14 inopia multorum dierum contrahit pestem ii, 13, 12 fides inopiæ ix, 2, 15 metu inopiæ iii, 4, 8

Inopinanti regi se offert i, 10, 15 inopinantes ii, 4, 19. ii, 5, 5. viii, 3, 15 inopinata præda xlii, 1, 8 inopinatum bellum ii, 10, 13

Inops pecuniæ et sedis xxxviii, 7, 8 inops inter quotidianas rapinas ix, 8, 6

Inquietus (pro inquieto) xlv, 2, 5 (Ita Sallustius Hist. i, 1, 6. Ita Tacitus Annal. iii, 4, 1) Freinsh.

Inquietus in motus externos xli, 2, 8

Inquilini xliii, 4, 5

Inquinari xlii, 1, 7

Inquirere (pro quærere) iii, 4, 10 Freinsh.

Insatiabilis alicujus rei i, 8, 18 insatiabilem imperii cupiditatem gerere xvii, 1, 11

Inscitia ducum, cladium causa iv, 5, 6

Insculpere nomina tesseriis iii, 5, 10

Insectari hostes xv, 3, 11

Insepultus xxv, 5, 2. xli, 6, 5

Insequi delicta, majestatem, vires, regum xxxviii, 6, 1 (persequi) Scheff.

Inserere conciones operi xxxviii, 3, 11 exemplum brevitati operis, ibid. epistolam exenterato lepori i, 5, 10 insita genti superbia (hoc est, innata) v, 3, 6 Freinsh.

Insidiæ in insidiatores versæ xiii, 8, 6 insidiarum fraus i, 8, 9. vii, 5, 6 (Ita 'insidiarum fallacias' dixit Florus ii, 6, 13). insidias instruere xxiv, 2, 1 extruere (idem) xliii, 4, 6 insidiis mandare aliquam rem (est, illam per insidias tentare) v, 2, 5 Freinsh. per insidias interficere xvi, 1, 8 insidias facere, insidias occupare xvi, 1, 10 insidias alicui parare, insidias in aliquem vertere xvi, 4, 8 in insidiis deductus xlv, 5, 4 insidiis tenduntur insidianti regi xliii, 4, 8 insidiis perit Alexander xlii, 13, 10

Insidiari libertati alicujus viii, 1, 3 securis vi, 6, 6

Insidiatores xlii, 8, 6

Insidiosus alloquio ix, 8, 8

Insignia majestatis (hoc est, ornamenta regia) x, 1, 3 Freinsh.

Insignis annus aliqua re (hoc est, notabilis, memorabilis) v, 8, 7. vi, 6, 5. xi, 10, 8 Freinsh. non virtutibus, sed cladibus insignes fuere vi, 8, 3 insignis præter ceteros xi, 10, 8 insignia paucitas aliorum xlii, 7, 4

Insigniter clarus vii, 2, 13 insigniter dimicare xxxiii, 2, 1

Insilire quinquerehem ex scapha xxv, 4, 8

Insimulare (hoc est, accusare) v, 1, 1. xxi, 5, 11 Freinsh.

Insinuare se alicui (hoc est, gratiam et benevolentiam illius percipere) v, 2, 5 Freinsh.

Insolentes divitiæ xx, 5, 3 victoria insolentior redditus xlii, 5, 4

Insolentia xi, 11, 13 accedit servitiæ

insolentia xvi, 4, 7 superba insolentia xxxix, 2, 1

Insolentia animi rebus secundis xxvi, 8, 8

Insolitus feminis habitus xii, 3, 6 insoliti versus ii, 7, 11

Inspectante exercitu xxxiii, 2, 4. xxxviii, 1, 10

Insuperata victoria, sperata quomodoque certior xx, 5, 3

Inspicere (pro perustrare, desolare) xxxviii, 8, 11 ad inspicienda sociorum regna legatos mittunt Romani xxxviii, 8, 11 et ad inspiciendas sociorum res xxxiv, 1, 4 ad inspiciendam rem legatos mittere ii, 15, 7

Inspirari xliii, 1, 8 inspirati vates (hoc est, Deo et spiritu pleni) xviii, 5, 7 (quod Ovidius ad Poetas, qui et Vates dicuntur, transtulit in illis: 'Est Deus in nobis: agitante calescimus illo. Sedibus æthereis spiritus iste venit')

Instantius vi, 2, 11

Instar (hoc est, similitudo, species: hic autem pro vi et efficacia sumitur): in quo instar erat (Ita legend. Nomen enim est, non adverbium) iv, 4, 7 (Vide etiam Ind. Flor.) instar civitatis xviii, 5, 11 (Ita 'instar equi' apud Suetonium in Cæs. 61, 3. 'instar obtinere' §. 1. Inst. de Donat. l. 17. D. de Mort. causa donat.) ad instar (hoc est, ad similitudinem, ad exemplum) xxvi, 3, 2 (Scrivus tamen ad Æn. ii, 15. et vi, 865. ita dicendum negat: sed ipsa illa ratio quam affert, contra ipsum pugnat) Freinsh.

Instaurare bellum ii, 10, 1. iii, 5, 2. xxxvii, 1, 8 bellum ex integro xx, 5, 6 bellum Italiæ xxi, 3, 8 instaurata commensatione xii, 13, 7

Instinctus in ululatus Bacchi Alexandri exercitus xii, 7, 8

Insituere bellum ex integro (hoc est, ut ii, 10, 1 loquitur, 'instaurare') ii, 15, 17 leges (hoc est, condere) iii, 2, 7 Freinsh. aliquem hæredem vii, 2, 5 convivium xii, 13, 8 bene insituta xliii, 4, 12

Instituta (pro legibus) iii, 2, 4 Freinsh. Instruere xvii, 2, 1

Instruere bellum (hoc est, adornare) ii, 10, 12. viii, 5, 2. xiii, 5, 1. xv, 1, 4. xv, 2, 16 classem vi, 3, 1 exercitum vi, 6, 7 insidias xxiv, 2, 1 paves (pro, ad prælium parare) v, 4, 1. xix, 4, 4 victoriam alienam (pro adjuvare) v, 2, 13 Freinsh. instructis decem millibus civium ii, 9, 9 instruere milites spo stipendie v, 9, 9 instruere quid inter concordantes ix,

8, 9 instructo paratque exercitū opprimere Græciam xi, 2, 10 instruere aliquos comestibus auxiliisque xvi, 8, 11 stipendio, frumento instruere victorem xxii, 6, 12 instructus militibus vi, 1, 8 omnibus imperatoris virtutibus vii, 4, 4 instructor epibus quam militibus xvii, 2, 13 instructus legibus (de eo qui leges cognovit et didicit) xx, 4, 5 Vorst. instructus ad obsequium ferendam xxii, 4, 1 instructus viribus Ægypti xxxix, 8, 4

Instrumentum (pro qualicumque suppellectili) xv, 1, 8. xv, 2, 7. xxi, 6, 2 Freinsh. instrumentum regale xxiii, 2, 6 instrumentum luxurie Musica xxviii, 10, 4 instrumenta luxurie tympana et cecypandia xxx, 1, 9 vestes aurate xx, 4, 11 proxima quoque victoria instrumentum sequentis i, 1, 8 instrumenta culicatum in exercitu Antiochi Soteris argentea xxxviii, 10, 4 instrumenta servilis metus ii, 6, 4 instrumenta bellorum alicui sunt opes ix, 8, 6

Inseti i, 8, 6

Insula nova e mari emata xxx, 4, 2 Cyprus insula xviii, 5, 1 abdita insulae ii, 12, 16 Æolides insulae iv, 1, 11 pars Hispanie quæ ex insulis constat xlv, 4, 14

Insulares (id est, qui insulam seu separatam ab aliis domum inhabitant) xxxii, 9, 2 Vorst.

Insultare (pro exultare) ii, 10, 10 Vorst. insultare fortunæ hostium v, 7, 1 insultare apud victos ix, 4, 8 insultare Parthos aliquantisper passus est xlii, 4, 6

Insuper ix, 6, 6. xiv, 6, 12. xv, 1, 8. xv, 3, 5. xxii, 3, 4. xxiv, 4, 9. xlii, 1, 4

Intacti ab alieno imperio (qui non infestantur) ii, 3, 1 Vorst. intactæ ab aliis gentibus ii, 4, 30 agros intactos relinquere iii, 7, 8 intactis manimentis xlv, 2, 5

Integer: ex integro condere urbem ii, 15, 1 integer viribus xxvii, 3, 2 civitates in integrum restituere xxxi, 1, 3 ex integro bellum instituere ii, 15, 17

Intelligere iii, 2, 6. xxxi, 5, 3 apud intellectum loqui xi, 15, 6 intelligi (pro animadverti): ne intellectos se sentiant ii, 8, 3 Vorst.

Intelligentia somniorum (pro scientia interpretandi somnia) xxxvi, 2, 8 Vorst. Imperies ebrietatis xli, 13, 10

Intendere (subaudi mentem) i, 8, 9 Freinsh. (Videtur potius dæd novæ repetendum 'orbitatis dolorem' et conjungendum cum his, 'in ultionis solatio') Vorst. intendere oculos in vultum alicui

jas xli, 8, 8 animam ad favorem alicujus conciliandum xxi, 1, 4 opes suas ad expandendam dominationem xxi, 4, 1 vulnera alicui xxiv, 3, 8 intendere ad nuptias alicujus xlii, 6, 4

Intentus in aliquid ii, 12, 18. xx, 5, 5. xxix, 1, 8 intentus magna robore xxx, 1, 1 intentior prædæ, quam bello xxvii, 4, 8 intentior cura xvii, 8, 10

Intentare verbera ii, 5, 5

Inter initia xi, 3, 4. xxi, 1, 8 inter solia ortum i, 10, 4 inter opulas et pocula xii, 6, 6 inter bibendum xi, 8, 8 inter hæc viii, 4, 9 inter omnes auctores constans fama est xlv, 5, 8

Intercedo xxi, 3, 10

Intercedere (pro vetare, inhibere) xlii, 1, 11 Freinsh. xvi, 4, 12. xxiv, 3, 3

Intercedere (pro perire) ii, 4, 36 et 33. iii, 4, 4. vi, 9, 1 Freinsh.

Intercipere aliquem (ne scilicet aufugere et elabi possit) v, 8, 13 Vorst. Joseph olim interceptus xxvi, 2, 6 interceptus repentina morte xxxvii, 1, 6

Intercludere seditionem alicui ii, 5, 10. ii, 13, 5 intercludere hostes ii, 13, 6 intercludere hostes marinis comestibus in urbe clausos iv, 4, 5 interclusa vete xi, 8, 4 intercluditur pons fluminis xi, 34, 4 (si modo vera lectio: id quod non videtur) Vorst.

Interdicere omnem opem humanam (videtur hic dicere auctor, quod meliores 'igni et aqua') v, 4, 15 ('aqua et igni arere' dicit Tacitus iii, 23, 2. et 50, 6) Freinsh. interdicere alicui conspectum alterius xli, 3, 2 patriam alicui xvi, 4, 5 Interdictum regis xi, 4, 9

Interdum (pro interim) xi, 9, 2 Vorst.

Interea ii, 6, 1. ii, 12, 22. iii, 5, 1. v, 10, 12. ix, 6, 1

Interesse bello xv, 2, 17 civilibus discordiis xvi, 4, 13 neque illius interest xiv, 4, 6

Interfector (hoc est, parricidæ) i, 8, 3. ii, 9, 2. xi, 11, 9. xvi, 1, 17 (utitur hoc vocabulo etiam Plinius vii, 20, p. et xiv, 22, m. et Curtius viii, 7, 36) Freinsh.

Interficere aliquem vii, 6, 6. xii, 5, 10. xxviii, 1, 6. xxxix, 3, 12. xli, 6, 5. xlii, 2, 1 per corpus regis equus interfector ix, 3, 3

Interjectis diebus (hoc est, post aliquot dies) iii, 7, 6. v, 4, 2 Ita: interjectis mensibus xxviii, 1, 6 interjecto tempore i, 5, 8. i, 7, 11. ii, 6, 1. ii, 15, 6. iv, 4, 1 Freinsh.

Interimere xiv, 4, 12 intermentorum manes xvi, 2, 5

Interire cum aliquo vi, 8, 2 inter alta-
ria Dei xvii, 3, 7

inter Interioria spiritu cum igne luc-
tante iv, 1, 4

Interitus urbis xi, 14, 10 populi xxviii,
3, 6 regum xxxviii, 5, 4 cades et interit-
us xxvi, 2, 2

Intermittere omnia officia militaria
xxv, 1, 9 regis majestatis officia xxiv,
2, 7

Intermixtis mulieribus ii, 8, 3

Internecivum bellum xxvi, 2, 3 inter-
neciva odia vi, 6, 2. xi, 9, 4

per Internuntios data responsa i, 2, 12
cum rege Persarum agit Conon vi, 2, 14

Interpellare (pro prohibere, interrom-
pere) xv, 3, 3. xviii, 5, 7. xxvii, 2, 10.
xliv, 4, 14 (Ita apud Senecam in Consol.
ad Marc. cap. 22. 'Accusatores querun-
tur mori Cordum, interpellantes quod
coegerant.' quod verbum quia non intel-
lexit, pessime detorquet in novis (vere
novis) cogitationibus ad Tacitum A. pag.
472. p. 1) Freinsh.

Interposita pactione bella componere
vii, 6, 4. xxii, 3, 3

Interpres xx, 5, 13

Interrogare aliquem xxi, 5, 1 inter-
rogatus xviii, 2, 10

Interrogationem poscere xi, 11, 10

Interrumpere pontem ii, 13, 5

Interstrato bitumine arenae vico i, 2, 7

Intervenire iii, 5, 9. xii, 6, 8

Interventus xi, 1, 7

Intestinum bellum iii, 4, 2 malum
v, 3, 9

Intolerabilis superbia xxix, 1, 3

Intolerandi xli, 2, 8

Intra patriam cuique suam regna fini-
ebantur i, 1, 3 intra nodos abscondita
loramentorum capita xi, 7, 16 intra tri-
gesimum annum defuncti xii, 15, 1

Intractabilia loca frigore xxiv, 4, 4

Intrare castra xviii, 7, 10 portas xxv,
2, 4 urbem xv, 5, 6

Intrepidus xxiv, 4, 8

Intrinsecus (*Inwendig*) iv, 1, 3 Frein-
shem.

Introduce virgo xliii, 3, 11

Introire urbem xii, 13, 3

Introitus Xerxis in Græciam terribilis
ii, 11, 1

Intueri Occidentis regionem xviii, 3,
10

Invadere (hoc est, occupare) v, 8, 12
pro aggredi vi, 2, 11 Freinsh. invadit
illum seditio militum, ibid. invadere ty-
rannidem xvi, 4, 6 invasit bello civitates
xxxi, 3, 2 invadit animos tanta rabies

xxvi, 2, 3 invadit aliquem sollicitudo xlii,
4, 14 invasit terror nominis Alexandri
universum orbem terrarum xii, 13, 2

Invalidiore Parthi xli, 6, 3

Invehi ostio fluminis secundo aestu xii,
10, 5 alveo fluminis xxxii, 3, 14

Invenire uxorem xviii, 2, 9 artes ma-
gicas i, 1, 9 solstitiales ortus sideris
xiii, 7, 10 victoris viam xlii, 4, 3 in-
veniri inferiorem ea parte virum qua
superior sis vi, 2, 14 nemo inventus est
quem, &c. x, 1, 6

Inventa Atheniensium ii, 6, 5 Aris-
tæi xlii, 7, 10 Gargoris xlii, 4, 1 Trip-
tolemi ii, 6, 13

Inventione et exemplo legum æque
claras Lycurgus iii, 2, 7 inventionum
facilitas ix, 8, 10

Invicem munera mittere (pro, sibi in-
vicem) ii, 10, 10 invicem metueri (pro,
se invicem) viii, 3, 14 invicem se time-
bant xlii, 2, 2 invicem se amplexæ xi,
9, 13 Vorst.

Invictus ad devincenda regna xxv,
4, 3 invictus exercitus xii, 4, 10 invic-
tus sicut in hostem, ita et in mortem
xii, 15, 4 invicta juga Alpium xxiv, 4, 4
invictæ opinionis exercitus (hoc est, ex-
ercitus pro invicto habitus opinione ho-
minum) xxxiii, 1, 3 Freinsh.

Invidere incrementis urbis xliii, 3, 13.
xliv, 5, 2 invideri (imperson.) ii, 15, 4
spei urbis invideri, ibid.

Invidia ex virtute v, 2, 4 invidia sa-
peratur amplitudine rerum i, 2, 5 de-
cedit apud posteros, Pref. 6 invidiæ
impetum declinare iii, 7, 9 plus invidiæ
quam gratiæ contrahit virtus alicujus
apud aliquem v, 2, 4 invidia (pro odio
et mala existimatione) xii, 6, 12 Freinsh.
invidiam inferre (vide Inferre)

Invidiosus (hoc est, iniquiore animo)
xii, 3, 9 Freinsh.

Invidiosus xii, 14, 2 invidiosa oratio
(hoc est, oratio ad invidiam movendam
comparata) ii, 8, 9 invidiosa tyrannorum
nomina xxi, 5, 9 invidiosiora (hoc est,
odiosiora) xii, 7, 1 Freinsh.

Inviolatum nullum jus prætermittere
viii, 3, 13 inviolata statua ix, 2, 12

Invisus apud incolas xxxvi, 2, 15 in-
visa tyrannorum nomina xxi, 5, 9 mili-
tibus invisus res xxvi, 3, 5 invisior xxi,
2, 3

Invitare se epulis i, 6, 5. xii, 13, 7
(Ita Livius i, 9, 8.) Freinsh. (Ipse Justi-
nus priore loco habet, 'invitat eosdem
apparatis epulis:' ut non se, sed alios in-
vitasse Cyrum dicat. Sed et in altero

loco non de sui ipsius, sed alterius invitatione agitur) Vorst.

Invitus xviii, 4, 11 ne se regem illæ terre invitæ accipiant xi, 6, 11

Invocare nomen alicujus mortui cum multis lacrymis xviii, 6, 5 invocare aliquem in auxilium xxv, 2, 11

Involucris involuta arenæ onera xviii, 4, 12

Involuta amiculo manus xv, 3, 8 involuta involucris onera arenæ xviii, 4, 12

Inulti xx, 3, 5 nec Alexandro cades inulta fuit xxxix, 5, 1 nec ei inulta scelera fuerunt xxiv, 3, 10

Inundat populus regionem xxxviii, 4, 15

Inusitata elephantorum forma xviii, 1, 6. xxv, 1, 6

Inustæ parvulo corporis notæ xlv, 4, 9 inustæ infantum mammae ii, 4, 11

Inutilis turba (timida et non exercitata) ii, 11, 3 Vorst.

Jocari scurriliter xxiv, 6, 4

Jocus Mithridatis xxxviii, 1, 9 Pseudo-Alexandri xxxix, 2, 6 jocos temperare vii, 3, 4 in seria et jocos artifex ix, 8, 8

Iollas Antipatri filius venenum propinat Alexandro xii, 14, 6 et 9

Iones vincuntur a Dario ii, 5, 12 a Themistocle persuasi Xerxen in pugna ceciderunt ii, 12, 25 Ionii ii, 5, 13. v, 2, 9

Joseph Israelis filius xxxvi, 2, 6

Iphicrates viginti annorum adolescens, Atheniensium imperator vi, 5, 2

Ipsæ (post relativum) : quibus ne ipsi quidem animus defuit i, 9, 20

Ira potentior fuit, quam preces xi, 4, 7 irarum stimuli ix, 7, 8

Iracunde accipere paternas laudes xii, 6, 6

Iracundus adversus hostes vii, 6, 15

Irasci potentis alicujus xvi, 4, 16

Iratus provocatusque v, 4, 11

Ire cessim (hoc est, cedere) ii, 12, 7 Freinsh. in pugnam ii, 9, 11 obviam conatibus alterius ii, 15, 16 ultum xxxviii, 5, 15 plaustro xi, 7, 11 super equos xli, 3, 4 per publicum xvi, 5, 9

Irrigare hortos xi, 10, 9 aquarum abundantia solum irrigatur xli, 5, 4

Irrigui vineis campisque cursus amnium xlv, 1, 7

Irritamenta belli xxxi, 7, 9

Irritati animi ix, 2, 14 irritatæ bello gentes xii, 6, 16

Irrumpere in castra ii, 11, 15 in regionem xiii, 3, 4

Ismenias Thebanorum princeps v, 9, 8

Israel Damasci rex xxxvi, 2, 3

Ister Scythiæ fluvius ii, 5, 10. ix, 2, 11. xxxii, 3, 16

Istri originem a Colchia ducunt xxxii, 3, 13 unde appellati xxxii, 3, 15 eorum origo xxxii, 3, 16

Istriani bellum cum Scythiis gerunt ix, 2, 1 Istriorum rex ix, 2, 2

Ita (id est, ea conditione) : ita remisit illis bellum, ut xi, 4, 10 Vorst.

Itali legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1

Italia olim Saturnia xlii, 1, 5 magna ex parte Græciis habitata xx, 1, 4 fere universa a Gallis occupata xxviii, 2, 6 nunquam satis fida Romanis xxxviii, 4, 14 nisi Italici viribus non subigitur xxxi, 5, 7 Italici et Siciliæ vicinitas iv, 1, 16 Italici horreum Hispania xlv, 1, 5 primi cultores Aborigines xlii, 1, 3

Italicum bellum Alexandri Epirotæ xii, 1, 4. xii, 2, 1 Italici socii xlii, 3, 5 captivi xxxi, 2, 5 Italiciæ originis memores xlii, 3, 4 Italici maris littora xx, 1, 3

Item xxv, 4, 8. xxxviii, 7, 2

Iter ferro patefacere ii, 13, 6 ruri iter ingressus i, 6, 2 felix iter ii, 13, 11 iter facere xii, 10, 7 Delphos iter vertit xxiv, 6, 5 terrestre iter iv, 5, 8 per tanta itineris spatia v, 11, 11 tantum itineris iis frustra emensum xlii, 1, 2 iter habere per varias gentes xxiv, 8, 15

Iterare (hoc est, repetere) v, 7, 6. xviii, 1, 1. xxix, 4, 1 Freinsh. xxi, 5, 1

Iterato (hoc est, iterum) v, 4, 3. v, 9, 14. xi, 7, 11. xv, 2, 6. xvi, 2, 1. xvi, 3, 6. xviii, 1, 11. xxi, 2, 6. xxii, 7, 6 Freinsh. xlii, 4, 4

Iterum i, 7, 12. v, 6, 7. vi, 8, 13. xxi, 6, 4 semel atque iterum i, 10, 21

Jubere xi, 13, 9. xii, 11, 6. xii, 11, 6. xiv, 3, 11. xxxvii, 5, 4 juberi xlii, 7, 2. xliii, 3, 11 jussis matronis solito clamore sacra celebrare ii, 8, 2 jussu exercitu subsequi xi, 15, 4

Jucunda convivia ii, 10, 10

Jucunditas vitæ xix, 3, 8

Judæorum historia xxxvi, 1, 10

Judas Israelis filius xxxvi, 2, 5

Judices Carthaginiensium xix, 2, 5

Judicare xix, 2, 5 judicari hostem ab aliquo xiv, 1, 1 princeps civitatum testimonio judicatus ii, 14, 11

Judicium difficile est cujus laus prima sit ii, 9, 14 judicia legesque respicere xix, 2, 6 judicium de se religioni et fortunæ committere i, 10, 3 populus secutus judicium principum i, 10, 10 nec in

bello judicium deligensima fœdelle ii, 15, 20 judiciorum potestas Spartæ pœnes magistratus iii, 3, 3

Jugum planstri xi, 7, 15 juga montis (pro jugo, et hoc pro apice, cacumine) xiii, 7, 7 Freinsh. jugum servitutis accipere xi, 14, 7 jugum accipere xlv, 5, 8

Jugera xxxvi, 3, 2

Jungere amicitiam xlii, 5, 3 jungere aliquem alicui matrimonium ii, 6, 7 junctus alicui vinulio societatis vi, 5, 11 junctus alicui arctissima cognatione viii, 6, 4 jungere se canes alicujus ix, 3, 5 pacem amicitiamque cum aliquibus ix, 4, 5 diei noctem pervigilium xii, 13, 7 Corinthum eloquentia sua jungere Atheniensibus xiii, 5, 10 jangi alicui (pro jungere se, de societate bell.) xv, 4, 24 Vorst. jungere societatem cum aliquo xlii, 2, 6. xxix, 4, 2 jungere affinitatem cum aliquo xxiv, 1, 8 consortium regni xxiv, 2, 4 junctus regis lateri xxx, 2, 6.

Junonis aedes xi, 4, 11

Jupiter Hammon xi, 11, 2 Dodonæum xii, 2, 3. xvii, 3, 4 Elymæus xxxii, 2, 1 Jupiter secundus Italiæ rex xlii, 1, 5 Jovis filium se nuncupat Clearchus xvi, 5, 8

Juramenti apud veteres solennia xlii, 2, 8. xxiv, 2, 8 (sed ipsa vox 'juramentum' tamen hic non extat: nec est ea tam antiqui ævi. V. c. 22. lib. de Lat. M. Susp.) Vorst.

Jurare in obsequia alicujus xlii, 2, 14 non in regis, sed ducis nomen xxiv, 5, 14 jurati xxi, 3, 4

Jurare cum aliquo ix, 7, 3 more jurantium xvi, 5, 14

Jurgium ix, 3, 3

Jus (pro ditione) ix, 1, 2. ix, 5, 8. xxxi, 1, 2 juris Atheniensium urbs habita ix, 1, 2 juris Mithridatis esse coepit Cappadocia xxxviii, 3, 2 jus captivitatis iv, 3, 3 cognationis (hoc est, necessitudo, ut explicat Paulus L. pen. in fin. D. de Jur. et Jur.) viii, 6, 8 Freinsh. familiaritatis vii, 3, 3. xvi, 5, 15 hospitii xlii, 4, 6 jus sodalitii xx, 4, 14 in æquo jure fratres relinquit pater ii, 10, 8 materno jure et avito vivere, ibid. jure amicitiae patet alicui regia iiii, 1, 2 jura pietatis plus valent apud bonos quam opes iiii, 2, 6 jura populi (pro republica, imperio) v, 3, 7 Vorst. jura affinitatis vii, 3, 9 jure cognationis obtinere aliquid xxviii, 1, 2 in jure societatis retinere aliquem xxix, 4, 6 jure belli civitates factæ populi Romani xxxi, 1, 3 jura patriæ non libente tantum, verum etiam vitæ ipsi

proponuntur xlii, 7, 5 non jure defensionis, sed patrocínio pudoris obtinere veniam xxii, 2, 4 jura proprii facere singulas urbes xxiv, 1, 5 jure victorias potiri populo aliquo xlii, 1, 12 jura gentium et naturæ, majorem ex filiis parenti succedere xvi, 2, 7. xxi, 1, 2. xxxiv, 3, 7 jura humanum (hoc est, naturale sive gentium) xviii, 4, 8 Freinsh.

Jusjurandum Spartanorum de legibus Lycargi non metandis iiii, 2, 11 de Messenia expugnanda iiii, 4, 1 Græcorum, de Thebis diruendis xi, 3, 10 jurjurando aliquem obligare iiii, 3, 11 (Alibi, obstringere sacramenti religione. Vid. Obstringere.) jurjurandi religione solvi iiii, 3, 12

Jumus (substant.) xiv, 5, 10. xxxii, 3, 16. xxxix, 1, 6

Justinus Romæ scripsit hanc epitomen, Præf. 4

Justitia imperiorum (hoc est, in imp. observanda) iiii, 2, 9 morum (hoc est, rectitudo) ii, 2, 9 Freinsh. justitia religione permixta multum ad incrementa populi facit xxvi, 2, 16 justitia Scytharum ii, 2, 5 ingeniis Scytharum culta, non legibus, ibid.

Justus rex jam videtur xxvi, 4, 7 justus heres xv, 2, 14 justus in negotio xlii, 4, 14 justu matrimonio suscepti x, 1, 1 justior rex ætatis experientia, causis xvi, 1, 11

Juvare fortunam virtute xxx, 1, 6 aliquem auxiliis xxxii, 1, 1

Juvenis magnus indolis vi, 5, 2 juvenes matronali habitu amici vii, 2, 6 juvenibus non amplius una veste uti toto anno permisit Lycargus iiii, 3, 5

Juveniles animi xvii, 1, 11

Juventus (pro juvenibus) ii, 4, 1 Freinsh. vi, 7, 10. xviii, 5, 5 Phocænsium juvenus xlii, 3, 4 principes juventutis xlii, 2, 11

Juxta nocturnum visum (id est, ut per somnum viderat) i, 7, 1 Vorst. juxta annum considerare ii, 4, 2 juxta præceptum alicujus ii, 12, 25 regiam magnificentiam xii, 3, 11 imperii terminos xxix, 2, 4 cultum prius fortasse haberi xxvi, 1, 6

L.

Labare (hoc est, nutare, vacillare) xiv, 1, 13 (ita Virgil. Æn. iv, 432) Freinsh.

Labes (pro ruina) xxx, 4, 3 pro initio ruinæ xvii, 1, 5 (Vide Lexicon Calvinii in hac voce) Freinsh.

Labi in luxuriam i, 7, 13. xx, 4, 5 in segnitiam xxi, 2, 1. xxxvi, 1, 1

Labia sibi præcidi jubet i, 10, 15 abscisis auriibus ac naso labiliusque xv, 3, 4

Labienus cum Parthis societatem contra Romanos init xli, 4, 7

Labor militiæ facilius fragilibus iii, 2, 10 labore militum vires acuantur xx, 1, 2 laboribus Græciæ consulere (id est, calamitatibus) vi, 6, 2 Vorst.

Laborare (hoc est, conari, niti) xxi, 5, 10 Freinsh. discordia iv, 3, 1 pestilentia xvi, 3, 4 laborantis regis pestes xxx, 1, 10

Laboriosa urbs xviii, 5, 15

Lac in potu Scythia ii, 2, 8 et Bruttia xxiii, 1, 9 lactis usus ad coagula inventus xiii, 7, 10 lacte ferarum nutritus xlv, 4, 3

Lacedæmon ii, 15, 4 muris cingitur xiv, 5, 6 nunquam ante Antigonom (Philippi ultimi vitricum) capta xxviii, 4, 14 Lacedæmon (tam pro regione quam urbe ponitur, quod notavit et Strabo lib. viii. pag. 263) Freinsh.

Lacedæmonii ad Thermopylas ii, 11, 2 Lacedæmonii bellum gerunt cum Atheniensibus iii, 2, 1. iii, 6, 8. iii, 7, 2 et 14. v, 1, 4 Messeniis iii, 4, 1. iii, 5, 3. iii, 6, 10 Persis ii, 15, 13. v, 11, 6. vi, 2, 7 Thebanis vi, 4, 3. vi, 6, 7 Athenienses monent, ne urbem reficiant ii, 15, 3 Pausaniam damnant ii, 15, 16 Messenen expugnant iii, 5, 1 oraculi monitu ducem ab Atheniensibus petunt iii, 5, 4 auxilia Atheniensium tanquam supervacua domum remittunt iii, 6, 3 inducias cum Atheniensibus faciunt iii, 7, 1 denuo iii, 7, 13 vindices se libertatis Græciæ profitentur v, 2, 13 Athenas capiunt v, 8, 6 Asiam ingrediuntur vi, 1, 4 auxilia a rege Egypti pctunt vi, 2, 1 Agesilaum in Asiam mittunt vi, 2, 7 revocant vi, 3, 17 vinciuntur ab Epaminonda vi, 4, 5 iterum vi, 4, 1 accusantur apud commune Græciæ concilium, et damnantur viii, 1, 4 et 7 Philippum soli Græcorum contemnunt ix, 5, 3. xxviii, 4, 1 ab Alexandro ad Persas deficiunt xi, 2, 7 omnem ferme Græciam commovent xii, 1, 6 Byzantium condunt ix, 1, 3 Tarentum xx, 1, 15

Lacera membra xxxviii, 8, 15

Lacerari verberibus i, 10, 15 lacerato corpore ii, 8, 7 dentibus laceratis visceribus xxviii, 3, 8

Laceratio foeda i, 10, 16

Lacerti (pro brachiis) xi, 6, 7 Freinsh.

Lacessere aliquem xxix, 1, 10. xxxi, 5,

6. xlii, 3, 4 lacessentium clamor xix, 9, 8

Laches Atheniensium dux in Sicilia iv, 3, 6

Lacrymæ ad movendam misericordiam efficacissimæ iv, 4, 2 lacrymæ Alexandri in morte uxoris Darii xi, 12, 6 in morte ipsius Darii xi, 15, 14 lacrymis aliquem deprecari xii, 8, 10 lacrymæ pro contumacia habentur viii, 5, 10

Lacrymare xii, 15, 3

Lacus Thrasymenus xxix, 2, 7 Toloensis xxxii, 3, 9 lacus in Judæa, qui Mortuum mare dicitur xxxvi, 3, 6

Lætare morte alicujus xiii, 5, 15

Lætitia pabuli tanta xlv, 4, 14 lætitia serena xlv, 2, 4 totus in lætitiâ effusus xii, 13, 7

Lætus adoptione Dei xi, 11, 8 victoria xxiv, 7, 4 haud lætus eventus fraudis xxiii, 2, 3 securi lætique ii, 11, 12. xlii, 4, 8 lætior factus xi, 8, 9 lætiora convivia inire xxxvi, 4, 2

Lævinus consul Romanorum a Pyrrho vincitur xviii, 1, 6

Lævinus Prætor Romanus contra Philippum xxix, 4, 4

Lagenæ fictiles xxxii, 4, 6

Lamachus Atheniensium dux in Sicilia iv, 4, 3 occumbit iv, 4, 9

Lamachus Atheniensium dux ab Heracleotis hostibus suis insigne beneficium accipit xvi, 3, 11

Lamentatione flebili invocare nomen alicujus xviii, 6, 5

Lampedo Amazonum regina ii, 4, 12

Lamponius Atheniensium dux in Sicilia iv, 3, 5

Lanæ ac vestium usus Scythia ignotus ii, 2, 9 lanam tractare i, 3, 3

Lanassa neptis Herculis, Pyrrhi Achillis filii uxor xvii, 3, 4

Lancea fixum caput xxiv, 5, 6

Laniatum corpus i, 10, 17

Laniatus avium aut canum, Parthorum sepultura xli, 3, 5

Lanificium ii, 4, 10 Atheniensium inventum ii, 6, 5

Laodamia ultima ex Æacidarum gente a populo interficitur xxviii, 3, 5

Laodice Seleuci (Nicatoris) mater xv, 4, 3

Laodice Seleuci (Callinici) mater xxvii, 1, 1

Laodice Mithridatis soror et conjux veneno, quod in ipsum paraverat, perit xxvii, 3, 8

Laodice Ariarathis uxor quinque filios

necat xxvii, 1, 4 et propterea a populo perimitur xxvii, 1, 5

Laodice Mithridatis soror Ariarathis (modo dicti filii) xxxviii, 1, 1 mox Nicomedia uxor xxviii, 1, 4

Laomedon in divisione imperii Alexandri Syriam accipit xiii, 4, 12

Lapidea simulacra xx, 2, 7

Lapis: quinto lapide castra statuere xxii, 6, 9

Laqueo captus xlv, 4, 9

Lares (pro domibus) xii, 4, 3 Freinsb. patrii lares iv, 3, 3 lares aviti xxxi, 8, 4

Largiri de alieno, facile xxvi, 3, 9 largiri Deos oportet hominibus xxiv, 6, 4 largiuntur magnos spiritus patria et penates vi, 7, 5

Largitiones i, 9, 13

Larissa nobilissima urbs a Philippo capitur vii, 6, 7

Larissa salatrix Aridæ ex Philippo mater ix, 8, 2 (quæ a Ptolemæo 'Larissæum scortum' appellatur xiii, 2, 11)

Lasciviam oculorum i, 3, 2 per lasciviam aliquem flagellis cedere i, 5, 2

Lascivit plebs nimio otio xvi, 4, 3

Lassitudo xxiv, 8, 14

Lassos rescire xxviii, 4, 5

Late regnare in regione xiii, 7, 10

late in Latebris agere xxiv, 4, 5

Latere cocto urbem circumdare i, 3, 7 Latere: vitia morum latent sub umbra eloquentie v, 2, 7 res aliquem non latet xiii, 8, 6

Latini ab Ænea conditi xx, 1, 12

Latinus Hercules filius xliii, 1, 9

Latitudo ii, 2, 2. xlii, 2, 9

Latius solum xxviii, 4, 7

Latratu in Siculo freto iv, 1, 13

Latrocinium maris (pro piratica) xliii, 3, 5 Freinsb. latrocinii vitam mutare xlii, 1, 5 latrocinii infesta regio xl, 2, 4 latrocinii et rapto vivere xli, 4, 7

Latronis more xxvii, 2, 7 non iudicis more, sed fraude ac scelere latronis viii, 3, 15 latrones summovere xliii, 2, 9

Latus: lateri alicujus herere xxix, 4, 8 lateri alicujus junctus xxx, 2, 5

Lavari calida a Romanis didicerunt Hispani xlv, 2, 6

Laudare virtutem xx, 4, 6 res gestas alicujus xxxi, 4, 7 summæ terræ laudanda bona xlv, 1, 6

Lavinia Æneæ conjux xliii, 1, 10 ex cujus nomine Lavinium urbs condita xliii, 1, 12

Laureæ coronæ militibus Philippi contra sacrilegos pugnaturis viii, 2, 3 tot bellorum laureæ xiv, 4, 17

Laus terrestris belli v, 4, 7 laudes pa-

ternæ xii, 6, 6 bellicæ gloriæ xviii, 7, 19 magnis scriptorum laudibus celebrari ii, 9, 16

Laxamentum xli, 5, 1

Laxare vincula xiv, 4, 1 laxat dolor vocem xlii, 4, 13

in Lecto annulus investus xv, 4, 5 in lectum socrus concessit xxvi, 3, 6

Legare testamento (pro relinquere) v, 11, 2 Freinsb.

Legatus Romanus xxxi, 2, 8 legatus Scipioni datus frater Africanus xxi, 7, 2 Legati Achæorum ad Pyrrhum xxv, 4, 4 Ætolorum necantur ab Apelis xli, 3, 10 ad Aristotimum Eliorum tyrannum xxvi, 1, 5 Afrorum ad Alexandrum xii, 13, 1 Antiochi ad Scipiones xxxi, 7, 4 Argyraspidum ad Antigonum xiv, 3, 11 Artaxerxis ad Græcos vi, 6, 1 Atheniensium ad Alcibiadem v, 3, 2 Philippum viii, 4, 1 et 6 Pyrrhum xxv, 4, 4 Attali ad Romanos xxx, 3, 5 Brutiorum ab Agathocle decipiuntur xliii, 2, 1 et 2 Carthaginensium ad Alexandrum xii, 13, 1 ad Romanos xxxi, 4, 3 Cati-

nensium ad Athenienses iv, 4, 1 Corinthiorum ad Spartanos v, 10, 12 Dardani-
orum ad Ptolemæum (Ceraunum) xxiv, 4, 9 Darii (primi) ad Carthaginenses xix, 1, 10 Dionysii ad Syracusanos xxi, 2, 6 Eumenis ad Antipatrum xiv, 2, 4 Gallorum ad Alexandrum xii, 13, 1 ad Antigonum (juniorum) xxv, 1, 3 ad Ptolemæum (Ceraunum) xxiv, 5, 1 Gæcorum ad Philippum (primum) viii, 4, 3 Corinthi ix, 5, 1 Hispaniarum ad Alexandrum xii, 13, 1 Italorum ad Alexandrum, ibid. ad Pyrrhum xliii, 3, 5 Lacedæmoniorum ad Athenienses ii, 15, 3 et 7 ex sententia Themistoclis vincuntur ii, 15, 8 ad Philippum viii, 4, 6 Locrensi-
um ad Spartanos xx, 2, 13 Megabyzi ad Amyntam Maced. necantur vii, 3, 7 Messeniorum ad Pyrrhum xxv, 4, 4 Philippi I. ad Athenienses viii, 4, 2 Philippi III. ad Hannibalem a Romanis capiuntur et dimittuntur xxix, 4, 2 Phoen-
censium ad Philippum viii, 4, 6 Phraatis ad Cæsarem xlii, 5, 8 Pyrrhi ad Antigonum xxv, 3, 1 Rhodiorum ad Romanos xxx, 3, 5 Romanorum ad Ætolos xxviii, 1, 5 superbum responsum referunt xxviii, 2 per tot. in Africam

xxxi, 2, 1 ad Antiochum xxxi, 1, 3 iterum xxxi, 4, 4 Hannibalem regi suspectum reddunt xxxi, 4, 9 in Græciam xxiv, 1, 5 violentur ab Achæis xxiv, 1, 9 ad Mithridaten et Nicomedem xxxvii, 4, 4 ludibrio habentur xxxvii, 4, 9 Sardorum ad Alexandrum xii, 13, 1

Siculorum ad eundem, *ibid.* Sosostriis ad Scythas ii, 3, 8 Tarentinorum ad Pyrrhum xviii, 1, 1 Thebanorum ad Spartanos v, 10, 12 Tyriorum ad Alexandrum xi, 10, 10 uxorum ad Scythas ii, 3, 16

Legationes (pro legatis) viii, 4, 3. xxx, 3, 5 Freinsh. in legationem proficisci ii, 15, 6 legationes audire iii, 4, 11

Legere (pro eligere) ii, 7, 4. v, 3, 3. xiii, 1, 13 Ita: lecta (pro electis) ii, 18, 3. xiii, 1, 13 Freinsh. in militiam lecti xii, 11, 5 lectissima manus xii, 10, 1 exercitus lectissimorum virorum xliii, 5, 6 legere sortem vitæ i, 6, 6 (ubi iudem pro eligere est) Vorst. legere concilium omnium veluti unum senatum ex omnibus civitatibus ix, 5, 2 lectis epistolis i, 6, 1

Legio Romana xxxi, 8, 6 partem legionis emittere xlii, 4, 8. xlii, 4, 10 legiones conscribere xxxiii, 1, 2

Leni salo xlii, 4, 7 lenes cursus amnium xlii, 1, 7 lenibus verbis monere xii, 11, 7

Lenocinia et artes ludicras loco armorum exercere iubentur Lydi i, 7, 13 lenocinia (pro, ut sup. v, 11, 7 appellat, 'venis patrociniis') xi, 12, 12 Freinsh. lenocinia querere in leges pacis, *ibid.* (pro querere ea, quibus leges pacis faciliores reddantur) Vorst.

Lenones xxi, 5, 7 (pro legatis) ii, 3, 8 Freinsh.

Leo dormientem Sandoecottum lambit xv, 4, 17 leo ferocissimus ab inermi Lysimacho interficitur xv, 3, 8

Leonatus nascendo regi tutor constituitur xlii, 2, 14 in divisione imperii Alexandri minorem Phrygiam sortitur xlii, 4, 16 occumbit xlii, 5, 14

Leonida Lacedæmoniorum rex ii, 10, 16 Thermopylas contra Persas occupat ii, 11, 2 et 9 post egregiam pugnam cum suis oeditor ii, 11, 18

Leonidas Spartanorum regis frater, Siculorum dux adversus Carthaginienses xix, 1, 9

Leonides tyrannicida xvi, 5, 13

Leontini xxii, 2, 2

Leontiscus Ptolemæi filius xv, 2, 7

Leophron Rheginorum tyrannus xxi, 3, 2

Leosthenes dux Atheniensium xlii, 5, 12

Lepidus Ægyptio regi tutor datur xxx, 3, 4

Lepori exenterato literæ inditæ i, 5, 10

Levare auxilio inferiores v, 2, 12 le-

vatar crimen communi facto xii, 10, 10

Levi momento i, 10, 11

Levitas puerilis xxxviii, 9, 9

Lex: legem parendi alicui dicere ii, 3, 8 legem pacis alicui statuere ix, 5, 2 (in quibus 'lex' pro conditione.) Vorst. sub legibus vivere æquo animo xxxi, 1, 8 lege victi impensas belli suscipere xxxiii, 1, 5 leges nullæ Atheniensibus antiquis ii, 7, 3 et Scythis ii, 2, 5 imo omnibus antiquissimis i, 1, 2 leges Lycurgi iii, 2, 7 et deinceps. legum Creticarum et Laconicarum celebritas xx, 4, 4 leges (pro conditionibus pacis) v, 3, 6 leges pacis xxx, 3, 9 Freinsh. in leges pacis lenocinia querere xi, 12, 12 leges alicujus respuere xii, 1, 7 in leges alicujus transire xii, 3, 6

Libamenta dare Oceano xii, 10, 4 Deæ solvere xviii, 5, 4

Libentius xxi, 5, 6

Liber pater xii, 7, 6 Orientis rex xlii, 3, 2 Liberi patris militia ab Argyraspid. superata xiv, 2, 8

Liber postremus xliii, 5, 11

Libera civitas xix, 2, 5 potestas xxii, 4, 3 provincia libera facta est xxxiii, 2, 7

Liberalitas xxxviii, 7, 10 Pyrrhi xviii, 1, 10

Liberare matrem infamia xi, 11, 6 aliquem obsidione xv, 1, 3 patriam xvi, 5, 12 liberari bello ii, 6, 21. v, 3, 9 metu belli xxxv, 1, 4 liberatus magno æstu xi, 13, 3

Liberatio (hoc est, in libertatem assertio) v, 8, 12 Freinsh.

Liberi liberorumque matres xxvi, 2, 3 suscepti liberi xxxviii, 2, 4. xxxviii, 9, 8

Liberius regionem depopulari xxvii, 2, 11

Libertas aliorum, tyrannorum servitus v, 10, 8 libertas militum nimia formidabilis xlii, 2, 2 libertas nullo pretio venalis ii, 14, 3 libertas Ætolorum ad Romanos usque illibata xxxii, 1, 2 Græcorum expirat ix, 3, 11 libertate a Romanis donatur Græcia xxxi, 3, 2 Macedonia xxxii, 2, 7 libertatis Græciæ vindices v, 2, 13 libertatis penas pendit Callisthenes xv, 3, 6 (Ita 'libertas' est pro libertate loquendi; ut 'moderatio' pro moderatione animi). usurpare libertatem (pro libere loqui) ix, 4, 10 Vorst.

Libido (pro voluntate) ii, 7, 3 (Sicuti superioris ævi Germania *Muthwill* in bonam partem accepit) Freinsh. (Sallustius B. Cat. 'Magis in decoris armis et militariibus equis libidinem habebant.' Et

sane ipsi vocis origini id consentaneum est) Vorst.

Libyæ termini i, 1, 5 pars Libyæ provincia facta est xxxix, 5, 3

Licentia immoderata militaris xxxi, 1, 8 ut non tam sacrilegii ultor extitisse, quam sacrilegiorum licentiam quæsisse videretur viii, 2, 5

Licet (verbum) ii, 2, 6. viii, 2, 12 et 5, 11. xiii, 2, 6. xiv, 2, 12. xxxviii, 4, 1. xliii, 5, 6

Licet (conjunctio) xxi, 5, 9. xxxiv, 1, 2

Licinius Crassus consul ab Aristonico vincitur xxxvi, 4, 8

Lignæ tabellæ ii, 10, 13. xxi, 6, 6 lignei muri ii, 12, 13

Ligortas Achæorum prefectus xxxii, 1, 9 (Scrib. potius Lycortas) Vorst.

Liguos Massiliensium assidui hostes xliii, 2, 13. xliii, 4, 9. xliii, 5, 1

Limina domus xix, 3, 11

Limum ii, 1, 20

Lineamenta oris, corporis i, 2, 2. i, 9, 10. iii, 5, 11 lineamentorum alicujus similitudo xliii, 2, 10. xlv, 4, 9

Linguae obligatio xliii, 7, 1 linguae usum accipere xliii, 7, 2 linguae nodi soluti xlii, 7, 6

Lini spartique vis ingens xlv, 1, 6

Liquor fontium xxiii, 1, 9

Lis: ipso litis tempore ii, 10, 10 columnæ litium xxxviii, 7, 8

Litare hostias xx, 2, 14

Literæ occultæ ii, 10, 15. xxi, 6, 6 literæ Græcæ (hoc est, lingua Græca) xx, 5, 13 literas facere (pro scribere) xxvii, 2, 6 Freinsh. literæ Athenas veluti templum habent ii, 6, 6 (ubi pro tota doctrina, et artibus liberalibus). literarum studium vi, 8, 9 homo inter literas natus, ibid. Vorst.

Littorales (hoc est, littoris accolæ) xii, 10, 6 Freinsh.

Littus Amazonum ii, 4, 21 Adriatici maris xxxii, 2, 14 mari proximum littus incolere xviii, 3, 3 rus propter littus maris xxxi, 2, 3 littora Oceani xii, 10, 1 et 13, 1 Italici maris xx, 1, 3 Hispaniæ xlv, 2, 3 arctantia freti littora xlv, 1, 9

Livius a Tiro reprehensus xxxviii, 2, 11

Lixarum in exercitu Antiochi ingens numerus xxxviii, 10, 2

Locare juventutem in insidiis ii, 8, 2 locare magna pecunia templa facienda viii, 2, 8. xvi, 5, 13

Locrenses ad Spartanos decurrunt xx, 2, 11 Leophronis Rheginorum tyranni bello premuntur xxi, 2, 2 Locri a Romanis ad Pyrrhum deficiunt xviii, 1, 9 ingentem Crotoniensium exercitum cadunt xx, 2, 6 expugnantur a Dionysio majore xx, 5, 1 abiguntur a Dionysio minore xxi, 2, 9 et spoliuntur xxi, 2, 7 Dionysium ejiciunt xxi, 2, 9

Loculus argentens xxxix, 1, 6

Locuples negotiator xx, 4, 3 locupletes Dii xxiv, 6, 4 ex plebe locupletissimi xxii, 2, 12

Locus: in locum alicujus eligere aliquem belli ducem vi, 1, 7 in locum omnium solus successit vi, 1, 12 in locum alicujus creatur dux viii, 1, 14 in locum alterius præesse aliquibus xii, 12, 9 evocare aliquem in locum alicujus, ibid. locum unum competunt omnes (id est, dignitatem, honorem) xiii, 2, 1 Vorst. quo in loco positæ sint Syracusæ xxii, 5, 3 locum primum gratiæ apud regem occupare xxxi, 6, 1 post hunc tertio loco regnavit xliii, 1, 6 locus spectaculorum in senatu datus xliii, 5, 10 loca bello opportuna occupanda iv, 4, 8 ad locorum patientiam animalia generat natura ii, 1, 11 locorum vitia quasitis arte remediis molliuntur ii, 1, 6 illustri Macedoniæ loco natus xv, 3, 1 suffectus in loca eorum novis regibus xi, 10, 7

Longe pluris ultio fait quam injuria iii, 7, 6 qua parte virium longe superior sit vi, 2, 14 longe major militum numerus ix, 3, 9

Longinqua militia xi, 1, 3 longinqua a domo militia xi, 5, 9 expeditio xviii, 1, 3 longinqua bella i, 1, 7. xli, 1, 8

in Longitudinem et latitudinem multum patet Scythia ii, 2, 2

Longus luctus xlii, 4, 14 longa militia (pro longinqua) xviii, 1, 2 obsidio xiv, 6, 5 navigatio xvi, 2, 5. xxxii, 2, 15. xlii, 2, 10 longe naves xliii, 5, 7 longum otium (pro diuturno) iii, 7, 1 Freinsh.

Loquacitas nuntiorum ii, 15, 15

Loqui fortius quam facere xxviii, 2, 14 apud intellecturum loqui xi, 15, 6 loquitur fama hanc rem xviii, 4, 7

Loramenta xi, 7, 16

Lorica brevior iii, 1, 8 lorice plumatæ Parthorum munimentum xli, 2, 10

Lucani bellum gerunt cum Alexandro Epirota xii, 2, 12 cum Locrensisibus xxi,

3, 3 Pyrrhum in Italiam vocant xviii, 1, 1 a Bruttiis, progenie sua, vincuntur xliii, 1, 5 Lucanorum mores xxiii, 1, 8

Lucri spe xviii, 5, 10

Luctatur spiritus cum igne inter interiora iv, 1, 4

Luctuosa (hoc est, tristia, lugubria, damnosa) ix, 3, 3. xxxviii, 8, 14 Freinsh.

Luctus exercitui indictus xii, 3, 1 Orodii ob eadem Pacori xlii, 4, 14 nimius luctus est contra decus regum xii, 12, 12

Lucullus summus imperator xxxvii,

1, 8 Tigranen vincit xl, 2, 2

Lucus Marti sacer xliii, 2, 3

Ludentes i, 6, 2

Ludibrium fortunæ Seleucus (Callinicus) xxvii, 2, 5 ludibrium omnium inter æquales aliquem reddere ix, 6, 6 in ludibrium favoris aliquem ostendere xxxvi, 1, 5 ludibrium (pro opprobrio) xix, 3, 8 Freinsh.

Ludicræ artes i, 7, 12

Ludimagister ex rege Dionysius xxi, 5, 8

Ludus sunt illa omnia xxix, 3, 2 ludi in conviviis xii, 3, 11 inter epulas ix, 4, 1 in nuptiis Cleopatæ Philippi filie ix, 6, 3

Luere supplicia (hoc est, poenas dare) ii, 5, 6. viii, 1, 4 poenas, idem. i, 9, 8. viii, 1, 13. xvi, 2, 5 Freinsh. (Exprimitur et modus supplicii: ut) luere supplicia crucibus ii, 5, 6 (Additur et casus tertius): luere poenas alicui xii, 2, 17 Vorst.

Loes (pro peste) xx, 5, 10 Freinsh.

Lugere xxiii, 2, 10 lugere fortunam publicam xxviii, 4, 6 lugentia castra xviii, 7, 10

Lugubri veste induti Olympiadis accusatores xiv, 6, 6 (scilicet ad concitandam mulieri invidiam. Tangit hunc morem etiam L. 15. §. 27 D. de Injur.) Freinsh. lugubre spectaculum xxiv, 2, 4 lugubres nuptiæ xvi, 5, 3

Luna nocte deficit xxliii, 1, 7

Lupa Marti sacra xliii, 2, 7 Romulum et Remum alit xliii, 2, 6 (Hinc):

Laporum animi Romanis xxxviii, 6, 8 Lupanar: stare in lupanari xxi, 3, 4 conspici in popinis et lupanaribus xxi, 5, 4

Lupercus Romanis, qui Græcis Pan est xliii, 1, 12 (Hinc):

Lupercalia xliii, 1, 7

Lupus Hicroni puero tabulam eripit xxliii, 4, 9

Luscinus Fabricius: vide F.

Lusitanorum equorum celeritas xliv, 3, 1

Lustrationis castrorum apud Macedonas mos xiii, 4, 7

Lux: lucis splendor xxi, 2, 1

Luxuria (pro luxu) iii, 3, 4 et 5 (pro levitate quasi et nequitia) v, 5, 7 (Vide A. Gellium vii, 11) Freinsh. luxuria divitiarum ii, 14, 6 opum xxxi, 8, 9 in luxuriam lapsus i, 7, 13. xx, 4, 5. xxxi, 6, 3 revolutus xxx, 1, 7 luxuria Antiochi (Soteris) ducentis in Parthos xxxviii, 10, 2

Luxuriati xx, 4, 7

Luxuriosa convivia xi, 10, 2

Luxus (pro inutili vestium magnificentia) xii, 3, 10 Freinsh.

Lycæus, qui alias Pan, Romanis Lupercus xliii, 1, 7

Lycæonia dono Romanorum Ariarathis filiis cedit xxxvii, 1, 2

Lycia in divisione imperii Alexandri Nearchi evenit xiii, 4, 15

Lycortas Achæorum dux xxlii, 1, 9

Lycurgus Spartanorum legislator iii, 2, 4 auctorem legum suarum Apollinem Delphicum fingit iii, 3, 10 easque voluntario exilio firmat iii, 3, 12

Lycurgus alius Spartanorum rex xxix, 1, 6

Lydi rege Cræso cum Cyro bellum gerunt i, 7, 3 ante Cyrum invicti i, 7, 13 rebellantes lenocinia et artes ludicras exercere jubentur i, 7, 12 Tuscos condunt xx, 1, 7

Lydia in divisione imperii Alexandri Menandro evenit xiii, 4, 15

Lyncistarum familia xi, 2, 2. xi, 7, 1. xii, 14, 1 (Legendum potius Lyncistæ. V. Not.) Vorst.

Lysander Spartanorum dux Alcibiaden vincit v, 5, 2 et Cononem v, 6, 4 Athenienses omni ditione exiit v, 7, 3 ipsamque urbem obsidet v, 8, 1 et capit v, 8, 6 interficitur vi, 4, 6

Lysias orator et exul Syracusanus 500 milites suo stipendio conductos Atheniensibus auxilio mittit v, 9, 9

Lysimachia urbs terræ motu evertitur xvii, 1, 2

Lysimachus in divisione imperii Alexandri Thraciæ et Ponto præficitur xiii, 4, 16 bellum contra Antigonum instruit xv, 1, 4 a Cassandro sociis in auxilium mittitur xv, 2, 17 leonem interficit xv, 3, 8 et generum suum Cassandri filium xvi, 2, 4 et filium suum Agathoclen xvii, 1, 4 Pyrrhum Macedonia pellit xvi, 3, 2 Ly-

simachi vita et laudes xv, 3, 1 cum Se-
leuco bellum et comparatio xvii, 1, 8
mors xvii, 2, 1

Lysimachus superioris filius ab avun-
culo Ptolemæo occiditur xxiv, 3, 7

M.

Macedones inter otia Græcorum emer-
gunt vi, 9, 6 regem infantem in cunis in
aciem deferunt vii, 2, 8 sub Alexandro
omnium rerum præter militie immunes
xi, 1, 10 gaudent amisso Alexandro xlii,
1, 7 Olympiada occidentam decernunt
xiv, 6, 7 Macedonum indurata bello vir-
tus ix, 3, 9 virtus xi, 6, 11 laus xi, 9, 5
instituta ad comitatem xi, 11, 12 reges
vii, 1, 11 ante Alexandrum diademate
non usi xii, 3, 8 salutantur non adoran-
tur xii, 7, 8 Macedoniæ regum sepulcra
vii, 2, 2 numerus xxxiii, 2, 6 virtus vii,
1, 4

Macedonia vii, 1, 1 et seqq. caput
imperii Alexandri xlii, 6, 11 Macedoniæ
nobilitas xxxiii, 1, 1 status turbatus
xiv, 6, 8 Macedonia (pro, ex Macedonia)
xii, 1, 4 (Vide Notam Bernec. ad xiv,
5, 9) Freinsh.

Macedonibus invictæ opinionis exerci-
tus xxxiii, 1, 3 Macedonicum imperium
xxvi, 1, 10. xxxviii, 7, 1 bellum xxix,
4, 11. xxxiii, 1, 1 et 6 Macedonico me-
tu soluti Romani xxix, 3, 7 Macedonici
regni finis xxxiii, 1, 7

in Macello perstare xxi, 5, 6

Machinari alicui exitium xxix, 4, 5
et 6

Macies terræ (pro siccitate et asperi-
tate) xliii, 3, 5 Freinsh.

Macula segnitie (id est, ex segnitia)
xxvi, 1, 2 Vorst. servitio xii, 5, 5

Madere suo pariter et hostium croce
xxviii, 4, 7

Maotis ii, 1, 19

Magas rex Cyrenarum xxvi, 3, 2

Magi regnum Persarum invadunt i, 9,
9 occidunt a septem i, 9, 23 Magorum
Babyl. dexteritas in vaticinando xii, 13,
3 Magorum prædicta contemnere xii,
13, 5

Magia Ægyptiorum studium xxvi, 2,
7 Zoroastris inventum i, 1, 9

Magicæ artes i, 1, 9

Magis (comparativo junctum) iii, 2, 7.
xii, 11, 2 (Ita 'magis clarior' L. fin. C.
de Jure domin. impetr.) Freinsh. (Plura
id genus congesta Bernecerus in Notis
ad iii, 2, 7) non moribus magis quam

armis (pro armis seque ac moribus) i,
10, 19 Sic et: non magis virorum imperio
quam feminarum virtutibus ii, 1, 2
(Vide et iii, 2, 7) Vorst. maxime xii, 5,
2 et 6, 10

Magister nequitie xxx, 1, 9 præcepta
magistri xvi, 5, 13

Magistratus Spartanorum ii, 10, 14
magistratus annui ii, 7, 2 creare magi-
stratus iii, 3, 2 ad magistratus rem deferre
xliii, 4, 9

Magnanimitas Alexandri xi, 12, 13

Magnifica xvi, 3, 8 res amplæ magni-
ficæque ii, 1, 1 magnificentior animo ix,
8, 13 magnificentiora castra solito xii, 8,
16 (majora) Scheff.

Magnificencia ludorum ix, 6, 3

Magnitudo (pro excellentia) ii, 15, 18
Ita: magnitudo Alexandri xii, 16, 4.
xiv, 5, 10 Mithridatis xxxvii, 2, 1 (pro
potentia) xxxvii, 4, 5 (pro mole corporis)
xi, 13, 5 et 8 Freinsh. magnitudo Cyri
prænuntiata fuit i, 4, 3 magnitudine ani-
mi aliquid facere xi, 13, 13 ea magnitu-
dine virum et sapientie fuit in omnibus
xiii, 1, 11 magnitudinis infinitæ elephan-
tus xv, 4, 19

Magnus (pro multo) xxii, 7, 6 magnus
apparatus belli vi, 2, 10 nitor xliii, 4, 2
dux magnus xlv, 2, 7 magna cura vi, 3,
2 indoles vi, 5, 2 ambitio i, 3, 2 magna
voce exclamare v, 10, 1 magni vortices
pelagi iv, 1, 13 corona aurea magni pon-
deris xi, 10, 10 magnæ res gestæ vi, 2,
10. xii, 4, 2 magnæ opes xviii, 4, 6
laudes ii, 9, 16 magnis fueram impensis
aliquem efferre xii, 1, 1 magnis sapientie
incrementis ornatus xx, 4, 3 major impet-
tas (hoc est, acerrimus, et cui resisti non
potest) iv, 1, 1 (Ita 'major casus' L. 1.
D. de Edendo. 'major malitas' L. 5. D.
Quod metus causa. 'major vis' L. 3. §. 6.
1. D. Naut. Caup. Stab. et L. 25. §. 6.
D. Locati). major valetudo xlii, 2, 11
majoris belli causa ii, 12, 12 majoris im-
perii studium iv, 3, 5 majores spiritus vi,
7, 5 in majus omnia extollit fama ii, 13,
2. xiv, 1, 2. xxv, 1, 8 (Ita fere Livius
iv, 1, 8 et 84, 7) Freinsh. Athenarum
restitutio in majus ii, 14, 2 maximum
pervigilie malum xxiv, 8, 14 maximi
imperii subversi et recepti auctor v, 4,
12 maximis plurimisque urbibus regionem
possidere xxxviii, 4, 7 maximi duces xii,
1, 7 maxima Hyrcanorum gens i, 6, 16
maximæ opes ix, 8, 5 maximam gloriam
invenire iii, 7, 10 maximarum gentium
viribus succinctus vi, 1, 2

Mago xviii, 7, 19. xix, 1, 1

Mago Carthaginiensium dux Romanis auxilio missus xviii, 2, 1

Majestas regia i, 7, 7. i, 9, 11 Africanus xxxi, 7, 7 majestas Deorum vindicata per illum viii, 2, 7 sine majestate numinis Apollinis nihil unquam gesserunt Athenienses viii, 2, 11

Majores xi, 4, 6 majores paterni xxxviii, 7, 1

Malchus Carthaginiensis exul xviii, 7, 2 patriam obsidet viii, 7, 6 filium suum cruci affigit xviii, 7, 15 occiditur xviii, 7, 18

Male agere rem (pro infelicer) iv, 5, 4 (Vide et Ind. Nep. in Male) Vorst.

Maligne præbere comœtus (*Nicht zu lieb werden lassen, durch den rauffen geben*) v, 2, 14. (Ita Plinius vii, 50 'Malignum et breve est hoc munus naturæ (vitam intelligit) etiam in iis, quibus largissime contingit.' Ita Seneca Benef. vi, 34 'Maligne apertas fores.') Freinsh.

Malle: qui se fœminam malit esse quam virum i, 3, 3 (Ita Nepos: 'Cupit se tecum affinitate conjungi,' pro cupit tecum aff. conjungi. V. Ind. in Nep. v. Cupere, et Postulare) Vorst.

Malum (pro infortunio) xvii, 1, 5 malum intestinum v, 3, 9 malum discordia (hoc est, pomum Eridis) xii, 15, 11 Freinsh. tanti mali sensus ad omnem ætatem penetravit v, 7, 5 causa et origo mali viii, 1, 4 mali labe xvii, 1, 5 finis mali xx, 2, 6 alterum alterius malo crescit xxiii, 2, 6 mala iv, 5, 3. xvi, 4, 1. xviii, 6, 11 fœsus malis iii, 7, 13 mala captivitatis iii, 5, 2. xxxix, 3, 5 dissensionis xvi, 3, 8

Mamma (etiam virorum est): sagitta sub mamma tractus xii, 9, 12 Vorst. dexteriores infantum mammas inurebant Amazones ii, 4, 11

Manat origo alicujus ab aliquo xxiii, 4, 4 omnia sanguine manant xxxviii, 8, 5

Mandare (hoc est, jubere dici, *zuentschieden*) xxiv, 2, 4 insidiis (hoc est, uti insid.) v, 2, 5 Freinsh. mandare aliquem interficiendum v, 2, 5 mandare adoptionem (pro, mandare ut aliquis adoptetur) ix, 2, 3 Vorst. mandare alicui curam alicujus xiii, 6, 10 ultionem sui violatis numinibus xxxix, 3, 11

Mandata alicui dare ad parentes ejus xii, 15, 3 mandata occulta data sunt legatis xxxiv, 1, 5 mandatis occultis societatem inire cum aliquo xxxi, 1, 7 mandatis tacitis alicui præcipere xxxi, 2, 1

Mane: primo mane i, 10, 4

Manere: fortius mansisse, quam dimi-

casae ii, 11, 11 ab alieno imperio intacti aut invicti mansere ii, 3, 1 consuetudo hæc in successoribus mansit xii, 4, 7 originis ejus argumentum etiam in posteris mansit xv, 4, 9 Atheniensibus etel fractas sint opes, manere tamen navalem usum vi, 1, 8

Manes interfectorum placare xx, 2, 6 Manium pacem occupare xx, 2, 7 Manes interemtorum obversantur ante oculos xxvi, 2, 5 Manibus interfectorum penas pendere xxxvi, 4, 2 Manibus alicujus parentare xxxix, 3, 12

Manifesta damna ii, 3, 11 manifesto quodam numine xlv, 4, 7

Manifestare: quantum in juventute profligatum sit, victi contumaces fœminarum animi manifestant xx, 4, 13 manifestant munera gratam voluntatem reddentiam vota xxiv, 6, 10 hoc ipsorum vocabulo manifestatur xli, 1, 2

Manipulus hostium xxxiii, 2, 2

Manlius Vulso consul xli, 4, 3 (Vide etiam Bulso)

Manlius Maltinus a Mithridate vincitur xxxviii, 3, 8 idque in Cappadocia xxxviii, 4, 4

Mansiones (pro itineribus, hoc est contrarium pro contrario, quæ quomodo idem quandoque significant, dicit aliquid A. Gellius lib. vii, cap 21) xiii, 8, 5 mansiones (possunt etiam dici castra, quod in iis manetur. Vide Livium xlv, 33, 8. idem ergo est 'continuatis mansionibus,' quod 'cont. castris.' Vide Notam Bernecc. ad h. l.) Freinsh.

Manuefacta barbaria xliii, 4, 1

Mansuetudo xv, 4, 10 mansuetudinem mulieribus assignant Parthi xii, 3, 7

Manubie (pro omnibus quæ bello capta sunt) v, 10, 12 Freinsh.

Manumittere servos iii, 5, 6. xvi, 5, 1 manumittendi potestas nulli permessa apud Parthos xli, 2, 5

Manus abstinere a proximis viii, 6, 4 in manibus alicujus pueritiam agere xii, 6, 11 (Nostris, *auff lemandes Armen.*) Sic: in manum accipere i, 4, 12 manu promptus xliii, 4, 11 manu fortis xxv, 4, 8 Vorst. manus (pro copiis, exercitu) ii, 12, 10. ii, 12, 3. xii, 10, 1. xlii, 5, 7. xxviii, 2, 5. xxx, 3, 2 (pro multitudine, turba) xvi, 3, 7 Freinsh.

Marathon ii, 15, 18

Marathonia pugna ii, 11, 2 et 12, 12

Marathonii campi ii, 9, 9

Marcere: otio et desidâ corrupti marcebant xxx, 1, 3 marcens quotidiana luxuria xxxiv, 2, 7

Marcus Lepidus: vide L.

Mardi subiguntur ab Alexandro xii, 3,
4 a Phraate xli, 5, 9

Mardonius cum exercitu in Græcia re-
manet ii, 18, 8 Olynthum expugnat ii,
14, 1 vincitur et fugatur ii, 14, 5

Mare Adriaticum xx, 1, 9 Ægyptium
ii, 1, 19 Caspium xlii, 2, 9 Inferum xx,
1, 7 Mortuum xxxvi, 3, 6 Ponticum ii,
1, 19 Superum iv, 1, 1. xx, 1, 8 maria
pontibus a Xerxe strata ii, 10, 24 maris
latrocinium (pro piratica) xliii, 3, 5
Freinsh.

Marem fœminæ matrimonio junxit pri-
mus Cecrops ii, 6, 7 mares ii, 4, 10

Margiani xli, 1, 10

Marini comæatus iv, 4, 5 marinæ au-
ræ status xlv, 1, 10

Maritus : uxor mariti sanguine dotata
i, 7, 19 corpus interfectoris super mariti
reliquias cremavit Olympias ix, 7, 11
memoria mariti xiv, 5, 10 post mortem
mariti xvi, 1, 2 uxor maritum oculis fa-
tigabat xxiii, 2, 9

Maritima urbs ix, 1, 2

Marpesia Amazonum regina ii, 4, 12
interficitor ii, 4, 16

Mars Amazonum pater ii, 4, 18 item
Romuli et Remi xliii, 2, 8 Marte æquo
discessum est utrinque (id est, æquo
prælio) iii, 6, 9 (Sic et dicunt, aperto
Marte, cæco Marte dimicare. Pro quo-
rum priore noster, aperto prælio. V.
Aperto) Vorst.

Marsicum bellum xxxviii, 4, 18

Masinissa Numidie rex Romanorum
socius xxxiii, 1, 2 Masinissæ in Romanos
merita xxxviii, 6, 4

Massilia conditur xliii, 3, 4 et 12 in-
sidiis a Comano petitur xliii, 4, 6 obsi-
detur a Catumando xliii, 5, 5

Massilienses pro Phœcensibus condi-
toribus suis deprecantur xxxvii, 1, 1 cum
Gallis et Liguribus bella gerunt xliii, 5,
1 Carthaginienses vincunt xliii, 5, 2
Romæ incendiunt publico funere prose-
quuntur xliii, 5, 9 Massiliensium insti-
tuta xliii, 4, 19

Mater Alexandri : vide Olympias.
Darii : vide D. matres suas interfecerunt
Antipater Cassandri filius xvi, 1, 1 Alex-
ander Ægyptius xxxix, 4, 5 Grypos
xxxix, 2, 8 Ptolemæus Philopator xxix,
1, 5 studium placendi a virgine in ma-
trem conferre xxvi, 3, 4 in uteros matrum
refugere i, 6, 14 infeliciam matrum ulu-
latus xix, 2, 11 liberi in gremio matrum
occisi xxvi, 1, 7

Materia scelerum auri argentique usus
iii, 2, 12 (ubi 'materia' pro occasione.)
Sic et : materia seditionis xi, 5, 2 mate-

ria (vocatur bitumen) i, 2, 7 generandis
ignibus soli Siciliæ naturalis materia iv,
1, 3 non minorem rerum materiam ha-
bere in Italia, quam alius in Persis xii, 2,
2 materia magna incrementorum est al-
iquid alicui xlii, 4, 24 materiam quietis
avide arripere xxx, 1, 7 materia uberior
(belli) Italia xxxi, 5, 4 Vorst.

Materna nobilitas i, 4, 4 vitam per
ubera materna deprecari xvi, 1, 1 mater-
næ fraudis vestigium xvi, 1, 3 in ultio-
nem maternæ necis bellum gerere xvi, 1,
5 armari xliii, 2, 10 materni majores
xxxviii, 7, 1 maternæ sordes xliii, 2, 11
maternum genus xxiii, 4, 5

Matertera xxxix, 3, 8

Matrimonii origo ii, 6, 7 in matrimo-
niis non habenda ratio pecuniæ iii, 3, 8
matrimonia (hoc est, uxores) iii, 3, 8. iii,
5, 6. xiv, 3, 7. xviii, 5, 5 Freinsh. mat-
rimonii reticenda i, 7, 15 in matrimo-
nium dare i, 7, 1 tradere i, 4, 4 matri-
monio jungere marem fœminæ ii, 6, 7 in
matrimonium accipere aliquam xvii, 2,
15 in matrimonium recipere. (V. Reci-
pere). ex matrimonio alicujus liberos tol-
lere xvii, 3, 4

Matronarum ornamenta pudicitia, non
vestes xx, 4, 12 matronæ principum xiv,
6, 3

Matronali habitu amicti Macedones
Persicorum legatorum libidinem puniunt
vii, 3, 6

Matura ex aliquo (hoc est, vicina par-
tui) xiii, 2, 5 matura senectute decedere
xli, 5, 5 maturum (pro eo, quod ad per-
fectionem suam dudum pervenit, et jam
corruptioni opportunum est) xi, 5, 7
maturior conceptio (id est, celerior) iii,
4, 6 Freinsh. matura imperia xi, 5, 7
maturior indoles vi, 5, 4

Maturare fugam ii, 13, 7 (Ita Virgi-
lius Æn. i. 141.) opus ii, 15, 5 et 7 (De
hac voce vide Macrob. Saturn. vi, 8)
Freinsh.

Maturius (celerius) iii, 1, 3 Vorst.

Matutino tempore ii, 14, 9

Mauri Carthaginiensium hostes xix,
2, 4

Medea conjux Ægei ii, 6, 14 Jasonis
xlii, 2, 12 Colchos redit, ibid.

Medea urbs xlii, 3, 6

Medela xi, 1, 7

Medi quamdiu regnaverint i, 6, 17
subiguntur a Parthis xli, 6, 6 Medi (pro
regione Medorum) i, 6, 16 Freinsh. (Vide
et Parthi et Persæ)

Media major et minor xlii, 4, 13

ex Medicis unus xi, 8, 5

Medicus sermo xii, 2, 3 Medica Per-

sicaque regna xli, 1, 8 Medici Imperii origo i, 3, 6. xlii, 3, 6 finis i, 6, 17

Mediocre (pro modico, parvo) vii, 3, 7 Freinsh. mediocris vir (non illustri loco natus) i, 4, 4 haud mediocris fructus (non exiguus, magnus) iv, 3, 4 Vorst. haud mediocris metus capit aliquem xi, 1, 5 non mediocris populus xxxii, 3, 12 non mediocre momentum accessere viribus Persarum xi, 4, 12 non mediocre momentum partium xlii, 6, 12 cum mediocri turba popularium venit in Italiam xliii, 1, 6

Mediolanum Gallorum colonia xx, 5, 8 Meditabundus bellum xxxviii, 3, 7 (Ita Sallustius 'vitabundi tela' Jug. 60. 4. et 'classem' Hist. iii, 3, 7) Freinsh.

Meditari bellum xxv, 4, 1 fugam in regnum xxxviii, 9, 4

Medius: media saxi rupes xxiv, 6, 7 media inter utramque regionem xlv, 1, 4 flumen per mediam urbem influens xi, 8, 3 medio tempore (*müllerweil*, hoc est, interea) iv, 3, 1 Freinsh. ii, 4, 1. iii, 2, 7 medii lunaris loca arida xii, 10, 7 media potione (dum bibis) xii, 13, 8 Vorst.

Medius Thessalus xii, 13, 7

Medus Ægei ex Medea filius ii, 6, 14 (qui et Medius appellatur xlii, 2, 12) Freinsh.

Megabyzus ad subigendam Thraciam a Dario missus vii, 3, 1 Bubaren cum exercitu in Macedoniam mittit vii, 3, 7

Megara a Pisistrato pene capta ii, 8, 4 Megarenses Atheniensium inimici ii, 7, 7 strategemate vincuntur ii, 8, 3

Mel inventum xlii, 7, 10. xlv, 4, 1

Meleager xlii, 2, 6. xlii, 3, 2 summæ rerum præficitur xlii, 4, 5

Mellior (hoc est, aptior) v, 2, 7 (Ita Virgilius Georg. i, 286. et Æn. v, 68. hoc est, fortior) ix, 2, 4 (et ibi notata) xi, 13, 9 (sicut etiam 'bonus' pro forti ponitur, 'ut' apud Sallustium Jug. 53. 10. et Tacitum i, 8, 1) Freinsh. meliores versificatores iv, 9, 4 ad meliora patriæ tempora se reservare ii, 11, 15. xxviii, 4, 9

Membra lacera xxxviii, 8, 15 civitas per multa membra divisa v, 10, 10 Achæi per civitates veluti per membra divisi xxiv, 1, 2 corpus in membra divisum xxxviii, 8, 15 urbibus veluti regni membris amissis xxx, 4, 17

Meminiase xi, 13, 9. xxviii, 2, 3. xxxvi, 2, 15 nec belli periculorum meminerant (pro, non cogitabant de bello gerendo) xi, 6, 9 Vorst.

Memor adhuc Darium vivere xi, 10, 4 memores, se ejus opera adjutos v, 11, 6

Delph. et Var. Clas.

memores originis xlii, 3, 4

Memorabilis Parthis Arsaces xli, 5, 5 pellis arietis memorabilis gentibus xlii, 3, 10 in qua victoria etiam illud memorabile fuit i, 8, 12 hujus viri inter multa egregia et illud memorabile fuit ii, 7, 6 reges variis casibus memorabiles i, 7, 14 memorabiles alicujus casus xxxviii, 9, 1

Memorare: quem bellum Græcis intulisse memoravimus xx, 5, 1

Memoria patris aliquem donare xxxviii, 6, 6 memorie alicujus honorem tribuere xli, 5, 6 in memoriam somnii revocari i, 5, 3 in memoriam alicujus facti revocari: Vide Revocare

Menalippe Amazon ab Hercule capta ii, 4, 23 traditis a sorore armis redimitur ii, 4, 25

Menander in divisione imperii Alexandri Lydiam sortitur xlii, 4, 15

Mendacio Deos illudere xvi, 5, 11

Menelaus (Alexandri Magui abavus) vii, 4, 3

Menelaus (Philippi primi frater) vii, 4, 5 ab eodem occiditur viii, 3, 11

Menelaus (Ptolemæi primi frater) a Demetrio primo captus fratri remittitur xv, 2, 7

Mens: gentes mentis infidæ xi, 1, 6 ardore mentis incensus xi, 5, 4 repentinus impetus mentis xii, 7, 8 sine ullo tristioris mentis argumento xii, 15, 3 mentes vatum in vecordiam vertit xxiv, 6, 9

Mensis: mense octavo exacto xlii, 2, 5 post menses admodum septem xvii, 3, 4 ante menses xx, 5, 4 interjectis mensibus xxxviii, 1, 6

Mentionem habere (pro ment. facere) x, 2, 2 Freinsh. mentio orta rerum gestarum inter ebrios xii, 6, 2

Mentiri sæxum i, 2, 4 originem alicujus xxxv, 2, 4

Mercari ab aliquo, ut differat bella vi, 1, 5 (quod alibi, redimere bellum). Vorst. mercari pacem ingenti pecunia xxiv, 4, 7 Mercatores peregrini xxxvi, 2, 6

Mercatus Olympiacus xlii, 5, 3 (Mercatus autem dicitur, quia tam celebri in conventu mercaturam et nundinas exerceri occasio fuit: hinc quidam nostrum vocabulum *die Messe*, a *Missa* derivatum nec absurde putant, quod eo potissimum tempore, cum *Missa* legebantur, quod priusquam viliores esse cœperant, his aut ter quotannis fiebat, propter frequentiam eo venientium nundinæ commitebantur) Freinsh.

Merces: tam fœda ei merces reddita xli, 6, 11 pacta mercede bellum redi-

mere vii, 5, 1 mercede fraudari xlii, 1, 2
Mercenarius miles viii, 1, 9 exercitus
xxvii, 2, 10. xxxviii, 8, 11 mercenarii
xxvii, 2, 12 mercenaria manus xxv, 3, 7.
xxvii, 3, 5

Merere : tardius, quam temeritas ejus
meruit, occisus est xxv, 4, 10 vitam ferro,
ut meruerat, amisit xxiv, 3, 10 memor
quæ meruisset a fratre xxvii, 3, 9

Meretrix quædam Antiochum Hiera-
cem custodia Ptolemæi liberat xxvii, 3,
11 supplicio meretricum expiata regni
infamia xxx, 2, 8 meretricis in aula Pto-
lemæi potentia xxx, 2, 1

Mergere naves ii, 12, 27 (quod alibi,
supprimere) Vorst. mergi in profundum
xxvi, 3, 7

Mergis, Cambysis frater, ejus jussu in-
terficitur i, 9, 5

Meridianæ horæ ii, 14, 9

Meritum alicujus in aliquem (de eo
qui est male meritis) i, 6, 8 Vorst. novis
meritis offensam corrigere xxv, 2, 3 me-
ritorum officia xi, 15, 7

Mero saucius xxiv, 8, 1 solutus ix, 6, 6
Merces (plur.) : mercium compensati-
one, non pecunia emi singula jussit Lycur-
gus iii, 2, 11 distractis mercibus ix, 1, 6
Mesopotamia in divisione imperii Alex-
andri Arcesilao sorte venit xlii, 4, 23

Messena urbs iii, 4, 1

Messenii post decennalem obsidionem
iii, 4, 3 nec virtute sed insidiis a Sparta-
nis expugnantur iii, 5, 1 rebellant iii, 5,
2 denuo vincuntur iii, 5, 15 et rebellant
iii, 6, 1 legatos ad Pyrrhum mittunt xxv,
4, 4 Philopœmenem capiunt xxxii, 1,
6 vincuntur ab Achæis xxxii, 1, 10

Messes (pro frugibus, frumento) xxiv,
7, 6 Vorst.

Meta : curru circa metam acto xii, 10, 5

Metalla argenti in Thracia viii, 3, 12
metallorum in Hispania copia xlv, 1, 6

Metapontini Græcorum coloni xx, 2, 1
fœdus cum Alexandro Epirota jungunt
xii, 2, 12

Metari castra i, 8, 3 opportuna quæ-
que victoriæ suæ xxxvii, 3, 5

Metellus Romanorum ad Ptolemæum
legatus xxxviii, 8, 8

Metiri vitæ finem non annorum spatio,
sed imperii terminis xvii, 1, 12

Metuere certamina iii, 1, 5 offensam
xlii, 8, 8 excidia urbium xxiv, 5, 9 arma
alicujus xxx, 3, 2 nihil hostile metuens
ii, 4, 21 contemnendus magis quam me-
tuendus xxi, 5, 7 metuentibus nulla
quies ii, 13, 11. xxiv, 8, 13 metuenda
arma xxviii, 4, 1

Methona urbs vii, 6, 14

Metus auxiliorum potentium major
quandoque, quam qui ex hoste est iv, 3,
7 metus religionis tædium assuescendi
legibus vincit iii, 3, 10 metus capit ali-
quem xi, 1, 5 metum alicui demere xi,
1, 8 injicere xxv, 1, 7 metus sustinere
xxvi, 1, 3

Mezentius Ænææ hostis xliiii, 1, 13

Micythus servus Anaxilai, et ejus li-
berorum tutor iv, 2, 5

Mida Phrygiæ rex xi, 7, 14

Midas Macedoniæ regulus vii, 1, 11

Migrare ad aliquem v, 10, 7. xviii,
4, 10

Migrationis ministri xviii, 4, 12

Miles gregarius v, 2, 1. xxxviii, 10, 3.
xlv, 2, 8 militem se expeditionis offerre
xxi, 6, 5 fortissimi militis officio fungitur
vi, 7, 11 Ptolemæum ex milite gregario
virtutis causa provexit Alexander xlii, 4,
10 militum vires labore accuuntur xx, 1,
2 miles (pro militibus) v, 6, 9 Vorst. xi,
14, 5. xxii, 3, 1. xxxi, 2, 2. xli, 5, 1

Militare sub auspiciis alicujus viii, 3, 2
cum aliquo xi, 6, 4

Militaris disciplina (vide Disciplinam).
militaris ætas v, 6, 5. xxii, 4, 5 militaris
scientia v, 6, 9 militaria dona xliii, 4, 13
officia xxv, 1, 9 signa xlii, 5, 11

Militia (pro expeditione) xx, 1, 3
Freinsh. (pro exercitu) xxxii, 2, 2 ad
militiam Persicam ire xv, 4, 6 Vorst. mi-
litia remotior xii, 5, 6 peregrina xii, 2,
4 gravior sub magno duce vi, 1, 2 militiam
Dei secutus Alexander xlii, 7, 6 dux
in hanc militiam electus vi, 1, 2 militiæ
labor assidue frugalitatis consuetudine
facilior iii, 2, 10 militiæ vacatio Persis a
Magis conceditur i, 9, 12 præter hanc
omnia Macedonibus ab Alexandro conce-
duntur xi, 1, 10

Mille trecentis annis imperium tene-
runt Assyrii i, 2, 13 mille passus inter
duas acies ii, 9, 11 mille ducentæ naves
ii, 10, 20

Milo amicus Pyrrhi xxv, 3, 2

Milo Laodamias percussor xxxviii, 3, 8

Miltiades Atheniensium dux Dariam
vincit ii, 9, 13 in carcere moritur ii, 15,
19

Minæ legatorum xviii, 7, 4 Deorum
minas expiare xvi, 2, 2 minis populi
aliquem subtrahere xvi, 4, 20 Deorum
minis victus xviii, 5, 6

Minari alicui xxviii, 2, 3 et 7. xxxi,
8, 6

Minax animus i, 5, 5 seditio xxviii,
3, 11

Mindarus Lacedæmoniorum dux v, 4, 1

Minerva pro Delphis pugnat xxiv, 8, 5
Massiliensium hostem terret xliii, 5, 6
panificiis placatur xx, 2, 7 Minervæ sacrae Athenæ ii, 6, 9

Minium in Hispania nascitur xliv, 1, 6. xliv, 8, 4

Minister impensæ vi, 2, 15 liberorum regis xvi, 1, 13 regni amarior quam ipse rex xvi, 1, 14 ministri migrationis xviii, 4, 12 res magistratibus per ministros prodit xxi, 4, 4 talibus ministria, Orbis terrarum victus xlii, 1, 14

Ministerium consilii offerre xxxi, 5, 8 ministeria facere xxxii, 3, 16 ministeria servilia xliv, 4, 13

Ministra Arsinoë noverca, Agathoclen filium interficit Lysimachus xvii, 1, 4

Ministrare regi xii, 14, 6

Minithya ultima Amazonum regina ii, 4, 33. xii, 3, 5

Minois leges xx, 4, 4

Minor viribus (hoc est, inferior) xxxix, 4, 2 Freinsh. minus perjurii contrahere iii, 7, 15 minore damno reipublicæ cadere xxii, 6, 2 minores animos habere xviii, 1, 2 minores copiae xxxviii, 1, 8 minimus natu xvi, 2, 7 ætate xxxvi, 2, 6

Minuere: minuerat hostiles animos captivitas xlii, 1, 4 minuuntur vires discessu sociorum ii, 12, 19 animi Romanis xxxi, 8, 8

Minus i, 7, 8. v, 2, 6 nihil minus quam bellum metuere vii, 6, 8 non minus quam ii, 1, 2. ii, 12, 27

Mirabile vii, 8, 9

Miracula Siciliæ iv, 1, 8

Miranda res ii, 13, 10

Mirari v, 1, 9. xiii, 1, 14. xxxvii, 4, 5

Mirus (pro magno): mirus tumor xi, 11, 12 Vorst. mira fortunæ inclinatio v, 4, 12 audacia ix, 4, 10. xxii, 4, 2 mira virtute pugnare xli, 5, 7

Miscere querelam publicam cum privatis casibus v, 7, 7 victos victoribus affinitatibus connubiorum xii, 12, 2 mixtus ex utrisque sermo xli, 2, 3

Miseros convicia non decent xiv, 4, 4 misera res xvii, 2, 3 misera et inops senecta xiv, 3, 10

Miserrima servitus v, 7, 10 gravissima miserrimæ captivitatis supplicia xi, 3, 7

Miserabiles lacrymæ xxiii, 2, 9

Miseranda facies xviii, 5, 8 res xi, 4, 9 miserandum spectaculum viii, 4, 7. xv, 3, 4 alia sollicitudo miserandum senem invadit xlii, 4, 14

Miserari (cum accusat.) viii, 5, 13. xii, 5, 5. xxvii, 1, 5. xxviii, 4, 12 (pro miserari, nisi forte ita legendum) v, 9, 7. xv, 3, 6. xliii, 4, 11 Freinsh. miserari vicem suam, vicem filiorum (pro queri de fortuna) viii, 5, 13 Vorst. miserari casum senis xii, 5, 4

Miseratio alicujus tenet aliquem vii, 2, 11

Misere vitam exhibere xi, 10, 9

Miseri alicujus xv, 3, 6

Miseriæ infelices xviii, 7, 14

Misericordia in eo et perfidia pari jure dilectæ ix, 8, 7 piæ misericordiæ humanitate aliquem respicere xviii, 3, 8 misericordiæ verba xviii, 3, 8 misericordia alicujus permoveri v, 10, 7 misericordiam movere iv, 4, 1 misericordia motus i, 4, 11 nulla misericordia sanguinis permotus x, 3, 1

Misericors populus iv, 4, 2

Missio: ab ipsa missione rursus in militiam milites revocare xiv, 3, 8 flagitare missionem xii, 11, 5

Mithridates Ponticus Heracliensium hostis xvi, 4, 8

Mithridates alius Romanorum socius xxxvii, 1, 2

Mithridates (Eupator) superioris filius xxxvii, 1, 7 ejus pueritia xxxvii, 2, 4 administratio regni xxxvii, 3, 1 bellum cum Romanis cupit xxxvii, 4, 5 Ariarathen ex sorore nepotem interficit xxxviii, 1, 10 ejus fratrem Cappadocia pellit xxxviii, 2, 3 Nicomeden filium regno pellit xxxviii, 3, 6 Romanorum legatos vincit xxxviii, 3, 14 Mithridatis oratio ad milites xxxviii, 4, per tot. genus et nobilitas xxxviii, 7, 1 parricidia xxxviii, 1, 1

Mithridates Parthorum rex xli, 6, 1

Mithridates Parthorum rex cognomento Magnus xlii, 2, 3 regno a suis pulsus, a fratre interficitur xlii, 4, 4

Mitigare: vix mitigatus est patri revocanti (pro, vix adductus est, ut ad patrem in regnum rediret) ix, 7, 6 Vorst. mitigare animum alicujus xlii, 3, 2 mitigare populum xvi, 1, 18 aliquem alicui xxxi, 4, 4 mitigato vultu xviii, 4, 9

Mitis in aliquem clementia xxxviii, 9, 10 miti ingenio xviii, 3, 8 mitior victoria i, 7, 6 mitior in populares xxxviii, 8, 5 mitiora vesci xlv, 4, 11

Mittere (pro jacere) i, 3, 5 vocem (hoc est, edere vocem) xlii, 4, 12 Freinsh. auxilia adversus aliquem vi, 6, 3 alicui xviii, 2, 5 mitti in auxilia quorundam iv, 4, 3 mittere malum discor-

dis inter aliquos xii, 15, 11 mittere sub jugum xxxviii, 4, 12 mittere ad corpus requirendum xlv, 4, 3 mittit se venturum v, 3, 7 (pro, qui nuntiarent, se venturum) Scheff. de caelo missus v, 4, 10 ad senatum missus xxxi, 4, 3 in bellum xxxi, 6, 7 scrutator regio more missus xxxviii, 1, 9 quo decimas Herculi ferre missus erat xviii, 7, 7 in eam rem missi xxi, 2, 7

Mitylenæus Laomedon xiii, 4, 12

Mobilitas militum xxvi, 2, 12

Moderate administrare regnum vii, 2, 5 moderate regna dividere ii, 10, 11

Moderatio Ptolemæi xv, 1, 7 moderatio similis utinam reliquis mortalibus esset ii, 2, 11 (in quibus 'moderatio' est pro moderatione animi. Sic et Valerius Maximus iv, 1, et alii sæpius. Vide et nostrum i, 1, 1) Vorst.

Moderatus (qui justam mediocritatem servat) vii, 6, 16 Freinsh. moderatus in imperio xxiii, 4, 14 moderata polliceri xi, 1, 9

Modestia aliquid obtinere xii, 12, 7. xxii, 2, 4

Modia frumenti vi, 2, 2

Modicus (pro exiguo) ii, 2, 15. vii, 1, 2 Vorst. modicæ urbes ix, 1, 1 non modica solatia xix, 3, 4

Modo personam occisi, modo causam occidendi considerans xii, 6, 5 (pro tantum) xi, 8, 4. xiii, 2, 11. xxi, 8, 6. xxxviii, 7, 9

Modulari nervorum oblectamenta xxx, 1, 9

Modus ultionis ix, 8, 14 in modum triumphi v, 7, 2. xvi, 5, 5 modum statuere sumtibus nuptiarum xxi, 4, 5 in modum reorum xxxvi, 4, 2

Mœnia condere ii, 12, 4 exstruere v, 7, 12 patria municipes sunt, non mœnia ii, 12, 14 mœnia majora complecti ii, 15, 2 urbes mœnibus cingere xliii, 4, 1 Mœror viii, 5, 10. xii, 3, 1

Mœsta civitas xix, 2, 8 mœsta castra xviii, 7, 10

Moles (pro aggeribus contra vim aquarum) ii, 1, 20 (Sic Cic. ii. Off. 'Moles fluctibus oppositæ'). majori mole reparare bellum xxii, 2, 9 Vorst. moles arunarum iv, 1, 6 aquarum xxxi, 5, 7

Moliri (pro aggredi) ii, 15, 1 Freinsh. moliri aliquid in aliquem xiv, 4, 11

Molitiones castrorum xii, 8, 16

Mollior labor (hoc est, tolerabilior) xii, 4, 4 Freinsh.

Molliri vitia locorum arte ii, 1, 6

Mollitia corporis feminas antecire i, 2, 2 effeminata mollietates i, 7, 13

Molossi, qui postea Epirotæ xvii, 2, 2

Momentum (pro pondere, robore) xi, 4, 12. xiii, 6, 12. xvii, 2, 11 pro tempore ii, 14, 9 pro vi, efficacia v, 4, 12 ignobile (pro re non magni laboris aut usus) vii, 3, 1 Freinsh. momenti tantum in uno viro v, 4, 12 brevis momenti culpa vi, 3, 8 non modicam momentum victorias in repentino meto hostis xxii, 5, 7 plus momenti persona filii quam auctoritas patris habuit xxxii, 2, 7

Monere aliquem xii, 11, 7. xiv, 2, 12 summis obsecrationibus xiv, 8, 7

Monitus (substant.) xviii, 5, 2. xxxvi, 2, 9

Mons sacer apud Nysam xii, 7, 7 Palatinus xliii, 1, 11 anreos in Hispania xlv, 2, 6 Zaportenenon in Parthis xli, 5, 1 montes Dædali xii, 7, 9 Rhipæi ii, 2, 1 montes in plana deducti a Xerxe ii, 10, 24 montium refugia ii, 6, 10 juga xxvii, 3, 14 ardua xli, 1, 11 diversis montium regionibus pernoctare xxxvii, 2, 8

Monstra in freto Siculo iv, 1, 13

Monstrare: monstro alicui arare ii, 6, 5 regi monstrata in remedia veneni herba est xii, 10, 3

Monumentum suppliciorum xxii, 7, 8 in monumenta rerum gestarum urbem condere xii, 10, 6 Herculis monumenta superare xiv, 2, 9

Moram facere (hoc est, morari. Vide Facere). pro resistere v, 6, 4 (Non absumptiter Virgilius: 'pugnæ nodumque moramque') Freinsh. Moram facere rebus agendis vi, 2, 16 (pro differre quæ agenda sunt). non magnam moram facere bello v, 6, 4 (pro facere imbecillitate sua, ut brevi bellum finiatur. Simile illud Virgilio, 'pugnæ nodumque moramque') Vorst. nec mora congressioni fuit xxxviii, 10, 6 una hæc mora est illi a Græcia xxix, 2, 9

Moratur ea res victoriam i, 10, 6 nec dicta res morata ii, 3, 13 morari in radice montis (pro habitare) xii, 5, 9 Vorst. nec facultas, nec inopia moratur fugam xxxi, 2, 4

Morbi causa xii, 12, 10 vis xxiii, 2, 3 cura xxiii, 2, 6 morbum ex Solis fervore contrahere xxvi, 4, 5

Mori (de morte tantum naturali) xi, 11, 9 Freinsh. moriens (mori vicinus, animam agens) iii, 3, 12 Vorst. moriendi voluntas xii, 6, 9 patientia xii, 11, 9 parato ad moriendum animo ii,

11, 9 aut vincendum aut moriendum vi, 7, 6. xxii, 6, 4 mortuorum corpora cremare xix, 1, 11

Mors honestissima in castris hostium ii, 11, 13 mors ambigua prædicta xii, 2, 3 et 14 voluntaria iv, 5, 10 indubitata xii, 15, 1 morti succumbere xiv, 6, 12 mortem sibi consciscere xiii, 1, 3 mortem alicujus dolere xii, 6, 15 in mortem invictus animus xii, 15, 4 mortes xii, 1, 5. xvi, 1, 1. xix, 3, 6. xxxii, 4, 9

Morsu navem detinet Cynægirus ii, 9, 18

Mortales (pro hominibus) ii, 2, 7 et sapius (quomodo et alii. Vide Ind. in Nep.) Vorst. mortali manu cadere xiv, 4, 12

Mortalitas : humana mortalitate majus opus xii, 16, 3

Mortuos cremare : vide Cremare

Mos Cypriorum, prostituere virgines suas xxi, 3, 2 Græcorum, ut qui corpora cæcorum petit, pro victo sit vi, 6, 9 Lucanorum in instituendis liberis xxiii, 1, 7 Macedonum salutare reges, non adorare xii, 7, 8 Persarum in eligendo rege x, 1, 3 Segobrigiorum in elocandis filiabus xliii, 4, 3 mos ingenii humani, quo plura habet, eo plura concupiscere vi, 1, 1 mores Amazonum ii, 4, 4 Hispanorum xlv, 2, per tot. Laconum ante Lycurgum soluti iii, 3, 10 Parthorum xli, 3, per tot. Philippi primi ix, 8, 4 Scytharum ii, 2, 3 morem vestis exindii geas universa tenet i, 2, 3 more ingene sui viii, 3, 15 in morem vinearum xxxvi, 3, 4 vestis sui moris xli, 2, 4 armorum mos, ibid. moris Græci vestigia ostentare xx, 1, 6 more vecordium ii, 7, 10 more judicis viii, 3, 15 more negotiantium ix, 1, 9 gentis xliii, 3, 9 procellæ xxxviii, 4, 15 culti mores in cultæ barbarie collatione superantur ii, 2, 14 patriæ mores subvertere xii, 5, 2 diversi mores xxx, 1, 1 regis mores secuta regia xxx, 1, 2 morum justitia ii, 2, 5 luxuria v, 9, 7 vitia v, 5, 7 solutis moribus iii, 3, 10

Motus siderum i, 1, 9 diversi motus animorum xi, 1, 1 ne quis motus in Macedonia oriretur (pro tumultu) xi, 7, 2 Vorst. motum opprimere xii, 1, 8 facere xxx, 3, 2 ex motu universorum consilium sumere xiv, 1, 3 inter turbatarum provinciarum motum xxvi, 1, 4

Movere arma ii, 8, 1 bellum adversus aliquem v, 2, 1. xiii, 5, 1 moveri miscordia i, 4, 11 domestica gloria ii, 4, 28 seditionem movet fama adversi belli

ii, 13, 2 movere aliquem (ut aliquid faciat) iv, 4, 2 movere agmen vii, 1, 9 motas ix, 3, 8 (*der sich bewägen lässt*). movebat hæc multitudo hostium Alexandrum xi, 9, 2 (id est, percellerat). motas pietate mulierum xi, 9, 15 moveri multitudine hostium (pro terreri) xi, 13, 8 Vorst. moveri justis precibus xii, 8, 16 bellum movet discordia xvi, 3, 1 moveri fortuna alicujus xviii, 3, 8 movendi belli occasio xxii, 3, 8 motus pudore xxviii, 3, 16 verecundia alicujus xxxii, 2, 4

Mox (pro postea) xliii, 3, 2 (Ita Sidon. Apollin. Carm. ix. vers. 53) Freinsh. Rursus noster ii, 4, 4. ix, 7, 3 (Nec semper ad tempus refertur, sed interdum ad solum ordinem) xii, 12, 11 Vorst. mox deinde i, 3, 4

Moyses Josephi filius xxxvi, 2, 11

Mucro teli vi, 8, 3 inter mucrones hostium se immergere xxxiii, 2, 4

Muliebris æmulatio xiv, 5, 2 audaciæ exemplum Artemisia ii, 12, 23 Eurydice xiv, 5, 4 Semiramis i, 2, 1

Muliebriter i, 8, 2. xiv, 6, 11

Mulier non feminas modo virtute, sed et viros anteibat i, 2, 6 mulier, regis cognata xliii, 4, 8 Bruttia mulier xxii, 1, 12 mulieribus mansuetudinem assignant Parthi xli, 3, 7 mulierum bello Spartan. major virtus quam virorum xxv, 4, 6

Multiplex sonitus xxiv, 6, 8 multiplici bello premi xxvi, 2, 1

Multiplicato metu xliii, 2, 4 multiplicata victoria xliii, 6, 1

Multitudo obsessorum ipsis nocet xiv, 2, 3 multitudo credula (pro plebe) ii, 8, 9 Vorst. omnis multitudo obriam procedit v, 4, 9

Multo post ii, 15, 16. vii, 5, 4

Multam auri argenteque xxxviii, 3, 9 ante multum temporis xxxviii, 3, 1 multi populi xii, 7, 12 inter multa egregia ii, 7, 6 per multa membra civitas dissipata v, 10, 10 multa fortiter, multa feliciter agit vi, 2, 16 multarum gentium conspiratio vii, 6, 4

Mummus consul Achæos vincit xxiv, 2, 1 Sp. Mummus legatus Rom. ad Ptolemæum xxxviii, 8, 12

Mundus : si mundi, quæ nunc partes sunt, aliquando unitas fuit ii, 1, 14 tertia pars mundi Africa xxx, 4, 9

Municipes (pro civibus) ii, 12, 14 Freinsh.

Munificentia (pro liberalitate) xii, 11, 2. xxxviii, 7, 10 (pro magnificentia)

xxv, 1, 4 Freinsh.

Munimentum loci xxiv, 6, 7 satis munimentum in divitiis habere xxv, 1, 9 munimenta hostibus bellique receptacula non extruenda ii, 15, 3

Munita civitas ii, 15, 2 munitum castellum xiv, 2, 2. xxi, 4, 6 castra vallo fossave munita xxv, 1, 9 nihil monitus neque amœnius xli, 5, 2

Munitiones (pro operibus, loricis nempe et fossis, &c.) iv, 4, 5 Freinsh.

Munus imperii beneficii sui facere xlii, 4, 9 fatale munus xlii, 4, 24 munus concubitus xv, 4, 4 libertatis xxxviii, 2, 8 in cuius muneris honorem noctes Initiorum sacratæ ii, 6, 13 in portionem muneris alicum vocare v, 2, 9 munificentia insignis titulo muneris xii, 11, 2 munera invicem mittere ii, 10, 10 munera ingentia spernere xviii, 2, 9 muneribus detrimenta explere x, 4, 16 donis muneribusque contendere xv, 2, 8

Mures Abderitis pellunt xv, 2, 1

Murgantini Syracusanorum hostes xxii, 2, 1

Murinæ pelles ii, 2, 9

Murus sex millium passuum intra septimum decimum diem consummatus xii, 5, 12 murus urbi civium virtus xiv, 5, 7 muri brachia v, 8, 5. v, 9, 12 vallis continuis montibus velut muro quodam clauditur xxvi, 3, 2 intra muros urbium se condere xxiv, 6, 3 muris quando primum inclusa Sparta xiv, 5, 6

Mutare morem veterem nova imperii cupiditate i, 1, 4 veluti sexum cum matre mutasset i, 2, 11 nihil mutato vultu i, 5, 3 mutare genus pugne ii, 5, 4 mutare nihil de legibus alicujus iii, 3, 11 quid addendum, mutandum legibus, ibid. mutare ducem Alcibiaden Conone v, 5, 4 mutare locum sepulture vii, 2, 4 rex non nisi morte mutatur apud Persas x, 1, 2 corpus hominis, non virtutem regis mutare xi, 1, 10 mutare vitam luxuria xx, 4, 2 latrocinii xxii, 1, 5 mutantur imperia nova regum successione xxix, 1, 1 mutata fortuna cum loco xxi, 5, 9 mutare cultum armorum, vestis, victum xlii, 2, 8

Mutatio regni xxxvi, 4, 1 rerum xi, 1, 5 animorum xxvii, 2, 3 ne qua temporibus mutatio deesset xxix, 1, 7

Mutgo rex Tyri xviii, 4, 3

Mutuari de piratica commercium pecuniæ ix, 1, 5

Mutuo petere ab aliquo naves xvii, 2, 13

Mutus factus xlii, 4, 12

Mutua: mutua vulnera accipere xlii, 8, 8 mutuarum rerum commercium xviii, 5, 8 mutua virtutis æmulatione xxii, 4, 5 in mutuam exitum ruere viii, 1, 2 mutuum bellum reparare xxvii, 3, 6

Mycæ mons (sive potius promontorium) Asia ii, 14, 7 Freinsh.

Myrtale, quæ postea Olympias, mater Alexandri M. ix, 7, 13

Mysteria Cereris evulgare nefas v, 1, 1

N.

Nabis Lacedæmoniorum tyrannus xxx, 4, 5 multas Græciæ civitates occupat xxxi, 1, 5 vincitur a Flaminio xxxi, 3, 1 bellum cum Achæis gerit xxxi, 3, 3 Nannus Scogobrigiorum rex xliii, 3, 8

Narrare: ne res per quemquam narraretur i, 9, 19 de origine regni ejus pauca narranda xvii, 3, 1

Nasci (pro fieri, existere) xxxix, 2, 10 nata est discordia inter aliquos xv, 1, 1 nascuntur nova bella ex integro xv, 4, 25. xix, 1, 9 natus in ludibrium fortunæ xxvii, 2, 5 nasceretur (pro natus esset) xlii, 2, 11 nascenti auctor (hoc est consilii, ex cujus executione ipsi nati sunt) iii, 4, 9 Freinsh.

Nasum alicui præcidere i, 10, 15 abscessis auribus et naso xv, 3, 4

Natali die ejus xxxviii, 8, 13

Nationes indomitæ v, 11, 11 gentes nationesque viii, 6, 2. xxiv, 8, 15 populi nationesque vii, 1, 4

Natu maximus ii, 10, 2. xxi, 1, 1 minimus xvi, 2, 7

Natura ad locorum patientiam animalia quoque generavit ii, 1, 11 Scythia dat quod nec philosophia Græcis ii, 2, 14 natura (pro operibus naturæ) ii, 10, 24 natura loci (hoc est, situs, forma, ingenium loci) iv, 1, 18 Freinsh. naturæ jus est, primogenitum succedere ii, 10, 2. xxi, 1, 2 cui tanta virtutum ornamenta natura extitere vii, 2, 14

Naturalia (pro genitalibus) i, 4, 2 pro sponte natis xii, 7, 7 sidera (nescio quomodo pro Sole et Luna) xxii, 6, 3 naturalis materia (hoc est, ipsa natura apta) iv, 1, 3 Freinsh. naturalis conditio fatorum (de tempore mortis) ii, 2, 13 Vorst.

Navale bellum iv, 4, 10. vi, 1, 7 prælium vi, 4, 5. xv, 2, 6 auxilia navalis belli petere vi, 2, 1 navalis gloria vindicata v, 4, 7 navalis usus manet Atheniensibus vi, 1, 3

Naufragium maris xliii, 3, 12 naufragii comites xxvii, 2, 2 ducenta millia Persæ eo prælio sive naufragio amisere ii, 9, 10 victus veluti ex naufragio profugit ii, 14, 5 naufragio repentina tempestatis classem amittere xvi, 3, 10 in naufragii misericordiam versæ xxvii, 2, 3 naufragio in ea loca delatus xx, 1, 10

Navigare: in Ambros navigat Alexander xii, 9, 3 navigantium admiratio xxx, 4, 3 navigantibus sol defecit xxii, 6, 1

Navigatio longa xvi, 3, 5 navigationis patiens xxxvi, 3, 7 quædam maria ad navigationis commodum per compendium ducebat Xerxes ii, 10, 24

Navigio parvo trajicere xxxi, 7, 4 in exiguo navigio latere ii, 13, 10 solida navigia iv, 1, 16

Navis: navem hostilem amissis manibus morsu retinet Cynægirus ii, 9, 18 naves mercium ix, 1, 6 rostratæ xxxi, 6, 9 navium Xerxis numerus ii, 10, 20 naves captivæ v, 7, 2 longæ ii, 4, 19 et sæpius. naves consendere ii, 8, 1

Ne quid mali deesset xvi, 5, 2 (frequens auctoribus locutio. Pollio in Galien. cap. 6. et alii complures. Ita Florus iii, 19, 11) Freinsh.

Nearchus in divisione imperii Alexandri Lyciam et Pamphyliam sortitur xliii, 4, 15

Nebula paludium aër inficitur xliv, 1, 10 imbrium et nebulae magnitudo vii, 1, 7

Nec non et iv, 1, 3. vi, 3, 2. xxix, 4, 8 nec solum iv, 1, 9. xxxviii, 4, 8. xliv, 1, 5 nec tantum vii, 6, 16. xlix, 8, 6

Necare partum sub avi oculis i, 4, 5 aliquem sub conspectu legatorum xii, 10, 8 parricidalis veneno xxxvii, 1, 4

Necessarius: epulis necessaria i, 8, 5 **Necesse habere** (hoc est, cogi) iv, 3, 3. xvi, 1, 19. xxv, 3, 2. xl, 1, 6 Freinsh.

Necessitas animum augeat i, 6, 12 (Ita Flor. 'aucta necessitate virtus' iii, 3, 8) Freinsh. necessitatis vis xvi, 4, 5 necessitate auxiliorum solvere aliquem ix, 2, 2 necessitas calamitatum tanta xvi, 4, 5

Necessitudo (hoc est, amicitia) xi, 3, 1 (pro consanguinitate) xii, 15, 9. xxxix, 3, 8 Freinsh.

Nedum: vix patienter uni viro, nedum feminæ parere i, 2, 1 ne volenti quidem Syriæ, nedum recusanti, daturum se regem xl, 2, 3

Nefandissima quæque xvi, 4, 11 ne-

fundissimum caput xviii, 7, 10 nefanda lues xix, 3, 10

Nefaria domus xxi, 4, 8

Nefas nubendo contrahere xxiv, 3, 8

Negare (pro denegare) x, 2, 4 Vorst. xvi, 3, 2. xxiv, 1, 4 negare de aliquo xxii, 1, 15

Negligens in patrem xxxii, 3, 1

Negligentia xiv, 1, 8

Negligentius custoditus xlii, 5, 6

Negligere causam xi, 15, 12 neglecti consilii ponere cepit xxxi, 6, 6 apud eos neglecta omnia et soluta xxxiv, 2, 2

Negotantium more ix, 1, 9

Negotiator xx, 4, 7. xxxix, 1, 4

Negotium: nullo negotio (pro facile) i, 7, 5 nihil negotii superesse (pro, rem esse facilem) i, 10, 6 Vorst. velut nihil negotii suscepissent xxxiv, 2, 2

Nemo Gallorum, qui Delphos oppugnarunt, evasit xxiv, 8, 16

Neoptolemus Eumenis socius xliii, 6,

15 proditor xliii, 8, 5 interficitur xliii, 8, 6

Neoptolemus Olympiadis pater vii, 6, 10

Nepos ex filia stupro provenit xliv, 4, 2 Romani Iliensium nepotes xxxi, 8, 3 filii nepotesque Phrahatis obsides Augusto dati xlii, 5, 12

Neptis xvii, 3, 4

Nequaquam viii, 2, 8

Nere purpuram colo i, 3, 2

Nereis ultima Æacidarum xxviii, 3, 4

Nervi (pro fidebus) xxx, 1, 9 Freinsh. nervos occupavit rigor xi, 8, 4 per omnes nervos articulosque humore pestifero grassante xxii, 2, 4

Nescire: ut hoc nesciat xii, 15, 6 qui imperare illis nesciat xxviii, 3, 12 quod tueri nesciat xl, 3, 4

Neuter: dum duas uxores querit, neutram obtinuit xlii, 6, 7 neutris quicquam hostile facientibus vi, 7, 1

Nex: ad necem queri xvii, 3, 18 in necem tyranni conspirare xvi, 5, 12 parricidia a nece uxoris auspicari xxxviii, 1, 1

Nexi (hoc est, vincti) xxi, 1, 5. xxi, 2, 2 Freinsh. nexi sodaliti juris sacramento xx, 4, 14

Nexus (pro nodo) xi, 7, 4 Freinsh.

Ni ii, 3, 16. ii, 6, 17

Nicaea urbs Indiarum ab Alexandro condita xlii, 8, 8

Nicanor in divisione imperii Alexandri Parthos sortitur xlii, 4, 23

Nicias Atheniensium dux in Sicilia iv, 4, 3 Syracusanos duobus præliis victos

obaidet iv, 4, 5 vincitur iv, 5, 6 capitur iv, 5, 11

Nicomedes Prusae Bithyni filius patrem interficit xxiv, 4, 5 inita cum Mithridate societate Paphlagoniam occupat xxvii, 4, 8 Cappadocia a Mithridate pellitur xxviii, 1, 5 Paphlagoniae possessione privatur xxviii, 2, 6

Nicomedes prioris filius ex saltatrice xxviii, 6, 10 regno a Mithridate pellitur xxviii, 3, 4 supplex Romani venit, ibid.

Nihil difficile persuadere persuasis mori ii, 11, 14 nihil ex victoria præter gloriam concupiscunt Scythæ ii, 3, 7 nihil ei regium deesse, præter regnum videretur xxiii, 4, 14 nihil parant quod amittere timeant, ibid. nihil negotii xxiv, 2, 2 nihil aut privatæ aut publicæ rei viii, 3, 11 nihil frui præter, &c. xiii, 6, 3 nihil non (hoc est, omnia) xiv, 5, 4 Freinsh. ne per omnia nihil a Cæsare obtentum videretur xlii, 5, 9

Nihilominus ii, 1, 20. xii, 4, 9. xxviii, 5, 8

Nilus ii, 1, 20

Nimis potens xxiv, 1, 1 nimis enixe v, 3, 10 nimis placere xvi, 3, 4

Nimius fervor solis ii, 1, 6 nimia subtilitas per lucidæ vestis xxviii, 8, 10 nimia sagina xxiv, 2, 7 luxuria xxi, 2, 1 nimiam otium xvi, 4, 3

Ninus Assyriorum rex ii, 3, 18 primus bellum gessit i, 1, 5 totum Orientem vicit i, 1, 8

Ninya Nini filius i, 1, 10 ignavus, effeminatus i, 2, 11

Niti in vestigia majorum xxix, 1, 8

Nitor solis xxvii, 2, 3 nitor magnus impositus est hominibus et rebus xliii, 4, 3

Nix concreta xxiv, 8, 14 nix montes infestat xli, 1, 12

Nobilis vir i, 9, 14. xliii, 4, 4 imperator xxxii, 1, 5 nobilis urbs vii, 6, 7. viii, 3, 11. ix, 1, 2. xxii, 6, 12 nobile regnum xxix, 2, 5 nobiles equæ ix, 2, 16 nobilissimi viri i, 10, 11 juvenes xvi, 5, 12 actores vi, 9, 4 nobilissima civitas xxvi, 2, 1

Nobilitas Macedonum xxlii, 1, 1 Mithridatis xxviii, 7, 1 nobilitas paterna maternaque animos extollit i, 4, 4

Nocere xlii, 8, 2. xliv, 1, 7 nocendi vim telo auferre vi, 8, 2 noceri xliv, 4, 6

Noctu ii, 8, 1

Noctua in hasta Hieronis xxlii, 4, 10

Nocturnus visus i, 7, 1

Nodi linguae (pro vinculis, sive impedimentis) xlii, 7, 6 Freinsh.

Nolani Chalcedensium coloni xx, 1, 13

Nolle i, 6, 16. xxvi, 4, 7

Nomen (pro causa, respectu) xlii, 2, 8. xxiv, 3, 3 (pro fama) v, 2, 2. xxii, 5, 6. xli, 1, 4 (pro solo titulo, absque vi) xlii, 2, 11 (Ita Curtius iv, 12, 13. Sallustius Rep. ii, 65). (pro tota gente) v, 6, 4. v, 8, 4. xxv, 2, 10. xliii, 5, 4 (Vide Vechn. Hellenol. pag. 270. p.) invisum nomen (pro invisio homine) xxii, 2, 1 nomine Dionysius xxi, 1, 1 Earepus vii, 1, 6 Hercules xlii, 2, 7 Hippias ii, 9, 3 Nannus xliii, 3, 8 (Ita Plinius 'nomine Hylas' x, 16. et 'nomine Oleni' x, 22 p. et Vellicus 'nomine Contrebiam' ii, 5, 2). nomina tyrannorum invisa xxi, 5, 9 nominis sui magnitudine plus effecit Cæsar, quam alius imperator armis xlii, 5, 12 nominis sui terrore plures quam armis vincit Alexander xi, 6, 15 nominibus falsis aliena regna furari xxviii, 2, 6 (Tacit. Agr. xxx, 12 simili fere phrasi sed diversa sententia 'rapere falsis nominibus imperia' dixit). Freinsh. nomine proprio condicere inducias iii, 7, 14 nullius nomine quam filii clarior xii, 16, 3 non suo tantum, veram et patris nomine acceptissimus cunctis xlii, 2, 8 clara patris nomine xiv, 6, 3 nomine quam opibus amplior urbs xlii, 5, 6 nomine tutorio regnum administrare xxx, 3, 4

Nominare aliquem ii, 9, 3. xii, 7, 10 ne esset, qui nominari rex posset xlii, 5, 2

Nomius Apollinis et Cyrenes filius xlii, 7, 7

Non modo (pro, non modo non) ii, 1, 6. ix, 2, 6 (Ita Cicero pro Flacco cap. 4. pro Cluent. cap. 34. Livius i, 40, 1 et ix, 19, 14. L. unic. §. 15 C. de Rei ux. act. L. 14 C. de Question. Eodem modo 'non tantum' L. 1. §. 3 D. de V. O.) Freinsh. Apud nostrum rursus: non spes modo remedii, sed nec dilatio periculi inveniebatur xi, 8, 4 Vorst. non nisi x, 1, 2. xxxi, 5, 4. xxlii, 2, 6. xli, 3, 3 non immerito xlv, 3, 1

Nonaginta xxlii, 2, 6

Nonas prædæ Apollini vovent Locrenses xx, 3, 3

Non dum iv, 5, 2. xi, 1, 5. xlii, 7, 2. xxii, 7, 9

Noningenti anni xxlii, 3, 6

Nonnulli xi, 1, 4 nonnullæ seditiones

xi, 2, 4 nonnulla prodigia apparere xii, 16, 4

Nota (pro macula) iii, 4, 7 Freinsh. nota absolutiois (pro absolute ipse) xxii, 2, 7 Vorst.

Notus: veluti ad notam puer allasit i, 4, 12 notior xxxi, 3, 10

Novare aliquid xxiii, 2, 8

Noverca xvii, 1, 4 frater ex noverca genitus viii, 3, 10 susceptus ix, 7, 3, xi, 2, 3. xxiv, 4, 1

Novercalia odia xvii, 1, 4. xxiv, 4, 1

Novissime ix, 7, 13. xxi, 5, 8

Novitas coloris (pro colore insueto) xi, 13, 8 Freinsh. novitati regis periculosum otium xxv, 1, 1 novitatem sequi solenne sociis xxii, 6, 12

Novus exercitus xxii, 8, 2 hostis xiv, 1, 1. xxvi, 2, 1 novus populus (hoc est, ignobilis et nuper cognitus, sicut novus homo) xxvi, 1, 3 Freinsh. novo contumeliæ more xxviii, 4, 12 novo commentu xxii, 4, 6 nova urbs xviii, 3, 17. xxiii, 1, 12 nova imperii cupiditas i, 1, 4 novam civitatem legibus condere ii, 7, 4 novi reges xi, 10, 7 mariti xvi, 5, 4 motus xli, 5, 1 novæ res xxxiv, 2, 6 tabulæ xvi, 4, 3 novas sedes querere xx, 5, 7 nova pietatis exempla x, 1, 4 nova Macedonum monstra xviii, 1, 6 novis meritis veterem offensam corrigere xxv, 2, 3 novis nuptiis quotidie deditus xxxi, 6, 3

Nox ii, 11, 12 per noctem reversus i, 8, 8 noctem sub tectis agere xxiv, 8, 13 nocte concubia xxii, 8, 8 noctes in stupris consumere xxx, 1, 8 noctes Initiorum quare instituta ii, 6, 13 noctes (pro concubitu) xii, 3, 10 Freinsh.

Noxa (pro crimine) xxii, 7, 8 sine noxa discurrat xii, 7, 8 Freinsh.

Noxia innoxiiis permiscere xxxvi, 4, 3

Nubere alicui xxxix, 3, 3 nubendi animum omittere ii, 4, 5 conjuges Scytharum servis nubunt ii, 5, 2 sine dote nubere iii, 3, 8 nubendo nefas contrahere xxiv, 3, 8 nubendo non prosperæ tantum, sed omnis fortunæ societates initur xxii, 2, 8 filiam nuptum tradere xliii, 3, 9

Nubes belli xxix, 3, 1

Nudum corpus xxvii, 2, 2 nomen xxxix, 3, 3 Del simulacrum xliii, 1, 7 nudam uxorem sodali Gygi ostendit Candaules i, 7, 17 nda oia xli, 3, 5

Nullas hostium xli, 16, 10 militum xxii, 5, 1 nullo modo xi, 1, 6 nullo (pro nulla re) v, 1, 1 Freinsh. nulla mentibus quies ii, 13, 11. xxiv, 8, 13 nullæ hominum adversus Deos vires ii,

12, 10 nullis legibus teneri i, 1, 2

Num i, 6, 14. vi, 8, 11

Namen Minervæ xx, 2, 6 ex præcepto numinis quædam deferre iii, 3, 10 majestas numinis viii, 2, 11 velut numine quodam reservati xviii, 3, 15 manifesto numine xlv, 4, 7 violatis numinibus ultionem sui mandare xxxix, 3, 11 numina superum inferumque xi, 15, 10

Numerare stipendia xii, 11, 5 populum in partem suarum virium numerare xxxviii, 4, 9 jactura hæc inter damna numerata non est ii, 5, 11

Numero 1300. naves (*an der zahl*) ii, 10, 20 (Ita Livius ii, 16, 10 'trecenti numero.' Sic 'nomine' supra Freinsh. unus ex numero suo (unus ex ipsis) v, 9, 2 Vorst. tot numero x, 1, 7 ex numero amicorum aliquem relinquere xli, 10, 6 in numerum satellitum legere aliquos xli, 12, 4 plures numero xxxiii, 1, 2 numerum militum explere v, 6, 3 numerus captivorum copiam servorum angebat xxxi, 2, 5 Numidæ xix, 2, 4. xxii, 8, 10

Numitor a fratre regno pellitur xliii, 2, 2 restituitur a Romulo xliii, 3, 1

Nunc (de tempore quod olim præsens fuit, cum res gereretur) viii, 2, 9 (Vide et v. Præsens. Sic et 'etiamnunc' viii, 4, 7) Vorst.

Nuncupare aliquem hæredem xli, 15, 8 et 13 aliquam reginam xxiv, 2, 9 reges suos Arsacis nomine nuncupant Parthi xli, 5, 6

Nunquam v, 4, 18. xii, 12, 2. xlii, 1, 15. xx, 3, 7. xxix, 3, 8

Nuntiare aliquid alicui xlii, 3, 2. xiv, 3, 4. xxix, 4, 4. xxxi, 7, 9. xxxviii, 1, 3 et 10, 9 per epistolas xv, 5, 3 nuntiare victoriam xx, 3, 9 res domi nuntiata xliii, 5, 9

ne Nuntius quidem ex clade Cyri superfuisset i, 8, 12 nuntium trepidum referre xxxi, 2, 8 nuntio fidem habere xlii, 1, 2 nuntii ne rem prodant interfecti ii, 15, 15

Nuptiæ (pro matrimonio) ii, 5, 9 nuptias alicujus non obtinere, ibid. Freinsh. nuptiæ Carthaginiensium sine dote iii, 3, 8 nuptiarum sumptibus decreto Carthaginiensium nodus statutus xxi, 4, 5 ad nuptias invitatus xliii, 3, 10

Nurus xiv, 6, 2

Nusquam honestior mors quam in castris hostium ii, 11, 13 profugo nusquam tutus locus xxvii, 3, 9

Nutrimenta humoris iv, 1, 12 ignis iv, 1, 15

Nutrire puerum i, 4, 12 ferarum lacte

nutritus xlv, 4, 3 lupa nutriti xliii, 2, 7: xlv, 4, 13

Nutrix: nutrici Cyri Spacos cognomen fuit i, 4, 14 nutricis recordatio xii, 6, 10 nutricem se infantibus praebeat lupa xliii, 2, 5

Nysa urbs Indiae a Libero patre condita xii, 7, 6

O.

Ob honorem virtutis (pro in honorem, ut Florus i, 3, 1 loquitur) xii, 8, 7 Freinsh.

Obiessere alicui mortuo patrocinium alicujus (hoc est, exprobrare) xii, 6, 4 Freinsh. aliovi prodicionem xxxii, 3, 8

Obiectus: fluminis objectu fuga hostibus difficilior i, 8, 2

Obiicere hosti tot millia sociorum xi, 14, 4 obiicere aliquem canibus xlv, 4, 5 Obire bella, convivia, officia publica et privata xli, 3, 4

Oblectamenta nequitiae xxx, 1, 9

Oblectari: aere fundendo oblectabatur xxxvi, 4, 4

Obligare civitatem iurejurando iii, 3, 11 obligare se quibus aliquis vult obsecrationibus apud Deos patrios xxiv, 2, 5

Obligatio linguae (pro vinculo, impedimento) xlii, 7, 1 Freinsh.

Obliqua oratio xxxviii, 3, 11

Obliviscitur se hominem xvi, 5, 8 oblitus (cum accusativo): oblitus magnitudinem nominis et majestatis xxx, 1, 8 oblitus dignitatis suae (non rationem habentes) iv, 2, 5 Vorst. oblitus cladum suarum xviii, 4, 5 conjugum xi, 5, 9 necessitudinum xii, 13, 9 juris humani xviii, 4, 8

Oblivio injuriarum Athenis iurejurando sancta v, 10, 11

Oblocare operas ad patres exhaustos (pro locare) xi, 10, 9 Freinsh.

Obruere aliquem armis xxiv, 8, 2 mortuorum corpora terra obruere xv, 2, 3. xix, 1, 11 multitudine obrui xli, 9, 1 illuvies aequarum terras obrutas tenuit ii, 1, 14 obrutus multis vulneribus xii, 6, 5

Obsecra corporis i, 6, 14

Obscurum Macedonum nomen vi, 9, 6 obscura gens i, 4, 4 obscuro loco res gerebatur i, 9, 22

Obsecrationes (pro execrationibus) xxiv, 2, 5 Freinsh. summas obsecrationibus aliquem monere xxiv, 8, 7

Obsequendi gratia se alicui inhiuare v, 2, 5

Obsequium alicui praebere xxviii, 5,

6 obsequia principum (hoc est, obsequia principibus debita) iii, 2, 9 Freinsh. majora obsequia in aliquo habere viii, 6, 6 in obsequia alicujus iurare xlii, 2, 13 ad obsequia cogi xxiv, 1, 5 obsequiis regi percarus xii, 12, 11 obsequiis aliquem devincere xlii, 6, 10

Obscurare fides xix, 3, 12. xxvi, 1, 9

Observare aliquid religiose vii, 1, 9 aliquem regem observare xi, 7, 11 observare aliquem diem solennem xli, 4, 10 observari arctoribus custodius xxxviii, 9, 7 observatur id ab omnibus xxi, 4, 5

Obses vi, 9, 7. vii, 5, 3. xxii, 2, 4. xxiv, 3, 6. xxxviii, 3, 1 obsides Romanorum regum filii xxxii, 3, 4. xxiv, 3, 2. xxiv, 3, 6. xxiv, 4, 1. xlii, 5, 13 obsides sibi dari postulare in pignus futuram pacis vii, 3, 2

Obsessores urbis xlii, 5, 12

Obsidere (pro assidendo custodire) i, 5, 10 Freinsh. obsidere animum alicujus xlii, 4, 21 obsidere urbem xii, 16, 11 praesidia Macedonum obsidentur xi, 2, 9 obsidere populum immensis militibus xlii, 2, 11 obsessus tot et tantis rebus xxix, 4, 9

Obsidio Antiochiae xxxix, 3, 6 Argorum xxv, 5, 1 Athenarum iv, 4, 5. v, 8, 1 Babyloniae xlii, 4, 2 Byzantii ix, 1, 2 Carthaginiis xviii, 7, 6 Daphnes xxvii, 1, 5 Heracleae xlii, 5, 8 Messeniae iii, 4, 1 Pydnae xiv, 6, 4 Syracusarum iv, 4, 5. xlii, 2, 2. xlii, 4, 1. xlii, 8, 1 obsidione circumdata v, 8, 1 obsidione cingere ix, 1, 2 obsidio gravatur multitudinem xiv, 2, 3 ab obsidione recedere xiv, 3, 4 obsidio (pro custodia) xv, 1, 3. xxxix, 1, 1 Freinsh. ii, 12, 6

Obsignare sententias xlii, 5, 6

Obstare voto alicujus iii, 1, 2

Obsoleta gloria xxx, 4, 15

Obstare imperio alicujus xxviii, 4, 6

Obstinatus venit aliquis ad aliquem xiv, 6, 9

Obstringere aliquem sacramenti religioni i, 9, 13 fidem alicujus beneficio ii, 15, 14 se gravissima execratione iii, 4, 1 obstringi iurejurando v, 10, 11. xi, 2, 10 Obstruere vias xxiv, 7, 3

Obtentus (pro specie, praetextu) v, 8, 12 Freinsh. xlii, 6, 5

Obterere miseras reliquias belli xxiv, 8, 14

Obticere xxii, 2, 3

Obtinere: aegre obtinere admitti i, 3, 2 nuptias alicujus non obtinere ii, 5, 9 obtinere auxilium satellitam ad custodiam corporis ii, 6, 10 aditam regia xxi, 6, 5 alicui veniam xxvii, 1, 1

Obtrectationis invidia decedit, Præf. 6
obtrectationis odium xxxii, 2, 6

Obtrectatores sententia xxi, 6, 1

Obtruncare aliquem ix, 9, 6. xvi, 5,
15. xxxiii, 2, 2

Obvenit Antipatro pars Macedoniæ
xvi, 1, 19 hæreditarium patri suo regnum
obvenisse xxxvii, 4, 4 Adde xxxviii, 5, 4

Obversari in oculis hominum xxii, 2,
2 ante oculos xxvi, 2, 5

Obviam ire conatibus alicujus ii, 15,
16 præda ii, 5, 12 obviam occurrere i,
6, 13 procedere v, 4, 9. xiv, 6, 9 vadere
xi, 12, 5

Obvius: obvium habere aliquem i, 6,
2. xi, 7, 6. xi, 10, 6

Obumbrari i, 4, 2.

Occasio beneficii honestior, quam ul-
tionis xvi, 3, 11 occasione data xiv, 1,
2 sua xxxviii, 5, 2 occasione utendum
xxviii, 5, 1 in occasionem recipiendæ
libertatis ad arma concurrere xii, 1, 6

Occasus xxix, 3, 1

Occidens xii, 2, 1. xlii, 5, 7. xxix, 2,
9 in occidente solis ortum quærere xviii,
3, 11 occidentis regio xviii, 8, 10

Occidere (de his qui in prælio cadunt)
ii, 14, 8. xii, 2, 14 et iv, 9, 2 si quorum
patres occidissent xii, 4, 9 (id est, occisi
fuisse) Schæff.

Occidere aliquem ii, 11, 18. ii, 14, 8.
xiv, 5, 10. xvi, 5, 17. xvii, 2, 4. xxii, 8,
14. xxxviii, 1, 1 occidendum aliquem
decernere xiv, 6, 7 occisus (dictum de eo
qui veneno perfit) xiii, 2, 1 Freinsh.

Occisione occidere ii, 14, 8 occisione
cæsi xxii, 7, 2. xxvi, 2, 5. xxviii, 2, 1.
xxviii, 4, 12

Occulere: apud Persas persona regis
sub specie majestatis occultitur i, 9, 11
occulta mandata xxi, 1, 7. xxxiv, 1, 6
occulta consilia victoriæ furtivæ conve-
niant xi, 6, 8 occultis insidiis exitum ali-
cui machinari xxxix, 4, 5

Occultare aliquid novo habitu i, 2, 2
mortem alicujus xxx, 2, 6 occultare se
in sylva xxv, 2, 3 occultatum sub veste
ferum i, 9, 19 inter fascias xxxviii, 1, 9

Occulte v, 11, 3 et 5. xlii, 4, 8. xvi,
4, 20. xviii, 2, 9

Occumbere (pro mori) vii, 5, 4 oc-
cumbit stella xxxvii, 2, 3

Occupare regem (hoc est, prævenire)
xii, 14, 6 insidias xvi, 1, 10. xxxiv, 4, 2
occupare bellum (hoc est, prius inferre)
ii, 2, 10. xxxviii, 10, 1 exercitum (est
in suam potestatem redigere) xxii, 7, 6
facinus (pro celeriter exequi) i, 9, 9
transitum (pro celeriter rapere, priusquam

impediatur) ii, 13, 7 angustias ix, 6, 4
occuparunt hæc Historici inter sese gre-
gati, Præf. 3 occupare tyrannidem per
dolum ii, 8, 6 arcem iii, 4, 10 urbem
vii, 1, 7 bona alicujus ix, 4, 7 regnum
xvi, 2, 3. xxix, 2, 6 regnum insula iv,
2, 2 ni occupasset pater generum filia
nuptias ix, 7, 7 occupavit nervos ejus
rigor xi, 8, 4 occupare classem xi, 10, 3
Masilum pacem xx, 2, 7 dominationem
xxi, 4, 1 occupatus (hoc est, præventus)
ii, 12, 21 (oppressus) v, 8, 14 Freinsh.
occupatus præda xxxi, 6, 6 Messeniorum
bello iii, 6, 5 insidiis alicujus vii, 4, 7
occupatus in bello xxvi, 2, 9 in apparatu
nuptiarum xliii, 2, 9 belli xi, 2, 7 in aliis
bellis i, 7, 11

Occurrere (pro, in memoriam redire)
xii, 6, 14. xl, 1, 2 Freinsh. occurrere ob-
viam i, 6, 13 occurrere memoriæ (pro,
in mentem venire) xiv, 6, 10 Vorst. cui
rei primum occurreret, ambigebat xxix,
4, 9 securis occursum est xlii, 8, 6

Oceani littora xii, 10, 1. xii, 13, 1
ultima ora xliii, 2, 6 fretum xlv, 1, 3
Oceano libamenta data xii, 10, 4

Ochus Artaxerxis filius Persarum rex
x, 3, 1 ejus crudelitas x, 3, 2 et obitus
x, 7

Octavius Perseum capit xxxiii, 2, 6

Oculus Græciæ Athenæ v, 8, 4 oculi
Græciæ duo (Sparta puta et Athenæ)
ibid. oculis aliquid devorare xxi, 5, 6
sub oculis alicujus (in conspectu) i, 4, 5
Vorst. vaticinari ac pæne oculis videre
xii, 15, 6 in oculis hominum obversari
xxi, 2, 3 ante oculos obversari xvi, 2,
5 oculorum lascivia i, 3, 2 valetudo ex
nimia luxuria xxi, 2, 1

Odisee xx, 4, 2. xxxii, 4, 9

Odium arrogantia Perdicæ plus nocet
quam hostium vires xlii, 8, 2 odium pa-
rit nimia imperandi cupiditas v, 1, 6
odium Atheniensium et Persarum pates-
centium avitumque v, 1, 7 Dardanorum et
Macedonum velut immortale xxix, 1, 10
Thessalorum et Thebanorum adversus
Phocenses viii, 4, 5 Hannibalis in Roma-
nos xxix, 1, 8 odium non regium, sed
hostile xli, 5, 1 (Ita Livius ii, 68, 4
'odisse plebem plus quam paterno odio.'
Adde nostrum xvii, 1, 4) Freinsh. odium
(pro eo quem odio prosequeris): odium
omnium populorum esse xi, 3, 10 (sic
'amor,' pro eo quem amamus: 'cura,'
pro eo de quo curam gerimus) Vorst.
odium intermedium cum Persis xi, 9, 4
odia procerum inter sese xlii, 2, 6 odia
instruere inter concordantes ix, 8, 9 odi-

orum legem dicere xxxviii, 6, 7

Enanthe, et ejus apud Ptolemæum auctoritas xxx, 2, 3

Offendere aliquem i, 5, 8 (pro inve-
nire) xii, 6, 3

Offensa (quasi pro omni molestia, la-
tissime enim sumitur, ut quæ 'favori'
opponatur) v, 4, 18. v, 5, 4 pro odio
xvii, 3, 16 Freinsh. offensæ veteres si-
multatium sunt inter aliquos ii, 6, 16
offensa erepti regni xvii, 2, 9 offensam
contrahere xvii, 3, 16 offensæ non de-
pensi stipendiū xxii, 8, 8 veterem patris
offensam novis meritis correcturi xxxv,
2, 3

Offensus alicui (hoc est, inimicus)
xxxv, 1, 3 (Ita Suet. Cæs. 19, 6 et Tib.
13, 5) Freinsh. offensus superstitionibus
Ægyptiorum (id est, non probans, de-
testans eas) i, 9, 2 Vorst. offensus cru-
delitate alicujus xxii, 4, 1 offensus ali-
quis quod non ex ejus arbitrio res gesta
xxx, 4, 18

Offerre se morti pro salute patriæ ii,
6, 21 offerre se alicui ducem adversus
patriam ii, 9, 7 offerre fora prælii utrum-
que fratrem pugna v, 11, 3 offerre se
periculis temere ix, 8, 15 offerre alicui
matrimonium filiae, et regni portionem
xi, 12, 3 et 10 offerre se victorem pro
amisso (pro sistere se) xii, 1, 3 Vorst.
operam suam ad custodiam salutis alicujus
xiv, 1, 14 se militem expeditionis
xxi, 6, 5 offerre pacem alicui, si emere
velit xxiv, 5, 1 offerre alicui pacem ve-
nalem xxv, 1, 3 offerri alicui Asiam
in præmium latæ opis xxvii, 2, 6 ministe-
rium consilii sui xxxi, 5, 8 alicui oscu-
lum xxxiv, 3, 2

Officium: in officium alicujus subji-
cere aliquem xii, 12, 5 officia alicujus
sibi vindicare xiv, 5, 2 officium facere
regi inter satellites xvi, 2, 9 publica et
privata officia obire xli, 3, 4

Olei usus inventus ii, 6, 5

Olim ii, 12, 3. vi, 9, 3. xii, 13, 4.
xxviii, 4, 14

Olympiacus mercatus xiii, 5, 3

Olympias filia Neoptolemi xvii, 3, 14
Philippi primi uxor vii, 6, 10 repudiatur
ix, 5, 9. xi, 11, 5 percussorem ei inmit-
tit ix, 7, 1 eumque in cruce pendentem
coronat ix, 7, 10 et gladium Apollini
consecrat ix, 7, 13 Antipatrum crimina-
tur xii, 14, 3 Aridæum et Eurydicen
interficat xiv, 5, 9 necatur xiv, 6, 11. xv,
1, 3

Olympium certamen vii, 2, 14. xii,
16, 6

Olympus mons vii, 4, 1

Olynthii cum Macedonibus bella ge-
runt vii, 4, 6

Olynthus expugnatur a Mardonio ii,
14, 1 excinditur a Philippo viii, 3, 11

Omen: prætere omen duplicis impe-
rii xii, 16, 5 hoc omen portendit alicui
victoriam xii, 16, 6 ominibus faustis pro-
fecti xx, 2, 14

Ominari: exitiosam sibi fugam ejus
ominati sunt xxxi, 2, 7

Omittere animum nubendi ii, 4, 5 non
omittere aliquem (pro non negligere) xvii,
2, 11 Vorst. omisis Ætolis xxix, 2, 7 o-
missis omaibus, ad Græcos conversa xliii,
3, 11 omittre spem victoriam xx, 3, 4
legationem xiii, 3, 2 rem xiii, 7, 3. xvi,
3, 5 omisso bello vii, 3, 9 omisso ferro
virgas parare ii, 5, 4 omisis ducum offi-
ciis (hoc est, præter ipsorum sollicitudi-
nem) xi, 9, 8 Freinsh.

Ompia castra (hoc est, tota) ii, 11, 16
(et ita 'omne' pro 'toto' sæpius repe-
ritur) Freinsh. hesterno similem labori
omnem vitam acturi i, 6, 6 civitatibus
libertatem suaque omnia restituit vi, 6, 1
Græcia omnis xxv, 4, 5

Onerare honoribus (pro ornare) v, 4,
13 Freinsh. (Non tam pro ornare, quam
pro explere, cumulare, hic poni videtur)
Vorst. onerare se vino i, 8, 6 naves ex-
ercitu xi, 5, 4 nimis onerare fortunam
suam xii, 8, 15 onerare vinculis xliii, 2, 4
gravi tributo xxviii, 4, 8

Onomarchus Phocensium dux viii, 1,
14

Onus undarum (pro vi) iv, 1, 1 Freinsh.
onus armorum xxviii, 4, 8 onera arena
xviii, 4, 12

Onusta navis ii, 9, 17. xv, 1, 6
præda Orientis spoliis onusta xxv, 6, 1
Opem omnem humanam alicui inter-
dicere v, 4, 15 opem ferre xxiii, 3, 7
in alterius ope spem ponere viii, 4, 8

Opera: eorum opera effectam est, ne
pacem acciperent (pro per eos) v, 4, 4
Vorst. operam oblocare xi, 10, 9 operam
offerre ad custodiam salutis alicujus xiv,
1, 14 operam civibus venditare v, 3, 1

Operosius (hoc est, majori labore)
xxviii, 4, 10 Freinsh.

Opes (pro viribus, potentia) vi, 1, 8
xii, 3, 12. xii, 4, 25. xiii, 6, 18. xvi, 3,
7. xvii, 3, 5. xviii, 7, 19. xxi, 5, 9. xxii,
5, 6. xxxii, 1, 3 Freinsh. opum contem-
tus apud Scythas ix, 2, 9

Ophellas Cyrenarum rex xxii, 7, 4

Opima præda xxiv, 6, 1. xxv, 1, 7

Opinari durius de aliquo (hoc est,

sentire et loqui) xii, 5, 8 (Ita 'male opinari' Sueton. Aug. 51, 4) Freinsh.

Opinio (pro fama) viii, 3, 8. xii, 5, 5. xii, 8, 2. xviii, 5, 17. xxiii, 1, 12. xxv, 2, 10. xxxi, 6, 14. xii, 4, 9. xlii, 3, 5 (Ita Cass. de Bell. Gall. ii, 24 'opinio victoris' pro existimatione ex victoria parva) xxv, 2, 7 Ita fere: opinionis invictæ exercitus xxxiii, 1, 3 Freinsh.

Opobalsamum xxxvi, 3, 3

Opobalsamum apud Judæos tantum natum xxxvi, 3, 1 (hodie et alibi provenit: ut Cairi, secundum relationem itinerariorum) Freinsh. opobalsami arbores formam similem piccis arboribus habent xxvi, 3, 4

Oportere ii, 13, 6. xxiv, 6, 1

Opperi (pro expectare) xii, 8, 10. xii, 13, 1. xiii, 6, 15 Freinsh.

Oppidani xii, 10, 2. xxi, 2, 8. xlii, 4, 2

Oppido parcere xii, 7, 8

Opponere hostibus populos viii, 6, 1

Opportuna bello loca occupanda iv, 4, 8 opportunis locis puteos facere xii, 10, 7

Opprimere (proprie est inopinantes et imperatos invadere) ii, 8, 1. ii, 10, 13. v, 5, 2. xi, 2, 10 Freinsh. oppressi servitute injusta xi, 1, 2 opprimere motum in ipso ortu xii, 1, 8 oppressi infamiam insidiatorum potentia xii, 13, 10

Oppugnare urbem vii, 6, 14. xxv, 4, 7 oppugnari externo hoste xviii, 2, 2

Oppugnationis urbis xx, 2, 10

Optabilis ruina xxxi, 8, 3

Optata mors xviii, 4, 14 misera quidem res, sed optanda ei fuit xxvii, 2, 3

Optimates v, 3, 8. xlii, 5, 2 factio optimatum ii, 4, 1

Optimus: ab optimo quoque spiritus patriæ debetur xxxi, 4, 7 optimum ei visum est xiv, 2, 6

Opulentia Persarum ii, 10, 22. vi, 2, 14

Opulentius epulari iii, 3, 5

Opulentus populus ii, 3, 10 opulentum sumtum alicui præbere xlii, 5, 9 opulenta vita xxviii, 9, 4 gregarius miles imperatore opulentior xlii, 2, 8 opulentissimus Persarum rex vi, 2, 14 opulentissimæ civitates viii, 3, 7 opulentissimum imperium xli, 1, 8

Opus (pro labore) xi, 2, 3 Freinsh. opera Atheniensium effectu majora quam voto fuisse ii, 6, 1 opus humana mortalitate majus (de Alexandro) xii, 16, 2 rem magni et animi et operis aggressus, Præf. 1

Opus esse regem (pro rege) xi, 7, 10 (Ita Plautus in Milit. iv, 2, 69 'talen-

tum Philippum huic opus auri est.' et idem alibi, 'opus est puero cibum.' Adde A. Gell. xvii, 3 et Nonium in voce Offendera.) Freinsh. (Accusativus 'regem,' qui in textu est, non a voce 'opus' regitur; sed respicit verbum præcedens 'responderunt') Vorst.

Ora Cappadociæ ii, 4, 2

Oraculum ii, 6, 16 de felicitate regni Macedonum vii, 6, 1 de nodo Gordii xi, 7, 4 (plura vide in Responsum). oraculum Delphicum ejusque descriptio xxiv, 6, 6 ad oraculum Delphicum proficisci iii, 3, 11 oraculi diversa sententia fuit iii, 4, 16 antiqua oracula cecinebant xi, 7, 4 oracula responderunt xi, 7, 10 oracula consulere xii, 2, 8 oracula Delphica prædicunt alicui insidias xii, 2, 3 ad oraculum Delphos legatos mittere xx, 3, 1

Orare i, 6, 13. viii, 4, 4. xii, 12, 6. xxx, 2, 8. xxxviii, 5, 9. xxxix, 5, 7

Oratio Mithridatis xxxviii, 4 per totum. oratio acuminis et solertis plena, ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inventionum deesset ornatu ix, 8, 10

Orator Syracusanus Lycias v, 9, 9 Atheniensium Demosthenes xiii, 5, 9 M. Cato Catonis oratoris filius xxxiii, 2, 1 oratorum apud Athenienses auctoritas xi, 4, 10

Orbis terrarum (pro totius orbis terris gestis), Præf. 2 orbis vires (pro totius orbis) viii, 2, 6 orbis terrarum princeps Græcia viii, 4, 7 orbis terrarum vindices, ibid. orbis imperii fundamenta jecit pater ix, 8, 21 orbis terrarum spoliis referta urbs xi, 14, 10 orbis bella finire in uno capite xii, 9, 6 orbis terrarum conventus xii, 13, 3 orbis terrarum victus xiii, 1, 14 orbis domitores xiv, 4, 20 (Vide et Ind. in Nep.) Vorst. toto orbe regionis (pro tractu) xxxvi, 3, 5 Orbitatis dolor i, 5, 8. i, 8, 9. xlii, 4, 17 orbitatem amissorum filiorum dolere xxiv, 5, 9 exilio addita orbitate ii, 4, 4

Orbus liberis xxvi, 1, 8 orba respublica (hoc est, senatu privata, qui est instar patrum) xxi, 4, 3 Freinsh.

Orchomenii Thebanorum hostes xi, 3, 8

Ordinare aciem (hoc est, instruere) xi, 9, 8 Freinsh. ordinata rebus Macedoniæ viii, 6, 3 ordinare aliquem in successionem regni xvii, 1, 4 ordinare disciplinam militarem xviii, 1, 1 ordinare tribunatus, præfecturas, ducatus xxx, 2, 5

Ordo nascendi observandus in succes-

sionibus ii, 10, 2 per ordinem successi-
onis descendit regnum ad aliquem i, 4,
1. ii, 6, 12 ordo civilis disciplinae ii, 6, 6
per ordines dividere administrationem
rei publicae iii, 2, 1 ordines ducere xi,
6, 6 ordinum duces apud Alexan-
dram omnes sexagenarii xi, 6, 6

Orestes Agamemnonis filius Pyrrum
occidit xvii, 3, 7

Oriens universus subactus a Nino i,
1, 8 a Cyro i, 8, 1 ab Alexandro xiv,
4, 19. xviii, 1, 8 immoderate calidus
ii, 1, 6 Orientis totius vires contra
Athenienses v, 1, 9 in orientem spectare
xviii, 2, 10

Orientalis barbaria xii, 3, 3 Orienta-
les reges Antiocho occurrunt xxxviii,
10, 5 Orientalium periculorum socii
xiv, 2, 8 Parthiis Orientalibusque rebus
expeditis xliii, 1, 1 Orientalia auxilia
xiv, 4, 18

Origo regnorum i, 1, 4 Ægyptiorum
ii, 1, 5 Amazonum ii, 1, 3. ii, 4, 1
Armeniorum xlii, 2, 7 Atheniensium ii,
6, 1 Bactrianorum ii, 1, 3 Carthagini-
ensium xviii, 3, 1 Dacorum xxxii, 3,
18 Epirotarum xvii, 3, 1 Gallæcorum
xlv, 3, 3 Heracleæ xvi, 3, 3 Istrorum
xxii, 3, 15 Italici populorum xx, 1, 7.
xx, 5, 8 Judæorum xxxvi, 3, 1 Medo-
rum i, 3, 6. xlii, 3, 6 Parthorum ii, 1,
3. xli, 1, 1 Persarum i, 6, 18 Romano-
rum xliii, 3, 1 Scordiscorum xxxii, 3, 8
Scytharum ii, 1, 5 Seleuci xv, 4, 2
origo divitiarum apud Græcos ii, 14, 6
lanificii ii, 6, 5 matrimonii ii, 6, 7 olei
ii, 6, 5 vini, ibid. originem alicujus re-
quirere (de stipe) i, 6, 3 originem dare
urbi ii, 6, 4 de origine sua consulere
oraculum xi, 11, 2 originem divinitatis
acquirere cupiens xi, 11, 6 originem ha-
bere alicunde xii, 4, 12 originem ducere
ab aliquibus xx, 1, 11 origini suæ non
parcere (id est, illis a quibus originem
quis ducit) xxi, 1, 6 Freinsh. originis
suæ auctores xxi, 1, 13 origo alicujus
manat ab aliquo xxiii, 4, 4

Orii: motus oritur xi, 7, 2 seditio
orta est xi, 7, 9 ne quis vindex regni ex
ea gente oriatur xliii, 2, 3 orientem
solem videre xviii, 3, 9 orientes sediti-
ones xi, 2, 4 orta mentio rerum gestarum
inter ebrios xii, 6, 2

Orithya Amazonum regina ii, 4, 17
Atheniensibus bellum inferit ii, 4, 26

Ornamentum dignitati dare vi, 8, 8
ornamenta omnium virtutum alicui ex-
stant vii, 2, 14 ornamenta matronarum
pudicitia, non vestes xx, 4, 12 orna-
menta victoriarum xix, 3, 8

Ornatus (subst.) i, 2, 3. xviii, 7, 18
ut nec ornatus facilis, nec facilitati in-
ventionum deceat ornatus ix, 8, 10

Ornatus purpura xviii, 7, 9. xviii, 7,
10 magnis sapientiae incrementis xi,
4, 3 ornatisime xxi, 3, 3

Orodes Parthorum rex fratrem interficit
xlii, 4, 4 Crassum cum exercitu, ibid.

Orodes Getarum rex suos male pre-
dictos qua pena affecerit xxxii, 3, 16

Oropastes Magus Persarum rex i, 9,
10

Orophernes Cappadox benefactori suo
Demetrio invidias struit xxxv, 1, 2 et 3

Orphi sacra xi, 7, 14

Ortoadistes Armeniæ rex xlii, 2, 6

Ortus: inter solis ortum i, 10, 4 in
occidente solis ortum querere xviii, 3,
11 in ipso ortu opprimere motum xii,
1, 8 in ipso ortu prodigia magnitudinis
ejus apparuerant xii, 16, 4 in ipso ortu
urbem opprimere xliii, 4, 3 solstitiales
ortus sideris xlii, 7, 10

Os: non est illis in ore adversa pugna
Siciliæ, sed victoria Græciæ (id est, non
dicunt de adv. p., non mentionem ejus
faciunt) v, 4, 17 Vorst. os leonis
pro ricta) xv, 3, 8 ora civium (pro
oculis, conspectu) v, 4, 10. xvi, 5, 5.
xxxvi, 1, 5 Freinsh. ora suspensa con-
vertere in aliquem v, 4, 10

Osculantur Macedones Alexandri dex-
tram xii, 15, 2 scutum osculatus est
Epaminondas vi, 8, 12

Osculum Popilio offert Antiochus
xxiv, 3, 2 osculis aliquem fatigare xxi,
2, 9. xxiv, 3, 6 inter oscula trocidare
xxiv, 3, 7

Ossa patris in regnum suum refert
Helenus Pyrrhi filius xxv, 5, 2 ossa
regem ibi poni jussit vii, 2, 2 nuda de-
mum ossa terra obrunt Parthi xii, 3, 5

Ostanes vir sagacissimus i, 9, 14 fra-
dem Magorum detegit i, 9, 18

Ostendere (pro exponere, narrare) ii,
4, 27 Vorst. ostendere opes et negli-
gentiam regis xxv, 1, 8 ostendere ob-
scena corporis i, 6, 14 nudam uxorem
i, 7, 17 belli causas ii, 4, 27 vulnera
populo ii, 8, 8 membra lacerata xxxviii,
8, 15 fulgorem solis xviii, 3, 12 populo
se ostendere xxxvi, 4, 2

Ostentare prædam velut spoliū victi
hostis xix, 3, 6 ostentant urbes vestigia
Græci moris xi, 1, 6 ostentant Meta-
pontini in templo ferramenta Epei xx, 2, 1

Ostentatio divitiarum xi, 9, 4 fragili-
tatis humanæ xxiii, 3, 12

Ostenti prorsus genus x, 1, 6 (de re
mira) triste ostentum xxxiii, 1, 7 cor-

lætia ostenta xxvii, 2, 1 nec ostentis fides defuit xvi, 1, 4

Ostium Istri ix, 2, 11 Tiberis xliii, 3, 4 Rhodani, ibid. 6 Massilia prope ostia Rhodani annis condita xliii, 3, 12

Otiosum tempus iii, 6, 10 otiosum ac ratus xii, 2, 16

Otium novitati periculosum xxiv, 1, 1 otium in magno exercitu periculosum xx, 1, 1 otii quoque reddenda ratio, Præf. 5 otio corrumpuntur vires ii, 15, 13 (Adde Velleii xi, 78, 4) otio nimio plebs lascivit xvi, 4, 3 otium ac desidia superavit quos bella invictos præstiterant i, 7, 13 otia (pro desidia) vi, 9, 6 Freinsh.

P.

Fabuli lætitia xlv, 4, 14

Pacare (quasi pro subigere) xxxviii, 7, 3 Freinsh. et 9. ii, 3, 16 pacatum accessum petere ix, 2, 11

Pacificatus eum Carthaginiensibus xliii, 1, 1 pacificandum eum altero statuit vi, 1, 2

Pacificator xviii, 2, 4

Pacisci nuptias generi vii, 4, 7 cum aliquo nuptias filias ejus, prodigionis præmium ii, 15, 14 pacisci sibi perpetuum honorem sacerdotii xviii, 5, 2 pacisci cum aliquo iii, 6, 10 inita societate xvi, 4, 7 inter se xxxviii, 3, 5 pacta mercede bellum ab aliquo redimere vii, 5, 1 pacta salute viii, 5, 3 pacta societate xx, 5, 6

Pactio ejus fidei fuit viii, 5, 4 pactionem interponere vii, 6, 4. xxii, 3, 3 pactionem facere xxii, 8, 13. xxx, 2, 8 pactionem inire xxiv, 1, 6

Pacorus Orodis filius xlii, 2, 6 interfecit xlii, 4, 16 immodice lugetur a patre xlii, 4, 13

Pactum: eo pacto xxxviii, 10, 7 quo pacto xxiv, 8, 16

Pæne ix, 3, 3. xii, 15, 6. xxxviii, 4, 10

Pæonia vii, 1, 5

Palam hæc facta sunt ix, 7, 14 palam prædicare xi, 11, 4 palam ferri epistola nequibat i, 5, 10

Palanthus iii, 4, 8 (potius Phalantus legendum) Vorst.

Palari (pro sparsim fugere) xv, 3, 11 Freinsh. v, 5, 3. xxiv, 8, 15

Pallanteum Arcadiæ urbs xliii, 1, 6

Palatium mons xliii, 1, 6

Palmam ferre (hoc est, principem locum) xv, 3, 16 Freinsh. Sicut palmam tenere amicitia regis xli, 6, 3 tot bellorum palmæ laureæque (id est victoriæ)

xiv, 4, 17 Vorst.

Palmes vitis i, 4, 2

Palmetum xxvi, 3, 3

Paludamenta coccinea xx, 3, 8

Paludes prohibere Scythas ab Ægypto ii, 3, 14 paludes Euphratis xlii, 3, 9 paludium gravis nebula xlv, 1, 10

Pamphylia in divisione imperii Alexandri Nearchi evenit xlii, 4, 15

Pan xlii, 1, 12

Panasagorus Scythia ii, 4, 28

Pandonia urbs Æpiri xli, 2, 4 Italiam xlii, 3, 14

Pangere pacem in tot annos iii, 7, 1

Panificia xx, 2, 7

Pannonia a Gallis occupatur xxiv, 4, 3. xxxii, 3, 14

Pannesus (hoc est, laceris vestibus) ii, 6, 19 Freinsh. xxi, 5, 5

Paphlagonia in divisione imperii Alexandri Eumeni datur xlii, 4, 16 occupatur a Mithridate et Nicomede xxxvii, 4, 3 Paphlagoniam regum nomen Pylæmenes xxxvii, 4, 8 (Vide similia in Regum). Libertate donatur a Romanis xxxviii, 2, 7

Par ducum bene comparatum vi, 2, 7 (Simile a re gladiatoria: vide etiam supra Comparare. Ita xvii, 1, 9. cui simile illud Flori iv, 2, 54. et Plinii istud viii, 21 'Naturæ nihil placuit esse sine pari'). par bellis (hoc est, sufficiens ad bella propulsanda, *Gewachsen*) vii, 6, 4 Ita: credelitati xvi, 4, 13 (Simile Flori i, 17, 1) Freinsh. aciei par universa juvenis esse non potuit vi, 7, 7 par fortuna priori bello xviii, 1, 11 cui par odium in aliquem est xviii, 4, 9 viribus par alicui xlii, 4, 1 inter pares assiduam discordiam malum xvi, 3, 1 illis paria omnia fortuna dedit vi, 2, 9

Parapammeni xli, 6, 9 in divisione imperii Alexandri Extarchi traduntur xlii, 4, 21

Parare bellum alicui v, 11, 3. viii, 4, 11. xvi, 5, 1 parare deditionem, aciem (hoc verbum neutri bene convenit, cum utrique debuisset) xi, 12, 15 parare epulas i, 6, 5 (bene dictum. Inde 'apparatus' absolute pro apparatu conviviorum et epularum ponitur; sicut in illo Horatii: 'Persicos odi, puer, apparatus'). Freinsh. parare exercitum i, 5, 9 insidias iii, 1, 6 copias reducere in regnum parat xi, 13, 4 persequi parabat xviii, 5, 6 parare insidias alicui x, 2, 5. xi, 7, 1 parare aliquid ex hoste xxii, 4, 4 parare magnas opes xvi, 3, 7 parare se prælio xxvi, 3, 2 paratos ad inediam, laborem, mortem xlv, 2, 1 paratos ad cavenda pe-

ricula xxxi, 2, 2 servilis metus paranda instrumenta ii, 5, 4

Parcere urbi xi, 4, 6 saluti in acie xxviii, 4, 4 vitæ pugnando xxxii, 1, 5 vitæ alicujus xxv, 1, 4 parci oppidanis jussit xii, 7, 6

Parcus in cibum (hoc est, modico cibo contentus) xli, 3, 9 (Ita 'parcus pecunie' vi, 8, 6 pro non cupido pecunie, ut auctor ipse exponit, mox num. 7. Ita 'parcissimum vini' Suetonius dixit Cassii, 1 et Aug. lxxvii, 1) Freinsh. parior somni xi, 13, 2 (vel enim pro 'cum' legendum 'ibi cuius,' vel subaudiendum est 'ejus,' ant 'illius') Vorst.

Parens: parentis sui interfectores ulcisci xi, 11, 9 regis velut parentis contumeliam magno animo ferre xv, 3, 10 ad necem utriusque parentis eade fratris adjuncta xxx, 1, 2 parentes xiv, 6, 6 inter parentes et liberos postlongum tempus magna lætitia esse solet xxxi, 8, 2 gnara artis ex disciplina parentum xi, 7, 7 gaudium parentibus reportare xi, 14, 12

Parentare multis cadibus alicui mortuo xii, 15, 6 sanguine suo manibus hostium xiii, 3, 10 uxoris manibus parentare supplicio alicujus xxxix, 3, 12

Parentatio Alexandri ad tumultus Heroum Trojæ xi, 5, 12 parentatio annua ix, 7, 13

Parere (pro summæ potestati subiectum esse) i, 3, 3 præceptis (id est, adhortationibus et consiliis) parere iii, 4, 15 Vorst.

Parere: fabule Scyllam et Charybdin peperere iv, 1, 13 parts victoria xxv, 2, 11 regni securitate xxxix, 3, 9 pace xliii, 5, 8 parts cum amissis pensare v, 2, 3 præmia longa militia parts xiv, 3, 3

Paries xxviii, 4, 9 parietes regis domus xxx, 2, 1

Pariter (pro simul): regnum cum vita pariter amittit xvii, 3, 5 Vorst. Adde x, 3, 7 blandus pariter et insidiosus alloquio ix, 8, 8 victoriam suis pariter et prope amissam gloriam restituit x, 3, 3

Parmeno dux Philippi in Asia ix, 5, 8 Alexandrum a medico cavere jubet xi, 8, 5 Persicam classem occupat xi, 10, 4 pecunie præficitur xii, 1, 3 interficitur xii, 5, 3 Jasonis templa diruit xlii, 3, 5

Parnasus xxiv, 6, 6

Parricide x, 1, 5 in exitium parricidarum Dii cum hominibus consentiunt xxvi, 2, 6 in Parthia solenne est reges parridas habere xlii, 4, 11

Parricidale scelus xxvii, 1, 10 venenum xxxvii, 1, 4 parricidales discordias xxxix, 8, 1

Parricidium (pro eade principis) ix, 7, 12 (Ita Curtius vii, 8, 33. Florus iv, 7, 2. Tacitus Annal. iv, 34, 7) Freinsh. parricidium (vocatur etiam quod nepos avo regum eripit) xxiii, 2, 7 Vorst. post sacrilegia parricidium facere i, 9, 5 parricidium parricidio vindicare iii, 1, 3 parricidium cogitare x, 1, 5 causas parricidii scelerator ipso parricidio x, 2, 1 parricidio penas necis alicujus habere xvi, 2, 5 parricidiorum furis xxiv, 4, 8. xxvi, 2, 5 parricidia a nece uxoris auspicatus xxxviii, 1, 1 parricidia nullam justam causam habere possunt xvi, 1, 4

Pars terrarum ii, 1, 18 major pars exercitus v, 4, 2. xiv, 2, 3 Asia vi, 1, 1. xi, 6, 14 equorum xii, 1, 2 conviviarum xii, 6, 2 parte corporis truncata xi, 14, 11 partes (plur. pro sing.): patrimonii partes i, 7, 7 Orientis xv, 1, 6 nullas partes consiliorum relinquuntur alicui xiii, 3, 1 partium vires exquirere v, 2, 12 partium exercitum prodere xiii, 8, 3 cunctos in studium partium suarum induxit xiv, 1, 5 Parthi Pompeianarum partium fuere xlii, 4, 6

Parsimonia (pro frugalitate) iii, 2, 10. xviii, 4, 1. xliii, 1, 8 Freinsh.

Partheniæ iii, 4, 7

Parthi Scytharum progenies ii, 1, 3 Scythico sermone exules xli, 1, 2 Parthi Persici imperii successores xi, 15, 2 in divisione imperii Alexandri Nicanori sorte veniunt xlii, 4, 23 Demetrius capiunt xxxvi, 1, 5 Syriæ inhiant xxxvii, 9, 13 Antiochum occidunt xxxviii, 10, 14 ejus corpus in Syriam remittunt. xxxix, 1, 7 Pompeium juvant xlii, 4, 9 Antonium vincunt xlii, 5, 3 Parthorum crudelitas xxxix, 1, 4 origo et historia 41 et 42 superbia xxxviii, 10, 5 Parthorum regum origo xii, 4, 12 Parthorum reges parricide xlii, 4, 23 Parthi (pro regione Parthorum) xii, 3, 1 Freinsh.

Parthiæ descriptio xli, 1, 11

Parthici imperii conditores Scythæ ii, 3, 6 Parthicum exercitum fundit Ventidius xlii, 4, 7 Parthicum regnum format Arsaces xli, 5, 1 tentavit Antiochus xlii, 1, 1 Parthiæ superbiæ excreatio xxxviii, 10, 5 Parthica bella xxxix, 1, 2

Particeps arcanorum regis i, 4, 6 regni viii, 3, 10 victoriæ xi, 3, 8

Participare cum aliquo regnum xxiv, 2, 8

(Participia temporis præteriti verborum deponentium passive usurpata) ex-

cultus vii, 2, 2 consolatus xxii, 6, 4
enimz xliii, 2, 6 professus viii, 4, 4
aggressus vii, 6 expertus viii, 4, 6
pactus viii, 5, 2 vii, 5, 1 deprecatus
viii, 6, 4 Vorst.

Partim (iterat.) ii, 5, 7. iv, 4, 8 et 8,
9. xi, 4, 6

Partiri pensa inter virgines i, 3, 2 pa-
trimonia ii, 10, 11

Partem necare i, 4, 5 exponere i, 4,
12 canis partu gravida xliii, 4, 4 ex
partus abjecti collisione decessit uxor
Darii xi, 12, 6 partus dubii xlii, 2, 6

Parvulus filius vii, 5, 8. xviii, 3, 8.
xxi, 1, 1. xxvii, 3, 6 frater xxvii, 1, 2
parvulus admodum vii, 2, 5. xxiv,
3, 5 parvulum recolligere xxiii, 4, 8
parvula ix, 7, 13 a parvula etate (hoc
est, ab iacnabilis) xii, 4, 10 Freinsh.
parvuli liberi xvi, 1, 7 parvulorum
sorte permutata i, 4, 13 parvula filia
xi, 13, 7

Parvus ad continendam civitatem ex-
ercitus v, 8, 11 parvus numerus v, 8,
11 parva manus xvi, 8, 11. xvi, 2, 2.
xxx, 2, 2 quasi parva supplicia caedibus
luculent viii, 1, 4 parvum navigium
xxxi, 7, 4 parvo defungi ix, 2, 8 parvus
vires iii, 6, 6

Parvus consulere reipublice (pro non
consulere) ii, 7, 9 Vorst. parum facino-
ris admittere xv, 2, 4

Parymæ subiguntur ab Alexandro xii,
5, 9

Pasum ii, 6, 4. v, 9, 3. viii, 6, 6.
xiv, 6, 1. xlii, 3, 8. xliii, 1, 4

Pasus: cum mille passus inter duas
acies essent ii, 9, 11 multa millia pas-
sum emensus xi, 15, 5 murus sex mil-
lium passuum xii, 5, 12

Pastor i, 4, 10 pastores Aboriginum
xxviii, 6, 7 inter pastores esse i, 5, 1
agitare regnum i, 5, 5 adulti xliii, 2, 8

Patefacere iter ferro, quod aliter non
patet ii, 12, 6 insidias xliii, 4, 9

Pater: patrem suum interficit Ptole-
mæus Physcon xxix, 1, 5 Nicomedes
Bithynus xxxiv, 4, 6 Bactrianorum rex
xli, 6, 7 Phrahates Parthus xli, 5, 1
patrem vita functum sua captivitate ad
sepulchrum redimit Cimon ii, 16, 19
patrem regis esse, regno pulchrior xvi,
2, 9 Patres (S. R. nomen) xliii, 3, 2

Patere (pro obnoxium et opportunum
esse) ii, 4, 26 (vide etiam Ind. Flori).
pro licere xxii, 5, 10 pro extendi ii,
2, 2. xlii, 2, 9 Freinsh. patet multum
Scythia in longitudinem et latitudinem
ii, 2, 2 patet iter ii, 13, 6 patet Sicilia

Delph. et Var. Clas.

Ind. Just.

tota statibus venientibus iv, 1, 2 non patet
domus alicujus muneribus xviii, 2, 7
patent bella his in illos xlii, 5, 9 paten-
tes domus xviii, 4, 8

Paternus hostis xvii, 2, 9 paterna for-
tana xxxiii, 1, 3 Dii paternæ majestatis
auctores x, 2, 5 paternæ pietatis exempla
x, 1, 4 scientiæ hæreditas xxvi, 2, 11
paternæ mortis opinionem accipere xlii,
2, 2 paternum imperium ii, 9, 2 regnum
xvii, 2, 9. xvii, 3, 3. xxviii, 1, 1.
xxviii, 3, 1 paternum nomen vile apud
filios x, 1, 7 paterni militæ xxv, 2, 3
paternæ laudes xii, 6, 6

Pati aliquem infestum (hoc est, ha-
bere infestum sibi): iv, 3, 4. ix, 4, 4
Freinsh. pati grave bellum i, 7, 10 pati
aliquos graves iv, 8, 4 aliquos hostes
vi, 5, 10 pati stuprum ab aliquo ix, 6, 6
pati valetudinem majorem xlii, 2, 11
adversa prælia alicujus xvi, 3, 6 bellum
ab aliquo xviii, 2, 3 sterilitatem, famem
xxviii, 3, 7 scabiem xxxvi, 2, 12 pati
insidias alicujus xxxvii, 2, 4 obsidionem
xli, 6, 4 patiens navigationis aque xxvii,
3, 7

Patibulo suffigi xxx, 2, 7 patibulo
suffixus Bomilear Posteriorum dux xlii,
7, 8

Patienter servire i, 2, 1. v, 10, 3
ad Patientiam locorum animalia quo-
que generavit natura ii, 1, 11 magnâ
patientia cedere aliqua re i, 10, 12 pa-
tientia servi bello Penico celebrata xiv,
2, 4 patientia virtutis xxvii, 2, 9 la-
boris xxvii, 4, 2

Patres scelera xxiv, 4, 8

Patria non liberis tantum, verum et
ipsi vitæ præponenda xxi, 7, 6 patriæ
solum xi, 4, 5 patriæ ipsa vitæ debetur
xviii, 6, 4 patriæ ab optimo quoque
etiam spiritus ipse debetur xxxi, 4, 11
patriæ potius quam liberis consulendum
xli, 5, 10 pro patria aliquid vel cum pe-
riculo audendum v, 9, 6 patriæ conspec-
tus vires subministrat vi, 7, 5 patriæ
plena quam vitæ debere se censet Le-
onida ii, 11, 6 patriæ jura non liberis
tantum, verum vitæ ipsi præponuntur
xxxi, 7, 8 de jure patriæ nihil decidi
potest xxxi, 7, 6 patria Pyrrhi ignobilis
ipsius egregiis factis illustratur xxv, 5, 6
patria eloquentiæ, Athenæ v, 9, 9

Patrimonium (pro opibus, facultati-
bus) iii, 4, 7 patrimonium patris (hoc
est, opes paternæ) iii, 4, 8 Freinsh.
patrimonium privatum (quod pater adhuc
privatus habuit) ii, 10, 5 Vorst. patri-
monii non dicit Scythia xi, 2, 7 patri-

n

monia partiri ii, 10, 11 aequata patri-
monia iii, 3, 3.

Patrius mos xvii, 1, 4 patrum solum,
ibid. Dii patris xiv, 2, 5 patris fines
xxviii, 10, 6.

Patrocinia veniae (hoc est, media ad
faciliorem veniam) v, 11, 7 sceleris (pro
defensione scel.) xvi, 1, 4 Freinsh. pa-
trocinium alicujus alicui mortuo objec-
tare (id est, exprobrare, quod aliquem
defendisset ac laudasset) xii, 6, 4 Vorst.

Patronus plebis xvi, 4, 10 patroni
appellatur Argyraspides ab Eumene
xiv, 2, 8.

Patruella vii, 6, 11.

Patrus ii, 10, 9. xiii, 7, 10. xxiv,
3, 6.

Pauci senes vi, 7, 7 paucorum civita-
tium direptio ix, 1, 1 pauca dicere de
aliqua re iii, 7, 16. xviii, 3, 1 post
paucos dies xviii, 2, 4. xviii, 7, 16
pauci a pluribus facile vincuntur xxiv,
6, 2.

Pascitas xi, 9, 2. xiii, 7, 4. xx, 2, 5.
xx, 3, 4.

Pavidi v, 7, 4 pavidi vecordesque
xiv, 8, 3.

Paulatim xxvi, 2, 16. xxix, 2, 4.
xl, 2, 7.

Pauliper xxi, 1, 4. xvi, 3, 7.

Paulo altius res repetere xviii, 3, 1.
xiii, 2, 7 paulo ante v, 6, 8.

Paululum xiii, 8, 9.

Paulum a capienda urbe abfuit ii,
8, 4.

Paulus consul vincit Demetrium Illyri-
orum regem xxix, 2, 1 et Persea Mac-
cedonum xxiii, 5, 2.

Pavor hostilis viii, 5, 9.

Paupertas tantum virtutis adversus
insolentes divitias habet xx, 5, 3.

Pausanias Lacedaemoniarum dux ii,
15, 14 Byzantii conditor ix, 1, 3 pro-
ditionis damnatur ii, 15, 16.

Pausanias Lacedaemoniorum rex mo-
tum Achaenicum composuit v, 10, 6.

Pausanias Lacedaemoniorum dux pro-
ditionis reus erahat vi, 4, 7.

Pausanias nobilis Macedo Philippon
interfecit ix, 6, 4 forte immensus ab
Olympo ix, 7, 2 a qua etiam in cruce
pendens coronatur ix, 7, 10 et annis
parentatibus honoratur ix, 7, 11.

Pax (pro inducio longi temporis) iii,
7, 13 et 14 (Sic enim Liv. vi, 20, 11
ita confutanda. Vide Alben. Gentil. de
jura belli lib. ii. cap. 12). pax Deorum
xviii, 6, 12 Deo et Manium xx, 2, 7
(ita 'pax Deum quiescit'. Pellicio in

Gallienis cap. 8. 'pacem Deum expro-
cere,' Livius iii, 5, 19. v, 7, 7 et alibi)
Freinsh. pax subita universis Gancia
vi, 6, 5 pacem statuere xxv, 1, 1 finire
(vide Facere). pacem petere, dare v,
8, 3 pacem alicujus spernere xii, 1, 7
pacem offerre xxiv, 5, 1 pacem dare
xxiv, 5, 3 pacem ab aliquo praestari alicui
opinio victoris xxv, 2, 7. xliii, 5, 3
paxis simulatione deceptus xxxvi, 1, 5.

Pecudes ii, 9, 12.

Peculatas Miltiades ii, 15, 19.

Peculiare donum (hoc est, privatum,
singulare) xxi, 7, 4 Freinsh. pecularia
officia xxii, 2, 5.

Pecunia Alexandri xii, 1, 3 pecunia
(pro opibus quibuscunque) iii, 2, 11
(Vide L. 178. D. de V. S. L. i. in fin.
D. de Calama. L. ii. §. 2. D. de Re-
cept. Arb. Ita 'pecunia populi,' L. 6.
D. de Contrahend. empt.) Freinsh. pec-
unia in matrimonio non habenda ratio
iii, 2, 8 pecuniam ex republica non
amovet Lycurgus iii, 2, 11 magna pec-
unia xi, 12, 1 pecunias civitatibus im-
perare xiv, 1, 6.

Pecus regum i, 4, 7 pecoris magus
vis ix, 2, 15 pecora pascere ii, 2, 3
pecora pastores nunc in hyernos, nunc
in aestivos saltus trajiciunt viii, 5, 7 servi
ad custodiam pecorum relictii ii, 5, 2
greges pecorum xliii, 2, 6.

Pedestre praelium (hoc est, terrestre,
quod navali opponitur, non quod eque-
stri, ut apud Livium xii, 49, 4. iv, 4, 4)
Freinsh. pedestres xi, 9, 10 pedestris
copie ii, 13, 11.

Pedites xi, 6, 12. xiii, 3, 1. xiii, 3,
5. xiii, 3, 8. xiii, 4, 1.

Pelagi vortices iv, 1, 13.

Pelagi in divisione imperii Alexandri
Archo sorte veniunt xii, 4, 23 Pelagi
olivi, qui postea Macedones vii, 1, 3.

Pelegonus rex Paconis vii, 1, 5.

Pelias Thessalia rex xlii, 2, 12.

Pelias Thessaliae mores xlii, 7, 7.

Pellere aliquem terminis regni xxvi,
2, 12 polli regno ii, 9, 6. viii, 6, 4. xx,
2, 5. xxv, 1, 3 hoste pallo finibus regni
xii, 3, 17 polli matrimonio alicujus ab
aliqua ix, 7, 12 matrimonio pulvis xxviii,
1, 4 palus acies i, 6, 13.

Pellere: ex pellice susceptus xxxix,
5, 2 pellices (hoc est, concubinae) x,
1, 1 (Vide L. 144. D. de V. S.) Freinsh.
pellicum regis Persarum multitudo xii,
3, 10.

Pelliculus matris vii, 4, 7.

Pellio ariste memorabilis in Colchia

xlii, 2, 10 pelles ferinae, morinae ii, 2, 9

Pelopidas Thebanus vi, 6, 7

Peloponneses bellum gerunt cum Atheniensibus pro Spartanis iii, 6, 5 pro Siculis iv, 4, 12 per prodicionem Antigono (ultimo) traduntur xxvi, 1, 2 Peloponnesii iv, 4, 12

Penatium conspectus subministrat animos vi, 7, 5 penates publici privataeque viii, 3, 4

Pendere in cruce ix, 7, 10

Pendere poenas sanguine et caedibus suis (hoc est, dare, luere) viii, 2, 4. xv, 3, 6. xxxii, 1, 14. xxxvi, 4, 2 supplicia (idem) xi, 4, 2 tributa (hoc est, solvere) ii, 3, 18. v, 2, 9 Freinsh.

Penes aliquem est imperium i, 1, 1. xxi, 1, 2 victoria xli, 6, 6

Penetrabilis terra (quam facile penetrari potest) iv, 1, 2 (Diversa significatione reperitur apud Virgilium *Aen.* x, 780. pro eo quod penetrat: sicut apud Ammian. xiv, 26 'impenetrabilis') Freinshem.

Penetrare: penetrat ad omnem statum hujus mali sensus v, 7, 5 penetrant omnem Hispaniam xlii, 1, 10 portio Gallorum Illyricos sinus per strages barbarum penetravit xxiv, 4, 3

Penitus iv, 3, 5. xxxii, 3, 14

Pensa inter virgines partiri i, 3, 2

Pensare imperia parva cum amissis (id est, tantum imperii rursus adeptum esse, quantum amisit) v, 2, 3. pensare damna amissa Siciliae acquisitis Macedoniae regno xxv, 3, 6 Vorst.

Penthesilea Amazonum regina ii, 4, 81

Pennia seniorum xxix, 1, 7

Per dissensionem iv, 3, 1 divortium abecedere ii, 6, 14 per dolum ii, 8, 6 indulgentiam x, 1, 2 injuriam ix, 4, 8. ix, 6, 5 insidias ii, 4, 3. iii, 5, 1 lasciviam i, 5, 2 misericordiam viii, 3, 10 noctem i, 8, 8. xi, 15, 3 plures viros conceptionem experiri iii, 4, 6 quietem i, 9, 4. xli, 10, 3. xliii, 5, 5 tormenta cogi ii, 9, 3 varios casus jactari iii, 4, 11 per otium (in otio), Praef. 4 Sic: per quietem, pro somnum videre (pro, in quiete, in somno) i, 4, 2 per noctem (pro noctu) i, 8, 8 per omnia contumax (id est, in omnibus) xix, 1, 12 per simulationem pietatis xxviii, 1, 3 per omnia nihil xlii, 6, 9 per ea tempora (pro his temporibus) xliii, 3, 3 Vorst. per omnes casus servatus xlii, 4, 2 per biennium v, 1, 1 per triennium xxi, 1, 5

Peragere plene ultionem patris xi, 11, 9. xxxii, 3, 3 caedem alicujus xxii, 2, 12 peregrisset facinus, nisi amici intervenissent xii, 6, 8 peraguntur reliquiae belli xxii, 8, 6

Peragraré littora xli, 10, 1 saltus xlii, 4, 8 peragrata India xli, 7, 12

Perangustus vii, 1, 2

Percarus xli, 12, 11

Percipere civitatem (hoc est, jus civitatis accipere) xliii, 5, 11 Freinsh. magicas artes percipere solerti ingenio xxxvi, 2, 7 percepta jam parte ex promissis (id est, accepta) xliii, 7, 6 Vorst. quod honestius a paterno hoste perceperit xvii, 2, 9

Percontari aliquem xi, 7, 6. xii, 15, 5. xix, 2, 10

Percellere aliquem ii, 5, 5 perculsa muliebri emulatione xiv, 5, 2 percussos metu xxxi, 2, 1

Percussor (hoc est, intersector) ix, 7, 9. xiv, 6, 9. xxiv, 3, 8 Freinsh.

Percutere (hoc est, interficere) ix, 7, 13 (quod etiam in nostra lingua obtinuit, ut 2 Samuel. i. David inquit, interprete Luthero, *hinc, und schlage ihn*. Hinc etiam homicidium *Manschlathi* appellarunt majores nostri) Freinsh. percutere securi ix, 4, 7 gladio ix, 7, 12 percutere foedus cum aliquo xlii, 3, 4. xliii, 5, 11

Perdere virtutem pristinam i, 7, 13 virtutem cum imperio vi, 4, 2 universos xli, 6, 15 exercitum xxii, 8, 7 defleta et prope perdita urbs v, 8, 1 res perditus iv, 5, 2. v, 6, 5 perditissimus xxi, 5, 5

Perdicca Macedoniae rex vii, 2, 1

Perdicca secundus vii, 4, 5 matris insidiis occumbit vii, 5, 6

Perdicca Alexandri commilito annuum a morituro accipit xli, 15, 12 summorum praeficitur a Macedonibus xlii, 4, 5 seditiosos necat xlii, 4, 8 provincias inter principes dividit xlii, 4, 9 Cappadoces vincit xlii, 6, 1 Alexandri sororem in matrimonium petit xlii, 6, 4 eodemque tempore Antipatri filiam xlii, 6, 6 ideoque neutram obtinet xlii, 6, 7 bellum cum Antigono gerit xlii, 6, 8 Aegyptum petit xlii, 6, 16 occidit xlii, 8, 10 ab Argyrasp. xlii, 4, 11 Perdiccam arrogantia xlii, 8, 2 constantia xlii, 3, 8 facundia xlii, 4, 1 sententia de successore Alexandri xlii, 2, 5

Perdiscere siderum motus xx, 4, 3

Perdocere aliquem cultiores victus xviii, 6, 2

Perdomare regionem aliquam ii, 3,

15. xi, 1, 5; xxxix, 5, 3. xlv, 5, 8
Italia et Hispania Romana virtute perdomitæ xxx, 4, 8 perdomito Orbe xlv, 5, 8

Perducere milites (de ducibus) ii, 13, 8 aliquem ad angustias i, 8, 10 ad senatum xxix, 4, 3 perductus in convivium ix, 6, 6 in templum xxiv, 3, 8

Peregrinatio xliii, 1, 1

Peregrinus populus xxxviii, 1, 8, et 8, 11 rex xviii, 2, 1 peregrina militia xii, 3, 4 peregrina imperia xxviii, 7, 2 peregrini milites xxxvi, 2, 15 mercatores xxviii, 8, 7 cum peregrinis communicare xxxvi, 2, 15 peregrinos recognoscere (vide Recognoscere)

Peremti: cædes indigne peremtorum vii, 6, 3 mors indigne peremtæ xxvii, 1, 10

Perfacundus xxii, 1, 9

Perferri hæc Alexandro jubet (pro significari, nuntiare) xi, 15, 7 Vorst. perferri in juga montis xlii, 7, 7 perferendas epistolas alicui tradere ii, 10, 14

Perficere bellum (pro finire, patrare) v, 2, 11 Freinsh.

Perfidia viii, 3, 6. xi, 3, 11 perfidia Philippi viii, 3, 1 Parthorum xli, 3, 10 perfidia defectionis i, 6, 9 perfidiæ culpa xi, 4, 2

Perfidorum victima xlv, 4, 13

Pergamum sive Pergamus Asiae castellum xlii, 2, 7

Pergere (hoc est, proficisci) vi, 2, 12. vi, 5, 8 (pro ire) xi, 15, 6 Freinsh. pergere in bellum adversus aliquos v, 3, 9 pergere ad regem vi, 2, 12

Pericles dux Atheniensium contra Thebanos iii, 6, 12 Spartam deprædatur iii, 7, 5 agros suos hostibus intactos, ad vitandam suspicionem, patriæ donat iii, 7, 9

Periclitari veneno xxxvii, 3, 7

Periculosa mors xii, 2, 14 navigatio xvi, 3, 5 regno Pelis virtus Jasonis xlii, 2, 10 periculosum bellum xi, 6, 4. xxlii, 1, 6 otium xxv, 1, 1 periculoso regno tutâ vita potior xxxix, 4, 3 periculosius xi, 9, 3. xxlii, 3, 7. xxxviii, 4, 14

Periculum ex invidia alicui acquirere iii, 7, 8 unde periculum quesitum fuerat iii, 7, 10 in periculum belli descendere xv, 1, 2 periculum declinare xliii, 4, 8 periculi dilationem invenire xi, 8, 4 pericula navigationis xlii, 2, 10 inter pericula xi, 13, 2 fatorum pericula declinare xii, 2, 4 pericula propulsare xxxiv,

1, 2. xliii, 3, 13 in periculâ timidus Xerxes ii, 10, 23

Perilde ac ii, 2, 7. xxi, 5, 7

Perire ferro, fato ix, 3, 3 fame xxxvi, 2, 9

Peritus declinandorum periculorum xlv, 2, 7 ad prospicienda cavendaque pericula xxi, 2, 3

Perjurium iii, 7, 15 perjuri peram xxiv, 3, 10 Dii perjuriarum vindices xlv, 4, 9

Perlicere aliquem ad societatem xxii, 5, 5

Perlucida vestis xxxviii, 8, 10. xli, 2, 4

Permiscere noxia innoxia xxxvi, 4, 3 justitia religione permixta xxvi, 2, 16

Permittere (pro committere): administratio reipublicæ annuis magistratibus permixta ii, 7, 2 Sic et iii, 3, 2 permittere populo tributis et militiæ vacationem i, 9, 12 arbitria regni victori xi, 13, 4 potestatem alicui xli, 2, 5 Vorst.

Permovere misericordia alicujus v, 10, 7. x, 3, 1 (Ita Tacit. Annal. iii, 23, 1 'permovere misericordiam') Freinsh. permotus adolescentia alicujus xliii, 2, 10

Permulcere aliquem blandis verbis xlii, 8, 5

Permutare (est munimentum ad finem deducere, perficere) ii, 15, 9 (Ita 'pervigere' apud Tac. Annal. iv, 34, 9. et 'perspectare' apud Sueton. Domit. iv, 7. Adde L. 166. §. 1, D. de V. S.) Freinsh. (Vide et infr. Perrogatis et Perpetrare) Vorst.

Permutata sorte parvulorum i, 4, 13 Pernicies mutua xlii, 1, 15. xxxix, 5, 4

Perniciosi xliii, 1, 14

Pernicitas xliii, 2, 3. xlv, 4, 8

Pernix velocitas xlv, 3, 5 pernice equorum greges xlv, 1, 5. xlv, 3, 1

Pernocitare xxxvii, 2, 8

Perorare xlii, 4, 1

Perosus xvii, 1, 4 (active, ut Exosus)

Perpelle aliquem ad stupri consuetudinem viii, 6, 6 ad belli societatem xlii, 3, 5

Perpendere vires alicujus xxix, 3, 6

Perperam facta xiv, 2, 13

Perperna consul Aristonicum vincit xxxvi, 4, 9

Perpesi captivitatæ mala iii, 5, 2 supplicia xviii, 3, 6

Perpeti nocte (hoc est, tota) v, 7, 6 (Ita Plaut. Amphitr. i, 1, 34). Freinsh. dum aquilæ tota die perpetes aederant

supra culmen domus xii, 16, 8

Perpetrare bellum (pro finire) xii, 3, 2
Freinsh. sacrilegium i, 9, 8 facinus xxvii,
1, 8

Perpetui Aetnae montis ignes iv, 1,
11 perpetua sedes xii, 3, 10 fides xii,
12, 2 apricitas xxvii, 3, 5 virginitas
xliii, 2, 3 in perpetuum amicitiam jun-
gere cum aliquo xliii, 5, 7

Perpetuitas iii, 4, 10

Perpetuo ii, 3, 1. xii, 2, 8. xviii, 8,
15

Perquirere (pro querere) xiii, 7, 8

Perrogatis omnibus (hoc est, cum
omnium sententiam rogasset) xxi, 5, 1
Freinsh.

Perseus a Medis deficiunt i, 6, 9 bel-
lum gerunt cum Alexandro xi, 2, 6. xi,
5, 1 cum Atheniensibus ii, 9, 3 cum
Graecis ii, 11, 4. ii, 14, 7 cum Parthis
xxvii, 1, 4 cum Scythis i, 8, 11. xxxvii,
3, 2 Perseus in cautes corporis ab
Alexandro lecti xii, 12, 4 Perseus in di-
visione imperii Alexandri Tlepolemosorte
venit xiii, 4, 25 Persarum clades i,
8, 11. xxxvii, 3, 2. ii, 2, 3. ii, 14, 7.
xi, 9, 12 Deus i, 10, 6 gens obscura
quodam i, 4, 4 mos adorare regem
vi, 2, 18 mos in convivio vii, 3, 3 in
electione regum x, 1, 2 Persarum re-
gum persona sub specie majestatis occu-
rrit i, 9, 11 Persarum regum habi-
tum assumit Alexander xii, 3, 8 Per-
sarum regum ultimas Daries x, 3, 7
Perseus (pro Persia) : cum dicitur in Per-
seus ablegare aliquem i, 5, 9 et 10 in
Persis genitus i, 6, 3 Vorst.

Perseverare quendam alieni ii, 10, 13.
xxi, 6, 6

Persepolis i, 6, 3 capitur ab Alexan-
dro xi, 14, 10

Persequi defectores xvi, 1, 13 belli
reliquas xlii, 8, 15 civitates, quas defi-
ciunt xviii, 1, 9

Perseverantia belli iii, 4, 4

Perseverare in bello iv, 5, 3 perseve-
rata illi inedia est quadriduo xii, 6, 15
perseverare in armis xvi, 4, 12 bellis
continuus xxxviii, 4, 11

Perseus Philippi filius patrem ad per-
rickidum impellit xxxii, 3, 10 bellum
cum Romanis gerit xxxii, 3, 4 et undi-
que auxilia contrahit xxxii, 4, 1 vincitur
et capitur xxxiii, 3, 5

Persicum aerum ii, 14, 6. xi, 5, 2
Persicum imperium perpetuum xi, 9, 8
Persicorum fœdinarum facinus i, 6, 14

Persimilis i, 9, 10

Perolvere prœmia xxxvii, 1, 3

Persona regis apud Persas sub specie
majestatis occulitur i, 9, 11 querere
de persona regis (id est, quis rex consti-
tuendus sit) xi, 7, 11 personam occidi
considerare (quantas vi fuerit) xii, 6, 3
Vorst. ex persona sociorum inducias
rumpere iii, 7, 14

Personant omnia alulatis xix, 2, 6
personantibus inter se rupibus xxiv, 6, 3

Perspicere quendam oculis xxiv, 8, 6
sagritudinem alicujus xxxii, 2, 8

Perstare in bello (pro perseverare)
xiv, 3, 5 perstare in macello xxi, 5, 6

Perstringere initia Romani imperii
(pro breviter exponere) xliii, 1, 2 Vorst.

Persuadere alicui xlii, 8, 5 persuasus
mori nihil difficile persuadere ii, 11, 14

Persuasio xxiv, 4, 2
Persusio vitam opulentam xxxviii,
9, 4

Pertinacia muliebris xxxix, 3, 10

Pertinet ad hujus emolumentum egre-
gie ix, 1, 2 quod ad ultionem pertinet
(pro attineat) xi, 15, 12 quod ad hostes
pertinet xix, 3, 7 pertinent illi ad curam
Deorum xliii, 5, 7 Vorst.

Pertractare caput i, 9, 12 lumen ven-
trem xxxviii, 1, 9

Pervagari regiones xxxvii, 3, 4

Pervenire ad adulem statum iii, 2, 5
ad viginti annos viii, 6, 7 ad triginta
annos iii, 4, 8 pervenit detrimentum
omne ad unius summam imperii vi, 1, 5
pervenit regnum ad aliquem per ordinem
successionis vii, 4, 3

Pervigil nox xii, 13, 7

Pervigilie malum xxv, 3, 14

Pervigilium noctis (est quando tota
nocte vigiletur) xlii, 8, 6 Freinsh.

Pervincere (pro obtinere) ix, 7, 7
Freinsh.

Perusini Achæorum progenies xx, 1,
11

Pes : pede claudus vi, 2, 5 non in
pedibus cuiquam spes, sed in laetitia
fuit xi, 6, 7 servi Parthorum pedibus
incedunt xli, 2, 4

Pessimum exemplum in aliquem sta-
tuere xiv, 1, 12

Pestifer humor xxiii, 2, 4 pestifera
lucra xxxii, 3, 9

Pestilens sidus xix, 2, 7

Pestilentia, in Boeotia Hæmælem urbis
causa xvi, 3, 4 in Thera insula Cyrenæ-
cis urbis causa xlii, 7, 4

Pestis ex fame ii, 13, 12 (ita apud
Florum iii, 5, 27). in Crotone et Meta-

ponto ab violentum Minervæ numen xx, 2, 4 in Sicilia Carthaginiensium exercitum consumit xix, 2, 7 pestis apud Carthaginienses nefarium remedium xviii, 6, 11 (in omnibus autem his locis 'pestis' pro pestilentia ponitur: quod minus probatur quibusdam, quos refellit Becman. in Orig. ling. Lat. pag. 834). pestis (pro quovis malo) xx, 4, 6. xxx, 1, 10. xxxvi, 2, 12 (Ita apud Livium pro incendio xxiv, 27, 6) Freinsh. tacitas pestes laborantis regis xxx, 1, 10

Petere auxilium ab aliquo ii, 4, 27 pacem v, 4, 4. xxxi, 8, 8. xxxiii, 1, 3 concubitum filii i, 2, 10 petere mutuo ab aliquo naves xvii, 2, 13 ex manubiis portionem prædæ v, 10, 13 petitur Persia his apparatibus ix, 5, 5 petitus insidiis xxxii, 4, 12 petito (hoc est, cum petisset, sive subaudiendum est 'hoc' aut 'illo' xliiii, 5, 6 (Ita apud Curt. vi, 5, 29. viii, 12, 9. et Liv. xxii, 39, 5. et Tacit. Annal. ii, 9, 1. Similia vide supra in Cognito) Freinsh.

Petitio regni i, 10, 17 (ut 'petitio consulatus' apud Romanos, cum tamen res valde discrepant) Vorst.

Petulantiam alicujus ferro compescere vii, 3, 6

Petalantius vii, 3, 4

Peucestes in divisione imperii Alexandri Babylonios accipit xlii, 4, 23

Phalerna equorum argento inducit Alexander xii, 7, 5

Pharnabazus v, 4, 1. vi, 1, 2

Pharnaces Mithridatis avus xxxviii, 6, 2

Phalantus dux Partheniarum iii, 4, 8 Brundisium se contulit iii, 4, 12 divinos illi honores decreverunt Partheniæ iii, 4, 18

Philippus Argæi filius primus hujus nominis Macedonæ rex vii, 2, 6

Philippus Amyntæ filius vii, 4, 5 secundus hujus nominis Macedonæ rex vii, 5, 10 imperio Macedonæ Asiæ et Græciæ subjicit vi, 9, 7 vincit Athenienses vii, 6, 6. ix, 3, 9 Dardanos viii, 6, 8 Illyrios vii, 6, 7 Phocenses viii, 2, 3 Scythas ix, 2, 14 Thessalos vii, 6, 8 Arrybam affinem suum regno Molossorum exuit vii, 6, 12. viii, 6, 7 oculum amittit vii, 6, 14 libertati Græcorum insidiatur viii, 1, 2 Cappadociam delis subjugat viii, 3, 6 Olynthum excindit viii, 3, 11 fratres interficit, ibid. piraticam exercet viii, 3, 13. ix, 1, 7 absterit duorum regum, utrumque spoliat viii, 3, 15 Phocenses contra datam

fidem cedit viii, 5, 5 Byzantium obsidet ix, 1, 2 vulneratur a Triballis ix, 3, 2 fugatur a Scythis xxvii, 3, 2 victorie gaudium dissimulat ix, 4, 1 dux Græciæ salutat ix, 4, 2. xi, 11, 5 pacis leges Græcis statuit ix, 5, 2 interficit ix, 6, 4 Alexandrum cum gladio insectatur ix, 7, 4 cumque filium suum non esse palam prædicat xi, 11, 4 Philippi ætas ix, 8, 1 comparatio cum Alexandro ix, 8, 1 existimatio apud Græcos viii, 2, 5 favor apud suos etiam post mortem xlii, 2, 8. xlii, 6, 6 laudatio Clito exitibilis xii, 6, 3 liberi ix, 8, 2 moderatio vii, 6, 15 mores ix, 8, 4 nomen quasi numen in auxilium vocatum xxiv, 5, 9 perfidia viii, 3, 1. viii, 5, 5

Philippus Antigoni pater xlii, 4, 13

Philippus Antipatri filius inter Alexandri interfectores xli, 14, 6 et 9

Philippus Aridæus (tertius hujus nominis Macedonæ rex) xlii, 3, 1

Philippus Cassandri filius (Macedonæ rex ejus nominis quartus) xv, 4, 24 moritur xvi, 1, 2

Philippus Demetrii filius xxviii, 3, 9 Macedonæ rex (ejus nominis quintus) xxviii, 4, 16 annorum 14. puer xxix, 1, 2 bellum gerit cum Ætolis xxix, 1, 13 cum Romanis xliii, 2, 7. xxx, 3, 7. xxx, 4, 5 vincitur xxx, 4, 16 moritur xxxii, 3, 4

Philippus Lysimachi filius ab avunculo Ptolemæo occiditur xxiv, 3, 7

Philippus Lysimachi frater, ejusque mors xv, 3, 12

Philippus Pensei filius cum patre captus a Romanis xxxiii, 3, 5

Philippus amicus Alexandri in divisione imperii ejus Hyrcanos accipit xli, 4, 23

Philippus medicus Alexandri xi, 8, 5

Philo in divisione imperii Alexandri Illyrios accipit xlii, 4, 12

Philoctetes Thurinorum conditor xx, 1, 16

Philomelus Phocensium dux templum Delphicum spoliat viii, 1, 8 Thebanos castris exuit viii, 1, 12

Philopator (cognomen Ptolemæi) xxix, 1, 5

Philopomen Achæorum dux insidiis a Philippo petitur xxix, 4, 11 Flaminio comparatur xxxi, 3, 4 capitur a Messeniis xxxii, 1, 6 veneno perit xxxii, 1, 11 inter summos imperatores recensetur xxxii, 1, 5

Philosophia non præstat Græciæ, quan-

tum Scythia natura ii, 2, 14

Philosophus summus et imperator Epaminondas vii, 6, 8 Callisthenes philosophus xii, 6, 17 Pythagoras xi, 4, 2 philosophi Platonis discipuli xvi, 5, 13 philosophorum praecepta ii, 2, 14 Aristoteles, doctor inclytus omnium philosophorum xii, 16, 8

Philotas Parmenionis filius quare interfectus xii, 5, 3

Philotas alius in divisione imperii Alexandri Ciliciam accipit xiii, 4, 12 et iterum amittit xiii, 6, 16

Philoxenus ademptus Philotas Ciliciam praeficitur xiii, 6, 16

Phocænsium coloni Mamiensiens xxvii, 1, 1. xliii, 3, 12

Phocenses a Thebanis apud commune Graecæ concilium accusantur viii, 1, 4 templum Delphicum spoliant viii, 1, 8 a Philippo vincuntur viii, 2, 4 contra datam fidem caduntur viii, 5, 5 Phocensium et Thebanorum odium viii, 4, 5. xi, 3, 8

Phoenice in ditione Ptolemæi xv, 1, 5

Phoenices Tyri conditores xviii, 3, 2

Phraabates Parthorum rex xli, 5, 9

Phraabates alter xlii, 1 per tot. Demetrium talis aureis donat xxviii, 9, 9

Phraabates tertius patrem, fratres, et filium interficit xlii, 5, 1 Antonium vincit xlii, 5, 3

Phrataphernes in divisione imperii Alexandri Armenios accipit xiii, 4, 23

Phrygia Major in divisione imperii Alexandri Antigono traditur xiii, 4, 14 Minor Leonato xiii, 4, 16 Phrygia Eumenes praeficitur xiii, 6, 14

Phthia Pyrrhi neptis, Demetrit uxor xxviii, 1, 2

Phyle castellum Atticum occupatum a Thrasybulo v, 9, 6

Piacula exigere (id est, pœnas quibus delictum expiatur) viii, 2, 6 Vorst.

Pialus Pyrrhi filius, Epiri rex xvii, 3, 8

Piceæ arbores xxxvi, 3, 4

Pietas Cimonis erga patrem ii, 15, 18 mulierum xi, 9, 15 patrie et filii matris xvi, 2, 9 pietas omnibus opibus potior bonis iii, 2, 6 (Auctor sic, 'jura pietatis plus valent apud bonos quam omnes opea.' Est autem hic 'pietas' amor in proximis cognatos, etiam in fratris filium). pietatis documenta ii, 15, 18 (ejus scilicet quæ in Cimone fuit erga defunctum parentem). paterna pietas (pro patris in filium amore) x, 1, 4 Vorst. debitas pietatis obsequium

xlii, 3, 8 pietatem filii in hoste experiri xlii, 1, 6

Pigere (pro pœnitere. Freinsb.): pigere facti cepit xii, 6, 5 Alibi: pœnitere cepit (omisso accusativo) xi, 3, 3

Pignus (pro liberie) xxvi, 1, 9 Freinsb. fidei veluti pignora habere vulnera corporis i, 10, 20 legatos tenere pignus ii, 15, 8 in hoc pignus legatos retentos ii, 15, 10 pignus fidei regis dextra xi, 15, 13 velut pignus tenere opes alicujus xxii, 4, 5

Piratica apud veteres in laude xliii, 3, 2 piraticam exercet Agathocles xxii, 1, 14 Philippus secundus viii, 3, 15. ix, 1, 5 de piratica pecunie commercium mutuari ix, 1, 5

Piraticum bellum xxxix, 5, 3

Piræus (portus Atheniensium) v, 8, 5

Pisæ Græca colonia xx, 1, 11

Pisandrus Lacedæmoniorum dux vi, 3, 1

Piscatoria scapha Xerxes fugit ii, 13, 9

Pisces Phœnices Sidon vocant xviii, 3, 4 Sidon a piscium ubertate appellata xviii, 3, 4

Piscosus Oceanus xlii, 1, 7

Pisistratus Atheniensium dux Megarenses cœdit ii, 8, 3 patriam opprimit ii, 8, 10

Pistores xxxviii, 10, 2

Pithon in divisione imperii Alexandri colonias in Indiis accipit xiii, 4, 21 ab exercitu Macedonum hostis appellatur xlii, 8, 10

Pius animus xxvii, 2, 7 pia misericordia xviii, 3, 8

Placare manes viri xviii, 6, 6 intersectorum xx, 2, 6

Placere: quibusdam placebat (de consultantibus) xlii, 6, 11 studium placendi a virgine in matrem contulerat xxvi, 3, 4 placere alicui fiducia pulchritudinis, ibid.

Placitus consensus vi, 7, 12

Plaga colli xlii, 3, 2

Plangentium gemitus xix, 2, 11

Planities xxiv, 6, 9 in planitiem urbis desilire xii, 9, 5

Planim montes deduxit Xerxes ii, 10, 24

Platææ incenduntur a Xerxe ii, 12, 11

Platæenses Atheniensium contra Darium socii ii, 9, 9

Plato discipulos suos ad virtutem erudit xvi, 5, 13

Plaustrum Gordii xi, 7, 13 jugum

placuit xi, 9, 15 placuit Scythis pro domibus ii, 2, 4

Plēbs nimio otio laseivit xvi, 4, 8 novae tabulae et divisionem agrorum flagitat xvi, 4, 2 inter plebem senatumque maximo temperamento egit Solon ii, 7, 5 plebem accendere xvi, 4, 11

Plena peracta ultio xi, 11, 9

Plenus ira xiv, 4, 15 plenus pulveris et sudore xi, 8, 9 plena solertia oratio ix, 8, 10

Plerique i, 7, 3. xlii, 1, 7

Plerumque iii, 8, 2. ix, 8, 14. xli, 2, 9

Plumae locum Parthis xli, 2, 10

Plumbo repleta amphora xxii, 4, 4 regio aris et plumbi uberrima xlii, 3, 4

(Pluralis numerus pro singulari): Solatia ultionis i, 8, 9 ferre socia auxilia iii, 7, 15 in auxilia quorundam mitti iv, 4, 8 venio patrocinia querere v, 11, 7 ob haec decora x, 3, 4 epistola (pro epistola) xi, 19, 9 (Vide Epistola) regna Cleophris xii, 7, 9 herba in remedia venena monstrata xii, 10, 3 in monumenta rerum a se gestarum urbem condere xii, 10, 6 dotes formae xii, 12, 11 in remedia ferrum poscere xii, 13, 9 venenam alicui dare in remedia calamitatum xv, 3, 6 patrocinia sociis xvi, 1, 4 hostilia odia deponere xlii, 2, 8 Vorst.

Plus apud bonos pietatis iura, quam omnes opes valent iii, 2, 6 plus hominum ferrum quam naturalis fatorum conditio repulsi ii, 2, 13 plus nocet decibus arrogantia sua, quam hostium vires xlii, 8, 2 plus periculi in celeritate, quam in sociis ii, 9, 10 plus regio quam patrie nomini debant reges xli, 5, 13 plus praedis quam periculi in acie Persarum xi, 13, 11 plura patris quae vides debere ii, 11, 6 plurimum momenti xxi, 5, 5 inter plurima mala tyrannidem pati xvi, 4, 1 maximis plurimisque urbibus Italiam possidere xxxviii, 4, 7

Poculum venae alicui offerre xxxix, 2, 7 pocula veneno infecta xxi, 4, 3

Podiciuli, Italiae populus xi, 2, 12

Poenae (pro malis, afflictionibus) iii, 5, 2 poenas pendere viii, 3, 4. xv, 3, 6. xxxi, 1, 14. xxxvi, 4, 2 poenas imperati parricidii luere i, 9, 8 poenas repetunt Dii (dum in acie perit aliquis) ii, 9, 11 poenas sacrilegii sanguine luere viii, 1, 13 poenas violatae religionis pendere viii, 3, 4 poenas parricidii dare Dii x, 2, 3 poenam ferre xi, 14, 11

Poenalis civitas xxxviii, 9, 9

Poeni: vide Carthaginenses

Poenitentia ductus x, 2, 4 ad peni-

tentiam accesserat autricis suae recordatio xii, 6, 10 dato in poenitentiam spatio i, 9, 10 in poenitentiam versus xii, 6, 7

Poenitet: quorum si illos poenitent (id est, quasi ipsis non sufficient) xxviii, 3, 15 poenitere ceperunt xi, 3, 3 quae in eam diem vitae non poenituerat xlii, 1, 5

Poeta Tyrtus iii, 5, 5 actores nobilitas et poetas vi, 9, 4

Polliceri: multa pollicitus est de se moderate xi, 1, 9 non polliceri sibi aliam victoriam, quam expertus sis xi, 13, 15 polliceri imperii societatem v, 9, 13 servis matrimonia interfectorem ii, 5, 6

Polydamas amicus Alexandri xii, 12, 8

Polydeutes Spartanorum rex ii, 2, 5

Polyperchon amicus Alexandri xii, 12, 8 dimittitur, ibid. Graeciae et Macedoniae praepositus xii, 6, 9 occiditur xlii, 8, 7 (Vide tamen supra vocem Crateros). Olympiadi favet xiv, 5, 1

Pompa: pompae ne quid deesset xiv, 4, 16

Pompeianae partes xlii, 4, 7

Pompeias Mithridaten vincit xxxvii, 1, 8 Antiocho Syriam admittit xi, 2, 4

Pompeius Trogus: vide Trogus

Pondo argenti centum decem milia xxi, 2, 10

Pondus auri xlii, 1, 8. xiv, 1, 4 corona aurea magni ponderis xi, 10, 10 explere pondus xlii, 5, 9

Pone aciem vii, 2, 8

Ponere tirocinia et incunabula (hoc est, exire, exuere) xii, 4, 6 Freinsh. posita est civitas non in edificis, sed in civibus ii, 12, 14 ponere spem in ope alterius viii, 4, 7 posita est urbs inter Phrygiam Majorem et Minorem xi, 7, 8 urbes in montibus posita xlii, 5, 6 ponere castra xiv, 2, 1 positum templum in monte xlii, 6, 6 ponere sedes alicubi xlii, 3, 3 posuisse (pro ponere) v, 4, 15 posito genu (hoc est, flexo poplite) xlii, 9, 12 Freinsh.

Pons Istri (qui in Istro factus) ii, 5, 10 Vorst. pontem Abydo fecit Xerxes ii, 13, 5 pons solutus tempestatibus ii, 13, 9 pontem Cydni interampi non vult Darius xi, 14, 4 pontibus maria sternere Xerxes coatur ii, 10, 24

Pontici xxii, 4, 7

Ponticum mare ii, 1, 10 Pontici maris regiones xlii, 4, 16

Pontas regio Scythis propinqua ii, 2, 1. xii, 2, 16 in divisione imperii Alexandri Lysimacho datur xlii, 4, 16 Ponsinus ab Amazonibus edomitus ii, 4, 26

Popilius Romanorum legatus ad Antiochum xxxiv, 3, 1

Popinae xxi, 5, 4

Populari agros v, 5, 2. xvi, 3, 10 agros villasque xxxiv, 6, 2

Popularis ambitio i, 1, 1 popularium favorem hæc res illi conciliavit xxxix, 1, 6

Populatio agrorum iii, 7, 8. xvi, 3, 12 Asia xi, 6, 1 populationis injuria iii, 7, 4

Populus (pro multitudine filiorum) x, 1, 6 Freinsh. populus Romanus xxvii, 1, 3 populus Corinthi sub corona venditur xxxiv, 2, 6 populi Orientis i, 1, 8

Porrigere dextram oculandam xii, 15, 2 porrigere aquam xliii, 3, 11 porrigi (hoc est, patere, extendi): porrigitur regio in latitudinem tot millia passuum xlii, 2, 9 Freinsh. porrecta in Orientem Scythia ii, 2, 1 porrigit se fortuna Romana ad Orientalia regna xxxix, 6, 8

Porro (pro verum, aut vero) ii, 10, 3. ix, 4, 6. xiv, 3, 7 Freinsh.

Porta xxiv, 3, 7 portæ urhium clauduntur xxiv, 5, 8 portas adversus hostes aperire xxviii, 2, 2

Portare ferrum et arma i, 3, 3 statuas secum xxxii, 4, 5

Portendo: portenditur ei regnum xi, 7, 7 amissio regni i, 4, 3 finis regni xxxiii, 1, 7 portendit hoc omen ei victoriam xii, 16, 6

Portentum xvii, 1, 3 portenti religio xxii, 6, 1

Porticus xxi, 4, 3. xliii, 5, 6

Portio (hoc est, pars) v, 2, 9 (phrasia totam vide in Vocare) xii, 12, 4 Freinsh. xxi, 1, 2. xxiv, 4, 2 et 3. xxiv, 6, 1. xxiv, 8, 9

Portas xix, 2, 10 portus consiliorum tutissimus xliii, 3, 8

Porus Indorum rex xii, 8, 1

Poscere debita vi, 2, 11 corpora interfectorum ad sepulturam vi, 6, 9 poscere interrogatione tertia xi, 11, 10 non cibum aut potum poposcit xxviii, 4, 8

Posse: non posse ferre potentiam victoris viii, 2, 1 quod non audere potuisset ix, 7, 10

Possessio (pro possessore) ii, 1, 15 Freinsh. possessio vacua xix, 3, 6. xxxi, 3, 2 possessio imperii xxix, 2, 6 possessiones voluptariæ xxxi, 8, 9

Possidere regnum (hoc est, esse regem) ii, 6, 15 Freinsh. Galli Italiani plurimis urbibus possident xxxviii, 4, 7 ignis cuncta possedit ii, 1, 14 Parthi ab Antiochi possessi xii, 4, 3

Post necessitatem pugnandi (cum pag-

Delph. et Var. Clas.

Ind. Just.

sarcocogerentur) i, 6, 12 (Vid. et Ind. in Nep. in Post). amicior patriæ post famam, quam regi post beneficia (quamvis in exilium pulsus esset, quamvis beneficium accepisset) ii, 10, 13 post arma et bellum locus legibus non relinquatur viii, 1, 6 (pro, cum arma sumta sunt) post nova paternæ pietatis exempla x, 1, 4 (pro postquam nova exempla edita sunt), post impesum tot annorum xi, 14, 8 post annos tres sumti regni xxxviii, 8, 1 Vorst. brevi post tempore i, 7, 10

Posteri i, 2, 12 posteris admirationem sui relinquere xii, 8, 16 in posteris Seleuci mansit argumentum originis ejus xv, 4, 9

Posteritas: in posteritatem ii, 2, 16 (in posterum) Scheff.

Postero die i, 6, 5 postera die i, 8, 4. i, 10, 8. xi, 15, 2. xiv, 2, 1. xviii, 2, 9 in posterum diem iii, 1, 7 in posterum xlii, 4, 7. xliii, 2, 2 postremus liber (pro extremo, hoc est, fine libri) xliii, 6, 11 Freinsh. postremus domus sum ruinae cumulus accedit xvii, 2, 1 postremæ preces xxxi, 1, 2 postremas voces emitte xi, 15, 6 postremo alloquio aliquem dimittere xix, 3, 11 mortis postrema vii, 2, 1 ad postremum i, 10, 22. xxiv, 1, 11. xxxvi, 1, 6. xxxviii, 3, 10 postremum (hoc est, postrema vice) xiv, 3, 12 Freinsh.

Posthac viii, 2, 12. xviii, 7, 14

Posthumus filius iii, 2, 8

Postponere aliquem alteri xxx, 4, 9

Postquam xii, 6, 5. xiii, 4, 8. xvi, 1, 10

Postremo xxviii, 4, 11. xli, 1, 5

Postulare obseides sibi dari vii, 3, 2 postulari reum alicujus criminis ix, 4, 9 postulo aliquem cedere mihi aliquid x, 3, 3 (id est, volo, cupio. Vid. et Ind. in Nep. in Postulo) Vorst. alieni operis præmia postulare xi, 2, 3

Postulata xlii, 5, 8

Potare xxi, 5, 4

Potens i, 7, 13. xxi, 4, 4. xxxiv, 1, 1 potentior fuit ira quam preces xi, 4, 7 potentissimos Pænorum Summius xx, 5, 12 potentissimi quique ix, 4, 9

Potentia (pro captu) xii, 16, 1 Freinsh. potentia ex vulgi adulatione xlii, 3, 2 potentiam resumere vi, 4, 1 potentiam victoris ferre nequeant viii, 2, 1 vir supra humanam potentiam animi magnitudine præditus xii, 16, 1

Potestas: potestatem pugnae non facere ii, 5, 10 potestatem bellorum regibus permittere iii, 3, 2 potestatem redi-

mendorum captivorum alicui facere xi, 13, 1 potestatem liberam discedendi alicui dare xxii, 4, 8

Potio xii, 13, 8. xii, 14, 9

Potior industria vir vi, 1, 3

Potiri administrationem regni xxxvii, 1, 4 regnum xii, 7, 10 victoriam vi, 4, 8 ultionem ix, 7, 12 (Ita Tacitus Annal. iii, 73, 6. Florus i, 1, 28. Sallustius Jug. xxv, 10. adde Nonium in Casus pro caso). potiri rerum xxii, 3, 8 Freinsh. potiri regno (pro regnare) i, 2, 10 Vorst. urbis potiundae cupido xi, 7, 4 potitus saxo xii, 7, 13

Potius quam iii, 7, 3 et 15. v, 10, 1. xix, 1, 11. xxv, 2, 5. xli, 5, 10 utros potius dignetur, aestimat viii, 4, 10 sub avi potissimum oculis i, 4, 5 et hoc potissimum facere Thebanos viii, 4, 9 (Nostri, *und dass das eben die Thebaner thun*) Vorst. quem potissimum augurum consuleret xi, 7, 7 quod a tali potissimum vinceretur xi, 13, 8

Potus xxiii, 1, 9 temperare potum xii, 14, 9

Præ se ferre xx, 4, 12

Præbere quæstum (hoc est, esse quæstui) v, 4, 4 ubera (hoc est, lactare) i, 4, 10 Freinsh. spem captarum matronarum ii, 6, 3 risum xxi, 5, 5 sedem sepulcris xxviii, 2, 5 obsequium alicui xxviii, 5, 4 equites regi xli, 2, 6 opulentum sumtum xlii, 5, 9 admirationem sui xliii, 1, 10 nutricem se alicui xliii, 2, 5 se alicui comitem sociumque fortunæ xviii, 5, 1

Præbitio copiarum xxviii, 10, 8

Præcedere xiv, 4, 15

Præceps ad terram decidit xii, 8, 4 præcipientem aliquem agere xviii, 1, 2

Præcepta philosophorum (id est, doctrinæ) ii, 2, 14 juxta præceptum Themistoclis ii, 12, 25 (pro consilio :) præceptis parere iii, 4, 15 præcepta virtutis xv, 3, 6 Vorst.

Præcidere aures alicui i, 9, 17 manus xxix, 3, 11

Præcipere (pro hortari) xviii, 6, 7 pro jubere xi, 9, 15. xii, 10, 7. xiii, 5, 7. xiv, 4, 21. xviii, 6, 4 et 7 iis occultis mandatis præcipit xxi, 2, 1 custodia regis præcipitur ii, 6, 18

Præcipitare se xiii, 6, 3 præcipitatus equo xxvii, 3, 12. xxii, 1, 5

Præcipitia xxiv, 6, 7

Præcipua veneratio xli, 3, 6 materia ferri xlv, 1, 5

Præcipue xvi, 3, 8

Præclusa voce xii, 15, 12

Præco vi, 6, 9 per præcones susceptores sollicitare viii, 3, 8

Prædas dulcedo cladis causa v, 5, 2 qui prædas Dardanis fuerint xxx, 4, 12 prædas domesticis erat xxxi, 1, 1 conjuges liberique præda hostium fuere xxxiv, 2, 8 prædam recognoscere xi, 14, 8 præda sollicitati xxiii, 1, 10 prædaram sumtus vi, 5, 9

Prædari ex agris xxiii, 1, 10

Prædicare (pro testari, dicere) xi, 11, 4 Freinsh. ii, 1, 6

Prædicere : prædixit insidias circa urbem et annem responsum Jovis xii, 2, 3 prædictis insidiis xxxix, 2, 8

Prædicta Magorum xii, 13, 5

Præditus magnitudinis animi xii, 16, 1 imperio xli, 4, 8

Prædo regni xxiii, 2, 6 prædonum manus xli, 4, 7

Præesse populo xii, 12, 9 exercitibus xvii, 1, 7

Præfatus vii, 2, 3. xi, 5, 5. xi, 6, 1. xxviii, 4, 13

Præfecturas (pro satrapiis) xiii, 4, 25 Freinsh. præfecturas ordinare xxx, 2, 5

Præfectus Parthis statuitur Andragnus xii, 4, 12. xli, 4, 7 Cappadocæ præfectorum libidine vexati xxxviii, 2, 1 præfecti Alexandri reges fiunt xiii, 4, 25 præfectus Sardanapali i, 3, 2

Præferre : Atheniensium virtus ceteris prælata ii, 14, 10 præferre omnia duplicis imperii (pro portendere) xii, 6, 5 Vorst. præferre prædam religioni, animum offensæ Deorum xxiv, 6, 5

Præficere aliquem classi vi, 1, 9 sacerdotio x, 2, 4 stipatoribus regia satellitibusque præficitur Cassander xiii, 4, 18

Præfrigidus (hoc est, admodum frigidus) xi, 8, 3 Freinsh.

Præfringere primam aciem telo vi, 6, 2 Præfulgere (hoc est, super omnes effulgere) xiv, 2, 6 Freinsh.

Prægnans xii, 15, 9

Prægredi aliquem xxiv, 3, 4

Prægstare potum xii, 14, 9

Præliari cum servis ii, 5, 4 præliati ad ultimum v, 1, 10 præliatum fuit (deponens impersonaliter) xix, 1, 9

Præliator insignis xv, 4, 19

Prælium (pro bello) iii, 6, 11. iii, 7, 2 Freinsh. in prælium egredi ii, 9, 9

Premium victoriæ ii, 3, 15. xliii, 1, 9 proditionis ii, 15, 14 dati auxilii xxviii, 5, 3

Præmia integra domos ferre xii, 11, 1 præmia persolvere xxvii, 1, 2 alicui operis præmia postulare xi, 2, 3

Præmonens futura xliii, 1, 8 præmonitus i, 6, 1

Prænuntiata futurae majestatis ipsa educatio infantis fuit xxiii, 4, 8

Prænuntiare adventum exercitus xx, 5, 12 prænuntiata fuit magnitudo Cyri eo quod avus ejus per somnum vidit vitam enatam ex naturalibus filii i, 4, 2 et 3

Præoptare (hoc est, malle) viii, 4, 5. xi, 14, 1. xvi, 8, 5 (Usurpat et Frontinus Strategem. iv, 5, 22) Freinsh.

Præparatos equos fugienti habuit ix, 7, 9 præparata in eam noctem senatorum agmina xviii, 4, 15

Præpetes aquilæ xii, 16, 5

Præponere aliquem genti i, 6, 16. xli, 6, 7 præponere aliquem alicui (in controversia) ii, 10, 9 aliquem summum rei vi, 2, 4 patriæ jura vitæ præponuntur xxxi, 7, 5 præpositus Medis i, 8, 2

Prærupta rupes xli, 5, 3 prærupta collinum xli, 1, 11

Præsignire: triste ostentum Perseo præsignientes xxxiii, 1, 7

Præsens: ad præsens tempus (pro tum) i, 5, 7 præsentēs epulæ (quæ tum fuerunt) i, 6, 6 (Eodem sensu mox 'hodiernæ epulæ.' Et simile est quod ibidem 'hesternus labor'). in præsentī xiv, 1, 13 (quod itidem est pro 'tunc temporis.' Vide et Ind. in Nep. et supra Nunc). præsentia studia in Persas xi, 3, 9 præsens mors xlii, 1, 8 Vorst.

Præsentia Dei xxiv, 8, 9

Præsentire adventum hostium vi, 7, 3 rem xliii, 8, 4 tempestatem xxv, 2, 8

Præsertim xxii, 6, 11

Præsidēs populi xii, 8, 9

Præsidium (pro auxilio) ii, 9, 10 (pro tutela) ii, 11, 6 Freinsh. præsidii plus est in aliqua re ii, 9, 10 præsidium navium ii, 12, 14 salutis xvi, 8, 9 præsidium imponere castello vi, 6, 6 præsidia fortunæ opes xxxii, 4, 4 præsidia naturalia xxiv, 6, 7 præsidia ab urbibus deducere xxviii, 1, 6

Præstare: bella præstant invictos i, 7, 13 præstat pacem alicui cognatio alicujus vii, 4, 1 præstare aliqua re ii, 1, 14 præstare numero militum ix, 8, 9 præstat alicui pacem hujus victoriæ opinio xxv, 2, 7. xliii, 5, 3

Præsto adesse cum securibus i, 6, 4

Præsumere (pro conjicere, augurari) vi, 2, 11 Freinsh.

Præsumtio (pro fiducia, confidentia) iii, 4, 8 animum præsumtio xi, 5, 8 Freinsh.

Præstendere causas belli xxiv, 1, 8 insidias alicui xxix, 4, 11

Præter damnati (pro præterquam) xliii, 5, 2 (Ita Sallustius Cat. xxxvi, 2). præter illum nemo ditior (præ illo nemo ditior) xliii, 2, 6 Freinsh. præter ceteros insignis invidiæ fama viii, 8, 7 præter ceteros solertia facundiaque insignis xxi, 6, 1 præter castra reverti xviii, 7, 7

Præterea ii, 16, 16. xli, 1, 9

Præterire: neque silentio præteriri tantum regnum fas est xlii, 2, 8 in prætereuntem sagitta jacta vii, 6, 14

Prætermittere nullum jus inviolatum viii, 3, 13 prætermittere silentio originem Urbis xliii, 1, 2

Præterquam incremento, etiam origine gloriari ii, 6, 3

Prætexi nulla satis justa causa potest in parricidio xvi, 1, 4

Prætextu hoc bellum finitum xxix, 2, 6

Prætor Agathocles creatur a Murganthis xxii, 2, 2 et Syracusanis xxii, 1, 6 prætor Rom. Lævinus xxix, 4, 4 prætor Achæorum Philopomen xxii, 3, 8

Prætorium regis (pro tabernaculo regis) ii, 11, 15 (Curtius v, 1, 11 etiam 'prætorium' vocat, sed in nostro videtur esse pleonasmus) Freinsh.

Prævenit mors alicujus sententias de ipso latas xxii, 3, 7 prævenire legationem morte xxxii, 4, 8 præventus morte xxii, 8, 3

Præcari superum inferumque numina xi, 15, 10 prosperum in patriam reditum xii, 10, 4

Precario petere ab aliquo aliquid xliii, 4, 4

Preces xii, 6, 17 preces et minæ legatorum xviii, 7, 4 preces fratrum movere senatum xxxiv, 2, 8 amicorum precibus exoratus ix, 7, 4. xii, 6, 15 justis precibus motus xii, 8, 16

Premere bello ix, 2, 1. xvi, 1, 19. xxvi, 2, 1 servitio xv, 4, 14 neque hyberna frigora, neque æstivi solis ardores Ægyptum premunt ii, 1, 7

Pretiosissimæ res ii, 12, 16 pretiosissima quæque auferre xxvi, 1, 7

Pretium auxilii polliceri xxxix, 1, 2 pretio submovere hostem, nec armis, indignum vi, 1, 6 pretia officii dare alicui ix, 2, 6 (ubi pretia, pro mercede). pretium extendere xi, 4, 8 Vorst. pretium arma reginæ accepit ii, 4, 25 pretium captivarum regnum omne, non pecuniam petit xi, 12, 2

Priamus xvii, 3, 6

Präpaties Parthorum rex xli, 5, 6
Pridem xii, 6, 7. xxi, 3, 10 (de tempore proxime precedente)
Pridie constitutum diem i, 10, 7 **pridie** quam xxiii, 1, 7
Primo i, 3, 4. xxxii, 1, 4
Primordium ii, 1, 14 **primordia** fontium xxi, 5, 7
Primores xxi, 2, 7. xxvi, 1, 5
Princeps (pro præstantissimo) ii, 14, 11 (Ita Florus iii, 14, 1). principum arbitria pro legibus erant i, 1, 2 Freinsh. principes (pro proceribus, et senatoribus) xxi, 2, 3
Principio rerum i, 1, 1. ii, 1, 14 **principia mundi** i, 1, 9 **adventus** xxiii, 2, 1 **originum** xx, 2, 3 **principium** repetere ab origine ii, 1, 1 illi principium cladis fuisse ii, 11, 3 a principio v, 8, 10 **principia castrorum** xi, 6, 6 **principia originis** habere non honesta xxii, 1, 2
Prior ætate xliii, 2, 2 apud illam plus prior offensa valuit, quam recentia beneficia v, 5, 5 **prior uxor** xxviii, 1, 4 **prior petitus** ab aliquo xvi, 1, 10 **priorem occasionem loci temporisque** capere xxi, 5, 5 **priores præfecti** xiii, 4, 19 **primus** (pro præcipue): cujus laus prima esset ii, 9, 14 **prima acies** (pro prima parte aciei) iv, 5, 7 (Subinde et redundat): ut, primam aciem telo præfringere vi, 8, 2 **Vorst.** **primus flos ætatis** xi, 6, 4 **primi pubertatis anni** ix, 6, 5 **prima initia** i, 2, 4. iv, 3, 6. vii, 5, 1 **prima rudimenta** vii, 5, 3 **fundamenta** xviii, 5, 16 **incrementa** xxiii, 1, 2 **prima bella iniens** xxii, 4, 10
Prisca eloquentia, Præf. 1
Pristinus (pro priore): pristinam offensam metuere xxii, 8, 8 Freinsh. in pristinum statum restitui xxvii, 4, 4 **pristinæ libertatis spe** erigi xxx, 2, 7 **iuxta cultum pristinæ fortunæ** haberi xxvi, 1, 6 **pristinæ sordes** xxv, 1, 9
Privare aliquem possessione urbis xiv, 2, 1 **privari agris** viii, 1, 8
Privata beneficia a publicis secreta xxi, 7, 5 **privatum patrimonium** (quod pater adhuc privatus habuit) ii, 10, 5 **privatæ fortunæ mater** ii, 10, 6 **avus maternus privatus**, ibid. **privatum hostem aliquem deposcere** (id est, cum uno aliquo separatim congregari velle) xii, 8, 3 **Vorst.**
Privigna xiv, 6, 3
Privignus ii, 6, 14. xxvi, 1, 7. xlii, 2, 11
Privilegium ætatis ii, 10, 2

Præcæ obritate quam bello vincuntur Scythas i, 8, 7
Pro concione (hoc est, in concione) iii, 6, 9. xi, 1, 8 **pro ducatu** (hoc est, loco ducatus) ii, 15, 14 **pro Deo** (hoc est, tanquam Deum) xi, 11, 11. xviii, 6, 8. xx, 4, 18 **pro rege** (hoc est, tanquam regem) xi, 11, 11 **pro templo sepulcrum colere** xxvi, 2, 2 **pro tempore** (hoc est, pro conditione temporis) xi, 1, 8 (Ita Livius xxx, 10, 6. et Virgilius Eclog. vii. vers. 35). **pro victo fugere** xxiii, 8, 9 **pro victoribus vagabantur** (tanquam victores) xxiv, 7, 5 (vide quæ ad Sueton. Domit. ii, 9. Bernec.) Freinsh. **pro conditione regionum** ii, 1, 12 **pro libertate quorundam bellum suscipere** v, 2, 9 **pro conjunctione alicujus** (quia affinis alicujus sis) vi, 3, 8 **pro ignobili momento accedere** (tanquam ignobile mom.) vii, 3, 1 **Vorst.** **pro amissis se victorem offerre** xiii, 1, 3 **pro silentio rerum creditarum immori tormentis** xiv, 2, 2 **permittite**, quod vos facturos pro imperatore jurastis, imperatorem pro vobis sine religione jurajurandi facere xiv, 4, 8 **ne ipsam lacrymæ pro contumacia haberetur** viii, 5, 10
Proavus xxviii, 5, 3
Probari: timuit ne non probaretur ix, 7, 14 **probatur vesecundia alicujus omnibus** xxii, 2, 4 **non probatur telum** xiv, 3, 8 **probato consilio** xxi, 3, 6. xxi, 6, 1. xli, 8, 7 **rex justitias probatioris** xxv, 5, 3
Probatio rei xxii, 2, 9
Procacitas xv, 4, 16
Procedere in aciem xi, 9, 1. xiv, 2, 1. xx, 3, 4
Procella fortunæ iv, 5, 6 **more procellæ** xxviii, 4, 15 **fulminans procella** xxix, 3, 1
Proceres xlii, 3, 6. xxxiii, 2, 3
Proceritas corporis xlii, 1, 11
Proclamare (pro exclamare) xxiv, 3, 8 Freinsh.
Proconsulm rapacitas xxviii, 7, 8
Procreare: quod ipsi non erant, liberos procreant xviii, 3, 7 **procreatus ex aliqua** xxvi, 2, 3
Procreatio x, 1, 3
Procedere res xxvi, 4, 4
Procul videre iv, 1, 9 **inspicere** vi, 1, 8 **procul aliquo agere** xi, 5, 2
Proculcare aliquem xiv, 4, 4 **maternam** xxviii, 10, 3
Procurrere in hostem ix, 8, 15 **in mediam urbem** xxv, 4, 9 **in aciem** xiv, 3, 3

Pro (pro deservere) xii, 5, 12. xiz, 3, 19 (pro tradere, scribere) xviii, 4, 14 prodere memoriae (idem) xii, 6, 17 Freinsh. prodere exercitum sibi creditum alicui i, 10, 22. xiii, 8, 5 prodit recens cera delum ii, 10, 14 non immerito proditum est (memoriae puta) ii, 10, 19 documenta pietatis prodiderunt magnitudinem ejus futuram ii, 15, 18 prodere fata civium (aperire) iii, 4, 14 prodere urbem alicui (pro tradere) v, 3, 8 sceleris consilia vii, 4, 7 non prodere responsum (non divulgare) viii, 4, 11 prodere imperatorem suum (pro, hosti tradere) xiv, 4, 16 prodere rem magistratibus (pro indicare) xxi, 4, 4 prodere alicui (pro manifestare) xxi, 4, 6 proditur (ac. memoriae) urbs ab aliquo servata xxviii, 4, 14 proditur Titanas bellum gemisae xlv, 4, 1 proditus (pro manifestato) xxi, 4, 6 Vorst. proditum (hoc est, scriptum) ii, 10, 19 Freinsh.

Prodesse xii, 6, 17

Prodigium xv, 4, 18. xxx, 4, 4. xl, 2, 1 prodigiorum sagacissimus xxxvi, 2, 8 prodigia (pro omnibus) xii, 16, 4 Freinsh. prodigia, quae in Alexandri orta evenere xii, 16, 4. 5 et 6 quae Hieroni obvenere xxi, 4, 9 et 10 in orta Mithridatis xxxvii, 2, 2

Prodire xii, 10, 5 prodire per regionem xxxviii, 4, 10

Proditio: per prodicionem capti xi, 10, 14 traditi xii, 3, 3

Proditor xii, 3, 8. xxxi, 4, 9 (hoc est, desertor) xii, 8, 12 Freinsh.

Producere aciem xi, 12, 1 exercitum in aciem xxx, 4, 6 producto in concionem auctore xi, 2, 8

Proferre diem de die (hoc est, de die in diem differre negotium) ii, 15, 6 fines (hoc est, extendere, ampliare) xii, 1, 11 imperium vii, 1, 4 Freinsh. proferre fines imperii i, 1, 8. xx, 1, 2 prolatam, sicut erat contentam, manum ostendit xiv, 4, 1 prolato indice eam arguit xxxix, 2, 8

Profectio xii, 1, 6. xxi, 2, 12. xxvi, 1, 6

Profecto ii, 1, 17. ii, 2, 12. xii, 16, 2

Professione aperta bellum parere v, 11, 5

Proficere xii, 11, 8

Proficisci in bellum ii, 11, 9 in legationem ii, 15, 6 proficiscitur tacitus viii, 2, 9 (Nesci, or reiset weg, davon). quoad proficisceretur xxi, 5, 9 (Ita sine nomine loci ad quem itur, verbum

hoc usurpatur) Vorst. profectus reges (pro, ex regno) xxxvii, 4, 4 Freinsh.

Profliteri viii, 5, 11. xx, 2, 6 professus (passive) viii, 4, 4 professus ludimagistrum xxi, 8, 8 professus ac hostem xix, 4, 1

Profligatis rebus (hoc est, afflictis) xxi, 8, 1 Freinsh. Carthaginiensibus xxi, 2, 8 profligatum tantum in juventute (de malis moribus sublati) xx, 4, 12 Vorst. profligatum bellum xxi, 7, 2

Profuens sudor xv, 4, 17

Profugere xxi, 4, 2. xxxix, 2, 9 (pro transfugere) xii, 8, 2 Freinsh. xli, 5, 6

Profugus xxvii, 2, 9 profugorum refugia xi, 4, 9

Profundo submersa terra ii, 1, 17

Profundum terra foramen xxiv, 6, 9 profunda barbaria xli, 2, 10 profunda camporum xii, 1, 11

Progredi in aetras xii, 6, 8 in publicum ii, 8, 7 cultus progredi (subaud. in publicum) iii, 3, 5 Vorst. progredi ad colloquium v, 10, 9

Prohibere (pro intercedere) v, 11, 4 aliquem ab aspectu et colloquio alterius (hoc est, non admittere ad aspectum, &c.) vi, 2, 13 transitu i, 8, 2 Vorst. Scythas ab Aegypto paludes prohibent ii, 2, 14 prohibere finibus ii, 5, 2. xiv, 5, 9 accessu xlv, 3, 1 prohiberi edicto alicujus aliquid facere v, 9, 4 ab expugnatione saxi terre motu xii, 7, 12 prohiberi in conspectum venire xiv, 4, 21 prohibere comitatus xviii, 7, 6 transitum xxi, 4, 4 quod in aliis prohibet, ipse est xlii, 2, 9

Projicere se in undam xi, 8, 3 projecta (hoc est, effusa) xxxvii, 2, 7. xli, 2, 9 Freinsh.

Proinde i, 6, 11. xi, 12, 15. xvi, 4, 15. xxiv, 8, 7. xxxi, 7, 6. xli, 3, 6

Promiscui concubitus iii, 4, 5

Promissa exigere xxix, 4, 8 multis promissis aliquem impellere xxi, 4, 6

Promissio deprecati belli (id est, promissio quod bellum gerere nolle, quia alii id deprecati essent) viii, 5, 4 Vorst.

Promittere barbam, capillum (hoc est, permittere ut crescat) iv, 4, 1 Freinsh. promittunt vultus et blandientes oculi non minorem fidem quam iurjurandum xiv, 2, 10

Promontorium Italiae et Siciliae per altitudo iv, 1, 16

Promovere exercitum in regionem al. (pro movere, ducere) xiv, 1, 6 promotam est tantum his vocibus (pro effec-

tum est) v, 10, 4 Freinsh.

Promptus ad injurias xxiii, 1, 3 manu (hoc est, fortis) xxiii, 4, 11 in omne facinus xxii, 1, 8 in bella xxix, 3, 8 promptissimus (hoc est, fortissimus) xxii, 2, 12. xxix, 2, 5. xxix, 3, 8 Freinsh.

Pronepos xli, 4, 3

Pronuntiantur hoc nomine Græce (pro vocantur, appellantur) iv, 1, 7 Freinsh.

Prouus in utrumque xxiii, 3, 6 prona ad regnum via (pro facili) i, 5, 9 Freinsh. prœior in aliquem xxix, 3, 2

Prope fines regni xxviii, 9, 8 prope usque interitum dimicatum ii, 7, 7 prope ab initio xliii, 5, 3 sapientia utriusque prope una vi, 2, 8 forma terræ prope quadrata xliv, 1, 9

Propediem xxii, 8, 5. xxix, 4, 9

Propemodum xliii, 1, 1

Propensior pro Alexandro (hoc est, in Alex.) xvi, 1, 2 Freinsh. (Sed 'pro' fortasse expungendum) Vorst.

Propinquæ sedes xxiv, 8, 5

Propitii Dii xxxix, 3, 9

Propondere conditionem i, 6, 6 proponere sibi ante oculos obsidionem, famem, superbum hostem v, 7, 9 proponere mortem recusantibus xvi, 5, 2 proponere sedem urbibus imperioque suo xxviii, 2, 5 propositum opus xliii, 1, 2

Propositum vitæ vi, 8, 10 quo proposito fecerit (quo consilio) i, 10, 16 Vorst. propositorum alicujus summa consistit in eo xiv, 4, 5

Propria sæpe amittit, aliena qui affectat xxxix, 1, 3 propiora feris quam hominibus ingenia xliv, 2, 7 proximas Diis viii, 2, 7 proximus regi dignitate xii, 5, 3 proximus majestati regum, populorum ordo est xli, 2, 2 vitam proximam majestati regis degere i, 7, 7 proximam cælo reddere patriam rerum gestarum gloria xxiv, 8, 11 proximi (pro, sanguine aut affinitate junctis) viii, 6, 4. xi, 14, 3 (Ita 'proximitas' Ovidio Metam. x. fab. 10. est consanguinitas) Freinsh. (Subaudiendum autem videtur 'cognitione' 'affinitate,' aut simile quippiam. Dicuntur et 'propinqui,' voce positiui gradus. Unde et 'propinquitas' dicitur, et 'propinqua cognatio.' Vid. Ind. in Nep.) Vorst.

Proprietates : de proprietate insularum armis dimicare ii, 7, 7 (Nostri, vocem 'sie' sagehörets) Vorst.

Propter littus (hoc est, ad, sive prope littus) xxxi, 2, 3 propter morum xii, 9, 9 Freinsh.

Propterea ii, 6, 11. ii, 11, 10. xvii, 3,

17. xxiii, 3, 10. xlv, 5, 3

Propugnatores sceleris viii, 2, 10

Propulsare bellum xxv, 1, 10 pericula xxxiv, 1, 2

Prorogare alicui imperium xxii, 1, 7

Prorsus quasi i, 7, 16. ii, 12, 9. viii, 1, 6 prorsus ut ii, 1, 4 (Ita 'prorsus' aliis vocalis præmittitur. Sic et ii, 2, 14. Et valde noster vocem hanc frequentat). feliciores prorsus v, 7, 11 immemores prorsus viii, 2, 11 sedum prorsus viii, 4, 7 mira prorsus audacia ix, 4, 10 Vorst.

Prorumpere in bellum xxiv, 1, 2

Prosapia xiv, 6, 11

Proscias fulgure terra xlv, 3, 6

Proscribere : symbolos proponi et saxis proscribi curat ii, 12, 2

Prosequi (pro comitari) xiv, 5, 9. xix, 3, 11 Freinsh. prosequi exequias benigne xi, 12, 6 lacrymis mortem xi, 15, 14 rem publico funere xliii, 5, 9

Prosilire in prælium xxiv, 8, 8 de navi tripudianti similis prosiluit xi, 5, 10

Prosperi eventus xx, 3, 1 prospera initia iv, 3, 6

Prosperare bella gerere xvii, 1, 4. xxix, 1, 2. xlii, 2, 5

Prospicere animo ix, 1, 1 prospicere pericula xxxi, 2, 2 prospicit Fortuna origini Romanæ xliii, 2, 5

Prosternere aliquem i, 9, 9 omnia xlii, 6, 5 quasi tempestas cuncta prosternit vi, 2, 16 prostrata pudicitia (hoc est, profligata et perdita) xii, 7, 11 Freinsh.

Prostitueret virgines xxi, 3, 2

Protarchi negotiatoris filius Syriæ rex fit xxxix, 1, 5

Protegere insidias risu xxxviii, 1, 10

Proterere ferro omnia xxiv, 4, 6

Protetior xxx, 2, 2

Protis Phocænsium dux xliii, 3, 8

Protracta ex urbe cum duobus servilis xxiv, 3, 9

Proturbare in exilium (pro exturbare, ejicere) iii, 4, 12 Freinsh.

Provehere aliquem ex gregario militis (pro evehere, promovere) xlii, 4, 10 Freinsh. provehere ad fastigium majestatis i, 1, 1 ad excelsiorem dignitatis locum xi, 5, 1 provehi ad felicitatem per virtutem xli, 1, 6 fuga fatigatas ad socerum provehitur xvii, 3, 7

Provenire (hoc est, nasci) ii, 10, 4. xlv, 4, 2 (pro succedere, evenire) vñ, 6, 10 Freinsh.

Proventus filiorum (a provenire, quod est nasci) ii, 10, 4. xxxvi, 2, 4. xlv, 4, 3 clarorum virorum xlii, 1, 12 Freinsh.

Providere stabilitatem ante multos annos xxxvi, 2, 9 omnibus strenue provisus xxiv, 2, 1

Provinciæ imperium occupare xlv, 5, 1 regionem in formam provinciæ redigere xxxix, 5, 3. xlv, 5, 8 ventis omnem provinciam penetrantibus xlv, 1, 10 turbatarum provinciarum motus xxvi, 1, 4 provinciis exni xxxi, 5, 9 provinciarum inter Alexandri successores divisio xlii, 4, 9

Provocare (pro elicere) xx, 4, 7 (pro lacessere) v, 4, 11. xi, 1, 5 hostem iii, 7, 3 Freinsh. provocatus antea pari munere (de eo qui simile munus acceperat) xv, 2, 7 hostes ad prælium provocant iii, 7, 3 provocat misericordiam hæc ætas xviii, 6, 12 provocare rabiem aliquis xxiv, 2, 6 arma xviii, 3, 13 provocatus crudelitate patris xxxiv, 4, 2

Provocator x, 3, 3. xxiii, 4, 13

Provolvi genibus (pro advolvi, accidere) xi, 9, 14 Freinsh.

Prout xxvi, 1, 3. xxxviii, 9, 10

Prudens consilio ix, 8, 13

Prusias Venator, Bithyniæ rex, cum Eumene bellum gerit xxii, 4, 2 a filio interficitur xxiv, 4, 5

Ptolemæus Lagi (qui et Soter, et Magnus) venenata sagitta ictus, herba per quietem Alexandro monstrata sanatur xii, 10, 3 Aridæum regem recusat xlii, 2, 11 in divisione imperii Alexandri Ægyptum et Arabiam, Africæque partem accipit xlii, 4, 10 Cyrenen acquirit xlii, 6, 30 bellum cum Perdicca gerit xlii, 8, 1 cum Antigono xv, 1, 4 Demetrium vincit xv, 1, 6 et rursus ab ipso vincitur xv, 2, 6 rex appellatur xv, 2, 11 bellum cum Demetrio gerit xvi, 2, 1 regnum minori ex filiis tradit xvi, 2, 7

Ptolemæus Philadelphus (qui D. Hieronymo *φαιδρόπρος*) regnum a patre accipit xvi, 2, 7 Freinsh. reconciliatur fratri xvii, 2, 9

Ptolemæus Ceraunus xxiv, 1, 1 Seleucum occidit xvii, 2, 4 sororem ducit xvii, 2, 7. xxiv, 2 et 3 per tot. ejusque filios vita, ipsam regno privat, ibid. Macedoniam occupat xxiv, 1, 8 occiditur a Gallis xxiv, 5, 6

Ptolemæus Evergetes bellum cum Antigono minori gerit xxvi, 2, 1 Beronicen fratris filiam ducit xxvi, 2, 2 sorori a Seleuco Callinico obsessæ auxilio venit xxvii, 1, 6 Seleucum vincit. xxvii, 2, 6 sub specie sororis vindictæ Asiæ inhiat xxvii, 3, 4 Antiochum Hieracem ad se confugientem in custodia habet xxvii, 3,

11 interficitur a filio xxviii, 4, 11: xxix, 1, 5

Ptolemæus Philopator parricida xxix, 1, 5 ejus vita et obitus xxx, 1 et 2 per totam

Ptolemæus Epiphanes xxx, 2, 6 bello ab Antiocho petitur xxxi, 1, 1

Ptolemæus Philometor ab Antiocho Epiphane avunculo suo bello petitur xxxiv, 2, 7 contra Demetrium Syriæ regem Balam quendam jurat xxv, 1, 6. xxxix, 1, 6 mox contra hunc, Demetrii filium xxxix, 2, 2

Ptolemæus Evergetes, (qui et Physcon), superioris frater xxiv, 2, 6 rex Ægypti fit xxxviii, 8, 2 ejus mores et facinora, ibid. mors xxxix, 3, 1

Ptolemæus Lathurus regno a matre pellitur xxxix, 4, 1 sed post ejus mortem a populo revocatur xxxix, 5, 2

Ptolemæus Apion Cyrenarum rex populum Romanum heredem instituit xxxix, 5, 2

Ptolemæus Pyrrhi filius xviii, 1, 3 Antigonum minorem vincit xv, 3, 8 occiditur xv, 4, 6 ejus præclara facinora xv, 4, 8

Puberes pueri iii, 3, 6

Pubertatis anni ix, 6, 5. xxii, 1, 4. xxv, 2, 2 initium xxiii, 1, 8

Publicanorum sectio xxxviii, 7, 8

Publicare reticenda i, 7, 15 publicatus (pro detecto, patefacto) ii, 15, 17 Freinsh.

Publice convivari iii, 3, 4 publice redemptum corpus (id est, pecunia publica, pecunia totius populi) xii, 2, 15 Vorst.

Publicum (pro eo quod omnes omnino homines concernit) xviii, 3, 18 Freinsh. in publicum evolare ii, 7, 10 progredi ii, 8, 7 procedere xxviii, 3, 11 prodire xxxvi, 4, 2 ire per publicum xvi, 5, 9 publici redditus vi, 9, 3 publica vis xxviii, 2, 9 publica debita xxxviii, 3, 9 publica pecunia (quam est populi et civitatis) iv, 5, 1 Vorst. publicæ inter populos, non private inter duces, bellandi causæ sunt xxxi, 4, 7 publico funere Romæ incendium prosequuntur Massilienses xlii, 5, 9

Pudet Alexandrum nutricis suæ (hoc est, pudore afficitur, quod se tam male contra ipsam gesserit. *Er schämte sich für ihr*) xii, 6, 10 Freinsh. pudendum genus xxiii, 4, 5

Pudibundus vir xxxviii, 8, 10

Pudicitia verum matronarum ornamentum xx, 4, 12 pudicitia sororis vindicta ii, 9, 5 pudicitia ab omnibus viris

x, 2, 4 pudicitiam inter captivas habet
xxii, 4, 11

Puder (pro pudendo flagitio) iii, 4, 7
(Ita Ovidius: 'Eveniat nostris hostibus
ille pudor') pudor regalis xxi, 5, 9 Freinshem.

Puella (etiam quam peperit, dicta)
xliii, 2, 4 (Ita apud Tacitum A. xvi,
20, 2. apud Virgilium etiam Pasiphaë
Virgo dicitur Eclog. 6. vers. 47 et 51.
Vide etiam Servium) Freinsh.

Puer immaturæ ætatis xix, 4, 12
pueri impuberes v, 6, 2 puerorum Spar-
tanorum institutio iii, 2, 6 Lucanorum
institutio xliii, 1, 7 adoptioe promissa
xvii, 2, 7

Puerilis levitas xxxviii, 9, 9

Pueritia xii, 4, 9 pueritiae rudimenta
vii, 5, 2 dotes xii, 12, 11 flos xlii, 1, 2

Pugio xxiv, 8, 11

Pugna: spectatrix pugnae ii, 12, 22
non facere potestatem pugnae ii, 5, 10
pugnam capessere ii, 11, 2

Pugnare contra fortunam iii, 5, 8
non spe victorias, sed in mortis ultionem
ii, 11, 16 periculo alterius vi, 2, 6

Pulcher: tanto pulchrior hæc victoria
Antigono xiv, 4, 19 pulchriora mœnia
æstruere v, 7, 12 pulcherrimæ leges
viii, 2, 12

Pulchritudo hominem commendat
xxxvi, 2, 11 pulchritudo formæ i, 7, 15.
xlii, 1, 11 corporis xliii, 4, 14 puer
honestæ pulchritudinis viii, 6, 5 ambi-
tiosæ pulchritudinis scortum xxi, 2, 2

Pulmentum iii, 3, 7

Pulvinaria (hoc est, lecti qui diis
sternebantur) xx, 2, 14. xxiv, 2, 8 Freinshem.

Pulvis xxi, 2, 1 pulveris ac sudoris
plenus xi, 8, 3

Punicum ingenium (pro astuto, vafro,
subdolo) xviii, 2, 4. xviii, 6, 2. xxxi, 4,
4 Freinsh.

Pupillus xxviii, 4, 16. xxxiv, 2, 9.
xxvi, 1, 7

Purgare publicam conscientiam (id
est, excusare) xxi, 4, 3 Vorst.

Purificare x, 3, 3

Purpuream colo nere i, 2, 2

Purpurea vestis Persis xii, 2, 9 Clear-
cho Heracleotæ xvi, 5, 10

Putare turpius parvo defungi, quam
totum abnuere ix, 2, 8 quod majus vic-
toria putabat xvii, 2, 2 victores se pu-
tare xx, 3, 6 putare viem xliii, 4, 2

Putres exhaurire xi, 10, 9 facere xii,
10, 7

Pydna capitur a Cassandro xiv, 6, 4

Pygmalion Tynorum rex sacerdotum
suum necat xviii, 4, 8

Pylæmenes, nomen regum Paphlago-
num xxii, 4, 8

Pyra exstructa et incensa Sardanapalus
perit i, 2, 5 ita et Elissa Dido xviii, 6, 5

Pyraeus Athenarum portus v, 8, 4

Pyrenæi montes inter Hispaniam et
Galliam xlii, 1, 3 et 9

Pyrrhides (qui postea Epirotæ) xvii, 2, 2

Pyrrhus Achilles filius, Epirotarum
conditor xvii, 2, 3

Pyrrhus Æacidae filius, Epiri rex,
Demetrium regno Maced. exiit xvi, 2, 2
sed inde a Lysimacho pellitur xvi, 2, 2
Ptolemæi Cerauni filiam ducit xvii, 2,
15. xxiv, 1, 9 in Italiam trajicit xviii,
1, 2 Romanos vincit xvii, 1, 6 et 11 in
Siciliam navigat xviii, 2, 12 ejusque rex
appellatur xvii, 2, 11. xliii, 2, 2 Sici-
liam amittit xliii, 2, 10 Antigonom vin-
cit xxv, 2, 5 Macedoniam occupat, ibid.
facile acquirit regna, facile amittit xxv,
4, 3 cum Spartanis bellum gerit xxv,
4, 6 cum 5000. Macedonibus Romanos
ter vincit xxxviii, 4, 5 Pyrrhi infans
pericula xvii, 2, 18 vox de occiso filio
xxv, 4, 10 obitus et elogium xxv, 5, 2,
2, 4 et 5

Pyrrhus modo dicti nepos xxviii, 1, 1
sego Epiri a matre accepto, mortuus
xxviii, 3, 1

Pythagoras xx, 4 per tot.

Q.

'Quadraginta millia talentum xi, 14, 9
per quadraginta sex annos bella cum
Romanis gessit Mithridates xxxvii, 1, 7

Quadrata terræ forma xlii, 1, 9

Quadrigarum carras xii, 16, 6 status
cum quadrigis xxiv, 7, 10

Quadringenti tyranni Athenis v, 3, 5

Quærere (pro acquirere) i, 9, 12. ii,
4, 9. xi, 10, 12. xii, 3, 12. xviii, 4, 1.
xxi, 2, 9. xli, 2, 2. xliii, 2, 4 (Ita Sal-
lustius Jug. iii, 2. Ovidius de Arte lib.
ii. vers. 12. Livius i, 49, 2) Freinsh.
pacem armis quærere ii, 4, 9 quærere
stipendia ab hoste xxii, 8, 6 salutem
fuga xxvii, 2, 8 quærere causas belli
usitatum Romanis xxx, 3, 1. xxxiv, 1, 3
quærere liberos ex aliquo xii, 2, 5 spa-
tium consummando operi ii, 15, 6 sobo-
lem ex finitimis ii, 2, 16 quærunt ulcisci
suos ii, 11, 2 periculum quærere ali-
cundo iii, 7, 10 (subaudiendus autem
Dativus). quærere gratiam apud aliquem

v, 11, 7. ix, 8, 9 favorem militum ambitione xii, 15, 11 potentiam ex vulgi adulatione xiii, 3, 2 non amplius a fratre querere (pro requirere, postulare) xvii, 9, 9 querunt honeste mori xx, 3, 6 querere hostem domi, si extraneus desit xlv, 2, 2 Vorst. querere imperium sibi i, 1, 7 frumenta sulco querere xlv, 4, 11 quæsitum (hoc est, præparatum, intentatum) iii, 7, 10 quæsitus arte remediis locorum vitia molliuntur ii, 1, 6 quæsito (hoc est, cum quæsisset) xxii, 1, 9 Freinsh. (Similia vide supra in *Petito*)

Quæstio: quæstioni res diu fuit ii, 10, 15 quæstiones (pro tormentis) xii, 5, 3 Freinsh.

Quæstor xlii, 4, 5

Quæstus (pro acquisitione, sive ipso acquirendi actu) ix, 8, 6 pro lucro xiv, 3, 10 præbere quæstum (hoc est, esse lucro) v, 4, 4 (Diversa lectio hic est, 'præstare quæstum': quam cum Bernecero secuti nos sumus) Vorst.

Qualis xiv, 4, 10. xviii, 2, 10

Qualitas lineamentorum similis i, 2, 2

Qualitercumque (hoc est, utcumque) ii, 11, 11 Freinsh.

Quam (subaudiendo 'potius') v, 1, 1. vi, 1, 4 (apud Tacitum hoc frequens. Ita in L. 7. D. Depos.) Freinsh. quam sæpe xiii, 1, 3 ut uxores filiasque suas in templum Veneris, quam possint ornatissimas, mittant xxi, 3, 3

Quamdiu xv, 2, 13. xviii, 6, 8

Quamvis iv, 5, 2

si Quando xxiv, 6, 8. xlv, 3, 6

Quandoque (pro aliquando, olim) vii, 5, 5. xliii, 4, 3 et 5 Freinsh.

Quantus motus, quanta res xxxiii, 3, 2 quantum bellum xxxviii, 3, 6 tantus quantus ii, 15, 2. vi, 3, 10. viii, 1, 7. xxxi, 8, 2. xli, 2, 8 quantum in illo fuit ix, 4, 1 quanti populi xi, 9, 2 quanto, tanto (pro quanto magis, tanto magis) xxxix, 3, 10 Freinsh.: tanto, quanto ii, 10, 15 quanto, tanto ii, 1, 13. vi, 4, 10 quanto ærior mala fortuna, tanto amarior xxxii, 1, 3 quanto plus iii, 2, 6

Quare xvi, 5, 17. xxi, 1, 4. xliii, 1, 16

Quasi: quippe quasi minus perjurii contraherent iii, 7, 15 prorsus quasi (vid. sup. in *Prorsus*). quasi vero v, 10, 8 non quasi victos, sed veluti victoriæ socios habere xii, 12, 2

Quatenus (hoc est, quousque) xii, 10, 5 Freinsh. xli, 3, 10 quatenus (hoc est, quoniam) xii, 11, 6 (Ita in Sueton.

Claud. xxvi, 7. videtur legendum. Videatur etiam Acidalius in Velleium ad ii, 68, 4) Freinsh.

Quatridui religio apud Spartanos ii, 9, 9.

Quis (pro quibus) xi, 1, 7 Vorst.

Quemadmodum ix, 4, 10. xi, 13, 10. xiv, 4, 6

Querela est regi delata i, 5, 2 querelam publicam miscere cum privatis casibus v, 7, 7 querelæ subiles xix, 2, 11 turba querelarum xxxii, 2, 3 querelas deferre xxii, 3, 2 querelas Spartanorum obtulit fortuna xxxiv, 1, 3

Queri crudelitatem regis i, 10, 17 injuriam exilii xviii, 7, 16 queri de impunitate stupri sui ix, 7, 8 questum de injuriis alicujus venire xxxii, 2, 3

Questibus iterant fortunam publicam v, 7, 6

Quicumque ii, 5, 6 quibuscumque delinimentis xxi, 1, 5

Quidam Philomelus (pro, quidam nomine Philomelus) viii, 1, 8 (Vide Ind. in *Nepotem*) Vorst. Himerus quidam xlii, 1, 3 Tiridates quidam xlii, 5, 6

Quies metuentibus nulla ii, 13, 11. xxiv, 8, 13 quies (pro somno) i, 9, 4. xii, 10, 3 Freinsh. xlv, 5, 2

Quiescere xxxviii, 4, 3 non quieturos post hanc victoriam Spartanos v, 2, 13

Quietus: quietæ felicitatis insignia xviii, 7, 10 quietam vitam agere xxxi, 4, 4 quietior status xxxix, 3, 1

Quilibet xxxix, 1, 5

Quin: non cessatum est, quin aut terra aut mari invicem se trucidarent lii, 7, 12 quin vero xxxviii, 4, 2

Quinquennium li, 10, 12. xii, 16, 8 quinquennii vacatio xxxviii, 3, 9

Quinqueremis a Ptolemæo, Pyrrhi filio, cum septem viris ex scapha insilientibus capitur xxv, 4, 8

Quippe ut melius fuerit iv, 3, 2

Quisque (additum eleganter superlativis): facillimis quibusque (bellis) aggressis vii, 6, 5 potentissimi quique ix, 4, 9 (Vide et xi, 3, 7) Vorst.

Quo: quo plus habent homines, eo ampliora cupiunt vi, 1, 1 quo se fortuna, eodem etiam favor hominum inclinat v, 1, 11 (adde Livium xlii, 22, 5) Freinsh. Quodammodo: complecti animo xii, 3, 2 a laribus suis quodammodo abducti xiv, 3, 9

Quondam i, 7, 13. vi, 1, 3. xlii, 6, 4 Quotannis ix, 7, 11

Quotidianus labor ii, 13, 11 quoti-

diana luxuria xxiv, 2, 7 exercitatio
xxxvii, 4, 2 quotidianum exercitium vii,
2, 6 quotidianam rapinam ix, 8, 6

Quotidie iii, 1, 2. xx, 4, 6. xxxviii,
8, 6

Quoties xlii, 1, 3

R.

Rabies xxix, 3, 3 rabies Gallorum
xxvi, 2, 3

Radix montis xii, 5, 9. xliii, 1, 7

Ranarum apud Antariatias multitudo
xv, 2, 1

Rapacitas proconsulum xxxviii, 7, 8

Rapere: plus hominum ferrum et
arma, quam fatorum naturalis conditio
rapit ii, 2, 13 rapere telum ab aliquo
xii, 6, 3 raptus immatura morte vii, 2, 5
raptus spiritus vi, 1, 15

Rapidi cursus amicum xlii, 1, 7

Rapina bonorum viii, 5, 9 pecorum
xliii, 2, 9 a rapina hostium templa vin-
dicare viii, 2, 9 cadibus et rapinis pos-
nas luere viii, 1, 4

Raptor virginum Apollo xlii, 7, 7 rap-
tores templorum viii, 2, 9

Rarior occasio xii, 5, 6

Raro i, 2, 11. iii, 5, 14. xi, 14, 2.
xxv, 5, 8

Rates ii, 6, 11

Ratio (pro forma et modo) vi, 8, 10.
ix, 8, 7 Freinsh. ratio apud aliquem
constat otii alicujus, Pref. 5 rationem
aliqui reddere alicujus rei xvi, 2, 7

Ratus ii, 12, 14. vii, 6, 4. xi, 6, 9
rata i, 8, 2. xxxix, 3, 10 facilem expug-
nationem rati vi, 4, 8 servitutem, non
pacem rati ix, 5, 3

Reatus (est reorum status: interdum
etiam pro culpa ipsa ponitur: hic 'ad
reantum' idem est quod ad dicendam
causam) iv, 4, 4 Freinsh.

Rebellare xi, 14, 7 fiducia alicujus xi,
4, 10 rebellantes ii, 12, 5

Recedere: rupes in formam theatri re-
cessit xxiv, 6, 8 recedere a patria xxxi,
4, 6 ab insula xxxix, 4, 2 ab obidione
xliii, 5, 6 victores recedere xix, 2, 7

Recens miles vi, 4, 13 recens victoria
i, 8, 9 cetera ii, 10, 14 recens incendium
xviii, 2, 6 recentior ira (pro recens) i,
10, 19 (Ita saepe comparativus pro posi-
tivo) Vorst. recentia beneficia v, 5, 6
Ægyptus terrarum recentissima ii, 1, 20
recentissime xxx, 4, 8

Receptaculum (pro loco in quem nos
recipimus) ii, 4, 30. ix, 1, 2 Freinsh.

receptacula futuri belli non extruenda
ii, 15, 2

Recipere (pro accipere) ix, 5, 9 (pro
occupare) xi, 10, 4. xi, 11, 1 Freinsh.
recipere ab aliquibus jura populi v, 2, 7
(ubi vim demorat: acquirit enim, 'ni
ipsi redderent'). recipere civitates, quas
defecerant v, 4, 6. vi, 2, 12 civitates vo-
luntarias v, 7, 3 exules v, 9, 4 spem re-
ciperandæ patriæ v, 9, 5 recipere do-
minationem v, 10, 9 sanitatem xi, 8, 9
recipere in societatem reges xi, 10, 7 re-
giones sine certamine (pro occupare) xi,
11, 1 Vorst. recipere in se tutelam
xxviii, 1, 1 recipere in matrimonium
(hoc est, ducere) i, 10, 14. ix, 5, 2. x,
2, 2. xii, 10, 9. xlii, 1, 13. xxxvi, 1, 9
Freinsh. regni administrationem in se
recipere xxviii, 1, 1

Reciperare (pro recipere aut accipere
in mercedem ejus, quod dederat, *darg-
gen bekommen*) xlii, 2, 6 (ita Repromit-
tere infra) Freinsh. recipere sanitatem
xxxii, 8, 9 patriam iii, 4, 14. v, 9, 6 li-
bertatem xii, 1, 6 gladium xxxiii, 2, 4
reciperato regno xxxvi, 1, 1

Reciperatio xxx, 1, 7

Reciprocantes undæ xlii, 4, 7

Recitare epistolam (pro legere) xlii,
5, 3 recitare sententias xlii, 2, 6 Vorst.

Reclamare xxiv, 2, 10

Recludere in carcerem xxvi, 1, 7

Recognoscere exercitum (est recen-
sere, lustrare et in armis exercere. Nos-
tri, *manstren* et *trillen* vocant) iii, 1, 7
Freinsh. (Auctor habet 'recognoscere
numerum militum et in armis industriam
singulorum'). Porro: recognoscere præ-
dā xi, 14, 8 Vorst. peregrinos (est
diligenter quid et unde venerint exqui-
rere) xliii, 4, 11 (nam 'recognoscere' est
rem cum cura examinare. Ita in *Proem.*
Instit. fin.) Freinsh.

Recolligere parvulum xliii, 4, 8 gla-
dium xxxiii, 2, 4 multitudinem xlii, 3, 8
captivos xlii, 5, 11

Reconciliare gratiam pacis cum ali-
quo per aliquem vii, 5, 2 reconciliata
ejus gratia cum aliquo xxxi, 4, 9

Reconciliatio xvi, 1, 8. xxi, 4, 9

Recordari ruinam urbis, captivitatem
et servitutem omnium v, 7, 10 (Ex lo-
quitur ita de rebus adhuc futuris) Vorst.

Recordatio paternæ dignitatis xxvii,
1, 5 recordatio rerum bene gestarum de-
siderium libertatis auget xxxii, 1, 3

Recreare inopiam (pro levare) ix, 2, 6
Freinsh.

Recte ii, 15, 2. xliii, 4, 12 rectius xi,
10, 11

Rector xxviii, 1, 10 rectores triginta Athenis v, 8, 9 trecenti Thebis ix, 4, 8 rectores xxix, 1, 8. xli, 2, 3

Recumbere in convivio cum aliquo xliii, 1, 4

Recurrere xxii, 8, 1

Reversare i, 10, 12. vi, 8, 7. xiii, 2, 11. xvi, 5, 2. xxviii, 3, 16. xl, 2, 3

Reddere sepultura corpora ix, 4, 4 reddere aliquem ludibrium omnium ix, 6, 6 reddere vota Herculi xi, 10, 10 reddere fodam mercedem alicui xii, 6, 11 reddere reliquias aliquorum paternis sepulcris xii, 8, 14 reddere aliquem in visum, suspectum xxii, 3, 8 reddi (pro fieri) xxix, 4, 3 redditur (hoc est, præstat) et conservatur) xlv, 1, 10 Freinsh. redditus saluti xii, 10, 1 reddere rationem servitutis xxx, 3, 9

Redigere in potestatem i, 8, 1. ix, 1, 2. xii, 6, 6 in exilium (pro exigere) ix, 4, 7 Freinsh. redigi ad tantam inopiam v, 6, 5 in pristinam sortem servitutis vi, 5, 1 ad summam desperationem vi, 5, 7 eo redigi, ut viii, 4, 8 redigi in captivitatem xiii, 1, 5 in ditionem xli, 6, 8

Redimere ad sepulturam ii, 15, 19 bella (hoc est, pecuniam dare ne fiant) vi, 1, 6. vii, 6, 1. vii, 6, 4 pacem ab aliquo xliii, 5, 9 (Et res eodem recidit, sive dicas 'redimere pacem,' sive dicas 'bellum redimere.' Sensus enim est, dare aliquam pecuniam, ut pax detur, et ne bellum amplius geratur. Ita dicunt 'deprecari pacem,' et 'deprecari bellum'). redimere regnum concubitu xii, 7, 9 redimere se auro a prædonibus xxvii, 2, 12 urbem auro xxviii, 2, 4 Vorst.

Redire ii, 3, 16 in prælium i, 6, 15 domum xiv, 3, 8. xxxvi, 2, 13 in regnum xxv, 3, 2

Reditus in patriam xii, 4, 3. xii, 10, 4 Reducere exercitum iii, 5, 8 copias in regnum ii, 13, 4

Redundare: hæc brevi ad ipsos redundatura xxii, 3, 5

Referre (pro afferre, deferre) xxv, 5, 3 (pro dicere) ii, 10, 3 (ideoque male quidam locum corrigit): controversiam (hoc est movere) xxxvii, 4, 5 Freinsh. referre nuntium trepidum xxi, 2, 8 victoriam de Romanis, aut æquas pacis conditiones xxi, 8, 9 nihil referre ad aliquem xxi, 4, 9 consultationem ad amicos xxxiv, 3, 3 paternos majores a Cyro xxxviii, 7, 1

Refertus regalis opulentie ii, 14, 6 urbs spoliis referta xi, 14, 10 rura referta commeatibus xxiv, 7, 4

Reficere impensas belli alio bello (hoc est, instaurare, suppleri) ix, 1, 9 Freinsh. reficere lassos xviii, 4, 5 donatis relictisque militibus xi, 14, 8

Refixum corpus (pro, soluto et ablato a cruce) ix, 7, 11 Freinsh.

Refugere i, 8, 10 in urbem v, 9, 11 in uteros matrum i, 6, 14

Refugia montium (pro refugis in montes) ii, 6, 11 Freinsh. ('refugium' hic videtur esse ipse locus, ad quem refugitur. Ait enim, 'quos refugia montium receperunt'). refugis quorundam aperire portas xi, 4, 9 refugium salutis alicujus (dicitur ipse homo) xiv, 2, 8 (ut 'refugium' sit ipse ille ad quem refugitur) Vorst.

Regalis opulentia ii, 14, 6 vestis xiv, 6, 9 majestas xv, 3, 14 magnificentia xxv, 1, 4 regales nuptie i, 10, 14 regale instrumentum xliii, 2, 6 regales Dii (vide Dii). regalis pudor xli, 5, 9

Regere (pro dirigere) i, 9, 23 Freinsh. rempublicam regere v, 10, 4 regere exercitus xxxii, 4, 12 equum regere xxxvii, 2, 5 regnum regere xxxvii, 3, 1 neque mundum posse duobus solibus regi xi, 12, 15

Regia xliii, 2, 4. xliii, 2, 11. xxxv, 2, 2. xxxviii, 3, 14 clausus in regia xxviii, 3, 11

Regina Scytharum Tomyris i, 8, 2 Amazonum Thalestris ii, 4, 38. xii, 3, 5. xlii, 3, 7 Halicarnassi Artemisia ii, 12, 23

Regio æris et plumbi uberrima xlv, 3, 4 regio Sophene xlii, 3, 9 urbium sitam et regiones cognoscere xxxvii, 3, 4 diversis montium regionibus pernoctare xxxvii, 2, 8 domini regionum xliii, 4, 5

Regius mos xxxviii, 10, 10 regia magnificentia xii, 3, 11 majestas i, 7, 7. xiv, 1, 7 gens xxviii, 3, 4 in familiam regiam receptus xxxix, 1, 5 regis pellices i, 9, 15. xii, 4, 10 opes xv, 2, 14

Regnare vii, 6, 2. ix, 8, 17. xxi, 2, 9. xxxvii, 2, 2

Regnum oblatum recusat Sostrhenes xxiv, 4, 14 regno periculoso tuta vita potior xxxix, 4, 3 regnum (pro tote Alexandri imperio) xiii, 6, 11 regnum tyrannorum (pro potestate tyrannorum) xvi, 5, 18 Freinsh. regnum possidere ii, 6, 15 tenere ii, 6, 14 regno pelli ii, 9, 6 regna avita xlii, 7, 9 vetus regnorum odium xxx, 1, 4

Regredi i, 6, 3. xx, 4, 4. xxxi, 2, 8

Religio firmissimum legum vinculum iii, 3, 10 religione quam armis tutior xi, 7, 14 religione permixta justitia multum

ad salutem populi facit xxxvi, 2, 16 religio quatruidi apud Spartanos ii, 9, 9 religioni iudicium de se committunt septem Persæ i, 10, 3 religio (pro cultu) ix, 2, 11. xii, 7, 6 (pro metu ex religionibus, hoc est, superstitione) xxii, 6, 1 (pro reverentia Deorum) viii, 2, 4 (pro sacris et ceremoniis) v, 1, 3 (pro superstitionibus) xi, 2, 14 Freinsh. religio sacramenti i, 9, 18. xxv, 2, 3 iurijurandi iii, 3, 12. xiv, 4, 8

Religiose vii, 1, 9. xxxix, 3, 9

Relinquere: exercitu cum omni apparatu belli relicto ii, 3, 13 (*Nostri, im stich gelassen*) Freinsh. relinquere filios parvulos iv, 2, 5 patriam relinquere alicui prædam iv, 3, 3 non aliud ditionis Atheniensium, præter urbem ipsam reliquit v, 7, 3 relinquere locum legibus viii, 1, 6 relinquere aliquos incolumes xii, 3, 3 ut nomen relinqueret his teris xii, 5, 12 relinquere admirationem sui hostibus xii, 8, 16 relinquuntur alicui nullæ partes consiliorum xiii, 3, 1 relictus alicui in auxilium xiii, 8, 3 relinquere gravem luctus memoriam xxiv, 2, 4 quorum ne sepultura quidem selinquenda fuit xxii, 8, 9

Reliqui mortales (ceteri) ii, 2, 11 Vorst.

Reliquiæ: ossa postremæque reliquiæ alicujus iii, 4, 13 reliquiæ posterorum condi alicubi vii, 2, 3 reliquias belli peragere xxii, 8, 6 persequi xxii, 8, 15 Remanere domi ii, 4, 7 in regno ii, 4, 32 ne qua materia seditionis remaneret xi, 5, 2 causæ popularis socium remanere xvi, 4, 15 solus de cohorte Alexandri remansit xvii, 2, 2 remanet regnum penes unum xxi, 1, 2

Remedium pestilentiae xvi, 3, 6 remedium polliceri xi, 8, 5 remedii spes xi, 8, 4 qua-sita arte remedia ii, 1, 6 in remedia veneni monstrata ei herba est xii, 10, 3 ferrum in remedia poscere xii, 13, 9 exquisitoribus remediis xxvii, 2, 6

Reni: remis inhibere ii, 12, 7

Remiges et milites (subinde conjunguntur) vi, 9, 5. xxv, 2, 6

Remittere alicui bellum (pro condonare) xi, 3, 5. xi, 4, 10 Freinsh. remissa alicui est expeditio xi, 1, 3 remittere alicui funera pro beneficiis xii, 6, 11 remittere tributum, stipendium i, 9, 12. xix, 2, 4 remittere militiæ vacationem i, 9, 12 (pro permittere) Vorst.

Removere æmulos xiii, 4, 9 hostem non bello, sed pretio xxviii, 4, 8 in remoto sinu, velut in angulo maris,

condita est Massilia xliii, 3, 12 remotior militia xii, 5, 6

Remus xliii, 2, 9

Renasci xxxi, 8, 3

Renovare luctus imaginem xviii, 4, 10 prælium xxxvii, 2, 2

Renuntiare ix, 2, 3. xviii, 2, 10 renuntiata legatione xxiv, 5, 4

Reorum habitus, barba et capillus summissi xxxvi, 4, 2

Reparare bellum iii, 6, 1. iv, 5, 5. xxiv, 1, 7. xxvii, 3, 6. xxxii, 1, 10 prælium iii, 6, 7

Repellere bellum xi, 6, 9 repulsus ab aliquo xxv, 5, 1

Repente v, 10, 8. vi, 6, 5. xi, 13, 1. xiii, 1, 3. xv, 4, 1. xviii, 1, 6

Repentinus tumultus ii, 4, 22 adventus v, 5, 2 impetus mentis xii, 7, 8 luctus xxxviii, 8, 14 repentina mors xxxvii, 1, 6 securitas xi, 13, 3 tempestas xvi, 3, 10 repentinum bellum xxxi, 3, 2

Reperire capita loramentorum xi, 7, 16 indicium alicujus xi, 15, 5 sibi pares xiii, 1, 16 reperta apud Eleusin frumenti satio ii, 6, 12

Repetere (pro poscere) xix, 1, 3 bellum (pro restaurare) xx, 5, 10 pœnas (hoc est, exigere): Diis patriæ autoribus pœnas repetentibus ii, 9, 21 Freinsh. certamen i, 6, 10. vii, 2, 8 principium ab origine ii, 1, 1 originem urbis ii, 6, 1 originem alicujus paulo altius xlii, 2, 7 repetitum est convivium xii, 14, 8

Replere regiam cognatorum cæde x, 3, 1 omnes scenas repleverunt Thebani scelerum fabulis xi, 3, 11 repleta a Deo virgo (hoc est, gravida facta) xiii, 7, 7 Freinsh. naves repletæ serpentibus xxxii, 4, 7 amphoræ plumbo repletæ xxxii, 4, 4 Reponere plus in Deo quam in viribus xxiv, 8, 2

Reportare non tam gaudium parentibus, quam detestandum spectum sui xi, 14, 12 reportare exercitum in Italiam xxxi, 3, 2 reportare hostium spolia xxiv, 2, 3

Reprehendere (pro rursus prehendere) xxxviii, 9, 8 Freinsh.

Reprimere: hac repressi castigatione i, 6, 16

Repromittere (hoc est, contra promittere in gratiam et mercedem ejus, quod nobis ab altero promissum est, *hingegen verheissen*) xxii, 2, 5 Freinsh.

Repudiare pacem xxx, 4, 5 sororem xxxviii, 8, 5. xxxix, 3, 2 repudiata a fratre xxxix, 3, 6

Repudium ix, 7, 2 repudio uxorem dimittere xi, 11, 5

Repugnare xii, 7, 6

Reputare (pro aestimare, judicare) ii, 15, 2. xi, 9, 2. xii, 5, 11 (pro cogitare) xii, 6, 12. xxxii, 1; 3 Freinsh.

Requirere ab aliquo (pro interrogare) vi, 8, 11 Freinsh. originem alicujus i, 6, 3 auctorem nuntii v, 7, 4

Res (pro causa sive lite) xxxiv, 1, 4 Freinsh. res exigit v, 11, 6 res novae xxxiv, 2, 6 res gestae ii, 1, 1. iii, 2, 3 res magni et animi et operis, Praef. 1 res Romanas in historiam conferre, ibid. initio rerum ii, 1, 6 principio rerum ii, 1, 14 gloria rerum gestarum eadem vi, 2, 8 nec dicta res morata ii, 3, 13 res afflictæ, perditæ iv, 5, 2 perditæ et desperatæ v, 6, 5 quibus rebus effectum est, ut vi, 9, 6 res Macedoniæ componere et ordinare viii, 6, 3 re autem vera (cum præcessit aliquid de falsa causa aut specie) xii, 13, 10 Vorst. rei militaris scientia xxxii, 1, 9 rem tanto majorem suspicantur homines, quanto occultior est ii, 10, 15 rem inspicere (*den Augenschein einnehmen*) ii, 15, 7 Freinshem.

Rescindere (pro abolere, refigere) xiv, 1, 5 Freinsh. vallum xiii, 5, 13

Rescribere xi, 12, 4

Reservare se ad meliora tempora (pro servare) ii, 11, 6. xxviii, 4, 9 Freinsh. reservare plura experimentis xi, 1, 9

Residere in terris quibusdam xiii, 7, 8

Residuum hoc facit spei patriæ socius alicujus vii, 6, 2 nec quicquam præter nudum corpus, spiritum, et paucos naufragii comites residuos illi fortuna fecit xxvii, 2, 2

Resistere bello xxi, 2, 4 paucitati hostium xx, 5, 2 resistente turbinibus bitumine xxxvi, 3, 7 resisti illis non potest xxxiii, 3, 5 resistendum est impugnantibus xxxviii, 4, 2

Resolutus in segnitiam torporemque vi, 9, 2

Respectus (pro consideratione) xii, 10, 8 Freinsh. vii, 3, 4. xi, 9, 2. xxiv, 8, 1. xxvi, 1, 8

Respicere annos militum (pro considerare) xii, 8, 11 Vorst. respicere contra quem arma sumseris xiii, 3, 9 respiciant vos Dii xiv, 4, 10 respicere dominos misericordiae humanitate xviii, 8, 8

Respirare : respirandi potestatem dare equis. xi, 15, 5 respirandi spatium fugientibus datum xviii, 5, 7

Respondere (de hariolis) xi, 11, 8. xxxix, 2, 1 respondere alicui ii, 15, 4. ix, 2, 7. xi, 12, 11. xviii, 7, 7. xi, 2, 3 respondere munificentiae alicujus xxxi, 7, 6

Responsum ab oraculo redditum Ætolis iii, 4, 14 Alexandris xii, 2, 3 Atheniensibus ii, 12, 13 Bæotis xvi, 3, 4 Carano vii, 1, 7 Crotoniatis xx, 2, 6. xx, 3, 1 Doriensibus ii, 6, 17 Græco xiii, 7, 2 Lacedæmoniiis ii, 11, 8. iii, 5, 4. vi, 2, 5. xiv, 5, 6 responsum Dodonæi Jovis xii, 2, 3 responsum accipere xii, 2, 8 responso exterritus i, 4, 4 responsa fatorum xiv, 5, 6 responsa consulentibus dare xxiv, 6, 9 responsa Deorum xxiv, 6, 10 ex responsis xiii, 7, 11

Respublica Achæorum xxxiv, 1, 2 Lacedæmoniorum iii, 3, 1 Parthorum xli, 2, 1 Scytharum ii, 2, 3 respublica a populo transfertur ad senatum v, 3, 2 (paulo post, 'imperium ad senatum transfertur.' Ergo respublica idem quod imperium. Vocat et jura populi v, 3, 7. Deinde ipsi quoque cives dicuntur respublica v, 8, 5). Invadere rempublicam v, 8, 12 Freinsh.

Respuere (hoc est, aspernari) xii, 1, 7 Freinsh.

Restare xi, 4, 3

Restaurare (pro instaurare) ii, 10, 1. iii, 5, 2. xx, 5, 6. xxxi, 8, 8. xxxvii, 1, 8 (quod inepte dici putat Servius ad Æn. ii, 15) Freinsh.

Restituere patriam civibus v, 10, 7 restituere exules v, 10, 8 restituere patriam vi, 3, 7 (Nostris, *wieder in den vorigen Stand bringen*). restituere populo dignitatem vi, 3, 12 prælium vi, 4, 13 restituit quæ incensa fuerant vi, 5, 9 restituere libertatem civitatibus vi, 6, 1 aliquem in patriam ix, 4, 8 victoriam et prope amissam gloriam suis x, 3, 3 restituere exules epistolis xiii, 5, 2 restituere se imperio alicujus xxvii, 2, 3 civitates in integrum xxxi, 1, 3 fortunam xxxi, 6, 7 omnem sumtum belli alicui xxxi, 7, 8 aliquem in regnum xxxv, 1, 3 bellum xxxv, 1, 10 gentem in pristinum statum xxxvii, 4, 4 Vorst.

Restitutio in majus ii, 14, 2

Resumere potentiam (pro recuperare) vi, 4, 1 Freinsh. resumere vires longo otio xx, 5, 1. xiv, 7, 1

Resurgere : major clariorque instaurando bello resurgit xxxvii, 1, 8

Retia i, 5, 10

Reticenda matrimonii i, 7, 13

Retinere : retenti in Bactriana priore præfecti xiii, 4, 19 retinere animos la-

bantiam xiv, 1, 18 aliquem in jure societat-
tis xxix, 4, 9 libertatem illibatam
xxii, 1, 2 retentus mos xii, 7, 3

Retorquere scelus in auctorem xxiv,
4, 2

Retrahere fugientem xxviii, 9, 6 re-
tractus (subaudi, ex fuga) xiv, 3, 13 (Ita
'retractus ex itinere,' Sallust. Cat. xxix,
5) Freinsh.

Revertere xii, 3, 17

Reverti in gratiam (pro redire in gra-
tiam) xvi, 1, 7 Freinsh. reverti in reg-
num xxiv, 3, 5. xxvii, 3, 6 reversus
ab Hammone xi, 11, 13 ab India xiii,
5, 2 reversus in patriam xii, 6, 7 in ur-
bem xvi, 5, 6 de exilio xvi, 4, 9

Revocare aliquem in regnum xxxix,
4, 5 in praelium xxii, 1, 5 in amicitiam
xxi, 6, 6 populum ad usum frugalitatis
xx, 4, 5 non revocat aliquem a tanta
immanitate paterna majestas x, 1, 6 re-
vocari in memoriam alicujus rei (hoc
est, recordari illius) i, 5, 3. vii, 1, 8 re-
vocari ad reatum (domum scilicet et ad
causam dicendam) iv, 4, 4 Vorst. re-
vocantur animi ad spem certaminis a
prioris fortunae procella iv, 5, 5 revocari
a bello ad iudicium v, 1, 2 revocato ad
bellum animo xii, 6, 18 revocari in con-
cordiam xiii, 4, 2

Revolvi in luxuriam xxx, 1, 7

Rex Pœnorum dictus Bomilcar, qui
tantum dux erat xiii, 7, 7 (Ita apud
Diodorum lib. xi. cap. 33. Amilcar
etiam 'rex' dicitur). reges antiqui quales
i, 1, 1 reges ex prefectis Alexandri xiii,
4, 25. xv, 2, 10 reges Lacedæmoniorum
iii, 3, 2 Romanorum quales xxviii, 6, 8
reges omnes odio Rom. xxviii, 6, 1 re-
gis contumelia, ut parentis, æquo animo
ferenda xv, 3, 10 regis mores omnis
regia sequitur xxx, 1, 2.—Regum Ægyptio-
rum nomen 'Ptolemæus,' Æthiopum
reginarum 'Candace,' testibus Act. Apost.
viii, 27. Plinio vi, 22. f. Albanorum
'Silvius,' Lívio lib. i. regum Cappado-
cum 'Ariarathes,' Gothorum, teste Cal-
vino in Lexico Jurid. voce Flavius, 'Fla-
vius,' Indorum 'Taxiles,' teste Curtio
viii, 12, 23. Paphlagonum 'Pylæmenes'
xxvii, 4, 8. Parthorum 'Arsaces' xli, 5, 6.
Ponticorum 'Mithridates' et 'Pharnaces.'
Romanorum 'Cæsar' et 'Augustus' xli,
5, 9. Syrorum 'Adadas,' teste Josepho
Antiquit. lib. vii. cap. 6. Freinsh.

Rhætor, Tusculorum dux, Rhætiae no-
men dedit xx, 5, 9 Rhætorum gentes,
ibid.

Rhea Vestalis, Romuli et Remi mater
xliii, 2, 2

Rhegini discordia laborantes auxiliis
suis caduntur iv, 3, 1 Rhegini sub ty-
rannis xxi, 3, 2

Rhegium unde dictum iv, 1, 7

Rhipæi montes ii, 2, 1

Rhodanus Gallie fluvius xlii, 3, 12

Rhodanus Hamilcar: vide Hamilcar

Rhodii xxx, 3, 5 et 3 Rhodiorum le-
gati Romæ queruntur de Philippo xxx,
3, 5

Rhodus occupatur ab Alexandro xi,
11, 1 terræ mota concutitur xxx, 4, 3

Rhoxane Alexandri conjux prægnans
relieta xii, 15, 9. xiii, 2, 5 cum Olympiade
et filio suo Pydnam fugit xlii, 6, 4
custoditur Amphipoli xiv, 6, 13 interficitur
xv, 2, 5

Ridere xxiv, 5, 4 ridere in convivio
ix, 4, 1

Ridiculus xxxviii, 8, 9 ridiculum xxxii,
4, 7

Rigent terre frigoris immanitate ii, 1, 6

Rigor hyemis ii, 1, 15 rigor nervos
Alexandri occupat xi, 8, 4

Ripa xxx, 4, 1

Risus infantis i, 4, 12 risum præbere
xii, 5, 6 risu exultare xiv, 2, 4

Ritu accipitris xxvii, 2, 3

Robur Thessalorum equitum vii, 6, 3
Robustiore exercitu (hoc est, auctiore)

iv, 3, 6 Freinsh. robustissima pars exer-
citus xxv, 4, 6 robustissimi filii iii, 1, 2

Rogari solent Dii pro vita alicujus
xviii, 6, 12 (Sic Phædrus fab. 41. 'Dama-
num haud recusat, tantum pro vita ro-
gant.' Et Plinius lib. x. cap. 2. 'pro
me rogabat.' Rursus noster, 'rogari ad
convivium' xliii, 3, 10. de quo vide cap.
17. de Latin. f. susp.) rogare summis
precibus i, 4, 9 rogare bellum (pro ro-
gare ut bellum geratur) viii, 4, 7 Vorst.

Rogus xi, 1, 4

Roma conditur xliii, 3, 1 quando
xviii, 6, 9 capitur a Gallie vi, 6, 5. xx,
5, 4 de Roma iudicium Cynæ xviii, 2,
10 Romana urbs vi, 6, 5. xliiv, 1, 4
(pro urbe Roma. Sic Virgilius 'Parnas-
sia rupes,' pro rupe Parnassus) Vorst.

Romani bellum gerunt cum Achæis
xxiv, 2, 1 Ætolis xxii, 1, 1 Antiocho
Magno xxvi, 6, 5 Mithridate xxvii, 1,
7. xxviii, 8, 1 Perseo xxiii, per tot Phi-
lippo xxx, 3, 7 Pyrrho xvii, 2, 12. xviii,
1, 1. xliii, 3, 1 Tarentinis xvii, 3, 13
Hannibali insidiantur xxi, 2, 1 eam-
que dedi sibi postulant xxii, 4, 3 ubi-
que persequantur et mox compellunt
xxii, 4, 12 Antiochum Epiphanem
bello Ægyptio abstinere jubeat xxiv,
3, 1 Asiaticis moribus corrumpuntur

xxvi, 4, 12 causas bellorum quaerunt
 xxi, 3, 1. xxiv, 1, 3 continentes xviii,
 2, 8 et 9 facile de alieno largiuntur
 xxvi, 3, 9 fœdus cum Alexandro Epi-
 rota habent xii, 2, 12 foris invicti, domi
 fragiles xxxi, 5, 13 imperandi cupidi
 xxiv, 2, 2 in secundis moderati, in ad-
 versis constantes xxxi, 8, 8 lupa aliti,
 lupinus animos habent xxxviii, 6, 10
 nihil nisi bello quaesitum habent xxxviii,
 5, 7 non, nisi suis armis vinci possunt
 xxxi, 4, 4 sub jugum missi xxxviii, 4,
 12 vincuntur ab Hannibale xxix, 4, 1.
 xxix, 2, 7 a Pyrrho xviii, 1, 6. xviii, 1,
 11. xxviii, 4, 7 Romanorum arma au-
 diversare, non censere Scythas ii, 3, 5 (Ita
 Florus iv, 12, 87 et 88) Freinsh. Roma-
 norum et Illensium consanguineorum
 mutua gratulatio xxi, 8, 1

Romulus xliii, 2, 7

Rostratae naves xxi, 6, 9

Rudimenta pueritiae deponere vii, 5, 3
 rudimenta tirocinii deponere ix, 1, 8
 (eadem phrasia in Frontino de Re Agrar.
 statim a princip. in Sueton. Ner. xiii, 6.
 'rudimenta ponere') Freinsh. Sic et:
 tirocinia ponere xii, 4, 6 Vorst.

Rades ac tiro xxxviii, 7, 4 rades ad
 resistendum populi i, 1, 5

Ruere in bellum iii, 2, 4. xxiv, 8, 1.
 xvi, 1, 3 in ferrum xi, 14, 1 (Ita Vir-
 gilius *Aen.* x, 728) Freinsh. florentes
 opes Atheniensium ruunt v, 1, 9 ruere
 in matuum exitum viii, 1, 2

Ruina urbis ii, 15, 2. v, 7, 10 regni
 xvii, 1, 3 ruina finitimum xxix, 3, 3
 gravis ruinarum labes xxx, 4, 3

Rumpere aciem i, 6, 11 fœdus iii, 7,
 2. xxxii, 4, 2 inducias iii, 7, 14 pecora
 rumpuntur, nisi interpellata sagina fuerit
 xli, 4, 14

Rupes xxiv, 6, 6 saxi rupes xxiv, 6, 8
 præruptæ rupes xli, 5, 3

Rursum recipere (pro recipere solem)
 v, 4, 12 (Ita apud Florum i, 3, 14
 'rursus redire') Freinsh.

Rus: ruri iter ingressus i, 6, 2 ruris
 tecto uti xxxvii, 3, 7 rura referta com-
 mentibus xxiv, 7, 4

Rutalorum rex Turnus xliii, 1, 11

S.

Sabbata: Moyses septimum diem Sab-
 bata appellatum in omne ævum jejuniis
 sacrauit xxxvi, 2, 14

Sabini Græcorum progenies xx, 1, 14
 Sabinarum virginum raptus xliii, 3, 2

Sacer mons xliv, 3, 6 sacra pecunia
 xxii, 3, 11 sacri Dei violatus xii, 7, 8
 Sacra Eleusinia ii, 8, 1 Herculis xviii,
 4, 15. xliv, 5, 2 sacrorum solennibus
 initiantur xi, 7, 14 cruenta sacrorum
 religione pro remedio uti xviii, 6, 11

Sacerdos Herculis xviii, 4, 15 Jovis
 xviii, 5, 3 sacerdos electa xliii, 3, 2 sa-
 cerdotes et reges iidem apud Judæos
 xxvi, 2, 16

Sacerdotium Solis x, 2, 4 sacerdotii
 homines xviii, 5, 2 infasæ xviii, 7, 9

Sacramentum (pro jurejurando) i, 9,
 18 (pro formula, in quam se obligant so-
 dales) xx, 4, 14 Vorst. sacramenti re-
 ligio xxv, 2, 3 servos sacramento ad-
 dicit xxii, 4, 5 sacramento solvi xii, 11, 5

Sacrare urbem Minervæ ii, 6, 9 sep-
 timum diem jejuniis xxvi, 2, 14 equi
 Soli sacri i, 10, 5 sacratus Apollini
 Cirrhæus campos xxiv, 1, 4

Sacrificium Messeniorum iii, 4, 1

Sacrilegium Phocensium viii, 1, 8
 Philippi viii, 3, 4 Gallorum xxiv, 8
 per tot. punitur xxiv, 8, 9 Antiochi
 Magni xxii, 2, 1 punitur xxii, 2, 2
 Tectosagorum punitur xxii, 3, 9 Ro-
 manorum punitur xxii, 3, 12 et 13 Alex-
 andri Zebine xxix, 2, 5 et 7 punitur,
 ibid.

Sæcula: tot bellis ac sæculis quaesitum
 imperium vi, 3, 8 Ægyptus tot regum,
 tot sæculorum cura impensaque munita
 ii, 1, 20 singulare omnium sæculorum
 exemplum ii, 4, 6 tanta sæculorum se-
 ries xli, 2, 7

Sæpe ix, 8, 16. xiii, 1, 3. xliii, 4, 12
 sæpius xxii, 7, 5. xxi, 4, 8

Sævire in aliquem ix, 8, 15. xti, 6, 1
 in feminas sævitum xxxix, 3, 7

Servitia xvi, 4, 12. xxi, 2, 2 et 9

Sævus impetus (hoc est, periculosus,
 noxius) iv, 1, 9 ('sævum' pro adverso et
 noxio, usurpat etiam Tacitus A. ii, 6, 2
 et 26, 5) Freinsh.

Sagaciora ingenia i, 9, 4 sagacissimus
 in conjecturis i, 9, 14 prodigiorum xxxvi,
 2, 8

Sagillus Scythiæ rex ii, 4, 27

Sagina corporis (pro pinguedine et
 crassitie) xxi, 2, 1 Freinsh. ventris
 xxxviii, 8, 9 abstinentia sagina inter-
 pellatur xli, 4, 14

Sagitta de muris jacta vii, 6, 14 sa-
 gitta sub mamma trajecta xii, 9, 12
 sagittæ Herculis xx, 1, 16 sagittæ vene-
 no armata xii, 10, 2

Sagittare (sicut jaculari) xli, 2, 5
 Freinsh.

- Salamina Cypri urbe xlv, 3, 2
 Salamina insula ii, 7, 7
 Salaminii freti angustiae ii, 12, 18
 Sallustius a Trogo repeliens xxxviii, 3, 11
 Saltatrix Larisoma Philippi Aridæi mater ix, 8, 2. xiii, 2, 11 saltatrix filius Nicomedes Bithyniae rex xxxviii, 5, 10
 Saltum xi, 15, 6. xii, 8, 14
 Saltus æstivi et hyberni viii, 5, 7 (ita distinguuntur etiam L. 67. D. de Leg. 3. L. 3. §. 11. D. de Adq. pascuas. Saltus autem sunt loca pascua, ut patet ex L. 20. §. 1. D. Si serv. vindic.) Freinsh.
 Salubritas cœli xlv, 1, 10
 Salum xlv, 4, 7
 Salus imperatorum in omnium manibus xiv, 1, 12 salutis cura quam dignitatis potior v, 3, 4 ad salutis alicujus custodiam offerre operam suam xiv, 1, 14 (Ubi Salus, pro vita. Sic 'saluti parcere in acie,' est vitæ suæ parcere xxviii, 4, 4) Vorst.
 Salutare (pro adorare) xi, 11, 6 salutare aliquem (pro, certiore de consilio suo facere, aut etiam, ei valedicere) iiii, 4, 10 Freinsh. salutare aliquem regem (pro nominare, appellare) i, 10, 9. ii, 2, 2 fratrem xlii, 3, 4 Vorst.
 Salvus status xi, 12, 15 salva pietate stupra matris ulcisci xvi, 3, 8
 Sami natus Pythagoras xx, 4, 3
 Samnites Pyrrhum evocant contra Romanos xviii, 1, 1 Samnites Græci xx, 1, 14
 Samothracia xxiv, 3, 9. xxxiii, 2, 5
 Sancire : nihil lege ulla in alios sanxit iiii, 2, 8
 Sanctus : vir sanctioris vitæ xxv, 5, 3
 Dea sanctissimæ religionis xxxvi, 2, 2 sanctissimum Jovis templum xxiv, 2, 8
 Sandrocottus Indiæ rex xv, 4, 13
 Sane iiii, 3, 9
 Sanguinaria bella xxix, 3, 3
 Sanguis cludi non potest xv, 3, 13 ferrum ab hostili bello in civilem sanguinem vertere xiii, 6, 17 per sanguinem alicujus currum agere xli, 6, 5 magnæ utriusque exercitus sanguine superare aliquem xxii, 7, 6 (Ubi Sanguis, pro cæde) Vorst. sanguine cariora arma xlv, 2, 5
 Sanitas xlv, 1, 10 sanitatem recipere xx, 2, 9. xxii, 3, 9
 Sapho Hasdrubalis filius xix, 2, 2
 Sapienter ii, 15, 16
 Sapientia vi, 2, 8. xviii, 3, 14 sapientiæ magnitudo xiii, 1, 11 incrementa xx, 4, 3
 Sapientum doctrina ii, 2, 14
 Sardanapalus Assyriæ rex ultimus i, 3, 1 nihil virile habuit, præter mortem i, 3, 5
 Sardes Lydiæ metropolis xiv, 1, 7
 Sardi legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1
 Sardinia bello a Carthaginensibus petita xviii, 7, 1. xix, 1, 3
 Sarmatae xxviii, 3, 6
 Sarmenta (pro virgultis et materia viliori, *Reisig*) ii, 6, 19 Freinsh.
 Satellites Alexandri ex Persis xii, 12, 4 satellitibus post mortem Alexandri Cassander præficitur xiii, 4, 16 satellitum auxilium ad custodiam corporis sui obtinere ii, 8, 10
 Satiare : satia te sanguine, cujus insatiabilis semper fuisti i, 8, 13 satiatus cæde animas conquievit xii, 6, 5 (vid. et Saturare)
 Satio frumenti reperta ii, 6, 13
 Satis multi ii, 13, 6 satis habere xxii, 8, 14 satis constans fama est xxv, 5, 3
 Satisfacere (est tantum facere, quantum irato satis sit ad vindictam) xv, 3, 9 (Vide Berneccerum ad Suetonium Cæs. 73, 4) Freinsh. satisfacere senatui (pro defendere) xxxii, 2, 3 Vorst.
 Saturare ac supplicis, contumeliis aliorum xii, 12, 6 (vide et Satiare)
 Saturnalia xliiii, 1, 4
 Saturnia quondam, quæ nunc Italia xliiii, 1, 5
 Saturnius mons (a sede Saturni) xliiii, 1, 5
 Saturnus Aboriginum rex xliiii, 1, 3
 Satyrus Heracleensem tyrannus xvi, 5, 18
 Sauciatur vi, 4, 13
 Saucius (pro ebrio) i, 8, 8 Vorst. mero saucius xxiv, 8, 1 saucius ex congressione xxvii, 3, 2
 Savus fluvius xxxii, 3, 14 Savi et Danubii confluentis xxxdi, 3, 8
 Saxum miræ altitudinis, (quod Hercules non poterat) Alexander capit xii, 7, 12 et 13
 Scabies xxxvi, 2, 12
 Scandentes e vertice montis xxiv, 8, 2
 Scapha piscatoria Xerxes fugit ii, 13, 9
 Sceleratus x, 1, 5 scelerata voluntas xxiv, 2, 3 audacia xxvii, 2, 7 causa parricidii scelerator ipso parricidio x, 2, 1 sceleratissimus omnium xlii, 4, 16
 Sceleratus in aliqua re viii, 6, 7 scelerata violentiæ rabies xxxvi, 4, 2
 Scelus parricidiale xxvii, 1, 10 in auctorem scelus retorquere xxiv, 4, 2 scelerata domestica xxiv, 2, 1 in scelera alicujus concionari xxii, 7, 9 scelera

scleribus tegere xxxvii, 3, 7 scelerum materia aurum et argentum lii, 3, 13

Scenam visere vi, 9, 4 Thebani scelerum fabulis scenas repleverunt xi, 3, 11

Scenici xxxviii, 10, 2

Sceptra Græciæ, quæ Latinis hastæ xliii, 3, 3

Scientia belli ii, 4, 17 rei militaris xxv, 5, 4

Scilicet xv, 2, 5

L. Scipio (Asiaticus) consul xxxi, 7, 2 Antiochum vincit xxi, 8, 8

Scipio Africanus fratris legatus xxxi, 7, 2 ejus vox magna xxxi, 7, 5. xxxi, 8, 8 legatus it ad Ptolemaum Physconem xxxviii, 8, 8 spectaculo est Alexandrinis xxxviii, 8, 11 moritur xxxii, 4, 9

Scipiones (modo dictorum patres) Hispania Pœnos expellunt xlv, 5, 7 Scipionum laus xxxi, 7, 1

Scire i, 9, 16. xii, 15, 6. xxix, 2, 5 sciens cavendi xlv, 2, 7

Sciscitari aliquem (pro, ex aliquo) v, 7, 4 sciscitari oracula (pro consulere) ii, 11, 8 Freinsh.

Scissa veste xxiv, 3, 9

Scolopitos Scythæ domo pulsus ii, 4, 1 Cappadociam occupat ii, 4, 2 trucidatur ii, 4, 3

Scomma Brenni xxiv, 4, 5 Alexandri Zebinæ xxxix, 2, 6 Mithridatis xxviii, 1, 10

Scordisci Galli xxxii, 3, 5

Scortum (de puero) ix, 6, 6. xxx, 2, 2 scortum regum appellata Cleophris xii, 7, 11 scortorum greges i, 3, 2. xxxv, 2, 2

Scribere res gestas regum, Præf. 1. 2 ut nemo scribere sine interprete posset xx, 5, 13 scribere alicui i, 5, 8. ii, 13, 8 et 15. xiv, 5, 2 scribere epistolas xi, 12, 9 in Græciam xiii, 5, 2

Scriptor tragicorum iii, 6, 12 scriptorum laudibus celebrari ii, 9, 16

Scriptura ii, 10, 14

Scrutari xxv, 2, 5

Scrutator regio more missus xxxviii, 1, 9 Sculpta est anchora in gemma xv, 4, 4

Sculptura: annulus ejusdem sculpturæ xv, 4, 5

Scurilis jocus xxiv, 6, 5

Scurriliter jocatus xxiv, 6, 5

Scutum suum osculatur moriens Epaminondas vi, 8, 12

Scyllæ fabula unde nata iv, 1, 13

Scynus inter successores Alexandri xiii, 4, 14

Scythæ Ægyptum usque victores veniunt ii, 3, 14 Alexandri præfectum cadunt xii, 2, 16. xxxvii, 3, 2 Amazo-

nibus auxilio contra Athenienses veniunt ii, 4, 27 ante Mithridatem invicti xxxvii, 3, 2 Asiam domant ii, 3, 15 cum Ægyptiis de antiquitate contendunt ii, 1, 5 cum servis suis bellum gerunt ii, 5, 1 Cyrum occisione cadunt i, 8, 11. xxxvii, 3, 2 Parthos vincunt xlii, 1, 5 Phraaten in regnum restitunt xlii, 5, 5 Scytharum gloria bellica ii, 3, 1 mores ii, 2, 3 paupertas ix, 2, 7. ix, 2, 15 reges Atheas, Jancyrus; regina Tomyris: (quos omnes vide suis locis). Scythæ gens innoxia xii, 2, 17

Scythæus inter successores Alexandri xiii, 4, 23

Scythæ situs ii, 1, 19

Scythicus sermo xli, 1, 2 Scythica inopia ix, 2, 15 Scythica bella ix, 2, 10. xli, 1, 9 spolia ix, 3, 3

Secare corium in tenuissimas partes xviii, 5, 9

Secernere: terra ab igne secreta ii, 1, 15 secreta sunt privata beneficia a rebus publicis xxxi, 7, 5

Secretio xxxi, 5, 8 secretius xxi, 4, 3

Secretus sermo xxxviii, 1, 10 in secretum abductus xviii, 7, 9

Sectari vitam (forte pro sustentare, tolerare) xxvii, 2, 8 Freinsh. sectari luxuriosa convivis et magnificentiam epularum xi, 10, 2

Sectio publicanorum xxxviii, 7, 8

Secum xxxviii, 10, 9 (apud se) Scheff. Secundus alicui, non par xi, 12, 14 secundus ab aliquo scientia rei militaris xxxii, 1, 9 secundo favore excipi xxxiv, 3, 9 secundo cæsa ostio fluminis invehi xii, 10, 5 secunda prælia i, 10, 21 secunda adversaque silentio tegere xli, 3, 8 non minus in secundis adversa, quam in adversis secunda cogitare xxxi, 2, 2 secundis rebus inolescere xxxi, 8, 8

Secundante vento xxvi, 3, 4

Securi (subst.) percussus a Philippo Thebani ix, 4, 7 præsto cum securibus adesse i, 6, 4

Securitas fundata xliii, 5, 8 repentina xi, 13, 3 securitas publica xviii, 3, 18

Securius v, 5, 2. v, 9, 10

Securus de aliquo iii, 1, 3 fugæ sup. xlii, 8, 5 securi insidiis opportuni vi, 6, 6. xxi, 3, 10 securiores facere ix, 3, 11 Secus: non secus ac si xix, 2, 8 haud secus quam si xxii, 8, 9

Sedare: gliscientem dissensionem hæc res sedavit xii, 15, 12 sedatur pestis xx, 2, 8

Sedens (pro quieto) xxxi, 3, 9 (Ita Virgilius Æn. xii, 15) Freinsh.

Sedes (pro tabernaculo) ii, 11, 15 sedes (in plur. pro loco habitationis) iii, 4, 10 (Ita Virgilius *Æn.* vi, 152. 'sedes' pro tumultu dixit, quod ibi mansuri eascent manes). Freinsh. quæ illis sedes, eadem origo est ii, 6, 4 constituere sedes alicubi iii, 4, 11 sedibus suis expelli iii, 4, 12 (In his 'sedes' est pro loco habitationis). regni sedem statuere vii, 1, 8 sedes quærere in Macedonia vii, 1, 7 sedes domestica xii, 4, 3 in aliquas sedes deferri xvi, 3, 7 sedes novas quærere xx, 5, 8 sedibus aliquos expellere xx, 5, 7 sedibus aliquem expellere xx, 5, 8 avitas sedes amittere xx, 5, 9 sedes belli Græcia non placet alicui xxi, 5, 3 sedibus suis pelli xlii, 1, 5 Vorst.

Seditio inter Phrygas xi, 7, 9 Alexandri milites xii, 11, 7 seditiones corripere auctores xii, 11, 8 altera, post ipsius mortem xiii, 3, 3 in exercitu Agathoclis xxii, 7, 7. xxii, 8, 4 in Ægypto xxvii, 1, 9 Macedonum adversus Antigonom xxviii, 3, 11 punitur xxviii, 3, 10

Seditiosa vita xxii, 1, 8 seditiosi xii, 5, 13. xiii, 4, 8 seditiosa ingenia xli, 3, 7

Segnis admodum xxxiv, 3, 7. xxxviii, 3, 2 segnes equi i, 10, 8 segnioris (pro securioribus) xxii, 7, 3 Freinsh.

Segnitia vi, 9, 2. xx, 5, 12. xxi, 2, 1. xxvi, 1, 1 et 9

Segobrigii xliii, 3, 8. xliii, 4, 3

Sejungi (hoc est, disjungi) iv, 1, 18 Freinsh.

Selene Ptolemæo fratri in matrimonium data xxxix, 3, 2 mox ablata xxxix, 4, 1 Grypo nubit xxxix, 4, 4

Seleucia (Syria urbs) xxv, 1, 4

Seleucus (Nicator) summus castrorum tribunus xiii, 4, 17 bellum cum Antigono gerit xv, 1, 4 Demetrius capit xvi, 2, 6 Seleuci origo et virtus xv, 4, 1 et sq. posteri omnes cum anchora in fœmorenati xv, 4, 9 cum Lysinacho comparatio et bellum xvii, 1, 8 et sq. victoria xvii, 2, 2 cædes xvii, 2, 4

Seleucus (Callinicus superioris nepos) xxvii, 1, 1 vincitur a Parthis xli, 4, 9 a Ptolemæo xxvii, 2, 5 a fratre suo xxvii, 2, 11 obit xxvii, 3, 12

Seleucus Demetrii Nicatoris filius, a matre interficitur xxxix, 1, 9

Semel atque iterum i, 10, 21 inclinat semel animus xviii, 1, 2

Semianimis vi, 8, 11. xii, 13, 9 (Utiur hac voce Virgilius *Æn.* xi, 635) Freinsh.

Seminare graminæ xxxvi, 4, 3

Semiramis i, 1, 10 res magnas gerit i, 2, 5 occiditur a filio i, 2, 10 Semiramidis genus xxxvi, 2, 1

Semper ii, 1, 21. ii, 1, 5 et 7. ii, 10, 23. iii, 1, 2. vi, 8, 5. ix, 8, 6. xi, 13, 2. xi, 14, 5

Senatores comprehensi xvi, 4, 17 captivi xvi, 5, 5

Senatoria causa xvi, 4, 10

Senatus Atheniensis superbus v, 3, 6 Græcia, unus et supremus ex omnibus lectus ix, 5, 2 Parthorum Mithridatica Magnum regno pellit xlii, 4, 1 Romanus instituitur a Romulo xliii, 3, 2 Spartanorum, legum custos iii, 3, 2 universus xxxi, 4, 2

Senatusconsultum Carthaginiensium de non discendis literis Græcis xx, 5, 12

Senectus misera et inops xiv, 3, 10

Senectus iii, 3, 9 matura xli, 5, 5 gloriosa xli, 6, 9

Senex vii, 4, 8. xli, 5, 3. xxxvii, 2, 6 senes apud Spartanos honoratissimi ii, 3, 9 senes in casu necessitatis arma capiunt v, 6, 3. vi, 7, 3 senioris ætatis rectores xxix, 1, 8 seniorum penuria xxix, 1, 7 senatus centum seniorum Romæ constituitur xliii, 3, 2

Sensu hominis carere nimia sagina xxiv, 2, 7

Sententia oraculi diversa iii, 4, 16 ex sententia alicujus aliquid agere xxi, 5, 1. xxi, 6, 6 sententiæ obtractatores xxi, 6, 1 sententiarum numerum supplere xxi, 5, 2 sententiæ in urnam conjectæ xlii, 3, 6

Sentire præsentiam Dei xxiv, 8, 9 Romanorum arma audire, non scire Scythæ ii, 3, 5

Separatam matronarum a viris doctrinam habuit Pythagoras xx, 4, 8 separatam a ceteris vitam exercere xx, 4, 14

Separatim i, 9, 16. xii, 12, 1

Sepelire xli, 2, 10. xi, 9, 14 sepeliri xi, 15, 15 sepulta somno et vino urbs xliii, 4, 7

Septem magnates Persæ in eadem Magorum conjurant i, 9, 19 regem ex ipsis forte eligunt i, 10, 4 eorum moderatio i, 10, 9

Septemtrionalis pars frigidissima ii, 1, 15

Septimus dies apud Judæos jejuniis sacratissimus xxxvi, 2, 14 annus xlii, 5, 1 dies xli, 5, 12

Sepulcrum alicui facere xxxvi, 2, 2 sepulcrum Arathæ pro templo delatum, ibid. reliquias funerum ad sepulcra

majorum deferre ix, 4, 4 reliquias paternis sepulcris reddere xii, 8, 14

Sepultura xv, 2, 3 (oppos. rē corpora obruere terra) Scheff. sepultura Parthorum qualis xlii, 3, 5 sepultura cura veteribus maxima iii, 5, 10 sepultura corpora reddere ix, 4, 4 sepulturam ipsam Thebanorum interfectorum vendit Philippus ix, 4, 6 sepultura tradere (pro sepelire) iii, 5, 11. xii, 9, 15 Freinsh. ad sepulturam redimere ii, 15, 19

Sequi judicium principum i, 10, 10 auctoritatem alicujus xii, 1, 6 sequi jus naturæ xxi, 1, 2 fortunam inconsultus xliv, 5, 4 sequens volumen i, 10, 23

Serena lætitia xliv, 2, 4

Serere opinionem (id est, famam) iii, 3, 8 Vorst. olivam xliii, 4, 2 fragmenta ii, 6, 5

Series sæculorum magna xliv, 2, 7

Serius: in seria et jocos artifex ix, 8, 8

Sermo Parthorum qualis xlii, 2, 3 sermone Græco res in historiam conferre (pro lingua). Præf. i, 1 sermo Latinus, ibid. Vorst. sermonibus alicujus carpi xii, 5, 2

Serpens ingentis magnitudinis Alexandri pater creditus xi, 11, 3. xii, 16, 2

Serpit vicinum malum ad aliquos xxxi, 3, 3 pestis ad plures xxvi, 2, 12

Sertorianum bellum xliii, 5, 11

Serva urbs xviii, 5, 15

Servare fidem iv, 4, 1 virginitatem in omne ævum ii, 4, 17 pacem quam fecere, non nisi sex annis servaverunt iii, 7, 13 non servare jus cognationis viii, 6, 8 servare in aliquo auspiciū dignitatis suæ xi, 2, 2 servare bene instituta xliii, 4, 12 servatus per omnes casus fortuna quadam xliv, 4, 2

Servator urbis xxxviii, 6, 5

Servi Scytharum cum dominis bellum gerunt ii, 5, 3 servi Lacedæmoniorum ad supplementum exercitus manumittuntur iii, 5, 6 et eadem de causa ab Agathocle xlii, 4, 5 servi Tyrionum dominos interficiunt xlviii, 3, 7 servi cujusdam Hispani fides, et in tormentis constantia xliv, 2, 4 servorum exercitus Parthis xlii, 2, 5 servis suis nubere coguntur Heraclienses feminæ xvi, 5, 2 servi fiunt jure captivitatis iv, 3, 3

Servilis tunica xix, 3, 1 servile bellum ii, 5, 1 germen xviii, 3, 19 ministerium xxiii, 1, 8 vulgus xli, 1, 6 servilia ingenia multum inferiora ingenius xviii, 3, 14 servilia verbera ii, 5, 4

Servilius Romanorum legatus in Africam xxi, 2, 1

Servire patienter. v, 10, 3 armis, rapinis xliv, 3, 7

Servitia (hoc est, servi) xiii, 6, 3. xiv, 3, 6 Freinsh. xv, 4, 14

Servitus nulla sub Saturno xliii, 1, 3 servitus regia viii, 1, 3 servitus, non pax, quæ non ipsis civitatibus convenit ix, 5, 3 servitutis jugum patienter accipere xi, 14, 7

Serum auxilium in expectatione infantis erat vii, 5, 10

Servuli xxiv, 3, 9. xxxix, 1, 6

Seu ix, 5, 4. xxxviii, 7, 1 seu, seu iv, 3, 5. iv, 5, 4. xiv, 5, 10. xvii, 3, 20. xxi, 5, 5 seu, vel xxii, 1, 6

Severitatis antiquæ urbs vii, 5, 3

Severus iii, 3, 8

Sexcenti castra quingentorum millium irrumpant ii, 11, 15

Sexdecim annis Hannibal victor Italiæ immoratus xxxviii, 4, 6

Sextarius vini xxxii, 4, 10

Sexus fœmineus a periculis bellorum immunis xxxix, 3, 7 veluti sexum cum matre mutasset i, 2, 11 virilis sexus nullus i, 4, 7 sexum mentiri i, 2, 4

Si: castigati si recusarent xviii, 6, 4 (quod recusarent) Scheff.

Sibyrtius in divisione imperii Alexandri Anachosios et Gedroeos sortitur xlii, 4, 22

Sic i, 7, 13. ii, 15, 12. iii, 5, 12 ac ne sic quidem i, 4, 5

Sicania iv, 2, 1

Siccare: flumina ab exercitu Xerxis siccata ii, 10, 10

Sicilia fii, 7, 16. iv, 1, 1 Italiæ vicina iv, 1, 16 prius Trinacria, et Sicania nominata iv, 2, 1 bello a Carthaginiensibus petitur v, 4, 5 Dionysio paret xx, 1, 1

Siciliensis præda xviii, 7, 7 ruina xliii, 3, 12 Siciliense bellum xix, 2, 1

Sicubi ii, 10, 24

Siculi legatos ad Alexandrum mittunt xlii, 13, 1 Pyrrho totius insulæ imperium tradunt xviii, 2, 11 auxilium contra Carthaginienses a Spartanis petunt xix, 1, 9

Sicut erant cruenti ex suorum cæde xxvi, 2, 4 (sic de præsentī habitu loquuntur) Vorst. sicut erat catenatus xiv, 4, 1 sicuti generi, ita et magnitudini patris successerunt xix, 1, 2

Sicyon Peloponnesi urbs xlii, 5, 10

Sidon Phœnicum colonia xviii, 3, 4 Sidon Phœnicibus quid significet, ibid.

Sidoniarum rex Abdalonimus, prius hortulanus xi, 10, 8

Sidus pestilens xix, 2, 7 solstitialis ortus sideris xlii, 7, 10 siderum motus i, 1, 9 defectus naturalium siderum xxii, 6, 8

Signa militaria clade Crassiana capta remittuntur a Parthis xlii, 5, 11

Significare xviii, 5, 10. xxlii, 4, 11 significatum est ii, 9, 7. xxxii, 2, 5

Signum Victoris xxix, 2, 5 signum pugnae dare ii, 12, 21 signum parcendi dare vi, 6, 10 signum victoris traditae, ibid. signa ad hostem transferre xxxv, 2, 8 ante signa capras habere vii, 1, 9 Sikei ab Hercule conditi, Alexandro se dedunt xii, 9, 2

Silentium sacrorum Eleusiniarum v, 1, 1 silentio praeterire xlii, 2, 8 silentio praetermittere xliii, 1, 2

Silere : sileri parricidium in tanto populo potuit x, 1, 6

Similis lineamentorum qualitas i, 2, 2 tripudianti similis xi, 5, 10 facies ex cadio similis viii, 5, 8 literarum cultus utrique similis ix, 8, 18 similis forma xxxvi, 3, 4 sagina ventris belluae similis xxxviii, 8, 9 responsum ludibrio simile xlii, 7, 8 si quid simile accidisset xiv, 1, 13 similes sibi rex xli, 15, 5

Similitudo vultus i, 5, 4 lineamentorum xliii, 2, 10. xlii, 4, 9

Simplex mors xlii, 4, 4

Simulacrum Jovis aureum infiniti ponderis Antiochiae xxxix, 2, 6 simulacrum Panis quale xliii, 1, 7 Deorum simulacra xxiv, 2, 8. xxxi, 8, 4 simulacris Deorum quare addantur hastae xliii, 3, 3

Simulare infirmitatem ii, 15, 6 fugam xli, 2, 7 quemve simulasset i, 2, 5

Simulatione metus Pacorum vincit Ventidius xlii, 4, 8 pacis decipitur Demetrius Nicator xxxvi, 1, 5 simulatio victorum xxi, 5, 9 simulationum artes xxi, 5, 11

Simulatum offensae ii, 6, 16

Sin vero xvi, 4, 14. xxxi, 5, 7

Sincera fide xlii, 2, 9

Sincerius (hoc est, verius) x, 1, 8 Frinsh.

Sine modo viii, 1, 2 sine noxa discurrit exercitus xii, 7, 8 sine respectu amicitiae necare aliquem xii, 10, 8 sine ullo argumento (non sine omni) xii, 15, 3 (Vid. Ind. Nep.) sine respectu pietatis xviii, 4, 8 Vorst.

Singulae civitates viii, 1, 1. ix, 5, 2. xxxiv, 1, 1 singula bella xxxviii, 4, 16

Singularis belli scientia ii, 4, 17 faeunda xlii, 4, 1 industria xvii, 3, 6 singulare exemplum ii, 4, 6. xlii, 8, 12 (Singularis numerus pro plurali) : Non

is miles erat, qui nomen Atheniensem tueretur v, 6, 9 Vorst.

Sinistra ii, 9, 18

Sinus litoris xxi, 2, 4 Illyrici sinus xxi, 4, 3 ultimi Galliae sinus xliii, 2, 4 remotus sinus xliii, 3, 12

Siris urbs Italiae a Crotoniensibus expugnata xx, 2, 4

Sirpes : sirpeis latentes xliii, 4, 6 de sirpeis protrahuntur xliii, 4, 9

Sitire sanguinem i, 8, 18

Sitas Delphorum xxiv, 6, 6 Masulie xliii, 8, 12

Sive naufragio ii, 9, 20 (id est, et naufragio) Scheff.

Smerdis i, 9, 4

Soboles xli, 4, 11. xviii, 5, 5. xxxvi, 1, 8 sobolem ii, 4, 23 sobolis geminae illecebrae xxx, 2, 3

Socer xlii, 4, 18. xvi, 2, 4. xlii, 2, 12. xlii, 3, 1. xliii, 3, 11

Sociari parricidium (dicitur, cum societatem parricidii quidam ineant) x, 1, 6 Vorst. sociata stupra xxx, 2, 2

Societas belli xxxix, 2, 8 societatis arctissimis vinculis junctus alicui vi, 5, 11 in societatem aliquem recipere xv, 2, 2 in societatem parricidii aliquem assumere x, 1, 5 ad belli societatem aliquem pellicere xxii, 5, 5 societatem jungere cum aliquo xxii, 2, 6. xxi, 4, 7. xxxi, 3, 1 inire xxxvii, 4, 3. xlii, 4, 7 omnis fortunae societatem inire xlii, 2, 8

Socius ceptorum i, 7, 1 belli ii, 15, 16 causae popularis xvi, 4, 15 socium regni aliquem facere xli, 6, 5 sociorum virtute, non imbecillitate, potentia querenda ii, 15, 11 socia civitas (federata) ii, 9, 8 Vorst. xxxi, 6, 8 socia matrimonii et spei xi, 7, 7 querelarum xvi, 2, 4 socius externus xli, 4, 1 regni xli, 6, 5

Socrus xvi, 3, 4. xxxix, 1, 2

Sodales xli, 13, 7. xxxvii, 4, 1

Sodalitii juris sacramento nexi xi, 4, 14

Sogdiani in divisione imperii Alexandri Scythae sorte veniunt xliii, 4, 23 bellum cum Bactrianis gerunt xli, 6, 3 in Sogdianis Bactrianisque duodecim urbes condit Alexander xli, 5, 18

Sol Deus Persarum i, 10, 5 Soli Persae equos sacros ferunt, ibid. Solis sacerdotio Aspasiam praefecit Artaxerxes x, 2, 4 sol ejus regionis toto orbe ardentissimus xxxvi, 3, 5 sole violento torretur Africa xli, 1, 4 solem orientem qui primus vidisset, rex Tyri desti-

natur xviii, 2, 9 solis defectio militas Agathoclis terret xxii, 6, 1 solibus duobus mundus regi non potest xi, 12, 15

Solatio presentis fortunæ xi, 15, 6 modica solatia xix, 3, 4 solatia pro auxiliis deportare xx, 2, 14 ultionis solatia i, 8, 9 in solatia longinquæ expeditionis xviii, 1, 3

Solennis consuetudo ix, 8, 9 solennis dies nuptiarum xxi, 4, 2 Floraliurum xliii, 4, 6 solennem diem observare xli, 4, 10 in Parthia solenne est reges parricidas habere xlii, 4, 16 solenne Messeniorum sacrificium iiii, 4, 1 mysteria Cereis silentio solennia v, 1, 1 solennia religionum xxxviii, 8, 4

Solenniter xii, 12, 6

Solidus (pro integro) xxx, 4, 2 Freinsh. solida navigia iv, 1, 16 solido auro fusæ statuæ xxiv, 7, 10 solidum ex auro signum xxxix, 2, 5

Solitudines incultæ ii, 2, 3 Scythicæ xxxviii, 7, 4 (hinc illud apud Curtium vii, 8, 37) Freinsh. fugæ xxv, 3, 8 solitudo patris (quod uxor et liberi ab eo discedunt) xliii, 2, 10 Vorst. solitudines inter Hyrcanæ et Dahæ xli, 1, 10

Solitus: solitam sevitiâ exercere xxi, 2, 9 solita sacra facere ix, 4, 1 castra solito magnificentiora xii, 8, 16

Solers industria xlii, 6, 18 ingenium xxxvi, 2, 7 solertior divitiarum quætu quam custodia ix, 8, 6

Solertia xiv, 2, 12. xxi, 6, 1. xxxi, 6, 9 oratio solertiæ plena ix, 8, 10

Solicitatus (pro illecto) ix, 1, 1. xliii, 1, 10 Freinsh. solicitatus in adulterium uxoris alterius i, 7, 18 sollicitare in partes suas aliquem ii, 12, 1 sollicitatus illecebris bestie ii, 13, 12 sollicitare aliquem in spem pacis, amicitiamque regis ii, 14, 2 sollicitare susceptores viii, 3, 8 sollicitatus spe regni viii, 6, 6 sollicitatus paucarum urbium direptione ix, 1, 1 sollicitatus in Italiam a Tarentinis xii, 2, 1 sollicitare aliquem in societatem armorum xlii, 5, 10 belli xxxii, 4, 1 in favorem sui moderatione xlii, 6, 19 sollicitata plebs his verbis xvi, 4, 16 in auxilium sollicitare xvi, 5, 1 sollicitare in amicitiam aliquem xviii, 5, 8 animos delinimentis xxi, 1, 5 Achæos in Romanorum bella sollicitat Philippus xxix, 4, 5 sollicitatus vacua possessione xxxi, 2, 2 avaritia xxxii, 2, 1 sollicitare ad colloquium xxxviii, 1, 9

Sollicitudo vi, 3, 9. xlii, 4, 14

Sollicitus de regno (adipiscendo) puta

i, 10, 6 Vorst. sollicitus, ne tacende parum reipublicæ consularet ii, 7, 9 sollicitus de aliquo xxxii, 4, 5

Solon Atheniensium legislator ii, 7, 4 iii, 2, 4 ejus factum memorabile ii, 7, 9

Solstitialis sideris ortus xlii, 7, 10

Solvere metu ix, 2, 2 (Virgilius Ecl. iv.

' Irrita perpetua solvent formidinis terras.' Rursus noster:) solvi religione iurjurandi iiii, 2, 12 solvere necessitate auxiliorum aliquos ix, 2, 2 solvere obidionem ix, 2, 10 solvi sacramento xli, 11, 5 solvere aliquem iurejurando xiv, 4, 7 solvere libamentum Veneri pro reliqua pudicitia xviii, 5, 4 civitatem voto xxi, 2, 5 matrimonium xxvi, 3, 3 Vorst. soluti mores (hoc est, laxi, liberi, effrænes) iiii, 3, 10 soluti religione (hoc est, liberati) iiii, 3, 12 Freinsh. solutus mero (ebrius) ix, 6, 6 solutus pons tempestatibus ii, 12, 9 solutior libertas (id est, major) xlii, 2, 2 solutus metu mortis xiv, 2, 5 neglecta omnia et soluta apud eos fuere xxxiv, 2, 2 Vorst.

Solum finium occupare latius xxxviii, 4, 7 soli termini ii, 4, 12 materia iv, 1, 3 solum patris xi, 4, 4 aduentum xvlii, 2, 8 fecundum ii, 1, 8

Solus iv, 4, 7. v, 6, 10 in omnium locum solus successit vii, 1, 11 sola defensione xxix, 2, 8 soli mortaliurum xlii, 5, 12 sola opes xlii, 4, 15

Solutio et exactio difficilis xli, 11, 2 solutio stipendiorum xlii, 8, 4 pecuniam xix, 1, 5

Somnium Alexandri xli, 10, 8 Astygis i, 4, 2 Cambyasis i, 9, 4 Catumandi xliii, 5, 5 Cyn i, 6, 1 Gaditarorum xlii, 5, 2 Laodices matris Selenci xv, 4, 3 Olympiadis xli, 16, 2 somniorum intelligentiam primus Joseph condidit xxxvi, 2, 8

Somnus aliquem arripit xi, 12, 1 somni causa aliquid subternere vetitum pueris Spartanorum iiii, 3, 7

Sophene Armeniæ regio xlii, 3, 9

Sophocles tragodiarum scriptor, Atheniensium dux adversus Spartanos iiii, 6, 12

Sorbens æstus iv, 1, 13

Sordere xxiv, 6, 4

Sordes (pro vili origine) xlii, 2, 11 Freinsh. Sic: pristinarum sordium oblitus xxxv, 1, 9 Vorst.

Sordida militiâ (hoc est, vilis et pudenda, *verächtlich*) xiv, 2, 7 Freinsh. sordida vestis ad movendam misericordiam iv, 4, 1 sordidum genus Agathoclis xxii, 1, 1 sordida initia plerarumque

civitatum ii, 6, 2 Macedonum vi, 9, 6
sordidius matrimonium xi, 9, 16 sordida
clientela pars viii, 4, 8 (id est, villa pars
clientum) Vorst. sordidissimum vitæ ge-
nus xxi, 5, 3

Soror eadem et uxor xvii, 2, 7. xxiv,
2, 2. xxx, 1, 7. xxxvii, 3, 6. xxxix, 3, 2
sororem suam occidit Ptolemæus Philo-
pator xxx, 1, 7 Mithridates xxxvii, 3, 9

Sororia ultio xxvii, 3, 4

Sors mutata parvulorum i, 4, 13 sor-
tem vitæ legere i, 6, 6 sortis humanæ
æstimatione ii, 13, 10 sors ærvitutis vi,
6, 1 sortis extremæ juvenia xxxv, 1, 6
sorte divisæ provinciæ inter Alexandri
successores xlii, 4, 10 sortiri (est sorte
consequi) xlii, 4, 15. xlii, 4, 23 sorte
ducere (pro legere) xxi, 3, 4 Freinsh.
sorte delectus rex inter ludentes i, 5, 2
sorte contingit alicui Occidens xii, 2, 1
sorte venit alicui *Ægyptus* xlii, 4, 10
sorte evenit alicui *Græcia* xlii, 5, 8

Sortiri (vide paulo ante in Sorte): sor-
tiri felicius hostem quam cognatos xi,
15, 7 sortiri Lyciam (pro, regendam ac-
cipere) xlii, 4, 15 Vorst. sortiri sedes
alicubi xviii, 5, 12 gregariam militiam
xxii, 1, 8 matrimonium xxvi, 2, 8

Stothenes Macedoniam a Gallis de-
fendit xxiv, 5, 12

Spacos, Cyri nutrix i, 4, 14

Spargere: milites se per agros sparse-
rant xxiv, 7, 4 sparsi crines xxiv, 3, 9
et 8, 8 sparsi milites sine insidiarum
metu v, 5, 2 sparsi consuntque bello
fratres xxvii, 3, 1 sparsi hostes xxiv, 1, 6

Sparta (pro ditione Spart.) iii, 7, 5
Freinsh. Sparta, Spartani, (Vide Lace-
dæmon)

Spatium respirandi fugientibus datum
xviii, 5, 7 spatium in penitentiam datum
i, 9, 10 spatium consummando operi
quærere ii, 15, 6 spatia itineris v, 11, 11
in Speciem castrorum xxvi, 2, 1 sub
specie venationis i, 5, 10 sub specie
majestatis i, 9, 11 speciem præbere
captarum matronarum ii, 8, 3 sub specie
sororis ultionis xxvii, 3, 4 specie ve-
nandi xxvii, 3, 8

Speciosus vi, 2, 6

Speciosus (pro pulchro): speciosus
magis quam utilis grex xiv, 6, 3 Vorst.

Spectaculum fœdum prorsus et mise-
randum viii, 4, 7 spectaculum deforme
aliquem reddere xv, 3, 4 egregium
spectaculum hostibus suis edituri xlii, 3,
10 spectaculo digna res, Xerxis ex Græ-
cia fuga ii, 13, 10 spectaculorum locus

Massiliensibus Romæ in senatu datus
xlii, 5, 10

Spectare siderum motas i, 1, 9 reg-
num, thesauros xlii, 1, 8 et 10 spectare
originem mundi xi, 4, 3

Spectata fides (hoc est, nota et pro-
bata) iv, 2, 5 Ita: spectata virtus iii, 6,
12 Freinsh. spectata inter bonos mode-
ratio i, 1, 1

Spectator pugna ii, 12, 22

Specula viii, 1, 3

Speculari (pro cernere) xxii, 6, 9 spec-
ulari consilia alterius (hoc est, explorare)
xviii, 2, 4 actus xxi, 2, 1 animos xxi,
6, 1 Freinsh. eventus amissi regni xxv,
3, 7 apparatus regis xxxi, 4, 4

Sperare iii, 7, 8. xxvi, 2, 2. xxxii, 2, 1
sperare directionem xxi, 2, 5 matrimo-
nium xi, 9, 16 interitum alicujus xlii,
2, 10 sperare aliquid de aliquo xxxviii,
8, 15 insperata victoria sperata certior
xi, 5, 3

Spernere aliquem per omnia xxxi, 5, 1
pacem alicujus (pro, nolle accipere leges
pacis) xii, 1, 7 Vorst. spernere edicta
alicujus xxviii, 2, 12

Spes (pro fiducia) iv, 5, 5 spe aliquem
implere xi, 1, 8 Freinsh. spei urbis in-
videtur ii, 15, 4 ultra spem gerendi pa-
trata bella ii, 6, 1 in spem regni adduc-
tus iii, 1, 2 in spem fortunæ prioris
erigere aliquem v, 5, 1 magnæ spei im-
perator vi, 5, 4 spem ponere in ope
alicujus viii, 4, 6 nec spes est in pedi-
bus, sed in lacertis xi, 6, 7 spes metum
vincit xi, 9, 3 non est magna spes salu-
tis xiv, 2, 5

Spina in Umbris, urbs Italiæ xx, 1, 11

Spiramenta (pro poris et meatibus,
per quos spiritus, hoc est ventus, omitti-
tur) iv, 1, 6 et 15 Freinsh.

Spirans xi, 15, 5

Spiritus (pro vento) iv, 1, 4 Freinsh.
spiritus majores largiuntur præsentia,
quam recordatione sui patria et penates
vi, 7, 5

Splendere xviii, 3, 12

Splendor gloriæ vi, 3, 8 lucis xxi, 2, 1

Spolia vi, 5, 10 spolia orbis terrarum
xi, 14, 10 Orientis xxiv, 6, 1 victi hos-
tis xix, 3, 6

Spoliare aliquem regno viii, 8, 15 for-
tunis, vita xvi, 4, 20. xxxv, 1, 9 spoli-
atus regno xxiv, 3, 10. xxiv, 4, 4

Spondere sibi tantum de viribus suis,
de fortuna iii, 4, 1 spondebat ingenium
ejus magnam virum vii, 6, 1

Sponsi xxi, 2, 10

Sponte xxvii, 1, 4 gladius sua sponte evaginatus i, 9, 8

Spurii Lacedæmone profecti xx, 1, 15

Spurius Mummius : vide Mummius

Squalidus xxi, 5, 5

Squalor ad movendam misericordiam iv, 4, 1

Stabula (pro tugurio) i, 4, 11 Freinsh.

Stadia quingenta cursu fecit xi, 8, 2

Stagnare (pro densari) xxxvi, 3, 7 (pro munire) xxxvii, 2, 6 Freinsh.

Stare (pro pugnare) vi, 7, 6 (Ita

alicubi Virgilius, 'state viri') Freinsh. stant classes ex adverso ii, 14, 8 stare alicunde (pro, cum aliquo facere) v, 4

12 Vorst. stare ad fores xxvi, 3, 7

Stasanor in divisione imperii Alexandri Drancas et Areos sortitur xiii, 4, 22

Statim a principio superbus xxvi, 3, 4

Stationem in muris observare xliii, 4, 11

Statira Darii filia, Alexandri uxor xii, 10, 9

Statusum ponere ix, 2, 13 Herculi votum ix, 2, 10 status regis xviii, 2, 9 status cum quadrigis auro fuisse xxiv, 7, 10 status et imagines xxxviii, 8, 12 status equestres xi, 6, 13

Statuere de aliquo crudelius (pro decernere) ii, 15, 10 (pro sancire) iii, 3, 7 Freinsh. pacem v, 10, 8. xxv, 1, 1 diem statuere i, 10, 4 horam i, 10, 8 tempus xvi, 4, 9 statuit experiri fortunam maris ii, 11, 19 statutis conditionibus vi, 1, 3 diebus xviii, 5, 4 statuere alicui legem pacis ix, 5, 2 statuere alimenta pueris, præmia patribus pro numero filiorum xii, 4, 8 statuitur his præfectus xii, 4, 12 statuere sedes alicubi xviii, 5, 11 vectigal annuum xviii, 5, 14 exemplum in aliquo xviii, 7, 14 modum nuptiarum sumptibus xxi, 4, 5 castra xxii, 6, 9 regem xlii, 4, 16

Statura i, 2, 2. xxxviii, 8, 9

Status præsentis fortunæ xxii, 4, 3 status urbis mutatus v, 8, 8 salvo statu terrarum xi, 12, 15 status urbis agitatus casibus discordiarum xviii, 6, 10

Stella cometes xxxvii, 2, 2

Sterilitas in Epiro ob cædem Laodamiæ xxviii, 3, 7 sterilitas agrorum xxvi, 2, 9

Sternere (hoc est, cædere) ii, 11, 16 (Ita Virgilius *Æn.* vii, 692 et x, 781). strati hostes (sunt cæsi) ii, 11, 16 Freinshem. sternere maria pontibus ii, 10, 24 Stimuli irarum (pro causis) ix, 7, 8 Freinsh.

Stimulare : veteri odio regnorum stimulante xxx, 1, 4 stimulare suos in prælium xxx, 4, 8

Stipatores (hoc est, satellites) xli, 4, 18 Freinsh.

Stipendiarii reges xi, 5, 3

Stipendium (pro opera, servitio) ii, 4, 18 (pro tributo aut pecunia voluntaria) xxii, 6, 12 (pro vectigali) xix, 2, 4 Freinsh. pecunia in stipendium Persici belli collata iii, 6, 4 stipendia præbere classi sociorum v, 2, 8 stipendio suo instruere milites v, 9, 9 non annos, sed stipendia alicujus numerare xii, 11, 5

Stirps regia xxvii, 2, 11. xxxvii, 4, 8 stirps in Alexandro extincta vii, 2, 4 stirpis regis soboles xvi, 1, 15

Stolidi ii, 3, 10

Strages occisorum v, 6, 4 principum x, 3, 1 hostium xii, 1, 10 magnas strages edere xxxiii, 2, 2

Stratagema Astyagis i, 6, 10 Cyri i, 8, 4 Demarati ii, 10, 14 Eumenis xiv, 1, 11 Hannibalis xxxii, 4, 6 Harpagi i, 5, 10 Phalanti iii, 4, 13 Philippi viii, 2, 3 Pisistrati ii, 8, 2 et 4 Romanorum xxxiv, 1, 5 Spartanorum iii, 7, 8 Tonyris i, 8, 10 et 11 Ventidii xlii, 2, 8

Straton solus Tyriorum in communi dominorum strage a servo suo conservatus xviii, 3, 9 mox a ceteris rex creator xviii, 3, 15 ejus progenies honoratur ab Alexandro xviii, 3, 19

Strenue i, 6, 5. xxxiv, 2, 1

Strenuus vir v, 9, 6. xliii, 4, 6 manu strenuus xxii, 1, 9

Strepitus ii, 8, 2

Stridor arcus xxiv, 8, 6

Stringere ferrum (hoc est, nudare gladium) i, 9, 22. xxxviii, 4, 2 Freinsh.

Struere fraudem xxiv, 3, 3 Ægyptus adversus vim aquarum tantis structa molibus ii, 1, 20

Studere Persis, patriæ vi, 3, 4

Studium (pro affectu) v, 2, 7 studium majoris imperii (pro cupiditate) iv, 3, 5 (Ita Sallust. *Cat.* xi, 3) Freinsh. studia amicitiarum conciliare v, 2, 7 nunquam mediocribus studiis suorum exceptus est v, 4, 18 studia in Peras xi, 3, 9 in studium partium suarum aliquem inducere xiv, 1, 5 studium ad frugalitatem provocare xx, 4, 7 studia Ægyptiorum xx, 4, 3. xxxvi, 2, 7 Pythagoræ xx, 4, 3 Gallorum xxiv, 4, 3 literarum studiis eruditus xii, 16, 7

Studiosior apparatus conviviorum ix, 8, 4

Stupere xi, 13, 5. xviii, 1, 6 stupentes ad tam sævam dominationem xxvi, 1, 8

Stupor xii, 7, 8. xxii, 6, 11 stupor illis ex gaudio injicitur vi, 7, 12

Stuprare virginem per vim ii, 9, 1. xxxviii, 8, 5 stupratae virgines iii, 4, 1. xxi, 2, 10

Stuprum causa tyrannidis ejicienda ii, 9, 1 et sq. stupri vitam patientia exhibere xlii, 1, 3 stupris vexari xi, 4, 2 in stupris noctes consumere xxx, 1, 8 ad stuprum rapi xxi, 2, 10 diripi xxvi, 1, 7 stupra facere xxx, 2, 2

Suadere parsimoniam alicui iii, 2, 10 suadere alicui quod vetatur ii, 7, 11

Sub specie majestatis regum Persarum persona occulitur i, 9, 11 sub specie venationis Harpagi servus ad Cyrum comeat i, 5, 10 sub obtentu liberationis v, 8, 12 sub regno Persarum est major pars Asia vi, 1, 1 sub militia patris ix, 1, 8 sub specie insidiarum imperfecti xii, 7, 2 sub Aristotele doctore crevit xii, 16, 8 sub persona regis subijci indignorum imperio xiii, 2, 12 sub belli comminatione xvii, 3, 20 sub belli denuntiatione xviii, 6, 1 sub aliquo turmas equitum ducere, militare, annuli curam habere xliii, 5, 12

Subdita rogo patris fax nuptiis filiae accensa xi, 1, 4

Subesse: subest bellum v, 10, 13 fraus xxiv, 2, 10 dolus xxviii, 2, 2

Subigere (pro domare) ii, 4, 14 Freinshem. i, 1, 8. i, 8, 1. vii, 3, 1. xxiii, 2, 2. xxiv, 1, 1 armis subigere ii, 4, 14 pmlis xxi, 2, 1 subigi sub jugum xxx, 3, 9

Subjicere (pro supponere) i, 9, 9 Freinsh. aliquem libidini alicujus ix, 6, 6 subijci imperio indignorum xiii, 2, 12 subjectum tali feminæ tantum virorum i, 3, 3 subjecti campi ii, 4, 2 subjectus in officium alicujus (pro substituto) xii, 12, 5 armis subjectus (pro subacto, subjugato) xliii, 3, 2 Vorst.

Subire bellum (hoc est, pati) xi, 4, 11 Freinsh. regiam servitutem viii, 1, 3 fortunam obsidionis xiv, 2, 2 maculam infamiae xxvii, 1, 3 discrimen xli, 2, 9

Subitus ex socio hostis xvi, 4, 10 subita mutatio rerum xi, 1, 5 subitum bellum xxii, 6, 11

Sublegere senatum (pro supplere) iii, 3, 2 Freinsh.

Sublimis: in sublime ferri iv, 1, 10 expulsus spiritus xxiv, 6, 9

Submergere: submergæ profundo terræ ii, 1, 17

Subministrare vi, 7, 5. xxii, 5, 4

Subnectere (pro annectere, addere) xlii, 4, 4 Freinsh.

Subornare (pro monere, instruere) xi, 11, 6 in bellum (pro instigare) ix, 7, 7

Freinsh. xiv, 6, 6 in regnum xxxv, 1, 6. xxxix, 2, 1 subornat eum ad occupandum alterum xii, 14, 6 subornare testes xxxii, 2, 9

Subsequi xi, 15, 4. xiv, 4, 18. xxxviii, 1, 5

Subsidium vi, 2, 17

Subsistere xiv, 6, 10

Substernere aliquid somni causa iii, 3, 7

Substituere aliquem tutorem alicui xxxvi, 1, 7 substituitur dux in locum ejus xi, 2, 5

Subtrahere se pugnae ii, 12, 25 periculo subtrahit aliquem equi fuga v, 11, 9

Subvenire alicui xxiii, 2, 6

Subvertere: brevis momenti culpa subvertit imperium vi, 3, 8 subvertere mores patriæ xii, 6, 2

Succedaneus alicui xxviii, 6, 2

Succedere (pro, se subjicere) viii, 2, 2 succedere in locum vii, 1, 11 in regnum vii, 2, 2 regno in locum alterius ii, 4, 17. xvii, 3, 16. xliii, 4, 2 succedere non numero tantum amissorum civium, sed et dignitati iii, 5, 7 succedere in jura affinitatis vii, 3, 9 succedere externæ dominationi viii, 2, 2 (alibi: subire servitutem). successit in locum iræ existimatio xii, 6, 5 succedere sicut generi, ita et magnitudini patris xix, 1, 2 Agathocles successit magnitudini Dionysii xlii, 1, 1 Vorst.

Succensere aliquid (pro, propter aliquid) viii, 2, 12 Vorst.

Successio regum xxix, 1, 1 successio in patrimonium xii, 4, 8 in successionem regni aliquem adoptare ix, 2, 1 eligere xlii, 1, 13 ordinare xvii, 1, 4 per ordinem successionis i, 4, 1. ii, 6, 12 per gradum successionis xvi, 5, 18 successiones annuæ iii, 3, 2

Successor regni xli, 5, 7. xlii, 4, 10 successores Alexandri xv, 1, 1. xv, 3, 16. xli, 4, 1

Successu rerum corrumpuntur animi xxxvi, 1, 1 ex successu continui felicitatis homines nos esse obliuiscimur xvi, 5, 8 continuo totius temporis successu i, 8, 14 ne successibus decesset auctoritas ii, 4, 12

Succinctus viribus maximarum gentium (hoc est, subnixus) vi, 1, 2 Freinsh. xxxv, 1, 9

Succumbere morti xiv, 6, 11 succumbere vitis eorum, quos armis subegeris xii, 4, 2

Sudant arbores balsamum xxxvi, 3, 4

Sudor profuens xv, 4, 17 plenus palveris et sudoris xi, 8, 3

Sufficere (pro substituere in locum alterius, eligere) xxi, 1, 1. xxii, 1, 12. xxix, 1, 6 Freinsh. sufficere in loca eorum, quibus regnum ademeris, novos reges xi, 10, 7 sufficere urbi abundantiam rerum (pro suppeditare) xlv, 1, 4 suffectus alicui (hoc est, subordinatus, in locum alterius electus) v, 6, 1. xi, 10, 7 Vorst.

Suffigere patibulo xxii, 7, 8. xxx, 2, 7 suffigi in crucem xviii, 7, 15

Suffocatus iv, 1, 15

Suffragium i, 10, 21 tacita suffragia xxii, 3, 6. xxii, 7, 10

Sugambri viantur ab Alexandro xii, 9, 3

Sui: nec suis pepercit (id est, cognatis) xi, 5, 2 comitibus suis responsum (pro illius) xi, 11, 11 (reciprocum pro demonstrat. Vide cap. 5. lib. de Latinit. f. susp.) Vorst. ad suos (id est, socios) xxxiii, 2, 4 ad sua defendenda xxviii, 2, 7. xlii, 1, 1

Sulco quærere frumenta xlv, 4, 11

Sulphureum solum Siculum iv, 1, 3

Sulpician consul contra Perseum xxxiii, 1, 5

Sumere arma ii, 4, 4 coronas, unguenta ix, 4, 1 sumere vestem longam xii, 3, 9 (pro quo paulo ante 'assumere') Vorst. sumere cibum xii, 8, 6 consilium ex aliqua re xiv, 1, 3 vestem lugubrem xiv, 6, 6 spatium trium mensium in aliquid xviii, 6, 6 in manus altare xxiv, 2, 8 virilem audaciam xxvii, 2, 7 venenum xxvii, 4, 8

Summa belli (hoc est, summum belli arbitrium) i, 6, 8. xiii, 6, 10 in summa (pro postremo) xiii, 8, 8. xxxvii, 1, 8 Freinsh. summa auxiliorum tot millia peditum fuere ix, 5, 6 summa propositorum alicujus consistit in eo xiv, 4, 5

Summittere barbam (hoc est, promittere) xxxvi, 4, 2 Freinsh. summittere se alicui xiii, 2, 3

Summovere bella (est illata tantum reprimere) ii, 4, 4. vii, 6, 13 hostem ii, 3, 2. ix, 3, 6. xxix, 1, 11 (idem: explicat hoc Florus iv, 12, 26) Freinsh. summovere aliquem ab Scythia turpi fuga ii, 3, 2 summovere hostem pretio, non armis vi, 1, 6 hostem a muris xii, 10, 2 latrones a rapina pecorum xlii, 2, 9

Summus philosophus vii, 5, 3 cum summo labore xii, 7, 13 summum civitatis fastigium xviii, 3, 12 imperii fastigium xli, 6, 2 imperium xvi, 4, 16

summum cacumen ii, 11, 5 summa res (pro summa imperii): summæ rei aliquem præponere vi, 2, 4 (Sic Nepos: 'de summis rebus dimicare' xviii, 10. pro de summa rerum, de summa imperii; adjectivum scil. pro substant. Vide et Ind. Nep.) Vorst. summi imperatores (hoc est, excellentissimi) xxxvii, 1, 8 (Ita 'summus augurio,' apud Florum i, 5, 2) Freinsh.

Sumtus (pro alimentis) xxxiii, 1, 3 sumtibus nuptiarum decreto Carthaginensium statutus modus xxi, 4, 5 sumtus belli v, 1, 7 prædamm (id est, ex prædis) sumtus vi, 5, 9 Vorst. sumtus deest funeri vi, 8, 6 sumtum vis dare alicui ix, 2, 6

Suniatus Carthaginensis patriæ proditor xx, 5, 12

Super hæc (pro, præter hæc) iv, 5, 2. ix, 4, 5 Freinsh. super annum condere urbem xii, 5, 12 super equos ire, consistere, mercari, colloqui xli, 3, 4

Superare invidiam amplitudine rerum gestarum i, 2, 5 superari argumentis ii, 1, 21 superantur culti mores incultæ barbariæ collatione ii, 2, 14 superari beneficiis ab hoste xi, 12, 8 superare Herculis acta xii, 7, 13

Superbe viii, 1, 5. xviii, 7, 12. xxviii, 2, 1 superbe crudeliterque xlii, 1, 4

Superbia Parthorum xxxviii, 10, 5 senatus Athen. v, 3, 6 superbia principum odium parit xlii, 8, 2. xxxvi, 1, 1 et 9. xxxix, 1, 3

Superbus hostis v, 7, 9 superba insolentia xxxix, 2, 1 superbum responsum xxxvii, 4, 6. xlii, 1, 2

Superesse (pro superstitem esse) ii, 6, 11 superest unus sceleris alicujus iii, 1, 5 eo prælio superfuisset solus v, 6, 10 superesse cædibus (pro, non una obtruncatum esse) xvii, 1, 7 Vorst.

Supergredi claritatem parentum magnitudine animi xlii, 2, 3. xlv, 5, 6

Superior Afrorum fortuna fuit xix, 1, 4 conserto prælio cum superior fuisset xxii, 3, 9 saucii ex superiore congressione xxvii, 3, 2 superioris ætatis reges xxv, 5, 3. xxxvii, 1, 7 superioris militiæ injuriam abolere xlii, 3, 1

Supermittere alicui (pro addere, affundere) xii, 14, 9 Freinsh.

Superstes ix, 7, 10 superstes alicui xlii, 8, 14

Superstitionis vis vii, 2, 10 superstitionem incutere populo ix, 7, 11

Supertegere frondibus xlii, 4, 6

Supervacaneus iii, 6, 3 supervacanea gratiarum actio ab hoste xi, 12, 11
 Supervacuu iii, 7, 4
 Supervenire v, 8, 1. xiv, 2, 1. xviii, 1, 11. xviii, 2, 11 (utitur hoc verbo et Virgilius *Eclog. vi. vers. 20*) Freinsh. alia legatio supervenit xxi, 1, 3 superveniendum securis et latis hostibus ii, 11, 12. xiii, 8, 5 ad iudicium, velati ad bellum, instructo exercitu inopinantibus supervenit viii, 3, 15
 Supervivere alicui xxviii, 3, 3 (utitur hoc verbo Florus ii, 2, 14) Freinsh. (Sic et dicunt 'superasse alicui' et 'superstitem esse alicui.' Vide *Superasse*, et *Superata*. Vorst.)
 Superum mare iv, 1, 1. xx, 1, 8
 Supplementum iii, 4, 5. iv, 4, 11. viii, 6, 1. xii, 4, 5. xii, 12, 9 in supplementum venire iii, 4, 5 supplementi gratia servi manumissi iii, 5, 6
 Supplere exercitum junioribus xii, 11, 4 quantum juventutis bello intercidat, mulierum fecunditate suppleri iii, 4, 4
 Supplex iv, 4, 2. xi, 12, 4. xx, 2, 11. xxxv, 1, 2. xxxviii, 3, 4 supplices preces xxix, 2, 1
 Suppliciter xxiv, 8, 5
 Supplicium exigere xii, 11, 9. xvii, 1, 6 supplicio aliquem tradere xiii, 4, 8. xxi, 4, 8 supplicia luere viii, 1, 4 ad supplicia aliquem ducere xii, 11, 8 locus suppliciorum monumentum xxii, 7, 8 dira supplicia xviii, 4, 14 scelerum supplicia vii, 5, 7 supplicis se saturare xii, 12, 6
 Supponere juvenes in locum mulierum vii, 3, 6
 Supprimere naves ii, 9, 13
 Supra (adv.) ii, 9, 7. x, 2, 2. xx, 5, 1. xxxviii, 9, 2. xli, 5, 8
 Supra (præp.): supra humanam potentiam xii, 16, 1 supra humanum modum xxiv, 8, 5 supra statem regni avidus xxvii, 2, 7. xxxvii, 2, 5
 Supremus: in supremum (id est, in vesperam. Vorst. at legendum, 'in supremam') xxxi, 2, 3
 Suscipere dolorem amissi exercitus, lætitiā (pro haurire, percipere) xii, 1, 5 liberos (pro generare) ii, 10, 1. ix, 8, 3. x, 1, 1. xi, 2, 3. xi, 10, 3 negotium (est in se recipere) vii, 4, 7 Freinsh. bella iii, 6, 10. iii, 7, 10 virum occidendum vii, 4, 7 suscepti ex variis matrimonii ix, 8, 3 susceptus ab illa puer xi, 10, 3 suscipere pacis arbitria inter aliquos xxii, 2, 5 impensas belli xxxiii, 1, 5 suscipere facinus xxxiv, 4, 2 sus-

mina liberos suscipit ex aliquo xxvii, 1, 4 filii ex eo suscepti xxviii, 1, 1 a quo honorifice susceptus xxviii, 4, 10
 Susceptores (qui templa facienda suscipiant et redimunt) viii, 3, 8 Vorst.
 Suscitare bellum xxviii, 3, 6
 Sasiāna gens in divisione imperii Alexandri Scyno assignatur xiii, 4, 14
 Suspecta interdum nimia indulgentia i, 9, 14 suspectus preditionis v, 9, 12
 Suspendio vitam finire ix, 7, 12
 Suspensus (pro dubio, ambigente) xxxiii, 1, 4 (pro sollicito) xxxi, 6, 10 suspensa ora (hoc est, intentæ facies, et admiratione defixæ) v, 4, 10 Freinsh. suspensio metu xix, 2, 11 suspensa omnium expectatio xxxiii, 1, 4
 Suspiciari xii, 15, 2. xxxii, 3, 2
 Suspicio: falsa suspiciōe parricidii oppressus iii, 1, 6 propter stupri suspiciōnem ix, 5, 9 in suspiciōnem expositi nepotis adductus xliii, 2, 10
 Sustentare afflictas partes transitione sociorum xiii, 8, 9
 Sustinere bellum (pro alere, sustentare) v, 2, 10. xxx, 4, 7 Freinsh. non armis tantum, sed et moris ii, 15, 9 (ubi alia verbi notio). sustinere oculis turbam hostium xi, 9, 7 sustinere agmen xii, 9, 10 aciem vi, 7, 7 metas xxvi, 1, 3 Vorst.
 Sybaris Cyri in expeditione sua comes i, 6, 3 Perns præficitur i, 7, 1
 Sybaritani ceteros Græcos Italia pel- lere nituntur xx, 2, 3
 Sylla summus imperator xxxvii, 1, 8
 Sylvam excidere i, 6, 4 sylvarum copia xii, 5, 4 per sylvas vagari xxvii, 2, 8
 Symbolus (pro symbolum) ii, 12, 3 Freinsh.
 Syna mons xxxvi, 2, 14
 Syracusæ obsidentur ab Atheniensibus iv, 4, 5 ab Agathocle xxii, 2, 2 a Carthaginensibus xxii, 1, 1 capiuntur a Dionysio xxi, 8, 10 Syrac. urbs de imperio Siciliæ Carthaginis æmula xxii, 3, 4 Syracusani Catinensibus imminant iv, 3, 4. iv, 4, 1 auxilium a Laodæmonibus petunt contra Athenienses iv, 4, 6 Athenienses vincunt iv, 5, 6 bellum cum Dionysio minore gerunt xxi, 2, 4 eam- que urbe pellunt xxi, 2, 8 denso xxi, 5, 2
 Syri, qui prius Assyrii i, 2, 13 Syrii xxxix, 1, 5 Syri reges a Semiramis orti xxxvi, 2, 1
 Syria occupatur ab Alexandro xi, 10, 6 in divisione imperii Alexandri Laome-

denti cedit xiii, 4, 12 in provinciam formam redigitur xi, 2, 5
 Syria Dec xxvi, 2, 2

T.

Tabellæ lignæ ii, 10, 13. xxi, 6, 6
 Tabulam puero lupas exspuit xiiii, 4, 9
 novæ tabulæ xvi, 4, 2
 Tacere de aliqua re (pro nihil scribere) xiiii, 1, 1 Vorst.
 Tacite iii, 4, 13. xv, 2, 3. xxxix, 2, 6
 Tacito (pro tacite) xviii, 4, 9 Freinsh.
 Taciturnitas Hispanorum xlv, 2, 3
 Tacitus (pro tacite, secreto) i, 10, 16. xvi, 4, 7. xxi, 2, 3. xxxi, 2, 3. xxxi, 4, 3. xxxiv, 2, 3 Freinsh. xxxviii, 8, 11. xxxviii, 9, 4 tacitus moror viii, 5, 10
 tacita lœtitia ix, 4, 3 voluptatum conscientia i, 7, 15 tacita suffragia xxii, 3, 6. xxii, 7, 10 taciti natura Parthi xli, 3, 8
 Tactus xii, 13, 9
 Tedium longæ navigationis xxxii, 3, 15 tedium consuescendi vincit metus religionis iii, 3, 10
 Tagus Lusitanie fluvius xlv, 3, 1
 Talenta vi, 1, 9. xi, 14, 9. xxxiii, 2, 5
 Talis femina i, 2, 3
 Talus : talis aureis in exprobrationem puerilis levitatis donatur Demetrius Nicator xxxviii, 9, 9
 Tandiu xi, 9, 9. xv, 2, 13. xx, 3, 7. xxviii, 3, 16
 Tanais fluvius xii, 5, 12
 Tanaos Scythiæ rex i, 1, 6
 Tandem iii, 4, 11. xii, 9, 10. xxiii, 2, 12. v, 10, 10
 Tangere : tactis ignibus Ceresis xxi, 2, 3
 Tanquam vi, 1, 5. vii, 2, 9
 Tanta clades i, 8, 12. xxiv, 3, 16 tanti mali sensus v, 7, 5 tantæ moles ii, 1, 20 vires iv, 4, 3. xxix, 3, 5 opes xxxii, 1, 3 tantum virorum (pro tot viris) i, 3, 3 tantum bellorum (pro tot bellis) ii, 2, 12 tantum animorum (pro tantos animos) xiii, 5, 13 Vorst. tantam stragem xii, 1, 10
 Tanto prius ii, 1, 18 tanto moderatius quam ii, 10, 11 tot tantique duces vi, 5, 4
 Tantum v, 5, 6. v, 10, 4. viii, 5, 6. x, 1, 1
 Tarditas ii, 15, 6
 Tardius xvi, 5, 16. xv, 4, 10. xlii, 1, 2 tardissime ii, 1, 16
 Tarentum occupatur a Partheniis iii, 4, 11
 Tarentini veteres Brundisium migrant

iii, 4, 12 decipiuntur a Phalanto iiii, 4, 16 Tarentini Laocædemoniorum propago xx, 1, 15 auxilia petunt adversus Brutios ab Alexandro Epirota xii, 2, 1 adversus Romanos a Pyrrho xvii, 2, 11
 Tarquinii Tuscorum populi Thesalorum soboles xx, 1, 11
 Tarquinius Romanorum rex xliii, 3, 4
 Tarsus (Ciliciæ urbs) xi, 8, 3
 Tartessii Hispani xlv, 4, 1
 Taurus Asiæ mons xi, 8, 2. xxvii, 2, 6
 Taxare (hoc est, estimare) v, 7, 11 Freinsh.
 Taxiles Indiæ rex xiii, 4, 20
 Tectosagi propter sacrilegia peste vexantur xxxii, 3, 9
 Tectum ii, 2, 3 sine tecti munimento ii, 2, 6 tecta in quibus geniti erant viii, 5, 12 tectorum ruinae v, 7, 11
 Tegere nefanda commenta (pro occultare) xxi, 4, 2 Vorst. silentio xli, 3, 8
 Tegmen ii, 10, 14
 Telamen Ajacis pater xlv, 3, 2
 Telum in se vertere xii, 6, 8 mucro teli vi, 8, 3 telo primam aciem præfringere vi, 8, 3 veluti telo confixus xii, 13, 8 magna vis telorum xii, 9, 8
 Temere ix, 8, 15. x, 2, 4. xii, 2, 17. xxii, 8, 8
 Temeritas xxiv, 5, 11. xxv, 4, 10 temeritas immaturi juvenis xxiv, 4, 11
 Temperamentum (pro moderatione) ii, 7, 5 Freinsh. temperamentum cæli non esse argumentum vetustatis ii, 1, 10 temperamento aquæ ferrum acius redditur xlv, 3, 8
 Temperantia Hannibalis xxxii, 4, 10
 Temperare hospitum jocos vii, 3, 4 ita temperare inter tacitam lætitiā et dolorem hostium ix, 4, 3 temperare potum regis xii, 14, 9
 Temperatus (de regione) ii, 1, 16 temperatus calor xlv, 1, 4 temperatius cælum xxxviii, 7, 6
 Tempestas (pro tempore) xv, 4, 20. xix, 2, 3. xx, 1, 5. xx, 4, 4. xx, 5, 12 (Ita Sallustius Cat. xxiv, 3. et Jug. iii, 1). tempestas belli iii, 6, 12 (Ita Florus ii, 6, 16) Freinsh. tempestas victoriæ xxix, 3, 1
 Tempestive (hoc est, opportune) xxxiv, 1, 3 Freinsh.
 Templum Delphicum ii, 12, 3 (plura vide in D.) templum ex domo Pythagoræ factum xx, 4, 18 Hammonis i, 9, 3 templa Ægyptiorum a Cambyse diruta i, 9, 2 templum quasi literarum Athenæ ii, 6, 6 templa ac fana facere viii, 3, 3

templa exornare xxiv, 3, 4 templorum raptores viii, 2, 9 antiistites xxiv, 8, 3

Tempus otiosum alicui relinquere iii, 6, 10 ad tempus (h. e. in praesens) xiv, 2, 5 tempore interjecto (vide L.) medio (vide M.) in hoc tempore (pro nunc), Praef. 6 Vorst. tempus non est ad contrahenda auxilia viii, 5, 2 brevi post tempore iv, 4, 4

Tendere insidias alicui xliii, 4, 10

Tenere (pro possidere) ii, 6, 14. ii, 9, 2. xv, 1, 5. xxviii, 2, 8 palmam amicitiae regis (hoc est, principem locum) xii, 6, 3 tenet miseratio alterius (hoc est, misereor ipsius) vii, 2, 11 Freinsh. teneri nullis legibus i, 1, 2 tenere morem vestis exinde i, 2, 8 imperium tot annis i, 2, 13 teneri bello (pro detineri, occupatum esse) ii, 5, 2 teneri religione quadridui ii, 9, 9 tenere cacumen montis ii, 11, 5 quae vos dementia tenet ii, 12, 3 teneri decem annis in obsidione urbis (pro detineri) iii, 4, 3 teneri non potuit quin (pro tenere se non potuit) vi, 7, 10 teneri consuetudine mulieris xii, 4, 2 tenet aliquis nomen regis, alius imperium xlii, 2, 11 tenere regnum xvi, 1, 17 orbem terrarum xvii, 1, 12 teneri clausum in regia (pro tenere se) xxviii, 3, 11 Vorst. tenere regem devinctum illecebris geminae sobolis xxx, 2, 3 tenet aliquem inexplabile desiderium videndi xxi, 8, 4 tenet res aliquem anxium xliii, 2, 10 ne unius urbis expugnatione teneretur exercitus ix, 1, 7

Tentare imperium (hoc est, ut Florus ii, 17, 4. dicit, 'experiri') iv, 2, 6. iv, 3, 5 Freinsh. tentare fortunam xxi, 2, 6 aliquem insidiis xxxviii, 10, 7 in ultionem tentati ab Antiocho regni xlii, 1, 1

Tenuis terra iv, 1, 2 corium in tenuissimas partes secare xviii, 5, 9

Tenus: caelo tenuis quid extollere xii, 6, 2

Tepidus aer xxxvi, 3, 5

Tergiversantes milites ferro in hostem acti i, 6, 10

Tergo aliquem excipere xv, 4, 19 de tergo xx, 5, 5 a tergo i, 6, 10. ii, 2, 1 terga dare (hoc est, fugere) xii, 1, 10 Freinsh. vertere xi, 6, 11

Terminari oblivione (hoc est, perire oblivione) xxii, 5, 12 Freinsh. terminatur apud hunc nec cupiditas, nec fortuna ullo modo xxi, 6, 4

Termini regni i, 2, 8 in terminis Africae et Aegypti condita Alexandria xxi, 6, 3

Terra obruere mortuos suos soliti Car-

thaginienses xix, 1, 11 terrae aurum credere xviii, 4, 6 orbis terrarum viii, 4, 7. xi, 14, 10 annis sub terras mergitur xlii, 3, 9 terras exercere xliii, 3, 5

Terrae motus in Asia xxx, 4, 1 in Hellesponto et Chersoneso xvii, 1, 1 Delphis xxiv, 8, 9 in Europa xxx, 4, 1 in Phoenicia xviii, 3, 3 in Syria xi, 2, 1

Terrena spolia (hoc est, ex hominibus: opponuntur autem divinis et sacris) xxiv, 6, 4 Freinsh.

Terrere milites xiv, 1, 2 hostem xii, 8, 16 territus minis xxxvii, 4, 6 prodigio xxx, 4, 4 crudelitate xxxix, 4, 3 hac denuntiatione territi v, 3, 8

Terrestis spiritus xlv, 1, 10 terrestre bellum iv, 4, 10. v, 4, 7. xxxi, 7, 3. xxxii, 4, 6 praelium iv, 5, 2 iter xii, 10, 7

Terribilis finitimis xxiii, 1, 16 terribilis introitus ii, 11, 1 violentia xxii, 1, 3 terribilior xii, 6, 13

Terror nominis Alexandri invaserat universum orbem xii, 13, 2 terror Gallici nominis xxiv, 4, 7 terrore nominis sui plures, quam armis vincit Alexander xi, 6, 15 terror gentium Xerxes iii, 1, 1

Tertia pars orbis xi, 10, 13 mundi xxx, 4, 9

Tesserae (hoc est, symboli) iii, 5, 19 Freinsh.

Testa xii, 14, 7

Testari (pro affirmare, asseverare) xii, 13, 3 Freinsh. testari Deos hominesque xviii, 7, 5

Testamentum Darii (Nothi) Persarum regis v, 11, 2 testamento regnum suum Romanis donat Attalus xxvi, 4, 5 et Ptolemaeus (Apion) Cyrenarum rex xxxix, 5, 2

Testis: ut majestas Alexandri testis decretorum xlii, 4, 4 testes subornare xxxii, 2, 9 testes indiceque torquere xxxii, 3, 2

Testimonium industriae habere apud posteros, Praef. 6. testimonio civitatum hostis judicatus ii, 14, 11

Teucer Telamonis filius xlv, 3, 2

Texena Agathoclis uxor, ejusque erga maritum fides et pietas xliii, 2, 6 et seq.

Thalestris ultima Amazonum regina ad Alexandrum prolis querendae causa proficiscitur ii, 4, 33. xii, 3, 5. xlii, 3, 7 Thara Parthorum viciis xi, 15, 1

Theatrum: media rupes in formam theatri recessit xxiv, 6, 8 theatra celebrare vi, 9, 4 populum in theatrum ad concionem vocari jubet xxi, 2, 10 ducere aliquem in theatrum xxxii, 1, 8

Thebæ Atheniensium exulum recep-
tulum v, 9, 4 antiquæ severitatis urbs
vii, 5, 3 diruuntur ab Alexandro xi, 4, 7

Thebani bellum gerunt cum Athenien-
sibus iii, 6, 10 cum Lacedæmoniis vi,
4, 3. vi, 6, 7 cum Philippo ix, 3, 5
cum Phocensibus viii, 1, 9 Thebani
Lacedæmoniorum æmuli viii, 4, 9 ser-
vitutis Græciæ causa viii, 1, 4 Bœoti-
cum imperium tempore Persici belli
amittunt iii, 6, 10 cum Epaminonda
omnem virtutem et potentiam perdunt
vi, 8, 2

Themiscyrii campi ii, 4, 2

Themistocles clarus pugna Maratho-
nia ii, 9, 15 Atheniensium dux ii, 12,
1 Ionas ab hostibus avertit, ibid. oraculum
interpretatur ii, 12, 14 Xerxem
specie benevolentis decipit ii, 12, 19.
ii, 13, 6 primam belli laudem adipiscitur
ii, 14, 11 Lacedæmonios ludificatur ii,
15, 4 a civibus ingenti gaudio excipitur
ii, 15, 12

Theodotus mille Bactrianarum urbium
rex xli, 4, 5

Thera insula xiii, 7, 2 apud Theram
nova insula emergit xxx, 4, 1

Theramenus unus ex triginta Athe-
niensium tyrannis propter clementis et
moderationis studium a collegis interfici-
tur v, 9, 2

Therasia insula vicina Theræ xxx, 4, 1
Thermodon fluvius Cappadociæ ii,
4, 2

Thermopylæ ii, 11, 2. viii, 2, 8. viii,
4, 12

Thesaurus : thesauri xiii, 1, 8 in the-
sauris sunt tot millia talentum xiii, 1, 9
thesauri et horrea xxxiii, 1, 3

Theseus Hippolyten Amazonem ca-
pit ii, 4, 23 Atheniensium rex ii, 6, 18
Thespiæ incenduntur a Xerxe ii, 12,
11

Thespienses xi, 3, 8

Thessali Phocenses odio habent viii,
4, 4 et contra eos Philippum ducem
eligit viii, 2, 1 Tarquinius condunt
xx, 1, 11 Demetrii morte exultantes
compescuntur ab Antigono xxviii, 3, 14
Thessalia a Philippo subigitur vii, 6,
8 Thessaliæ auraria viii, 3, 12

Thessalicus equitatus vii, 6, 8

Thessalonica urbs Macedonum xxv,
3, 7

Thessalonice Philippi Aridæi filia xiv,
6, 3 Cassandro nubit xiv, 6, 13. inter-
ficitur a filio xvi, 1, 1

Thessalorus Brenni dux xxiv, 7, 2

Thessalus medicus Alexandro vene-
num propinat xii, 13, 7 (Thessalus no-
men gentile est ; et nomen ejus pro-
prium fuit Medius. V. Not.) Vorst.

Thogarii bellum cum Parthis gerunt
xlii, 2, 2

Thraces assidui Macedonum hostes
vii, 2, 6 sub ditione Macedonum xi, 1,
6 in exercitu Alexandri xi, 9, 4

Thracia a Dario subigitur vii, 2, 1
in divisione imperii Alexandri Lysima-
cho datur xiii, 4, 16 Thraciæ argenti
fodinæ viii, 3, 12

Thrasylus pro patria pugnat v, 9,
6 tyrannos Atheniensium vincit v, 9,
10 iterum v, 9, 15 populum inclamat,
et libertatis admonet 5, 10, 1

Thurii Alexandri Epirotæ corpus pub-
lice redemptum sepeliunt xii, 2, 15

Thurini a Philoctete conditi xx, 1, 16

Tiara (pro pileo alto et turrito, non
illo regio, sed vulgari) i, 2, 3 (Vide
Paschalius de Coronis lib. x. cap. 1 et
2) Freinsh.

Tigranes Armenis rex xxviii, 3, 3
societatem cum Mithridate init adversus
Romanos xxviii, 3, 10 Syriæ rex fit xl,
1, 4 a Lucullo vincitur xl, 2, 2

Tigris fluvius xlii, 3, 9

Timere hostem ii, 12, 27 so invicem
xiii, 2, 2 vim regis majestatis viii, 2, 9
de fide alicujus i, 10, 20 timentes etiam
falsa pro veris habent xxxi, 1, 9 metum
timentibus demere xi, 1, 8. xi, 9, 15 ti-
mendus hostibus xiii, 6, 20

Timide xxxi, 4, 6. xxxviii, 7, 4

Timidus in periculis ii, 10, 23

Timor muliebris ii, 12, 24 timore si-
mulato xlii, 4, 8 in timorem versus xxvi,
2, 2

Tinguere xliv, 3, 8

Tiridates Parthorum rex ad Cæsarem
profugit xlii, 5, 6 eum sibi remitti pos-
tulat Phrahates xlii, 5, 7

Tirocinii rudimenta deponere ix, 1, 8
(vide etiam Ponere et Rudimenta. Ita
Livius xlv, 37, 3) Freinsh.

Tirones xii, 4, 5 tironis immatura
ætas vii, 6, 3 supplementum tironum
xii, 12, 9. xiii, 6, 6

Tisafernes Lydiæ præfectus Lacedæ-
moniorum amicus v, 1, 7 ab Alcibiade
persuasus maligne cum iis agit v, 2, 14
amovetur præfectura v, 5, 1

Tisafernes Artaxerxis præfectus vi, 1,
2 removetur vi, 1, 7

Titanes bellum cum Diis gerunt xliv,
4, 1

Titulus (pro prae-textu) v, 1, 8. xv, 4, 12. xxx, 2, 6 (pro nomine) xii, 11, 2 titulo officii (hoc est, specie officii) ix, 7, 10 Freinsh. transfugam titulo Babylo-niam proficietur i, 10, 16 magis in titulum imperii, quam in victoriae præ-mium tributum imponere ii, 3, 15 ex indicio titulorum sepulture tradit iii, 5, 11 (Ubi 'tituli' dicuntur quæ deligata fuerant brachia occisorum, ut inde, quo-rum cadauera essent, agnosceretur) Vorst. titulum libertatis in servitutem vertere xv, 4, 13 titulus pacis xxii, 2, 4 titulo ferendi sociis auxilii xxx, 2, 6 titulus belli honestus xxv, 1, 2

Tlepolemus in divisione imperii Alex-andri Peras sortitur xiii, 4, 23

Tolerare vitam xliii, 3, 6

Tollere æmulos xlii, 5, 15. xxi, 2, 1 aliquem veneno xxix, 2, 10 se esse, quem primum in regno jam rex pater sustulit ii, 10, 5 ex ea tres filios sustu- lit vii, 4, 5 sublata veste i, 6, 14 sub- latis rebus xxviii, 2, 3

Tolosæ Tectosagorum patria xxii, 3, 9

Tolosanum aurum xxii, 3, 9

Tomyzia, Scytharum regina i, 8, 2 Cyrum trucidavit i, 8, 11

Tonare bello xxii, 4, 10 tonans ac fulminans ab occasione procella xxix, 2, 1

Tormenta ii, 9, 8. xlv, 2, 4 tormen- tis pæcilentio rerum creditarum immor- tai xlv, 2, 3

Torpor vi, 9, 2

Torquere testes xxii, 2, 2 mulieres ad prodendas virorum pecunias xxi, 2, 8

Torques aureus xliii, 5, 7

Torrens fretum (hoc est, impetuosam et tempestuosam) iv, 1, 9 Freinsh. tor-rens calor solis ii, 1, 16 torrens et rap- idus amaium cursus xlv, 1, 7

Torretur Africa violento sole xlv, 1, 4

Torva mulier xliii, 5, 5

Torus xxviii, 9, 4. xxxix, 4, 6

Tot numero filii x, 1, 7

Toties xi, 14, 1. xiv, 4, 7. xix, 2, 3

Totus in lætitiâ effusus xli, 12, 7 (Vide Ind. Nep.) Vorst. non in totum xxii, 1, 9 totis castris (pro in totis, aut per tota) ii, 11, 16. xli, 4, 1 (similis locutio in Virgil. Æneid. x, 356. et Tacit. xi, 21, 5. et alibi sæpius. Freinsh. Alibi, 'universis castris.' Vorst.) totis viribus adversus aliquem proficisci xxvi, 2, 1

Tractare bella artibus, aperte (hoc est, administrare) ix, 2, 12. xxii, 2, 4 Ita imperium i, 2, 1 et regna ii, 4, 20 la-

nam i, 2, 3 Freinsh. vulnera (pro con- tractare) xii, 6, 8 rem in senatu xvi, 4, 3 de rediensio filio xxii, 7, 7 Vorst. de Asia xxvii, 2, 4 tractare aliquem crudeliter xlii, 1, 4

Tractus (pro regione) xx, 1, 14 Freinsh. vii, 2, 1

Tradere epulandum (pro apponere ep.) i, 5, 6 in matrimonium (hoc est, nuptum dare) xxviii, 1, 4 sepulture (pro sepe- lere) iii, 6, 11. xli, 2, 15 Freinsh. tra- dere alicui exercitum i, 6, 9. ii, 13, 4 ducibus milites perducendos ii, 13, 8 tradere victoriam vi, 6, 10 aliquem sup- plicio olim destinato viii, 2, 11 tradide- runt ei omnia vectigalia redditusque suos xi, 2, 2 tradere se cum magno auri pon- dere xi, 10, 4 (pro dedere). traditur alicui custodia pecunie xlii, 4, 5 tradi supplicio xlii, 4, 8 tradere alicui pro- vinciam (pro deducere in provinciam) xlii, 4, 11 Vorst. traditur alicui cura classis xlii, 6, 16 tradere hominibus usum apium et mellis xlii, 7, 10 tradere se victori xiv, 6, 5. xxii, 8, 3 bellorum palmas laureasque una secum victori xiv, 4, 17 tradere aliquem in custodiam xvi, 2, 4 tradere se in servitutem xvi, 4, 16 tradere aliquam alicui nuptum i, 4, 4 tradere uxorem xvii, 2, 6 aliquem supplicio xxviii, 2, 16 se luxurie xxx, 1, 2 tradere aliquem alicujus fidei pos- teritatis precibus xxxi, 1, 2 mandata se- natus alicui xxxi, 4, 5 se fabricæ artis ærariæ xxxvi, 4, 4 se alicui in matrimo- nium xxviii, 1, 4 se in potestatem ali- cujus xlii, 4, 3

Traductus per ora civitatum xxvii, 1, 5 traductus legibus ad cultiorem vite usum xlv, 5, 8

Tragici reges xvi, 5, 10

Tragœdiarum scriptor, dux belli iii, 6, 12

Trahere limum (pro agere, secum du- cere) ii, 1, 20 (ita apud Curtium iii, 1, 8. pro abducere) ii, 4, 1 (pro consequi) ii, 7, 5 (pro extrahere, protrahere) ii, 11, 17 stipendia (pro, in se derivare) xli, 4, 9 Freinsh. trahere pacem gratiam ab utrisque ii, 7, 5 communia civitatum auxilia ad vires suas iii, 2, 3 traxit quas- dam civitates ad Philippum metus belli ix, 2, 8 trahit inde originem gens xi, 4, 5 captivos aliquos trahere in triumphi modum per ora civium xvi, 5, 5 ægram spiritum trahere xxviii, 2, 3 trahere sus- pensam omnium expectationem in favo- rem sui xxiii, 1, 4

Trajicere (neutraliter, pro superare, transire flumen aut mare) ii, 13, 9. viii, 3, 6. xxiii, 1, 17. xxxi, 7, 4 (active, ut) trajicere copias i, 8, 3. xx, 1, 1 exercitum xviii, 2, 12. xx, 5, 1. xxix, 4, 1 (est cum exercitu mare aut fluvium superare). trajicere pecora (est transferre, *in ein andere Weyde schlagen*) viii, 5, 7 trajicere aliquem gladio (hoc est, transfigere, transverberare) iii, 1, 8 Freinsh. trajectas sagitta xii, 9, 13

Trames xlv, 4, 4 tramites compendiosi xxxviii, 9, 6

Tranquillissimum regnum xi, 1, 4

Trans Euphratem xii, 13, 4

Transalpina Gallia xxxviii, 4, 7

Transcendere montem xi, 8, 2 invicta juga xxiv, 4, 4 in Bithyniam xxxvii, 3, 5

Transferre bellum a mari in terras v, 4, 3 in aliam gentem vii, 6, 7 transferre in se vincula (hoc est, succedere in vincula loco alterius) ii, 15, 19 Freinsh. transferre se a bello terrestri in navale iv, 4, 10 copias in aliquam regionem ii, 14, 3 translatum bellum in Siciliam iii, 7, 16 transferre arma ad aliquem v, 1, 8 transfertur res publica vel imperium ad senatum v, 3, 2 et 5 transfert se victoria eo, unde ille stat v, 4, 12 transferre populos et urbes viii, 5, 7 populos aliquo xii, 5, 12 administrationem regni in aliquem xiv, 5, 3 ultionem ad liberos xvi, 1, 16 bellum alio xxix, 2, 8 in mare praelium xxxii, 4, 6 signa ad aliquem xxxv, 2, 3 consilia ad insidias xxxviii, 1, 8

Transfuga titulo i, 10, 16 transfuga xxxi, 7, 8

Transfugere xlii, 8, 3

Transire flumen (pro trajicere) i, 8, 2 Freinsh. transire in leges eorum quos viceris xli, 3, 8 in morem alicujus gentis xii, 12, 2 transire ad aliquem (parere alicui, imperium alicujus agnoscere) xiv, 5, 10. xxvii, 2, 3 Vorst. transitis finibus xxxviii, 4, 10

Transitio (pro defectione ab uno ad alterum) i, 5, 9 Sic: transitione militum destitutus xxvi, 2, 10 Vorst.

Transitus (pro itinere pervio) iv, 1, 18 Freinsh. transitu prohibere i, 8, 2 transitum prohibere xxix, 4, 4 transitus fossa xxxii, 1, 5 transitum occupare ii, 18, 7 transitum in regionem facere xv, 4, 13

Transmittere vitia xxxvi, 4, 13

Transponere exercitum in Italiam xlii, 3, 8 copias Charroneso xxv, 4, 4

Transvahi in regionem xxxviii, 6, 3

Trasimeanus lacus xxix, 2, 7

Trecentis annis Longa Alba caput regni fuit xliii, 1, 13

Trepidare xlii, 8, 9. xxx, 1, 5. xxxi, 2, 7

Trepidatio ii, 12, 27. xxviii, 4, 6

Trepidus ii, 13, 9. xxvii, 2, 6 trepidi viii, 5, 1. xlii, 3, 5 trepidi a valentibus facile vincuntur xxiv, 6, 2 trepidi ex urbis incendio xviii, 2, 6 militum trepidos animos firmavit vii, 6, 5

Triballi Philippum vulnerant ix, 3, 2 superantur a Gallis xxv, 1, 3

Tribuere alicui generis nobilitatem xxxv, 1, 8 honorem memorie alicujus ii, 7, 1. xli, 5, 6

Tribunal xii, 11, 8. xlii, 7, 9

Tribunatus summus castrorum xlii, 4, 17 tribunatus ordinare xxx, 2, 5

Tribunus militum xlii, 1, 10

Tribus (improprie, pro quavis hominum collecta multitudine) xlii, 3, 1 Freinsh.

Tributaria necessitas (pro inopia ex tributis pensione) xxxii, 2, 1 Freinsh. tributarias civitates deficient ab Atheniensibus v, 3, 2. v, 7, 3 a Carthaginiensibus xlii, 7, 3 a Cyro i, 7, 2

Tributum imponere (plane respondet illi nostro, *Auflegen*, *imperare*) ii, 8, 13 Freinsh. tributum describere Græciæ in tutelam classis xvi, 3, 9 annuum vectigale tributum xlii, 1, 9 tributa in patrociniū scelorum remissa i, 9, 13. xxi, 1, 5 grave tributum pacis xxxii, 2, 1 Tridentum Italice urbs a Gallis condita xx, 5, 8

Triduo ii, 11, 4 triduo tactus xli, 3, 1

Triennium i, 9, 12. vi, 9, 7. vii, 5, 3. xxiv, 3, 5

Triginta rectores Athenis in tyrannos degenerant v, 8, 9

Tria bella (pro tribus) xli, 1, 7 Freinsh.

Trinacria, quæ jam Sicilia iv, 2, 1

Triptolemus frugum repertor ii, 6, 13 Tripudianti similis xi, 5, 10 (Tripudium est, interprete Livio i, 20, 8., solennis saltatus) Freinsh.

Triremes vi, 2, 2

Tristis memoria xi, 13, 9 tristioris mentis argumentum xli, 15, 3

Tristitia vi, 5, 8

Trivium : in trivio docere pueros xxi, 5, 8

Triumphatus (proprie est, de quo triumphatum est) ii, 15, 12 triumphatus (pro devicto) xli, 1, 5 Freinsh.

Triumphus: de se ipso triumphum ducere xiv, 4, 16 in triumphi modum aliquem per ora civium trahere xvi, 5, 5 circumducere xxxii, 1, 7 triumphi munus xxxvi, 4, 10 spectaculum xxxviii, 6, 6 triumphus apud Carthaginienses xix, 1, 7

Troas Olympiadis soror vii, 6, 11

Trogus Pompeius priscæ eloquentiæ vir, totius orbis historias xlv. libris scripsit, Præf. 1 Sallustium et Livium reprehendit xxxviii, 3, 11 Trogi genus xliii, 5, 11 et 12

Troja a Græcis expugnatur xliii, 1, 10. xx, 1, 8 Trojæ fatum, Herculis sagittæ xx, 1, 16 Trojæ ruina optabilis xxi, 8, 3

Trojanus equus xx, 2, 1 Trojanum bellum ii, 4, 3 Trojani Romanorum conditores xxviii, 1, 6 et Venetorum xx, 1, 8 Trojanis temporibus xvii, 3, 3

Truci feritate aliquem respicere xviii, 3, 8

Trucidare aliquem i, 8, 11. ii, 3, 3. xii, 6, 3. xx, 2, 4. xxvi, 2, 2. xxxvii, 3, 2

Truncata corporis parte xi, 14, 11 truncatis membris xv, 3, 4

Trunco se applicare xii, 9, 9

Tryphæna Grypiæ uxor xxxix, 2, 3 sororem interfici curat xxxix, 3, 5 et sq. ab ejus marito rursus occiditur xxxix, 3, 12

Trypho (Diodotus) Syriæ regnum invadit xxxvi, 1, 7. xxxviii, 9, 3 ab Antiocho (Sidete) bello vincitur xxxvi, 1, 8 Tryphone duce Antiocheenses a Demetrio secundo deficient xxxix, 1, 3

Tuba xli, 2, 8 tubarum sonus xxiv, 6, 8

Tueri nomen Atheniensium (hoc est, gerere se pro fama et gloria Atheniensium) v, 6, 9 Freinsh. terminos regni i, 2, 8 tueri advenas (pro alere) ii, 1, 6 (V. et Ind. Nep.) tueri memoriam alicujus (ut eum alteri præferas) xii, 6, 3 Vorst. tueri se moribus urbis xiii, 5, 8 tueri libertatem xi, 10, 13

Tumere successu rerum xxxix, 2, 1

Tumida ingenia xli, 3, 7

Tumor (pro superbia) xi, 11, 12 Freinsh.

Tumultuari xli, 15, 2

Tumultus ii, 11, 16 belli xxxii, 3, 11

Tumulus Hephæstionis sumtuosissimus xii, 13, 12

Tunc (particula unitate admodum Justino, et interdum impertinenter, ut) xxxvi, 3, 9. xxxvi, 4, 6 Freinsh.

Turba feminarum i, 2, 11 hominum, virorum xi, 13, 10 querelarum xxxii, 2,

3 cum mediocri turba popularium venit in Italiam xliii, 1, 6

Turbatus adverso prælio v, 1, 4 turbatus Macedoniæ status xiv, 5, 8

Turbines xxvi, 3, 7

Turmæ equitum xxxviii, 10, 11. xlii, 5, 12

Turnus xliii, 1, 11

Turpis discessus xxiii, 3, 12

Turpiter se dedere xvi, 2, 6

Tusci Lydorum soboles xx, 1, 7 a Gallis pulsi xx, 5, 8 Rhætos condunt xx, 5, 9

Tutela: committere alicui tutelam filiorum iv, 2, 5 tutela classis xvi, 3, 9 castrorum xxxi, 8, 6 regni xlii, 1, 3 ad tutelam patriæ multitudo feminarum concurrat xxv, 4, 7 tutelam alicujus in se recipere xxviii, 1, 1

Tuto xxxviii, 7, 9

Tutores Arryæ publici constituti xvii, 3, 10 tutores regis Syriæ pupillum occidunt xxxiv, 3, 9 in tutorum obsequia jurare xiii, 2, 14 tutorum insidiæ xxvii, 2, 4

Tutorio nomine regnum administrare xxx, 3, 4

Tutus adversus hostes 10, 1, 7 tata vita periculoso regno potior xxxix, 4, 3 tutior religione, quam armis xi, 7, 14 tutior ab hostibus, quam a filiis x, 1, 7 tutior fuga iv, 5, 8 fides xxvii, 3, 9 in tutiora se recipere xxvi, 2, 7 tutissima portus consiliorum xliii, 3, 8

Tyberis xliii, 3, 4

Tympanum signum pugnæ apud Parthos xli, 2, 8 tympanum (pro instrumento musico) xxx, 1, 9 Freinsh.

Tyrannica crudelitas xvi, 4, 11. xlii, 1, 3 dominatio xvi, 4, 16 tyrannica vitia xxi, 5, 9

Tyrannicidia ii, 9, 1. xvi, 5, 15. xxvi, 1, 10

Tyrannidis apud Heraclienses origo xvi, 4, 1 tyrannidem occupare ii, 8, 6 et 10 invadere xvi, 4, 6 in suos auspicari xxi, 1, 7 deponere xxi, 2, 6 tyrannidis impotentia v, 3, 6 affectatæ tyrannidis insimulari xxi, 5, 11

Tyranni Athenis triginta v, 8, 8 decem v, 10, 4 tyrannorum feracissima Sicilia iv, 2, 3 tyrannorum nomina invisa xxi, 5, 9

Tyrri Phœnicum propago xviii, 3, 2 a servis suis ad internecionem caduntur xviii, 3, 7 ab Alexandro quasi denso conditi xviii, 4, 1

Tyrri templi religio xxxix, 1, 8

Tyrtæus poëta pede claudus Læce-

daemoniorum dux iii, 5, 5 Messenios debellat iii, 5, 15

Tyros urbe auctor Carthaginiæ xviii, 5, 14. xxi, 6, 2 occupatur ab Alexandro xi, 10, 11 Tyros vetus, ibid. Tyri vetustas xviii, 3, 5

V.

Vacare : nullus locus urbis a crudelitate tyranni vacat xvi, 5, 6 vacans Asia possessio xxvii, 3, 1 regnum vacans xlii, 4, 2

Vacatio tributi et militum Persia a Magis conceditur i, 9, 12 præter vacationem militum omnium rerum immunitas Macedonibus ab Alexandro conceditur xi, 1, 10 vacationem quinquennii civitatibus suis concedit Mithridates xxviii, 3, 9

Vacua cerâ xxi, 6, 6 possessio xxxi, 3, 2 urbs vacua hominibus ii, 12, 11 vacui et quieti xxxviii, 5, 1

Vadere obviam alicui xi, 12, 5

Vagari pro victoribus xxiv, 7, 5 in publico xxi, 5, 4 per sylvas xxxvii, 2, 8 amisso rege xlii, 8, 8 adempto vagandi arbitrio xxxix, 5, 4

Vagus hostis xxxviii, 7, 5

Valere : valet apud alios plus prior offensa quam recentia beneficia v, 5, 5

Valerius Lævinus : vide Lævinus

Valetudo major (hoc est, morbus comitialis) xlii, 3, 11 Freinsh. adversa xli, 6, 9 valetudo oculorum ex nimia luxuria xxi, 2, 1 valetudine Aridæi abutitur xor xiv, 5, 2 (in his omnibus valetudo dicitur pro valetudine adversa) Vorst.

Valida gens xli, 5, 9 valida incrementorum fundamenta vii, 1, 12 validum presidium xviii, 2, 12 validior xliii, 4, 3 validissimæ legiones xlii, 5, 3

Vallis xxvi, 3, 2 convexa vallium ii, 10, 24

Vallum (pro castris) xii, 4, 5 vallum rescindere (alii dicunt 'cædere') xv, 5, 13 Freinsh.

Vapor iv, 1, 4

Variante fortuna x, 3, 6 victoria ix, 1, 3 dolore xxvi, 1, 3 variata genera arborum pro regionum conditione ii, 1, 13 variato responso viii, 4, 13

Varie affectus xii, 1, 5 diu varieque fatigati xviii, 3, 6

Varietate rerum miranda res ii, 12, 10 (Cicero vi, 2. ad Fam. 'majore in varietate versata est tua causa'). magis

Delph. et Var. Clas.

varietate fortunæ consumti quam victi v, 1, 10 Vorst. admirabili rerum varietate pristinarum sordium oblitus xxv, 1, 9

Varius utriusque populi casus xli, 6, 6 varia victoria (hoc est, dubia) ii, 5, 4. iii, 6, 9. iv, 2, 6. xix, 1, 9. xlii, 2, 7 Freinsh. varia præliorum fortuna iii, 7, 12 variis libidinis dulcedo xli, 3, 1 variis gentes xi, 1, 1

Vasta regio xlii, 7, 3

Vastare regionem v, 4, 6 agros vi, 2, 16 fines regni xxix, 4, 6. xlii, 1, 2

Vastitas agrorum xlii, 6, 9

Vates xviii, 5, 7. xxiv, 8, 8. xxx, 4, 4

Vaticinari xii, 15, 6. xxxiii, 1, 7

Ubera præbere (pro lactare) i, 4, 10 per ubera materna deprecari xvi, 1, 1 (Ita apud Ovid. Metamorph. x. fab. 9. 'Instat anus, canosque suos, et inania nudans Ubera, per cunas alimenta que prima precatur') Freinsh.

Uberior præda xxii, 5, 11 uberrima æris ac plumbi, et minii, regio xlii, 3, 4 Ubertas prædæ xxiv, 7, 10 sylva ubertate et amœnitate insignis xxvi, 3, 3

Ubi (pro quod) x, 1, 6 Vorst. ubi primum convaluit ix, 3, 4 ubi primum compertum est xxxix, 5, 1

Ubique vii, 3, 1. viii, 5, 8. xxiv, 3, 4

Vecordes xxiv, 8, 3 vecordium more ii, 7, 10

Vecordia xxiv, 6, 9

Vectari equis xli, 3, 4

Vectigal annuum Carthaginienses pro solo urbis pendunt xviii, 5, 14. xix, 1, 3 remittitur xix, 2, 4 Freinsh. (sed hic Stipendium vocatur. Vorst.)

Vectigale (quod vectigal, id est, tributum pendit) ii, 3, 14 Freinsh. vectigale alicui ii, 3, 17

Vehero (pro vehi) xi, 7, 13 (Ita Sueton. Domit. xi, 3. Quadrigar. in 6. Freinsh. Non 'vehere,' pro vehi, sed modo participium 'vehens' significatione passiva posuit). vehitur illuc mare toto undarum onere iv, 1, 1 vehunt annes aurum xlii, 1, 7 Vorst.

Vehiculum : clauso vehiculo per noctem exportatus xi, 15, 3 in vehiculo xi, 15, 5 vehicula xxiv, 2, 3 vehiculis induci xliii, 4, 6

Vel (pro saltem, minimum) : si non militibus, vel ipse sibi parcat xli, 3, 15 Freinsh.

Velamenta i, 2, 3. ii, 1, 6

Velatus ornamentis xx, 3, 4

Velle : urbi consultum esse velle xviii, 6, 4 ne volens quidem xxxvii, 2, 6

Ind. Just.

Velocitas famæ ii, 14, 9. xx, 3, 9
velocitas genti pernix xlv, 2, 5 veloci-
tate certare xx, 2, 8 festinata velocitate
contendere xxxvi, 4, 10

Velut (sæpe metaphoram notat): velut
conspiratione quadam vii, 6, 4 velut me-
dela quædam xi, 1, 7 Vorst.

Venalis pax xxv, 1, 3 libertas nullo
pretio venalis ii, 14, 3 venalia multa
spe lucri hospitibus inferebant xviii, 5,
10

Venandi specie xxxiv, 2, 8 venandi
studium xxxvii, 2, 7

Venatica præda xliii, 1, 9

Venationis commoda xxvii, 2, 9
venationibus aliquem exercere ii, 4, 11

Venatorio habitu literæ arcanae ad
Cyrum deferantur i, 14, 10

Venatus (pro venatione) xli, 2, 3
Freinsh.

Vendere sub corona (vide Corona).
vendere alicui victoriam carius v, 5, 6
vendere sepulturam interfectorum ix,
4, 6

Venditare (pro prodere, et vendere)
xxi, 6, 7 venditabat hanc operam civibus
suis (hoc est, imputabat, jactabat apud
cives suos, sua opera id factum) v, 8, 1
Freinsh.

Venditione gloriæ suæ tantarum ur-
bium fastidium agitat viii, 4, 10 vendi-
tare se omnibus partibus xvii, 2, 12

Venenum in mucronibus sagittarum
xii, 10, 2 venenum in remedium malo-
rum datum xv, 8, 6 veneno perit Alex-
ander xii, 14, 6 veneni, quo Alexander
periit, violentia xii, 14, 7 veneno periit
Hannibal xxxii, 4, 8 Callisthenes xv,
3, 6 Philopœmen xxxii, 1, 9

Venerabile nomen xlii, 2, 5

Veneratio formæ v, 2, 6 magnitudi-
nis xiv, 1, 8 senis x, 1, 6 apud Parthos
præcipua omnibus veneratio est xli, 2, 6

Veneris voluptas i, 10, 7 Veneris
templum xxi, 3, 3 pro pudicitia Veneri
libamenta solvebant virgines Cypriæ
xviii, 5, 4

Veneti Trojauorum progenies xx, 1, 8

Venia: demeritis venia aliquid fa-
cere, dicere ii, 7, 9 veniam belli polliceri
(pro polliceri bellum se non illaturum)
viii, 4, 11 orare veniam sepulture (id
est, gratiam) xi, 15, 11 Vorst. nulla
venia illi est dilationis xvii, 2, 14

Venire in auxilium alicujus ii, 12, 1
xii, 9, 11 in potestatem xi, 10, 5 in
supplementum iii, 4, 5 in contemptum
finitimorum xxxix, 5, 5 venire (de im-

perio dictum, pro devolvi) i, 4, 7 Freinsh.

Ventidius Parthos vincit xlii, 4, 10

Ventrem inum pertractare xxxviii, 1,
9 sagina ventris xxxviii, 8, 9

Ventus acrior incubuit iv, 1, 6 vento
concipientes equæ xlv, 2, 1 venti assi-
dui in Gallia xlv, 1, 4 et Sicilia iv, 1, 2

Ver sacrum xxiv, 4, 1 (Vide Livium
xxxiv, 43, 2) Freinsh. initio veris ix, 5, 8

Vera lacrymæ xxxix, 1, 6 vera orna-
menta xx, 4, 12 re vera xii, 13, 10

Verbera in aciem afferre ii, 5, 4 ver-
bera inopinantibus intestare ii, 5, 6
corpus verberibus lacerum xxi, 4, 7

Verbum: in verba alicujus jurejuran-
do obstringi xiv, 4, 3 verba misericor-
diæ xxxix, 2, 10 lenibus verbis monere
xii, 11, 7 verbis nihil proficere xii, 11,
8 honor verborum xv, 1, 8

Vere victus xi, 12, 8

Verecundia Demetrii xxxii, 2, 4 vere-
cundia prioris amictus xiv, 4, 21 ve-
recundia dignitatis xxxii, 1, 6 magnitu-
dinis xxxii, 1, 9

Verecundius recedere xxv, 4, 7

Vereri adventum alicujus xvi, 1, 7
ingenium xxvi, 2, 6

Vernæ Tuscorum Romani xxxviii,
6, 7

Vereña a Gallis condita xx, 5, 8

Versari in his cogitationibus xxxviii,
1, 2 utilitatis causa in eo versatur xi,
15, 12

Versificatores apud Athenienses mag-
no in pretio vi, 9, 4

Versus: Piræcum versus v, 3, 5

Vertere (pro convertere) ix, 2, 13
Freinsh. vertere desperationem in vir-
tutem ii, 12, 6 contentum hostis vertere
in admirationem xi, 8, 4 vertere terga
xi, 6, 11 vertere ferrum ab hosti bello
in civilem sanguinem xiii, 6, 17 incidit
in insidiatores xiii, 8, 6 preces in iram
xiv, 4, 9 favorem sui in odium xiv, 6,
1 titulum libertatis in servitutem xv,
4, 13 arma in semet ipsos xv, 4, 23
odium in misericordiam xvii, 3, 21 ad-
miratio vertitur in contemptum xlii, 6,
11 versa in aliquem invidia tenere com-
missi prælii xxii, 8, 8 vertere iter Del-
phos xxiv, 6, 5 iram in aliquem ix, 6,
8 arma in aliquem xvii, 2, 11 verti
(pro versari, esse) xvi, 1, 7 Freinsh.
verti in fugam ii, 12, 26. xv, 4, 22.
xxxix, 2, 6 iram, penitentiam xii, 6, 7
vertitur imitatio in luxuriam xii, 3, 4
non in timorem, sed in furorē verti
xxvi, 2, 2 vertuntur omnium animi in

aliquem xxvi, 3, 6 verti in misericordiam naufragii repentina animorum mutatione xxvii, 3, 3 versus in furorem xxiv, 1, 8 ex dolore in furorem xlii, 4, 11

Vertex montis xxiv, 8, 2

Vesci (cum accusativo) ii, 6, 5. xlv, 4, 11 (Ita apud Sallust. incert. vi, 14. et Plin. x, 38. f. Similia in Plauto Pseud. et Rudent. 'qui id quod amat caret.' Ita 'uti aquam' in L. i. D. de Fonte. 'nihil egere' Censorin. in Præfat. ad Q. Cærellium) Freinsh.

Vespera prima xviii, 4, 12

Vespere appropinquante xxxi, 2, 8 vesperi iii, 1, 2

Vestigium (pro signo, indicio) xvi, 1, 8 Freinsh. vestigia Græci moris ostentant urbes xx, 1, 6 in vestigia majorum intenti xxix, 1, 8 per eadem vestigia qua veneris, patriam repetere xxxii, 3, 7 vestigia alicujus insequi xxxii, 3, 14 etiam per vestigia foeminarum, favor nominis Alexandri queritur xiv, 1, 8

Vestiri i, 2, 8 mons vestitus naturalibus bonis, vite hederæque xii, 7, 7

Vestis Assyriorum i, 2, 3 Parthorum

xli, 2, 4 Scytharum ii, 2, 9 vestis nulla Lucanorum pueris xxiii, 1, 8 tantum una toto anno juvenibus Spartanis iii, 3, 5

Veterani iv, 3, 1. xii, 11, 4 et 5 milites veterani xii, 12, 7

Veto: vetat utroque bellum parare viii, 4, 11 suadere cæpit quod vetabatur ii, 7, 11

Vetus Macedonum gloria xxviii, 4, 2 vetus Græcorum imperium xxx, 4, 4 vetere infamia invidi xi, 3, 11 veteres xlv, 1, 2 veteres penates viii, 5, 12 veteres Lydiæ Ionisæque opes xxxviii, 7, 7 veterum ducum virtutes xi, 3, 4 veterum judicia de rebus Siculis iv, 1, 1 et sq. vetera exempla xxxviii, 4, 18 Macedonis fata vii, 6, 1 veterrima religio xxiv, 2, 8

Vetustas generis ii, 1, 5 hominum ii, 1, 20 vetustatis argumentum ii, 1, 10

Vetustum commilitium v, 10, 3 vetustissima libertas ix, 3, 11 vetustissimus Cunetum rex xlv, 4, 1

Vexari xii, 14, 3. xvii, 1, 3. xviii, 2, 11. xviii, 3, 3. xxii, 3, 2. xlii, 1, 3 (de vi hujus verbi vide elegantem disserentem Agellium, sive is A. Gellius est, lib. ii. cap. 6) Freinsh. vexari stupris contumeliisque xi, 4, 3 bellis aliquorum xviii, 2, 11 peste, seditionibus xx, 2, 5 discordia intestina xxviii, 3, 7

Vexatio (pro labore, für ihre Bemühung) xlii, 1, 2 Freinsh.

Vexores (leg. Sesostris) Ægypti rex i, 1, 6 bellum indicit Scythis ii, 3, 8

Via (pro ratione): ut: invenire viam i, 10, 3. xxii, 4, 3 aggredi eandem viam crudelitatis v, 10, 5 eadem via tyrannidem invadere xvi, 5, 18 Freinsh.

Vicarii officii oblitus xlii, 1, 3

Vice: versa vice vi, 5, 11. xiii, 1, 7 vices alicujus excipere xi, 5, 7 vicem suam dolere xxviii, 4, 4 vices noctium inter pellices dividere xii, 3, 10

Vicentia Italiæ urbs a Gallia condita xx, 5, 8

Vicina urbs xi, 7, 6 Albanis vicinæ Amazones xlii, 3, 7 vicinam malum xxvi, 3, 3 bellum xxxviii, 4, 14 ad injurias vicinorum promitti xxiii, 1, 3

Vicinalia bella xli, 1, 9

Vicini urbi campi xv, 4, 8 confluentibus deinde vicinis locorum xviii, 5, 10

Vicissim xxvi, 2, 13

Victima: ut pacis victimæ trucidantur v, 10, 9 ultima perfidorum victima xiv, 4, 13

Victor tyranni ii, 9, 5 victorem in aliquo agere i, 6, 16

Victoria inasperata sperata quandoque certior xx, 5, 3 victoria proxima instrumentum sequentis i, 1, 8. xv, 4, 11 victoria securus facit xiii, 8, 5 victoria Græciæ (hoc est, de Græciæ: vocabulum enim medium est, et tam de victis quam victoribus dici potest, sicut alia non pauca) v, 4, 17 Freinsh. victoriam facilem hostibus dare (i. e. ita se gerere, ut hostes facile vincere possint) ii, 4, 22 Vorst. victoria fuit Lacedæmoniorum iii, 5, 15. vi, 7, 11 victoria varia fuit iii, 6, 3 victoria varia est aliquibus ii, 5, 4 Thebanorum diu victoria varia dimicatum iv, 2, 6 victoria penes aliquos est v, 4, 2 victoriam tradere vi, 6, 10 bellorum victoria vii, 6, 5. xi, 11, 10 victoria universarum terrarum xii, 16, 6 victoriæ majorem gloriam quam lætitiâ habere xviii, 1, 7 victoria clementer utitur Antigonus xxv, 5, 2 in victoriarum flore extinctus xlii, 1, 1 victoriarum tituli xviii, 7, 13 ornamenta xix, 3, 3 Victoria Dea xxix, 2, 5

Vitrix classis v, 4, 6 Græcia gentium vitrix viii, 4, 7 victrices undæ iv, 1, 10 victricia arma xlv, 5, 8

Victus cultiores xviii, 6, 2

Vicus xi, 15, 1

Videlicet xxxix, 3, 1

Videre per somnum (pro somniare) i, 4, 2 per quietem (pro eodem) i, 9, 4. xliii, 5, 6 videre (pro considerare, expendere) i, 6, 11 videri (videtur *παρουσῆαι*) ii, 4, 27 videri (pro esse) xxix, 3, 7. xxxvi, 2, 8 Vorst.

Viduae xxxix, 4, 6

Viduitas iii, 4, 3

Vigilias agere xliii, 4, 11

Viginti : ad viginti annos pervenire viii, 6, 7 (pro ad vigesimum) Vorst.

Vigor i, 4, 12 vigor ingenii v, 5, 7

Vile est paternum nomen apud filios x, 1, 7

Villarum incendia xlii, 5, 8. xlii, 6, 9 villas populari xxiv, 6, 2 vina villis efferre xxiv, 7, 6

Vincere bella xli, 1, 8 vincendo fatigati Lacedaemonii occumbunt ii, 11, 18 vincere aliquem jure materno ii, 10, 8 vincere aliquem consilio (persuadere alicui) ii, 13, 7 Vorst. tedium consuescendi vincit metus iii, 3, 10 vinci pecunia vi, 2, 14 vinci scelere sacrilegii ab aliquo viii, 3, 2 victi necessitate xlii, 5, 3 vincere omnes gloria xii, 1, 11 vicit alicuius sententia xlii, 2, 13 victus alicujus precibus, minis xviii, 5, 6 vicit stella cometes fulgore sui nitorem solis xxxvii, 2, 3 vincere bella longinqua xli, 1, 8 vincere crudelitatem tormentorum serena letitia xlv, 2, 4 vinci interdum, quam vicisse melius iv, 3, 2

Vincire legatos (in vincula conjicere) ii, 15, 8 Vorst. vinctus perducitur xii, 5, 10

Vincula in se transferre ii, 15, 10 vinculis societatis arctissimis junctus alicui vi, 5, 11

Vindex (pro custode) xvii, 2, 15 Freinsh. vindex regni xliii, 2, 1 vindex communis libertatis v, 10, 1 sacrilegii viii, 2, 6 vindices libertatis Graeciae Lacedaemonii v, 2, 13 vindices perjuriorum Dii xiv, 4, 10

Vindicare eadem patris (hoc est, ulcisci) iii, 1, 9 se ab insidiis (hoc est, tueri, eximere) ibid. (Videnotam Berneceri ad xi, 9, 14). se a captivitate iv, 5, 10 vindicare sibi regnum (hoc est, capere et sibi habere) ii, 10, 5. iii, 2, 5 vindicare facinus in auctores (hoc est, vertere in auctores) xxxvii, 3, 8 (Simile illud Flori ii, 6, 55) Freinsh. vindicare parricidium parricidio iii, 1, 3 vindicata prisca navali gloria v, 4, 7 vindicat matrem liberorum contemplatio supplicii (id est, liberat) vii, 5, 7 vindicata per hunc Deorum majestas viii, 2, 7

vindicare aliquem ab hostium crudelitate (pro liberare) xi, 14, 11 vindicare libertatem bello xlii, 5, 5 vindicare sibi officia alicujus xiv, 5, 2 sibi regiam maiestatem xv, 2, 12 vindicare facinus xxi, 4, 4 vindicare regnum mortui (subaud. sibi) xxlii, 2, 5 Vorst. Asiam ut avitum regnum xxxi, 8, 3 victoriae gloriam xxi, 8, 9 se in libertatem armis xxvi, 1, 10 sibi proprietatem loci xliii, 4, 4

Vindicta pudicitiae sororis ii, 9, 5 finium xxiv, 4, 9 in vindictam patriae aliquem hortari xxvi, 1, 8 in vindictam erepti regni armari xliii, 2, 10

Vinea xlv, 1, 7 arbores opobalsami in vinearum morem excoluntur xxvi, 3, 4

Vini usus Atheniensium inventum ii, 6, 5 vino defensi Delphi xxiv, 7, 4 vina villis efferre xxiv, 7, 6

Violare legatos xxxiv, 1, 8 violata religio viii, 2, 4 violata numina xxix, 3, 11

Violentia Gallorum xxii, 1, 3 violentiam viris assignant Parthi xli, 3, 7

Violentius oraculo usus xi, 7, 16 violentissime (hoc est, fortissimo) xxv, 5, 1 Freinsh.

Violentus sol xlv, 1, 4 violentior aqua ferro xlv, 3, 8

Vir (pro marito) i, 7, 10. xiv, 5, 2 xviii, 6, 5 et 7 a viris libidinem ad feminas transferre xxii, 1, 4 viri (pro militibus, *Mannen*) xxv, 4, 6 Freinsh.

Virga xxxiv, 3, 3 virgae ac flagella ii, 5, 4

Virginitas perpetua xliii, 2, 2 virginitatis admiratio ii, 4, 17

Virgo xlii, 7, 8 (de ea, quae pepererat). virgines Lacedaemoniorum sine dote nubunt iii, 3, 8 Cypriae dotalem pecuniam corporis obsequio quaerunt xviii, 5, 4 virginum raptor Apollo xlii, 7, 7 virgines suas se prostituturas vorant Locrenses xxi, 3, 2

Viriati laus et res gestae xlv, 2, 7 et 8

Virilis aetas i, 4, 7. xliii, 2, 2 virilis audacia in muliere ii, 12, 24 puer virilem sanxit audaciam xxvii, 2, 7

Virtus Agidis xli, 1, 10 Cynegiri ii, 9, 16 Artemisii ii, 12, 23 fenum Heracliensium xvi, 5, 4 Spartanorum xiv, 4, 6 Gallorum xxv, 2, 10. xxvii, 2, 11 Graecorum v, 11, 10 et 11 Iphicratis vi, 5, 8 et sq. Periclis iii, 6, 12 Philoemeneis xxii, 3, 4 Ptolemei xlii, 4, 10 regum Macedoniae vii, 1, 4 Viriati xlv, 2, 8 virtus invidiam parit v, 2, 4 virtute iuvanda fortuna xxi, 1, 6 virtute,

non imbecillitate aocorum, potentia quærenda ii, 15, 11 virtute animi censetur Scythæ, non opibus ix, 2, 9 virtutis cognitio visiorum ignoratione minus utilis ii, 2, 15 virtutum genetrix frugalitas xx, 4, 10 virtus (pro fortitudine ejus, qui ne tormentis quidem a libertate deterri potest) ii, 9, 6 Vorst. virtutis exercitatio xx, 4, 1 virtutis amulatio xxii, 4, 5 virtutis beneficia xxiv, 5, 13 virtutis indoles xxix, 1, 8

Vis (pro numero) ix, 2, 15. xii, 9, 8 vis ingens lini. xlv, 1, 6 vires hominum adversus Deos nullas ii, 12, 10 vires militum labore accuntur xx, 1, 2 vires otio corrumpuntur ii, 15, 13 vires (pro potentia) iii, 2, 8 Freinsh. viribus suis diffidere iv, 3, 4 illæ vires accedunt Lacedæmonis iv, 3, 5 vires totius Orientis concurrant v, 1, 9 viribus aucti v, 5, 2 vires ejus accessisse sibi xiii, 5, 16 (Ita 'vires,' pro exercitu. Sic et) vires parare xxx, 1, 5 vires Romanæ detinentur duplici bello xxxi, 1, 6 (deinde et pro opibus, nummis): ea parte virium inferior vi, 2, 14 privatis viribus adjuvare v, 9, 8 vires reipublicæ opibus suis superare xxi, 4, 1 Vorst.

in Viscera sua arma convertit Græcia iii, 2, 1 in viscera sua armatur Macedonia xiii, 6, 17

Visere aliquem xi, 9, 18 acenam, castra vi, 9, 4 monumentum ibi visitur xx, 1, 16

Visus (pro visione) i, 7, 1 (et simpliciter) visus xv, 4, 5 Vorst.

Vita (pro victu, sive adminiculis sustentandæ vitæ) xi, 15, 8 (Ita Galli 'gagner sa vie' dicunt, et 'ganar su vida,' Hispani. Freinsh. Ita Gronovius in phrasi 'vitam sectari' xxvii, 2, 8 vocem accipit) Vorst. vita debetur patriæ xviii, 6, 4 vita tuta periculoso regno potior xxix, 4, 3 vita cultior xliii, 4, 1 vitæ sortem legere i, 6, 6 vita regis, majestati regis proxima i, 7, 7 vitam dare, eripere xi, 15, 8 in sordidissimum vitæ genus descendit xxi, 5, 3

Vitare insidias xxix, 4, 11. xxxii, 2, 9 in Vitia incidere xxxvi, 1, 9 vitia cum opibus transmittere xxvi, 4, 12 vitiorum ignoratio plus proficit Scythiis, quam Græcis cognitio virtutis ii, 2, 15 vitia locorum ii, 1, 6

Vitiligo xxxvi, 2, 12

Vitis i, 4, 2 mosas vite hederaque vestitis xii, 7, 7 vitem potare xliii, 4, 2

Vitricus xxix, 1, 2

Vivere xi, 9, 15. xi, 10, 4 rapto vivere xli, 4, 7 vivere legibus, non armis

xliii, 4, 2 non ideo se la cam diem vivere, ut velit vivere xix, 2, 10 forum more viventes xviii, 6, 3

Vivus xlii, 5, 1. xxxiv, 2, 6 vivum aliquem e manibus dimittere xxix, 4, 2

Vix eum æquor omne capiebat ii, 12, 10 vix libertatem tuebantur v, 6, 6 vix patienter uni viro paritum gentes i, 2, 1

Ulcisci hostem (pro ulcisci se de hoste) iii, 7, 4 (Ita Sallustius Jug. xxxlii, 22)

Freinsh. ulcisci crudelitatem alicujus perfidia defectionis i, 6, 9 ulcisci suæ ii, 11, 3 ulcisci bellum sibi illatum ii, 15, 18 ultam se ire xxxviii, 5, 10

Ultior Bactriana xlii, 4, 19

Ultimus vetustate (id est, antiquissimus) ii, 1, 20 (Ita 'altimus' pro primo. Vid. Ind. in Nep.) ad ultimum præliari v, 1, 10 ultime terræ (pro remotissimis) xii, 5, 8 Vorst. ultima barbaria xii, 6, 16 ultimus Oriens xii, 7, 4 ultima litorea Oceani xii, 12, 1 ultima æculorum memoria xii, 16, 3

Ultio: exigere ultionem ab aliquo necati infantis i, 4, 7 ultionem consequi cæsi viri ii, 4, 8 ultionem dare gentibus xii, 9, 6 in ultionem servati nepotis aliquid facere i, 5, 6 in ultionem mortis pugnare ii, 11, 16

Ultor sacrilegii Thebanorum viii, 2, 3 ultor publicæ securitatis xviii, 3, 16 patris xlii, 4, 6 ultor desertæ patriæ xxvi, 1, 9 ultores patriæ Dii penas ab hostibus patriæ repetunt ii, 9, 21

Ultra patrum morem, ultra humanum morem xvii, 1, 4 non ultra quam pugnatam est xx, 3, 8 ultra modum vœm affectionis xxiv, 3, 6

Ultro (hoc est, sua sponte, non lacerati) ii, 3, 12 (Ita legend. in Flor. iii, 10, 24) Freinsh.

Ululatus sacri in Orgiis Bacchi xii, 7, 8 (Ita Ovid. Metam. lib. iii. fab. 9. 'festivæ frement ululatus agri') Freinsh. infelicitum matrum ululatus xix, 2, 11 omnia ululatibus personabant xix, 2, 3

Umbo xxxlii, 2, 4

Umbra: sub umbra eloquentiæ morum vitia latebant v, 2, 7

Unda: in præfrigida undam et projicere xi, 6, 3 undas latrare patuit iv, 1, 13 undarum in se concurrentium pugna iv, 1, 10 velut ipsis undis alatur incendium iv, 1, 11

Unde (qua ex causa) ii, 14, 6 unde stetisset (pro, a cujus partibus) v, 4, 12. iv, 1, 7 Vorst.

Undique i, 6, 10. v, 11, 5. xii, 9, 6 undique versus xlv, 1, 10

Unguenta sumere ix, 4, 1

Ungula equi xii, 14, 7
 Unicus filius i, 8, 9. xvii, 3, 10 unica
 filia xxvi, 3, 2 unica praesidia xiv, 2, 8
 Unitas mundi ii, 1, 14
 Universus populus i, 10, 10 universis
 castris (idem quod totis castris) xii, 5, 4
 Freinsh. universae copiae (totae) ii, 3, 4
 Vorst. commune universorum bellum
 xv, 2, 15 non singulorum, sed univer-
 sorum est hoc opus xxxi, 4, 2
 Unquam iii, 5, 14. viii, 2, 11. xi, 4,
 3. xii, 16, 11
 Unus ex captivis xi, 4, 1 ex medicis
 xi, 8, 5 ex amicis xii, 5, 10 e senibus
 xii, 6, 3 unum Deum credunt Solem i,
 10, 5 uno in viro maximum interdum ad
 imperia momentum v, 4, 12 unus de in-
 terfectioribus (pro aliquis, quidam) i,
 10, 15 (Aliter) unus ex regis filiis iii,
 1, 5 aetas utrique una (pro eadem) vi,
 2, 8 Vorst. non ex una gente, sed ex
 toto terrarum orbe electi xiii, 1, 11 una
 mora xxix, 2, 9
 Vocabulum : hoc ipsorum vocabulo
 manifestatur xli, 1, 2 Istri a vocabulo
 annis appellati xxxii, 3, 15
 Vocare in portionem muneris (sive,
 ut meo iudicio bene legit Nob. Sebizius,
 'oneris', hoc est, partiri munera, onus, cum
 aliquo) v, 2, 9 (Ita, 'in partem curarum
 ab Augusto se vocatum,' dicit Tiberius
 apud Tacitum i, 11, 4) Freinsh. vocare
 in auxilium iv, 3, 1. v, 3, 3. xxiv, 5, 9
 vocari in colloquium vi, 1, 3 vocare in
 convivium xii, 6, 1 ad concionem xiv,
 1, 10. xvi, 4, 12 in concionem xvi, 1, 9
 vocare urbem ex nomine alicujus xv, 4, 8
 vocant fata urbis aliquem aliquo xviii, 6, 5
 Vociferari xiv, 6, 11. xxi, 7, 11
 Vociferatio xix, 3, 11
 Vocontii Trogi majores xliii, 5, 11
 Volumina (pro libris), Praef. 4 Vorst.
 Voluntarias : verberibus voluntariis af-
 fectus ii, 8, 7 voluntaria mors iv, 5, 10
 in voluntarium exilium proficisci v, 5, 8
 civitates recipere voluntarias v, 7, 3
 Voluntas moriendi xii, 6, 9 scelerata
 voluntas xxiv, 2, 3 grata voluntas xxiv,
 6, 10
 Voluptatis possessiones xxxi, 8, 9
 Voluptas Veneris i, 10, 7 non major
 illi ex imperio quam ex bello voluptas
 xxv, 4, 2 voluptatum conscientia i, 7, 15
 voluptates venationum xli, 5, 4
 Voluntati cum serpente visa xii, 16, 2
 Vorago (pro vorticibus) *Wurzel in dem
 Wasser* iv, 1, 10 Freinsh.
 Vorare : oriens imperium Romanorum
 vetus Graecorum voraturum xxx, 4, 4

Vortices Siculi iv, 1, 11
 Voto majora Atheniensium opera ii,
 6, 1 votis non agendum, ubi pericula in-
 stant xxiv, 5, 12 ad vota belli aras sta-
 tuere xi, 5, 4 votis hostes vincere (id
 est, plus vovere) xx, 3, 3 Vorst. votum
 intermittere xxi, 3, 3 voto publico fungi
 xxi, 3, 4 supra vota res fluunt xxiii, 3, 12
 Vovere statuum Deo ix, 2, 10 deci-
 mas, nonas xx, 3, 3
 Vox Africani xxxi, 7, 5. xxxi, 8,
 8 Alexandri quaesiti quem heredem
 faceret xii, 15, 8 Dardanorum regis de
 temeritate Ptolemæi (Cerauni) xxiv, 4,
 11 Epaminondas morientis vi, 8, 13
 Gobryæ i, 9, 22 Leonidæ ii, 11, 5 et
 11 Philopæmenis morientis xxii, 1, 9
 Pyrrhi de nece filii sui xxv, 4, 10 To-
 myris in morte Cyri i, 8, 18 Thasybuli
 v, 10, 1 tyrannicidæ Athen. ii, 9, 5 vox
 (pro lingua, idiomate) xi, 15, 6 pro
 oratione xiv, 1, 5 Freinsh.
 Urbanus populus vi, 9, 5 rus urba-
 num xxxi, 2, 3
 Urbs (pro civibus) urbes transferre
 viii, 5, 7 urbi consultum esse velle xviii,
 6, 4 urbes se ei tradunt xxi, 8, 3 Vorst.
 modicæ urbes ix, 1, 1 mille urbes Bac-
 trianæ xli, 4, 5 in supplementum urbium
 bello captos dividere viii, 6, 1
 Urere (etiam de frigore dicitur) ii, 2, 9
 (Ita Curtius vii, 3, 20. et Virgilius
 Georg. i, 93) Freinsh.
 Urgere fame obsessos v, 8, 1 urget
 immaturam ætatem alicujus inopia vii,
 6, 3 urgere fame et ferro xiv, 6, 5 ur-
 geri bello xxxviii, 9, 1 periculorum cer-
 taminibus xli, 1, 9
 Urna : sententia in urnam conjecta
 xxii, 2, 6
 Usquam iii, 3, 9
 Usque Ægyptum (pro, usque ad Æ-
 gyptum) i, 1, 6 Ita : usque tempora
 Jancyri ii, 5, 8 usque interitum ii, 7, 7
 usque terminos patris v, 11, 11 usque
 terminos Orientis vii, 1, 4 (Usque, pro-
 positio postposita, ut) terminos usque
 Libyæ i, 1, 5 Freinsh. eo usque despera-
 tionis adducere iii, 5, 6
 Usurpare libertatem (pro, libere loqui)
 ix, 4, 10 imperium xiv, 2, 12 Vorst.
 Usus frugalitatis xx, 4, 5 usus vitæ
 cultioris xliii, 4, 1 usus vitæ cultior xiv,
 5, 8
 Ut (pro quod) : sperans ut dux belli
 legeretur v, 3, 3 (Vide Lib. de Latinit.
 f. susp. p. 247), pollicetur ut ponatur, et
 inviolata maneat ix, 2, 12 obstrinxerunt
 se jurejurando, ut Thebas diruerent xi, 3,

10 incredibile dicta ut xii, 9, 8 Vorst.

Uter sexus ii, 1, 4 utri vicissent vi, 8, 13 utri parti accessisset Pyrrhus xvii, 2, 11

Uterque xi, 9, 9 ut uterque in regnum restituantur xxxviii, 2, 4 magni uterque viri xli, 6, 1 utrique populi xxix, 3, 3 utrique (pro utroque) xxxi, 8, 1. xli, 2, 3 (Ita Florus iv, 12, 10) Freinsh. utraque aures i, 9, 17 utrique Pausaniam impulsi creduntur (pro uterque) ix, 7, 8 (Vide et Ind. in Nepotem). Noster rursus: quæ utraque xli, 2, 4 Vorst.

Uterus: ut visa est uterum implere xii, 3, 7 in uteros matrum refugere i, 6, 14

Uti aliquo auctore consiliorum (pro habere) viii, 2, 11 uti indulgentia xi, 3, 6 armis, non precibus, nec deprecatione xi, 3, 7 uti oraculo violentius xi, 7, 16 uti regibus (pro habere) xlii, 2, 6 Vorst. uti non meliore felicitate xlii, 3, 11 uti victoria mitius xxv, 5, 2 uti occasione xxxviii, 5, 1

Utica Africæ urbs, Tyrriorum colonia xviii, 4, 2

Uticenses xviii, 5, 12

Utilis grex xiv, 6, 3

Utilitas amicitias colere, non fide ix, 8, 9 utilitatis causa xi, 15, 12

Utinam ii, 9, 11

in Utram sanguine humano plenum Cyri caput conjicitur i, 8, 13

Utrinque ix, 2, 14. xli, 1, 9. xxvii, 4, 2. xxx, 4, 15

Utrobique xx, 2, 8. xxxi, 7, 3

Utrum v, 4, 13. xi, 6, 3. xxxviii, 5, 2

Vulgo xli, 3, 5

Vulgus sine nomine xli, 1, 4 (Ita Sallustius Cat. xx, 8) Freinsh. vulgus ænium, foeminarum xi, 4, 3 vulgus militum xlii, 1, 8 vulgi ex adulatione potentia quæri solet xlii, 3, 2

Vulnerare aliquem in fronte xv, 3, 13 vulneratus xi, 2, 8 vulneratus in femore i, 9, 8. ix, 3, 2 in brachio xlii, 3, 2 vulneratum prælia remittunt ix, 8, 16

Vulnus (pro clade) i, 8, 10. ii, 11, 19. v, 5, 3 (Ita Florus iii, 11, 1) Freinsh. vulnere funerum afflicta (id est, dolore, ægritudine) xxviii, 3, 3 Vorst. vulnera corporis i, 10, 20 vulnera mortui tractare xli, 6, 8 vulnera curare xli, 8, 6 saucii ex vulneribus xxiv, 5, 6. xxiv, 8,

10 multis vulneribus confossus xi, 15, 5 obrutus xli, 6, 5

Vultus: nihil mutato vultu i, 5, 3 vultus similitudo i, 5, 4 vultus promittit fidem (v. Promittere)

Uxoris erga Agathoclen egregia fides et pietas xxiii, 2, 7 et 8 uxorem suam occidit Ptolemæus Philopator xxx, 1, 7 Mithridates xxxvii, 3, 8. xxxviii, 1, 1 uxores liberosque suos cædunt Galli xxvi, 2, 2 uxores et liberi delinquentium interfecti x, 2, 6 uxores apud Persas convivii adhibentur vii, 3, 3 uxores Heraclensium servis suis nubere coguntur xvi, 5, 2 uxorum querelis Scythæ ex Asia revocantur ii, 3, 16 et Lacones ab oppugnatione Messen. iii, 4, 3 uxores ducendæ, non pecunia iii, 3, 8

X.

Xerxes (hoc est, *ἄρξης*, Martius seu bellator, teste Herodot. vi, 90) Freinsh. cum fratre de successione litigat ii, 10, 3 bellum adversus Græciam instruit ii, 10, 12 cum Leonida pugnat ii, 11, 2 ad diripiendum templum Delphicum mittit ii, 12, 8 Athenas incendit ii, 12, 11 decipitur a Themistocle specie benevolentiae ii, 12, 19. ii, 13, 7 fugit ii, 13, 8 bellum instaurat ii, 15, 17 denuo vincitur et fugit ii, 15, 20 trucidatur a suis iii, 1, 2 omnem regionem inter Olympum et Hæmum Macedonia regi dono dat vii, 4, 1 primus Judæos subigit xxxvi, 3, 8 Xerxis copias ii, 10, 18 timiditas ii, 10, 23. ii, 12, 24

Y.

Ylinos nobilis Scythæ ii, 4, 1

Z.

Zapeortenon mons in Parthis xli, 5, 2 Zopyri facinus immortale i, 10, 15 Zopyrion Alexandri dux cum exercitu toto deletur a Scythis ii, 3, 4. xli, 2, 16. xxxvii, 3, 3

Zoroastres (hoc est, ut Laërtius in proœm. Vitarum ex Dione interpretatur, *ἀστροθρύς*, astrorum cultor). Astronomus fuit, Physicus, et inventor Magiæ i, 1, 9 occiditur a Nino i, 1, 10 Freinsh. *ز.*

FINIS.

1172

1173

1174

1175

1176

1177

1178

1179

1180

1181

1182

1183

1184

1185

1186

1187

1188

1189

1190

1191

1192

1193

1194

1195

1196

1197

1198

1199

1200

